ANUL XV NR. 40 (592) — 1 octombrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

curier

mîine: «ziua recoltei»

Mîine, 2 octombrie, satele și orașele patriei noastre sărbătoresc «Ziua recoltei», care va aveă loc de acum înainte în fiecare an, în prima duminică a lunii octombrie. O nouă și frumoasă tradiție se instaurează astfel în viața satului nostru socialist și a întregii patrii.

Sărbătorirea pentru prima oară a «Zilei recoltei» a fost întîmpinată pretutindeni cu multă bucurie. În cinstea sărbătorii, în multe cooperative agricole s-au luat măsuri pentru strîngerea la timp și în bune condițiuni a recoltei și s-au organizat acțiuni patriotice pentru înfrumusețarea satelor, întreținerea drumurilor ș.a.m.d. Brigăzile și echipele de muncă din cooperative s-au străduit să obțină rezultate cît mai frumoase în muncă pentru ca la festivitățile «Zilei recoltei» să fie menționate pentru exemplul lor.

La sate, serbările «Zilei recoltei» vor întruni mii și mii de artiști amatori de pe lîngă căminele culturale, brigăzi artistice, formații sportive. În aer liber sau în săli, pe terenurile sportive, vor avea loc de dimineață pînă tîrziu în noapte șezători, hore, baluri, focuri de tabără, dispute sportive. Echipe culturale și sportive de la orașe vor vizita comunele și satele îmbogățind programele acestora. Expoziții cu cele mai frumoase produse vor oglindi munca depusă și rezultatele ei.

Expoziții-tîrg se vor deschide și în orașe și centre muncitorești. În cadrul acestora vor avea loc de asemenea manifestări artistice, culturale, sportive. Bucureștenii vor avea prilejul să viziteze asemenea expoziții-tîrg în principalele piețe ale Capitalei unde vor participa valoroase formații artistice profesioniste și de amatori.

A. PETRUT

arheologie

la străulesti

Cartierul Străulești, situat în zona de nord-vest a Capitalei, este din nou în atenția arheologilor. Aici, doi cercetători de la Muzeul de istorie a orașului București, Margareta Constantiniu și Panait Panait, reiau în toamna aceasta cercetarea urmelor unei întinse așezări prefeudale din secolele III-IV și VI-VII, peste care mai tîrziu, în secolele XIV-XVI, s-a înfiripat satul Măicănești — unul dintre cele 41 de sate care au stat la baza formării Bucureștiului.

Săpăturile efectuate în anii trecuți în cartierul Străulești au dus la cercetarea unui număr de 752 piese arheologice și a două cimitire.

În prezent, pe baza descoperirilor de pînă acum și a noilor investigații, arheologii doresc să stabilească aspectul topografic al satului feudal. De asemenea, ocupația locuitorilor, relațiile așezării respective cu diferite centre de producție meșteșugărească din țară și din regiunea Balcanilor.

Săpăturile de la Străulești sînt deosebit de importante, întrucît ele aduc o contribuție importantă la istoria Bucureștiului.

la cucuteni

S-a încheiat o nouă etapă a săpăturilor arheologice întreprinse de către Institutul de istorie și arheologie din Iași în așezările neolitice de la Cucuteni-Băiceni (raionul Pașcani). Locul respectiv a devenit celebru încă în anii 1909-1910, cînd savantul german Hubert Schmidt, în urma săpăturilor efectuate aici, a descoperit o admirabilă ceramică pictată, care dovedește un grad de civilizație deosebit de avansat la populațiile care au trăit pe aceste locuri cu circa 4 500 ani în urmă. (Așezările neolitice de la Cucuteni fuseseră semnalate încă la sfîrșitul secolului trecut de folcloristul Teodor Burada.)

Săpăturile de la Cucuteni au fost reluate în 1961 sub conducerea prof. univ. Mircea Petrescu-Dîmbovița, ele continuînd cu participarea arheologului Ion Ioniță, lector univ. Dinu Marin și asistent univ. Atila Laszlo, de la Universitatea din Iași.

Ce s-a descoperit în etapa din vara aceasta? Alte vase sau fragmente de ceramică policromă, unelte, rîșnițe, săpăligi cu corn, lame de silex, un topor de aramă. La Cucuteni s-au mai găsit locuințe cu podele pietruite sau de lut ars, neîntîlnite pînă acum în casele din neolitic.

Ultimele săpături de la Cucuteni au dus și la alte rezultate cu totul noi. În afară de așezările din neolitic, arheologii ieșeni au scos la lumină și o așezare din sec. IV-III î.e.n. S-au mai găsit bordeie (în formă ovală), precum și urme de locuințe din secolul II-III. Întregul inventar a fost adus la Iași. Săpăturile vor fi reluate în curînd.

F. URSEANU

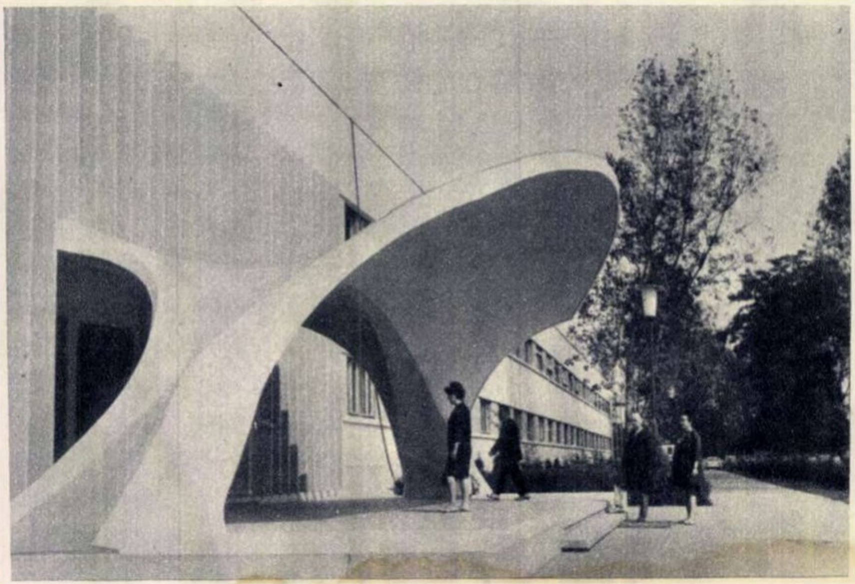

S-au terminat recent lucrările de modernizare a Filaturii de lînă pieptănată din București. Au fost instalate aici noi linii tehnologice de fabricație, înlocuindu-se vechi utilaje cu altele moderne, de mare randament. La secția preparație, de pildă, prin instalarea noilor utilaje s-a și obținut un spor de 3% la productivitatea muncii. În fotografie: noul aspect al intrării prin care se face accesul muncitorilor în fabrică.

coperta noastră

Bucuria roadelor îmbelșugate

Fotografie de S. ȘTEINER

se deschid facultățile

După o vacanță fructuoasă (atît pentru cei care, absolvind liceele, și-au cucerit titlul de «boboc» în studenție, cît și pentru «veteranii» care au respirat aerul sărbătoresc din taberele de la munte și mare), tinerii studioși vor umple din nou băncile amfiteatrelor din țară. În legătură cu deschiderea cursurilor universitare în acest an am solicitat un interviu tovarășului **Nicolaie Dima,** director în Direcția învățămîntului universitar din cadrul Ministerului Învățămîntului.

— Care este evenimentul cel mai important în noul an universitar?

— Înființarea Universității din Craiova, cea de-a cincea din țară, într-un centru cu vechi tradiții culturale și cu o dezvoltare impetuoasă în anii construcției socialismului, împlinindu-se în acest fel în anii regimului nostru ceea ce s-a înscris în Proclamația de la Islaz. Noua Universitate din Craiova funcționează cu 7 facultăți și un institut pedagogic.

— Ce pregătiri s-au făcut pentru deschiderea cursurilor?

— În primul rînd s-au luat măsuri pentru realizarea unei mai strînse legături între examenul de bacalaureat și probele concursului de admitere în învățămîntul superior. Pe această linie au fost reduse probele concursului de admitere la trei obiecte și s-a luat în calculul mediei de admitere și media obținută de candidați la examenul de bacalaureat. De asemenea, absolvenții cu media 10 la bacalaureat au fost admiși fără concurs la facultatea dorită dacă au avut cel puțin media 9 la obiectul de specialitate în ultimii doi ani de liceu. O atenție deosebită s-a acordat sesiunii de examene din toamnă, în așa fel încît toate lucrările să fie încheiate pînă la 26 septembrie a.c.

— Cîți studenți numără anul întîi de studii în acest an și ce noutăți îi așteaptă?

— Vor intra în anul întîi 31 500 studenți, la învățămîntul de zi, seral și fără frecvență. Pentru anul acesta, ca elemente de noutate trebuie să menționăm înființarea cîtorva secții noi: la Universitatea din București, începînd din acest an, funcționează, printre altele, secția de limbă română, avînd discipline secundare limbi romanice, învățămînt seral la limbi străine (engleză, franceză, germană și rusă), o secție de sociologie etc. De asemenea, mai menționăm o secție de calculatoare electronice la Institutul politehnic din Timișoara și o facultate de automatică la Institutul politehnic din București.

Cu ocazia diverselor consfătuiri cu cadrele de conducere, care au avut loc de curînd, s-a reamintit acestora faptul că trebuie să acorde într-o măsură mai mare atenție activizării studenților la diferite forme ale procesului de învățămînt, prin îmbunătățirea metodologiei de lucru în orele de seminar, laborator, activități practice și folosirii în mai mare măsură a metodelor moderne de predare la curs.

Nu ne îndoim că măsurile luate anul acesta în vederea îmbunătățirii învățămîntului nostru superior își vor dovedi pe deplin eficacitatea. Toate gîndurile celor ce răspund de bunul mers al acestui învățămînt sînt concentrate în a asigura tineretului nostru studios condiții cît mai bune; e deci de datoria lui să răspundă cu entuziasm și seriozitate grijii deosebite cu care este înconjurat. Responsabilitatea pe care tînărul de azi o va avea mîine în viață, îi solicită întreaga sa capacitate de muncă, pasiune, tenacitate, disciplină, o comportare la nivelul cerințelor eticii socialiste.

din kola, zahăr și bioxid de carbon

Originar din limba unui trib sudanez, cuvîntul «kola» a căpătat astăzi o circulație universală, avînd o rezonanță mai mult comercială decît exotică, datorită asocierii sale cu denumirea unor băuturi răcoritoare. Kola este un arbore cultivat îndeosebi pe coastele occidentale ale continentului negru. Fructele acestuia, un soi de nuci de forma unei inimi alungite, de 3-4 cm lungime, sînt foarte bogate în cofeină și teobromină, substanțe cunoscute ca tonice cardiace și stimulanți ai sistemului nervos. Proprietatea «miraculoasă» a fructelor de kola de a alunga senzația de oboseală și de foame, de a reconforta în general organismul, a fost descoperită din timpuri străvechi de către indigeni, în rîndul cărora există foarte răspîndit obiceiul consumării infuziei din fructele de kola.

Aliment igienic, de cruțare a organismului, nucile de kola sînt prelucrate pe scară semiindustrială sub formă de granule, făină, tincturi, vin și extracte. În cursul anului viitor, fructele arborelui african vor fi valorificate și în țara noastră. Din extract de kola, zahăr și bioxid de carbon va fi preparată o băutură acidulată, dulce, răcoritoare și întăritoare. Noul produs, denumit «Pepsi-cola», va fi realizat într-o secție a fabricii «Munca» din Constanța, aflată în curs de construcție. De pe acum, hala acestei noi secții a prins contururile finale. În interiorul clădirii urmează a fi montate instalații automate și mecanizate, cu o capacitate de fabricație de circa 10 000 de sticle de 250 ml de «Pepsi-cola» pe oră. Lucrările de construcție au fost încredințate TRC-Dobrogea, al cărui colectiv s-a angajat să dea în folosință obiectivul înainte de termenele contractuale.

Gh. BRĂTESCU

pentru autovehiculele de mîine

De curînd a fost constituit la Brașov nucleul unui Institut de cercetări și proiectări pentru automobile și tractoare.

Noul institut, care va funcționa sub egida Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, va cuprinde pe cei mai buni specialiști în domeniul de proiectare și cercetare din uzinele constructoare de autovehicule și tractoare. El este creat pentru desfășurarea unei activități vaste în vederea realizării unor noi proiecte și modele de tractoare, autocamioane, autobuze, troleibuze.

Studiile tehnico-economice și proiectele de execuție a sediului, întocmite de către Institutul de proiectări pentru construcții și mașini București, răspund celor mai moderne cerințe. Institutul va fi dotat cu laboratoare de cercetări, ateliere de proiectare și de execuție a noilor modele funcționale, instalații speciale, bancuri de probă pentru încercarea noilor motoare etc.

N. AVRIGEANU

FLACARA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

în toate regiunile țării

Ca la fiecare sfîrșit de trimestru, colectivele de muncitori, tehnicieni și ingineri din unitățile economice de pe întreg cuprinsul țării încheie bilanțurile muncii lor. Copleșitoarea majoritate a acestor bilanțuri sînt semnificative pentru avîntul general ce caracterizează munca depusă de poporul nostru pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Spicuim cîteva rezultate dintre cele cunoscute pînă la închiderea ediției:

București. Cele mai multe dintre unitățile industriale din Capitală printre care: Uzina metalurgică «Grivița», Fabrica de țevi sudate, Fabrica de obiecte sanitare din porțelan, Fabrica de produse lactate, Fabrica «Viscofil», Uzina de mase plastice, Întreprinderea de produse pentru construcții și altele și-au îndeplinit înainte de termen sarcinile pe primele 9 luni ale anului. În primul oraș al țării au fost date peste plan (pînă la 20 septembrie a.c.) 265 tone oțel, 2 418 tone laminate finite pline, 3 598 tone țevi de oțel, 9 937 băi din fontă emailată, 7 000 anvelope, 1 051 televizoare, 389 aparate de radio, 2 862 tone ulei comestibil, 706 tone zahăr.

Și din *regiunea București* primim vești asemănătoare. Unități fruntașe: Șantierul naval Oltenița (2 motonave a 2 000 tone lansate la apă cu 30 de zile înainte de termen), Întreprinderea de prefabricate din Giurgiu, Uzina de reparații din Roșiori de Vede.

Argeș. La 22 septembrie, întreprinderile industriale din regiune raportau îndeplinirea planului pe primele 9 luni ale anului. Colective fruntașe: Uzina de aluminiu Slatina (producție suplimentară în valoare de 30 milioane lei), Uzina de produse sodice din Govora, Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate beton din Pitești, Fabrica de confecții din Curtea de Argeș, Fabrica de tananți, Întreprinderea minieră din Rîmnicu Vîlcea, unitățile forestiere din regiune. Totalul economiilor realizate prin scăderea prețului de cost pe primele 8 luni ale anului se ridică la 37 milioane lei, iar beneficiile peste plan sînt de 40 237 000 lei.

Hunedoara. Fabrica de aglomerare nr. 1 din cadrul Combinatului siderurgic a furnizat furnalelor hunedorene peste plan o cantitate de minereu de fier și aglomerat necesar pentru producerea a 25 000 tone fontă. Laminorul de sîrmă din cadrul aceluiași combinat și-a realizat încă de la 21 septembrie planul pe nouă luni. Obținîndu-se aici o sporire de 2% a indicelui de utilizare a utilajelor față de cel planificat, s-a produs la fiecare oră efectiv lucrată o cantitate suplimentară de 600 pînă la 800 kg fier-beton.

Brașov. 20 de întreprinderi din regiune și-au realizat la 23 septembrie sarcinile de plan pe primele 9 luni ale anului. La Combinatul chimic Făgăraș, de pildă, s-a realizat peste plan o cantitate de 2 000 tone îngrășăminte chimice azotoase. S-au obținut 2 596 000 lei economii suplimentare și 3 796 000 lei beneficii peste plan.

Galați. 13 întreprinderi industriale din regiune și-au îndeplinit, la 23 septembrie, sarcinile pe primele 9 luni ale anului. Numai uzina «Laminorul» a dat o producție globală peste plan în valoare de 20 263 000 lei.

Ploiești. 25 de unități industriale și-au realizat înainte de termen planul pe primele 9 luni ale anului. Printre ele: exploatările carbonifere din regiune (30 000 tone lignit peste plan), Uzina de prelucrare a materialelor plastice din Buzău, Fabrica de produse refractare din Comarnic, Fabrica de șamotă din Azuga, Uzina ceramică din Ploiești etc.

Mureș-Autonomă Maghiară. Unitățile de exploatare și prelucrarea lemnului din regiune și-au îndeplinit planul pe trei trimestre, înainte de termen, la producția globală și marfă vîndută și încasată. Valoarea produselor suplimentare se ridică la 25 000 000 lei: 12 000 mc cherestea, 18 000 mc bile-manele, 5 000 mp parchete, sute de garnituri de mobilă etc. Productivitatea a crescut (față de aceeași perioadă a anului trecut) cu 7%.

Oradea. Și-au îndeplinit înainte de termen sarcinile de plan pe primele 9 luni: întreprinderea minieră «Ardealul» (68 100 tone lignit peste plan), uzina «Transilvania» (339 tone lacuri și vopsele peste plan), fabrica «Azbociment» (42 000 mp plăci aglomerate peste plan), fabrica «Sinteza» ș.a.

Iată cîteva doar dintre sutele de colective a căror muncă harnică și conștiincioasă ar trebui să constituie o pildă pentru acele întreprinderi rămase în urmă în realizarea planului la toți indicii.

combinatul de sere

Situat în nord-estul Aradului, Combinatul de sere reține atenția trecătorului prin întinderea lui: nu mai puțin de 34 de hectare. Protejate de sticlă, beneficiind de o temperatură adecvată și de apă, ori de cîte ori este nevoie, cultura roșiilor și a castraveților se dezvoltă aici ca în basme. Tulpinile de roșii, bunăoară, au înălțimea de 2,1/2-3 metri.

Imensului combinat i s-ar potrivi destul de bine și denumirea de uzină, căci el dispune de o centrală de distribuire a energiei termice și a apei cu funcționare automată, pe bază de program întocmit riguros științific. În sprijinul denumirii de uzină mai vine și o altă cifră: cea a lungimii totale a conductelor, care este de aproape un milion de metri! Alt fel spus, lungimea conductelor este aproximativ egală cu distanța Satu Mare-Mangalia.

Producția serelor cuprinde anual două cicluri, unul cu punct final în martie-aprilie-mai, iar altul în octombrie-noiembrie-decembrie. Producția la hectar e superioară celei din grădinile obișnuite, iar calitatea ireproșabilă. De acest lucru vorbesc o seamă de scrisori de felicitări primite pe adresa combinatului de la numeroșii beneficiari din țară ori din Anglia, Franța, R.F. Germană, Austria, Suedia ș.a., unde produsele sînt expediate pe calea aerului.

Viorel BOERIU

CENTUM ANNI ACADEMIAE REI PUBLICAE SOCIALISTAE ROMANIAE
1866
1966

centum anni academiae

Luni 26 septembrie a avut loc în sala Palatului Republicii sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi Centenarului Academiei Republicii Socialiste România, la care au luat parte membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, academicieni, profesori universitari, alți oameni de știință și cultură, ziariști. La sesiune au luat parte invitați de peste hotare, reprezentînd academii și alte foruri academice și universitare din aproape 30 de țări. Au fost prezenți șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București și alți membri ai corpului diplomatic.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de acad. Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România, președintele Comitetului de organizare a Centenarului. Primit cu vii și îndelungi aplauze, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., a adus salutul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și guvernului adresat tuturor oamenilor de știință și cultură din țara noastră, cu prilejul unui secol de existență a Academiei. Cuvîntarea a fost subliniată în repetate rînduri cu puternice aplauze.

Academicianul Miron Nicolescu a prezentat apoi expunerea «100 de ani de la crearea Academiei». Oaspeți de peste hotare au prezentat mesaje de salut din partea academiilor și a altor foruri academice și universitare.

În fotografie: aspect de la sesiunea solemnă.

un nou cineclub

La Clubul minier din Lupeni a luat ființă un cineclub, născut din colaborarea membrilor cercurilor foto și de arte plastice. Primul film documentar, în prezent în fază de montaj și sonorizare, a și fost turnat. Se intitulează simbolic «Exercițiu», avînd ca temă viața unui grup de mici dansatori, fii ai minerilor din oraș, care urmează cursurile cercului de balet al clubului.

În planurile cineclubului mai sînt înscrise două filme documentare de scurt-metraj din viața minerilor: «La orizontul 480» și «Galeria însîngerată». Primul este inspirat din viața subterană la cel mai modern orizont al minei Lupeni, iar al doilea evocă eroismul minerilor căzuți la greva din 1929. Concomitent, se va turna un film de iarnă în Retezat, intitulat provizoriu «Zimbrul alb».

I. STRĂUȚ

institutul de teatru de pe mureș

În toamna aceasta se împlinesc douăzeci de ani de activitate a Institutului de teatru — cu limba de predare maghiară — din Tîrgu Mureș.

Peste două sute de absolvenți — actori și regizori — au fost pregătiți de-a lungul celor două decenii de către cadrele de învățămînt ale institutului — printre care figurează artistul poporului Kovács György, maestrul emerit al artei Tompa Miklos, artistul emerit Lohinzky Loránd, rectorul institutului prof. Szábo Lajos și alții.

Institutul de teatru din Tg. Mureș, care din anul 1962 dispune de o modernă sală de studio, a prezentat în spectacole publice, începînd din 1950, de cînd a dat prima promoție, peste 50 de piese.

Bela BENCZEL

un colecționar original

Casa bătrînului Anton Triest din Alba-Iulia constituie un veritabil muzeu, ale cărui valoroase și variate piese îl plasează pe deținător printre cei mai originali colecționari.

Această apreciere este impusă nu numai de cele peste 28 000 de piese existente în colecția bătrînului pensionar din vechea așezare românească ci, mai ales, de varietatea lor.

Vechi manuscrise, printre ele «Legile din Transilvania» de la 1779, aproximativ 3 000 de monede și medalii, unele din vremurile împăratului Alexandru cel Mare sau ale lui Octavian August, altele din epoca lui Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare, peste 2 000 de insemne și insigne românești, turcești, poloneze, rusești și din diverse alte țări constituie doar o parte a pieselor ce intră în componența colecției.

Nu lipsesc din «sălile muzeului» nici variate colecții de țigarete dintr-o serie de țări, diverse scoici după care s-au scufundat, cine mai știe cînd, pescuitori din apele oceanelor Indian și Pacific, bucăți de meteoriți; bogata faună a țării noastre este reprezentată de numeroase exemplare de păsări și animale împăiate, stîrnind invidia celor mai vajnici vînători, amatori de trofee.

G. B.

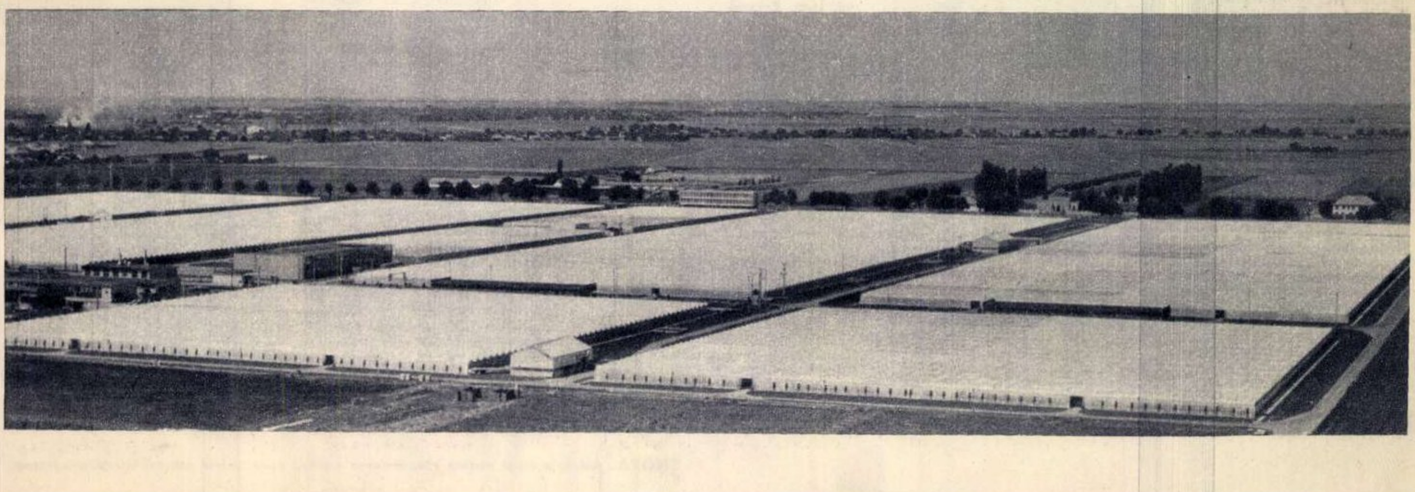

memento

carte

● Matei Călinescu a îngrijit și prefațat o bună ediție de **Scrieri** ale lui Ion Minulescu, poet a cărui operă merita din plin acest efort. Apărută la Editura pentru literatură, culegerea oferă o imagine concludentă a cunoscutului simbolist; prefața argumentează și descifrează cu judiciozitate profilul autorului volumului **Romanțe pentru mai tîrziu,** fixîndu-i locul și rolul său în evoluția poeziei românești din prima jumătate a acestui veac. O ediție în «Biblioteca pentru toți» e de așteptat, în vederea difuzării mai largi a operei minulesciene.

● Dacă V. Voiculescu s-a impus conștiinței publice ca un veritabil și fecund poet, cele două volume apărute recent la Editura pentru literatură sub titlul **Povestiri** (vol. I, **Capul de zimbru,** vol. II**, Ultimul Berervoi)** îl impun atenției publice ca un prozator cu mari virtuți. E ceea ce subliniază și Vladimir Streinu în pătrunzătorul Cuvînt înainte pe care-l semnează. Pe cînd o recoltă reprezentativă din versurile acestui scriitor de seamă al literaturii noastre moderne?

● Un atrăgător roman de aventuri și evocare este cel intitulat **Zece ore nesfîrșite** al lui Dimos Rendis, autor interesant și demn de atenție prin mai toate scrierile sale (Editura tineretului, colecția «Aventura»).

● Gh. Tomozei publică un volum de **Poezii** la Editura pentru literatură. Fecund, poetul ar trebui să fie pe alocuri și ceva mai sever cu unele dintre producțiile sale. Altfel, în general, volumul este demn de atenție.

● Să menționăm volumul Verei Călin **Metamorfozele măștilor comice,** o utilă și pertinentă incursiune în literatura universală pe o temă dată, înscrisă de altfel în chiar titlul cărții.

● Al. Săndulescu, autor al unei monografii despre Delavrancea, semnează o cuprinzătoare prefață la o culegere din scrierile sale apărută în «Biblioteca școlarului» sub titlul **Domnul Vucea.**

● O precipitare notabilă a ritmului de apariții în colecția «Luceafărul», pe care Editura pentru literatură o rezervă, cum se știe, debutanților. Au apărut recent Ioanid Romanescu **(Singurătate în doi),** Gh. Pituț **(Poarta cetății)** și Constantin Stoiciu **(Dimineața),** fiecare însemnînd mai mult decît o promisiune.

● Cîteva traduceri a căror luare în seamă se impune: **Statornicia rațiunii** de Vasco Pratolini, roman transpus în limba noastră și prefațat pertinent de Florian Potra; **Secret arzător,** roman de Ștefan Zweig, tradus de Elena Davidescu și prefațat de Herta Perez, care emite nu o dată notații critice remarcabile; în sfîrșit, Gracilliano Ramos este prezent în librării cu romanul **Vieți seci,** tradus de A. Benedek.

cinema

● **Steaua fără nume** — adaptare cinematografică de Henri Colpi (scenariul: Henri Colpi și Alexandru Mirodan) după Mihail Sebastian. Filmul nu trădează poezia și adevărurile amare ale piesei turnate (nu totdeauna însă) în echivalente cinematografice pregnante. Este interesantă tipologia umană așa cum a fost ea înțeleasă nu numai de regizor ci și de interpreți, actori cu o distinctă personalitate: Claude Rich, Marina Vlady, Marcel Anghelescu, Eugenia Popovici, Grigore Vasiliu-Birlic, Cristea Avram. Un susținător serios al filmului: scenografia de aleasă expresivitate a lui Ion Oroveanu.

● **Boccaccio'70** — sub un titlu ce nu trebuie luat ca o trimitere directă la Decameronul lui Boccaccio, ci mai mult ca un pretext, filmul reunește schițele cinematografice a doi regizori italieni de renume: Fellini (Ispita domnului Antonio) și Monicelli (Renzo și Luciana). Placida povestioară despre necazurile a doi tineri îndrăgostiți nu-l reprezintă nici pe departe pe Mario Monicelli, autorul neuitatului «Marele război»; în schimb, în cea de-a doua schiță îl regăsim pe Fellini cu tot ce are mai propriu acest mare cineast; fantezia sa, doar în aparență haotică, de fapt declanșată după regulile precise ale reacțiilor în lanț, devine o materie vitriolată în care se înmoaie săgețile la adresa ipocriziei, a falselor pudori, a bigotismului.

Interpreți: Peppino de Filippo (Regele Neapolului, Bunica Sabella), Anita Ekberg (Război și pace, Mongolii), Marisa Solinas, Germano Giglioli.

● **Mamă ciudată** — marile probleme ale relațiilor părinți-copii văzute de aceștia din urmă prin prisma unei sensibilități bine intuite de regizorul cehoslovac Vl. Pavlovic.

În distribuție: J. Lukesova, G. Valach (Copilul trupei) Ada Nasaryova.

● Creații actoricești remarcabile: Anthony Quinn (Zorba grecul), Emmanuèle Riva (Therèse Desqueyroux), Barbara Barrie (Un cartof, doi cartofi).

● **Diligența** — readucerea acestei opere desăvîrșite a lui John Ford pe ecranele noastre, după mulți ani, trebuie întîmpinată ca un adevărat eveniment cinematografic. Căci ceea ce toate istoriile, vechi și noi ale cinematografiei, numesc «capodopera westernului», își păstrează și astăzi, după 27 de ani, întreaga putere de seducție; știința cu care marele cineast american urmărește destinele umane este, dincolo de valoarea ei emoțională, o înaltă lecție de ceea ce înseamnă arta filmului. În rolul lui Ringo Kid — John Wayne (Hatari, În nord, spre Alaska). În restul distribuției: Claire Trevor (Muntele), Thomas Mitchell, John Carradine (Ocolul pămîntului în 80 de zile), George Bancroft, Louise Platt.

Marina Vlady

disc

● Cîte două melodii de George Grigoriu și Temistocle Popa; cîte două melodii cîntate de Anca Agemolu și Cristian Popescu și o singură orchestră Electrecord, dirijată de Al. Imre. «Dacă numeri pînă la zece», «Ala-bala twist», «Chichița» și «Nici o clipă fără tine» sînt piese extrem de cantabile, ritmate nervos, care se rețin. Trebuie să menționăm coperta mapei discului, pe care se află o ingenioasă compoziție fotografică în culori, de Morel Volbură (45-EDC-707).

REMO
GERMANI

● Remo Germani, din nou, pe un disc Electrecord. Patru cîntece cunoscute din repertoriul simpaticului solist: «Da-doo-ron-ron» (am fi tare curioși să știm cum s-ar traduce acest titlu), «Nossignora», «Vattene», și «Tra-la-la-la Susi» în execuția orchestrelor «I Rangers» și «Ezio Leoni». Conform specificației de pe coperta discului, Remo Germani continuă să cînte în limba italiană. Nu e prima oară cînd «Electrecord»-ul insistă asupra acestui amănunt inutil. Mai bine ne-ar fi dat traducerea titlurilor din italiană (45-EDC-714).

● Deși pe prima față a copertei discului sîntem atrași de textul «Festival San Remo 1966», spre surprinderea noastră pe cealaltă parte a mapei aflăm că e vorba numai de «melodii din Festivalul de la San Remo 1966»... ceea ce e cu totul altceva. Totuși discul 45-EDC-715 cuprinde patru producții melodice și ritmice interesante, frumoase, deși nu cele mai bune, din sus-numitul festival. Interpretează Salvatore Biancavilla și Antonio Biancavilla, acompaniați de Al. Imre, în fruntea orchestrei Electrecord. Rețineți: «Mai, mai, mai Valentina».

muzică

● După concertul inaugural de săptămîna trecută, Filarmonica «George Enescu» ne prezintă sîmbătă și duminică la Ateneu un concert dirijat de Emanoil Elenescu: Simfonietta nr. 7 de Mihail Andricu, în primă audiție, Variațiunile simfonice «Enigma» de Edward Elgar, Concertul nr. 5 în La major de Mozart — solistă este cunoscuta violonistă, de mare prestigiu internațional, Lola Bobescu.

● După deschiderea stagiunii de concerte bucureștene, Mircea Basarab apare la 1 și 2 octombrie la pupitrul Orchestrei filarmonice din Cluj. În program, «Misa în do minor» de Mozart; grupul soliștilor este alcătuit din Emilia Petrescu, Elisabeta Carțiș, Valentin Teodorian și Alexandru Voinescu (corul Filarmonicii din București dirijat de Vasile Pîntea).

● Nicolae Boboc deschide stagiunea orchestrei Filarmonicii din Timișoara, cu un «Festival Beethoven» al cărui solist va fi Mihai Constantinescu (2 octombrie). În program: Uvertura «Fidelio», Concertul pentru vioară și orchestră și Simfonia a VIII-a.

● La Arad îi putem asculta la 1 octombrie pe dirijorul Hugo Huss și pianistul Alexandru Demetriad (program: Bach, Brahms, Beethoven).

● La Ploiești, în 3 octombrie, concertul de deschidere a stagiunii este dirijat de Eugen Pricope cu participarea pianistei Sofia Cosma (program: Boccherini, Liszt, Enescu).

● Un concert mult așteptat este acela de deschidere a Filarmonicii «Oltenia» din Craiova (3 octombrie). Dirijează Mihai Brediceanu; solist va fi artistul poporului Nicolae Herlea.

● În sfîrșit, mai menționăm concertul Filarmonicii «Gheorghe Dima» din Brașov (2 octombrie); dirijor, Mircea Lucescu; solistă, Liana Șerbescu (Beethoven, Ludovic Feldman, Mozart).

plastică

● Galeriile de artă plastică (bd. N. Bălcescu): **Gabriela Pătulea-Drăguț** — pictură. Un registru tematic care își are izvoarele mai cu seamă în universuri rurale și în lumea plină de miracole coloristice ale florilor. Adeseori motivele florale sînt transpuse pe pînze printr-un împrumut folcloric — de pe smalțurile oalelor, de pe scoarțe etc. — pictorița recreîndu-le și îmbogățindu-le cu valori noi într-o viziune originală («Florile olarului», «Flori bătrînești» etc.). În portrete, dar mai ales în compozițiile de gen, răzbat ecouri de frescă bizantină («Pădureanca», «Cor din Maramureș», «Întoarcerea de la cîmp»). Chiar dacă personajelor le-a fost temperat ascetismul, ele păstrează acel aer hieratic care este subliniat cu tonuri de galben ce inundă fețele și mîinile. Pînzele «Înnoptare» și «Arături de toamnă» sînt experiențe coloristice interesante, ultima de o certă frumusețe plastică. În creion, cărbune, cărbune colorat, artista mai expune și cîteva desene — momente grafice dintr-un itinerar turistic prin cîteva țări — de-o originalitate incontestabilă.

● **Culoarea — suflet și retină,** cartea lui Camilian Demetrescu apărută în Editura Meridiane este o «gramatică a paletei și o succintă istorie a funcției culorii» după cum o definește însuși autorul. Pornind de la analiza domeniului fizic și cel afectiv al culorii, făcînd o pertinentă incursiune în tehnică și modurile de exprimare, autorul stăruie asupra funcțiilor pe care le are culoarea, aducînd în sprijinul aserțiunilor sale pe marii maeștri ai trecutului cu gîndurile și capodoperele lor. Originală, folosind pe alocuri un limbaj polemic, cartea se adresează nu numai profesioniștilor paletei, ci — în aceeași măsură — celor care vor să înțeleagă mai bine pictura.

teatru

Mișu Fotino

● **Dinu Păturică,** de Ion Pillat și Adrian Maniu, a marcat deschiderea stagiunii la Teatrul Național din București. Dramatizarea după cunoscutul roman al lui N. Filimon oferă o imagine realistă a moravurilor sociale ale epocii, realizată cu o mare forță plastică. Salutăm, de aceea, inițiativa primei noastre scene. Regizorul N. Massim a compus un spectacol corect în ansamblu dar deficitar la capitolul fantezie și compoziție a personajelor. Mai puțin inspirat de astă dată e și decorul lui Demian — cam simplist. Din distribuție, inegală, fac parte Niki Atanasiu — remarcabil în scenele de satiră — Dem. Rădulescu și Coca Andronescu. Artiștii poporului Birlic și Ion Manu punctează două personaje episodice.

● Artistul poporului Mișu Fotino, recent distins cu acest înalt titlu, joacă în **O scrisoare pierdută** — premiera Teatrului de stat din Brașov. Regia aparține lui Sică Alexandrescu, iar decorul — Cristinei Udrea.

● **Henric al IV-lea** de Luigi Pirandello a deschis stagiunea Teatrului «C.I. Nottara». Un spectacol de ținută artistică, în regia lui Lucian Giurchescu, scenografia Sandei Mușatescu, avînd în distribuție pe George Constantin, C. Brezeanu, Liliana Tomescu, Mihai Heroveanu, Anda Caropol, Dorin Moga, Sandu Sticlaru, Ștefan Iordache, George Păunescu.

● Deschiderea stagiunii la Teatrul de stat din Piatra Neamț cu premiera pe țară: **Afară-i vopsit gardu' — înăuntru-i leopardu'** de Alecu Popovici, comedie pentru copii, cu muzica lui V. Veselovski. Regia aparține lui Ion Cojar, iar decorurile lui St. Hablinski. În distribuție sînt cuprinși o seamă de tineri absolvenți ai Institutului de teatru.

Continuăm (vezi și «Flacăra» nr. 39) turul nostru de orizont prin țară privind perspectiva noii stagiuni teatrale.

TEATRUL GERMAN DE STAT TIMIȘOARA: **Citadela sfărîmată** de Horia Lovinescu. **Opera de trei parale** de B. Brecht.

TEATRUL DE STAT TURDA: **Viforul** de Delavrancea, **Cain și Abel** de Gh. Vlad (premieră pe țară).

TEATRUL DE STAT BAIA-MARE: **Omul cu mîrțoaga** de G. Ciprian, **Dictatorul** de Al. Kirițescu.

TEATRUL DE STAT REȘIȚA: **Jocul adevărului** de Sidonia Drăgușanu (premieră pe țară), **Milionara** de G.B. Shaw, **Ceapa** de Aldo Nicolai, **Dictatorul** de Al. Kirițescu, **Tartuffe** de Molière.

TEATRUL MAGHIAR DE STAT SATU-MARE: **Jocul ielelor** de Camil Petrescu, **Al șaptelea, trădătorul** de Maria Földess (premieră pe țară).

televiziune

Duminică 2 octombrie. Emisiunea pentru sate este închinată, firește, «Zilei recoltei» (10.30) ● «Magazin... duminical» cu fotbal și toate celelalte... ● Frumoasa Mănăstire Voroneț, la rubrica «Documente de piatră» (19.20) ● «T.V.-111» (19.50) ● Ana Pop-Corondan, Maria Peter, Maria Marcu, Ilie Mușiu, Ion Fărcaș, Dorel Merticaru, acompaniați de orchestra de muzică populară a Filarmonicii «Gheorghe Dima» din Cluj ne oferă un concert folcloric (20.20) ● Îl putem revedea pe vestitul comic de odinioară al ecranului — Harold Lloyd, zis El, în filmul «Atenție, profesore!» (20.50) ● Cîntă: Electrecord. Dirijează: Al. Imre. Subiectul concertului: «Spune-mi unde, cînd și cum» (22.20).

Marți 4 octombrie. O pagină ilustrată din istoria filmului românesc: perioada 1900-1920 (19.20) ● Recital din versurile lui Panait Cerna (19.45) ● Teatru. O piesă bună, o distribuție corespunzătoare: «Antigona» de Jean Anouilh. Cu: Gilda Marinescu, Ion Marinescu, Ștefan Iordache, Ioana Manolescu, Geta Angheluță, Mircea Anghelescu, Ștefan Radov, Mihai Pruteanu. Își dă concursul mezzosoprana Marta Kessler. Transmisie de la Teatrul «C.I. Nottara» (20.30) ● Un divertisment muzical ne este oferit de orchestra «Olimpic '64».

Miercuri 5 octombrie. Un nou film serial: «Casa șerpilor» (19.30) ● Cabinetul medical TV programează un film cu titlul «Școala mamei» (20.00) ● Cheile Nerei — atractiv obiectiv turistic în atenția rubricii de specialitate a TV (20.50) ● Filmul polonez «Soție pentru un australian» (rubrica de film a TV continuă să manifeste lacune) (21.05).

Joi 6 octombrie. Interviziune: «Don Quijote», balet de Minkus, de la Teatrul de operă și balet din Kiev (18.00) ● «Joe Limonadă» — parodie cinematografică realizată de studiourile cehoslovace (21.10).

Vineri 7 octombrie. Recitalul apreciatului bariton Octav Enigărescu (19.20) ● Litera «D» (III) a agreabilei emisiuni «Dicționar de personaje» (19.35) ● «Politețe» — un film documentar despre... ceea ce se spune în titlu (21.35) ● Iolanda Mărculescu, Viorica Cortez-Guguianu, Marina Krilovici, Vasile Martinoiu, Nicolae Florei și Ion Stoian ne oferă un buchet de melodii inspirate din lirica lui Mihail Eminescu (21.50).

Sîmbătă 8 octombrie. Un nou eveniment sportiv oglindit de micul ecran: Campionatul european feminin de baschet, retransmis în două reprize (19.15 și 20.45) de la Cluj ● Locțiitorul «Sfîntului»: «Omul invizibil» (22.05) ● Un program de muzică ușoară (22.35) încheie programul, mai anemic, al acestei săptămîni.

Gilda Marinescu

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

BUCUREȘTI în septembrie 1966

CINEMA PATRIA
CARPAȚI

Numărul mărit de automobile face necesară sporirea locurilor de parcare auto pe marile artere ale Capitalei.

Depășind un milion și jumătate de locuitori, Bucureștii își sporesc populația cu ritmul contemporan al celorlalte mari orașe ale lumii și totuși alt fel. Dar nu despre acest «alt fel» este vorba, ci de «alt-felul» care deosebește Bucureștiul de astăzi de cel de acum un an sau chiar de cel de acum o lună. Pentru un bucureștean get-beget, obișnuit cu transformările la care este martor zi de zi, deosebirile nu apar imediat, nici atunci cînd este vorba de construcții, de modă sau de lucruri etichetate stereotip: lipsuri. La banala întrebare «ce mai este nou în Capitală?» nu-i așa ușor să răspunzi, cu atît mai mult cu cît întrebarea nu se referă la noutățile din ultimii ani, ci din ultima lună. S-au ridicat încă cîteva grupuri de blocuri pentru locuințe în Drumul Taberei, în Militari sau Balta Albă — dar s-au construit asemenea blocuri și luna trecută, și acum două luni; bucureștenii fac glume pe seama insuficienței locurilor de parcare a automobilelor — dar aceste glume le-au făcut și luna trecută, și în miezul verii; ochiul atent al bucureștencei a surprins ultimele linii ale modei mai ales cînd și-a făcut apariția, timid, influența rochiilor scurte — dar nici acest amănunt vestimentar efemer nu are tinerețea unei singure luni de zile. Deci ne-am gîndit să facem un scurt popas în București, pentru a ne opri asupra faptelor noi care au avut loc numai în luna septembrie 1966.

BUCUREȘTI
în septembrie 1966

BUCUREȘTI, Capitala patriei, ca și întreaga țară cunoaște efervescența unui nou început de an școlar. Dar pentru prima oară în acest septembrie aproximativ 1 500 de elevi încep cursurile unui număr de 15 licee nou înființate, liceele de specialitate. Aceste unități noi ale învățămîntului nostru de stat — putînd să pregătească în 50 de specialități, potrivit înclinațiilor și preocupărilor care s-au manifestat mai de timpuriu, în primii ani de studiu, — vor forma viitoarele cadre ale industriei și agriculturii, precum și viitoarele noastre cadre de economiști. Generația de elevi care pășesc în acest an pe porțile liceelor de specialitate își vor aduce aminte că acest lucru l-au făcut în septembrie 1966.

BUCUREȘTI, cu întreprinderile lui, realizează aproape o cincime din întreaga producție industrială a țării. În cursul șesenalului s-au ridicat și pus în funcțiune peste 50 de uzine, fabrici și secții noi, altele au fost dezvoltate și reutilate. Bucureșteanul ia cunoștință cu regularitate de noile unități care se construiesc sau se dau în exploatare. S-a obișnuit cu acest lucru, dar s-a obișnuit și să rețină din noianul de vești pe cele mai importante. Nu e puțin lucru și nu e greu de reținut că într-un cartier a apărut o nouă mare uzină. Iat-o: Uzina metalurgică București, obiectiv important al noului cincinal. Fabrica de confecții și tricotaje București ne-a adus vestea că a pus în funcțiune noua linie de lenjerie care produce anual 6 000 000 de cămăși bărbătești de calitate superioară (adică cîte 4 cămăși bărbătești de fiecare locuitor al Bucureștiului). S-a ajuns cu lucrările la plafonul halelor noii Fabrici de nasturi din Capitală, a cărei producție va acoperi în bună parte necesarul actual. Iată numai trei exemple care se adaugă celorlalte insemne ale lui septembrie 1966.

BUCUREȘTI este orașul a cărei circulație a sporit mult în ultimul timp. Și dacă pentru acest moment nu este specific traficul sporit — deoarece l-am întîlnit și în trecut și-l vom întîlni mai mult în viitor — ne vom reaminti totuși că marea arteră de circulație nord-sud își încheie lucrările de joncțiune în Piața Unirii.

BUCUREȘTI a fost întotdeauna un puternic centru comercial, dar în această lună de toamnă au apărut unitățile cele mai moderne: supermagazinele. Primul, a cărui experimentare a început mai demult, funcționează în Drumul Taberei, al doilea a fost amplasat în Balta Albă, strada Baba Novac. La ordinea zilei, în acest domeniu, este tocmai această noutate care asigură populației o aprovizionare cu un sortiment complet de mărfuri cu avantajul economisirii timpului la maximum. Noile construcții de cartiere au determinat și apariția primului automagazin care se deplasează acolo unde încă nu au fost date în funcțiune unitățile comerciale necesare. Și aceste noutăți au luat naștere tot în acest septembrie.

BUCUREȘTI, orașul cu cea mai mare populație a țării, cunoaște și cele mai ample aprovizionări de toamnă, ca în fiecare an de altfel. Dar acest septembrie marchează, începînd din acest an, pregătirile intense ce se fac pentru Ziua recoltei, manifestare cu care, în viitor, ne vom obișnui. În Halele centrale Obor au prins contur standurile, platourile pe care își vor expune mărfurile cooperati-

▲ **Aspect recent din cartierul Balta Albă: automagazinul I.C.S. «Comaliment».**

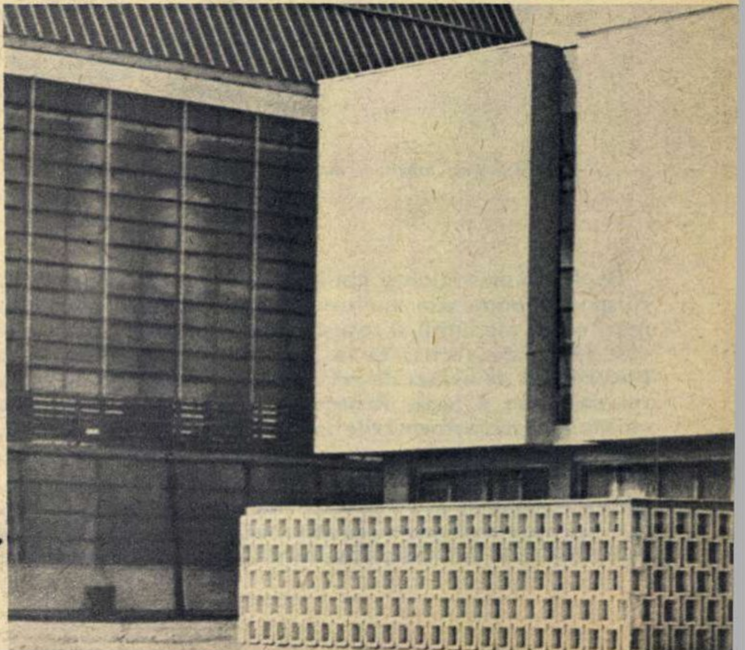

Profil de septembrie: arhitectura modernă a noii Uzine metalurgice-București. ▶

vele agricole de producție, gospodăriile agricole de stat și comerțul de stat. În pavilionul Expoziției realizărilor economiei naționale, la sfîrșitul acestui septembrie, s-a amenajat marea expoziție de prezentare și vînzare a strugurilor de masă, fructelor și vinurilor, prilejuită de Ziua recoltei, și care va fi deschisă în acest an între 2 și 9 octombrie.

BUCUREȘTI a fost, în septembrie 1966, gazda unor mari evenimente culturale și științifice. Dintre ele se distinge, pe plan republican, «Centum anni Academiae».

★

Acest scurt popas în Capitală vrea să consemneze cît de bogată în fapte și evenimente inedite a devenit viața Capitalei în decursul unei singure luni. Și chiar dacă noul s-a integrat atît de organic în prezent încît a devenit obișnuit, importanța faptelor și evenimentelor va rămîne adînc inscrisă în memoria noastră. Iar peste ani de zile dacă veți fi întrebat, ca bucureștean, cînd au luat ființă liceele de specialitate, cînd s-a turnat asfaltul pe Magistrala Nord-Sud sau cînd și-au început activitatea primele supermagazine, cu un mic efort de memorie veți răspunde că asta a fost la

BUCUREȘTI, în septembrie 1966.

M. Mihai
Fotografii de Traian PROSAN

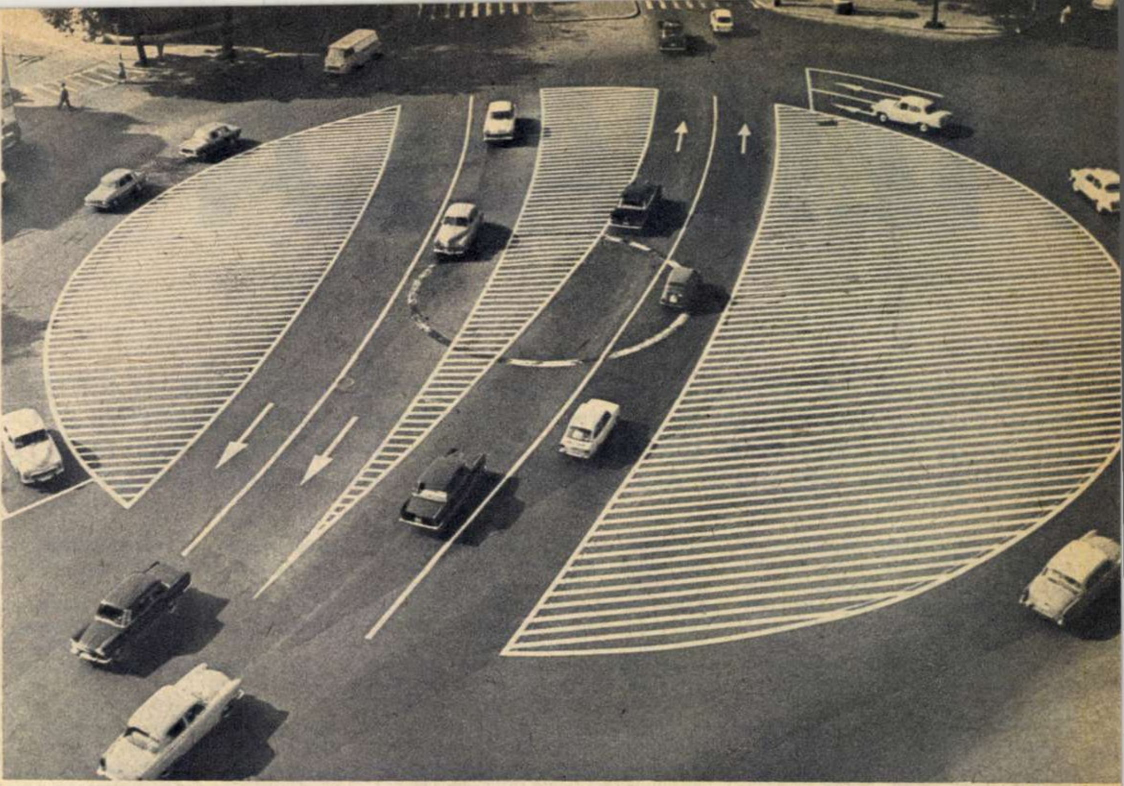

▲ Circulația în Piața Romană a fost reglementată încă din vară prin această soluție. Cu toate acestea nici pînă acum unii șoferi nu s-au obișnuit cu întîrzierile în sensurile giratorii, iar unii pietoni cu surplusul de atenție pe care-l solicită traversările.

LICEUL COMERCIAL N. KRETULESCU

◀ Unul din cele 15 licee de specialitate deschise în acest an în Capitală.

TRAIASCA PARTIDUL COMUNIST ROMAN

FIZICA-LA IZVOA

NĂSCUTĂ CA ȘTIINȚĂ DE GRANIȚĂ ÎNTRE BIOLOGIE ȘI FIZICĂ, BIOFIZICA CAPĂTĂ UN ROL DIN CE ÎN CE MAI IMPORTANT ÎN ELUCIDAREA MECANISMELOR VIEȚII. NU ÎNTÎMPLĂTOR MAI MULTE PREMII NOBEL RECENTE AU ÎNCUNUNAT CERCETĂRI DE BIOFIZICĂ

Fizica și viața... Ce legătură poate exista între aceste două noțiuni aparent atît de disparate? Și totuși... Dacă concepțiile de acum cîteva veacuri ale lui Descartes despre «omul-orologiu» sau ale lui La Mettrie despre «omul-mașină» sînt astăzi depășite, oamenii de știință au descoperit și descoperă necontenit în ființele vii «mecanisme» și «aparate» care întrec cele mai perfecționate dispozitive tehnice

Apoi, să nu uităm adevărul elementar că orice ființă vie, om, animal sau plantă, trăiește într-o «lume fizică». Lumina, căldura sau frigul, presiunea atmosferică, radiațiile și electricitatea — iată numai cîteva elemente din mediul ambiant care acționează pe diferite căi asupra vieții, creșterii și dezvoltării organismelor.

În sfîrșit, uriașele realizări ale biologiei și medicinei moderne n-ar fi fost posibile fără apariția de noi metode de investigare și mai ales fără aparaturile necesare, tributare fizicii. Unele din rezultatele acestor aparate sînt folosite zilnic în policlinici și laboratoare, unde adeseori se efectuează de fapt o investigare biofizică: electrocardiograma, electroencefalograma, electromiograma, electroforeza, diagnosticul și terapia cu izotopi, iradierea roentgen, ultrasunetele ș.a.

Aceste realizări au făcut ca în ultimii ani, la intersecția biologiei și a fizicii — și din colaborarea lor — să se făurească o nouă disciplină: biofizica.

Dar dacă știința aceasta s-a constituit relativ recent, trebuie menționat că observații disparate în acest domeniu s-au făcut de multă vreme. Ochiul ca sistem de lentile, ca «instrument optic», a fost analizat atît din punctul de vedere al calităților cît și al defectelor sale de fiziologul și fizicianul german Helmholtz (1821-1894); medicul și fiziologul italian Galvani (1737-1798), în «preistoria» electrobiologiei, a notat că piciorul de broască moartă «învie», adică se contractă sub influența curentului electric. Tot așa în lumea vegetală s-a observat cu zeci de ani în urmă că în apropierea paratrăsnetelor, sub influența electricității, plantele cresc mai viguros. De aci a izvorît ulterior ideea de a capta electricitatea atmosferică și a o conduce într-un sol cultivat spre a se spori recolta...

Și radioactivitatea și-a vădit relativ de mult influența asupra organismelor vii: plantele stropite natural sau artificial cu doze moderate de apă radioactivă evoluau mai rapid și creșteau mai bogat.

PRIMELE REALIZĂRI SPECTACULOASE

Cunoașterea științifică a modului de acțiune a diferiților factori fizici în lumea vie s-a conturat limpede abia în ultima vreme, ca urmare a transformărilor vertiginoase pe care le-a suferit fizica prin descoperirea structurii atomului, a radiațiilor ionizante, prin progresele electronicii ș.a.m.d.

Primele realizări spectaculoase ale biofizicii au fost de altfel tocmai cele care au încercat transformarea naturii vii cu ajutorul *radiațiilor ionizante*. Supunînd acestor radiații microorganismele producătoare de penicilină, s-au creat tulpini care «fabrică» o penicilină de 60 de ori mai activă și în cantități de 100-500 ori mai mari; de asemenea s-au obținut pe această cale tulpini foarte productive de streptomicină, teramicină, vitamina B_{12}.

Să amintim și o interesantă experiență în domeniul sericiculturii. Prin folosirea radiațiilor nucleare în cultura larvelor de viermi de mătase s-a reușit obținerea de fluturi care depun ouă de două culori: albe — din care ies masculi — și cenușii — din care ies femele. A apărut deci o lume de viermi de mătase «marcată» după sex. Această diferențiere a făcut posibilă selecționarea ouălor și creșterea numai a masculilor, care dau cu 30% mai multe fire de mătase decît femelele.

Tot cu ajutorul radiațiilor nucleare s-au obținut noi plante care au o recoltă mai bogată, se coc mai devreme și rezistă mai bine în condiții nefavorabile. Grădinile experimentale moderne au făcut să pălească faima grădinilor Semiramidei prin bogăția de flori nemaiîntîlnite pînă acum, cu forme și nuanțe de o stranie frumusețe. Fructele și-au schimbat culorile. Cercetători germani, de pildă, au modificat prin iradiere «ereditatea» culorii unor soiuri de mere din galbenă-verzuie în roșie. Această mutație prezintă și o anumită importantă economică, deoarece unii consumatori preferă fructele de culoare roșie.

Prin radiații nucleare s-au făcut încercări de a se obține mutații și la animale, creîndu-se astfel forme noi, rase mai productive la taurine, găini etc. Găina «genială» — «autoare» a oului, cîntată și în poezia lui Arghezi — a constituit astfel obiectul unui interesant studiu pe plan mondial, cu rezultate încurajatoare pentru practica avicolă.

ÎNTR-O MARE UZINĂ DE MOTOARE SE STUDIAZĂ... CONTRACȚIA MUSCULARĂ

Un capitol pasionant al biofizicii îl constituie și cercetarea *energeticii biologice*. Se știe că energia organismelor vii este extrem de «economică». Dacă energia depusă cînd săpăm cu tîrnăcopul, de pildă, ar fi cheltuită cu randamentul mașinilor cu aburi sau al motoarelor cu ardere internă, noi ar trebui să consumăm cam tot atîtea alimente cît ingurgita legendarul Gargantua. Dar organismul omenesc se mulțumește cu cantități mult mai modeste de «combustibil». Explicația? Celula vie transformă energia combinațiilor chimice în energie mecanică, organismul dispensîndu-se de etapa intermediară — de transformare a energiei chimice în căldură. Acest lucru este deosebit de util deoarece tocmai în această fază «de căldură» se pierde fără folos 70-90% din energie.

Astfel putem înțelege de ce cel mai bun bec electric transformă în lumină numai 7-8% din energia primită, în timp ce licuriciul este sursa luminoasă cea mai «ieftină» deoarece transformă în lumină 97% din energia primită. Mușchii scoicilor transformă în energie mecanică 80% din energia primită, în timp ce locomotiva lucrează cu un randament de numai 9%, iar motoarele cu ardere internă, aproximativ 30%. Este semnificativ, din acest punct de vedere, că într-un laborator al unei mari fabrici de motoare din S.U.A. o importantă problemă de studiu o constituie contracția musculară. Cei care întreprind aici aceste cercetări speră că ar putea astfel aduce mai multă lumină asupra energeticii biologice și asupra energeticii în general.

Experimental, s-a construit chiar un motor care funcționează cu ajutorul colagenului sintetizat — acesta din urmă imitînd substanța elastică din țesutul conjunctiv al organismului omenesc. Motorul îngăduie conversiunea directă a energiei chimice în energie mecanică practic fără intermediar!

DE LA OCHIUL DE BROASCĂ LA RADIOLOCATOARELE MODERNE

Alte însușiri tot atît de neașteptate au fost descoperite de biofizicieni în *organele de simț ale animalelor*. S-a stabilit astfel că la broască ochiul și creierul constituie un sistem simplu: un filtru selectiv care nu reține decît senzațiile ce semnalizează dușmanul sau pe cele necesare pentru prinderea insectelor. Se consideră că un aparat electronic realizat prin analogie cu acest sistem ar putea fi folosit pentru stațiile de radiolocație ale aeroporturilor moderne, pentru a observa de pildă un avion care s-a abătut de la traseul indicat, precum și pentru corectarea rutei prin trimiterea unor comenzi către dispozitivul de pilotare automată.

Studierea aprofundată a organelor de simț în lumea animală va facilita perfecționarea sau crearea unor aparate cu totul noi de prelucrare a datelor în sistemele de telecomunicații. Captivantă este în acest sens studierea mijloacelor de migrație (orientare) la păsări și animale, care le permit să atingă cu precizie o anumită zonă geografică situată la foarte mari distanțe. Un volum recent publicat sub egida Academiei de științe din U.R.S.S. și consacrat mecanismelor orientării animalelor în spațiu cuprinde nu mai puțin de 24 lucrări pe această temă.

O serie de cercetări au pus în evidență extrema sensibilitate a organismelor vii

Mîinile artificiale pot mînui și compasul..

RELE VIEȚII

la «informațiile» primite din afară. După evaluările specialiștilor, ecolocatoarele ultrasonore ale liliecilor discriminează intervale de 1/30 000 secundă, iar unii «pești electrici» disting densități de curent electric de 1/500 000 microamperi pe cmp!

Analiza minuțioasă a schimbului xifosurului (un animal marin) a dus la punerea la punct a unui «ochi electronic» sesizînd cele mai mici contraste — de care geologii se servesc pentru filmările aeriene. Totodată, după modelul unui original «dispozitiv» aflat în ochiul cărăbușului și care îi dă posibilitatea reglării vitezei zborului cu o precizie excepțională, s-a construit un aparat pentru măsurarea vitezei avioanelor.

BIOFIZICA PĂTRUNDE LA NIVELUL CELULEI

În sfîrșit, biofizica își aduce un aport prețios în *cunoașterea mecanismelor stării de sănătate, de boală și a proceselor de îmbătrînire începînd de la nivelul celulei.* Aria esențială de cercetare a biofizicii este intracelulară, moleculară, pătrunzînd în cele mai intime și subtile procese vitale din interiorul celulei. Căci aici se află «inima biologiei». Mari probleme ale biologiei și medicinei contemporane ca fotosinteza, dirijarea și intervenția în mecanismele genetice, stăpînirea unor maladii ca tumorile canceroase, bolile cardiovasculare, bolile degenerative și ereditare — ca să cităm numai cîteva din ele — nu pot fi soluționate astăzi fără fundamentele pe care le furnizează biochimia și biofizica.

Concomitent, noi *aparate de diagnostic și tratament* sînt în permanență furnizate de biofizicienii medicinei practice. Să menționăm doar cîteva recente: un magnetocardiograf (veritabilul «concurent» al electrocardiografului), care prezintă mai fidel «tabloul» inimii, înregistrînd cîmpul magnetic variabil de o intensitate extrem de slabă produs de mușchiul cardiac; un sonoencefalograf, care explorează cu ajutorul ultrasunetelor tumorile localizate în porțiunile mijlocii și anterioare ale creierului; un aparat «liliputan» (diametru 2,5 mm) cu care este posibil să se studieze interiorul urechii interne și care înregistrează și semnalele electrice ale fenomenului de audiție.

În domeniul protezelor senzoriale, de curînd a fost construit pentru nevăzători un aparat bazat pe principiul detectării obstacolelor datorită ultrasunetelor (același principiu care asigură orientarea liliecilor). De o manipulare comodă (nu măsoară decît 17,8 cm lungime și nu cîntărește decît 283 grame), aparatul a fost fabricat înAnglia în o sută de exemplare și trimis spre experimentare în douăzeci de țări. S-a construit, de asemenea, o mașină de lectură (optofonul) care, transformînd impresiile luminoase în impuls sonor, permite nevăzătorilor să «citească» 16 cuvinte pe minut. «Vizotactorul», folosind traducerea impulsurilor luminoase în impulsuri tactile, reprezintă o altă soluție încercată cu succes.

Iată numai cîteva din realizările biofizicienilor,și ele pot da totodată și o idee asupra perspectivelor pe care le oferă această știință de graniță. Perspective cu atît mai vaste cu cît se poate spune că fructuoasa colaborare dintre fizică și biologie se află abia la început...

Dr. E. ROȘIANU

PREOCUPĂRI ROMÂNEȘTI

–de vorbă cu conf. univ. dr. V. VASILESCU–

CERCETĂRILE BIOFIZICE, EFECTUATE LA NIVEL MOLECULAR, SÎNT CHEMATE SĂ ADUCĂ O IMPORTANTĂ CONTRIBUȚIE LA STABILIREA DIAGNOSTICULUI PRECOCE AL BOLILOR SI ÎN TERAPIE. DE ASEMENEA, ELE URMEAZĂ SĂ-ȘI GĂSEASCĂ APLICAREA ÎN AGRICULTURĂ, PRIN UTILIZAREA FACTORILOR FIZICI: CÎMPURI ELECTRICE ȘI MAGNETICE, RADIAȚII...

Interlocutorul nostru, conf. univ. dr. V. Vasilescu, este șeful catedrei de biofizică a Institutului medico-farmaceutic din București. Cu ajutorul d-sale vom încerca un tur de orizont în problemele ridicate de știința biofizicii în țara noastră.

Prima întrebare este, firesc, cea referitoare la existența unor preocupări din trecut, la noi, în acest domeniu.

— *În stabilirea istoriei unei științe se merge de obicei pînă la antichitate. Biofizica face parte dintre științele ale căror începuturi nu trebuie căutate atît de departe. Ea este consecința progreselor realizate de științele contemporane — în special de științele fizico-matematice, biologice*

(Continuare în pag. 10)

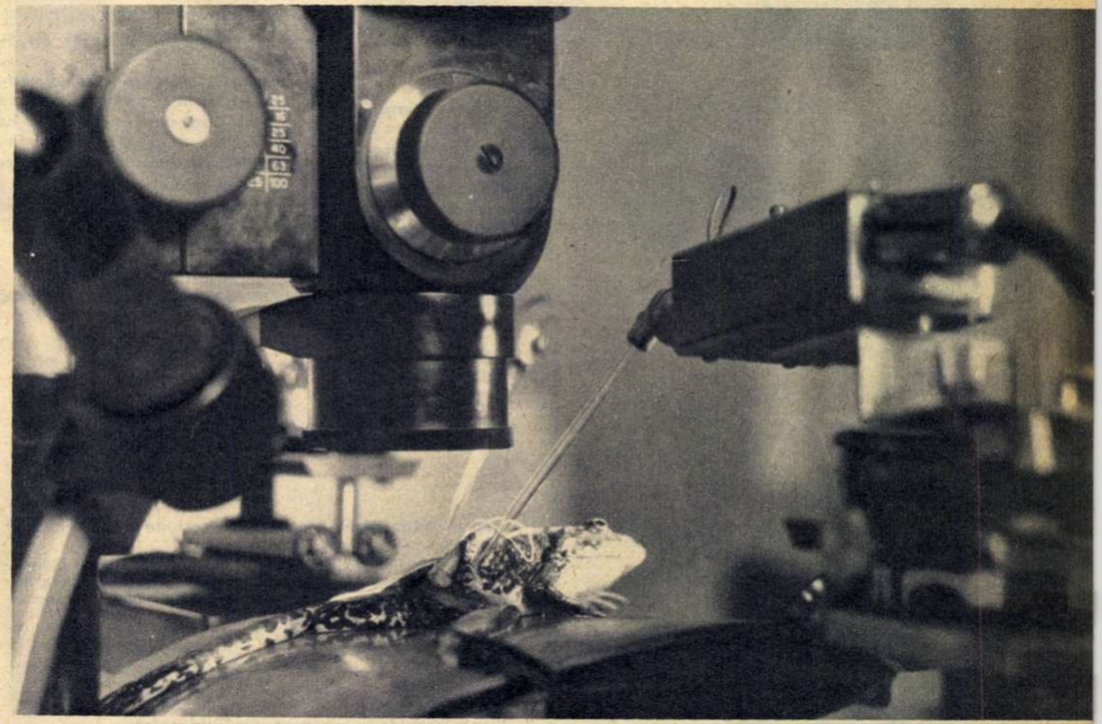

▲ **Electrozi minusculi furnizează date prețioase despre activitatea electrică a unei singure celule din corpul acestei broaște.**

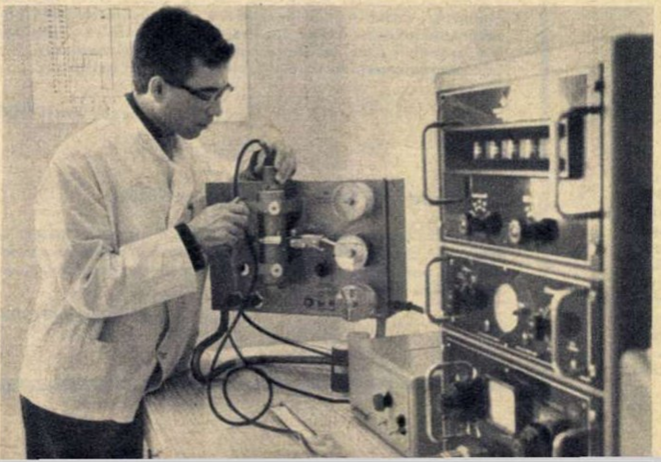

◀ **Contorul Geiger-Müller pentru urmărirea radiațiilor beta, precum și alte instalații electronice cu ajutorul cărora se poate determina activitatea produșilor biologici marcați cu izotopi radioactivi, fac parte din «arsenalul» curent al biologului de azi, mai precis, al biofizicianului.**

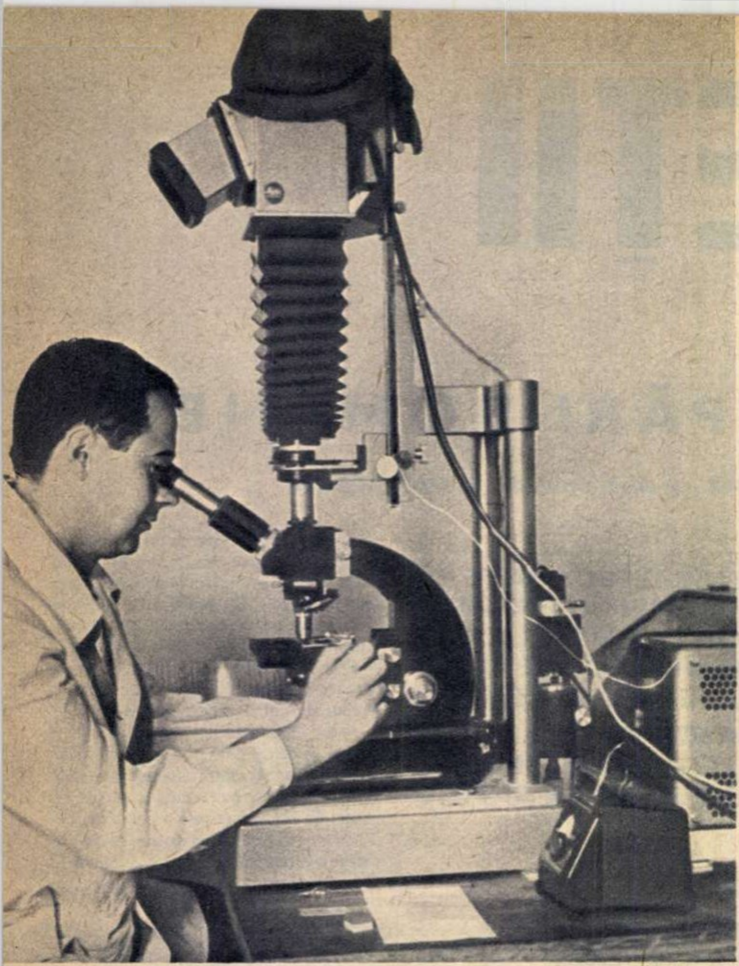

Acest aparat complicat, cu o denumire la fel de complicată (citospectrofotometru), permite studiul unui segment din celulă, și tocmai în aceasta rezidă importanța lui.

și chimice — aceste progrese permițînd studiul fenomenelor fizice din sistemele biologice.

La noi în țară biofizica s-a dezvoltat pe lîngă catedrele de fiziologie. Cursurile lui I. Athanasiu, din 1910, conțin numeroase elemente de fizică și chimie biologică. Această idee a fost continuată apoi de elevii acestuia: acad. V. Rășcanu și prof. I. Nițescu. Un aport deosebit în promovarea orientării biofizice în științele fiziologice și stabilirea conținutului învățămîntului de biofizică l-a adus acad. Gr. Benetato în activitatea sa de conducător al catedrei de fiziologie din Cluj și apoi din București. Este de remarcat și rolul unor fizicieni români de mare prestigiu care au predat fizica la Facultatea de medicină. Un merit deosebit îi revine profesorului N. Bărbulescu, care a contribuit și la îmbogățirea literaturii de biofizică.

— Totuși, ca disciplină de sine stătătoare în învățămîntul medical, biofizica este de dată foarte recentă. De altfel, după cîte știm, primul Congres internațional de biofizică a avut loc la Stockholm abia în 1961...

— Da. Iar în țara noastră biofizica a apărut ca disciplină de învățămînt la facultățile de medicină în același an. În anii următori a fost introdusă și la Facultatea de biologie, iar la Facultatea de fizică din București s-a creat o secție de biofizică. Există și cîteva laboratoare în care se fac experimente importante.

Crearea unei secții speciale în cadrul Societății de fiziologie, cît și organizarea în ultimii ani a unor simpozioane naționale pe probleme de biofizică, cu participarea unor fizicieni, matematicieni, medici, biologi, electroniști, reflectă interesul tot mai larg manifestat pentru acest domeniu în țara noastră.

Însemnătatea teoretică și practică a acestei discipline a fost subliniată și în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., iar în expunerea ținută cu ocazia înființării Consiliului Național al Cercetării Științifice, secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, a menționat din nou necesitatea acordării unei atenții sporite biofizicii.

ÎN CURÎND, UN SIMPOZION NAȚIONAL

— Precum știm, Uniunea societăților științelor medicale pregătește al patrulea simpozion național de biofizică. Ce ne puteți spune în legătură cu acest eveniment?

— Astfel de simpozioane au devenit o necesitate pentru o știință tînără. După rezultatele fructuoase ale celui de-al III-lea Simpozion de biofizică ținut la Iași în octombrie 1965, cel din anul acesta va constitui o nouă trecere în revistă a realizărilor biofizicienilor din diverse centre din țară. Vor fi prezentate un mare număr de lucrări consacrate problemelor de biofizică ale sistemelor complexe și se vor aborda în special aspecte inedite de biocibernetică și de termodinamică a sistemelor biologice.

— Dar pe plan internațional cum se reflectă contribuția biofizicienilor noștri?

— Experiența noastră în învățămîntul și cercetarea biofizică s-a concretizat într-un raport ținut la Reuniunea internațională de biofizică de la Paris din 1964. În laboratorul nostru de biofizică de la I.M.F. s-au adus o serie de contribuții privind efectele genetice ale unor factori fizici și chimici și geneza și mecanismul conducerii influxului nervos. Aceste date au fost sintetizate în lucrări care au fost publicate în țară și în multe reviste de prestigiu din străinătate, cum ar fi «Nature» și «Naturwissenschaft». Cercetări de biofizică se efectuează și în alte laboratoare de la noi din țară, fie din cadrul Academiei, fie în cadrul diferitelor departamente.

La cel de-al II-lea Congres internațional de biofizică, organizat de Societatea internațională de biofizică în luna septembrie a.c. la Viena, țara noastră a fost prezentă cu mai multe lucrări privind biofizica macromoleculelor, «fenomenele de membrană», al căror rol în sistemele vii este imens (membranele separînd sistemul de mediu și alcătuind totodată legătura lor cu acest mediu), procesele de excitabilitate, biofizica radiațiilor etc.

PERSPECTIVE...

— Ce perspective oferă biofizica medicinei, biologiei și științelor agricole?

— Este adevărat că uneori specialiștii dintr-un domeniu sau altul manifestă un entuziasm exagerat în legătură cu posibilitățile și perspectivele pe care le deschide știința respectivă în cunoașterea fenomenelor naturii. Evaluînd critic viitorul biofizicii putem afirma fără riscul de a greși că perspective largi se întrevăd nu numai în domeniile amintite de dv. dar și în alte ramuri ale științelor, tot așa cum, de pildă, dezvoltarea noilor ramuri ale fizicii (fizica nucleară, fizica corpului solid, mecanica cuantică) a ridicat probleme fundamentale pentru întreaga fizică și a creat noi ramuri ale matematicii.

Revenind la biologie și medicină trebuie precizat că cercetările biofizice creează bazele științifice pentru două direcții de preocupări. În primul rînd este vorba de elucidarea mecanismului bolilor la nivel molecular, ceea ce va face posibilă instituirea celei mai eficiente terapii și, totodată, un diagnostic precoce al bolilor; în al doilea rînd cercetările biofizice își vor găsi o largă aplicare în agricultură, unde utilizarea factorilor fizici (cîmpuri electrice, magnetice, radiații) poate contribui la creșterea fondului vegetal și animal.

Nu ne îndoim că cercetările biofizice vor aduce nu numai un flux de idei, dar și de soluții la problemele actuale ale biologiei, medicinei și științelor agricole.

Fotografii de Elena GHERA
executate în laboratorul
de biofizică al Institutului
medico-farmaceutic din București

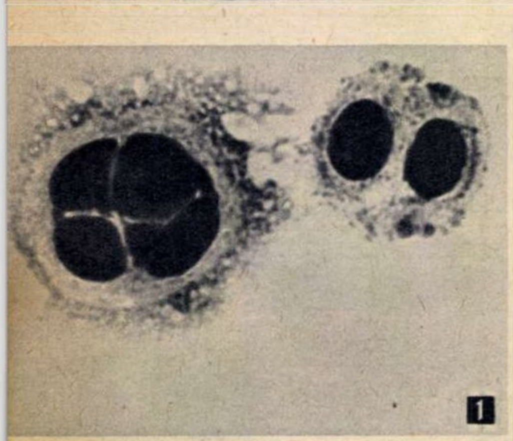

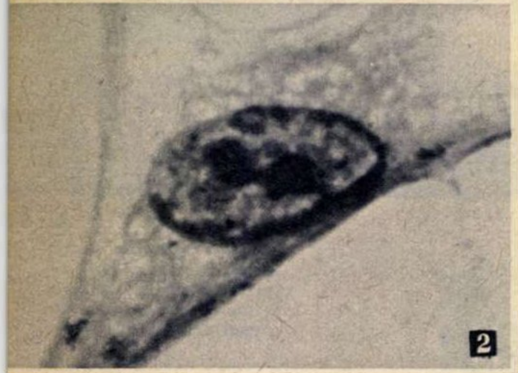

Izolată acum aproape 15 ani de la o bolnavă de cancer din S.U.A., linia celulară HeLa (foto 1) s-a răspîndit în lumea cercetătorilor din domeniul biologiei. Această linie celulară constituie un important obiectiv de studiu în laboratoare. Pe aceste celule se studiază acțiunea razelor X asupra celulelor — sub influența radiațiilor obținîndu-se celule uriașe, anormale, cu mulți nuclei. Acest aspect poate fi comparat cu cel din fotografia 2, unde apare o celulă normală izolată din rinichi. Celula normală are un singur nucleu, în care se pot observa cei doi nucleoli.

căi largi deschise de biofizică

...spre cunoașterea modului de acțiune a hormonilor

Biofizica ne deschide larg calea spre cunoașterea și înțelegerea modului de acțiune a hormonilor în legătura lor obligatorie cu enzimele, mediatorii, ionii și alte componente ale celulelor.

Acad. Ștefan MILCU

...spre sinteza în laborator a alimentelor

Cînd biofizica și biochimia ne vor putea oferi destule elemente, astfel încît pe baza lor să putem sintetiza în laborator glucide și proteine, cea mai grea problemă a alimentației omenirii care se înmulțește rapid ar fi rezolvată, iar bunăstarea omenirii va cunoaște un progres nelimitat.

Acad. Emil POP

...spre înțelegerea problemelor eredității

Transmiterea informației ereditare de la acid nucleic la proteină, activitatea nervoasă superioară, sinteza proteinelor sînt domenii a căror cercetare cu succes este de neconceput fără biofizică.

Acad. Eugen PORA

jos mîinile de pe civilizație

de Stephen LEACOCK

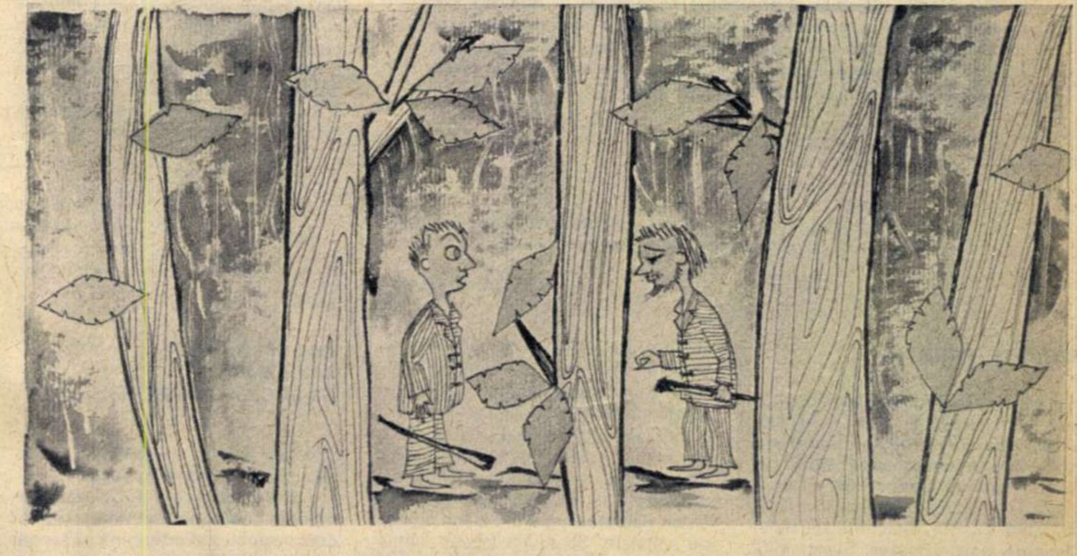

Datorită probabil faptului că de la ferestrele locuinței mele se văd copacii parcului central din New York, am fost mistuit, toată vara, de un dor nebun după pădure. Legănatul copacilor îmi inspiră, ca unui adevărat iubitor al naturii, idei ce îmi vin în minte exclusiv la vederea acestei foșnitoare priveliști.

Dorul creștea. Deveneam tot mai neliniștit. Ziua, la lucru, cădeam în reverie. Noaptea mă trezeam agitat de vise. Cîteodată ieșeam în parc și, stînd la umbra deasă a copacilor, îmi închipuiam că mă aflu în sînul unei păduri întunecoase, eliberat de povara și emoțiile unei civilizații insuportabile.

Acest sentiment de neliniște crescîndă s-a terminat cu adoptarea unei hotărîri care constituie subiectul povestirii de față. Hotărîrea a venit brusc, într-una din nopți. M-am trezit cu un plan definitiv copt. Iată-l: rup pentru o lună de zile cu grijile și forfota civilizației, devenind din nou un locuitor primitiv al pădurilor. Am hotărît să pornesc spre pădurile nesfîrșite din Noua Anglie, să arunc de pe mine îmbrăcămintea — în afară poate de pijama — și să mă afund tîrîș în pădure, să stau acolo o lună întreagă și să mă tîrăsc apoi îndărăt. Pentru un locuitor experimentat al pădurii, ca mine, treaba asta ar fi fost o nimica toată. În ce privește hrana, îmi puneam nădejdea în boabe, rădăcini, ciuperci, lăstari și muguri — de fapt mă bazam pe cămara bogată a naturii; apa am s-o beau din rîu, iar ca societate voi avea patrupedele ce se leagănă-n copaci, păsările și încă 101 locuitori ai locurilor îndepărtate din pădurile virgine. Din fericire, această hotărîre s-a cristalizat în ultima zi a lui august. Septembrie era luna mea de concediu. Eram stăpîn pe timpul meu liber, să plec unde vreau.

Întîmplător am intrat la un prieten de-al meu.

— Plec în Noua Anglie să-mi petrec concediul dezbrăcat.

— La Nantucket sau la Newport? — mă întreabă el.

— Nici, nici — îi răspunsei, căutînd să vorbesc cît mai nepăsător. Mă voi afunda în pădure și voi umbla o lună întreagă gol.

— Așa? — zise prietenul meu. Foarte bine! Cu bine deci, hoinarule! La revedere!

Apoi am vizitat alți doi–trei cunoscuți cu care am schimbat cîteva cuvinte de despărțire. Trebuie să recunosc că am fost puțin iritat de nepăsarea cu care ei au primit hotărîrea mea.

— Desigur, desigur — spuneau ei — gol, în pădure, da? Foarte bine. Bye, bye, la revedere!

Omul își riscă aproape viața, pornește la un experiment sociologic de netăgăduit, iar aceștia îl privesc cu totală indiferență. Iată încă o confirmare (dacă ar mai fi nevoie de așa ceva!) a decăderii civilizației pe care o părăseam.

Cîțiva dintre prietenii mei au avut totuși destul bun-simț ca să mă conducă la gară. Și numai unul dintre ei m-a condus pînă în Noua Anglie — o noapte lungă de drum — ca să asiste la cufundarea mea în pădure, să-mi ia hainele, ceasul și alte mărunțișuri, împreună cu cîteva salutări schițate de mine în ultima clipă.

Am ajuns dis-de-dimineață. De la gară pînă la liziera pădurii am mers pe jos. Am scos totul de pe mine și m-am îmbrăcat cu pijamaua. Apoi am luat din sacul de voiaj un borcan cu vopsea și m-am uns pe față, pe mîini, pînă și pijamaua mi-am mînjit-o cu vopseaua de un cafeniu-cenușiu.

— De ce faci asta? — întrebă prietenul meu.

— Pentru autoapărare. Nu știi oare că toate animalele se apără prin culoarea corpului, care le face invizibile?! Omida are culoarea frunzei din care se hrănește, solzii peștelui se confundă cu luciul apei, ursul are culoarea mediului in care-și caută hrana. Uită-te! Uită-te! — zisei eu, după ce am terminat — acum sînt și eu invizibil.

— Hm! — făcu el.

I-am dat sacul de voiaj și borcanul gol, m-am lăsat în patru labe și am început să mă tîrăsc avînd aparatul fotografic pe piept. Prietenul meu mă urmărea.

— De ce nu mergi normal? — spuse el.

Întorcînd capul, am scos niște urlete incoerente și m-am afundat în tufăriș, continuînd să mîrîi.

După mers continuu am ajuns în plină pădure. Vegetația mă înconjura pe o distanță de sute de mile. În jur domnea o liniște absolută. Nici un sunet nu ajungea la urechile mele. Numai veverița trebăluia undeva sus, pe o creangă deasupra capului meu, și se auzea chemarea îndepărtată a cufundarului ce plutea probabil deasupra unui lac din pădure.

După o jumătate de oră am fost țintuit locului de niște urlete ce veneau din tufărișuri. Ascunzîndu-mă după un copac, am răspuns și eu cu un mîrîit. Prin tufăriș se apropia un animal de dimensiuni colosale. După mormăit am recunoscut că-i un urs. S-a apropiat de mine cu intenții vădite de a mă ataca. Numai la gîndul acesta m-a cuprins o bucurie sălbatică. Pijamaua mea s-a zbîrlit din cap pînă-n picioare, mînioasă, iar eu, înfigîndu-mi dinții în scoarța unui copac și scărpinîndu-mă cu piciorul din spate, am început să mîrîi pentru autoapărare. Privirea mea hrăpăreață era ațintită asupra ursului. În încăierarea crudă învinge acela care atacă. Am hotărît de aceea că dacă mă va ataca ursul să-i mușc una după alta labele din față. Avînd astfel superioritatea, nu mai încăpea nici un dubiu că victoria finală va fi a mea.

Tufărișul s-a dat la o parte. În fața mea a apărut o creatură lunguiață, de culoare cafenie, cu o coamă zbîrlită. Sprijinită pe o bîrnă, ea s-a ridicat în două labe și abia atunci am putut s-o văd bine. Dumnezeule! Nu era urs, era un om.

Îmbrăcat într-o pijama la fel ca a mea, avea fața și mîinile vopsite în aceeași culoare cafenie. Toate acestea se completau cu un păr lung, încîlcit, și cu o barbă de peste două săptămîni.

Timp de un minut ne-am zgîit unul la altul continuînd mîrîitul. Apoi acesta a înjurat cu scîrbă și a luat o poziție normală de om.

— E clar! — făcu el. Pentru ce te-ai tîrît încoace?

— Pentru ca să-ncerc — zisei eu — dacă un om nu prea îmbrăcat poate să supraviețuiască în pădure fără vreun ajutor străin, numai datorită propriilor mîini, inventivității și...

— Da, da, știu — mă-ntrerupse necunoscutul — să procuri alimente în condiții primitive, să duci o viață de om de peșteră, fără griji și departe de civilizația blestemată.

— Întocmai: aceasta era și ideea mea (pe măsură ce vorbeam, entuziasmul meu creștea). Exact ceea ce fac. Hrana mea o vor constitui-o plantele sălbatice și rădăcinile cu care natura aprovizionează pe copiii săi, iar băutura...

— E clar — mă întrerupse iar necunoscutul. Băutura dumitale va fi un pîrîu; patul, un culcuș aromat din mușchi și cetină, iar cuvertura — cerul violet al nopții.

— Dumnezeule, omule! — exclamai. Sînt exact gîndurile mele. Cuvintele mele proprii. Cum de ai putut să le ghicești?

El a făcut o mișcare obosită și deziluzionată cu mîna.

— Hm, știu totul, pentru că și pe mine m-a preocupat același lucru. Sînt de două săptămîni aici. Mi s-a acrit. Iar ultima pățanie m-a scos complet din sărite.

— Ce pățanie?

— Întîlnirea cu dumneata! Închipuiește-ți, ești al nouăsprezecelea om pe care l-am întîlnit în ultimele trei zile de peregrinare prin pădure. Și toți fac același lucru. Pădurea e plină de ei.

— Nu mai spune! — am strigat cu o voce sugrumată.

— E purul adevăr. E suficient să te-apropii de oricare tufiș ca să descoperi turme de bărbați goi care verifică acest experiment vechi și neinteresant. Dacă te duci ceva mai încolo vei da peste următoarele inscripții: «Este interzis de a apărea în acest tufiș, gol!»sau «Dezbrăcații să plece din pădure!», sau «Gentlemeni goi, fiți buni și circulați numai pe aleea de sus!» și multe altele în acest gen. Dumneata ai intrat în pădure prin altă parte, probabil, altfel ai fi observat coliba cu anunțuri: «Se cumpără și se vînd pijamale», «Se vînd și se închiriază aparate de fotografiat», «Cel mai bun preț pentru haine» și așa mai departe.

— Nu, nu, este imposibil! — exclamai. N-am auzit nici un sunet, în afară de trebăluiala veveriței și țipătul îndepărtat al cufundarului. Nimic altceva.

— Da' de unde trebăluiala veveriței! Este unul dintre gentlemeni: s-a urcat în copac și face pe veverița, ca să-i întreacă pe ceilalți. Și nu există nici o îndoială că un oarecare altul, asemănător acestuia, face pe cufundarul. Presupun că și dumneata le-ai răspuns cu un țipăt.

— Da, am scos un sunet jos, din gîtlej, care...

— Exact, care reprezintă o salutare obișnuită în limbajul animalelor. Văd că ți-ai însușit foarte bine toate acestea. Da, cu bine! Te rog însă nu mai mîrîi. Mi s-a acrit de asta.

— Cu bine! — murmurai.

El păși spre tufăriș și dispăru.

Stînd în același loc, lîngă lăcașul meu neterminat, într-o stare de cea mai cruntă deziluzie, mă tot gîndeam. Și aceasta a durat probabil cîteva ore. De undeva, dintr-un loc îndepărtat, am auzit un strigăt slab de bîtlan.

— Ce tîmpit face gălăgie acolo? — înjurai eu. Vreun idiot probabil care caută să sugereze că-i pasăre de apă. Țineți pliscul!

...Mai am tot concediul în fața mea și sînt hotărît totuși să-l petrec dezbrăcat. Voi face asta însă pe coasta oceanului.

Ilustrație de
Maria-Magdalena VASILIU

bucuria maternității

Viața, spunea cîndva un mare gînditor, este un dar pe care-l merităm numai atunci cînd îl dăruim. Actul procreației, această miraculoasă și supremă împlinire a naturii, constituie pentru femeie apogeul somatic al întregii sale existențe. Nașterea unui copil, care aduce în sufletul părinților un sentiment puternic de mîndrie și echilibru, înseamnă totodată maturizarea psihică, consolidarea morală și desăvîrșirea socială a oricărei familii.

Ce înnoiri complexe, ce îmbogățire sufletească, ce binefaceri de ordin fiziologic reprezintă pentru o mamă aducerea pe lume a unui vlăstar sau — dimpotrivă — ce repercusiuni dramatice pot determina în viața ei întreruperea brutală a acestui proces biologic natural?

Experiența, părerile și sugestiile pe care ni le împărtășesc tinerele mame și personalul medico-sanitar specializat oferă în această privință cel mai competent răspuns. Îl susțin prin cuvîntul lor, în paginile de față, și cei pe care i-am vizitat zilele trecute la spitalul clinic de femei «Polizu».

«Viața este o flacără ce se stinge întotdeauna, dar recapătă scînteie de cîte ori se naște un copil».

BERNARD SHAW

«Celelalte lucruri se iau din pămînt. Copiii însă purced din ființa noastră și sînt identici cu noi. De aceea li se cuvine aceeași dragoste și cinste pe care o avem față de noi înșine».

I.A. KOMENSKI

REGRETE TARDIVE

—Experiența personală mă îndreptățește să întregesc un vechi și imuabil adevăr: **mai devreme sau mai tîrziu orice ființă omenească simte în mod imperios nevoia de a avea copii** — ne spune, zîmbind, tovarășul **dr. Vlad Vasiliu**, directorul spitalului clinic de femei «Polizu». Simțămîntul matern și mai ales cel patern se dezvoltă, se amplifică în viața conjugală a unora abia o dată cu scurgerea anilor. Spre bătrînețe, mai ales, el lasă loc unui sentiment complex; amărăciunea, regretul și senzația de singurătate devin copleșitoare. Metamorfoza aceasta sufletească cu finalul ei dramatic se produce implacabil în viața omului. Copilul reprezintă desăvîrșirea întregii noastre existențe.

— Care sînt, după părerea dv., motivele cele mai frecvente care îi determină pe unii proaspeți căsătoriți să amîne cu bună știință aducerea pe lume a unui copil?

— Mobilul principal este, în cele mai dese cazuri, egoismul. Am avut curiozitatea și interesul profesional să întreprind, împreună cu mai mulți colegi de breaslă, o largă investigație în rîndul femeilor care s-au prezentat la secția noastră de ginecologie pentru întrerupere de sarcină. Am vorbit cu mii de femei și am constatat că marea lor majoritate acceptaseră să se așeze pe masa de operație la îndemnul soților lor. Vederile și părerile diformate ale acestora, egoismul și lipsa de înțelegere a unor asemenea bărbați ar putea forma în coloanele presei — v-o prezint ca o propunere — obiectul unor largi discuții publice. Din păcate însă, identitatea în concepții și păreri greșite este realizată în unele tinere căsnicii cu concursul ambilor soți. «Mai avem vreme pentru copii. Întîi și întîi să ne trăim viața, să ne facem lucruri, să ne distrăm». Ei, dar vremea trece,«fugit irreparabile tempus», suspina poetul, și cînd considerăm că avem de toate ne dăm seama în sfîrșit că viața noastră s-a împlinit numai pe jumătate. Și atunci începe lanțul nesfîrșit al părerilor de rău... Regrete tardive, de cele mai multe ori! Slăbirea organismului, maladiile cronice, raclajele repetate împiedică la o anumită vîrstă aducerea pe lume în condiții satisfăcătoare a copilului dorit sau pur și simplu condamnă la sterilitate definitivă organele de reproducere.

— Un organism traumatizat de o asemenea anomalie are sau nu sorți de vindecare?

— Medicina a făcut în această direcție progrese sensibile. Metodele de investigație și tratament sînt extrem de numeroase. În spitalul nostru tratăm în mod curent această maladie și nu o dată medicii noștri au obținut rezultate remarcabile. Ieri, de pildă, o femeie în vîrstă de 35 de ani, sterilă de aproape 13 ani din pricina unui T.B.C. peritonial, a ieșit pe poarta maternității noastre purtînd în brațe primul ei copil. O lungă și dureroasă așteptare dar care, iată, a fost încununată de succes, datorită tratamentului prescris și aplicat de cadrele noastre sanitare. Din păcate, cele mai dese cazuri de sterilitate se ivesc din pricina avorturilor repetate. Maladia contractată în acest fel poate fi anihilată, dar de foarte multe ori tratamentul se dovedește ineficace. Cîte soții trecute de 30 de ani nu au revenit în spitalul nostru rugîndu-ne cu lacrimi să le ajutăm să devină mame! Aceleași femei care, în decursul anilor, s-au prezentat în secția noastră de ginecologie pentru repetate întreruperi de sarcină. Am făcut, desigur, tot ce e omenește posibil. Nu puține însă vor rămîne nemîngîiate o viață întreagă. Calculul pripit făcut în tinerețe se repercutează în mod tragic mai tîrziu. O familie fără copii este o familie mutilată.

COPIII FRUMOȘI ȘI SĂNĂTOȘI SE FAC LA TINEREȚE...

Ne-am adresat în continuare tovarășului **dr. Petre Popescu**.

— O veche zicală populară recomandă căsătoria de tînăr. Un alt crez popular ne îndeamnă să facem copii cît sîntem tineri. Amîndouă însumează desigur o experiență milenară. Sînt ele justificate de cercetările științifice moderne?

— Știința medicală contemporană adeverește întru totul aceste constatări empirice, acumulate de înțelepciunea populară. Un organism tînăr, robust, cu o bună structură funcțională, are toate șansele de a naște

Fericirea căminului nostru: copilul.

copii sănătoși, reușiți din toate punctele de vedere. Femeia este făcută să procreeze. Amînarea sau întreruperea sarcinii instalează în corpul ei începutul unui primejdios dezechilibru care poate aduce ulterior grave prejudicii întregului organism.

— Ce binefaceri prezintă maternitatea pentru echilibrul organic și psihic al femeii?

— Intensa activitate hormonală pe care o înregistrează organismul mamei în timpul sarcinii influențează în mod direct buna funcționare a glandelor endocrine și a celor de reproducere. Femeile care nasc devin mai frumoase, a constatat poporul. Un adevăr de necontestat. Dezvoltarea placentei, activitatea ei hormonală, stabilește un puternic echilibru, o strînsă armonie între sistemul nervos, glandele endocrine și organele interne. Nu de puține ori am fost cu toții martorii unor adevărate fenomene înfăptuite în urma maternității: femei slăbuțe, nedezvoltate, cu afecțiuni glandulare sau neuropsihice s-au fortificat atît fizic cît și sufletește după naștere, consolidîndu-și într-un mod surprinzător întregul organism. De fapt,avantajele maternității sînt în linii generale destul de cunoscute. O gravă și periculoasă ignoranță dovedesc însă tinerele noastre în privința urmărilor ce pot surveni datorită întreruperilor de sarcină. Știința a dovedit în mod definitiv că avorturile la cerere, debutate fie la domiciliu (prin metode primitive sau delictuale), fie efectuate de către medici specializați provoacă, într-un procent covîrșitor, sau complicații de moment, sau repercusiuni tardive. Raclajul, intervenție chirurgicală oarbă (medicul beneficiază în timpul operației doar de simțul tactil și de cel al auzului),poate provoca hemoragii uterine sau chiar perforația uterului, iar alteori infecții ale organelor genitale care, într-o stare gravă, nu pot fi tămăduite nici chiar prin solicitudinea antibioticelor. Mai periculoase și mai frecvente sînt însă urmările în timp. Chiuretajul, această agresiune repetată care sistează mecanismul hormonal (întreaga pregătire minuțioasă pentru dezvoltarea fetusului), are un răsunet defavorabil asupra întregului organism. Iată cîteva dintre cele mai obișnuite complicații maladive, survenite după un număr oarecare de ani: tulburări neuroendocrine (îngrășare, nervozitate, diminuarea capacității de muncă), dureri în sfera genitală, sterilitate temporară sau definitivă, nașteri premature, sarcini extrauterine etc., etc. Toate acestea justifică ideea enunțată la începutul convorbirii noastre: e bine să facem copii cît sîntem tineri. De fapt,sănătatea și forța de procreație pe care le dovedește femeia pînă la 30 de ani poate fi ulterior alterată nu numai de asemenea intervenții brutale, ci și de alți factori. Or, pe un teren stigmatizat, într-un organism măcinat de suferințe fizice sau psihice, sarcina nu poate beneficia de condiții optime de dezvoltare. Tocmai de aceea nașterea copilului, acest efort de maximă intensitate metabolică, trebuie făcută în tinerețe.

> *«Femeia a inspirat pe Christ, pe Goethe, pe Dante, pe Da Vinci — și i-a născut. Dacă din mintea ei decorativă nu a ieșit opera lor, din pîntecul ei milostiv s-au ivit marii învățători, artiștii, călăuzitorii și țesătorii de lumină».*
>
> *TUDOR ARGHEZI*

Sora medicală acordă primele îngrijiri noului-născut.

BUCURIA DE A FI PĂRINTE

Iată și aceste scurte mărturii, împărtășite cititorilor noștri de cîteva dintre cele mai tinere mame aflate la spitalul clinic de femei «Polizu».

AURORA OȘLOBEANU: Am 32 de ani și micuțul Patriciu este cel de-al doilea vlăstar al familiei noastre. Vă mărturisesc că Alexandru, primul copil, a sosit pe lume împotriva voinței soțului meu. L-am pus cu alte cuvinte în fața unui fapt împlinit. Recunosc, nu e un procedeu, și tocmai de aceea nu-l recomand tinerelor căsătorite. Vreau să spun însă că micul Alexandru a răscolit atît de mult sufletul bărbatului meu,încît el a fost acela care a insistat să nasc un al doilea copil. Da, bărbații prezintă uneori asemenea curiozități.

MARIA D.: Cei care susțin că e bine să-ți aranjezi casa, să te distrezi și abia apoi să faci copii, comit o gravă eroare. Copilul împlinește viața oricărei familii, armonizează traiul conjugal, aduce în viața soților bucurii nebănuite. Vorbesc din proprie experiență. Am 25 de ani și pînă la această vîrstă ar fi trebuit să am doi sau trei copii. Angela, scumpa mea fetiță, mi-a deschis în fața ochilor o lume cu totul nouă. Abia astăzi mă simt cu adevărat fericită.

R.S.: Am rugat redacția să-mi reproducă cuvintele, folosind doar inițialele numelui meu. Nu din jenă sau teamă, ci pentru a menaja susceptibilitatea aceluia care trebuia să fie tatăl oficial al copilului meu. M-am căsătorit la 20 de ani, dar dorința mea fierbinte de a avea un copil a fost zădărnicită de drastica împotrivire a soțului meu. Am fost nevoită să suport 12 întreruperi de sarcină. Anul acesta l-am rugat cu lacrimi în ochi să lăsăm copilul. N-a vrut în nici un chip. Atunci am preferat să divorțez (eram însărcinată în luna a 5-a cînd am înaintat acțiunea de divorț). Nu am nici o pretenție din partea fostului meu bărbat. Doar să-și iubească fiul, dacă lucrul acesta va fi posibil. Personal mă simt mîndră și fericită de hotărîrea pe care am luat-o. Alături de băiețelul meu voi fi, sînt sigură, mult mai fericită decît pînă astăzi.

VASILICA TEODORU: Ce pot să vă spun? Că sînt mai fericită ca oricînd? A, da, bărbatul meu care m-a vizitat astăzi mi-a pus următoarea întrebare: «Pe cînd cel de-al doilea?»

În fața maternității am întîlnit și un tată înfrigurat și emoționat: **VLAICU ALEXANDROAIE,** normator la Trustul 1 construcții.

— În răstimpul celor nouă luni de așteptare am citit mai multe cărți care vorbesc despre bucuria maternității. Mi-am făcut cu alte cuvinte o pregătire... teoretică. Rețin în mod expres aceste rînduri scrise în urmă cu două decenii de maestrul Tudor Arghezi. Ele întruchipează simțămintele complexe, respectul și considerația pe care o au bărbații adevărați pentru soțiile lor mame. Vi le reproduc cu exactitate.

Le-am notat și, pentru deplina satisfacție a tînărului tată, le-am așezat în fruntea ultimului subcapitol al anchetei noastre.

**Anchetă realizată
de Liviu TIMBUS
Fotografii de Elena GHERA**

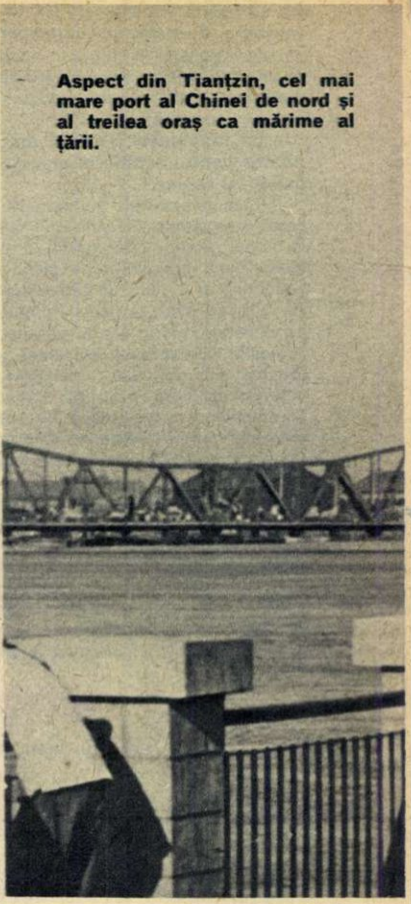

Aspect din Tianțzin, cel mai mare port al Chinei de nord și al treilea oraș ca mărime al țării.

TIANȚZIN poarta maritimă a pekinului

— note de călătorie din r. p. chineză —

de I. GĂLETEANU

În noul port, amenajat pentru a putea primi nave oceanice de cel mai mare tonaj.

Pekinul își are — ca orice mare oraș — porțile sale: un aeroport modern, șosele și autostrăzi, cîteva gări în care sosesc și pleacă în permanență trenuri încărcate cu călători și mărfuri. În tumultul Pekinului, cu străzile și magazinele sale aglomerate, se revarsă și rîurile de oameni și mărfuri care pătrund în capitala R.P. Chineze prin aceste porți: pe calea aerului, pe căile rutiere, pe calea ferată.

Mai există însă și o a patra poartă a Pekinului, poarta maritimă — Tianțzinul. Așezat pe rîul Haihe, în apropierea coastei Mării Galbene, Tianțzinul este portul cel mai apropiat de Pekin și cel mai mare al Chinei de nord.

Datorită traficului intens, aici, la Tianțzin, s-a construit în ultimii ani un nou și modern port maritim, capabil să primească nave oceanice de mare tonaj și înzestrat cu cele mai noi utilaje pentru manevrarea, transbordarea și depozitarea mărfurilor.

Tianțzinul de astăzi nu este numai un mare port, el este în același timp unul dintre cele mai importante centre industriale și comerciale ale Chinei.

La Tianțzin am avut prilejul să cunoaștem centrul comercial, portul precum și cîteva mari întreprinderi și cartiere. Ca o dovadă a dezvoltării orașului, a transformărilor care au avut loc aici în anii puterii populare — ca de altfel în toate marile orașe ale R.P. Chineze — pe numeroase etichete care prezintă bunuri de consum și diverse produse industriale se poate citi numele orașului Tiantzin.

În timpul vizitei prin întreprinderi am cunoscut pe cîțiva dintre locuitorii orașului, muncitori și ingineri pricepuți, datorită cărora marca produselor din Tianțzin este apreciată în întreaga țară. Sîntem la Întreprinderea textilă nr.. 1. Aici lucrează aproape 16 000 de muncitori, în majoritate femei. Din lînă, bumbac, mătase și fibre artificiale se fac țesături, începînd de la cele mai simple și pînă la cele caracteristic chinezești, care cuprind în contextură întregul colorit al curcubeului, frumusețile naturii și fantezia binecunoscută a meșterilor chinezi în prelucrarea mătăsii. În expoziția internă a întreprinderii, sute și sute de sortimente în zeci de culori și nuanțe încîntă ochiul vizitatorului. Este aproape imposibil să alegi dintre toate exponatele prezentate aci pe cel pe care îl consideri «cel mai frumos».

Aflîndu-ne într-una din uzinele metalurgice ale orașului, ne-au impresionat de la primii pași hărnicia și spiritul gospodăresc al colectivului. În acest adevărat complex metalurgic se produc mașini-unelte pentru uzinele constructoare de mașini, utilaje pentru industria textilă, mașini și agregate diverse pentru agricultură. O bună parte din produse sînt destinate exportului. Muncitorii mai vîrstnici povestesc cu mîndrie că ei sînt aceia care au fabricat cel dintîi automobil chinezesc, al cărui prototip a fost prezentat la prima expoziție economică a R.P. Chineze, organizată la Tianțzin în anul 1951.

De altfel, în domeniul prototipurilor și produselor noi Tianțzinul concurează pentru primul loc cu celelalte mari orașe industriale ale R.P. Chineze. În zilele în care ne aflam la Tianțzin muncitorii, tehnicienii și inginerii din întreprinderile orașului vorbeau de faptul că în primul semestru al anului 1966 au realizat 480 de noi produse industriale, cu 27 la sută mai mult decît în aceeași perioadă a anului 1965. Printre noile tipuri de produse se numără mașini de găurit de înaltă precizie, mașini de șlefuit prin electroeroziune, un aparat radar pentru măsurarea frecvenței, un spectroscop pentru rezonanța paramagnetică a microundelor, seturi complete de utilaje pentru fabricile producătoare de îngrășăminte chimice, noi sortimente textile etc.

...Ne-am petrecut ultima seară la Tianțzin asistînd la un spectacol prezentat în clădirea fostului «Cazinou internațional» — odinioară pe teritoriul concesiunii americane. Alături se afla hipodromul, care făcea parte din concesiunea engleză. O dată cu eliberarea orașului, aceste două «instituții» ale jocului de noroc și-au încetat definitiv activitatea.

Locuitorii orașului — muncitori, studenți, funcționari, ostași — vizionează aci, în orele libere, după încetarea producției, spectacole, studiază, participă la jocuri sportive și la manifestări culturale, precum și la cercuri în cadrul cărora se execută lucrări practice.

Pretutindeni pulsează o viață animată, expresie a activității multilaterale pe care poporul chinez o desfășoară în opera de construire a socialismului în marea sa patrie.

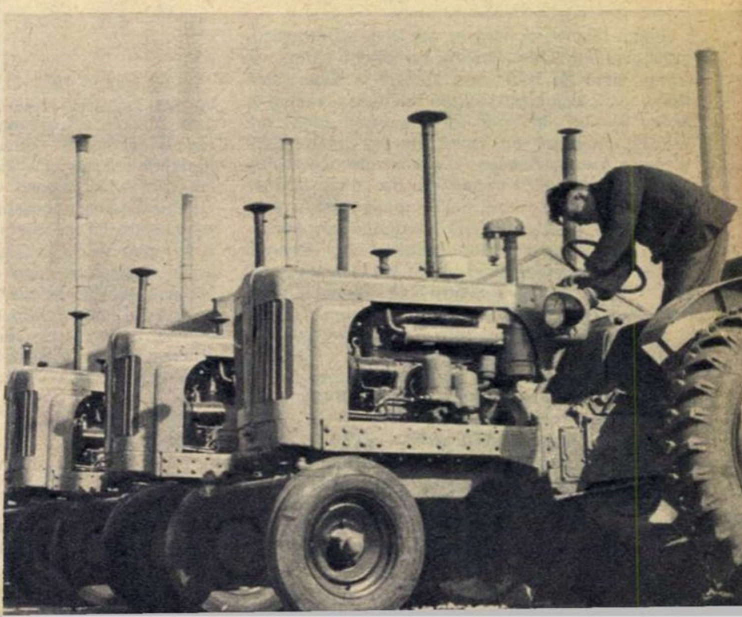

Tractoare fabricate într-una din întreprinderile Tianțzinului. ▼

Secolul al XV-lea. Țara Românească este zguduită de sîngeroase lupte interne, iscate de rivalitatea dintre Dănești și Drăculești, două ramuri ale familiei Basarabilor. Urgisit de Vlad Țepeș, Ștefan, «os de domn» muntean, nepotul voievodului Dan al II-lea de la Argeș, se refugiază la Sibiu. Înnobilat, primind numele de Olahus (în traducere — românul), el deține funcția de jude regesc (primar) la Orăștie.

Aci se naște în anul 1493 fiul său, Nicolae. Viața și opera lui — pe care vi le prezentăm în paginile de față — aveau să reprezinte o prețioasă contribuție românească la promovarea spiritului umanist, să releve o permanentă preocupare de a stabili legături între Occident și țările locuite de români.

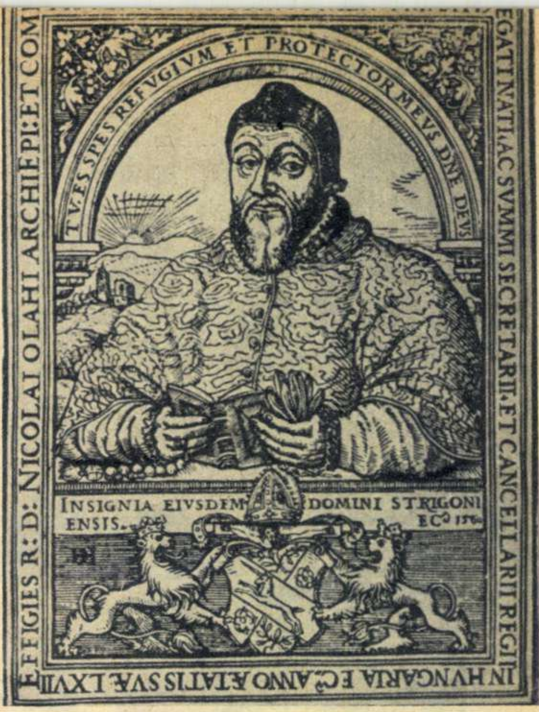
EFFIGIES R: D: NICOLAI OLAHI ARCHIEPI: ET COM
EGATI NATI AC SVMMI SECRETARII ET CANCELLARII REGI
IN HVNGARIA E Ç ANNO ÆTATIS SVÆ LXVII
TV ES SPES REFVGIVM ET PROTECTOR MEVS DNE DEVS
INSIGNIA EIVSDEM DOMINI STRIGONIENSIS

Nicolae Olahus — gravură realizată de un anonim în 1560.

peregrinările europene ale lui NICOLAE OLAHUS

UN VALAH DORNIC DE ÎNVĂȚĂTURĂ

Ștefan Olahus îl hărăzise pe Nicolae meșteșugului armelor. Dar acestuia i-a plăcut cartea. Și astfel, după ce își începe studiile la Sibiu, este trimis la Școala capitulară de la Oradea, vestită în acele vremuri, în care scolasticismul greoi era înlăturat stăruitor de suflul înnoitor al spiritului umanist, fruct al Renașterii. Aci Nicolae Olahus își însușește temeinice cunoștințe de latină, fără de care nu se putea ocupa nici o funcție publică, apoi de teologie, poezie, elocință, muzică și astronomie.

La terminarea studiilor, Nicolae este acceptat paj la curtea regelui Ludovic al II-lea al Ungariei. Doi ani îi sînt suficienți pentru a se impune. E numit secretarul episcopului de Pécs, canonic în același oraș și protopop la Komárom. Pentru merite deosebite, dar mai cu seamă pentru alesele lui însușiri de om de litere, este chemat în martie 1526 la curte și numit secretar al regelui Ludovic al II-lea.

«Să nu dorești niciodată — scrie el cu toate acestea unui prieten din Ungaria — să devii curtean. Te asigur că nimeni nu ar putea ști mai bine ca mine de ce griji și necazuri ai parte. Dacă ajungi la curte nu mai poți face ce vrei, ci ce ți se poruncește. Iar dacă ai făcut ceva studii mai înainte, curtean fiind, le vei pierde, căci grijile și frămîntările sufletești nu-ți mai îngăduie să te ocupi cu literele».

TOT MAI DEPARTE DE PATRIE

La 29 august 1526, în memorabila bătălie de la Mohács împotriva oștilor turcești conduse de Soliman Magnificul, armata ungară a fost nimicită, regatul desființat, Ludovic al II-lea ucis, iar Ungaria transformată aproape în întregime, pentru 160 de ani, în pașalîc turcesc.

Prins în vîltoarea evenimentelor, secretarul Nicolae Olahus își va însoți regina fugară. Drumurile îl duc prin Viena și Graz tocmai la Augsburg, în sudul Germaniei. Cinci ani după dezastrul de la Mohács, Maria, văduva lui Ludovic al II-lea, este numită de către puternicul ei frate Carol Quintul regentă a Țărilor de Jos. Secretarul trebuie să-și urmeze stăpîna la Bruxelles, îndepărtîndu-se, spre marea lui amărăciune, tot mai mult de patrie.

«SĂ MĂ IERTE UMBRA LUI ERASMUS...»

Atît prin spirit și mentalitate, cît și prin cunoștința aprofundată a celor două limbi clasice, Nicolae Olahus poate fi considerat primul umanist român. Latina o știa de la Oradea și o folosea la curte. Greaca o deprinsese mai mult de la profesori particulari. Era în plus un perfect cunoscător al limbilor română și maghiară, avînd de asemenea bogate cunoștințe de germană, franceză și turcă.

In anii șederii sale la Bruxelles era preocupat să-și perfecționeze cunoștințele în limba greacă. În 1532 se va destăinui poetului Ursinius Velius astfel: «Zilele acestea regina s-a dus la vînătoare. Eu, obținînd de la ea un concediu, m-am dus la vestita Universitate a celor trei limbi de la Louvain ca să-mi înviorez sufletul, căci după cum regina vînează în codri mistreți și fiare, tot astfel să pot vîna și eu pronunția elenică».

O confirmare a temeiniciei cu care Nicolae Olahus ajunsese să cunoască limba greacă o avem de la L. Pannius, căruia îi trimisese cîteva traduceri în limba greacă: «Am citit și recitit aceste scrieri cu un interes egalat numai de voluptatea pe care mi-au procurat-o — îi scrie acesta. La fiecare frază am controlat și textul grecesc, și traducerea latină ce rivalizează cu textul. Să mă ierte umbra lui Erasmus, dar mi se pare că traducerea ce ai făcut este mai conștiincioasă decît a lui».

Legăturile lui Nicolae Olahus cu umaniștii din diferite țări ale Europei — Germania, Italia, Spania, Olanda, Belgia, Danemarca — sînt vaste. Amintim dintre ei pe profesorul Rescius din Louvain, care îi trimite în 1537 aforismele lui Hipocrat, Iliada și Odiseea, apoi trei omilii*), printre care și «Cartea bețivilor» tradusă în latinește de către vestitul Graneveldius și dedicată lui Olahus.

DOI PRIETENI CARE NU S-AU VĂZUT NICIODATĂ

Ca s-o consoleze pe sora lui Carol Quintul pentru înfrîngerea de la Mohács, Erasmus îi scrie o lungă scrisoare. Sarcina de a-i răspunde îi revine lui Olahus. În prima sa epistolă adresată lui Erasmus, la 1 iulie 1530, după ce termină cu partea oficială, el adaugă: «Deși nu-ți sînt cunoscut personal, totuși îmi ești așa de drag și de cunoscut din desele lecturi ale operelor tale că nu mă socot mai prejos decît nici unul din aceia care zilnic trăiesc în preajma ta».

Repeziciunea cu care a răspuns Erasmus i-a uimit pe contemporani. De la Freiburg el îl asigură pe Nicolae Olahus că de aci înainte îl va socoti printre prietenii săi. Pînă în iulie 1536, cînd Erasmus din Rotterdam, prințul umaniștilor, moare, el a purtat cu Olahus o corespondență care, atît cît e cunoscută, numără cîteva zeci de scrisori de o mare valoare documentară și semnificative pentru relațiile românului de la Argeș cu ilustrul savant olandez.

În scrisorile sale Olahus încearcă, în toate chipurile, să-l readucă pe Erasmus la Bruxelles, ceea ce

---

*) *Cuvîntări bisericești, predici.*

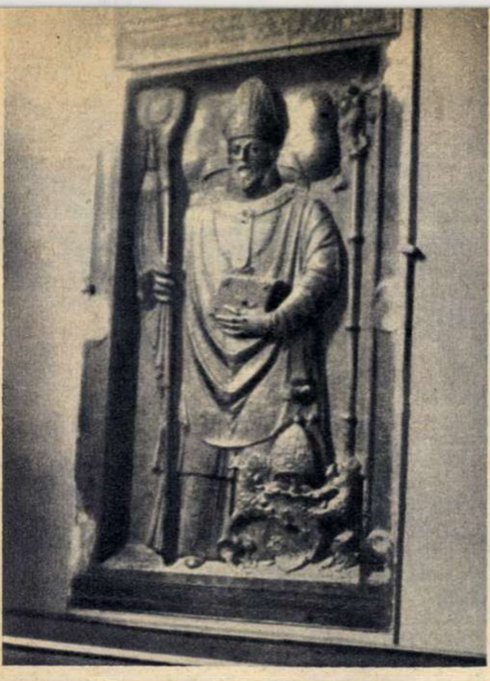

Lespedea mormîntului lui Nicolae Olahus, în biserica Sf. Nicolae din Szombathely, fosta Tirnavia.

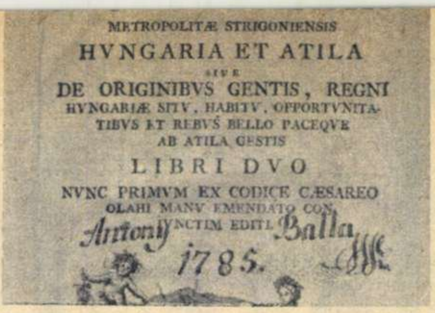

METROPOLITÆ STRIGONIENSIS
HVNGARIA ET ATILA
SIVE
DE ORIGINIBVS GENTIS, REGNI
HVNGARIÆ SITV, HABITV, OPPORTVNITATIBVS ET REBVS BELLO PACEQVE
AB ATILA GESTIS
LIBRI DVO
NVNC PRIMVM EX CODICE CÆSAREO
OLAHI MANV EMENDATO CON-
Antonij IVNCTIM EDIT. Balla
1785.

«Hungaria» și «Atila», două dintre lucrările importante ale lui Nicolae Olahus, într-o ediție aflată în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Dedesubt, fragment dintr-una din paginile capitolului în care se referă la români.

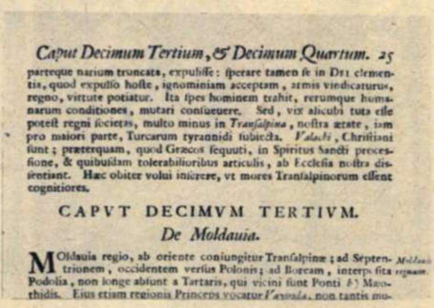

Caput Decimum Tertium, & Decimum Quartum. 25

parteque narium truncata, expuliſſe: ſperare tamen ſe in Dei clementia, quod expulſo hoſte, ignominiam acceptam, armis vindicaturus, regno, virtute potiatur. Ita ſpes hominem trahit, rerumque humanarum conditiones, mutari conſueuere. Sed, vix alicubi tuta eſſe poteſt regni ſocietas, multo minus in *Tranſalpina*, noſtra ætate, iam pro maiori parte, Turcarum tyrannidi ſubiecta. *Valachi*, Chriſtiani ſunt; præterquam, quod Græcos ſequuti, in Spiritus Sancti proceſſione, & quibuſdam tolerabilioribus articulis, ab Eccleſia noſtra diſſentiant. Hæc obiter volui inſerere, vt mores Tranſalpinorum eſſent cognitiores.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

De Moldauia.

MOldauia regio, ab oriente coniungitur Tranſalpinæ; ad Septentrionem, occidentem verſus Polonis; ad Boream, interpoſita Podolia, non longe abſunt a Tartaris, qui vicini ſunt Ponti & Mæothidis. Eius etiam regionis Princeps vocatur *Vayvoda*, non tantis mu-

Moldauia regnum

și acesta dorea, dar amîna sistematic. Motivul? Erasmus publicase mai multe tratate în care dezvăluise moravurile călugărilor și în general ale clerului. Acesta fusese de altfel și motivul pentru care se refugiase în Elveția.

«Acolo, la voi — îi scrie Erasmus — domnesc călugării, decît care nu sînt pe lume oameni mai cruzi și mai neghiobi. Ei mă socot dușman fiindcă le-am arătat în ce constă adevărata religie. Dar lor le convine ca poporul să rămînă în completă ignoranță. Prezența mea la Bruxelles le-ar impune tăcere sau, mai degrabă, i-ar scandaliza».

Stăruințele lui Olahus de a-l convinge pe Erasmus să revină la Bruxelles au eșuat. Marele umanist olandez a murit departe de patrie, temîndu-se să se expună setei de răzbunare a dușmanilor săi.

PRIMAT ȘI REGENT AL UNGARIEI

La insistențele lui Ferdinand de Austria, Nicolae Olahus pleacă din Bruxelles în 1542, revenind în Ungaria, unde este numit secretar și consilier al curții regale.

Pentru rîvna de care a dat dovadă spre a stabili o înțelegere între Ferdinand — devenit rege al Ungariei pentru părțile neocupate de turci — și principele Ardealului, e numit în anul 1553 arhiepiscop de Strigoniu, iar în 1562, regent al Ungariei.

Activitatea lui Olahus ca prelat e pe cît de dîrză, pe atît de puțin bogată în roade. Se opune Reformei, dar Reforma cîștigă teren. Luptă pentru asocierea sașilor la politica lui religioasă, dar sașii vor îmbrățișa Reforma.

Nicolae Olahus a acordat o deosebită atenție școlilor de la Tirnavia, unde și-a mutat reședința după ce Strigoniul fusese ocupat de turci. El a introdus în programa școlară pe Vergiliu și Horațiu, pe Ovidiu și pe Terențiu, apoi pe Cicero, Quintilian, Tit Liviu, Salustiu și Cezar.

ROMÂNII ÎN OPERA LUI OLAHUS

Lucrarea de căpetenie a lui Nicolae Olahus se intitulează «Hungaria». Este un studiu istorico-etnografic scris la Bruxelles cu scopul de a face Panonia cunoscută lumii occidentale.

Un capitol întreg al lucrării este rezervat stărilor de lucruri din Muntenia și Moldova. Reține, ca o dureroasă amintire de familie, rivalitatea dintre Drăculești și Dănești, ilustrată cu numeroase întîmplări tragice. Subliniază perfidia boierilor, cît și vitejia oștii localnicilor. Analizează influența exercitată de puterile străine asupra Țării Românești, cît și desele schimbări de domni.

În ce-i privește pe moldoveni, susține că se cred mai de neam și mai de ispravă decît muntenii. Politica lor e foarte abilă. Voievodul lor, Petru Rareș, e diplomat iscusit și oștean viteaz. Cavaleria moldavă e dintre cele mai vestite. În caz de război, domnitorul poate ridica o armată pînă la patruzeci de mii de oameni, ceea ce Olahus găsește că e enorm.

Descrierea Transilvaniei (aducîndu-ne aminte de cea pe care avea s-o facă, aproape trei secole mai tîrziu, Nicolae Bălcescu) conține asemenea expuneri de idei: «Cei din Transilvania sînt oameni robuști, războinici, înarmați, zdraveni și prevăzuți cu cai buni», «Întreaga regiune e alcătuită, alternativ, din șesuri și păduri, întretăiată de ape cotite, plină de pămînt roditor. E bogată în vin, aur, argint, fier și alte metale, și sare. E cît se poate de îmbelșugată în boi, fiare, urși și pești, fiind îngrămădite aici, de fire, toate bunătățile traiului». Olahus vorbește, de asemenea, despre locuitorii acestor meleaguri, românii, «urmașii coloniștilor romani», a căror limbă este înrudită îndeaproape cu cea italiană.

«CARMINA»

În evul mediu alcătuirea de versuri era foarte larg cultivată și de reprezentanții nobilimii. Nicolae Olahus, tînjind mereu după locurile natale și socotindu-se oarecum în surghiun, a scris și el versuri, luînd ca model pe Ovidiu. Temele lor sînt prietenia, iubirea față de ai săi, virtutea.

Dintre poeziile compuse de dînsul se cunosc azi vreo 40. Ultima lor ediție a apărut în 1934 la Editura Teubner din Leipzig, sub titlul «Carmina». Contemporanii au apreciat aceste versuri pe care autorul, afișînd o modestie la modă, le considera «firave».

Poeziile cele mai cunoscute sînt cele scrise la moartea fratelui său, Matei. (Cu această ocazie toți prietenii, scriitori și poeți, se grăbesc să-l consoleze — tot în versuri — numele și țara lui de origine cunoscînd o largă popularitate.)

*

De la moartea lui Nicolae Olahus au trecut aproape 400 de ani. Cu toate acestea istoricii și literații noștri s-au ocupat prea puțin de viața și lucrările lui — dintre care amintim «Hungaria», «Atila», «Cronichon», «Carmina», scrisorile și diferite scrieri teologice. Răzlețele referiri făcute de Conduratu, I. Bogdan, Al. Xenopol, O. Ghibu, o conferință la Bratislava și o comunicare prezentată Academiei Române de către istoricul L. Lupaș, ca și studiul sumar al prof. Ștefan Bezdechi, deși valoroase, nu sînt totuși pe măsura meritelor marelui umanist.

Firul vieții lui Nicolae Olahus s-a rupt la 17 ianuarie 1568, la Bratislava, pe cînd avea 75 de ani. Rămășițele lui pămîntești au fost aduse și înhumate la Tirnavia (azi Szombathely).

Corneliu ALBU

---

să nu se aștepte al doilea centenar...

Programul durează 4-5 ore. Dacă fiecare telespectator ar ști că, seară de seară, timp de o oră sau măcar de o jumătate de oră, i se va oferi o emisiune pe care nu trebuie s-o piardă cu nici un preț, pentru că îl va interesa în cel mai înalt grad, televiziunea ar fi aproape perfectă. Caleidoscopică și adresîndu-se tuturor, ea nu trebuie să fie preocupată continuu de căutarea numitorului comun care ar asigura un număr maxim și constant de spectatori manifestărilor. sale. O asemenea încercare de nivelare a audienței s-ar putea realiza numai în dauna unor emisiuni de certa valoare, care nu captează încă atenția unor telespectatori. Dacă s-ar ghida exclusiv după criteriul popularității emisiunilor, televiziunea ar fi pusă probabil în situația de a renunța la retransmiterea concertelor simfonice, la unele emisiuni de poezie sau artă plastică și la alte componente de înaltă ținută ale activității sale.

Privite din acest unghi, programele din ultima vreme par a fi alcătuite mai judicios, mai echilibrat. Sînt tot mai multe elementele și amănuntele care plac și telespectatorilor mai pretențioși, cu gustul format în sălile de concerte, în biblioteci, muzee, expoziții și teatre. Dar ceea ce este valoros, bine gîndit, realizat din punct de vedere artistic, continuă să coexiste cu unele stîngăcii, neglijențe și greșeli cu adevărat neplăcute.

E bine, de exemplu, că «Clubul tinereții» a căpătat joi, 22 septembrie, un conținut nou, fără îndoială superior, ieșind din stereotipia plafonată a emisiunilor anterioare. A fost mai puțin bună regia propriu-zisă. E rău însă că o bună parte dintre replicile acestei inteligent concepute dar șovăielnic realizate emisiuni s-au pierdut din cauza unor deficiențe tehnice inadmisibile.

E bine că programele pentru copii încep cu o oră mai devreme. E rău să li se aloce o oră întreagă atunci cînd realizatorii lor nu au, cel mai adesea, cu ce s-o umple, ceea ce se soldează cu inadmisibil de lungi pauze înainte de jurnalul televiziunii.

E bună ideea de a-i familiariza pe copii cu Muzeul satului. E mai puțin izbutit modul în care se realizează această idee. În fiecare marți, copiii au parte nu de o prezentare vie, atrăgătoare, a acestei pitorești expoziții, unice în Europa, ci de o lecție aridă de etnografie, care ar obosi și un auditoriu de specialitate și îi poate duce pe elevi la concluzia falsă că Muzeul satului trebuie să fie un lucru extrem de plicticos.

E bine că Jurnalul tinde să se dezvolte, că a și început să-și înmulțească rubricile, adăugîndu-le o «actualitate culturală», într-adevăr în actualitate, sport, instantanee etc. E mai puțin bine cînd se utilizează tehnica prezentării filei Agerpres concomitent cu citirea ei. O dată, ca o curiozitate pentru cei ce nu știu cum arată paginile de teleimprimator, ar fi mers. Ca o practică de fiecare zi, devine însă plictisitor, și chiar stingheritor, mai ales că rîndurile sînt mai lungi decît cadrul, iar crainicul citește știrea într-o formă modificată de redactorii televiziunii. E însă de-a dreptul rău cînd această inevitabilă prelucrare redacțională se transformă într-o denaturare ca aceea care a dus, probabil, la transmiterea falsei știri senzaționale despre răpirea... fratelui lui Ben Barka.

E bine că se prezintă din cînd în cînd seriale și filme în serii, e mai puțin bine că aceasta se întîmplă prea discontinuu, e rău că se aleg filme atît de slabe ca «Supraviețuitorii» și e inadmisibilă neglijența cu care se traduc replicile. Cînd detectivul îi spune în final criminalului «Votre compte est bon», adică «Vi s-a înfundat», iar pe micul ecran scrie, alb pe negru, «Povestirea voastră nu e rea», telespectatorul își aduce aminte de toate contrasensurile asemănătoare din titlurile serialului «Sfîntul» și este profund nemulțumit.

E bine că emisiunea «Pentru noi femeile» tinde să se apropie de problemele reale ale telespectatoarelor. E mai puțin bine cînd cofetarul recomandă, pentru o prăjitură destinată copiilor, folosirea foilor «Lica», cel mai neizbutit produs al industriei noastre alimentare. Nici o gospodină care le-a întrebuințat o dată nu o mai face a doua oară. E neplăcut cînd ni se arată o cutie de aspirină, pentru a ne familiariza cu aspectul exterior al acestui produs exotic. Și iarăși nu-i admisibil să ni se vorbească pe tonul protector și familiar folosit îndeobște cu copiii preșcolari (secvența consacrată măștilor cosmetice) despre «frumosul dv. obrăjor», despre «trăsăturile care se vor înfrumuseța după folosirea acestor măști» etc.

E bine, e foarte bine că în aceste zile ale centenarului Academiei numeroși academicieni au fost invitați să se adreseze telespectatorilor în cadrul celor mai diferite emisiuni. Ar fi rău dacă s-ar aștepta cel de-al doilea centenar pentru a se continua această inițiativă de neprețuit.

Felicia ANTIP

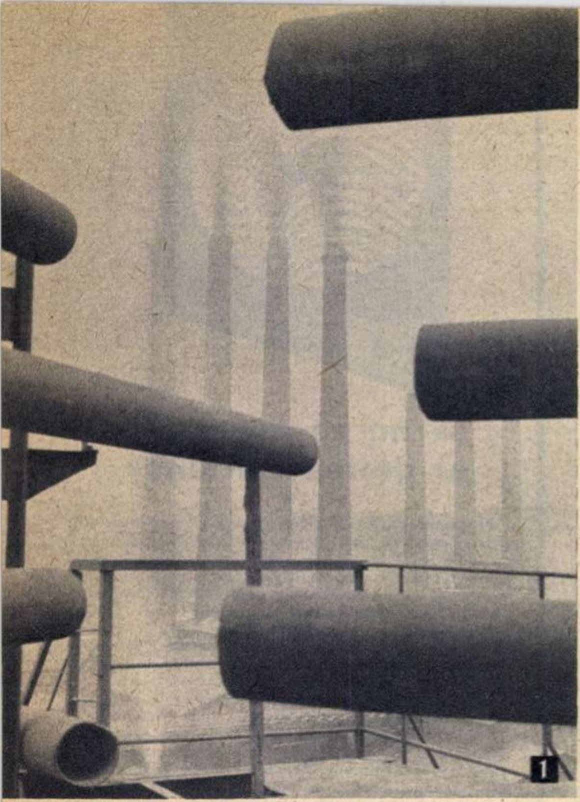

1

2

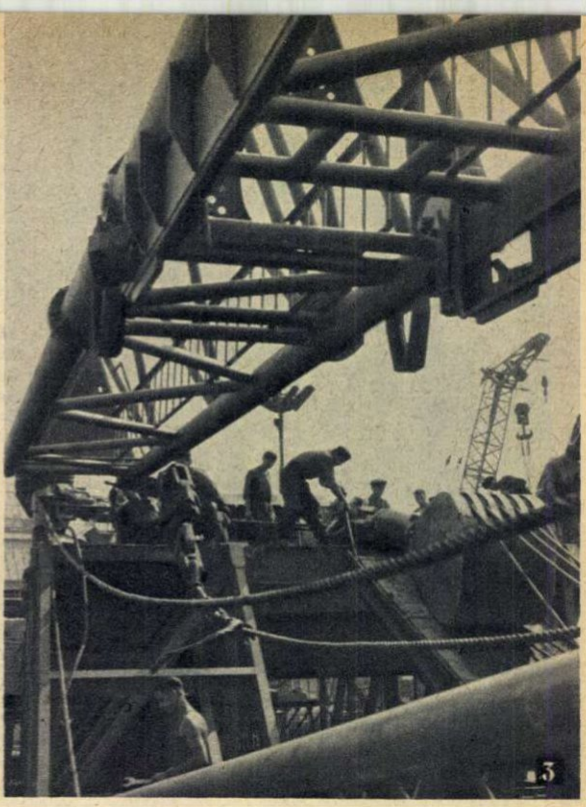

3

dialog cu cititorii

mai multă preocupare pentru carte...

...ne sugerează cititorul nostru *Aurel Popescu*, tehnician la Staţiunea experimentală pomicolă din Voineşti, rn. Tîrgovişte. Şi, în continuare, ne cere să publicăm cu regularitate: mai multe prezentări de noi apariţii editoriale: articole, anchete, interviuri despre rolul şi sarcinile literaturii în viaţa societăţii noastre; urmărirea activităţii reţelei de difuzare a cărţii; interviuri cu directorii de edituri cu privire la viitoarele apariţii.

Considerînd că, într-adevăr, şi revista noastră ar putea face mai mult pe acest tărîm, amintim totuşi că în fiecare săptămînă consemnăm la rubrica «Memento» principalele apariţii editoriale. De asemenea, amintim că la începutul anului am publicat o serie de interviuri cu directorii editurilor, precum şi de faptul că în cadrul anchetei «Ce faceţi după ora 3?» ne-am ocupat şi de felul în care se face difuzarea cărţilor în diferite localităţi. Reţinem însă observaţia că toate acestea sînt considerate de unii cititori insuficiente şi ne vom strădui să ne ocupăm mai mult de activitatea editorială şi de difuzarea cărţii.

angajamentele sînt respectate...

În nota intitulată «Lipova nu va fi neglijată» din nr. 33 subliniam că Sfatul popular al regiunii Banat şi-a luat angajamentul de a lichida unele aspecte negative din activitatea comerţului de stat din Lipova. Recent, am primit din partea Inspecţiei comerciale de stat a sfatului popular susmenţionat o nouă adresă prin care sîntem ţinuţi la curent cu felul în care se îndeplinesc angajamentele asumate.

«de ce lipseşte hîrtia fotografică în regiunea cluj?»

Întrebarea din titlu ne-o pune cititorul *Pavel Hărănguş*, fotograf amator din Cluj. Arătîndu-ne că magazinele de specialitate clujene sînt bine aprovizionate cu tot felul de filme, chimicale şi aparataj, tov. Hărănguş subliniază lipsa hîrtiei fotografice. Corespondentul nostru ne scrie că a căutat hîrtie fotografică şi în alte oraşe ale regiunii Cluj (Dej, Gherla); în aceste căutări a avut mai mult «noroc»: a găsit hîrtie foto, dar... cu termenul de garanţie expirat în urmă cu un an sau doi.

Sesizăm la rîndu-ne organele comerciale în drept asupra acestei carenţe în aprovizionarea fotografilor amatori.

o opinie despre fumat

Cititorul nostru *George Petrini* din Bucureşti sesizează faptul că într-un răspuns dat altui cititor în «Flacăra» nr. 36 se arăta că atunci cînd dorim să aprindem o ţigară în prezenţa unei femei sau a unei persoane mai în vîrstă politeţea elementară ne impune să cerem permisiunea. Or, scrie cititorul nostru, dv. «introduceţi în domeniul politeţii o chestiune (aceea a aprinderii unei ţigări) care a fost pentru totdeauna alungată din acest domeniu... de către savanţi. Ea ţine acum de un alt domeniu: acela al conştiinţei cetăţeneşti. Într-adevăr, fumul de ţigară conţine otravă atît pentru fumători, cît şi pentru nefumători. Orice om e liber să fumeze, dar nu e just să fie lăsat liber să otrăvească pe alţii... Deci: înainte de a-ţi aprinde o ţigară trebuie să ceri permisiunea tuturor persoanelor de faţă. Dacă în încăpere sînt copii, nu se fumează!»

Chiar dacă sîntem fumători pasionaţi trebuie să dăm dreptate corespondentului nostru!

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Emil Nedelcu, sudor, Bocşa I, str. Teilor 8 A: teme diverse; Magdalena Sass, elevă, 18 ani, Oradea, str. 6 Martie, bl. F10, sc. C., ap. 15: muzică, sport, ilustrate; Liliana Stoica, funcţionară, Brăila, str. Vapoarelor 6: teme diverse, cinema, ilustrate; Anghel N. Lolea, turnător, Oţelul Roşu, str. Ştefan cel Mare 16: teme diverse, ilustrate; Mariana Diacu, elevă, Sibiu, str. Moara de Scoarţă 4: teme diverse; Artemizia Nuţescu, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. Liceului 15: ilustrate; Alina Deliu, educatoare, Timişoara, Piaţa Mărăşti 1: ilustrate; Mariana Andronachi, elevă, Focşani, str. Agriculturii 46: teme diverse; Fifica St. Pascu, elevă, com. Cîrligu Mare, rn. Mizil: muzică, cinema, ilustrate; Elena Chebac, elevă, Galaţi-Ţiglina 2, bl. E7, sc. 5, et. II, ap. 89: literatură, teatru, cinema; Fifica N. Pascu, elevă, Buzău, str. Renaşterii 19: muzică, cinema, ilustrate; Nana Şandru, elevă, Dej, str. Horia 15: literatură, muzică, sport; Dan Trenciuc, inginer constructor, Galaţi 6, căsuţa poştală 15: ilustrate; Cornel Racilă, tîmplar, Arad, str. Eftimie Murgu 26: sport, ilustrate; Nicolae Savin, inginer geolog, com. Baia Borşa, bl. 6, ap. 12, et. III, rn. Vişeu: filatelie, cinema, ilustrate; Gheorghe Savin, elev, Bacău, str. 13 Septembrie 5, cartierul Vasile Roaită: filatelie, cinema, ilustrate; Aurel Boboc, montator locomotive, 24 ani, Craiova, str. Republicii 105: ilustrate; Maria Constantin, elevă, com. Valea Mare (colonie) 35, ap. 1, rn. Găeşti: cinema, muzică, ilustrate; Adrian Varga, student, 23 ani, Bucureşti, str. Drumul Taberei 11, bl. C: ilustrate; Ilie Popescu, student, Bucureşti, Splaiul Independenţei 290, bl. F, rn. 16 Februarie: cinema, muzică uşoară, sport, ilustrate; Iovicin Bogdan, elev, com. Becicherecul Mic 407, rn. Timişoara: teme diverse, sport, cinema, ilustrate; Iulia Bogdan, elevă, Cîmpulung Muscel, str. Mărăşti 64: teme diverse, ilustrate; Nuţa Şerban, elevă, com. Zăneşti, rn. Piatra Neamţ; teme diverse, ilustrate; Dumitru Sadiuc, profesor, com. Cracalia, rn. Dorohoi: dragoste, matematică, ilustrate; Dorina Popescu, elevă, 17 ani, Cîmpulung Muscel, str. 16 Februarie 3: teme diverse, ilustrate; Emilia Petrescu, elevă, sat Mărunţişu, com. Costeşti Vale, rn. Titu: ilustrate; Veronica Dumitrescu, elevă, sat Tudor Vladimirescu, com. Mătăsaru, rn. Găeşti: ilustrate; Doina Titorescu, elevă, Făurei, liceul «Al. Vlahuţă», reg. Galaţi: ilustrate; Gheorghe C. Bereveanu, pedagog, com. Ojasca, rn. Buzău: poezie, muzică, cinema, ilustrate; Maria Chindriş, elevă, liceul «Mihail Sadoveanu», com. Borşa, rn. Vişeu: filatelie, ilustrate; Petrică Popa, sudor, 18 ani, Reşiţa, bl. 800, ap. 137: teme diverse, ilustrate; Luluşa Mocanu, studentă, 21 ani, Iaşi, cămin «1 Mai».bl. A, str. Sărăriei 220: teme diverse, pictură, ilustrate; Eva Kozora, elevă, Beiuş, str. 30 Decembrie 10, reg. Crişana: teme diverse, ilustrate; Viorica Gal, elevă, Beiuş, str. Horia 28, reg. Crişana: teme diverse, ilustrate.

în cîteva rînduri

Párriss, Timişoara. Multe întrebări, sugestii şi... critici. Să încercăm să le lămurim pe toate. 1) Fotografii color în interior. Condiţiile de tipar actuale nu ne permit deocamdată să fim mereu prezenţi cu fotografii în culori. 2) Virna Lisi, pe prima pagină. Nu e prevăzută în viitor o asemenea copertă. Am prezentat-o însă pe actriţă în interiorul revistei (la rubrica «Film» şi «Memento»). 3) Reclamele publicitare se repetă. Ne pare foarte rău, dar nu putem renunţa la ele. 4) Am promis că vom publica fişe filmografice. Şi oare nu o facem? (Vezi nr. 35 — Richard Widmark; nr. 36 — Jean-Pierre Cassel; nr. 37 — Sophia Loren etc.) 5) Pompiliei Stoian scrieţi-i pe adresa Studioului de televiziune, str. Molière 2, Bucureşti.

Stroe Traian, Bucureşti. Amănuntele ce vă interesează în legătură cu sportul dv. preferat vă pot fi furnizate de către U.C.F.S., Federaţia română de lupte, str. Vasile Conta 16, căreia vă recomandăm a vă adresa.

Mihaela Popovici, Timişoara. 1) Actorului Amza Pellea îi puteţi scrie fie pe adresa Teatrului de Comedie, str. Mändineşti 2, fie pe adresa Centrului de producţie cinematografică, secţia actori, Piaţa Scînteii 1, Bucureşti. Aţi tras deci concluzia că e şi actor de teatru. Credem că aveţi în colecţia dv. revista cu nr. 30 pe a

din carnetul fotoreporterului

Tendința artei fotografice mondiale spre oglindirea cît mai directă a realității se evidențiază și prin faptul că în saloanele internaționale se expun din ce în ce mai multe fotografii ale fotoreporterilor care lucrează la ziare și reviste.

Reporterul **L. Tibor** este cunoscut de multă vreme prin fotografiile pe care le-a publicat în presa noastră. Iată-l acum prezent prin trei dintre lucrările sale care s-au bucurat de succes la multe saloane internaționale din diferite țări.

1 **Guri de foc pașnice.**

2 **Poarta.**

3 **Măreție.**

cărei copertă este și fotografia actorului dv. preferat. 2) Cît se poate de simplu: filmele «Dacii» și «Șapte bărbați și o fetișcană» vor fi prezentate spectatorilor... după terminarea lor.

C. Lucian, Bistrița. Ne bucură bunele dv. aprecieri despre primul articol din seria «Tendințe și vedete de azi». Ne pare rău, dar nu sîntem în măsură să vă furnizăm adresele solicitate.

Mircea Olaru, Roman. Respectăm dorința dv. în sensul ca răspunsul la scrisoare să apară la rubrica de față. 1) Vă mulțumim pentru caldele cuvinte despre conținutul revistei. 2) Istoria Romanului va fi înfățișată la rubrica «Orașele patriei». 3) Adresa dv. va apărea, dar la timpul său.

Tibor Halmágyi, Brașov. Am luat notă de dorința dv.

Mihaela Tenie și **Livia Nasie,** Tecuci. 1) Am înregistrat deplina dv. adeziune față de conținutul primei părți a documentarului «Tendințe și vedete de azi». 2) Fotografia cîntărețului Constantin Drăghici a apărut pe una din copertele noastre. 3) Regizorilor și întregului personal tehnic de la televiziune le puteți scrie la Studioul de televiziune, str. Molière 2, București.

Elisabeta Murgoci, Sighetul Marmației. Sîntem satisfăcuți că «prețioasele informații și recomandările făcute» v-au ajutat să vă apropiați mai mult de viața și opera marelui Ovidiu. Vă invităm deci la noi întrebări.

Georgeta Popescu, Roșiori de Vede. 1) Coperta nr. 35 reprezintă un peisaj din regiunea Hunedoara. 2) Încercăm să vă risipim nedumerirea: vîrsta lui Adamo este cea indicată de noi în nr. 35. 3) Fotografia lui Alain Delon pe copertă? Am luat notă de dorința dv. și vom căuta să v-o satisfacem.

O cititoare din Cîmpulung Muscel. N-ați putut vedea pe micul ecran evoluția cîntăreților noștri la cea de-a IV-a ediție a Festivalului internațional de muzică ușoară de la Sopot, Polonia, pentru simplul motiv că aceștia nu au concurat.

C. Dragomirescu, București. Potrivit răspunsului forurilor în drept cărora ne-am adresat, reclamația dv. s-a dovedit total neîntemeiată.

Irina Ciobanu, București. În afară de filmul la care vă referiți, John Wayne a mai jucat în «Hatari» în regia lui Howard Hawks. Pregătiți-vă însă să-l vedeți evoluînd într-unul din cele mai interesante westernuri — «Diligența» — realizat de cunoscutul regizor american John Ford, încă în 1939.

cititorii întreabă

roșu, galben și albastru...

Cititorii **Ion Damian** *din Reșița,* **P. Sămărghitan** *din Cîmpia Turzii și* **Ion Drăgan** *din Cluj vor să cunoască istoricul drapelului de stat al țării noastre.*

Răspunde C. CĂZĂNIȘTEANU, șef de secție la Muzeul militar central.

Prima atestare documentară a tricolorului datează din 1834. În acel an, la cererea lui Alexandru Ghica, domnul Țării Românești, se hotăra, printr-un document, instituirea steagurilor corăbiilor negustorești și ale armatei române, recent constituite. Referitor la înființarea drapelului militar, actul menționa că va avea «fața roșie, albastră și galbenă, avînd și acesta stele și pasăre (acvilă — n.n.) cu cap la mijloc». De atunci pînă astăzi drapelul tricolor s-a menținut în armată, chiar dacă însemnele heraldice de pe pînză și dispunerea culorilor față de hampă au fluctuat.

În vremea revoluției burghezo-democratice de la 1848 din Țara Românească, tricolorul avea să devină parte componentă și a drapelului de stat. Prin decretul nr. 1, din 14 iunie 1848, guvernul provizoriu stabilea ca drapelul Țării Românești să aibă «trei colori: albastru, galben și roșu», iar pe cîmpul pînzei să fie înscrisă deviza mișcării muntene «Dreptate, Frăție». Printr-un alt decret, emis cu o lună de zile mai tîrziu, se statua și dispunerea culorilor, specificîndu-se că «lîngă lemn vine albastru, apoi galben și apoi roșu fîlfîind».

În urma intervenției trupelor străine contrarevoluționare și înăbușirii mișcării muntene, în septembrie 1848, drapelul tricolor ca însemn de stat se desființează, ca și multe altele din înnoirile aduse de puterea revoluționară în cele trei luni de cîrmuire.

Nu după mulți ani, în zilele Unirii Principatelor, el avea să fie reintrodus. Prin reactualizarea lui în acele condiții, tricolorul căpăta însă o semnificație mai largă, devenind simbol național. Acum întrunea și întruchipa totodată și «colorile țărilor surori», cum afirma domnitorul Alexandru Ioan Cuza cu prilejul înmînării drapelelor oștirii, la 1 septembrie 1863, pe platoul Cotrocenilor.

Sintetizînd de altfel geneza și semnificația drapelului de stat românesc, Mihail Kogălniceanu spunea în 1867: «Drapelul tricolor cum este astăzi nu este (cum pretinde ministerul) drapelul Unirii Principatelor. El este un ce mai înalt; el este însuși drapelul naționalității române». Explicația întregitoare a marelui patriot și om de stat moldovean sugera — fie și indirect — faptul că, elementelor primare ale tradiției anului 1848 li s-au alăturat cele aduse de unirea Țării Românești cu Moldova; mai mult, el însuma — cu valoare de simbol bineînțeles — toate acele momente glorioase ale luptei poporului nostru pentru făurirea și propășirea națiunii române.

Și dacă în vremea unirii drapelele aveau culorile dispuse orizontal — spre deosebire de cele fixate la 1848 — după 1867, dîndu-se curs amendamentului lui N. Golescu, care propunea ca «colorile să fie așezate cum era în 1848», ele se rînduiesc pe verticală, formă pe care o păstrează pînă în zilele noastre.

primii «esculapi» (I)

«M-ar interesa să cunosc cîte ceva despre începuturile medicinei în lume și în țara noastră».

Ecaterina ROMAN
comuna Jurilovca, reg. Dobrogea

Răspunde conf. univ. dr. IULIU GHELERTER, de la catedra de Istoria medicinei a Institutului de medicină și farmacie București.

Începînd de la formele cele mai elementare, ființa vie și, mai tîrziu, pe scara evoluției, omul, a cunoscut accidente și boli provocate de ciocnirea cu forțele naturii, cu factorii mediului fizic. S-a putut afirma astfel că bolile sînt tot așa de vechi ca și viata însăși.

Primele practici de vindecare pe care le găsim la animale și la omul primitiv au apărut din instinctul de conservare a speciei. La om însă — la care munca a fost factorul hotărîtor de dezvoltare — nevoia de a păstra capacitatea de muncă a contribuit în cea mai mare măsură la apariția începuturilor de terapeutică și apoi de medicină. Asistența femeii la naștere și ajutorul dat în cazuri de accidente (răniri, fracturi, luxații) au constituit cele dintîi forme de medicină. Mai tîrziu, pe măsura dezvoltării așezărilor omenești, nevoia de a combate epidemiile, care dezorganizau viața socială, a dat impuls dezvoltării medicinei. Omul primitiv a învățat mijloacele de vindecare din propria sa practică, din observarea milenară a naturii; gustînd, în căutare de hrană, tot ce-i venea în cale, el ajunge să descopere plante de leac și unele substanțe minerale și animale cu efect terapeutic. El practica și unele intervenții chirurgicale pe care le făcea cu așchii de cremene sau cu oase ascuțite de animale sau de pește: deschideri de abcese, extrageri de corpi străini, amputații și chiar o operație mai complicată, trepanația craniului. Cea mai veche imagine a unei operații chirurgicale e aceea de pe un mormînt din Memfis (Egipt), datînd aproximativ din anul 2500 î.e.n.

Omul primitiv nu izbutește să găsească cauza bolilor interne, pe care le atribuie unor factori nevăzuți, introduși în corp, factori pe care, în necunoștință de cauză, îi crede supranaturali: demoni, spirite rele, influența stelelor etc. Acești factori, el caută să-i înlăture prin magie, descîntece și vrăji. Astfel, medicina la începuturile ei are un caracter empiric și totodată magic: practicile de observație se amestecă cu formulele și practicile de magie. Apar medici-vrăjitori care formează cu timpul o castă, transmițîndu-și din tată în fiu cunoștințele acumulate despre virtuțile plantelor medicinale, despre veninurile animalelor, despre diferitele intervenții chirurgicale și totodată formulele de magie prin care pot fi îndepărtați demonii. Această asociere de practici empirice și magice a rămas în medicina populară a popoarelor.

Mai tîrziu, în orînduirea sclavagistă, o dată cu dezvoltarea religiei și a castei preoților, medicina devine apanajul acestora. Boala e considerată ca o pedeapsă a zeilor iar preotul, intermediar între zeu și om, este și medic. Această medicină religioasă se practica în templele închinate zeilor vindecători sau protectori ai sănătății, cum au fost Ninib la babilonieni, Imhotep la egipteni sau Asklepios la greci. În Grecia antică, între secolele VI și V î.e.n., medicina începe să se laicizeze. Hipocrat pune la baza ei principiul determinismului, al cauzalității. Vor trece apoi încă multe secole pînă cînd, trecînd prin faza experimentării, medicina să ajungă minunata știință de astăzi.

Despre începuturile medicinei în România vom vorbi într-unul din numerele viitoare.

personalitate complexă, ciudată, fascinantă...

«Doresc să aflu cîteva lucruri mai importante din viața lui Edgar Allan Poe».

Cornelia RUSU
com. Jucul de Jos,
rn. Gherla

Răspunde conf. univ. VERA CĂLIN.

În interiorul romantismului american, ca și al aceluia mondial, E.A. Poe apare ca un fenomen singular. Viata lui dezordonată, tragic consumată între 1809 și 1849, opera lui de o stranie originalitate au respins spiritul american al epocii, spirit dominat încă de puritanism. În etape ulterioare ale istoriei literare creația lui Poe a exercitat însă influențe decisive. Din momentul în care Baudelaire i-a tradus povestirile, scriitorul american a devenit un precursor al simboliștilor. Și caracterul anticipator al operei sale nu se mărginește la atît.

Fantasticul la Poe are surse variate, pe care le putem descoperi în romanul gotic englez sau în supranaturalul cultivat de romanticii germani, dar fabulosul operei sale poartă amprenta unei viziuni ce subsumează terifiantul și halucinantul investigației psihologice. În povestirile lui Poe, supranaturalul devine apt să exteriorizeze stări obscure ale conștiinței, sentimente scăpate de sub controlul raționalității, afecte comprimate, în așa măsură încît opera lui a putut oferi material de cercetare adepților psihanalizei.

Alteori fantasticul la Poe e investit cu o valoare simbolică. Strania *Casă Usher*, atmosfera misterioasă și apăsătoare care o înconjură ca și prăbușirea ei devin simbolice pentru destinul locatarilor, pentru degenerescența unei familii. Adesea, oroarea provine din sentimente și situații paroxistice. Ura personajului din *Balerca de Amontillado* nu se istovește decît după zidirea dușmanului în pivnița cu vinuri.

Autor al unor relatări de călătorie, Poe s-a arătat și în acest domeniu un înnoitor. Povestirea *O pogorîre în Maelstrom* subordonează aventura sondajului psihologic, urmărește să descrie o experiență limită, să comunice sentimente de groază. *Călătoria în lună a lui Hans Pfaal* și *Aventurile lui Gordon Pym* anunță însă ceea ce se numește astăzi literatura științifico-fantastică.

Spirit lucid, investigator. Poe s-a aventurat și pe tărîmul literaturii, astăzi numită polițistă. *Dublul asasinat din strada Morgii* creează prima figură de detectiv — pe Dupin. *Cărăbușul de aur* reprezintă dezlegarea unei enigme cu ajutorul unui cifru secret. Altă notă a registrului prozei lui Poe este grotescul, adesea aliat cu un umor macabru, prezent în multe din povestirile intitulate de autorul lor «grotești și extraordinare».

Teoretician al poeziei, autor al *Principiului poetic*, Poe este adeptul artei pure, al muzicalității desăvîrșite. Cea mai cunoscută dintre poeziile sale, *Corbul*, se constituie într-o stranie melodie alimentată de numeroase rime interioare și de un refren de o neobișnuită forță sugestivă.

Personalitate complexă, ciudată și fascinantă, care a putut întruni trăsături ce păreau a se exclude (o imaginație plăsmuitoare de lumi fantastice și o luciditate sfredelitoare), Poe se plasează într-un punct al istoriei literare din care pornesc către viitor raze lungi ce străbat momentul poeziei simboliste, al suprarealismului și ajung pînă la acele zone literare actuale dominate de fantasticul științific sau de ficțiunea polițistă.

pe scurt

Sultana Pahone, București. 1) După cît știm, nici unul dintre interpreții de care ne scrieți nu este cu totul ignorat de emisiunile de muzică ușoară ale posturilor noastre de radio. Scrieți Radioteleviziunii pe adresa: str. Nuferilor 62 și solicitați programarea interpreților pe care doriți să-i ascultați. 2) Despre viața lui Beethoven vă recomandăm să citiți cunoscuta carte a lui Romain Rolland intitulată «Viața lui Beethoven». Același scriitor este autorul al încă unei cărți despre Beethoven, intitulată «Beethoven, marile epoci creatoare», în care se ocupă de ultimii șapte ani ai vieții genialului compozitor (cartea a apărut, în traducere românească, anul trecut, în Editura muzicală a Uniunii compozitorilor).

Florinița Berbec, Oltenița. 1) Andorra este un stat minuscul situat în Pirineii orientali, la zona de graniță dintre Spania și Franța. Independența sa nu este totală, Andorra aflîndu-se sub protectoratul comun al Franței și al Spaniei. Denumirea oficială în limba spaniolă este Principado de Andorra (Principatul Andorrei) deși ca formă de guvernămînt Andorra e republică — iar cea în limba franceză este Vallées d'Andorre. Suprafața totală este de 453 kmp, populația de circa 7 000 locuitori, limba acestei populații e catalana. Capitala micii republici este orașul Andorra la Vieja = Andorre la Vieille, cu 2 000 de locuitori. Andorrezii se ocupă cu cultivarea cerealelor, a cartofilor și a tutunului, cu creșterea animalelor; există de asemeni o industrie forestieră și o industrie a țigaretelor. Nu există o monedă națională andorreză, pe teritoriul țării avînd putere de circulație atît peseta spaniolă cît și francul francez. Din punct de vedere filatelic, menționăm că Andorra are uniune poștală cu Spania. 2) Sub denumirea de creoli sînt cuprinși urmașii primilor coloniști europeni, în special spanioli, din țările Americii Latine. Nu există, ca atare, ocupații specifice ale creolilor! 3) Celor de care vă interesați le puteți scrie pe adresa Centrului de producție cinematografică, Piața Scînteii 1, rn. 30 Decembrie, București.

V. SILVIAN

însemnări

pedagogi ocazionali

de **Majtenyi ERICK**

Mingea de fotbal lovește zgomotos bara porții. Un zgomot, dacă nu infernal, totuși impresionant, pentru că fotbalul e, la urma urmei, un joc mult mai «acustic» decît șahul. Aceasta nu se întîmplă într-o oră de repaus, dar unii locatari din stradă se simt totuși deranjați. Hai să fim cinstiți! Uneori, pe drept cuvînt. Dar, hai să fim cinstiți pînă la capăt! Nu totdeauna pe drept cuvînt. Se mai întîmplă că unii uită de propria lor copilărie și mai ales de faptul că această vîrstă — în privința liniștei și a disciplinei — nu este, să zicem, cea a monahilor. Și poate nu este întîmplător că acea parte a locatarilor care-și manifestă în modul cel mai vehement «dreptul locatarului la liniște» se formează din burlaci sau perechi fără copii.

Curios lucru, dar ei sînt aceia care dau dovadă de cea mai multă vervă pedagogică. Este o pedagogie ocazională dar foarte severă și ascuțită. Parcă ar concentra uneori toată cantitatea de facultăți pedagogice care au zăcut multă vreme neirosite, respectivii neputînd să le fructifice în lipsa subiectului: copilul propriu.

Cred că, în numele părinților, le sîntem datori și oarecare mulțumiri. Pentru că, în felul lor, ne mai ajută în munca noastră paternă. Cu sfaturi mature, cu energie fermă și într-un mod destul de susținut. Este doar ceea ce putem aștepta de la ei din moment ce nu contribuie la cheltuielile pantofilor de iarnă și a sandalelor de vară sau la alte capitole (vai, ce numeroase!) ale bugetului destinat creșterii unuia sau mai multor copii. Nu putem desigur să ne împărțim grijile cu ei din moment ce nu împărțim nici bucuriile, atîtea cît ne poate oferi — și ne oferă atît de multe — un copil, un omuleț în creștere și dezvoltare, din moment ce lor nu le rămîne din toate acestea decît gălăgia provocată de mingea de fotbal...

Dar chiar așa stau lucrurile?

Oare copiii sînt numai ai părinților? Nu constituie ei oare continuitatea întregii noastre societăți — astăzi socialistă? Pedagogii noștri ocazionali și uneori cu totul nepoftiți nu manifestă oare o exigență exagerată față de cei mai mici cetățeni din cartierul lor, dacă ținem seamă de faptul că ei, din motive mai mult sau, mai degrabă, mai puțin întemeiate au lăsat — cu cîtă indulgență și spirit tolerant — în seama unor alți concetățeni asigurarea acestei continuități, la un loc cu toate grijile ce decurg din ea — inclusiv pantofi, sandale, doctori chemați noaptea, caiete de școală, stilouri rupte, abonamente de tramvai pierdute și, în ultimă instanță, chiar mingi de fotbal? Continuitate care întărește organismul viitoarei generații și tulbură uneori cu zgomot generația prezentă...

Cer iertare pedagogilor ocazionali care nu pot fi băgați cu toții în aceeasi oală și nici n-aș avea curajul să susțin ca toți copiii noștri ar fi totdeauna îngeri. Dar unii concetățeni de-ai noștri ar putea să fie uneori mai indulgenți, dacă nu mai autocritici, în această problemă a copilului din vecini. Că de sandale o să avem noi grijă și pe viitor.

ORAȘELE PATRIEI

- **Oraș regional**
- **Coordonate geografice: 45°09' latitudine nordică și 26°51' longitudine estică**
- **Numărul locuitorilor: 56 380**

buzău*)

Orașul Buzău se află situat în exteriorul cotului Carpaților, la încrucișarea drumurilor care leagă Muntenia cu Transilvania, Moldova și Dobrogea. Aci este zona de întîlnire dintre dealuri și cîmpie.

Descoperirile arheologice dovedesc că pe locul unde se află azi Buzăul a existat activitate omenească începînd încă din neolitic.

Cercetînd trecutul Buzăului, Hasdeu observa într-o lucrare a sa că localitatea exista ca tîrg pe timpul lui Alexandru Basarab (1352). Mai tîrziu, așezarea a fost distrusă de o serie de incendii care s-au ținut lanț pînă aproape de secolul al XIX-lea. De fiecare dată a fost refăcută de locuitori.

La începutul secolului al XIX-lea, pădurea care mărginea micul oraș spre nord și sud a fost în cea mai mare parte tăiată, iar smîrcurile ce acopereau actuala piață a Daciei au fost secate, permițînd întinderea orașului. După aceasta începe să se mărească și numărul locuitorilor.

Buzăul se încheagă ca oraș și se dezvoltă după ce se construiesc și liniile de cale ferată care-l leagă de centrele importante ale țării.

Către sfîrșitul secolului al XIX-lea și prima parte a secolului actual, Buzăul cunoaște o perioadă de stagnare. În schimb, după 23 August 1944 înregistrează un progres fără precedent. Astfel, mica întreprindere «Chimica» este transformată în actuala Uzină de mase plastice, iar «Metalurgica» furnizează produse ce se exportă în numeroase țări.

În partea de sud a orașului este creată acum o puternică zonă industrială, formată din cîteva mari întreprinderi. Astfel, Uzina de sîrmă și produse din sîrmă, care a și intrat în probe tehnologice, va fi una dintre cele mai mari uzine de acest fel din țară. Apoi, Fabrica de zahăr, care de asemeni va fi și ea una dintre cele mai mari din țară, va prelucra 3 000 tone sfeclă de zahăr în 24 ore. Va avea un înalt grad de tehnicitate, operațiile principale (descărcarea, transportul și prelucrarea sfeclei de zahăr) făcîndu-se automat, personalului revenindu-i mai mult sarcina de întreținere și supraveghere. Cea de-a treia unitate, Fabrica de geamuri, va prelucra materia primă din zona Pătîrlagele. Pentru toate aceste fabrici cea mai mare parte a utilajelor este executată în țară.

Grija partidului și guvernului pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii s-a concretizat și în construcțiile de locuințe. Șiruri de blocuri noi împodobesc atît centrul orașului, cît și zonele de nord (parcelarea Obor), vest și nord-vest (microraionul XIII, cartierul Chimica) ale orașului. Procurarea apei potabile, precum și epurarea apelor pluviale, menajere și industriale au constituit o problemă deosebit de importantă. Astfel, construirea canalului colector de sud pentru epurarea apelor menajere a însemnat o mare realizare, deoarece în trecut se considera că nu poate fi executată din cauza pantei reduse a terenului.

Printre înfăptuirile de seamă se mai înscriu: construirea centralei electrice de termoficare, centralizarea electrodinamică a stației de cale ferată Buzău.

Perspectivele de viitor se referă la extinderea zonei industriale și mărirea continuă a capacității de producție a unităților ce o formează, construirea de noi blocuri (în prezent în studiu sau proiectare), crearea a două centre comerciale, construirea unei noi gări.

Prof. I. PETRESCU-BURLOIU

---

*) *Istoricul orașului Buzău ne-a fost cerut de cititoarea Ecaterina Bucur din același oraș.*

---

cuvinte încrucișate

viticolă

ORIZONTAL: 1) Sprijină vița de vie — Loc unde se face sau se vinde mustul. 2) Varietate de struguri dulci și aromați — O altă varietate de struguri cu boabe mici, lunguiete. 3) Acri — Jumări. 4) A tăgădui — Haină — Fruct tomnatic. 5) Reputația vinurilor noastre — Face muzica. 6) Servește la strivirea strugurilor pentru a se obține mustul — Radiu — Poftim! 7) Umede — Grămadă de lucruri puse disparat unele peste altele (pl.). 8) Ler! — Podgorii — Profundă. 9) Un bob de strugure din punct de vedere botanic — Vinul din toamna aceasta — Instrument muzical cu clape. 10) Insulă în arhipelagul Solomon — Comandant turc (od.) — Între dealuri (pl.). 11) Must care se scurge de la sine din strugurii puși în teasc — Aidoma — Bene! 12) Editura de stat pentru imprimate și publicații — Budane și butoaie — Ceas. 13) Încuietoare (reg.) — Curge pe lîngă Tg. Ocna. 14) A scris «Strugurii și vîntul» — La fel. 15) Tei! — Coș de nuiele împletite — Colibă pescărească. 16) Diminutivul lui Tase — Îndrăgiți. 17) Crudă — Țesătură de mătase. 18) Unelte de oțel — Regiune întinsă aflată la altitudine — Udrea Costache. 19) Fir — Nicorești! — Asemenea. 20) Vin spumos obținut printr-un procedeu special de fermentație — Regiunea în care se află importantele centre viticole Cotnari și Huși.

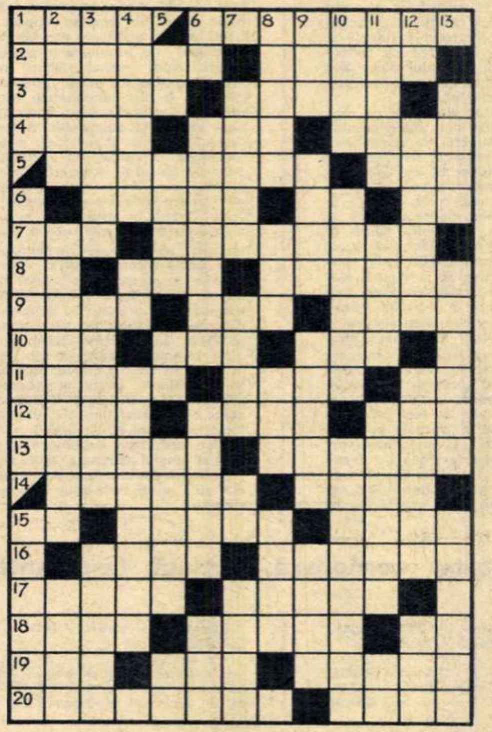

VERTICAL: 1) Pictor român, autorul tabloului «Struguri de Dealul Mare» — Vin nou — Cal dresat pentru anumite curse. 2) Ciorchine — Unul din principalele centre viticole și de vinificație din țara noastră — Arbust cu struguri. 3) Soi de viță originară din Franța cu struguri mici, din care se produc la noi vinuri de masă — Cetățenești — Mezel. 4) Instalație servind la distilarea alcoolului (pl.) — Particulă a viitorului — A fi a cuiva. 5) Grigore Ionescu — Strămoșii noștri, renumiți prin cultivarea intensă a viței de vie — Bold — Băutură alcoolică — Posesiv. 6) Chemare — Varietate de struguri cu boabele dese, de culoare galbenă-verzuie, din care se face un vin cu același nume — Echivala odinioară cu zece ocale, azi cu zece litri — Zeul păstorilor (mit.). 7) Fără sevă — Vas — Dă vinului vechime — A șifona. 8) Animal sălbatic carnivor — Cedez — Punct cardinal — Centru de producție de vinuri superioare din lunca Mureșului. 9) Plimbare — Raion în regiunea Banat cu întinse podgorii — Păzitori ai viilor — Comună în raionul Drăgănesti-Olt. 10) Nume masculin — Inaripat — Renumit centru viticol. 11) Deșeu — Sloiuri de gheață — Vin... alterat — Abis! 12) Caiele! — Forma cea mai obișnuită a ciorchinelui de strugure — Aburit — «Puterea» lui este comparată cu a vinului negru vîrtos. 13) Maladie a viței de vie pricinuită de o ciupercă — Varietate de struguri care au aroma unor fructe exotice — Organele de susținere a viței de vie.

Florin EREMIA

În acțiune Cornelia Gheorghe, una dintre jucătoarele de bază ale echipei noastre. Fază din meciul România—Polonia disputat la Constanța în cadrul «Cupei Mării Negre».

sport

prolog la cea de-a X-a ediție a campionatului european feminin de baschet

După Roma, Budapesta, Moscova, Belgrad, Praga, Lodz, Sofia, Mulhouse și din nou Budapesta, iată că vine rîndul țării noastre să găzduiască Campionatul european feminin de baschet, aflat la a X-a ediție, jubiliară. De ce organizează tocmai România această ediție? În primul rînd pentru că, datorită rezultatelor bune obținute la ultimele două «europene» (locul IV atît la Mulhouse, cît și la Budapesta), precum și unor succese de seamă (numai anul acesta, de pildă, România a învins puternicele echipe ale Cehoslovaciei, Poloniei, Franței și Italiei), reprezentativa țării noastre și-a cucerit un frumos prestigiu pe plan internațional. În al doilea rînd pentru că, F.I.B.A. (Federația internațională de baschet amator) a considerat, pe baza excelentei organizări asigurate de țara noastră cu prilejul altor confruntări internaționale, că România poate garanta desfășurarea în condiții bune a acestei importante întreceri a celor mai valoroase reprezentative din Europa. Primele confruntări, în cadrul seriilor, se vor disputa între 2 și 6 octombrie la Cluj și la Sibiu, orașe în care baschetul se bucură de o veche și frumoasă tradiție. La Cluj se vor întrece echipele U.R.S.S., României, Poloniei, Italiei, Ungariei și Olandei iar la Sibiu cele ale Bulgariei, Cehoslovaciei, R.D. Germane, R.F. Germane, Iugoslaviei și Franței. După o zi de pauză vor urma (la 8 octombrie) meciurile semifinale după sistemul numit «în cruciș», iar în ziua de 9 octombrie vor avea loc partidele care vor decide clasamentul de la locul I la locul XII. Trebuie să precizăm însă că în afara celor 12 echipe, considerate finaliste, la preliminariile acestui campionat au mai participat și reprezentativele Elveției, Danemarcei, Belgiei și Angliei care au fost eliminate în turneele de calificare desfășurate la Udine, Kralovec și Bremerhaven.

Să vorbim însă puțin despre valoarea și șansele finalistelor. Aproape toți specialiștii baschetului european socotesc că echipa Uniunii Sovietice nu poate pierde primul loc. Bune tehniciene, cu pregătire fizică remarcabilă, sovieticele mai au imensul avantaj al înălțimii, ceea ce, în baschet, este esențial.

În Europa, baschetul feminin este într-o accentuată dezvoltare și acest fapt se face simțit în primul rînd prin creșterea valorică a unor echipe naționale, ca cele ale Poloniei, R.D. Germane, Italiei, Franței, Iugoslaviei și, desigur, a României, toate aspirante la un loc pe podiumul premiantelor.

Cea mai apropiată de acest tel pare a fi selecționata țării noastre. Bunele rezultate obținute în acest an, jocurile de ridicată valoare tehnică prestate și, desigur, avantajul terenului, îi dau dreptul să aspire la unul dintre primele locuri. Să sperăm că cei doi antrenori, prof. S. Ferencz și prof. C. Dinescu, vor ști să-și călăuzească elevele pe un drum cît mai drept spre îndeplinirea țelului.

Lotul nostru este alcătuit din baschetbaliste cu o mare experiență (Anca Racoviță, Viorica Niculescu, Hanelore Spiridon), precum și din elemente tinere, promovate în lot chiar în acest an (Ecaterina Vogel, Ildico Horvath și Bogdana Diaconescu). Dar mai bine să prezentăm întregul lot care ne va reprezenta la această ediție a «europenelor» (în paranteze sînt trecute, în ordine, vîrsta, înălțimea și numărul meciurilor internaționale susținute): Anca Racoviță (27-1,75-126), Viorica Niculescu (32-1,75-124), Hanelore Spiridon (29-1,75-123), Dorina Suliman (26-1,78-108), Octavia Simon (28-1,68-80), Ecaterina Vogel (20-1,80-49), Elena Ivanovici (32-1,80-114), Cornelia Gheorghe (24-1,75-89), Sanda Dumitrescu (24-1,70-71), Margareta Pruncu (24-1,75-43), Bogdana Diaconescu (24-1,84-30) și Ildico Horvath (24-1,69-20).

Mai trebuie să subliniem faptul:

Comisiile special alcătuite pentru organizarea campionatului au depus o muncă intensă pentru ca participanții la cea mai importantă confruntare a echipelor de pe continent să simtă caracterul jubiliar al acestei competiții.

D. STĂNCULESCU

dezlegarea jocului «FOTBAL ȘI NU PREA», apărut în numărul 38

ORIZONTAL: 1) PACALEALA — ITA. 2) OCAZII — AVOCAT. 3) PAPUC — ETAPE — A. 4) ASIR — ALURA — AC. 5) SAT — UNIRE — SP. 6) U — ALBUME — ACAS. 7) RANI — MI — SPORT. 8) IR — AMINAT — RAR. 9) MINUTAR — MURA. 10) LACAT — TINERI. 11) A — A — AS — DORI — T. 12) MM — PRES — UI — UR. 13) PISOI — PERDELE. 14) ALEC — MAL — INIC. 15) S — PASAT — LAE — A. 16) CALUT — IUN — GT. 17) BUR — TURNA — GAO. 18) ALATURAT — FAZA. 19) RETUR — SEMAFOR. 20) ASIRIA — RADANE.

UMOR de peste hotare

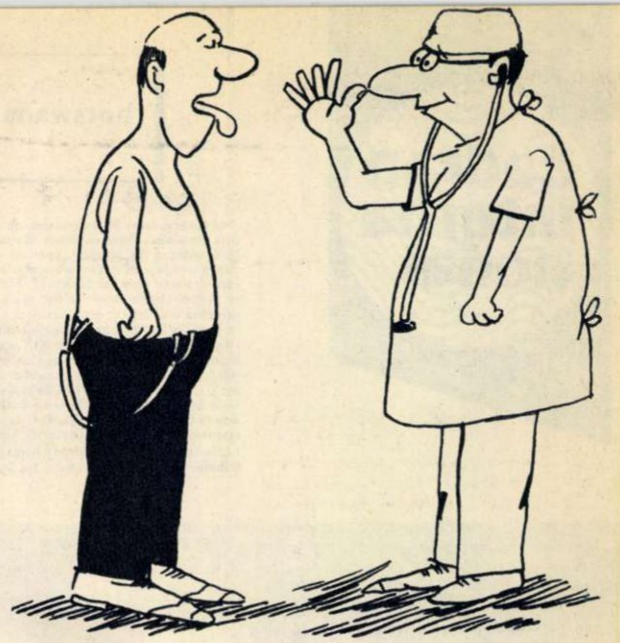

— — —

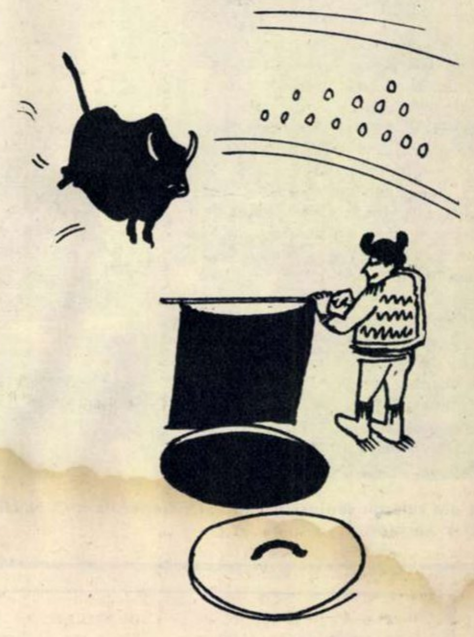

— — —

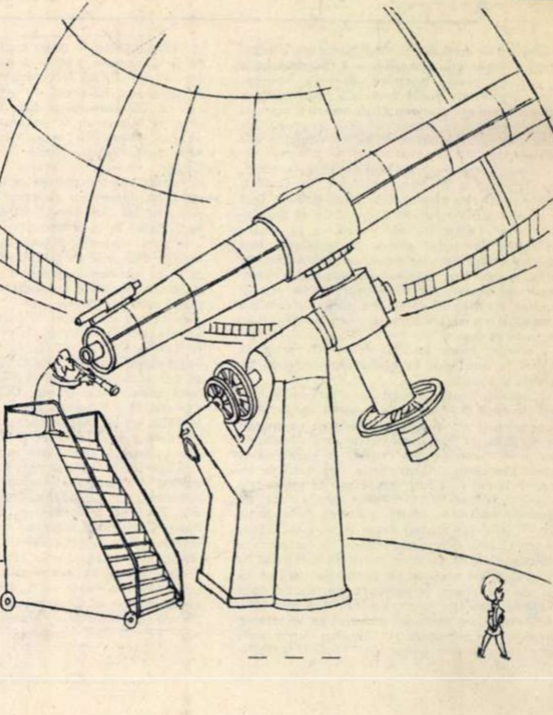

— — —

cadran internațional

botswana, republică independentă

«Protectoratul Bechuanaland, de la 30 septembrie Republica Independentă Botswana, este o țară apărută în condiții speciale — explica cu cîteva luni în urmă un membru al tribului Bakgatla care trăiește pe acest teritoriu. Frontierele sale, ca și frontierele atîtor altor state africane, nu urmează linii logice, etnologice, ci au fost trasate în cancelariile europene potrivit intereselor marilor puteri din secolul al XIX-lea, angajate în lupta pentru Africa. Bechuanalandul a fost creat pentru a opri agresivele republici ale burilor în est și pe germanii din Africa de sud-vest să frîneze visul imperial al Marii Britanii de a avea colonii «de la Capetown la Cairo». Teritoriul și-a cîștigat statutul de protectorat datorită luptei curajoase a locuitorilor săi, conduși de Khama al III-lea, șeful tribului Bamangwato, bunicul lui Seretse Khama, actualul prim-ministru (iar de la 30 septembrie și președinte) al țării

Aria teritoriului — 712 249 km pătrați — echivalează cu suprafața însumată a Franței, Austriei, Belgiei, Elveției și Luxemburgului, iar populația sa (pentru care diverse surse dau cifre destul de diferite, media lor fiind o jumătate de milion de locuitori) este alcătuită din negri bantu, boșimani și hotentoți. Densitatea populației — cea mai scăzută din Africa, deși subsolul teritoriului este bogat în aur, cărbune, azbest, magneziu — este rezultatul mai multor factori. Cea mai mare parte a țării este acoperită de nisipurile deșertului Kalahari; numeroși băștinași sînt nevoiți să emigreze (mai ales în Africa de sud) din cauza lipsei de pășuni și de apă. În 1910 partea cea mai importantă din punct de vedere economic a teritoriului — împreună cu locuitorii ei — a fost încorporată în Uniunea Sud-Africană.

Populația practică o agricultură de subzistență și păstoritul. Creșterea vitelor asigură trei sferturi din exporturile țării.

Dacă din punct de vedere politic ani îndelungați a fost aservit Marii Britanii (în 1885 a devenit protectorat englez), în privința economiei noul stat african este puternic înfeudat Republicii Sud-Africane. Moneda teritoriului este randul sud-african; cea mai mare parte a mîinii de lucru botswaneze este angajată în minele și fermele agricole din R.S.A.; căile ferate de pe teritoriul Botswanei aparțin rețelei feroviare a Africii de sud; căile rutiere sînt administrate de guvernul de la Pretoria, iar pînă anul trecut capitala țării era instalată într-un oraș de pe teritoriul Africii de sud.

În această situație — se întreabă observatorii — care vor fi căile de dezvoltare ale Botswanei după 30 septembrie, ziua în care teritoriul a devenit republică independentă, membră a Commonwealthului? Guvernul R.S.A. a emis în repetate rînduri pretenții fățișe asupra Botswanei, ca și asupra celorlalte posesiuni britanice din această zonă — Basutolandul și Swazilandul — și a cerut oficial Londrei să-i cedeze aceste teritorii.

Observatorii consideră că garanția unei adevărate independențe ar constitui-o emanciparea economică a țării. Primul ministru Seretse Khama și-a exprimat de curînd convingerea că alocarea sumei de 30 milioane de lire sterline pentru extinderea zootehniei (principala bogăție a țării) ar fi în măsură să asigure angajarea țării, în următorii cinci ani, pe calea dezvoltării economice independente.

Corneliu VLAD

Aspect din sala de ședințe a Adunării Generale a O. N. U. întrunită în cea de-a 21-a sesiune.

insula florilor

În limbajul sec al cifrelor, Ciprul este a treia insulă ca mărime a Mediteranei. Prima însă, incontestabil, ca frumusețe. Prima, de bunăseamă, ca muzeu viu în care se poate citi istoria tulburătoare a succesiunii multor veacuri.

Splendida insulă, cu un relief în mare parte muntos, a atras de milenii privirile. Primii ei locuitori au fost aheenii și concomitent s-au stabilit aci cîteva colonii ale fenicienilor. Aceștia au fost urmați de frigieni. Mai tîrziu insula a fost stăpînită succesiv de egipteni, hitiți, asirieni, perși, de Egiptul elenistic, romani, arabi, venețieni. Cîte nume mari ale istoriei nu sînt legate de zbuciumata istorie a ciprioților! Am vrea să amintim, printre alții, de Xerxes, Artaxerxes, Alexandru cel Mare, Cezar, Cleopatra, Octavian August, Traian, Richard-Inimă-de-Leu...

Splendorile naturale ale insulei i-au determinat pe primii rapsozi ai omenirii să plaseze pe plajele din apropierea portului Paphos locul ales de Venus pentru a ieși din alba spumă a mării. Tot Ciprul a fost ales și de către Shakespeare drept cadru de desfășurare a amarei iubiri dintre Othello și Desdemona.

Homer avea dreptate numind Ciprul «insula înmiresmată a florilor». Răsfoind paginile agitatei lui istorii, îți dai seama cîtă dreptate avea însă și Byron, numind-o «insula suferinței».

Pe cîmpiile și livezile insulei rodesc grîul și tutunul, portocalii și lămîii, măslinii și vița de vie. În subsolul ei se găsesc minereu de fier și gips, azbest și marmură, crom și, bineînțeles, cupru, acel cupru care a și împrumutat numele său insulei.

Bogățiile și poziția strategică deosebită, la încrucișarea unor drumuri care leagă Europa de Africa și Orientul Apropiat, Ciprul a atras întotdeauna atenția diferiților cavaleri cuceritori. Eroica și îndelungata luptă de eliberare națională a poporului cipriot a intrat într-o nouă fază abia acum șase ani cînd, la 1 octombrie 1960, a luat ființă Republica Cipru.

În fața poporului cipriot începea o nouă perioadă, în care se urmareau lichidarea moștenirii trecutului, refacerea economiei și așezarea ei pe baze moderne, îmbunătățirea standardului de viață.

Evenimentele din ultimii ani nu au permis însă poporului cipriot să se consacre pe deplin realizării obiectivelor vitale care-i stau în față.

În lupta sa pentru consolidarea independenței naționale și pentru progres social, poporul cipriot se bucură de simpatia și sprijinul opiniei publice și ale popoarelor progresiste din întreaga lume. Poporul și guvernul român au sprijinit întotdeauna lupta poporului din Cipru pentru un viitor luminos. Relațiile bune dintre România și Cipru, bazate pe egalitate și luarea în considerare a intereselor reciproce, constituie un element care contribuie la buna înțelegere și colaborare rodnică dintre popoarele și statele balcanice.

Eugen PHOEBUS

Pe o stradă din Nicosia, capitala Ciprului.

trecuta glorie a clivedenului

Cliveden — domeniu al cărui nume are o rezonanță tristă în istoria Angliei — a revenit recent în paginile presei britanice. *Britain's National Trust*, organizație guvernamentală răspunzătoare pentru reședințe și monumente istorice, a anunțat că, după ce va prelua definitiv domeniul Cliveden, va căuta o persoană de încredere ca să-l administreze.

...Situat într-o regiune împădurită, în apropierea Tamisei, la 20 mile depărtare de Londra, Cliveden își reia acum celebritatea stabilită încă în secolul al XVII-lea. Al doilea duce de Buckingham și-a instalat în 1666 reședința pe aceste meleaguri. Începutul gloriei domeniului a fost adus de un incident de alcov, cu rezonanță doar în înalta societate: stăpînul domeniului s-a îndrăgostit de contesa de Shrewsbury și l-a ucis în duel pe soțul ei. 20 de ani mai tîrziu, ducele și-a frînt gîtul într-un accident de vînătoare. Ulterior, cu toate că domeniul a trecut în alte mîini, el nu și-a pierdut faima. În 1751 Frederick, prinț de Walles, a fost lovit în timpul unei partide de crichet și a murit.

Impozantul castel înălțat pe acest domeniu a fost de două ori distrus de incendii, iar în 1849, noul proprietar, ducele Southerland, l-a angajat pe Sir Charles Barry, arhitectul care a elaborat planurile Parlamentului englez, să construiască «noul său cămin». Construcția, împreună cu întregul domeniu, a fost cumpărată de milionarul american William Waldorf Astor, care la începutul secolului nostru l-a oferit ca dar de nuntă fiului său. Tînărul (pe atunci) Astor și soția lui Nancy au transformat Clivedenul într-un loc de tratative politice. Cele 46 de dormitoare ale castelului au început să fie ocupate de personaje politice de cel mai înalt rang. În perioada dintre cele două războaie mondiale, în sferele înalte ale partidului conservator s-a instaurat obiceiul ca week-endurile să fie petrecute la Cliveden, unde erau adoptate cele mai importante hotărîri politice. În 1938 s-a lansat în presa engleză formula «clica de la Cliveden», pentru a desemna grupul de oameni politici care preconizau apropierea Angliei de Germania hitleristă. Printre vizitatorii obișnuiți ai Clivedenului se aflau personalități influente ca ministrul de externe, lordul Halifax, directorul ziarului «Times», Geoffrey Dawson etc. Reprezentantul partidului laburist, Sir Stafford Cripps, declara pe atunci: «La Cliveden se întrunesc oamenii politici care stabilesc orientarea țării, influențînd guvernul Chamberlain. Majoritatea lor sînt oameni cărora le-ar plăcea să vadă Marea Britanie fascistă».

În focul disputei, argumentele celor care demascau uneltirile de la Cliveden au devenit din ce în ce mai convingătoare și, în cele din urmă, după cum se știe, Chamberlain a trebuit să părăsească șefia guvernului.

În timpul războiului, o parte a domeniului a fost transformată în spital al Crucii Roșii canadiene, iar familia Astor a anunțat în 1942 că îl va preda organizației *Britain's National Trust*, cu condiția ca descendenții familiei să aibă dreptul să locuiască acolo oricît ar voi. După compromiterea numelui său, Cliveden părea sortit uitării. Dar în 1952, un alt moștenitor al Astorilor, William Waldorf, a fost înnobilat, primind titlul de lord, și a insuflat o nouă viață activității mondene a Clivedenului. Unii vizitatori superstițioși au considerat însă că domeniul «poartă ghinion» conservatorilor, mai ales după ce fostul ministru de război, Profumo, a cunoscut-o la Cliveden pe faimoasa Christine Keeller, pe care o zărise înotînd într-un bazin recent construit. Întîlnirea avea să constituie începutul unui răsunător scandal.

Anul acesta, în luna martie, cînd al treilea viconte Astor a murit, s-a constatat la deschiderea testamentului că Cliveden va reveni integral lui *Britain's National Trust*. Ce surpriză mai rezervă oare viitorii administratori?

Z. FLOREA

de o parte și de alta a mării tasmaniei

«Noua Zeelandă este în gardă împotriva unor incursiuni reale sau fanteziste» — relata de curînd, într-o corespondență din Auckland, ziarul *New York Times*. Corespondentul se referea la temerile resimțite în unele cercuri neozeelandeze față de evoluția politicii externe a Australiei.

Despărțite de Marea Tasmaniei, Australia — cu o suprafață de 7 704 159 kilometri pătrați, populată de 11,5 milioane locuitori — și Noua Zeelandă — 267 995 kilometri pătrați și 2,7 milioane locuitori — întrețin legături de multe decenii. La începutul secolului, cînd Australia a devenit un stat federal, neozeelandezii au fost invitați să i se alăture, ofertă pe care ei au respins-o. În decursul anilor, insularii au început să nutrească îndoieli cu privire la bunele intenții ale autorităților australiene, suspectîndu-le că ar tinde să instituie un control politic sau comercial asupra Noii Zeelande.

Actualele temeri apărute în Noua Zeelandă se datoresc unor noi accente evidențiate de politica externă australiană din ultimii ani. Este vorba de ceea ce ziarul britanic *Financial Times* numea tendința Australiei de a fi în situația de a-și impune punctul de vedere în politica Pacificului, de a-și asuma anumite responsabilități și roluri de conducere în această regiune a globului. Unii observatori văd această tendință atît în participarea trupelor australiene la agresiunea americană din Vietnam, cît și în asumarea unor sarcini militaro-financiare — în colaborare cu Statele Unite — în scopul de a înlocui Anglia în această zonă a Pacificului, după ce Marea Britanie, ca urmare a dificultăților financiare prin care trece, va purcede la o diminuare, previzibilă, a politicii actuale oficiale «la est de Suez».

De aceea, Noua Zeelandă, cum arată corespondentul din Auckland al ziarului newyorkez, tinde să privească cu suspiciune «fiecare adiere care vine din partea cealaltă a Mării Tasmaniei...»

Florin UDREA

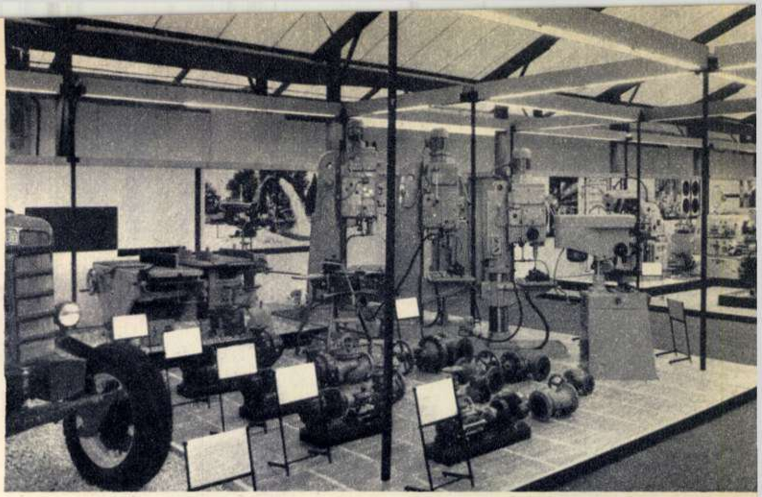

La tîrgul internațional de la Helsinki a participat și Republica Socialistă România. Exponatele cuprinse în pavilionul țării noastre (în fotografie), oglindind dezvoltarea industrială a României, au stîrnit un viu interes în rîndul vizitatorilor.

uitata micronezie

In 1947 Statele Unite au semnat un acord de tutelă cu Organizația Națiunilor Unite, în baza căruia au preluat cele 2 100 de insule și atoli situate în vestul Oceanului Pacific, care au aparținut fostului imperiu japonez. Războaiele și secole de exploatare străină — spaniolă, germană, olandeză, engleză și japoneză — au lăsat pe cei 80 000 de locuitori ai insulelor într-o stare de cumplită înapoiere și sărăcie. Statele Unite s-au angajat să administreze insulele — cunoscute sub denumirea de Micronezia sau Teritoriul sub tutelă din Pacific — și să promoveze dezvoltarea lor socială, economică și politică. În schimb, ele au primit dreptul să instaleze aici baze militare.

Au trecut 19 ani de atunci. Insulele Microneziei au fost transformate în adevărate fortărețe militare, fiind prevăzute cu aeroporturi, baze navale și terestre, cu instalații pentru rachete. Dar poporul? Despre soarta celor 80 000 de locuitori, urmași ai unui popor care, în urmă cu secole, a cunoscut o înaltă civilizație, s-a ocupat nu demult John Hall, corespondentul la Washington al agenției U.P.I. «Mai puțin de 10 la sută din populație — scrie el — dispune de rețele de apă și în nici una din insule nu există vreun sistem sanitar. Peste 90 la sută din populație este bolnavă de ascariasis, o boală provocată de infectarea solului; dizenteria a contribuit la unul din cele mai ridicate procente ale mortalității infantile din lume; lepra și tuberculoza sînt boli obișnuite. Sub 5 la sută din oamenii de aici sînt știutori de carte».

După ce Micronezia a fost omisă ani în șir din preocupările administrației americane, întrucît, după cum arată Hall, «nimeni la Washington nu se interesa de problemele ei», Casa Albă a dat dovadă la începutul anului de un interes subit față de soarta locuitorilor marelui arhipelag. William Norwood a fost numit Înalt comisar, iar ministrul de interne, de care depind teritoriile aflate sub tutela S.U.A., a cerut Congresului să aloce 172 milioane dolari pentru un program care prevede construirea de spitale, școli și alte instituții publice în următorii cinci ani. Ce a determinat această schimbare de atitudine? Ziarele americane vorbesc de faptul că ea a fost provocată de cererile reprezentantului permanent al S.U.A. la O.N.U., Arthur Goldberg, care se teme ca la apropiata sesiune a Consiliului de tutelă a O.N.U. să nu fie reluate criticile la adresa neocolonialismului S.U.A. și a neglijării totale a soartei locuitorilor Microneziei.

Dar a mai intervenit un fapt. Locuitorii Microneziei au început să-și manifeste nemulțumirea față de actuala stare de lucruri. Ca urmare a unei plîngeri înaintate Organizației Națiunilor Unite, la fața locului a fost trimisă o comisie de anchetă a Organizației Mondiale a Sănătății care, în raportul ei, a criticat cu severitate lipsa de preocupare a guvernului S.U.A. pentru sănătatea băștinașilor. În februarie, o delegație din insula Saipan a sosit la Washington cerînd ca Statele Unite să plătească despăgubiri pentru pagubele pricinuite în cursul ultimului război mondial. A fost pentru prima oară cînd o asemenea delegație a venit în capitala federală americană fără aprobarea autorităților S.U.A. din Micronezia.

Astfel, locuitorii insulelor Pacificului de vest încep să-și facă auzit glasul.

I. RETEGAN

clay despre...clay

Articole de ziar, cărți, emisiuni ale radioului și televiziunii în S.U.A., filme și simple instantanee fotografice au acreditat versiunea unui Cassius Clay, om al instinctelor dezlănțuite, preocupat numai și numai de business. La această imagine, pe care o cunoșteau iubitorii boxului din lumea întreagă, au contribuit și manifestările campionului — de la simple declarații, amestec de infantilism și fanfaronadă, pînă la activitatea extra-sportivă în cadrul unei organizații extremiste a negrilor americani.

Toate acestea, sau multe dintre ele, par acum de domeniul trecutului. Trecînd de două ori Atlanticul pentru meciul pe care l-a avut la Londra cu englezul Henry Cooper și recent la Frankfurt cu vest-germanul Mildenberger, campionul Europei la categoria grea, Clay a apărut în cu totul altă lumină. Parcă a căzut o mască ce i-a fost impusă în lumea boxului profesionist american, acolo unde ficțiunea cinematografică a filmului cu Paul Newman («Cineva acolo sus mă iubește») sau a episodului de televiziune din seria «Sfîntul» este depășită de realitatea marilor afaceri în care Clay nu este, desigur, chiar un înger exploatat. Clay, pentru care modestia nu este o virtute, Clay căruia căile spre titlul de campion nu i-au fost așternute cu roze și care a știut să înfrunte o lume ostilă ajungînd astăzi la o anumită independență sportivă și financiară, este un negru din Kentucky, care înțelege că o dată coborît din ring redevine un simplu negru. „Cînd m-am întors de la Jocurile Olimpice de la Roma, în 1960, cu medalia de aur, am purtat-o pe stradă, povestește Clay în stilul său caracteristic. Cassius, tu ai învins mulți boxeri, tu ai făcut onoare țării tale, tu ai făcut să fie înălțat drapelul american și să răsune imnul american; acum cînd te-ai întors acasă, vei putea să-ți bei cafeaua unde vei vrea. Am vrut să fac o încercare. Am intrat într-o cafenea interzisă negrilor. Femeia care servea m-a privit cu ochi răi și mi-a spus direct: «Negrii nu sînt admiși aici». «Dar, doamnă, eu sînt Cassius Clay. Am cîștigat o medalie de aur pentru Statele Unite. Am făcut să fie înălțat drapelul american și se poate afirma că aici nu este locul meu? Nu înțeleg». Femeia mi-a spus brutal: «Nu-mi pasă cine ești, nu ai dreptul să intri aici»."

Și Clay, campionul olimpic de ieri, campionul profesionist de astăzi, conchide: «Faptul că sînt originar dintr-un stat din sud are o mare importanță pentru mine». Această afirmare confirmă că Cassius, respins la recrutare pentru «incapacitate mintală», înțelege unele realități din țara sa, dovedind chiar și curaj cînd spune: «Nu vreau să fac serviciul militar căci nu vreau să plec în Vietnam. Oamenii aceștia din Vietcong (forțele patriotice sud-vietnameze — n.a.) nu mi-au făcut nimic, nu am nimic contra lor. Nu vreau să fac războiul ăsta». A spune așa ceva la Chicago, chiar cînd te cheamă Clay și mai ales cînd ești negru, înseamnă «capacitate mintală» care, asociată cu calitățile sportive, va putea crea, poate, un mare campion de talia unui Joe Louis sau Rocky Marciano.

Dar în acest domeniu al boxului profesionist și al slujitorilor săi, pronosticurile sînt, cel puțin riscante.

Sergiu BRAND

Clay, intervievat la Londra de ziariști.

din lume adunate...

Organizatorii noi stagiuni a Operei din San Francisco au dedicat festivitățile de deschidere campaniei desfășurate în diferite centre urbane pentru înfrumusețarea Americii. La festivități au fost invitate și înalte personaje ale administrației. Spre surprinderea organizatorilor și invitaților, vreo trei sute de cetățeni din San Francisco au venit în seara festivă pentru a sugera extinderea campaniei de înfrumusețare și peste hotare. Cum? O pancartă o spunea clar: «Înfrumusețați Vietnamul — aducînd trupele americane acasă!»

*

Un ziarist englez s-a hotărît să protesteze și el împotriva rolului nefast pe care-l au cheltuielile militare asupra economiei engleze și a echilibrului balanței de plăți. El a cerut să se renunțe la cheltuirea celor 7 500 000 de lire sterline destinate întreținerii activității... fanfarelor militare engleze, și de asemenea să se anuleze călătoria fanfarei unităților de artilerie, care urmează să întreprindă un turneu de 18 luni în Republica Federală Germană. Poate că, dacă actualele unități engleze aflate pe teritorii străine (a căror menținere costă anual 300 milioane lire sterline) ar fi înlocuite cu fanfare de diferite tipuri, totul ar reveni mult mai ieftin și ar fi mai puțin primejdios. Chiar mai melodios pentru localnici decît «muzica» obișnuitelor tipuri de arme.

*

Dar balanța de plăți engleză nu afectează numai fanfarele. Pe vremea reginei Victoria, Argentina și Chile s-au adresat monarhului englez pentru rezolvarea unui litigiu de frontieră. Problema rămînînd în suspensie, în urmă cu doi ani s-a căzut de acord ca Anglia să arbitreze din nou. Numai că acum Foreign Office-ul a pus o condiție: cheltuielile de judecată — respectiv cele necesitate de ancheta la fața locului, de lucrările de cartografie, de retribuirea avocaților etc. — să fie suportate de Argentina și Chile pe din două. Condiția fiind acceptată acum cîteva zile după lungi pertractări, «judecata» a început la Lancaster House. Pe vremea reginei Victoria o asemenea condiție nu ar fi putut exista. Avea de unde plăti imperiul. Acum...

*

În noiembrie 1956, între Selwyn Lloyd, pe atunci ministru de externe al Angliei, și Foster Dulles, secretar al Departamentului de stat, a avut loc o convorbire în legătură cu agresiunea asupra Suezului. La reproșurile lui Lloyd că Statele Unite au provocat încurcături Angliei prin rezervele lor, Dulles a răspuns:

«De ce v-ați oprit? Dacă am fi știut mai bine ce vreți și ați fi amînat toată acțiunea pînă după alegerile din Statele Unite, noi am fi lăsat-o mai moale...»

Așadar, totul a fost o chestiune de necoordonare și neconcordanță a intereselor de moment. Faptele au fost aflate abia în septembrie 1966. Cînd te gîndești că în acea perioadă Dulles profesa rolul moralizatorului care nu vrea să aibă nimic de-a face cu planurile agresorilor! Actualitatea relatării constă în primul rînd în lumina ce o aruncă asupra unor aranjamente de culise inspirate și astăzi din același principiu pe care s-a bazat replica lui Dulles, al nesocotirii intereselor suveranității și independenței altor popoare.

Nicolae URECHE

ayores — fiii tunetului

In junglele din estul Boliviei trăiesc astăzi ultimii descendenți ai vestitelor triburi *ayores* — singurii indieni care n-au putut fi încadrați în viața organizată a popoarelor Americii Latine. Fac parte din epoca noastră, dar duc o viață primitivă, de nomazi lipsiți de toate bunurile pămîntești. N-au nici sate, nici colibe, nu cresc animale, nu fac agricultură și nu cunosc din tehnica lumii decît securea, undița și arcul, care le asigură hrana. Pescuitul și vînătoarea sînt singurele lor îndeletniciri. Uneori, grupați în cete de cîte 70-80 de indivizi, blochează cu stînci liniile ferate și atacă trenurile de persoane care circulă între Santa Cruz din Bolivia și Corumbá, din Brazilia. Expedițiile de pedepsire organizate după săvîrșirea atacurilor nu dau, niciodată, rezultate, fuga tăcută a acestor sălbatici prin junglă nelăsînd nici o urmă. Numele de ayores, la care ei și-au adăugat calificativul de «fii ai tunetului», îl moștenesc din timpuri îndepărtate. Ei mai sînt însă numiți *itirumbaes* (despuiați — fără haine) și «tapii nemi» (sclavi fugiți).

În anul 1930 neamul ayores număra cîteva mii de indivizi, dar în urma unor războaie purtate între ei au rămas numai cîteva sute. Zona lor actuală de deplasare se situează de-a lungul liniei ferate care traversează frontiera Boliviei cu Brazilia, în Mato Grosso. Misiunile religioase care au încercat să facă legătura cu ei, în ultimii douăzeci de ani, au fost exterminate. Un singur misionar s-a putut alătura unui grup de 13 ayores, și trăiește acum în mijlocul lor, încercînd să le transforme viața. Ziaristul francez Olivier Pequet a vizitat acest grup, a cules date și imagini fotografice din viața lor și le-a publicat într-un număr recent al revistei *Sciences et Voyages*, atrăgînd atenția lumii asupra acestui aspect etnografic curios. Viața de familie a tribului ayores nu cunoaște nici o lege și nici o stabilitate. Un bărbat își ia o soție și conviețuiește cu ea fără nici o obligație, pînă cînd îi face un copil — abia atunci se socotesc căsătoriți. Dacă moare copilul, se desface căsătoria. Și, în cele mai multe cazuri, tatăl rezolvă în grabă problema, omorîndu-și copilul imediat după naștere. Dintre obiceiurile străvechi, cele privind moartea sînt păstrate cu strictețe. Dacă moare o femeie, toți copiii săi, care sînt mai mici și nu se pot întreține singuri, sînt îngropați cu ea. Dacă un membru al tribului este prea bătrîn sau prea bolnav ca să se mai poată deplasa, este de asemenea îngropat de viu.

I. MUNTEANU

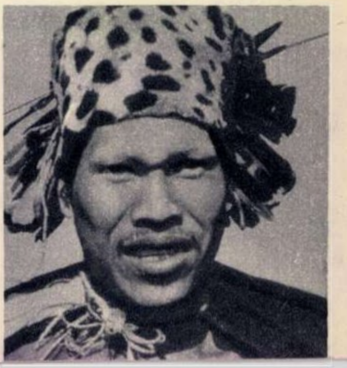

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

NECTAR

DE

FRUCTE

GUTUI, PIERSICI, PRUNE ETC.

o băutură
excelentă şi
reconfortantă
pentru copii
şi adulţi

PUBLICITATE
flacăra

ANUL XV NR. 41 (593) — 8 octombrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

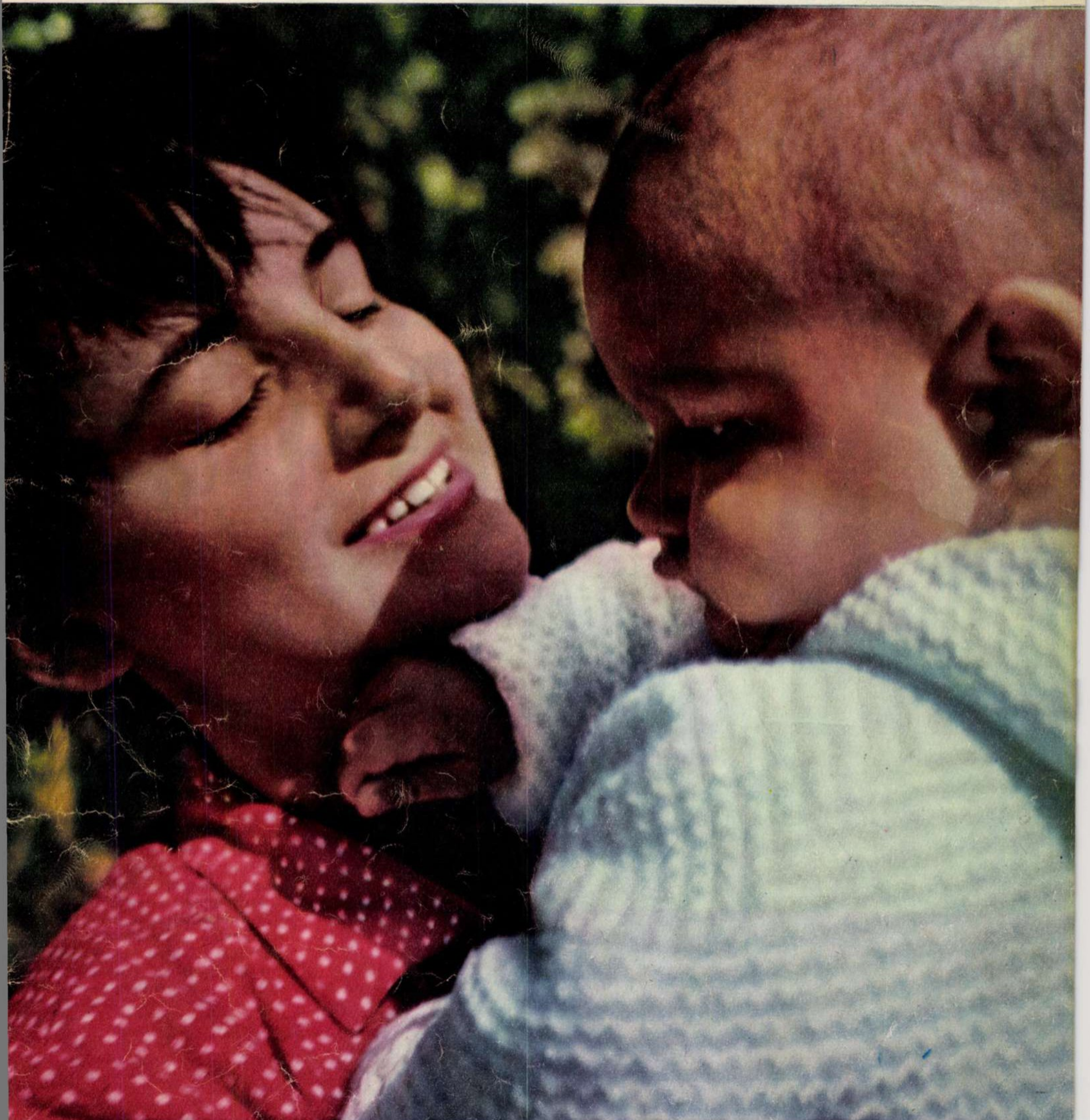

GAUDEAMUS IGITUR

Într-o atmosferă de vibrantă însuflețire, în prezența conducătorilor de partid și de stat, s-a deschis, în intreaga țară, noul an universitar.

La manifestările consacrate deschiderii învățămîntului universitar s-a desprins în mod elocvent hotărîrea studenților din țara noastră și a tuturor cadrelor didactice de a ridica pe noi trepte bogatele tradiții ale învățămîntului nostru, de a fi la înălțimea deosebitelor condiții în care ei își desfășoară activitatea, conștienți fiind că în noul plan cincinal școlii superioare românești i se deschid perspective din cele mai luminoase.

Legînd indisolubil cunoștințele lor de practica construcției socialiste, studenții patriei noastre își vor concentra elanul și străduințele pentru a deveni cadrele de înaltă calificare de mîine, necesare cerințelor complexe de construire a României socialiste.

«Este necesar ca fiecare institut, fiecare catedră să devină un factor activ în frontul nostru științific, o tribună de dezbatere creatoare, de confruntare principială a opiniilor, care să contribuie la soluționarea multiplelor probleme ale construcției socialiste, la înflorirea științei și culturii românești», a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea consacrată deschiderii festive a anului universitar din marea sală a Palatului Republicii.

În fotografii: Sosirea conducătorilor de partid și de stat la Universitatea București (sus), la Institutul agronomic (jos).

SĂRBĂTOAREA RECOLTEI

CONDUCĂTORII DE PARTID ŞI DE STAT LA SĂRBĂTOAREA RECOLTEI

1) La Bucureşti, la festivităţile de la halele Obor şi la cele de la Pavilionul Expoziţiei economiei naţionale conducătorii de partid şi de stat s-au întîlnit cu cei ce sporesc rodnicia pămîntului.

În încheierea cuvîntării rostite la halele Obor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus: «Urez ţărănimii noastre, tuturor lucrătorilor ogoarelor, noi şi noi succese în activitatea închinată sporirii producţiei pentru ridicarea patriei noastre pe culmi tot mai înalte ale socialismului, ale societăţii comuniste ».

2) Conducătorii de partid şi de stat au cinstit cu ţăranii cooperatori din comuna Coşereni — regiunea Bucureşti — pentru rezultatele bune pe care le-a obţinut cooperativa agricolă în acest an. Oaspeţii au fost întîmpinaţi de tinere perechi căsătorite în acea zi. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu le-a felicitat, urîndu-le sănătate, viaţă îndelungată şi mulţi copii.

1

2

SĂRBĂTOAREA RECOLTEI

În prima duminică a acestui octombrie, în întreaga țară, într-o atmosferă de voie bună și optimism, s-a desfășurat sărbătoarea «Zilei recoltei». În cadrul acestei grandioase serbări populare s-a adus laudă rodniciei pămîntului strămoșesc, harnicei noastre țărănimi muncitoare, tuturor oamenilor muncii din agricultură. Din inima țării — din Capitală — a fost adresat celor ce sporesc rodnicia pămîntului un cald salut din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri.

Satele României au primit sărbătoarea rodniciei pămîntului în cîntec și joc.

La o asemenea sărbătoare a fost prezentă și revista noastră. Iată-ne, așadar, la Chirnogi (Oltenița), o comună așezată la confluența Dunării cu Argeșul.

rapsodia toamnei românești

Nici aici, la Chirnogi, nici în Moldova, nici în Niculițelul dobrogean, nici în Banat toamna n-a fost niciodată mai frumoasă ca în acest octombrie. Aici, la Chirnogi, «Ziua recoltei» a coborît parcă din legende. Ferestrele gospodarilor sînt împodobite cu ciorchini de struguri, cu snopi de orez, cu știuleți de porumb irigat, cu ploști în care cîntă mustul.

Răsună cîntecele-n șir. Horele se țin lanț. Sfîrîie grătarele. Chiuiturile se aud pînă la Argeș, pînă la Dunăre. Dar sosește și un ceas de liniște. Așa e obiceiul la marile praznice. Să se facă bilanțuri, să fie adunate toate lucrurile bune, pentru ca cei ce le-au înfăptuit — oamenii — să se bucure de ele și, pornind de la ceea ce-i bun, să deschidă cale liberă pentru noi biruințe.

Vorbește un om, Gheorghe Stănimir, președintele cooperativei agricole «8 Martie». Grînele au dat roade bune în acest an. Cam toate peste plan. Porumbul, cunoscînd binefacerile «ploilor la comandă», a vîrfuit magaziile. Pe unele parcele pămîntul a gemut sub greutatea pădurii de porumb: 15 800 kg știuleți la hectar. Orezul a găsit la Chirnogi meșteri iscusiți. La ora aceasta aici secerișul orezului e în toi. Producție medie la hectar nemaiîntîlnită aici niciodată: 5 500 kg. În viile chirnogenilor s-a copt poamă gustoasă și multă: 9 000 kg struguri la hectar.

La Chirnogi, ca în toate comunele, socialismul a modificat nu numai producțiile de grîne, ci — fapt esențial — viața oamenilor. Cifrele pe care le spune președintele atestă acest adevăr: 620 case noi, 2 școli generale — una cu două etaje — 42 cadre didactice, 180 televizoare în casele țăranilor cooperatori.

Harnicii țărani cooperatori din Chirnogi au stabilit în amănunțime cum va fi ziua lor de mîine. Orientîndu-se după Directivele Congresului al IX-lea al partidului, ei au luat o seamă de măsuri pentru atingerea obiectivelor pe care și le-au propus. La ora actuală irigațiile la cooperativa «8 Martie» binecuvîntează 450 hectare; în '70 ele se vor extinde pe o suprafață de 1 000 hectare. În '66 substanța activă a îngrășămintelor chimice folosite a fost de 117 tone; în '70 aceasta se va ridica la 323 tone. În '65 veniturile bănești la 100 hectare teren arabil au fost de 254 000 lei. În '70 ele vor ajunge la 484 000 lei.

Continuă petrecerea. În jurul meselor, lîngă pocalele cu must și lîngă pastramă, s-au adunat zeci de oameni. În capul mesei e Gheorghe Stănimir, președintele, încadrat de Nicolae Crăciun, vicepreședinte, și Iosif Gutenmaher, inginer agronom. Se închină în cinstea partidului nostru, în cinstea brigadierilor Ion Arsene, Ion Petrușel, Gheorghe Dulgheru, Gheorghe Mircea; se închină în cinstea unor iscusiți șefi de echipă ca Vasile Stana, Vasile Lungu; se închină în cinstea orezarului Nicolae Stănilă, a viticultorului Constantin Bold, a mulgătorului Petre Melcescu; se ridică pocalul în cinstea lui Ion Vodă de la sectorul avicol, a bravilor cooperatori de la atelierul mecanic. Se închină în cinstea tuturor celor care au pus toată inima și priceperea în sectoarele unde au muncit.

★

La Chirnogi, ca în toate comunele din țară, în prima duminică a acestui octombrie s-a petrecut în toată legea. A doua zi chirnogenii, ca toți lucrătorii ogoarelor, au plecat ca un singur om pe cîmp, în podgorii, în ateliere, în magazii. Adună ultimele recolte ale toamnei și pregătesc un pat uriaș în care vor culca boabele din care va crește pîinea anului viitor.

George CIUDAN
Fotografii de S. STEINER

1. *Se închină în cinstea fruntașilor.*

2

2. Și cei mai mici au ținut să ia parte la «Ziua recoltei».

3. La Chirnogi, jocurile închinate «Zilei recoltei» au ținut pînă-n tîrziul nopții.

4. Au avut de ce să se bucure cooperatorii din Chirnogi. Recolta bogată de porumb din această toamnă este depozitată cu ajutorul elevatorului în spațioasele magazii ale cooperativei agricole.

4

ANCHETA «FLACĂRII»

• MEDICUL CARE «SIMTE» UNDE ŞI CÎND E NEVOIE DE EL • CÎND O RADIOGRAFIE E GREŞITĂ • ARTA DE A TREMURA DE FRIG CÎND AI COMBUSTIBIL SUFICIENT • A FI ŞI A NU FI... GATA •

◀ *Serviciul stomatologic al spitalului din comuna Dor Mărunt, raionul Lehliu, se bucură de o bună apreciere din partea pacienţilor. Exemplul acestei unităţi sanitare ar trebui însuşit şi de cabinetul stomatologic al policlinicii din Alexandria, unde solicitanţii sînt nevoiţi să aştepte uneori zile în şir.*

ÎNTÎLNIRI CU OAMENI ÎN ALB

de Nicolae **RĂDULESCU** şi Aurel **DOMŞA**

Policlinica raională din Videle, dotată cu tot ce este necesar bunei desfășurări a activității medico-sanitare, oferă celui ce-o vizitează o imagine de ansamblu foarte plăcută. Dar de ce oare constructorii au uitat să instaleze telefon în această nouă clădire?

DIN NOU DESPRE CALITĂȚILE BUNULUI MEDIC ●

O ACTIVITATE ÎN CARE NU S-AU DEPUS TOATE EFORTURILE.

Jurămîntul hipocratic de inițiere în tainele nobilei profesiuni a lui Asclepios s-a păstrat prin tradiția bogată în secole și fapte a medicinei, dar obligațiile medicului contemporan nu decurg din el, ci dintr-o cerință a eticii noastre. Pare de prisos să amintim aici adevărul elementar că accesul la serviciile slujitorului sănătății publice este un drept imprescriptibil, medicina, cu toate cuceririle ei, fiind o poartă spre civilizație, deschisă larg tuturor. De aceea în activitatea cadrelor medicale un loc important trebuie să-l constituie preocuparea pentru sporirea eficienței muncii în cadrul unităților sănătății publice, pentru îmbunătățirea condițiilor în care se acordă asistență sanitară oamenilor muncii.

★

Ne aflăm în cabinetul medicului Ioan BOGDĂNESCU, șeful dispensarului din comuna Măguri, raionul Huedin. Ca să ajungem aici am urcat la o altitudine de aproape 900 de metri, pe firul sinuos al Somesului Rece, către izvoarele lui.

REDACȚIA: Ni s-a spus că circumscripția pe care o conduceți este cea mai izolată din raion.

I. BOGDĂNESCU: Circumscripția acoperă un teritoriu cu raza de aproape 34 kilometri. Douăzeci și cinci de cătune cu vreo 4 300 locuitori. Acestea sînt premisele, ca să zicem așa. Și acum să trecem în revistă «forțele». Dispensarul are un staționar cu 30 paturi, maternitate, farmacie, un aparat roentgen, laborator de analize, instrumente și accesorii complete. Cadrele medicale și medii sanitare, în număr de zece, pot face față cerințelor curente, atît în dispensar cît și în circumscripție.

REDACȚIA: Cîți dintre colegii dumneavoastră sînt navetiști?

I. BOGDĂNESCU: Nici unul, deoarece unii dintre ei sînt localnici (mă refer la o parte din cadrele medii sanitare, tinere recrutate de noi cu cîțiva ani în urmă și îndrumate spre școlile de specialitate), iar, pe de altă parte, colegii au înțeles că nu-și vor putea desfășura cum trebuie activitatea în condițiile acelui du-te-vino zilnic pe care-l presupune naveta.

REDACȚIA: Faptul că circumscripția se întinde pe o suprafață atît de mare determină un specific în munca dumneavoastră?

I. BOGDĂNESCU: Firește, există un specific, dar avem aceleași îndatoriri și preocupări ca și colegii noștri din alte locuri. Obiectivul central: profilaxia. Acordăm anual peste 9 000 consultații (cifra anului 1965) cu un accent puternic pe așa-numitele consultații active, care sînt consultațiile acordate în deplasare, la domiciliu.

DIN APRECIERILE CÎTORVA LOCUITORI AI COMUNEI MĂGURI

P. ABRUDAN: Medicul I. Bogdănescu muncește mult. Zilnic îl poți vedea alergînd dintr-un cătun în altul. Îi cunoaște pe toți locuitorii comunei și parcă simte dinainte cînd și unde e nevoie de el.

M. BODEA: Avem un dispensar mic dar curat, îngrijit. Oamenii sînt primiți cum se cuvine de personalul de serviciu. Nu știu să fi auzit ca vreunul din consăteni să fi avut nemulțumiri ori de cîte ori a venit în contact cu personalul medical din circumscripție sau din dispensar.

Ne oprim aici, deși caracterizarea făcută de noi conștiinciozității și solicitudinii față de pacienți a «oamenilor în alb» care lucrează în această îndepărtată circumscripție sanitară e departe de a fi completă.

Fără îndoială comuna Măguri din raionul Huedin nu este decît una din sutele de localități din țară unde activitatea cadrelor medico-sanitare întrunește calitățile necesare valorificării optime a condițiilor materiale create, în anii noștri, în acest sector. Din păcate însă realitatea ne mai oferă și altfel de cazuri.

★

Alexandria, regiunea București. Sîntem în sala de așteptare a policlinicii raionale, la ora zece dimineața, cînd anunțurile afișate pe ușile diferitelor servicii arată că acestea ar trebui să fie deschise. Pacienții, cîteva zeci, așteaptă resemnați. Le urmăm și noi exemplul, după ce am luat act de fermitatea zăvoarelor cu care au fost ferecate cabinetele de neurologie, stomatologie, interne și cardiologie. Într-un tîrziu ne-am simțit datori să cerem lămuriri medicului șef al raionului, dr. Dianu RUSE.

— Să-i luăm pe rînd — ne-a spus domnia-sa: dr. Antoaneta Amplef, de la interne, e plecată în oraș, într-o chestiune urgentă (?); dr. Hariton Șerbănescu, de la cardiologie, s-a dus după materialele de care are nevoie pentru cabinet; ca și dr. Ioan Păunescu (stomatologie), care a plecat tot după materiale, dar la București; în sfîrșit, dr. Vasile Brumărică, neurolog, a trebuit să lipsească pentru a participa la o conferință la Uniunea societăților de științe medicale (precum se vede, motive există, rămîne însă de văzut în ce măsură sînt ele mai temeinice decît obligația de a fi prezent la serviciu la ora cînd pacienții așteaptă).

— Se întîmplă des astfel de situații?

— Așa și așa.

— În lipsa medicilor, cine dă consultații de specialitate?

— Colegii lor de la alte servicii, în măsura în care pot să facă acest lucru. Evident, pacienții care n-au avut timp să aștepte sau n-au ajuns să intre la consultație revin a doua zi (asta se subînțelege; ar avea altceva mai bun de făcut? — N.A.). Trebuie să spun însă că la policlinica raională lipsesc medicii titulari de la cinci specialități: pediatrie, obstetrică, ginecologie, interne și O.R.L. Posturile acestea sînt suplinite de specialiști de la spitalul din localitate.

Ne-am lămurit, dar judecînd situația — astfel motivată — din punctul de vedere al cetățeanului care are nevoie de ajutorul medicului, nu putem admite nici unul din aceste motive. Unii pacienți vin de la distanțe mari, din cuprinsul raionului — cazul tînărului Gheorghe Călin din comuna Teleorman, cu care am avut următoarea convorbire:

— Azi e a patra zi de cînd vin aici, împreună cu consăteanul meu Marin Mareș, parcurgînd, de fiecare dată, 20 de kilometri cu bicicletele. În aceste patru zile am sosit la policlinică în zori și am plecat seara. Ne trebuie certificate medicale pentru angajare.

— De ce trebuie să dureze atît?

— Aici toate serviciile sînt foarte aglomerate. Într-o zi am izbutit să obținem o analiză, într-alta am încercat să intrăm la neurologie. Dar tovarășul doctor era plecat din localitate. Am revenit a doua zi ca să găsim aceeași situație. Și iată, azi, în a patra zi, riscăm să plecăm fără certificate, deoarece cabinetele stau tot închise.

Pentru cei ce vin la această policlinică «argumentele» medicului șef al raionului nu au funcția de a le alina durerile și nici măcar pe aceea de a le compensa timpul pierdut!

Se întîmplă și cazuri în care explicațiile sînt inoperante. De exemplu:

O bătrînă așteaptă să-i vină rîndul la consult.

— Sînt din comuna Plosca. Dispensarul comunal m-a trimis să-mi fac o radiografie. Am făcut una, dar nu-i bună, e greșită. Așa mi-au spus. Pentru asta mi-au trebuit mai multe zile. Azi sînt aici din zori. Mă tot plimb de la spital la policlinică și de la policlinică la spital. Ce pot să fac?

Într-adevăr, pacienta nu poate oferi nici un remediu. Dar secția sanitară a Sfatului popular raional, organele Ministerului Sănătății sînt datoare să ia măsuri pentru îndreptarea unor astfel de stări de lucruri.

★

La Vitănești, nu departe de Alexandria, dispensarul comunal arată, de la distanță, destul de bine. Dar pe măsură ce te apropii și mai ales cînd pătrunzi înăuntru impresia devine cu totul alta: zidurile sînt crăpate, murdare, tencuiala căzută lasă să se vadă șipcile etc.

— Semnele lipsei de îngrijire pe care le prezintă clădirea dispensarului — ne-a spus dr. Felicia LUCA — ne sînt, bineînțeles, neplăcute, dar veți fi de acord că nouă nu ne stă în putință să le înlăturăm fără ajutorul secției sanitare a Sfatului popular raional.

Dar dacă ar fi vorba numai de atît! Secția sanitară a Sfatului popular raional pare să fi uitat că datorează unele ajutoare materiale dispensarului și casei de nașteri din Vitănești. A sosit timpul rece. Va trebui să se facă focul în sobe. Lemne există, nu însă și cine să le taie (o problemă insolubilă?). Șareta medicului — mijloc de transport destul de bun — n-are cal (a avut unul dar a murit datorită lipsei de îngrijire). Aproape de necrezut, și totuși așa este!

O comparație cu situația existentă din acest punct de vedere la Drăgănești-Vlașca ni se pare potrivită. Aici a fost construită o policlinică nouă care e gata și totuși nu e. Este, fiindcă întreprinderea constructoare (I.R.C.P.C.B., ceea ce înseamnă Întreprinderea regională de construcții și prestări în constructii București) a construit-o cheltuind, bineînțeles, pînă la ultimul leu fondurile prevăzute în deviz. Nu este, deoarece beneficiarul — secția de sănătate și prevederi sociale a Sfatului popular raional Drăgănești — refuză, pe bună dreptate, s-o recepționeze. Pereții noii clădiri prezintă crăpături pe mari suprafețe datorită lipsei de grijă cu care s-au efectuat lucrările de finisare. Între timp, Sfatul popular al comunei Drăgănești așteaptă dezlegarea acestei dileme. Ca și colegii lor de la Vitănești, gospodarii obștești de aici privesc imperturbabili anomalia fără să intervină, ca și cînd problema nu

(Continuare în pag. 8)

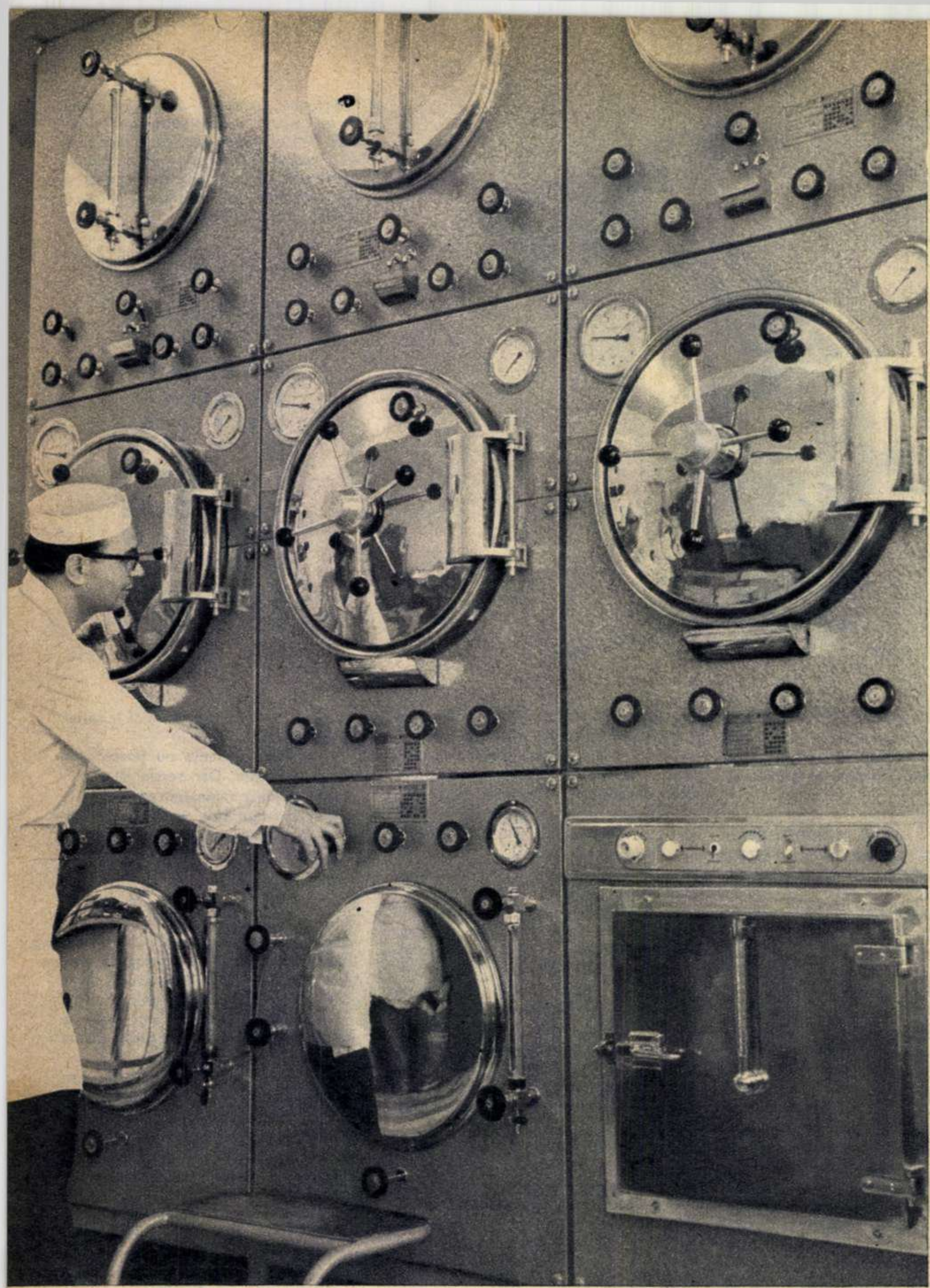

Noua policlinică raională din Giurgiu acordă un ajutor preţios dispensarelor săteşti din apropiere. În fotografie: aspect de la centrul de sterilizare din cadrul acestei policlinici, unde sînt pregătite materiale pentru numeroase aşezăminte sanitare din raion.

ÎNTÎLNIRI CU OAMENI ÎN ALB

i-ar privi. Comentariile sînt, credem, cu totul de prisos.

★

Să revenim la oamenii în alb.

— De multe ori — e de părere medicul Alexandru LIŢU de la dispensarul din Ţigăneşti, reg. Bucureşti — o vorbă bună, un sfat competent spus pe tonul cel mai potrivit ajută mult pe bolnav. Regulile comportării faţă de pacienţi — continuă el — impun medicului un anume stil, în care solicitudinea, respectul, afecţiunea sinceră se întrepătrund.

— Doctorul Liţu nu e printre noi de prea multă vreme, dar ne bucurăm că a venit în comuna aceasta. E un om capabil, înţelegător, totdeauna gata să-ţi dea ajutorul de care ai nevoie. E firesc deci ca noi, locuitorii comunei, să-i dăm tot ajutorul cuvenit.

Aceste cuvinte aparţin secretarului Sfatului popular al comunei Ţigăneşti. Le-am auzit, în alte variante, şi la alţi concetăţeni. Iată de ce, comparînd stilul de muncă al acestui medic conştiincios şi îndatoritor cu cel al asistentelor medicale Constanţa Croitoru şi Constanţa Ciurea de la dispensarul din Mihăileşti, localitate situată în apropierea Capitalei, nu putem să nu încercăm un sentiment de amărăciune. Cînd sînt la serviciu, cele două asistente obişnuiesc să plece «cu treburi», lăsînd dispensarul în seama femeii de serviciu care, cu toată bunăvoinţa, nu poate fi de nici un folos pacienţilor. O atitudine nepoliticoasă faţă de pacienţi completează lipsa lor de răspundere. Ni s-a spus că au fost criticate în repetate rînduri, însă faptul nu le-a impresionat. Sau, cel puţin, prin fapte nu au arătat că aceste critici au avut vreun efect.

★

Observaţiile consemnate în ancheta noastră ne îndreptăţesc să conchidem că activitatea depusă de lucrătorii pe tărîmul sănătăţii publice nu răspunde în toate cazurile cerinţelor legitime ale oamenilor muncii, că mai e loc în acest domeniu pentru o bună organizare, conştiinciozitate, spirit de răspundere. Calitatea de medic obligă, ea este înainte de toate o datorie. Vom reveni, într-un număr viitor, cu alte observaţii pe marginea aceluiaşi subiect.

---

carnet
de scriitor

rădăuţene

de Eugen **FRUNZĂ**

1. Întors vremelnic în oraşul amintirilor cu zvon de baladă, m-am pomenit că asist şi eu, printre atîţia, la deschiderea noului an şcolar. Şi stăteau copiii în careu, cu servietele pregătite în aşteptarea manualelor trimise în dar. Şi îi vedeam mai frumoşi ca zeii, potopiţi de lumină şi gata de zbor. Şi în acele clipe venea ca o boare dinspre cumpăna munţilor, de-acolo unde acum o jumătate de mileniu a ctitorit Ştefan Voievod. Venea dinspre Putna un fior sau poate un sărut de demult. Şi copiii cred că-l simteau venind din istorie. Si eu îmi pare că-l vedeam stăruind pe frunţile lor.

Şi în acele clipe îi sărutau şi văzduhul, şi iarba, şi nădejdile. Şi ne îngemănasem într-un unic sărut, noi — care întruchipăm prezentul şi gîndim viitorul — noi toţi, îndrăgostiţii de ţară, milioanele de stăpîni şi slujitori ai ei. Şi îi presimţeam pe copiii aceştia în maturitate, cucerind piscurile la care noi, cei de azi, încă nu vom fi ajuns, luminînd adîncurile în care noi, cei de azi, încă nu vom fi pătruns.

Şi era atîta soare şi atît de largă era lumea! Şi le-am urat copiilor noştri de-aici, de lîngă veacul lui Ştefan, să zboare în viitorime cu aripi înstelate, cu sărutul pe frunte, ocrotitor.

★

2, De ce să n-o spun? Mă simt legat de aceste locuri ca şi apa de vadul ei. Şi de cîte ori descopăr aici o nouă realizare, ea capătă în mintea mea proporţii mai mari decît aiurea. Şi iată, astăzi mă pot mîndri cu o diplomă. O găsiţi înrămată şi agăţată de perete într-un birou al sfatului popular. Şi diploma sună astfel: «...se acordă oraşului raional Rădăuţi premiul I pentru rezultate deosebite obţinute în întrecerea patriotică pe regiune, pentru înfrumuseţarea şi buna gospodărire a oraşelor raionale».

E vorba, desigur, de anul trecut — 1965. Dar trecînd zilnic pe străzile atît de curate, prin parcurile exemplar îngrijite, respirînd aerul îmbălsămat al oraşului şi privind la rîvna gospodarilor sper laolaltă cu ei într-un nou premiu. Şi de ce adică n-aş spera şi eu, vizitator anual dar pururi nedespărţit de tine, oraş al amintirii şi al poemelor dintîi, care îţi tinzi braţele spre lumină şi tinereţe asemeni fiinţelor trezite dintr-o lungă uitare?!

Hai Rădăuţii, să mai luăm un premiu! Că suflet avem berechet şi patimă pentru acest colţ de ţară!

Iar eu, dacă voiţi, am să vă scriu diploma în versuri pe o frunză de castan.

Explicație dramatică între Lut (Cristea Avram), Sabina (Gilda Marinescu) și Midia (Ioana Bulcă). E vizibilă preocuparea autorilor pentru compunerea cadrului, în decorul cherhanalei.

film

VAMA VECHE-platou de filmare

Punctul cel mai sudic de pe țărmul Mării Negre se cheamă Vama Veche. Satul a fost «ochit» la prospecții de regizorul Manole Marcus și, cam de la sfîrșitul lui iunie, echipa care realizează filmul *Zodia fecioarei* s-a instalat aici.

TOT FILMUL ÎN DECORURI NATURALE

Devenită platou de filmare, Vama Veche s-a îmbogățit și cu cîteva locuri de filmare amplasate ad-hoc. O cherhana situată pe plajă, sub malul rîpos, înalt, cu lotci răsturnate pe nisip, cu plase verzui întinse pe bîrne de lemn ars și putrezit ori o casă clădită din piatră, cu scară și pridvor, înconjurată de o curte mare cu umbrar, fîntînă și acareturi — sînt locuri unde se consumă cîteva momente-cheie ale acțiunii. Tot pe plajă, față în față cu valurile, s-au înălțat ruinele unei străvechi așezări grecești, trepte de piatră, coloane și trunchiuri de statui scoase parcă la iveală de migala arheologilor și servind în film drept scenă în aer liber pentru spectacolul pregătit de artiștii amatori cu ocazia sărbătorii tradiționale a recoltei. Toate sînt opera scenografului Ion Oroveanu. Împreună cu colaboratorii săi, decoratorul le-a înscris firesc în peisajul înconjurător, care se acordă cu decorurile și le face să pară «de-acolo».

Credincios unor convingeri artistice mai vechi pe care a urmărit să le traducă în practică și în filmele sale precedente *(Străzile au amintiri* și *Cartierul veseliei)*, Manole Marcus a evitat și de data aceasta studioul.

«Decît să mut satul la Buftea, am preferat să aduc aici utilajul de platou și să filmez la fața locului (sîntem în casa clădită și amenajată de Oroveanu, utilizînd materiale decorative autentice —

(Continuare în pag. 10)

La vîrsta lui Dionis (Sorin Postelnicu, stînga) și a lui Marin (Peter Paulhofer) înfruntările de acest fel își au farmecul lor.

VAMA VECHE- platou de filmare

n.n.). *Pe perioada lucrului au devenit locuința lui Lut (Cristea Avram), a nevestei sale, Sabina (Gilda Marinescu) și a copiilor lor, dintre care Dita (Ana Szeles) reprezintă un element central al tragediei. În genere țin mult la decorul natural. Important e să simt viu mediul ambiant al acțiunii, realizat în concordanță cu realitățile oglindite în scenariu»*.

AUTENTICITATEA TIPOLOGICĂ

La rîndul lor, actorii s-au deprins cu ulițele și casele din Vama Veche. Au ajuns să facă parte din acest univers, chiar dacă veneau aici de la Mangalia, cu intermitențe.

Cristea Avram se împotrivește farmecului de june-prim pe care îl transmite îndeobște, pentru a atinge asprimea, expresia de concentrată frămîntare care se citește pe fața brăzdată a lui Lut. Gilda Marinescu, debutantă în cinema, e preocupată de legarea, din scene filmate disparat, a traiectoriei psihologice și a creșterii dramatice a rolului Sabinei. Ioana Bulcă găsește necesar să pătrundă inflexiunile dramatice interioare ale personajului Midia, precum și fixarea ținutei exterioare a aspectului aparte al acestei femei frumoase, energice. Blîndul Tekir (Mircea Bașta), bătrîna moașă Hera (Mania Antonova), grupul tinerilor (alături de Ana Szeles sînt distribuiți Sorin Postelnicu, Peter Paulhofer, Radu Cazan, Jorj Voicu etc.) completează distribuția, de a cărei veridicitate tipologică regizorul se îngrijește în mod special.

REGULA CELOR TREI UNITĂȚI

Așa cum a fost conceput de autorul său, Mihnea Gheorghiu, scenariul *Zodia fecioarei* răspunde cu strictețe faimoasei reguli aristotelice a celor trei unități: de timp, de loc, de acțiune. Evenimentele tragice pe care le povestește filmul se derulează în decursul a 24 ore (o duminică, de dimineață pînă în zorii zilei următoare); acțiunea e situată în exclusivitate într-un sat dobrogean din zilele noastre (subiectul împletind motive literare de circulație universală cu elementul contemporan, purtînd amprenta înnoirilor socialiste); conflictul se concentrează într-un singur nod dramatic care leagă, în momente de maximă tensiune, cele cîteva personaje principale ale tragediei.

Cum înțelege Manole Marcus să trateze regizoral materialul extrem de dens oferit de scenariu? Pare evident că temperamentului artistic al regizorului îi convine unitatea dramaturgică a subiectului, compoziția sa densă. Aceasta îi îngăduie înainte de orice să analizeze minuțios comportarea personajelor și relațiile dintre ele. Semnificațiile scenelor sînt valorificate și prin mișcările aparatului sau prin compoziția plastică a cadrului, studiate îndelung înaintea fiecărei filmări, împreună cu operatorul-șef Sandu Întorsureanu și cu colaboratorul imediat al acestuia, cameramanul Gheorghe Iliuț.

Cînd pe ecrane va rula *Zodia fecioarei*, publicul își va da verdictul și va aprecia efortul creator al cineaștilor. De premieră ne mai desparte însă deocamdată un bun răstimp. În așteptarea ei, să lăsăm realizatorului ultimul cuvînt din acest reportaj:

«Potrivit construcției scenaristice, filmul va evolua pe două mari coordonate, întregindu-se și contrapunctîndu-se reciproc. Pe de o parte drama propriu-zisă tratată într-o manieră lentă, analitică și — sub raport coloristic — în tonuri de alb, cafeniu, negru, aproape monocrom. Pe de altă parte, serbarea, ambianța satului tratate liric, exuberant, din punct de vedere al montajului și al culorii. Din această interferență sper să realizez o suită de imagini care să transmită acea cursivitate, acel crescendo dramatic fascinant pe care le-am găsit în scenariu și m-au sedus de la prima lectură».

Mihail LUPU

PE ECRANE:

„BOCCACCIO '70"

Cam limitativ acest titlu care reduce la tema erotismului din «Decameronul» schițele cinematografice cu semnificații mult mai cuprinzătoare ale filmului «Boccaccio '70», dar, în sfîrșit, argumentul publicitar nu e de neglijat, chiar atunci cînd e vorba de Zavattini (autorul ideii acestei culegeri cinematografice), de Monicelli și Fellini... Schița de moravuri semnată de Monicelli povestește un «caz» devenit banal în contextul unei societăți funciarmente absurde prin ciudățenia constrîngerilor pe care le impune individului dependent de ea. În speță, este o poveste de dragoste cu deznodămînt fericit — căsătoria, dar obligată la un anonimat tragicomic de un anume contract, rod al fanteziei unui patron ce interzice tinerilor salariați întemeierea unui cămin. Acest amor consumat în localurile publice și spionat de ochiul draconic al administratorului bănuitor s-ar putea termina prost dacă n-ar interveni reacția energică a tinerei — viitoarea mamă — care își strigă cu mîndrie și furie bucuria de a fi iubită și de a iubi. Onestă dar foarte oarecare ca emoție artistică, această schiță nu amintește de loc personalitatea remarcabilă a lui Mario Monicelli, autorul capodoperei «Marele război».

În schimb Fellini merge și aici pe drumul pe care nimeni nu cutează să-l imite, într-atît este de specific, de diferit de tot ce l-a premers în cinematograful mondial.

Sînt prezente și în schița din Boccaccio, la o tulburătoare densitate emoțională, toate temele care răsună în operele felliniene de la «Șeicul alb» la «Giulietta și duhurile». Regizorul italian realizează o miniatură ce reprezintă strălucit, ca stil și structură filozofico-artistică, universul fellinian, cu obsesiile, cu întrebările sau cu răspunsurile lui crude, cu amestecul de grotesc și tragic, de realitate și simbol, de concret și oniric. «Tentația» bietului doctor Antonio, ros de puritanism ca de un ulcer cronic, victimă a refulărilor erotice sporite de influența unei literaturi și publicații de scandal, amintește tentația multor personaje felliniene refugiate pînă la urmă nu în asceză ipocrită ci în dezmăț frenetic. Sexagenarul cu aer de inchizitor ridicol este disecat cu ochi lucid dar înțelegător. Acest bătrîn rămas la vîrsta frămîntărilor erotice va deveni un fel de Don Quijotte care începînd prin a-și blestema tentația (coșmarul său: feminitatea agresivă a fotografiei unei blonde frumoase — Anita Ekberg — etalată provocator pe un panou ce servește drept reclamă pentru inocentul «Beți mai mult lapte») va sfîrși prin a o adora și, obsedat de ea, va înnebuni. Sarcasmul criticii sociale completează analiza subtilă, complexă, a iadului cu care se confundă existența bătrînului.

Pepino de Filippo a găsit accentele tragicomice ale personajului, conceput de Fellini ca o victimă a societății moderne, iar

CELE 4 ZILE ALE ORAȘULUI NAPOLI

expresivitatea reportajului reconstituit

Prezent pentru a doua oară pe ecranele noastre (acum doi-trei ani a rulat filmul său **O zi ca leii**), regizorul italian Nani Loy afirmă o direcție de preocupări care reînnoadă tradiția neorealismului din perioada imediat postbelică. Adept pasionat a ceea ce a căpătat denumirea de «reportaj reconstituit», cineastul se consacră — și în acest al doilea film — evocării unor evenimente reale petrecute cu mai bine de două decenii în urmă. Este

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

MAURICE RONET

S-a născut la Nisa la 13 aprilie 1927.

Primul rol mare în cinematografie l-a avut în filmul «Întîlnirea din iulie» (1949, regizor — Jacques Becker). După 1950 a jucat în mai mult de 30 de filme dintre care amintim pe cele mai importante: *Un stăpîn puternic*, *Aristocrații*, *Vrăjitoarea* (cu Marina Vlady), *Cel care trebuie să moară*, *Ascensor pentru eșafod*, *Plin soare*, *Povestea unei iubiri*, *Feu follet*, *Carmen de la Ronda* (cu Sara Montiel și Jorge Mistral), *Ultimul meu tango* (cu Sara Montiel), *Casa Ricordi*.

Filme realizate în ultimii ani: 1964 — *Hoțul din Tibidabo* (este și regizorul acestui film), *Amador*, *Trei camere în Manhattan* (cu Annie Girardot); 1965 — *Centurionii*, *Marșul cel lung* (cu Robert Hossein și Jean-Louis Trintignant), *Linia de demarcație* (cu Jacques Perrin); 1966 — *Scandalul* (cu Yvonne Furneaux și Anthony Perkins).

▲

Tentația personificată — Anita Ekberg.

tulburătoarea Anita Ekberg are toate datele unei explozii nepăsătoare de vitalitate, a unei erupții vulcanice de frumusețe și temperament.

Un decor bizar, rod al fanteziei îmbolnăvite a eroului, îmbinat cu ornamentele prozaice ale peisajului citadin modern — o coloană sonoră ce amplifică expresiv coșmarul vizual al bietului Antonio — sînt doar cîteva din sclipirile acestei bijuterii felliniene.

Alice MĂNOIU

vorba de eroica insurecție antinazistă a populației din Napoli, de acele patru zile memorabile ale toamnei lui 1943 cînd locuitorii pașnicului oraș al canțonetelor, înregimentați sub steagul rezistenței, au pus pe fugă trupele hitleriste, eliberînd orașul înainte de sosirea armatelor aliate. Cronica acestui eveniment constituie subiectul filmului care. într-un autentic spirit documentarist, traduce titlul în imagini de o veridicitate impresionantă. **Cele patru zile ale orașului Napoli** apare astfel nu numai ca un omagiu adus luptelor și jertfelor partizanilor napolitani care i-au izgonit pe ocupanții germani, dar mai ales ca o relatare strictă a faptelor, dînd rigoarea unui jurnal cinematografic înregistrat la fața locului.

În contextul cinematografiei italiene (a cărei evoluție în ultimii zece ani a cunoscut o fertilă diversificare a tendințelor și căutărilor creatoare, de la Antonioni, subtilul analist al stărilor psihologice, la revărsarea de inspirație și temperament efervescent a lui Fellini, de la abundența epică a lui Visconti la scînteierile satirice ale lui Germi sau Dino Risi) creația lui Nani Loy se înscrie pe circuitul unor filme de altă factură. El se înrudește cu Francesco Rosi (care utiliza aceeași metodă a reconstituirii documentare abordînd în **Cu mîinile pe oraș** probleme de stringentă actualitate) sau cu Vittorio de Seta (al cărui film **Banditții din Orgosolo,** jucat în întregime de neprofesioniști, deplasa ficțiunea, se subordona documentarului). Cu toate diferențierile specifice ale filmelor lor, ei manifestă aceeași ambiție de a regăsi sursele de inspirație și de stil care au făcut, la timpul lor, faima lui De Sica **(Sciuscia** și **Hoți de biciclete)** și mai cu seamă a lui Rossellini **(Roma oraș deschis** și **Paisa).**

Filmul lui Nani Loy nu-și limitează însă virtuțile numai la crearea iluziei perfecte a realităților anului 1943, descrise cu minuțiozitate de istoric. Cineastul se întoarce spre trecut cu ochii prezentului; realizarea sa poartă amprenta spiritului contemporan. Cînd Nani Loy reface cu fidelitate atmosfera de atunci a străzii, zbuciumul și neliniștile oamenilor tracasați de alarme aeriene și bombardamente, reduși la tăcere de teroarea fascistă dar neclintiți în hotărîrea de a-și cuceri libertatea, purtați pe aripile unui irezistibil patos patriotic care-i unește în luptă, el exaltă ideea forței invincibile a solidarității maselor în apărarea unei cauze drepte. Evenimentele istoriei devin o lecție politică actuală și regizorul țintește deliberat ca filmul său să fie pătruns de spirit politic. Un episod răscolitor ca cel al executării de către hitleriști, în marea piață din Napoli, a militantului italian acuzat de «trădare» capătă pe ecran valoarea unui tragic avertisment adresat celor care ar vrea să șteargă cu buretele trecutul.

De un dinamism care izvorăște din însăși trepidația faptelor istorice evocate, bogat în momente de intensă încordare dramatică și vădind progresul realizatorului sub raportul conturării tipurilor (chiar și în cazul aparițiilor episodice) filmul **Cele patru zile ale orașului Napoli** trezește interesul legitim al spectatorului de azi. De altminteri, prima lui ieșire pe ecranele europene a stîrnit, nu întîmplător, furia cercurilor neonaziste, care au încercat să-l defăimeze și să obțină interzicerea lui. Dar manevrele au eșuat, filmul și-a urmat cariera și expresivitatea artistică a acestei istorii a orașului Napoli, reconstituită cu fidelitate, a triumfat cu vigoarea proprie adevărului.

M. L.

sinuoasa curbă a nivelului calitativ

La modul general, printre lucrurile socotite de la sine înțelese, știm cu toții că asemenea tineri există. Circulă chiar, ca un loc comun, ideea că fiecare adolescent e în felul său poet. «Căci — ne asigură un șlagăr la modă — nu e om să nu fi scris o poezie, măcar o dată, doar o dată în viața lui».

Tulburătoarea, revelatoarea întîlnire cu liceenii frumoși și gravi care se încumetă să supună verbul pentru a-l face să exprime elanurile lor generoase, sentimentele lor proaspete, ne scutură din inerția pseudoreflectiilor de acest gen. Cînd o cunoști pe școlărița Rodica Doroftei (are 15 ani, trăsături copilăresti. scrie muzică simfonică și pasteluri de factură clasică, ale căror imagini, de o transparență cristalină, sînt în fond un omagiu adus lui Johann Sebastian Bach, compozitorul pe care îl îndrăgește cu deosebire) ai impresia că ți s-a oferit un privilegiu rar. Poate că miercuri, 28 septembrie, am văzut și ascultat pe cîțiva dintre fruntașii din generațiile viitoare de poeți. În orice caz, înscriindu-se printre momentele memorabile pe care ni le oferă cînd și cînd televiziunea, emisiunea a avut și darul de a emoționa profund.

Dar nimic pe lumea asta nu pare mai sinuos decît curba nivelului calitativ al emisiunilor. Iată de pildă transmiterea ultimei porții de muzică din filme. S-ar spune că o bună parte din artificiile ieftine, stîngăciile, procedeele nerecomandabile pe care televiziunea a început să le elimine — cu o autoexigență în remarcabilă creștere — din majoritatea programelor ei, și-au luat revanșa, îngrămădindu-se cu această înscenare neizbutită. Ea a avut totuși și un anume merit: a pus în evidență, prin involuntara îngroșare caricaturală, două aspecte ale relațiilor dintre spectacolul teatral de sală și televiziune. Am mai scris — și au scris și alți cronicari — despre incompatibilitatea structurală dintre spectacolul cu public și micul ecran. Suprademonstrată de emisiunile de varietăți, această incompatibilitate este estompată pînă la dispariție în cazul retransmiterii unor piese de teatru. Operatorii știu că spectatorii din sală nu au voie să intre în raza obiectivului lor, pentru că mult mai numeroșii spectatori ai televiziunii vor să vadă piesa, nu pe cei ce o ascultă și privesc din stal.

Și, totuși, unii regizori nesocotesc pînă într-atît acest principiu elementar, încît ar dori să ne ofere imaginea unui public cu prezență fizică în studio, chiar și atunci cînd, din fericire, el nu există. Notam cîndva în rubrica de față inutilitatea mimării sonore a ropotelor de aplauze. S-a renunțat de atunci la acest artificiu ridicol, dar s-a inaugurat în schimb aducerea în scenă a unor figuranți cărora li se cere să se deghizeze în public. Regula jocului este să arboreze o expresie de perpetuă încîntare, să aplaude entuziast, să schimbe între ei priviri apreciative și să ne atragă atenția printr-o mimică elocventă asupra hazului nebun al prezentării.

Hazul nebun al prezentării... De-a lungul anilor, televiziunea ne-a oferit umor și bun, și slab, și excelent, și penibil. Dar un text ca cel pe care talentata actriță Vasilica Tastaman a acceptat să-l citească între melodiile din filme se refuză oricărei categorisiri. El ridică doar problema exigenței pe care artiștii dramatici ar trebui s-o manifeste față de rolurile de prezentatori încredințate de televiziune. E vorba, de pildă, despre Dumitru Furdui, care a primit de asemenea, în repetate rînduri, sarcina ingrată de a citi (tot la emisiunile de muzică din filme) texte de un nivel nesatisfăcător.

Nu au dreptate, cred, cei ce condamnă din principiu participarea actorilor la activitatea curentă a televiziunii. Departe de a dăuna prestigiului lor, această participare le oferă prilejul de a-și dezvolta și afirma aptitudini care altfel ar rămîne nevalorificate. Iurie Darie, Ioan Besoiu, Valentin Plătăreanu, Adela Mărculescu și-au găsit foarte bine locul în programele de televiziune și agreabila lor apariție pe micul ecran reprezintă unul dintre elementele de atracție ale emisiunilor la care contribuie.

Dar un actor trebuie să știe să spună nu atunci cînd i se oferă un rol de natură să-l asocieze cu o manifestare lipsită de un minimum de calități artistice sau literare. Cît despre «muzica din filme», mi se pare evident că, în lipsa unei formule inspirate, prezentarea ei ar cîștiga dacă s-ar face simplu, fără mofturi și pretenții.

Felicia ANTIP

BERLINUL ÎN PERSPECTIVA MARILOR CONSTRUCȚII EDILITARE DE AZI ȘI DE MÎINE

Am privit Berlinul dinspre Poarta Brandenburg, am încercat să-i cuprind contururile de la etajul al noulea al hotelului «Berolina» sau să deslușesc direcțiile de dezvoltare a orașului din însăși inima lui, vechiul Alexander Platz, numit de berlinezi simplu și familiar: «Alex». Nici un moment nu am avut totuși senzația că văd «ca-n palmă» orașul-șantier; nici chiar atunci cînd gazdele amabile au ținut să ne prezinte planuri edilitare și machete urbanistice, executate cu minuțiozitate. Nimic nu-ți oferă o mai deplină și mai fidelă imagine a capitalei R.D.G. decît acel intraductibil «**Vogelschau**», care înseamnă în germană «perspectiva de sus» — vederea din avion. E drept că pentru pasagerii turboreactorului modern, care înghite în zbor meteoric 600-700 km pe oră, acest «Vogelschau» — apanaj natural al păsărilor — are valoarea unei secvențe efemere, dar imaginea înregistrată, ca pe o peliculă, stăruie mult timp în amintire.

Văzută din perspectiva celei de-a treia dimensiuni, capitala Republicii Democrate Germane se înfățișează, în peisaj panoramic, ca un oraș cu magistrale largi, cu numeroase construcții noi, cartiere de locuințe și unități industriale — cu spații verzi și lacuri imense. În jurul orașului, pe o distanță de o sută de kilometri, se întinde covorul marilor păduri de pini și foioase, care, pe lîngă pitorescul locurilor de week-end — atît de prețuite de berlinezi — oferă cel mai eficient mijloc natural de purificare a aerului orașului în care funcționează azi, în ritm trepidant, peste 800 de întreprinderi industriale.

Cu cîteva clipe înainte de intrarea avionului nostru în spațiul aerian al Berlinului, stewardesa împarte pasagerilor ultimul număr al revistei «Interflug-Service». Ne rețin atenția două fotografii aeriene care redau, prin contrast, vechiul și noul Berlin. Iată, în centru, cupola de aluminiu a Sălii Congreselor și noile blocuri cu multe etaje. Imaginea este dominată de magistrala dublă prin mijlocul căreia circulă — ca pe firul apei — trenul electric.

Acest S-Bahn (Schnellbahn) atît de popular dispune de o rețea de 320 km, iar garniturile lui confortabile deservesc zilnic peste un milion de călători, efectuînd un kilometraj total de 69 700 km.

În cealaltă fotografie, a cărei replică reală ni se înfățișează de jos privirilor, apare triunghiul masiv al Insulei muzeelor (Museuminsel) care adăpostește de multe decenii comori artistice de valoare universală. Este un crîmpei din istoria vechiului Berlin, un monument restaurat o dată cu multe alte semne de cultură adevărată, pe care urgia hitleristă nu le-a putut nimici în întregime. Dar ceea ce a nimicit? Dar cît a nimicit? O știu mai bine decît oricine berlinezii, sub ochii cărora s-au înălțat în ultimele luni ale războiului mormanele de moloz și ruine... 185 000 clădiri de locuit prefăcute în cenușă. 70 000 000 m^3 de ruine. Morți și răniți fără număr. Distrugerile erau atît de mari încît, după unele calcule sumare, cu molozul de pe trupul încă fumegînd al orașului s-ar fi putut ridica, în 1945, un număr de 10 piramide de proporțiile lui Keops.

Lupta pentru vindecarea rănilor pricinuite de război a fost îndelungată și anevoioasă. Ea s-a desfășurat pe toate planurile cu participarea maselor de cetățeni și s-a soldat cu deplin succes. Acum, berlinezii vorbesc cu legitimă mîndrie despre «orașul renăscut» pe care-l îndrăgesc parcă mai mult ca oricînd. Nu numai pentru tinerețea lui nouă și înfățișarea modernă pe care o capătă văzînd cu ochii, dar și pentru că în contextul operei edilitare urbaniștii caută și găsesc soluții pentru îmbinarea armonioasă a frumuseților vechi ale Berlinului — avînd stilul și parfumul lor propriu tradițional — cu cele noi, turnate din beton și sticlă, în spiritul epocii noastre. Evident, din acest punct de vedere sarcinile ce revin edililor berlinezi nu sînt de loc ușoare, cu atît mai mult cu cît vechiul oraș, în ciuda distrugerilor provocate de război, și-a păstrat neatinse sau și-a refăcut în ultimele două decenii cîteva cartiere vechi de locuințe, străzi și bulevarde de-a lungul cărora se întind înghesuite și mohorîte fațadele miilor de case îmbătrînite de vreme și lipsite de un stil caracteristic dar purtînd parcă amprenta rapacității foștilor proprietari.

O mînă nevăzută dar pricepută de gospodar lucrează zi și noapte pentru ca vechi străzi și bulevarde berlineze ca Schönhauser Alee, Prenzlauer Alee și altele să fie integrate în vastul plan de sistematizare a capitalei, fără a marca ostentativ contrastul dintre elementele arhitectonice clasice și cele moderne. În general se manifestă o grijă deosebită pentru recuperarea integrală a fondului de locuințe care au supraviețuit războiului, tot așa cum monumentele vestite de pe teritoriul Berlinului își recapătă unul cîte unul strălucirea de odinioară, începînd cu celebrul Brandenburger Tor înălțat ca «simbol al capitalei germane» între anii 1788 și 1791 și terminînd cu biserica Marienkirche despre a cărei existență pomenesc documente datînd încă din prima jumătate a secolului al XIII-lea. Poate că nicăieri la Berlin grija atentă pentru integrarea edificiilor cu trecut glorios în contextul noilor construcții și instituții centrale nu se învederează atît de pregnant ca în imensa piață Marx-Engels. În urmă cu cîteva secole, în acest loc se ridicau zidurile castelului rezidențial al stăpînitorului prusac. Castelul berlinez a fost distrus de bombe în cel de-al doilea război mondial și poate că nimeni nu s-ar fi gîndit la restaurarea lui dacă n-ar fi avut și altă semnificație istorică decît aceea de a fi fost reședință regală. Or, astăzi, vechea clădire este restaurată în întregime și adăpostește Muzeul de istorie germană. Mai mult, portalul principal

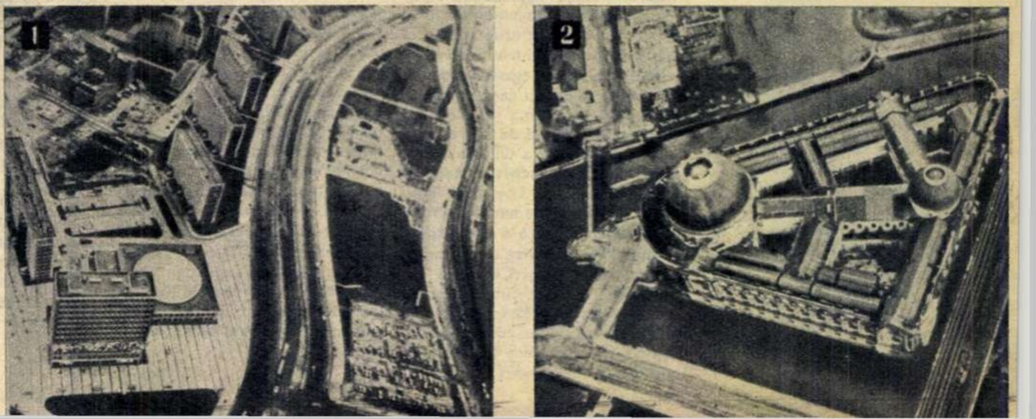

Două fețe ale aceluiași Berlin văzute din zborul turboreactorului. 1) În preajma noilor magistrale, construcțiile orașului în plin proces de modernizare. 2) Museuminsel — vechi lăcașuri de cultură, restaurate, ca părți integrante ale Berlinului de ieri și de azi.

URBANISM LA 3 DIMENSIUNI

— impresii din capitala republicii democrate germane —

de Dic. **BABOIAN**

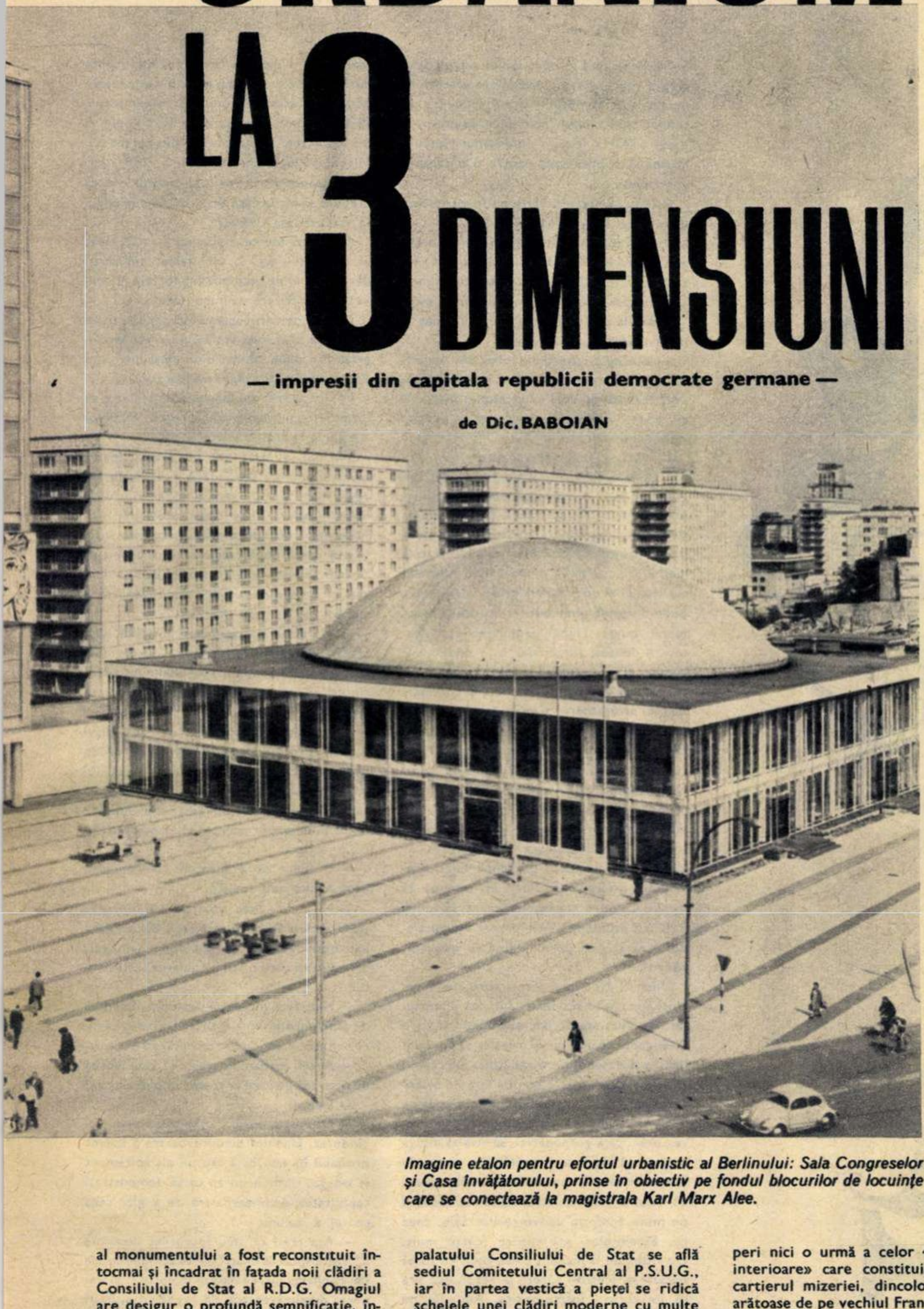

Imagine etalon pentru efortul urbanistic al Berlinului: Sala Congreselor și Casa Învățătorului, prinse în obiectiv pe fondul blocurilor de locuințe care se conectează la magistrala Karl Marx Alee.

al monumentului a fost reconstituit întocmai și încadrat în fațada noii clădiri a Consiliului de Stat al R.D.G. Omagiul are desigur o profundă semnificație, întrucît de la balconul castelului berlinez regele Prusiei — încadrat de steagurile revoluției din 1848 — a fost obligat să se descopere spre a cinsti în mod public memoria eroilor revoluționari căzuți pentru cauza libertății. De la același balcon, eminentul militant revoluționar al clasei muncitoare germane, Karl Liebknecht, a proclamat, la 9 noiembrie 1918, Republica Germană.

Piața Marx-Engels, unde au loc azi marile parade și demonstrațiile populare, apare ca locul de întîlnire a principalelor momente din istoria mișcării muncitorești germane. În imediata apropiere a palatului Consiliului de Stat se află sediul Comitetului Central al P.S.U.G., iar în partea vestică a pieței se ridică schelele unei clădiri moderne cu multe etaje care va adăposti curînd Ministerul Afacerilor Externe.

Pietrei masive cu ornamentații greoaie, caracterizînd trecutul în clădirile vechiului Berlin, îi succede arhitectonica elevată a zilelor noastre, dantela de metal și sticlă, care se înalță spre cer, în forme geometrice degajate. Privești blocul cu 12 etaje (Casa învățătorului) din Alexander Platz și îți dai seama că bătrînele clădiri din jurul lui nu mai au mult de trăit, reconstrucția întregului «Alex» fiind în plină desfășurare.

Parcurgi kilometri în șir de-a lungul magistralei Karl Marx Alee și nu descoperi nici o urmă a celor 4 și 6 «curți interioare» care constituiau odinioară cartierul mizeriei, dincolo de fațadele arătoase de pe vechiul Frankfurter Alee. De o parte și de alta a noii artere se înșiră blocurile înalte ale noului Berlin. Dar nu numai aici. În plină metamorfoză se află și celebra promenadă Unter den Linden, construită și plantată cu tei în 1647 pe locurile cunoscute cîndva ca «poteca de vînătoare princiară».

Hoteluri ultramoderne, edificii administrative, teatre, restaurante, mari magazine, totul în culori vii și în linii simple. Nimic din masivitatea apăsătoare a clădirilor cu ziduri cenușii, austere, ale orașului de ieri. Asemeni unor zgîrie-nori solitari, din loc în loc se înalță spre cer siluetele unor blocuri-turn numite aci: **Punkthochhaus.**

În noul complex de locuințe Hans Loch sau în vechiul cartier Köln, complet transformat, s-au mutat, numai în acest an, mii de familii, în apartamente construite în timp record. De la 1948 încoace numărul apartamentelor date în folosință a atins în fiecare an ordinul zecilor de mii. «Prin toate aceste construcții noi criza de locuințe este simțitor ameliorată — scria deunăzi ziaristul Rudi Wetzel — dar nici pe departe înlăturată». Și adăuga că, potrivit aprecierilor specialiștilor, «vor mai fi necesari pentru aceasta încă cel puțin 12 ani de intensă activitate de construcție».

«Orașul nostru de mîine». De cîte ori n-am auzit această formulare în timpul șederii noastre la Berlin. Da, cetățenii Berlinului au învățat să vadă și să gîndească în perspectivă. În zilele cînd ruinele mai fumegau încă și cînd orașul se afla la pămînt, locuitorii lui, îndemnați de comuniști și mobilizați să lupte pentru reconstrucție, au văzut, dincolo de realitatea tragică a momentului, posibilitatea renașterii Berlinului. Spuneam că o mînă nevăzută de gospodar se străduiește permanent să confere Berlinului o frumusețe nouă. Mîna aceasta nu este altceva decît efortul colectiv dirijat de partid și de statul socialist spre înfăptuirea marilor transformări economice, sociale, edilitare la Berlin și în toată Republica Democrată Germană.

La ora aceasta edilii capitalei definitivează planul general de sistematizare, strîns legat și nemijlocit inspirat de planul de dezvoltare în perspectivă a întregii economii naționale.

Construcția centrului orașului, pornind de la Alexander Platz, urmează să fie terminată pînă în 1970. În aceeași perioadă se va construi complexul industrial Lichtenberg nord-est, cu blocurile de locuințe corespunzătoare. Atît în abordarea soluțiilor arhitectonice locale cît și în urbanistica de ansamblu se ține seama de structura istorică a orașului, dezvoltîndu-se în continuare sistemul inelar al rețelei de străzi. Cum, în ciuda ritmului rapid în care se construiește, majoritatea berlinezilor locuiesc încă în case vechi, edilii orașului își îndreaptă paralel eforturile spre renovarea sau transformarea unui număr cît mai mare de asemenea clădiri, găsind în multe cazuri soluții originale și practice totodată.

Opera de construcție se bucură de o largă participare a maselor. În presă, în adunări publice, la radio și televiziune, alături de arhitecți și urbaniști de profesie, își spun deschis părerea mii de cetățeni. Ei cer să fie folosite toate posibilitățile pentru modernizarea Berlinului. Deseori sînt adresate și critici vii constructorilor. Cetățenii îi îndeamnă pe arhitecți să renunțe la dogme învechite și la soluții schematice și să abordeze în schimb, cu îndrăzneală, stiluri și concepții moderne, fără prejudecăți și rețineri.

Îndemnul de a construi cu «mintea și cu inima» este însușit atît de specialiști cît și de masele largi pentru că, așa cum spun berlinezii, «orașul nostru de mîine» trebuie să fie un teritoriu pe care oamenii să trăiască «nu numai unii lîngă alții, ci și cu toții laolaltă», în condiții de confort corespunzătoare modului de viață socialist.

★

În urmă cu două decenii berlinezii măsurau în milioane de metri cubi munții de moloz. Ei numărau îndurerați casele și școlile distruse de bombe.

Au trecut anii. Urmele războiului se șterg treptat, pe harta Europei a apărut Republica Democrată Germană. Și acum, în orașul renăscut din propria-i cenușă, duduitul necontenit al ciocanelor pneumatice și zborul lin al cupelor de excavatoare conferă sensuri noi vieții pașnice a oamenilor care participă, cu dăruire și cu proverbialul lor simț gospodăresc, la transformarea Berlinului într-un oraș socialist modern.

O POVESTIRE
DE
AGATHA
CHRISTIE

Ilustrație de Val **MUNTEANU**

un te

Cazul pe care aş dori să vi-l relatez (caz care a reprezentat o schimbare plăcută în munca noastră obişnuită) a început cu un telefon. Un telefon prin care domnişoara Violeta March îl ruga pe domnul Hercule Poirot să o primească pentru o chestiune importantă.

Poirot i-a fixat o întîlnire pentru ziua următoare, la orele 11 a.m.

Violeta March avea o figură foarte inteligentă, era înaltă, plăcută ca înfăţişare; într-un cuvînt, o tînără fată foarte atrăgătoare şi îmbrăcată simplu dar cu foarte mult gust.

Sosită la orele 11 fix, a intrat imediat în miezul problemei.

— Vin cu o chestiune probabil neobişnuită pentru dumneavoastră, domnule Poirot, şi oricît aş dori să vă expun lucrurile pe scurt, va fi totuşi necesar să vă prezint cîteva antecedente.

— Vă rog, domnişoară, ascult!

— Sînt orfană. Tatăl meu, fiul cel mai tînăr al unui mic fermier din Devonshire, nu se simţea atras de viaţa la ţară şi a plecat de timpuriu la Londra, să studieze. Gospodăria părintească fiind foarte săracă, fratele mai vîrstnic al tatei, unchiul meu Andrew, a plecat şi el de-acasă emigrînd în Australia unde, în urma unor afaceri reuşite, a ajuns foarte bogat. După terminarea studiilor, tata a devenit funcţionar la o mică firmă comercială. Căsătoria cu mama a socotit-o ca o şansă deosebită. Mama era o femeie foarte atrăgătoare şi cultivată, dar fără prea multă avere, fiind fiica unui artist care îşi ratase cariera. După şase ani de căsnicie fericită, tatăl meu a murit, iar atunci cînd împlinisem 14 ani mi-am pierdut şi mama. Am rămas orfană. Din fericire pentru mine, cu puţin înainte de moartea mamei, singura mea rudă, unchiul Andrew, se întorsese în Anglia şi îşi cumpărase o proprietate importantă chiar în comuna sa natală. Cu mine era foarte drăguţ, iar după moartea mamei m-a luat în casa sa, purtîndu-se ca şi cum mi-ar fi fost cu adevărat părinte.

Unchiul avea însă păreri curioase, învechite, în ceea ce priveşte educarea tineretului. Nu avea studii, dar era înzestrat cu o inteligenţă foarte vie şi reuşita sa în viaţă îl făcea să desconsidere «educaţia din cărţi». Era, în special, foarte sceptic faţă de orientarea spre studii a femeilor. El era convins că o fată trebuie să înveţe numai conducerea practică a gospodăriei, să ştie să mulgă vaca şi să îngrijească orătăniile, să fie de folos familiei şi nu se împăca să vadă femeile cu nasul în cărţi. Se străduia să mă educe şi pe mine conform convingerilor sale, ceea ce, bineînţeles, mă supăra foarte mult. De altfel, de la început m-am opus cu toată hotărîrea acestor păreri şi rezultatul era că ne certam foarte serios. Amîndoi ne dovedeam firi dure, iar eu eram absolut convinsă că o femeie poate fi tot atît de înţeleaptă şi de capabilă ca un bărbat şi că este absurd ca o femeie care are posibilitatea intelectuală şi materială de a învăţa să se limiteze numai la munca în gospodărie. Întîmplarea mi-a fost favorabilă şi, la un concurs, am obţinut o bursă. Acest lucru m-a întărit şi mai mult în convingerile mele şi m-am hotărît definitiv să-mi continui studiile chiar şi fără învoirea unchiului. Aveam încă ceva bani rămaşi de la mama, destul de puţini, dar nu mă speriam de greutăţi. Ultima mea discuţie cu unchiul, înainte de a pleca la Girton, a fost foarte aprinsă. După cum v-am mai spus, era foarte bogat şi mă considera unica sa moştenitoare. Mi-a spus însă la plecare că nu trebuie să mă mai aştept la nici un ban din partea lui. Mie acest lucru îmi era atunci indiferent. I-am răspuns că îl voi iubi mereu, dar că trebuie să-mi urmez drumul meu propriu în viaţă. Şi aşa a rămas.

«Te crezi foarte deşteaptă — a încheiat el discuţia — eu nu am învăţat din cărţi, dar într-o zi ne vom măsura forţele şi vom vedea atunci care va fi mai tare!»

Asta s-a petrecut acum nouă ani. Îl vizitam la fiecare sfîrşit de săptămînă şi ne înţelegeam din ce în ce mai bine, deşi nici unul dintre noi nu-şi schimbase părerile.

În ultimii trei ani starea sănătăţii sale se înrăutăţise şi acum o lună a murit. Cu aceasta ajung la scopul vizitei mele.

Unchiul a lăsat un testament foarte bizar şi anume: gospodăria şi anexele îmi revin mie, după un an, şi — citez din testament — «dacă între timp înţeleapta mea nepoată va dovedi că este într-adevăr înţeleaptă. Dacă după trecerea unui an nu va dovedi că este mai deşteaptă decît mine, casa şi întreaga mea avere vor reveni instituţiilor de caritate X».

— Un astfel de testament poate fi uşor atacat, domnişoară March. Clauzele sale sînt greu de susţinut, iar dumneavoastră sînteţi, de fapt, unica rudă a domnului March.

— Domnule Poirot, eu nu pot privi această problemă numai din punctul de vedere al obţinerii moştenirii. Unchiul meu m-a avertizat şi eu mi-am ales singură calea de urmat. N-am respectat dorinţa sa, el avea aşadar dreptul să lase averea sa cui ar fi dorit.

— Credeţi că a întocmit testamentul în prezenţa unui jurist?

— Nu cred. Este scris pe un formular tip. Ca martori semnează soţii Baker, care l-au îngrijit pe unchiul meu timp îndelungat.

— Puteţi cere oricînd anularea testamentului!

— N-aş face niciodată aşa ceva. Cred că de fapt unchiul voia totuşi ca averea să-mi revină mie, dar... după o încercare a forţelor.

— Aveţi, aşadar, impresia că este vorba de o şaradă pe care ar trebui să o dezlegaţi?

— Exact!

— Da, este posibil — spuse Poirot îngîndurat. Unchiul dumneavoastră a ascuns probabil în casă bani sau un alt testament şi v-a dat termen un an ca să demonstraţi capacitatea dumneavoastră de a găsi ceea ce el a ascuns.

— Aşa cred că stau lucrurile, domnule Poirot. Faptul că m-aţi înţeles atît de repede îmi confirmă încrederea în talentul şi priceperea dumneavoastră. Vă rog să mă ajutaţi!

— E foarte drăguţ din partea dumneavoastră că îmi cereţi acest sprijin. Părul meu cărunt vă stă la dispoziţie! Spuneţi-mi: aţi început singură unele investigaţii?

— Foarte sumar. Vă spun sincer: am apreciat întotdeauna foarte mult inventivitatea unchiului meu şi, vă previn, nu vom avea o sarcină uşoară să găsim ceea ce el a ascuns.

— Aţi adus cumva testamentul cunoscut?

Domnişoara March i-a prezentat documentul şi Poirot a început să-l studieze cu multă atenţie.

— Este scris acum trei ani, la 25 martie.

stament pierdut

Apare şi ora: 11 a.m. Asta e foarte interesant, deoarece un testament scris cu jumătate de oră mai tîrziu îl va anula pe acesta. Unchiul Andrew nu a menţionat întîmplător ora întocmirii testamentului. Să urmărim acest fir. Este drept că mi-aţi adus o problemă neobişnuită, domnişoară March, dar îmi face plăcere ineditul şi mă voi strădui să vă ajut la dezlegarea şaradei. Chiar dacă unchiul dumneavoastră a fost, aşa cum îl descrieţi, un bărbat ager la minte, sper că şi creierul lui Hercule Poirot va mai fi în stare de agerimea cerută de această întrecere neobişnuită. Chiar în seara aceasta ar fi bine să plecăm spre casa unchiului dumneavoastră. Ce zici, Hastings, mergem?

Desigur că am fost de acord.

★

La frumoasa proprietate a domnului March am ajuns seara tîrziu. Ne aşteptau domnul şi doamna Baker. Violeta îi înştiinţase telefonic de sosirea noastră şi am fost foarte bine primiţi.

Domnul Baker era un sătean robust, cu obrazul trandafiriu. Soţia lui, înaltă şi rumenă, personifica liniştea din Devonshire.

Am mîncat cu poftă o găină friptă, compotul de mere şi ne-am culcat imediat. Dimineaţa, după ce am luat micul dejun, ne-am aşezat la lucru, chiar în încăperea care-i slujise defunctului de birou. Masa de lucru era rînduita cu grija. Un scaun adînc, tapisat cu piele, părea să fi fost locul preferat al stăpînului casei. În faţa mesei, balansoarul şi fotoliile erau tapisate cu un material de modă veche.

— Ar trebui să facem un plan al cercetării încăperilor — zise Poirot — dar sînt aproape sigur că vom găsi cheia enigmei chiar în această cameră. Trebuie să citim foarte atent toate documentele din birou. Bineînţeles, nu pot spera să găsesc printre ele testamentul căutat, dar ar fi posibil ca un amănunt neînsemnat în aparenţă să ne dezvăluie ascunzătoarea secretă. V-aş ruga să sunaţi, domnişoară March.

Poirot se plimba prin cameră şi scruta toate colţurile.

— Ce om ordonat a fost unchiul dumneavoastră! Cît de meticulos sînt orînduite toate. Fiecare cheie are eticheta cu inscripţia cuvenită, pentru sertare sau pentru dulapul din perete. Fiecare lucru este la locul lui.

Deodată, s-a oprit. Se uită la cheia din sertarul mesei de scris, de care atîrna o etichetă mai mare şi nu prea curată. Poirot scoase cheia din broască. Pe foaie se putea citi: «cheia de la masa de lucru». Părea un scris deosebit de cel cu care erau notate etichetele celorlalte chei.

— Am impresia că este alt scris — murmură Poirot. Cine a mai umblat prin această încăpere?

În acel moment se auzi o bătaie în uşă. A intrat Baker şi apoi soţia sa.

Aceasta a şi început să-şi manifeste indignarea.

— Este de necrezut, domnule, ca domnişoara Violeta să nu poată dispune de ceea ce i se cuvine. De la început m-am gîndit că e o adevărată cruzime să pui astfel de condiţii moştenitorului tău direct!

Poirot a pus cîteva întrebări. Domnul şi doamna Baker îşi aminteau precis de semnătura lor la întocmirea testamentului. Se vedea că părerile soţiei erau şi ale soţului în această privinţă, dar că părerea lor nu avusese prea mare importanţă pentru testator. Domnul Baker a povestit că a trebuit să se deplaseze la oraş pentru procurarea formularelor tipărite.

— Formulare? Au fost deci mai multe? — întrebă Poirot.

— Da, domnule, domnul March era un om prevăzător, el mi-a cerut să aduc două formulare tip pentru cazul cînd ar fi greşit la scrierea testamentului. De altfel, aşa s-a şi întîmplat. Unul l-am semnat...

— La ce oră?

— Păi, la ce oră să fi fost?

Soţia lui a intervenit:

— Cred că era ora 10. Pusesem la fiert laptele şi cînd ne-am întors în bucătărie, era gata fiert.

— Bine, pe urmă?

— Pe urmă, ne-a chemat din nou domnul March.«Am greşit ceva — ne-a zis — şi a trebuit să rup primul formular. Va trebui să semnaţi din nou». Am semnat din nou. Era ora 11, aşa cum s-a şi menţionat. După aceea, ne-a dat o sumă frumoasă şi ne-a spus: «În testament nu sînteţi amintiţi, dar să ştiţi că atîta timp cît veţi locui cu mine veţi primi atît încît să nu duceţi lipsă de nimic nici după moartea mea».

— Pot să spun că şi-a ţinut făgăduiala — mai adăugă domnul Baker.

Poirot s-a gîndit un moment, apoi a întrebat:

— Îţi aminteşti ce a mai făcut domnul March în ziua aceea?

— Da, a aplecat şi dînsul pînă la oraş. Spunea că are de făcut unele plăţi urgente.

Poirot trecu la cu totul altă problemă. Avea în mînă cheia de la masa de scris.

— Cine a scris aici? Domnul March?

— Desigur, domnul March, cine altul ar fi putut scrie?

Mi se păruse numai sau surprinsesem un moment de ezitare în răspunsul lui Baker? Să fi minţit? Dar cu ce scop? Şi totuşi scrisul de pe eticheta cheii de la masa de lucru părea altul decît cel de pe eticheta celorlalte chei.

Poirot reflecta adînc.

— Spune-mi, domnule Baker, cine a mai intrat aici în perioada aceea?

— Nimeni, domnule!

— Nici un fel de vizite?

— Nu, nu ne vizita nimeni în afară de domnişoara Violeta!

— Ai uitat de muncitori, Jim! — interveni soţia sa.

Curios, pentru a doua oară părea că Baker are ceva de ascuns.

— Muncitori? — întrebă Poirot. Ce fel de muncitori?

Doamna Baker îl lămuri pe Poirot că acum doi ani şi jumătate domnul March a adus aici nişte lucrători zidari. Ea nu ştie pentru ce. Crede că este vorba de unele «nazuri» ale domnului March, care găsise ceva de reparat în biroul său în care, de fapt, nu era nimic stricat. Cît timp au lucrat acolo cei doi muncitori, nimeni, nici măcar dînsa nu a avut voie să intre. Muncitorii veneau de la Plymouth.

— Interesant, Hastings! — îşi freca Poirot mîinile după plecarea soţilor Baker. S-ar putea ca domnul March să fi scris un alt testament, după care a cerut să vină nişte zidari de la Plymouth pentru a-i face o ascunzătoare zidită. Nu cred că ar fi cazul să începem cu ciocănitul pereţilor. Aflăm mai repede dacă ne deplasăm pînă la Plymouth.

Aşa a şi fost. Din cele două firme susceptibile de a primi astfel de lucrări, una era chiar cea căutată. Toţi muncitorii lucrau aici de multă vreme şi cei doi care fuseseră trimişi la domnul March şi-au amintit toate amănuntele. Ei au fost rugaţi să scoată cîteva cărămizi dintr-un perete, în biroul domnului March, şi apoi să închidă tainiţa printr-un mecanism rotativ, aşa încît să nu se poată cunoaşte nimic. Domnul March era foarte nerăbdător să se termine lucrarea cît mai repede.

Ne-am întors foarte bine dispuşi în casa domnului March, unde am şi valorificat informaţiile primite. La locul indicat, la atingerea cărămizii potrivite s-a mişcat un întreg pătrat şi în faţa noastră s-a deschis un mic seif întunecos.

Poirot scoase iute o bucată de hîrtie... arsă.

— Drace — strigă el înciudat — cine putea să ne-o ia înainte?

Am cercetat amărîţi rămăşiţele a ceea ce fusese probabil adevăratul testament sau primul... Pe hîrtie se mai conturau doar semnăturile soţilor Baker. Încolo, nimic...

Poirot era foarte abătut.

— Nu înţeleg din ce cauză putea fi distrus testamentul? Ce conţinea oare?

— Puteau face oare un astfel de lucru soţii Baker? — am întrebat.

— Nu cred — răspunse Poirot. De ce ar fi făcut-o? Pentru ei ar fi de dorit ca întreaga moştenire să revină Violetei, de care par a fi ataşaţi. În nici un caz nu sînt interesaţi ca proprietatea să ajungă în mîna administratorilor unor instituţii de binefacere. Dar, fără îndoială, nici pe aceştia nu-i putem bănui că ar fi intrat aici pentru a obţine moştenirea în locul domnişoarei March.

— Dar dacă bătrînul s-a răzgîndit şi a ars chiar el testamentul?

— Asta ar fi posibil, Hastings. Ai făcut o remarcă foarte justă. Cu un astfel de om ciudat te poţi aştepta la un asemenea deznodămînt. În orice caz, sînt cu conştiinţa împăcată. Ceea ce se putea face, am făcut. Cred că în lupta cu şiretenia domnului March nu am de ce să mă declar învins. I-am descoperit ascunzătoarea. Păcat numai că nepoata lui nu cîştigă nimic din această descoperire.

Am plecat imediat la gară şi am mai reuşit să prindem acceleratul de Londra. Poirot era prost dispus şi mormăia mereu. Eram foarte obosit şi am aţipit. Deodată, la o oprire, Poirot a sărit în sus strigînd:

— Repede, Hastings, grăbeşte-te, te rog!

— Am ajuns la Londra? — am apucat să întreb şi am sărit buimac pe peron, în timp ce acceleratul gonea vesel cu bagajele noastre, urmîndu-şi drumul spre capitală.

Poirot mormăia mereu: «Ce prost am fost, tii!Ce prost am putut să fiu!»

De indignare, de-abia mai puteam vorbi.

— Sună frumos ceea ce spui, dar de ce nu ai spus asta cît timp mai eram în tren? — am izbucnit în cele din urmă.

Pînă dimineaţa, cu personalul şi cu un taxi, am reuşit să ne întoarcem, mahmuri, la casa domnului March. După multe bătăi în poartă, i-am trezit pe soţii Baker, care ne-au deschis uşa foarte miraţi. Dar noi nu prea aveam timp să-i lămurim. Ne grăbeam să ajungem în birou. Poirot a deschis uşa şi a declarat cu o voce solemnă:

— E aşa cum ţi-am spus pe peron. Dar nu am fost de trei ori prost, ci de o sută de ori! Ia te uită!

Se îndreptă spre masa de lucru şi scoase cheia cu eticheta ei, desfăcînd-o cu grijă. Era o hîrtie destul de mare, care fusese împăturită într-un gen de plic mic, triunghiular, ca orice etichetă de chei. Poirot s-a îndreptat spre sobă, în care erau pregătite lemnele pentru focul de dimineaţă şi le-a aprins cu un chibrit. Cînd flacăra s-a înteţit, Poirot a îndreptat spre uşa sobei hîrtia desfăcută din plic. După o clipă, pe hîrtie au început să se desluşească litere.

— Am cîştigat! — a exclamat Poirot calm dar triumfător.

Ne aplecasem deasupra hîrtiei. Nu era prea mult de citit. În cîteva rînduri se preciza că Andrew March lasă întreaga sa avere Violetei March, fiica fratelui său şi unica sa moştenitoare. Data era 25 martie, orele 12,30. Ca martori nu semnau soţii Baker, ci Albert Pike, cofetar, şi Jessie Pike, casnică.

— Un astfel de testament e valabil? — am întrebat emoţionat.

— După cîte ştiu, nu există nici o lege care să interzică scrierea unui testament cu cerneală simpatică. Moştenitoarea legală era în orice caz domnişoara Violeta. Dar acum ea va fi sigură de aceasta.

Poirot adăugă:

— A fost cu adevărat un vulpoi şiret! A prevăzut fiecare pas pe care l-ar întreprinde oricine ar încerca să dezlege taina construită cu atîta grijă. A dat soţilor Baker să semneze două testamente, pentru a întări bănuiala unui alt testament care îl anula pe cel descoperit în primul moment. A ars formularul din ascunzătoarea făcută, pentru a deruta pe cei ce s-ar fi dus să caute dezlegarea la Plymouth. În acelaşi timp, pentru cine ştie să gîndească, a atras atenţia asupra focului care ascunde sau — în cazul cernelei simpatice — dezleagă tainele. De fapt, în aceeaşi zi în care soţii Baker semnaseră două formulare, a plecat cu cel de-al treilea testament, scris, dar invizibil, reuşind să obţină, nu ştiu prin ce mijloace, semnătura cofetarului şi a soţiei sale. Ar fi interesant să-i întrebăm ce le-a povestit pentru a-i determina să semneze o hîrtie pe care nu se vedea nimic, dar de fapt asta nu mai interesează. Întors acasă, a împăturit hîrtia, a aranjat cu grijă plicul-etichetă, l-a legat de cheie şi, desigur, şi-a frecat mîinile satisfăcut că i-a încurcat pe toţi şi, în primul rînd, pe nepoata lui care nu putea învăţa din nici o carte cum să găsească dezlegarea unei probleme atît de simple. Dacă va reuşi, atunci cu atît mai bine, se va dovedi mai deşteaptă decît el... şi asta îi va aduce o recompensă binemeritată.

— Dar, dacă e vorba să fim drepţi, ea nu a fost mai deşteaptă decît unchiul ei — am sărit eu. Dacă ne gîndim bine, bătrînul March a fost mai deştept decît nepoata lui...

— Greşeşti, Hastings, domnişoara March şi-a demonstrat inteligenţa atunci cînd a predat întreaga problemă pe mîna unui specialist, experimentat în dezlegarea tainelor încîlcite. Vezi, Hastings, domnişoara Violeta şi-a cîştigat pe drept această moştenire!

Eu aş fi foarte curios însă să cunosc în această privinţă părerea bătrînului Andrew March.

Traducere de Al. ROATĂ

cititorii fotografiază

Montorii — Francisc KONCZ, Gherla.

Digul — ing. I. ILIESCU, Constanta.

dialog cu cititorii

sportul în «flacăra»

Despre tema pe care o amintim în titlu ne scrie de astă dată o cititoare: Jenița Păduraru din Botoșani. «În fiecare număr să apară cel puțin o coloană despre activitatea sportivă din săptămîna care a trecut — atît din țară cît și de peste hotare» — ne scrie corespondenta noastră. Propunerea, astfel cum e formulată de tovarășa Păduraru, nu ne surîde. Noi am încercat diferite formule de reflectare a activității sportive. Dar a publica o scurtă cronică a evenimentelor din săptămîna precedentă nu ni se pare util. Manifestațiile sportive au loc, în majoritatea cazurilor (cu excepția unor competiții speciale), sîmbăta și duminica. Ar însemna, deci, ca noi să scriem despre ele exact peste o săptămînă! Or, între timp, presa de specialitate și cotidienele au informat și au făcut toate comentariile necesare în legătură cu manifestațiile respective; ce am mai aduce noi în plus și mai ales într-o coloană de text? Mai interesante ar fi poate unele imagini fotografice decît un text oarecare. Asupra acestei ultime soluții vom reflecta. Iar răspunsul îl vom da în numerele de revistă care vor apărea după 1 ianuarie 1967, în formula pe care, ca în fiecare an, o dorim înnoită și îmbunătățită.

în legătură cu cei ce nu răspund

Am mai arătat și în alte împrejurări că numeroși cititori se plîng de faptul că, scriind pe unele dintre adresele apărute la rubrica noastră «Cititorii către cititori», adesea nu primesc răspunsurile la care sînt îndreptățiți. Am evitat de cele mai multe ori să dăm numele celor ce n-au dovedit seriozitatea la care se obligau prin însuși faptul că, din propria lor inițiativă, solicitau publicarea adresei în vederea unor schimburi de ilustrate, corespondență etc. De astă dată, însă, indignarea ce străbate din scrisoarea pe care ne-a adresat-o profesorul I. Constantinescu din Sebeș ne îndeamnă să-i menționăm pe următorii: Silvia Armulescu din Tr. Severin, str. Adrian 16; Valentina Mironeanu din Iași, str. Uzinei 58 A și Adriana Grigoraș, tot din Iași, str. Cloșca 27. O scrisoare similară am primit și din partea cititorului Florian Drăgoi, inginer din Pitești, care ne comunică la rîndul său numele altor cinci cititori care nu au răspuns la scrisorile primite. Aceștia sînt: Mariana Diacu, Sibiu, str. Moara de Scoarță nr. 4; Gheorghe Luca, Brașov, str. Zizinului 119; Silvia Sfîrlea, Cluj, str. Almașului 3; Marieta Buștiuc, Mangalia, pav. 9, et. 4, ap. 21 și Nicolae Vrîncea, Ploiești, str. Romulus 1.

de ce nu funcționează difuzoarele?

Relativ la nefuncționarea, în cîteva cartiere din Caracal, a rețelei de radioficare, Sfatul popular al raionului Caracal ne face cunoscut că sistarea temporară a funcționării rețelei de radioficare a fost impusă de unele considerente de ordin tehnic, pe deplin justificate. În încheiere, adresa arată: «Centrul tehnic P.T.T.R. va urgenta repararea liniilor de radioficare, astfel ca toate difuzoarele abonaților să poată funcționa din nou. Menționăm că pe timpul cît rețeaua e închisă nu se percepe nici taxa respectivă».

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Cornel Roșca, mecanic turbine, Reșița, str. Furnalelor 47: teme diverse, cinema, ilustrate; Rodica Cristea, elevă, 17 ani, Pitești, str. Prundu Mic 65: teme diverse, sport, muzică ușoară, ilustrate; Ovidiu Daniel Iancu, student, București, cartier Pajura, bl. I 3, et. II, ap. 32, rn. Grivița Roșie: matematică, sport, ilustrate; Mărioara Ianculescu, vînzătoare, Lugoj, Magazinul 89 electrice, str. Gheorghe Gheorghiu-Dej 2: teme diverse, ilustrate; Ioana Cimpoieru, oficiantă P.T.T.R., Sibiu, căsuța poștală 119: știință, ilustrate; Mioara Rechițeanu, elevă, Sf. Gheorghe, Liceul nr. 1: ilustrate; Elvira Ema, studentă, București 8, str. Măriuca 56 A, rn. N. Bălcescu: teme diverse, teatru, muzică, sport; Maria Potra, elevă, 16 ani, Satu-Mare, str. Rozelor 8: cinema, muzică, literatură, ilustrate; Alexandru Vasile, elev, Mediaș, str. Aurel Vlaicu 33: tehnică, literatură, ilustrate; Bebe Matei, tehnician, Reșița, bl. 23 August, camera 128: teme diverse, ilustrate; Măriuța Marin, elevă, Tîrgoviște, str. Nicolae Bălcescu 214: teme diverse, literatură, artă; Emil Stoica, asistent universitar, 26 ani, Petroșani, Institutul de mine: teme diverse, automobilism, ilustrate; Romulus Benga, bobinator, com. Cătunele, rn. Strehaia: muzică, ilustrate; Tedy Alexandru, absolvent liceu, 19 ani, comuna Licurici, rn. Alexandria: literatură, muzică, sport, ilustrate; Elena Romanini, elevă, 16 ani, Buzău, cart. Simileasca, str. Transilvaniei 126: teme diverse, cinema, muzică ușoară; Eugen Marinescu, elev, 17 ani, Brăila7,str. Teodor Aman 50: teme diverse, ilustrate; Ion Andreescu, student, Timișoara, cămin 2, bd. Mihai Viteazul 1: ilustrate, muzică; Mihai Michescu, muncitor, 19 ani, Craiova, bloc tineret, str. Dîmboviței 1: teme diverse, ilustrate; Elena-Uliana Bălănoiu, asistentă medicală, București, șos. Fundeni 37, cămin 2, et. III: literatură, medicină, ilustrate; Lidia Prejcorniță, elevă, Tg. Jiu, str. G. Coșbuc 6: muzică, cinema, ilustrate; Ticu Bucur, lăcătuș mecanic, com. Cașin, rn. Tg. Ocna: literatură, cinema, ilustrate; Gheorghe Balea, elev, București 7, str. Cristea Răducanu 9, rn. N. Bălcescu: cinema, muzică ușoară, ilustrate; Rozalia Savin, elevă, 20 ani, Arad V, str. Decebal 11: cinema, ilustrate; Dinu M. Păștică, elev, Craiova, str. I.P. Pavlov 99: filatelie, ilustrate; Margareta Pîrvan, elevă, 16 ani, Mangalia, str. Rozelor 9: cinema, ilustrate; Marian Tănase, muncitor, București, str. Soldat Dinu Nicolae, rn. T. Vladimirescu: ilustrate; Cornel Olteanu, sudor, Hunedoara, str. 30 Decembrie, bl. C.M. 3, et. 6, ap. 66: teme diverse, sport, ilustrate; Tudor Vizitiu, laminator, Hunedoara, bl. 136, sc. D., ap. 48: teme diverse, sport, ilustrate; Mirel Popescu și Sile Popovici, studenți, Petroșani, cămin studențesc nr. 2: muzică, sport, ilustrate; Mariana Danielescu, elevă, 17 ani, Cîmpulung-Muscel, str. Alexandru cel Bun 4: teme diverse, ilustrate; Valentina Leandro și Paul Emanuel Augustin, geologi, Mălini, rn. Fălticeni: literatură, muzică clasică, sport, ilustrate.

în cîteva rînduri

Mihai Mărășescu, Cîmpina. 1) Nădăjduim că ați citit nota intitulată «Două ecouri pe aceeași temă» din nr. 39, pag. 18, în care au fost reflectate pe scurt părerile și dorințele dv. 2) În ce privește colaborarea la rubrica «Cititorii fotografiază» o așteptăm sub forma unor fotografii bine realizate — artistic și tehnic.

Gigi Boian, București. 1) Citiți punctul 1 de mai sus. 2) Tirajul publicației noastre nu satisface deocamdată cererile crescînde ale cititorilor. Sperăm ca în cursul anului viitor situația să se schimbe și la acest capitol. 3) Doriți să deveniți corespondent? Dar ați și devenit exprimîndu-vă atît de frumos părerile despre materialul dedicat automobilului românesc. Așteptăm și alte scrisori din partea dv.

Gela Mocanu, com. Popești, rn. Focșani. Să încercăm să răspundem numeroaselor dv. întrebări și sugestii. 1) Am luat notă de dorința privitoare la istoricul Parisului. Credem însă că nu v-a scăpat reportajul despre Parisul de azi, publicat în «Flacăra» nr. 17. 2) Spațiul acordat rubricii «Sport» se stabilește în raport cu importanța evenimentului sau temei sportive ce ne-am propus s-o tratăm. Nu intenționăm însă să înființăm un fișier fotbalistic, așa cum sugerați dv. 3) Am înregistrat și propunerile pentru rubrica «Fișier filmografic». 4) Nu posedăm și deci nu avem cum trimite la cerere fotografii ale unor echipe sau jucători de fotbal.

Mioara Orășanu, Reșița. 1) Ne scrieți: «...Menționez că se acordă prea mic spațiu rubricii «Film». Vă răspundem (doar cu cîteva exemple mai recente): din nr. 34, 35, 36, 37, 38, 39 nu au lipsit niciodată paginile de film. 2) Nu putem împărtăși părerea dv. (infirmată de altfel și de multe scrisori) potrivit căreia «copertele cu diferite peisaje nu sînt prea bine primite de tineri». 3) Coperte cu chipuri de actori și cîntăreți am publicat. Vedeți nr. 30, 31, 32, 38, 39 etc. 4) În ce privește cererea pentru o copertă cu Alain Delon, ea va fi curînd satisfăcută.

Mircea Nicolaescu, Arad. Caldele dv. cuvinte... «Ceea ce impresionează este promptitudinea sîrguința, solicitudinea și competența răspunsurilor «Flacării»... ne-au produs o mare satisfacție. Despre foarte tînăra interpretă de muzică ușoară și populară, dublată de o actriță de teatru și film, deosebit de înzestrată cum este Margareta Pîslaru, nu este cazul să se scrie, deocamdată, o biografie... Celelalte amănunte pe care le solicitați n-ar contribui cîtuși de puțin la definirea profilului ei artistic.

Eddie P., Tecuci. 1) Am transmis autorului materialului solicitat mulțumirile dv. 2) Colaboratorilor noștri le puteți scrie pe adresa redacției. 3) Cu privire la Alain Delon citiți răspunsul dat cititoarei Mioara Orășanu. Am luat nota și de cealaltă dorința a dv. (Salvatore Adamo).

Mireille Banu, Cluj. Scriito-

Miniaturi — C. CONCU, Craiova.

rului Leonida Neamţu adresaţi-i corespondenţa la Uniunea scriitorilor din Republica Socialistă România, şos. Kiseleff 10, Bucureşti.

M., Arad. Ne exprimăm regretul de a nu putea interveni în ajutorul dv. Lucrul pe care ni-l solicitaţi este de resortul organelor însărcinate cu evidenţa populaţiei. V-am sugera totuşi să publicaţi un anunţ în sensul dorit de dv. la «Mica publicitate» a ziarului «România liberă».

Alexandru Popovici, Brad. 1) Subiectul cerut de dv. a fost tratat foarte pe larg în lucrarea «Şapte monumente ale arhitecturii antice» de G. Chiţulescu şi T. Chiţulescu (Editura tehnică). Vă recomandăm s-o citiţi. 2) Nu ne putem asuma angajamentul unei permanenţe legate de «politeţe». Am scris însă şi vom mai scrie materiale pe această temă.

Ioan Dunca, Sighetul Marmaţiei. Nu e nici o greşeală în titlu. Cifra de «un miliard» se referea la numărul celor ce călătoresc, pe timp de un an, cu autobuzele, troleibuzele şi tramvaiele bucureştene.

propunere: un«fişier muzicografic»

Studentul Nicu Păltineanu din Braşov ne face propunerea de a crea o nouă rubrică, similară celei intitulate «Fişier filmografic», avînd drept conţinut prezentarea pe scurt a creaţiei unor cîntăreţi de muzică uşoară.

Reţinem propunerea, urmînd a o discuta împreună cu altele pe care le-am luat în consideraţie în vederea îmbunătăţirii conţinutului revistei în anul următor.

O a doua propunere, care vizează publicarea pe copertă a portretelor unor cîntăreţi de muzică uşoară de peste hotare, nu ne surîde însă. Avem şi aşa suficiente «datorii» de «achitat» acelor cititori care ne-au solicitat diverse portrete şi faţă de care ne-am şi angajat. Deschiderea unei noi serii de portrete, pe linia celui cerut de tov. Păltineanu, ne-ar angaja şi ne-ar obliga să satisfacem mult mai multe cereri pe această linie decît ne stă în putinţă. În ce priveşte portretele cîntăreţilor de muzică uşoară de peste hotare, vă rugăm, deci, tov. Păltineanu, să vă mulţumiţi cu fotografiile din interiorul revistei.

P.S. Vă recomandăm să transmiteţi călduroasele dv. aprecieri adresate crainicilor, ca şi scrisoarea pe care vreţi s-o scrieţi interpretului român preferat, direct Studioului de televiziune, căsuţa poştală 111.

cititorii întreabă

o întîlnire de neuitat...

«Vreau să aflu cîteva amănunte despre celebra întîlnire dintre Franz Liszt şi Barbu Lăutaru».

Marta NEAGU, Simeria

Răspunde PETRE CODREANU, muzicolog.

În 1847, vestitul compozitor şi pianist maghiar Franz Liszt a întreprins un turneu de concerte în Ţările Române. Invitat în cercurile unor personalităţi moldovene, Liszt a avut prilejul să cunoască arta celui mai vestit lăutar al vremii, Barbu Lăutaru. Întîlnirea dintre cei doi muzicieni (căci şi artistul nostru popular, prin forţa deosebită a talentului său, era mai mult decît un simplu lăutar) este relatată în numeroase lucrări de muzicologie. Expunerea cea mai cuprinzătoare a apărut în publicaţia franceză *La vie parisienne* nr. 48 din 28 noiembrie 1874. Traducerea, integrală sau parţială, a articolului se află cuprinsă în mai multe studii referitoare la acest episod (trimiterile cele mai complete le face Viorel Cosma în *Figuri de lăutari*, Editura muzicală, 1960).

La o serată la care a participat şi Liszt, Barbu Lăutaru, deşi bătrîn, i-a entuziasmat pe cei prezenţi prin dăruirea totală cu care cînta, prin pasiunea sinceră şi prin subtilitatea artei sale. Liszt l-a ascultat fermecat şi, drept răsplată, a improvizat la pian, cu măiestria-i uimitoare, o muzică tumultuoasă. Ca răspuns, Barbu Lăutaru a uluit asistenţa repetînd, fără omisiuni şi în spiritul muzicii lisztiene, acea improvizaţie, efemeră şi pentru compozitor, dar întocmai reţinută de memoria bătrînului lăutar. La sfîrşitul acestei veritabile demonstraţii de virtuozitate Liszt i-a întins un pahar de şampanie şi i-a spus: «Bea, Barbule lăutar, stăpînul meu, bea, căci Dumnezeu te-a făcut artist şi tu eşti mai mare decît mine». Deoarece între evenimentul arătat (1847) şi data apariţiei relatării (1874) s-a scurs destul de mult timp, este de presupus că autorul a idealizat într-o oarecare măsură lucrurile; nici locul real al întîlnirii nu este stabilit cu exactitate.

din istoria medicinei (II)

Publicăm în numărul de faţă continuarea răspunsului dat de conf. univ. dr. IULIU GHELERTER de la catedra de istorie a medicinei a Institutului medico-farmaceutic din Bucureşti la întrebarea cititoarei Ecaterina ROMAN din com. Jurilovca, reg. Dobrogea (prima parte a apărut în numărul trecut).

Şi în ţara noastră medicina a cunoscut aceeaşi dezvoltare ca şi în alte părţi ale omenirii: ea a trecut treptat de la medicina religioasă la cea laică, de la empirism la ştiinţă. Cercetări mai vechi, confirmate şi mult dezvoltate de recentele descoperiri arheologice, au arătat forme de practică medicală pe teritoriul patriei noastre din primele timpuri ale omenirii. Cele mai vechi asemenea urme datează de la sfîrşitul perioadei neolitice, din epoca bronzului, din mileniul al doilea înaintea erei noastre. S-au găsit astfel, în diferite regiuni ale ţării, cranii trepanate, schelete cu fracturi bine consolidate. La acestea se adaugă figurinele de ceramică înfăţişînd femei şi animale, descoperite la Cucuteni şi Hăbăşeşti (reg. Iaşi), destinate unor practici magice. Aceste relicve atestă prezenţa unor vindecători care reuneau procedeele empirice cu elemente de magie.

Din timpul orînduirii sclavagiste s-au descoperit documente medicale — statuete ale lui Apolo medicul, inscripţii medicale, ca şi numeroase edificii edilitare: băi publice, canalizări, apeducte — în cetăţile-porturi greceşti Istros (Istria), Tomis (Constanţa), Callatis (Mangalia), peste care s-a suprapus civilizaţia romană. Alte cercetări de dată mai recentă au dus la descoperirea, printre altele, a unei truse chirurgicale şi a unor vase de medicamente. Instalaţii de canalizare, conducte de apă au fost scoase la iveală în cetatea dacică de la Sarmizegetusa Regia (Grădiştea Muncelului). Medicina dacilor era religioasă; preoţii erau şi medici. Zeul vindecător era Zamolxis; un alt zeu protector al sănătăţii la daco-geţi era Darzos. Dacii cunoşteau şi foloseau numeroase plante medicinale.

Din timpul ocupaţiei romane în Dacia (sec. II şi III) au rămas numeroase vestigii medico-sanitare: băi, apeducte, canalizări, instalaţii balneare (la Băile Herculane, Calan, Geoagiu etc.).

În timpul ocupaţiei romane se introduce şi în Dacia cultul lui Esculap ca zeu al medicinei.

După retragerea romanilor, multe secole va persista medicina populară, păstrînd într-o formă vulgară unele cunoştinţe din medicina greco-romană. O serie de elemente slave au venit apoi să îmbogăţească vechile practici medicale.

O dată cu întronarea relaţiilor feudale, cam din secolul al X-lea, medicina capătă şi pe teritoriul patriei noastre un caracter religios. Ea este practicată de călugări şi preoţi care adaugă la elementele empirice practica plantelor de leac şi a micilor intervenţii.

Primele forme de asistenţă spitalicească sînt spitalele înfiinţate pe lîngă mănăstirile ordinelor călugăreşti catolice din Transilvania (Sibiu — 1292, Bistriţa — 1295, Oradea). În Ţara Românească şi Moldova găsim din a doua jumătate a secolului al XIV-lea, pe lîngă unele mănăstiri ortodoxe, aşa-numitele «bolniţe mănăstireşti», un fel de infirmerii destinate călugărilor neputincioşi sau bolnavi. Mai tîrziu s-au constituit, pe lîngă unele mănăstiri, «balamucuri», ospicii pentru bolnavii mintali şi aziluri de bătrîni. În aceeaşi perioadă în Transilvania apar spitale laice (Sibiu, a doua jumătate a secolului al XIV-lea) şi medici laici, precum şi bărbieri-chirurgi organizaţi în bresle.

În Moldova şi Ţara Românească predomină medicina populară; primii medici sînt cei chemaţi din străinătate la Curtea Domnească din Moldova, pentru îngrijirea lui Ştefan cel Mare.

de la «modfa» la puşca-mitralieră...

«Aş dori să cunosc cîte ceva din istoria armelor de foc».

Pavel IONIŢĂ
oraşul Gh. Gheorghiu-Dej

Răspunde maior doctor inginer FLORIN ZĂGĂNESCU.

Dacă facem abstracţie de «focul grecesc» — încărcături incendiare aruncate la zeci de metri cu scopul de a aprinde clădiri sau corăbii — primele arme de foc pot fi considerate cele inventate de arabi în secolul al XII-lea şi cunoscute sub denumirea de *Modfa*. Ele erau formate din tuburi metalice, sprijinite, umplute cu un amestec de sulf, cărbune şi silitră, care, aprinse de la un fitil, aruncau proiectile metalice sferice.

Ca urmare a unei mari răspîndiri în Europa secolului al XIV-lea a pulberilor explozibile descoperite cu mult timp înainte în China, au început să apară arme de foc. Primele bombarde, putînd lansa proiectile de piatră la 50-100 de metri, apar în secolul al XIV-lea, luînd locul catapultelor şi al balistelor. Tunurile din acea perioadă aveau ţeava formată din bare de fier sudate şi ţinute cu cercuri metalice. După 10-12 lovituri aceste tunuri... explodau singure. În secolul al XV-lea încep să se folosească proiectilele metalice şi ţintirea prin modificarea înclinării gurii de foc. Apar ţevile din bronz, care permit o viteză a proiectilului pînă la 200 m/s. Focul încărcăturii de pulbere se dădea printr-un canal perforat în chiulasa tunului. Nu exista nici un fel de categorisire şi de calibrare a tunurilor, acestea avînd fiecare proiectilele sale! De-abia în secolul al XVIII-lea francezul Vallière fixează calibrele şi încărcăturile pentru diverse categorii de guri de foc. În Franţa, în 1870, cu un tun de bronz inventat în 1858 de La Hitte, s-a ajuns la bătaia de 3 km, folosindu-se proiectile de 4 – 12 kg.

În ceea ce priveşte armele de foc individuale, actul lor de naştere poartă data de 1476 cînd, cu ocazia luptei de la Maret, arbaleta a fost înlocuită de archebuză sau «tunul manual». Această armă, destul de grea, era deservită de doi soldaţi; pulberea se aprindea cu ajutorul unui fitil, adesea ud şi nefolosibil, iar cadenţa tragerii era de un foc la... cinci minute!

Muscheta, arma de foc la care pulberea era aprinsă prin ciocnirea unei pietre cu o bucată de oţel, a fost adoptată iniţial de trupele lui Francisc I, după bătălia de la Pavia (1525), cînd spaniolii erau deja înarmaţi cu această armă, superioară archebuzei în ceea ce priveşte bătaia (200 – 300 m) şi cadenţa tragerii.

Descoperită ulterior în Franţa (1630) puşca cu cremene, la care încărcarea se făcea pe la gura ţevii iar cadenţa tragerii era de 2 focuri pe minut, s-a menţinut în serviciu aproape 200 de ani. Ulterior au apărut arme de foc tot mai perfecţionate. Ca o curiozitate, menţionăm că puşca-mitralieră a fost inventată în 1904 de danezul Madsen, pe atunci ministru de război!

pe scurt

Petre Sava, Tulcea. 1) Despre posibilitatea existenţei unor supercivilizaţii pe alte planete vom publica un material special. 2) Orice publicaţie îşi păstrează vreme îndelungată (de foarte multe ori chiar de-a lungul întregii sale existenţe) titlul scris cu acelaşi caracter. De aceea propunerea dv. de a schimba titlul revistei (mai bine zis grafica titlului) de la număr la număr nu ne surîde. 3) Ne pare foarte rău, dar nu putem renunţa la paginile noastre publicitare.

Damian Huşanu, Paşcani. 1) Prima cale ferată din lume a fost construită în Anglia, în anul 1825. Lungimea ei era de 21 km, legînd localităţile Stockton şi Darlington. Dar pe această cale ferată au circulat la început vagoane cu tracţiune animală. Prima locomotivă cu aburi care a fost pusă în circulaţie este locomotiva «Racheta», construită în anul 1829 de englezul George Stephenson şi folosită pe linia Manchester-Liverpool. Avea o forţă de 12 CP şi o viteză de 22 km/oră. 2) Mai există, desigur, oameni care trăiesc în stare de primitivitate: numeroase triburi indiene din jungla Amazoanelor (America de Sud), aborigenii din Australia, unele populaţii dintr-o serie de insule îndepărtate din Pacific ş.a.

Mariana Luchian, Iaşi. 1) Denis Vasilievici Davidov a trăit între anii 1784 şi 1839. Militar de carieră, el a participat ca general în războiul împotriva lui Napoleon în 1807, iar în 1812 a organizat mişcarea de partizani pe teritoriul rus invadat. Davidov a fost în acelaşi timp şi scriitor: el a scris versuri cît şi lucrări cu caracter istoric. 2) «Pleiada» este o şcoală literară a Renaşterii franceze, întemeiată în secolul al XVI-lea pe baza principiilor enunţate de Joachim du Bellay în manifestul său «Apărare şi valorificare a limbii franceze». «Pleiada», care avea un caracter inovator, preconiza cultivarea unei literaturi noi, umaniste, care să se ridice la strălucirea creaţiei culturii antice greceşti. Cel mai de seamă reprezentant al «Pleiadei» a fost poetul Pierre de Ronsard (1524-1585). În afară de Ronsard şi Bellay, din «Pleiadă» mai făceau parte: Baif, Dorat, Belleau, Jodelle şi Thyard. O a doua «Pleiadă» — de astă dată cu caracter epigonic şi deci mult mai puţin importantă prin realizările sale — s-a constituit în secolul următor, fiind formată din: Rapin, Commire, Larue, Sauteul, Ménage, Duperrier şi Petit. Precum vedeţi, e vorba tot de reunirea a şapte oameni legaţi prin idei comune. Această cifră explică de fapt însăşi denumirea şcolii literare respective: în mitologia antică sub denumirea de «Pleiadă» erau cunoscute cele şapte fiice ale lui Atlas şi ale Pleionei, care conform mitului, îndurerate de suferinţele tatălui lor, s-ar fi sinucis, fiind transformate de Zeus în stelele care alcătuiesc constelaţia cu acelaşi nume (cunoscută popular şi sub denumirea «Cloşca cu pui»). În antichitate a existat, de asemenea, în Egiptul elenistic, o grupare de şapte poeţi care şi-a luat denumirea de «Pleiadă» — în secolul al III-lea î.e.n., în timpul domniei lui Ptolemaios al II-lea Filadelful (285-246 î.e.n.). 3) Din moment ce sînteţi studentă la o facultate cu cursuri la zi, bineînţeles că nu puteţi urma încă o facultate la seral sau la fără frecvenţă. La celelalte întrebări vă vom răspunde ulterior.

V. SILVIAN

SFATUL MEDICULUI

întreruperea sarcinii și «epilogul» ei

Adoptarea de către Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a Decretului cu privire la reglementarea întreruperii de sarcină, precum și ansamblul de măsuri menite să îmbunătățească condițiile de ocrotire a mamei și copilului reprezintă încă o dovadă a preocupării permanente a partidului nostru pentru realizarea unui program de perspectivă privind apărarea sănătății poporului nostru, creșterea natalității, consolidarea și dezvoltarea familiei — celulă de bază a întregii noastre societăți. Noile condiții materiale și morale create vor contribui și mai mult la cimentarea edificiului social al patriei, la stimularea, dezvoltarea și înflorirea continuă a României socialiste.

Prin articolul care urmează răspundem unor cititoare ale revistei noastre, interesate în a cunoaște părerile și sfaturile competente ale medicilor specialiști în legătură cu unele probleme privind maternitatea, igiena sarcinii si sănătatea femeii-mame.

Dragostea maternă reprezintă o activitate instinctuală fundamentală, fiind înnăscută, naturală, universală și de nezdruncinat. Dacă unele femei o nesocotesc sau o sacrifică, aceasta nu se datorește unor înclinații profunde psihobiologice, ci lipsei de înțelegere a fenomenelor vieții, exagerării dificultăților creșterii copiilor și, de cele mai multe ori, comodității și egoismului — un egoism ce se întoarce, prin urmările sale, împotriva înseși a celor în cauză.

Instinctul matern, apărut din copilărie, se dezvoltă treptat, iar după maturizarea organismului prin pubertate primește un impuls puternic prin actul procreării, transformîndu-se într-un **sentiment conștient și rațional.** Modalitățile de exprimare a instinctului matern sînt variabile, însă independent de aceasta el acaparează adesea întreaga viață a femeii, îmbogățind-o cu noi sensuri. Femeia este astfel chemată să-și urmeze menirea sa biologică: nașterea copiilor.

Practicarea întreruperii sarcinii, chiar făcută în cele mai bune condiții medicale, poate duce la stări de boală și la accidente care ar fi evitate dacă acea simbioză care este starea de graviditate ar fi lăsată să decurgă în mod normal, desigur fără a primejdui viața și sănătatea femeii. Împlinirea fizică și morală pe care o presupune sarcina nu poate fi înlocuită cu nici un alt mijloc. Întrerupînd echilibrul stabilit între mamă și făt, organismul femeii va avea de suferit, iar intervenția prin ea însăși, și cu atît mai mult dacă este repetată, poate deveni extrem de periculoasă. Ea poate fi urmată de hemoragii cu anemie și scăderea rezistenței organismului, de infecții aduse din afară sau purtate în stare latentă pînă atunci. Întreruperea mersului sarcinii poate genera tulburări ale glandelor endocrine și ale corelațiilor funcționale dintre acestea, avînd drept urmări răsturnarea funcționării **tuturor** organelor.

Ca o consecință a infecțiilor cronice apar durerile organelor genitale (anexite, salpingo-anexite), modificări ale acestor organe cu imposibilitatea fixării oului (infertilitate) sau fixarea patologică a oului (sarcini extrauterine, care pun în pericol viața femeii), avorturi spontane, sîngerări la o sarcină viitoare, punînd pe aceasta din urmă în pericol, și, în fine, sterilitatea (imposibilitatea de a mai obține o sarcină). Toate acestea fac din femeie o invalidă, necesitînd repaus, concedii, îndelungate tratamente medicale, chirurgicale și balneare, modificarea vieții în familie și în societate.

În timpul practicării actului de întrerupere a sarcinii se mai pot întîmpla accidente din cauza substanțelor anestezice sau perforații instrumentale ale organelor genitale, necesitînd intervenții operatorii.

În mod deosebit trebuie atrasă atenția asupra pericolului pe care îl prezintă întreruperea sarcinii de către persoane și în locuri necalificate, toate accidentele amintite mai sus căpătînd astfel un caracter de extremă gravitate (hemoragii mari externe și interne, pelviperitonite, peritonite generalizate, cangrene, septicemii, tetanii, stări toxice, inflamații cronice genitale, deviații și micșorări ale organelor, tulburări prin aderențe, flebite, uter cu pereții rămași subțiri, în pericol de rupere la nașteri ulterioare, dureri generale exasperante și chiar moartea).

Femeile trebuie să fie convinse că lipsa copiilor va fi resimțită după trecerea anilor și, chiar dacă din această cauză nu se va ajunge la o situație conflictuală serioasă în cadrul familiei, ele se pot considera ca nerealizate complet, sensul principal biologic al vieții lor rămînînd **procrearea.**

Dr. Horia PASCU
medic specialist ginecolog
spitalul «Profesor Gheorghe Marinescu»
din București

---

sport

fotbal: activitate de toamnă

După F.I.F.A. (în a cărei atribuție a intrat organizarea Campionatului mondial de fotbal din acest an) a venit rîndul U.E.F.A. (Uniunea europeană de fotbal asociație) să preia prerogativele de gazdă pe bătrînul continent: Campionatul de fotbal al Europei (inter-țări) și cele două cupe destinate cluburilor cîștigătoare de campionate și cupe naționale.

Sorții au decis programul competițional. Printre concurenți se află, evident, și echipe românești, prezente în ultima vreme la marile competiții fotbalistice. Este interesantă, în acest sens, opinia cunoscutei reviste «France Football» care, referindu-se la perfectarea întîlnirii Franța-România din primăvara viitoare, scria: «Fotbalul românesc se afirmă în marile competiții europene, iar mulți dintre jucătorii săi posedă o autentică clasă internațională (aripa dreaptă Pîrcălab, mai ales)... Să nu uităm că echipa României a învins pe portughezi cu 2-0... Aceasta este o bună referință».

Itinerarul echipelor românești va străbate în acest sezon continentul nostru în lung și-n lat: de la Liverpool la Nicosia, de la Strasbourg la Napoli, de la Gera la Sevilla și, bineînțeles, puncte terminus, Bucureștiul, Ploieștiul și Piteștiul.

Echipele noastre ca și adversarele lor în competițiile oficiale sînt de mult cunoscute: echipa națională are parteneri de grupă în campionatul Europei echipele Italiei, Elveției și Ciprului; campioana noastră, Petrolul, va întîlni în cupa campionilor pe F.C. Liverpool, campioana Angliei; Steaua, cîștigătoare a Cupei României, va juca în cupa cupelor cu Racing-Strasbourg, iar tînăra echipă Dinamo-Pitești va debuta în cupa orașelor-tîrguri în compania echipei spaniole F.C. Sevilla.

Prima confruntare, prima victorie (fază din meciul disputat între echipele Dinamo-Pitești și F.C. Sevilla.

Un sezon competițional încărcat, în care oaze de liniște par a fi doar meciurile internaționale amicale (deși, în fapt, acestea constituie prologul marilor întreceri). Sezonul actual va însemna și o bună bază de plecare pentru competițiile de perspectivă: jocurile olimpice și campionatul mondial.

Echipele Italiei și Elveției, două din adversarele reprezentativei noastre în campionatul Europei, au fost finaliste ale recentului campionat mondial. Deși cartea de vizită a acestora nu a fost onorată în Anglia de rezultate remarcabile, de data aceasta seria se anunță foarte dificilă pentru noi. Antrenorul italian Giovanni Ferrari, component al celebrei «squadra azzura», care a cucerit de două ori cupa lumii, în prezent antrenor al centrului de la Coverciano, ne-a declarat cu prilejul unei recente vizite la București: «Campionatul Europei constituie pentru noi un prim și consistent prilej de reabilitare. Febrilele încercări de a se elucida cauzele insuccesului din Anglia, de a se găsi o nouă formulă de selecție și conducere a echipei naționale stau mărturie în acest sens. Fabbri a plecat, cu Herrera sau fără el, calcio-ul italian intenționează să obțină în campionatul Europei ce n-a realizat în cupa lumii».

„Echipa Elveției — ne-a spus G. Ferrari — este o echipă modestă ca valoare tehnică, dar a cărei ambiție și putere de luptă pot aduce rezultate surpriză».

Ne cunoaștem adversarii din recentele lor evoluții prilejuite de campionatul mondial. Jocul lor urmează însă a fi studiat de către specialiștii noștri acum, înaintea întîlnirilor (Italia pe teren propriu și Elveția în deplasare). Experiența dobîndită în sezonul internațional trecut (am întîlnit patru finaliste ale campionatului mondial: Uruguay, Ungaria, Portugalia și R.F.G; ultimele două medaliate cu bronz și argint) este de un real folos atît specialiștilor care se ocupă de pregătirea echipelor, cît și jucătorilor selecționați.

Ștefan Covaci (antrenor al echipei reprezentative A) este de părere că, în timp ce nivelul jocului în ansamblu s-a îmbunătățit, atingînd uneori parametrii jocului modern, rezultatele înscrise pe tabelele de marcaj au fost corespunzătoare doar pe terenul propriu. Față de ocaziile create, procentul golurilor apare nepermis de mic. Și, în mod paradoxal, buna organizare a apărării (compartiment care a dus, de altfel, greul jocurilor) a fost părăsită în faze statice, echipa primind multe goluri din lovituri libere sau de colț.

«Prin tehnică fotbalul se poate exprima pe deplin» — ne-a spus Georges Boulogne, vicepreședintele Federației internaționale a antrenorilor. De aceea socotim că este necesar ca, în pregătirea echipelor noastre, să crească ponderea pregătirii tehnice. Sloganul: «tactica, panaceu universal » trebuie reconsiderat critic.

De asemenea în selecția lotului (lotul lărgit are în vedere 33 de jucători, cîte 3 de fiecare post), tehnica individuală trebuie să fie principalul factor al selecționării. Promovarea lui Lucescu și nu demult a lui Dobrin se înscriu pe această linie pozitivă.

Bazil Marian (antrenor al lotului olimpic) ne spunea că întîlnirile din această toamnă vor constitui un examen dificil al capacității antrenorilor noștri. Vom avea de susținut 18 meciuri cu adversari redutabili.

Așteptăm deci, de la apropiatul sezon internațional, fotbal de calitate dar și rezultate de prestigiu ale echipelor românești.

P. SLĂVESCU

POVESTEA VORBEI

profesiunea de... credință?

Un cuvînt uzual, cum este *profesiunea*, are pentru oricine un înțeles cît se poate de limpede: meserie, ocupație. Convingerea noastră că știm foarte bine ce înseamnă *profesiune* suferă un adevărat șoc în clipa cînd sîntem puși în situația de a răspunde la întrebarea: dacă *profesiunea* înseamnă «îndeletnicire, ocupație», de ce se spune *profesiune de credință*? La prima vedere expresia aceasta, destul de binecunoscută, ne apare ca ilogică; și totuși justificarea ei nu e greu de găsit, căci cuvîntul *profesiune* păstrează aici sensul originar al termenului latin *professio*: expunere, manifestare, declarație. Textul prin care cineva își expune convingerile (morale, politice, religioase, artistice), le aduce la cunoștința publică, este o astfel de *profesiune*.

Exemplul de mai sus dovedește că sensul vechi al unui cuvînt se menține cîteodată numai într-o expresie. O dovadă asemănătoare o aduce maxima populară *ai carte, ai parte*. Căci, împotriva părerii larg răspîndite, aici cuvîntul *carte* nu înseamnă de fapt nici «volum», nici «învățătură» sau «cunoașterea scris-cititului», ci păstrează sensul vechi de «act doveditor, document, atestat». Formula *ai carte, ai parte* are origine juridică: dacă ai carte (= act doveditor al drepturilor de proprietate, moștenire etc.), ai parte (= poți dobîndi partea ce ți se cuvine din averea în cauză). Semnificația veche, juridică, s-a uitat, expresia echivalînd acum cu «cine are diplome, certificate de studii, are succesul asigurat».

Sorin STATI

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

toamna

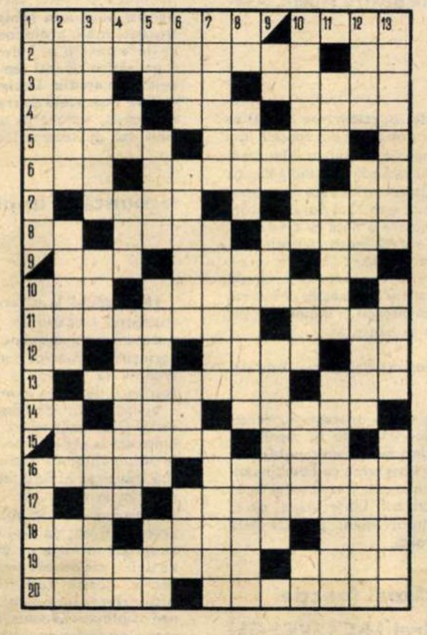

ORIZONTAL: 1) Începe toamna în teatru — Surse de căldură pentru anotimpul rece. 2) Autorul unor cunoscute «Rapsodii de toamnă» — La capăt de drum! 3) Distanțat — Terci — Sacagii. 4) Veselie, haz — Cenușiu — A pictat tabloul «Struguri de Dealul Mare». 5) Rocă metamorfică — Numai. 6) Uniunea artiștilor plastici — Urare la un pahar de vin (înv.) — Sînt. 7) Face parte din consiliul unei eforii — Vas petrolier. 8) Pană — Sprijină vița de vie — «Toamna» de față de exemplu. 9) Bănuț (od.) — Lac în Finlanda — Te! 10) A ști (od.) — Prezintă în vitrinele sale moda de toamnă. 11) Decor pentru «A ruginit frunza din vii» (pl.) — Program împărțit pe ore. 12) Ore! — Posed — Fructe care se coc toamna — Negație. 13) Bucurii — Arbust. 14) Pronume — Jucător la Dinamo-București — Element de compunere însemnînd «între». 15) Spetează — Furcă de tors. 16) Aburul toamnei — Lucrare agricolă care se face primăvara și toamna. 17) Salutare — Îndrăgostit. 18) Avantaj la jocul de cărți — Accentuate — Localitate în Franța. 19) Se pregătesc toamna — Parter la teatru. 20) Metal ce-și împrumută toamna culoarea pădurii și viilor — Referitoare la Italia.

VERTICAL: 1) Dulce rod al toamnei (pl.) — Fotbalul de exemplu — Local cu băuturi de sezon. 2) Vine cu recolte bogate și must dulce — Pleacă toamna — Așa (reg.) — Cel din campionatul de fotbal începe toamna. 3) Lingă mine — Semn al unei anumite toamne — Cînd încep ploile, se face colac în fața ușii. 4) În gînd! — Cari! — Fecior — Unitate de măsură pentru ploaia torențială — Acum! 5) La circ! — Stă la fereastră — «Dacă-n douăzeci de toamne» — Fir. 6) Răpus — Vorbitor — Acea — Imediat. 7) A scris poemul «Strugurii și vîntul» — Se încălzesc o dată cu venirea frigului — Toamna le dezgolește de frunze. 8) Dînsa — A se înroși — Fluier de trestie cu șapte guri (pl.) — Învîrtit. 9) Sodiu — Bidiviu — Vehicul rustic — Cîntec. 10) Plouată — Mijloc — Surori mai mari (reg.) — Începe slalomul! 11) Interjecție — Arbore înrudit cu paltinul — Respinși. 12) Ploaie măruntă de toamnă — Podoabă — Ceață — Must. 13) A scris poezia «Auzi prin frunze uscate» — Iubit — Construcții pentru păstrarea știuleților de porumb.

L. STOICESCU

Cuvinte mai puțin cunoscute: TAF, IRC, TANA, AVU.

FOILETON

APARIȚII CIUDATE

Apariția recentă, aproape spontană, în unele așezări urbane, a anumitor personaje ce au stîrnit nedumerire prin aspectul lor fizic a dus la presupunerea că aceștia ar fi descendenți ai vechilor vandali, motiv pentru care au și fost denumiți «neovandali» sau «vandali moderni».

Despre vandali au scris numeroși istorici de seamă. Ei ne sînt binecunoscuți. Despre neovandali, însă, n-a scris pînă acum nimeni așa că voi scrie eu, atît pentru faptul că istoria lor este aproape necunoscută, cît și pentru a înlătura unele confuzii.

De la început atrag atenția asupra faptului că neovandalii n-au nici o legătură cu vandalii din vechime, lucru dovedit prin aceea că unii dintre neovandali nici n-au auzit de strămoșii lor. De asemeni, n-au legătură nici cu «dacii» generalului-regizor ce luptă pe cîmpia de la Buftea cu oștile «romane». Ceea ce produce derută însă este existența bărbii care la neovandali are forme și dimensiuni diferite, unele purtînd denumiri cu rezonanță străveche; dar confuzia poate fi înlăturată ușor dacă ne gîndim la faptul că majoritatea neovandalilor poartă barbă «á la nea Jenică» de la «Igiena» din centru, instituție a cărei existență, în vremurile străvechi, nu ne este semnalată de istorici.

Neovandalii sînt răspîndiți în special prin orașe, de unde și unele denumiri ale acestora ca: neovandali craiovensis, neovandali brașovensis, neovandali dudeștensis etc., etc...

Datorită unei enigmatice selecții naturale, neovandalii sînt în majoritatea lor tineri, motiv pentru care se cere ca organizațiile și organismele care au drept sarcină educarea tineretului să se ocupe mai îndeaproape de ei.

Portul neovandalilor, pe lîngă existența bărbilor semnalate mai înainte, constă dintr-o cămașă pestriță, descheiată pînă în dreptul ombilicului, o pereche de pantaloni ce pot fi albi, strînși pe genunchi și cu manșeta «cloș» pentru aerisire, sau cenușii, cu ținte și cătărămi, aidoma celor purtați de crescătorii de vite din pampasurile sud-americane. În picioare au încălțări cu botul țuguiat, ca să nu se împiedice cînd umblă.

Majoritatea neovandalilor se ocupă cu creșterea animalelor, adică taie frunză la cîini; o parte dintre ei însă se ocupă și cu meșteșugurile, fiind mari meșteri în aranjarea «pietrelor», în «șeptic» sau alte îndeletniciri manuale asemănătoare.

Neovandalii, ca toți oamenii înapoiați, sînt superstițioși și cred în zei. Zeul lor se numește Magnetomolxis și lui i se închină strigînd «ye-ye», în timp ce cu trupurile execută mișcări războinice.

Istoria neovandalilor, deși de dată recentă, este totuși și presărată cu multe războaie, cele mai însemnate fiind acelea cu «Romulus și Remus»,cu «Marchiza Îngerilor» sau cu «Cleopatra» pe ecran lat. În războaiele «de cucerire», neovandalii aruncă în luptă și carele lor de luptă tip Fiat, Wartburg sau Renault, iar la nevoie chiar și jucăriile sustrase copiilor vecinilor lor, cunoscute sub numele de Trabant.

Dată fiind înfățișarea neovandalilor, e bine ca atunci cînd treceți pe lîngă ei să explicați copiilor dv. că aceste curioase exemplare ale faunei urbane nu sînt doar niște bau-bau nevinovați sau niște migratori nedoriți și nedăunători, ci niște insecte foarte periculoase, agenți patogeni ai unor boli ce nu cruță. Și că împotriva lor trebuie să se ia măsuri de stîrpire și dezinfecție.

Victor SIMION

Ilustrație de N. CORNELIU

carnet automobilistic

AVERTIZOARE PERFECȚIONATE PENTRU AUTOVEHICULE

Circulația intensă din orașe, de pe șosele și autostrăzi, impune adesea micșorarea distanței normale dintre autovehicule și apropierea acestora, în mers, la distanțe mai mici decît cele minime de securitate, în caz de frînare bruscă.

Specialiști de la mai multe institute de cercetări din Europa și America apreciază că avertizoarele cu lumină roșie care se aprind la spatele autovehiculelor cînd se apasă pe frînă sînt depășite ca eficacitate. Ei afirmă că în 80% din cazurile de frînare bruscă, la distanțe sub cele minime, semnalul este de prisos, deoarece așa-numita secundă de reacție împiedică oprirea imediată.

Se impune trecerea la o semnalizare mai evoluată. Introducerea a două culori nu satisface în întregime, deoarece alternanța se face prea brusc și dă, în fond, același efect cu aprinderea directă a roșului.

După studii și experimentări executate în condiții de circulație de intensități și viteze diferite, s-a ajuns la concluzia că alternanța verde-galben-roșu, devenită tradițională și adînc fixată prin reflexe, este cea mai potrivită. Se propun următoarele:

— Cînd piciorul drept apasă pe accelerator, la semnalizator să se aprindă culoarea verde.

— Cînd piciorul drept încetează accelerarea,să se aprindă culoarea galbenă.

— În momentul în care piciorul drept apasă pe frînă, să se aprindă lumina roșie, care semnalizează pericolul. Se cîștigă astfel, ca timp, fracțiunea de secundă cît durează, chiar în cazul celor mai prompte reflexe, schimbarea piciorului de pe accelerator pe frînă. Culoarea galbenă, aprinsă mai înainte decît cea roșie, avertizează. De asemenea se consideră reconfortant și odihnitor, în cazul mersului cu viteză pe șosele sau autostrăzi, existența culorii liniștitoare, verdele, care dă siguranță celui care urmează.

Experimentările noului sistem de semnalizare între autovehicule, în condițiile circulației în orașe, a demonstrat însă și pericolul concentrării excesive a atenției asupra vehiculului din față, neglijîndu-se complexul relațiilor stînga-dreapta, semnalizatoarele de la stopuri și mai ales pietonii. Iată de ce se ezită încă a se introduce noul sistem. Deocamdată se preconizează utilizarea lui doar în afara orașelor, prin conectarea unui contact special care în timpul circulației în oraș reduce semnalizarea la cea obișnuită, cu roșu pentru pericol.

Ing V. IOANID

dezlegarea jocului «VITICOLĂ», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) ARAC — MUSTARIE. 2) MALAGA — AUREL. 3) ACIZI — SCROB — M. 4) NEGA — REA — NUCA. 5) MONDIALA — TON. 6) T — TEASC — RA — NA. 7) UDE — CLADARII. 8) LR — VII — ADINCA. 9) BACA — NOU — PIAN. 10) UGI — AGA — VAI — A. 11) RAVAC — LEIT — BN. 12) ESIP — VASE — ORA. 13) LACATA — TROTUS. 14) NERUDA — IDEM. 15) TI — TIRNA — OTAC. 16) R — SICA — IUBITI.17) AVANA — BURET — R. 18) PILE — PODIS — UC. 19) ATA — SAT — ATARE. 20) SAMPANIE — IASI.

o discuție despre
DEMNITATE și COMPORTAMENT

A început noul an universitar. Poeții spun că în plină toamnă irumpe primăvara. Într-adevăr, străzile sînt colorate de prezența primăvăratică a tineretului studențesc, de voioșia lui, de exuberanța lui. Începe un nou an de muncă, în care arma de luptă a viitorului om de știință devine receptivitatea și tenacitatea. Un nou an care ridică sumedenie de probleme. Între ele și aceea a comportamentului.

Seriozitatea la învățătură se poate împăca, de pildă, cu a nu ceda locul în tramvai cuiva mai în vîrstă? Nu cumva studentul mediocru e una și aceeași persoană cu cel care, prin tramvaie ori autobuze, îmbrîncește în dreapta și în stînga sau cu cel care, cînd dă mîna cu un om mai în vîrstă, nu se înclină respectuos? Întîmplarea să facă oare ca Florin Traian Adam Chertișanu, din anul III al Facultății de drept, să poarte barbă, să ascundă un pumnal în buzunar și să provoace scandaluri și bătăi? Întîmplarea îl împinge oare pe studentul Mihai Popov din anul II al aceleiași facultăți la aceeași ipostază de «tînăr bărbos» sau pe Harald Alexandrescu din anul IV al Facultății de matematică să provoace, în stare de ebrietate, scandaluri publice? Desigur că nu! Mediocritatea lor profesională explică multe. Iar comportamentul lor din viața de toate zilele explică și lipsa lor de dragoste pentru studiu. Așadar, o discuție despre comportament nu poate fi decît binevenită.

«EXISTĂ O CORESPONDENȚĂ ÎNTRE COMPORTAMENTUL TINERILOR ȘI CARACTERUL LOR?» — aceasta este întrebarea cu care redacția noastră s-a adresat tovarășilor conf. univ. TAMARA DOBRIN, prorector al Universității din București, PAULA STOLERU-CONSTANTINESCU, asistentă la catedra de psihologie a Universității din București, COSTIN AZIMIOARĂ, student la Institutul de teatru, TOMA GEBER și ANDREI IACOVESCU, studenți în anul IV al Facultății de automatică de la politehnică.

pasiunea pentru studiu implică neapărat și o comportare civilizată

Conf. univ. Tamara DOBRIN

Deprinderile care se statornicesc foarte de timpuriu și care o dată cu scurgerea timpului se dezvoltă într-un sens sau altul, mi se pare că hotărăsc, de fapt, atitudinile majore, acelea care intră în trăsăturile de caracter ale omului. Nu e un secret pentru nimeni că oamenii deprinși de mici să aibă o pasiune și o activitate eficientă (există activități pentru toate vîrstele, chiar dacă la copii se numesc joacă și la savanți — cercetare) vor înțelege totdeauna strădaniile corespunzătoare ale altora și vor avea față de aceștia atitudinea civilizată corespunzătoare. Nu întîmplător punctualitatea, adevărata disciplină firească, autoexigența, sensibilitatea față de cei din jur (fie că e vorba de părinți, fie că e vorba de colegi, fie că e vorba de vecinul din autobuz sau de cel de la coada de bilete etc.) sînt apanajul tinerilor harnici, studenților buni, care îi înțeleg pe ceilalți *din propria lor experiență*.

Putem întîlni însă oameni cu pasiuni dar care privesc în jur de pe o poziție de dispreț sau neînțelegere față de preocupările altora. El e un student pasionat în munca sa, dar n-are timp să înțeleagă pasiunile altora, n-are timp să se gîndească la ipostaza în care se prezintă vizavi de alții, toate acestea și derivatele lor fiind considerate «nimicuri» care-i răpesc din timp și îi stau în cale. O asemenea atitudine trebuie criticată, dar cu atît mai condamnabilă mi se pare comportarea lipsită de orice urmă de omenie și civilizație a studentului lipsit de pasiune științifică, a cărui tinerețe se scurge inutil și fără orizont.

experiențele vieții noastre noi

Paula STOLERU-CONSTANTINESCU

asistentă la catedra de psihologie a Universității din București

Profilul de comportament al studentului nu este numai completiv celui profesional, ci și corelativ cu totalitatea laturilor personalității lui. Noi nu formăm un cunoscător în sine într-un domeniu sau altul, ci un militant pe tărîmul științei, un om înzestrat cu dragoste pentru profesie, un om înzestrat cu spirit creator pentru viitoarea activitate de producție, un om apt să-și concentreze eforturile sale pentru prosperitatea continuă a țării. Aceste deziderate de ordin major în formarea studentului ca om de știință, cercetător, profesor sau propagandist al ideologiei marxiste sînt idealurile noastre cele mai înalte. Trăsăturile morale caracteristic comportamentale ce se constituie în activitatea studentului se pot transforma în elemente ale stilului său de viață și de muncă.

De aceea ne bucură deosebit de mult faptul că majoritatea studenților se caracterizează prin ceea ce este propriu omului de tip nou, comunist, și reprobăm cu toată indignarea trăsături repudiabile, ca egoismul, o prematură și nefirească blazare, violența și vulgaritatea, brutalitatea și altele de felul acestora, care sînt cu totul străine vieții noastre actuale.

un spectacol grotesc

Costin AZIMIOARĂ
student

În pragul ușii unui restaurant de la poalele Tîmpei apar, rînd pe rînd, trei tineri și două tinere înveșmîntați în blue-jeans. Tinerii (dintre care doi purtători de barbă) se opresc și lasă loc de trecere celor două fete din spatele lor. Și cu asta momentul de cavalerism s-a consumat. Cei cinci se așază la o masă liberă din fundul localului, cerînd gălăgios votcă pentru toată lumea. Unul dintre ei desface husa unui magnetofon portabil. Muzica izbucnește. Cei doi purtători de barbă se ridică zvîcnind în picioare o dată cu cele două purtătoare de blue-jeans. Dintr-o dată încep cu toții să-și scuture trupurile ritmic, strigînd: «Shake! Shake!»

Capetele consumatorilor se întorc brusc spre ei. Al cincilea purtător de blue-jeans nu dansează. Mestecă chewing-gum. Localul comentează intrigat și indignat spectacolul ivit. Ospătarul se apropie cu băutura:

— În local nu se dansează!...

În loc de răspuns, cei doi bărboși își clatină capetele ritmic slobozind țipete scurte:

— Shake! Shake!

Fără îndoială că asemenea spectacole grotești nu caracterizează tineretul nostru studios. Dar ele își manifestă din nefericire prezența. Violentînd bunul simț public, se află astfel de tineri care confundă libertatea cu libertinajul. Trebuie cu toată hotărîrea să extirpăm din mentalitatea tinerilor astfel de regretabile confuzii. Libertinajul, de la cel vestimentar pînă la cel de comportament, pătează viața noastră nouă, proaspătă, luminoasă.

pentru a fi corespunzători funcției

Andrei IACOVESCU
student

Dacă sîntem atenți la ceea ce se petrece în jurul nostru nu se poate să nu sesizăm ciclul unui fenomen specific studenției. În fiecare toamnă cîteva mii de elevi devin studenții anului I al Institutului politehnic. Eu mă aflu la sfîrșitul anilor de studii. Anul acesta, uitîndu-mă mai atent la cei ce încep acest ciclu superior, m-am întrebat, privindu-i: «Care este drumul pe care l-am parcurs noi, cei care ne apropiem de sfîrșit? Prin ce ne deosebim noi de *boboci?*» Prin cunoștințele noastre, s-ar răspunde în primul moment, prin experiența noastră studențească, s-ar adăuga într-un al doilea moment. «Începem să fim ingineri». Iată ultima concluzie și cea mai apropiată de adevăr. Și totuși n-am răspuns complet la întrebare. A spune că sîntem ingineri sau aproape ingineri nu lămurește întru totul întrebarea: «Prin ce ne-am apropiat de cei mari? Oare cunoștințele însușite nu sînt încă incomplete pe lîngă cele pe care va trebui să le căpătăm în continuare?» Experiența noastră studențească nu este nici pe departe o adevărată experiență inginerească. Ceva însă îmi spune că m-am schimbat, ceva îmi spune că studentul este foarte aproape de inginer. Această etapă finală a studenției, premergătoare aceleia în care rostul meu social va căpăta contururi definitive, îmi dă alte răspunderi. Știu că dacă nu m-am pregătit serios, tenace, sistematic, disciplinat, pentru noua mea profesie, voi fi un om necorespunzător situației mele profesionale. De aceea nu găsesc suficiente cuvinte pentru a-i îndemna pe toți colegii mei mai tineri la o pregătire cît mai temeinică, cît mai asiduă pe tot timpul anilor de studiu. Desigur că nu exclud distracțiile. Am în vedere însă acele distracții care ne procură odihnă activă: excursiile, vizionarea unui film bun, a unui spectacol muzical sau de teatru, lectura unei cărți etc....

o muncă ce implică ordine și seriozitate

Toma GEBER
student

Un student la o facultate tehnică se deosebește de studentul oricărui alt tip de facultate. Pe lîngă calitățile necesare unui element bine pregătit, în stare să facă față cerințelor din orice domeniu, studentii facultăților tehnice trebuie să învețe să muncească mai mult decît ceilalți studenți, de aceea munca lor implică ordine și seriozitate.

În cadrul disciplinelor tehnice, automatica este o ramură tînără și de mare viitor. În meseria noastră, învățătura nu se limitează la cei cinci ani de facultate; cunoștințele căpătate în automatică vor trebui mereu completate, ceea ce necesită însușirea în facultate a unui stil de muncă pe care să-l păstrăm în viitor.

Există, la noi în an, oameni foarte diferiți în ceea ce privește firea; de aici, moduri diferite de a învăța și de a se purta, în viața pe care o petrecem zi de zi împreună. Pe unii îi pasionează meseria, le solicită la maximum preocupările. Acești studenți dau rezultatele cele mai bune. Alții privesc superficial viața de studii. Sînt dezordonați și nedisciplinați. O spun cu toată convingerea: nu numai în școală nu obțin note mari, dar societatea în care vor intra mîine ca profesioniști îi va nota slab.

Sînt, de pildă, unii, care în timpul cursurilor se agită, tulbură liniștea necesară predării. La cererea repetată a profesorului de a avea o atitudine corespunzătoare răspund că se pot pregăti și singuri și că vin la cursuri doar pentru că sînt obligați de decanat. Să fie oare așa?

Eu cred că nu. Cine vrea într-adevăr să studieze trebuie să fie serios și disciplinat. Este de datoria numărului mare de studenți adevărați, demni de acest titlu, de a acționa cu hotărîre și promptitudine pentru a apăra cinstea și onoarea de a fi student al patriei socialiste.

Anchetă realizată
de Bazil DUNĂREANU

În prima zi de cursuri.

carte

● Volumul 23 al **Operelor lui K. Marx și F. Engels,** apărut în Editura politică, cuprinde primul volum al «Capitalului», operă monumentală căreia Marx i-a consacrat aproape întreaga sa viață și care marchează un moment crucial în istoria marxismului.

● Marx-Engels **Despre artă,** vol. I — fragmente din scrierile clasicilor marxism-leninismului care se referă la estetică, teorie și istorie literară, precum și la istoria artei.

● V.I. Lenin **Opere complete,** vol. 40 — cuprinde lucrările scrise de V.I. Lenin în perioada decembrie 1919, aprilie 1920. În materialele elaborate în această perioadă V.I. Lenin sintetizează experiența partidului bolșevic în domeniul organizării apărării patriei socialiste, al consolidării orînduirii de stat și sociale sovietice.

● Un bun roman — **Desen după natură** — publică la Editura pentru literatură Traian Filip, autor al volumului de reportaje **Pămîntul oțelului** (despre Combinatul siderurgic de la Galați) și al romanului **Amar,** apărut în aceeași editură acum vreo cîțiva ani. Cel recent, inspirat din viața intelectualității, a literaților adolescenți, și scris cu nerv și cu deplină stăpînire a meșteșugului scriitoricesc, relevă în Traian Filip un scriitor matur, apt a sonda zone adînci ale existenței și a ne releva în pagini fin creionate procese sociale și psihologice, multe dintre ele destul de complicate.

● Alt roman, vizînd tot lumea artiștilor și grațios prezentat grafic de Val Munteanu, este cel al lui Sorin Titel, intitulat **Reîntoarcerea posibilă** și apărut de asemenea la Editura pentru literatură. Concentrat, scris cu suplețe și îndrăzneală, romanul, fără a beneficia de mari adîncimi, se citește cu interes, relevînd în același timp serioasa creștere artistică a autorului de la volumul **(Capacul)** cu care a debutat acum cîțiva ani în colecția «Luceafărul».

● În același compartiment, al prozei, e de atras atenția asupra volumului de povestiri al lui Vasile Rebreanu — **De chemat bărbatul pe stele** (Editura tineretului); prozatorul, totdeauna interesant, dă un contur mai amplu profilului său prin bucățile recent adunate în volum (unele cunoscute dinainte, din presă).

● **Cercul magic** al lui Nicolae Mărgeanu a apărut într-o nouă ediție la Editura tineretului în colecția «Aventura». E un semn al interesului publicului pentru astfel de scrieri.

● De asemenea, din domeniul prozei e de citit palpitantul jurnal al unui chirurg de Ion Vintilă, intitulat **Încleștarea cu moartea.** E o carte dramatică, care e de presupus că va stîrni și alte condeie, fie ele medicale, fie din alte domenii ale vieții sociale. Dintotdeauna jurnalele acestea ale profesioniștilor altor îndeletniciri decît cele scriitoricești au avut, cînd au fost scrise cu talent, un farmec și o notă de inedit pe care cititorul nu le scapă și le prețuiește.

● Să notăm, în fine, și două traduceri în proză. E vorba de **Diavolul șchiop** al lui Lesage (tradus de Despina Sadoveanu-Manoliu și prefațat de Ion Brăescu) și de romanul **10 negri mititei** de Agatha Christie (transpus în românește de E. Stamatescu și prefațat interesant de D.I. Suchianu), ambele apărute la Editura pentru literatură universală.

● Ion Dodu Bălan, acest remarcabil critic și exeget literar, gata oricînd a prezenta un volum consistent iubitorului de lectură, publică o culegere de articole și studii la Editura pentru literatură, intitulată atrăgător **Valori literare.**

cinema

● Iată un cineast pe care putem spune că «l-am văzut» în întregime: Pierre Étaix. Ultima dintre comediile sale, **Cît timp ești sănătos,** desfășoară un comic inegal, ca și în **Yoyo** de altfel, dar care poartă cert semnele unei personalități artistice. Ca de obicei, regizorul este și interpretul principal. Alături de el mai apar: Denise Perron **(Îndrăgostitul),** Simone Fonder, Vera Valmont, Alain Janey.

● **Fantômas se dezlănțuie.** Promisiunea cu care se încheia seria I, «pe curînd», se împlinește nesperat de repede. Iubitorii genului de aventuri sînt din nou martorii unor urmăriri ce te țin cu sufletul la gură, ai unor lovituri spectaculoase din care nu lipsește însă dramul de ironie pe care André Hunebelle, în felul lui un bun meșteșugar al genului, știe unde să-l arunce. Interpreți: Jean Marais, Mylène Demongeot. Louis de Funès.

● **Partizanii în cîmpie** (o producție a studiourilor din R.P. Chineză). Momente de încleștare dramatică inspirate de lupta pentru libertate a poporului chinez. Regia: Su Li, Wu Chao-ti.

● Filme ce nu trebuie pierdute: **Zorba grecul** (M. Cacoyannis), **Diligența** (John Ford). **Thérèse Desqueyroux** (G. Franju).

● Trei actrițe talentate în trei filme palide: Eva Krzyzewska **(Suzana și băieții),** Anna Prucnal **(Dragostea învinge),** Leslie Caron **(Camera în formă de L).**

● Un valoros documentar de artă, **Brâncuși la Tg. Jiu,** realizat de regizorul documentarist Erich Nussbaum și operatorul Constantin Ionescu-Tonciu; capodoperele marelui sculptor sînt surprinse de aparatul de filmat, devenit ochiul unui privitor ideal: acela care știe să descopere toate unghiurile, să aștepte toate luminile ce cad treptat pe «Coloana infinitului» sau «Masa tăcerii».

Anna Prucnal

disc

● Pe discul **EDC-713-45** puteți asculta patru «șlagăre» în stilul unor vremi trecute, scrise de George Grigoriu pentru filmul «Tunelul» și pentru Margareta Pîslaru, una dintre interpretele principale ale filmului. Trei... tangouri și un fox-dixie care vor cuceri simpatia amatorilor de relicve sonore de epocă. «Și tu îmi placi» sau «Marea mea iubire» vor face vîlvă. Dacă de la Hallyday ne întoarcem la cîntecul pur al lui Salvatore Adamo, de ce să nu ne mai amintim și de fermecătorul și melodiosul tangou? Poate că ne-am cam săturat de atîta ye-ye!

CÎNTECE DE DRAGOSTE
SONIA CRUCERU
ELECTRECORD

● Sonia Cruceru, o remarcabilă interpretă de cîntece de dragoste. Vocea ei caldă, personală și însoțită de un bun dar al interpretării transmite dramatism cîntecelor de pe discul **45-EDC-683.** «Sînt zile care nu se uită», «Sub salcia plecată», «Am vrut să fug de tine» și «Aș vrea să fii iubirea mea» vor îmbogăți discoteca dumneavoastră afectivă!

● Franca Siciliano cu orchestrele Vittorio Sforzi și Trama — o interpretă care cîntă, fără să încerce a imita pe alții, cîntece ce-i sînt apropiate, pe care le cunoaște și le simte. Ascultați pe acest disc **(45-EDC-708)** în special «Questa sera no» și «Una di noi».

muzică

● «Tulburător, straniu, sălbatic și îngrijorător cînt» — scria poetul Alfred de Vigny despre «Recviemul» de Berlioz, această impresionantă messă profană, inspirată de tradiționalul text liturgic. O vom asculta la 8 octombrie în interpretarea Filarmonicii «George Enescu», dirijor Mircea Basarab, solist Ion Piso. Cîntă corurile Filarmonicii (dirijor Vasile Pintea), Radioteleviziunii (dirijor Aurel Grigoraș), Ansamblul Sfatului Popular al Capitalei (dirijor Ștefan Mureșanu) și Muzica reprezentativă a armatei (sala mare a Palatului).

● Oaspetele săptămînii este Orchestra Filarmonicii cehe, care va prezenta două concerte în 9 și 10 octombrie. Primul program, dirijat de Zdeneck Mǎcal, cuprinde lucrări de Smetana, Beethoven și Ceaikovski (solist Ivan Moravec); al doilea, dirijat de Karel Ančerl cuprinde lucrări de Janacek, Richard Strauss și Dvorak (Ateneu).

● Paul Popescu dirijează la 13 octombrie Orchestra simfonică a Radioteleviziunii. Semnalăm o primă audiție: piesa pentru orchestră, cor de femei și bandă magnetică «Pe o plajă japoneză», de Mircea Istrate; pianista Sarica Eysegul (Turcia) va interpreta Concertul nr. 1 în mi minor de Chopin; programul se încheie cu Simfonia a V-a de Anton Bruckner.

● O bogată activitate de muzică de cameră se desfășoară în acest început de stagiune la sala mică a Palatului. Vă invităm aci, la 11 octombrie. Cîntă Ion Voicu, Cozighian Varujan, Daniel Podlovski, Mircea Opreanu, George Popovici, Gaston Niculescu, Nicolae Șarpe, Marius Suciu și Maria Fotino. Vom asculta sonate de Brahms și Octetul opus 20 de Mendelssohn-Bartholdy. La 14 octombrie, audiem «Concertul de muzică preclasică» interpretat de Emilia Petrescu, Francisc Laszlo, Petre Lefterescu, Ilse Laszlo și Kurt Mild.

teatru

● Teatrul de Comedie se află în turneu peste hotare. În acest timp e gata de plecare pentru un turneu în R.P.Ungară Teatrul Național «I.L. Caragiale». Repertoriul de turneu: **O scrisoare pierdută** de I.L. Caragiale, **Moartea unui artist** de Horia Lovinescu și **Oameni care tac** de Al. Voitin.

● Săptămîna aceasta ne-a oferit, în Capitală, două premiere, două spectacole de amploare asupra cărora vom reveni: **Richard al II-lea** de William Shakespeare la Teatrul Mic și **Moartea lui Danton** de Büchner la Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra».

● Un spectacol deosebit de interesant, realizat de ansamblul popular «Perinița»: **De la străbunii mei pînă la tine.** Sîntem invitați să asistăm la o suită de momente ce ilustrează vechi obiceiuri și tradiții românești, într-o formulă scenică inspirat realizată de Aurel Storin. Fiecare episod e, de fapt, un moment dramatic, pus în scenă cu o bogată fantezie.

● **Io, Mircea Voievod,** piesa lui Dan Tărchilă, a văzut din nou lumina rampei în premieră inaugurală de stagiune la Oradea, într-un spectacol de ținută realizat de Ion Deloreanu cu: Nicolae Toma și Eugen Țugulea, Alla Tăutu, Gina Nicolae, Viorica Cernucan, Ion Mîinea, Vladimir Jurăscu.

● La Timișoara rolul titular al piesei de mai sus a fost interpretat de artistul emerit Gh. Leahu.

● Parfum și poezie de epocă într-un spectacol autentic «moldovenesc»: reluarea, la Naționalul ieșean, după mai mulți ani, a spectacolului **Căruța cu paiațe** de Mircea Ștefănescu. Cu mici modificări, afișul e același ca la premieră: regia N. Al. Toscani; printre interpreți: Șt. Dăncinescu, George Popovici, Any Braeski, Ion Lascăr — artiști emeriți, C. Dinulescu, Adina Popa, Elvira Bartok; scenografia: Elena Forțu.

● Interesantă încercare de a privi într-o lumină modernă, contemporană, eroii lui Caragiale, dincolo de șarjă și grotesc: premiera **O noapte furtunoasă** la Teatrul Național din Cluj. Regia Ion Taub. Scenografia aparține lui C. Piliuță. Interpreți: Silvia Ghelan, Melania Ursu, G. Nuțescu, A. Giurumia, Zighi Munte.

Victor Rebengiuc

Ileana Predescu

televiziune

Duminică, 9 octombrie. Cuplaj fotbalistic (să dea Dumnezeu, dar sîntem sceptici): Steaua — UTA și Rapid — Dinamo-Pitești ● În continuare veți putea urmări simpaticul «Magazin... duminical» (17.30) ● Maria Lătărețu, Artemiza Bejan, Benone Sinulescu, Dumitru Constantin — interpreții preferați ai acestei săptămîni (18.30) ● «Spectru» se numește emisiunea de varietăți pe care ne-o propune Studioul de televiziune din Sofia (19.30) ● Veți putea urmări — retransmise de la Cluj — aspecte de la finala Campionatului european feminin de baschet (20.30) ● Scenarizarea excelentei povestiri «Judecătorul și călăul» de Fr. Dürrenmatt se bucură de o bună distribuție din care reținem: George Mărutză, Aurel Rogalschi, Mircea Anghelescu, Vali Voiculescu-Pepino, Ion Marinescu (21.15).

Marți, 11 octombrie. «Procesul micronilor» este titlul unui reportaj-anchetă reținut de Telecronica economică (19.20) ● O nouă orchestră de muzică ușoară «Do-re-mi» și o veche cunoștință: Margareta Pîslaru (19.40) ● Un colectiv al Teatrului Național din Cluj ne oferă spectacolul cu piesa «Omul cu mîrțoaga» de Gh. Ciprian (20.00).

Miercuri, 12 octombrie. Un adevărat festin... fotbalistic: Petrolul — Liverpool (Cupa campionilor europeni), Steaua — Strasbourg (Cupa cupelor) și Torpedo Moscova — Internazionale Milano (Cupa campionilor europeni) ● Serialul «Casa șerpilor», film realizat de studiourile din R.F.G. (19.50) ● Cîteva subiecte interesante abordate de rubrica științifică: Probleme actuale și de perspectivă în cercetarea spațiului cosmic; Palinologia — o știință tînără; Taina muntelui de cretă (20.20) ● «Aport, Muhtar!» un film nici nou, nici grozav (21.05).

Joi, 13 octombrie. «Ancheta TV» urmărește cîteva probleme ținînd de buna deservire în unitățile comerciale (19.40) ● Clubul tinereții, cu ale tinereții veșnic actuale întrebări despre prietenie, dragoste, căsnicie (20.00) ● Celebrul documentarist Robert Flaherty ne este evocat din nou, de data aceasta cu lucrarea sa «Omul din Aran» (21.00) ● Cîțiva fruntași ai artei noastre coregrafice: Alexa Dumitrache-Mezincescu, Ileana Iliescu, Magdalena Popa, Ira Stenkovskaia, Sergiu Stefanschi, Amatto Checiulescu, Petre Ciortea, Ion Tugearu într-un program intitulat «Poezia toamnei» (21.30) ● Parada vedetelor (22.00).

Vineri, 14 octombrie. Țara Moților la rubrica «Atlas folcloric» (19.30) ● Itinerarul Teleglobului ne poartă prin Canada (21.15) ● Apreciatul interpret de muzică ușoară Constantin Drăghici și dirijorul Horia Moculescu în fața camerelor TV (22.15).

Sîmbătă, 15 octombrie. După hebdomadarele emisiuni: Colecții, colecționari, pasiuni (19.20), Actualitatea cinematografică (19.45), Teleenciclopedia (20.00) — vom vedea un nou episod «Omul invizibil» (ah, «Sfîntul»!) (21.15) ● Și, în sfîrșit, o nouă emisiune muzical-coregrafică (21.45).

COPERTELE NOASTRE:

Pag. 1. Maternitate,

Fotografie de Elena GHERA

Pag. 24. Cîntăreața de muzică ușoară POMPILIA STOIAN

Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“.

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

curier

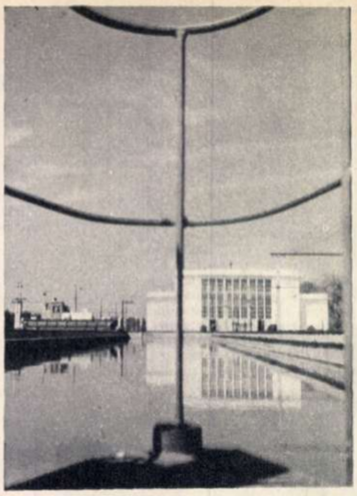

la arcuda

La stația de filtrare a apei de la Arcuda-București s-au efectuat de curînd lucrări hidrotehnice menite să sporească debitul de apă pentru Capitală. S-au construit noi canale și un nou apeduct care fac legătura cu nodul hidraulic de la punctul denumit Bîcu; s-a construit de asemenea o stație hidromecanică.

În fotografie: noi bazine de decantare.

variate sortimente de ciment

În laboratoarele industriei cimentului, activitatea de cercetare este concentrată îndeosebi spre valorificarea deplină a resurselor naționale de materie primă pentru realizarea unor sortimente cu calități superioare. Au fost obținute astfel, între altele, o serie de cimenturi cu rezistențe inițiale ridicate (300-400 kg pe cmp, la 24 ore), cimenturi necesare industriei petroliere (pentru sonde cu presiuni înalte) și cimenturi hidrotehnice (folosite la baraje). Și-au găsit totodată o utilizare superioară în industria cimentului o serie de materiale neobișnuite acestui sector. Un colectiv de la Institutul politehnic din Cluj a rezolvat, de pildă, problema fabricării betoanelor expandate cu pulberi de aluminiu. S-a dovedit că betonul preparat cu asemenea pulberi este foarte ușor, extrem de rezistent și un bun izolator. Și la întreprinderea din Doicești s-a realizat, din praf de aluminiu, cenușă (rezultată de la arderea cărbunelui la termocentrala din aceeași localitate), var, ghips și detergenți, un beton extrem de ușor și rezistent. Un calup din acest material are volumul a 14 cărămizi obișnuite, dar greutatea a numai 4. Efectul practic: construcții ușoare, productivitate mare pe șantiere.

Zgura cupriferă granulată, un deșeu rezultat din prelucrarea metalelor neferoase, a căpătat și ea o folosință, fabrica din Turda realizînd cu acest material — bogat în siliciu — cimenturi cu rezistențe sporite.

Alte sortimente urmează a fi introduse în producție. Unul dintre acestea este cimentul hidrotehnic rezistent la sulfați, experimentat de fabrica «Temelia» — Brașov pentru barajul de la Porțile de Fier, cimentul hidrotehnic cu zgură «HZ», cimenturi pentru sonde de mare adîncime (5 000-7 000 m), cimentul aluminos de mărcile 400 și 500 (refractar și anticorosiv), cimenturi cu rezistențe inițiale de peste 400 kg pe cmp, cimenturi albe și cimenturi colorate pentru finisaje de construcții.

În prezent, țara noastră produce — pentru nevoile interne și de export — circa 30 de sortimente de ciment, aproape de 7 ori mai multe decît în anul 1950.

Gh. BRĂTESCU

de „ziua petrolistului“

Ca în fiecare an, în țară se sărbătorește «Ziua petrolistului», închinată muncii neobosite și succeselor obținute de cei ce valorifică o mare bogăție națională: petrolul. În cele ce urmează, corespondentul nostru ne face cunoscută o nouă realizare în domeniul modernizării exploatărilor petroliere.

Moșoaia este prima din schelele de extracție ale regiunii Argeș care beneficiază de controlul și supravegherea automată a funcționării sondelor. La fiecare din cele 180 de sonde aflate în pompaj, cuplate la supravegherea automată, au fost montate sisteme de traducere și transmițătoare prin intermediul cărora se urmărește în orice moment desfășurarea procesului de extracție. De la pupitrul de comandă dispecerul supraveghează automat funcționarea pompelor de adîncime, starea echipamentului de fund (pompe de adîncime, prăjini de pompare, țevi de extracție), coordonează operativ activitatea de intervenție și alte operații numite — în limbajul curent al petroliștilor — dinamograme. Cu o nouă apăsare pe butoane se obțin informații asupra funcționării utilajelor de suprafață, echilibrul unității de pompare și consumul de energie electrică. Numai în luna septembrie au fost făcute peste 1 600 de dinamograme și 4 050 electrograme. De la pupitrele de comandă se supraveghează și se comandă sondele la distanțe mari, situate chiar în locuri greu accesibile.

I. BOCIU

---

cadran internațional

de 30 de ori mai puțin

Într-o perioadă de patru ani — 1960-1964 — pentru care există date statistice definitive, venitul pe locuitor în statele aflate în curs de dezvoltare a sporit cu doi dolari pe an. În aceeași perioadă, sporul mediu anual în statele capitaliste dezvoltate a fost de 60 dolari. Cifrele nu pot surprinde. Citarea lor la recent încheiata sesiune a Consiliului pentru comerț și dezvoltare a constituit un argument în plus pentru demonstrarea tezei că situația economică a celei «de-a treia lumi» nu a încetat să se înrăutățească, atît absolut cît și relativ, în cei doi ani care s-au scurs de la Conferința pentru comerț și dezvoltare.

La sesiune s-a discutat despre injusta politică economică a statelor capitaliste dezvoltate, față de statele în curs de dezvoltare. Pentru acestea din urmă problema principală (exceptînd chestiunea ajutorului tehnico-economic pe care îl solicită) o constituie posibilitatea ca, exportînd materiile prime de care dispun, să cîștige, prin propriile lor forțe, sumele necesare echipării lor industriale și rambursării diverselor ajutoare. Iată de ce s-a auzit tot mai des repetată lozinca acestor state: mai bine comerț decît ajutor. Or, ce se întîmplă pe piața mondială capitalistă? Prețurile produselor industriale de toate tipurile cresc necontenit în ultimii doi ani. În același timp, sub pretextul promovării unei politici antiinflaționiste, principalele state capitaliste au impus prețuri permanent mai scăzute pentru importurile lor de materii prime agrare și industriale. Rezultatul este ușor de bănuit. Statele slab dezvoltate au putut să achiziționeze mai puțin echipament industrial în schimbul exporturilor lor de materii prime.

S-a ajuns la situația consemnată în ultimul raport al GATT cu privire la evoluția comerțului mondial: în 1965 volumul exporturilor mondiale a sporit cu numai 8% față de 10% înregistrat în cursul anului anterior. Această scădere de ritm a afectat însă în primul rînd tocmai comerțul statelor aflate în curs de dezvoltare.

În aceste condiții, luările de atitudine ale delegaților țării noastre au fost primite o dată în plus cu un viu interes. Reprezentanții țării noastre au arătat că România promovează cu consecvență schimburi comerciale bazate pe avantajul reciproc și respectarea suveranității naționale. Delegați ai unor țări străine au subliniat la rîndul lor contribuția adusă de România la industrializarea statelor reprezentate de ei și la armonioasa dezvoltare a comerțului exterior al acestora.

Lupta pentru introducerea unor principii juste și echitabile în relațiile comerciale internaționale va continua pînă la viitoarea Conferință mondială pentru comerț și dezvoltare — în 1967 — conferință care va reprezenta o nouă etapă în acțiunea de dezvoltare a schimburilor economice dintre state.

Eugen PHOEBUS

va fi străpunsă scoarța pămîntului?

O știre apărută recent în presa franceză informează că S.U.A., după ce au cheltuit fabuloasa sumă de 55 milioane dolari pentru realizarea proiectului Mohole care prevede forarea scoarței terestre pînă la mari adîncimi, au hotărît să abandoneze lucrarea. După cum se știe, proiectul Mohole — elaborat în urma indicațiilor celei de-a 11-a Adunări generale a Uniunii geodezice și geofizice internaționale care a avut loc la Toronto (Canada) în anul 1957 — urmărește străpungerea scoarței pînă la nucleul pămîntului și cercetarea structurii păturilor de adîncime.

Uniunea Sovietică a anunțat că va continua eforturile sale îndreptate spre realizarea acestui țel științific. Spre deosebire de S.U.A., care își aleseseră punctul de foraj în Oceanul Pacific, nu departe de Insulele Hawaii, Uniunea Sovietică s-a oprit asupra platformei continentale, orientîndu-se spre depresiunea Mării Caspice, Munții Urali, Transcaucazia, Peninsula Kola și Insulele Kurile.

În depresiunea Mării Caspice forajul a început din anul 1961, atingînd în 1965 adîncimea de aproape 6 000 metri. Totuși, datorită dificultăților întîmpinate în această regiune, obiectivul a fost redus de la 14 la 7 km. În Munții Urali se ajunsese în 1965 la 3 800 metri adîncime, dintre care 2 000 săpați în rocă cristalină. Aici se prevede pentru următorii 3-4 ani atingerea unei adîncimi de 14 km.

În Insulele Kurile lucrările nu au început încă. Planurile preliminare prevăd executarea forajelor pînă în anii 1971-1972.

I. MIHNEA

Desenul de mai jos prezintă proiectele de străpungere a scoarței pămîntului — cel sovietic de pe platforma continentală, iar cel american (abandonat) în Oceanul Pacific, în preajma insulelor Hawaii.

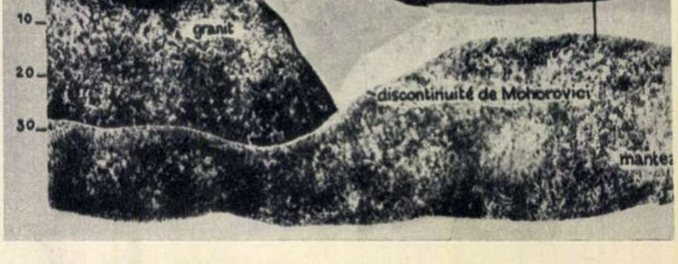

La pupitru: Karel Ančerl.

tradițiile filarmonicii cehe

După 11 ani de la primul ei turneu în România, Orchestra simfonică a Filarmonicii cehe se prezintă din nou în fața publicului românesc.

Cu multe luni înainte de acest turneu, care a fost precedat de participarea Filarmonicii cehe la recentul Festival internațional de la Montreux și care urmează să fie continuat cu o serie de concerte în Bulgaria și Turcia, întregul ansamblu a lucrat intens pentru pregătirea noii «ieșiri în lume», care adaugă încă o pagină la istoria plină în succese a Filarmonicii cehe.

Prestigioasă instituție muzicală, orchestră valoroasă cu largă audiență, Filarmonica cehă se bucură de popularitate și prețuire în Cehoslovacia și peste hotare, nu numai datorită virtuților sale artistice remarcabile, ci și pentru că are un trecut bogat, purtînd amprenta tradițiilor celor mai nobile ale muzicii.

Născută în ultimul deceniu al secolului trecut, în toiul grevei instrumentiștilor Teatrului Național din Praga, orchestra aceasta este considerată, cum îmi spunea un coleg cehoslovac, drept o «formație muzicală revoluționară», înțelegînd prin aceasta că, încă de la începutul existenței sale, Filarmonica cehă s-a situat alături de forțele progresiste ale țării. În cartea de aur a orchestrei sînt consemnate multe evenimente remarcabile, dar faptul că primul ei concert a avut loc la 4 ianuarie 1896, sub bagheta compozitorului Antonin Dvorak, constituie mărturia unei valori inițiale care, departe de a se diminua cu timpul, a căpătat, dimpotrivă, noi valențe artistice. La pupitrul Filarmonicii cehe s-au perindat în decurs de șapte decenii mari celebrități muzicale: Edvard Grieg, Alexandr Glazunov, Richard Strauss, Gustav Mahler și mulți alții. Evocînd palmaresul ultimelor decenii, ziaristul cehoslovac Jaromir Grock citează numele unor muzicieni reputați, care au dirijat concerte ale Filarmonicii cehe. Printre ei, alături de Mravinski, Honnegger, Munch și Stokovski, este amintită figura de neuitat a regretatului George Georgescu, a cărui baghetă a marcat atîtea succese ale orchestrei pragheze, printre care și concertele acesteia conduse de dirijorul român la Festivalul muzical de la Salzburg, în 1963.

Un loc deosebit în repertoriul permanent al Filarmonicii cehe este rezervat creației marelui George Enescu și altor compozitori români. Nu o dată, de-a lungul anilor, sub bagheta eminentului dirijor Karel Ančerl sau a altor muzicieni cehoslovaci, lucrările lui Enescu sau ale altor compozitori români au fost interpretate în execuții ireproșabile, bucurîndu-se de aprecierile unanime ale publicului meloman.

Elev al lui Vaclav Talich, care a condus vreme de un sfert de veac Filarmonica cehă, dirijorul Karel Ančerl este o personalitate proeminentă a muzicii cehoslovace, fiind un continuator demn al tradițiilor acesteia și totodată un creator de înaltă clasă, un propagandist pasionat al muzicii clasice și contemporane. Cine l-a văzut la pupitru, nu poate uita gestul sobru, expresiv, plin de elevație al dirijorului, care știe să îmbine cu măiestrie, temperamental sau vulcanic, cu sensibilitatea aparte ce îl caracterizează. Ančerl este secondat la pupitru de tînărul dirijor Zdeneck Macal, laureat al Concursului internațional de dirijori de la Besançon.

Filarmonica cehă, care era reprezentată la începuturile ei doar de orchestra simfonică, este astăzi o instituție de cultură cu numeroase compartimente, între care se numără corul ceh cu 150 de membri, cvartetul «Smetana», nonetul ceh și corul de copii format din 250 de elevi.

D. B.

nemulțumirile lui feisal

«Grijile regelui Feisal al Arabiei Saudite cresc» — observa de curînd un comentator; știri recente din presa arabă i-au exemplificat cu promptitudine spusele. Revista libaneză **El Sayed** anunță că grupul emirilor saudiți care se opun politicii regelui Feisal se întărește. Oponenții monarhului wahabit, scrie revista, «critică atît politica internă a Ryadului, cît și cea interarabă, mai ales atitudinea sa față de problema yemenită». Pe de altă parte, încunoștințează o altă sursă libaneză — publicația **Al Lewaa** — se pare că abulicul exrege Saud, debarcat și exilat din țară în urmă cu cîțiva ani, a început să se pună în mișcare în vederea recuceririi tronului. Pentru a-și atinge scopul, Saud a hotărît (sau mai degrabă — opinează **Al Lewaa** — a fost determinat de către fiul său, emirul Tamen) să investească două milioane de lire libaneze în operațiunea «Restaurația».

Printre nemulțumirile lui Feisal trebuie, evident, consemnate eșecurile repetate ale ideii «alianței islamice». Lansată cu aproape un an în urmă de monarhul saudit, ideea unui «pact islamic» care să grupeze forțele conservatoare din Orientul Apropiat și Mijlociu n-a întîmpinat audiența presupusă de inițiatorul său. În numeroase capitale arabe și musulmane planul lui Feisal a fost apreciat drept «o operațiune puțin favorabilă obiectivelor acestor țări, în schimb foarte apropiată intereselor anumitor cercuri occidentale și mai ales americane» (**Le Monde**). Observatorii au calificat în unanimitate amînarea proiectatei conferințe interarabe la cel mai înalt nivel drept un eșec al diplomației de la Ryad. Feisal — au explicat ei — s-a văzut astfel lipsit de o tribună de la care ar fi putut agita din nou ideea proiectatei «alianțe islamice».

Ca o compensație — nota un comentator cu simțul umorului — Feisal a hotărît să-și ofere, pentru perioada afectată inițial conferinței amînate, un turneu «de consolare» într-o serie de țări din Asia și Africa. Negreșit, unul dintre obiectivele principale ale călătoriilor lui Feisal era propagarea ideii «pactului islamic». Monarhul wahabit a înregistrat însă în diferitele capitale vizitate o reacție diferită de cea pe care o sconta. La Ankara, cercurile oficiale au întîmpinat cu rezervă ideea pactului, considerînd că acesta «nu contribuie la unitate ci la dezbinare în Orientul Apropiat» — după cum scria ziarul turc **Cumhuriyet.** Comunicatele oficiale publicate după încheierea vizitelor în Mali și Maroc nu lasă să se înțeleagă dacă aceste țări sprijină ideea «pactului islamic». De altfel, Marocul, ca și Tunisia — ultima etapă a călătoriei lui Feisal — se opun unor inițiative care ar contribui la adîncirea dezacordurilor din lumea arabă.

Acești factori motivează aprecierea unei bune părți a presei arabe potrivit căreia în cursul îndelungatului turneu diplomatic Feisal n-a căpătat satisfacții pe măsura eforturilor depuse în favoarea «sfintei alianțe islamice». Turneul de «consolare» a fost tot atît de puțin reconfortant ca și disputele pentru domnie cu numeroșii săi frați.

Corneliu VLAD

din lume adunate

Pe ușa unui confortabil birou aflat în sediul N.A.T.O. de la Paris este fixată următoarea inscripție: «Funcționarul organizațiilor de femei». Ce caută asemenea «unități civile» într-un organism atît de militar? Biroul, condus de doamna Inga Haag, se ocupă cu munca de propagare a țelurilor N.A.T.O. în rîndurile femeilor din țările participante. «Femeile reprezintă o fracțiune importantă a corpului electoral și de aceea trebuie informate pe ce cheltuiesc banii și timpul țările lor» — a declarat doamna Haag. Să nu credeți însă că femeile în cauză sînt informate despre situația stocurilor de arme atomice, despre planurile strategice și tactice agresive, despre rezultatele manevrelor militare etc., etc. Nu! După propria declarație a conducătoarei acestui birou, femeilor, din principiu, nu trebuie să li se vorbească despre «război și bătălii». Li se spune că N.A.T.O. este o organizație «preocupată de pace», că, de pildă, serviciile sale sînt în mod regulat informate «despre felul cum decurg tratativele dezarmării de la Geneva».

Așadar, cu votanții de sex feminin se discută altfel decît în consiliile N.A.T.O. Dar frămîntările din acest bloc au devenit atît de virulente încît orice cetățean care răsfoiește numai din cînd în cînd un ziar poate să-și dea seama că N.A.T.O. nu constituie decît instrumentul unei politici militariste, care nu corespunde intereselor păcii și dezarmării. Faptul că s-au acumulat presiunile pentru reducerea participării financiare la N.A.T.O. arată că doamna Haag împreună cu alți funcționari din serviciile psihologice ale blocului au înregistrat un eșec. Votanții de toate sexele află pe ce se cheltuiesc banii și consideră, pe bună dreptate, că nu merită.

*

— Istoria a hotărît așa!
— Care istorie?

Întrebarea a fost pusă de un ziarist englez, după un discurs rostit de noul premier al țării apartheidului, Vorster, acum cîteva zile. Premierul sud-african a afirmat: «este o greșeală să se bată monedă din faptul că 87 la sută din pămînturile agricole aparțin albilor și 13 la sută africanilor. Această repartiție a pămînturilor a fost hotărîtă de istorie».

Într-adevăr, care istorie? Ziarul englez **Daily Mirror** constată că este vorba de istoria «forței și armelor coloniștilor albi». Ne întrebăm ce se va întîmpla cînd și sclavii negri vor avea forța și armele necesare pentru a scăpa de jugul apartheidului? Vor mai spune, Vorster sau urmașii săi, că așa a hotărît istoria? Desigur că nu. Se va vorbi despre «subversiune», încălcarea «libertăților», de primejdii ce amenință «civilizația», așa cum fac astăzi alți vorsteri în diferite alte părți ale lumii. Numai că aceasta va fi una din cele mai drepte și ireversibile hotărîri ale istoriei.

*

Faimosul general în retragere Edward Landsdale, adus de ambasadorul american la Saigon pentru aplicarea unui program de «pacificare» a satelor sud-vietnameze, plan lansat la conferința de la Honolulu de către președintele Johnson și Ky, a amenințat că-și dă demisia.

De ce?

După părerea lui, planul ar fi aplicat în mod nesatisfăcător de autoritățile americane cu care colaborează el. Este interesant însă că încă înainte de această declarație la Saigon a fost răspîndit zvonul că tocmai autoritățile locale americane s-au hotărît să obțină scoaterea la pensie a lui Landsdale, fiind nemulțumite de performanțele sale. E greu de precizat care din cele două tabere are dreptate. Esențialul constă în faptul că planul nu merge. Și asta arată că au dreptate cei care luptă împotriva lui.

Nicolae URECHE

mitul lui el cordobes

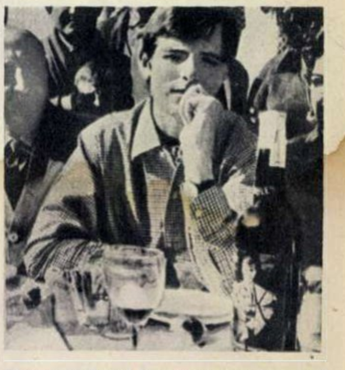

Legenda lui El Cordobes a depășit de mult granițele Spaniei și a căpătat valoare de simbol. «Este un Picasso al arenei», spun despre el admiratoarele. El Cordobes descoperă continuu figuri noi în vechea artă a luptei cu taurii, deși n-a urmat nici una din școlile speciale. La 29 mai, El Cordobes a dobîndit titlul de glorie de a fi singurul toreador care a ucis în arenă, într-o singură lună, 31 de tauri.

Povestea vieții lui este cunoscută tuturor spaniolilor. Rămas orfan de mic, Manuel Benitez a vagabondat pe străzile Cordobei pînă cînd, mînat poate de foame, și-a riscat viața înfruntînd nepregătit un taur în arenă. Astăzi pentru fiecare intrare în arenă temerarul toreador primește peste 10 000 de dolari. A fost lansat mitul El Cordobes!

Numele toreadorului a căpătat forța magică de a asigura prosperitatea în afaceri, de a produce bani. În Spania s-au pus în vînzare țigări El Cordobes, vin superior El Cordobes, s-au constituit «cluburi» El Cordobes, la rubricile sportive, ca și la cele mondene, numele vestitului toreador este nelipsit, iar chipul lui îți surîde de pe coperta multor reviste ilustrate.

Totul se face după o rețetă devenită standard: succesul unui talent (de regulă, real) este exploatat, cu ajutorul publicității, pînă la saturație. În ziare, pe micul ecran, pe șosele, numele vedetei apare și reapare pînă la obsesie, iar profiturile celor ce-l folosesc sporesc continuu. Există un resort intim al stîrnirii curiozității și, implicit, al simpatiei publicului, iar răsplata pentru această descoperire nu se lasă așteptată pentru oamenii de afaceri asociați cu norocoasa vedetă. Pînă acum El Cordobes a realizat o avere de peste 6 000 000 de dolari, pe care i-a investit într-un teren de peste 8 000 de hectare și în afaceri imobiliare la Cordoba și Madrid (încadrîndu-se în «boom»-ul turistic al Spaniei, el a deschis un șantier pentru construcția unui hotel ultramodern cu șapte etaje). Pentru că a consimțit să turneze un film autobiografic, i s-a oferit mai mult decît a costat odinioară vestita «armadă» spaniolă.

Iar tinerilor care — potrivit tradiției — se aventurează o dată pe an pentru a înfrunta taurii lăsați în libertate pe străzile orașelor spaniole, cariera lui El Cordobes le este înfățișată ca un miraj... care poate fi atins.

Z. FLOREA

f-111

După optzeci de mii de ore de studiu, după patru ani de la lansarea proiectului (noiembrie 1962) și aproape doi ani de la primul zbor experimental (decembrie 1964), se pare că firmele americane General Dynamics și Pratt and Whitney, care sînt principalii constructori ai faimosului avion de vînătoare cu aripi variabile F-111, nu-și vor putea respecta angajamentele: performanțele proiectate nu au fost atinse. Dacă după aproape patru luni de încercări aparatul a reușit să treacă bariera sunetului (martie 1965) — păreri pesimiste afirmă acum că avionul va fi incapabil să atingă Mach 2,5 și să mențină, la o mică altitudine, o viteză supersonică. De asemenea criticile afirmă că aparatul ar fi atins, în timpul experimentărilor, o altitudine cu 25% inferioară celei așteptate și — ceea ce afectează în special cercurile militare — F-111 va fi foarte greu de pilotat cînd va zbura cu încărcătură maximă. Ca urmare, cînd s-a votat bugetul apărării, senatorii americani au amînat eventualul credit destinat marinei pentru achiziționarea acestui tip de avion. F-111 este proiectat în patru variante (F-111 A, de intercepție și atac; F-111 B, îmbarcat; RF-111, de recunoaștere și FB-111, un bombardier). Cele două firme constructoare contau pe cumpărarea a 528 de exemplare, dintre care 454 de către Statele Unite. Un număr de 210 aparate FB-111 urmau să înlocuiască în 1968 o parte din flota pe care o deține Strategic Air Command, dar chiar piloții se îndoiesc că avionul, în actuala versiune, va atinge cu încărcătură completă cei 5 200 km/h proiectați. Cît privește varianta navală (F-111 B), s-a dovedit a fi dificilă în apontajul pe vasele portavion. Unii dintre aliații S.U.A., care sînt legați de proiectul F-111, s-au grăbit să facă precizări: după ministrul australian al aviației, care s-a plîns de creșterea an de an a costului acestor avioane, Healey, ministrul britanic al apărării, a lăsat să se înțeleagă că ar putea fi anulată comanda celor 50 de F-111 dacă aparatele nu vor satisface — prin performanțele lor — pe aviatorii englezi.

I. CORIBAN

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI 41 505

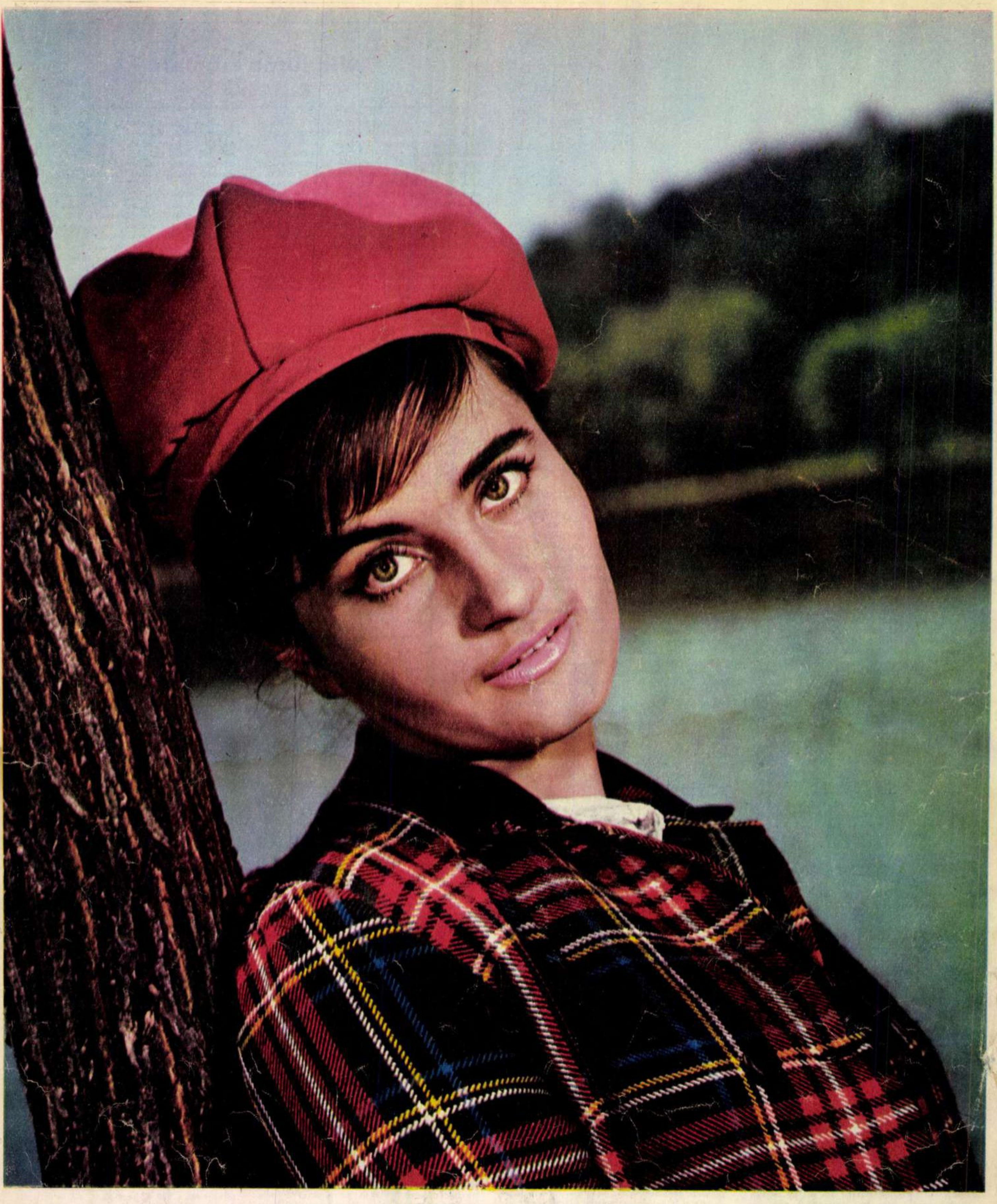

ANUL XV NR. 42 (594) — 15 octombrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

curier

citadela învățămîntului politehnic

La București, în apropierea tînărului ansamblu al căminelor studențești de la Grozăvești, prinde contururi noua construcție a Institutului politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej». În legătură cu această importantă construcție bucureșteană, prof. arhitect *Octav Doicescu*, conducătorul grupului de proiectanți, ne-a relatat că viitoarea cetate universitară — edificiu prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. — se realizează după o concepție care îmbină tehnica avansată cu arhitectura noastră tradițională. Constituind o amplă dotare a Capitalei ea va aduce un plus de frumusețe orașului. În institut vor studia 15 000 de studenți în 63 de discipline diferite. Cele 12 facultăți vor dispune de o suprafață construită de circa 175 000 mp. Jumătate din acest spațiu este rezervat laboratoarelor, al căror număr se ridică la aproape 600. Alte spații sînt afectate aulei mari cu 1 500 de locuri, celor 10 amfiteatre și 16 aule cu peste 200 de locuri fiecare, aulei cu 500 de locuri, celor 250 de săli de proiecție, de desen și de curs, bibliotecilor, cabinetelor și laboratoarelor profesorilor etc. În preajma clădirilor institutului urmează a fi realizat un complex sportiv și de recreare, cu un stadion, bazine de înot, săli de gimnastică, terenuri de sport, un club cu sală de spectacole și de bal etc. Întregul ansamblu — a încheiat prof. arh. Octav Doicescu — a cărui proiectare a concentrat gîndirea a 400 de cadre didactice universitare, specialiști și proiectanți, va constitui în final cel mai puternic nucleu de formare tehnică și științifică pe care România și-a propus vreodată să-l făurească.

Referindu-se la desfășurarea lucrărilor, ing. Emil Bumbăcea, șeful șantierului, a arătat că prima construcție urmează a fi dată parțial în funcțiune în anul 1968, urmînd ca întregul institut să fie gata în 1972. În vederea începerii lucrărilor de bază, au fost executate nivelări de teren, s-au montat rețele subterane si s-au creat drumuri de acces. Bilanțul lucrărilor efectuate pînă acum întrunește următoarele date: desecarea unor porțiuni de teren mlăștinos însumînd circa 10 ha, realizarea a 320 000 mc terasamente, 11 km de canalizări și drumuri, 10 km rețele de alimentare cu apă și termoficare. Au fost turnați totodată peste 10 000 mc de beton pentru fundații și planșee. De pe acum a prins contur clădirea principală care va avea subsol, parter și 3 etaje. La alte clădiri se excavează fundațiile și se pregătesc cofrajele. Lucrul pe șantier este astfel organizat, încît el se va desfășura fără greutăți și pe timpul iernii. Astfel, a încheiat Emil Bumbăcea, ne creăm permanent condiții pentru a realiza la timp toate obiectivele prevăzute.

Gheorghe **BRĂTESCU**

eminescu la blaj

Recent s-a împlinit un secol de cînd Eminescu a poposit la Blaj, rămînînd timp de cîteva luni oaspetele orașului. În amintirea acestui eveniment — pe care locuitorii Blajului au ținut să-l sărbătorească — s-a deschis zilele trecute într-una din sălile muzeului din acest oraș o expoziție comemorativă intitulată: «Eminescu — mai - octombrie 1866».

Cu acest prilej au fost expuse o serie de documente interesante legate de viața poetului, versuri scrise în vremea cînd s-a oprit la Blaj, ilustrații redînd aspectul orașului în acea epocă, locuința în care a fost găzduit, imagini din locurile unde s-a oprit și de care s-a legat mai mult. Este de asemenea expusă o fotografie a teiului aflat pe o colină a orașului de sub care, privind Blajul — așa cum se spune — Eminescu ar fi exclamat: «Te salut din inimă, Romă mică».

Un exponat interesant îl constituie o veche broșură cuprinzînd amintirile unor locuitori ai Blajului în legătură cu vizita poetului în acest oraș.

Expoziția se bucură de o bună apreciere din partea vizitatorilor și ea va continua să fie deschisă pînă la sfîrșitul anului.

F. SURU

sînt șaptezeci de ani de atunci...

Certificatul de naștere al cinematografului poartă data de 28 decembrie 1895, cînd inginerul francez Louis Lumière a prezentat la Paris primele fotografii mișcătoare din lume, proiectate cu aparatul inventat de el și botezat **cinématographe.** La mai puțin de zece luni de la această premieră mondială, unul din miraculoasele aparate ale lui Lumière sosea la București și era instalat în imobilul ocupat de redacția ziarului **L'Independence Roumaine,** pe Calea Victoriei, lîngă fostul magazin de muzică Orfeu, cam vizavi de actualul palat al telefoanelor.

În paginile acestui ziar, la rubrica intitulată **Carnet du high-life,** citim următoarele, la 13 octombrie 1896:

Cinematograf Lumière

Începînd de astă-seară Bucureștiul va poseda o nouă distracție — cinematograful Lumière, care a sosit și inaugurează o serie de spectacole în marele salon de la etajul întîi al ziarului nostru. Aparatul domnului Lumière este cel mai perfect. Inventatorul a găsit mijlocul de a pune viață în fotografie. Persoanele se mișcă, merg, se agită. Numai vorba lipsește. Programul va fi următorul: 1 — Țarul și țarina la Paris — **actualitate luată expres pentru București**; 2 — Copii și jucării — **tablou pentru mame**; 3 — Artileria spaniolă — **lupte, cai, defilări**; 4 — Masa pisicilor; 5 — Furtună pe mare — **senzație, emoții**; 6 — Curse în saci — **noul sport șarmant**; 7 — Tigri — **oroare**; 8 — Dans egiptean; 9 — Trenul Paris-Lyon; 10 — Stropitorul stropit (un mare succes al lui Lumière—n.n.) — **ilaritate. Începutul la 8 1/2 și se termină la 10 1/2. Intrarea 50 de bani.**

Așadar, acesta a fost primul cinematograf din București și, bineînțeles, din România. El a funcționat mult timp în localul arătat, dînd reprezentații în fiecare seară pentru **onor publicul major,** iar joia și duminica, matinee pentru copii. Filmele erau cam aceleași din ziua premierei, între care se intercalau din cînd în cînd noutățile aduse de la Paris **expres** pentru București: **Șarpele, Dentistul, Fotograful, Voiajorul și hoțul, Pălăria** și altele. La 28 iulie 1897 se dă prima reprezentație **românească,** din filme făcute în țară **de domnul Manu operatorul.** Iată titlurile acestor producții românești: **Inundațiile de la Galați, Flotila de pe Dunăre, Exercitiile flotilei, Terasa cafenelei Capșa, Bufetul de la Șosea** și **Tîrgul Moșilor.** Inundațiile de la Galați avuseseră loc cu o lună mai înainte — în iunie — deci era vorba de un jurnal cinematografic de actualitate; primul realizat în țara noastră.

Ion **MUNTEANU**

toamnă bogată

Din toate colțurile țării sosesc vești privind mersul lucrărilor agricole de toamnă. Este o perioadă de muncă foarte aglomerată. Se recoltează porumbul, floarea-soarelui, sfecla de zahăr, cartofii, strugurii și celelalte fructe. Producțiile mari obținute merită să se dea acestui anotimp calificativul de toamnă bogată. Întinsele hotare ale țării sînt brăzdate de tractoare și semănători: se lucrează intens la semănat — este baza viitoarei recolte de grîu, orz etc.

După datele centralizate la Consiliul Superior al Agriculturii s-au obținut realizări importante în desfășurarea tuturor lucrărilor. Recoltatul porumbului s-a făcut de pe mai bine de jumătate din suprafețele cultivate, iar strînsul floriisoarelui poate fi considerat încheiat. Cele mai bune rezultate în această privință au fost obținute în regiunile Oltenia, Argeș, Iași, Galați și Banat. Scosul și transportul sfeclei de zahăr se fac ținîndu-se seama de graficele întocmite de comun acord între unitățile producătoare și fabricile de zahăr. Din regiunile Brașov, Mureș-Autonomă Maghiară, Suceava, au început să fie trimise spre Capitală mari cantități de cartofi. Pentru buna lor desfacere la consumatori au fost organizate numeroase centre suplimentare și s-a lărgit livrarea la domiciliu în saci de plasă. În vii continuă culesul strugurilor și vinificarea. Producția este bună. Timpul călduros și uscat de la sfîrșitul lunii septembrie și începutul lui octombrie a făcut să crească concentrația de zahăr din boabe rezultînd un vin de bună calitate.

Paralel cu recoltarea culturilor tîrzii, în gospodăriile de stat și cooperativele agricole se lucrează intens la semănatul grîului, orzului și plantelor furajere. Într-un timp relativ scurt s-au semănat peste 50 la sută din suprafețele destinate a fi cultivate cu grîu. În multe regiuni: Argeș, Ploiești, Galați, Bacău și Iași au fost depășite graficele de lucru stabilite de consiliile agricole regionale. Totodată continuă pregătirea terenului de pe care s-au strîns culturile tîrzii și care urmează a fi semănate cu grîu. Pînă la începutul acestei săptămîni s-au arat 2,5 milioane hectare. Spre deosebire de alți ani, în această toamnă s-au încorporat în sol cantități mai mari de îngrășăminte. Au fost fertilizate 1 320 000 ha cu îngrășăminte chimice și peste 152 000 ha cu îngrășăminte naturale.

Toate acestea constituie o chezășie a obținerii unor recolte bogate și în anul viitor.

Ion **RĂZEȘU**

„bucegi“ a ancorat la madras

La ora cînd apar aceste rînduri, mineralierul «Bucegi» de 25 400 tdw, sub pavilion românesc, își aruncă ancora în portul Madras din India pentru a încărca minereu destinat industriei noastre siderurgice. «Bucegi» a pornit la 29 septembrie din șantierele Hitachi - Zosen din Japonia în prima sa cursă și este cel de-al treilea mineralier de acest tip (după «Reșița» și «Hunedoara») dintr-o serie de opt unități pe care ni le livrează firma japoneză. Mineralierul de 25 400 tdw cu care a fost înzestrată flota noastră maritimă-comercială se distinge nu numai prin considerabila sa capacitate de încărcare, ci și printr-o serie de indici tehnici superiori. Productivitatea la operațiunile de încărcare-descărcare este mult sporită datorită unui utilaj perfecționat și a concepției în care au fost dispuse calele; instalațiile de navigație-propulsie sînt total automatizate, dirijate de la un pupitru de comandă; nava are o viteză de 16 noduri pe oră și poate acoperi 57 de zile de marș (circa 21 800 mile) fără să se reaprovizioneze. Toate aceste calități constructive au făcut cu putință ca noul mineralier să poată naviga în zone dificile, nestrăbătute pînă acum de nave românești. Așa este de pildă zona Pacificului de nord (din Canada în Japonia) în care atît «Reșița» cît și «Hunedoara» s-au comportat excelent din punct de vedere tehnic și al pregătirii marinărești a personalului de la bord. Trebuie să se știe că în cursele lor, cele două nave au întîmpinat furtuni pînă la gradul 12 — tempeste, cum li se spune în terminologie marinărească.

Pînă la sfîrșitul anului vom mai recepționa încă un mineralier de acest tip denumit «Lupeni».

E.D.

coperta noastră

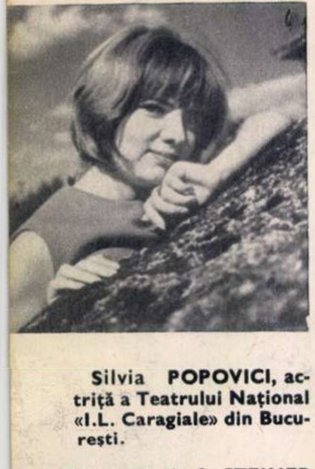

Silvia **POPOVICI**, actriță a Teatrului Național «I.L. Caragiale» din București.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“.

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ŞI DE STAT ÎN REGIUNEA HUNEDOARA

În zilele de 7 şi 8 octombrie, tovarăşii Nicolae Ceauşescu, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeţ, Manea Mănescu, Virgil Trofin au făcut o vizită în regiunea Hunedoara. Întîmpinaţi pretutindeni cu dragoste şi entuziasm, oaspeţii au vizitat importante obiective economice, sfătuindu-se cu oamenii muncii, cu conducătorii organelor locale de partid şi de stat asupra felului cum se îndeplinesc Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., sarcinile planului cincinal.

Printre siderurgiştii marelui Combinat siderurgic de la Hunedoara.

La cetatea din Alba Iulia.

În mijlocul locuitorilor comunei Băniţa.

memento

carte

• G. Călinescu este prezent în librării cu două cărți. Una, intitulată **Studii și comunicări**, apărută, sub îngrijirea lui Al. Piru, în «Biblioteca școlarului» a Editurii tineretului, cuprinde studii și articole despre Eminescu, Caragiale, Bolintineanu, Sadoveanu etc., iar alta, în aceeași editură, este o micromonografie despre **Ion Heliade-Rădulescu**, text apărut inițial în Revista de istorie și teorie literară pe care G. Călinescu a condus-o.

• **Papuciada** lui Camil Petrescu a văzut în sfîrșit lumina tiparului la Editura tineretului. E un poem care reliefează o nouă trăsătura a personalității autorului lui «Danton».

• **Scrisorile esențiale** publicate de poetul Ion Gheorghe în timpul și în urma călătoriei sale pe Oceanul Atlantic au apărut în volum la Editura pentru literatură, sub titlul **Nopți cu lună**. E o experiență remarcabilă a poetului și în mare măsură un succes al său.

• Un nume nou în proza noastră actuală: Silvia Nicolau Cincă (cunoscută pînă acum mai ales în calitate de cronicar de film), al cărei volum de povestiri **Pisica și vorbele** indică aptitudini notabile.

• D. Păcurariu publică o strînsă micromonografie despre **Al. Odobescu** în colecția Editurii tineretului. După studiul lui Tudor Vianu despre acest scriitor, noua scriere e o contribuție demnă de luat în seamă.

• O bună biografie a lui **Avram Iancu** publică, în colecția «Oameni de seamă» a Editurii tineretului, Horia Ursu. Figura marelui luptător ardelean ne este astfel destul de complex reliefată.

• În aceeași colecție o carte despre **Lincoln** datorată lui Al. Vianu. Informată, densă, relativ ușor de parcurs, cartea constituie o lectură utilă pentru oricine.

• O carte bună, pe un teren puțin frecventat, este **Pagini din trecutul diplomației românești** de Virgil Cîndea, Dinu C. Giurescu și Mircea Malița. Scrisă cu competență și talent, bogată în informații, cartea e o bună sondare în acest domeniu și umple un evident gol.

• Maria Banuș publică o remarcabilă selecție din poeziile lui Rainer Maria Rilke, celebrul poet, încă puțin cunoscut la noi. Volumul poartă titlul **Poezii** și a apărut în colecția «Cele mai frumoase poezii», Editura tineretului.

• V. Bîrlădeanu e prezent cu o nouă carte: **De la Dunăre la Adriatica** (Colecția «În jurul lumii» a Editurii tineretului). Orice carte în acest sector este binevenită și, ca atare, și aceasta, aducînd în paginile ei culoarea unor locuri și oameni de care ne leagă o serie de evenimente istorice însemnate.

• Eminescu e, cum se și cuvine de altfel, din nou în atenția Editurii pentru literatură. A apărut în librării, într-un tiraj de peste 100 000 exemplare, un volum de versuri ale poetului. Păcat că nu se dă o fotografie a sa și că ediția nu e însoțită de un minim aparat critic (prefață, cronologie etc.). Acesta nu-i niciodată de prisos în buna receptare a universului eminescian.

• La aceeași editură a apărut un volum erudit al lui Liviu Rusu intitulat **Eminescu și Schopenhauer,** aruncînd cîteva lumini noi (chiar dacă unele discutabile) asupra acestei relații spirituale, controversate a poetului cu gînditorul german. Oricum, el marchează o nouă etapă a eminescologiei, o direcție ce trebuie frecventată, anume cea a studiilor pe probleme, pe aspecte, ale operei și gîndirii marelui poet.

cinema

• **Cele patru zile ale orașului Napoli.** Pe linia celor mai bune tradiții ale neorealismului italian, Nanni Loy **(O zi ca leii)** reconstituie cu vigoare insurecția antinazistă a populației napolitane din toamna lui 1943. Autenticitatea documentarului își dă mîna cu forța emoțională a narațiunii artistice, într-un film ce s-a bucurat pretutindeni de binemeritate aprecieri. O echipă de excelenți actori, amestecați printre locuitorii orașului Napoli — participanți activi la realizarea filmului: George Wilson, Lea Massari, Aldo Giuffre, Regina Bianchi, Jean Sorel, Gian Maria Volonté. Filmul a fost distins cu Premiul Fipresci la Festivalul internațional de la Moscova (1963) și cu premiul național al cinematografiei italiene Nastro d'argento (Panglica de argint).

Lea Massari

• Cînd melodrama are pretenții de critică socială, ecranul devine de-a dreptul stînjenitor. Este cazul filmului **Nu sînt copaci pe stradă** al regizorului englez J. Lee-Thompson **(Femeia în halat)**, ai cărui eroi vor să ne înduioșeze și să ne revolte, dar nu reușesc. În distribuție: Sylvia Syms **(Femeia în halat)**, Ronald Howard, Stanley Holloway, Melvyn Hayes **(Escrocii de la mănăstire)**.

• **Aventurile lui Werner Holt.** Un titlu cam nedrept (nu este vorba de un film de aventuri) ascunde o poveste onorabilă (din punct de vedere cinematografic) despre conștiința adevăratelor valori ale vieții, conștiință ce uneori se formează în condiții dramatice. Regia: Joachim Kunert. Interpreți: Klaus-Peter Thiele **(Cînd Martin avea 14 ani)**, Angelica Domröse **(Rătăcirile dragostei, Dosarul furat, Noua prietenă a tatii** etc), Arno Wyzniewski **(Cronica unei crime)**, Wolf Kaiser **(Limuzina neagră)**.

• O inițiativă vrednică de aplaudat și pe care o dorim cît mai frecventă: reluări de prestigiu, ca acelea pe care D.R.C. D.F. le-a programat pînă la sfîrșitul acestei luni: **Prima zi de libertate, Hamlet, Omul cu ricșa, Fecioara.**

• Un documentar mai mult poetizan decît poetic, intitulat de altfel **Pașii poetului** (regia: Radu Hangu: scenariul Gheorghe Tomozei) ne poartă prin locurile pe unde a trecut Mihai Eminescu

disc

• **Ionel Budișteanu,** în fruntea orchestrei sale, îl acompaniază pe **Ion Bogza.** Cine e Ion Bogza? Dacă vreți să-l cunoașteți ascultați: «Bată-te mîndră codrii», «Mîndre-s fetele la munte», «U-iu-iu, brădui, brădui» și «Sînt fecior de păunar». Acesta-i Ion Bogza! (EPC-723).

• O orchestră de care s-a vorbit mai puțin pînă acum: **Stan Simion Bănățeanu.** Dar o să se vorbească! Nici despre **Raveca Săndulescu** nu s-a prea scris. Dar o să se scrie! Pentru că are ceea ce se numește «voce». Unsă cu miere și moale ca puful de ciută. Ascultați «Frumos bade mi-am ales» sau «Tot mereu am încercat». Rețineți deci: Raveca Săndulescu (EPC-726).

• Și acum o «Hăulită gorjenească». Și apoi «Trimite-mi neică, trimite». Sau «Vine lelea pe colnic». Și încă «Fă-mă, Doamne, ce m-ai face». Orchestra de muzică populară a Radiotelevizinuii condusă de **Victor Predescu** o conduce pe **Maria Cornescu** prin livada cu poame bogate a cîntecului oltenesc. Iar ea cîntă de hăulesc văile și ponoarele (EPC-718).

• Atît discul Mariei Cornescu, cît și cel al Ravecăi Săndulescu au primit coperte urîte, cu fotografiile interpretelor tipărite la negru, șterse. Și e păcat! Ce frumos ar fi dacă muzica populară ar primi coperte de discuri tot atît de bogate ca și cele de muzică ușoară. Dacă stăm strîmb și judecăm drept, muzica populară e totuși... mult mai populară!

muzică

• Săptămîna muzicală este subliniată la Filarmonica «George Enescu» de un concert dirijat de **Mircea Cristescu,** al cărui solist va fi talentata pianistă japoneză **Kiyoto Tanaka** (Brahms, Saint-Säens, Mircea Basarab, și o lucrare amplă, încă neascultată în concerte publice la noi, «Macbeth» — poem simfonic de Richard Strauss).

• Radioteleviziunea inaugurează în stagiunea aceasta un ciclu de concerte intitulat «Tribuna tinerilor soliști». Primul program are loc în studioul de concerte, luni 17 octombrie, sub conducerea lui **Emanuel Elenescu.** Tinerii interpreți prezenți în această seară vor fi studenta **Angela Gavrilă** din Timișoara (Concertul în Re major pentru vioară și orchestră de Ceaikovski), **Aurelian Octav Popa** — clarinetist cu o susținută activitate de concerte, laureat al concursurilor internaționale de la Praga, Budapesta și Birmingham (Concertul pentru clarinet și orchestră K.V. 162 de Mozart) și **Constantin Iliescu,** laureat al Concursului internațional «George Enescu» (Concertul nr. 1 în Mi bemol major pentru pian și orchestră de Liszt).

• În seria concertelor de muzică de cameră care se desfășoară în prezent în Capitală și în țară, miercuri 19 octombrie va avea loc un program Brahms, Wilhelm Berger (Cvartetul nr. 6, primă audiție), Schubert, la Sala mică a Palatului. Interpretează **Ștefan Ruha, Vasile Horvath, Vasile Fülöp, Iacob Dula, Serafim Cristescu.**

• Continuîndu-și seria de concerte speciale, care cuprinde un repertoriu liric mai puțin frecvent pe scenele teatrelor muzicale, Orchestra de studio a Radioteleviziunii își începe stagiunea de anul acesta joi 20 octombrie, prezentînd Madrigalul dramatic «Combattimento di Tancredi e Clorinda» de Claudio Monteverdi (soliști, **Martha Kessler, Emilia Petrescu** și **Vasile Moldovan**) și fragmente, în primă audiție, din fresca dramatică «**Michelangelo**» de Alfred Mendelsohn **(Octav Enigărescu, Emilia Petrescu, Ion Stoian, Vasile Moldovan, Mircea Ștefănescu**; dirijor, **Ludovic Baci**).

plastică

• Sala Magheru: **Otilia Grosu** — pictură. Aproape cincizeci de tablouri în ceracolor. O gamă tematică întinsă: de la cadența florilor într-o glastră, la peisajul citadin; de la intimitatea nudului, la percepția stărilor afective. Priveliștile citadine se nasc din ritmurile geometrice ale pastelor și poartă în ele vigoarea și lirismul culorilor, dar cîteodată acestea nu sugerează în întregime nici decadența sau metamorfoza autumnală («Toamnă în oraș»), nici orele toride («Arșiță de vară»), nici pecetea locului («Peisaj orădean»). Desfășurări cromatice bogate și compoziții echilibrate ne introduc în universuri afective, fie printr-o metaforă («Poezie», «Visare»), fie prin revelarea unor momente bogate în semnificații («Carnaval», «Circ», «Tinerețe»). Să nu uităm cele cîteva lucrări în care irișii, panselele, lalelele etc. își sorb vigoarea și farmecul din tăcutele explozii ale pastei.

• Sala Kalinderu: **Theodora Moisescu-Stendl** și **Ion Stendl** — artă aplicată. Un cuplu tînăr care se prezintă în fața publicului cu lucrări de un gen aparte. Panourile imprimate ale lui Ion Stendl, de-o originalitate incontestabilă, au reale virtuți coloristice. În «Joc de copii» artistul e un narator plin de umor și gingășie, în schimb în cea mai mare parte a lucrărilor domină aforismul, ca în «Orologiu». «Filozoful» sau «Cele patru elemente». Chiar dacă în unele lucrări transpar împrumuturi din simbolistica medievală a miniaturilor de carte, ele sînt recreate și interpretate într-o manieră și concepție modernă, de unde și farmecul lor. De un limbaj simbolic sînt impregnate și tapiseriile Theodorei Moisescu-Stendl, în care frumusețea formelor și armonia culorilor duc la un stil pur, uneori meditativ ca în «Timpul», alteori metaforic ca în tapiseria «Norul». De o frumusețe aparte: «Pomul cu bufnițe». Măștile populare, pline de fantezie și umor, trădează inspirația folclorică, ca și imprimeurile draperiilor.

• **Giotto** (Ed. Meridiane). Părintele picturii moderne, cel mai ilustru pictor al timpului său, citat de Dante în «Purgatoriul» și cel despre care se va afirma, nu fără temei, că lucrările sale «posedă atît de pregnant puterea evocatoare pe care o exercită asupra imaginației noastre tactile obiectele reale și în special figura umană, încît ele poseda mai mult efect decît însăși natura», ne este prezentat într-un album prilejuit de cei 700 de ani de la nașterea artistului. În loc de prefață: fragmente din comentarii despre opera marelui florentin semnate de nume prestigioase, de la Vasari pînă la B. Berenson și E. Cecchi. Volumul cuprinde nu mai puțin de 70 de reproduceri.

teatru

• **Richard al II-lea** de William Shakespeare — una din monumentalele creații ale marelui dramaturg englez, oglindind una dintre cele mai zbuciumate pagini din istoria Angliei, într-o viziune filozofic umanistă, bogată în poezie, cu semnificații adînci. Revine Teatrului Mic meritul de a fi adus pe scenă această capodoperă, în viziunea regizorală a lui Radu Penciulescu, evidențiind marile valențe ale piesei într-un limbaj scenic direct, limpede, cu scene de intens dramatism alternate cu altele de emoționantă poezie. Ritmul spectacolului trenează pe alocuri, iar nu toate interpretările sînt incluse într-un stil unitar. Excelent: Gh. Ionescu-Gion în York; cu bune momente mai ales în partea a doua, Victor Rebengiuc. Interesantă compoziție a lui Ion Marinescu deși nu totdeauna limpede în sensuri și repetînd unele procedee. Decorul: funcțional, costumele puțin prea strident colorate.

• **Inelul lui Iupiter** de Adrian George Grecu, piesă de debut la Teatrul Barbu Delavrancea. Trei tineri discută și iar discută despre viață și fericire, cu replici destul de prozaice și banale (n-am înțeles de ce piesa se subintitulează «comedie»), pornind de la adevăruri îndeobște cunoscute. Spectacolul încearcă să completeze textul prin momente lirice tinerești, dar ritmul e trenant. O apariție agreabilă este tînăra Doina Tamas. Decorul, operetistic.

• La Teatrul de stat din Bîrlad s-a înscenat dramatizarea fidelă, în versurile sonore ale lui George Vasilescu după **Harap Alb.** Un spectacol notabil cu scene de umor popular realizat de Cr. Nacu în decorurile de atmosferă ale lui Al. Olian. În distribuție: Maria Maximilian, Bebe Banu, C. Vurtejan, C. Petrican, G. Tomescu.

• La Teatrul din Baia Mare, regizorul Petre Meglei a înscenat **Omul cu mirțoaga** de G. Ciprian cu Ion Uța, Mircea Olaru și St. Moisescu (de la Teatrul Național din Cluj) în rolurile principale.

televiziune

Duminică 16 oct. Dacă nu-i fotbal, ne mulțumim și cu rugbi... Mai ales că e vorba de un adevărat derbi al campionatului republican cu balonul oval: Steaua-Grivița Roșie (15.30) • «Magazin... duminical» ne-a făcut cunoscut — prin crainicul său, simpatizatul actor Ion Besoiu — că va fi mai statornic în ce privește ora emisiunii. L-am dori statornic și în ce privește calitatea (18.00) • Familiarul «TV-111» (19.20) • Edgar Palacios (Ecuador) este protagonistul unei emisiuni care se anunță plină de lirism chiar de la titlu: «Cînta în noapte o trompetă...» Își dau concursul și balerinii Elena Dacian și Sergiu Ștefanschi (20.25) • Doi titani ai ecranului: Edward Robinson și Burt Lancaster, într-un film realizat după piesa lui Arthur Miller: «Toți fiii mei!» (20.50) • Un divertisment muzical care — ne informează titlul emisiunii — conține «Melodii pentru toate zilele săptămînii» (22.20).

Marți 18 oct. Marele actor de cinema Jean Gabin — la rubrica «Figuri celebre ale ecranului» (19.35) • **The famous «Ciocîrlia»** — cum sună inscripția de pe coperta unui disc cu, într-adevăr, faimoasa formație de cîntec și joc românesc — ne oferă un program intitulat «De-ar fi dorul vînt ușor» cu: Aurelia Fătu-Răduțu, Irina Loghin, Maria Ciobanu, Ion Cristoreanu, Simion Pop, Marin Chisăr ș.a. (20.00) • Emisiunea dedicată istoriei teatrului românesc (deceniul al IV-lea al secolului trecut) este exemplificată cu fragmente din piesele lui Matei Millo, Ion Heliade-Rădulescu și Gheorghe Asachi. Interpreți — actori ai Teatrului Național din Iași (20.30) • Din nou, muzică ușoară. De data asta, sub titlul: «Mărturisiri... pe note» (22.15).

Miercuri 19 oct. «Atenție, inima!» Nu-i vorba de dragoste, ci de filmul științific programat de rubrica «Cabinet medical TV» (19.20) • Filmul de aventuri (în serii) «Casa șerpilor» (19.55) • Valea Izei — la rubrica de turism (20.45) • «Clipa cea mai frumoasă», un film italian, în premieră pe țară, cu excelentul Marcello Mastroianni (21.00).

Joi 20 oct. La rubrica «Orașele muzicii»: Salzburg. Adică o metropolă printre orașele muzicii (19.30) • Debuturi (20.00) • Un excelent film realizat de studiourile din Cehoslovacia: «Cînd vine pisica» (21.00).

Vineri 21 oct. La exemplificările emisiunii «Dicționar de personaje» (litera E) — care se menține la un bun nivel artistic — își dau concursul: Eugenia Popovici, Beate Fredanov, Florin Piersic, Mihai Heroveanu, N.N. Matei, Mihai Dogaru (19.30) • Presupunem că n-ați fost încă la Tombuctu. Aveți acum prileiul s-o faceți cu «Teleglob» (21.15) • Pompilia Stoian apare într-un scurt program de muzică ușoară. Remarcăm din nou fantezia redactorilor în fixarea titlului emisiunii: «Un bilet la alegere!» (21.45) • Solistele vocale Elena Dima și Dorothea Palade-Melinte și pianistul Corneliu Gheorghiu ne propun o seară de muzică de cameră (22.05).

Eugenia Popovici

Simbătă 22 oct. Actualitatea cinematografică (19.40) • Teleenciclopedia (20.00) • «Melodii din filme». Salutăm epurarea acestei emisiuni (ne referim la cea din 15.X.) de o încărcătură regizorală neinspirată (21.00) • Un program de «Miniaturi folclorice» (21.30) • Avem plăcerea să vă anunțăm că «Sfîntul» se află din nou printre noi (22.00). O concluzie se impune cu privire la programul acestei săptămîni: rubrica de cinema — atît de deficitară în ultima vreme — se prezintă săptămîna aceasta plină de promisiuni.

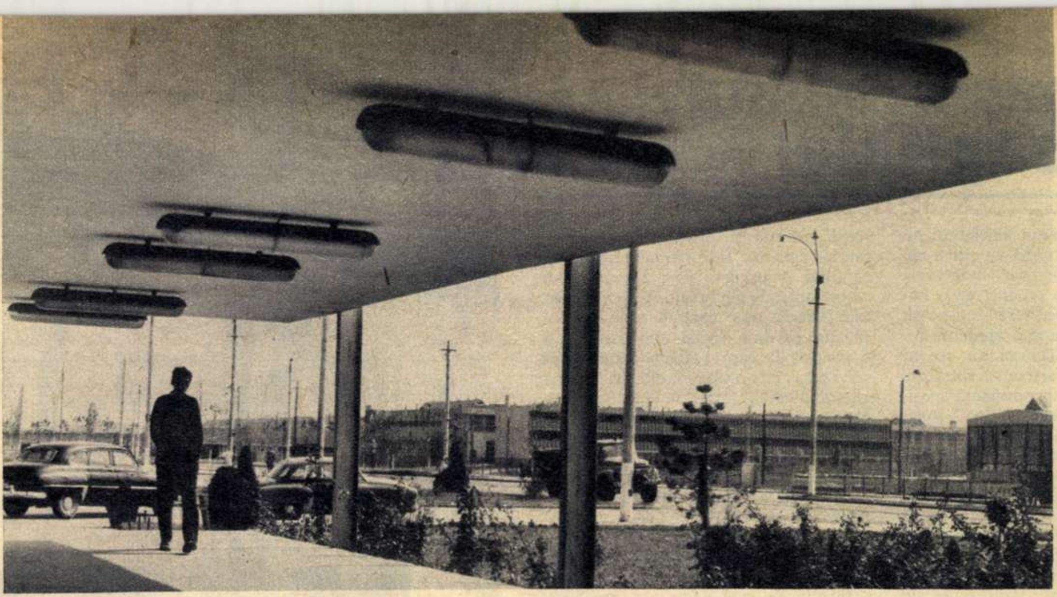

Peisaj nou, pe un bulevard nou.

popas în vestul capitalei

● ÎNTREPRINDERI DIFERITE — UN ATRIBUT COMUN: PENTRU CONFORTUL OAMENILOR MUNCII ● BULEVARDUL PRECIZIEI — CEA MAI TÎNĂRĂ MAGISTRALĂ A CAPITALEI ● MUNCITORUL — «DIRIJOR» AL PROCESULUI DE PRODUCȚIE ● TOATE ELEMENTELE NECESARE CONSTRUCȚIEI UNEI CLĂDIRI LA O SINGURĂ ÎNTREPRINDERE ● BETON DE 3-4 ORI MAI UȘOR DECÎT CEL OBIȘNUIT.

Acești pereți, aproape numai din sticlă, nu sînt un capriciu estetic al arhitectului, ci oglindesc grija pentru crearea de condiții cît mai bune de lucru.

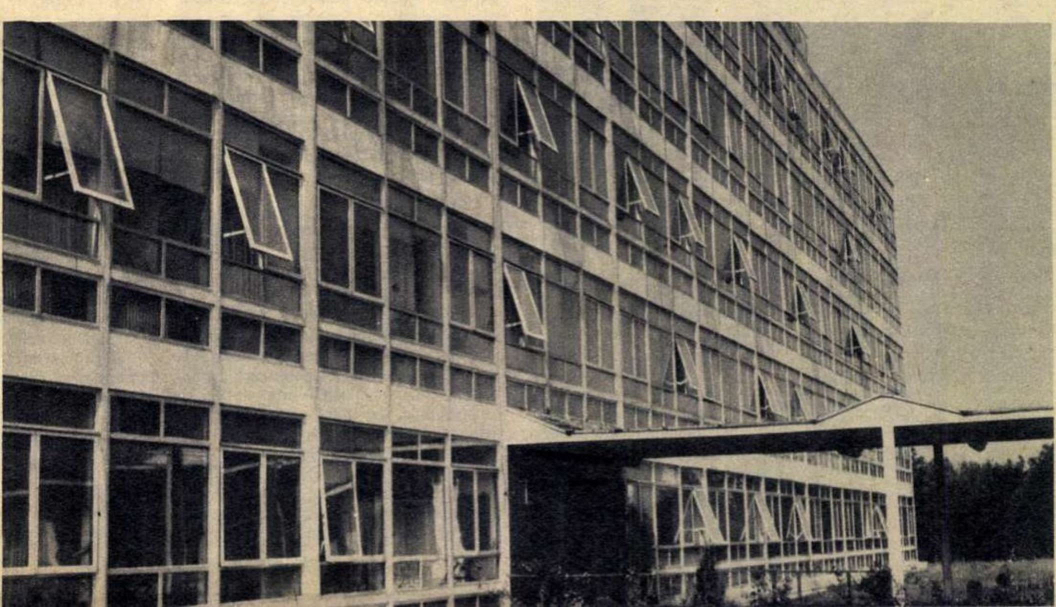

popas în vestul capitalei

Nu departe de capătul liniei tramvaiului 13 a început în urmă cu cîţiva ani construirea unei noi zone industriale a Capitalei, axată pe producerea a numeroase elemente necesare construirii locuinţelor, după cele mai moderne cerinţe ale tehnicii. Clădirile au apărut de-a lungul unei noi artere de circulaţie a cărei denumire are o rezonanţă specifică pentru secolul în care trăim — Bulevardul Preciziei. De o parte şi de alta a noului bulevard te întîmpină un şir de construcţii cu aspect de case de odihnă care se desfăşoară simetric, paralel cu linia tramvaiului 25, al cărui capăt s-a prelungit pînă la ultima fabrică a complexului aflată încă în construcţie. Sîntem, aşadar, într-unul dintre cele mai noi cartiere industriale ale Bucureştiului, cartier a cărui denumire — «platforma industrială Militari» — a fost înscrisă de curînd pe harta oraşului.

TREI IMPORTANTE OBIECTIVE ECONOMICE

Am vizitat în aceste zile de toamnă cele trei importante obiective economice ale tinerei zone industriale. Este vorba de o fabrică de obiecte sanitare din porţelan şi una de plăci ceramice glazurate, o fabrică de radiatoare, echipament metalic şi armături sanitare — fabrici care au fost reunite de curînd formînd o uzină — şi o întreprindere de prefabricate din beton. Acest complex este deservit de o centrală termoelectrică, un pavilion social-administrativ şi o cantină la care 1 000 de oameni pot servi masa într-o singură oră. În toamna anului 1965 a intrat în funcţiune un grup şcolar, o adevărată pepinieră care va pregăti anual peste 700 de meseriaşi cu înaltă calificare pentru fabricile existente sau cele care vor întregi, în viitor, acest modern orăşel industrial al Capitalei.

«FABRICA FINISAJELOR»

În primele două clădiri ale complexului, Fabrica de obiecte sanitare din porţelan şi plăci ceramice glazurate — denumită foarte plastic de colectivul ei «Fabrica finisajelor» — urmărim drumul formelor de porţelan turnate automat şi cel al argilei care este transformată în plăcuţe ceramice de diferite nuanţe şi culori.

— Aici se produc obiecte sanitare din porţelan unice în ţară, la un nivel calitativ mondial, pentru circa 150 000 apartamente anual, şi plăcuţe ceramice colorate care împodobesc faţadele noilor blocuri sau pereţii din interior — ne spune directorul fabricii, ing. Domiţian Ionescu.

Peste 90 000 de băi anual iau drumul şantierelor din ţară şi de peste hotare.

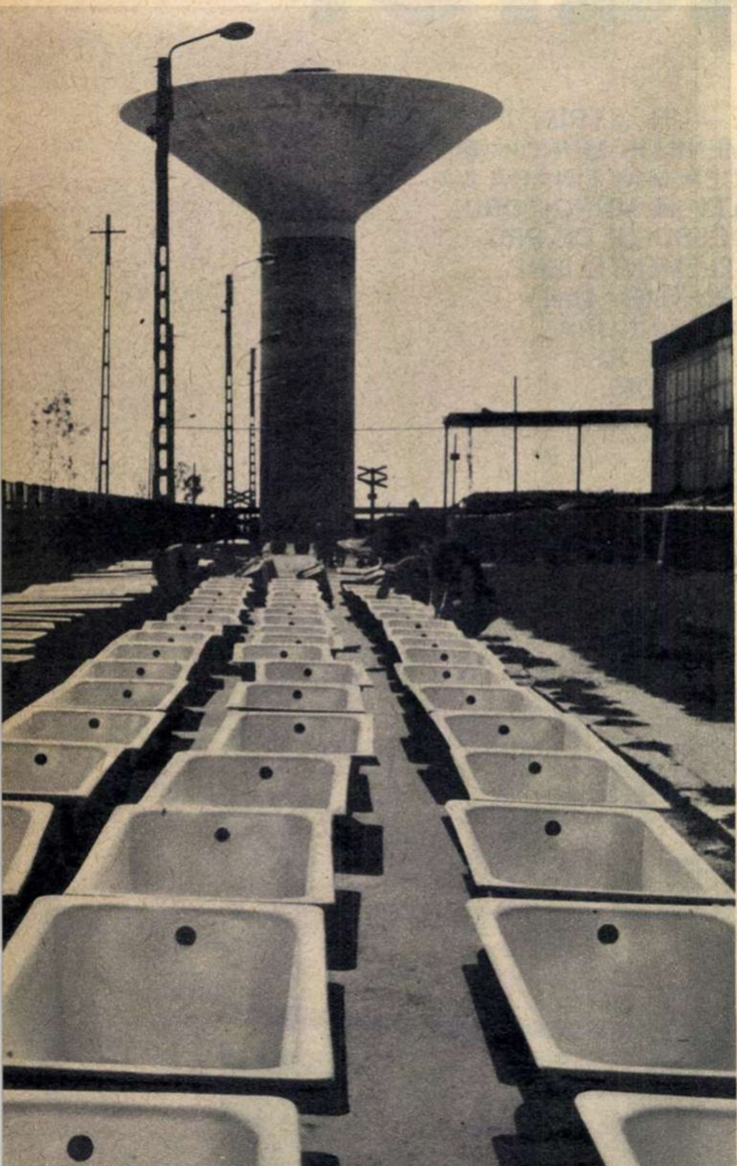

Impresia de frumos şi elegant pe care o dau liniile armonios îmbinate în ansamblul construcţiei este subliniată aici şi de liniştea ce domneşte peste tot datorită unui plafon fonoabsorbant care estompează vibraţiile produse de maşini. Printre cele mai recente unităţi de acest gen, Fabrica de obiecte sanitare din porţelan şi plăci ceramice pentru finisaj se caracterizează printr-un foarte înaintat grad de mecanizare.

Înzestrarea tehnică modernă este completată cu grijă pentru calitate: nici un produs nu intră în depozit pînă nu este cercetat de exigenţii controlori ai calităţii.

Tînărul colectiv al fabricii şi-a realizat şi depăşit toţi indicatorii de plan pe trimestrul al III-lea. Un colectiv de muncitori a găsit o nouă reţetă de preparare a glazurei pentru culoarea albă, care asigură o economie de circa un milion de lei anual. Gama produselor destinate finisajelor construcţiilor va fi lărgită în anii viitori prin intrarea în funcţiune, la această întreprindere, a unei fabrici de faianţă şi gresie, materiale care prin calităţile lor vor conferi construcţiilor un însemnat spor de confort şi estetică.

ARTICOLE DE INSTALAŢII ŞI OBIECTE METALICE PENTRU LOCUINŢA DUMNEAVOASTRĂ

Nu departe de grupul celor două fabrici de ceramică fină s-au ridicat, în anul 1963, Fabrica de băi şi radiatoare şi Fabrica de armături neferoase şi echipament metalic, unităţi bine dotate, cu o producţie de mare serie. Diferitele articole metalice pentru locuinţe — băi, radiatoare, robinete, duşuri — şi obiecte de feronerie pentru binale şi mobile (broaşte, balamale, clanţe) întregesc seria produselor necesare asigurării confortului şi finisajului locuinţelor.

După cum remarcă tov. Radu Drăgan, inginerul şef de producţie al U.R.E.M.O.A.S. (uzină care reuneşte toate aceste fabrici), datorită existenţei liniilor automate şi gradului înalt de mecanizare a majorităţii operaţiilor care se execută în aceste fabrici, rolul muncitorului se reduce în multe cazuri la cel de «dirijor» al producţiei.

Pătrundem în turnătoria Fabricii de băi şi radiatoare. Aici turnarea pieselor din aliaje neferoase şi a celor din fontă este automatizată în proporţie de 90 la sută. Mîna omului intervine doar cînd procesul tehnologic impune anumite corectări pentru asigurarea calităţii produselor. Ştiinţă şi tehnica sînt prezente atît în organizarea cît şi în deservirea locurilor de muncă. Urmărim, nu fără oarecare emoţie, o uriaşă bandă transportoare care poartă un radiator încă incandescent — manevră condusă prin mijloace semiautomate.

La secţia de armături neferoase şi echipament metalic găsim şi maşini complexe care execută automat operaţii tehnologice cum este cea a transformării rapide a unei benzi de metal în produse finite (tuburi flexibile pentru duşuri de baie, lanţuri cu zale, balamale paftale etc.). Cel mai înalt grad de automatizare îl deţine însă secţia de galvanizare unde se execută operaţii de cromare şi nichelare.

Peste 1 200 tone de armături sanitare din alamă şi circa 90 000 de băi iau anual drumul şantierelor din Capitală, din ţară şi de peste hotare.

Ultimele noutăţi le aflăm în sectorul de concepţie al secţiei. Aici se pregătesc sortimente cu calităţi substanţial îmbunătăţite menite să satisfacă tot mai mult noul şi modernul apartamentelor noastre.

VIZITĂ LA «ÎNTREPRINDEREA DE CASE»

Fabrica de case prefabricate şi cea de beton celular autoclavizat compun — în cadrul aceleiaşi întreprinderi — un

Prefabricatele din beton celular autoclavizat produse aci vor fi suficiente pentru a se construi 4 600 apartamente într-un an.

«cuplu industrial» armonios şi raţional închegat. Producţia de bază a primeia o constituie panourile din beton prefabricat, panouri ce formează pereţii interiori şi exteriori ai clădirilor de locuit, precum şi planşeele acestora. Panourile vor pleca din fabrică gata finisate şi echipate cu tîmplărie, cu elementele de instalaţii şi cu piesele de îmbinare, aşa încît pe şantier vor rămîne de executat doar operaţiunile de montaj — ne spune ing. C. Cristache, directorul fabricii.

Capacitatea de producţie a întreprinderii va fi de 4 600 apartamente anual. Fluxul tehnologic de fabricaţie, începînd cu recepţionarea materiilor prime şi terminînd cu expedierea produselor finite, va fi în mare parte mecanizat şi automatizat.

— Betonul celular autoclavizat — ne explică ing. şef Mihai Stoenescu — este de 3-4 ori mai uşor decît cel obişnuit şi prezintă calităţi superioare în privinţa izolării termice şi fonice.

Fabrica de produse din beton celular autoclavizat, care face parte din acest complex, este a doua unitate care va realiza produse din acest material, dintre cele trei prevăzute a se construi în ţara noastră. Prima se află în funcţiune la Doiceşti, iar cea de-a treia va intra în curînd în funcţiune la Craiova. Capacitatea anuală a acestor unităţi va fi de circa 400 000 mc beton livrat sub formă de plăci izolatoare, blocuri, elemente mari de pereţi şi acoperiş etc. O bună parte din aceste produse sînt folosite în fabrica vecină ca elemente componente ale panourilor mari prefabricate.

*

Ne despărţim de noile noastre cunoştinţe — muncitorii, inginerii şi tehnicienii din cea mai tînără zonă industrială a Capitalei — cu promisiunea făcută, lor şi nouă înşine, de a-i mai vizita.

Radu LEVÎRDĂ
Fotografii de S. STEINER

Tehnica modernă asigură nu numai o producţie ridicată, ci şi o calitate superioară tuturor produselor. ▼

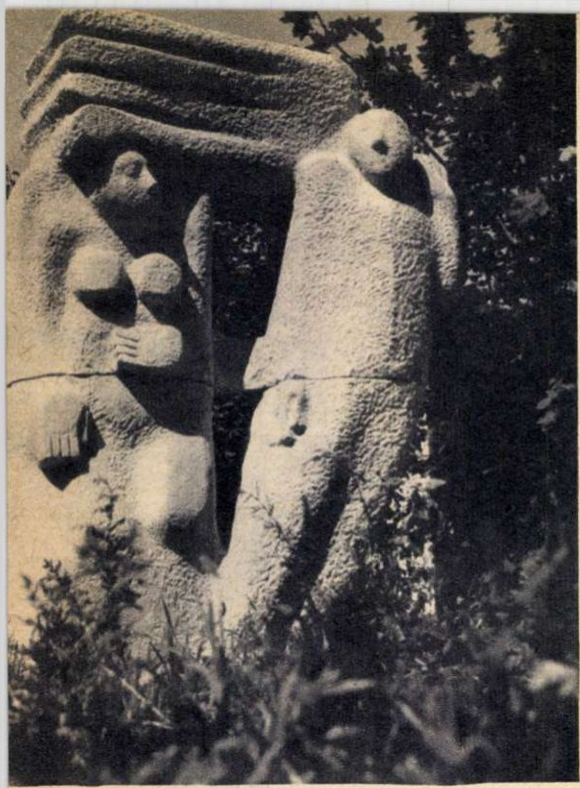

„MEŞTERUL MANOLE"– Silvia RADU

ANCHETA NOASTRĂ

statuile cetății

Statuile orașului — iată un subiect de poem. Imagini în bronz sau în piatră pe lîngă care trecem în fiecare zi, pe care le uităm uneori pentru a le redescoperi pe negîndite, monumentele creează chipul unui oraș, poate tot atît de mult cît edificiile.

«Cetatea fără statui e ca un cadran solar fără limbă, o cetate fără timp», **spunea călătorul și poetul francez Blaise Cendrars.**

Este știut: elanul constructiv care a înălțat în ultimii ani cartiere întregi, schimbînd înfățișarea Capitalei noastre, a adus bucureștenilor un spor de confort și totodată de noutate. Orașul a căpătat o notă de tinerețe și de modernitate pe care ochiul nu poate să n-o rețină. Grija pentru frumusețea și armonia peisajului urban se reflectă în linia zveltă și elegantă a blocurilor, în îmbinarea valorii funcționale cu valoarea estetică, în volumele geometrice cu ritmuri arhitecturale accentuate. Și un edificiu poate fi un monument — iată un adevăr prea binecunoscut.. Dar nimic nu poate înlocui arta statuară. **Și Capitala noastră își așteaptă încă statuile, acele alcătuiri de piatră sau metal care să consoneze cu noul chip al străzilor sale, care să ritmeze creațiile arhitectonice, așa cum pauzele dau farmec frazei muzicale. Preocuparea pentru sculpturile destinate spațiilor verzi, piețelor, fațadelor de clădiri , n-a fost totuși la înălțimea cerințelor și așteptărilor.**

ce statui pregătiți pentru bucurești?

Cu această întrebare ne-am adresat forurilor competente și sculptorilor.

MIORIȚA, MEŞTERUL MANOLE, TOMA ALIMOŞ

Primul care a răspuns la solicitarea noastră a fost tovarășul **MIRCEA DEAC,** secretarul Consiliului artelor plastice din cadrul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă.

— Pentru înfrumusețarea orașului și împlinirea nevoilor de plastică monumentală, am căutat să utilizăm pe de o parte sculpturile existente, amplasîndu-le într-un spațiu adecvat, pe de altă parte să destinăm spații pentru lucrări noi. Așa, de pildă, sculptura «Hercule și centaurul» a maestrului Jalea va fi așezată în zona nordică a parcului Herăstrău, unde va beneficia de o perspectivă optimă. În ce privește noile lucrări, fie prezentate în concurs, fie comandate direct artiștilor, poate servi de exemplu complexul de statui care va decora intrarea în parcul Herăstrău prin Piața Aviatorilor. Fîntîna arteziană din centru va fi reamenajată pentru a da perspectivei profunzime. La intrare — două figuri alegorice, apoi de o parte și de alta a aleii principale șase grupuri statuare de inspirație folclorică.

— După cîte știm, acest proiect are o existență îndelungată. Putem spera acum să-l vedem realizat alt fel decît sub formă de machetă?

— După toate probabilitățile, sculpturile vor fi instalate către sfîrșitul anului în curs. Ele au fost predate, iar acum se află în studiu amplasamentele. E vorba de «Harap Alb» de Ion Lucian Murnu, «Baba Dochia» de Gheorghe Iliescu-Călinești, «Toma Alimoș» de Maria Bîscă, «Meșterul Manole» de Silvia Radu,

„MIHAI EMINESCU" – Ion JALEA

«HARAP ALB»–Ion Lucian MURNU

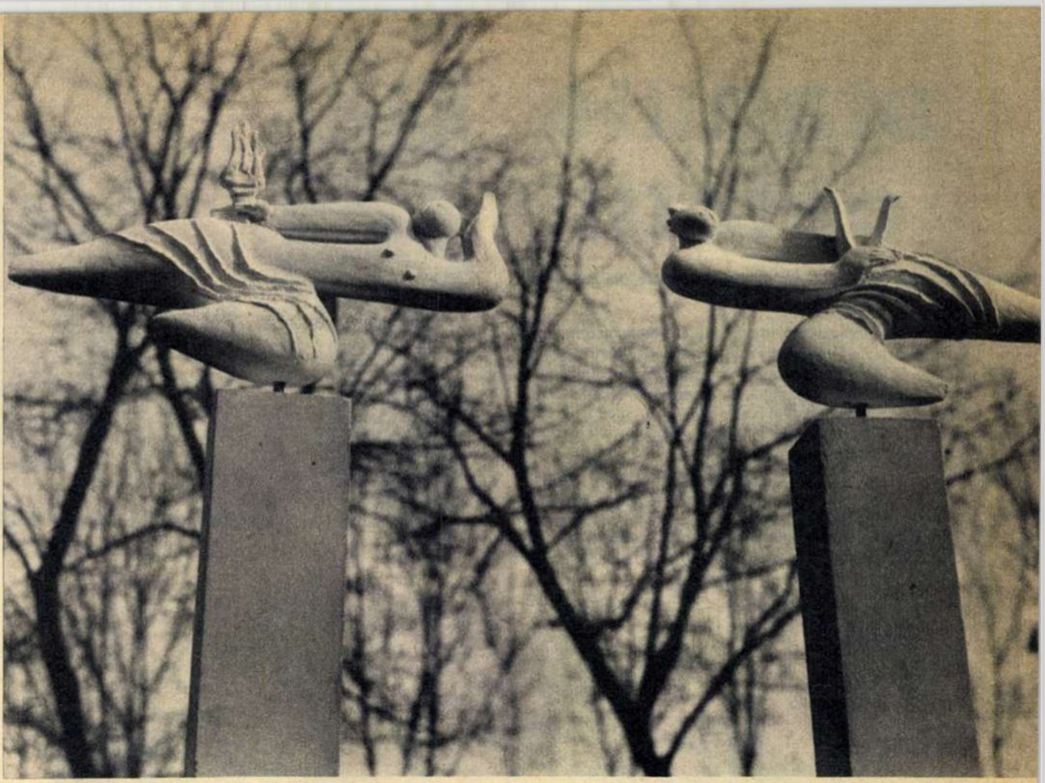

Un proiect: «ȘTIINȚA» și «ARTA» de Ioana KASSARGIAN

«Miorița» de Ioana Kassargian, «Fata babei și fata moșneagului» de Constantin Foamete. Din păcate, există un anumit decalaj între ritmul de execuție al lucrărilor și cel al amplasamentelor. Sfatul popular al orașului București ar trebui să manifeste mai multă solicitudine pentru lucrările auxiliare de care depinde instalarea sculpturilor, respectiv postamente, socluri etc.

— Operația de stabilire a amplasamentelor a durat, pare-se, mai mult decît execuția lucrărilor propriu-zise. În ce a constat această operație?

— În afara unui studiu corespunzător întocmit de arhitecții Sfatului popular al orașului București, pe locurile fixate au fost așezate machete în mărimea naturală a lucrărilor. În felul acesta a putut fi examinată concret concordanța dintre peisaj și sculptură, și apoi publicul a avut posibilitatea să-și formeze o părere asupra ansamblului. Această idee ar trebui reluată pentru fiecare proiect statuar, ar trebui să devină o deprindere. Avantajele ei țin de domeniul evidenței...

— În anii din urmă au apărut în București vaste ansambluri arhitectonice: Drumul Taberei, Balta Albă, Magistrala Nord-Sud, Calea Griviței, Pajura etc. Nu credeți că se simte lipsa sculpturilor monumentale destinate acestor cartiere noi?

— Fără îndoială. Deși există anumite inițiative în acest sens (cum ar fi «Comerțul», alegoria sculptorului Butunoiu, care va fi amplasată în complexul de pe Șoseaua Olteniței, sau studiile în curs pentru o serie de sculpturi menite să decoreze centrul comercial Pajura, Aleea Circului etc.), ele sînt sporadice și insuficiente. Sculpturile amplasate în aer liber au nevoie de un anumit spațiu degajat, de o anumită perspectivă, nemaivorbind de adecvarea lor în ambianța constructivă. Or, se întîmplă adesea ca în proiectele arhitecților tocmai spațiile acestea să fie absente, fapt care contribuie substanțial la senzația de monotonie și simetrie simplistă pe care o degajă unele ansambluri de blocuri. E poate aici o preponderență a gîndirii funcționale, dar arhitecții sînt chemați să fie darnici nu numai cu utilul, ci și cu frumosul, să colaboreze cu artiștii din faza proiectelor urbanistice.

CONLUCRAREA ARHITECT-ARTIST PLASTIC

Dorind să vedem care este preocuparea arhitecților pentru cadrul oferit artei monumentale, am solicitat opinia tovarășului ALEXANDRU IOSIF, arhitect șef-adjunct al orașului București.

— Arhitectura contemporană a renunțat la ornamente, elemente opuse gîndirii și tehnologiei prefabricării și industrializării, dar nu poate renunța la pictură și sculptură; în marile compoziții, piese și ansambluri de locuințe, arta, prin caracterul ei de unicat, prin metodele ei proprii de exprimare și sugerare a unor idei, contribuie la stabilirea unui raport și echilibru între volumele construcției și om, între edificii și peisaj, contribuie la personalizarea arhitecturii.

S-au propus amplasamente, s-au ținut concursuri, s-au făcut machete, fie reduse, fie la mărime naturală. Piața Sălii Palatului, a Gării, Piața 30 Decembrie, a Comitetului de Stat al Planificării își așteaptă deja statuile și fîntînile care să întregească, să desăvîrșească peisajul urban. Am auzit în cîteva rînduri formulîndu-se rezerve asupra cadrului arhitectonic pe care-l oferim sculpturii, asupra pereților rezervați mozaicului și frescei.

— Ce părere aveți despre inovația în materie de decorație urbană și despre perspectivele oferite de arhitectură artei monumentale?

— Concepțiile de amenajare a spațiului au fost, în decursul timpului, foarte diferite, elementele utilizate au variat de asemenea: în noua compoziție a orașului nu trebuie și nu ne putem limita la formele cunoscute. Cu siguranță că vor apărea și alte imagini, nu ca rezultat al întîmplării sau al capriciului — ele se vor sprijini pe acele principii de compoziție care le pot asigura valabilitatea și viabilitatea.

Dacă în cadrul urban existent, utilizarea unor concepții noi trebuie făcută cu multă atenție, în piețele și cartierele de locuințe construite în acești ani pot și trebuie folosite concepții noi, fantezia și talentul artiștilor trebuie să găsească acele imagini care să se încadreze perfect în noul mediu arhitectural.

La Comisia artelor plastice din Comitetul de Cultură și Artă de pe lingă Sfatul popular al orașului București am aflat situația lucrărilor de artă statuară care își vor ocupa locul la sfîrșitul acestui an și la începutul anului viitor sau se află în stare de proiect.

În afara complexului statuar folcloric de la intrarea parcului Herăstrău, pentru zona de nord a parcului au fost avizate și se află în execuție șase sculpturi, care vor evoca cîteva mari personalități ale artei românești: Sadoveanu **de Romul Ladea,** Eminescu **de Ion Jalea,** Brâncuși **de Ion Irimescu,** Grigorescu **de Zoe Băicoianu,** Luchian **de Constantin Lucaci și** Creangă **de Ion Vlasiu. În aceeași fază menționăm și o altă serie de lucrări, acestea cu caracter predominant decorativ:** Puia-Gaia **de Geta Caragiu,** Fata din poveste **de Andrei Szobotka,** Arhitectura **de Iulia Oniță,** Pescăruși **de Gabriela Adoc și Emil Ruși.**

Au fost deja predate în cursul anului trecut sculpturile destinate parcului Floreasca: Tinerețe **de Ion Vlasiu,** Bucuria muncii **de Emil Mereanu,** Patinatoare de viteză **de Victor Roman. Tot în acest parc vor fi așezate și cele trei piese care alcătuiesc grupul statuar** Joc de copii **de Gheorghe Apostu, terminate dar încă nepredate.**

Au fost alocate fondurile necesare pentru executarea unui grup statuar destinat spațiului verde din fața Casei Centrale a Armatei și pentru sculptura decorativă care va orna bazinul din fața clădirii Comitetului de Stat al Planificării. Lucrările respective, propuse de sfatul popular Comitetului de Cultură și Artă, vor fi comandate în viitorul apropiat.

Totodată s-au făcut propuneri (aflate deocamdată în studiu) pentru instalarea a patru sculpturi în zona din fața cinematografului Giulești, a trei sculpturi și a unei fîntîni arteziene pe Aleea Circului.

A fost discutată amplasarea statuii Eminescu **de Gheorghe Anghel în centrul Bucureștiului, pentru care se fac în prezent diverse studii.**

Există însă o serie de întîrzieri nejustificate fie în realizarea fie în amplasarea proiectelor statuare. Uneori operația de avizare decurge prea încet. Atît Comitetul de Cultură și Artă cît și Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare nu manifestă destulă promptitudine în acest sens.

FRUMUSEȚEA — O DATORIE FAȚĂ DE NOI ÎNȘINE

SPIRU CHINTILĂ, președintele Fondului plastic, ne prezintă opinia d-sale:

— Mi-a trecut uneori prin minte: dacă cele patru statui din Piața Universității, să presupunem, n-ar exista, cum ar arăta spațiul din jur? Ce ar rămîne din fizionomia locului, a clădirilor? Cazurile de reducere la absurd, cazurile limită, au marele merit de a releva esențialul. În privința statuilor, a artei urbane, publice, eu aș lua lucrurile simplu: la bază stă aceeași nevoie de frumos care împinge omul să-și așeze în fereastră o floare învoltă sau modestă sau chiar un fir de iederă — un semn cu destinație estetică precisă.

— La acest frumos cotidian și urban sînt chemați să participe în primul rînd artiștii...

— În primul rînd, dar ei nu sînt primii. Avem încă prea multe spații verzi amenajate stereotip sau sumar, prea des apare vasul ornamental care-ți paralizează privirea cu monotonia liniilor (în parcurile din Iași, din Cluj, din Oradea, din Constanța — e același!). Grija pentru bunul-gust și respectul pentru simțul estetic al cetățeanului ar suporta suplimentări serioase. După mine, inestetismul e un atac la moralitate, mai ales cînd devine public. (Nu fac o butadă: esteticul e de neconceput fără etic...)

— Monumentele au, evident, un rol implicit în formarea simțului pentru frumos al oamenilor. Dar au și o funcție educativă...

— Foarte importantă. Istoria noastră este un adevărat panteon de personalități marcante: mari voievozi, artiști geniali, patrioți înflăcărați — simboluri ale demnității noastre naționale. A cinsti memoria lor e o datorie. Sînt în lucru o serie de evocări sculpturale destinate parcului Herăstrău: Eminescu, Luchian, Brâncuși, Sadoveanu etc. După mine, e prea puțin. Există insuficiențe în planificarea lucrărilor monumentale, acest lucru rezultă clar din intermitența cu care ne sînt trimise comenzile pentru artiști. Edilii noștri par să se preocupe în ultimă instanță de arta statuară, cînd de fapt ar trebui să coordoneze efortul colectiv al sculptorilor, arhitecților și decoratorilor, fără de care nu pot fi ridicate monumentele noastre — modele de educație estetică. Cred apoi că nu ne-am eliberat încă de o anumită rigiditate, de un anumit rigorism. Nu e vorba, poate, de unele inhibiții estetice îndărătnice? Un monument poate fi sau nu un act definitiv,

(Continuare în pag. 10)

statuile cetății

depinde de validitatea lui artistică. Avem acum vaste posibilități de a transforma orașul într-un adevărat muzeu în aer liber, cu piețe grandioase, cu obeliscuri, mozaicuri, basoreliefuri — un poem neîntrerupt. Resimt aceasta ca o datorie față de noi înșine, față de progresul țării noastre. Ne sîntem datori cu multă, multă frumusețe. O merităm...

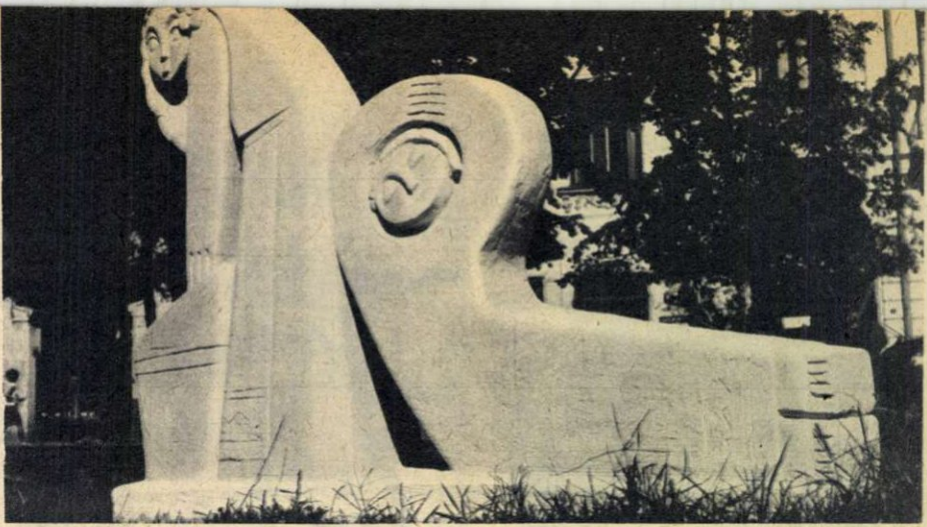

„FATA BABEI ȘI FATA MOȘNEAGULUI"—C. FOAMETE

SUB SEMNUL FANTEZIEI ȘI AL ÎNDRĂZNELII

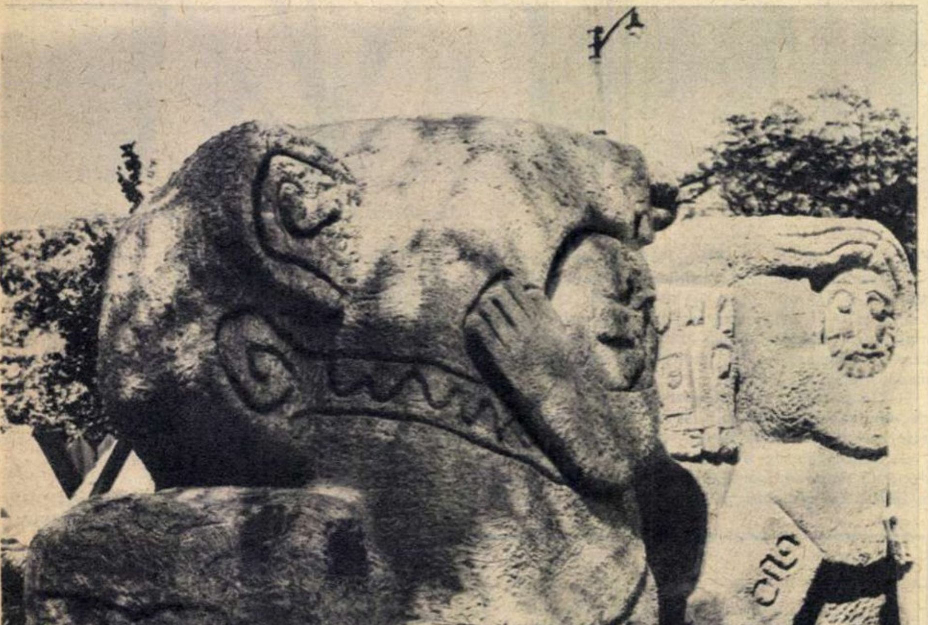

„TOMA ALIMOȘ"— Mario BÎSCĂ

Maestrul ION JALEA, președintele Uniunii artiștilor plastici, ne-a vorbit cu multă însuflețire despre statuara bucureșteană și despre criteriile estetice care trebuie să prezideze la crearea ei:

— Dinamica orașului și dinamica vieții noastre cotidiene cunoaște ritmuri noi, neîntîlnite pînă astăzi, care cer imperios o dezvoltare corespunzătoare a artei monumentale. Noi construim mai ales funcțional; va trebui să construim din ce în ce mai mult și estetic. După părerea mea, monumentul e o imagine publică cu funcție specifică, estetică, de agrement chiar. De aceea trebuie gîndit într-un context anumit, într-o ambianță concretă. Mi se pare o greșeală să așezi în aer liber o lucrare destinată interiorului sau, hai să spunem, muzeelor. Un monument e altceva decît o sculptură...

— Știm că lucrați la o statuie a lui Eminescu destinată parcului Herăstrău. Ce v-a ghidat în elaborarea ei?

— E vorba de o sculptură destinată unui spațiu verde. Am vrut întîi să văd locul precis unde va fi așezată. Organizarea volumelor, materialul în care trebuia realizată s-a «mulat» după ambianță. Am imaginat un Eminescu intim, o figură apropiată, umană, accesibilă sensibilității celui care l-a citit și-l recitește pe marele nostru poet. S-a abuzat poate în statuara noastră de hiperbolizarea liniilor, de «gigantism» și astfel a fost știrbită uneori tocmai adecvarea la spațiul înconjurător. Personal, consider rigiditatea, hieratismul «ecvestru» (chiar cînd nu există calul de bronz) drept un abuz și o lipsă de fantezie sculpturală.

— Sculptura monumentală a fost totdeauna strîns legată de arhitectură și de urbanism. Ce părere aveți despre această colaborare pentru care există astăzi auspicii atît de favorabile?

— Aș fi tentat să folosesc o formulă: monumente pentru piețele publice, dar și piețe pentru monumente. Socotesc absolut necesară o preocupare mai atentă și mai susținută a arhitecților în acest sens. Sînt convins că busturile și statuile personalităților de seamă din istoria noastră au însemnătate majoră. Dar aș vedea, alături de ele, mari compoziții alegorice, care să exprime cîteva din permanențele vieții noastre sociale: un monument al Agriculturii ar putea simboliza rodnicia pămîntului nostru și belșugul; un monument al Industriei poate sintetiza în ritmuri îndrăznețe colosalul elan constructiv care a cuprins România. Și atunci de ce nu o «Piață a Agriculturii», o «Piață a Industriei»? Arhitecții sînt chemați la mai multă «generozitate»...

— ... și poate la mai multă îndrăzneală!

— Tehnica modernă oferă posibilități practic nelimitate pentru arta monumentală. Nu văd de ce ne-am refuza monumentele pur decorative din metal, din sticlă, din beton, picturile pe suprafețe mari, basoreliefurile din aliaje inoxidabile, fîntînile arteziene... În genere cred, de altfel, că ar trebui să încercăm mai mult și să opinăm ceva mai puțin...

★

Operele despre care am aflat că sînt în lucru se execută din fondul alocat de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă încă din 1963 pentru lucrările de artă monumentală. Cerințele reale sînt însă, evident, mai mari.

Ritmul înfrumusețării Capitalei poate fi simțitor accelerat. De asemenea, credem că instituirea unor noi concursuri ar stimula preocuparea artiștilor pentru adecvarea lucrărilor la o destinație și ambianță practică anumită.

George CARPAT

Fotografii de S. STEINER

„BABA DOCHIA"— Gheorghe ILIESCU-CĂLINEȘTI

MODA
în iarna aceasta

În iarna care ne bate la uşă moda vrea să fie mai tinerească, mai inventivă ca oricînd.

Pentru a afla cîteva noutăţi în materie de modă am stat de vorbă cu tov. Gheorghe Moise, preşedintele cooperativei «Casa de modă»-Bucureşti, şi tov. Ştefania Bujor, şefa secţiei de croitorie a aceleiaşi cooperative.

Modelele care ilustrează rîndurile noastre sînt creaţii ale cooperativei «Casa de modă» din Bucureşti.

Se dovedesc din nou foarte practice rochiile cu jachete din acelaşi material (foto 1) cu gulerul uşor degajat şi închise la două rînduri de nasturi. Ele sînt scurte, mai mulate, în combinaţii de culori contrastante, pe linia geometrică (foto 2).

Rochiile de seară din atlas (foto 3) sau muselină sînt de asemeni în actualitate. Pentru ocazii speciale, recepţii, rochiile sînt lungi, tubulare, cu bogate garnituri de blană, paiete, perle sau eşarfe din acelaşi material.

La mantouri predomină linia redingotă la două rînduri de nasturi. Lungimea mantourilor permite ca cizmele, foarte moderne în anotimpul rece, să se ridice pînă sub genunchi (foto 4).

Culorile dominante în iarna care ne aşteaptă sînt roşu, violet, bej, negru.

Elena Maria GHEORGHIU

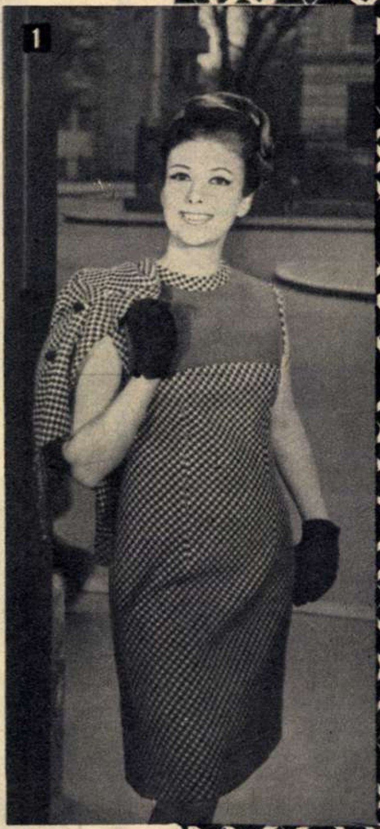
1

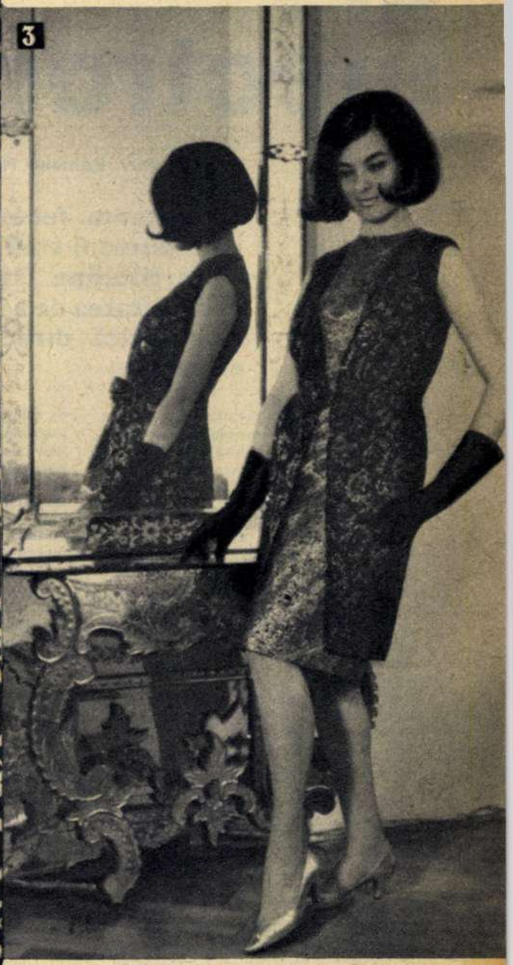
3

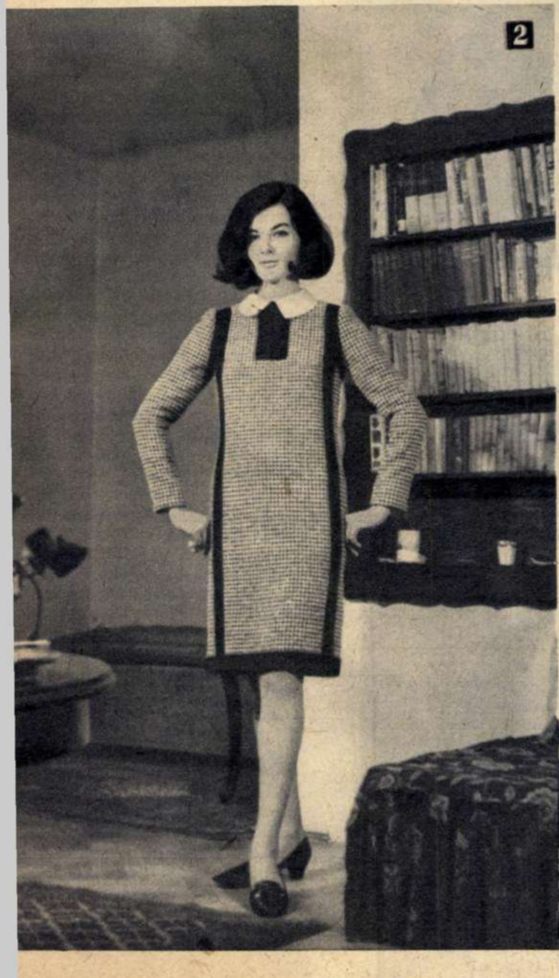
2

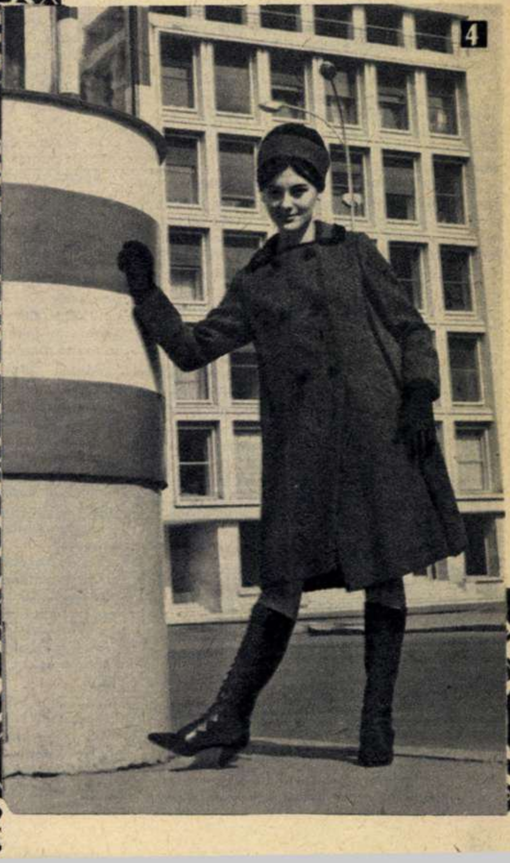
4

telepatie și electronică

de prof. univ. Edmond **NICOLAU**

Existența fenomenelor telepatice nu a putut fi stabilită (deocamdată!) cu certitudine. Dar de pe acum există posibilitatea de a se realiza o legătură cibernetică directă de la creier la creier.

O problemă mult discutată de către specialiști, ca și de către nespecialiști, este telepatia, prin aceasta înțelegîndu-se în general posibilitatea de comunicare între două persoane aflate la distanță, între care nu există o legătură obișnuită — cum ar fi radio, telefon sau poștă.

În momentul în care a apărut radioul, mulți au crezut că el le va ajuta să furnizeze si o explicație științifică fenomenului de telepatie, admițîndu-se că una dintre persoane lucrează ca un emițător iar cealaltă ca un receptor. Această ipoteză a apărut confirmată în momentul în care s-a putut demonstra experimental existența unei activități electrice a creierului.

Se știe, anume, că orice celulă vie este și sediul unor fenomene electrice care însoțesc fenomenele vitale. Într-o vreme s-a crezut chiar că există unele fenomene electromagnetice specifice vieții. În acest sens s-a vorbit, la un moment dat, de «razele mitogenetice» care însoțesc fenomenul de diviziune celulară (mitoză, după cum se numește acest fenomen în literatura științifică). Dezvoltarea embrionului de ceapă, de exemplu, duce la apariția unor astfel de raze mitogenetice. Fizica a arătat însă că acestea din urmă nu au un caracter aparte, ci sînt de fapt unde electromagnetice, situate în special în domeniul ultravioletului și apărînd ca o consecință a fenomenelor chimice care însoțesc diviziunea celulară.

În ceea ce privește însă undele cerebrale, s-a constatat destul de repede că ele nu pot să fie responsabile pentru fenomenul de telepatie și aceasta din mai multe motive. Astfel, în primul rînd, frecvența undelor respective este foarte mică. Se știe că în radio se întrebuințează unde care au frecvențe foarte mari, cel puțin de zeci de mii de oscilații pe secundă, pentru a atinge — în televiziune — ordinul de mărime al sutelor de milioane de oscilații pe secundă... Din contra, în cazul undelor cerebrale, frecvența nu depășește cîteva zeci de oscilații pe secundă.

De fapt, termenul de **undă cerebrală** este utilizat impropriu. Ceea ce se înregistrează în cazul așa-numitelor unde cerebrale nu este o undă, ci o diferență de potențial, o tensiune electrică. În așa-numita electroencefalogramă se dispun pe cap doi electrozi, iar mica tensiune rezultată este amplificată și apoi înregistrată. Dar această tensiune colectată provine de la colective foarte mari, formate din sute de mii sau chiar milioane de neuroni — cum se numesc celulele nervoase. Să reținem totodată faptul că aceste semnale pun în joc o putere foarte redusă, de ordinul milionimii de watt. Or, pentru a putea stabili comunicații la mare distanță cu ajutorul undelor electromagnetice se întrebuințează emițătoare avînd puteri de ordinul sutelor sau chiar miilor de kilowați, adică de circa un miliard de ori mai puternice!

În afară de aceasta, dacă fenomenele de telepatie s-ar baza pe unde electromagnetice, s-ar observa o frecvență sporită a fenomenelor de telepatie între persoane apropiate spațial, în comparație cu cele aflate la distanțe mai mari. Or, în realitate, acei care susțin existența fenomenelor telepatice afirmă, în același timp, că producerea lor este practic **independentă de distanță.** Dar, se știe, calitatea recepției posturilor de radio de putere egală este invers proporțională cu depărtarea.

Aceste observații, ca și altele de aceeași natură, au arătat că, dacă se caută o explicație posibilă acestor presupuse fenomene de telepatie, este necesar să căutăm un alt substrat fizic pentru explicația lor. După unii cercetători, creierul ar fi sursa unor particule elementare denumite **neutrino,** caracterizate prin remarcabila lor putere de pătrundere: avînd o masă neglijabilă și fiind lipsite de sarcini electrice, ele pot străbate chiar și globul pămîntesc fără a pierde o cantitate sensibilă de energie.

Dar și această teză a rămas tot în stadiu de ipoteză, neputîndu-se stabili cu certitudine existența sau inexistența particulelor neutrino în fenomenele de telepatie.

De altminteri, trebuie spus că în aproape toate experiențele de telepatie controlate științific nu s-a evidențiat cu claritate existența unor astfel de fenomene în care probabilitatea de recepționare corectă a mesajelor gîndite să depășească probabilitatea de a se forma un mesaj la întîmplare. Așadar, nici pînă astăzi știința nu consideră certă existența fenomenelor telepatice.

Și totuși în ultima vreme s-a reușit transmiterea la distanță a gîndului (în sensul pe care-l vom arăta mai jos), utilizînd mijloace radioelectronice!

După cum am mai spus, diferitele activități cerebrale se traduc prin «unde cerebrale» de anumite forme. De exemplu, atunci cînd dormim, electroencefalograma se caracterizează printr-un ritm foarte lent, avînd cel mult trei oscilații pe secundă. În stare de veghe, oscilația tensiunii culese de pe cap se caracterizează printr-un ritm mai mare, de circa zece cicli pe secundă, așa-numitul ritm **alfa.** Dacă însă persoana respectivă primește un stimul luminos, atunci se produce un dublu fenomen: tensiunea scade și frecvența crește, ajungînd la 25-30 cicli pe secundă — așa-numitul ritm **beta.**

Se știe însă că astăzi tehnica dispune de aparate care pot recunoaște formele diferitelor semnale: putem deci identifica automat ritmul beta, deosebindu-l de ritmul alfa.

Se poate imagina următoarea experiență. Într-un anumit punct,de pildă la București, o persoană stă relaxată, avînd conectate la cap un electroencefalograf și un dispozitiv cibernetic de recunoaștere a formelor. Acest al doilea aparat comandă un emițător de radio, de putere suficientă pentru a produce un semnal convenabil în alt punct, de exemplu din Iași, unde se află o altă persoană. Și acolo se găsește un receptor de radio. Receptorul este conectat la un generator de impulsuri care produc semnale ce excită direct nervul optic al «ieșeanului».

Atunci cînd un stimul luminos excită retina «bucureșteanului», acestuia i se modifică activitatea cerebrală. Faptul este detectat de dispozitivul cibernetic respectiv, care, la rîndul său, comandă emițătorul. Acesta din urmă emite un semnal care este recepționat de receptorul din Iași. Atunci. în aceeași clipă generatorul de impulsuri emite un stimul care excită nervul optic al «ieșeanului», provocîndu-i senzații luminoase.

De data aceasta nu mai sîntem în prezența unor fenomene discutabile sau necontrolate științific. În realitate, s-a stabilit o legătură directă de la creier la creier, **fără a mai trece prin organele de simț** ale primei persoane sau prin organele efectoare — de vorbire, membre etc. ale celei de-a doua.

Iată cum progresul științei reușește să ne pună în prezența unei soluții neașteptate, care, fără a tranșa problema existenței fenomenelor telepatice, ne dă totuși posibilitatea de a realiza o legătură cibernetică directă de la creier la creier.

ATITUDINI

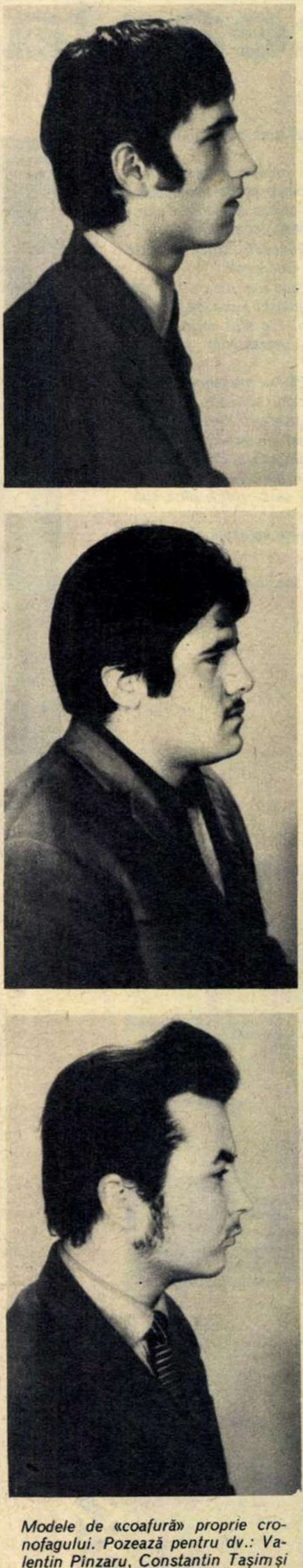

Modele de «coafură» proprie cronofagului. Pozează pentru dv.: Valentin Pînzaru, Constantin Tașim și Lucian Cheleș.

Cel din dreapta e Gheorghe Cazacu, fără ocupație și care bea «din leafa tatii».

Nu-s mulți, nu-i întîlnești «la tot pasul» și ca atare nu s-ar putea spune că reprezintă un pericol public. Dar atîțicîți sînt, nu trec neobservați. Dimpotrivă prezența lor jenînd bunul-simț, te obligă să-i iei în seamă. Unii n-au nici o ocupație. Au timp liber nelimitat și-l irosesc. Alții, lucrează. Aceștia, după opt ore de muncă, nu găsesc altceva mai bun de făcut decît să bată bulevardul. Dar ceea ce e mai grav e că nu mănîncă numai din timpul lor propriu. Biologic vorbind, specia aceasta trăiește pe spatele altora, se hrănește din timpul altora și, mai ales, din munca și din nervii altora.

Iată-i! Pe spatele lor dăinuie totdeauna o urmă de zid — zidul unei case de pe bulevard sau zidul interior al unei cafenele sau cîrciumi. Pe părul lor dăinuie totdeauna absența unei «urme» cît de vagi de pieptăne și săpun. Pe buzele lor dăinuie invariabil un zîmbet trist, stors. Dar ei, cronofagii, nu știu, nu-și dau seama, pentru că n-au timp să știe și să-și dea seama.

Ziua de... pierdere de timp a cronofagului începe destul de matinal — pentru unii la 8, pentru alții la 10 — și durează pînă la miezul nopții. Practic vorbind, omul acesta consumă într-o zi trei norme de timp de activitate. Imaginați-vă cîtă energie risipită în van! Debutul are loc dimineața, așadar, pe trotuarul bulevardului sau într-un café-bar. Prima gustare de dimineață: apostrofările lipsite de gust, uneori triviale, aruncate trecătorilor pașnici, sau coniacul care îmbrobodește creierul într-un abur consistent. Așa debutează ziua și așa ține dacă, pe parcurs, lucrurile nu iau o întorsătură care să reclame prezența organelor de miliție.

Iată frînturi de discuții pur-

cronofagii

tate cu unii cronofagi:

— De ce nu te-ai tuns omenește?

— Chiar azi am vrut să mă tund.

Răspunsul a fost dat de 12 inși din 12!

— De ce sprijini fără rost zidul (exterior) al cinematografului?

— Am trecut întîmplător și... nici nu știu de ce m-am oprit.

— Dar ieri?

— Păăi... tot la fel.

Răspunsul a fost dat de 12 inși din 12!

Dar iată și cîteva răspunsuri mai «interesante». Interlocutor: Gheorghe Cazacu, din str. Oteșan nr. 21, în vîrstă de 19 ani, fără nici un fel de ocupație.

— De unde ai bani de băut?

— Din leafa tatii.

Alt interlocutor: Alexandru Pașca, tot în vîrstă de 19 ani. Ipostază de derbedeu cu sediul la colț de stradă, apostrofînd trecători pașnici, mai ales trecătoare.

— Ce carte ai citit în ultima vreme?

După ezitări îndelungi:

— Puțin din «Ion».

— Cînd?

— E mai mult d-un an.

Discuții asemănătoare, triste precum se vede, s-au purtat cu Ion Goran (fără cămașă, cu puloverul direct pe piele), cu Constantin Nacu, cu Petre Șerbănescu, de 22 de ani (deja condamnat pentru conducere ilegală de automobil), precum și cu alții care băteau bulevardele, într-o ținută reprobabilă, înveninînd plimbările sau treburile oamenilor pașnici.

Sînt puțini, precum am spus. Și vor fi din ce în ce mai puțini dacă «omul de pe stradă» va ști să-i pună la punct, să contribuie la educație și prin aceasta la recuperarea lor.

Bazil DUNĂREANU

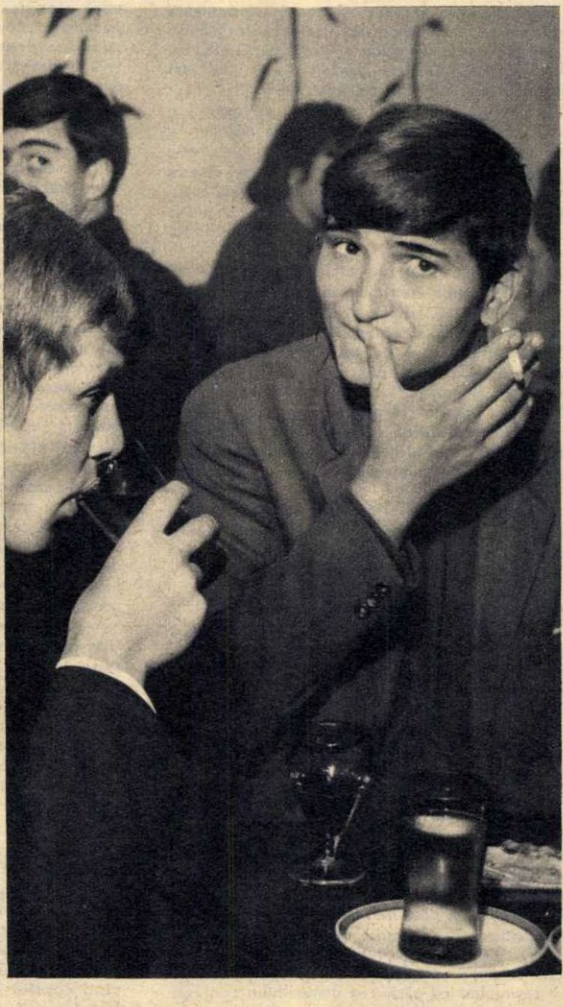

Breton, țigară și coniac — iată «idealul» zilnic al lui George Colici, la numai 19 ani!..

sinteză sau analiză?

Sînt unele semne de înnoire sau cel puțin de preocupare pentru ieșirea din cîteva șabloane. Telejurnalul își caută un nou generic (soluția de acum poate fi considerată cel mult o fază de tranziție). A renunțat, și bine a făcut, la ilustrația muzicală poticnită a genericului, care ne dădea impresia că ascultăm un disc defect. Prin ediția sa de seară se perindă, pentru a fi reținute sau eliminate, rubrici cărora li se cîntăresc, în aceste zile, justificarea și eficiența. Secția culturală începe să se manifeste în sfera informației. Figuri și modalități de prezentare se succed pe bancul de probă. Ce e de păstrat și ce nu? În ce direcție e preferabil să fie orientate căutările?

Pe una din ușile studioului în care se citește acum «Jurnalul» e fixată o inscripție strident de nelalocul ei: «Redacție» scrie, cu caractere neverosimil de mari, pe tăblița aceea, în dezacord cu restul decorului, în general adecvat și sobru. Necunoscînd alcătuirea resorturilor care declanșează emisiunile de informare, vom lua totuși de bună indicația de pe tăbliță: dacă la televiziune există o «redacție» unică, răspunzătoare de tot ceea ce se comunică prin jurnale, prin intermediul obositei emisiuni «Săptămîna», precum și în cadrul altor programe, fiecare componentă a activității ei trebuie să țină seama de celelalte. Și fiecare să fie realizată în modul cel mai propriu pentru a-și îndeplini rolul specific. O emisiune instructivă, de pildă, e obligatoriu să fie ancorată în concret, să conțină explicații amănunțite și imagini sugestive. Un exemplu: «Școala mamei», de miercuri 5 octombrie, emisiune gîndită într-adevăr telegenic. Prezentarea rapidă a unor coperte de cărți, fără nici o referire la autorul sau la conținutul lor, ar fi utilă numai în măsura în care scopul urmărit ar fi acela de a ne demonstra hărnicia editurilor. Fără a impieta asupra de mult promisei reluări, într-o formă sau alta, a vitrinei literare, secvența editorială a jurnalului ar putea să ne ofere măcar atîta informare cîtă am obține intrînd într-o librărie și răsfoind cîteva cărți noi. Pe de altă parte însă, prezentările de cărți nu trebuie răspîndite la întîmplare în programul zilei și al săptămînii. Ele nu-și au, în nici un caz, locul în emisiunea de sfaturi practice pentru gospodine de duminică dimineața.

Mergînd pe firul evenimentelor, omniprezent și atoateștiutor, telejurnalul își face datoria în măsura în care ne ține la curent cu tot ceea ce se întîmplă și merită să fie cunoscut. Cu cît vor fi mai diferit colorate și configurate elementele mozaicului, cu atît va fi mai bună impresia generală. De notat totuși că, în cîteva sectoare (viața culturală a Capitalei, de pildă) se întrevede primejdia unui stil cu floricele și panglicuțe care distonează cu stilul alert și dens al presei moderne.

Vine însă și un moment cînd redacția televiziunii poate să se distanțeze de cursul tumultuos al faptelor, să reflecteze asupra sensurilor și perspectivelor și să ne ofere o viziune de sinteză. Cadrul există. Se numește «Săptămîna». Acum pare alcătuită oarecum la întîmplare, din reportaje care n-au încăput în alte emisiuni, din secvențe îndeobște excesiv de lungi și lipsite de o semnificație deosebită.

A fost, la începuturile ei, și ar putea să redevină, unul dintre punctele de atracție ale televiziunii. Pentru asta ar fi necesar să se știe că vineri, la ora 20, pe micul ecran se vor succeda imagini și discuții concludente despre ceea ce a fost mai de seamă în ultimele șapte zile. Că invitații emisiunii vor fi exclusiv personalități reprezentative ale economiei și culturii, aduse de activitatea lor în centrul atenției generale. Că imaginile filmate vor fi realmente inedite, actuale și interesante. Aici, selecția trebuie făcută cu o exigență maximă. «Săptămîna» nu are voie să cuprindă decît evenimente «de pagina întîi».

S-a inițiat, foarte de curînd, și o recapitulare a săptămînii internaționale. Există două modalități acceptabile de realizare a ei. Cea mai simplă ar fi formula emisiunii «Telesport»: se prezintă, dintre reportajele filmate, venite cu întîrziere în cursul săptămînii, cele care merită a fi văzute chiar și la sfîrșitul ei. A doua modalitate — și echipa de tineri redactori de la «Lumea» care colaborează la alcătuirea emisiunii e pe deplin în măsură s-o realizeze — ar fi comentariul de sinteză, prezentarea concisă și substanțială a ceea ce constituie miezul actualității internaționale. În nici un caz nu poate fi considerată satisfăcătoare inutila rezumare, pe mai multe voci, a știrilor săptămînii. E o formulă publicistică depășită încă înainte de inventarea televiziunii

Felicia ANTIP

ANCHETA
«FLACĂRII»

divorțul, o „soluție“? (II)

de **Sanda FAUR**

Partea a doua a anchetei noastre începe în sălile de ședințe ale tribunalelor. Cu un prolog pe culoare: un psiholog nu ar rezista tentației de a studia reacțiile atît de diverse ale soților ce vin să divorțeze. Cîte un cuplu intră pe poarta masivă, schimbă cu o amabilitate înghețată cîteva vorbe — sînt doar oameni civilizați! — și lasă apoi o tăcere stingheră să se aștearnă între ei. Alții se așază la cîte un cap al băncii lungi, se uită mînios unul la celălalt, își întorc ostentativ ochii, dar cînd li se pare că nu sînt văzuți își aruncă priviri cercetătoare, cu o umbră de regret parcă în ele. Doi tineri reiau, cu destulă aprindere, o ceartă începută acasă și care, tot acasă, s-ar fi putut termina cu o îmbrățișare, dacă... Dacă n-ar fi fost orgoliul, blestematul de orgoliu care apare exact cînd nu e nevoie de el... O femeie cu ochii înroșiți, palidă, oftează, ținînd de mînă un copil care va trebui să opteze pentru unul din părinți. Tatăl, «pîrîtul», nu și-a făcut încă apariția...

CAZURI — CAUZE — DOSARE: CĂSNICII PROST ALCĂTUITE

În sală, la masa instanței, o judecătoare. Remarc o ușoară destindere pe chipul femeilor: în materie de medicină și divorțuri preferă să se încredințeze tot femeilor (deși, în cazul de față, se vede de la primele replici că solidaritatea feminină nu prea tulbură obiectivitatea judecătoarei). Pe rol — cincisprezece divorțuri. Zece sînt intentate de femei. Ne oprim la cîteva dintre ele.

GEORGETA E., 24 de ani, funcționară. Tenul bronzat, proaspăt coafată, nostimă, îmbrăcată cu o rochie șic. Încearcă să braveze. Afișează indiferență. Reușește chiar un fel de zîmbet crispat.

NICOLAE E., 24 de ani, funcționar. Bronzat și el, cămașă albă, cravată de culoare închisă cu nod subțire, tunsoare plastică. Sigur de el, categoric, «bărbat». El cere divorțul. Motivele sînt laconic formulate: «**Nu ne-am înțeles de la început, datorită firii irascibile a soției, care căuta să mă umilească, insultîndu-mă. Soția mea declara că ar fi mai convenabil să-și găsească un soț cu mașină și cu posibilități materiale sporite. Îi acord deci libertatea**».

Atît! Mai mult nu se simțea obligat să arate în fața instanței.

— Nu cumva v-ați căsătorit fără a vă cunoaște îndeajuns?

N.E.: **Ne cunoșteam de zece ani. Am crescut împreună.**

— Și ați izbutit după zece ani de prietenie să nu vă înțelegeți «de la începutul căsniciei»?

N.E.: **Exact. Căsătoria noastră a devenit imposibilă. Vă rog să pronunțați divorțul cît mai repede.**

G.E.: **Ce pot să adaug dacă soțul meu e atît de hotărît? Nu ar fi de demnitatea mea...**

Inutile insistențele judecătoarei: categoricul tovarăș N.E. refuză să se împace. Oare nu cumva proiectează o altă căsătorie?

*

Soții TRAIAN și ȘTEFANIA V. Ea dactilografă, el șef de serviciu — sînt supărați foc unul pe celălalt, nevricoși, gata să-și reia discuțiile violente în fața instanței, să-și întoarcă spatele, să mai schimbe apoi cîteva vorbe, să se mai explice un pic, să se învinuiască reciproc. După aproape patru ani de căsnicie vor să se despartă. De fapt, mai mult ea dorește divorțul, ea a intentat acțiunea. De ce? Greu de înțeles: e o poveste cu părinții, care n-au fost inițial de acord cu căsătoria lor, cu un frate al soțului, care ar fi jignit-o pe Ștefania, cu o conviețuire nu prea armonioasă cu socrii, cu un temperament feminin nu prea docil, o poveste terminată cu «am plecat la mama». «**Dacă se întoarce acasă și-mi promite că nu va mai fi atît de certăreață, mă împac pe loc...**»

ȘTEFANIA V. e mai ambițioasă: «**Nu consimt**».

De fapt, e clar că tinerii soți țin unul la altul, în ciuda conflictelor și a certurilor. Judecătoarea obține concilierea. Dar la cîteva clipe după ce au ieșit din sală, unul dintre ei strecoară capul pe ușă și anunță că nu s-au împăcat: să le mai dea un termen.

Nu credeți totuși că ar fi păcat să se desfacă o familie pe motive atît de copilărești, de neîntemeiate?

*

S-au cunoscut în 22 ianuarie 1966. La 12 februarie 1966 erau căsătoriți. La 30 iunie 1966 acțiunea de divorț era înaintată.

Ea, **DORINA M., desenatoare proiectant de profesie, are 23 ani. El, FOTE M., asistent radiolog, 28 ani.** Ușurința cu care s-au căsătorit uluiește. Iresponsabilitatea cu care cer divorțul indignează.

Și totuși, nu sînt niște copii, niște adolescenți nevinovați.

EA: **Nu se poartă frumos cu mine, mă neglijează... etc., etc.**

EL: **Nu mă lasă să-mi ajut părinții... etc., etc.**

Amîndoi: **Nepotrivire de caracter.**

Nu cred că mai e necesar vreun comentariu.

*

Un caz despre care nu se poate scrie cu inimă usoară. Doi intelectuali — soții **VICTOR** și **GABRIELA-MIOARA S.** Amîndoi trecuți de 40 de ani. Căsătoriți de 16 ani. Au o fetiță de 9 ani. Ea, o femeie cu o înfățișare îngrijită, fină, se exprimă decent, formulează civilizat în acțiune motivele de divorț: «**Un om posac, ursuz, se izolează, nu duce o viață familială, nu se ocupă de copil**». Și la urmă, un«amănunt»: «**Își dă uneori întreg salariul pe băutură**».

VICTOR S., intelectual «subțire», se apără cu citate din clasicii francezi: «*L'homme est bon par la nature, mais la société l-a corrompu*». Dar Rousseau nu-i poate fi de prea mare ajutor și atunci contestă: «**Beau pentru că sînt «nervos», și nu în fiecare zi, ci ca tot omul, cîteodată**». Dar obrazul îi e încă tumefiat din cauza unei recente «coruperi» alcoolice săvîrșite în societatea lui de amici...

— I-am spus ca unui om lucid, înțelegător, să ceară ajutorul unui medic, să facă un tratament, dacă el nu poate fi singur stăpîn pe sine. L-am implorat. Refuză. A trebuit să iau această hotărîre deși, după 16 ani de conviețuire, fie ea și amară, nu e ușor să te desparți; dar n-aș vrea pentru nimic în lume să trebuiască peste un an, cînd fetița va împlini 10 ani, să o supun la dureroasa încercare publică de a veni la tribunal și a opta pentru unul din părinți... Dacă se face om, dacă renunță la alcool, familia îl așteaptă cu brațele deschise.

Cu ce citat din clasici va răspunde Victor S. acestui omenesc și cald apel? Oare nu ar fi mai bine să răspundă cu propria-i rațiune, cu propria-i voință de a se arăta mai tare decît slăbiciunile sale?

CÎND ABILITĂȚILE AVOCĂȚEȘTI SÎNT PUSE ÎN MIȘCARE

Cazurile prezentate mai sus nu au intenția de a fi considerate tipice. Nici nu ar putea-o avea: viața, relațiile familiale sînt atît de complexe, atît de diferite, încît nu pot fi fixate în niște mulaje rigide. Dar ele, ca și celelalte dosare pe care nu le-am mai relatat aici, ne-au prilejuit o constatare plină de interes. **Formularea motivelor de despărțire este, pe hîrtie, surprinzător de asemănătoare.** Căsnicii între oameni de vîrste, profesii, din locuri și cu situații totalmente deosebite, ajung să ceară în fața instanței divorțul pentru motive similare. Cauza e limpede: motivele sînt formulate după tipicuri avocățești care nu pot fi acuzate de prea multă fantezie. Judecătoarea **Ștefania Sobieschi** ne spunea că motivele s-ar putea grupa în patru mari categorii, începînd cu neînțelegeri, insulte și calomnii, continuînd cu violențe fizice, cu beția și terminînd cu părăsirea domiciliului conjugal, ultima implicînd și infidelitatea. Dar toate aceste motive, formulate atît de brutal, — ne spune judecătoarea — apar la un moment dat asemeni unei scheme prestabilite, ele dau impresia unor abilități avocățești care caută argumentele cele mai tari pentru a da aparența că intră în prevederile legii și a convinge instanța. Sub aceste — să le spunem mai adevărat: pretexte, se ascund situații familiale mult mai delicate, mai complicate: dacă ele ar fi expuse deschis în fața completului de judecată, poate că acesta ar avea posibilitatea să cunoască adevărata stare de fapt, să intervină mai eficient, să ajungă la rezultate mai bune în ce privește refacerea familiei în cauză...

E aici o urmare a ușurinței cu care uneori s-au privit divorțurile. Cineva îmi mărturisea că «**pentru unii judecători, divorțul era ceea ce constituie pentru chirurg apendicita: una din operațiile cele mai ușoare**». Să mai reamintim cîtă deosebire este între expulzarea micului și inutilului apendice și operația pe inima familiei pe care o reprezintă divorțul?

ÎNTRE «PATRU OCHI», LA CONCILIERE

Emilia Gheorghe, procuror la Procuratura generală a Republicii Socialiste România, a lucrat mai mulți ani în aceste probleme. Îi cerem părerea.

— Este adevărat că, uneori, instanțele acceptau cu prea multă ușurință aceste «temeinice motive» formale, în numele cărora se cerea desfacerea căsătoriei. Avocații își desfășurau o mult rutinată elocință, argumentele acestea «puternice» păreau să convingă, deși uneori toți cei de față știau sau presupuneau că de fapt căsnicia respectivă e roasă de cu totul alte cauze. Aparențele erau salvate, divorțul era acordat, fără să se știe exact dacă era sau nu cazul, dacă familia respectivă mai putea ori nu fi salvată. Consider că împotriva acestor așa-zise «motive» va trebui să luptăm energic cu toții... Să recunoaștem însă că unele din aceste false situații au fost favorizate și de vechea formulare a unor texte din Codul familiei și Codul de procedură civilă. Articolul *38* **din Codul familiei, de pildă, lăsa la aprecierea judecătorilor temeinicia motivelor de divorț: se dădea numai criteriul general al necesității desfacerii căsătoriei, instanța fiind aceea care trebuia să lămurească toate aspectele raporturilor dintre soți. Intram astfel, chiar fără voie, pe tărîmul atît de labil al subiectivității. Noul decret pentru modificarea unor dispoziții legale privitoare la divorț oferă posibilitatea unei rezolvări judicioase, responsabile, a cazurilor venite în fața instanței. El pretinde și soților o reflectare mai adîncă, o atitudine mai serioasă față de căsnicie, față de familie.**

— Fără îndoială. Decretul obligă acum instanțele judecătorești la o foarte cumpănită și atentă acordare a divorțurilor. Căci ceea ce supăra mult în vechea formă de desfășurare a proceselor de divorț nu era atît subiectivitatea instanțelor, ci imposibilitatea cunoașterii adevăratelor cauze, care nu rezultau din dosare.

— Un judecător ar trebui să nu aibă de rezolvat într-o singură dimineață prea multe dosare aflate în faza concilierii. Fiecare dosar închide, într-un fel, o dramă, și judecătorul e obligat să dovedească mult tact, multă finețe psihologică, multă răbdare în discutarea ei. Din păcate, aceasta nu se întîmpla întotdeauna, cu toate că faza concilierii este — după mine — unul din momentele cele mai importante ale judecării în procesele de divorț.

— În altă ordine de idei: după cîte știu, procurorul participă numai la divorțurile familiilor cu copii. Vă amintiți vreun caz care v-a dat mai mult de meditat?

— Nu numai unul... E dureros să vezi cum uneori, sub impulsul diferitelor stări de moment, soții pornesc un divorț fără să se gîndească ce efect negativ va avea desfacerea căsătoriei asupra dezvoltării ulterioare a copilului. În primul rînd copilul iese traumatizat psihic din această încercare. Judecînd o dată un caz în care «motive temeinice făceau imposibilă conviețuirea», instanța a decis să fie adus și copilul, în vîrstă de 10 ani, pentru a-și forma convingerea căruia din

părinți să i-l încredințeze. Băiatul a intrat în sală cu ochii plini de lacrimi și a început să povestească, repede-repede, cum mama și mătușa l-au învățat să opteze pentru mama. Cu un ultim efort, în hohote de plîns, strigînd aproape, copilul a spus că el nu vrea să se despartă de nici unul dintre părinții săi: a pornit cu mînuțele întinse spre ei, i-a implorat să rămînă împreună. Firește, părinții au ieșit împăcați din sala de ședință. Dar sînt convinsă că ar fi putut fi evitat acest moment, zguduitor atît pentru ei cît și pentru copil.

PE MARGINEA UNUI STUDIU DE MEDICINĂ SOCIALĂ

Ni s-a pus la dispoziție, cu prilejul anchetei de față, un foarte interesant studiu asupra cauzelor și condițiilor de divorț la muncitoarele din industria de confecții, realizat de un colectiv condus de **dr. Al. Pescaru,** șef al serviciului de statistică sanitară al orașului București. Studiul acesta a și constituit punctul de plecare al discuției noastre, în cuprinsul căreia dr. Al. Pescaru ne-a împărtășit alte cîteva considerații demne de reținut:

— Cred că educarea în materie de căsnicie, de relații între sexe, de viață sexuală, trebuie începută de foarte devreme, bineînțeles cu tact și cu mijloacele adecvate. Aș spune chiar începută nu din adolescență, ci din copilărie.

— Din copilărie?

— Bineînțeles. Nu uitați că în zilele noastre pubertatea apare mai precoce, nu datorită vreunor schimbări morfologice în organism ci mai ales datorită influențării particulare a sistemului nervos: în condițiile vieții moderne, a bogăției de informații care stau la dispoziția copiilor noștri. e firească complexa lor dezvoltare timpurie. Educația de care vorbeam se săvîrșește în primul rînd în familie, unde comportamentul și relațiile dintre părinți constituie — vrînd-nevrînd — o primă școală a căsniciei. Dincolo de acest inevitabil — și deci cu atît mai răspunzător — exemplu personal, e vorba de actul educativ deliberat, care trebuie să cultive în copil sentimentul familial, să-i lămurească caracterul relațiilor de prietenie și dragoste între sexe. Școala — ca și organizațiile de copii și tineret — au de asemeni obligații serioase în acest sens. După părerea mea, medicii școlari și pediatri, profesorii de științe naturale, diriginții, trebuie să participe mai intens și competent la această educație a igienei sexuale, care este mult mai mult decît simpla descriere a unor elemente de anatomie și fiziologie.

— După cîte știu, s-a întreprins cîte ceva în acest sens.

— Da, dar preocupările acestea s-au manifestat cu întîrziere și nu în modul cel mai fericit. Improvizația de la sfîrșitul anului trecut, cînd medicii ginecologi au fost mobilizați să predea ultimului an școlar cîteva noțiuni sumare de igienă sexuală, îngrămădite în cîteva ore de dirigenție, nu poate fi considerată decît un început. În noul an această problemă va trebui să fie mult mai bine organizată și să i se afecteze mai multe ore din programa de învățămînt. Ce se întîmplă apoi cu acești tineri? Venind spre viață prea puțin pregătiți, cu anumite imagini diformate, culese în unele cazuri de pe stradă, din filme sau cărți, o pregătire neguroasă, cu caracter întîmplător și chiar eronat — ei sînt înclinați uneori să creadă că întregul conținut al relațiilor dintre bărbat și femeie s-ar reduce la actul sexual. Fapt profund eronat, căci istoria omenirii arată cu prisosință în ce măsură civilizația a dezvoltat toate aceste relații, arată cum a crescut pe instinctul sexual primar o masă de sentimente și idei legate de atracție, frumusețe, iubire, respect, admirație, calități care se unesc și se înfruntă în forma actuală a căsătoriei. Sociologul englez Westermarck spunea, nu fără oarecare dreptate, că iubirea este poezia selecției sexuale, calculul economic fiind proza ei.

Dacă tinerilor soți le-ar fi limpede acest lucru, nu ar mai confunda iubirea cu impulsul erotic, nu ar ajunge atît de repede — după consumarea acestuia — la divorț. În ancheta pe care noi am efectuat-o în acea fabrică de confecții s-a stabilit că din cuplurile divorțate, doar 45,3 la sută din femei și 42 la sută din bărbați s-au căsătorit din iubire. Dacă legăm acest fapt de perioada foarte scurtă care trece de obicei de la cunoașterea partenerilor pînă la căsătorie, apare de înțeles de ce bazele unor căsătorii sînt atît de șubrede. Și încă ceva: studiul nostru a mai arătat că de la primele neînțelegeri ivite într-o căsnicie și pînă la intentarea acțiunii de divorț, trece un timp foarte scurt: tinerii nu au răbdare să aplaneze conflictele, să aștepte stingerea lor.

— Căsnicia este, într-adevăr, o școală foarte exigentă.

— În care tinerii vin cu o pregătire deosebită, cu vocații deosebite, cu concepții deosebite față de ceea ce am putea numi disciplina familială. De obicei — am constatat noi în ancheta întreprinsă — tînărul a trăit pînă la căsătorie singur, ca celibatar, iar tînăra a trăit într-un context familial; soțul este acela care vine, în cele mai multe cazuri, în casa familiei soției. Este o perioadă de adaptare destul de dificilă, extrem de importantă pentru viitorul familiei. Acum soțul trebuie să-și înțeleagă obligația de a participa la activitatea gospodărească — și din păcate sînt încă destui bărbați care refuză acest lucru. Cînd ajutorul lor e foarte mic sau nul, soția — aflată în producție — prestează practic două norme de activitate, care se încarcă și mai mult cînd apar copiii. Acest efort neegal și uzură neegală, poate fi un izvor de neînțelegeri. Femeia reușește cu greu să se mai ocupe de înfățișarea ei și de îmbogățirea universului ei spiritual. Rămîne — cum se spune — în urmă, nu mai corespunde nevoilor de comunicare ale soțului: alt motiv de divorț. De care sînt vinovați, în ultimă instanță, soții.

Vreau să mai adaug ceva: oricîte solicitări cer copiii în viața unei familii, prezența lor constituie cel mai puternic liant al familiei, îi asigură un echilibru stabil, o armonie. Un studiu făcut de noi sub îndrumarea acad. prof. Kreindler ne-a arătat că femeile căsătorite cu copii prezintă o proporție mult mai redusă de nevroze decît femeile căsătorite fără copii. Ceea ce poate da de gîndit căsniciilor în care partenerii se mai mulțumesc a-și continua existența în doi, într-o familie lipsită de bucuria copiilor.

*

Ancheta noastră continuă. Într-un număr viitor vom selecționa din opiniile transmise de cititorii noștri.

antic și modern în țara cedrilor

– note de călătorie din liban –

de D. SZILÁGYI

Natura pare să fi creat micul Liban într-o clipă de supremă desfătare — dîndu-i drept zestre toate nuanțele paletei ei de culori. Aici, lîngă coastă, pînă și marea își schimbă în permanență culoarea, trecînd de la azuriu la verde copt, ca să revină apoi la un străveziu de cristal purtînd reflexele florei multicolore a litoralului. Livezile de portocali, măslini, bananieri și curmali întregesc această revărsare de culori și lumini. Într-un viu contrast se înalță, pe fundalul mării, uriașa stîncă viorie — Muntele Liban. Superbă panoramă: pășim printre covoarele vii ale florei meridionale, în timp ce privirile ne cată spre înălțimile muntelui împodobit cu zăpadă sclipitoare. Cei ce au încercat să descrie această natură minunată au spus adesea că Libanul este țara care, în timp ce-și scaldă picioarele în apa mării, se răcorește respirînd aerul piscurilor înzăpezite.

Și toate aceste frumuseți pe o fișie îngustă de pămînt — numai 10 400 kilometri pătrați — între mare și munte: zîmbetul dulce al micii Republici Liban, situată pe litoralul estic al Mării Mediterane.

Baalbek, cele șase coloane de marmură albă ale templului lui Iupiter.

O SCURTĂ INCURSIUNE ISTORICĂ...

Libanul, cu istoria sa de cinci ori milenară, a fost un adevărat punct de întîlnire a civilizațiilor antichității — pe pămîntul său pe care a înflorit cultura feniciană perindîndu-se egiptenii, asiro-babilonienii și perșii, grecii și romanii, arabii. Numeroasele vestigii răspîndite pe cuprinsul țării, orașele de răsunet istoric ce au ființat aici stau mărturie trecutului său. Despre Biblos,de pildă — în care mai pot fi văzute și azi ruinele unor construcții egiptene, persane, asiro-babiloniene, grecești și romane — se spune că s-ar număra printre cele mai vechi orașe ale omenirii; Tirul și Sidonul — azi Sur și Saida — au fost faimoase porturi feniciene; Baalbekul este un adevărat tezaur al culturii romane, iar Beirutul, capitala țării, s-a dezvoltat pe locul orașului roman Berite.

După primul război mondial, Libanul — fostă provincie otomană — a trecut sub mandat francez, Franța preluînd administrarea Libanului din însărcinarea Ligii Națiunilor. Tutela franceză a fost desființată în anul 1943, cînd țara, declarată independentă încă din 1926, își cucerește o independență reală. Dar trupele străine au continuat să rămînă în Liban, ceea ce a dat naștere altor crize în relațiile dintre tînărul stat și tutorele său de pînă atunci. La intervenția Consiliului de Securitate al O.N.U., trupele străine au părăsit Libanul în anul 1946. Criza însă nu a luat sfîrșit nici atunci. Forțele care ar fi dorit să lege destinele Libanului de alianța blocului Nord-Atlantic s-au înfruntat în permanență cu voința acelora care vedeau propășirea țării lor pe alte căi. Criza a ajuns la apogeu în mai 1958. Grevele și manifestațiile s-au transformat într-o insurecție armată. Flota a 6-a americană a intervenit și infanteria marină a S.U.A. a ocupat acele părți ale țării care nu se aflau în mîinile insurgenților. Dar intervenția străină nu era în măsură să schimbe voința nestrămutată a celor care luptau pentru realizarea noilor lor aspirații. Anii din urmă au fost marcați de creșterea luptei antiimperialiste a poporului libanez.

... ȘI UNA ECONOMICĂ

Principala ramură economică a Libanului este agricultura. Industria, relativ slab dezvoltată, se limitează mai ales la cea prelucrătoare — textilă și alimentară, pielărie și tutun. În țară există și rafinării de petrol, aparținînd însă societăților străine Irak Petroleum Co și Trans-Arabian Pipeline Co. Principala sursă de venituri constă însă în comerț — care în Liban este o îndeletnicire de foarte veche tradiție. De notat importanța volumului comerțului de tranzit al țării — favorizat de poziția sa la încrucișarea drumurilor dintre Occident și Asia Centrală — precum și faptul că Beirutul este unul dintre cele mai importante centre de pe glob în domeniul comerțului cu aur.

Turismul constituie neîndoielnic, de asemenea, o ramură aducătoare de mari beneficii. În medie, pe an, la trei cetățeni libanezi revenind un turist străin, nivelul turismului poate fi socotit printre cele mai ridicate din lume. Și trebuie spus că oaspetele nu pleacă dezamăgit, căci frumusețile naturale, monumentele de artă valorificate cu inteligență, excelenta organizare a deservirii, precum și «distracțiile tari» — oferite celor care caută așa ceva — compensează cu prisosință oboseala unei călătorii fie cît de lungi.

LUPTELE LIBERE, O AFACERE RENTABILĂ

Printre aceste distracții un loc de seamă îl dețin, fără îndoială, luptele libere, lucru de care, vrînd-nevrînd, este frapat orice călător care pășește pe pămîntul Libanului. Așa mi s-a întîmplat și mie.

Abia debarcat la Beirut, la aproape fiecare colț de stradă m-a izbit același refren ilustrat: pe uriașe pancarte chipuri de bărbați cu fruntea îngustă și cu o musculatură neverosimil de puternică. Toți aceștia, după cum am aflat, sînt adevărați maeștri ai luptelor libere, oameni cu faimă, idoli admirați de un public pasionat.

Luptele libere se bucură evident în Liban de o largă popularitate, deși nu o dată au un deznodămînt fatal. Cu toate acestea — sau poate tocmai din această pricină — ele sînt mult agreate și de turiști, mai ales de vizitatorii americani. De fapt americanii sînt aceia care au introdus în Liban acest sport. Mai precis: ei sînt cei care au introdus această ramură de afaceri, căci aici pariurile al căror obiect îl constituie luptele — la fel ca în țările unde sînt la modă luptele de tauri — sînt în primul rînd un business extrem de rentabil. De altfel, influența acestei țări mari și foarte îndepărtate se resimte la fiecare pas în această țară mică, și nu numai în privința luptelor libere...

BAALBEK — ARHEOLOGIE ȘI HAȘIȘ

Totuși ceea ce îl copleșește pe vizitator înainte de toate este bogăția și frumusețea fascinantă, cu contraste ațîțătoare, a naturii. Serpentinele șerpuiesc printre munți stîncoși. Pantele golașe au fost îmbrăcate cu livezi, iar apa necesară irigării se păstrează în uriașe rezervoare de beton, amenajate cu mult spirit practic. Datorită perseverenței inventivilor țărani libanezi, pe aceste locuri aride, unde fără munca omului nu ar fi crescut nici măcar mărăcini, își oferă rodul splendide livezi de citrice.

Mașina noastră suie gîfîind spre ruinele legendare de la Baalbek. Avem prilejul să constatăm că ospitalierele noastre gazde nu au exagerat atunci cînd la pornire (termometrul indica la Beirut plus 40°C) ne-au sfătuit să luăm cu noi îmbrăcăminte călduroasă. Am zîmbit, convinși că este vorba de o glumă. Dar cînd am ajuns la înălțimile alpine, dîrdîind de frig, ne-am dat seama cît de întemeiat fusese sfatul primit. Iată-ne deci îmbogățiți cu o nouă certitudine — în Liban sînt ani cînd plecînd cu mașina de pe plaja încinsă a litoralului, după o călătorie de numai o oră, ajuns în plin peisaj montan, poți participa la o pasionantă întrecere cu săniuța sau la o veselă înfruntare cu bulgări de zăpadă.

Am ajuns la Baalbek. Un oraș mic, care datorită renumelui și afluenței turistice de care se bucură dispune de nenumărate hoteluri, cafenele, restaurante și bistrouri. Imaginea vestitelor ruine figurează desigur în toate prospectele, dar această localitate este prezentă în paginile presei și pentru alte «merite». Este vorba de hașiș. Căci Baalbekul este unul dintre cele mai importante centre ale contrabandei cu acest periculos stupefiant. Consumarea acestei substanțe, preparate din planta Cannabis indica —

cînepa indiană — duce la toxicomanii grave, atacă sistemul nervos central, provocînd halucinații, delir furios, nu rareori demență. Deși, spre deosebire de opioman, consumatorul de hașiș nu visează, el devine victima unor iluzii senzoriale care la un om normal nu pot fi întîlnite nici în cele mai fantastice visuri.

Efectul delirului provocat de hașiș este elocvent și spiritual ilustrat de o veche parabolă persană, adesea citată. Parabola vorbește de trei călători care vor să ajungă la un oraș, dar nu reușesc s-o facă decît după apusul soarelui. Porțile sînt ferecate și ei nu mai pot intra. Tot sfătuindu-se pentru a găsi o soluție, unul dintre ei scoate o sticlă de rachiu și trage o dușcă. Cel de-al doilea își aprinde pipa de opiu, iar al treilea își pregătește hașișul.

După o jumătate de oră, încep din nou să se sfătuiască ce anume ar putea face.

— Să spargem porțile — se grozăvește cel dintîi, care băuse rachiu.

— Să ne culcăm și să dormim, căci dimineața tot le vor deschide — spune cel de-al doilea, zîmbind somnoros.

Consumatorul de hașiș propune altceva:

— Nimic mai simplu: ne strecurăm prin gaura cheii...

Ca orice stupefiant, hașișul nu are bineînțeles numai consumatori, ci și profitori — profitori ai mizeriei, desperării și decăderii morale, care le aduc fabuloase beneficii.

ETERNA SETE DE FRUMOS

Dar să revenim la Baalbekul monumentelor străvechi. Dintre cele cincizeci și patru de coloane de marmură albă pe care se sprijinea odinioară frontispiciul vestitului templu al lui Iupiter, nu au mai rămas azi decît șase. Avînd drept fundal minunatul colorit verde-brumăriu al munților, în lumina apusului de soare marmura frînge cu o strălucire rece, orgolioasă, săgețile de lumină.

La început a fost ridicat aici un templu în cinstea lui Baal, cea mai sacră dintre divinitățile acestor locuri. Templul se afla la punctul de întîlnire dintre Munții Liban și Antiliban. El a fost construit pe acele vremuri cînd vestitele păduri de cedri ale acestor munți erau mult căutate de corăbierii fenicieni. Din lemnul cedrilor s-au născut corăbiile care au dus faima porturilor feniciene Tir și Sidon pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii antice. Asirieni, babilonieni, hitiți, persani, greci au dominat secole de-a rîndul aceste meleaguri, pînă cînd Roma și-a trimis aici legiunile, transformînd teritoriul de azi al Libanului într-o provincie a imperiului său. În jurul așezării unde se afla vechiul templu închinat zeului Baal, romanii au construit un oraș pe care l-au denumit Heliopolis, Orașul Soarelui. Uriașele blocuri de piatră, constituind fundamentul templului lui Iupiter, au fost aduse din Egipt, din munții Assuanului. Din Orașul Soarelui, construit cu sudoarea și sîngele a 100 000 de sclavi timp de 300 de ani, în afara celor șase coloane de dimensiuni impresionante ale templului lui Iupiter, au mai rămas azi ruinele templelor dedicate lui Bachus și Venerei. Ele au fost scoase la suprafață la sfîrșitul secolului al XIX-lea, în urma săpăturilor unor arheologi germani. Cele mai prețioase descoperiri au fost transportate de urgență în Germania, în conformitate cu ordinul împăratului Wilhelm al II-lea.

Poate că tocmai din cauza urmelor repetatelor devastări ai impresia că ruinele de la Baalbek resping cu o indiferență gravă orice zgomotoasă uimire a vizitatorului. Aici cuvintele sînt de prisos. Severul frontispiciu de marmură îți mai amintește de măreția Heliopolisului, de legiunile Romei și de perioada dureroasă a distrugerilor, de iataganele soldaților lui Omar, de pîrjolul pricinuit de cruciați, de marele cutremur din 1170, de jaful călăreților mongoli și, în sfîrșit, de Timur, șchiopul de fier, cum i se mai spunea, cel care cu oastea sa a întrecut toate distrugerile săvîrșite pînă atunci. Străvechiul Baalbek — azi Nekropolis — este în prezent un oraș mort. Cu toate acestea, fără să vrei, te gîndești că totuși el, orașul, este cel victorios, acoperit de glorie. Trecuta faimă a lui Omar sau Timur-Lenk trăiește doar în cărțile de istorie, pe cînd gloria Baalbekului poate fi văzută în verticala strălucitoarelor coloane, simbolizînd munca și setea eternă de frumos a omului.

▼ *Modern...*

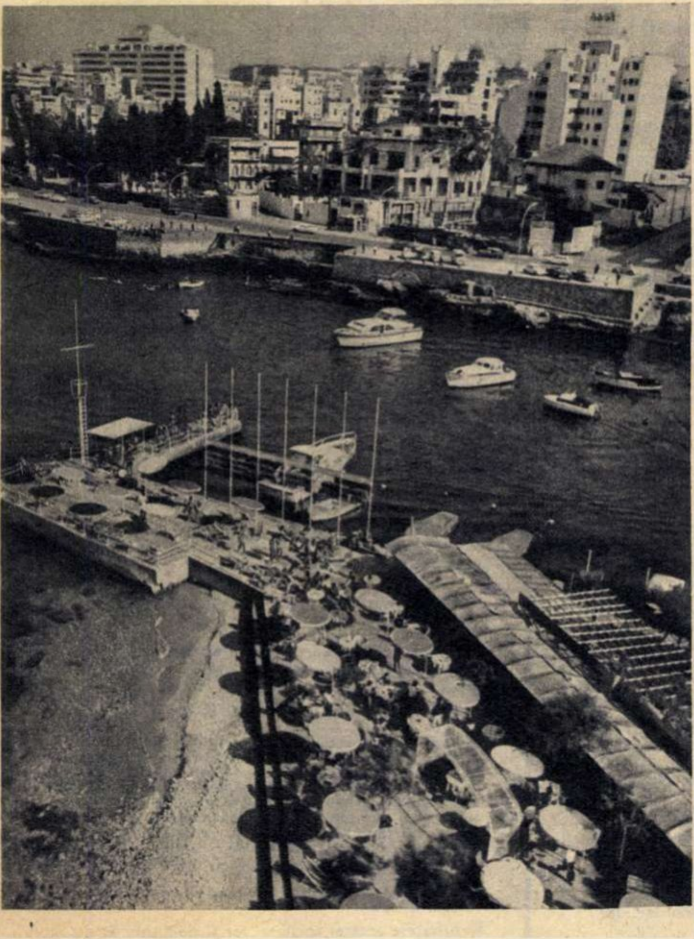

...și tradițional. ▼

LIBANUL TURISTIC ȘI CEL NETURISTIC

...Era seara tîrziu cînd am pornit la drum, reîntorcîndu-ne spre Beirut. Se întunecase și dintr-o dată pe înălțimile munților s-au aprins ciorchini de lumini. Erau ghirlandele multicolore ale satelor, localităților balneare, hotelurilor de lux. Pretutindeni în timpul coborîșului ne-au urmărit aceste lumini, iar jos în vale, pe litoral, la vreo 30 de kilometri depărtare, asemeni unui covor de aur, se revărsa feeric marea de lumini a orașului. Era harta luminoasă a Beirutului. În Liban această iluminație este obligatorie: ea face parte din «panorama» anume pregătită pentru turiști.

La Beirut «dolce vita» nu este mai puțin intensă decît pe Via Veneto din Roma. Regi fără de țară, emiri, mari rechini ai finanțelor caută să se desfete omorîndu-și plictisul cu «exotism». În jurul lor roiește o adevărată armată de escroci și contrabandiști de talie internațională și, firește, nelipsiții precupeți ai desfătărilor, proprietarii de tripouri.

Libanul este o țară literalmente «strălucitoare», mai ales noaptea... Dar este de prisos să spunem că nu muncitorul din docuri, și nu țăranul sau pescarul din «Elveția Orientului Apropiat» sînt aceia care se înfruptă din aceste străluciri.

Vîrtejul de basm al strălucirilor mai are și părți acoperite de umbră. De pildă, dincolo de porțile orașului zărești de obicei și o «insulă» luminată care nu figurează pe nici o hartă. Mă refer la un imens portavion al flotei a 6-a americane, care, cu o frapantă insistență, vizitează portul Beirut. Aceste vizite nu fac mare plăcere gazdelor — însăși prezența navelor confirmînd faptul că statul major al forțelor armate ale S.U.A. consideră Libanul un important punct strategic. În plus, o parte a țițeiului din Orientul Mijlociu ajunge pînă la porturile din Marea Mediterană prin conductele care traversează Libanul; or, pe stăpînii portavioanelor «aurul negru» nu-i lasă niciodată indiferenți.

Dincolo de «principiile» unor cercuri din Liban, principii care pot fi exprimate în numai șase cuvinte — «totul se vinde, totul se cumpără» (de ai bani, e bine; de nu, poți pleca în plata lui Alah) — există poporul libanez. Există oameni progresiști, lucizi, realiști, pentru care democrația, progresul țării, interesele supreme ale statului, independența atît de greu cucerită sînt principii sacre. Și aceștia sînt cei mulți, cei care reprezintă interesele reale ale micii Republici Liban.

1

2

3

dialog cu cititorii

mai multă grijă pentru abonamente

Cițiva cititori, abonați ai publicației noastre, printre care *Ion Neagu* din comuna Conduratu, rn. Mizil, și *Ștefan Alexander* din comuna Vama, reg. Suceava, ne-au scris că adesea revistele ce le primesc prin poștă sînt murdare, deteriorate, «de parcă ar fi trecut prin mîinile a 100 de cititori» — cum sublinia tov. Ion Neagu. Despre aceste deficiențe am sesizat Direcțiile regionale P.T.T.R. Ploiești și Suceava, precum și Direcția generală a difuzării presei din Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor.

despre modă, cosmetică și altele

Cititoarea *Anda Alexandrescu* din Huși ne comunică o serie de aprecieri măgulitoare despre revista noastră, considerînd în mod special ca izbutite anchetele privitoare la problemele morale și sociale (divorțul, comportarea în societate etc.) și o serie de rubrici permanente (cităm în ordinea în care le dă autoarea scrisorii): «Dialog cu cititorii», «Cititorii întreabă», «Film», «Curier», «Cadran internațional», «La drum». În același timp, tov. Alexandrescu ne reproșează faptul că neglijăm moda și am abandonat de multă vreme rubrica de sfaturi cosmetice. După cum se vede, în acest număr publicăm o pagină de modă și promitem că în viitor vom acorda mai multă atenție acestei rubrici. În ce privește sfaturile cosmetice, deocamdată nu ne luăm nici un angajament. Vom ține seama de această propunere atunci cînd vom discuta măsurile menite a duce la îmbunătățirea în continuare a revistei în anul viitor.

În sfîrșit, corespondenta noastră ne întreabă cum se pot trimite fotografiile menite a fi publicate în revistă. Răspunsul: fotografiile alb-negru se pot trimite sau sub formă de clișee negative (indiferent de dimensiuni) sau în copii, bine executate, de minimum 13×18 cm; pentru coperte ne sînt necesare diapozitive color de minimum 6×6 cm.

la muzeul din „orașul chimiștilor“

Făcînd o excursie prin țară cititorul *Justin Jianu* din Ploiești a vizitat și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, despre care are numai cuvinte de laudă. Totuși el ne sesizează și un aspect critic, legat de muzeul de istorie al orașului. «Muzeul este foarte valoros — ne scrie tov. Jianu — cu exponate prețioase, însă spațiul afectat este cu totul insuficient, ținînd seama, mai ales, că acest muzeu are și o bogată și frumoasă colecție numismatică, ce nu poate fi pusă în valoare».

Sugerăm deci Comitetului regional pentru cultură și artă Bacău să se ocupe de găsirea unui local corespunzător muzeului orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

oradea: liniștea locatarilor din noile blocuri

Ca în toate orașele patriei, și în Oradea s-au construit și se construiesc numeroase blocuri de locuințe. Dar unii dintre locatarii noilor blocuri nu respectă odihna celorlalți — ne scrie cititorul nostru *Gheorghe Magheru*. Astfel, în noul cartier de blocuri «Zona de vest», în fața blocului B din str. Aluminei, se parchează noapte de noapte numeroase automobile. Aceasta nu ar stînjeni pe nimeni, dacă acei ce le parchează ar ști să respecte liniștea și odihna de noapte a locatarilor. Dar foarte mulți dintre conducătorii auto încearcă în timpul nopții să pună la punct mici defecțiuni, ambalînd motoarele puternic și unii chiar claxonează. Sfatul popular orășenesc ar trebui să ia măsuri împotriva acestora.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Iosif Barb, funcționar, comuna Ponor, rn. Aiud: ilustrate; Sanda Stoian, tehniciană chimistă, Hațeg, str. 1 Mai 21, reg. Hunedoara: teme diverse, chimie, cinema, ilustrate: Petre Rista, pictor, Hațeg, str. Viilor 25, reg. Hunedoara: pictură, istorie, filatelie, ilustrate; Silviu Cristea Papadopol, tractorist, Constanța, bd. Republicii, bl. A5, sc. A, et. I, ap. 5: teme profesionale, limba germană; Grigore Costăchioiu, inginer, București ,of. 7, Aleea Ion Cojescu 2: teme diverse; Ani Moldovan, elevă, 17 ani, București, str. Codălbiței 3, rn. 1 Mai: muzică ușoară, ilustrate; Elena Ciobotaru, absolventă liceu, 18 ani, Dorohoi, str. Republicii 84: ilustrate; Angelina Andrieș, elevă, Botoșani, str. Maxim Gorki 1: teme diverse, muzică, ilustrate; Vasile Toader, tehnician, Iași, str. Dîmbovița 8: teme diverse, ilustrate; Petre Ciurea, contabil, Cluj, str. Petru Groza 3, ap. 6: teme diverse, ilustrate; Mariana Dumitrescu, absolventă liceu, Sibiu, str. Gheorghe Gheorghiu-Dej 88: ilustrate; Valeria Docea, bibliotecară, com. Ponor, rn. Aiud: literatură, cinema, filatelie, ilustrate; Nuțica Sîrcu, contabilă, sat Ciurea, com. Pîncești, rn. Negrești, reg. Iași: teme diverse; Florența Sîrcu, învățătoare, sat Ciurea, com. Pîncești, rn. Negrești, reg. Iași: teme diverse; Constantin Ungureanu, student, București, str. Ferentari 2, et. 6, ap. 48, rn. Lenin: teme diverse; Rodica Prisnei, elevă, 17 ani, Iași, str. Sărăriei102: cinema, ilustrate; Mariana Duțu, elevă, 17 ani, com. Chiliile, rn. Buzău: teme diverse, cinema, ilustrate; Doina Badea, elevă, 17 ani, Buzău, str. Col. Buzoianu 41: cinema, ilustrate; Gheorghe Ene, elev, 16 ani, com. Ținteşti, rn. Buzău: ilustrate; Lenuța Ene, elevă, 16 ani, Buzău, bl. B8, sc. B, et. 4, ap. 20: ilustrate; Mimi Dobrin, elevă, 18 ani, Arad, bd. Gen. Dragalina 7: istorie, geografie, teme diverse, ilustrate; Olga Șimodi, merceolog, Sibiu, Calea Dumbrăvii 2: teatru, cinema, ilustrate; Lilica Dogaru, tehniciană, Focșani, str. Lupeni 14: teme diverse, ilustrate; Lucreția Mihăilă, studentă, Iași, căminul «1 Mai», bl. B, str. Sărăriei 220: cinema, ilustrate; Mia Diaconu, elevă, 17 ani, com. Siriu, rn. Cislău: teme diverse, cinema, ilustrate; Felicia-Georgeta Ciolan, elevă, Tr. Severin, str. Decebal 39: cinema, ilustrate; Petre Ouatu, elev, Iași, str. Moara de Vînt 5: teme diverse, sport, ilustrate; Ludwig Tasch, conducător auto, com. Gearmata nr. 364 rn. Timișoara: teme diverse, ilustrate; Florin Dragolici, lăcătuș, Hunedoara, bl. C. M-4, ap. 14: teme diverse, ilustrate; Rodica Cadîr, oficiantă P.T.T.R., 21 ani, of. P.T.T.R. Basarab, rn. Istria: cinema, ilustrate; Mariana Magdalena Miron, elevă, Bîrlad, str. Al. Vlahuță 84: muzică, cinema, ilustrate; Vasile Dejeu, mecanic, 18 ani, com. Tileagd, str. Șirul Nou 661/A, rn. Aleșd, reg. Crișana: geografie, reviste, ilustrate; Dumitru Neagoe, lăcătuș, 19 ani, Reșița, str. Orașu Nou, bl. 2, ap. 9 I.C.M.M.R.: teme diverse; Vasile Pescaru, mecanic locomotivă, 23 ani, Hunedoara, str. 6 Martie 22: teme diverse, ilustrate; Selma Gafar, elevă, 16 ani, Techirghiol, str. Țepeș Vodă 14: cinema, ilustrate; Florica Băduță, casnică, Petrila, bl. 6/16, str. 8 Martie: ilustrate; Florența Marcovici, elevă, Dorohoi, str. Republicii 34: cinema.

Sînteți invitați să ne indicați:

INTERPRETUL DV. PREFERAT.

CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI.

Ca și anul trecut, revista «Flacăra» vrea să cunoască părerea:

«CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?»

și

«CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1966?»

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea pe plic «Pentru ancheta «Flacării» — **trebuie să cuprindă părerile dv. privind:**

1) Cel mai bun actor român de film văzut în 1966.
2) Cea mai bună actriță română de film văzută în 1966.
3) Cel mai bun actor străin de film văzut în 1966.
4) Cea mai bună actriță străină de film văzută în 1966.
5) Cel mai bun film românesc vizionat în 1966.
6) Cel mai bun film străin vizionat în 1966.
7) Cel mai bun actor de teatru văzut în 1966.
8) Cea mai bună actriță română de teatru văzută în 1966.
9) Cel mai bun interpret român de muzică ușoară ascultat în 1966.
10) Cea mai bună interpretă română de muzică ușoară ascultată în 1966.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

cititorii foto-grafiază

IMPRESII DE TOAMNĂ

Fotografii de prof. V. BOGDĂNEȚ

1 Oglindire autumnală.

2 Plan apropiat.

3 Ultimii vizitatori.

în cîteva rînduri

LILIANA CATRAMADĂ, Iași. Înregistrăm cu mulțumire faptul că documentarul «Tendințe și vedete de azi» și fișele filmografice v-au satisfăcut. Vom continua cu ambele tematici. Copertă cu Alain Delon? Credem, foarte curînd. Am luat notă de cealaltă dorință a dv.

IULIANA MATEOC. com. Beliu, rn. Ineu. 1) Ne vom referi la interpreții de care ne întrebați, probabil în cadrul ciclului «Tendințe și vedete de azi». 2) Ați remarcat, fără îndoială reapariția rubricii de sport, astfel că «îngrijorarea» rămîne fără temei. 3) Pentru aprecierile dv. vă mulțumim.

MARCELA ȘTEFAN, Craiova, **SICUȚA CHICOȘ**, Pitești. Nu sîntem în măsură să furnizăm adrese ale actorilor străini.

T. MANAFU, Pitești. O scrisoare nu prea amplă, dar cu foarte multe păreri și propuneri. Să le luăm deci... metodic: 1) Reclamele sînt binevenite atît în culori cît și în alb-negru; nu putem renunța la ele. 2) O copertă cu actorul dv. preferat. Am înregistrat sugestia. 3) Istoria orașului Pitești. Urmăriți rubrica respectivă. 4) Pagini în culori, probabil într-un viitor nu prea îndepărtat. 5) Condițiile de admitere în facultăți (cursuri serale sau fără frecvență) au fost difuzate prin broșuri editate special. Pentru anul de învățămînt 1967-1968 vor apărea, sperăm, la timpul potrivit. 6) Nu vă impacientați: adresei dv. îi va veni rîndul.

DOMNICA DUMBRAVĂ, Iași. Compozitorului și textierului Mihai Dumbravă scrieți-i pe adresa Studioului de televiziune, căsuța poștală nr. 111, București.

ANGELA VOICU, Satu Mare. Am luat notă de dorința dv. privitoare la cîntărețul Remo Germani.

E. CHIRICIOGLU, Giurgiu. 1) Istoria orașului dv. a apărut în nr. 38 (la două zile după ce ne-ați trimis scrisoarea). 2) O copertă cu actorul preferat. Vedeți răspunsul dat mai sus cititorului T. Manafu. 3) Aprecierile dv. ne bucură.

N. PINTILIE, Piatra Neamț. 1) Cîntăreței Marina Voica scrieți-i pe adresa Studioului de televiziune, căsuța poștală nr. 111, București. 2) Vom ține seama de sugestia dv. 3) Temerile dv. cu privire la unele greșeli de ortografie din scrisoare n-au temei (cu o singură excepție: ați scris «*a-și* dori de la dv.», în loc de «*aș* dori»).

cititorii întreabă

„părintele literaturii române“

«Aș dori să cunosc pe scurt viața și opera lui Ion Heliade-Rădulescu».

Titel BÎRZA, Teiuș

Răspunde prof. univ. dr. docent AL. PIRU.

Personalitatea lui Ion Heliade-Rădulescu este în cultura și literatura română de prim ordin. În cei 70 de ani pe care i-a trăit (s-a născut în Tîrgoviște la 6 ianuarie 1802, a murit în București la 27 aprilie 1872), el a desfășurat o bogată activitate culturală, literară și politică. Profesor la școala românească înființată de Gheorghe Lazăr în 1818, a publicat întîia gramatică modernă a limbii române în 1828. Un an mai tîrziu, Heliade scoate primul ziar din țara noastră, *Curierul românesc*, care în 1837 își adaugă un supliment literar, *Curierul de ambe sexe*. În 1833 devine sufletul Societății filarmonice, dedicată reprezentațiilor de teatru și, în general, dezvoltării mișcării noastre artistice, după ce mai înainte se făcuse cunoscut ca poet original și traducător din Lamartine și Voltaire. Proiecta o «bibliotecă universală» și a tălmăcit pentru prima dată în limba română opere de J.J. Rousseau, Moliére, Byron, Alexandre Dumas, Eugéne Sue. La 1848 Heliade a fost unul dintre fruntașii revoluției burghezo-democrate, reprezentant însă mai mult al grupului moderat. În emigrație a publicat în limba franceză diverse memorii justificînd atitudinea sa, dar apărînd în același timp și cauza revoluției (*Amintirile și impresiile unui proscris*, *Memorii asupra istoriei regenerației românești sau asupra evenimentelor petrecute în 1848 în Țara Românească*, *Epistole și acte ale oamenilor mișcării române din 1848*, aceasta din urmă în limba română). Ziarist de talent, mare pamfletar, Heliade compune între 1859 și 1869 o vastă lucrare filozofică intitulată *Isachar sau Laboratorul*, *Echilibru între antiteze sau Spiritul și materia*, capodoperă de vervă și spirit, în care teoretizează pe urmele filozofiilor utopice, premarxiste, un conservatorism progresist. Ales președinte al Societății Academice în 1867, a fost președintele Academiei Române pînă în 1869. La această dată începe editarea operelor sale sub titlul *Curs întreg de poezie generală*, din care n-a apucat însă să publice în timpul vieții decît trei volume în cinci tomuri. O ediție nouă a operelor lui Ion Heliade-Rădulescu va apărea în acest an la Editura pentru literatură, iar la Editura tineretului este în curs de apariție o scurtă monografie de G. Călinescu despre acela care pe drept cuvînt a fost numit «părintele literaturii române».

egalitate aproape deplină...

«Cum se reglează în natură — la oameni și animale — proporționalitatea aproape perfectă dintre sexe?»

Ing. Ion NAZIRU
com. Ciucurova, rn. Istria

Răspunde conf. univ. dr. docent VICTOR SĂHLEANU.

Un fapt curent de observație — și care intrigă — este, desigur, egalitatea aproape perfectă dintre numărul bărbaților și numărul femeilor. Raportul dintre numărul bărbaților și cel al femeilor se numește *sex ratio* (S.R.) și este, în specia umană, apropiat de 1 (1,05); el are o valoare apropiată și la numeroase specii animale. Explicația acestui fapt a devenit posibilă abia după cunoașterea legilor matematice ale eredității, stabilite de Mendel. Aceste legi exprimă comportarea cromozomilor la speciile diploide (adică la speciile care au o dublă garnitură de cromozomi) în timpul formării celulelor sexuale și a fecundării. În perioada fecundării fiecare celulă sexuală (ovul, respectiv spermatozoid) primește cîte o singură garnitură de cromozomi, iar contopirea celulelor sexuale se face absolut la întîmplare. Sexul este determinat de o anumită formulă cromozomială; cele două formule, corespunzătoare sexului masculin și feminin, au șanse egale de a se produce, adică — fiecare — are probabilitatea de 50%. Astfel, omul are două garnituri de cîte 22 cromozomi (care se numesc autozomi) și, în plus, doi cromozomi care intervin specific în determinarea sexului: diferiți (xy) la bărbat și asemănători (xx) la femeie. Bărbatul formează două categorii de spermatozoizi, cu 22 + x și 22 + y cromozomi, iar femeia o singură categorie de ovule, cu 22 + x cromozomi Contopirea la întîmplare duce — într-o populație numeroasă — la ouă fecundate de două tipuri (44 + xx și 44 + xy) în număr aproximativ egal; din primele vor rezulta fete, din ultimele — băieți.

În realitate fecundarea nu se face absolut întîmplător, există o predominanță de ouă «masculine» și această predominanță se atenuează mai întîi în cursul sarcinii (mortalitatea intrauterină afectînd mai ales pe feții de tip masculin) și apoi, în cursul perioadei de creștere (băieții fiind mai fragili). Unii biologi susțin că proporția poate fi influențată intervenind asupra organismului matern, în cursul fecundației sau al gestației. Determinarea cromozomială nu este însă absolută, sexul putîndu-se modifica, pe parcurs, chiar la om, sub influențe, de exemplu, hormonale. Cu o oarecare frecvență apar și anomalii în repartiția cromozomilor, ceea ce contribuie la unele variații ale S.R. O variație a S.R. a fost semnalată — în favoarea băieților — după războaie, ca și cum ar exista mecanisme genetice la nivelul populațiilor care ar compensa pierderile de bărbați. Recent s-a schițat chiar o teorie cibernetică a acestui proces.

Trebuie să menționăm că la numeroase specii animale, S.R. este mult diferit de 1. Există specii la care masculii sînt rari sau lipsesc total din anumite generații și în care înmulțirea se face asexuat sau sexuat dar fără fecundație. La aceste specii, determinarea sexului are alte mecanisme decît cel descris mai sus.

de milenii în slujba taliei. . ..

«M-ar interesa să mi se arate cum s-a născut și dezvoltat teatrul în lume».

M. PIERNA, Orșova

Răspunde teatrologul IOAN MASSOFF.

Întocmai dansului, muzicii, picturii și sculpturii, spectacolul a însemnat pentru omul primitiv un ajutor în lupta sa împotriva forțelor, pentru el «misterioase», ale naturii. Pentru îmblînzirea acestor forțe au luat naștere riturile agrare menite să preamărească divinitățile protectoare, constituind originea primelor forme de spectacol. În realitate, ciclurile acestea rituale reflectă ciclul muncii în felurite perioade. O dată cu dezvoltarea societății evoluează și aceste forme de spectacol pe măsură ce omul se simte eliberat de așa-zisele spirite rele, de un așa-zis destin rău. Astfel, tragedia greacă, izvorîtă din cultul lui Dionysos, zeul vinului și al producției agricole, — la romani el se numea Bachus și era socotit fiul lui Iupiter — s-a îndepărtat încet-încet de sursa-i inițială, luînd o semnificație umană. Epopeea cuceritorilor greci, *Iliada* și *Odiseea* (secolul al IX-lea — î.e.n.), a devenit elementul esențial al teatrului grec. Rapsozii, avînd ca accesoriu un simplu băț, subliniau recitarea printr-o mimică expresivă, spre satisfacția celor adunați pe la răspîntii. Acestor «ditirambi populari» li s-au substituit «ditirambii literari», cîntece executate în cor, însoțite de dans. Sfîrșitul secolului al VI-lea — î.e.n., în condițiile descompunerii societății gentilice, cea cîntată de epopee, anunță apariția tragediei, prin transformarea succesivă a corului ditirambic în *cor tragic*.

Tradiția atribuie lui Thespis, venit la Atena către mijlocul secolului al VI-lea î.e.n. însoțind un căruț, în care-și transporta recuzitele și-i servea și de scenă, primele forme ale teatrului. Thrinicos (sfîrșitul secolului al VI-lea, începutul secolului al V-lea — î.e.n.) este socotit ca cel mai de seamă poet dramatic al generației care a precedat pe Eschil; ne-au rămas doar cîteva fragmente din două piese ale sale.

Tragedia, compusă din părți dialogate și părți lirice — prologul, episodul și exodul — avea o acțiune simplă, fără complicații. Eschil a introdus autenticul dialog dramatic. Numărul actorilor se reducea la trei, cel mult patru în unele comedii ale lui Aristofan. Reprezentațiile aveau loc cu prilejul concursurilor instituite pentru tragedie pe la anul 534, pentru comedie pe la anul 486. *Eschil* (525-456 î.e.n.) poate fi socotit părintele dramaturgiei, urmat de *Sofocle* (496-405 î.e.n.) și de *Euripide* (480-406 î.e.n.).

Manifestările cu caracter de teatru, în forme populare specifice, au însoțit dezvoltarea poporului nostru încă de la formarea lui (amintim: paparudele, caloianul ș.a.). Pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, în condițiile descompunerii feudalismului și dezvoltării incipiente a relațiilor capitaliste, au loc primele spectacole de teatru cult românesc. În cadrul mișcării culturale cu caracter național, menită să sprijine procesele economico-sociale în curs de dezvoltare, printre alte forme de luptă împotriva orînduirii feudale s-a dezvoltat și teatrul românesc, ai cărui exponenți au fost, în Muntenia, Ion Heliade-Rădulescu, în Moldova Gh. Asachi, în Transilvania George Barițiu.

Cea mai veche știre cunoscută pînă astăzi despre o reprezentație în limba română datează din 1755, spectacol avînd mai mult un caracter folcloric, organizat de elevii Școlii din Blaj. În seara de 27 decembrie 1816, din inițiativa lui Gh. Asachi, a avut loc la Iași, în casele lui Costache Ghica, un spectacol cu pastorala *Mirtil și Cloe*, prelucrare a lui Asachi după francezul Jean Florian; de la spectacolul ieșean se împlinesc anul acesta 150 de ani. În 1818 elevii de la Sfîntul Sava, îndemnați de Heliade și poetul Iancu Văcărescu, dădeau și ei o serie de spectacole la București.

pe scurt

Petric Stuparu, Iași. Prea multe întrebări pentru a vă răspunde deodată la toate. Vă dăm o parte din răspunsuri: 1) Dăunătorul obicei al fumatului a fost importat în Europa după descoperirea Americii de către Cristofor Columb. În America însă obiceiul acesta este mult mai vechi. 2) Evident că reumatismul nu e o boală specifică numai anumitor zone geografice, ci e cunoscut pe toată suprafața pămîntului. Există însă regiuni în care umiditatea excesivă, asociată cu temperatura scăzută, face ca numărul celor ce suferă de această boală să fie mai mare. Nu uitați faptul că numărul bolilor care au drept urmare diferite forme de reumatism este la rîndul său foarte mare; dinții stricați, de pildă, pot genera o boală reumatismală, unele traumatisme sau statul prelungit în picioare pot genera un reumatism muscular etc. Or, asemenea cazuri se întîlnesc, desigur, și încă în mod frecvent, în toate zonele pămîntului. 3) Există, fără îndoială, numeroase specii animale amenințate cu dispariția. Tocmai de aceea se și iau, fie pe plan mondial, fie pe plan național, măsuri de interzicere a vînătorii lor și se creează rezervații în care aceste animale pot să se perpetueze în condiții optime. Dintre mamifere este cazul să pomenim, referitor la continentul nostru, de zimbru, capra neagră ș.a. În America de Nord este pe cale de dispariție bizonul și de aceea s-au luat măsuri speciale de protejare a acestei rude a zimbrului nostru. În mări și oceane sînt periclitate, din cauza vînătorii excesive, balena și delfinul. Presa internațională a tras semnalul de alarmă și, drept urmare, s-au elaborat și semnat de către principalele state interesate convenții de reglementare a vînătorii în aceste domenii. La celelalte întrebări vă vom răspunde într-un număr viitor.

Mihai Aruștei, Iași. 1) Despre evoluția avionului am scris în mai multe împrejurări și, desigur, vom mai scrie. 2) Pe glob se înregistrează anual circa 100 000 cutremure de pămînt. Țările și regiunile în care cutremurele sînt cele mai frecvente sînt: Japonia, Chile, Africa de Nord, Iran, Asia Centrală, Asia Mică (Anatolia) ș.a. De asemenea sînt zone seismice permanente acelea unde se află vulcani activi, erupțiile vulcanice fiind inevitabil însoțite de cutremure (Sicilia, Krakatau — o insulă din apropierea Sumatrei — ș.a.). În țară la noi nu putem vorbi de o zonă a cutremurelor în sensul obișnuit al noțiunii; există totuși și la noi un focar seismic, cel din Munții Vrancei, dar frecvența cutremurelor în România este, din fericire, redusă. 3) Imposibil să publicăm detaliile tehnice pe care ni le cereți. Adresați-vă Institutului de documentare tehnică (București, raionul 30 Decembrie, str. Cosmonauților 27).

V. SILVIAN

SFATUL

MEDICULUI

vîrsta femeii și sarcina

conf. dr. N.N. GHEORGHIU,
directorul Maternității Filantropia

Femeia — și în special femeia tînără — este chemată să dea naștere omului și să-l formeze în spiritul umanismului și al prețuirii vieții.

Organismul femeii se află într-o mare măsură sub influența aparatului genital, care este în strînsă corelație cu glandele endocrine și sistemul nervos. Uterul, organul în care se dezvoltă viitorul copil, are o bogată rețea de nervi și vase sanguine, care asigură buna dezvoltare a sarcinii.

Se spune pe bună dreptate că femeia «înflorește» cu ocazia sarcinii; în cadrul simbiozei armonioase, între mamă și fătul din uter se produc influențe reciproce. Mama, prin starea ei organică influențează fătul, iar acesta influențează organismul matern. De fapt, sarcina are un rol favorabil deosebit asupra complexului neurohormonal al organismului femeii și aceasta în special la femeia tînără.

Termenul de tinerețe la femeie este destul de elastic astăzi. Datorită diverselor tratamente și regimuri femeia îmbătrînește mai tîrziu decît îmbătrînea pe vremuri. In tinerețea propriu-zisă a femeii maternitatea este foarte folositoare organismului pe de o parte, pe de altă parte în această etapă a vieții femeia naște copii sănătoși, viguroși, pe care poate să-i crească cu toată răbdarea și rîvna, putîndu-se bucura și mîndri la vîrstă mai înaintată de urmașii bine dezvoltați pe care i-a creat. putîndu-se bucura și mîndri la vîrstă mai înaintată de urmașii bine dezvoltați pe care i-a creat.

Bucuria de a fi creat viața, de a fi mamă, este atît de mare, încît dificultățile anatomo-fiziologice sau cele care depind de vîrstă pot fi învinse. Spuneam că sarcina influențează favorabil organismul matern. Într-adevăr, arderile din organism se fac mai bine, metabolismul calciului, apei, fosforului, magneziului etc. este modificat în așa fel că stimulează organismul femeii, unele deficiențe în asimilarea și dezasimilarea substanțelor nutritive corectîndu-se în timpul sarcinii și după naștere.

Anumite insuficiențe glandulare sau de dezvoltare a aparatului genital pot fi corectate prin graviditate la femeia tînără. Chiar și starea neuropsihică a tinerei viitoare mame este favorabil influențată prin dezvoltarea sarcinii. De aceea, este absolut greșit ca femeia, și în special femeia tînără, să evite sarcina sau să și-o întrerupă.

Evitarea sarcinii poate duce la perturbări serioase neurohormonale și perturbări în viața familială. Întreruperea sarcinii, prin dezechilibrul brusc care se produce în organismul femeii, este dăunătoare în special funcțiilor endocrine și ale aparatului genital. Pe lîngă aceasta, trebuie să insistăm asupra faptului că intervenția practicată pentru întreruperea sarcinii nu este lipsită de accidente grave imediate sau de complicații mai tardive, care pot prejudicia sănătatea femeii sau chiar îi pot periclita viața.

Femeia tînără, sănătoasă, căsătorită, ocrotită de legi și ajutată efectiv de regimul nostru, trebuie să-și îndeplinească rolul de a crea viața.

ORAȘELE PATRIEI

- **Oraș raional.**
- **Coordonate geografice: 46°40′ latitudine nordică și 28°3′ longitudine estică.**
- **Numărul locuitorilor: 20 716 (la 1 ian. 1966).**

HUȘI *)

Orașul Huși se găsește situat în partea estică a Moldovei, în depresiunea cu același nume.

Apariția și dezvoltarea acestui oraș nu au fost întîmplătoare, ci s-a datorat necesității populației din satele înconjurătoare de a avea în apropiere o piață de desfacere și aprovizionare.

Cercetări istorice, confirmate de descoperiri arheologice, atestă faptul că depresiunea Hușilor a fost populată încă din neolitic (aproximativ mileniul III î.e.n.); locul a cunoscut activitate omenească și în epocile bronzului și fierului — fapt dovedit prin vestigiile din perioadele respective aflate azi în muzeul orașului.

În privința denumirii orașului Huși există mai multe păreri. Una din ele aparține istoricului Melchisedec care în «Cronica Hușului» afirmă că numele orașului vine de la numele boierului Ion Hussea (1380-1440), care ar fi avut moșii pe teritoriul actual al Hușului. Ipoteza lui Melchisedec este confirmată de un document dat de Alexandru cel Bun la 3 iunie 1429 la Suceava, prin care se acordă lui Ion Hussea o moșie de 20 000 ha pe teritoriul actualului oraș (Mihai Costăchescu: «Documente moldovenești», vol. I, pag. 259).

Bogdan Petriceicu Hasdeu în studiul «Ion Vodă cel Cumplit» susține că numele orașului Huși s-ar trage de la secta husiților, care au ajuns și prin Moldova, concentrîndu-se în orașul Huși și Roman.

Din cronicile vechi ale orașului rezultă că de multe ori au poposit aici Bogdan Vodă, Ștefăniță Vodă, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu, Ion Vodă.

În decursul veacurilor trecute dezvoltarea social-economică a orașului Huși a fost mult încetinită din cauza așezării sale izolate față de arterele principale de comunicații.

În anii regimului nostru Hușul a început a cunoaște o dezvoltare economică și social-culturală: s-au refăcut vestitele podgorii hușene, distruse în anii războiului, orașul a fost racordat la sistemul energetic național, s-a creat o întreprindere economică de industrie locală, o întreprindere de gospodărie orășenească, o cooperativă meșteșugărească, o autobază I.R.T.A., un centru de vinificație, o gospodărie de stat, o policlinică pentru adulți și una pentru copii, s-a dezvoltat spitalul raional și s-a înființat un spital pentru copii, au fost construite două școli generale de 8 ani, un liceu și s-a mărit capacitatea celorlalte școli existente, s-a înființat o casă de cultură. Pentru viitor este prevăzută construirea în orașul Huși a unei uzine de îmbuteliere a vinurilor și rachiurilor. De asemenea, este prevăzută alimentarea cu apă a orașului de la rîul Prut.

Laurențiu ȘTEFĂNESCU

---

*) *Istoricul orașului Huși ne-a fost cerut de cititorul Marius FABIAN POLGAR din Orșova.*

---

povestea vorbei

„teste“ vechi și noi

Vom pune astăzi față în față două cuvinte pe care scrisul aproape le confundă, în timp ce semnificația le opune net:

test — probă prin care se examinează aptitudinile cuiva:

test — capac de pămînt cu care se acoperă pîinea pusă la cuptor.

Rostul comparației propuse este de a exemplifica un fenomen lingvistic interesant: unul și același cuvînt latin trăiește astăzi în românește sub forma a două cuvinte care nu par să nu aibă nimic comun între ele. Într-adevăr, test și țest continuă un singur substantiv latin, *testum* (= vas de lut).

Evoluția fonetică și semantică *testum*-țest n-are nimic surprinzător, dar ce se întîmplă cu *testele?*

În limba franceză veche, *testum* (devenit test) denumea oalele de pămînt în care alchimiștii medievali puneau substanțele realizate în experiențele lor și încercau să vadă dacă au obținut în sfîrșit mult rîvnitul aur. De la «vas de încercat aurul», test trece la sensul mai general de «instrument de verificare» și la cel actual, cunoscut din psihologie. Din înțelesul medieval a mai rămas doar ideea de «probă».

Sorin STATI

---

cuvinte încrucișate — plouă

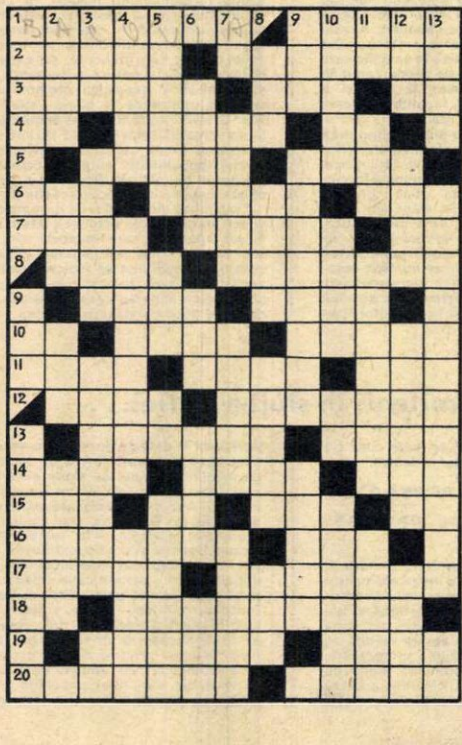

ORIZONTAL: **1) Autorul poeziei «Lacustră» — O ploaie de pomină. 2) Vreme ploioasă — Referitor la ploaie. 3) Scurtă dezlănțuire de vînt cu ploaie — Plouată — Caro! 4) Bine! — Acompaniament sonor al ploii — Culpe! 5) Crescut — Piesă de șah. 6) Lac de apă — Cultivatori de in — Astupă sticla. 7) Numele științific al albinei — O ploaie mortală pentru păsări — Bir! 8) Pasăre de baltă — Rămîne după o ploaie abundentă. 9) Viclenie — Cea mai mică parte dintr-un element chimic. 10) A chiui (reg.) — Zeiță a discordiei (mit.) — Dregători (od.). 11) Standard de stat — Aduce ploaia — Onomatopeea ploii. 12) Pasăre asemănătoare cu barza — Plouați. 13) Mici umflături în vîrful staminelor — Popor din antichitate. 14) A citi (arh.) — Sat în regiunea Ploiești — Fir. 15) Vîrf în Bucegi — Teze! — Fluviu în India — Bidiviu. 16) Brutar (dim.) — Spin. 17) Moștenitor (jur.) — Și iar plouați. 18) Carei! — Te apără și de soare și de ploaie (dim.). 19) Apă de ploaie — Adîncitură într-un zid. 20) Ca o curcă plouată — Jumătatea unei piei tăiate în lungime.**

VERTICAL: **1) Ploaie deasă și măruntă — Ploaie la domiciliu — Te apără de ploaie. 2) Pictor român, autorul tabloului «Ploaia de aur a lui Zeus» — Aprilie (abr.) — A se ivi — Principi arabi. 3) La cefe! — Plouat — Și plouate! — Comună în Ardeal. 4) De demult — Colectează apă de ploaie (pl.) — A stringe. 5) Talazuri — Metal prețios — Sete! — Tremurătură. 6) A agăța — Rang (od.) — Prenume feminin — Bistrița (abr.). 7) Ape! — A expune — Apare după ploaie — Trecut. 8) Pămînt galben — Coastă abruptă — Simbol al sprijinului (pl.) — «...Ami», roman de Maupassant. 9) Unitate rusească de măsură — Strop — Butoi mare (reg.). 10) Au forma unui ou — Amor — Curs! — Verb care însoțește o ploaie cu descărcări electrice. 11) Tei! — Cutia de rezonanță a ploii — Pe acest continent se află orașul Arica, unde cade cea mai mică cantitate de precipitații din lume — Doi-trei stropi. 12) Sat în raionul Satu Mare — Rezervoare de apă de ploaie — Roată (dim.) — A presa. 13) Precipitații — Ploi de scurtă durată — Acut!**

C. NEGRUȚ

Cuvinte mai puțin cunoscute: APIS, BEL, LERA, PUD, IND.

dezlegarea jocului „TOAMNA“, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) STAGIUNE — SOBE. 2) TOPÎRCEANU — UM. 3) RAR — CIR — APARI. 4) UMOR — SUR — AMAN. 5) GNAIS — DOARA — E. 6) UAP — TOASTA — IS. 7) R — EFOR — I — TANC. 8) IC — ARAC — CAREU. 9) ORT — TANA — TL. 10) SCI — ROMARTA — D. 11) PODGORII — ORAR. 12) OR — AM — NUCI — BA. 13) R — PLACERI — RUG. 14) TA — ENE — INTER. 15) SPATAR — TAF — P. 16) CEATA — ARATURA. 17) R — PA — AMOREZAT. 18) ATU — ACUTE — AVU. 19) MURATURI — STAL. 20) ARAMA — ITALICE.

la drum

spre colibița

În nordul țării, acolo unde temelia Carpaților are cea mai mare lățime, ajungînd la aproape 150 km, și unde «munții picură și cîntă», pădurile, apele și fînețele se înfrățesc într-un peisaj de basm.

Din Munții Rodnei pînă în Căliman, din Munții Bîrgăului pînă în Munții Bistriței, cît pot cuprinde ochii, tălăzuiesc valurile împietrite ale munților care străjuiesc văile Someșului Mare, Bistriței Aurii, Bistriței Bîrgăului și Rodnei, toate presărate cu așezări pitorești, vechi de cînd lumea.

În ciuda frumuseții sale, această zonă, este din punct de vedere turistic,mai puțin cunoscută și străbătută. Numărul redus al cabanelor constituie, desigur.o explicație, ca și faptul că modernizarea drumurilor principale de-abia a fost începută. Credem însă că adevăratul motiv este lipsa de informarea amatorilor de zări noi și relativa depărtare a acestor locuri de marile centre urbane.

Depărtarea poate fi de la început eliminată, căci trenurile și autobuzele ajung și aici ca în toate colțurile țării, iar timpul suplimentar necesar pentru învingerea ei devine o recreație în decorul plaiurilor din nord. Informarea, mai greu de realizat înainte de plecare, se va îmbogăți pe drum cu ajutorul localnicilor, buni primitori de oaspeți, și se poate completa cu ajutorul unei hărți.

De altfel,noi vom încerca să vă călăuzim spre unul dintre cele mai atrăgătoare puncte turistice ale puternicului nod carpatic din nordul țării. El se numește COLIBIȚA și se află situat pe versantul nordic al marelui masiv vulcanic al Călimanilor, într-o minusculă dar uimitor de frumoasă depresiune.

Diminutivul numelui este justificat, Colibița fiind un mic sat de munte risipit de-a lungul unui pîrîu — Repedele — și pe coastele munților printre care el și-a deschis drum. La început aici au fost, desigur, numai cîteva colibe, adăposturi temporare în vremea cositului și a strînsului fînului. Cu timpul, atrași de poienile frumoase ale micii depresiuni și de codrii plini de vînat ai Călimanilor, oamenii s-au așezat definitiv aici, în această oază de liniște.

Dar Colibița nu este numai un sat. Un grup de vile, pe jumătate ascunse printre brazi și risipite pe cel mai însorit munte al satului, au transformat-o într-o plăcută stațiune climaterică în care vin în vacanțe școlarii și în concedii cei ce sînt dornici de atmosfera pură a înălțimilor, de soare și de liniște. Între vile se află și o cabană pentru cei ce vin aici doar să poposească în drum spre piscurile de lavă încremenită ale Călimanilor, cei mai înalți munți vulcanici din țara noastră (Pietrosul Călimanilor măsoară 2 102 m) și totodată ținta marilor excursii ce se pot organiza din Colibița.

Pentru excursiile mai mici — un fel de plimbări prelungite — cununa de munți a Colibiței oferă nenumărate posibilități. Căsariul, pe care gospodăriile satului urcă pînă aproape de vîrf, și Piatra lui Orban, pe la poalele căreia trece o nouă șosea forestieră, sînt munții cei mai apropiați și cel mai ușor de urcat, înălțimea lor apropiindu-se de 1 500 m. Și nu trebuie uitat nici Tăul Zînelor (1 293 m), aflat puțin mai sus decît Borcutul, un izvor de ape minerale la care se ajunge cu trenul forestier.

Pentru a putea da curs invitației noastre, rămîne să vă spunem ceva și despre drumul de acces. El pornește din comuna Prundul Bîrgăului, aflată pe șoseaua națională Bistrița-Vatra Dornei (la 22 km de Bistrița și 61 km de Vatra Dornei). Din Prundul Bîrgăului, o șosea locală urcă de-a lungul Bistricioarei pînă la Colibița (18 km). Curse regulate de autobuze leagă Vatra Dornei de Bistrița, poposind la Prundul Bîrgăului, și curse directe pornesc zilnic spre Colibița din Bistrița (la 7,30 și 15). Din tren se coboară la Bistrița, de unde se poate continua drumul cu autobuzul, sau la Bistrița Bîrgăului (11 km de Colibița), de unde tot cu autobuzul sau cu trenul forestier se urcă prin pitorescul defileu al Bistricioarei pînă în stațiune.

Gh. EPURAN

Fotografiile autorului

CARNET AUTOMOBILISTIC

MOTORLAB

Succesul înregistrat de medicina profilactică, care a creat diverse sisteme preventive de control periodic al sănătății oamenilor, a determinat aplicarea principiilor preventive și la automobile. Un nou tip de stații de serviciu pentru întreținerea automobilelor a fost experimentat în S.U.A., la Detroit, și a început să se răspîndească și în Europa. Aceste stații au căpătat denumirea de «Motorlab».

Un automobil adus spre consultare este dat pe mîna unui colectiv alcătuit din 70 de tehnicieni, care îl analizează într-un flux tehnologic precis: cercetarea motorului, partea mecanică, întreținerea etc.

Dispozitive speciale reproduc condițiile de mers în plină viteză pe străzi, șosele sau autostrăzi, astfel încît orice defecțiune mecanică, nu numai statică, să poată fi depistată imediat.

Întreaga operație de control durează circa 50 minute, timp în care posesorul automobilului, așezat comod pe un fotoliu care se deplasează paralel cu banda automată pe care se află mașina sa, poate urmări întregul consult.

La capătul consultului, o fișă de sinteză a observațiilor făcute categorisește automobilul în una din următoarele trei grupe: periculos pentru circulație, cu indicarea reparațiilor urgente; apt pentru circulație, cu unele reparații preventive, care nu sînt însă de necesitate imediată; și, în sfîrșit, cu stare generală bună, cu indicarea lucrărilor de întreținere necesare (spălat, gresat etc.)

Motorlabul nu devine însă executant al reparațiilor indicate. Colectivul care a pus diagnosticul este complet separat de cel care face reparațiile; acestea pot fi realizate într-un atelier special dependent de Motorlab sau la atelierul frecventat în mod obișnuit de automobilistul în cauză.

Deși costul procedeului de diagnosticare este destul de ridicat, specialiștii consideră că un examen anual al automobilului este rentabil.

La Paris, cele trei stații Motorlab care funcționează sînt foarte solicitate; se prevede deci extinderea lor.

Ing. V. IOANID

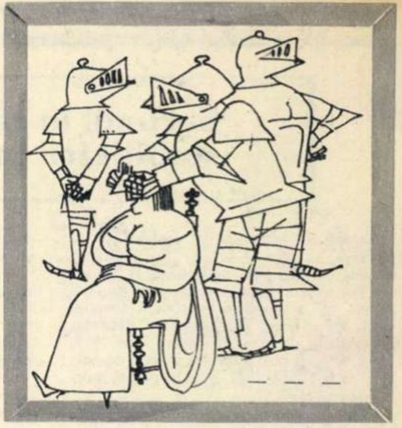

UMOR

statui

de Cik DAMADIAN

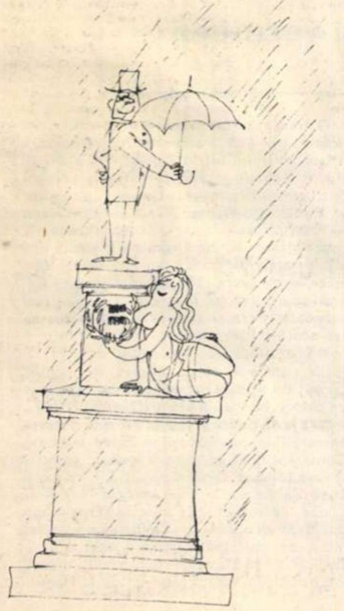

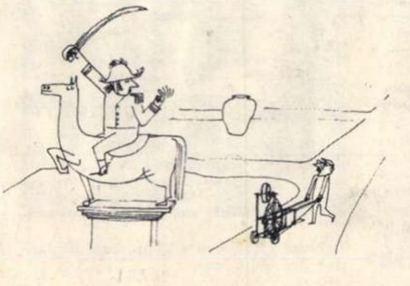

rvei
en?
en-l
Bic

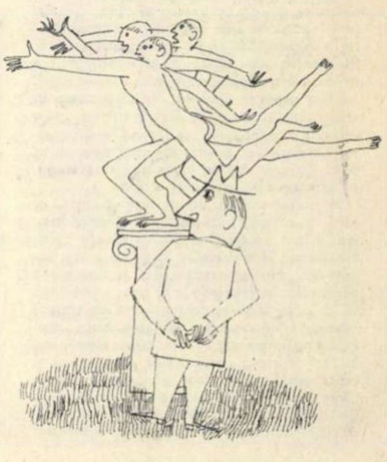

cadran internațional

au refuzat să plece în vietnam

...Au refuzat să plece în Vietnam și Tribunalul militar din Fort Dix (New Jersey) i-a condamnat de la 3 la 5 ani muncă silnică. Este vorba de trei soldați americani: Dennis Mora (în vîrstă de 25 ani), David Samos (20 de ani) și James Johnson (20 de ani).

Samos, Johnson și Mora au fost arestați în prima săptămînă a lunii iulie după ce, în timpul unei conferințe de presa ținute la New York la 30 iunie, au făcut cunoscută public hotărîrea lor de a nu pleca în Vietnam și au «îndrăznit» să critice politica Pentagonului. Apoi li s-a impus din nou, la 14 iulie, să plece pe front, dar au refuzat.

Cei trei declară că nu refuză să presteze serviciul militar, ci nu vor să participe la crimele din Vietnam și au explicat limpede acest lucru în fața instanțelor. «Războiul din Vietnam este ilegal și imoral — a declarat Mora — și nu vreau să fiu complice. Dacă patria mea ar fi atacată, aș lupta, m-aș înscrie chiar ca voluntar. Dar nu pot să cred că patria mea este în pericol la o depărtare de mii și mii de mile de frontierele sale... Am avut totdeauna credința că nerespectîndu-ți propriile principii morale mori pe dinăuntru. Iar un om lipsit de principii morale este ca o mare fără apă».

I s-a dat o condamnare de trei ani, pe ziua de 7 septembrie. La 10 septembrie au fost judecați David Samos și James Johnson, pentru nesupunere în fața ordinelor militare, iar pedeapsa a fost și mai aspră: cinci ani muncă silnică. La rîndul său, James Johnson a respins acuzația tribunalului: «Sînt gata să lupt pentru patria mea și să mor pentru ea, dar soldații americani au fost trimiși să traverseze jumătate din globul pămîntesc și Statele Unite s-au angajat într-un război care comportă bombardarea satelor pașnice, folosirea bombelor incendiare și a gazelor împotriva unor cetățeni pașnici, și asta numai pentru ca Statele Unite să-și mențină un cap de pod în Asia de sud-vest. Dacă aș accepta să lupt într-un asemenea război, m-aș simți un criminal».

Dennis Mora este condus în fața Tribunalului militar din Fort Dix.

Cinci ani de muncă silnică este maximum de pedeapsă pentru nerespectarea ordinelor militare potrivit prevederilor Codului penal militar în vigoare în S.U.A. pe timp de pace (după Constituția americană Congresul este cel care trebuie să declare starea de război și, neexistînd o asemenea declarație, Statele Unite, în materie de drept, se află, în mod paradoxal, în stare de pace cu toată lumea).

L.S.

O demonstrație semnificativă: în timpul recentului congres de la Brighton al partidului laburist, muncitori din industria britanică de automobile au blocat intrarea în hotelul în care se afla premierul Wilson; acesta a întîlnit în cele din urmă o delegație care, în numele a 200 000 muncitori, și-a exprimat nemulțumirea față de măsurile economice adoptate în ultima vreme de guvern.

burundi în căutarea stabilității interne

Ceremonia întronării prințului Charles Ndizeye, ca rege al statului Burundi, sub numele de Ntare IV, desfășurată la palatul din Bujumbura, a încheiat acțiunea de înlăturare de la conducerea țării a fostului rege, Mwambutsa IV. Suveranul debarcat purta titlul de «mwami» (rege) din 1915, dar a început să-și exercite efectiv domnia abia de la 1 iulie 1962, data obținerii independenței țării.

Evoluția politică a tînărului stat a fost de la început, deosebit de zbuciumată. Asasinarea prințului Louis Rwagasore, șeful primului guvern autonom al țării, cu șase luni înainte de ziua dobîndirii independenței, a declanșat în țară o gravă criză politică. Rivalitățile de tristă notorietate dintre principalele populații ale țării, hutu și tutsi, au luat aspecte deosebit de sîngeroase în acești ani. «Ciocnirile dintre tutsi și hutu — scria o publicație senegaleză — au căpătat un caracter politic tot mai pronunțat și au devenit din ce în ce mai sîngeroase, ca urmare a amestecului străin».

În ianuarie 1965, un alt prim-ministru al țării, de origine hutu, Pierre Ngendandumwe, a fost asasinat în stradă de un tutsi, funcționar al ambasadei americane din Bujumbura. Noi tentative de răsturnare a regimului, întreprinse la 19 octombrie 1965 și 23 iunie 1966 au fost urmate de acțiuni represive împotriva populației hutu, acuzată de a fi încercat să-și instaleze dominația în țară. Asupra persoanelor arestate cu aceste prilejuri au fost găsite importante sume de bani provenind din străinătate (la cîteva luni după primul complot, ambasadorul american și doi funcționari ai ambasadei, acuzați de imixtiune în afacerile interne ale țării, au fost expulzați din Burundi).

Imediat după dejucarea loviturii de stat din octombrie 1965, înspăimîntat de convulsiile politice interne, Mwambutsa IV a preferat să urmărească evoluția situației din Burundi instalat într-una din vilele sale de pe malul elvețian al lacului Leman.

În aceste împrejurări s-a produs intervenția prințului Charles Ndizeye în viața politică a țării. La 8 iulie el a anunțat că a preluat puterea deplină în țară, revocînd guvernul și suspendînd constituția. În declarațiile sale publice, prințul Charles a explicat necesitatea acțiunii sale, învinuindu-l pe fostul rege de a fi favorizat în timpul domniei sale anarhia și nepotismul, instabilitatea și slăbiciunea guvernelor din ultimii ani, seria de asasinate politice, comploturi și decadența economică a țării.

Noul șef al statului Burundi, în vîrstă de 19 ani, a desemnat un nou guvern (a cărui medie de vîrstă nu depășește 30 de ani) și a declarat că va continua programul politic de consolidare și independență a țării inițiat de fratele său mai mare, fostul premier Louis Rwagasore. Angajîndu-se să pună capăt ciocnirilor tribale și să stabilizeze situația internă, noul regim din Burundi — consideră revista **Jeune Afrique** — are de înfruntat dificultăți serioase: populația hutu nu a reacționat deocamdată în nici un fel la ultimele evenimente; Mwambutsa încearcă din Elveția să-și recapete puterea, iar descendentul unei alte ramuri a familiei domnitoare emite pretenții la tron.

Corneliu VLAD

restul paradisului

Jersey, Guernsey, Sark, Alderney... iată salba de insule din Canalul Mînecii care, dacă la prima vedere nu spun nimic, pentru unii însă înseamnă paradisul. Situate în apropierea coastei engleze, ele sînt vizitate anual de numeroși turiști, care poposesc aici pentru clima dulce, peisajul fermecător și benzina ieftină. Fără intenție de reclamă, ziarul englez **Sun** scria de curînd: «Viața pe aceste insule este încîntătoare pentru acei care nu sînt bolnavi, care au bani mulți și sînt în căutare de distracții...» Pentru localnici însă, pentru cei aproape 110 000 locuitori, viața are și alte aspecte. Pe aceste insule-«paradis» nu au fost create populației condiții de îngrijire a sănătății, chiriile și hrana sînt mai scumpe decît în bătrîna Anglie, nu se acordă ajutor de șomaj, iar recentul proiect de pensii a produs nemulțumiri profunde în rîndul localnicilor... Paradis, așadar, pentru cei care vin să se bucure de soare, fac băi și consumă băuturi scumpe.

Legate de Anglia încă de la cucerirea normandă, aceste insule se autoguvernează. Fiecare dintre ele este controlată de adunări numite State. De reținut însă că oamenii de rînd ai insulei nu pot ajunge să facă parte din aceste State. Fapt recunoscut de însuși un membru al acestei adunări din Jersey, senatorul Stephen Venables: «Nu există aproape nici un om în State care să nu se afle acolo datorită faptului că a moștenit de la tatăl său avere sau un negoț aducător de mari profituri. Asa se face că membrii Statelor consideră că Dumnezeu i-a lăsat să conducă populația insulară și că dorința lui este ca ei să-l țină pe omul de rînd cît mai departe de drepturile de a participa la guvernare...» Insulele-«paradis» sînt astfel atrăgătoare pentru bogați, deoarece aici nu există suprataxă asupra profiturilor, impozite asupra proprietății etc. Localnicilor însă, celor 110 000 locuitori, le stau la dispoziție munca și lupta cu greutățile vieții.

Gabriela MANTU

„în lumina lui vermeer“

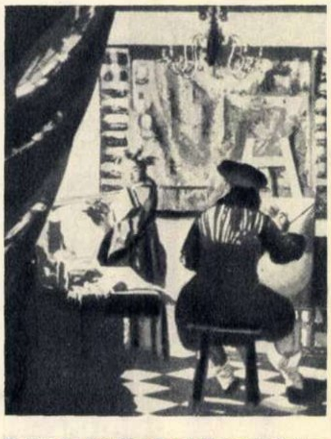

Tabloul «Atelierul» al pictorului olandez Jan Vermeer.

O mînă a ridicat draperia grea și privirile noastre pătrund în atelierul în care pozează o fată învăluită într-o lumină dulce. Pictorul, cu spatele la noi, lucrează la șevalet. Este acesta Vermeer? Celebra pînză de la Kunsthistorisches Museum din Viena — «Atelierul» — care înfățișează scena n-o poate mărturisi, după cum nu o atestă nici o informație biografică sau altă sursă. Vermeer — despre a cărei «Dantelăreasă» Renoir spunea că ar fi una dintre cele mai frumoase pînze pictate vreodată — n-a lăsat posterității autoportretul. Nici o operă prolifică. Ci doar acel univers familial, aparent calm, iradiat de lumini, cernut de umbre, într-o splendidă simfonie de culori. Născut în Delft (Olanda) în 1632, moare la 43 de ani și lasă în urma sa, potrivit aprecierilor cercetătorilor, 35 de tablouri. Contemporanii aproape îl ignoră, secolele îl abandonează cvasianonimatului, ca exact acum 100 de ani, în 1866, criticul Théophile Thoré, descoperind la muzeul Mauritshuis din Haga «Vederea din Delft», să pornească într-o aventuroasă căutare a operelor artistului și să-l smulgă din praful uitării. Expoziția din vara acestui an de la Haga și cea deschisă la Paris în aceste săptămîni sub titlul «În lumina lui Vermeer», îl consacră ca unul dintre cei mai importanți artiști ai timpurilor. Împreună cu cele 12 tablouri de Vermeer, la Orangerie mai sînt expuse lucrări ale unor pictori din secolul al XVI-lea (Van Eyck, Metsys, Piero di Cosimo, Bellini, Giorgione etc.), ale olandezilor din secolul al XVII-lea (Fabritius, Pieter de Hooch etc.), ale pictorilor europeni din secolele XVII-XX din care nu lipsesc nume celebre (Caravaggio, La Tour, Zurbaran, Velasquez, Chardin, Ingres, Corot, Sisley, Bonnard, Cézanne etc.) și pînze renumite, provenite din muzee și din colecții particulare. Patru secole de pictură, care-i unește pe creatori prin afinități față de lumina cristalină și perlată. O adevărată istorie a culorilor și a tehnicii picturale. Vermeer e nucleul și, în sala care i s-a dedicat, vizitatorii pot vedea «Străduța», unul dintre cele două peisaje cunoscute ale artistului olandez (celălalt fiind «Vedere din Delft»), pictată de la fereastra casei sale și pentru care în 1920 magnatul petrolului, Sir Henri Deterding, a plătit 680 000 florini; «Dantelăreasa», singurul tablou a lui Vermeer pe care îl posedă Luvrul, cumpărat în 1870 cu 7 720 de franci; «Atelierul»; «Lăptăreasa» în care se disting pregnant preocupările artistului de a diviza lumina în picături de culoare; «Stăpîna și servitoarea», pînză puțin cunoscută de public, împrumutată din colecția Frick (New York); «Diana și nimfele», unul dintre primele tablouri, subiect mitologic cu ecouri din Caravaggio; «Femeie la fereastră»; celebrele lucrări «Tînără cu turban» și «Cap de fată», revelante portrete de o mare finețe psihologică; în sfîrșit, «Femeie tînără lîngă clavecin», terminat spre sfîrșitul vieții, și «Astronomul».

I. CORIBAN

scandal la seul

Despre Parlamentul de la Seul, născut din fraudă electorală, nu s-ar putea afirma că este locul unor alese confruntări oratorice. Diferendele dintre deputați degenerează grabnic în încăierări și nu-i mult de cînd un reporter american proaspăt descins în capitala sud-coreeană se întreba, puțin contrariat, după vizitarea parlamentului, dacă nu cumva a nimerit din greșeală într-un ring de box. Bătăile, uneori, intră chiar în calculele oficiale. În primăvară, cînd trebuia votat bugetul, autoritățile se temeau de o dezbatere care ar fi făcut publice multe adevăruri dureroase. S-a produs un scandal, mesele au fost răsturnate, microfonul prezidențial smuls și în timp ce bătaia devenea mai aprigă, deputații guvernamentali s-au retras într-o sală unde... au votat bugetul. Cel mai proaspăt scandal s-a produs însă fără ca declanșarea lui să fi fost planificată. Printr-o întîmplare, s-a descoperit o afacere de contrabandă (erau în joc 111 000 dolari!). Operațiunea se desfășurase după procedeele clasice ale contrabandiștilor: în două mii de saci importați din Japonia, pe care scria «ciment», se afla... zaharină. Hîrtiile care însoțeau transportul pretindeau că «cimentul» urma să fie utilizat în... construcția unei fabrici. Scandalul a izbucnit cînd s-a aflat că în afacerea cu zaharină sînt implicate și personaje ministeriale. Un deputat «independent», mai nervos, a socotit nimerit să-și exprime dezaprobarea față de fapta acestor miniștri deșertînd asupra lor conținutul unei găleți cu lături.

Episodul s-a petrecut chiar în incinta parlamentului. Guvernul s-a declarat «jignit», prezentîndu-și în bloc demisia. Președintele Pak Cijan Hi a refuzat demisia, motivînd «sarcinile de maximă urgență» pe care cabinetul trebuie să le rezolve. În realitate, scandalul a izbucnit într-un moment neprielnic, tocmai cînd Washingtonul, prin intermediul faimoasei «comisii O.N.U.», încearcă să «legalizeze» ocupația militară a Coreei de sud. O prelungită criză politică ar fi încurcat planurile americane: Washingtonul încearcă să înfățișeze guvernul de la Seul drept un «model de democrație» aplicabil în întreaga Asie de sud-est. Ky este îndemnat să copieze maniera de organizare a regimului sud-coreean, «constituția» de la Seul constituind un prototip pentru cea în curs de elaborare la Saigon. Fizionomia regimului lui Pak Cijan Hi ne-o relevă nu numai scandalurile politico-financiare. Cîteva cifre sînt de natură să creioneze o realitate tragică: la 26 000 000 locuitori, Coreea de sud are 4 500 000 șomeri totali. În doi ani, costul vieții s-a triplat. Neputincioși a rezolva problema plasării șomerilor în cîmpul muncii, guvernanții de la Seul au descoperit formula magică de a se descotorosi de primejdioșii nemulțumiți: îi exportă. La 1 septembrie s-a inaugurat «anul exportului de mînă de lucru». Flămînzilor care se zbat în mizerie li se promite fericirea peste mări și țări. 18 000 vor fi trimiși în America Latină, 12 000 în Australia, 10 000 în Europa occidentală... Cît mai departe de Seul. Ce se va întîmpla cu ei? Conducătorilor sud-coreeni le este indiferentă soarta compatrioților lor. Ei doresc să reducă (prin acest «export») măcar cu un procent-două cifra șomajului. Zadarnic. Armata mizeriei și suferințelor își îngroașă neîncetat rîndurile. Unii sînt trimiși să moară în Vietnamul de sud sub steagul Washingtonului. Starea de spirit a soldaților sud-coreeni neliniștește însă înaltul comandament american.

Un comentator se declara sceptic: «Problemele Coreei de sud sînt un labirint fără ieșire». Inexact. Există o ieșire: încetarea ocupației străine și a imixtiunii Washingtonului în afacerile interne ale poporului sud-coreean. Este singura cale care poate aduce Coreei de sud finalul unei negre perioade.

M. RAMURA

Cu prilejul unor săpături efectuate într-o mănăstire budistă datînd de la începutul secolului al VIII-lea, un grup de cercetători de la Academia de științe a R.S.S. Tadjice a descoperit o statuie a lui Buddha, ridicată în vremea legendarului regat al Tokarilor. În fotografie: se lucrează la restaurarea statuii.

proiecte argentiniene

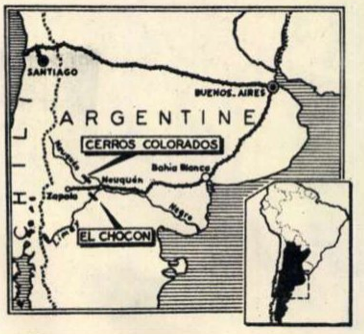

Congresul argentinian a aprobat proiectul hidroenergetic de la El Chocon — Cerros Colorados, cea mai amplă construcție de acest gen întreprinsă vreodată în țară. Proiectul prevede amenajarea rîurilor Limay și Neuquén, cei mai importanți afluenți ai lui Rio Negro (în partea centrală a țării).

Prin construirea unui baraj pe rîul Limay, la El Chocon, va fi creat un mare lac de acumulare și instalată o hidrocentrală cu o putere de 900 000 kW. Barajul proiectat pe rîul Neuquén va permite formarea a două lacuri artificiale și instalarea, la Cerros Colorados, a unei hidrocentrale de 300 000 kW.

Prin punerea în funcțiune a acestor hidrocentrale, capacitatea instalată a uzinelor electrice argentiniene va crește cu 30% energia electrică produsă urmînd să contribuie nu numai la dezvoltarea agriculturii și industriei în regiunea respectivă, dar și la alimentarea zonei industriale Buenos Aires (prin linii de înaltă tensiune de peste 1 100 km lungime). Totodată, proiectul urmărește eliminarea puternicelor și frecventelor inundații, provocate de creșterea sezonieră a apelor celor două rîuri, precum și reducerea importului de carburanți.

Rămîne de soluționat problema dificilă a finanțării proiectului, care este prevăzut a fi realizat în 8 ani. Suma totală, evaluată la 360 milioane dolari S.U.A., urmează a fi obținută în proporție de peste 3/5 din resurse interne (în care scop, recent au fost mărite prețurile la combustibili și vor fi majorate taxele pentru consumul de energie electrică etc.), iar restul prin obținerea de împrumuturi din străinătate, fiind solicitată în acest scop Banca Mondială.

N. VĂLEANU

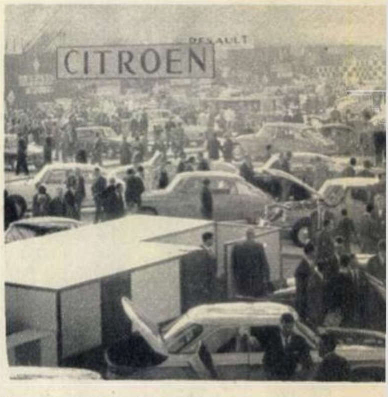

Aspect de la cel de-al 53-lea salon al automobilului deschis în Parcul Expozițiilor de la Porte de Versailles (Paris).

din lume adunate

Trimisul special al ziarului englez **Financial Times** în Botswana a avut ideea să preceadă corespondența sa dedicată planului bienal de dezvoltare a economiei noului stat independent cu următoarea precizare: «Expediată printr-un porumbel-curier de la Gaberones la Mafeking și transmisă de acolo mai departe prin telegramă». O fi vrut, probabil, să demonstreze și în acest fel că lansarea unui plan economic într-o regiune în care nu există nici cele mai elementare mijloace de comunicație moderne între anumite regiuni și capitală, ar fi «inutilă». De fapt, se demonstrează în primul rînd în ce stare a fost lăsată această regiune după ani și ani de «civilizație» colonială și totodată cît de imense sînt eforturile pe care le au de făcut în astfel de condiții noile state independente.

★

În fond, nu au lipsit și nu lipsesc resursele care ar fi putut și ar putea asigura lichidarea rapidă a înapoierii tinerelor state. Un izvor de resurse este sugerat de studiul publicat acum cîteva zile de «Institut of Strategic Studies» (Londra). Se arată că din 1945 și pînă astăzi, în regiunile subdezvoltate au fost vîndute și depozitate arme în valoare de sute și sute de milioane dolari, care în cea mai mare parte au servit menținerii rînduielilor coloniale, reprimării mișcării de eliberare. S-au cîștigat bani buni de pe urma următoarelor produse: 4 500 avioane cu reacție, 5 000 tancuri, 224 vase de război și altele. Raportul arată textual că o parte din aceste arme sînt folosite, de pildă, «pentru mărirea considerabilă a capacității de luptă a Africii de Sud împotriva forțelor insurgente». Avioanele engleze de tip «Buccaneer» «întăresc apartheidul». Cînd te gîndești că ori de cîte ori se propune folosirea forței armate împotriva regimului rebel Smith, se răspunde cu ipocrizie că trebuie evitate «vărsări de sînge» etc. Dacă în relațiile cu țările subdezvoltate fostele și actualele țări coloniale ar respecta principiul neintervenției în afacerile interne și dacă negustorii de armament nu ar miza tocmai pe o politică de încălcare a sa, pentru a-și plasa produsele lor, resurse imense ar putea să-și găsească o mai bună utilizare pentru dezvoltarea acestor țări. Deocamdată însă, după cum ne informează și **Daily Telegraph,** în birourile celor ce fabrică acest armament se consideră că țările subdezvoltate «constituie o piață pentru plasarea de arme care în viitoarea decadă va atinge o valoare de 16 miliarde dolari». Și pentru această piață s-au creat în Anglia și Statele Unite servicii comerciale oficiale care se iau la întrecere între ele. Cu o asemenea politică se poate ajunge în situația ca între Gaberones și Mafeking să nu mai poată circula nici măcar porumbei.

★

Nu se poate spune însă că Africa apartheidului sud-african și a rasismului rhodesian nu este sensibilă la această grijă și căldură aflate în unele cercuri din principalele metropole. Răspunzînd apelului unor grupuri segregaționiste americane, Ian Smith, premierul rebel al Rhodesiei, și Vorster, succesorul lui Verwoerd în Africa de Sud, s-au arătat gata să întreprindă cîte un turneu de conferințe în Statele Unite în sprijinul segregației rasiale. Autorii proiectului, care a și fost pus la punct în secret, au ținut să sublinieze că interesul este reciproc întrucît «acum este momentul pentru Smith și Vorster să cîștige simpatii în rîndurile albilor americani, demonstrînd că reprezintă guverne dure și anticomuniste». Așadar, circuitul e închis, capetele se înnoadă, pecinginea rasistă încurajată în colonii se întoarce înapoi în metropolă. Subdezvoltarea economică în colonii o hrănește pe cea politică de la centru si invers.

N. LUPU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

Două produse superioare fabricate din uleiuri vegetale de cea mai bună calitate.
Se pot folosi cu succes în alimentația zilnică, în prăjituri și preparate culinare.
Cereți pretutindeni margarina vitaminizată: IDEAL și MARGA. Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame.

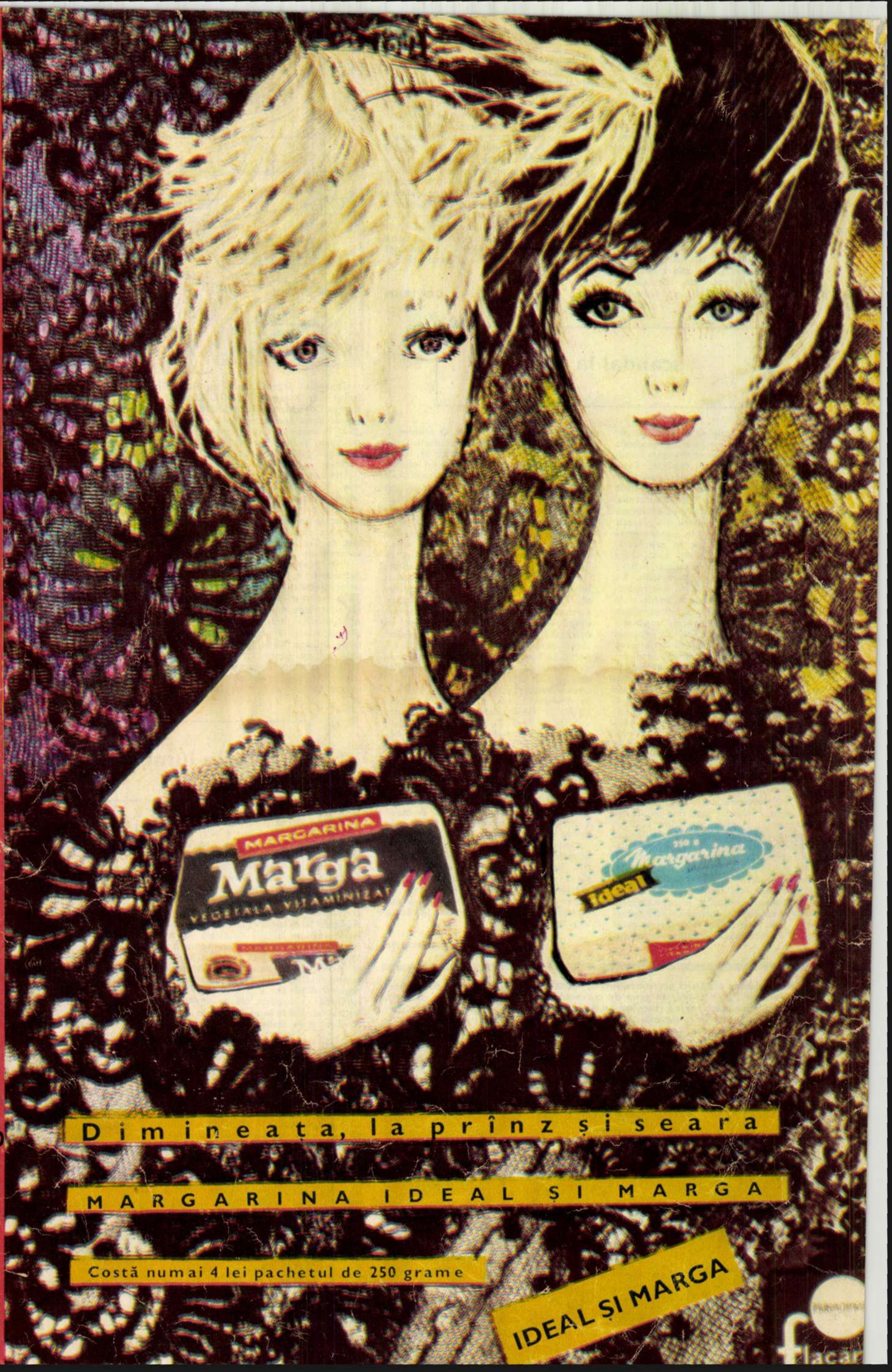
MARGARINA
Marga
VEGETALA VITAMINIZAT
Margarina
Ideal
Dimineața, la prînz și seara
MARGARINA IDEAL ȘI MARGA
Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame
IDEAL ȘI MARGA

ANUL XV NR. 43 (595) — 22 octombrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

curier

ZIUA FORȚELOR ARMATE ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

În fiecare an, la 25 octombrie, poporul nostru sărbătorește Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, continuatoare ale glorioaselor tradiții de luptă ale poporului român, apărătoare de nădejde a muncii noastre pașnice, a independenței și suveranității de stat a României socialiste.

CU SATISFACȚIE UNANIMĂ

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la majorarea pensiilor și Proiectul de lege — apărut pe baza acestei Hotărîri — privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare au produs, cum era și firesc, o nemărginită bucurie printre cetățenii patriei noastre. În nenumărate scrisori și declarații ei își exprimă — o dată cu satisfacția pentru conținutul acestor noi măsuri de ridicare a nivelului de trai — sentimentul de profundă recunoștință față de Partidul Comunist Român, conducătorul înțelept al poporului nostru pe drumul luminos al socialismului. Iată mai jos cîteva din ecourile sosite la redacție în legătură cu noile hotărîri ale partidului.

un viitor luminos

Am citit cu atenție Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la pensii. M-am bucurat cînd am văzut că în afară de pensia pentru anii de muncă prestați se acordă și o pensie suplimentară. Contribuind de pe acum cu 2% din salariul meu (ceea ce, evident, nu reprezintă un efort prea mare) la fondul de pensii suplimentare, voi putea beneficia la bătrînețe de pensia suplimentară de 14% din salariul tarifar pe care îl voi avea la data cînd voi ieși la pensie.

Deși sînt încă tînăr (am doar 13 ani de serviciu) mă gîndesc totuși de pe acum și la prevederea Hotărîrii cu privire la sporul pentru continuitate în muncă. Aceasta mă leagă și mai mult de locul meu de producție; de altfel mie nu mi-a plăcut nici pînă acum să umblu cu serviciul dintr-un loc în altul. Dovadă în acest sens sînt cei 13 ani de serviciu pe care i-am prestat numai la depoul C.F.R.-Craiova.

Adrian NEACȘU
ajutor mecanic de locomotivă diesel
depoul C.F.R.-Craiova

o lege care ne umple de satisfacție

Ziarele din aceste zile mi-au adus o mare bucurie: Proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare. Este după părerea mea o lege care îmbină în mod armonios interesele oamenilor muncii cu cele ale economiei naționale, fundamentată rațional și care stimulează pe toate planurile pe fiecare salariat. Să iau din numeroasele prevederi una singură, cea care se referă la continuitatea în muncă în aceeași unitate. Sînt un om în vîrstă de 51 de ani și lucrez în aceeași întreprindere de 21 de ani. Dacă voi adăuga la aceștia permanența a încă 11 ani pînă la vîrsta pensionării, iată 32 de ani, care conform prevederilor legii vor cîntări greu în creșterea pensiei, socotind acel spor de 10 la sută acordat după prevederile articolului 13. E o prevedere stimulativă, nu numai pentru mine, dar și pentru acei care, pînă mai ieri, călătoreau dintr-o întreprindere în alta, e un mijloc de educație împotriva unei mentalități învechite, a acelora care aleargă după un trai mai ușor. Pentru că dacă stai să te gîndești puțin, continuitatea în muncă înseamnă experiență, însușirea de multiple cunoștințe tehnice și de organizare, siguranță și seriozitate. Făcînd în aceste zile un calcul simplu, mi-am dat seama cît de multe avantaje ne oferă această lege minunată: procentul de 1% pentru fiecare an lucrat în plus peste vechimea minimă necesară obținerii pensiei integrale pentru limită de vîrstă, pensia suplimentară. Dorința mea este să-mi păstrez capacitatea de a lucra ca să fiu de folos la locul meu de muncă.

Adrian FUNDENEANU
maistru principal la C.P.C.S.

încredere deplină

Eu am 46 de ani, lucrez de 22 de ani în cîmpul muncii, deci nu este încă timpul să-mi pun problema pensiei. Mă simt încă tînăr și pot să-mi aduc în continuare contribuția mea la munca întregului popor pentru ridicarea patriei noastre socialiste. Totuși, Hotărîrea mi-a trezit mult interes. Am reținut cu bucurie prevederea cu privire la sporul de vechime și la sporul pentru continuitate în muncă. La data cînd voi ieși la pensie voi avea 38 de ani de serviciu, deci sporul de vechime mi se va acorda pentru 13 ani. Din cei 22 de ani pe care îi am pînă în prezent în cîmpul muncii, 20 sînt în aceeași unitate, putînd deci ca și de pe urma acestora să primesc un spor suplimentar la pensie. Sporul de continuitate în muncă mă leagă mai mult de unitatea unde lucrez în prezent și mă angajez să nu o părăsesc niciodată.

Prevederea noii Hotărîri, ca și celelalte măsuri luate de partid, îmi întăresc și mai mult convingerea că Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. se înfăptuiesc pe toate planurile, între care, la loc de cinste, se află ridicarea nivelului de viață al poporului.

Iosif ION
șef de depozit al ICR –Craiova

perspectiva unor ani luminoși

Țelul umanist al politicii partidului nostru, grija permanentă pentru nevoile oamenilor muncii, și-au găsit o puternică expresie și în noul Proiect de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare. O deosebită bucurie mi-a produs faptul că în noul sistem de pensionare unul din criteriile principale îl constituie apropierea pensiilor de salariile tarifare.

Împlinesc în curînd vîrsta de 41 de ani. La 62 de ani, cînd voi ieși la pensie, voi avea 38 de ani de serviciu, deci, în conformitate cu salariul pe care îl am în prezent, pensia mea va depăși 2 000 lei. Pentru fiecare an lucrat în plus peste vechimea minimă necesară obținerii pensiei integrale, se acordă un procent suplimentar de 1 la sută, deci în cazul meu un plus de aproximativ 14 la sută. Împreună cu pensia suplimentară, suma totală va depăși 2 400 de lei.

Soția mea, Lidia Orădeanu, este medic pediatru. Am calculat pensia care îi va reveni după 30 de ani de serviciu: aproximativ 2 000 de lei. Vom beneficia deci împreună de venituri din pensii de peste 4 500 de lei. Elocventă cifră!

Marius ORĂDEANU
inginer proiectant consilier
IPROCHIM — București

un sentiment de adîncă bucurie

Și eu, ca toți oamenii din România socialistă, am primit cu deosebită satisfacție Proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare. Mărturisesc că eu și alți colegi de-ai mei încercăm un sentiment de aprinsă bucurie. Și iată de ce: citind cu atenție articolele acestui Proiect de lege, făcînd calcule, îți dai din nou seama că în centrul preocupării conducerii de partid și de stat e continua ridicare a nivelului de trai și civilizație. Mărturisesc că prevederile conținute în Proiect au întrecut așteptările noastre.

Aș vrea să subliniez cîteva caracteristici ale noului Proiect de lege. Așezarea mai justă a pensiilor în raport cu caracterul muncii prestate, cu vechimea în întreprindere sau instituții, eliminarea plafonului vor spori și mai mult stimulentul celor care muncesc în toate domeniile de activitate.

Sînt convins că reprezentanții poporului nostru în cel mai mare sfat al țării — Marea Adunare Națională — vor vota din toată inima acest document de covîrșitoare importanță, care a căpătat deja totala adeziune a tuturor oamenilor muncii din patria noastră, fie tineri, maturi sau vîrstnici.

Ca medic — chemat să apăr sănătatea celor ce muncesc, salut încă o dată din adîncul inimii mele Proiectul de lege, ale cărui prevederi constituie o contribuție de seamă la fericirea, sănătatea și tihna celor ce sporesc frumusețea și bogăția patriei noastre.

Dr. Tiberiu ANASTASIU
medic primar la Spitalul C.F.R. nr. 2
București

pentru vîrsta părului alb

Am fost învățătoare timp de 30 de ani, iar de patru ani sînt pensionară. Cînd am citit în ziar Proiectul de lege privitor la noul regim al pensiilor, m-am bucurat foarte mult.

Pensia pe care o voi primi de acum înainte va fi de peste 1 050 de lei, deoarece, așa cum reiese din Proiect, mi se va acorda lunar un spor de 15 la sută. Mă gîndesc cu mîndrie că, asemeni mie, mii de alți cetățeni din generația mea vor beneficia de aceleași prevederi, ceea ce reprezintă încă o confirmare a grijii cu care noi, vîrstnicii sîntem înconjurați. Sînt convinsă că noua lege va face ca bătrînețea să fie mai lipsită de griji, ca liniștea pe deplin meritată după o viață de muncă, demnitatea vîrstei părului alb să fie asigurate în condiții mai bune. Pentru toate acestea nu pot decît să mulțumesc.

Maria TROFIN
învățătoare pensionară — Ploiești

un spor de 500 lei

Hotărîrea recentei Plenare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, privind majorarea pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare — mă găsește în pragul celui de-al 61-lea an al vieții mele. Noul Proiect de lege, atît de înțelept conceput, care ține seamă de nevoile personale ale cetățeanului și de interesele generale ale societății noastre, mi-a umplut sufletul de o nețărmurită bucurie.

Sînt profesor de liceu în Cluj și în prezent am un salariu tarifar de peste 1 600 de lei. În conformitate cu vechea lege a pensiilor ar fi trebuit să primesc aproximativ 900 de lei, dar în prezent, potrivit noului Proiect de lege și prin înființarea pensiei suplimentare, pensia care îmi va reveni, începînd cu anul viitor, va însuma peste 1 400 de lei. Mai mult, deci, cu 500 de lei în comparație cu vechiul sistem de acordare a pensiilor.

Voi avea, cum se spune în Hotărîrea Comitetului Central, o bătrînețe liniștită și demnă. Îmi exprim întreaga mea bucurie și recunoștință!

Simion FODOREANU
profesor de liceu – Cluj

bătrînețe asigurată

Toată lumea a primit cu interes și mare bucurie Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la noile măsuri menite să îmbunătățească — substanțial — regimul pensiilor.

Bucuria noastră are două motive. În primul rînd, măsurile acestea nu ar fi putut avea loc dacă obiectivele cuprinse în planurile noastre de stat n-ar fi fost înfăptuite an de an cu succes, prin aceasta întărindu-se puterea economică a patriei. În al doilea rînd, bătrînețea noastră a tuturora este deplin asigurată.

Nu vreau să calculez cît îmi va fi pensia pentru că... mai am timp. Dar nu pot să nu-mi afirm sentimentul deplinei siguranțe pe care mi-l dau noile prevederi. Doresc ca o dată cu aceste gînduri ale mele să-mi afirm încă o dată sentimentul de dragoste fierbinte și de recunoștință pentru partid, călăuzitorul nostru spre fericire și bunăstare.

Maria ALDEA
muncitoare la Țesătoriile de relon
Panduri

memento

carte

• **Confluențele literare** ale lui Cornel Regman conturează un spirit critic pătrunzător, bine informat, divers ca aptitudini, cu «răutăți» nu o dată atrăgătoare. Volumul pune în valoare un critic și istoric literar demn a fi urmărit în evoluția lui.

• Interesant volumul lui Haralambie Țugui. Intitulat **Poezii** și beneficiind de un cald cuvînt înainte al regretatului Eusebiu Camilar (atît de prezent în librării în anul scurs de la moarte încît parcă nici n-a plecat dintre noi), acest volum fixează o linie lirică mai greu de surprins din lecturi accidentale prin presă.

• Merită a fi achiziționat și parcurs volumul lui Ion Biberi despre **Tudor Vianu.** Scris cu grația cunoscută a acestui causeur, bogat în date și sugestiv pentru a contura profilul lui Vianu, volumul trasează cîteva jaloane de cultură demne de luat în seamă.

• **De la Galilei la Einstein** este titlul unei interesante lucrări semnate de B.G. Kuznețov. Cartea se adresează deopotrivă celor preocupați de problemele filozofiei și științei, cît și cititorilor dornici să-și lărgească orizontul cunoștințelor (Ed. politică).

• Cunoscutul regizor german Erwin Piscator se află prezent în vitrinele librăriilor noastre cu o valoroasă carte, **Teatrul politic,** care ne pune la îndemînă ideile și activitatea remarcabilului om de teatru. Versiunea românească este prefațată de Radu Beligan (Ed. politică).

• Volumul **Histria, II** continuă publicarea rezultatelor obținute de arheologii noștri la Histria. Ediția apare sub îngrijirea acad. Em. Condurachi.

• Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport a scos de sub tipar o carte utilă nu numai celor ce practică sportul: **Obezitatea și combaterea ei.** Autori: P. Radovici și S. Stănescu.

• Celebra **Viața lui Ion Creangă** a lui G. Călinescu a apărut de curînd în colecția «Biblioteca pentru toți» a Editurii pentru literatură. Ea va cunoaște astfel o nouă răspîndire în masele de cititori, scoțînd în același timp din circulație sau măcar punînd în umbră alte scrieri, mediocre, despre marele povestitor. Apariția cărții în «Biblioteca pentru toți» marchează totodată lărgirea profilului acestei colecții, în care, pe lîngă lucrări beletristice, românești și străine, vor apărea și scrieri privind istoria mai generală a culturii umaniste (filozofie, istoria artelor, a literaturilor etc.). Prefața și tabelul cronologic semnat de Eugen Simion constituie bune îndrumări în asimilarea acestei opere și a personalității autorului ei.

• După **Noi și soarele,** cum se intitula volumul cu care Radu Cîrneci debuta acum vreo trei ani în colecția «Luceafărul», cartea de versuri mai nouă a acestuia — **Orgă și iarbă** — pusă nu demult în circulație de Editura pentru literatură, vine să-i adîncească profilul, să-i releve cititorului alte fațete ale scrisului său.

cinema

• **Umbrele strămoșilor uitați.** Nu ne e teamă să afirmăm că ne aflăm în fața unuia din cele mai frumoase filme care au trecut în ultima vreme pe ecranele noastre, un film în care poezia se descoperă pe ea însăși, încercînd să-și apropie o materie sfredelită pătimaș de aparatul cinematografic: lumea de zi cu zi. Regizorul se numește Serghei Paradjanov (filmul a fost realizat la studioul A.P. Dovjenko din Kiev). Interpreți: I. Mikolaiciuk, L. Kadocinicova, T. Bestaeva, S. Bagasvili.

Beata Tyszkiewicz

• Andrzej Wajda, cineast de frunte al școlii poloneze, este prezent prin cea mai nouă creație a sa, filmul **Cenușă,** realizat după romanul lui Ștefan Zeromski. Istoria Poloniei în perioada războaielor napoleoniene, văzută cu ochii omului contemporan, a fost pentru Wajda nu atît un prilej de a reconstitui monumental o epocă, cît de a urmări destinele tragice ale generației ce și-a legat idealurile patriotice de numele lui Napoleon. În rolurile principale: Daniel Olbrychski, Boguslaw Kierc, Piotr Wisochi, Pola Raksa, Beata Tyszkiewicz, Janusz Zakrezenski.

• **Triumful lui Robin Hood.** Aproape că nu mai e nevoie de recomandare. Robin Hood, popularul erou, solicitat deopotrivă de micul și de marele ecran, atrage oricum, chiar și atunci cînd apare într-o producție concesiv calificată ca submediocră. Regia: Umberto Lenzi. În distribuție: Don Burnett, Gia Scala, Vincenzo Musolino, Germano Longo, Gaia Germani, Dvacovic Jurica, Vrakovec Janez (filmul este o coproducție italo-iugoslavă).

• Mari cineaști prezenți pe ecrane: F. Fellini **(Boccaccio'70)**, John Ford **(Diligența)**, M. Cacoyannis **(Zorba grecul)**.

• Creații actoricești care rămîn: Rex Harrison **(Cleopatra)**, Anthony Quinn **(Zorba grecul)**, Innokentii Smoktunovski **(Hamlet)**.

• **Antagonisme** — scurt metraj de desen animat ce poartă semnătura lui Bob Călinescu. Este interesantă dezvăluirea voit deliberată a convenției actului artistic. Păcat că totul se pierde pînă la urmă într-un fals antagonism: afectivitate — cerebralitate.

disc

discoteca pentru toți
Nr. 22

• Un număr nou (22) al colecției «Discoteca pentru toți» cuprinde «Patru dansuri românești» de **Sabin Drăgoi** și «Trei dansuri din Ardeal» de **Achim Stoia.** Frumoasele și originalele dansuri populare din regiunile Ardealului și ale Banatului au tentat pe pasionații culegători și valorificatori ai folclorului nostru, simfoniștii Sabin Drăgoi și Achim Stoia, fruntași ai muzicii noastre culte, să toarne în tiparele polifonice ale orchestrației sîmburele lor melodic, obținînd noi sonorități și bogății ritmice. Remarcabile sînt «Ciobăneasca» evocînd Mureșul, «Purtata» — Năsăudul, «Cîrligul» — veselia exuberantă a horei bănățene. Ritmurile vii ale «Hațeganei» și «Bătutei» lui Achim Stoia, ca și mișcarea molatică a «Mărunțelului», reprezintă o mică suită de dansuri din sudul Transilvaniei, regiunea natală a compozitorului. De subliniat originalitatea instrumentației. Interpretează Orchestra de studio a Radioteleviziunii, dirijată de Ion Drăcea și Orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Emanoil Elenescu (ECC-731).

• Tot în «Discoteca pentru toți» (nr. 23) găsim patru miniaturi instrumentale: «Bagatela» de Ion Scărlătescu, «Siciliana și Rigaudon» de Francoeur, «Poupée valsante» de Poldini și «Romanța în la major» de Schumann, toate trei în prelucrarea lui Fritz Kreisler. Solist este violonistul Gheorghe Hamza (acompaniat la pian de Mariana Kabdebo) care reușește să ne transmită cu eleganță și brio, grația și gingășia unor lucrări muzicale care deși «miniaturi» fac parte mai mult din repertoriul de «bis»-uri al concertiștilor (ECC-732).

muzică

• Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat «George Enescu» prezintă (22 și 23 oct.) unul dintre cele mai interesante programe din anul acesta. Dirijorul Mircea Basarab a reunit cîteva lucrări rar cîntate sau în primă audiție, din repertoriul contemporan: «Două piese pentru orchestră» de Csiky Boldizsar, «Mama mea gisca — cinci piese pentru orchestră» de Maurice Ravel, «Metamorfozele simfonice» și «Variațiunile pe o temă de Weber» de Paul Hindemith, Concertul pentru pian și orchestră de Alberto Ginastera va fi interpretat de pianista Hilde Somer din Statele Unite ale Americii.

• Simfonicele săptămînii mai cuprind și la Radioteleviziune (Concertul orchestrei simfonice) prime audiții din muzica de astăzi. Simfonia a III-a cu cor de compozitorul francez Darius Milhaud și Concertul pentru orchestră de Remus Georgescu (unul dintre tinerii și talentații noștri muzicieni, cu bogată activitate dirijorală). Concertul va fi condus de Emanoil Elenescu. Solistul, tot din Statele Unite ale Americii, este cunoscutul violonist Riccardo Odonoposov (Concertul pentru vioară și orchestră de Mendelssohn-Bartholdy). Dirijorul corului — Aurel Grigoraș.

plastică

• Galeriile de artă (Calea Victoriei 132): Rodica Marinescu — pictură. Prima expoziție personală a unei artiste înzestrate cu o sensibilitate acută și o vervă coloristică demnă de atenție. 19 uleiuri — un itinerar predominant rustic, cu momente sărbătorești, cu popasuri peisagistice și echivalențe folclorice. Tușe viguroase, dispuse într-o geometrie premeditată, reconstituie un fragment de uliță («Arhitectură țărănească») sau compoziții în ritmuri cromatice alerte reînvie pe pînză bucuria unei zile de sărbătoare («Serbare cîmpenească», «Sărbătoare la Humor»). Din euforia culorilor se nasc și acele peisaje nocturne («Noapte cu lună plină», «Noapte în sat»), ireale ca într-un vis, saturate de contraste cromatice. Mai calm și mai convingător tabloul «Conversație», ca și «Vedere la Adîncata». Pictorița expune și opt acuarele, dintre care remarcăm «Peștii», «Nuferii», «Anemonele».

• Velasquez (Ed. Meridiane). Cel mai desăvîrșit dintre clasicii spanioli și considerat a fi unul dintre marii pictori ai lumii, Velasquez «cu cele o sută de pînze ale sale a exercitat cea mai puternică influență aproape asupra tuturor școlilor contemporane». O culegere de texte și o cronologie prefațează albumul în care sînt reproduse 64 de tablouri, printre care multe lucrări celebre, ca: «Venus la oglindă» (de la National Gallery din Londra), «Torcătoarele», «Meninele», «Predarea cetății Breda», capodopere ale picturii universale.

teatru

• **Moartea lui Danton**, piesă de mari proporții a romanticului german Georg Büchner (1813 – 1837), iscînd discuții în legătură cu viziunea scriitorului asupra Revoluției franceze. Reprezentație de amplă construcție scenică, vădește o matură și interesantă concepție regizorală (Liviu Ciulei) și excelente soluții scenografice (Paul Bortnovski). Ne-am fi așteptat însă la mai multă forță artistică în compunerea rolurilor principale, pierdute uneori în masa unei figurații destul de neomogene. În distribuție: Liviu Ciulei, Ileana Predescu, Septimiu Sever, Emeric Schäffer, Virgil Ogășanu, Marcella Petrescu, Ion Caramitru etc.

• Tinerii actori — studenți ai I.A.T.C. «I.L. Caragiale» — ne-au invitat la o seară de teatru romanesc: **Muza de la Burdujeni** de C. Negruzzi, **Drumul de fier** și **Millo director** de V. Alecsandri. O seară închinată deci celor 150 de ani de limbă română pe scenă. Amuzantă, **Muza de la Burdujeni** (clasa prof. Dinu Negreanu) ne-a înfățișat un tînăr dotat pentru comedia de vervă: Cristian Popescu (afirmat ca interpret de muzică ușoară) și doi interpreți de compoziții: Victor Ștrengaru și Gh. Calboreanu. În **Drumul de fier** (clasa lector C. Moruzan) se impun a fi citați Dumitru Popescu, Irina Mazanitis, Elena Jitcov, Ivone Bertola; o regie spirituală (clasa Sanda Manu) a pus în relief calitățile unor talente în **Millo director:** Dan Ivănescu, Napu Aurelia, Cristina Stamate.

• Debut dramaturgic la Teatrul de stat din Valea Jiului prin premiera piesei actorului George Carabin: **Burlacii,** comedioară de situații, uneori agreabile, regizată de M. Șoma în decorurile lui Aurel Florea. Notabili dintre interpreți: Mariana Cercel, Dumitru Dobrin, N. Nicolaie.

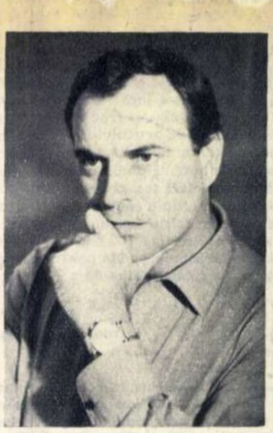
Septimiu Sever

Același teatru a mai prezentat cunoscuta comedie de Tudor Mușatescu: **Visul unei nopți de iarnă** (regia Al. Miclescu).

• **Avarul** de Molière la Teatrul de stat din Oradea într-o viziune regizorală inspirată și bogată în sensuri (Dan Alexandrescu). Mai puțin realizat în ceea ce privește atmosfera și personajele — **Moartea unui artist** de Horia Lovinescu (regia O. Rapaport).

• S-a încheiat turneul Teatrului de Comedie din București în R.S. Cehoslovacă. Cele cinci spectacole prezentate pe scenele din Praga și Plzen cu piesele **Troilus și Cressida** de W. Shakespeare, **Șeful sectorului suflete** de Al. Mirodan și **Rinocerii** de Eugen Ionescu s-au bucurat de mult succes. Presa din țara prietenă a subliniat elogios creațiile actorilor Radu Beligan, Ion Lucian, Amza Pelea, Dem. Savu, Val Plătăreanu, Iurie Darie, Vasilica Tastaman și Sanda Toma. «Am avut posibilitatea — remarca Jaroslav Opovski, critic de artă, într-un articol publicat de «Rude Pravo» — să ne convingem că, prin nivelul artistic al interpretării și al viziunii scenice, teatrul românesc se află în primele rînduri ale mișcării teatrale mondiale».

Magda Ianculescu

televiziune

Duminică 23 octombrie. După-amiază — două atractive meciuri de fotbal în cuplaj: Dinamo-C.S.M.S. și Progresul-Petrolul • «Magazin... duminical». Continuăm să recomandăm această rubrică, plăcută mai ales prin varietatea ei (18.00) • Ca și «TV-111», emisiunea «Interpretul preferat» și-a cucerit simpatia telespectatorilor. Astăzi: Maria Pietraru, Aurel Ioniță și Nicușor Predescu (19.15) • O emisiune de varietăți: «Atențiune. filmăm»! Numele interpreților este deocamdată tăinuit cu grijă (20.00) • Coproducția cinematografică româno-franceză (regia René Clair): filmul «Serbările galante» (21.15).

Marți 25 octombrie. Un program festiv închinat Zilei Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România (19.10) • O emisiune de muzică ușoară cu Puica Igiroșanu și formația condusă de Valențiu Grigorescu (19.30) • Telecronica economică (19.45) • Cunoscuta piesă a lui Tennessee Williams «Vară și fum» — într-un spectacol transmis de la Teatrul Național din Iași (20.00).

Miercuri 26 octombrie. «Opt ore în haine de lucru» este intitulată emisiunea închinată unor probleme de protecția muncii (19.20) • Continuă filmul polițist (în serii) «Casa șerpilor» (19.30) • Al treilea defileu al Oltului — la rubrica turistică (20.45) • Recitalul apreciatei soprane Magda Ianculescu (21.00) • Programul serii se încheie cu filmul sovietic «S-a întîmplat la miliție» (21.15).

Joi 27 octombrie. Un recital poetic, plin de promisiuni: versuri de Jacques Prévert (19.30) • În obiectivul anchetei TV — o problemă veche și mereu nouă — zgomotul (20.00) • Un bun film de animație (în reluare) «Povestea unui scaun» (20.20) • Pentru iubitorii genului — o seară de operetă (20.30) • Filmul «Insulele fermecate» (21.15).

Vineri 28 octombrie. O nouă pagină a atlasului folcloric: Argeșul (19.30) • Cu Teleglob, în insula romului: Jamaica (21.15) • Saxofonistul Bebe Prisada, eroul emisiunii muzicale intitulate «Un bilet la alegere»! (21.45) • Virginia Zeani, cunoscuta artistă lirică, poate fi din nou admirată la rubrica «Interpreți celebri» (22.05).

Sîmbătă 29 octombrie. «Figurine de lut» este tema cunoscutei rubrici «Colecții, colecționari, pasiuni» (19.20) • După rubricile săptămînale «Actualitatea cinematografică» (19.45) și Teleenciclopedia (20.00) vom asculta un program muzical distractiv intitulat «Estradă studențească» (21.00) • Programul săptămînii care, din păcate, nu ne oferă prea multe atracții, se încheie cu «Sfîntul» (21.45).

Irina Petrescu

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

CINE PIERDE ȘI CINE CÎȘTIGĂ ?

Stand de probă pentru încercarea cicloanelor și filtrelor industriale.

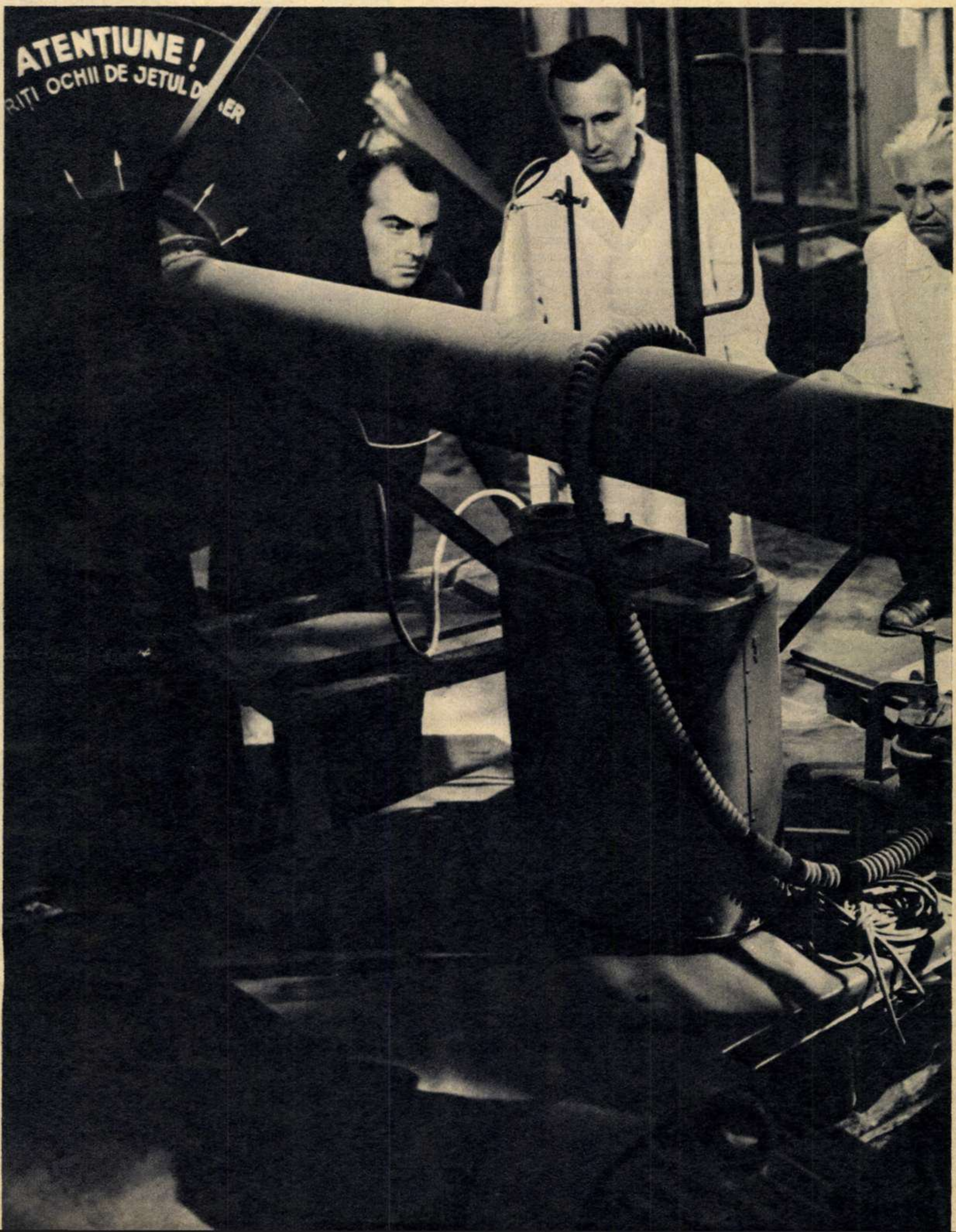
ATENȚIUNE!
RIȚI OCHII DE JETUL D ER

cine pierde şi cine cîştigă ?

Ora 11. Sîntem într-o zeţărie. Un muncitor bea lapte. Poate avea acest gest o semnificaţie?... Un laborator unde se fac cercetări cu substanţe radioactive. Într-unul din buzunarele halatului alb al cercetătorului zărim un stilou. Îl cerem să notăm ceva, dar ni se spune că e un dozimetru... Într-o hală de strungărie lumina e atît de puternică parcă am fi în plin soare. E aceasta o risipă? Exemplele şi întrebările ar putea fi multiplicate la nesfîrşit. Dar dacă zeţarul bea lapte la ora 11, dacă cercetătorul e prevăzut cu un contor, dacă hala e bine luminată scopul e unic: acela de a-l proteja pe cel care munceşte, de a-i crea condiţii de lucru optime, de a înlătura cauzele care ar putea provoca accidente şi îmbolnăviri profesionale. Vaste colective cercetează permanent modalităţi noi şi eficace pentru asigurarea unei perfecte securităţi a muncii. Întreprinderile sînt dotate cu instalaţii complexe în acest scop. Statul a cheltuit şi cheltuieşte sume foarte importante pentru protecţia muncii. Între anii 1960 şi 1965 au fost afectate acestui scop peste 4 miliarde de lei. În 1966 s-a prevăzut, de asemenea, pentru finanţarea măsurilor de protecţie a muncii, circa 1,2 miliarde lei.

ECONOMII, DAR ÎN DAUNA CUI?

Planul de venituri şi cheltuieli al fiecărei întreprinderi cuprinde printre alte multe capitole unul care se referă la fondurile care urmează să fie întrebuinţate pentru cheltuielile de protecţie a muncii. Cea mai mare parte a întreprinderilor folosesc cu chibzuială aceşti bani, investindu-i în lucrări care creează condiţii optime de muncă. Să luăm numai exemplul exploatărilor miniere din Maramureş. La Băiuţ s-a amenajat o instalaţie de aerosoli, la Săsar (mina Valea Roşie) s-a pus în funcţiune un ventilator de 1 000 mc pe minut, la exploatarea Nistru o instalaţie de ventilaţie de 500 mc pe minut, toate acestea ducînd la îmbunătăţirea aerajului şi la prevenirea îmbolnăvirilor.

Dar se mai întîmplă şi altfel. Să comitem o mică indiscreţie şi să mergem pe urmele unui grup de specialişti care au vizitat 15 unităţi ca să constate cum au fost gospodărite la unele întreprinderi sumele afectate pentru protecţia muncii pe trimestrul II. Primul popas: uzina «Ciocanul»-Nădrag. Şi prima surpriză: la capitolul tehnica securităţii din 26 000 lei s-au cheltuit 1 500!... La uzina de fier «Vlăhiţa» s-au economisit 129 000 lei; la I.U.S.C.M.-Galaţi 61 000 lei, sumă înregistrată în întregime la capitolul echipament de protecţie. Economii? Dar în dauna cui? Răspunsul nu este decît unul singur: în dauna celor care muncesc. Justificările oricît ar părea de fondate, invocîndu-se carenţe de producţie, nu pot fi luate în seamă atîta vreme cît eludează elementul primordial: omul.

AU UITAT SĂ CONSULTE CALENDARUL...

În fiecare săptămînă ziarele ne aduc ştiri despre intrarea în funcţiune a unei noi secţii sau uzine. Mii de oameni vin să lucreze la maşini cu caracteristici tehnico-economice superioare, să dirijeze instalaţii complexe şi procese de producţie complicate. Maşinile, utilajele, instalaţiile şi procesele tehnologice noi impun luarea unor măsuri corespunzătoare, pentru că normele de protecţie a muncii nu au un caracter static ci se dezvoltă o dată cu progresul tehnic. Legile în vigoare prevăd un minuţios program de instruire a noului angajat, de la instructajul general introductiv la cel pe care maistrul are datoria să-l facă la locul de muncă, evidenţiindu-i specificul. Nu de puţine ori toate acestea sînt considerate simple formalităţi, care pot fi rezolvate birocratic, printr-o trăsătură de condei. La Combinatul de celuloză şi hîrtie din Brăila, în secţia de confecţii caiete, la un sondaj au fost găsiţi muncitori cărora deşi prezenţi la lucru nu li s-a făcut instructajul lunar de protecţie a muncii. Confecţionarea caietelor? O! Nimic mai simplu, şi-a spus şeful secţiei (ing. Tocitu Vasile) şi cu aerul cel mai senin a încălcat legislaţia. Cu mai multă «abilitate» a procedat maistrul de la depozitul de lemne din Combinatul de celuloză şi hîrtie-Dej care a trecut în rapoarte drept instruiţi muncitori care în zilele respective nu erau la lucru! Pesemne a uitat să consulte calendarul şi să-l confrunte cu fişele de pontaj... În aparenţă fapte minore, fără gravitate, remediabile, dar care în orice moment pot să aibă consecinţe inestimabile. Formalismul în domeniul protecţiei muncii este intolerabil. El poate lua forme acute ca la Atelierele de reparaţii material rulant-Iaşi, unde, la secţia de turnătorie, nu existau nici norme, nici instrucţiuni de protecţie a muncii şi unde maiştrii Timofte Haralambie, Delescu Petre, Răducanu Petru, care aveau în subordine sudori electrici, nu aveau nici cele mai elementare cunoştinţe de modul în care se dă primajutor în caz de electrocutare. Şi cînd stai să te gîndeşti că ei erau aceia care trebuiau să instruiască pe alţii!...

TOATĂ LUMEA E DE ACORD CĂ DUMINICA E ZI DE ODIHNĂ, DAR...

Duminică. Ce face fiecare dintre noi în cea de-a 7-a zi a săptămînii? Se plimbă, vizionează un spectacol, face o vizită, o excursie, bea o bere la restaurantul din parcul public... Duminica în concluzie e zi de odihnă. Cu o singură condiţie: să nu fii rugat de către maistru, inginer sau tovarăşul director să faci ore suplimentare. La 31 iulie efectuîndu-se un sondaj la cîteva zeci de întreprinderi din ţară, fără regim de foc continuu, s-a constatat că în acele unităţi în care se lucra, majoritatea nu aveau asentimentul forurilor tutelare nici a celor sindicale. Pe scurt: o încălcare a dispoziţiilor legale. La 31 iulie a.c. au lucrat 88 de oameni la «Independenţa»-Sibiu, 746 la «1 Mai»-Ploieşti, 1 833 la «Fabrica de confecţii şi tricotaje»-Braşov.

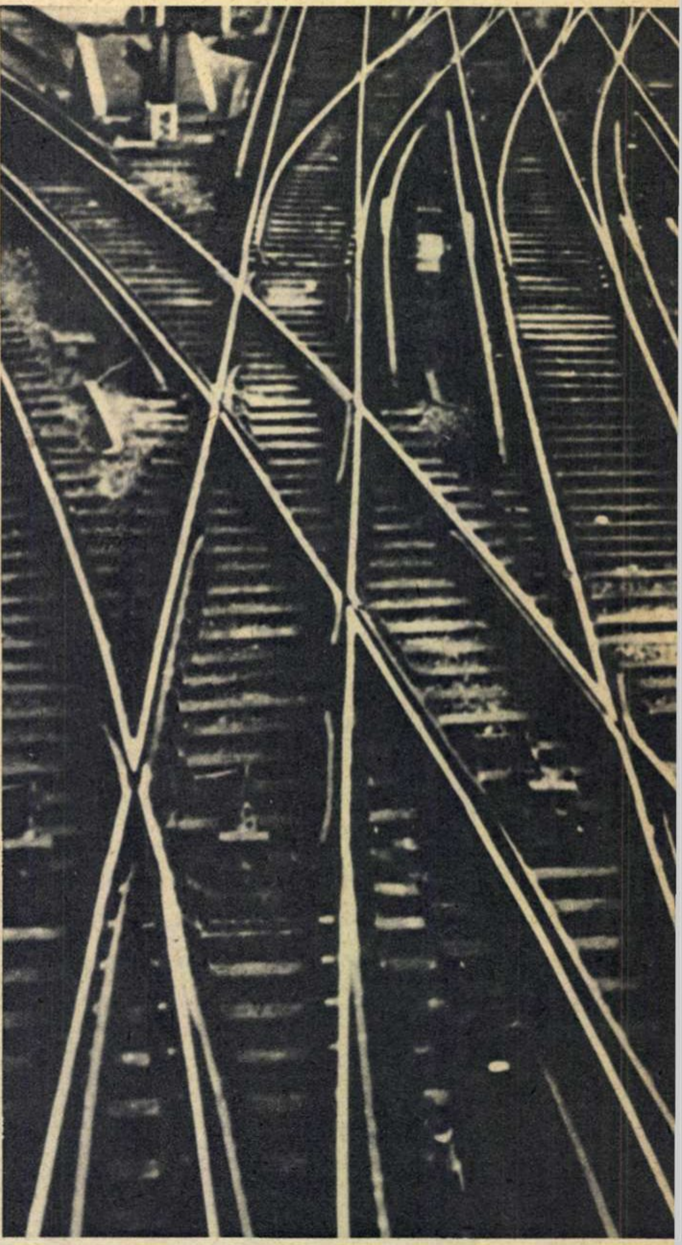

Un receptor purtat de revizorul de cale...

De o practică la fel de necorespunzătoare uzează conducerile întreprinderilor IPROFIL-Dej, Combinatul pentru industrializarea lemnului-Gherla, Întreprinderea 7 construcţii montaj-Galaţi, unde de la începutul anului un număr mai mic sau mai mare de salariaţi au lucrat aproape în fiecare duminică. Să vedem şi alte aspecte. Sînt cazuri cînd comenzi urgente impun necesitatea prestării de ore suplimentare. Conducerile uzinelor solicită un număr de ore forurilor tutelare, primesc aprobarea şi profitînd de aceasta... încalcă dispoziţiile. IRA-17 Bucureşti a avut aprobate 10 000 ore suplimentare şi a făcut dublu: 20 000; Uzina de vagoane-Arad avea 7 000 ore şi a făcut nici mai mult nici mai puţin decît 21 334! Care să fie cauzele? Dacă ele diferă de la uzină la uzină o analiză mai atentă atestă că: n-a fost asigurată o ritmicitate corespunzătoare la toate locurile de muncă ceea ce a dus la o perturbare a muncii pe fluxul tehnologic, a fost organizat necorespunzător procesul de producţie, nu s-au primit la timp unele semifabricate sau piese pe eşaloanele colaborării cu alte întreprinderi, au apărut defecţiuni la utilajele cheie etc.

A FOST ODATĂ UN APARAT...

Cercetarea ştiinţifică consacră multe din temele de studiu protecţiei muncii.

Numai în anul 1966 institutele de cercetări departamentale au inclus în planurile lor 149 teme, unele de o mare importanță cum ar fi: desprăfuirea liniilor de preparare a argilelor în fabricile de produse refractare (Institutul de cercetări metalurgice); reducerea nivelului de zgomot în centralele electrice (I.S.P.E.); îmbunătățirea condițiilor de securitate la transporturile cu locomotivele electrice în mine (I.C.E.M.I.N.).

Rezultatele cercetărilor oricît de strălucite ar fi ele rămîn ineficace dacă nu sînt însușite și aplicate. Iată un exemplu.

Totul a pornit de la revizorii de cale ai C.F.R.-ului. Ca să fie prevenite accidentele lucrătorilor care circulă de-a lungul liniilor, în anul 1956 Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor s-a adresat Institutului de cercetări științifice pentru protecția muncii, cerîndu-i să caute o rezolvare. Tema a fost pusă în studiu și, după îndelungi cercetări, s-a optat pentru o soluție electronică — un emițător radio instalat pe locomotivă transmite două semnale. Un receptor care este purtat de către revizorul de cale captează un semnal sau altul, avertizîndu-l. C.F.R.-ul pune la dispoziție o locomotivă, mobilizează o comisie, sistemul se experimentează pe liniile București — Brașov și București — Constanța timp de o săptămînă. Concluziile: sistemul de semnalizare e perfect, asigură maximum de securitate la 3 km în munți, văi adînci, curbe, iar la șes raza de acțiune a emițătorului este de 6 km. În plus, semnalizarea nu este afectată de agenții meteorologici (vînt, ploaie, ceață, zăpadă). Urmarea: o ședință la M.T.T. în urma căreia... totul este lăsat baltă. Trec zece ani. Ne aflăm în 1966. Institutul de cercetări al Ministerului Căilor Ferate include în planurile sale studiul unui sistem de avertizare pentru revizorii de cale. Se trimite o adresă la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii în care se solicită detalii, date, performanțe. Acesta arată că există un asemenea sistem, gata experimentat. Și... pînă acum nici un răspuns...

E numai unul dintre exemplele care ilustrează cum se pot pierde și redescoperi cercetări pentru care s-a consumat multă energie, timp și studiu, fără ca să fie aplicate în producție.

BOCANCII CU BUCLUC

Tărăgănelile excesive scot în evidență pe de altă parte formalismul care se opune introducerii cît mai urgente a unor echipamente de protecție. Într-o adresă trimisă de Uzinele de vagoane Arad Comitetului de Stat pentru Protecția Muncii se arată că traumatismele piciorului ar putea fi înlăturate dacă s-ar introduce bocanci de protecție cu bombeuri metalice care să reziste la șocuri. Dar, pînă în prezent n-a reușit să obțină includerea în baremul de mijloace de protecție a acestor bocanci...

Cu cîtva timp în urmă Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii în colaborare cu Institutul de cercetări pielărie-cauciuc au studiat realizarea acestui produs (formate, materiale, tehnologie), bocancii cu bombeuri metalice fiind solicitați de mineri, de muncitorii din transporturi, economia forestieră, metalurgie etc. În iunie 1966 se pun la dispoziția M.I.U. matrițele, dar... se execută numai 200 de perechi. După estimările specialiștilor minimum necesar ar fi de peste 200 000. Se naște întrebarea: oare pentru bocancii fotbaliștilor, care și ei au o construcție mai aparte, se uzează tot de atîtea amînări?

★

Economii nejustificate la fondurile destinate protecției muncii, ore suplimentare, neglijarea instructajelor specifice, amînări în aplicarea în producție a cercetărilor menite să apere viața omului, iată doar cîteva dintre cauzele care pot influența asupra condițiilor de muncă și implicit asupra producției.

C. BOZBICI

Fotografii de
Traian PROSAN

„BRUKENTHAL":

REDES-COPERIRI

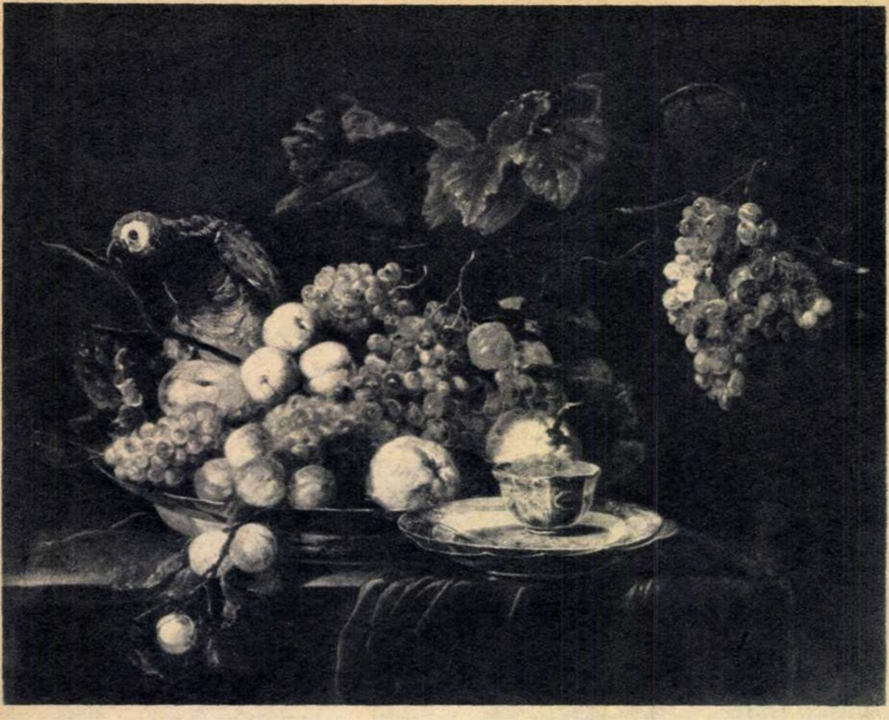

Tabloul lui Jan Fyt.

«Suzana în baie» de Frans Floris.

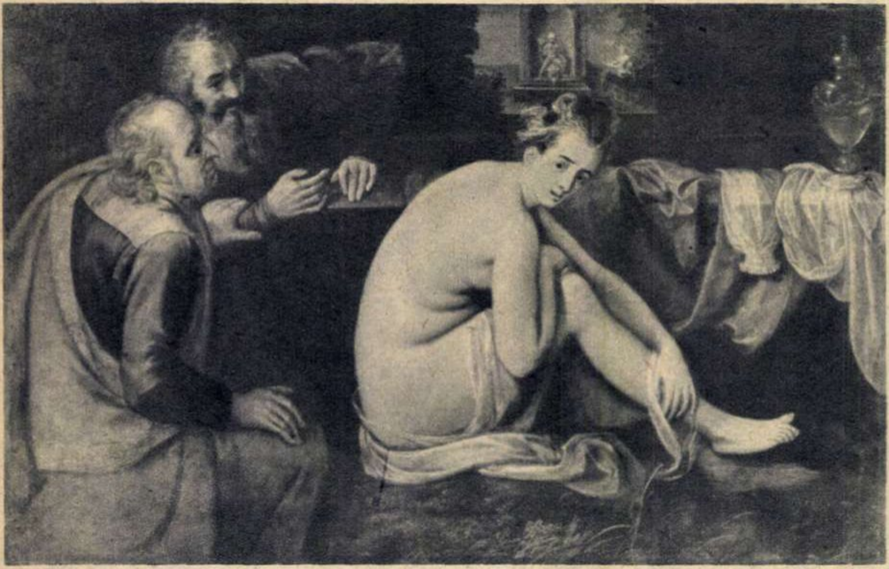

«Pluto răpind-o pe Proserpina» de Hans von Aachen.

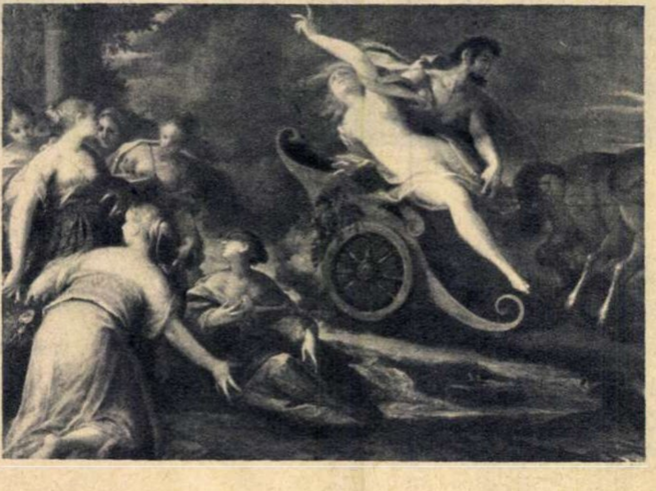

Au trecut doar cîteva săptămîni de cînd la Brukenthal a fost prezentat un valoros tablou al pictorului flamand Frans Snyders (1579-1657), identificat de specialiştii acestui muzeu, şi iată că Galeriile de artă sibiene expun acum o altă pînză ce datează din secolul al XVII-lea. Tabloul (75 × 93 cm) — un platou cu fructe deasupra căruia se găseşte un papagal — a fost achiziţionat de baronul Brukenthal, în urmă cu aproape două secole, drept o pînză de Janek, pictor austriac. Mai tîrziu (în secolul al XIX-lea) specialistul vienez Theodor von Frimmel, chemat să stabilească originea unor tablouri aflate la Sibiu, atribuie pînza nu lui Janek, ci unui artist austriac din secolul al XVIII-lea, un pictor din familia Hamilton. Totuşi adevărata paternitate a tabloului a fost stabilită abia acum: pînza aparţine flamandului Jan Fyt (1611-1661), considerat drept unul dintre cei mai mari pictori animalieri şi de natură moartă ai epocii sale. Adevărul asupra paternităţii tabloului s-a aflat în urma unor cercetări şi consultări cu experţi pe care le-a întreprins şeful secţiei de artă plastică a Brukenthalului (Teodor Ionescu), pe baza indicaţiei că un tablou asemănător, semnat de Fyt şi datat 1645, se găseşte la Leningrad, în galeriile Ermitajului (lucrare expusă în toamna anului trecut la expoziţia «Secolul lui Rubens», deschisă la Bruxelles).

Faptul că tabloul aparţine într-adevăr lui Fyt a fost confirmat şi de către o cunoscută specialistă în materie, dr. Edithe Greindl din Bruxelles. Astfel, tabloul a fost scos din depozitul muzeului unde «se odihnea» de multă vreme şi expus la loc de cinste în sala consacrată pictorilor flamanzi.

★

Tot la Brukenthal a fost confirmată recent paternitatea altor două tablouri datînd din secolul al XVI-lea. Unul din ele reprezintă o scenă biblică: «Suzana în baie». Pînza a fost atribuită lui Frans Floris, pictor flamand. Celălalt reprezintă o scenă mitologică, intitulată «Pluto răpind-o pe Proserpina» şi era atribuit pictorului german Hans von Aachen. Deşi erau expuse în muzeu, nu exista totuşi o certitudine absolută în ce priveşte paternitatea acestor tablouri, întrucît nici unul din ele nu purta semnătura autorului.

Acum, după sute de ani, semnăturile au fost...descoperite. La «Suzana în baie», în urma unui minuţios studiu al pînzei cu lupa şi la lumina reflectoarelor, au apărut iniţialele: F.F.F. (Frans Floris Fecit) însoţite de datarea lucrării — 1568. Căutarea semnăturii a început după ce s-a aflat că o replică semnată a acestui tablou dar nedatată se găseşte în faimoasa colecţie «Ufizzi» din Florenţa.

La tabloul «Pluto răpind-o pe Proserpina» confirmarea paternităţii s-a făcut cu ajutorul Institutului de istorie şi teorie a artei din Praga. Aflînd din catalogul Muzeului Brukenthal — apărut acum doi ani — de existenţa tabloului, directorul acestui institut, dr. J. Neumann, a informat Muzeul Brukenthal că, potrivit unor vechi documente pe care le-a studiat, lucrarea a făcut parte cîndva din colecţia împăratului Rudolf al II-lea (1576-1611) şi că într-adevăr autorul tabloului este Hans von Aachen. Descoperirea semnăturii a fost extrem de dificilă, întrucît pictorul plasase iniţialele şi data (1589) chiar pe osia faetonului cu care a fost răpită Proserpina...

F. URSEANU

înfruntări pe magistralele aeriene

— file din dosarul concurenței dintre marile companii aeronautice occidentale —

«Italia amenință că va confisca avionul american de mare capacitate care a aterizat la Milano»; «o piesă a avionului «Concorde» este sabotată într-o uzină din Anglia»; «în Chile ia foc un hangar cu avioane «Caravelle»; «premierul Pompidou este deranjat la dentist»; «o problemă de mare importanță: cît de gros trebuie să fie un sandviș». Iată numai cîteva extrase din voluminosul dosar al «războiului aerian» în care — fără focuri de armă, fără declarații deschise de război — se înfruntă pe viață și pe moarte (nu numai la figurat, ci și la propriu) trusturi constructoare de avioane, societăți care exploatează aeronavele ce străbat globul, bănci, nume cunoscute ale businessului internațional — ca «Schell» și «Standard Oil», care își dispută plinul rezervoarelor — sute și sute de întreprinderi capitaliste mai mici sau mai mari, furnizoare a miilor de piese ale unui avion, agenții de publicitate, impresari... și așa mai departe.

O listă lungă pe care se află înscrisă o lume diversă, cea a pieței capitaliste a avioanelor civile (căci există și un alt dosar, cel al înfruntării între trusturile constructoare de avioane militare).

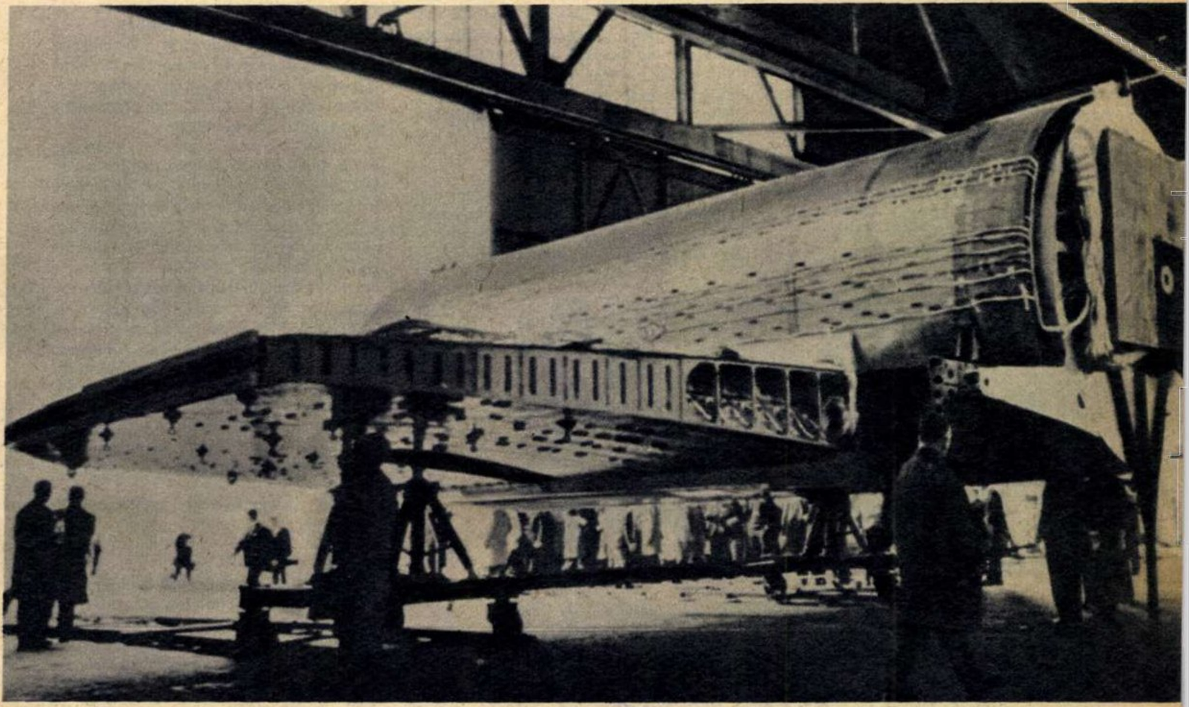

Exemplarul de probă 2.8 B al viitorului avion supersonic de pasageri anglo-francez «Concorde», înainte de a intra în laborator pentru a fi supus unor încercări de rezistență.

DE CE A FOST SABOTAT AVIONUL «CONCORDE»?

Uzina constructoare de piese de avioane din Bristol (Anglia) se bucura nu numai de protecția poliției, ci și de colaborarea unor detectivi cu experiență în apărarea secretelor industriale. Miza era mare, aci fabricîndu-se piese ale reactorului «Olympus-593 B» destinate avionului supersonic «Concorde», construit în comun de Anglia și Franța. În pofida tuturor măsurilor de siguranță, în cadrul acestei uzine a fost comis un sabotaj: un arbore de transmisie al reactorului a fost deteriorat. Cum? De către cine? Lipsită de aportul binevoitor al unor «ași» ca Simon Templar sau confratele său francez Coplan — urmăritorul norocos, pe peliculă, al unei bande care opera în industria motoarelor cu reactie — uzina din Bristol nu a reușit nici pînă astăzi să-l descopere pe făptuitor. Pe de altă parte, tehnicienii englezi care au examinat arborele de transmisie, lovit cu un ciocan, au declarat că nu cred că va putea fi recuperat. Un amănunt demn de reținut: piesa este executată dintr-un aliaj extrem de rar și costisitor. Și încă o indicație: arborele de transmisie era un prototip, deci înlocuirea lui cere bani, dar mai ales timp — acest timp atît de prețios pentru constructorii «Concorde»-ului de pe cele două maluri ale Canalului Mînecii în lupta de concurență cu trusturile americane. Căci dincolo de Atlantic piesele supersonicelor americane construite de «Boeing» și «Loockheed» au și început să fie supuse probelor. În prima săptămînă a lunii septembrie cele două firme au depus la birourile Comisiei federale pentru aviație două voluminoase dosare conținînd planurile celor două avioane. Comisia urmează să stabilească care dintre cele două tipuri va intra în fabricație, bucurîndu-se astfel de sprijinul statului. Cine va ieși învingător în această cursă? Răspunsul este încă greu de dat. În orice caz, unii specialiști în aeronautică afirmă, după informațiile pe care le dețin, că s-ar putea ca primii la startul călătoriilor cu avioane supersonice civile să fie constructorii sovietici, aflați într-o fază destul de avansată.

În ce privește avionul «Concorde», construit în comun de «Sud Aviation» și «British Aircraft Corporation», se preconizează realizarea unui prototip pînă în 1968 și a altor două în 1969, certificatul de navigabilitate urmînd să fie obținut în 1971. Avionul, al cărui cost va fi, după ultimele calcule, de 500 milioane de lire sterline, va traversa Atlanticul, de la Paris la New York, în 2 ore și 58 de minute, cu o viteză de aproximativ 2 350 km pe oră, avînd la bord 118 pasageri.

CÎND AMBASADORUL ANGLIEI SOLICITĂ O AUDIENȚĂ

Încă din 1964, deci relativ la scurtă vreme după lansarea proiectului «Concorde», mai exact: luni, 26 octombrie, la ora 9, premierul Pompidou a fost anunțat, în timp ce se afla la dentist, că ambasadorul Regatului Unit dorește să-l vadă de urgență. La ora zece fix, în vastul cabinet de la primul etaj al Palatului «Matignon», Sir Pearson Dixon, ambasadorul englez la Paris în acel moment, îi înmîna premierului francez o notă în trei puncte. Downing Street-ul informa că, date fiind dificultățile financiare ale Angliei (cele din '64, nu din '66; istoria se repetă pe Tamisa), se vede nevoit să ceară revizuirea acordului «Concord». (În engleză «Concord» se scrie fără e final, dar aceasta nu este singura deosebire privind viitorul avion supersonic între capitalele de pe Tamisa și Sena.)

Din 1964 a curs multă apă pe cele două

(Continuare în pag. 10)

fluvii. Dar semnele de întrebare continuă să planeze asupra construirii la timp a supersonicului anglo-francez, chiar dacă «Air France» a și început o campanie publicitară avînd ca temă «Ce vom mînca în Concorde, pe traseele zborurilor supersonice». Ce frumos e... pe hîrtie! Comunicatul Pompidou-Wilson, publicat după vizita premierului francez la Londra în cursul lunii iulie, e mai reticent, referindu-se din nou la necesitatea unui strict control financiar, dată fiind creșterea cu 200 milioane de lire sterline a costului avionului față de proiectul inițial. Sprijinul în bani căutat la Roma și Bonn nu a fost găsit, acolo fiind, se pare, preferate avioanele supersonice americane. Acestea ar urma să fie gata abia în 1974, deci după «Concorde». Avionul anglo-francez avînd de partea sa termenul mai apropiat de intrare în funcțiune, și-a asigurat de acum 54 de comenzi ferme, avînd alte zece în perspectivă.

KNOCK-OUT APLICAT DE «BOEING»

Pe de altă parte, firma«Boeing»a contractat o vînzare de 25 aparate cu «Pan American Airways». Un pumn hotărîtor administrat de «Boeing» proiectului «Concorde», un adevărat knock-out, a venit însă nu demult de la... Londra. Președintele Societății britanice de transporturi aeriene (B.O.A.C.), Giles Gathrie, a declarat că ar fi posibil ca B.O.A.C. să renunțe la cumpărarea avionului «Concorde» în favoarea concurentului de peste ocean. Explozia unei bombe ar fi făcut poate mai puțin zgomot decît această afirmație.

«Un film și 1 000 de mile de lunecare lină». Reclamă a companiei T.W.A., prima care, pentru a cîștiga noi puncte în lupta de concurență, a avut ideea de a prezenta pasagerilor săi, bineînțeles, contra unui suprapreț, filme.

Înfruntarea «Concorde»-«Boeing» nu este decît unul din episoadele caracteristice ale concurenței (cuvîntul e un eufemism în cazul acesta) între giganții aviației capitaliste. «Bătăliile aeriene» iau și forme mai violente. Astfel în Chile s-a încercat să se dea foc unui hangar în care se găseau avioane «Caravelle». În Bolivia, Paraguay, Peru și Uruguay puternice misiuni tehnice și comerciale au venit din S.U.A. pentru a convinge, și nu numai prin forța argumentelor, guvernele acestor țări să nu cumpere aparate franceze — «prost concepute» pentru aeroporturile sud-americane. În Brazilia și Argentina s-a mers și mai departe, propunîndu-se răscumpărarea tuturor avioanelor «Caravelle», pentru a fi apoi înlocuite cu avioane americane plătibile în opt ani. Încercări similare au fost făcute chiar și în Europa occidentală.

Tot la capitolul concurență trebuie înscrise și foarte recentele discuții anglo-franco-vest-germane privind construirea unui aerobuz, discuții care nu au dus deocamdată la nici o hotărîre practică.

LACRIMI ȘI DIVIDENDE

Viitoarele supersonice vor străbate Atlanticul în mai puțin de 3 ore, în vreme ce în urmă cu numai 20 de ani un cvadrimotor «Douglas DC-4» parcurgea aceeași distanță în 18 ore și 45 de minute, cu două escale tehnice. Dar nu a crescut numai viteza de zbor, ci și lungimea traseelor aeriene, spațiul cuprins, numărul pasagerilor și cantitatea mărfurilor transportate. Cifrele sînt elocvente: în 1919 — 1 650 km linii aeriene, 3 500 de persoane transportate; 1938 — 300 000 km și 18 milioane de pasageri; 1962 — 121 milioane de pasageri; 1965 — 177 milioane de pasageri. Toată această populație a fost transportată cu 1 300 avioane cu reacție și 3 400 de avioane cu elice, ceea ce înseamnă că flota aeriană civilă continuă să fie dominată, în proporție de 60 la sută, de avioanele cu motor cu piston.

Cu toată această creștere masivă a traficului aerian, capacitatea de transport, în 1965, a avioanelor de pasageri nu a fost folosită decît în proporție de 56 la sută. Marile companii occidentale varsă tone de lacrimi de crocodil din cauza pierderilor suportate. Bilanțurile publicate de curînd arată însă că în 1965 aceste companii au înregistrat cele mai mari dividende din istoria aviației civile. În bani, aceasta înseamnă un beneficiu de 900 milioane de dolari — cu 50% mai mare decît în 1964 — la încasări de 9 300 milioane dolari.

În ce privește locurile libere din avioane, aici și-a spus din nou cuvîntul concurența, care a dus la înființarea, peste necesități, a numeroase trasee aeriene străbătute de un număr mereu mai mare de avioane. Astfel, numai parcursul Europa occidentală-Statele Unite este deservit de avioane a 16 companii aeronautice. Aceasta a făcut ca Juan Trippe, una din figurile marcante ale lumii aviatice americane, să exclame indignat: «Este o situație pe care nu o putem tolera. Pierdem milioane de dolari. Cu 15 ani în urmă «Pan American» și «Trans-World» transportau peste 70% din călătorii care traversau Atlanticul. În prezent ele nu mai transportă decît 31% din numărul acestora. Pentru a recîștiga terenul trebuie să învingem Europa». Și nu este vorba aici de o simplă afirmație de principiu.

«ALITALIA» RIDICĂ STEAGUL LUPTEI

La Milano un avion DC-8 al unei companii americane a fost recent amenințat cu sechestrarea de către autoritățile italiene, care au interzis aeronavelor americane accesul pe aeroportul acestui oraș atît de căutat de turiștii de peste ocean. Represaliile nu s-au lăsat așteptate: primul avion italian care va ateriza la Chicago va fi sechestrat, au declarat autoritățile americane. Un conflict similar s-a petrecut în urmă cu cîtva timp și în Anglia, cînd guvernul britanic anunța printr-o notă oficială trimisă Washingtonului că nerespectarea de către companiile americane a unor hotărîri luate în cadrul Asociației internaționale de transporturi aeriene va duce la confiscarea avioanelor și la interzicerea accesului acestora pe aerodromurile britanice.

La 1 iulie Italia a denunțat acordul de trafic aerian cu Statele Unite, date fiind atît refuzul american de a limita capacitatea avioanelor americane cu plecarea din Roma, cît și neacordarea dreptului de escală în Statele Unite «Alitaliei», în zborurile spre America Latină. Un alt conflict, mai redus ca proporție, are ca teatru de operații rețeaua aviatică din Pacific, disputată de companiile aviatice americane și japoneze, nici acestora din urmă neacordîndu-li-se suficiente aeroporturi de escală în Statele Unite.

Pentru a răspunde atacurilor, Europa occidentală caută să-și regrupeze «formațiile de luptă». Dar încercarea de creare, în cadrul Pieței comune, a unei companii unice, «Air Union», nu a reușit pînă acum din cauza neînțelegerilor dintre «Air France», «Lufthansa» (Germania occidentală), «Alitalia», «Sabena» (Belgia) și K.L.M. (Olanda), care își dispută fiecare clienții.

Concurența este împinsă atît de departe încît uneori frizează ridicolul. În fiecare an, de exemplu, sînt dezbătute în cadrul unor conferințe internaționale lungimea, lățimea și grosimea sandvișurilor servite în avioane, ca și calitatea țigărilor oferite pasagerilor. Cît privește muzica difuzată în aeronave, ca și prezentarea de filme inițiată de compania americană T.W.A. în urmă cu trei ani și preluată acum și de «Pan American Airways», încercările de reglementare, prin stabilirea unor norme, nu au dus la nici un rezultat.

CÎND INTERVINE PREȘEDINTELE JOHNSON

Chiar și accidentele, aceste tragice momente care au marcat istoria recentă a aviației civile — amintim prăbușirea a trei avioane «Boeing» 707 și 727 (peste 300 de morți) — au constituit un nou prilej de schimb de acuzații reciproce. După prăbușirea la Tokio a unui «Boeing» aparținînd societății B.O.A.C., conducerea acesteia din urmă a declarat că respectivul tip de avion ar prezenta defecte de construcție. «Boeing» s-a apărat declarînd, printre altele, că piloții nu ar avea antrenamentul necesar sau că ar fi fost prost ghidați de la sol, greșind ruta, ca în cazul avionului care s-a lovit de Mont Blanc (în accidentul aeronavei «Boeing» aparținînd societății «Air India»). Scandalul a luat asemenea proporții încît în încercarea de a limpezi apele tulburi ale acestor afaceri tragice a fost necesară intervenția președintelui Johnson. Cum era și de așteptat, trusturile aviatice americane au fost cele care au avut cîștig de cauză.

Piloții au amintit, la rîndul lor, rolul «materialului uman» supus unor solicitări deosebite pe avioanele cu reacție și turbopropulsoare fără o compensare adecvată în ore de odihnă. Nemulțumirile personalului navigant și de la sol au dus, în ultimul timp, la declanșarea unui șir de greve — ca cele înregistrate la «Air France», «Sabena», «S.A.S.» (compania aviatică din Țările Scandinave), precum și în S.U.A., unde s-a desfășurat recent greva mecanicilor de la cinci mari companii aviatice — în scopul îmbunătățirii condițiilor de lucru și a salarizării.

Am încercat să redăm în aceste pagini cîteva secvențe ale înfruntării dure de pe magistralele aeriene occidentale. Doar cîteva, căci avionul — această creație splendidă a geniului uman, care a deschis omului accesul spre înălțimi — a dus totodată la apariția unui extrem de vast teren al luptei de concurență între marile trusturi și companii aviatice capitaliste.

Sergiu BRAND

Expoziție de avioane, deschisă în luna septembrie a acestui an la Farnborough (Anglia). ▶

sfatul medicului

INFLUENȚA SARCINII ASUPRA ORGANISMULUI FEMEII

de conf. univ. dr. Nicolae N. GHEORGHIU
directorul Maternității Filantropia

Graviditatea constituie o stare normală și necesară în viața unei femei dezvoltată fizic suficient, echilibrată din punct de vedere nervos și glandular. În timpul sarcinii se creează o adevărată interdependență între organismul mamei și fătul din uter, influențîndu-se reciproc. Placenta, «casa copilului», este organul care asigură această legătură, punînd la dispoziția fătului oxigenul și substanțele nutritive; de asemenea, ea are un rol important în elaborarea unor hormoni ca foliculina și progesteronul, ce ajută la o bună evoluție a sarcinii.

O anumită stare a fătului poate influența organismul femeii gravide, care va prezenta grețuri, vărsături sau alte tulburări în primele luni ale sarcinii. De asemenea o stare patologică a femeii influențează negativ evoluția sarcinii.

Există deci o strictă interdependență între organismul femeii și produsul de concepție. Aceasta explică importanța examenelor medicale, clinice și de laborator ce trebuie făcute înainte și în timpul gravidității, pentru eliminarea și depistarea eventualelor stări patologice, care pot să compromită sănătatea mamei sau a fătului.

În marea majoritate a cazurilor, femeile tinere care procreează sînt sănătoase și starea de graviditate influențează favorabil organismul femeii.

Într-adevăr, în organismul femeii apar transformări și procese specifice gravidității: arderile se fac mai bine, metabolismele sînt îmbunătățite în așa fel încît să poată fi alimentat fătul din uter. Se produce o modificare a metabolismului apei, calciului, magneziului, fosforului; organismul mamei, stimulat în acest sens, face ca unele deficiențe în asimilarea și dezasimilarea substanțelor nutritive anterioare sarcinii să fie corectate în această perioadă și după naștere.

Ca rezultat al modificărilor metabolice se observă la unele femei, care anterior sarcinii prezentau o dezvoltare fizică insuficientă, că după naștere capătă forme mai frumoase.

Anumite insuficiențe ale glandelor, asociate uneori cu o dezvoltare defectuoasă a organelor genitale interne, se pot corecta datorită sarcinii. Chiar și unele deficiențe funcționale ale glandei hipofize pot fi corectate prin evoluția sarcinii. O boală a lobului anterior al hipofizei, «diabetul insipid», se ameliorează uneori la sfîrșitul sarcinii, prin intrarea în funcțiune a unui hormon al hipofizei posterioare.

Anumite întîrzieri sau deficiențe în dezvoltarea organismului femeii pot fi favorabil influențate după cîteva sarcini repetate.

Starea neuropsihică a gravidei poate și ea să fie favorabil influențată de către sarcină; anumite stări de melancolie, astenie, dureri de cap, amețeli sînt înlăturate prin dezvoltarea sarcinii.

Păstrarea unui bun echilibru nervos și hormonal al femeii este în mare măsură influențat de graviditate.

Cunoaștem numeroase cazuri de femei care «au înflorit» fizic și psihic cînd au rămas gravide și cunoaștem din nefericire și cazuri în care imposibilitatea de a rămîne gravidă, creează femeii o stare psihică depresivă, cu repercusiuni negative în viața familială și socială.

Femeile tinere trebuie să fie convinse că sarcina constituie o stare fiziologică normală și necesară care influențează în mod favorabil organismul femeii.

film

PE ECRANE

VREMEA ZĂPEZILOR

Clanul Moroganilor în momente de înțelegere aparentă (în fotografie, de la stînga la dreapta: Sebastian Papaiani, St. Mihăilescu-Brăila, Monica Ghiuță, Natalia Arsene).

Producția noastră cinematografică de actualitate a fost atît de săracă în ultimul an, încît sîntem gata să privim un film cu fapte și oameni contemporani ca pe un adevărat eveniment. Poate și de aceea ochiul critic este mai vigilent, pe măsura așteptărilor îndelung acumulate, pe măsura exigențelor cu care trebuie întîmpinată o creație ce propune, direct sau mai ocolit, spectatorului să se recunoască în ea. Cînd pe generic se află numele a doi din cei mai viguroși prozatori tineri, Fănuș Neagu și Nicolae Velea, interesul este sporit și nici o lege a independenței operei cinematografice nu-i poate interzice iubitorului de film să caute, cu sau fără voia lui, semnele unor individualități artistice cunoscute anterior. Scriind pentru aparatul de filmat și nu pentru gazetă ori volum, Neagu și Velea nu au uitat că verbul sună într-un fel în pagină și alt fel «arată» pe peliculă. Colaborarea lor la filmul regizat de Gheorghe Naghi amintește stăpînirea realităților satului contemporan, libertatea — născută dintr-o bună cunoaștere — cu care se mișcă în zonele transformărilor de structură ce se petrec în viața oamenilor de la țară.

În ciuda apreciabilului efort de a sonda mutațiile lor psihologice, filmul așterne totuși impresia unui rezumat a ceea ce ar fi putut fi o dezbatere etică în stare să ne solicite participarea fără mari eforturi. Să fie oare de vină aceeași veche și prea din plin slobozită încredere în puterea imaginii sau o asimilare neîndestulătoare a specificului ei? În orice caz, împrejurări și trăiri asemănătoare celor înfățișate pe ecran, întîlnite mai înainte în scrierile celor doi prozatori, aveau soliditate, sevă și o putere de convingere pe care filmul nu le cheamă în memorie decît parțial. Tendințele mărunt acaparatoare și destructive ale lui Savu Morogan, amestecul de intransigență și șovăială al ginerelui acestuia — Pavel Pavel, președintele C.A.P. — pasiunea devastatoare dar omenească a lui Achim adună personajele filmului în jurul unui conflict ce se străduiește să cuprindă procesele intime, de conștiință, nu cele exterioare, ale ființei umane. Dorința de a aduce în discuție noțiuni de mare frumusețe morală, ca cinstea, adevărul, răspunderea față de oameni, setea de puritate, «de alb», cum spunea cîndva regizorul (de aici și titlul simbolic «Vremea zăpezilor»), este un punct de pornire înalt. E păcat ca o convenție necesară actului artistic dar insuficient ascunsă (sustragerea frauduloasă a unor vite din avutul cooperativei este de fapt un pretext de a pune față în față oameni și atitudini) să se răzbune pe o muncă întreagă, aducînd în prim plan înfruntări schematice, acolo unde simți că s-a pornit la drum cu alte gînduri. Absența unor motivări nuanțate (este Savu un simplu răufăcător, hrăpăreț și atîta tot?), a justificării unor gesturi, pe de o parte, pe de alta — înfrîngerea reacțiilor la jumătate (un zbucium lăuntric nelimpezit nici sie însuși sau orgoliul îl împiedică pe președintele cooperativei să se apropie sincer de chinuitul Achim?) pot fi, desigur, puse pe seama fugii salutare de explicații ce urîțesc orice artă, cu atît mai mult cinematograful; lipsa amănuntului capabil să lumineze resorturile adînci ale comportării eroilor transformă însă, de multe ori, zbaterea acestora în palidă pîlpîire.

Poate de aceea și interpreții, actori cu talent verificat în dese rînduri, deși au o vădită intuiție a personajului, nu l-au îmbogățit pe parcurs. Jocul dur, colțuros, al lui St. Mihăilescu-Brăila sau Ilarion Ciobanu, cel atît de spontan al lui Sebastian Papaiani, interpretarea, nu lipsită de vibrație, a debutantei Monica Ghiuță sînt tot timpul egale, corecte. Mai puțin inspirată distribuirea lui Toma Caragiu, excelent actor de compoziție, în rolul unui om ce nu se poate salva de la prăbușire.

Preocuparea vizibilă a regizorului și scenariștilor pentru autenticitatea atmosferei (izbutite sînt mai ales confruntările ce au loc în casa solidă dar rece a Moroganilor, surprinderea uliței cu tipologia ei colorată) și-au găsit un bun sprijin într-o imagine (operator: Nicu Stan) ce dramatizează neforțat acțiunea. Un peisaj ales după principiul unui permanent centru de interes vizual răsfrînge valorile emoționale ale acțiunii, primește sau respinge, simbolic, de la caz la caz, oamenii.

M. MIHAIL

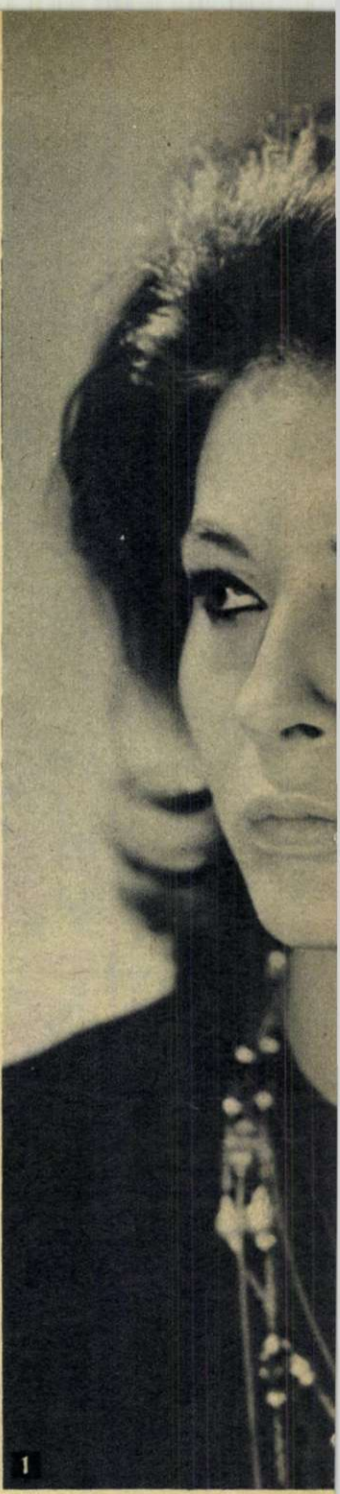

1

filme despre care se vorbește

2

● **O șuierătură pe na**
(traducere literală a unui titl
destul de greu de transpus î
altă limbă: «Il fischio al naso»
înseamnă pentru actorul it
lian Ugo Tognazzi (**Marșul a**
supra Romei) cea de-a dou
încercare a sa de a trece
spatele aparatului de filmat
regizor (prima, petrecută
cinci ani în urmă, a rămas n
observată). Presa italiană d
specialitate urmărește cu int
res nașterea acestei satire
unește grotescul cu absurdu
în jurul unui subiect jumătat

COPERTA NOASTRĂ

alain delon

Astă-vară, într-una din orele de odihnă ale echipei ce realiza filmul «Şapte bărbaţi şi o fetişcană», l-am rugat pe Jean Marais să ne spună cum îşi explică strălucita lansare a colegului său mai tînăr.

Am primit drept răspuns nu obişnuitul «talent, frumuseţe», ci o judecare inteligentă a momentului în care a fost descoperit Delon, acum zece ani, într-o perioadă de înnoire a cinematografiei, cînd impunerea de chipuri pînă atunci necunoscute a fost uşurată de interesul general stîrnit de noile filme. Este un noroc pe care, să recunoaştem, nu l-au avut, la vremea lor, în măsura cuvenită, actori înzestraţi ca Maurice Ronet, Robert Hossein, Christian Marquand, al căror succes a fost totdeauna potolit, numele lor neajungînd niciodată pe ceea ce se cheamă o «listă a idolilor».

Aşadar, s-ar părea că lui Alain Delon, cu înfăţişarea sa serafică, aşa cum l-a consacrat pentru totdeauna filmul lui Visconti «Rocco şi fraţii săi», i-a fost relativ lesne să urce drumul celebrităţii. E de datoria noastră să amintim seriozitatea cu care tînărul actor şi-a privit cariera, nelăsîndu-şi personajele doar pe seama farmecului său personal.

Se poate bănui, în spatele eroilor pe care i-a întruchipat pînă acum, efortul de a şi-i apropia structural, de a nu-i umbri printr-o poză-tip Alain Delon.

Asta şi explică de altfel de ce regizori de prestigiu, după cum se vede şi din fişa noastră filmografică, au ţinut, nu de puţine ori, să-l aibă în fruntea distribuţiei.

fişă filmografică

Alain Delon s-a născut la 8 noiembrie 1935 în localitatea Sceaux. A debutat în 1957, în filmul lui Yves Allegret **Cînd se amestecă femeia** (cu Edwige Feuillère).

Filme mai importante:

1957 — **Fii frumoasă şi taci** (regie — Marc Allegret, cu Béatrice Altariba).

1958 — **Cristina** (regia — Gaspar Huit, cu Romy Schneider).

1959 — **Plin soare** (regia — René Clément, cu Marie Lafôret).

1960 — **Rocco şi fraţii săi** (regia — Luchino Visconti, cu Annie Girardot, Renato Salvatori şi Katina Paxinu).

1961 — **Bucuria de a trăi** (regia — René Clément, cu Barbara Lass), **Iubiri celebre** (episodul realizat de Agnes Bernauer, cu Brigitte Bardot), **Eclipsa** (regia — M. Antonioni, cu Monica Vitti).

1962 — **Dracul şi cele zece porunci** (regia — Julien Duvivier, cu Danielle Darrieux), **Ghepardul** (regia — Luchino Visconti, cu Burt Lancaster şi Claudia Cardinale).

1963 — **Laleaua Neagră** (regia — Christian Jaque, cu Virna Lisi).

1964 — **Moartea lupului** (regia — Alain Cavalier, cu Lea Massari), **Rolls Royce-ul galben** (regia — Anthony Asquith, cu Shirley MacLaine), **A fost cîndva hoţ** (regia — Ralph Nelson, cu Ann Margret).

1965 — **Arde Parisul?** (regia — René Clément).

---

comic, jumătate dramatic, despre o existenţă stînjenită de un păcătos tic al «şuierăturilor pe nas». Tognazzi ambiţionează, după cum mărturiseşte, să cuprindă în filmul său largi semnificaţii umane. În orice caz, scenariul, realizat după o nuvelă a unui talentat scriitor, Dino Buzzati, este o garanţie. Atît cît poate fi un scenariu în sine. În film vor apărea alături de regizor, care este şi interpretul principal, un grup numeros de actriţe. Amintim doar cîteva dintre ele: Franca Bettoja (foto 1), Olga Villi, Alicia Brandet, Jill St. John.

• **Fericirea trainică.** Cum o putem dobîndi?, se întreabă un tînăr scenarist sovietic, Ghenadii Şpalikov (realizatorul scenariilor pentru filmele **Am douăzeci de ani** şi **Păşesc prin Moscova)** hotărît să realizeze un film de autor, în care, după cum se vede, îşi asumă o mare răspundere. Eroul principal, Viktor, cel care lansează de-a lungul acţiunii multe întrebări neliniştite, este interpretat de un actor al cărui joc de mare expresivitate l-am cunoscut în filmul **Vii şi morţi**: Kirill Lavrov (în foto 2 alături de Inna Gulaia).

3

• **Domnişoarele din Rochefort.** De aproape patru luni, faţadele caselor şi canaturile ferestrelor din piaţa Colbert a oraşelului Rochefort-sur-Mer sînt vopsite în verde, violet, galben. Exact ca în **Umbrelele din Cherbourg.** Acelaşi cineast, Jacques Demy, care ne-a încîntat cu arta sa rafinată de a folosi muzica ca pe o prelungire a sentimentelor, a unor sentimente prefăcut naive, intenţionează de data aceasta să se exprime, în special, prin intermediul dansului: «Domnişoarele din Rochefort — spune regizorul — va fi o comedie muzicală, dar nu se va baza pe muzică, ci pe un anumit sentiment al vieţii, un sentiment de bucurie. Încerc să prind acea fericire pe care o aduc cu ele fiinţele sănătoase, vii, vesele. Vreau să comunic această bucurie cu ajutorul dansului, al baletului»...

Domnişoarele — gemene — din Rochefort poartă pe generic numele surorilor Catherine Deneuve şi Françoise Dorléac (foto 3). Alături de ele mai apar: Danielle Darrieux, Michel Piccoli, Gene Kelly, Jacques Perrin, George Chakiris.

---

tv

în faţa oglinzii

Cînd vine vorba despre televiziune, snobul afişează o superioară detaşare şi indiferenţă. El — îţi va răspunde — nu priveşte niciodată televizorul. Îl deschid din cînd în cînd copiii sau o mătuşă. Sigur, pentru ei poate fi instructiv, amuzant... Dar un om cu preocupări şi pretenţii mai înalte nu-şi pierde vremea cu aşa ceva...

E curios însă că, ori de cîte ori îl întrebi despre un anume meci de fotbal, despre emisiunea de muzică uşoară de aseară sau despre ultimul episod dintr-un serial poliţist, întîmplarea face să-l fi văzut: tocmai atunci intrase în casă, ai lui se uitau la televizor şi, vrînd-nevrînd...

Poza aceasta e mai răspîndită decît s-ar crede. (Fireşte, cronicarilor de televiziune nu li se potriveşte. Ştiut fiind că criticii muzicali se recrutează îndeobşte dintre iubitorii muzicii, cum despre criticii literari se presupune că i-a mînat către această îndeletnicire pasiunea pentru cuvîntul scris, şi cel ce se încumetă să publice reflecţii despre programele de televiziune va fi luat în serios numai dacă ia el însuşi în serios micul ecran.)

Sînt şi alte atitudini faţă de a opta artă. De pildă, cea de prosternare cvasireligioasă a telespectatorilor incurabili, care deschid aparatul zilnic la 6 şi îl închid cu regret către miezul nopţii. Ei nu mai cunosc alte etaloane de referinţă, alte probleme, alte soluţii, alte fenomene de cultură şi artă decît cele de pe micul ecran. Între aceste două extreme se înscrie categoria infinit mai numeroasă a celor care sînt, între multe altele, şi telespectatori.

Dar televiziunea însăşi, ce gîndeşte oare despre sine? Ce crede despre rolul ei de a instrui, de a educa şi în acelaşi timp de a amuza, de a le oferi oamenilor o ocupaţie plăcută în timpul lor liber?

Un răspuns spiritual şi aproape concludent ne-au dat, cu cîtăva vreme în urmă, Emanuel Valeriu şi Vlad Bitcă în filmuleţul «O simplă glumă», nepretenţioasă şi agreabilă trecere în revistă a cîtorva dintre virtuţile, neajunsurile şi limitele televiziunii. «Opiniile despre televiziune — spune subtextul acestui film — sînt foarte împărţite şi e, într-un fel, firesc să fie aşa. Acelaşi lucru poate fi privit din unghiuri diverse şi îţi pare bun sau rău în funcţie de ceea ce aşteptai de la el. Nici noi nu sîntem siguri că am găsit, în toate direcţiile, soluţiile optime. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu cereţi televiziunii mai mult decît poate da. Nici cea mai perfectă dintre televiziuni nu va fi panaceu universal pentru necazurile dv. şi nu vă va satisface toate dorinţele. Iar modul de întrebuinţare contează, în cazul televiziunii, aproape tot atît cît şi conţinutul emisiunilor».

Diversitatea opiniilor despre programele de televiziune se vădeşte chiar şi în paginile ziarelor. Nu de mult, despre un film documentar mai îndrăzneţ, care foloseşte metafora cinematografică şi alte procedee sugestive puţin utilizate de documentariştii noştri, un cronicar a scris că e excelent, altul, în aceeaşi zi, că e foarte prost. Cum trebuie să reacţioneze, într-o asemenea împrejurare, televiziunea? Pe cine să creadă? După cine să se orienteze?

Problema depăşeşte cazul citat şi se referă mai cu seamă la aprecierile contradictorii comunicate televiziunii de către telespectatori. E, desigur, în primul rînd o chestiune de discernămînt. La «Poşta televiziunii» se răspunde cam de-a valma şi celor care ridică, într-un mod competent, probleme reale, şi cusurgiilor sau celor care au scris, după toate aparenţele, numai pentru că nu aveau ceva mai bun de făcut sau pentru că au vrut să-şi asculte numele în alt cadru decît alături de «melodia preferată». S-ar putea spune chiar că prezenţa excesivă a celor din urmă lasă un spaţiu prea mic în prea mica «Poştă a televiziunii» pentru dezbaterile cu adevărat interesante. Emisiunea ar merita să i se aloce o jumătate de oră săptămînal, cu condiţia să fie făcută cu totul altfel decît acum, eventual pe film, pentru a folosi şi mijloace specifice televiziunii şi în orice caz la alt nivel de tratare a problemelor. Ea ar trebui să oglindească în acelaşi timp existenţa unui punct de vedere ferm şi clar al televiziunii despre activitatea ei şi disponibilitatea necesară unor discuţii deschise cu telespectatori avizaţi şi capabili să dea replica (s-ar putea începe cu invitarea lor în studio).

Totul este ca, atunci cînd se priveşte în oglindă singură sau cu ajutorul altora, televiziunea să-şi compare imaginea cu ceea ce şi-a propus ea însăşi să realizeze.

Felicia ANTIP

la I.T.B. impresii de călătorie

reportaj - anchetă
de Bazil DUNĂREANU

Oamenii se duc la servicii, de acolo la diferite treburi, oamenii se duc la teatre, cinematografe, conferințe, în toate părțile unde îi cheamă viața socială și cea personală, cu tramvaiul, cu autobuzul sau cu troleibuzul. E de la sine înțeles ca în atari împrejurări transportului în comun să i se acorde o mare însemnătate.

În Capitala noastră de pildă, anul acesta, în raport cu anul 1960, se înregistrează o extindere a rețelei de transport în comun (I.T.B.) cu 0,9 km la tramvaie, 51,4 km la troleibuze și 164 km de trasee la autobuze, atingîndu-se în clipa de față următoarele lungimi: tramvaie — 153,5 km cale dublă, troleibuze — 70,7 km cale dublă, autobuze — 363,5 km de traseu. Numărul de călători transportați a crescut în același interval cu 23%, atingînd, precum se știe, peste un miliard. La rîndul ei, mobilitatea populației a înregistrat o creștere sensibilă, de la 634 la 757 călătorii pe locuitor și an. De asemenea, parcul de vehicule aflate în circulație s-a mărit cu 29%. De altfel, milioane de oameni și-au putut da seama de îmbunătățirile serioase aduse, manifestîndu-și mulțumirea față de modul în care le sînt servite interesele de către I.T.B. Și totuși, în ciuda acestor elemente pozitive (și a altora), în activitatea I.T.B., mai exact în comportamentul lucrătorilor săi față de călători, se manifestă în continuare unele scăderi.

PREAMBUL

Asistînd la un schimb de «opinii» la o temperatură destul de ridicată între un călător și taxatoarea unui autobuz, schimb în care dreptatea era departe de taxatoare, cineva se întreba: oare călătorul trebuie tratat de echipajul de bord ca și cum s-ar afla în autobuz pentru că nu are încotro? Oare echipajul acesta nu se obligă față de călător o dată cu perceperea taxei de bilet? Întrebarea acoperă și o parte din răspuns. Dar numai o parte. Cealaltă o aflăm în destăinuirile altui cetățean, făcute cu același prilej. Omul spunea că a calculat cu aproximație și în medie cîte bilete vinde și cîte cuvinte vorbește un taxator de autobuz într-o oră: 180 de bilete și, respectiv, 2 100 cuvinte, deși normal ar fi (tot aproximativ și în medie) cam 360-400 de cuvinte. Desigur, nimeni nu limitează dreptul nimănui de a vorbi, dar în condițiile la care ne referim, mai ales că regulamentele de funcționare ale I.T.B. *interzic lucrătorilor orice fel de schimb de cuvinte cu pasagerii*, discuțiile exagerate capătă o altă turnură.

SCENE INERENTE?

Într-o seară, la orele 23 00 autobuzul de pe linia 35, condus de Gheorghe Viașu, oprește în stația de la Universitate. Conducătorul auto se dă jos lăsînd motorul pornit (ceea ce-i interzis de legea circulației), intră în debit să-și ia țigări (ceea ce-i interzis de regulamentele I.T.B.), se reîntoarce și pleacă întîrziat. La stația următoare, firește, aglomerație. În același timp, la capetele de linie, alți conducători auto pornesc întîrziați în cursă din cauza unor aprinse discuții pe teme fotbalistice, alții întîrzie pe parcurs pentru că opresc să-și cumpere alimente etc., etc., etc. Rezultatul? Întîrzieri care, la rîndul lor, atrag discuții neplăcute. Iată de pildă un caz. În stația I.T.B. de la Universitate, după ce trec, la intervale regulate, nu mai puțin de 11 mașini de pe linia 34, sosește, cu mare întîrziere, și mașina de pe linia 31. Rezultatul: îmbulzeală, discuții, nervi. Cele două lucrătoare instalate la intrare și ieșire dau bilete de sondaj.

Taxatoarea Soreta Rusu (eliberînd *un bilet*): Poftiți înainte (dar oamenii nu au cum înainta)! Nu pricepeți românește? (În silă): Ce oameni!...

Cea cu sondajul (împărțind bilete de sondaj și barînd drumul de acces către interiorul mașinii): Stați așa, ca niște... (epitetul suspendat).

Victor Manda (călător, pilot TAROM): Decît să vorbiți în felul acesta, mai bine ați circula ca lumea.

Cea cu sondajul (textual, barînd culoarul în continuare): Ia mai taci și înaintează!

Cineva: De ce vorbiți atît de urît?

Cea cu sondajul (în silă): Vezi-ți de treabă!

Pînă la capătul liniei și-au mai exprimat indignarea și alți călători. În ciuda dreptății pe care o aveau și a unităților de vederi, tot drumul au fost insultați de cele două lucrătoare. Controloarea care se afla la ușa din față a încercat să aplaneze neplăcuta dispută fără să reușească. Îngăduiți-ne să relatăm în continuare și pe scurt discuția care a avut loc la capătul liniei:

Petre Marin (mecanic la ICSIM): Vă rog să-mi dați numărul și numele dv.

Cea cu sondajul (ad-litteram, persiflantă): Mă numesc exact așa cum îmi zice!

Victor Manda: Dumneata nu știi să vorbești ca lumea?

Cea cu sondajul: Păi d-aia nu știu să-mi spun nici numele...

Petre Marin (taxatoarei): Vă rugăm să ne dați numărul și numele dv.

Taxatoarea: (din respect pentru cititor, nu putem transcrie replica).

CÎTEVA RĂSPUNSURI (INSUFICIENTE)

Discuția aceasta și multe altele la care am asistat conduc la o singură concluzie: că munca de educație a personalului I.T.B. lasă de dorit. Din această pricină nu numai că se comit grave abateri de la legea circulației, dar și de la legea nescrisă a raporturilor dintre oameni. Oricît de îngăduitor ar fi călătorul, admițînd chiar «scăpări inerente», discuții și nervi «inerenți», tot e obligat, în cele din urmă, să constate că nu o dată s-au depășit toate limitele posibile și imposibile. Nu e cazul să se stăvilească o dată pentru totdeauna aceste atitudini? Atitudini la care mai putem adăuga: plecarea din stație cu oameni atîrnați de scară pentru că n-au apucat să se urce și nu pentru că autobuzul ar fi aglomerat; plecarea din și oprirea în stație cu demaraje și frîne bruște, care transformă călătorii în mingi ce se lovesc unele de altele; nerespectarea stațiilor de pe traseu la retragerea spre depou, pe linia normală (vezi mașina 33, troleibuzul 81); discuțiile conducătorului auto cu călătorii, deși prevederile legii circulației și ale instrucțiunilor interne I.T.B. interzic acest lucru etc., etc. Toate acestea le-am înfățișat conducerii întreprinderii de transporturi București, adăugînd și cîteva întrebări. Iată-le, împreună cu răspunsurile date de către inginerul șef Ion Malcoci:

1. Ce măsuri de educare și control se iau în cadrul întreprinderii dv. pentru a se asigura un comportament corespunzător al lucrătorilor I.T.B. în contactul permanent cu marele public?

2. În prețul biletului considerați că este inclus nu numai transportul propriu-zis, ci și tratamentul civilizat corespunzător?

3. Ce modalități de verificare și rezolvare a sesizărilor oamenilor muncii sînt folosite la dv., ținînd seama de specificul întreprinderii dv.?

Iată răspunsurile primite:

1. *Comportarea personalului I.T.B. față de publicul călător reprezintă o preocupare permanentă a conducerii întreprinderii noastre și se manifestă în cadrul școlarizării, instruirii, activității educative, reflectîndu-se în același timp în toate regulamentele și prescripțiile de serviciu.* (Întrebăm în continuare: Cum de nu se reflectă și în comportamentul tuturor lucrătorilor dv.? — N.R.) *Abaterile de la regulile de comportare cu publicul fac obiectul a numeroase discuții și măsuri administrative, fiind prezente în orice analiză a activității. De asemenea, ziarul nostru, «Muncitorul I.T.B.», rezervă permanent un spațiu larg acestor probleme.*

Dat fiind cadrul specific al activității de transport, care nu se desfășoară pe un teritoriu bine delimitat și nu permite o supraveghere continuă a fiecărui loc de muncă, de mare ajutor în activitatea de educație sînt sesizările pasagerilor. Cu toate măsurile întreprinse, mai apar numeroase cazuri de comportare necorespunzătoare cu publicul, mai ales la noii angajați, a căror pondere în efectivele noastre a fost în creștere în ultimii ani. Considerăm că, perseverînd pe linia îmbunătățirii conținutului activității de educație, prin întărirea influenței pe care o are opinia colectivului de muncă, vom obține o reducere a abaterilor de la regulamentele de serviciu.

La toate acestea, pornind și de la constatările noastre, ne permitem a face o singură remarcă: singura modalitate de control a comportamentului lucrătorilor I.T.B. deducem că este... sesizarea călătorului. Ni se pare o modalitate numai parțial eficientă. În primul rînd, organele de conducere ale I.T.B. ar trebui să controleze, în ciuda «cadrului specific al activității de transport, care nu se desfășoară pe un teritoriu bine delimitat», comportamentul lucrătorilor săi și să supravegheze continuu fiecare loc de muncă. Apoi ar urma sesizările călătorilor.

2. *Fără îndoială, comportarea civilizată față de publicul călător este inclusă în serviciile pe care le oferim. Pentru aceasta, așa cum am arătat, există prevederi speciale în regulamentele de serviciu.*

(Ne permitem și aici a adăuga: observațiile făcute de noi dovedesc, din nefericire, că unii lucrători ai I.T.B. nu știu acest lucru; publicînd răspunsul de mai sus, poate că-l vor afla — N.R.).

3. *Toate sesizările intrate în întreprindere sînt analizate cu atenție. Unele din ele se referă la probleme care pot fi soluționate pe loc, altele presupun pregătiri tehnice sau organizatorice de mai mare amploare. Nimic însă nu rămîne nerezolvat. Dar reclamațiile privind comportarea personalului nostru trebuie să fie concrete, ca să ne permită identificarea celor în cauză, numai în felul acesta putînd*

---

foto-varietăți

1

2

1 Acest aparat de radio cu tranzistori, a cărui particularitate constă în faptul că poate funcționa cu succes și sub apă, a fost prezentat în cadrul unui Tîrg internațional la Barcelona.

2. «Old Joe» — bătrînul Joe — este cea mai mare tubă cunoscută astăzi și probabil cea mai veche aflată încă în folosință. Din cauza dimensiunilor sale — aproape un metru în diametru și peste 9 metri de țeavă — tuba, construită acum 70 de ani, nu este folosită decît foarte rar de actualul său proprietar: uneori în concerte publice, alteori pentru a cînta pentru propria plăcere pe acoperișul casei sale din Londra.

3. La Kom El Dekka, în Republica Arabă Unită, un amfiteatru roman antic se află în curs de restaurare pentru a putea fi prezentat publicului cu începere din luna iulie a anului viitor. Amfiteatrul, datînd din secolul II î.e.n., a fost descoperit întîmplător acum cîțiva ani, în timpul unor săpături de fundație.

4. 15,25 metri măsoară în diametru aceste anvelope care vor fi montate unor vehicule de mari dimensiuni. Concepute pentru a fi folosite în transportul pe terenuri nisipoase, noroioase, pe zăpadă, în mlaștini sau chiar pe solul altor planete, anvelopele au fost realizate în S.U.A.

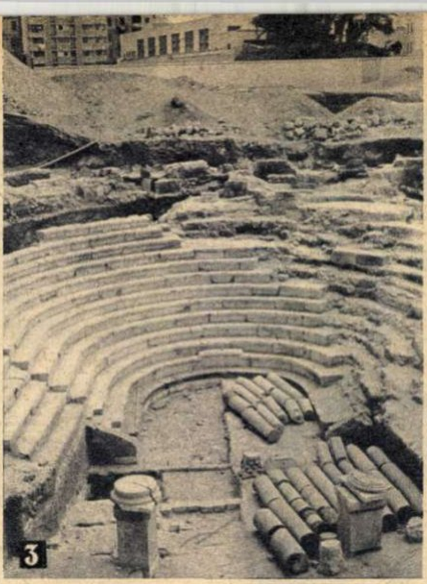

3

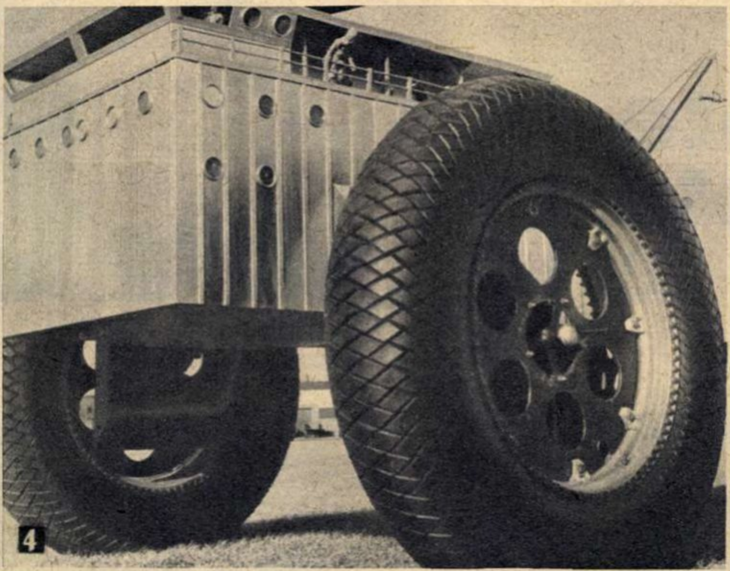

4

fi eficiente. Menționăm că sesizările care nu conțin elemente concrete de identificare se folosesc totuși ca material ilustrativ în cadrul instructajelor și analizelor cu caracter educativ.

«CE ȚIE NU-ȚI PLACE...» ȘI CEVA ÎN PLUS

Medalia are însă și un revers, pe care nu-l putem trece cu vederea: comportamentul unor călători față de lucrătorii I.T.B. Ne vom referi la cei mai ridicați «parametri» atinși. Astfel, controlorul Grigore BObic, cu nr. 175, a fost grav violentat de un grup de călători care transportau — lucru interzis — bagaje-marfă în autobuzul de pe linia 59. Alt caz: pe linia tramvaiului 14, Ioan Valeriu-Cercel (șos. Mihai Bravu nr. 94) a îmbrîncit-o pe controloarea Victoria Dumitru (nr. 491) care, căzînd din tramvai, s-a accidentat. Motivul? Tînărul — căci era un tînăr — a introdus un leu în aparatul de taxare, urmînd a lua restul de la călători; or, controloarea, urmărindu-l, a observat că tot luînd «restul» își adunase deja cîțiva lei buni... Cum de s-au putut petrece asemenea lucruri?

Sau ce măsuri a luat conducerea Fabricii de confecții și tricotaje București primind de la I.T.B. o adresă în care erau numiți 26 de salariați ai acestei întreprinderi găsiți fără bilet de tramvai, mulți dintre ei lăsîndu-și — lucru inadmisibil — la organele de control legitimațiile de intrare în fabrică? Sau ce măsuri s-au luat la uzinele «Semănătoarea» cînd s-a aflat că Nicolae Hiriciu, salariat al acestor uzine, a luat, într-un vagon cu autotaxare, plătind doar prețul unui bilet, un carnet întreg cu bilete, din care a împărțit 9 bilete în stînga și în dreapta, pe restul ducîndu-le apoi acasă? (În ce scop?)

Ne mai putem referi la acei călători care, manifestînd un sfînt dezinteres pentru tot ce se întîmplă în jurul lor, încurcă pur și simplu treburile în autobuze, troleibuze și tramvaie. Îi cunoașteți: sînt aceia care se opresc în ușă, căutîndu-se prin buzunare, neinteresîndu-i dacă tu ai rămas pe scară; sînt aceia care calcă pe picioare, care îți vîră coada umbrelei în obraz, bineînțeles; sînt aceia care nu știu să cedeze locul femeilor sau celor mai în vîrstă...

Fără îndoială, atitudini de acest fel, oricît ar fi de rare, nu pot fi tolerate. Călătorul care, pe bună dreptate, pretinde lucrătorului de la I.T.B. să-l trateze în modul cel mai civilizat posibil, trebuie, la rîndul său, să se comporte civilizat și să-i determine și pe alții să adopte aceeași atitudine.

PERSPECTIVE ÎMBIETOARE ȘI O RESTANȚĂ

În planurile de viitor (și nu îndepărtat) ale Întreprinderii de transporturi București întîlnim prevederi demne de luat în seamă și de salutat: crearea unui ansamblu de mijloace tehnice automate pentru dispecerizare, dezvoltarea bazei energetice a întreprinderii în vederea rezolvării problemelor de alimentare cu energie electrică a tramvaielor și troleibuzelor, precum și a căderilor de tensiune din rețea, introducerea unor mijloacele de transport extrastradale (tramvai subteran!), crearea de mijloace de transport mai confortabile și mai moderne, extinderea sistemului de înlocuire a încasatorului cu aparate de taxare etc., etc., etc. Perspective îmbietoare care, nu ne îndoim, vor deveni realitate. Rămîne însă o restanță mai veche: creșterea gradului de civilizație în comportarea personalului I.T.B. și, pentru aceasta, sporirea activității educative și a controlului.

CARNET
DE SCRIITOR

o specie nedefinită

de Eugen **FRUNZĂ**

O recentă călătorie prin țară mi-a confirmat încă o dată adevărul că tinerețea e frumoasă în primul rînd prin pasiunea ei pentru marile idealuri, prin dinamismul ei creator, prin neîmpăcarea cu inerția, cu rutina, cu apele stătute. Pretutindeni te întîmpină ritmul ei impetuos, entuziasmul și îndîrjirea în a făptui cît mai mult, cît mai bine și mai nou. În toate domeniile construcției socialiste contribuția generațiilor tinere, animate de un înalt spirit patriotic și de o mare rîvnă de desăvîrșire, a devenit în țara noastră de prim ordin. E o realitate atît de evidentă, încît demonstrarea ei prin pilde și argumente mi se pare, în economia acestor rînduri, inutilă.

Dar călătoria de care aminteam s-a soldat pentru mine și cu un alt soi de observații. Aș zice că n-am găsit oraș, fie mare, fie mic, fără «dilema» lui amintind pe aceea dintr-un binecunoscut roman de Vercors. E vorba de o specie, foarte restrînsă ca număr, căreia antropologii cu mare greu i-ar putea stabili filiația.

Îndeobște ciudatele făpturi preferă semiobscuritatea localurilor cu coniac și capetele de străzi unde vocabularul se reduce la «sanchi» și «mișto». Seamănă desigur cu oamenii tineri, dar în același timp se deosebesc de ei în multe privințe. Părul de pe cap aduce a fîn uscat și răvășit, fruntea e aproape inexistentă la prima vedere, ceafa la fel, iar obrazul lor refuză briciul sau lama de ras, considerîndu-le anacronice. Dacă pantofii sînt de două ori mai lungi decît picioarele, atunci se cheamă că «tînărul» respectiv merge în pas cu secolul, iar inteligența îi scapără, măreață, din țintele pantalonilor cît se poate de strîmți și de slinoși.

Ființele de sex feminin au oroare de pieptene, de foarfeca pentru unghii și de culorile cu care le-a înzestrat natura. Cînd le vezi pe stradă sau în local simți nevoia de apă, nu ca să-ți astîmperi setea, ci ca să le cureți — dacă mai e posibil — fața cu peria de dușumele.

Localnicii m-au asigurat peste tot că specia în cauză își irosește zilele, săptămînile, ba uneori și anii, într-o superbă lenevie, că e obraznică la culme și se închipuie fenomenal de superioară. De ce? Pentru că știe, între altele, să danseze ca papuașii, să scîrțîie muzică de călcîi, să se îmbete din salariul părinților, să nu se atingă de o carte, să nu salute pe nimeni și să considere viața drept cocină de porci.

Chiar dacă știința, sînt sigur, nu va reuși niciodată să clasifice specia și să-i determine locul în evoluția de la maimuță la om, cred că e cazul ca exemplarele cu pricina să se bucure de toată atenția. «Tinerii» aceștia trebuie puși sub reflector. Și mai ales trebuie recuperați pentru o existență demnă și creatoare, alături de milioanele de tineri atît de adevărați și frumoși ai patriei noastre. E aceasta una din îndatoririle de seamă ale opiniei publice.

printre valurile muzicii ușoare

tendințe și vedete de azi (II)

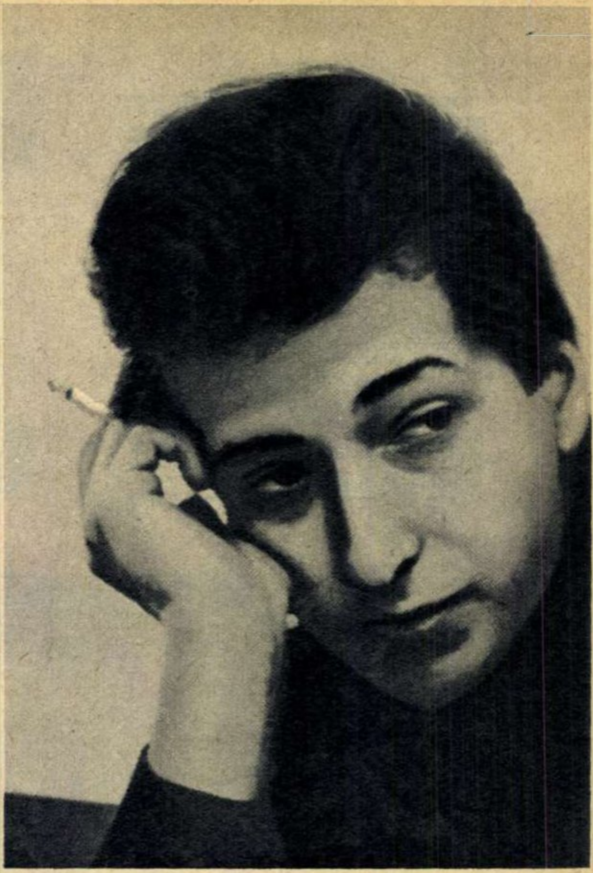

Bob Dylan

• Doi americani mînioși
• Tradiția folksongului și cîntecul modern
• Hugues Aufray: o vedetă care a știut să aștepte

Joan Baez

Redescoperirea lui Jean Ferrat, Jacques Brel ori Hugues Aufray, de care aminteam în articolul trecut, este doar unul dintre semnele înnoirilor pe care le cunoaște muzica ușoară occidentală.

Poate mai grăitor este succesul de care se bucură astăzi americanii Bob Dylan și Joan Baez; cu atît mai mult cu cît el ne ajută — într-o oarecare măsură — să deosebim atitudinea protestatară sinceră a unui anumit tineret, de nonconformismul puștesc, nu de puține ori nociv, al celor ce și-au însușit de curînd numele de beatnici. Tinerii artiști amintiți mai sus fac parte din familia acelora pentru care cîntecul este mai puțin un prilej de atmosferă și mai mult o modalitate de exprimare a unei atitudini civice: dezamăgirea, indignarea în fața călcării în picioare a unor valori sociale și etice, protestul antirăzboinic susținut cu deosebire. Neliniștea lui Dylan și Joan Baez este neliniștea unui tineret care simte unde încep minciuna și nedreptatea și a cărui conștiință nu poate fi amețită cu aparențe sau făgăduieli.

Desigur, nimeni nu poate prevedea traiectoria lor artistică (amîndoi au numai 25 de ani), dar curajul cu care folosesc chitară drept o armă de luptă — după o vorbă devenită comună — îi înnobilează. Cu atît mai mult cu cît trăiesc într-o țară în care teoretizarea insistentă de către sociologi a unui «cult al tineretului» îndreaptă, nu de puține ori, revolta juvenilă pe căi lăturalnice.

O CONȘTIINȚĂ CARE CÎNTĂ

Sînt cuvintele prin care un cunoscut cotidian newyorkez l-a cinstit pe Bob Dylan (s-a născut la 24 mai 1941, într-un orășel din statul Minnesota; numele de Dylan și l-a luat în semn de prețuire față de poetul Dylan Thomas). Cîntecele sale, multe dintre ele culese în timpul nenumăratelor peregrinări de-a lungul și de-a latul Statelor Unite, reînvie tradiția melodiei populare americane (folksongul), contopește unduirile simple ale bluesurilor negre cu ritmicitatea și spontaneitatea creațiilor ce țin de perioada pionieratului. Lecțiile de măiestrie ale unor dascăli ca Woodie Guthrie sau Pete Seeger (supranumit «prinț al folksongului»), dar mai ales o intuiție artistică sigură i-au arătat lui Dylan drumul exprimării emoționante a unor convingeri cetățenești. Cu o voce ușor nazală, cu un accent specific ținuturilor din Middle West, cîntărețul povestește drama negrilor din Harlem sau de pretutindeni, pune pe note tragica istorie a lui Hollis Brown care și-a ucis soția și cei cinci copii pentru a nu-i vedea cum se sfîrșesc de foame, amenință pe cei ce mijlocesc războaiele:

«Voi care fabricați arme,
Voi care fabricați avioane ale morții,
Voi care fabricați bombe uriașe,
Voi care vă ascundeți în spatele zidurilor,
Voi care vă ascundeți în spatele birourilor voastre
Vreau numai să vă văd,
Căci știu să citesc ceea ce se află dincolo de măștile pe care le purtați».

Această îndrăzneală a lui Dylan este proprie multor tineri americani care nu se pot scălda în apele dulci ale indiferenței: «Ceea ce ne interesează — declara scriitorului Thomas Meehan un student — este lupta împotriva războiului nuclear, lupta pentru drepturi cetățenești, lupta pentru stăvilirea corupției, conformismului și ipocriziei în Statele Unite. Bob Dylan este unul dintre artiștii care vorbesc despre toate acestea...» Cîntecele sale nu răspund unei mode grăbite să-și facă loc, ci unui moment de verificare a conștiințelor. În numai cîțiva ani, Dylan l-a lăsat undeva departe pe băiatul care închinase primul cîntec nici mai mult nici mai puțin decît Brigittei Bardot. Pentru asta i-au trebuit nu numai talent și curaj, ci și o timpurie rigurozitate profesională pe care se pare că tînărul de 25 de ani și-o cultivă fără vîlvă.

*

De obicei, numele lui Bob Dylan este alăturat celui al unei tinere de origine mexicano-irlandeză: Joan Baez. Încă de acum șapte ani, la primul Festival folcloric de la New Port, fiica unui modest profesor de fizică din Staten Island dovedea că are ceva de spus: un glas de mare limpezime interpreta vechi balade ale pionierilor americani pe care, mai apoi, cîntăreața le va folosi drept suport melodic al propriilor sale compoziții. Prin ele Joan Baez îi îndeamnă pe cei din generația sa să răspundă lucid întrebărilor puse de frămîntatul nostru secol.

Naiva și inoperanta ei acțiune de a înființa la Carmel-Valley, în California, «o școală a nonviolenței» (după învățătura filozofului pacifist Ira Sandperl) trebuie privită tot ca o mărturie a protestului său.

Joan Baez a dat muzicii americane nu numai o frumoasă voce de soprană pură, ci încă una din acele «conștiințe care cîntă».

DIN NOU ÎN FRANȚA

Despre Hugues Aufray, alăturat datorită vigurosului său mesaj unui Jean Ferrat, Brassens sau Brel, am amintit doar în treacăt în articolul apărut în «Flacăra» nr. 35. Ne-am rezervat dreptul de a reveni asupra lui, căci Aufray este unul dintre cei care au susținut răspîndirea în Franța a cîntecelor lui Dylan.

Urcușul său profesional nu este de natură să încînte de loc pe cei dornici să devină vedete peste noapte (precum a încercat în ultima vreme studentul politehnician Antoine Maracciolli care, vrînd să ajungă repede în rîndul fruntașilor noului val, s-a dat peste cap de dragul de a nu trece neobservat).

De la debutul său liniștit, în 1953, artistul (astăzi în vîrstă de 34 de ani) a așteptat cu răbdare ziua în care ideile sale puse pe note vor putea păși cu dreptul în lumea muzicii ușoare; au fost ani de lucru în anonimat pentru a putea aduce tineretului «ceva nou, în momentul în care vor avea nevoie de acest nou», cum se explică singur cîntărețul.

Prietenia sa cu Bob Dylan nu este de loc întîmplătoare. Îi unește aceeași atitudine lucidă în fața realităților lumii contemporane («cred că nu avem dreptul să rămînem indiferenți», declara nu demult Hugues Aufray revistei «Arts»), aceeași dăruire unor rosturi majore ale artei: «În ciuda a tot ceea ce s-a spus despre moda cîntecului angajat, chiar dacă acțiunea noastră este foarte slabă, ea nu poate trece nebăgată în seamă; forța cu care repetăm aceleași lucruri face ca timpul să lucreze pentru noi». Prietenos, nedespărțit de chitară (precizăm: nu a cîntat niciodată la o chitară electrică) și orchestra sa cu care cutreieră orașele, Hugues Aufray este îndrăgit astăzi — alături de Ferrat, Brel, Richard Anthony — de oameni de toate vîrstele, bucuroși să-l aibă în mijlocul lor pe acest excelent interpret, poet și muzician spiritual.

Magda MIHĂILESCU

(Continuarea documentarului nostru va fi dedicată muzicii altor țări și, după cum am mai anunțat, va răspunde pe scurt și la alte două întrebări: «Ce spun ultimele lansări?» și «Ce fac foștii idoli?»)

Hugues Aufray

Richard Anthony

cititorii foto-grafiază

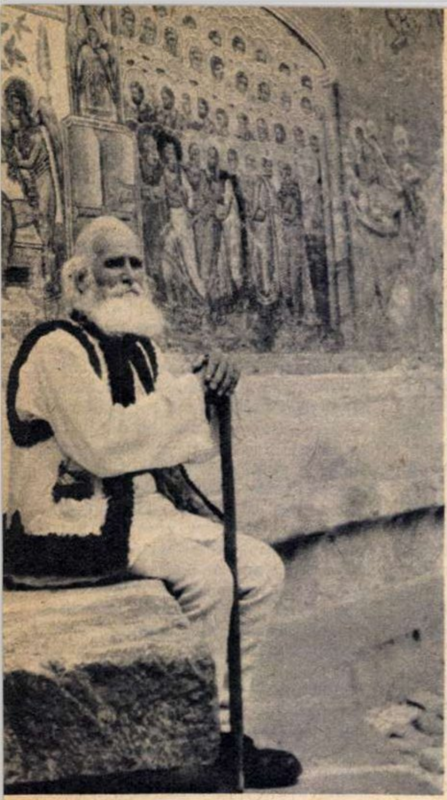

Popas la Voroneț — Samoilă BAR

Premieră în parc — Em. MIHĂILESCU

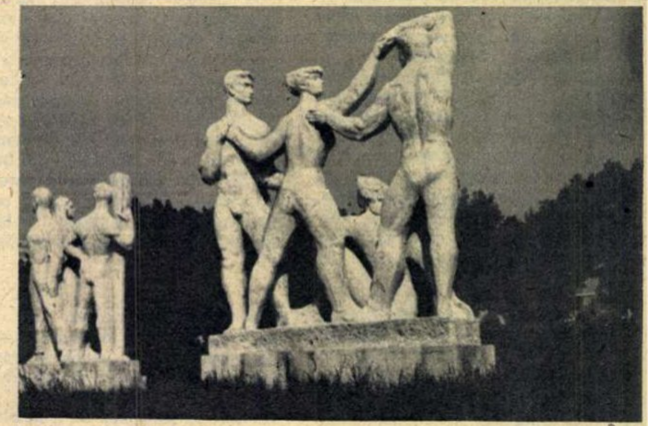

Ipostazele statuilor — Const. MOCANU

dialog cu cititorii

părerile unui student din brașov

Cititorul Constantin Vlad, student la Institutul pedagogic din Brașov, își exprimă cîteva păreri în legătură cu conținutul publicației noastre. Astfel, corespondentul nostru apreciază favorabil anchetele pe teme moral-educative și ne cere să le continuăm, lucru pe care îl vom face în mod sigur.

Tov. Vlad ne reproșează apoi că am «sistat» cronicile sportive. Cel mai bun răspuns este — credem — reapariția în numerele 40 și 41 a rubricii de sport. Nu e vorba deci de o «sistare», ci de o prezență în raport cu importanța unor manifestări sau teme sportive. Din păcate, în ce privește umorul, cititorul nostru are dreptate, deoarece acesta nu mai are caracterul de permanență pe care îl avea înainte, cauza fiind lipsa de spațiu. Situația se va remedia. Sugestia privind crearea unei rubrici de imagini din țări străine nu ni se pare viabilă, deoarece asemenea fotografii apar oricum în cadrul diferitelor reportaje, note de drum.

două propuneri

Cititorul nostru Mihai Gh. Stafia ne propune să publicăm unul sau mai multe materiale prin care să prezentăm din punct de vedere istoric și arhitectonic mănăstirile din nordul Moldovei.

Propunerea ni se pare bună și vom căuta să găsim cea mai potrivită formă de traducere a ei în viață. O a doua propunere — mai bine zis un reproș — vizează o temă dintr-un cu totul alt domeniu: fotbalul. Cititorul nostru are în bună măsură dreptate: de la încheierea campionatului mondial n-am mai scris despre fotbal nimic (cu excepția articolului din nr. 41). Vom căuta să îndreptăm această lipsă.

pentru o discuție despre dansul modern

Propunerea făcută de balerinul Victor Vlase de la Teatrul de stat de operetă, de a organiza în paginile revistei o discuție despre dansul modern («Flacăra» nr. 37 din 10 septembrie a.c.), a avut ecou în rîndurile unor cititori. Tov. Lică Bîrsan, învățător, și Terezia Tarcău, învățătoare, ambii din comuna Supurul de Sus, rn. Carei, ne roagă să transmitem tov. Victor Vlase mulțumiri pentru propunerea făcută și ne comunică totodată dorința lor de a o vedea transpusă în fapt. În același sens ne scrie și cititoarea Mariana Cioroiu, elevă la Grupul școlar M.I.A. din Galați, arătîndu-ne că se face, prin scrisoarea trimisă, și ecoul părerilor fratelui ei: «scrieți despre dansurile moderne» — ne cere corespondenta noastră. În continuare ne întreabă: «Oare twistul s-a demodat? În această privință aș dori să cunosc și părerea altor tineri».

La aceeași rugăminte se raliază și cititorul Ion V. Bălcescu, funcționar din Tg. Jiu.

Așa cum am mai arătat, propunerea unei discuții despre dansul modern a fost reținută și, în momentul în care spațiul ne va permite, ancheta va apărea.

un ecou din nordul țării...

Ca urmare a notei «... și noi cei din Fălticeni» apărute în «Flacăra» nr. 34, Comitetul de stat pentru cultură și artă al regiunii Suceava ne răspunde următoarele: «La Fălticeni se găsesc, într-adevăr, mai multe locuri care amintesc despre unii oameni de seamă ai artei și literaturii românești, locuri care nu sînt încă suficient puse în valoare. Casele Nicolaie Gane și Ion Creangă au pe fațadele lor plăci memoriale. Pentru casele în care au locuit Mihail Sadoveanu și Eugen Lovinescu urmează să se asigure, de asemenea, plăci comemorative». În continuare adresa de răspuns mai menționează posibilitatea organizării unei secții a muzeului raional, care să prezinte aspecte din viața și activitatea oamenilor de seamă care au trăit și creat în acest oraș.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Sabina Goanță, studentă, com. Izvoarele, rn. Băilești: cinema, ilustrate; Ney Rădulea, operator chimist, 20 ani, Craiova, bloc tineret, str. Dîmboviței 63: teme diverse, ilustrate; Corina Elena Măciucă, elevă, Focșani, str. Dr. Bagdasar 35: teme diverse; Nicoleta Brătescu, elevă, com. Jupalnic 163, rn. Orșova: cinema, ilustrate; Gheorghe Chitic, vînzător, 20 ani, Piatra-Neamț, str. Victoriei 96: ilustrate; Margareta Manea, contabilă, com. Urleta, rn. Cîmpina: ilustrate; Cita Crețu, elevă, Azuga, str. 24 Ianuarie 7, rn. Cîmpina: literatură, muzică ușoară, cinema; Mihai Farcaș, sudor, 18 ani, Constanța, str. Răscoalei 37: teme diverse, ilustrate; Mirela Mariana Vișan, elevă, 17 ani, Focșani, str. Longinescu Gh. 28: teme diverse, muzică, ilustrate; Constanța Cristea, studentă, Iași, complex studențesc, cămin nr. 8, bl. U. 4: teme de viață; Costel Lămureanu, elev, Constanța, bd. Tomis 61, bl. S. 2, sc. A, et. 4, ap. 11: ilustrate; Mariana și Radu Cioroiu, elevi, Brăila 4, str. Timiș 15: cinema, muzică ușoară, ilustrate; Violeta Veronica Verzea, elevă, Mizil, str. Valea Jiului 8: teme diverse, cinema, ilustrate; Elena Zetu, asistentă medicală, com. Valea Glodului, rn. Fălticeni: ilustrate; Jean Lazăr, lăcătuș, 22 ani, Hunedoara, C.M. 3, ap. 89: teme diverse; Angela Spiridon, elevă, Băicoi, str. Oltului 25, rn. Cîmpina: muzică, cinema, ilustrate; Adela Iscovici, elevă, 15 ani, Brăila, str. Ștefan cel Mare 396: cinema, muzică; Georgeta Olariu, contabilă, Iași, str. Zimbrului 46: ilustrate; Lily Pătună, elevă, 16 ani, București, of. 14, str. Veseliei 33, rn. Lenin: filatelie, muzică. ilustrate; Ionuț Varga și Emil Vlad, studenți, București, str. Drumul Taberei 11, bloc C, rn. Lenin: teme diverse, ilustrate; Aurel Oprean, electrician, 19 ani, Simeria, str. Victoria 8: teme diverse; Angela Munteanu, elevă, 17 ani, com. Purcăreni, rn. Sf. Gheorghe: teme diverse, ilustrate; Dorina Dima, elevă, 18 ani, com. Bod, str. Gării 623, rn. Sf. Gheorghe: sport, muzică; Marina Graur, contabilă, com. Boldu, rn. Rm. Sărat: ilustrate; Rosita Mayerovici, elevă, Brașov, str. Ceahlău 19: teme diverse; Cornel Cnav, frezor, Timișoara II, str. Renașterii 35 B: teme diverse, ilustrate; Nina Popa, elevă, 16 ani, București, str. Carpați 30, rn. Grivița Roșie: teme diverse; Ioan Rusu, laminator, 22 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie, bl. C.M. 4, et. 7, ap. 79: teme diverse, sport, ilustrate; Maria Zbanț, elevă, Botoșani, str. Luceafărului 65: ilustrate; Elena Smoleanu, elevă, Băicoi, str. 23 August 53, rn. Cîmpina: ilustrate; Ion Obadă, controlor tehnic calitate, Brașov, str. Valea Jiului 7: literatură, cinema, ilustrate; Elena Stoian, elevă, 16 ani, Brăila, str. Griviței 418: cinema, ilustrate; Eugenia Mișcoi, elevă, 17 ani, Liceul din Sebiș, rn. Gurahonț, reg. Crișana: literatură, muzică, cinema; Nicolae Gheorghiu, elev, 17 ani, Ploiești, str. Viișoarei 1: filatelie,

Sînteți invitați să ne indicați:

INTERPRETUL DV. PREFERAT
CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI

Ca și anul trecut, revista «Flacăra» vrea să cunoască părerea:

«CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMANI ȘI STRĂINI AI ANULUI?»

și

«CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1966?»

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea pe plic «Pentru ancheta «Flacării» — **trebuie să cuprindă părerile dv. privind:**

1) Cel mai bun actor român de film văzut în 1966.
2) Cea mai bună actriță română de film văzută în 1966.
3) Cel mai bun actor străin de film văzut în 1966.
4) Cea mai bună actriță străină de film văzută în 1966.
5) Cel mai bun film românesc vizionat în 1966.
6) Cel mai bun film străin vizionat în 1966.
7) Cel mai bun actor de teatru văzut în 1966.
8) Cea mai bună actriță română de teatru văzută în 1966.
9) Cel mai bun interpret român de muzică ușoară ascultat în 1966.
10) Cea mai bună interpretă română de muzică ușoară ascultată în 1966.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

Reflexe — **Ştefania POPESCU**

literatură, sport; Dumitru Ancuţa, preparator minereu, 18 ani, Lupeni, str. T. Vladimirescu, bl. B 200, sc. 4, et. 4, ap. 138: teme diverse, cinema, ilustrate; Cezar Călinescu, tehnician geotehnie, Bucureşti 28, str. Ancuţa Ilie 8, rn. N. Bălcescu: teme diverse, ilustrate; Mimi Albulescu, elevă, 17 ani, Băicoi, str. Tufenilor 107, rn. Cîmpina: ilustrate; Florentina Buescu, elevă, Constanţa, Piaţa Independenţei 13, bl. B, sc. C, et. 4, ap. 14: ilustrate; George Bohilţea, student, Bucureşti, str. Doamnei 1, rn. T. Vladimirescu: sport, muzică, ilustrate.

în cîteva rînduri

Ineluş Tudoran — Lupeni. Pentru a afla amănuntele dorite, adresaţi-vă Studioului de televiziune, căsuţa poştală 111-Bucureşti, pentru emisiunea «Debuturi».

Mihaela Miroiu — Bucureşti. Comunicaţi-ne adresa completă, spre a vă putea răspunde prin scrisoare.

Sandu A. Zaharia — Piteşti. Aprecierile dv. atît de călduroase constituie un imbold pentru redacţia noastră. Socotim interesantă tema sugerată de dv. — evoluţia vieţii pe pămînt — şi o vom include în planurile noastre.

Dana Popa — Piatra-Neamţ. 1) Observaţia dv. privind locul morţii lui Eminescu este justă: locuinţa din str. Plantelor, la care se referă articolul, este de fapt ultimul domiciliu al poetului. 2) Doriţi să se scrie despre viaţa unor oameni de seamă români şi străini din zilele noastre şi din trecut. De acord. Noi am publicat asemenea materiale: George Constantinescu — creatorul sonicităţii (nr. 33); George Coşbuc (nr. 36); dr. Albert Schweitzer (nr. 38); George Vraca (nr. 39); Nicolae Olahus (nr. 40) şi E.A. Poe (nr. 40) etc., etc. Şi fireşte că vom mai publica. 3) Sîntem convinşi că absenţa de pe piaţa oraşului dv. a articolului respectiv a fost doar temporară.

Aurora Pavel — Moineşti. 1) Vă promitem un articol despre N. Tonitza în paginile revistei, la rubrica «Cititorii întreabă». 2) Nu vă putem furniza adresa cerută.

Irina Rădulescu — Giurgiu. 1) Despre Muzeul Louvre, revista noastră a publicat nu prea de mult un articol. 2) Actriţa Marilù Tolo e de origine italiană, dar a turnat mai mult în Franţa.

Vasile Dobre — Călăraşi. 1) Editarea unui supliment literar nu intră în vederile redacţiei noastre. 2) Nici reproducerile în culori ale unor tablouri. Cel puţin deocamdată...

cititorii întreabă

un maestru al literaturii indiene

«M-ar interesa unele date din viaţa şi creaţia marelui scriitor indian Calidasa».

Rodica POPESCU, Piteşti

Răspunde conf. univ. ZOE DUMITRESCU-BUŞULENGA.

Aşa cum despre vechea literatură indiana se ştiu puţine lucruri exacte în ceea ce priveşte cronologia şi pe unii creatori, şi despre marele poet care a trăit, pare-se, în secolele IV-V ale erei noastre s-au păstrat mai multe legende. Se spune despre Calidasa, interpretîndu-se numele său, că ar fi primit (ca şi poetul grec Hesiod) darul poeziei de la zeiţa Cali. El ar fi trăit la curtea strălucită a unui rege protector al artelor, Chandragupta II, şi ar fi murit ucis de o curtezană, în vreme ce era oaspete al regelui din Ceylon. În orice caz, poetul acesta, cel mai mare de limbă clasică sanscrită, a devenit un fel de personaj în tradiţia indiană, iar opera sa îşi menţine pînă astăzi prestigiul neatins, atît în literatura sa naţională cît şi în cea universală.

Registrul poetic al lui Calidasa a cuprins în mod egal trei genuri literare — liric, epic şi dramatic — ilustrate cu acelaşi relief. În poezia lirică şi epică el a dat cîteva roade de o mare frumuseţe, poeme dovedind o sensibilitate autentică, un remarcabil simţ al naturii şi o stăpînire excelentă a mijloacelor de expresie. Cel mai cunoscut este *Norul vestitor* (Meghadûta), încărcat de dragostea şi tristeţea unui tînăr exilat departe de soţia sa şi care-i trimite o afectuoasă solie printr-un nor ce pleacă spre nordul natal. Din tradiţiile complicatei mitologii brahmane Calidasa se mai inspiră şi în alte două poeme, *Naşterea zeului Kumara* (Kumarasambhava) şi *Neamul lui Raghn* (Raghnwança), acesta din urmă tratînd într-o manieră lirică genealogia unei dinastii cunoscute din marea epopee a inzilor, *Ramayana*. I se mai atribuie poetului şi o altă lucrare descriptivă, plină de prospeţime, despre succesiunea celor şase anotimpuri în India, şi anume *Ciclul anotimpurilor* (Ritusamhara). Dar faima cea mai întinsă şi-a cîştigat-o Calidasa cu opera lui dramatică, alcătuită din trei ample poeme. Cel dintîi este o comedie destul de convenţională, *Malavika şi Agnimitra*, în care o prinţesă, trăind necunoscută la curtea unui rege, va fi iubită în cele din urmă de el şi, după descoperirea obîrşiei ei, va deveni a doua lui soţie. Al doilea poem, cu temă de basm, *Urvaçi*, relatează dragostea unei semizeiţe îndrăgostite de un viteaz din lumea muritorilor. Cel de-al treilea poem dramatic al lui Calidasa, care l-a entuziasmat pe Goethe şi a fost tradus la noi de către George Coşbuc, este *Sacuntala*, povestea de dragoste dintre regele Duşanta şi Sacuntala, fiica adoptivă a pustnicului Camva. Plină de graţie şi naivitate, de puritate şi pasiune, figura eroinei se integrează armonios în luxurianta natură indiană şi contrastează violent cu viaţa de curte din jurul regelui Duşanta, supusă intrigilor şi nedreptăţilor. Dragostea curată şi credincioasă a Sacuntalei este, după îndelungi suferinţe, din nou preţuită de rege care, revenindu-şi din rătăcire, o readuce lîngă el, împreună cu fiul lor.

Atîta adevăr al sufletului omenesc, atîta suferinţă şi împlinire, ca şi frumuseţe a expresiei poetice găsim în *Sacuntala*, încît opera aceasta se aşază cu drept cuvînt printre marile poeme de dragoste ale lumii, a căror muzică lăuntrică va delecta totdeauna inimile oamenilor.

căzut în lupta pentru apărarea ţării...

«Am citit recent în presă că s-au împlinit 50 de ani de la moartea eroică a generalului Praporgescu. Aş vrea să cunosc mai multe date din viaţa acestui militar de frunte al ţării».

Ion TERBEŞ — Turnu-Măgurele

Răspunde ELENA POPESCU, muzeograf principal la Muzeul militar central.

Generalul David Praporgescu s-a născut la Turnu-Măgurele, la 13 decembrie 1865, într-o familie modestă de răzeşi. După absolvirea şcolii primare şi a două clase de gimnaziu în oraşul natal, a urmat între 1882 şi 1885 «Şcoala normală pentru învăţătura poporului român» din Bucureşti. Cîteva luni a fost învăţător în comuna Liţa, judeţul Teleorman, apoi a intrat voluntar în armată, în Regimentul 11 călăraşi.

Deoarece încă din timpul şcolii normale dovedise o înclinare deosebită spre studiul istoriei şi al artei militare, s-a hotărît să rămînă în armată, fiind înaintat, în 1886, la gradul de sergent. Fără a fi obligat să urmeze cursurile şcolii, dată fiind temeinica sa pregătire, Praporgescu s-a prezentat la examenul de absolvire a Şcolii de ofiţeri de la Bistriţa, la care a obţinut un rezultat excepţional, clasîndu-se primul dintr-o sută de elevi.

După avansarea sa ca locotenent, a fost trimis la specializări în şcoli militare renumite în acea vreme (Franţa, Austria), a devenit el însuşi profesor la Şcoala de ofiţeri şi la Şcoala superioară de război, şef de stat major la inspectoratul general al armatei, comandant de regiment etc., fiind treptat avansat în grad. La 1 aprilie 1916, devenind general de brigadă, i s-a încredinţat succesiv comanda mai multor brigăzi de cavalerie. Evidenţiat pentru însuşirile sale, generalul Praporgescu a fost trecut, în preajma intrării în război, la comanda Diviziei 20 infanterie, care a avut misiunea să supravegheze Dunărea de la Corabia la Severin.

Simţindu-se nevoia unei serioase şi pricepute conduceri a trupelor în operaţiile din defileul Oltului, i s-a dat comanda efectivă a Corpului 1 armată. Deoarece moştenise de la predecesorul său o situaţie militară disperată, a luat măsurile cele mai indicate şi a reuşit să organizeze poziţiile defensive ale armatei sale, să o pregătească din nou pentru luptă, să-i înalţe moralul. La 30 septembrie 1916 însă, în timpul unei inspecţii pe primele poziţii, explozia unui obuz i-a curmat viaţa. Ultimele cuvinte ale generalului David Praporgescu, adresate celor care-l însoţeau — «Nu slăbiţi credinţa, a noastră e izbînda» — erau menite să se întipărească în sufletul şi conştiinţa ostaşilor şi să-i îmbărbăteze în luptele ce aveau să fie continuate pentru apărarea independenţei naţionale.

isos + topos...

«Aş dori să aflu ce sînt izotopii».

Ştefan CHIRU
Cîmpulung Moldovenesc

Răspunde prof. univ. VALERIU NOVACU, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

Denumirea de izotop provine din cuvintele greceşti: isos = «egal» şi topos = «loc». Doi nuclei atomici izotopi sînt nuclei care au *acelaşi număr de ordine*, deci ocupă *acelaşi loc* în tabloul periodic al elementelor, dar *diferă* prin *masa lor*. Toti izotopii unui element chimic sînt atomi care au în învelişul electronic *acelaşi număr de electroni* (nucleii avînd acelaşi număr de ordine, deci acelaşi număr de protoni), dar au *greutăţi atomice diferite* (nucleii diferă prin numărul neutronilor pe care-l conţin). De exemplu, hidrogenul are doi izotopi — deuteriul (al cărui nucleu conţine, pe lîngă proton, şi un neutron) şi tritiul (al cărui nucleu conţine, pe lîngă proton, doi neutroni).

Dat fiind că proprietăţile chimice ale unei specii atomice depind esenţialmente de numărul atomic, rezultă că toţi izotopii au proprietăţi *identice* din punct de vedere *chimic*. În fizică se spune că există «pleiade» de izotopi. Astfel, oxigenul are pleiada de izotopi O_8^{16}, O_8^{17}, O_8^{18}. Azi se cunosc peste 700 izotopi stabili. Unele elemente au o pleiadă bogată de izotopi: de pildă staniul numără 10 izotopi (mulizi).

În afară de izotopi stabili, există şi alţii instabili. O dată formaţi, ei se dezintegrează radioactiv transformîndu-se, prin emisiune de particule alfa sau de electroni, în izotopi stabili, transformarea fiind însoţită în genere de o emisiune de raze gamma. Fenomenul de radioactivitate naturală a uraniului, radiului etc. constă în asemenea transformări radioactive.

Prin bombardarea nucleilor cu particule alfa sau prin neutroni etc. s-au produs izotopi radioactivi artificiali. Cu ajutorul reactorilor atomici se pot produce izotopi artificiali cu deosebită uşurinţă. Se cunosc azi cîteva sute de izotopi radioactivi care servesc ca un auxiliar preţios în munca de cercetare în chimie, biologie, medicină, ca şi în activitatea practică la prospecţiuni miniere, metalurgie, agrozootehnie, în industria chimică, în medicină.

pe scurt

Petric Stuparu, Iaşi. Iată, în continuare, răspunsurile la întrebările dv.: 1) Concursurile de frumuseţe organizate în diferite ţări occidentale nu au un caracter oficial. Nu există organisme naţionale sau internaţionale create în vederea acestor concursuri, cum sînt, de pildă, cele ce activează pe tărîm sportiv. Concursurile de frumuseţe sînt organizate de obicei de diferite ziare sau reviste, posturi de televiziune, case de filme, companii producătoare de produse cosmetice, mari case de modă etc., avînd un caracter comercial. 2) Despre evoluţia armelor am publicat un articol în nr. 41, ca răspuns la o cerere mai veche a unui alt cititor. 3) Musca ţeţe, denumită ştiinţific Glossina palpalis, trăieşte în Africa ecuatorială. Este purtătoarea agentului patogen al aşa-numitei boli a somnului (Trypanosoma gambiense), o boală care, de cele mai multe ori, duce la moartea celui infectat. 4) Despre istoricul tractorului vom publica un articol separat.

Dumitru Lăcătuş, Dej. Originea ţiganilor este stabilită: ei au venit din India şi s-au răspîndit, ca nomazi, în aproape întreaga Europă. Opere inspirate din viaţa ţiganilor: amintim în primul rînd nuvela scriitorului francez Prosper Mérimée, care stă şi la baza cunoscutei opere «Carmen» de Bizet; poemul «Ţiganii» de Puşkin etc. Nici în literatura noastră nu lipsesc opere închinate vieţii ţiganilor: dintre cele clasice vom aminti poemul eroicomic «Ţiganiada» de Ion Budai-Deleanu, drama istorică «Răzvan şi Vidra» de B.P. Hasdeu, iar din literatura contemporană volumul de poeme şi balade «Cîntice ţigăneşti» de Miron Radu Paraschivescu.

Jeniţa Păduraru, Botoşani. 1) Vă recomandăm să citiţi «Viaţa lui Ştefan cel Mare» de Mihail Sadoveanu. 2) «Fata morgana» este o formă complexă a unui fenomen fizic ce se numeşte miraj optic. E vorba de fenomenul de refracţie treptată a razelor de lumină, care se produce cînd aceste raze străbat straturi de aer cu densităţi deosebite. Aceste densităţi sînt cauzate de încălzirea la temperaturi foarte diferite a păturilor de aer, mai apropiate sau mai depărtate de sol. În asemenea cazuri, călătorului prin regiuni de deşert sau chiar prin cîmpii întinse îi apar înaintea ochilor imaginile unor obiecte sau aşezări aflate la distanţe de zeci sau chiar de sute de kilometri, dîndu-i iluzia că se află în imediata lor apropiere. Imaginile respective îi apar însă răsturnate. 3) «Ku-Klux-Klan»-ul şi «Mafia» sînt două organizaţii teroriste apărute în regiuni diferite ale globului: prima — în S.U.A., în al şaptelea deceniu al secolului trecut, ca o reacţiune a proprietarilor de sclavi şi adepţilor lor împotriva luptei antisclavagiste şi antirasiste a poporului american; a doua — în Sicilia (Italia), ca un mijloc de luptă a reacţiunii moşiereşti siciliene împotriva mişcărilor ţărăneşti şi a organizaţiilor progresiste. Ambele au ca armă comună de luptă teroarea, asasinatul, şantajul. 4) Interpretei de care ne întrebaţi puteţi să-i scrieţi pe adresa Teatrului «Barbu Delavrancea», şos. Ştefan cel Mare 34, Bucureşti.

C. Virginia, Tulcea. Nu credem că e cazul să vă canoniţi în mod inutil copilul. Dacă într-adevăr, aşa cum ne scrieţi, este lipsit de talent înnăscut, de ce ţineţi cu orice preţ să-l vedeţi actor? Chiar dacă, prin absurd vorbind, am presupune că ar ajunge într-un institut de teatru şi că l-ar absolvi, ce s-ar alege de el? Ar deveni un om care nu s-ar realiza niciodată, ar fi un nemulţumit, un condamnat la nefericire. Dacă într-adevăr are atît de multă voinţă, căutaţi să-i cunoaşteţi aptitudinile reale şi canalizaţi-i în direcţia acestora toate eforturile.

V. SILVIAN

umor

de Nell COBAR

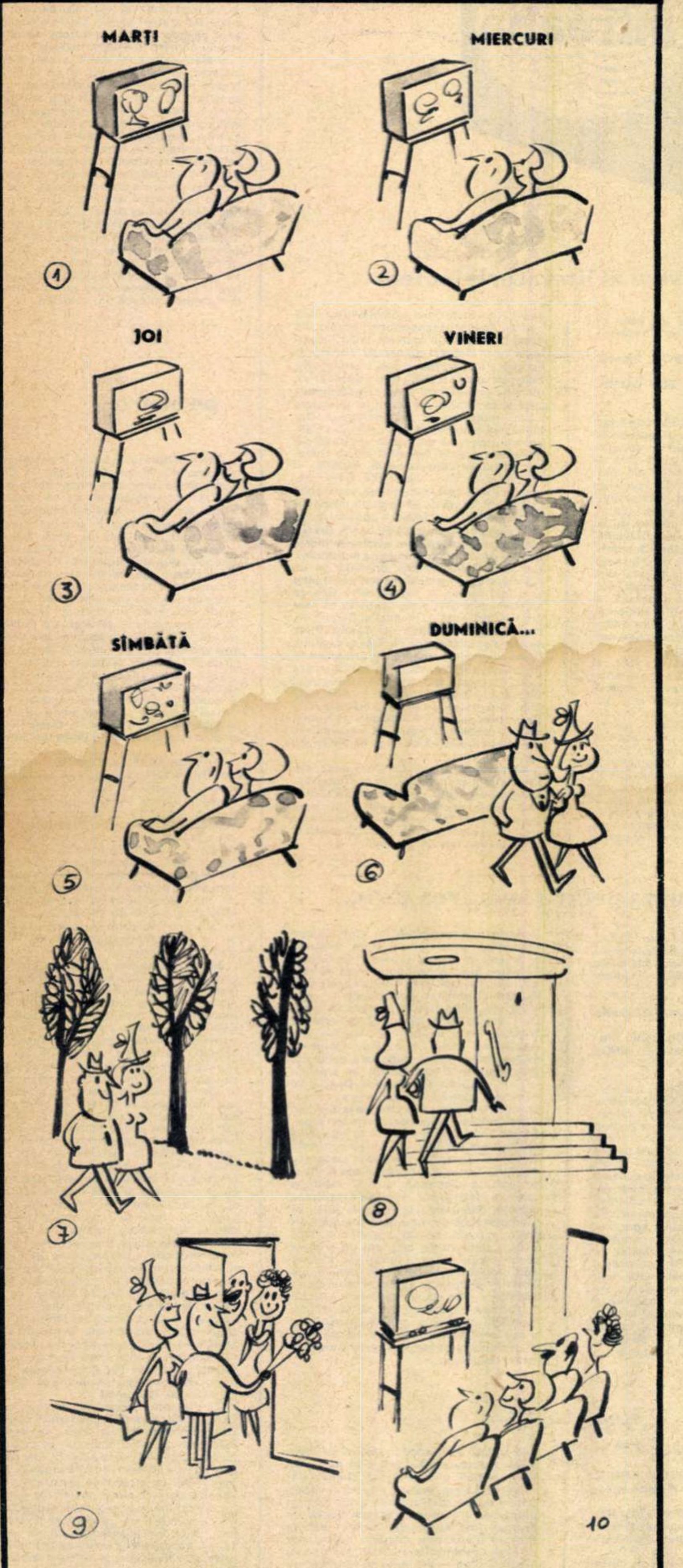

- **Reședință de regiune.**
- **Coordonate geografice: 25°30' longitudine estică și 45°45' latitudine nordică.**
- **Numărul locuitorilor (orașul propriu-zis): 163 348.**
- **Altitudine: 550 m.**

ORAȘELE PATRIEI

BRAȘOV*)

Brașovul este unul din frumoasele orașe ale patriei, în care trecutul se îmbină armonios cu prezentul — o fericită simbioză între tradiții și marile realizări ale prezentului. Urmele arheologice descoperite aici vorbesc despre continuitatea vieții omenești pe aceste locuri din cele mai vechi timpuri. Uneltele de piatră, bronz și fier scoase la lumină în raza orașului dovedesc prezența omului primitiv; la Cumidava — azi Rîșnov — a fost o așezare dacică și un castru roman, iar pe raza comunei Hărman s-au găsit urmele unor așezări ale populației locale din secolul al IV-lea și al IX-lea e.n. Pe valea Tîmpei din perimetrul actualului oraș, la începutul secolului al XIII-lea exista deja o așezare stabilă a populației autohtone românești.

Veacuri de-a rîndul românii din Scheii Brașovului și-au marcat prezența în viața spirituală a poporului nostru. Încă din vremuri îndepărtate Scheii, și după aceea Brașovul în întregimea lui, au ținut permanent legătura cu țările de peste munte. Zeci de hrisoave și cărți domnești păstrate azi în Muzeul din Schei constituie dovezi ale unor legături continue cu Țara Românească și cu Moldova.

Biserica Sf. Nicolae, construcție monumentală pe care o vedem și azi în Scheii Brașovului, a fost ridicată de-a lungul a sute de ani, la zidirea ei dîndu-și sprijinul Vlad Vodă Călugărul, Neagoe Basarab, Petru Vodă Cercel, Aron Vodă al Moldovei.

Scheii Brașovului au intrat în istoria poporului român prin intensa viață culturală desfășurată aici timp de sute de ani la rînd.

Documentar, Brașovul este menționat încă din anul 1234 sub numele de Corona, iar din anul 1252 sub numele de Barasu. La început o așezare mai mult meșteșugărească, el s-a dezvoltat repede datorită situării sale la intersecția drumurilor comerciale dintre cele trei țări române, drumuri care legau totodată Occidentul cu Orientul. Dezvoltarea necontenită a producției meșteșugărești a intensificat schimbul de mărfuri cu Țările Române prin trecătorile Buzăului, Branului, Bratocei și Oituzului. Privilegiile comerciale acordate negustorilor brașoveni de Vlaicu, Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare etc. au favorizat aceste legături economice, legături dublate de cele politice și culturale. În secolul al XVI-lea Brașovul a ajuns, după cum spunea un cronicar al vremii, «piața principală a vecinilor și un atelier comun pentru toate lucrurile». Încă de la sfîrșitul secolului al XIV-lea, mai ales din cauza primejdiei otomane, brașovenii au trecut la fortificarea orașului cu ziduri duble din piatră și cărămidă și cu 32 de turnuri și bastioane de apărare. În 1420 se durează «Sfatul» din centrul orașului. O dată cu această perioadă începe și dezvoltarea culturală a Brașovului; pe lîngă biserica Sf. Nicolae din Schei funcționează o școală românească, cea mai veche din țară. De sub tiparnița brașoveană au ieșit între anii 1559 și 1581 primele cărți românești ale lui Coresi, ceea ce a dus la cristalizarea limbii noastre literare. În vechiul Schei al Brașovului — rămas același pînă azi — s-au păstrat neatinse vechi tradiții ale poporului nostru și multe urme materiale ale culturii de care s-a bucurat colectivitatea românească de aici. Prin valoarea lor istorică, de artă sau documentară ele constituie un tezaur important și mărturie de neprețuită valoare pentru trecutul țării noastre. Brașovul era în tot acel timp

«BĂTRÎNUL LEU» NU A ABANDONAT LUPTA!

Un arbore apare în fața capotei și crește, crește cu o viteză fantastică. Apoi o bornă de beton, un zid, un taluz. Linia dreaptă se întrerupe, șoseaua refuzînd să meargă mai departe. Uluitor de rapid, curba îți sare în față. În cîțiva metri, în cîteva zecimi de secundă trebuie să frînezi, să virezi, să frînezi și iar să virezi, să ambalezi pentru a da motorului regimul cel mai potrivit de lucru, să fixezi în permanență cu privirea vitezometrul, să angajezi mașina în curbă, imprimînd roților dinainte unghiul ideal, să te situezi la limita unei traiectorii nefirești care ar putea duce la un accident mortal, să determini locul exact în care să apeși acceleratorul pentru a ieși în plină viteză din viraj, ca proiectat de o praștie, hîrșîind marginea pistei. Și totul pentru a merge mai repede! Căci trebuie mers mai repede, mai repede decît îți permite limita de securitate și însăși rezistența organismului.

Aceasta este cursa de 24 ore de la Le Mans, care se desfășoară în fiecare an pe un circuit de 13,416 km, unul din cele mai dificile circuite din lume. Alura cu care se aleargă este de-a dreptul supraomenească și nu se poate închipui cum este posibil, din punct de vedere tehnic, să obligi o mașină să alerge atît de repede. Și totuși se aleargă.

...În acest an o ploaie măruntă a udat pista de la Le Mans, fapt care a făcut dificilă realizarea de recorduri. Astfel, pentru a bate recordul de anul trecut, stabilit de Phil Hill pe un prototip Ford (3 minute,33 secunde, ceea ce reprezintă o medie orară de 227 km), trebuia să se ruleze cu o viteză cu mult mai mare, căci un bolid pe o astfel de pistă pierde la fiecare tur 20''. De acest lucru și-a dat seama și bătrînul Walter Hangsen. Pilotînd un Ford prototip MK-2 de 7 litri, el a încercat să depășească acest handicap, să intre și să iasă din viraje fără a ridica piciorul de pe accelerator.

Într-un urlet infernal, bolidul angaja curbele cu o furie ucigașă. Cauciucurile nu mai aveau timpul nici să patineze. Apa de pe pistă era pur și simplu pulverizată. În cabină, Hangsen simțea că a ajuns la limita puterilor sale de percepție și reacție. Trebuia însă să forțeze, să sară chiar peste aceste limite. A urmat curba Dunlop, una din cele mai dificile ale parcursului. Înghițind distanțele, bolidul s-a aruncat în curbă cu 320 km/oră. În loc să reducă gazul, Hangsen a apăsat și mai mult pe accelerator. Herghelia celor 500 de CP a cilindrilor, cabrată pentru moment, a țîșnit, prin roțile automobilului, înainte. Mașina a părăsit șoseaua, zburînd prin aer și s-a lovit de un zid protector.

...Au fost necesare peste 20 de minute pentru a scoate din cabina turtită corpul zdrobit al pilotului. Hangsen condusese pentru ultima oară în viață.

Moartea lui Hangsen a trecut, însă, aproape neobservată căci, după cum subliniază revista franceză «Le Nouvel Observateur», «un pilot mort la cursa celor 24 de ore este un fapt obișnuit al teribilelor curse automobilistice». Ceea ce remarcau agențiile de presă și presa a fost lipsa de la startul competiției a mașinilor Ferrari, cei mai redutabili coloși ai acestei competiții, care sfîrșiseră prin a simboliza însăși cursa de la Le Mans.

O scurtă telegramă anunțase în ajunul cursei că Ferrari nu va alinia nici o mașină în startul competiției, lăsînd, în felul acesta, cale liberă puternicului său șalanger american — Ford. «Bătrînul leu se teme. El nu a fost pregătit», afirmau cele mai multe ziare. Unii observatori au considerat însă că această lipsă nu a fost decît un bluf, un șantaj al lui Ferrari, pentru a obține din partea guvernului italian noi subvenții necesare în lupta de concurență tot mai acerbă pe care a angajat-o cu puternicul său adversar de peste ocean, ale cărui resurse financiare par a fi inepuizabile.

Cu toate acestea, la Le Mans mecanicii și piloții lui Ford, obișnuiți să tremure numai la sunetul unui motor de 12 cilindri în V (Ferrari), priveau mereu cu teamă înapoi pentru a vedea dacă redutabilii lor adversari nu-i urmăresc totuși! Un fapt minor ce demonstrează în suficientă măsură goana nebună a celor două firme după succese răsunătoare care să constituie o bună reclamă necesară sporirii vînzărilor automobilelor produse de ele. De altfel, în vederea cursei de la Le Mans, Ford a construit 10 prototipuri MK-2 de 7 litri, adevărați giganți ai vitezei, avînd o putere de 500 CP fiecare! Dolari, cai putere, dolari și din nou cai putere. Din calcule a fost exclus însă omul. Sacrificarea vieții piloților nu contează. Este o problemă minoră care nu trebuie să preocupe pe nimeni. Este semnificativ, în acest sens faptul că imediat după accidentul lui Hangsen, un simplu telefon dat la uzina din Los Angeles a firmei Ford a făcut ca alți 5 bolizi să fie dați în construcție în vederea participării la viitoarele curse ale anului, mai ales că Ferrari a anunțat construirea a două noi prototipuri — 330 P-3 și Dino 206-S — care ar putea periclita faima în creștere a marelui Ford. «Bătrînul leu» nu a abandonat lupta! Dar aceasta înseamnă că în urletele infernale ale giganților, cursele morții vor continua pentru a asigura profituri record marilor firme constructoare.

I. SOCACIU

---

elementul de legătură cu românii de peste munți. Martor al celor mai importante evenimente din istoria Țării Românești și Moldovei, de multe ori le-a influențat cursul, iar ele la rîndul lor au influențat istoria Brașovului.

În secolul al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea, cînd relatiile feudale au fost treptat înlocuite cu cele capitaliste, în Brașov au luat ființă numeroase manufacturi și fabrici, prima bancă din țara noastră, case comerciale, toate acestea în timp ce legăturile cu Țările Române se intensificau, îmbrăcînd forme noi. O mărturie o constituie și activitatea ziarului «Gazeta de Transilvania» care apărea la Brașov ca foaie a Ardealului, dar în care scriau și munteni, și moldoveni, și care se răspîndea peste tot pămîntul românesc, dezbătînd toate problemele principale ale românilor de la 1848, 1859, 1877. Nici unul din aceste evenimente n-a trecut fără urme la Brașov și fără ca Brașovul să-și spună cuvîntul.

Spre deosebire de orașul vechi, ascuns între văile muntoase, orașul nou s-a răsfirat pe cîmpie, cuprinzînd fabrici și uzine; dezvoltarea acestora a crescut vertiginos în anii puterii populare, făcînd din Brașov o citadelă a industriei constructoare de mașini. Zonele industriale se prezintă ca un uriaș semicerc sprijinit cu aripa sa estică pe Dealul Melcilor și Piatra Mare, iar cu cea vestică pe Măgura Codlei și Piatra Craiului și cuprinzînd la mijloc uzinele «Steagul roșu», uzinele «Electroprecizie», Uzina 2, uzina «Tractorul», uzina «Rulmentul», uzina «6 Martie», Fabrica de celuloză Zărnești etc. În jurul lor, cartiere noi, cu blocuri semețe, parcuri și grădini minunate. Acesta-i Brașovul socialist, rezultat al muncii entuziaste a poporului nostru și totodată chezășie a unui viitor luminos.

I. NICOARĂ
profesor la liceul «Unirea»
Brașov

**) Istoricul orașului Brașov ne-a fost cerut de cititorul Vasile Popescu din Moldova Nouă și Aurel Gavrilă din Brașov.*

---

cuvinte încrucișate

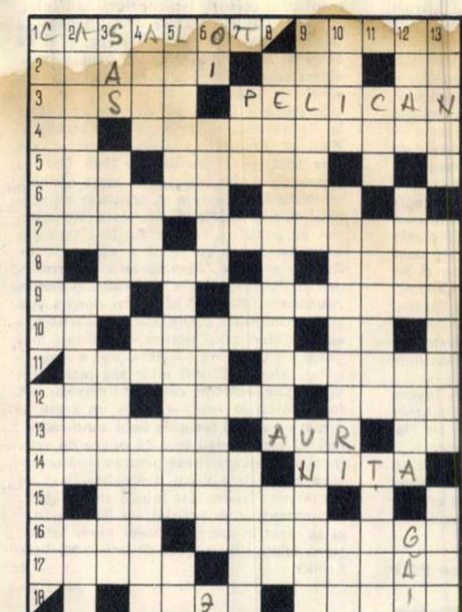

zoologie

ORIZONTAL: 1) Uriaș al oceanelor, înrudit cu balena — Pește răpitor de apă dulce cu carnea albă și gustoasă. 2) Animale carnivore din Oceanul Pacific, înrudite cu foca — Animal domestic folosit la tracțiune — Auxiliar al viitorului. 3) Pădure tînără — Pasăre acvatică înrudită cu rața. 4) Ore! — Pește ce trăiește în apele de munte. 5) Onomatopee — Animal mamifer din zona tropicală cu nasul în formă de trompă.6) Despre el este vorba — Diminutiv feminin.7) Animal edentat cu trupul acoperit de plăci solzoase și cornoase, care trăiește în America de Sud — Mamifer rumegător foarte sprinten, trăiește prin țările calde. 8) Cel mai mare mamifer carnivor din țara noastră (pl.) — Pasăre asemănătoare cu barza, care trăiește în țările calde. 9) Crustaceu — Păsări cu aripile foarte mari, care trăiesc în regiunea mărilor tropicale. 10) Bold — Țesătură de mătase naturala — Adrian Dima. 11) Trăiește pe malul apelor și se hrănește cu pește — Vase de lemn în care se pune untul. 12) Oraș în Somalia — Nume rusesc — Oraș în vestul Algeriei. 13) Animal carnivor cu blana prețioasă, trăiește dincolo de cercul polar nordic — Metal prețios — Tei! 14) Ecou — Diminutivul lui Ion. 15) Numele mai multor specii de amfibii asemănătoare cu mormolocii de broască. 16) Adăpost provizoriu pentru bovine și ovine — Pahidermi care trăiesc în Africa și Asia. 17) Cocă — Cuțitas. 18) Sarpe foarte veninos, originar din India — Cartier în vechea Romă. 19) Biolog român, creator al muzeului de științe naturale ce-i poartă numele — Aripate. 20) Pește de apă dulce — Curelușă — Putere.

VERTICAL: 1) Pasăre mică cu coada lungă în permanentă mișcare — Pasăre migratoare de baltă cu spatele acoperit cu pene — Aluminiu. 2) Peștișor de mare,folosit ca nadă — Vultur mic — Arbuști fructiferi de pădure mult căutați de veverițe și unele păsări. 3) Locuitor din Ardeal de origine germană — Motănel — Celebru — Ten! 4) Anin — Arbust cu fructe negre, tentație pentru urși — Barbu Damian — Rasă de oi cu lîna lungă (masc. pl.). 5) Pasăre de baltă, foarte apreciată de vînători — Familie de pește fără solzi — Animale cornute. 6) Mioare — Pești răpitori de apă dulce (pl.) — Strigăte animalice (reg.) — Jăratic. 7) Glas de păsărele — Simbolul fierului — Traista vînătorului. 8) Pasăre mică de culoare cenușie — Rîu în R.P. Polonă. 9) Buruieni — Unit. 10) Din vechea Ilirie — Crocodili din America de Sud — La domiciliu. 11) Nutreț pentru vite — Sfredel — Pasăre mică care se hrănește cu semințe de cinepă. 12) Pește răpitor de apă dulce — Rasă de cîini cu părul pufos — Pasăre de curte — Animal cornut (pl.). 13) De ce nu poate scăpa lupul? — La fel — Rasă de oi cu lîna fină.

H. ALBERT

Cuvinte mai puțin cunoscute: BIM, TATU, EIL, ORAN, NAJA, CAPUA, NER.

dezlegarea jocului «PLOUĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BACOVIA — POTOP. 2) UMEDA — FLUVIAL. 3) RAFALA — UDA — RO. 4)NN — TUNET — LP — I. 5) I — MARIT — PION. 6) TAU — INARI — DOP. 7) APIS — ALICE — RR. 8) RATA — APARAIE. 9) D — TRUC — ATOM — C. 10) UI — ERIS — USERI. 11) STAS — NOUR — ROP. 12) IBIS — AMARITI. 13) A — ANTERE — SCIT. 14) CETI — LERA — ATA. 15) OMU — TZ — IND — AT. 16) PITARAS — TEP — I. 17) EREDE — ABATUTI. 18) RI — UMBRELUTA. 19) I — INUTIL — NISA. 20) SUPARAT — CANAT.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE!

Încercați să răspundeți la întrebările din istoria universală pe care vi le punem mai jos. Comparați apoi răspunsurile date cu cele exacte de la sfîrșitul chestionarului.

1) Ludovic al XIV-lea, al XV-lea și al XVI-lea au avut soții care au purtat același nume: Maria. Care era numele lor complet și care era țara lor de origine?

2) Unde a fost sculptată Statuia Libertății și cum a ajuns în Statele Unite?

3) Cărui fapt se datorește că Napoleon I, corsican, se naște cetățean francez?

4) Care conducător militar din antichitate a devenit celebru folosind elefanții în război?

5) Care pianist de o mare virtuozitate a fost președinte de republică și unde?

6) Care general englez a fost supranumit «ducele de fier»?

7) În timpul cărui domnitor a fost atacată pentru prima oară Moldova de către turci, care au fost respinși?

RĂSPUNSURI

1) Maria Tereza (spaniolă), Maria Lescinska (poloneză) și Maria Antoaneta (austriacă).

2) În Franța care a donat-o Statelor Unite ale Americii.

3) În 1768 Ludovic al XVI-lea cumpărase insula Corsica de la genovezi; de atunci Corsica face parte din teritoriul Franței.

4) Hanibal (247 î.e.n.), om politic și conducător militar cartaginez.

5) Ignatiu Paderewski, pianist polonez, a fost președintele Republicii Polone din ianuarie pînă în decembrie 1919.

6) Wellington (1769-1852).

7) În timpul lui Alexandru cel Bun (1400-1432) la 1420.

Perpetuînd o tradiție a revistei noastre vă invităm să contribuiți la desemnarea

CELOR MAI BUNI SPORTIVI AI ANULUI 1966

În răspunsurile dv., care pot fi trimise pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea «Pentru ancheta Flacării», vă rugăm să indicați pe baza performanțelor obținute în cursul acestui an:

1) Cel mai bun sportiv român

2) Cel mai bun sportiv de peste hotare.

Pe baza raspunsurilor dv. revista «Flacăra» va întocmi clasamentele finale.

Rezultatele anchetei vor fi publicate în numărul de Anul nou.

cadran internațional

de ce la manila?

«Casa Albă anunță — relata **France Presse** la 27 septembrie — că președintele Johnson a acceptat invitația lui Ferdinand Marcos **de a asista** (subl. ns.) la o conferință la nivel înalt a șefilor de state și guvernelor asiatice care participă la efortul de război în Vietnam».

Rar un comunicat în care totul să fie atît de vizibil cusut cu ață albă. Este evident pentru observatorii politici că inițiativa unei reuniuni a vîrfurilor politice din țările asiatice și din zona Pacificului care participă direct la agresiunea nord-americană în Vietnam (Filipinele, Thailanda, Coreea de sud, Australia, Noua Zeelandă) nu aparține acestora, ci Washingtonului, iar Statele Unite sînt **nu** invitate, ci organizatoare ale Conferinței. De altfel, încercarea de a se nega că Statele Unite sînt inițiatoarele conferinței vine în contradicție chiar cu unele declarații ale purtătorului de cuvînt al Casei Albe, Bill Moyers, care «a relevat că ideea convocării acestei conferințe era în studiu de mai multe luni, problema fiind examinată în detaliu de către Rusk și ministrul afacerilor externe al Thailandei, la ședința Consiliului S.E.A.T.O. din ianuarie» (**France Presse**).

Conferința de la Manila, care va avea loc la sfîrșitul lunii octombrie, reprezintă o tentativă a politicii americane de a se afișa cu aliați asiatici în războiul din Vietnam. De loc întîmplător, pregătirile pentru conferința de la Manila au început într-un moment cînd, la O.N.U., majoritatea covîrșitoare a delegaților au condamnat agresiunea împotriva poporului vietnamez, cînd politica Statelor Unite în sud-estul asiatic suscită numeroase critici și la Washington.

Prin alegerea Manilei ca oraș gazdă al conferinței, politica oficială americană a vrut să acrediteze ideea că în Asia acțiunile ei militare sînt sprijinite nu numai pe Thailanda și Coreea de sud — țări guvernate de regimuri dictatoriale aproape fățiș dirijate de Washington — ci și de Filipine, prezentate ca «o democrație asiatică independentă». Ceea ce, în realitate, nu este. Dependența economică și politico-militară a Filipinelor de Statele Unite este reală, neputînd fi camuflată de jocul politic prin care guvernanții de la Manila caută s-o nege. În campania pentru alegerile prezidențiale din Filipine (noiembrie 1965) Ferdinand Marcos a tunat și a fulgerat împotriva fostului președinte Macapagal, calificînd ca atitudine «criminală», intenția lui de a trimite trupe în Vietnamul de sud, alături de cele ale S.U.A. Dar chiar mai înainte ca rezultatul scrutinului să fi fost integral cunoscut, Marcos declara că este favorabil unui ajutor militar acordat guvernului din Vietnamul de sud. Au urmat apoi «dezbaterile» parlamentare în urma cărora s-a hotărît trimiterea de trupe filipineze — chipurile necombatante — în Vietnamul de sud. Prin coordonarea regiei aparențelor, aceste trupe ar fi trimise «exclusiv» la cererea guvernului sud-vietnamez. Dar «nimeni» nu se îndoiește — scrie Jean Wetz într-un articol din **Le Monde,** intitulat «Filipinele la școala americană» — că cererea adresată filipinezilor vine de la Washington și nu de la Saigon. Și oare vicepreședintele S.U.A., Humphrey, n-a venit el personal la Manila pentru a grăbi hotărîrea Filipinelor? Astfel că este dificil pentru administrație (americană — n.a.) să vorbească despre o «acțiune liberă și autonomă».

La care am putea adăuga că S.U.A. invocă «democrația» și «independența» Filipinelor tocmai pentru că acțiunile politice ale Manilei nu sînt nici libere, nici autonome.

Și tocmai de aceea va găzdui Manila o conferință care — așa cum scrie **New York Times** — «în ochii lumii va avea în mod inevitabil aspectul unui consiliu de război».

Eugen POP

La Haga, Amsterdam, Leyda, Rotterdam au avut loc în ultima vreme numeroase demonstrații de protest împotriva acțiunilor agresive ale S.U.A. în Vietnam, precum și a instalării în Olanda a Cartierului general al forțelor N.A.T.O. din zona Europei centrale. În fotografie: un grup de demonstranți care protestează împotriva trimiterii în Vietnam a olandezilor emigrați în Australia.

GEEN EMIGRANTEN NAAR VIETNAM VIA AUSTRA

aventura unui rubens

Cunoscuta firmă londoneză pentru comerțul cu opere de artă «Christie's» a primit recent o telegramă laconică de la un milionar din Texas al cărui nume n-a fost dezvăluit: «Cumpăr Rubensul. Banii nu contează».

Telegrama a fost trimisă în perspectiva licitației ce va avea loc la 25 noiembrie și cînd va fi pus în vînzare un tablou de Rubens a cărui recentă descoperire a făcut mare vîlvă în lumea artelor.

Tabloul, o capodoperă a marelui pictor flamand, cu dimensiunile de 133 pe 175 cm, înfățișează o scenă mitologică: Judecata lui Paris. Pe la începutul secolului al XVII-lea pînza a fost achiziționată de Curtea britanică; apoi i s-a pierdut urma. Prin cîte și ce mîini a trecut timp de două secole nu s-a aflat încă. Nu s-a putut reconstitui decît ultima etapă a aventurosului său drum încheiat — deocamdată — în depozitul special al firmei «Christie's» din Londra.

Împrejurările în care a ajuns aici sînt destul de banale: în iulie 1933 tîmplarul londonez Robert Savage, care se îndeletnicea cu confecționarea și recondiționarea ramelor de tablouri, a cumpărat de la negustorul de vechituri John Calter din York (Anglia centrală) mai multe rame vechi și ponosite. Într-una din rame se afla și o pictură reprezentînd un grup de nuduri și un bărbat care întinde un măr unei femei neobișnuit de frumoase. Meșterul Savage a plătit numai rama; pictura a primit-o pe gratis...

Plăcîndu-i pictura a păstrat-o în modesta-i locuință fără să bănuiască măcar că e posesorul unei comori, la propriu și la figurat. Și nici n-a aflat vreodată. De-abia după ce el a murit, văduva sa, Eva Savage, în vîrstă de 82 de ani, avînd nevoie de bani, a încredințat tabloul firmei «Christie's» spre a fi vîndut la licitație.

Specialiștii firmei au atribuit «Judecata lui Paris» unui pictor englez din secolul al XVII-lea, Prosper H. Lankrink, și a fixat ziua licitației pentru 28 iulie 1966. Dar, cu cîteva săptămîni înainte de acest termen, tabloul a fost văzut la «Christie's» de istoricul de artă Oliver Millar, custodele colecției de picturi a reginei Angliei, care și-a exprimat convingerea că e vorba de un Rubens veritabil. Părerea sa a fost confirmată și de alt specialist, un expert în picturi rubensiene, Michael Jaffé. Mai dorind însă și alte confirmări, cei de la firma «Christie's» au lăsat cîtva timp pictura — calificată încă drept un Lankrink — într-o sală a magazinului, urmărind, mai mult sau mai puțin diplomatic, reacțiile celor ce-l priveau. «A fost nostim să vezi — releta un agent al firmei — cum o serie de buni cunoscători, mai cu seamă negustori de opere de artă, încercau să-și mascheze uimirea și să cerceteze pînza cu o prost disimulată lipsă de ostentație. Ne-am dat îndată seama că au recunoscut și ei penelul lui Rubens, dar că au tăcut în speranța că vor putea achiziționa tabloul la un preț cuvenit unui Lankrink».

La numai cinci săptămîni după ce tabloul prezentat la «Christie's» s-a dovedit a fi o pictură de Rubens — «Judecata lui Paris» (fotografia de sus) — aceeași agenție a descoperit o altă capodoperă rubensiană «Samson și Dalila» (fotografia de jos), care de asemeni va fi scoasă la licitație.

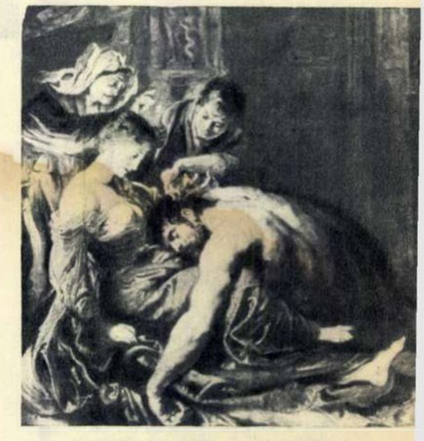

Speranțe deșarte: «Judecata lui Paris» n-a apărut la licitația din 28 iulie. În schimb va fi oferită spre vînzare la 25 noiembrie. Prețul de primă strigare: 100 000 de lire sterline!

Aflînd cît valorează comoara ei neștiută, străbunica Savage a rămas uimită. Apoi a declarat cu toată seninătatea: «Știți, și răposatul meu soț, Robert, considera că tabloul e foarte drăguț»...

A. TOMESCU

criza din san marino

Cea mai mică republică din lume este pradă unei violente crize de guvern. 17 000 de oameni, viețuind pe un teritoriu de 61 km pătrați, au de făcut față, teoretic cel puțin, aceleiași probleme care se află și în fața cine știe cărei mari puteri apusene cînd nu are guvern timp de peste două luni. Furtuna politică din minuscula țărișoară situată pe teritoriul Italiei s-a declanșat întrucît sanmarinezii doresc să-și aleagă singuri guvernul. Dorință legitimă, de bună-seamă. Pînă de curînd, la consultările electorale, în urne se depuneau nu numai voturile celor care trăiesc pe aceste pămînturi, ci și ale... emigranților din Statele Unite. Nu există date prea precise în legătură cu procentul celor care, de la cîteva mii de kilometri, știau mai bine decît cei de acasă cine trebuie să conducă treburile patriei lor. Fapt este însă că, din clipa în care s-a hotărît acest sistem de vot, în balanța electorală talerul a început să încline spre formațiunile politice de dreapta. Și astfel, începînd din 1957, în San Marino există un guvern format din democrat-creștini și social-democrați, deși majoritatea celor din țară votează pentru partidele de stînga.

Ani de zile, partidele de opoziție au cerut desființarea votului prin corespondență. Nu se putea face însă nimic atîta timp cît social-democrații, aflați în guvern, se împotriveau. La un moment dat, social-democrații au constatat o diminuare a clientelei lor electorale, ca urmare a colaborării cu democrat-creștinii. În acel moment, partidul a renunțat la atitudinea anterioară, menționînd că «aplicarea în practică a acestei legi a creat multe inconveniente și anomalii». S-a ajuns deci la abolirea votului prin corespondență. Criza de guvern fusese declanșată. Nici un partid nedispunînd de majoritatea voturilor în Consiliul republicii, a devenit imposibilă formarea unui guvern. Diversele întruniri care au avut loc între reprezentanţii partidelor democrat-creştin şi social-democrat nu au dus la nici un rezultat, din cauza imposibilităţii alcătuirii unui program de guvernămînt acceptabil pentru amîndouă formaţiunile politice. Socialiştii, spre deosebire de situaţia existentă în Italia, nu au consimţit să participe la un guvern în care programul să fie alcătuit, în primul rînd, pe baza intereselor democrat-creştine şi nu au vrut să renunţe la colaborarea cu comuniştii. Apoi, chiar în rîndurile cercurilor conducătoare democrat-creştine se manifestă o serie de contradicţii. Tinerii conducători ai acestui partid nu sînt de acord cu politica dusă de «vechea gardă».

Noii căpitani-regenţi aleşi la 17 septembrie, pe o perioadă de şase luni, au început consultările pentru rezolvarea crizei. Acestea se desfăşoară cu greutate, întrucît partidele socialist şi comunist, împreună cu o parte a partidului democrat-creştin, se pronunţă pentru chemarea anticipată a corpului electoral în faţa urnelor (normal, alegerile ar fi trebuit să aibă loc în septembrie 1969).

Deocamdată e dificil de spus cum se va rezolva criza. E vorba de criza reală, de acea criză care decurge din neconcordanţa existentă între părerile corpului electoral şi actuala configuraţie a parlamentului republicii. Un nou element va interveni în momentul cînd, în Italia, se va efectua unificarea partidelor socialist şi social-democrat, la sfîrşitul lunii octombrie. Atunci va trebui să se vadă dacă aceasta va avea sau nu repercusiuni asupra alegătorilor sanmarinezi.

Eugen PHOEBUS

dedesubturile unui proces

Un proces care a avut loc la sfîrşitul lunii trecute la Geneva a avut darul să ridice un pic colţul cortinei care acoperă unele laturi mai puţin cunoscute din lumea «tenebroasă» — cum o denumeşte ziarul **La Tribune de Genève** — a concurenţei industriale din ţările capitaliste. E vorba de un proces de spionaj industrial care a reunit firele unei activităţi depuse în Statele Unite, Elveţia, Franţa şi Italia şi legate de laboratoarele de cercetări din industria chimică, de altminteri bine păzite...

Pe banca acuzaţilor s-a aflat — la figurat vorbind, întrucît a refuzat să se prezinte la proces, în prima instanţă — docentul chimist Robert Aries. Acuzatorii — juriştii laboratoarelor americane de cercetări Merck, printre angajaţii cărora s-a numărat mai mulţi ani şi Robert Aries. Pe masa probelor — un obiect compromiţător pentru docent: un flacon cu «amprolium», un nou medicament foarte eficace împotriva coccidiozei, o boală care face ravagii în rîndul puilor de găină.

Amproliumul a fost realizat în laboratoarele Merck în urmă cu cîţiva ani, după cercetări intense care au necesitat mari cheltuieli. După ce a părăsit firma Merck, Aries a menţinut legăturile cu unul din funcţionarii laboratoarelor, Sydney Feldmann, care a consimţit, în schimbul a 15 000 dolari, să-i pună la dispoziţie, pentru a le copia, formulele medicamentului. După ce a pus mîna pe ele, savantul-spion industrial s-a prezentat în postura de inventator la firma franco-elveţiană «Hoffmann-La Roche», căreia i-a oferit spre vînzare reţeta unui «nou» medicament de combatere a coccidiozei. S-a ajuns la o înţelegere pe baza căreia Robert Aries a primit 220 000 franci elveţieni din partea firmei La Roche.

Spre ghinionul lui Robert Aries, complicele său, Sydney Feldmann, prin nu se ştie ce împrejurări, a ajuns să-şi mărturisească «trădarea» conducerii laboratoarelor. Pe baza mărturiilor lui Sydney, a fost dat în judecată şi Aries. În cursul cercetărilor oficiale, reprezentanţii lui Merck au venit cu o mică «bombă»: ei au dovedit că în raportul tehnic de prezentare a amproliumului, pe care Aries l-a înaintat firmei elveţiene, se găseşte aceeaşi eroare pe care o conţinea şi documentul cu formule primit de docent de la Feldmann!

Totodată, laboratorul de poliţie ştiinţifică din Geneva, cu sprijinul unor experţi criminologi din Italia, a reuşit să producă dovada furtului demonstrînd antedatarea unor documente prin care Robert Aries încercase să pretindă că descoperise medicamentul în acelaşi timp cu firma Merck: o fotocopie a actelor datate de docent 1957-1958 fusese executată cu filme care fuseseră puse în comerţ abia în anii 1960-1961!

Robert Aries a fost condamnat de tribunalul din Geneva la doi ani şi jumătate închisoare. Dar în timp ce se judeca procesul său, o altă firmă americană a înaintat o plîngere arătînd că docentul i-a furat brevetul unui nou tip de condensator electrolitic. Primul avocat al părţii civile americane, De Coulon, a declarat că nu este vorba numai de judecarea lui Aries; acesta nu ar fi decît unul din conducătorii unei veritabile reţele de spionaj industrial care aduce prejudicii laboratoarelor de cercetări din Statele Unite...

Florin UDREA

instrumente muzicale tradiţionale coreene

Muzica coreeană are o tradiţie veche. Există nenumărate varietăţi de instrumente muzicale coreene tradiţionale, folosite pînă în zilele noastre.

«Fluierul de os», dezgropat dintr-un vestigiu datînd din epoca de bronz în raionul Oungki din provincia Hamhînul de nord, este un instrument de suflat, confecţionat din oase de animal în formă de tub, prevăzut cu 11 găuri. Aceasta înseamnă că încă din acea epocă coreenii utilizau instrumente concepute pe baza teoriei gamelor.

Aproximativ din secolul al III-lea î.e.n., adică înainte de formarea statelor feudale în Coreea, instrumentele cu coarde şi instrumentele cu coarde multiple care se ciupeau cu degetele erau folosite pe scară largă. Instrumentul konghou (asemănător harpei) este considerat cel mai vechi instrument de acest fel din Asia de sud-est.

În cele trei state feudale care s-au format pe actualul teritoriu al Coreei între secolul I î.e.n. şi secolul VII, instrumentele coreene au cunoscut o dezvoltare fără precedent. Existau 44 feluri de instrumente muzicale, iar muzica coreeană exercita o influenţă considerabilă asupra dezvoltării artei muzicale din ţările vecine, inclusiv Japonia. Instrumentele cu coarde, flautele şi fluierele de diferite tipuri, precum şi alte instrumente tradiţionale, printre care jangko-ul (un fel de tobă) s-au perfecţionat în cel mai înalt grad în această epocă.

În secolul al XII-lea au apărut diferite instrumente de percuţie, ca pyeunjong-ul (un fel de tobă) şi pyeunkyeung-ul (asemănător unui trianglu), varietatea instrumentelor muzicale naţionale crescînd la peste 70 de tipuri.

Secolul al XV-lea a marcat încheierea standardizării şi îmbunătăţirea bazată pe teoria muzicală a instrumentelor muzicale coreene, aceasta datorită eforturilor neobosite ale talentatului instrumentist Bak Yeun.

«Muzica ţărănească» tradiţională, care dovedeşte înaltul nivel de dezvoltare a arte interpretative a instrumentelor metalice de percuţie, datează din secolul X î.e.n. şi concertul instrumentelor de suflat — din secolele I-II î.e.n. Picturile murale găsite în mormintele din epoca kokouryeu şi numărul bucăţilor de muzica instrumentala, menţionate în documentele celor trei state, care trece cu mult de 1000, dovedesc că în secolul IV concertul instrumental era în vogă în aceste state feudale.

Formarea orchestrei tradiţionale datează din secolul al XII-lea. În această perioadă, orchestra se compunea din peste 70 de feluri de instrumente şi din peste 200 de instrumentişti.

Milenii de-a rîndul, muzica instrumentală, ca şi alte forme de artă naţională coreeană nu s-au putut dezvolta în rîndul maselor populare. În special sub ocupaţia japoneză, progresul muzicii naţionale a fost serios frînat. Abia după eliberare, muzica naţională coreeană s-a dezvoltat rapid. Instrumentele muzicale naţionale continuă să se îmbunătăţească şi să se perfecţioneze, pentru a se adapta vieţii contemporane. Ele sînt popularizate pe scară largă în rîndul maselor muncitoare, kayakeum-ul fiind unul dintre cele mai populare.

Al. POMPILIU

de vorbă cu comandorul cousteau

Pe comandorul Jacques Yves Cousteau l-am întîlnit zilele acestea la Bucureşti, venit cu ocazia celui de-al XX-lea Congres-Adunare Plenară a Comisiei internaţionale pentru explorarea ştiinţifică a Mării Mediterane.

Cu toate că era foarte ocupat, domnia-sa a avut amabilitatea de a ne răspunde la cîteva întrebări.

— Cum apreciaţi dv. organizarea acestui congres?

— Congresul este foarte bine organizat şi la un înalt nivel ştiinţific. Mă bucură atenţia pe care ţara dumneavoastră o acordă acestei ştiinţe care este în plină dezvoltare.

— Ne puteţi spune cîteva cuvinte despre importanţa oceanografiei?

— Oceanografia ne dă posibilitatea de a cunoaşte lumea mărilor şi a oceanelor, cu fauna şi flora ei. Marea reprezintă o uriaşă importanţă pentru toate ţările, chiar şi pentru cele ce nu au ieşire la mare.

— De cînd vă preocupă oceanografia?

— De peste 30 de ani mă ocup de aceste probleme

— După experienţele cu «Precontinent-III» vor urma şi alte experienţe de acest gen?

— Da. In 1968 voi lansa experienţa «Precontinent-IV», iar în anul 1970 va urma «Precontinent-V».

— Dumneavoastră veţi participa direct la aceste experienţe?

— Nu. Am o echipă de tineri oceanografi care au o vîrstă medie de 25 de ani.

— Ce importanţă prezintă experienţele «Precontinent» pentru studiul oceanografiei?

— Duc la o cunoaştere materiala tot mai cuprinzătoare a tainelor ce le închid mările şi oceanele. Eu consider oceanele şi mările ca un teren comun de lucru pentru toate popoarele, slujind la înţelegerea, cunoaşterea şi colaborarea între ţări.

Interviu realizat
de Victor BÎRCĂ

din lume adunate

După cum relatează unele ziare australiene, în cercurile diplomatice britanice din această ţară a Commonwealth-ului s-a observat cu stupoare, dacă nu şi cu iritare, că pregătirile ce s-au făcut în capitala australiană pentru primirea preşedintelui Johnson, au întrecut cu mult pe cele făcute cu prilejul unor vizite anterioare ale monarhilor britanici. Un ziarist nu s-a sfiit chiar să pună următoarea întrebare unei oficialităţi guvernamentale:

— Cum se explică faptul că îi acordaţi lui Lyndon Johnson un tratament mult superior celui acordat exponentului Casei Regale britanice?

Reprezentantul guvernului de la Canberra a răspuns imperturbabil:

— În definitiv regina nu poate apăsa pe un buton care să declanşeze cataclismul nuclear, aşa cum poate face preşedintele Statelor Unite.

Aşadar, s-ar părea că diferenţa de tratament se explică prin respectul faţă de forţa militară mai mare a Statelor Unite; un fel de respect acordat de fapt capacităţii de distrugere. În realitate lucrurile stau puţin altfel. În Australia, în ultima vreme, s-au manifestat vii nemulţumiri faţă de trimiterea de trupe australiene în Vietnam, în schimbul ajutorului financiar acordat de Statele Unite. Autorităţile s-au temut ca nu cumva vizita oaspetelui de la Washington să ofere prilejul unor manifestări de acest gen. De aceea s-a urmărit ca prin gălăgia unei primiri excesive să se acopere vuietul protestului popular care ar putea impresiona neplăcut pe creditorii din S.U.A. Este deci în esenţă un tribut plătit slăbiciunii politicii americane şi evident şi un omagiu adus concomitent dolarului.

★

Numai că dolarul se dovedeşte în aceste zile a nu mai fi ceea ce a fost pe vremuri. Nu este vorba doar de raportul său faţă de aur, adică de faptul că acum la schimbul real este necesară o mai mare cantitate de dolari pentru a cumpăra aceeaşi cantitate de aur. Alte aspecte vin să întărească concluzia. Cifrele publicate în urmă cu cîteva zile arată că în al doilea trimestru al acestui an cererea administraţiei adresată marilor firme de a reduce «voluntar» scurgerea dolarilor prin restrîngerea investiţiilor în străinătate nu a fost ascultată. Aceste investiţii împreună cu cheltuielile militare ale administraţiei «au creat condiţiile unei creşteri severe a deficitului balanţei de plăţi». **(New York Times)** Deci ale unei noi slăbiri a puterii dolarului. Dar cifrele totale arată că aceste condiţii nu s-au materializat totuşi. Prin ce minune? Simplu. Ca urmare a investiţiilor de capital străin în interiorul Statelor Unite. Astfel pierderile au putut fi mai mult decît compensate de către cele 2 miliarde 500 milioane dolari intrate într-un singur trimestru. Ne gîndim cum va arăta dolarul în ziua cînd, într-o proporţie şi mai mare, poziţia sa va depinde de oxigenul din afară. S-ar putea ca protocolul primirilor la Washington să fie modificat după experienţa australiană pentru a se acorda Cezarului ce este al Cezarului.

Nicolae URECHE

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

CONSUMAȚI
DULCEȚURI și GEMURI DE FRUCTE

Gem de
VIȘINE
Dulceață de
CĂPȘUNI
Dulceață de
CĂPȘUNI

HRĂNITOARE,
BOGATE ÎN VITAMINE,
asigură organismului
energia necesară

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

ANUL XV NR. 44 (596) — 29 octombrie 1966

curier

coperta noastră

Actrița MARCELA RUSU de la Teatrul Național «I.L. Caragiale».

Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

pe ogoare, în aceste zile

În aceste zile la sate se desfășoară o intensă activitate. Țăranii cooperatori și lucrătorii din gospodăriile agricole de stat adună roadele unui an de muncă și pregătesc recolta viitoare. Vremea în general favorabilă din această toamnă le-a permis să strîngă pînă acum porumbul de pe cea mai mare parte din suprafețele cultivate. Cei dintîi care au terminat această treabă, încă de săptămîna trecută, sînt țăranii cooperatori din regiunea Argeș, lucrătorii din gospodăriile agricole de stat aparținînd trustului oraș București, precum și membrii multor unități agricole din regiunile Oltenia, Suceava, București și Iași. Din podgorii, unde în ultimul timp culesul strugurilor s-a intensificat și mai mult, continuă să plece către crame cantități tot mai mari de struguri cu boabe pline. A crescut de asemenea ritmul recoltării sfeclei de zahăr, a cartofilor și a celorlalte produse.

În unele regiuni însă, printre care Brașov, Cluj, Bacău, Mureș-Autonomă Maghiară, se impune grăbirea recoltării culturilor tîrzii și mai ales a transportării sfeclei de zahăr care se găsește pe cîmp.

În ceea ce privește însămînțările de toamnă, lucrările au înregistrat în ultimul timp ritmuri diferențiate. Regiunea Galați și G.A.S. din trustul oraș București au terminat semănatul grîului, regiunile Ploiești și Banat, însămînțează ultimele suprafețe, dar în altele, printre care Cluj, Brașov, Crișana, Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, lucrările se desfășoară sub posibilități. După ploile căzute în ultimele zile s-au creat condiții pentru ridicarea calității însămînțărilor. Se impune doar mai multă preocupare pentru sporirea ritmului de lucru, mai ales în unitățile rămase în urmă, astfel încît însămînțările să fie terminate într-un timp cît mai scurt.

un dinte de 3,800 kg

Valea Tîrnavei Mici și-a cucerit în ultimul timp o nouă faimă. Din descoperirile făcute aici reiese că meleagurile tîrnăvene constituiau un adevărat paradis pentru fauna cuaternară. În straturile diluviale din comuna Cornești, de pildă, au fost scoase la iveală exemplare deosebit de frumoase de colți de mamut, care s-au conservat cu alveole cu tot, ceea ce constituie o raritate. Cu cîțiva km la nord-est de aici, la Adămuș, s-a descoperit o veritabilă colecție de dinți de mamut, printre care și unul care are o greutate nu mai puțin de 3,800 kg.

Tot la Adămuș, într-o carieră de piatră, muncitorii au dat peste patru măsele, molari, mai mici decît cei de mamut și de culoare mai deschisă. Asemenea dinți au mai fost găsiți și la Crăiești, pe malul drept al Tîrnavei Mici. Cercetătorii au stabilit că este vorba de rămășițele unui gen de rinocer cuaternar, cu corpul mare, acoperit cu blană, cu două coarne pe nas, care atingea lungimea de 3,50 m și înălțimea de 1,50 m, cunoscut sub denumirea de **Coelodenta antiquitalis** sau **Rhinoceros tichorchinus.** Acest mamifer preistoric era considerat pînă nu demult o raritate în regiunea aceasta.

Tot aici s-au mai descoperit o falcă de cerb primigen, din epoca glacială, un corn de bizon și alte mărturii ale vieții tumultuoase de odinioară din acest ținut.

Stefan IZSÁK

mine, galerii, abataje

A fost deschisă mina Paroșeni, cea de-a opta unitate de exploatare a cărbunelui din bazinul Văii Jiului. Instalațiile moderne cu care a fost dotată, diversele noi amenajări și deschideri de cîmpuri miniere ce urmează a fi făcute în viitorul apropiat permit ca, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, tînăra mină să poată da anual economiei naționale circa 600 000 tone cărbune. Deschiderea minei Paroșeni constituie prologul unor ample operațiuni tehnice menite a pune în valoare importante zăcăminte de cărbune aflate în Valea Jiului. Pentru dezvoltarea industriei cărbunelui din această parte a țării urmează a se investi, în următorii cinci ani, aproximativ 3 miliarde lei. În momentul de față vechiul bazin carbonifer este un întins șantier industrial subteran. Sînt străpunse galerii, se sapă puțuri de extracție. Mult avansată este execuția noii mine de la Dîlja. Concomitent se lucra la deschiderea minelor Bărbăteni și Livezeni. Tot în Valea Jiului, la Lonea II, au fost încheiate lucrările unui complex foarte modern de extracție a cărbunelui, proiectat în țară. Acesta se caracterizează printr-un înalt proces de automatizare și mecanizare a operațiilor de aducere a cărbunelui la suprafață. Instalațiile complexului poartă un adevărat torent de cărbune ce erupe în sus ca prin craterul unui vulcan. Iată de ce toate operațiile de încărcare, descărcare și transport se fac cu ajutorul unor dispozitive conduse și supravegheate de cîțiva mineri, înlăturîndu-se astfel impedimentul blocării unui mare număr de oameni și consumul de timp, caracteristice acestei faze tehnologice în toate minele similare din lume. Procedeul este considerat de specialiști ca o realizare de prim rang în tehnica extracției din subteran.

Pe același principiu urmează a fi organizată extracția cărbunelui la mina Aninoasa-Sud, unde montajul instalațiilor necesare este avansat, precum și la exploatările miniere Uricani și Vulcan.

În același bazin carbonifer, la mina Vulcan, s-a dat recent în exploatare un abataj frontal nou, alte două fiind în curs de execuție. Prin aceste abataje vor fi extrase zilnic sute de tone de cărbune. Totodată la Lupeni s-a terminat săparea puțului principal nr. 12, cu un diametru de 5 m și o adîncime de 300 m. Puțul va concentra aducerea la suprafață a circa 5 000 tone de cărbune, reprezentînd producția zilnică a două importante sectoare ale celei mai mari exploatări de cărbune cocsificabil din țară.

În urma tuturor lucrărilor de extindere a minelor, perfecționării tehnologiei extracției și organizării superioare a muncii, obiective indicate de Congresul al IX-lea al partidului, Valea Jiului va trebui să dea, în 1970, 8 milioane și jumătate tone de cărbune, cantitate cu aproape 50 la sută mai mare decît cea realizată în 1965.

Gheorghe BRĂTESCU

peștii și. . . apele termale

La Cefa, marea pescărie din regiunea Crișana — ale cărei eleștee se întind pe mai bine de 700 ha — s-au început recoltările de toamnă. Evaluările făcute în prealabil au determinat o recoltă totală de cel puțin 1 000 tone de crap. Dar faptul că un mare număr de pești au ajuns la maturitate cu mai bine de o lună mai devreme se explică printr-un fenomen interesant. În apropierea Băilor Felix din Oradea, un grup de specialiști au transpus în viață ideea folosirii apelor termale ca mediu favorabil producerii, pe cale artificială, a puieților de crap. Așa a luat naștere în preajma băilor un adevărat incubator, alcătuit din 17 bazine-clocitori. Incubatorul acvatic de la Băile Felix a reușit să livreze eleșteelor din Cefa nu mai puțin de 10 milioane alevini de crap.

În unele eleștee din Cefa am văzut însă acum, în toamnă, și sute de puieți de dimensiuni extrem de mici pentru anotimpul în care ne aflăm. Explicația ne-a dat-o directorul întreprinderii, ing. Gh. Caraiman: «Avem de-a face cu o specie de pești... ierbivori». Am aflat că într-adevăr micii peștișori — vreo 300 000 la număr — fac parte din specia denumită științific **Ctenopharingoton idela** tot din familia Caepinidelor (crapilor), dar originară din fluviile repezi ale Chinei. O dată ajunși la maturitate, peștii din această specie se hrănesc exclusiv cu vegetație acvatică. Importanța speciei este extrem de mare nu numai pentru productivitatea ei ci și pentru că cu ajutorul acestor «ierbivori» se efectuează anual curățirea eleșteelor de plantele care le infestează, economisindu-se un mare volum de muncă umană.

Virgil LAZĂR

d - 65 - f

Lucrările de colectare a lemnului — din adîncul pădurii pînă la drumurile forestiere — implică un mare volum de muncă în terenuri cu ridicat grad de dificultate. În cadrul acțiunii de mecanizare a exploatării pădurilor, întreprinsă de Ministerul Economiei Forestiere, au fost introduse în procesul de producție numeroase tipuri de instalații cu cablu și tractoare agricole universale.

Institutul de cercetări forestiere a trecut recent la elaborarea studiilor tehnico-economice, a calculelor și experimentărilor pentru stabilirea parametrilor unui tractor forestier destinat lucrărilor de colectare a lemnului în cele mai grele condiții.

După proiectul de execuție întocmit de ing. Alexandru Popovici, dr. ing. Mihai Stegaru, ing. Roland Ostrovski, ing. Cornel Puiu și un larg colectiv de tehnicieni a fost realizat modelul experimental care și-a trecut cu succes probele în condiții deosebit de grele la scosul lemnului doborît de vînt pe muntele Harghita.

După ultimele îmbunătățiri s-a trecut la construirea lotului prototip de către Uzinele me-

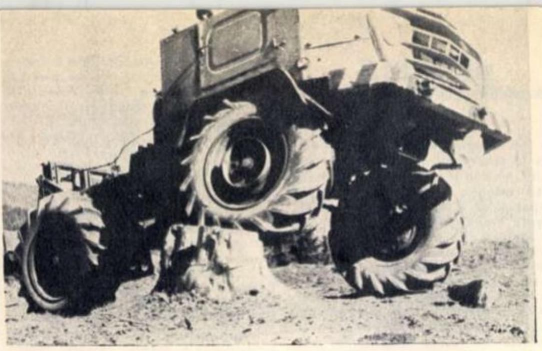

talurgice Timişoara (UMT).

D-65-F, cum a fost denumit noul tractor forestier românesc, este dispus pe patru roți egale, cu pneuri, avînd o înaltă capacitate de trecere şi toate roțile motrice. Motorul diesel D 103 de 65 CP îi asigură o tracțiune de 3 500 kg şi o gamă de 10 viteze pentru mersul înainte şi 2 pentru mersul înapoi. Viteza maximă este de 45 km pe oră.

Suspensia punților din față şi din spate este concepută în aşa fel încît tractorul trece cu uşurință peste denivelări de 0,52 m fără ca vreuna din roți să părăsească terenul (vezi fotografia). Tractorul este dotat cu servodirecție hidraulică şi servofrîne pneumatice, ceea ce îi conferă înalte calități funcționale.

În scurtă vreme, după omologarea lotului prototip fabricat de UMT, D-65-F va intra în producție de serie urmînd a fi introdus pe scară largă în dotația unităților de exploatare ale Ministerului Economiei Forestiere.

Valeriu I. POPA

pentru gospodine

Fotografia noastră înfățişează un colț al unuia din depozitele fabricii de conserve «Flora» din Bucureşti. Activitatea fabricii în trimestrul care se încheie a fost deosebit de rodnică ținînd seama de recolta bună de legume din anul acesta. Principalele preparate: ardei de umplut, fasole, roşii în bulion, ghiveci în bulion şi ghiveci în ulei, tocană de legume, vinete tocate, zacuscă de legume. Cantitatea de legume conservate este de peste 5 300 de tone; pentru transportul lor ar fi deci nevoie de zece trenuri de cîte 53 vagoane fiecare. Nădăjduim că gospodinele vor aprecia nu numai cantitatea şi sortimentul bogat, ci şi calitatea conservelor purtînd marca cunoscutei fabrici bucureştene.

. În trimestrul patru al anului colectivul fabricii va avea de realizat un plan deopotrivă de bogat, de data aceasta la capitolul conserve de carne.

o uzină de cupru la baia-mare

La combinatul chimico-metalurgic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din Baia-Mare a intrat în probe tehnologice o modernă uzină de cupru. Uriaşul cuptor de topire, a cărui înălțime atinge 30 m, transformă concentrate cuproase în lavă fierbinte din care apoi apare prețiosul cupru. Alături, într-o altă nouă fabrică — soră de aceeaşi vîrstă cu uzina de cupru — din gazele rezultate în urma folosirii sulfului din concentrate în timpul convertizării metalelor cuproase se produce acid sulfuric.

Halele noii uzine de cupru se întind pe o suprafață de peste 4 ha; fundațiile au necesitat 200 000 mc săpături, s-au turnat 30 000 mc beton; conductele tehnologice parcurg 20 km, iar utilajele împreună cu confecțiile metalice montate ating greutatea de peste 11 milioane kg.

Demn de menționat este şi faptul că 75% din utilaje şi celelalte instalații cu un înalt nivel de tehnicitate au fost livrate de către uzine şi întreprinderi de la noi din țară.

Construită în bazinul maramureşean, cu bogate surse de materii prime, noua uzină va aduce o contribuție esențială la dezvoltarea industriei noastre cuprifere, asigurînd creşterea de 4,5 ori a posibilităților industriale de topire a concentratelor cuproase.

Prin creşterea şi prelucrarea gazelor provenite din procesul de producție al uzinei, fabrica de acid sulfuric din cadrul aceluiaşi combinat va produce anual peste 70 000 tone acid, din cele 180 000 care reprezintă producția totală pe un an.

G. RĂSCHIP

DISCUȚII

noua lege a pensiilor și continuitatea în muncă în aceeași unitate

Proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat şi a pensiei suplimentare, supus dezbaterii oamenilor muncii, continuă să fie salutat cu satisfacție de aceştia datorită soluțiilor pe care le preconizează, în sensul majorării pensiilor şi al îmbunătățirii legislației pensiilor față de prevederile şi limitele legii actuale.

Una dintre cele mai interesante soluții în acest sens este, desigur, prevederea privind continuitatea în muncă în aceeaşi unitate, preconizată de art. 13 şi definită de art. 42. Aceasta o demonstrează nu numai atenția deosebită cu care e studiată de oamenii muncii şi întrebările multiple pe care le adresează mereu presei în legătură cu această prevedere, ci şi de scopul urmărit de aceasta.

E de subliniat mai întîi că e vorba de o soluție nouă. Ea nu există în actuala lege a pensiilor (Decretul 292/1959) şi nici în actele normative anterioare, ci este introdusă în legislația noastră pentru prima oară, prin proiectul în discuție, constituind o importantă caracteristică a proiectului.

În sistemul general de cointeresare organizat de stat, prevederea art. 13 deschide salariaților perspectiva unor pensii corespunzătoare contribuției aduse la dezvoltarea şi propăşirea patriei noastre. Ea constituie prin aceasta un factor important pentru stimularea producției bunurilor materiale şi spirituale. Acest articol reuşeşte să lege astfel interesul salariatului de acela al statului şi al societății, pentru realizarea în cele mai temeinice condiții a progresului material şi spiritual al celor ce muncesc.

Soluția proiectului izvorăşte din constatatea că desfăşurarea prelungită a activității în cadrul aceleiaşi unități conferă salariatului posibilitatea de a-şi perfecta continuu cunoştințele profesionale, mărindu-şi astfel aportul adus la cauza generală a dezvoltării societății noastre.

Soluția este în măsură, pe de altă parte, să combată capriciile migratorii ale unor salariați «cocori», care peregrinează din loc în loc, mult înainte de a cunoaşte specificul locului de muncă şi de a da un randament util. Unii dintre aceştia pleacă din unitățile în care lucrează sub impulsul unor nemulțumiri cu totul subiective, alții pentru că speră să se angajeze în altă parte cu un salariu mai bun sau la o muncă mai convenabilă, alții ca să se apropie de Bucureşti ori de alte centre importante şi, în fine, unii pentru ca să-şi piardă urma față de copiii lor, încredințați prin divorțul salariatului soției acestuia, copii care îi solicită întreținere etc.

Art. 13 din proiect este de natură să pună capăt acestor situații nedorite. În acest scop el oferă avantaje ispititoare salariaților cu activitate tot mai îndelungată în cadrul aceleiaşi unități. Astfel, acest text acordă salariaților un spor de pensie, pentru continuitate în muncă în cadrul aceleiaşi unități, de 4 % pentru 10-15 ani; de 7% pentru 15-20 de ani şi de 10% pentru mai mult de 20 ani serviți la aceeaşi unitate. Rezultă aşadar că pensia unui salariat va beneficia de un spor suplimentar cu atît mai mare cu cît activitatea salariatului în cadrul aceleiaşi unități va fi mai îndelungată, şi merge pînă la 10% din pensia sa, la care se adaugă. Fiecare salariat are astfel interesul să activeze cît mai îndelungat în cadrul aceleiaşi unități, pentru ca la pensionare să beneficieze de un spor cît mai mare.

Art. 42 precizează apoi că prin continuitate în muncă se înțelege prestarea neîntreruptă a activității în cadrul aceleiaşi unități. Textul consideră că există continuitate şi în cazul cînd angajatul a fost transferat în interesul serviciului în altă unitate, precum şi atunci cînd a îndeplinit obligații militare, a fost trimis la o şcoală pentru pregătirea sa politică sau profesională, a îndeplinit o funcție eligibilă, a fost în incapacitate temporară de muncă sau a încetat activitatea în urma desfacerii contractului de muncă din motive ce nu-i sînt imputabile. Se precizează însă că în aceste cazuri angajatul trebuie să se reîncadreze în muncă în cel mult 90 zile de la încetarea acestor situații, altminteri pierde vechimea anterioară şi o nouă perioadă pentru acordarea sporului începe de la reîncadrarea salariatului în muncă.

Proiectul nu vorbeşte de reîncadrarea salariatului în aceeaşi unitate şi admite ca atare că reîncadrarea se poate face şi în alte unități, fără ca prin aceasta salariatul să piardă beneficiul vechimii anterioare, singura condiție pentru păstrarea acesteia fiind numai aceea ca reîncadrarea să se facă înlăuntrul termenului de 90 de zile de la terminarea situației care a dus la întreruperea activității în aceeaşi unitate.

Proiectul nu precizează ce se înțelege prin expresia «aceeaşi unitate». Nici experiența acumulată în aplicarea legii în vigoare, care vorbeşte de «loc de muncă», nu ne poate ajuta în această privință. Deşi aceste două expresii nu se acoperă, prima referindu-se mai mult la criterii juridice şi contabile, iar cea de-a doua la situații de fapt, ele nu sînt suficiente, nici separat, nici împreună, pentru a asigura o justă realizare a scopurilor urmărite de noua instituție în cazurile atît de diferite care se pot ivi în practică.

Astfel, dacă e uşor de înțeles că plecarea unui zidar sau zugrav de la o întreprindere de construcție raională la alta din alt raion reprezintă o întrerupere a continuității activității sale în aceeaşi unitate, fiind vorba de două unități şi două locuri de muncă vădit diferite, e mai greu de precizat dacă transferul unui profesor de la un liceu la altul în aceeaşi localitate constituie şi el o întrerupere în sensul art. 42. Exemple de acest gen sînt numeroase.

Neprecizarea unor criterii suficiente în această privință constituie, cred, o lacună a proiectului de lege, care poate să prejudicieze fie pe salariat, fie interesele unității.

Pare astfel necesar a se indica, prin completarea legii sau pe cale de instrucțiuni date de organele prevăzute de art. 70 din proiect, criterii precise şi suficiente pentru valorificarea în condiții optime a unei instituții atît de importante şi binevenite cum este aceea a sporirii pensiei proporțional cu timpul muncit în cadrul aceleiaşi unități.

În modul acesta se va uşura considerabil succesul unei măsuri politice atît de importante şi înțelepte, cum este aceea introdusă prin art. 13 şi 42 din proiect.

Mircea REBREANU
judecător

redate agriculturii

În insula mare a Brăilei domnia sălciilor şi a liniştii netulburate a încetat. Ostrovul vuieşte astăzi de forfota specifică şantierelor mecanizate. Stația de utilaje pentru excavații şi defrişări Brăila şi-a instalat aici nu mai puțin de 66 agregate grele: tractoare, defrişoare, buldozere, scarificatoare etc. Rezultatul activității lor, de la începutul anului, se concretizează în 3 000 ha pămînt arabil smuls zonei păduroase a insulei. Pînă la sfîrşitul anului alte întinderi importante de pămînt vor fi eliberate de mărăcinişuri, cioturi etc. şi făcute apte de a fi fertilizate.

memento

carte

• Antioh Cantemir, fiul lui Dimitrie Cantemir, întîiul mare clasic al literaturii în limba rusă, este prezent în librăriile noastre cu un volum de **Stihuri,** traduse în româneşte de poetul Virgil Teodorescu. Un studiu introductiv competent, semnat de Paul Cornea, trasează un profil remarcabil al personalităţii marelui poet (Editura pentru literatură universală).

• Alte cîteva traduceri: **Dragoste de viaţă,** nuvele şi povestiri de Jack London, colecţia «Biblioteca şcolarului», prefaţă şi note de Venera Antoniu; **Doamna Spiriduş,** volum însumînd comedii de Pedro Calderon de la Barca în traducerea lui A. Popescu-Telega (prefaţa de Paul Alex. Georgescu, colecţia «Biblioteca pentru toţi»); **Negrul Ricardo,** roman de José Lins de Rego, tradus de Aurel Lambrino şi H.R. Radian, cu o bună prefaţă de Mihai Murgu; **Plataro şi eu,** de Juan Ramon Jimenez, în româneşte de Darie Novăceanu, care semnează şi prefaţa, şi corpul de note al cărţii.

• Plin de observaţii interesante, aducînd o serie de puncte de vedere noi, de contribuţii de istorie literară etc., volumul lui Şerban Cioculescu, intitulat **Varietăţi critice,** marchează un moment însemnat în activitatea criticii noastre actuale, înlesnind în acelaşi timp un nou contact cu opera eminentului critic şi istoric literar.

• După cartea despre viaţa şi opera lui **Costache Negri,** publicată de Pericle Martinescu în colecţia «Oameni de seamă», apar la Editura pentru literatură două volume de **Scrieri** ale acestuia. Ediţia este îngrijită de Emil Boldan, care a ales şi stabilit textele, a compus o serie de note şi un studiu introductiv. E o încercare meritorie de punere în valoare a unui autor aproape uitat.

• I. Massoff şi Gh. Nenişor publică o monografie despre viaţa şi activitatea marii actriţe de tragedie care a fost **Maria Ventura** («O nouă Rachel s-a ivit», se spune că ar fi exclamat Victorien Sardou admirînd-o la un spectacol). Bogată în amănunte biografice, în date privitoare la epocă etc., cartea suferă cînd e vorba de a fixa convingător personalitatea vestitei tragediene. Oricum, lucrarea este o contribuţie notabilă, iar parcurgerea ei e în orice caz instructivă.

cinema

Vasilica Tastaman

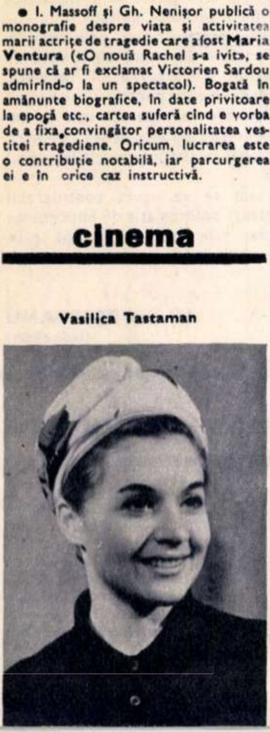

• Singurul film de actualitate din producţia naţională a anului 1966: **Vremea zăpezilor** (regia — Gh. Naghi, scenariul — Fănuş Neagu şi Nicolae Velea), încercare de a fixa pe peliculă mutaţiile structurale ce au loc în viaţa satului contemporan. Cei doi scriitori nu au turnat în scenariu toată vigoarea prozei, aşa cum o cunoaştem din paginile cărţilor sau revistelor, ci lasă impresia unei încercări a propriilor posibilităţi cinematografice. E drept că şi corectitudinea obosită a regiei (exceptînd momentele de bună reconstituire a atmosferei specifice Cîmpiei Dunării) îngroaşă tendinţa de schematizare. În roluri destul de ingrate, actori cunoscuţi: Şt. Mihăilescu-Brăila, Ilarion Ciobanu, Toma Caragiu, Vasilica Tastaman, Sebastian Papaiani şi o debutantă cu reale resurse dramatice: Monica Ghiuţă.

• **Tunelul** — coproducţie româno-sovietică, realizată de Francisc Munteanu, după un scenariu scris în colaborare cu Gheorghi Vladimov. Povestire cinematografică care, atunci cînd nu literaturizează prea mult faptele, izbuteşte să transmită sobru şi emoţionant dimensiuni ale eroismului. O distribuţie omogenă, de tineri actori înzestraţi: Aleksei Loktev, Ion Dichiseanu, Lev Priguhov, Valentina Maleavina, Margareta Pîslaru, Florin Piersic (vezi şi cronica din pagina 12).

Valentina Maleavina

• **Mărturisirile unui domn cu camere mobilate** — peripeţiile acestui domn, distribuite în trei scheciuri, lungesc cam prea mult un film ce sare cu dezinvoltură de la o modalitate comică la alta, de la surîsul graţios la sugestia satirică. Regia: Franz Peter Wirth (R.F.G.). Interpreţi: Karl Michael Vosler, Françoise Prevost, Maria Sebaldt, Alexandra Stewart.

• Trei documentare — trei atitudini creatoare în reconstituirea unui univers artistic: **Pictorul Ghiaţă** (Nina Behar), **Ţuculescu** (D. Rău), **Brâncuşi la Tg. Jiu** (Erich Nussbaum).

disc

La 3 noiembrie **Ion Vasilescu** ar fi avut 63 de ani. Din păcate însă el a încetat din viaţă în plină maturitate creatoare, după ce timp de 40 de ani a creat muzică uşoară românească. Dar Ion Vasilescu continuă să ne încînte, ca şi cum ar fi lîngă noi, prin discul omagial (EDE-0230) editat de «Electrecord», cuprinzînd 16 din cele mai populare melodii ale sale. Constantin Drăghici, Dorina Drăghici, Nicu Stoenescu, Nicolae Niţescu, Virginia Fetty, Gică Petrescu, Gigi Marga, Alin Noreanu, Ilinca Cerbacev, Pompilia Stoian, fraţii Mentzel, Aurelian Andreescu, Margareta Pîslaru şi Doina Badea interpretează, în formule înnoite, cîntece vechi dar foarte cunoscute şi iubite, ca: «Hai să-ţi arăt Bucureştiul noaptea», «Aşa-mi bate inima», «Nu mă uita», «Glasul roţilor de tren» sau «Cu lăutarii după mine». Un singur regret şi-o nedumerire: Cum de-au ajuns cîntece compuse sub influenţa şi în stilul cîntecului nostru popular, de genul «Cu lăutarii după mine», să fie denumite sambe, bighine-bolero («Glasul roţilor de tren») sau slop (!?!)? Ion Vasilescu crease un gen de «cîntec românesc» bine definit, cu sevă populară, care acum sună cel puţin ciudat lîngă denumirile unor ritmuri, ce-i drept moderne şi contemporane, dar lipite artificios lîngă lucruri cunoscute de mult. Trecînd peste «cha-cha»-urile, twist-urile şi slop-urile adăugate azi deasupra succeselor de ieri, să-l ascultăm din nou înfioraţi pe Ion Vasilescu, căruia muzica uşoară românească îi datorează atît de mult. Şi să nu uităm că Ion Vasilescu a fost şi compozitor de muzică simfonică (laureat al premiului «George Enescu»), dar că a renunţat la acest drum pentru a despica poteci noi în jungla pseudoexotică a anilor în care domneau «O, donna Clara», «Zaraza» şi «Valencia». Tocmai în anii aceia Ion Vasilescu a scris «d-ale noastre». Ceea ce nu-i puţin!

DIN CREATIA LUI
ION VASILESCU

muzică

• Dirijorul belgian *René Defossez* apare la pupitrul Filarmonicii «George Enescu» într-un program deosebit de atractiv pentru iubitorii de muzică: Geminiani, Haydn (Concert pentru violoncel şi orchestră, în primă audiţie), César Franck, Igor Stravinski. Solist: Radu Aldulescu.

• Din cele două concerte de muzică de cameră care au loc duminică 30 octombrie, vă puteţi alege programul preferat. În sala Radioteleviziunii violonistul — din Austria — *Riccardo Odnoposoff* dă un recital la ora 20.00; la aceeaşi oră, în sala mică a Palatului, are loc un concert de sonate preclasice pentru două viori şi clavecin *(Ştefan Gheorghiu, Mihai Constantinescu şi Horst Gehan).*

• Miercuri 2 noiembrie, în sala mică a Palatului un concert de muzică de cameră românească pe care vi-l recomandăm: Cvartete de Tudor Ciortea şi Anatol Vieru (formaţia condusă de *Igor Turjanski)* şi lieduri interpretate de *Elisabeta Carţiş* (ciclul «Mesaje» de Alfred Mendelsohn — primă audiţie) şi *Martha Kessler* (lieduri de M. Jora).

• Amatorilor de muzică uşoară O.S.T.A. le oferă în sala mare a Palatului în 29, 30 şi 31 octombrie un «Concert de muzică sud-americană».

Elisabeta Carţiş

plastică

• Sala Oneşti: **Grigore Vasile** — pictură. O privire aparent contemplativă a naturii, a ciclurilor sale şacre, o obsesie florală insolită, în cîteva portrete şi compoziţii. Ca şi colegii săi de generaţie, Grigore Vasile exaltă culorile şi simplifică formele. O paletă studiată evită stridenţele. Sugestii cromatice care depăşesc banalitatea unui peisaj copiat la faţa locului şi acorduri coloristice subtile pun în evidenţă marile ipostaze astronomice ale naturii, cu clipele ei germinative, dinamice («Primăvara»), cu cerul ei decolorat de căldură («Vara»), cu momentele ei de descendenţă şi decadenţă solară («Toamna», «Toamna pe cîmpie»). O preferinţă florală: păpădia, eroina diafană a numeroaselor tablouri (prezentă chiar şi într-o natură statică), trăieşte metamorfoze coloristice şi umple cîmpurile din pînze. O expoziţie pe care o recomandăm iubitorilor de pictură.

• Vernisajele lui **Tiberiu Nicorescu** şi **Vlad Crivăţ** (sala Magheru) sînt preambulul unei manifestări importante: Expoziţia de grafică publicitară, care se va deschide în sala Oneşti. **Ileana Bratu,** cunoscută amatorilor de artă din cronicile de artă plastică, dar şi de la anualele de grafică, va fi prezentă cu prima sa expoziţie personală. Tot în luna noiembrie două reîntîlniri aşteptate: **Ana Ciucurencu-Asvadurova** şi **Lucia Demetriade-Bălăcescu,** ale căror vernisaje vor avea loc în sălile din bd. Magheru şi Calea Victoriei.

teatru

Al. Giugaru

• În aceste zile Naţionalul bucureştean se află la Budapesta cu un triptic de spectacole: **O scrisoare pierdută** de Ion Luca Caragiale, **Oameni care tac** de Al Voitin şi **Oameni şi şoareci** de John Steinbeck. Publicul budapestan se va întîlni cu o serie de actori experimentaţi, ca artiştii poporului Grigore Vasiliu-Birlic, Costache Antoniu, Al. Giugaru, Ion Finteşteanu, Marcel Anghelescu, dar şi cu cîţiva interpreţi mai tineri, care şi-au cîştigat prestigiul în ultimii ani, ca Florin Piersic, C. Rauţki, Emanoil Petruţ, Eva Pătrăşcanu. După Budapesta, acelaşi colectiv se va deplasa la Viena, unde-şi va prezenta spectacolele cu **O scrisoare pierdută** şi **Oameni şi şoareci** pe una din cele mai vestite scene ale lumii, «Burgtheater».

• Tot în aceste zile au început la Bucureşti spectacolele teatrului budapestan «Jozsef Attila». Sînt jucate: **Becket** — unul din cele mai impresionante capitole dramatice ale lui Anouilh — frescă din secolul al XII-lea al istoriei Angliei. Ne întîlnim şi cu o spirituală comedie-vodevil, **Floarea de cactus** de Barillet şi Gredy — autori francezi, în prelucrarea (sub forma unei comedii muzicale) scriitorilor unguri Nadas Gabor şi Szenes Istvan. Regia ambelor spectacole e semnată de regizorul principal al teatrului, Kazan Istvan, iar distribuţia include actori cunoscuţi ca Koncz Gabor, Darvas Ivan şi comicul Bodrogi Gyula. **Drumul şoarecelui** — cea de-a treia piesă — e o satiră cu temă de strictă actualitate. Autor: Gyarfas Miklos. Regizor: Pethes G. Printre alţii, joacă în acest spectacol şi artista poporului Gobbi Hilda. Decorurile celor trei spectacole aparţin lui Wegenart Robert.

• Încă datoare publicului cu premiere la deschiderea stagiunii (deşi iarna bate la uşă) au rămas: Teatrul Comedia, Teatrul de operetă (**Marco Polo** călătoreşte cam prea mult prin repetiţii), Teatrul «Ion Creangă» (a îmbătrînit cu **Cocoşelul şi măgarul**), Teatrul Ţăndărică, Teatrul satiric-muzical «C. Tănase» şi Circul de stat. Pe cînd... deschiderea stagiunii?

• Regizorul Mihai Dimiu, continuîndu-şi colaborarea cu Teatrul de stat din Tg. Mureş, a prezentat în premieră savurosul **Mitică Popescu** de Camil Petrescu. Un spectacol de ţinută artistică, avînd în distribuţie pe Dinu Cezar, Viorel Comănici, Anca Roşu, Eugen Marcus, Ioana Citta Baciu, Mihai Gingulescu. Contribuţia scenografică: Mircea Ribinski. În acelaşi teatru regizorul Val Mugur a pus în scenă **Răzvan şi Vidra** de B.P. Hasdeu, cu concursul actorilor clujeni Silvia Ghelan şi Valentino Dain.

• Semnalăm o iniţiativă originală şi interesantă a Teatrului de păpuşi din Timişoara. În urma unui concurs au fost selectate «lucrările» a 3 mici spectatori, pe baza cărora s-a compus un spectacol. Realizatori: Dana Ardean (clasa a 4-a) — autoarea poeziei **Băiatul cu barza,** Sura Maria (clasa a 5-a) — autoarea povestirii **Puişorii mei**, şi Simion Dinu (clasa a 2-a) — autorul scenetei **Masca lui Lică.**

Realizatorii adulţi ai spectacolului care se bucură de mult succes: regizoarea Florica Teodoru şi pictoriţa Ioana Constantinescu.

televiziune

Duminică 30 octombrie. Transmisiile sportive ale săptămînii încep promiţător: meciul de fotbal Ungaria—Austria, de la Budapesta (14.50) • Magazin... duminical. Atenţiune, pericol de rutină! (18.00) • Un montaj folcloric transmis de la Sofia pe tema «Nuntă în Tracia» (19.10) • Un interesant monument din istoria poporului nostru: biserica din Scheii Braşovului, face obiectul emisiunii «Documente de piatră» (19.40) • «TV-111» este prezent, ca în fiecare duminică (20.10) • Filmul englez «Băiatul şi elefantul» (20.40) • Iubitorii de operetă pot asculta un buchet de arii ale compozitorului Gherase Dendrino în interpretarea lui Ion Dacian, Virginica Romanovschi, Dorina Drăghici, George Hazgan, Bimbo Mărculescu, Gică Petrescu, trio Grigoriu, Ilinca Cerbacev, Luminiţa Cosmin, Nicolae Niţescu şi Nae Roman (22.00).

Marţi 1 noiembrie. Arhiva naţională de filme a pus la dispoziţia TV cîteva pelicule pe baza cărora s-a realizat emisiunea veselă: «Pornind de la un gag» (19.35) • Urmează o emisiune muzical-distractivă al cărei titlu — «Cînd interpreţii compun» — ne spune ceva şi despre conţinut (20.00) • Cea de-a 23-a emisiune din ciclul «Istoria teatrului universal». Interpreţi: Magdalena Buznea, Eliza Plopeanu, Corado Negreanu, Nicolae Albu, Lucia Mara, Geta Angheluţă, Irina Mazanitis, Fory Etterle, Mihai Heroveanu, George Stilu (20.40) • Un ales program de balet cu participarea cîtorva interpreţi valoroşi de la Teatrul Mare din Moscova (22.20).

Miercuri 2 noiembrie. Mult aşteptat eveniment sportiv: meciul de fotbal România—Elveţia (15.00) • Filmul în serii «Casa şerpilor» devine din ce în ce mai palpitant (19.35) • Un film sovietic: «Armata codobaturilor» (20.05) • Meciurile de fotbal «tari» continuă cu disputa Anglia—Cehoslovacia, transmisă de la Londra (21.40).

Joi 3 noiembrie. După filmul documentar «Tradiţii maramureşene» (19.20) revedem o emisiune cam lăsată în părăsire în ultima vreme: «Varietăţi pe peliculă» (19.35) • Clubul tinereţii (20.00) • Binecunoscuta realizare a studiourilor cinematografiei franceze: «Cele patru sute de lovituri» (21.00).

Vineri 4 noiembrie. Doina Badea e candidată la examenul muzical «Un bilet la alegere...» (19.45) • Cu Teleglob la Leningrad (21.15) • Dicţionarul de personaje (Litera E) se bucură de concursul actriţelor Sandina Stan şi Gilda Marinescu (21.45) • Seară de romanţe. Cîntă: Adriana Codreanu, Cristina Speriosu, Silviu Stănculescu, Gheorghe Vrînceanu (22.25).

Sîmbătă 5 noiembrie. Doi rapsozi populari: Iosif Handrea şi Gheorghe Micota din Făget (19.20) • Urmează rubricile de sîmbătă: Actualitatea cinematografică (19.40), Teleenciclopedia (20.00) şi melodii din filme (21.00) • Filmul «Sfîntul» (21.30) • Şi o invitată mereu dorită: muzica uşoară (22.20).

Roger Moore — «Sfîntul»

călătoria începe la otopeni...

OTOPENI
6 Km
PLOIEȘTI
52 Km

călătoria începe la otopeni...

● DE CE SE MUTĂ AEROPORTUL INTERNAŢIONAL DE LA BĂNEASA?
● 2 000 000 DE CĂLĂTORI ÎNTR-UN AN? E POSIBIL...
● VIZITATORII ŞI PANORAMA AEROPORTULUI
● ...ŞI ALTE CÎTEVA LUCRURI PE CARE LE AFLĂM ANTICIPAT.

UN AEROPORT GATA SĂ FIE ÎNGHIŢIT DE ORAŞ

Băneasa — vechiul şi cochetul aeroport al Capitalei, care nu cu mulţi ani în urmă se afla plasat mult în afara oraşului şi spre care odinioară se făceau excursii duminicale, pe jos sau cu trăsura, întocmai ca spre lacurile şi pădurile perlate din jur — face azi parte comună cu noile cartiere care s-au dezvoltat dincolo de Casa Scînteii. Aeroportul este gata să fie înghiţit de oraş şi clădiri foarte înalte au apărut în culoarul de zbor al avioanelor, constituind obstacole care nu pot fi tolerate, mai ales pe vreme nefavorabilă.

În ultimul deceniu avioane cu capacitate şi viteză din ce în ce mai mare au început să circule pe căile aeriene, aeronave care cer în plus şi piste de decolare-aterizare mai lungi şi cu o rezistenţă mărită. Aeroportul Băneasa nu poate primi avioane moderne ca TU-114 sau Boeing-707, aparate intrate de mult în uzul traficului internaţional. Iată cîteva cauze, nu singurele, care motivează construcţia unui alt aeroport, capabil să facă faţă intensei dezvoltări a traficului aerian internaţional, actualul aeroport Băneasa urmînd să fie afectat doar traficului intern şi altor activităţi de zbor.

18 KM NU E O DISTANŢĂ PREA MARE?

Planul cincinal prevede ca în 1968 să intre în funcţiune aeroportul internaţional Otopeni. Amplasarea aeroportului la 18 km de centrul Capitalei nu va fi la o distanţă prea mare? — a fost prima întrebare pe care am pus-o inginerului şef de proiect.

— În zilele noastre, cînd mijloacele de transport rapide — autobuze, taxiuri, troleibuze sau automobile personale — cunosc o atît de mare utilizare, distanţa nu mai constituie nici o problemă. De altfel majoritatea aeroporturilor internaţionale de pe continent sînt amplasate la distanţe apreciabile de oraşele respective: Orly la 35 km de Paris, Schwechat la 17 km de Viena, Fiumicino la 40 km de Roma..., ca să ne limităm numai la cîteva exemple.

Noul aeroport al Capitalei va intensifica traficul internaţional, el aflîndu-se la jumătate de drum între vestul european şi Orient. Astfel Otopenii vor deveni şi un important aeroport de tranzit căutat datorită poziţiei sale pe căi aeriene mai economice. După estimări preliminare, traficul internaţional de călători va fi de 1 200 000 pe an, în 1980. Aceasta e considerată ca o cifră minimă, ţinînd seama de dezvoltarea continuă a turismului.

După 1980 numărul călătorilor va continua să crească după o curbă ascendentă, pentru a atinge 2-4 milioane de călători pe an. Să nu vedeţi nimic exagerat în aceste cifre. Gîndiţi-vă la giganţii aerieni deja în construcţie care vor transporta 300-400 de pasageri pe căile internaţionale, la intensificarea turismului, la dezvoltarea relaţiilor comerciale etc.

O VIZITĂ...

Mărimea aerogării, forma ei în final sau alte detalii sînt în curs de precizare. Cert este că toate acestea se stabilesc în funcţie de trafic. Să precizăm că aerogara noului aeroport va trebui să corespundă unor servicii şi deserviri moderne pentru publicul călător. În afară de informarea auditivă prin interfon, călătorii vor fi anunţaţi şi printr-un sistem de televiziune interioară — prin tablouri cu cifre şi litere colorate, comandate de la un centru electronic — despre mişcarea avioanelor, de plecările şi sosirile acestora. La construcţia noii aerogări nu se va ţine seama numai de călători, ci şi de vizitatori, care în mod curent sînt mai numeroşi. Să ne gîndim numai că fiecare călător este însoţit de minimum 2 - 3 persoane, prieteni sau membri ai familiei. Dar dintre vizitatori fac parte şi curioşii nu puţini la număr. Pentru toţi aceştia, în număr de milioane pe an, s-au rezervat spaţii speciale de unde să poată vedea panorama decolărilor şi a aterizărilor. Aerogara va fi dotată cu diverse tonete, florărie, farmacie şi bar; pentru călătorii «de dincolo de graniţă» s-a prevăzut un restaurant, magazin cu articole de artizanat, ghişeu O.N.T. etc. Personalul navigant va avea la dispoziţie spaţii pentru odihnă, sală-club, săli de pregătire pentru zbor etc.

Să înşiri toate detaliile nu este uşor, datorită complexităţii noii construcţii. Două însă nu pot fi uitate: instalaţiile de încălzire pe timp rece — cu duşuri de aer cald pentru sălile rezervate publicului şi cu radiatoare pentru birouri — şi instalaţia electrică. Plecînd de la constatarea arhicunoscută de specialişti şi poate mai puţin de către public că lumina fluorescentă utilizată în încăperi mici este obositoare, proiectanţii au prevăzut ca în restaurant, ca şi în camerele destinate personalului navigant, să fie utilizate surse de lumină incandescentă. Privită din afară, clădirea aerogării, luminată astfel cu două feluri de lumini, ar prezenta un aspect distonant şi de aceea în încăperile luminate incandescent se vor monta la ferestre şi tuburi fluorescente, pentru a da întregului ansamblu o strălucire uniformă. În marele hol pentru public iluminatul va fi repartizat pe circuite, cu un joc interesant de intensităţi, mai puternic în orele de maximă activitate.

Dacă avioanele cu reacţie au scurtat atît de mult timpul de deplasare al călătorilor şi au mărit capacitatea de transport, ele au adus în schimb zgomotele ca de tunet, acel «bang» cum îl numesc specialiştii, care fac să vibreze geamurile caselor din jurul aeroporturilor sau din limita culoarului de zbor. Unul dintre motivele amplasării aeroporturilor cît mai departe de oraşe este şi acest zgomot pe care îl produc puternicele reactoare. De aceea la Otopeni clădirea va fi tratată acustic, asigurîndu-se o etanşeitate perfectă a ferestrelor şi a uşilor.

...Şi acum, cînd cunoaştem cîteva amănunte care ne interesează în primul rînd pe noi, călătorii, să pătrundem pe pistă...

UN COVOR LUMINOS

Cînd s-a pornit la proiectarea pistei s-a avut în vedere ca de pe ea să-şi poată lua zborul sau pe ea să poată ateriza orice tip de avion. Sosirea şi plecarea avioanelor se va face pe o pistă lungă de 3 500 metri şi lată de 60 metri. Rezistenţa ei va fi de 45 tone pe roată izolată (...pista existentă la Băneasa are 17 tone pe roată izolată). O cale de rulare va permite accesul avioanelor spre platformele pentru îmbarcarea şi debarcarea pasagerilor şi pentru staţionarea avioanelor. Capacitatea de trafic a pistei betonate va creşte de la 12 la 40 mişcări avioane pe oră.

Pista de zbor va fi dotată cu instalaţii tehnice moderne, menite să asigure: securitatea zborului, activitatea în cursul nopţii şi regularitatea zborului chiar şi în condiţii meteorologice dificile.

Întunericul sau ceaţa nu vor mai constitui impedimente. Pilotul va vedea, de sus, pista iluminată cu lămpi special construite, iar lămpile bidirecţionale, implantate chiar în betonul pistei, vor constitui un covor luminos pe circa o treime din zona de contact, dînd pilotului o siguranţă accentuată prin asigurarea iluminării întregii piste de zbor. Alte lămpi, instalate înaintea pistei, constituind firul director, vor fi un preţios mijloc prin care se va putea controla dacă avionul evoluează bine spre pista de aterizare.

Aeroportul internaţional Otopeni va fi de asemenea înzestrat cu cele mai noi şi mai moderne instalaţii pentru aterizarea de precizie, precum: un sistem special care asigură aterizarea avioanelor numai după instrumente (ILS) şi un sistem de radiolocaţie de precizie care, în caz de vizibilitate redusă, dirijează şi aduc avionul pînă la zona de contact.

*

Prezentarea de mai sus are, după cum e uşor de văzut, un caracter anticipativ. Dar nu peste mult timp, în 1968, ne vom îndrepta spre noul aeroport ca să plecăm într-o călătorie la Paris, Moscova, Roma sau... în altă parte.

G. DAMIAN

Fotografii de G. AGAPIAN

Parcă prîslea ar zice: «Mămico, mie cînd îmi aduce barza o surioară?»

bucurie în toate casele!

Am fost într-o comună din Bărăgan. La Dragoş Vodă, raionul Călăraşi. Am vorbit cu oameni tineri. Am vorbit cu oameni bătrîni. Erau veseli. E drept, am întîlnit şi cîţiva bătrîni supăraţi de moarte. Motivul: au rămas singuri cuci. Oamenii au mărturisit: casele fără copii sînt triste ca o înmormîntare. Dar să începem reportajul-anchetă nu cu tristeţi, ci cu mari bucurii.

bucurie în toate casele!

PRIMĂVARA LUI NICOLAE DUMITRU: 23 DE NEPOȚI

Nicolae Dumitru a ajuns la vîrsta patriarhilor. Are 81 de ani. S-a căsătorit în urmă cu șase decenii. A avut el ceva pămînt, dar nevasta i-a dăruit o avere și mai mare: 8 copii — 4 băieți și 4 fete.

— Așa a fost să fie, domnule. Și eu m-am bucurat. N-a fost ușor, că i-am făcut pe timpul cînd viața era grea.

— Cred c-au zburat de lîngă dumneata.

— Păi au zburat, că au casele lor. Toți muncesc la cooperativa agricolă. Du-te să le vezi casele.

— Și-ai rămas singur, nea Nicolae?

— Baba m-a părăsit acum cinci ani, odihnească-o cerul în pace, dar nu-s singur. Să-ți spun un lucru: acum nu de băieți mă bucur așa mult.

— De ce, te ocolesc?

— Nu, domnule, nu mă ocolesc. Vin des la mine. Dar acum, la 81 de ani, eu am o primăvară foarte frumoasă: 23 de nepoți. Deștepți foc, domnule. Că toti învață și-s cu stare bună. Tehnicieni la fabrici, veterinari, brigadieri. Am un nepot care-i șef economist la Călărași. Ăsta e mare învățat. El îmi spune cum umblă tehnica prin lume.

— Și vin nepoții des la dumneata?

— Îmi umplu casa. De toate-mi dau: prăjituri și ciocolată, bere și o gură de țuică, și alte alea.

— Și o țigară bună, nea Nicolae?

— Ferească Dumnezeu, domnule! Nu beau tutun. N-am băut tutun niciodată, nici cînd era lumea mai proastă. Eu vreau să trăiesc, s-ajung suta.

O MODĂ CARE URÎȚEȘTE VIAȚA

Un alt interlocutor din Dragoș Vodă e cu mult mai tînăr decît Nicolae Dumitru. Îl cheamă Ion Ștefan și are 57 ani.

— M-am însurat în 1932 și am 7 copii. Am fost sărac ca degetul: un hectar de pămînt. După eliberare, reforma agrară mi-a dat două hectare. Am băgat tot pămîntul în cooperativa agricolă. Trăiesc bine, dar și muncesc mult. Dacă am șase nepoți, vă închipuiți că am copii mari. M-am însurat tînăr.În curînd numărul nepoților mei va fi mai mare.

— După dumneata, nea Ioane, cînd e potrivit să se căsătorească tinerii de la țară?

— Eu zic că omul de la țară e bine să-și întemeieze familia după ce isprăvește armata.

— Dar în comuna dumneavoastră sînt destui tineri care, deși au isprăvit armata, deși au cîțiva ani de căsnicie, în casă n-au nici un leagăn.

— Păi da, tovarășe, că, nu vă supărați dumneavoastră dacă un om simplu ca mine, conductor de cai, zice așa: a devenit o modă să n-ai copii. Eu cred că e o modă care urîțește viața. Păi știu pe unul, Costică, ce turuie așa: «Nu fac copii, că nu-i modern. Sau dacă fac, am vreme pînă la 50 de ani. N-am să-mi umplu casa de copii, ca tine». I-am zis că nu-i înțelept.

Eu sînt un om fericit la vîrsta mea, tînără încă: am 6 nepoți. Și, după cum am spus, alți nepoți fac semne de venire pe lume.

DOCTORUL NU TREBUIE SĂ FIE IROD

Ești tentat să crezi că, după 17 nașteri, la 56 de ani, o femeie trebuie să arate îmbătrînită. Dar iat-o pe noua noastră interlocutoare, țața Elena Ion. O femeie sănătoasă, cu obrazul îmbujorat, încă frumoasă.

— Am născut 17 copii. Trăiesc 12. Cel mai mic, Maria, e de 12 ani, și cel mai mare, Ioana, de 30. Pe cei mai mari nu mă-ntrebați cum i-am crescut. Că i-am născut pe cîmp, n-ar fi nimic, dar nu i-am scos din ceapă și mămăligă. I-au bătut vînturile și i-a ars soarele de Bărăgan cînd nici nu mergeau în picioare. Bîzîitul muștelor le-a fost cîntec de leagăn (femeii îi curg lacrimi) și din pricina mizeriei 5 mi-au murit. Omul mi-a fost concentrat 6 ani și m-am căznit singură. După ce a venit bărbatul din război și după ce s-au schimbat rînduielile, am mai făcut 5 copii. Am zis că dacă ăștia se nasc în zodie socialistă, vor trăi mai bine. Așa s-a întîmplat. Acum am de la copiii mei și 14 nepoți.

După cum s-a văzut, legea veche n-a fost bună. Bine că a venit legea asta nouă. Eu zic că doctorul nu trebuie să fie Irod, ci om care cu știința lui să apere viața. Cînd s-au născut primii mei 10 copii, în Dragoș Vodă nu era nici dispensar, nici doctor, nici cooperativă agricolă. Acum avem casă de nașteri, trei doctori și o cooperativă agricolă puternică, grădiniță sezonieră. Dar iată că sînt copii atît de puțini în clasa I! Ia vorbește dumneata cu Ion Dumitru să vezi ce zice. Și ca el sînt mulți. Să nu mai fie. Să crească nația română. Că avem o țară frumoasă și bogată. Și, după cum știe fiecare dintre noi, o să-i crească și mai mult frumusețile și bogățiile.

Florile familiilor între flori.

PE MINE NU MĂ AȘTEAPTĂ NIMENI

— Mă cheamă Ion Dumitru. Am 30 de ani. Lucrez în brigada de construcții a cooperativei agricole.

— Căsătorit?

— De 5 ani.

— Cît ai cîștigat anul trecut?

— 12 000 lei, 2 000 kg grîu, 1 500 kg porumb, varză, cartofi, struguri etc., etc. Am cîștigat bine.

— Copii?

— Nici unul.

— De ce?

— Sînt încă tînăr. E adevărat, nu-mi lipsește nimic, am casa mea, cîștig bine, n-am de ce să mă plîng.

— Al cui ginere ești?

— Al lui Ion B. Ștefan. Socru-meu a avut 7 copii.

— Dumneata nici unul!

— Sînt încă tînăr. Vreau să mă distrez, să iubesc, vorba cîntecului: «Să ne iubim cît sîntem încă tineri».

— Pe cine să iubești?

— Nevasta și viața, tovarășe.

— Dar cînd vei îmbătrîni, n-ai să-ți mai iubești nevasta și viața?

— Ba da, dar vedeți, cînd ești tînăr trec anii în goană și, dacă ai copil, îți cam pierzi libertatea.

— Pari grăbit. Te așteaptă cineva?

— Pe mine nu mă așteaptă nimeni. Dar merg acasă. Soția e plecată la Călărași. Vă salut.

— Te rog, te rog frumos, mai stai un minut. Vreau să-ți spun ceva. Ai spus o propoziție foarte frumoasă: «Pe mine nu mă așteaptă nimeni».

— Dumneavoastră îmi cam băgați cuțitul la inimă. Vreți să mă bateți cu armele mele, cu *expresia* ce-am zis-o. Aflați c-o să mă aștepte și pe mine cineva, dacă or

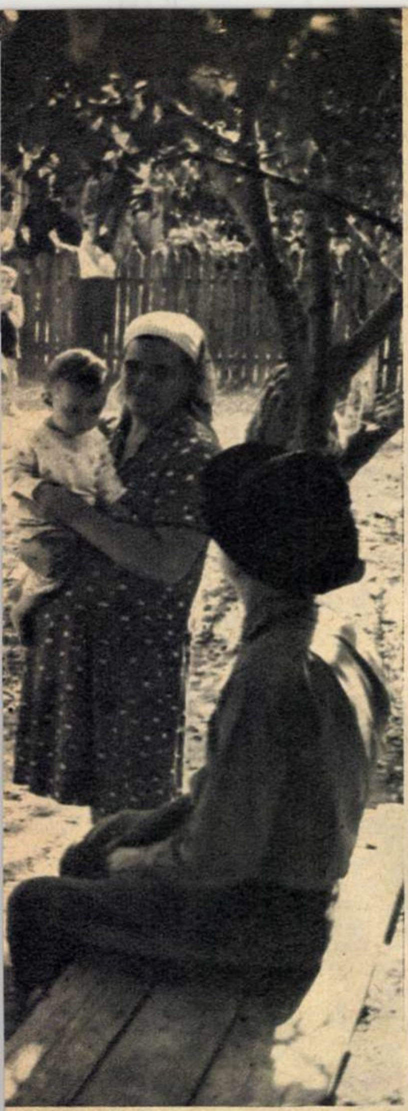

mai trece anii.

Numai să nu treacă degeaba!

DE 40 DE ANI SUPĂRAT PE BARZĂ

Un om de 60 de ani — Gheorghe Răducan — mărturisește:

— Niciodată în viață n-am fost atît de trist ca acum. Eu mă număr printre acei oameni care n-au avut parte de noroc și fericire, adică de copii. Nevastă-mea n-a făcut copii. Am dus-o la doctori, la Călărași, dar tot degeaba. În casa mea vreme de 40 de ani barza n-a vrut să vină niciodată. Și tot chemînd eu și nevastă-mea barza și tot nevenind, mi-a trecut o idee prin cap. Am un cumnat care ține pe o soră de-a soției mele. E șofer la București. M-am urcat în tren și am făcut drum la el. M-am rugat de el ca de Dumnezeu să mi-l dea pe Gheorghiță — copilul lui — mie, să-l înfiez. S-a certat cumnatul cu mine de parcă-i eram cel mai mare dușman. Pînă la urmă am obținut atît: să mi-l dea pe Gheorghiță să-l cresc pînă la vîrsta cînd începe școala. 9 luni avea Gheorghiță cînd l-am adus de la București. Șase ani am fost un om fericit. Gheorghiță a stat în casa mea. Acum a zburat.

— Și nu mai vine la dumneata?

— Vine în toate vacanțele. Cînd se dau vacanțele, și eu și nevastă-mea sîntem cei mai fericiți oameni. Dar vacanțele sînt scurte. Am și eu o dorință: să se facă Gheorghiță băiat mare cît mai repede, să se căsătorească și să-i cresc eu feciorii.

— Deci barza te-a ocolit toată viața?

— Pe mine m-a ocolit. Dar văd familii tinere care nu vor să primească barza. Nu e bine. E foarte rău. Alta e viața acum. S-au făcut multe lucruri bune și s-or mai face și altele. Așa că există condiții ca berzele să vină la toate familiile tinere din România.

VREA ȘI NUNTĂ ȘI BOTEZ

— Am fost la tata 7 frați.

E precizarea tînărului țăran cooperator Vasile Ștefan. Omul e căsătorit de doi ani.

— Deși sînt tînăr, mă număr printre cei mai vechi cooperatori. Am muncit, am adunat, și anul trecut mi-am înălțat casă nouă, de toată frumusețea. Am făcut un plan cu soția și am hotărît ca să avem un prim moștenitor în anul ce vine. Acum mă pregătesc pentru nuntă. Știți, acum doi ani, cînd ne-am căsătorit, am mers numai la sfat, n-am făcut nuntă. O fac acum, cînd se transformă mustul în tulburel, și cred că la anu' viitor, pe vremea asta, voi avea și un copil. E bine ca omul să învețe din necazurile altora. Am un prieten, Alexandru. În urmă cu cîțiva ani, soția lui a întrerupt sarcina. De doi ani soția prietenului meu își dorește un copil. Degeaba. Întreruperea sarcinii a produs unele nereguli. Zice femeia că ar da orice numai să audă scîncet de copil în casa ei. La mine o să se audă!

GOE DIN DRAGOȘ VODĂ

Directoarea școlii generale din comună, Teodora Petre, ne prezintă o situație școlară statistică de loc îmbucurătoare.

— În 1959 în clasa I am avut 63 de copii, în 1960 — 50, în 1961 — 49, în 1962 — 49, în 1963 — 45, în 1964 — 34. Aceasta e o problemă. Ridic alta. În decursul anilor s-a dovedit — întrebați-i pe toți învățătorii și profesorii de față — că acolo unde sînt mulți copii situația e cu mult mai bună, atît în ce privește educația, cît și studiul. Familia Alecu Gîscă are 6 copii. Toți învață bine. Familia Petre Militaru are tot 6 copii. Toți sînt premianți. Avem însă și noi un domn Goe: Ion C. Barbu. Este unul din elevii cei mai nedisciplinați. E în clasa a VI-a. A rămas de două ori repetent. E podoaba a trei familii care stau separate: e odorul mamei, icoana lu' mam' mare din partea mămichii și e idolul lui tataia, bunicul din partea lui tăticu'. E rîzgîiat, pe rînd, de trei familii. Toată lumea îi suflă în coarne. Ce face școala, strică familia. Vedeți ce înseamnă cîteodată un singur copil?

Am întrebat-o pe mama «maiorașului»:

— De ce credeți că a rămas copilul dumneavoastră de două ori repetent?

— Fiindcă au invidie pe el toți profesorii.

— Iubiți mult copilul?

— Eu îl ador, nu-l iubesc.

— Nu erați mai fericită dacă ați mai fi avut un copil?

— Nu știu.

— Credeți că numai profesorii sînt vinovați că fiul dumneavoastră a rămas de două ori repetent?

— Numai ei, altcineva nimenea.

ARGUMENTE PENTRU CASE CU MULȚI COPII

Dragoș Vodă e o comună bogată. În anii socialismului ea a cunoscut modificări structurale. Cooperativa agricolă — una dintre cele mai bogate din raion — s-a dezvoltat cu fiecare an. La ora actuală averea ei obștească depășește 9 milioane lei.

Președintele Sfatului popular comunal — Gheorghe Ștefan — ne spune că din 1958 s-au construit în comună peste 500 de case. În peste 100 de case ale țăranilor cooperatori a pătruns televizorul. Instituții social-culturale au fost ridicate din temelii sau renovate. Situația sanitară e dintre cele mai bune: comuna are trei medici. Iată argumente care pledează pentru ca în casele țăranilor cooperatori din Dragoș Vodă să fie cîți mai mulți copii. Vorba lui nea Gheorghe Răducan: «În această comună, ca și în alte așezări rurale din țara noastră, există condiții pentru ca berzele să vină la toate familiile tinere».

George CIUDAN
Fotografii de Traian PROSAN

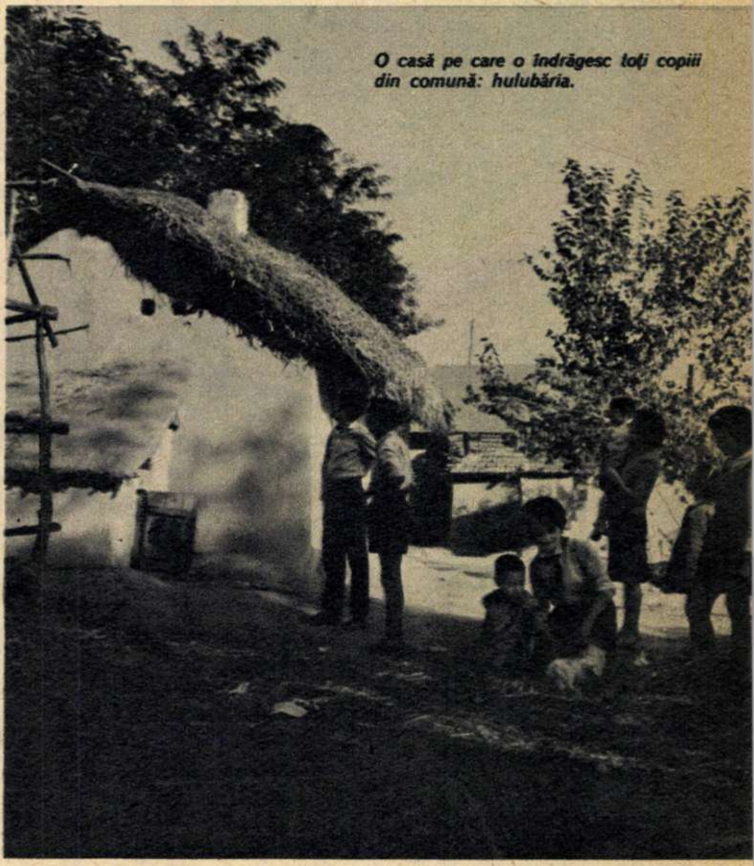

O casă pe care o îndrăgesc toți copiii din comună: hulubăria.

Nicolae Dumitru în mijlocul primăverii sale. ▼

Münchenul monumentelor arhitectonice.

MÜNCHEN - muzeul de

—note de călătorie din republica federală a germaniei —

Criteriile după care se poate judeca un oraş pentru a-l aşeza sub o anume etichetă a lui şi numai a lui sînt multe. În geografia trăită la acest mod propriu figurează oraşe ale grădinilor, ca Valencia; ale soarelui, ca Napoli; ale lalelelor, ca Haarlemul sau Utrechtul; ale lagunelor, ca Veneția; ale nopților albe, ca Leningradul şi aşa mai departe.

Călătorul care — pe calea aerului, pe autostradă ori cu trenul — ia contact cu Münchenul are, în fiecare dintre aceste trei ipostaze, prilejul de a-şi închipui oraşul într-un alt fel. Zborul — făcut pe timp senin — obişnuieşte ochiul cu un peisaj verde, bogat în forme de relief, ce coboară dinspre Elveția şi Austria şi urcă dinspre Augsburg şi Nürnberg, oferind de fiecare dată o abundență de nuanțe, dominată de estompele pădurilor şi înviorată de ațele subțiri şi sinuoase ale cursurilor de apă. Drumul pe autostradă, în schimb, relevă, din viteza maşinii, clădiri şi opere de arhitectonică rutieră, crescînd în densitate pe măsură ce te apropii de oraş. Trenul, cu vecinătatea sa obişnuită de stîlpi şi instalații electrice, oferă privirilor o însumare agitată de tehnică, puternic subliniată de coşurile uzinelor.

Zborul sugerează un oraş bogat în grădini şi spații verzi; automobilul te face să presimți un oraş al marilor clădiri şi monumente, iar trenul — o cetate a tehnicii, a industriei... În acelaşi timp călătorul îşi aminteşte de tradiționalul renume de «oraş al berei» pe care şi l-a cîştigat de mult capitala Bavariei.

Münchenul (centrul administrativ al landului Bavaria) — în acelaşi timp şi mare centru comercial — nu te dezamăgeşte, oferind toate aceste aspecte într-o caleidoscopică imagine a unui oraş în plină efervescență.

Pentru un străin dorința de a vedea se canalizează de obicei în direcția monumentelor de cultură. De aceea din programul lui nu vor lipsi o vizită la palatul Nymphenburg, o plimbare trezind nostalgia trecutelor frumuseți arhitectonice în jurul Maximilianeumului, construit de foştii regi ai Bavariei, cîteva fotografii luate pe treptele de la Theatinerkirche sau Matthäuskirche şi tradiționalul prinos de admirație plătit goticului şi Renaşterii, bogat prezente în clădirile care împodobesc piața de la Mariensäule. Dar el nu poate considera că a văzut într-adevăr tot ce oferă Münchenul mai interesant dacă nu şi-a îndreptat o singură dată paşii spre Insula muzeului. Aceasta pentru că, aşa cum spuneam la începutul acestor rînduri, dacă am vrea să definim oraşul sub un nume într-adevăr specific, i-am putea spune fără teamă de greşeală: «Oraşul muzeului de pe insulă»...

ÎNTRE BUFNIŢĂ ŞI ROATA DINŢATĂ

Coborînd din veşnic grăbitul tramvai numărul 1 ori din maşina care, după ce şi-a aşteptat cuminte rîndul, se angajează pe podul Maximilian ce traversează Isarul — pod larg, străbătut în dublu sens de coloane nesfîrşite de automobile şi tramvaie — vizitatorii păşesc pe insula înconjurată, ca de o centură de zid, de copaci stufoşi şi bătrîni. Aproape de extremitatea ei nordică se află monumentala intrare a unei clădiri cu mai multe etaje. Grav lovit de bombardamentele aeriene în cursul ultimului război, muzeul de pe insulă a fost refăcut în liniile unei arhitectonici de o viguroasă masivitate. Pe un perete al clădirii, o inscripţie surmontată de o stemă. Vizitatorul se opreşte. Deasupra numelui muzeului, într-o îmbinare heraldică grăitoare, imenşi, rotunzi, îl privesc ochii larg deschişi ai unei bufniţe cocoţate pe jumătatea inferioară a unei roţi dinţate. Ştiinţa — reprezentată de simbolul care la vechii greci nu se despărţea niciodată de zeiţa înţelepciunii, Pallas Atena — deasupra tradiţionalei figurări a tehnicii — roata dinţată. Este cartea de vizită a muzeului de pe insulă, un nobil blazon ajuns de mult ambasador recunoscut al Münchenului ştiinţific şi cultural. Larg deschise, uşile acestei clădiri imense cheamă zilnic mii şi mii de vizitatori în renumitul muzeu al ştiinţei şi tehnicii.

Complexul de clădiri, majoritatea în stilul de la începutul secolului nostru, acoperă o suprafaţă totală de circa 40 000 metri pătraţi, în care un subsol, un parter şi şase etaje adăpostesc muzeul întemeiat cu 63 de ani în urmă de acel pasionat al istoriei tehnicii care a fost inginerul Oskar von Miller. Instituţia a fost mutată aici, din neîncăpătoarele săli ale Muzeului naţional din Maximilianstrasse, în anul 1925.

ACOLO UNDE COBORI ÎN TRECUT CA SĂ POŢI URCA ÎN VIITOR

Propunîndu-şi să-şi iniţieze vizitatorii în fenomenele fundamentale şi să le explice legile naturii, ca şi evoluţia principalelor procese şi procedee ale tehnicii moderne, muzeul le înfăţişează într-o vastă panoramă. Vorbindu-ne despre unele dintre exponatele de aici, un ghid, specialist în probleme de inginerie mecanică, observa că în imensele săli «se coboară în trecut, pentru a putea apoi urca mai bine în viitor». Urmărind dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii, am «făcut» la rîndul nostru această şcoală pe un parcurs de cîteva ore în care, din sală în sală, evoluţia istorică explică treaptă cu treaptă progresul prezent, conferind o viziune asupra perspectivelor de viitor.

Prezentate în strînsă legătură cu omul, care le-a creat pentru a le utiliza, uneltele, maşinile şi în general obiectele expuse aici relevă activitatea creatoare a tuturor popoarelor lumii şi subliniază aportul lor la progresul ştiinţei şi tehnicii, contribuind la înţelegerea caracterului universal al gîndirii ştiinţifice şi realizării tehnice experimentale.

Efortul de a reproduce întocmai ateliere, punţi de corăbii, exploatări miniere, colţuri de uzină sau de laborator — prin diorame în mărime naturală — reuşeşte să aducă în faţa celui care străbate sălile muzeului «realitatea» muncii omului din diferite epoci, începînd din antichitate şi pînă în prezent, chiar dacă uneori dialectica dezvoltării, în funcţie de transformările survenite în domeniul forţelor de producţie, nu este suficient subliniată.

Prezente printr-o secţie în întregime consacrată fizicii, chimiei, tehnicii metrologice şi astronomiei, precum şi printr-un planetariu, ştiinţele naturii, considerate în calea lor spre progres, redau pregnant imaginea multimilenarelor eforturi ale omului de a domina natura.

Tehnica minieră, aceea a prelucrării metalelor şi a exploatării bogăţiilor solului şi subsolului, tehnicile energetice, construcţiile, tehnologiile industriale, agricultura îşi au fiecare secţiile lor. Străbătîndu-le, te întîlneşti de multe ori cu emoţie cu aparate, instrumente, obiecte originale create de marii oameni de ştiinţă şi inventatori, sau cu aparatura lor proprie de lucru. De la acestea şi pînă la repro-
d
ţi
to
ţe
ză
st

di
al
or
de
se
ol
in
pe
cr
pl
th
m
tă din cadrul producţiei manufacturiere, invenţie anonimă din Oltenia secolului al XVIII-lea; cel dintîi motor diesel; primele turbine originale Laval şi Parsons; aparatele cu care Otto Hahn a lucrat la fisiunea nucleului atomic în anul 1938, o capsulă de zbor spaţial din era cosmică...

După ore în care ai străbătut săli şi galerii, scări interioare şi coridoare, pe un drum care evocă drumul creator al minţii omeneşti în spaţiu şi timp, îţi explici mai bine strînsa legătură dintre ştiinţa — care descoperă şi proiectează — şi tehnica — cea care încearcă şi realizează.

CU ISTORIA TEHNICII

simbol al oraşului de pe

Lector universitar
ing. D. TODERICIU

pe insulă

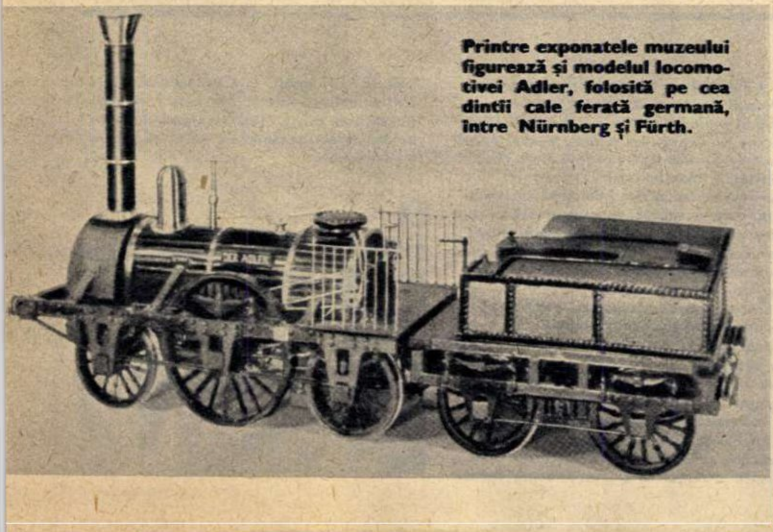

Printre exponatele muzeului figurează şi modelul locomotivei Adler, folosită pe cea dintîi cale ferată germană, între Nürnberg şi Fürth.

Război de ţesut covoare de tip Jacquard (1850).

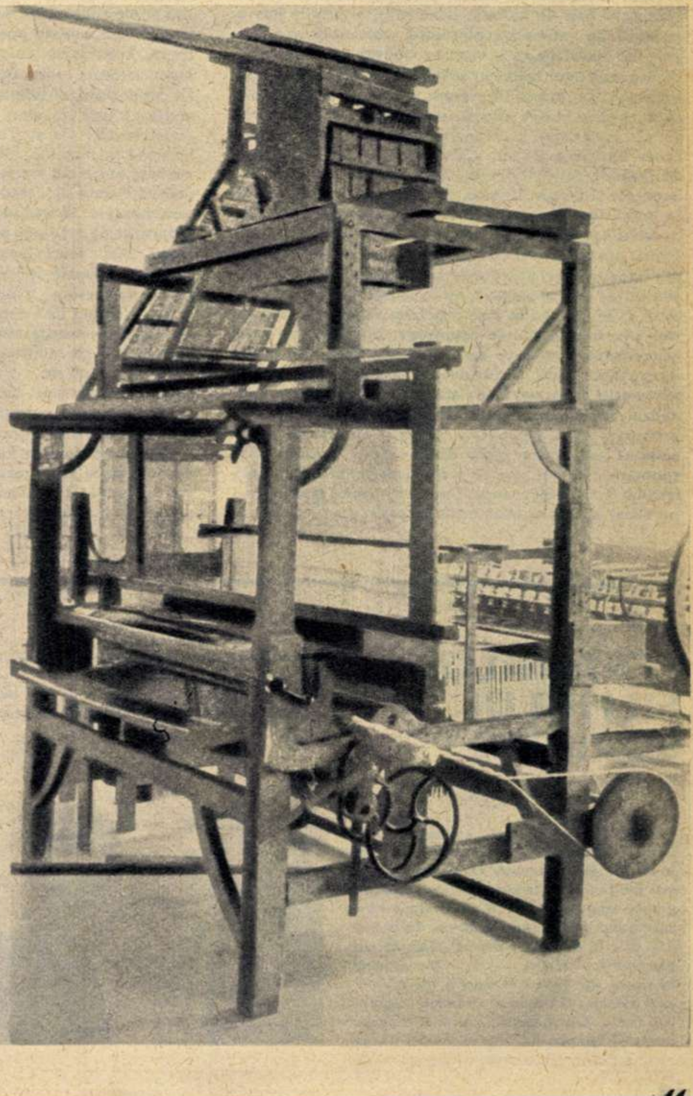

film

PE ECRANE:

tunelul

(coproducție româno-sovietică)

Debutul cinematografic a solicitat Margaretei Pîslaru nu atît calitățile ei de cîntăreață. cît pe cele de actriță.

Războiul i-a maturizat de timpuriu pe acești tineri (Petrescu și Denisov, în interpretarea lui Ion Dichiseanu si Aleksei Loktev).

Cu «Tunelul» regizorul Francisc Munteanu se întoarce într-o lume ce-i este cu deosebire apropiată: aceea a eroilor anonimi, cărora războiul le cere sacrificiul suprem. De data aceasta povestea nu se mai încheagă în jurul unuia sau mai multor personaje centrale (ca în «La patru pași de infinit», bunăoară), ci prinde într-o țesătură de întîmplări obișnuite, voit obișnuite, un grup de tineri pe care viața i-a obligat prea devreme să răspundă unor mari întrebări. Scenariul lui Gheorghi Vladimov (un foarte interesant prozator, din scrierile căruia cîteva nuvele au apărut la noi în volumul «Prozatori sovietici») și Francisc Munteanu s-a născut, poate fără voia lor, în umbra prozei hemingwayene, de maximă concentrare și simplitate, cu adîncimi neenunțate ci numai bănuite, ca acelea ale aisbergului ce se înalță doar cu o optime deasupra apei, ca să folosim o vorbă tot a marelui scriitor american. Dorința de a schița portrete din numai cîteva reacții individuale, din cîteva gesturi aparent întîmplătoare, este evidentă. Împlinirea ei este parțială, nu în sensul lui «de aici pînă aici», ci în măsura în care mișcările sufletești ale tinerilor nu sînt subliniate ostentativ, în măsura în care maturizarea forțată pe care o aduce războiul nu este ilustrată, ci trăită. Cîțiva din cei șase cercetași români și sovietici ce salvează cu viața lor un tunel (acesta este miezul dramatic) sînt atît de tineri, încît au amintiri proaspete despre copilărie. Grișa și Duțu, mai puțin aplecați asupra lor înșiși decît ceilalți, copilăroși și spontani, sînt mai veridici și mai emoționanți (ca tipuri umane) decît locotenentul Denisov — șeful grupului — personaj obligat să poarte tot timpul o gravitate aspră, cu luciri reci, de oțel; dacă replicile lui n-ar ține și ele să o sublinieze, poate ar fi mai puțin supărătoare: iubitei i se adresează, și cînd e cazul, și cînd nu e, cu apelativul «sergent» (spus la modul serios). Singurele momente în care își îngăduie să uite uniforma și războiul sînt și ele anulate tot prin vorbe, de data aceasta prin fraze literaturizant poetice (aflat în genunchi în fața Mașei, îi mărturisește că o singură dată în viață a mai îngenuncheat: în fața unei «păduri de mesteceni arși»). De altfel dialogul suferă în cea mai mare parte de prea multă ticluire cu efect stînjenitor, atîta timp cît cei care-l rostesc nu sînt nici pe departe preocupați de frumusețea frazelor. Nu întîmplător personajele care vorbesc puțin sau foarte puțin se definesc convingător, nefiind forțate să-și traducă într-un anume mod, verbal, sentimentele: sobrul locotenent Petrescu sau bărbatul îndurerat de trădarea soției și rămas de atunci atît de posac încît toată lumea îi spune «mutu», transmit mai acut dramele subterane ale războiului. Judecarea, pe cap de personaj, a meritelor, a lipsurilor, și atîta tot, ar fi nedreaptă însă dacă am lăsa la o parte acele bune momente cinematografice ce punctează nu atît biografii particulare cît sudarea spirituală a unui colectiv; grija unuia față de viața celuilalt, o comunicare ce se stabilește de la sine, fără vorbe mari, despre abnegație și sacrificiu, sînt conturate discret (scena drumului la oraș sau cea a primei încercări de deminare a tunelului).

Finalul rotunjește filmul din cîteva mișcări scurte, care aproape că îl rezumă; propozițiunea «s-au înregistrat pierderi puține», pe care Mașa, singura supraviețuitoare a grupului, este obligată să o transmită prin radiotelegraf, adîncește fulgerător semnificația tragediei individuale și a celei colective a războiului, raporturile dintre ele. Este frumoasă (din punct de vedere dramaturgic) și emotionantă în sine această încheiere; singura reținere pe care ne-o provoacă este aceea că ne aruncă pradă amintirilor livrești, mai precis, acelei cutremurătoare fraze a lui Erich Maria Remarque: «Pe frontul de vest nimic nou».

Aleși cu atenție, interpreții, atît cei români cît și cei sovietici, și-au compus personajele nu după principiul partiturilor pentru solist, ci după acela al aducerii în prim plan a eroului colectiv.

Individualitățile actoricești nu s-au pierdut însă: Aleksei Loktev (Denisov) și Valentina Maleavina (Mașa) sînt aceiași actori pe care i-am cunoscut și altădată, surprinzător de interiorizați pentru vîrsta lor; Ion Dichiseanu (Petrescu), poate la prima sa întîlnire cu un rol pe care-l merita mai de mult, a îmbogățit vizibil personajul. Sinceri, fără efort, și în scenele ușor comice și în cele dramatice — Lev Prigunov (Grișa) și Florin Piersic (Duțu). Mai expresiv decît oricare altul, chipul «mutului» (A. Zverințev). În sfîrșit, debutantă în film, Margareta Pîslaru, într-un rol destul de convențional (Iulia, cîntăreața cu visuri distruse de război) dovedește ceea ce bănuiam: o disponibilitate artistică în stare să asimileze experiențele noi.

Lumina blîndă în care sînt văzuți aproape tot timpul eroii, cerul ce niciodată nu se prăbușește peste ei fac să se simtă din plin ochiul de maestru al reputatului operator Aleksandr Șelenkov (fost colaborator al lui Dziga Vertov).

Magda MIHĂILESCU

FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC

Prima săptămînă a lunii noiembrie prilejuiește, în cadrul unei manifestări devenite tradiționale, cunoștința cu cîteva din cele mai noi realizări ale studiourilor cinematografice sovietice. Vor fi prezentate filme aparținînd unor genuri diferite, de la poemul liric la parodia polițistă: **Balada din Hevsursk** (regia — S. Managadze), **Nimeni nu voia să moară** (regia — V. Jalakiavicius), **Călătorul cu bagaj** (regia — Ilia Frez), **Complotul ambasadorilor** (regia — Nikolai Rozanțev), **Feriți-vă automobilul** (regia — E. Riazonov), **Femeile** (regia — Pavel Liubimov).

Fotografiile 1 și 2 înfățișează imagini din ultimele două filme, deosebit de interesante:

1

1. Feriți-vă automobilul. Autorul «Nopții de carnaval», Eldar Riazonov, s-a aplecat mult în ultimii ani asupra posibilităților de exprimare comică. Verva lui s-a transformat într-o ironie fină, rîsul a căpătat o funcție critică accentuată. Cel mai recent film al său, «Feriți-vă automobilul», este o subtilă parodie polițistă, ale cărei resorturi țintesc nu atît să declanșeze comicul, conform legilor parodiei, ci mai mult să dezvăluie mici adevăruri mai mult sau mai puțin plăcute.

Într-un rol de compoziție neașteptat — un artist prin excelență modern: Innokenti Smoktunovski, ale cărui creații inteligente în «Hamlet» și «Nouă zile dintr-un an» l-au impus drept unul dintre cei mai interesanți actori contemporani.

2. Femeile — povestea cinematografică a lui Pavel Liubimov angajează, pe o cale delicată, un dialog cu spectatorul: dialog despre demnitatea și răspunderea femeii față de sine însăși, față de societate. Un trio actoricesc format din Inna Makarova (Omul meu drag), Nina Sazonova și Galina Iațkina feresc personajele de orice accent melodramatic.

2

Jeanne Moreau, marea actriță franceză pe care, în sfîrșit, o vom vedea pe ecranele noastre în «Falstaff», cea mai nouă creație a lui Orson Welles. Adevărat eveniment cinematografic.

fișă filmografică

ANDRZEJ WAJDA

S-a născut la 6 martie 1926 in orașul Suwalki din Polonia. A urmat Academia de pictură din Cracovia și Școala de cinematografie de la Lodz. A fost asistentul lui Aleksander Ford la filmul «Cei cinci din strada Barska».A realizat următoarele filme de lung metraj:

1954 — **Generația** (cu Tadeusz Lomnicki și Ursula Modrzinska);

1957 — **Canalul**, distins cu premiul special al juriului de la Cannes 1957;

1958 — **Cenușă și diamant** (cu Zbigniew Cybulski și Ewa Kryjzyewska);

1959 — **Lotna**;

1960 — **Inocenții fermecători** (cu Krystyna Stypulowska, Tadeusz Lomnicki, Zbigniew Cybulski);

1961 — **Samson** (cu Alina Janowska, Jan Ciercieski);

1962 — **Lady Macbeth din Siberia** (cu Olivera Marcovici, Miodrag Lazovici):

— **Dragostea la douăzeci de ani** (cu Barbara Lass, Zbigniew Cybulski).

un film de andrzej wajda:

CENUȘĂ

Un critic polonez semnala că filmul lui Wajda a stirnit discuții atit de incinse in rindul istoricilor, literaților și publiciștilor, incit «cititorul și auditoriul ar putea ușor să ajungă la demență dacă ar incerca să stabilească cine dintre adversari are dreptate. El alege calea cea mai simplă — merge la cinema». Reproșurile și nemulțumirile aveau in vedere, mai ales, nerespectarea cu sfințenie a literei unui roman de mare popularitate in Polonia, «Cenușă», al lui Ștefan Zeromski (publicat in 1914). Cartea, nefiind foarte cunoscută la noi (din păcate nici Wajda, cineast cu o distinctă personalitate, în afara căruia nu putem înțelege ceea ce s-a numit «Școala poloneză», nu este știut decit prin unul din filmele sale de început, Canalul),creația cinematografică ce ni se infățișează astăzi are, intr-un anume fel, avantajul de a fi privită, judecată și admirată pentru ceea ce reprezintă ea in sine. Nefiind sub tirania modelului literar, spectatorul nostru vede un film de Wajda, nu o ecranizare după Zeromski. Un film care poate să placă sau nu, dar in nici un caz nu te poate lăsa nepăsător.

În bogatul material epic al unei cărți ce aducea in paginile ei istoria Poloniei in perioada războaielor napoleoniene, cineastul a văzut nu un viitor spectacol istoric impresionant ci posibilitatea de a răspunde incă o dată, artisticește, propriilor sale intrebări și neliniști, de a relua, dintr-o altă perspectivă, cea a unui trecut mai îndepărtat, idei ce țin de universul omului contemporan. Destinul individului în raport cu istoria pare să fie o temă pe care o regăsim, sub diferite forme, în mai toate filmele lui Wajda. Din virtejul multelor evenimente politice și sociale ce constituie planul doi al acestui ultim film al său cineastul desprinde pregnant, pentru ceea ce ar constitui un prim plan, tragedia generației inșelate de iluziile, de promisiunile eliberatoare ale lui Napoleon. Neputința de a alege la timp, priceperea tirzie se plătesc fie cu viața, fie cu înfringerea demnității. Ceea ce este și mai groaznic, in viziunea lui Wajda.

Eroii Cenușei trăiesc — pe diferite trepte — dezamăgirea cutremurătoare de a fi crezut că angajarea, în orice condiții, alături de împăratul francez, chiar urmindu-l orbește in campaniile lui împotriva altor popoare, ar putea să aducă libertatea patriei lor.

Prințul Gintult, cinic și inchis in el, a incetat să lupte. A încetat să și viseze, căci a trecut prin experiența trădării polonezilor de către francezi la Mantua.

Rafal Olbromski, tinăr exaltat și nehotărit, deschis tuturor experiențelor vieții,și visătorul Krzysztof Cedro vor sorbi pină la capăt cupa amărăciunii: tragedia lor este aceea de a nu fi cunoscut legile unui implacabil mecanism care nu-i iartă pe cei care trăiesc romantic istoria. Orbit, bijbiind prin întinderile înghețate ale Rusiei după înfringerea din 1812, Rafal poartă cu el, simbolic, întreaga zvircolire a celui care a înțeles prea tirziu.

Această subliniere finală (ce amintește de sfirșitul lui Maciek, eroul filmului Cenușă și diamant, obligat să moară pe o grămadă de gunoi) aparține regizorului, nu cărții. Desigur, aici nu mai poate fi vorba de o simplă adăogire sau renunțare la ceva, ci de o adevărată impunere a unei alte modalități de a privi istoria, mai lucidă, mai contemporană. Cineastul a respectat romanul atita vreme cit «s-a înțeles» cu scriitorul; și s-a înțeles cum nu se poate mai bine în găsirea argumentelor faptice în stare să susțină direcția imprimată filmului de Wajda. Mai mult chiar, cineastul s-a lăsat furat de amploarea descrierilor din carte, transpunindu-le uneori cu fidelitate pe ecran (bătălia de la Saragoza, rătăcirile prințului Gintulț, viața de societate a nobilimii poloneze); poate atit de mult, incit grija sa de a stabili multiplele relații simbolice între imagini (definitorie pentru stilul lui Wajda) apare subțiată. De aici — desfășurarea uneori greoaie, mult prea tihnită, a filmului, ceea ce face ca Cenușa să fie mai puțin o lecție de cinematograf, ci, incontestabil, o lecție de interpretare a istoriei.

sunet și imagine

După cele șase semnale sonore, crainicul postului de radio anunță:«A fost ora 19». Colegul său de la televiziune e scutit de această îndatorire, deoarece telespectatorul vede și singur cadranul ceasornicului de pe micul ecran. Se evită, astfel, îmbinarea pleonastică a sunetului cu imaginea.

Am ales un exemplu extrem de simplu, elementar, pentru a sublinia cît de absurdă, de străină specificului televiziunii, este suprapunerea exactă a ceea ce ni se comunică prin viu grai cu ceea ce ni se înfățișează. Sînt împrejurări în care procedeul poate fi util, chiar indispensabil: pe ecran apare ceva într-adevăr nou, nemaivăzut, și vocea crainicului ne ajută să înțelegem imagini al căror sens nu l-am putea altminteri pătrunde. Cînd însă, într-un documentar din seria «Pentru cei ce n-au vizitat încă...» ni se arată o pădure și ni se comunică «Aceasta e pădurea», pentru ca ulterior să fim informați că rîul care curge sub ochii noștri e un rîu, în timp ce muntele din dreapta e, dimpotrivă,un munte, avem impresia că, din lipsă de imaginație, ni se oferă simultan pe două căi unul și același lucru.

Se desconsideră astfel marele privilegiu pe care televiziunea îl deține în exclusivitate: acela de a ni se adresa concomitent prin sunet și prin imagine și, ca atare, de a ne furniza într-un timp dat o cantitate dublă de informație. E un privilegiu care se transformă în contrariul său atunci cînd nu se profită de el: telespectatorul se plictisește și pierde orice interes pentru ceea ce i se expune cu supărătoare stăruință.

Și la emisiunile muzicale ar trebui să se țină seama în mai mare măsură de nenumăratele posibilități de îmbinare a planului vizual cu planul sonor. Oricît de ingenios ar fi operatorul, unghiurile din care îl poate filma pe cîntăreț în timpul unui concert sînt destul de puține. Ca să fim sinceri, nu toți cîntăreții buni sînt și foarte telegenici. Dar nici chiar cei mai arătoși dintre ei nu constituie realmente «un spectacol» cînd îi vedem, minute în șir, interpretînd una, două sau trei melodii. Experiența reușitelor filme muzicale realizate în studiourile televiziunii noastre și în alte studiouri, succesul pe care îl au amuzantele ghicitori muzicale cu desene animate ale televiziunii italiene ar putea să îndemne la o mai stăruitoare căutare de combinații și înscenări noi. Ceea ce s-a făcut pînă acum a fost de o valoare inegală, dar neîmplinirile se datoresc unor cauze exterioare, nu ideii în sine. Dacă emisiunea «Cînta în noapte o trompetă» n-a satisfăcut, vina este în primul rînd a coregrafiei lipsite de fantezie. În general însă, îmbinarea muzicii cu dansul, cu imaginea plastică sau cu alte manifestări ale frumosului care să se adreseze ochiului nostru ar trebui să devină o regulă, nu o excepție.

Pentru reluarea emisiunilor de inițiere muzicală (e de neînțeles întreruperea ciclului Euterpe și Terpsihora) televiziunea cere sugestii publicului dornic să se instruiască. De ce nu se adresează mai curînd celor cu o mare experiență în acest domeniu, cum este de pildă criticul muzical George Bălan, care organiza într-o vreme, la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" excelente audiții experimentale? Pentru a potența emoția artistică, el îmbina ascultarea muzicii cu dansuri anume create, cu imagini și jocuri de lumini și culori. Televiziunea ar putea profita de rezultatele pozitive ale acestei experiențe, adaptîndu-le specificului ei.

P.S. În schimb, nu e recomandabil să se prezinte pe micul ecran realizări artistice sărăcite, prin forța lucrurilor, de o dimensiune esențială. În filme ca «Umbrelele din Cherbourg» sau «Cînd vine pisica», culoarea nu e un simplu adjuvant care poate să existe sau să lipsească. Fără ea, filmul este pur și simplu anulat.

Felicia ANTIP

DON PABLO

de Francisc **MUNTEANU**

Ilustrație de Tia **PELTZ**

Cînd traversezi pentru prima oară ecuatorul în cadrul unei ceremonii scurte dar pline de haz, compania de navigație îți acordă o diplomă colorată plină de ștampile. Fiecare diplomă în parte este semnată de toți pasagerii navei, contrasemnată de căpitanul echipajului și, contra cost, evenimentul se poate sărbători cu un pahar de șampanie franțuzească Cordon Rouge. Am asistat la o asemenea ceremonie pe bordul unui avion german al companiei Lufthansa, m-am amuzat copios, dar la împărțirea diplomelor am rămas cu buzele umflate: se terminaseră imprimatele.

Comandantul navei și-a cerut scuze în numele lui și al companiei și eu i-am zîmbit. Ce altceva aș fi putut face?!

— Cînd veți traversa ecuatorul a doua oară vă asigur că n-o să rămîneți fără diplomă.

Aș fi avut o replică dar n-am vrut să-l jignesc. Aș fi vrut să-i spun că unui om îi e dat poate să traverseze ecuatorul doar o dată la două sute de ani. Bineînțeles, dacă nu e agent comercial sau navigator.

Tot restul călătoriei pînă la Montevideo am zîmbit pentru ca ceilalți călători să nu vadă că sînt supărat. Traversam Atlanticul cu un grup gălăgios de studenți argentinieni care se reîntorceau în patrie după o absență de patru ani. Erau cu toții absolvenți ai Facultății de litere din Barcelona. Spre nemulțumirea echipajului, cîntau și dansau carioca, avionul tremura din toate încheieturile și ori de cîte ori treceau stewardesele, două nemțoaice înalte, fardate și rimelate, le îmbrățișau și le gustau rujul de pe buze. Stewardesele erau supărate dar nu foarte, și își găseau din ce în ce mai des treburi în salonul rezervat pentru turiști.

Mi-am adus aminte de această primă călătorie peste ecuator în sala de așteptare a aerogării Leonardo da Vinci din Roma. Aveam în buzunar biletul dus și întors Roma-Mar del Plata. Din clipa cînd am intrat în trupul burduhănos al Boeingului 909 al companiei Alitalia știam că nu voi rămîne fără diplomă de traversare a ecuatorului. Nu eram la bord decît vreo treisprezece sau paisprezece călători: niște funcționari brazilieni, cîțiva emigranți din Sicilia și un mic grup de călugărițe din Sao Paulo care vizitaseră trei săptămîni Vaticanul. Călătoria începuse prost de la început: îndată după decolare am intrat în raza unui ciclon: fulgerele apăreau cînd în stînga, cînd în dreapta avionului. Fețele călătorilor erau luminate ca la jocurile de artificii. Călugărițele se rugau cu glas tare, își ofereau sufletele lor curate cerului, sicilienii își închipuiau cruci dar înjurau de mama focului, iar brazilienii horcăiau într-un somn sănătos de oameni bine hrăniți. Ne-am bucurat cu toții cînd am aterizat la Dakar. Furtuna o lăsasem în urmă; aici, la marginea pustiului și a continentului, era liniște: dinspre ocean adia un vînt cald cu miros de pește și fructe dulci, putrede. Un singur zumzet surd al instalației de aer condiționat al sălii de tranzit tulbura liniștea nopții africane. Funcționarii aeroportului circulau desculți, vorbeau în șoaptă de parcă ar fi umblat în biserică. Am mai luat cu noi cîțiva turiști americani, babete obosite și fardate strident și doi tineri căsătoriți, negri, care plecau în voiaj de nuntă la Copacabana. La Recife am aflat că Alitalia nu eliberează diplome de traversare a ecuatorului. Iată-mă deci a doua oară fără mult-rîvnita diplomă.

A urmat Rio de Janeiro cu aeroportul său mic și murdar, Sao Paulo, apoi Montevideo, unde am aflat cu satisfacție că actele mele nu erau în regulă. Trăiască birocrația! Știam că pînă la urmă totul se va rezolva, dar pînă atunci, trei-patru zile voi fi nevoit să stau în capitala Uruguayului. Tovarășii de la agenția noastră comercială, anunțați, erau la aeroport, mi-au reținut cameră la hotel și m-au rugat să nu fiu neliniștit deoarece demersurile pentru obținerea vizelor argentiniene s-au și făcut. I-am asigurat că nu sînt neliniștit, că voi aștepta răbdător, mai ales că pînă la începerea Festivalului filmului de la Mar del Plata erau încă trei zile.

Cunoșteam orașul: cu un an în urmă am prezentat filmul «La patru pași de infinit» la Cineclubul național al studenților. Am stat atunci cinci zile la Montevideo, am colindat pe jos tot orașul, am vizitat tot ceea ce era demn de vizitat, mai mult chiar: am căscat gura la vitrinele aurarilor de pe Avenida Agraciada, am stat ore întregi pe băncile din fața piscinei din Plaza Independencia admirînd cele trei nimfe din calcar din mijlocul bazinului. Îmi aduc aminte că atunci cînd am părăsit orașul am avut senzația certă că-l văd pentru ultima oară. De aceea l-am privit lung din avion, cu o stranie tristețe, dorind să-mi întipăresc în minte culoarea aceea cafenie a estuarului La Plata, micul mușuroi numit pompos Muntele de Asucar, pe care l-a admirat și marele Magellan la 10 ianuarie 1520 de pe puntea Trinidadului. Mi-am dezlipit cu greu ochii de casele mici, pitite în umbra palmierilor, de străzile argintii, drepte, de verdele acela ciudat, obositor, al parcurilor.

Tovarășii de la agenția comercială m-au dus la hotel și eu i-am rugat să-mi înlesnească un drum la Punta del Frio. A fost locul ce-mi plăcuse cel mai mult în scurta vizită pe care am făcut-o în Uruguay. De altfel de aici începe și povestirea lui don Pablo.

La Punta del Frio, așa cum îi spune și numele, este totdeauna frig. Dinspre sud bate un vînt rece, pătrunzător, purtînd stropii ca de gheață ai valurilor rebele. «Balta» — așa e poreclit aici Oceanul Atlantic — la Punta del Frio este totdeauna agitată. Din străfunduri, ca și cum s-ar îneca simultan sute de mii de oameni, «Balta» horcăie înfundat, își poartă pînă departe în larg valurile de culoarea oțelului, ca de acolo, cu forțe noi, să se reîntoarcă vijelios și să se izbească de stîncile de o culoare neverosimilă, ruginie, ce împrejmuiesc șoseaua care șerpuiește de-a lungul malului. Prin aceste locuri pescarii nu se încumetă să iasă în larg: privesc doar cu ochi răi apa cenușie și cîntă. Cîntecele lor se aseamănă cu zbuciumul oceanului: sînt ritmate, motivele melodice se întrerup brusc ca să reînceapă și mai sălbatic. Singurul instrument cu care se acompaniază băștinașii regiunii Puntei del Frio e o tobă înfundată care se bate cu amîndouă palmele, pentru a i se curma parcă orice vibrație.

În cel mai estic punct al Puntei del Frio, cocoțat pe niște stînci abrupte sîngerii, se află un bufet cu uși joase, durat numai din piatră. Pînă și pomii din interiorul bufetului din salonul Grande sînt turnați din beton menit să sfideze parcă vegetația luxuriantă de pe coastă. Proprietarul bufetului, don Vincentio, e un indian înalt, cu umerii osoși și cu niște mîini lungi ca niște vîsle de pirogă. Fața lui, gălbuie ca o coală de pergament expusă la soare, e rotundă și fără riduri. Privindu-l, ai impresia că un tapițer dibaci i-a întins pielea feței, din care cauză și ochii îi sînt mici, migdalați. Privea totdeauna fix, ca păsările de noapte, și era imposibil să-i ghicești gîndurile cînd stătea minute în șir cocoțat, nemișcat, pe tejghea. Cînd l-am văzut pentru prima oară, cu un an în urmă, tot pe tejghea stătea, legănîndu-și picioarele în ritmul unei melodii transmise de la tonomat.

— Ce dorești, estranhero?

Însoțitorul meu, șoferul agenției noastre comerciale, îl cunoștea mai de mult. I-a făcut un semn cu mîna, ceea ce în limbajul lor însemna «o băutură scurtă, adică tare».

— Tequilla și Cola! — dădu dispoziție don Vincentio și ospătarul, tot un indian cu păr negru, lins, și cu o mustăcioară subțire ca o sfoară, ne turnă un lichid de culoarea humei în două pahare mari de cristal.

Rachiul mirosea a iod și a papură. Don Vincentio mă privi cu ochi mici, șireți:

— Îți place, estranhero?

— Nu.

Cu mișcări leneșe coborî de pe tejghea și vărsă conținutul paharelor într-o chiuvetă.

— Prostule! — se adresă ospătarului. Nu vezi că oaspeții sînt străini?

Speriat, ospătarul ne turnă rachiu dintr-o sticlă cu o etichetă azurie.

De astă dată băutura nu mirosea decît a papură. Era la fel de tare ca și cea de culoarea humei, poate nu atît de tulbure.

— Înnădește-l cu Cola, estranhero. Face bine.

Însoțitorul meu s-a reîntors la mașină să repare ceva și am rămas singurul client în salonul Grande. Era sezon mort, viața era monotonă la Punta del Frio.

— Ce caști gura, prostule? — țipă deodată don Vincentio spre ospătar. Du-te în bucătărie.

Ospătarul se cutremură: în ochi îi apărură niște licăriri galbene pline de ură. Zîmbi totuși supus și ieși din încăpere. Aș fi vrut să-l întreb pe don Vincentio de ce era nevoie să țipe la ospătar, dar el îmi ghici intenția și-mi spuse ca într-o doară:

— Aici, estranhero, trebuie să țipi la oameni. Sînt puturoși și dacă nu-i ții de scurt ți se urcă pe cap.

Nu i-am răspuns. În fond, e treaba lui cum se comportă cu oamenii. El se cufundă într-o tăcere obositoare și nu-l preocupa decît legănatul picioarelor. Eu am înnădit Tequilla cu Cola și băutura deveni suportabilă. Priveam plictisit spre ferestrele care dădeau spre terasă, unde o femeie tînără, cu rochia mulată pe corp, spăla geamurile. Lucra încet, se întindea leneș să ajungă canaturile de sus ale ferestrei, se unduia și în această legănare involuntară era plină de grație de parcă ar fi efectuat cine știe ce mișcări necunoscute de dans. Alături, printr-o ferestruică tăiată în piatră, se vedea ocea-

nul învolburat, valurile care se spărgeau cu o regularitate aproape matematică de stîncile roşii, colţuroase. Mă cuprinse o nostalgie bolnăvicioasă; totul era cenuşiu în jur: cerul, marea, tavanul şi podeaua, salonul Grande. Totul, în afară de rochia colorată a femeii care spăla geamurile. Dar această pată colorată în loc să învioreze peisajul îi sublinia şi mai mult monotonia. La ce ar putea oare să se gîndească o indiană tînără, cu un corp unduitor, plin de sănătate, cu dinţi albi şi buze cărnoase, aici, la marginea pămîntului? La întrebarea asta n-am aflat niciodată răspuns şi fata aceea cu rochia ei colorată a rămas în memoria mea aşa cum rămîne imaginea unui petic de cer albastru şi foarte transparent la un început de primăvară.

Glasul răguşit al lui don Vincentio m-a făcut să tresar:

— De ce nu mi-ai spus că e douăsprezece, animalule?

Ospătarul, care revenise în salonul Grande, se cutremură. O clipă am avut senzaţia că vrea să riposteze, dar nu făcu decît să se rezeme şi să răspundă smerit, cu supunere:

— Stupiditatea mea, don Vincentio nu merită din partea dumneavoastră o enervare atît de mare, cu atît mai mult cu cît data viitoare, la ora care împarte ziua în două, vă voi anunţa la timp.

Cuvintele sunau pompos, dar felul cum le rostise el erau pline de ură reţinută. Eram convins că ospătarul ar fi în stare oricînd să înfigă un cuţit în spatele patronului său.

— Dacă se mai întîmplă o dată, te dau afară! Adu carnea!

Ospătarul alergă la un frigider imens, scoase o halcă de carne de vită şi o puse pe tejghea în faţa lui don Vincentio. Îi întinse şi un cuţit lung de măcelar. Patronul, cu o îndemînare demnă de invidiat, tăie cîteva felii lunguieţe, le înveli în ziar şi porni spre ocean. L-am urmărit de la fereastră: în apropierea apei se opri, vîrî două degete în gură şi începu să fluiere. Pe urmă culese un pumn de pietricele şi le aruncă în valuri. Se auzea pînă la bufet cum ţipa:

— Don Pablo! Don Pablo!...

L-am întrebat pe ospătar cine e don Pablo.

— E singurul prieten al lui don Vincentio. O focă. Sînt prieteni de vreo doi ani. De trei ori pe zi îi duce mîncare — arătă cu degetul arătător spre frunte în semn că patronul e sărit puţin.

Îmi părea rău că nu l-am însoţit pe don Vincentio la alimentarea lui don Pablo. Oricum, rareori se întîmplă ca un om să se împrietenească cu o focă.

— Şi cînd se duce din nou la don Pablo?

— La trei sfertul zilei — mă lămuri ospătarul. La şase. Numai să nu uit să-i amintesc.

La şase fix eram şi eu pe mal; stăteam rezemat de o stîncă şi fumam degajat, ca şi cum m-aş fi aflat întîmplător acolo. Priveam apa şi discul palid, roşcat, al soarelui care luneca spre valurile arţăgoase ale «bălţii». Erau colorate şi cerul, şi apa: cerul era portocaliu-violet, iar apa, ca o supă de roşii, roşiatică şi transparentă.

Don Vincentio sosi la ora exactă, începu să fluiere, apoi aruncă un pumn de pietricele în apă. Apărură o mulţime de foci. Don Vincentio continuă să fluiere pînă ce se ivi şi don Pablo. Era o focă mai în vîrstă, voluminoasă, cu luciri cenuşii. Îşi făcu loc în apropierea unei stînci pe jumătate scufundate în apă, goni celelalte animale mai pirpirii şi-şi legănă trupul spre don Vincentio. Acesta îi vorbi:

— Que tal, don Pablo?

Foca clătină din cap.

— Nada?...A trecut şi cea de-a patruzeci şi noua zi de cînd a plecat Margueritta...

Ochii de nasturi ai focii sclipiră argintii în timp ce animalul îşi balansa trunchiul într-un echilibru total. Don Vincentio aruncă feliile de carne una cîte una şi don Pablo, sprinten, neînchipuit de sprinten, le înhăţă fără să lunece de pe stîncă. Don Vincentio îi vorbi tot timpul: că e trist, că fără femeie zilele i se par mai lungi, că se macină, că Dumnezeu s-a purtat necorect cu el, că nu s-ar fi aşteptat la aşa ceva din partea lui... După ce aruncă şi ultima felie de carne, îl salută cum îl saluţi pe un om:

— Asta manana, don Pablo... Buenas noches.

Pe urmă, cu mişcări sigure, sări de pe o stîncă pe alta şi dispăru în direcţia bufetului.

Am rămas multă vreme pe mal; am stat pînă ce soarele căzu în ocean şi noaptea începu să se caţere pe cer. La început părea doar o umbră care se ridică din ape, pe urmă totul se întunecă brusc şi sus, deasupra capului, se aprinse argintiu şi rece Crucea Sudului.

Am înnoptat la bufet şi am stat toată noaptea de vorbă cu don Vincentio: i-am povestit de ţara Ardealului, de Deltă, de liniştita şi bătrîna Dunăre, de Marea noastră Neagră, de brazi, de bucuriile şi necazurile celor care ne-am născut în apropierea Carpaţilor. N-a vrut să creadă că la noi nu există oameni cu moşii, proprietari de case cu multe etaje, că la noi în ţară nu există americani. Dar cînd a auzit că nu avem nici palmieri, a spus că viaţa trebuie să fie totuşi grea acolo. Don Vincentio credea în Dumnezeu, în spirite şi în prietenia cu don Pablo. A fost însurat, l-a bănuit pe ospătar că trăieşte cu nevasta sa, dar, slavă Domnului, s-a înşelat: Margueritta a fugit singură la Montevideo; a fost de cîteva ori după ea în oraş dar ea nu vrea să se reîntoarcă la Punta del Frio. Ei, viaţa de aici i s-a părut foarte monotonă; voia să trăiască printre oameni, să vadă lumină, reclame de neon şi în special fotbal jucat de echipa ei preferată, Penarol.

L-am întrebat de ce vorbeşte atît de urît cu ospătarul.

— Pentru că pe vremea cînd Margueritta era încă aici, ea îi zîmbea tot timpul.

— Dar ăsta nu e un motiv să-l înjoseşti mereu! Şi, pe urmă, într-o zi omul acesta s-ar putea să se răzbune... Nu ţi-e teamă, don Vincentio?

— Teamă? De el?... E un laş, e un cîine, n-are curajul să ridice mîna împotriva mea... E neam de servitor...

A doua zi l-am însoţit pe don Vincentio din nou la malul «bălţii». Valurile crescuseră peste noapte stropind toate stîncile, trebuia să calci cu atenţie, să nu aluneci. Don Pablo apăru la fel ca şi în prima zi: îşi legănă graţios trupul hidrodinamic spre prietenul de pe mal. După consumarea ultimei felii de carne dispăru în larg.

Gonind din nou cu maşina spre Punta del Frio, eram nerăbdător să-l revăd pe don Vincentio. Îmi şi imaginam ce mutră o să facă. Desigur că nu se aştepta la această vizită inopinată. Cînd l-am părăsit în urmă cu un an îmi spusese:

— Acum ne despărţim ca la cimitir. Ca şi cum unul dintre noi ar muri. Ca şi cum am muri amîndoi. N-o să ne mai vedem niciodată, don Francesco. Balta e mare, n-o treci cu una, cu două. Stupidă e viaţa, nu-i aşa don Francesco?

— Nu ştiu! — i-am răspuns. Probabil că n-o să ne mai vedem, dar eu am să povestesc despre tine, despre prietenia ta cu don Pablo şi, pentru mine, în felul acesta o să exişti totdeauna.

Am oprit chiar în faţa bufetului. M-a primit ospătarul cel vechi, cu mustaţa subţire ca o sfoară. Nu m-a recunoscut imediat. M-a întrebat ce doresc. I-am spus:

— Tequilla de papură fără miros de iod. Tequilla şi Cola.

— Aa, senor Francesco...

Salonul Grande era gol. Numai în spatele tejghelei stătea o femeie înaltă cu păr negru, măsliniu, cu trăsături frumoase. Avea sprîncenele negre îngroşate cu dermatograf şi buze senzuale date cu un ruj deschis, palid, bine ales pentru pielea ei cafenie.

— Margueritta, dumnealui e senor Francesco de dincolo de baltă. A fost şi anul trecut pe la noi. Îmi permiteţi, senor, să vă prezint pe nevasta mea: Margueritta.

— Şi don Vincentio? — am întrebat nedumerit.

— Vincentio? Cum, n-aţi auzit? Au scris şi ziarele despre el. A murit încă în primăvară. A fost beat şi a vrut să-l hrănească pe don Pablo. M-a rugat să-l însoţesc. A alunecat de pe stînci. Cînd l-au aruncat valurile la mal, era zdrobit...

Ospătarul părea stînjenit. Îşi lăsă privirile în pămînt şi continuă ca pentru el...

— S-a întors şi Margueritta la înmormîntare şi a rămas aici... Trăim cum putem... Hai, Margueritta, grăbeşte-te! Un Tequilla pentru don Francesco... Da, de acolo. Din sticla aceea cu etichetă azurie... Asta îi place. Rămîneţi mult timp la noi?

— Nu, senor. Cîteva minute doar. Trebuie să mă reîntorc la Montevideo. Am vrut doar să-l văd pe don Pablo. Ai cumva carne?

— Desigur, senor.

Am coborît pe mal. Am fluierat şi am aruncat pietricele în apă. Au apărut o mulţime de foci, dar n-am reuşit să-l identific pe don Pablo. Am aruncat feliile de carne spre foci şi am privit trist «balta» agitată. Cerul înnorat era la fel de cenuşiu ca oceanul. Numai crestele valurilor erau albe ca nişte tăişuri de săbii. M-am despărţit de don Pablo cum te desparţi de cineva în cimitir:

— Adios, don Pablo!

PAGINI DIN ISTORIA SPIONAJULUI (XIII)

gestapo, s.d., abwehr

«Kaiserii fug, generalii rămîn»... Această cunoscută zicală s-a născut atunci cînd, în momentul înfrîngerii Germaniei, Wilhelm al II-lea a fugit în Olanda. Aceeași zicală s-ar putea parafraza în felul următor: «Generalii trec, spionii rămîn». Așa s-a întîmplat și în Germania.

Cînd Walter Nicolai, fostul șef al spionajului german din primul război mondial, s-a prezentat în 1919 la Berlin cu arhiva serviciului său secret,i s-a spus s-o ardă. Tînăra Republică Germană avea alte griji decît reorganizarea serviciului de spionaj. Nicolai, încrezător în viitorul spionajului «său», nu a ars nimic, ci a ascuns cele 48 000 de dosare la o moșie din Prusia, apoi le-a transportat la Berlin, oferind arhiva lui Alfred Hugenberg, mare capitalist și viitor ministru al lui Hitler.

Hugenberg a înțeles importanța acestei arhive. Cei doi, Hugenberg și Nicolai, au înființat o societate secretă numită «Die Spinne» (Păianjenul) care, la începuturile sale, avea o singură sarcină: să țină la zi faimoasele fișe ale colonelului Nicolai. Puțină vreme după aceea, în 1920, «Die Spinne» și-a lărgit activitatea, unind elementele revanșarde — în primul rînd ofițeri care au jurat să rămînă pe veci dușmanii Franței — ca și pe aceia care considerau că principalul dușman al Germaniei este guvernul social-democrat, însăși Republica Germană. Serviciile lărgite ale lui Nicolai, devenit colonel în retragere, au fost mutate în clădirile concernului Hugenberg și funcționau sub denumirea nevinovată de «Ubersee-Dienst» (Serviciul de peste mări).

În această perioadă Walter Nicolai s-a apropiat foarte mult de generalul Ludendorff care, după ce a fost învins în primul război mondial, a devenit apostolul «războiului total». Or, Nicolai știa bine că un «război total» implică și organizarea unui «spionaj total». De altfel, în 1932 el a avut prilejul să-și expună în persoană teoria despre «spionajul total» la München, în prezența lui Goebbels, Himmler, Hess, Rohm și al altor conducători hitleriști.

CINE INTERCEPTEAZĂ PE CINE?

Îndată după venirea la putere a lui Hitler și înființarea Gestapoului (1933), naziștii au pus bazele spionajului total intern, care avea rolul de a împiedica orice discuție privind dogmele naziste și de a înlătura, prin metodele cele mai bestiale, pe toți cei ce îndrăzneau să se îndoiască de «perfecțiunea» regimului. Printr-un sistem atotcuprinzător care începea cu Gauleiterul (conducătorul unei regiuni administrative) și mergea pînă la Blockleiterul (care controla 40-60 de gospodării), totul era pus în slujba spionării populației. Hitleriștii au organizat și o uriașă rețea de spioni benevoli, la care s-a adăugat o armată de agenți, apoi toate organizațiile de tineret, cele sportive și culturale.

Cine va fi stăpînul acestui vast sistem care a transformat Germania într-o uriașă închisoare? Pentru a hotărî această chestiune, o luptă acerbă a început să se desfășoare între conducătorii naziști rivali. Gestapoul, organizat de fapt încă în 1933 de către Göring în Prusia, a trecut peste un an în mîinile lui Himmler. Göring a înființat un «Institut de cercetări» care avea monopolul interceptării convorbirilor telefonice interne, a emisiunilor de radio și a telegramelor. Acest «institut» supraveghea și convorbirile purtate din Germania cu străinătatea, și telegramele din sau pentru străinătate. Hitler găsea pe biroul lui în fiecare dimineață rapoarte ample extrase din convorbirile telefonice ascultate și înregistrate peste noapte. Sistemul acesta îi dădea lui Göring o putere considerabilă și de aceea a refuzat să-i cedeze lui Himmler institutul său. Gestapoul însă a acționat singur, instalînd aparate de ascultare și de înregistrare «la domiciliu». În multe cazuri valetul unui ministru sau camerista soției demnitarului erau agenți ai Gestapoului care, retrași în camera lor, ascultau liniștiți discuțiile din salon. Mai tîrziu Gestapoul a interceptat și convorbirile telefonice, astfel încît Himmler era informat chiar și de convorbirile personale ale lui Göring...

«Fiecare dintre acești potentați lupta împotriva rivalilor săi... Hitler considera că această rivalitate întreținea o întrecere sănătoasă și era de părere că supravegherea reciprocă i-a împiedicat pe acești oameni, însetați de putere și de bani, să devină primejdioși». (J. Delarue: «Istoria Gestapoului»).

Să vedem acum ce s-a întîmplat între timp cu colonelul Nicolai, stegarul «spionajului total». Cînd militarii, în frunte cu generalul Von Blomberg, au cerut numirea sa în postul de conducător al Abwehrului (denumirea prescurtată a serviciului de contraspionaj al armatei, adică al Wehrmachtului), Goebbels a protestat, spunînd că Nicolai este prea bătrîn și că «național-socialismul nu-i va ierta niciodată că a furnizat informații insuficiente cu ocazia desfășurării bătăliei de pe Marna». (Știm că în septembrie 1914 aliații au oprit pe Marna înaintarea germană.) Sub presiunea generalilor însă, Hitler a acceptat, și Nicolai, cu gradul de general, a reocupat fostele sale birouri din Ministerul de Război.

Cartierul general al Gestapoului la Berlin. Prinz-Albrecht Strasse nr. 8. Această adresă a devenit simbolul teroarei și al bestialității.

Așadar, fugise, e drept, Kaiserul, dar rămăseseră și generalii, și spionii lui, pentru a începe împreună, din vreme, pregătirea celui de-al doilea război mondial, lucruri demonstrate și de faptul, aparent de mică importanță, pe care-l relatăm mai jos.

ÎN CAZUL UNEI DEBARCĂRI...

«Acum vreo douăzeci de ani (în jurul anului 1934 — n.a.) — povestește Ladislas Farago în cartea sa «Secretele spionajului» — eram funcționar la agenția berlineză a ziarului «New York Times» și mă ocupam cu vînzarea fotografiilor de actualitate. Un bun client al nostru, Herr Götz, se prezenta în fiecare zi la ora 10 și timp de exact două ore examina cu multă atenție pozele, alegînd unele și plătind prețul uzual: 5 mărci bucata». Farago relatează, în continuare, că într-o zi Herr Götz a devenit mai vorbăreț și a povestit că este maior al Abwehrului hitlerist.

— Obținerea de informații privind modificările realizate pe bordul vaselor de război britanice, de pildă, ne-ar costa și eforturi mari, și bani mulți — a spus Herr Götz. Dar iată — și a luat o fotografie proaspăt sosită de la New York — o poză excelentă a crucișătorului Leander, făcută cu ocazia vizitei sale la Valparaiso, în Chile. Acesta este tipul cel mai recent din seria crucișătoarelor de tip Ajax. A fost lansat în 1931. Am s-o cumpăr și am s-o examinez cu lupa, comparînd-o cu alte fotografii existente în dosarul nostru. Poate o să descopăr unele modificări la calibrul tunurilor, la turelele bastimentului. Așa am descoperit, de pildă, că crucișătoarele de tip Effingham au redus calibrul la artileria principală și că blindajul a fost întărit la cuirasatele din clasa Renown și Repulse. Sau iată fotografia asta: plaja de la Brin3ghton. Nu-i nimic deosebit. Dar este o vedere minunată de ansamblu a plajei, pe cînd noi nu avem decît cîteva poze mai mici, luate dintr-un avion comercial. Or, în cazul unei debarcări în Anglia...

În 1934 — anul în care Herr Götz examina cu lupa fotografiile — Abwehrul

În această fotografie apar Heydrich (stînga) și Himmler (al doilea din dreapta) în 1937, cînd primul a ajuns deja șeful Gestapoului și al S.D.-ului, iar Himmler șeful suprem al întregii poliții germane, dependent numai de Hitler. Fotografia a fost făcută cu ocazia unei vizite oficiale la conducătorii fasciști din Italia.

«Împărații fug, generalii și spionii rămîn». Cazul colonelului Walter Nicolai, fostul șef al spionajului german în primul război mondial, ilustrează această zicală. După război el a devenit întemeietorul «spionajului total» și și-a reluat postul cu gradul de general. Fotografia îl arată în timpul primului război mondial.

nu avea încă la dispoziție nici aparatul, nici sumele necesare pentru scopurile «spionajului total». Iată însă că în 1936 S.D. (Sicherheitsdienst), creat încă în 1931 ca organ de securitate al SS-ului, s-a contopit cu Gestapoul sub conducerea elevului lui Himmler, Reinhardt Heydrich. O dată cu aceasta serviciile de spionaj naziste au căpătat o nouă extindere.

Heydrich a folosit și el sistemul de ascultare dar, ca să spunem așa, în alte împrejurări decît Göring și Himmler. Heydrich, care frecventa des bordelurile, știa bine că obișnuiții acestor case de plăcere făceau acolo, în conversațiile lor cu «fetele», tot felul de confidențe. Heydrich a creat deci salonul Kitty, o elegantă casă de întîlniri. Tehnicienii S.D.-ului și ai Gestapoului au montat în toate camerele și la bar multe microfoane, iar în pivniță au instalat aparate de ascultare și de înregistrare. Arthur Nebe, vechi expert al poliției de moravuri, a fost însărcinat cu recrutarea «fetelor», printre care s-au încadrat — din «patriotism» — chiar femei din înalta societate. În scurt timp salonul Kitty a devenit un local la modă, frecventat și de diplomați și ziariști străini. Se pare că S.D. a obținut pe această cale, oarecum insolită, numeroase informații prețioase. Se întîmpla ca și Heydrich să facă cîte o inspecție la «salonul» lui. Atunci avea însă grijă — după cum relatează J. Delarue în «Istoria Gestapoului» — ca microfoanele să fie scoase din funcțiune...

▲

O fotografie a marelui stat major german în toiul războiului mondial? Nu! Clișeul, care a fost făcut în 1922 la München, deci patru ani după înfrîngerea Germaniei, arată că «generalii au rămas»... În centrul fotografiei: Hindenburg, al doilea din dreapta, Ludendorff, apostolul «războiului total».

Ceva mai tîrziu a fost creat S.D.-Ausland (sau «extern»), care a purtat și denumirea de Serviciul secret pentru străinătate. Din acest moment se naște o adevărată pepinieră de organizații puse în slujba «spionajului total».

O NOUĂ FORMĂ A AGRESIUNII

Ausland Organisation (A.O.), organizația partidului nazist pentru străinătate, și *Volksdeutsche Mittelstelle* se ocupau, în aparență, cu readucerea în patria mamă a tuturor cetățenilor de origine germană. În realitate aceste organizații erau niște oficine de spionaj care au contribuit din plin la crearea «coloanei a cincea» în Austria, Cehoslovacia, Franța, Anglia, S.U.A. etc.

A.P.A. a lui Rosenberg (biroul de politică externă al partidului nazist) primise sarcina de a face propagandă nazistă în rîndurile opiniei publice străine. Prin A.P.A. naziștii au cumpărat zeci de ziare străine, au corupt ziariști de extremă dreaptă și politicieni din diferite țări. Traducătorii din A.P.A. scriau zilnic o revistă a presei din 300 de ziare străine și redactau, în același timp, informații ample — după știrile apărute în ziare — despre tendințele politicii mondiale.

Dar nu numai organizațiile amintite pînă acum se ocupau cu efectuarea «spionajului total». În fapt toate ministerele și instituțiile germane au fost adaptate acestui scop. Informațiile soseau la Berlin cu sutele de mii. Niciodată în istoria lumii, nici o țară, nici un guvern nu a fost atît de complet informat asupra situației forțelor interne ale adversarului.

Acest sistem nu era folosit numai pentru obținerea de informații asupra viitorilor adversari (și chiar și aliați) ai Germaniei hitleriste, ci i se încredințase și misiunea de a submina forțele interne ale dușmanului. Așa s-a născut așa-zisa «coloană a cincea» (despre care am mai vorbit și vom mai vorbi și mai tîrziu), formă de acțiune necunoscută în istoria serviciilor secrete de pînă atunci. Spionajul de tip vechi, ca să spunem așa, a fost o chestiune mai mult militară. Aparținînd Ministerului de Război, el a folosit, în majoritatea cazurilor, profesioniști. «Spionajul total» a devenit o «cauză generală» a guvernului nazist, a milioane de hitleriști, a unor pături destul de largi. Nici cu această formă a spionajului nu ne-am întîlnit în trecut, iar guvernele țărilor care mai tîrziu au fost atacate de naziști nu și-au dat seama decît prea tîrziu de pericolul ce-l reprezenta pentru ele această situație nemaiîntîlnită în istorie. În același timp însă spionajul militar german propriu-zis, care cerea totdeauna multă precizie, s-a «dizolvat», într-un anumit sens, în masa mare de diletanți.

«Spionajul total» s-a făcut remarcat și prin metodele sale banditești, care corespundeau atît spiritului ideologiei naziste cît și scopului urmărit: pregătirea războiului de jaf și cotropire. Hitler a vrut acest război, l-a vrut cu orice preț. Cum generalii săi știau că potențialul militar al celui de-al III-lea Reich era net inferior celui al adversarilor, ei au vrut să întrebuințeze sistemul lor de spionaj pentru a slăbi forța inamicului încă înaintea începerii războiului. Din acest punct de vedere, uriașa organizație a «spionajului total» oglindea relativa slăbiciune militară a Germaniei.

CAZUL BERTHOLD JAKOB

La începutul anului 1935, cînd hitleriștii făceau tot posibilul să ascundă proporțiile reînarmării Germaniei, un anume Berthold Jakob a publicat în Elveția o carte de 172 pagini în care a descris organizarea comandamentului Wehrmachtului, enumerînd ofițerii care compuneau statul său major, șefii grupurilor de armată și chiar și secțiile de infanterie blindată, de creație foarte recentă! Jakob a dat în cartea sa o listă de 168 generali activi, cu note biografice foarte precise. Cînd această cărticică a ajuns pe masa sa, Hitler a avut o criză de nervi. S-a hotărît atunci răpirea lui Jakob și interogarea lui, la Berlin.

Un agent al Abwehrului, Hans Wesemann, a fost însărcinat să-l atragă într-o capcană pe Jakob. Wesemann s-a instalat în Elveția, aproape de frontiera germană, și, luînd masca unui refugiat german, a reușit să intre în legătură cu mai mulți antifasciști care emigraseră în Germania. Apoi, după ce și-a creat o anumită reputație de om cu idei progresiste, i s-a adresat lui Jakob, invitîndu-l la Basel pentru a discuta cu el, chipurile, un proiect literar.

Jakob a sosit în acel oraș împreună cu soția sa. Wesemann i-a așteptat la gară, iar după ce au instalat-o pe doamna Jakob într-un hotel, cei doi bărbați s-au dus la restaurant. La un moment dat agentul german a turnat un somnifer în paharul lui Jakob. Peste o jumătate de oră o mașină a Gestapoului gonea pe șoseaua care duce spre Berlin...

Automobilul negru a mers direct pînă în capitala Reichului și s-a oprit în fața cartierului general al Gestapoului din Prinz-Albrecht Strasse. Într-o cameră de la etajul doi pe Jakob îl aștepta o comisie compusă din militari și civili, în frunte cu însuși generalul Nicolai.

În fața comisiei care asculta cu încordare, între șeful spionajului german și «acuzatul» Jakob s-a angajat următoarea conversație:

— Spuneți-ne, domnule Jakob, de unde ați obținut informațiile pentru blestemata asta de carte?

— Tot ceea ce se găsește în cartea mea provine din relatările și știrile publicate în presa dumneavoastră. Eu declar, de pildă, că generalul Haase este comandantul diviziei a 17-a de la Nürnberg. De unde știu? Dintr-un necrolog publicat în presa acestui oraș. Necrologul unei personalități — nu are importanță despre cine e vorba — anunță că la înmormîntare a asistat și generalul Haase, recent sosit la Nürnberg pentru a prelua comanda diviziei a 17-a.

— Dar mai departe, alte surse...

— Nu, domnule general, numai presa dumneavoastră. Iată, de pildă, într-un ziar din Ulm am descoperit la rubrica evenimentelor mondene cîteva rînduri despre căsătoria fiicei colonelului Wierow cu maiorul Stemmermann. Știrea relata că Wierow comanda regimentul 35 din divizia a 32-a, iar despre maiorul Stemmermann se spunea că este șeful transmisiunilor acestei divizii.

Răpirea lui Jakob ilustrează faptul că spionajul hitlerist întrebuința de la începutul reorganizării sale metode bazate pe violență chiar în afara hotarelor Germaniei. Este adevărat că Jakob a fost eliberat, pentru că soția sa a făcut totul pentru a-și regăsi soțul și pentru că Elveția a reclamat în mod energic punerea sa în libertate. Nu trebuie însă să uităm că răpirea aceasta s-a întîmplat în 1935, cînd poziția internațională a lui Hitler era încă destul de șubredă. Pe de altă parte, nici Gestapoul nu era încă acea putere unică, inatacabilă și temută, cum avea să devină cîțiva ani mai tîrziu.

Cartea lui Berthold Jakob a sunat, în 1935, ca un avertisment adresat întregii Europe. Acest avertisment a trecut însă neobservat. Spionajul total s-a dezvoltat nestingherit, devenind — după cum spuneau naziștii — un spionaj activ. Adică o vastă rețea care nu s-a ocupat numai cu organizarea culegerii informațiilor, ci a pregătit o serie de acțiuni bazate pe violență. Printre acestea figurau mai întîi organizarea asasinatelor politice, apoi provocările diplomatice și militare pentru declanșarea războiului. În primul rînd însă asasinatele politice...

Ion ASZÓDY

1

2

3

dialog cu cititorii

din nou despre bîlciul cîmpulungean

În nota intitulată «Bîlci tradițional și liniște tradițională» publicată în nr. 34 al revistei se subliniau cîteva aspecte negative legate de amplasarea bîlciului anual, care impietează asupra liniștii și odihnei cîmpulungenilor. În legătură cu aceasta Sfatul popular al orașului Cîmpulung-Muscel arată în adresa de răspuns că «problema mutării bîlciului a fost discutată în repetate rînduri» dar că pînă acum nu a fost găsită o soluție convenabilă. În încheierea adresei, Sfatul popular orășenesc Cîmpulung asigură că problema mutării bîlciului într-un loc mai potrivit rămîne totuși în studiu.

„flacăra“ și... matematica

Cititoarea Marioara Leu din Brăila este elevă în clasa a X-a și pasionată de matematică. Drept care ne scrie: «Citesc cu regularitate revista «Flacăra». Majoritatea articolelor sînt foarte interesante. Numai ceea ce mă preocupă pe mine nu se găsește în paginile revistei: matematică...» Ne pare rău pentru tînăra noastră cititoare. Nu ne-am propus niciodată să devenim o revistă de matematică, de vreme ce există una, cu o bună tradiție — «Gazeta matematică și fizică». Se cuvine totuși să arătăm că revista noastră a tratat tematica aplicațiilor matematicii în cele mai diverse ramuri ale activității umane. Am cita, pe această linie: interviul cu acad. Gr. Moisil, intitulat «Ecuațiile în viața dv.», un articol dedicat matematizării științei semnat de acad. Nicolae Teodorescu, un altul despre teoria informației și utilizarea mașinilor electronice la descifrarea unor texte străvechi etc. Vom continua pe această linie.

Tov. Leu crede de asemenea că revista noastră ar putea publica date din viața unor matematicieni români sau străini. O astfel de sugestie poate fi tradusă în viață. Începutul îl vom face cu biografia marelui matematician român David Emmanuel, care ne-a fost cerută de un alt cititor. Nu împărtășim însă, tovarășă Leu, părerea dv. potrivit căreia «fetele disprețuiesc matematica». Vă infirmă procentul foarte mare de studente la toate facultățile de matematică și fizică din țară.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Otilia Gheorghe, elevă, 18 ani, Brăila, str. Miron Costin 50: teme diverse, ilustrate; Dem. Dobrescu și Nellu Nacu, ingineri, Ploiești, str. Eminescu 9, ap. 7: teme diverse, cinema, ilustrate; Gheorghe Rău, strungar, Brașov, str. Dr. Petru Groza 12, bl. 2, sc. B, ap. 3: literatură, sport, ilustrate; Aurel Bolba, proiectant, com. Măguri-Răcătău, rn. Huedin: sport, cinema, ilustrate; Marian Maxim, lăcătuș, 19 ani, Lupeni, str. Bărbăteni, S.F.U., nr. 38: teme diverse, cinema, ilustrate; Cornelia David, învățătoare, com. Lopătari, rn. Buzău: ilustrate; Marcela Balea, elevă, 17 ani, Buzău, str. Dorobanți 117: ilustrate; Nuța Furca, elevă, 16 ani, com. Cristur 319, rn. Deva: cinema, ilustrate; Gabriela Șenchea, elevă, 15 ani, Lipova, str. N. Iorga 8: cinema, ilustrate; Vasilica Țolea, profesoară, com. Bordușelu, rn. Slobozia: teme diverse, cinema; Mariana Petrică, elevă, Pitești, str. Cuza Vodă 6: cinema; Titus Bujor Burza, elev, 18 ani, Hunedoara, C.M. 3, et. 7, ap. 71: sport, ilustrate; Petre Peniu, muncitor, 24 ani, Întreprinderea piscicolă Jurilovca, sat Lunca, rn. Istria: teme diverse, ilustrate; Iuliana Puștea, elevă, 19 ani, Oradea, str. Timișoarei 5: teme diverse; Emilian Mateescu, lăcătuș, 19 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie 4, bl. C.M. 4, ap. 41: artă plastică, schimb de lucrări de arte plastice; Gheorghe Anuichi, muncitor, 21 ani, Arad, str. V. Alecsandri 5, ap. 12: sport, ilustrate; Nicolae Florescu, sudor, 23 ani, Brăila, str. Roșiori 398: teme diverse, ilustrate; Carmen Popovici, funcționară, 21 ani, Timișoara, str. I. Văcărescu 15: muzică, ilustrate; Titi Ionescu, laminator, 22 ani, Oțelul Roșu, str. Ștefan cel Mare 16: cinema, ilustrate; Mihaida Popescu, elevă, Tr. Măgurele, str. 6 Martie 14: cinema, ilustrate; Constantin Cernat, elev, Suceava, Școala pedagogică: cinema, ilustrate; Mariana Buja, absolventă liceu, București, str. Principatele Unite 51, rn. N. Bălcescu: muzică, literatură, ilustrate; Laura Mihăiță, elevă, 16 ani, Sighișoara, str. Gheorghe Gheorghiu-Dej 46: teme diverse; Petru Buzatu, mecanic, 19 ani, Brașov, str. Poenelor 2: cinema, sport, ilustrate; Iuri Milica, lăcătuș, 24 ani, Constanța, bd. Lenin 156: teme diverse, geografie, ilustrate; Florentina Gorea, Comitetul raional al femeilor, Toplita, reg. Mureș-Autonomă Maghiară: teme diverse, ilustrate; Gheorghița Bălan, elevă, Reșița, cartier Moroasa, pav. 12: teme diverse; Ovidiu Ștefan, operator chimist, Piatra Neamț, str. Ștefan cel Mare 32: teme diverse; Anișoara Godeanu, elevă, Eforie-Sud, str. Cloșca 15: cinema, ilustrate; Marinela Gavrilă, elevă, 17 ani, Iași, șos. Sărăriei 32: cinema, muzică, ilustrate; Angela și Nicoleta Dulcea, eleve, Rm. Vîlcea, zona 1 Mai, bl. 6, sc. B, et. 3, ap. 11: cinema, ilustrate; Roxana Liliana Moldoveanu, învățătoare, 23 ani, Rm. Vîlcea, zona 1 Mai, bl. 18, sc. A: pedagogie, ilustrate; Constantin Romeo Radu, elev, Rm. Sărat, str. Dobrogeanu-Gherea 54: cinema; Terezia Urban, coafeză, 18 ani, Chișineu-Criș, str. Teilor 1, reg. Crișana: cinema, ilustrate; Sanda Lăzărescu, elevă, Galați, str. N. Bălcescu 1: cinema, ilustrate; Rodica Aștefănoaie, elevă, Iași, str. Culturii 2: teme diverse, cinema, ilustrate; Georgeta Folea, elevă, Aiud, str. Lenin 3, reg. Cluj: fotodiscuri, ilustrate; Ionelia Dumitru, profesoară, sat Tichilești, com. Horia, rn. Hîrșova, reg. Dobrogea: muzică, cinema, ilustrate; Ioan N. State, muncitor, 19 ani, Iași, str. Cloșca 12 A: ilustrate.

în cîteva rînduri

Constantin Brăileanu — Timișoara. 1) Pentru fotografia trimisă vă mulțumim, dar nu vedem ce întrebuințare i-am putea da, deoarece nu întrunește un minimum de calități tehnice necesare reproducerii în revistă. 2) În ce privește trecutul Galațiului, vă invităm să citiți istoria acestui oraș în nr. 27/1966 al revistei, la rubrica «Orașele patriei».

Stelică Vasile — com. Calomfirești. 1) De regulă noi însoțim publicarea pe copertă a fotografiei vreunui actor român sau străin de o notă biografică sau de un medalion. 2) Și dv. sînteți unul dintre zecile de cititori care au salutat publicarea anchetei «Divorțul, o soluție?» Vă mulțumim pentru aprecierile pozitive ce le

Sînteți invitați să ne indicati:
INTERPRETUL DV. PREFERAT; CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI

Ca și anul trecut, revista «Flacăra» vrea să cunoască părerea:

«CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?»

și

«CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1966?»

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea pe plic «Pentru ancheta «Flacării» — **trebuie să cuprindă părerile dv. privind:**

1) Cel mai bun actor român de film văzut în 1966.
2) Cea mai bună actriță română de film văzută în 1966.
3) Cel mai bun actor străin de film văzut în 1966.
4) Cea mai bună actriță străină de film văzută în 1966.
5) Cel mai bun film românesc vizionat în 1966.
6) Cel mai bun film străin vizionat în 1966.
7) Cel mai bun actor român de teatru văzut în 1966.
8) Cea mai bună actriță română de teatru văzută în 1966.
9) Cel mai bun interpret român de muzică ușoară ascultat în 1966.
10) Cea mai bună interpretă română de muzică ușoară ascultată în 1966.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

cititorii foto-grafiază

1 Gingășie – Nicolae NEGRUȚIU.

2 Ce e nou în ziar? – Iosif IEREMI.

3 Finisaj – D. BALINT.

faceți în legătură cu această anchetă.

Eugenia I. Sion — Teleajen. Conform dorinței exprimate în scrisoare, vă răspundem la această rubrică. 1) Ne bucură că ați apreciat ancheta realizată cu prilejul deschiderii teatrelor bucureștene. Materialele pe teme de teatru vor sta totdeauna în atenția noastră. 2) Actorului dv. preferat scrieți-i pe adresa Teatrului «Lucia Sturdza-Bulandra», bd. Schitu Măgureanu 1, Bucuresti.

Eugenia Ionescu — Găesti. 1) O evocare a vieții și carierei neuitatei cîntărețe franceze Edith Piaf a fost făcută în «Flacăra» nr. 23, pag. 19, sub titlul «O inimă care se exprima prin voce». Vă invităm s-o citiți. 2) Pentru a vă include adresa la rubrica dorită era necesar să ne fi comunicat și profesiunea dv. Vă rugăm a reveni.

Vasilica Roșca — com. Tichiriș, rn. Focșani. 1) Despre Focșani, într-un număr viitor, la rubrica «Orașele patriei». 2) Solicitați fotografia lui Dan Spătaru pe copertă! Dar ea a apărut relativ recent (nr. 16/1966). 3) Adresa dv. să apară repede! Ne pare rău, dar o putem publica numai atunci cînd îi va veni rîndul.

Elena Macovei — Mizil. 1) Actorului Valentin Plătăreanu scrieți-i pe adresa Studioului de televiziune, căsuța poștală nr. 111, București. 2) Parte din dorințele dv. privind cîntăreții menționați în scrisoare vor fi îndeplinite — sperăm — treptat.

Cornel Theodorescu — Timișoara. 1) Presupunerile dv. cu privire la Richard Widmark sînt întemeiate. 2) Am semnalat organelor în drept carențele privind difuzarea presei în orașul dv.

Adriana Lupu — Timișoara. 1) Citiți răspunsul dat cititoarei Angela Voicu, Satu Mare, în nr. 43. 2) Am reținut sugestia privitoare la formația de muzică ușoară la care vă referiți. 3) Precum vedeți și din acest număr, nu am abandonat ciclul «Din istoria spionajului».

Perpetuînd o tradiție a revistei noastre, vă invităm să contribuiți la desemnarea
CELOR MAI BUNI SPORTIVI AI ANULUI 1966

În răspunsurile dv., care pot fi trimise pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea «Pentru ancheta Flacării», vă rugăm să indicați, pe baza performanțelor obținute în cursul acestui an:

1) Cel mai bun sportiv român.
2) Cel mai bun sportiv de peste hotare.

Pe baza răspunsurilor dv. revista «Flacăra» va întocmi clasamentele finale.

Rezultatele anchetei vor fi publicate în numărul de Anul nou.

cititorii întreabă

mărturii ale trecutului

«Pe marginea articolului intitulat «In Scheii Brașovului», publicat în «Flacăra» nr. 37, aș dori să aflu noi amănunte în legătură cu vechimea bisericii Sf. Nicolae».

Ion GEORGESCU, București

Răspunde dr. docent în științe GH. CRONȚ, șef de sector la Institutul de istorie «N. Iorga» al Academiei Republicii Socialiste România.

Ca și alte monumente de artă gotică din Transilvania, biserica evanghelică din Brașov, numită după incendiul din 1689 Biserica Neagră, ilustrează remarcabila dezvoltare a arhitecturii medievale pe teritoriul țării noastre. Construirea ei a durat aproape o sută de ani, începînd de la sfîrșitul secolului al XIV-lea. Cronica bisericii fixează începerea lucrărilor în anul 1383, dar zidirea nu era terminată nici în 1474, după cum arată un document din acel an. Construcția a fost restaurată în secolul al XVIII-lea. Prin această construcție brașovenii au izbutit să depășească toate celelalte monumente gotice transilvănene din epoca respectivă.

Dar mai veche decît Biserica Neagră este biserica din Scheii Brașovului, care are și semnificația istorică de a oglindi prioritatea culturii românești în Țara Bîrsei. În documentata sa monografie intitulată *Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului* (vol. I, Brașov, 1943, pag. 20, 49, 244) Candid C. Mușlea arată cu argumente convingătoare că această biserică ortodoxă datează, în prima ei înfățișare, din anul 1299 sau din anii imediat următori.

Urmărind convertirea la catolicism a populației ortodoxe din Transilvania, papa Bonifaciu IX semnala prin bula sa din 15 decembrie 1399 că «în orașul Corona, care popular se numește Brașov, infidelii (adică ortodocșii) au o biserică a lor» (Zimmermann-Werner-Müller, *Urkundenbuch*, III, Hermannstadt, 1902, pag. 24).

Este biserica scheienilor. Dacă papa a putut să menționeze în 1399 această biserică socotind-o un așezămînt necatolic, înseamnă că la acea dată ea avea o existență binecunoscută. De atunci și pînă în timpurile moderne toate încercările papilor de a cîștiga pe scheieni pentru unirea cu Roma au rămas zadarnice. Biserica lor, refăcută și întreținută cu sprijinul românilor din sudul și estul Carpaților, oglindește neîntrerupta tradiție și dezvoltare a culturii românești în condițiile societății feudale. Admirînd acest valoros monument de cultură, N. Iorga repeta scheienilor: «Nu știți ce comori aveți aici».

Ca și cetățile dinainte de pătrunderea maghiarilor, vechile biserici și mănăstiri transilvănene sînt mărturii ale continuității și dezvoltării culturii românești pe teritoriul patriei noastre. Izvoarele istorice menționează asemenea așezăminte ale populației românești începînd din primii ani ai secolului al XI-lea. Ele s-au dezvoltat în veacurile următoare. În scrisoarea sa din anul 1204 adresată episcopului de Oradea, papa Inocențiu III semnalează mănăstiri «grecești» în Transilvania. Acestea erau așezăminte «ortodoxe» de cult și de cultură ale românilor autohtoni (Hurmuzaki, *Documente*, I, 1, nr. 54 și 55; *Documente privitoare la istoria românilor*, C. veac. XI-XIII, vol. I, nr. 130).

Ca instituție reprezentativă a societății medievale, biserica a consacrat stratificarea feudală a acestei societăți; totodată, deținînd monopolul culturii, ea a organizat principalele centre de activitate cărturărească și artistică. Asemenea centre culturale deveniră apoi și mărturii ale solidarității românilor din cele trei țări ale lor: Transilvania, Țara Românească și Moldova. Referindu-se chiar la faptul că vechiul monument de cultură din Scheii Brașovului s-a dezvoltat și cu sprijinul efectiv al muntenilor și moldovenilor, N. Iorga constată că «Oriunde vom cerceta în Ardeal, vom găsi și în cheltuiala de bani și în artă dovada solidarității conștiente a poporului românesc din toate provinciile» (*Buletinul Comisiunii monumentelor istorice*, anul XVII, 1924, pag. 11).

istoria unui instrument muzical

«Cum a evoluat acordeonul de-a lungul anilor?»

Ing. I. PERȘINARU
com. Goicea Mare, reg. Oltenia

Răspunde compozitorul MIȘU IANCU.

Printre strămoșii acordeonului de azi sînt citați: instrumentul chinez «SCENG», instrumentul numit «REGAL» (foarte răspîndit în Europa) și, în cele din urmă, «HARMONIUMUL» — de diverse tipuri — printre care cel denumit ORGANO-ESPRESSIVO, inventat în anul 1810, s-a bucurat de prețuirea lui Cherubini. Gossec, Adam și a altor reputați compozitori.

Aprecierea acestor maeștri pentru instrumentul cu ancii libere (lame metalice vibratoare fixate la un singur capăt) s-a datorat remarcabilelor calități de sunet pe care acest instrument le oferea.

Majoritatea autorilor care s-au preocupat însă de istoricul acordeonului sînt de acord că instrumentul, în forma lui modernă, poate fi atribuit lui C. DAMIAN din Viena care, la 6 mai 1829, l-a brevetat «în favoarea sa și a fiilor săi» și, bineînțeles, în favoarea... iubitorilor de muzică.

Ca în cazul atîtor altor invenții, apariția instrumentului a fost semnalată, aproape simultan, în locuri diferite: în Germania (SCHLIMBACH și ESCHENBACH — 1816, BUSCHMANN — 1822), în Austria (ANTON HECKEL — 1818), în Anglia (Charles WHEATSTONE — 1829), în Rusia(N.I. BELOBORODOV — 1870), în Italia (Mariano DALLAPÉ — 1870).

Pînă la finele secolului al XIX-lea acordeoanele moderne (cromatice) se construiau numai cu butoane. În prima decadă a secolului al XX-lea a apărut pentru mîna dreaptă — care execută melodia — claviatura asemănătoare celei a pianului (clape albe și negre).

Ne aflăm acum în fața acordeonului în forma lui de azi, căruia fabrici de renume mondial (HOHNER — Germania, SCANDALLI, SOPRANI sau DALLAPÉ — Italia, CAVAGNOLO et MEAUGIN — Franța etc.) nu i-au mai adus decît perfecționări de construcție, prin folosirea unor oțeluri superioare la realizarea lamelor vibratoare, introducerea metafonului (cazul fabricațiilor italiene) sau a registrelor, ceea ce conferă instrumentului posibilități de schimbare a timbrului comparabile cu cele ale orgilor. În cadrul perfecționărilor obținute, se cuvine să precizăm că s-a ajuns pînă la acordeonul cu 110 clape și 140 butoane la bas. Toate aceste date ne arată cît de întinse au devenit posibilitățile instrumentului.

Trebuie să subliniem că asemenea acordeoane moderne și corespunzătoare tuturor exigențelor se fabrică în ultimii ani și la noi în țară (fabricile DOINA și TIMIȘ).

Prezent ca instrument solistic sau de ansamblu în formațiile de muzică populară, în orchestrele de muzică distractivă și de dans sau în orchestrele teatrelor muzicale, întîlnit ca acompaniator al grupurilor vocale sau al formațiilor corale, cîștigînd mereu sufragiile mulțimii, acordeonul a înfrînt prejudecata care-l situa în afara formațiilor simfonice. Maeștri ai muzicii, seduși de paleta coloristică a sunetului său sau pentru obținerea unor efecte speciale, i-au făcut loc și în orchestra simfonică. Nu e nevoie să-i cităm decît pe P.I. Ceaikovski care a folosit acordeonul în «Suita pentru orchestră» op. 53, pe U. Giordano (actul III din «Fedora»), Alban Berg (actul II din «Wozzeck») și Paul Constantinescu în excelenta și expresiva sa operă «O noapte furtunoasă».

pe scurt

Pavel Crețu, Bacău. 1) Nu ne este prea clară întrebarea dv.: oare vă referiți la discipline sportive noi sau relativ noi — cum ar fi, să zicem, schiul pe apă? Vă interesează precis un anumit sport sau vreți să cunoașteți istoria sporturilor în general? Vă rugăm să reveniți cu precizări. 2) Despre August Treboniu Laurian vom publica un articol special.

Gheorghe Magheru, Oradea. Sesizarea dv. critică am publicat-o în nr. 42. Iată acum răspunsul la întrebările puse. 1) Prietenul dv. are dreptate: navele cu perne de aer pot atinge asemenea viteze. 2) Primul metrou din lume a fost construit la Londra între anii 1860 și 1863. Avantajele transportului în comun cu mijlocul acesta subteran de locomoție constau în aceea că descongestionează circulația urbană și mărește viteza de transport a pasagerilor din marile orașe. 3) A vedea ceva «prin prisma» altui fapt e o expresie figurativă. Precum se știe, în fizică, prisma este o piesă optică de forma unei prisme geometrice, constituită dintr-o substanță transparentă. O asemenea piesă optică are proprietatea de a dispersa, reflecta, polariza etc. razele de lumină. Cînd privești o sursă de lumină printr-o prismă, capeți din această cauză o altă imagine a acelei surse (respectiv a unui obiect luminat) decît dacă-l privești cu ochiul liber. De aceea prin expresia amintită se înțelege aprecierea unui fapt, a unui fenomen, ca fiind privit printr-o optică specială. 4) Expresia «drapel coborît în bernă» nu are nici un alt înțeles decît acela pe care-l cunoașteți: drapelul coborît la jumătatea suportului său, în semn de doliu. Cuvîntul «bernă», ca și expresia în totalitatea ei, sînt luate din limba franceză.

Nicu Păltineanu, Brașov. 1) Nu există vreo organizare specială pe tărîmul «autostopului». 2) Am prezentat uneori moda masculină a sezonului respectiv — și vom mai face acest lucru și în viitor. Arătați-ne concret ce ați mai vrea să publicăm și vom încerca să vă satisfacem dorințele. 3) Este prematur să vă comunicăm performanțele tehnice ale viitorului autoturism românesc — și cu atît mai puțin să vă spunem dacă va fi superior unuia sau altuia dintre autoturismele produse în alte țări. Sîntem convinși însă că specialiștii noștri vor porni de la ultimele cuceriri ale tehnicii în acest domeniu și că ne vor da un autoturism românesc cu care într-adevăr ne vom putea mîndri. Bineînțeles că, la timpul său, vom scrie și în revista noastră despre acest autoturism. 4) Scriindu-ne, comunicîndu-ne părerile și dorințele dv., prin aceasta ați și devenit corespondentul nostru.

Lucica Iorga, Bîrlad. 1) In romanul «Vicontele de Bragelona», ca și în alte creații ale lui Alexandre Dumas-tatăl, majoritatea faptelor și personajelor sînt creații ale fanteziei autorului (inclusiv faptele la care vă referiți), ficțiunea literară îmbinîndu-se însă uneori și cu faptul istoric autentic. 2) Coperta pe care ați așteptat-o cu atîta răbdare — Alain Delon — precum vedeți, a apărut, ca și continuarea documentarului despre tendințe și vedete în muzica ușoară.

Anda Alexandrescu, Huși. Actorului Silviu Stănculescu îi puteți scrie pe adresa Teatrului muncitoresc C.F.R., calea Giulești 16, rn. 16 Februarie, iar actorului Șerban Cantacuzino, pe adresa Teatrului de copii și tineret «Ion Creangă», str. G-ral Eremia Grigorescu, rn. 30 Decembrie, București.

G. Constantinescu, București. După Miguel Fleta, Jussy Björling în numerele trecute, va urma în revistă, la aceeași rubrică, și biografia cîntăreței dv. preferate, Joan Sutherland.

Nicolae Gheorghiu, Ploiești. Alexandru Macedon (Alexandru al III-lea, cel Mare), unul dintre cei mai iluștri conducători de oști pe care i-a cunoscut istoria, a trăit între anii 356 și 323 î.e.n. Fiu al regelui Filip al II-lea al Macedoniei, el a primit în copilărie educația cea mai aleasă pe care ar fi putut-o primi cineva în acele timpuri, avîndu-l ca mentor pe unul dintre cei mai mari învățați ai antichității, pe Aristotel. Tatăl său murind în anul 336, Alexandru devine rege al Macedoniei la vîrsta de 20 de ani. Cucerește pe rînd toate cetățile grecești și pornește o serie de războaie de cucerire. Învingînd oștile persane într-o serie de bătălii, el creează un uriaș imperiu, care se întinde de la Dunăre pînă la fluviile Nil și Ind, cuprinzînd cetăți și teritorii vestite, ca Tyrul, Sidonul, Egiptul, Babilonul etc. Cuceririle lui au drept urmare înlăturarea parțială și temporară a crizei sistemului sclavagist grec, deoarece au deschis un cîmp larg pentru colonizarea greacă, pentru dezvoltarea meșteșugurilor și a comerțului. N-a apucat să-și îndeplinească toate visurile de cucerire, murind bolnav de friguri, în vîrstă de numai 33 ani. După moartea sa, imperiul pe care l-a creat, sfîșiat de luptele dintre succesorii săi, s-a prăbușit repede. Figura sa a devenit însă legendară, intrînd în literatura orală a mai tuturor popoarelor europene, printre care și în literatura noastră populară (romanul popular «Alexandria» este cunoscut la noi din secolul al XVI-lea).

V. SILVIAN

FOILETON

DE UNDE TE CUNOSC?

De un ceas stau și mă uit la d-ta dar nu reușesc să-mi aduc aminte de unde te cunosc. Și totuși undeva te-am mai văzut. Figura d-tale, chipul acesta de om blazat la 23 de ani, privirea ironică și buzele disprețuitoare îmi sînt foarte cunoscute. Dar de unde? Se pare că n-ai o profesie prea bine definită. Te plimbi toată ziua... Stai! Cred că îmi amintesc! Atunci, pe bulevard, nu erai d-ta acela care acostai femeile cu un tupeu și o îndrăzneală ce i-a lăsat «ca la dentist» pe amicii d-tale de bulevard? Aveai o metodă infailibilă, cu «porumbițo»..., cu «cafeluța»..., cu... Și parcă tot d-ta erai la meci cînd te-ai «hărțuit» puțin cu individul acela stupid ce susținea că Rapidul... Ce îndrăzneală să te contrazică, ba să-ți mai și strige în urechi «Hai Petrolul!» Bine i-ai făcut! Las-că tot stăteau de pomană ăia de la Salvare!

Și cu toate astea te-am mai văzut undeva. Pare-mi-se că la cinematograf, cînd băteai zgomotos din picioare, însoțindu-te de fluierături, pentru ca filmul să înceapă mai repede și să nu fii sculat de pe locul care nu era al d-tale. Ți-am apreciat atunci și «glumele» teribil de «spirituale» pe care le făceai în timpul filmului cu glas tare și de care te amuzai apoi de unul singur în mod foarte copios. Cît despre palmele ce-au răsunat la un moment dat în sală nu pot afirma că ți-au fost adresate d-tale întrucît întunericul nu lăsa să se observe obrazul înroșit. E bun și întunericul la ceva!

Te privesc cu atenție. Ești puțin schimbat acum, dar nu, nu te pot confunda, fiindcă ai fost singurul care în acea seară ai stricat buna dispoziție ce domnea în restaurant. Știu, știu, erai puțin «grizat» și te enerva nodul strîmb de la cravata ospătarului. D-ta, cu simțul d-tale estetic... În tărăboiul care s-a iscat ai «uitat» să-ți plătești și consumația. Deh, se mai întîmplă! Noroc de taxiul în care te-au zvîrlit repede prietenii. D-ta în fond ești un om civilizat. Uite, mi-am amintit cum, în autobuz, ai cedat locul unei bătrîne... Stai! Mi se pare că iar confund. Acela nu puteai fi d-ta pentru simplul motiv că în acel moment pe d-ta tocmai te apostrofa un călător că prea te-ai «îndrăgostit» deodată de peisajul citadin pe care, oricum, îl puteai admira și din picioare. Politicos, te-ai mulțumit să-i zici ceva «de dulce» ăluia cu morala și să-ți vezi mai departe de fereastră.

De fapt totul ți s-a tras de la reuniunea de sîmbătă seara: «puștoaica» aia a avut îndrăzneala să te refuze la dans, refuz care te-a făcut să vezi roșu înaintea ochilor. Ți se întîmpla așa ceva pentru prima oară. Și ce dacă erai cu cămașa descheiată pînă la brîu? Așa se poartă, nu? Las-că i-ai dat o lecție... Aveai doar de apărat un prestigiu! Cînd ai văzut că sar cu toții pe d-ta, ai pus mîna pe un scaun și... Doamne ce «bal» a mai fost! Cînd te-ai predat, ai făcut-o cavalerește: din scaun îți mai rămăsese o așchie. Ai capitulat, dar cu fruntea sus: jignirea a fost spălată! Așa că iată-te acum tuns chilug, ascultînd nedumerit rechizitoriul procurorului, în timp ce mintea ți-e frămîntată de o chinuitoare întrebare: «Cum, toate astea numai pentru că am stricat un scaun?!?»

Victor SIMION

C. Clay (alias Mohamed Ali) în două ipostaze publicitare: în stînga, înaintea meciului cu englezul Cooper, și în dreapta, într-o excursie la piramide.

din nou despre clay *)

Din anul 1892, cînd James J. Corbett l-a învins pe John Sullivan prin KO în repriza a 21-a la New Orleans (în primul meci de box disputat cu mănuși), istoria pugilismului a cunoscut 22 de campioni mondiali la categoria grea. O galerie pestriță de personaje sportive, albi, negri, metiși, temperamente și caractere diferite, boxeri tari ca stînca și loiali ca Jack Dempsey sau Joe Louis, calmi și subtili ca Gene Tunney, mlădioși și modești ca Floyd Patterson, giganți și neîndemînatici ca Primo Carnera, perfizi și truculenți ca Jeffries sau Sonny Liston, talentați și fanfaroni ca Burns sau Cassius Clay, iată cîțiva dintre cei mai renumiți cavaleri ai mănușilor de șase uncii, îndrăzneți, puternici, care au ridicat la un înalt nivel arta boxului.

Meciurile pentru titlul mondial la categoria grea au înscris unele dintre paginile cele mai dramatice și pline de pasiune din istoria sportului. De-a lungul anilor, milioane de amatori ai luptei pe ring au trăit emoțiile unor meciuri rămase celebre cum au fost cele dintre John Sullivan și James Corbett, Dempsey și Tunney, Max Baer și Primo Carnera, Joe Louis și Max Schmeling etc. Începînd din anul 1937, cînd Joe Louis a intrat în posesia titlului prin victoria asupra lui Jimmy Bradock, cu o întrerupere de 3 ani (cauzată de succesul italo-americanului Rocky Marciano), categoria grea a fost domeniul incontestabil al pugiliștilor de culoare. Ultimul reprezentant al «dinastiei de abanos» este Cassius Clay. Rareori activitatea unui boxer a produs atîta vîlvă și a stîrnit atîtea discuții și controverse ca aceea a lui Cassius.

Născut la 17 ianuarie 1942 la Louisville (Kentucky), Cassius a început să boxeze de la vîrsta de 15 ani. In scurta sa carieră de amator a fost învins doar de două ori și atunci în meciuri cu parteneri stîngaci (Johnson și Johnny Hampton).

În 1960 se clasează pe primul loc la turneul «Golden gloves» (mănușa de aur), în limitele categoriei semigrea, și este selecționat în echipa S.U.A. pentru Jocurile Olimpice de la Roma. În septembrie 1960, pe ringul de la Palazzo dello Sport, Cassius îl învinge în finală pe polonezul Zbigniew Pietrzykowski. Printre spectatorii prezenți la acest meci se afla, instalat într-unul din fotoliile de ring, un bărbat între două vîrste care urmărea foarte atent lupta. Distinsul gentleman era însăși domnul William Cutchins, președintele lui «Brown and Williamson Tobacco Corporation» care fabrică țigaretele Viceroy și Raleigh. Om trecut prin multe și cu fler în afaceri, mister Cutchins a văzut în pumnii negrului din Louisville o mică mină de aur. Din seara aceea Cassius Clay a încetat să fie amator, intrînd sub tutela unui așa-zis «sindicat de administrație» patronat de W. Cutchins. care își asuma nobila misiune de a-l lansa în marile bătălii pugilistice. Beneficiile realizate de «epitropii» lui Cassius Clay se ridică la frumușica sumă de 3 milioane dolari. Protejatul e plătit cu un salariu lunar, după cum sună contractul care va expira la sfîrșitul acestui an.

Cassius Clay a susținut primul meci ca profesionist la 2 noiembrie 1960, cînd l-a bătut prin KO pe Tunney Hunsaker. De atunci a disputat încă 25 de întîlniri și le-a cîștigat pe toate. Doar Doug Jones în 1963, la New York, și George Chuvalo în 1966, la Toronto, au rezistat pînă la capăt în meciurile cu Cassius. Ceilalți au pierdut înainte de limită. O dată cu trecerea la profesionism, boxerul negru s-a făcut remarcat nu numai prin forța pumnilor, ci și printr-o activitate extrasportivă care-l înfățișa pe rînd autor de poeme, prezicător, recitator în cabaretele din Greenwich Village, adept al sectei «musulmanii negri» și pelerin la piramide. Inteligent și pozeur, Cassius știa să-și facă și publicitate.

Cassius Clay a devenit campion al lumii la 2 februarie 1964, după ce l-a învins (prin abandon în repriza a 7-a) pe Sonny Liston. Și-a apărat cu succes titlul de 6 ori: în meciul revanșă cu Liston, apoi cu Patterson, Chuvalo, Cooper, London, Mildenberger. Dar lucrurile nu sînt atît de simple cum ar părea la prima lectură a acestui palmares. Ascensiunea lui Cassius Clay la centura supremă, a fost însoțită de scandalul de la Miami, cînd Liston era învinuit că s-ar fi lăsat bătut deoarece pariase pe șansele adversarului său! Ancheta nu a putut dovedi «combinația», însă cazul a stîrnit o violentă dispută între diversele foruri pugilistice care, în funcție de interesele respective, recunoșteau sau contestau valabilitatea titlului mondial cîștigat de Cassius. De altfel, existența mai multor «organisme» care-și revendică fiecare dreptul de a decide în afacerile atît de încîlcite ale «artei nobile», contribuie la menținerea confuziei din boxul profesionist. Dintre organismele de care aminteam, cele mai importante ar fi patru: NBA (National boxing asociation), WBA (World boxing asociation) în S.U.A. EBU (European boxing union) și Consiliul mondial al boxului, cu sediul provizoriu în Mexic. Fiecare cu statutele si legile sale. WBA nu-l recunoaște pe Cassius și-l proclamă campion pe Ernie Terrell, NBA (care

cuvinte încrucișate

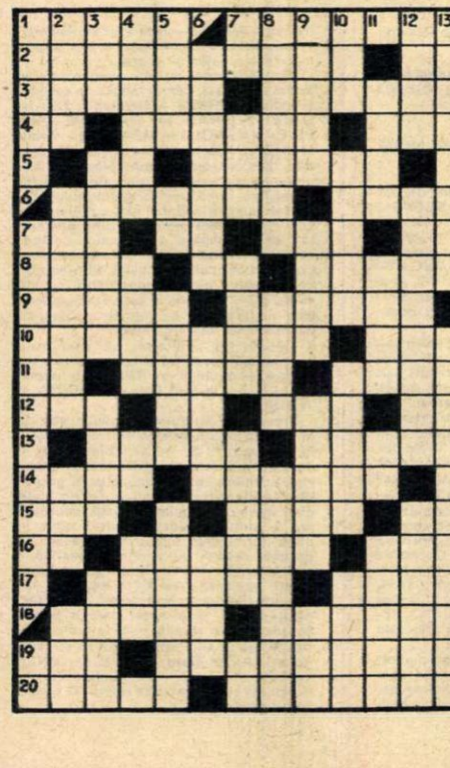

COPII

ORIZONTAL: 1) Locul nașterii — Ocrotiți. 2) Școala celor mici — În lumină! 3) Copilă aflată sub îngrijirea unui tutore — Lăsați la urmă. 4) În donație! — Țesătură moale și fină — Final șahist. 5) A exista — Copilă. 6) Datorat celor mari — Ceartă (reg.). 7) Prins cu funda — Careu agrar — Literă slavonă — Notă muzicală. 8) Pește ganoid — Iubita lui — Bucuria părinților. 9) Tată alintat — Bunic. 10) Din tată-n fiu — A se opri. 11) Carte! — Prietene bune — Înțepător. 12) Organ al mirosului — Pene! — Dau naștere — Literă grecească. 13) Copila dragă — Cîine mic. 14) Viață — A primi o sumă de bani. 15) Interjecție — Hopa... — Club sportiv. 16) Tuns! Odaie — Vorba rățuștei. 17) Oa, oa, oa! — Femei fericite. 18) Nu mai este un copil — Autorul romanului «Citadela». 19) Unul mic de tot — Dragoste de mamă. 20) Copii la școală — Copii.

VERTICAL: 1) Copilul copilului — Imagine a deplinei fericiri conjugale — Cap de fetiță! 2) Copăcel... — Un magazin care are și o unitate destinată copiilor — Manifestare a bucuriei — Țărm. 3) Spin — Scufița Roșie (pl.) — Învățătură părintească — Mătuși. 4) Autorul romanului «Cuore» — Operă de Verdi — Cămașa leliței (pl.) — Raport matematic. 5) Adverb hoinar — La revedere — Șesuri — Jucării pentru fetițe... 6) Start în viață — Copii — Fructe. 7) Acut! — Copil — Numărătoare — Firmă miniaturală — Nicolae Marinescu. 8) Soți fericiți — Liber-cugetători — Cuminți (fig.). 9) Specie de papagal sud-american — Consemnează nașterile — A se desprinde — Ceremonie. 10) Vlăstar... — Orator — La mămica — A atrage. 11) Autorul tabloului «Mama cu fetiță» — Vîrf — Jumătatea lui tata! — Autorul pînzei «Băiatul cu fluierul». 12) Mătușă — Legată de casa părintească — Mama, tata și copiii. 13) Copii — La vîrsta dintre copilărie și tinerețe (pl.).

Toma MICHINICI

Cuvinte mai puțin cunoscute: IAT, AMIA, LELA.

dezlegarea jocului „ZOOLOGIE", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CAȘALOT — BIBAN. 2) OTARII — CAL — VA. 3) DESISCALIFAR. 4) OR — NISIPARITA. 5) BIM — TAPAR — N — V. 6) ANIMAL — NIA — S. 7) TATU — ANTILOPA. 8) U — URSI — O — IBIS. 9) RAC — T — FREGATE. 10) AC — BURET — AD — M. 11) VIDRA — UNITARE. 12) EIL — IGOR — ORAN. 13) GLUTON — AUR — TI. 14) RASUNET — NICA. 15) E — TRITONI — I — T. 16) TARC — ELEFANȚI. 17) ALUAT — BRICEAG. 18) U — NAJA — CAPUA. 19) ANTIPA — PĂSĂRI. 20) LIN — IRA — TARIE.

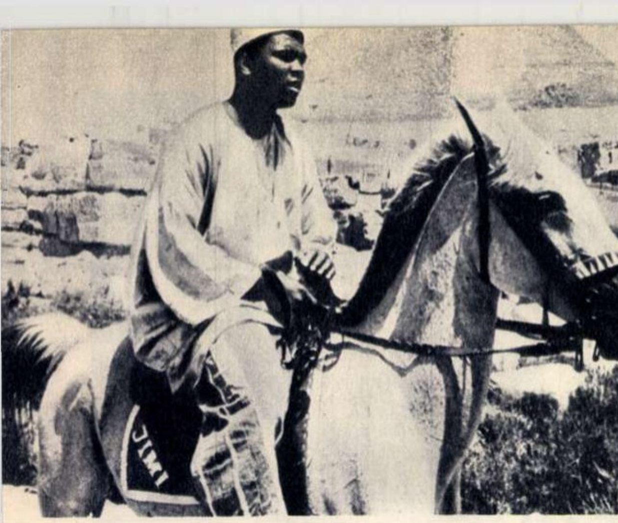

include puternicele asociații din New York și California) susține o teză opusă, Consiliul mondial le reneagă uneori pe amîndouă. Fiecare asociație organizează meciuri și lunar întocmește diferite clasamente care sînt de cele mai multe ori subiective și niciodată identice. Celor neinițiați li se va părea curios să-l găsească pe Clay pe locul 1 în clasamentul NBA și pe locul 5 în clasamentul WBA. La fel de derutante sînt și clasamentele revistei din New York «Ring Magazine», un oficios al boxului profesionist. Directorul publicației este octogenarul Nat Fleischer. Acest «patriarh al boxului», căruia unii îi spun «rechinul», a fost martorul multor întîmplări petrecute în culisele ringurilor profesioniste. Recent a îndeplinit funcția de arbitru la meciul Clay-Mildenberger, disputat la Frankfurt pe Main. Se spune că din seara aceea «Ring Magazine» recunoaște un singur campion mondial la categoria grea, și acesta este Cassius Clay.

Dar dincolo de orice speculații și anecdote, apreciind valoarea pur sportivă a eroului nostru, se recunoaște — și aceasta o spun oameni cu autoritate ca Joe Louis sau Jack Dempsey — că negrul din Louisville este unul dintre cei mai buni boxeri ai zilelor noastre. Excelent dotat din punct de vedere fizic (înălțime 1.90 m, greutate 93 kg, anvergura brațelor 2,04 m), foarte rapid, maestru al eschivei, cu un bun joc de picioare, Cassius Clay unește în stilul său suplețea și reflexele lui Sugar Robinson cu forța pumnului și curajul lui Joe Louis. Va fi Ernie Terrell cel ce va interpune șirul victoriilor lui Cassius sau chiar fostul campion Floyd Patterson care hrănește în ascuns gîndul unei revanșe?

Numai viitorul va putea da răspuns acestei întrebări.

Ilie GOGA

) *Articolul a fost scris la cererea cititorului Gigi Dumitru din Techirghiol*

POVESTEA VORBEI

două orașe italiene

Alături de istorici și de specialiștii în istoria artelor, filologii consideră și ei că *Parma* este un oraș interesant pentru domeniul lor de cercetare. Într-adevăr, numele acestei așezări străvechi (fondate în antichitate de etrusci) explică un cuvînt relativ nou — *parmezan*. Istoria sa este simplă: de la *Parma* italienii formează adjectivul *parmigiano* (=din sau de la Parma). O specialitate de cașcaval uscat, preparată în împrejurimile acestui oraș din nordul Italiei, primește numele de *formaggio parmigiano*, adică brînză de Parma, denumire redusă ulterior la *parmigiano*. Francezii traduc cuvîntul, în modul cel mai firesc, cu *parmesan*, adjectivul corespunzător lui Parme (numele francez al orașului). În sfîrșit, *parmezan* reprezintă adaptarea românească fidelă a lui *parmesan*.

Nu departe de Parma se află un alt oraș, mai mic, *Pavia*. Dacă «de la Parma» se spune în italienește *parmigiano*, «de la Pavia» se spune *pavese*. Tradiția marinarilor susține că la Pavia ar fi trăit în evul mediu meșteri iscusiți în fabricarea unor scuturi cu care se împodobeau corăbiile. Fiindcă provenea de la Pavia, un astfel de scut se chema *pavese*, în franceză *pavois*. Rolul de ornament l-au preluat în secolul al XVII-lea steagurile, pavilioanele, denumirea însă s-a păstrat. De aici vine expresia franceză *grand pavois*, tradusă *marele pavoaz*, totalitatea drapelelor pe care le arborează o navă la ocazii solemne. Nu e greu de ghicit că există o legătură strînsă între *pavoaz* și *a pavoaza*, verb al cărui sens inițial este «a împodobi cu steaguri un vapor în semn de sărbătoare».

Sorin STATI

CARNET AUTOMOBILISTIC

cauze ale unor accidente grave

Profesorul Malvin L. Selzer, cunoscut psihiatru de la Universitatea din Michigan (S.U.A.), a publicat recent un articol în revista engleză «Science Journal» în care expune considerațiile sale asupra cauzelor accidentelor grave de automobil.

O echipă de specialiști sub conducerea sa a analizat 62 de cazuri de accidente mortale petrecute în decurs de 3 ani în apropiere de localitatea Ann Arbor. Pornind de la rapoartele redactate de poliție dar lărgind considerabil investigațiile asupra fiecărui caz în parte, s-au întocmit dosare cuprinzînd părerile membrilor familiilor celor aflați la volan, ale prietenilor, vecinilor și colegilor de muncă.

În condițiile specifice ale studiului, rezultatele au apărut surprinzătoare: 58% din automobiliștii care au făcut accidente grave sufereau în acea perioadă de tulburări psihice și aproape toți erau în prada unor grave probleme financiare, familiale sau sentimentale.

Concluzia care se conturează indică drept cauză principală a accidentelor, și în special a celor grave, o stare psihologică depresivă. Soluțiile practice sînt foarte dificil de adoptat, fiindcă un control medical periodic, oricît de calificat ar fi, ar pune cu greu în evidență stările psihice proaste ale automobilistului. În plus, acestea pot apărea pe parcurs, chiar în intervalul dintre controluri.

Singura posibilitate eficientă pe care studiul o recomandă este controlul exercitat asupra conducătorilor auto de către prieteni, rude, colegi, pentru ca cei aflați în stări psihice deosebite, cauzate de supărări și dificultăți personale, să nu conducă automobilul.

Ing. V. IOANID

UMOR

„CULTURĂ"

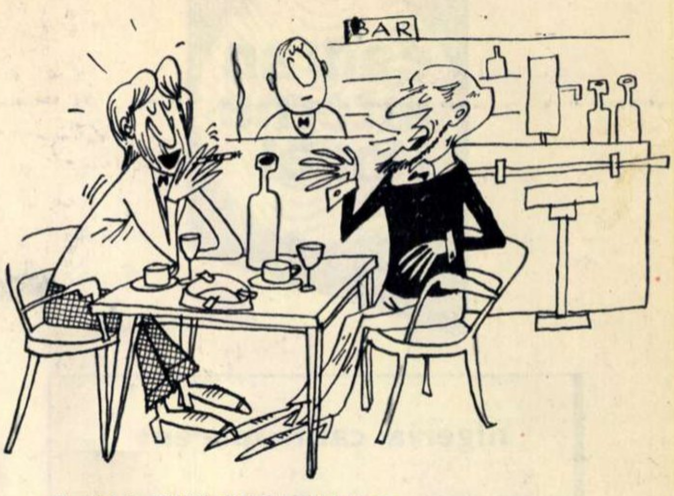

— Ce zici de TOULOUSE-LAUTREC?
— Bate TOULOUSE!!!

Adrian ANDRONIC

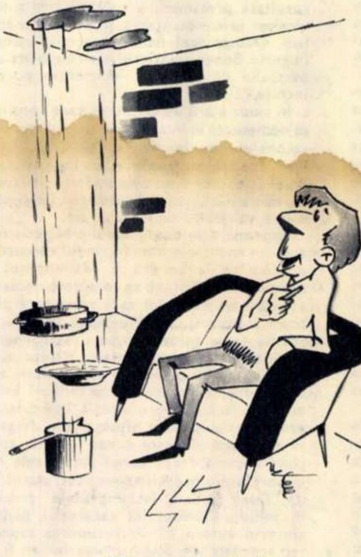

Și-a aranjat ploile...

N. CORNELIU

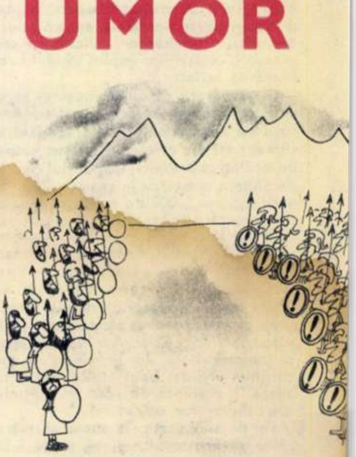

Adrian ANDRONIC

COINCIDENȚĂ

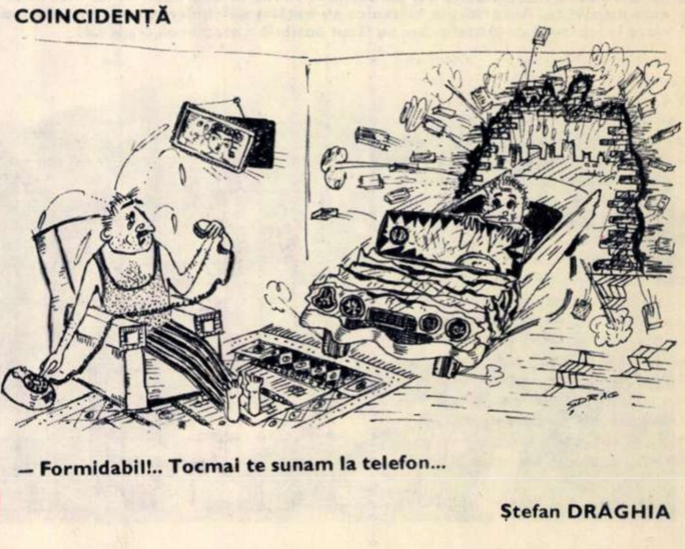

— Formidabil!.. Tocmai te sunam la telefon...

Ștefan DRĂGHIA

cadran internaţional

nigeria: calm aparent

Exodul populaţiei nigeriene dintr-o regiune într-alta a ţării continuă: din nord se îndreaptă spre est membrii triburilor ibo, iar în sens invers, ducîndu-se spre provincia lor natală, triburile hausa. Aceste convoaie de refugiaţi constituie singura legătură, la ora actuală, între cele două regiuni. Cînd trenurile se încrucişează, izbucnesc ciocniri sîngeroase. Compania aeriană Nigeria Airways şi-a întrerupt toate cursele interne şi externe, iar aparatele au fost puse la dispoziţia autorităţilor militare în scopul evacuării cetăţenilor expuşi incidentelor în regiunile agitate.

Guvernatorii regionali încearcă să exercite un control asupra situaţiei. Armata federală are dispoziţii «să tragă fără avertisment asupra oricărui cetăţean suspectat de încălcarea ordinii». Cotidianul *New Nigeria* anunţa arestarea în capitala regiunii de nord a peste 1 000 de «elemente indezirabile», acuzate de tentative de jaf, propagare a ştirilor alarmiste si incitare la luptă intertribală. Colonelul Adebayo, guvernatorul provinciei vestice, a lansat tuturor forţelor armate nigeriene chemarea de a «salva statul de la o dezintegrare rapidă». În acelaşi timp, pentru a atenua efectele transmutării violente a populaţiei, Adebayo l-a asigurat pe omologul său din provincia de est de sprijinul acordat populaţiilor ibo şi hausa aflate în regiunea de vest, în continuarea activităţilor lor obişnuite.

Pe de altă parte, în urma afirmării de către guvernatorul regiunii estice a imposibilităţii de a controla acţiunile vindicative ale populaţiei ibo, conducerea militară a regiunii centrale de vest a recomandat concetăţenilor săi reîntoarcerea urgentă în provincia natală. Se constată o anumită nelinişte şi în rîndurile triburilor yoruba, cărora populaţia ibo le impută dispariţia din Ibadan a generalului Ironsi. Sosirea la Lagos a numeroşilor refugiaţi ibo, precum şi perspectiva unor noi convoaie agravează starea de tensiune printre locuitorii de origine răsăriteană ai capitalei federale. Deşi se menţine un calm relativ, la Lagos se observă o încetinire a activităţii comerciale, perturbată de dezorganizarea comunicaţiilor feroviare şi aeriene cu nordul şi estul ţării. În nord, marile întreprinderi comerciale şi industriale, afectate serios de dispariţia personalului ibo, încearcă, fără rezultate prea mari, o reorganizare a serviciilor prin recrutarea unor noi specialişti. Deocamdată Banca centrală, uzinele Nigeria Bonds, şantierul de construcţie a barajului de la Kainji îşi menţin porţile închise.

În ciuda stării de tensiune care continuă să domnească în întreaga ţară, şeful statului, colonelul Gowon, rămîne optimist. Declarînd că «va lua toate măsurile pentru a împiedica secesiunea şi degradarea situaţiei», Gowon a subliniat zilele acestea că «Nigeria este şi va rămîne un stat unitar».

Evenimentele dramatice din Nigeria trezesc un anumit interes în rîndul cercurilor politice de la Londra şi Washington. În capitala Marii Britanii se consideră necesară «deplasarea focarului care concentra pînă acum atenţia asupra Rhodesiei, în direcţia acestei foste colonii engleze, actualmente într-o criză greu de depăşit». Drept care, şefului statului nigerian i s-a şi oferit ajutorul consilierilor tehnici şi militari britanici. Şi, fără să fie o simplă coincidenţă, preocuparea pentru situaţia din Nigeria se manifestă şi peste ocean. Astfel, apreciind Nigeria drept «unul dintre cele mai importante state africane», secretarul de stat Dean Rusk a declarat zilele trecute în şedinţa Comitetului senatorial pentru ajutorul extern că «întreruperea asistenţei acordate de S.U.A. Nigeriei ar fi în momentul de faţă una din cele mai grave erori»...

Ileana **NICOLAESCU**

În localitatea Aberfan (Walesul de sud) un munte de zgură s-a prăbuşit peste o şcoală şi cîteva case; după cum a anunţat ministrul britanic pentru Wales, în urma catastrofei au fost omorîte 143 persoane — în majoritate copii — iar alte 49 sînt date dispărute. Autorităţile britanice au hotărît deschiderea unei anchete judiciare în legătură cu cauzele care au făcut posibilă o asemenea tragedie.

În urma marelui succes înregistrat prin obţinerea premiului întîi la Concursul internaţional de pian «Van Cliburn» de la Fort Worth (Texas-S.U.A.) — la care au participat 46 de interpreţi din întreaga lume — pianistul român Radu Lupu (în fotografie) a fost solicitat, după terminarea concursului, să dea un număr de concerte în Statele Unite.

---

a doua transsiberiană

— corespondenţă din moscova —

Prima cale ferată care străbate Siberia de la Ural şi pînă la Pacific a împlinit 75 de ani de existenţă. Construcţia ei a început în anul 1891 în Extremul Orient. Această magistrală feroviară a jucat şi joacă un rol deosebit de important pentru dezvoltarea economică a vastelor întinderi siberiene şi, paralel cu această dezvoltare, linia transsiberiană a devenit din ce în ce mai solicitată. Datorită acestei suprasolicitări, se pune în prezent ca o problemă urgentă descongestionarea acestei linii. La sud de ea se află în construcţie două noi ramificaţii: una care străbate Siberia centrală şi Kazahstanul, iar a doua care va uni centrele agricole Barnaul, Pavlodar şi Ţelinograd cu Magnitogorskul, mare centru industrial din Ural. Dacă aceste ramuri sudice vor prelua o parte a traficului primei transsiberiene, rezolvarea radicală a problemei o va aduce cea de-a doua transsiberiană.

Construcţia acestei uriaşe magistrale feroviare, lungă de 7 000 km, a început în luna ianuarie 1966. Ea va lega Uralul de Extremul Orient, traversînd Siberia occidentală şi orientală, va trece la o distanţă de 400 - 700 kilometri spre nord de prima transsiberiană şi va fi cu circa 1 000 km mai scurtă decît aceasta. Luîndu-şi startul de lîngă oraşul Tiumen, linia va ajunge la izvoarele Angarei, va ocoli pe la nord lacul Baikal şi se va opri la Oceanul Pacific, trecînd prin Komsomolsk, pe Amur.

Înfăptuirea acestui grandios proiect va permite intrarea în orbita economică a Uniunii Sovietice a marilor rezerve de ţiţei din depresiunea Siberiei apusene, va face posibilă valorificarea unor bogate zăcăminte de cupru, fier şi sare descoperite în taigaua siberiană, va reprezenta primul pas pentru viitoarea bază metalurgică din sudul Iakuţiei, unde zăcămintele de minereu de fier şi de cărbune cocsificabil se găsesc foarte aproape unele de celelalte.

Perspectivele pe care le deschide cea de-a doua transsiberiană sînt însufleţitoare, dar şi dificultăţile ce stau în calea constructorilor sînt mari. Vor trebui dislocate zeci de milioane de metri cubi de pămînt şi piatră, vor trebui construite zeci de poduri mari — fără să mai amintim de nenumăratele poduri mici. Vorbind de greutăţi nu trebuie uitate nici iarna siberiană cu geruri de —40°, cu viscole năprasnice, cu zăpezi abundente. S-a calculat că pentru construirea celei de-a doua magistrale feroviare transsiberiene vor fi necesari 15 – 20 de ani.

Dacă uneltele constructorilor primei transsiberiene au fost, în urmă cu trei sferturi de veac, cazmaua, lopata, tîrnăcopul şi roaba, actualii constructori sînt înzestraţi cu mijloace tehnice puternice: excavatoare, autobasculante, buldozere etc., iar oamenii care au venit aici să înfrunte taigaua şi mlaştinile sînt constructori căliţi — ei au tăiat în stîncile Munţilor Saian calea ferată Abakan—Taiset. Coloanele mecanizate şi eşaloanele de construcţii-montaj, venite din ţinutul Krasnoiarsk, şi-au ocupat «poziţiile de atac», au transportat în adîncul taigalei materialele necesare, au ridicat primele colonii de barăci, smulgînd taigalei primele terenuri, apoi au pornit la ofensivă simultan din mai multe puncte ale traseului. Ţelul şi, totodată, angajamentul constructorilor este ca pînă în ajunul celei de-a 50-a aniversări a puterii sovietice trenurile de lucru să circule pe porţiunea Tiumen – Tobolsk, pe o distanţă de 210 km. Prima victorie a şi fost repurtată: de curînd au pornit trenurile de lucru pe sectorul de linie terminat, de la Tiumen pînă la staţia Tarman.

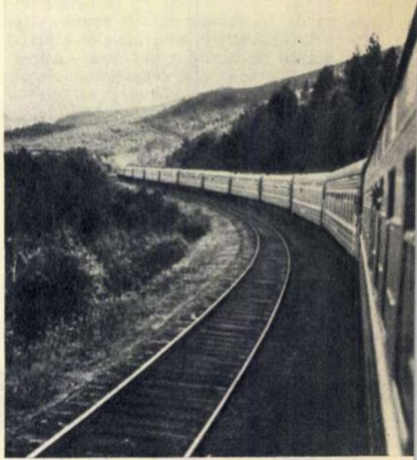

Pe traseul primei linii transsiberiene.

Metru cu metru, kilometru cu kilometru, cea de-a doua transsiberiană înaintează spre Pacific.

S. PODINĂ

corturile goale de la harad...

Așteptările prelungite hrănesc neliniștea. Corturile de la Harad nu și-au recăpătat locatarii. Masa tratativelor a rămas pustie, învăluită de amintirea acelor zile pline de speranță cînd părea, în sfîrșit, deschis drumul spre normalizarea situației din Yemen. Dar realitățile aspre au risipit iluziile și Haradul, gazda dialogului între yemeniți, a ieșit din actualitate. O pîlpîire de speranță a venit din Kuweit. Diplomații micului stat petrolier desfășoară o neobosită activitate pentru a reconcilia grupările yemenite și pentru a obține acordul R.A.U. și Arabiei Saudite la o formulă de compromis. După luni de zile de zadarnice tentative pentru reînnodarea firului tratativelor, emisarii Ryadului și Cairoului s-au întîlnit cu ușile închise. Un comunicat publicat de oficialitățile din Kuweit exprima optimismul. Săptămînile care s-au scurs n-au confirmat, totuși, speranțele care din nou începuseră să prindă contur. Săptămînalul **Jeune Afrique,** de obicei bine informat în problemele lumii arabe, afirmă că interlocutorii și-au oferit «promisiuni reciproce» privind normalizarea situației din Yemen, «in măsura strictă a posibilităților». Săptămînalul apreciază că, astfel, dialogul a fost angajat «pe o cale imprecisă și echivocă».

Manifestările verbale de bunăvoință nu pot împiedica degradarea situației din Yemen pînă la un punct periculos. Mirosul prafului de pușcă plutește în atmosfera explozivă a acestei țări. Arabia Saudită practică un joc dublu. Pe de o parte acceptă mediația Kuweitului, în dorința de a menaja pe conducătorii bogatului emirat; pe de altă parte, Feisal continuă finanțarea și încurajarea eximamului Badr care se află ascuns în munții din sudul Arabiei Saudite și acțiunile de subversiune întreprinse de acesta în Yemen. Stabilitatea în această zonă a Orientului Arab este totodată grav periclitată de noile acorduri pe care Arabia Saudită le-a încheiat cu S.U.A. și Anglia. Dezvăluirile ziarului **Al. Gumhuria** proiectează lumini noi asupra perspectivelor relațiilor între Cairo și Ryad în viitorul imediat și asupra repercusiunilor inevitabile în ceea ce privește Yemenul. Prevederile secrete ale acordului cu S.U.A., potrivit mărturisirilor unei oficialități saudite, stabilesc că Ryadul va pune la dispoziția armatei americane toate aeroporturile sale. În schimb, Washingtonul se angajează să «protejeze» familia regală saudită și să acționeze pentru instaurarea în Yemen a unui regim cu tendințe preoccidentale. Acestui acord i se adaugă cel încheiat cu Londra privind livrarea de avioane «Lightning» și rachete «Thunderbird».

Arme moderne au ajuns și în mîinile mercenarilor lui Badr. Deși în ultimul an nu s-au semnalat decît ciocniri sporadice, în prezent oamenii eximamului amenință cu reluarea luptelor pe scară largă. Amenințările au ca sursă de inspirație Ryadul. În calculele lor, ei contează și pe unele disensiuni (mult exagerate de ziarele apusene) din interiorul taberei republicane. De altfel, o anchetă întreprinsă la Sanaa a dezvăluit că oficiali saudiți, prezenți în «comisia mixtă de pace» se îndeletniceau cu coruperea șefilor de triburi.

Politica lui Feisal — apreciază comentatorii — învenineazâ atmosfera din lumea arabă și îndepărtează șansele unei reglementări yemenite. «Se pare că el s-a lăsat prea mult influențat de agenții CIA» — scria **Jeune Afrique.** Preferința pentru inițiative politice sub stindardul zdrențuit al regresului, dovedită de suveranul saudit, are ca primă consecință situația tulbure din Yemen. Deocamdată corturile din mica așezare ce a găzduit începutul tratativelor între yemeniți sînt pustii. Pînă cînd?

M. RAMURĂ

se acceptă candidați amatori

În cele 50 de filme în care a apărut, Ronald Reagan a avut mai totdeauna roluri de băiat bun și fără noroc: în intrigile sentimentale era candidatul refuzat, iar în numeroasele filme de aventuri obișnuia să conducă expediții curajoase și fără sorți de izbîndă. Va reuși oare în alegerile de la începutul lunii noiembrie să fie candidatul victorios? Fostul său patron, producătorul Jack Warner (de la celebra casă de filme Warner Bros), a exclamat, aflînd de candidatura lui Reagan la funcția de guvernator al Californiei: «Nu, nu! Guvernatorul să fie alt actor, iar Reagan să fie prietenul lui». Cu toate acestea, Reagan candidează.

Lipsa de experiență politică nu reprezintă un impediment pentru candidatul republican din California (și nici pentru alții): la întrunirile electorale din Alabama, candidata democrată Lurleen Wallace «stă grațios deoparte, ca la o expoziție a modei de toamnă» (*Newsweek*), în timp ce soțul ei, cunoscutul partizan al segregației, George Wallace, încearcă să interpreteze în favoarea supremației albe incidentele rasiale din cursul verii. Un alt candidat la funcția de guvernator, Lester Maddox (în Georgia), nu a participat nici el la viața politică, exceptînd perioada în care îi obliga pe negri, sub amenințarea revolverului, să părăsească restaurantul al cărui proprietar era (se pare că Maddox a devenit candidat democrat cu sprijinul voturilor depuse de republicani în alegerile preliminare, pentru a evita candidatura unui politician care nu sprijină politica externă a Administrației Johnson).

Rolul candidaților amatori este simplificat de nivelul redus al dezbaterilor electorale. Insuși președintele Johnson — ne informează tot *Newsweek* — «a preferat să escamoteze problemele esențiale ale anului 1966» în cursul călătoriilor sale menite să-i sprijine pe candidații democrați. Opoziția republicană nu are resursele necesare pentru a provoca o asemenea dezbatere. Deși au amenințat să facă din Vietnam problema centrală a campaniei, republicanii s-au limitat să demonstreze că angajarea S.U.A. este opera administrațiilor democrate, hazardîndu-se rareori să propună soluții, în general mai «dure» decît ale administrației. Se pare că ambele partide au dificultăți în elaborarea unor platforme atrăgătoare. «Cîștigă teren sentimentul că noi am intrat într-o perioadă nouă — spunea un politician republican — și că sîntem insuficient pregătiți pentru a rezolva numeroasele probleme și opțiuni care ne stau în față». Este o situație care nu se va putea permanentiza, chiar dacă prezentul moment electoral nu a adus clarificările necesare.

Mihai MATEI

Un fapt cu totul neașteptat în desfășurarea procesului Ben Barka l-a constituit sosirea la Paris a maiorului Ahmed Dlimi, director al Siguranței marocane și unul dintre principalii acuzați. Dlimi (în centrul fotografiei) a fost arestat în baza mandatului emis împotriva sa la 20 ianuarie, iar procurorul general francez Toumbas a cerut tribunalului — adunat în cea de-a 38-a ședință, care ar fi trebuit să fie ultima — să-și amîne lucrările pentru a fi efectuată o anchetă suplimentară.

din lume adunate

Mai întîi deasupra satului au fost lansate manifeste care asigurau locuitorii că «dacă își părăsesc casele, vor primi tot ajutorul necesar». Manifestele au fost urmate de bombe și napalm, în vreme ce 4 000 de oameni, în majoritate femei, copii și bătrîni, se îngrămădeau cu bocceluțe pe plaja din apropiere așteptînd, în lipsă de ceva mai bun, îndeplinirea promisiunilor din manifeste. «Au urmat — scrie un martor ocular — scene sfîșietoare pe plajele aglomerate, copiii fiind separați de părinți în momentul cînd erau împinși cu toții pe vasele ce urmau să-i ducă în lagărele de refugiați. Mulți au rămas acolo fără cămine și fără promisiuni». Scenele au fost filmate în Vietnamul de sud și transmise într-un program de televiziune al B.B.C., care purta titlul: «Plimbarea de dimineață». Secvențele înfățișau aspecte din înfăptuirea programului americano-sud-vietnamez denumit: «Pacificarea rurală».

Hotărît lucru că autorii acestor titluri nu se gîndesc de loc la cei care peste veacuri vor voi să descifreze cele petrecute. Noroc că aceștia din urmă vor avea la îndemînă și alte mărturii în afara denumirilor care nu pot înșela nici măcar pe contemporani. Ce fel de pacificare — se vor întreba ei — este aceea care constă în distrugerea căminelor în care de generații și-au clădit existența țăranii sud-vietnamezi și în întărcuirea locuitorilor în lagăre de refugiați? E pacea morții, a distrugerilor și închisorilor.

★

La conferința de la Manila dedicată situației din Vietnam a fost discutată și înfăptuirea acestui program de «pacificare rurală». Singurul succes care a putut fi citat (și acesta temporar) a fost «pacificarea» dizidenților guvernamentali de la Saigon care au hotărît să-și amîne demisia pînă la conferință. Fondul disputei nu este dificil de întrevăzut: lupta pentru putere între Ky și un grup de șapte miniștri. Este demnă de consemnat însă acuzația miniștrilor demisionari, pe care o transcriem dintr-o relatare a ziarului **Daily Telegraph:** «Acuzațiile sînt similare celor formulate pe vremuri împotriva lui Diem — transformarea regimului într-un stat polițist». Acum, după conferința de la Manila, se așteaptă reînceperea ciocnirilor. Și, după cum se spune la Saigon, programul «pacificării» a căpătat un nou capitol care preocupa ambasada americană: «liniștirea spiritelor» în cadrul guvernului Ky. Rămîne de văzut cînd se va trece de la «manifeste» la bombe...

★

Nu este exclusă posibilitatea ca experiența acestor «plimbări de dimineață» din Vietnamul de sud să fie considerată utilă împotriva dizidenților din Statele Unite, al căror număr este în creștere. O înaltă personalitate a administrației Johnson, care recent și-a dat demisia din postul de consilier al președintelui, Richard Goodwin, a publicat o carte intitulată «Triumf sau tragedie, reflecții asupra Vietnamului». Cartea critică politica administrației în Vietnam, dar nu merge pînă la concluzia că trebuie să se renunțe la intervenție. Se cere pur și simplu o altă formă de intervenție, «mai eficientă». Acțiunea lui Goodwin trebuie înscrisă în rîndurile încercărilor unor grupuri din partidul democrat de a disocia acest partid de acțiunile compromițătoare ale administrației. Într-o recenzie la această carte, publicată în ziarul **New York Times** de publicistul Ronald Steel, se arată însă că disputa — sau, mai bine zis, discuția — în legătură cu politica administrației în Vietnam nu poate fi redusă la o simplă operație electorală. El scrie: «Dincolo de polemicile rivale dintre grupul uliilor și cel al porumbeilor se profilează marea tragedie a războiului din Vietnam: eroziunea încrederii poporului american în virtutea acestei cauze. Încrederea în conducerea națională a fost înlocuită cu îndoiala... Acesta este un război în care opoziția deschisă a devenit un fapt obișnuit, în care refuzul de a se prezenta la recrutare a ajuns să nu fie considerat drept acțiune nepatriotică și în care administrația și-a pierdut sprijinul în Congres din partea propriului său partid».

Nicolae URECHE

佐藤内閣打倒国会解散

Turneul președintelui Johnson într-o serie de țări din regiunea Pacificului, precum și conferința de la Manila — caracterizată de numeroși comentatori ca un adevărat «consiliu de război» — au prilejuit puternice manifestații ale populației din această parte a lumii împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam. În fotografii: demonstrație pe străzile orașului Tokio (sus); studenți din Sydney (Australia) s-au culcat pe stradă în fața mașinii președintelui Johnson (jos).

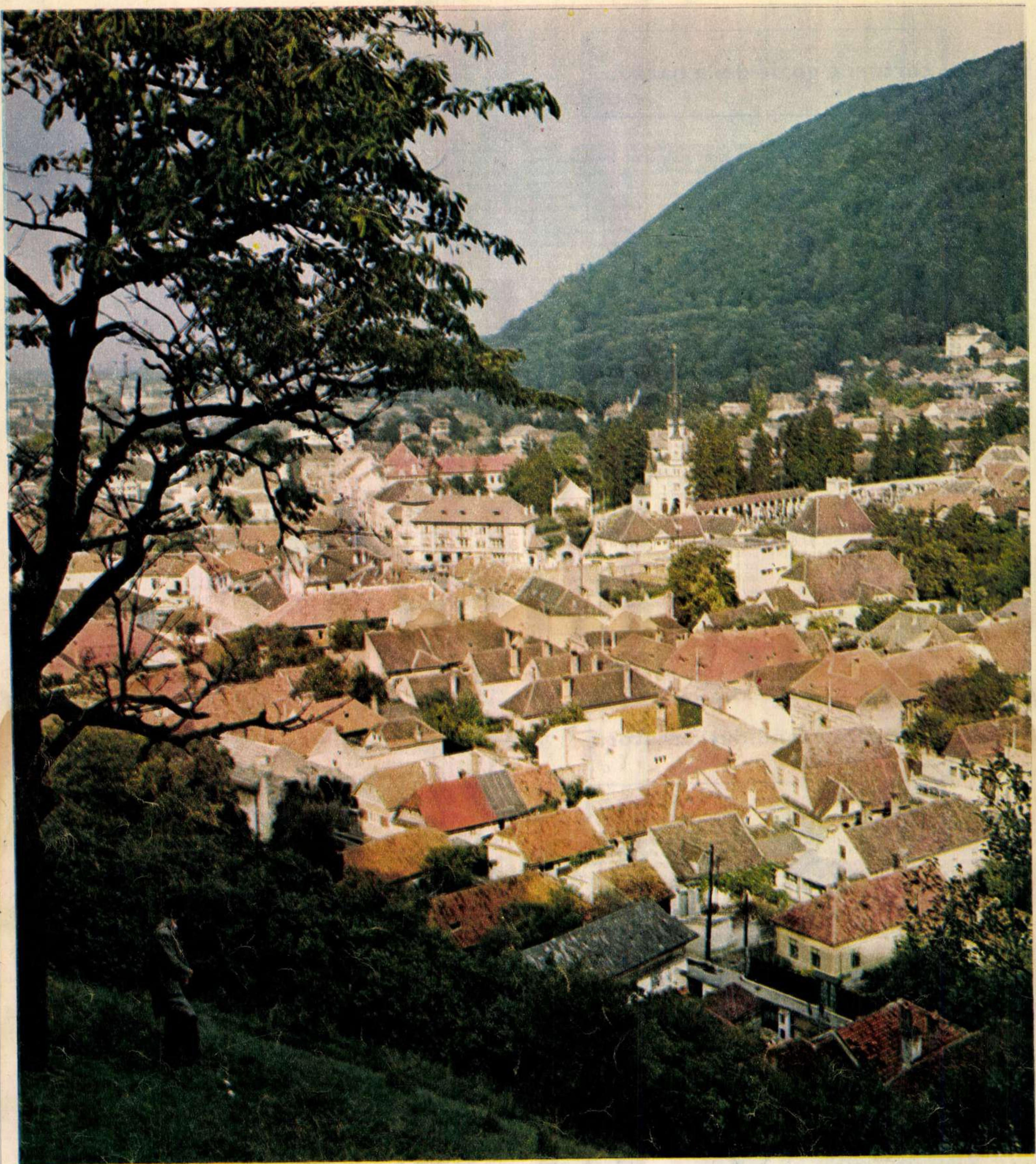

Vedere din Scheii Brașovului.

Fotografie de Eugen **IAROVICI**

ANUL XV NR. 45 (597) — 5 noiembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

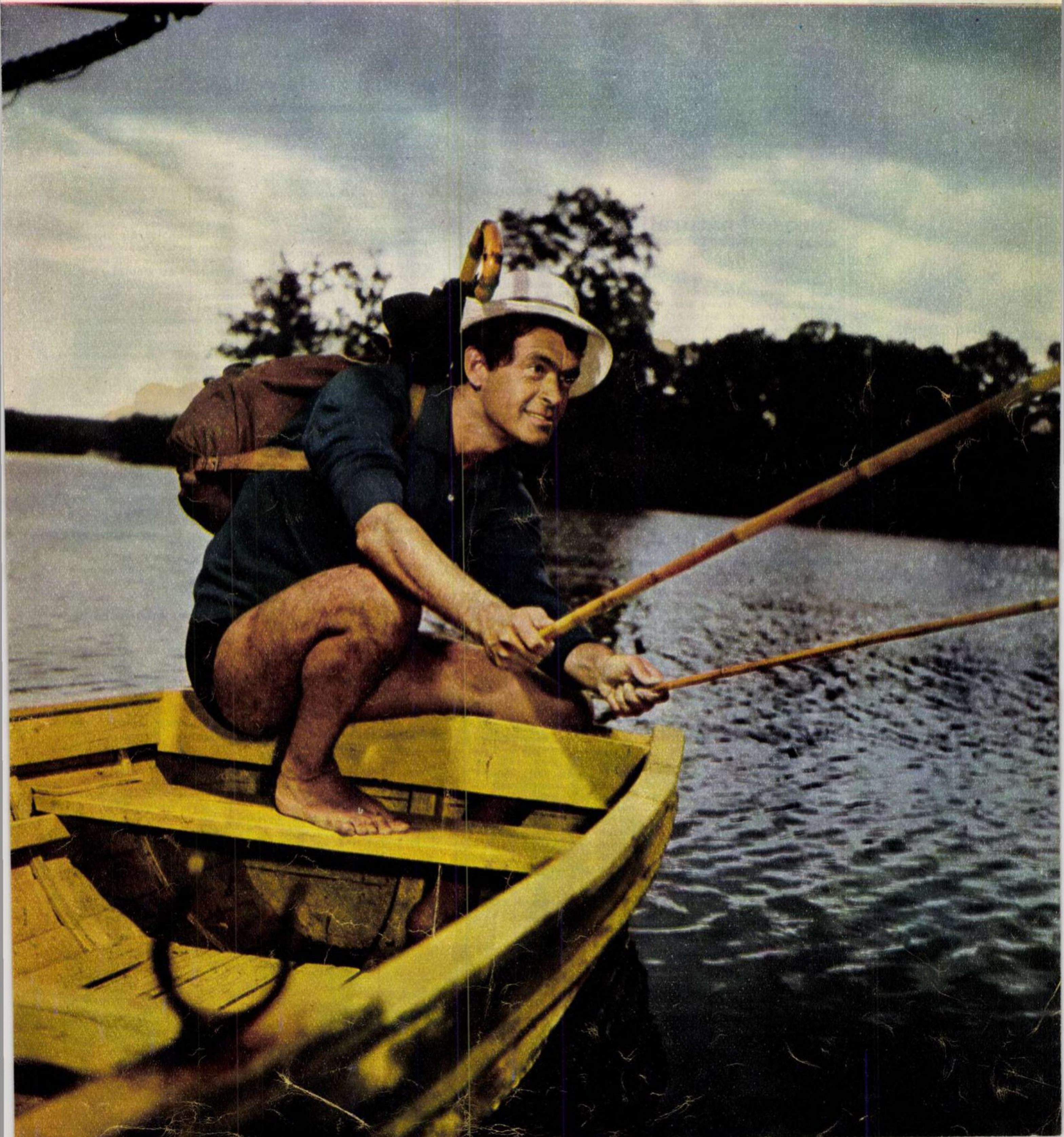

curier

noul an de învățămînt agrozootehnic de masă

Între 1 și 15 noiembrie are loc în întreaga țară deschiderea cursurilor în noul an de învățămînt agrozootehnic de masă. Pentru desfășurarea în cele mai bune condițiuni a acestor cursuri au fost desemnați lectori specialiști din unitățile agricole de producție, stațiuni experimentale, licee agricole, tehnicieni agricoli, profesori care predau obiectul agriculturii în școlile generale de 8 ani și alții. Zeci de mii de cursanți — țărani cooperatori și lucrători din unitățile agricole de stat — vor participa la lecții, seminarii, lucrări practice legate de activitatea pe care o desfășoară pentru dezvoltarea producției vegetale și animale.

Specific anului de învățămînt agrozootehnic 1966-1967 este faptul că în toate unitățile cooperatiste au luat ființă cicluri de aprofundare a cunoștințelor după specificul unităților. Aceste cicluri vor da posibilitate absolvenților anului al III-lea să-și ridice în continuare nivelul cunoștințelor profesionale. La aceste cicluri (cultura plantelor de cîmp, cultura legumelor, cultura pomilor, cultura viței de vie, creșterea animalelor), a căror durată va fi de un an, vor participa cadrele de bază din unitățile cooperatiste, brigadieri, șefi de echipe, membri cooperatori absolvenți din ultimii doi ani ai cursurilor de masă.

Pentru a veni în sprijinul cursanților din toți anii, Consiliul Superior al Agriculturii a editat noi manuale într-un tiraj de 117 000 exemplare pentru ciclul de trei ani și de 280 000 de exemplare pentru ciclurile de aprofundare a cunoștințelor. Pentru însușirea temeinică a cunoștințelor teoretice se vor face vizite cu caracter de schimb de experiență la gospodăriile agricole de stat și cooperativele de producție fruntașe.

Pentru țăranii cooperatori necuprinși în această formă de învățămînt vor fi organizate cicluri de conferințe agrozootehnice strîns legate de specificul local.

Radu LIXANDRU

aerosoli naturali

De aproape un secol se cunosc proprietățile terapeutice ale salinelor în tratarea alergiilor și a unor boli ale căilor respiratorii. În unele țări (Polonia, de pildă) în vechile mine, în care exploatarea sării e sistată, au fost instalate chiar secții sanatoriale, dotate cu personal medico-sanitar, paturi și aparataje necesare.

Și în țara noastră au început, în ultima vreme, să fie îndrumați spre saline bolnavii cu afecțiuni bronhopulmonare cronice. Astfel, cîteva zeci de asemenea bolnavi (majoritatea mineri) au coborît zilnic cîte două, trei ore în salina din Praid (Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară). S-a constatat că în starea lor au intervenit ameliorări importante și chiar vindecări.

Mediul subteran acționează sub forma unor aerosoli naturali fluizi, compuși din suspendarea în aerul umed, lipsit de alergenți, a particulelor fine de clorură de sodiu și iod ionizat. La vindecare contribuie de asemenea concentrația mărită de bioxid de carbon, temperatura optimă constantă (19-21°C) și o presiune mărită a atmosferei ionizate, care este ferită de orice influență nocivă a curenților de la suprafața pămîntului.

I. STRĂUȚ

un pod nou peste olt

Exploatările forestiere din bazinul pîrîului Băiașu, afluent pe stînga al Oltului, a necesitat construirea unui drum forestier, iar asigurarea legăturii cu drumul național Rm. Vîlcea-Sibiu (DN 7) de pe celălalt mal al Oltului, a impus traversarea acestuia printr-un pod, la cîțiva km în aval de stația Cornetu.

Avînd o înălțime de 13 m, podul se continuă cu un viaduct-pasaj superior, rezolvat prin cadru de beton armat cu trei deschideri de cîte 17,50 m peste calea ferată Sibiu-Piatra Olt și DN 7. Întreg sistemul pod-viaduct însumează 137 m lungime și a fost calculat pentru traficul de drum public, avînd o parte carosabilă de 7 m cu trotuare de 1 m lățime. Podul a fost executat din betoane și oțeluri de marcă superioară. Utilizarea pe scară largă a placajelor cu peliculă de tegofilm, a panourilor de cofraj și a grinzilor metalice de inventar, a permis realizarea de importante economii de material lemnos.

Avînd o multiplă funcționalitate — forestieră, rutieră și turistică — podul Băiașu constituie una din realizările importante în domeniul construcțiilor de acest gen.

Înainte de construirea acestui pod, unitățile de exploatare forestieră din această zonă recoltau anual circa 4 300 mc masă lemnoasă. Datorită posibilităților create prin construirea podului Băiașu, volumul masei lemnoase recoltate anual s-a ridicat la 24 000 mc, asigurîndu-se totodată deservirea intereselor populației, care pe o rază de 25 km nu dispunea de nici un pod de trecere peste Olt.

Valeriu I. POPA

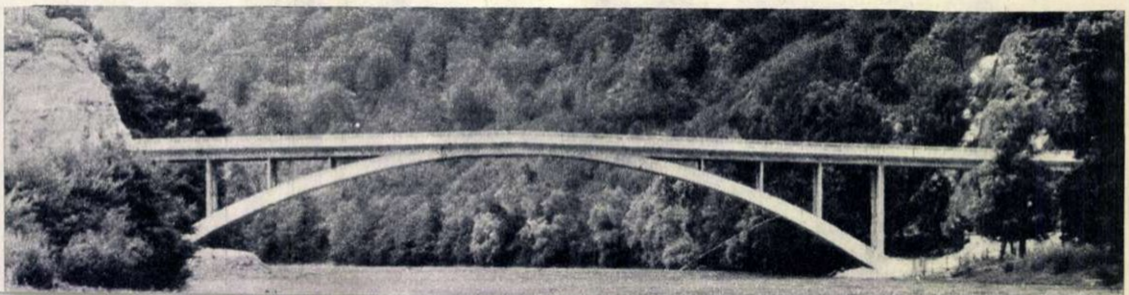

pentru zilele reci

— Ce surprize ne pregătește fabrica dv. pentru iarna ce se apropie?

Întrebarea a fost adresată tov. Dinu Vasile, director al întreprinderii «Cauciucul quadrat» din București.

— Pentru iarna 1966-1967, creatorii noștri au realizat 25 de modele noi de încălțăminte (deși în planul nostru nu erau prevăzute a se crea decît 10); 17 din acestea au și fost contractate de organizațiile comerciale: 5 modele de șoșoni pentru copii, 8 modele pentru adolescente și 4 modele de șoșoni de damă. O caracteristică a modelelor noi o constituie îmbunătățirea accesoriilor metalice și eliminarea fermoarelor — sursă permanentă de defecțiuni și, deci, de necazuri pentru cumpărători ca și pentru prestigiul fabricii. Evident că la baza creării noilor modele a stat linia modei 1967 în domeniul încălțămintei.

— Cum asigurați îmbunătățirea calitativă a produselor, ținînd seama că, deși în ultimii ani au scăzut foarte mult, mai există totuși reclamații din partea consumatorilor?

— În afară de măsurile luate pentru ridicarea nivelului calitativ al accesoriilor metalice (sursa multor reclamații) s-au luat și altele, îmbunătățindu-se tehnologia. Astfel, s-a generalizat croirea mecanizată a tălpilor de cauciuc și a unor piese componente ale galoșilor, șoșonilor și cizmelor; s-a mecanizat capsarea accesoriilor metalice; s-au confecționat dispozitive speciale pentru marcarea înălțimei încălțămintei, care permit evitarea oricăror diferențe în plus sau în minus etc.

— Ne-ați vorbit despre șoșoni pentru copii, adolescente și femei — dar la bărbați nu v-ați gîndit?

— Numărul modelelor de șoșoni bărbătești nou-create este, în mod firesc, mai mic decît al celor de damă: 3 modele noi. Deci, precum vedeți ne-am gîndit și la bărbați. De asemenea ne-am gîndit și la persoanele în vîrstă, ca și la cei ce necesită o încălțăminte specială pentru mediul rural, creînd și asemenea modele: ghete călduroase din postav și cauciuc, care se încalță direct pe picior. În același timp anul acesta am asimilat un nou produs: cizme de protecție pentru mineri. Ele au fost date spre încercare la mina Golești și au primit aprecieri favorabile. Sperăm că și Institutul pentru protecția muncii — la care cizmele se află încă în studiu — le va aviza tot atît de favorabil.

— O ultimă întrebare: cîți oameni se înnoiesc anual cu produsele fabricii dv.?

— Aproape două milioane.

A. ANGHELESCU

botanică și folclor

O expoziție cu o temă puțin obișnuită a fost deschisă de curînd într-una din sălile muzeului din Blaj. E vorba de un uriaș ierbar care, pe lîngă că prezintă exemplare din aproape toate plantele care cresc în cîmpia și în munții din jurul Blajului, oglindește și felul în care ele sînt cunoscute în folclorul românesc.

În primul rînd sînt redate denumirile populare ale plantelor, din cele mai vechi timpuri și pînă azi, apoi proverbele legate de fiecare plantă în parte, zicători, ghicitori, cîntece, poezii.

În afară de elementele folcloristice legate de fauna locală a Blajului, expoziția mai prezintă vizitatorilor felul în care aceste plante sînt reflectate și în literatura cultă. Sînt redate versuri ale marilor noștri poeți: Eminescu, Coșbuc, Alecsandri, în care sînt cuprinse și florile care cresc în jurul Blajului.

Expoziția este cercetată cu interes de către vizitatorii muzeului. Ea va fi extinsă și va avea un caracter permanent.

B. SURU

COPERTA NOASTRĂ

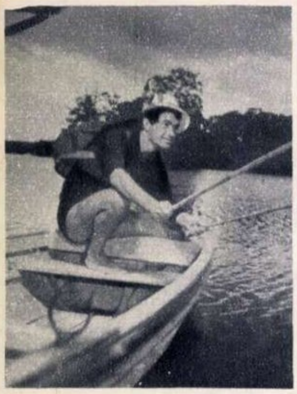

Actorul IURIE DARIE într-un rol jucat numai pentru plăcerea sa.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“.

24 milioane kilometri în slujba sănătății

În cei 20 de ani de activitate a aviației sanitare din țara noastră s-au efectuat peste **200 000** ore de zbor, parcurgîndu-se mai mult de **24 000 000** km drum aerian. Au fost transportați circa **190 000** de bolnavi, accidentați, medici specialiști și personal mediu sanitar de însoțire, peste **700 000** kg de produse biologice, în special plasmă și sînge conservat — medicamente de primă urgență. S-au efectuat aproximativ **100 000** misiuni aerosanitare, atingîndu-se cele mai izolate puncte din țară.

În toamna anului 1946, cînd a luat ființă, aviația sanitară avea la dispoziție doar 3 avioane și 5 piloți și era deservită de o singură stație Aviasan, care făcea cu greu față necesităților urgente de medicamente în satele bîntuite de epidemii.

În prezent, un număr de 120 avioane moderne — majoritatea fabricate în țara noastră — deservesc cele 18 stații Aviasan din țară. Zeci de cadre experimentale: piloți și mecanici, un numeros personal medical de bord și de însoțire pe timpul transportului sînt gata să efectueze zboruri urgente.

Organizarea stațiilor Aviasan este făcută în așa fel încît nici o localitate să nu fie la o distanță mai mare de o oră de zbor de un centru medical.

Actualmente în sarcina Aviasanului nu este numai transportul spre spitale al bolnavilor a căror stare gravă nu permite utilizarea altor mijloace de transport, ci și aducerea medicului specialist de la clinica sau spitalul regional la patul bolnavului, ca și transportarea produselor biologice: sînge conservat, plasmă, medicamente, în cazurile în care aceste produse sînt solicitate de urgență de către unitățile sanitare.

În timpul iernii, cînd Dunărea îngheață, unități Aviasan sînt dispersate pe aeroportul din Tulcea, pentru a deservi, din punct de vedere sanitar, zona Deltei Dunării.

În următorii ani se preconizează dotarea aviației sanitare cu un nou tip de avion bimotor de construcție românească și se va înființa o nouă stație Aviasan la Constanța-Tuzla, care va fi una dintre cele mai moderne din tară.

R. LUPAN

cînd vine iarna?

Sosirea lui noiembrie, cu primele ploi reci și primele nopți cu brumă, a ridicat, în mod firesc, semne de întrebare în legătură cu apropiata iarnă. Iată motivul pentru care am solicitat un interviu pe această temă tovarășului director adjunct științific **C. SORODOC,** de la Institutul meteorologic București.

— Cînd se poate spune că începe, în mod concret iarna la noi în țară?

— De la început trebuie spus că iarna din punct de vedere meteorologic nu are nimic de-a face cu cea calendaristică. Specialiștii definesc iarna ținînd seama de valoarea ei meteorologică, temperaturi medii zilnice sub zero grade, ninsori, existența unui strat de zăpadă. După datele Institutului meteorologic, care se întind pe o perioadă de peste 60-70 de ani, se constată o mare fluctuație de la an la an, atît în ceea ce privește data la care începe iarna cît și în ceea ce privește valoarea elementelor ei meteorologice. Prima zi cu ninsoare o constatăm de cele mai multe ori în bazinul inferior al Siretului, în Dobrogea și în Cîmpia Română, între 1 și 10 decembrie; dar au fost ani cînd aici a nins și în octombrie sau, dimpotrivă, abia în ianuarie.

— Există un specific al iernii românești?

— Din datele statistice ale institutului nostru rezultă că iernile așa-zis blînde sau foarte aspre se succed de la an la an, fără însă a putea desprinde vreo regulă a acestei succesiuni. Caracterul iernii depinde de condițiile meteorologice, a căror variabilitate constituie o caracteristică, ele fiind rezultatul interacțiunii unei multitudini de factori care fac obiectul unor observații și cercetări permanente. Tot pentru aceste motive nu se poate afirma că iarna românească are vreun specific al ei. Datele meteorologice pluvionale pun în evidență o mare diversitate a condițiilor de timp în timpul iernii de la o regiune la alta a țării. Astfel, nu rareori viscole puternice mătură Bărăganul, unde anual se înregistrează, în medie 5-6 zile cu viscol, pe cînd în Transilvania acest fenomen dacă se produce o dată la 1-3 ani.

— Si totusi cînd va veni iarna în acest an?

— Se apreciază că primele precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare se vor semnala în regiunile din nordul țării către sfîrșitul primei săptămîni a lunii noiembrie, pe cînd în regiunea de cîmpie, primele ninsori trecătoare se prevăd abia în a doua jumătate a lunii.

Aceste manifestări de iarnă nu vor schimba însă aspectul de toamnă al lunii noiembrie, deoarece, precipitațiile, deși frecvente, nu vor cădea în cantitate abundentă și vor fi mai mult sub formă de ploaie și burniță.

Interviu realizat de Vasile BORDEA

un pește plimbăreț

Locul în care se naște și crește peștele denumit **beluga** — elementul lui natural — este Marea Neagră. Beluga umple plasele pescarilor în special în apropiere de orașul Sfîntul Gheorghe, la vărsarea Dunării în mare. Dar iată că un grup de pescari au prins întîmplător, în apropiere de Măcin, o belugă de dimensiuni impresionante, cîntărind 187 de kilograme. Peștele a fost vînat la o distanță de 100 kilometri de mare, lucru cu totul neobișnuit. Specialiștii cred că întîmplarea s-ar datora temperaturii mai ridicate a Dunării, care a ademenit exemplarul ce s-a îndepărtat aventuros de bancul său.

Alexandru MIHĂILĂ

decada cărții sovietice

▲

În cadrul «Zilelor culturii sovietice» (28 octombrie-6 noiembrie) la Librăria universală din București sînt prezentate publicului peste 1 500 de volume din cele mai reprezentative lucrări ale literaturii ruse și sovietice (beletristică, artă, științe sociale și tehnice).

Fotografie de G. AGAPIAN

arheologie

Medieșu Aurit este o comună veche situată în raionul Satu-Mare. La hotarul ei se fac în momentul de față săpături pentru scoaterea la lumină a unei așezări dacice din secolele II-III e.n. Investigațiile arheologice au început în urmă cu doi ani, cînd în arătura din jurul comunei au fost descoperite foarte multe fragmente de ceramică străveche. La început, săpăturile, care sînt conduse de către arheologii Tiberiu Bader din Satu-Mare și Sever Dumitrașcu din Oradea, au dus la descoperirea a două mari cuptoare de ars vase aparținînd unor olari daci. Continuate, săpăturile au mai adus la suprafață încă cinci cuptoare și la descoperirea primelor urme ale așezării dacice din partea locului.

★

Muzeul regional din Baia-Mare, în colaborare cu Institutul de arheologie al Academiei au efectuat la Cuhea raionul Vișeu — considerat locul de obîrșie al lui Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, primul domn independent al Moldovei — o campanie de săpături arheologice legată de o importantă etapă din istoria patriei noastre. Este vorba de cercetarea unei perioade din secolul al XIV-lea, cînd aici la Cuhea, așa cum dovedesc izvoarele documentare, era centrul voievodal maramuresean.

Săpăturile de la Cuhea efectuate între anii 1964 și 1965, sub conducerea arheologilor Radu Popa și Mircea Zdroba, au dus la descoperirea, în locul numit Grădina lui Cîrlig, a resturilor unei reședințe feudale fortificate alcătuită dintr-o locuință mare și o incintă. Construcția, așa cum dovedesc urmele, a fost distrusă de un incendiu. Tot aici, au mai fost scoase la lumină unelte din epoca respectivă, ceramică românească și o interesantă colecție de pinteni.

F. URSEANU

culele-muzeu din raionul strehaia

Caracteristice secolului al XVII-lea, culele, locuințele fortificate, se păstrează și astăzi în diferite locuri din regiunea Oltenia. Ele aduc mărturii din vremuri frămîntate, cînd strămoșii noștri erau nevoiți să-și apere cu armele avutul lor.

Culele Olteniei, presărate pe văi, la poalele dealurilor sau pe culmi, au un stil bine definit. Sînt construite pe planuri pătrate sau dreptunghiulare cu două și trei caturi, legate prin scări interioare. Parterul, de obicei ocupat cu depozite, este, în general, lipsit de ferestre din motive strategice.

În raionul Strehaia, cîteva din aceste monumente ale istoriei patriei au fost de curînd restaurate.

Cula de la **Iormănești,** construită la începutul veacului trecut de familia Glogoveanu, își leagă numele de al Vladimirescului. Aici a poposit Tudor cîteva săptămîni. În camera unde a stat eroul se amenajează o colecție muzeistică ce cuprinde un portret al pandurului, patul în care a dormit și arme de luptă din timpul răscoalei de la 1821. O altă cameră va adăposti o colecție de costume vechi din Glogova și obiecte de uz casnic.

Pe Valea Motrului, cula lui **Ghiță Cuțui** de la Broșteni, de asemenea restaurată și electrificată de curînd, va adăposti o altă colecție de arme din timpul lui Tudor Vladimirescu.

Cea de-a treia clădire fortificată, cula **Grecescu,** restaurată în această vară, este cea mai veche, fiind construită în anul 1715. Cula Grecescu va adăposti de asemenea o colecție de arme. Acest monument istoric este cel mai semnificativ din punct de vedere al construcției: cula Grecescu are forma unui turn și crenelurile în opoziție, relevînd un stil arhitectonic deosebit.

Ion RUSU-ȘIRIANU

memento

carte

● O carte deosebit de utilă pentru tineret și cadrele didactice, ca și pentru păturile mai largi de cititori, este cea apărută recent la Editura politică cu titlul *Amintiri despre anii de școală*. Este o culegere în cadrul căreia diferite mari personalități ale științei și culturii noastre își deapănă amintiri din școală.

● Clara Dan publică în Editura științifică o lucrare intitulată *Intuiționismul lui Henri Bergson*. Bazată pe o informație amplă și redactată, în genere, sobru și curgător, cartea este o contribuție notabilă la cunoașterea acestui important reprezentant al filozofiei franceze moderne.

● Să mai semnalăm în acest domeniu volumul Călinei Mare: *Determinismul și fizica modernă, Rolul lui metodologic*.

● Pasionantă cartea lui Fl. Arrianus, *Expediția lui Alexandru cel Mare în Asia*, tradusă în limba română de Radu Alexandrescu. Indicele de nume alcătuit de traducător, ca și studiul introductiv, notele și indicele de termeni de Al. Suceveanu, înlesnesc parcurgerea și înțelegerea ei.

● Merită a fi consultată cartea apărută la Editura militară privind rolul *României în războiul antihitlerist* în perioada 23 August 1944 - 9 mai 1945. Se aduc o serie de elemente, de date și interpretări a căror cunoaștere este deosebit de importantă.

● Cartea lui N. Vătămanu *De la începuturile medicinei românești* (editura științifică) aruncă o serie de lumini și fapte noi în acest domeniu, contribuind la mai buna lui cunoastere.

● *Șoseaua Nordului* a lui Eugen Barbu a apărut recent în versiune maghiară la Editura pentru literatură.

● Două volume din proza (încă relativ puțin editată) Hortensiei Papadat-Bengescu au apărut nu de mult în colecția Biblioteca pentru toți. E vorba de romanele *Fecioarele despletite* și *Drumul ascuns*.

● Un foarte bun prozator de limbă germană, aproape de loc cunoscut cititorilor de limbă română (a fost prezent, odată, în «Gazeta literară» cu o povestire), Hans Liebhardt, a publicat de curînd la Editura tineretului un volum intitulat *Träume und Wege (Vise și drumuri)*, care ar merita a fi transpus în românește.

● Un volum din G. Bacovia — *Versuri* a apărut în colecția «Biblioteca școlarului».

● Jean Giono, prozator de limbă franceză de prestigiu, cu incontestabilă vogă între cele două războaie, este prezent în librării cu romanul *Husarul de pe acoperiș*, tradus de Marcel Aderca și prefațat de Constantin Ciopraga.

● Virgil Nemoianu publică la Editura pentru literatură universală un volum selectiv al lui P. Ch. Eliot, intitulat *Eseuri literare*. O prefață competentă și o serie de note facilitează pătrunderea textelor.

● Un interesant volum de articole și eseuri (în parte apărute în presă) publică la Editura Meridiane acad. prof. George Oprescu. E vorba de cartea *Considerații asupra artei moderne*.

cinema

Innokenti Smoktunovski

● Cinematograful «Republica» din Capitală găzduiește în aceste zile **FESTIVALUL FILMULUI SOVIETIC**, organizat în cadrul Zilelor culturii sovietice. Vor fi prezentate publicului bucureștean cîteva din cele mai recente realizări ale cinematografiei sovietice, printre care și **Tunelul**, coproducție româno-sovietică (vezi și «Flacăra» nr. 44). Vor mai putea fi văzute filmele **Balada din Hevsursk** (studiourile din Tiblisi). **Femeile** (studiourile «Maxim Gorki» din Moscova), **Complotul ambasadorilor** (studiourile din Riga) și **Nimeni nu voia să moară** (studiourile din Vilnius).

● Innokenti Smoktunovski, incontestabilă vedetă a cinematografiei sovietice, poate fi văzut în **Feriți-vă automobilul,** o nostimă comedie-parodie după filmul polițist, realizată de regizorul Eldar Riazanov cunoscut din comediile «Noapte de carnaval» și «Balada husarilor».

● **Verificat — nu există mine,** coproducție sovieto-iugoslavă în regia lui Iuri Lîsenko și Zdravko Velimirovic. Este evocată o glorioasă pagină din luptele purtate de trupele iugoslave și sovietice pentru eliberarea Belgradului, în 1944.

● **Călătorul cu bagaj.** Consecințele dureroase ale lipsei de răspundere a unor părinți față de copii sînt prezentate de regizorul sovietic Ilia Frez într-o modalitate duioasă. Interpreți: Volodia Kostin. Ludmila Hitiaeva.

● **Femeia nisipurilor.** Marile valori ale filmului japonez sînt din nou strălucit reprezentate pe ecranele noastre prin această tulburătoare creație a lui Hiroshi Teshigahara (după un popular roman al lui Kobo Abe). Operă complexă, cu sensuri saturate de o adîncă și omenească filozofie, **Femeia nisipurilor** susține — la o înaltă ținută artistică — un întreg circuit de idei despre împlinirea condiției umane, despre verificarea ei în înfruntarea nu cu o natură «infinită și ostilă», cum ar putea fi interpretată prezența amenințătoare a nisipului, ci cu viața însăși. Filmul a fost distins la Festivalul de la Cannes 1964 cu Premiul special al juriului. În rolurile principale Kyoko Kishida. Eiji Okada.

● **Warlock**. Western american. E pleonastică denumirea, dar o folosim pentru a delimita filmul de insipidele serii de westernuri pe care le produc în ultima vreme unele studiouri europene. Așa, subțiratic și voit intelectualizat cum ni se înfățișează, **Warlock** amintește totuși că westernul este — cum spunea teoreticianul André Bazin — istoria însăși a Americii. În distribuție, trei nume de răsunet: Anthony Quinn, Richard Widmark, Henry Fonda. Regia — Edward Dmytryk (Muntele). Avem toate motivele să vedem filmul.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **F. Fellini** (Boccaccio '70), **John Ford** (Diligența), **A. Wajda** (Cenușă).

disc

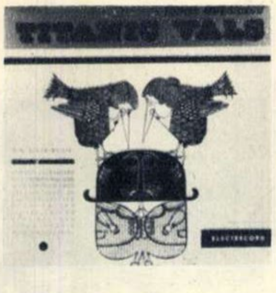

16-RXE-UZ36 este indicativul mult așteptatului «TITANIC-VALS» în colecția «Teatru pe disc» a Electrecordului. Teatrul lui Tudor Mușatescu datează de aproape patruzeci de ani, timp în care autorul a dat 138 de piese originale si 300 de prelucrări de piese străine, trei comedii muzicale, trei scenarii de film (mai amintim și de creațiile lui Tudor Mușatescu în alte domenii literare: un roman, patru volume de schițe, un volum de versuri, sute de schițe umoristice).

Dialog bogat, gras, suculent, caractere pline de culoare, umor inepuizabil, hohote de rîs concentrate (așa-numitele mușatisme) iată «TITANIC-VALS»-ul! Celebra comedie a fost înregistrată pe disc în regia artistică a lui Mihai Zirra, cu o bogată distribuție: George Calboreanu în Spirache, Silvia Dumitrescu-Timică în Chiriachița, Kitty Gheorghiu-Mușatescu în Dacia, Valeria Gagialov în Miza, Valy Voiculescu în Gena, Mihai Fotino în Traian, Silvia Chicoș în Decebal, Radu Beligan în Petre Dinu, Nicky Atanasiu în Stamatescu, Ștefan Mihăilescu-Brăila în Nercea, Ion Ulmeni în Procopiu, Horațiu Ionescu în Fotograful, Catița Ispas în Servitoarea și Horia Șerbănescu în crainicul versiunii discografice. Forțe mari, de «lupi de... scenă», cum spune Tudor Mușatescu, pentru echipajul «Titanicului».

Pe coperta mapei în care se păstrează discul, Radu Costăchescu scrie o amuzantă și pitorească prezentare a dramaturgului și a spectacolului și citează părerea autorului despre versiunea piesei sale pe disc «...va fi un «teatru la domiciliu», fără oră fixă de începere, fără vecini care tușesc și fără teama de a pierde tramvaiul. Singurul dezavantaj care mă îngrijorează este, firește, lipsa aplauzelor». Nu e cazul!

muzică

● Ne vizitează un ansamblu de balet de peste hotare, care aduce cu sine vechi tradiții în arta coregrafiei: **baletul Teatrului Academic de stat «T.G. Sevcenko» din R.S.S. Ucraineană** (decorat cu ordinul «Lenin»). Programele balerinilor sovietici sînt diverse și cuprind pe lîngă spectacole clasice ca «Lacul lebedelor» (act I și II) și o înscenare a uverturii-fantezie «Francesca da Rimini» de Ceaikovski și lucrări mai noi ca «Surale» balet pe muzică de compozitorul sovietic Iarullin, «Cîntecul pădurii»—pe muzică de M. Skorulski, «Paquita» (fragment după Delvedez-Minkus) și «Divertismente». Spectacolele vor avea loc la Teatrul de operă și balet în 6,7 și 8 noiembrie, la orele 19,30 și la Sala Palatului, în 9 noiembrie ora 19,30. Vă veți întîlni cu numele unor iluștri coregrafi ca Petipa și Lev Ivanov precum și ale altor maeștri de balet și dansatori sovietici de elită.

● Dirijorul **Henrik Csyz** din R.P. Polonă dirijează Filarmonica «George Enescu», în programele săptămînale obișnuite. El ne va prezenta o piesă din repertoriul contemporan polonez «De natura rerum» lucrare de cunoscutul compozitor K. Penderecki, Simfonia III-a «Liturgica» de A. Honegger și alături de pianistul **Corneliu Gheorghiu** — Concertul pentru pian și orchestră în sol major de Beethoven. Începînd din această săptămînă, concertele orchestrei filarmonice vor avea loc în Studioul de concerte al Radioteleviziunii, la orele obisnuite.

● O seară de muzică sovietică va avea loc la Uniunea compozitorilor vineri 4 noiembrie. Va fi prezentată opera «Katerina Ismailova», una dintre cele mai remarcabile lucrări ale lui Dmitri Șostakovici.

● Vă semnalăm o premieră, de mult așteptată, la Teatrul de operetă: «Marco Polo» de Lopez (vineri 4 și duminică 6 — orele 19,30 — Sala teatrului de operetă).

● Și la pupitrul Radioteleviziunii vom face cunoștință cu un oaspete de peste hotare: dirijorul **Horst Förster** (din R.D.G.). În program lucrări de Enescu, Mozart, Brahms. Solistă **Maria Fotino** (joi 10 noiembrie, Studioul de concerte al Radioteleviziunii, orele 20.00).

plastică

● În sălile Muzeului de artă a Republicii Socialiste România poate fi vizitată *Expoziția de arte decorative din Republicile Socialiste Sovietice Baltice* (R.S.S. Letonă, R.S.S. Estonă, R.S.S. Lituaniană). Expoziția cuprinde circa 550 exponate; ceramică, podoabe de chihlimbar, aproximativ 80 de covoare, obiecte din piele, metal, lucrări artistice pe pînză, în lemn, de o certă frumusețe.

● Sala Magheru: *Vlad Crivăț* — grafică. 25 de lucrări care cuprind un registru tematic variat de la meditație și introspecție, pînă la rememorarea istoriei și evenimentele prezentului. Sînt etape în care construcțiile rațiunii se interferează cu proiecțiile lirice ale imaginarului sau cu mitul popular. Necruțător în fața ororilor («Napalm»), adesea acid («Busness»,«Cosmopolis»), artistul înzestrează cu subtile acorduri metaforice lucrări ca: «Vîrstele frumuseții», «Jelitul», «Onirică» etc. Remarcabile: «Șase daci pe Dunăre», «Alter ego», «Circ», «Litoral '66». Vlad Crivăț e un grafician cu un limbaj plastic subtil, cristalizat, care din ritmurile de alb și negru ne descoperă clipe și locuri, frumuseți și sentimente.

● Sala Magheru: *Tiberiu Nicorescu* — grafică. O călătorie pe apele memoriei, către lumi interioare adesea pline de convulsii, spre sursele și procesele creației; și o coborîre dantescă în materialitatea timpului, a preistoriei, a momentelor mitologice. Artistul, îmbarcat în corabia oniricului, recreează visele, reflectînd, sceptic, ironic sau crud, revelînd coșmare («Somnul demiurgului»), sau spaima în fața dezastrului («Portret»), comentînd metaforic latura tragică a unei anumite dezvoltări («Evoluție»). Opt ilustrații originale și sugestive la volumul de poezii «Plumb» de Bacovia întregesc ciclul lucrărilor, care vădesc incontestabil măiestrie și finețe. Artistul ne rămîne totuși dator cu revelarea universurilor creatoare și senine ale omului, care să fie redate cu aceeași forță și inteligență.

teatru

● Piesa lui A. Arbuzov **Bietul meu Marat** — o dezbatere despre rostul și idealurile tineretului contemporan — prilejuiește Teatrului Muncitoresc C.F.R.-Giulești, care a înfățișat-o în premieră, un turneu prin țară. Regia: Geta Vlad. Aceeași piesă se va juca și la Teatrul de stat din Baia-Mare — în repertoriul unui studio experimental.

● Debut: Nelu Ionescu autorul piesei **Neîncredere în foișor.** Piesă polițistă cu certe calități literare, cu un conflict plin de «suspense»-uri, cu replică alertă și schițe caractereologice, în ciuda unor stîngăcii inerente debutului. La Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești, Dinu Cernescu a realizat un spectacol armonios, bine gîndit după rigorile genului, trecînd cu o artistică discreție peste unele convenții. Uneori, ritmul ar trebui accelerat. Silviu Stănculescu a reușit o compoziție caldă, matură; Dana Comnea, Ion Gheorghiu, Cornel Dumitraș, Corado Negreanu au punctat tipuri — personaje de atmosferă. În notă, decorul lui Vl. Popov.

Dana Comnea

● În aceleași zile a avut loc premiera piesei de mai sus și la Teatrul Național din Iași. Aici, spectacolul a fost regizat de către actorul C. Dinulescu, avînd în distribuție pe Costel Constantin, Cristina Deleanu, V. Costin, Adina Popa. Decor: Doris Jurgea.

● Lesage (1668-1747) cunoscut prin romanele sale «Gil Blas» și «Diavolul șchiop», e prezent pe scena Teatrului „Delavrancea" cu cea mai valoroasă și mai populară din lucrările sale de teatru: **Turcaret** (Financiarul) — operă ce amintește de forța satirică a unei piese de Molière. Satira lui Lesage țintește lumea stupidă a afaceriștilor din Parisul secolului al XVIII-lea. Regizorul Ion Simionescu a realizat un spectacol plastic prin ascuțimea satirei, sugerînd atmosfera, culoarea epocii (printr-un excelent cadru scenografic semnat de Vl. Popov și Gabriela Nazarie). Și dacă spectacolul nu impune prin mari creații actoricești, el are o unitate careia i se încadrează Angela Macri, D. Dunea (minus supralicitările mimice), Doina Lazăr, Lucreția Racoviță, Marius Marinescu. Mai puțin inspirate, personajele cu haz popular. În general, bună inițiativa spectacolului-act de cultură.

● La 70 de ani, Sică Alexandrescu își continuă o bogată și entuziastă activitate. Recent a participat cu Teatrul Național la turneul din Ungaria și Austria înfățișînd un spectacol devenit clasic: O scrisoare pierdută. Urări de rodnică activitate.

● **Cocoșul negru,** feeria în versuri, care a încîntat generații, a văzut după decenii din nou lumina rampei pe scena Teatrului Național din Craiova. Ea ne prilejuiește astfel reîntîlnirea cu prințul Nenoroc cu Voie Bună și cu celelalte personaje de basm din piesa lui Victor Eftimiu. Bine inspirată regia lui Ion Olteanu, care a refăcut basmul în coordonatele unor narațiuni realist populare, apăsînd nu pe elementele naiv fantastice, ci pe cele de umor autentic, patos sau dramatism sincer. În această regie suculentă am reținut interpretările lui Ion Pavlescu, Radu Nicolae, Marin Nedeianu, Ovidiu Racoș, Remus Mărgineanu. Simplu și expresiv urmînd linia regizorală — decorul lui Andrei Ivănescu. Aplaudăm și un bogat și excelent program de sală.

● Premieră pe țară cu o piesă originală, la un teatru popular. Inimosul colectiv din Mediaș (prezentat și la televiziune) a înfățișat comedia satirică a lui Al. Voitin — **Anonime.** Regia Ariadna Stoica de la Teatrul de stat din Sibiu.

televiziune

Lucky Marinescu

Duminică 6 noiembrie. O dată cu reluarea campionatului republican se reiau și mult apreciatele emisiuni de fotbal: Rapid-Universitatea, Steaua-Știința ● Magazin... duminical (la care am vrea să simțim efortul pentru reînnoiri) (18.00) ● Ansamblul artistic «Nicolae Bălcescu» din Craiova e prezent în studiourile TV cu un spectacol folcloric intitulat «Țara noastră-i mîndră floare» (19.10) ● Poetul craiovean Traian Demetrescu va fi evocat la rubrica «Memoria caselor» (19.40) ● O emisiune de varietăți cu un titlu-pastișă cu caracter tragicomic: «Moartea unui... comic voiajor». Dacă-s varietăți, toată lumea le așteaptă. Mai ales că textele umoristice sînt semnate de Mircea Crișan și Radu Stănescu (20.00) ● Vom viziona o peliculă care ne prezintă cîteva monumente de artă din Moscova (22.05).

Luni 7 noiembrie. Transmisiune de la Moscova: Parada militară și demonstrația oamenilor muncii cu prilejul zilei de 7 Noiembrie (8.45).

Marți 8 noiembrie. Telecronica economică programează tema: «Constructori și construcții» (19.23) ● Lucky Marinescu și Florin Anca, titularii unui «Divertisment muzical» (19.50) ● Teatrul de stat din Ploiești prezintă piesa lui Karel Capek «Rețeta Macropoulos» (20.15).

Miercuri 9 noiembrie. Ultimul episod al filmului serial «Casa șerpilor» (19.30) ● Rubrica științifică programează cîteva teme ce stîrnesc viu interes: Ce este cancerul? Descoperirile de la Potlogi și originea stilului brîncovenesc. Dresură de... electroni (20.00) ● Piatra Neamț, în obiectivul rubricii turistice (20.45) ● Filmul românesc (Eugen Barbu — scenariul, Mihu Iulian — regia) «Procesul alb» (21.00).

Joi 10 noiembrie. Filmul «Evadatul» o producție a studiourilor din R.P. Bulgaria (19.35) ● Recital Arta Florescu (21.00) ● La «Studioul mic» — piesa lui Dorel Dorian «Joc dublu» (21.30).

Vineri 11 noiembrie. Regiunea Iași — o pagină a Atlasului folcloric (19.30) ● După rubrica «Săptămîna» (20.00) și «Avanpremiera» (21.00) săptămînalul «Teleglob» care, de data aceasta, păstrează discreție asupra itinerarului (21.15) ● Varietăți pe peliculă (21.45) ● Jean Ionescu — candidat la examenul muzical «Un bilet la alegere» (22.00).

Sîmbătă 12 noiembrie. Val-Vîrtej (Oemisiune «uite-o, nu e!») în «Coliba lui Gauguin» (18.00) ● «Actorii cîntă...» întotdeauna asemenea emisiuni au încîntat pe telespectatori (21.00) ● Un film care va aduce multă nostalgie printre cei cu părul încărunțit: «Din cauza lui», cu Charles Laughton, Deana Durbin și Franchot Tone (21.30).

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

DEZBATERI

În întreaga țară, Proiectul legii pensiilor suscită un viu interes. Prevederile acesteia sînt supuse dezbaterilor în adunări, în întreprinderi și instituții, prilejuiesc simpozioane, consultații și alte manifestări, cu prilejul cărora cetățeni de cele mai diferite profesiuni își manifestă puternica lor satisfacție față de noua mărturie a grijii cu care partidul și statul nostru înconjură pe cei ce muncesc. Pretutindeni se exprimă dorința unanimă de a sprijini prin fapte, direct în producție, noile măsuri; se fac propuneri și sugestii menite a completa și îmbunătăți conținutul Proiectului de lege.

O PUTERNICĂ EXPRESIE A DEMOCRATISMULUI NOSTRU SOCIALIST

La Combinatul siderurgic de la Hunedoara Proiectul legii pensiilor a fost dezbătut în cadrul unei adunări, la care au participat un mare număr de furnaliști, oțelari și laminoriști. Luînd cuvîntul, furnalistul Traian Sîrbu a arătat că Proiectul de lege are un puternic caracter mobilizator, stimulînd nu numai interesul pentru ridicarea calificării profesionale a fiecăruia, ceea ce are ca efect creșterea salariului tarifar și implicit o pensie mai mare, dar și o mai trainică stabilitate a cadrelor în aceeași întreprindere.

Mulți dintre cei prezenți au făcut o serie de propuneri referitoare la unele prevederi din Proiect. Laminoristul Gheorghe Dimitriu a arătat că adeseori oamenii, în timpul activității de producție, pot avea scăderi ale posibilităților lor fizice, datorate unor împrejurări independente de voința lor. Aceasta, a continuat el, poate influența negativ salariul tarifar și fără îndoială pensia, mai cu seamă dacă perioada respectivă se situează în ultimii 10 ani dinaintea împlinirii vîrstei de pensionare. Iată de ce, a încheiat el, consider că ar fi bine ca la calculul pensiei celor din grupele I și II de muncă, cei 5 ani consecutivi din care se face media salariului tarifar să fie aleși de viitorul pensionar din ultimii 15 ani ai săi de activitate.

Propuneri asemănătoare, izvorîte din dorința de a îmbogăți conținutul Proiectului de lege a pensiilor au fost făcute și în cadrul dezbaterilor ce au avut loc în alte localități. Inginerul N. Bîrsan de la Stațiunea agricolă experimentală Brașov, referindu-se la faptul că limita de vîrstă a celor care lucrează în domeniul cercetării poate fi prelungită la cerere cu 3 ani a făcut propunerea ca, într-un articol, să se precizeze dacă la cumulul pensiei cu salariul, pentru pensionarii menținuți sau reîncadrați în muncă, se ia în considerație pensia suplimentară.

Medicul M. Gabrielescu dintr-o unitate spitalicească a raionului 23 August din București a arătat că, întrucît în actuala legislație ocuparea unui post prin concurs este considerată un transfer la cerere, ar însemna că din această cauză, îndeosebi medicii, nu vor putea beneficia la pensionare de avantajele acordate pentru continuitate în aceeași unitate. El a propus ca la capitolul care reglementează continuitatea în muncă să se includă o prevedere în sensul că transferul prin examen este considerat continuitate în muncă.

Profesorul emerit Ion Zaharia din Constanța a propus ca la capitolul 6 să se precizeze că vechimea în muncă pentru pensionare să se stabilească în primul rînd pe baza carnetului de muncă, ceea ce ar asigura întocmirea operativă a dosarului de pensie și ar evita ca viitorii pensionari să depună eforturi pentru a-și procura tot felul de acte. În legătură cu aceeași problemă, cazangiul Gh. Dăscălașu de la Atelierele de reparat material rulant Nicolina-Iași a arătat că ar fi bine ca legea să stabilească norme, termene precise și răspunderea materială pentru cei care întîrzie întocmirea dosarului de pensionare. De asemenea în lege ar putea fi stipulate obligativitatea întreprinderilor și instituțiilor de a întocmi actele de pensionare în așa fel încît cei pensionați să primească drepturile bănești ce li se cuvin chiar din prima lună de la încetarea activității în producție. Prim-maistrul Matei Bîtea de la Combinatul siderurgic Reșița a propus ca în lege să se prevadă avantaje pentru cei care ani îndelungați au lucrat în munci de noapte. Dumitru Ionescu, muncitor la uzinele «Semănătoarea» București, a sesizat că formularea art. 12 nu este suficient de clară. El a arătat că pentru grupele I și II procentele de continuitate se aplică dacă angajații au prestat munci grele 20 de ani, fără însă a se preciza dacă este vorba de ultima parte a activității. Dumitru Ionescu a propus ca această perioadă să nu fie delimitată, dacă munca a fost prestată efectiv, fie că angajatul era sau nu în ultimii ani dinaintea pensionării.

Dezbaterea Proiectului legii pensiilor continuă. Ea atrage în discuții constructive mase largi, constituind o expresie a înaltului democratism al orînduirii noastre socialiste.

C. TOTOIANU

PROPUN UNELE PRECIZĂRI

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. și Proiectul de lege privind acordarea pensiilor au stîrnit o firească bucurie și un interes deosebit în rîndul tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Noile măsuri oglindesc grija părintească pe care partidul o poartă cetățenilor patriei și după încetarea activității lor în cîmpul muncii.

Am studiat foarte atent Proiectul noii legi a pensiilor și în cele ce urmează vreau să fac o observație cu privire la pensia suplimentară. Astfel, consider că titlul II, cap XIV, art. 72 (1) din Proiectul de lege nu este suficient de clar redactat. Se arată doar că această contribuție este de 2 la sută din salariul tarifar de încadrare, iar la art. 74 (1) se precizează că pentru cei care au contribuit cel puțin 10 ani la fondul acestei pensii, cuantumul pensiei suplimentare va fi de 14 la sută din salariul tarifar folosit la calcularea pensiei de asigurări sociale. Părerea mea este că trebuie să se arate de la ce dată și cît timp sînt obligați să contribuie salariații cu cota de 2 la sută din salariul lor, dacă (din diferite motive) se poate întrerupe și relua cotizația. Această cotizație se va reține pe statul de plată ca și impozitele sau se va introduce o altă procedură de lucru?

Cred că este de asemeni necesar să se precizeze că pensionarii care-și continuă activitatea la cererea întreprinderilor sau cei care cumulează pensia cu salariul pe perioada reglementată de lege pot să contribuie și ei la fondul pentru pensia suplimentară și în consecință — li se va stabili un cuantum al pensiei pe baza timpului total cotizat.

Eustațiu IONESCU
recepționer la I.R.A.-8, Craiova, deputat în Sfatul popular al orașului

PENSIA SUPLIMENTARĂ, O DISPOZIȚIE PLINĂ DE UMANITARISM

Prin noutatea și originalitatea sa, instituirea pensiei suplimentare reprezintă o contribuție importantă la îmbunătățirea legislației noastre în materie de pensii. Art. 76 (2) prevede că pensia suplimentară se plătește deosebit de pensia de asigurări sociale de stat și indiferent de cuantumul acesteia. De aici rezultă că în condițiile Proiectului nu există altă limitare a cuantumului pensiei decît aceea corespunzătoare muncii prestate de salariat, adică de contribuția acestuia la dezvoltarea și propășirea patriei.

În aceste împrejurări pensia depășește sensul său pur economic, iar dreptul la pensie dobîndește înțelesul superior al unei legături intime și trainice între activitatea îndelungată a salariatului și înflorirea multilaterală a patriei socialiste. Art. 76 din Proiect precizează, în adevăr, că pensia suplimentară se bazează pe principiul mutualității între angajații care contribuie la alimentarea fondului comun destinat plății pensiei suplimentare.

Consecvent cu acest principiu deosebit, art. 72 din Proiect prevede pentru înfăptuirea lui eficientă ca fondurile necesare pentru plata pensiilor suplimentare să se formeze dintr-o contribuție de 2% din salariul tarifar lunar al tuturor angajaților, iar Banca Națională a Republicii Socialiste România va plăti la fondul astfel constituit și alimentat o dobîndă de 1,5%.

E cazul să ne oprim puțin asupra acestei prevederi, ca să ne amintim că în vechea Românie contribuția salariatului la fondul de pensii era de 10% din salariul său lunar. Or, în condițiile Proiectului, salariatul poate obține astăzi **fără nici o reținere din salariul său** (art. 4) pensia pe care altădată salariatul nu o putea realiza decît prin acea contribuție lunară de 10%.

Contribuția de 2%, instituită prin art. 72 din Proiect, permite pensionarului să încaseze un spor apreciabil — care poate ajunge pînă la 14% și care depășește în orice caz nivelul pensiei pe care altădată salariatul o putea obține numai grație acelei contribuții împovărătoare de 10%.

Din această confruntare cu trecutul rezultă prin urmare și sub acest aspect condiția mai bună a pensionarilor din zilele noastre.

Referindu-se la persoanele care beneficiază de ajutor social, Proiectul arată că pensia suplimentară a acestora se calculează pe baza mediei salariilor tarifare din ultimii 5 ani de activitate consecutivă. În cazul beneficiarilor de ajutor social, invalizi — care au lucrat mai puțin de 5 ani — pensia suplimentară se calculează în funcție de media salariilor tarifare lunare din perioada de activitate.

Prezintă un interes deosebit pentru persoanele ce se află în preajma pensionării dispoziția Proiectului care nu conferă dreptul la pensie suplimentară salariaților care au contribuit mai puțin de 12 luni la fondul pentru pensia suplimentară, cu excepția pensionarilor de invaliditate și cei urmași, cărora li se recunoaște o pensie suplimentară aferentă unei perioade de contribuție de 1-2 ani. Persoanele exceptate de la dreptul de pensie suplimentară vor primi înapoi sumele plătite de ele cu titlu de contribuție la fondul pensiei suplimentare.

O dispoziție plină de umanitarism privește pe angajații care au împlinit limita de vîrstă sau sînt invalizi și au încetat activitatea fără a putea fi înscriși la pensie sau ajutor social, deoarece nu îndeplinesc cerințele legii. Proiectul acordă și acestora dreptul la pensie suplimentară dacă au contribuit cel puțin 12 luni.

Pensia suplimentară cuvenită urmașilor este de 50% pentru un urmaș, 75% pentru doi urmași și de 100% pentru trei sau mai mulți urmași. Rezultă și din această măsură că Proiectul înțelege să asigure nu numai pe salariații înșiși, ci și pe urmașii acestora în condițiile cele mai echitabile.

Proiectul mai prevede că pensia suplimentară se stabilește o dată cu pensiile de asigurări sociale sau cu ajutoarele sociale, de către aceleași organe și cu aceeași procedură. În acest mod se simplifică la maximum realizarea dreptului la pensia suplimentară.

În fine, Proiectul asimilează pensia suplimentară cu pensia de asigurări sociale în ceea ce privește regimul cumulului, a recalculării pensiei, pierderea dreptului la pensie sau suspendarea plății acesteia. Cu alte cuvinte dispozițiile care reglementează aceste situații cu privire la pensiile de asigurări sociale se vor aplica în mod corespunzător și la soluționarea pensiei suplimentare.

Mircea REBREANU
judecător

Dacă te instalezi comod în fundul amfiteatrului, mai poţi citi vreun «Sport» în timpul cursului, mai aprinzi pe furiş o ţigară, mai arunci o privire în oglindă. Nu te plictiseşti. Dar îţi rămîn doldora restanţele pentru la toamnă (fotografia din stînga); şi totuşi, nu găsiţi că e mai logic, mai civilizat, să se vină la cursuri îmbrăcat decent şi să se asculte prelegerea cu atenţie? (fotografia de jos).

din nou despre politeţea cea de toate zilele...

de Sanda FAUR

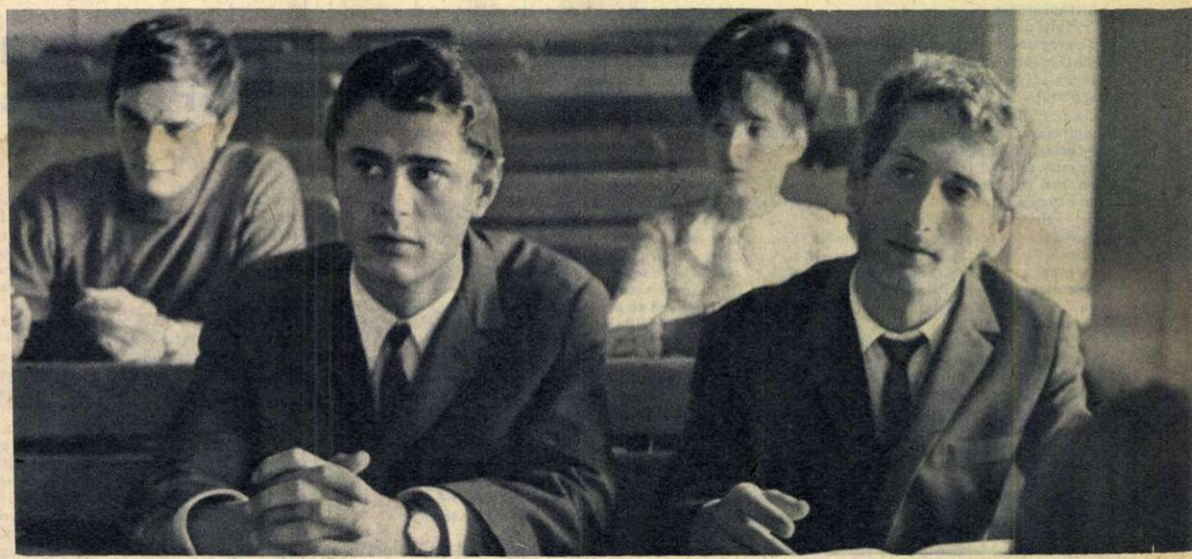

Pe biroul colegului de la secţia scrisori, curierul de dimineaţă a alimentat din nou dosarul «Politeţii», al «foamei de politeţe», cum propunea cineva să i se spună. De aproape trei luni, de cînd revista a publicat materialul «Politeţea cea de toate zilele...», dialogul nostru cu cititorii pe tema comportărilor frumoase s-a reînnoit necontenit. Corespondenţii întreabă. Comentează. Încearcă interpretări personale. Dar, mai ales, ţin să capete unele îndrumări precise de conduită. Avalanşa aceasta de bine-intenţionate întrebări are o calitate în plus: vîrsta foarte tînără a semnatarilor. Tinerii — e evident — ţin să-şi polizeze manierele, vor să-şi îmbogăţească deprinderile elegante, să se descurce dezinvolt şi corect în orice situaţie dată. Dosarul «Politeţii» e, realmente, unul din cele mai concludente şi mai interesante de răsfoit.

Am ales totuşi — poate şi pentru că ne stimula polemic condeiul — o frază cam sceptică din scrisoarea studentului timişorean I.V.: «*Şi, totuşi, nu credeţi că manierele elegante sînt nişte haine cam strîmte pentru gesturile vieţii, uneori incomode şi exterioare, nu consideraţi că ele sting din francheţea comunicării omeneşti şi îndeamnă la un soi de minciuni convenţionale, la zîmbete mimate şi fără căptuşeală afectivă?*»

Tînărul nostru corespondent încearcă să-şi formuleze gîndurile de la o anumită altitudine a ideii şi tocmai acesta ni se pare lucrul cel mai surprinzător. Pentru că I.V. pare să ignore însăşi esenţa politeţii şi să confunde manierismul forţat, confecţionat, cu miezul adînc al comportării prevenitoare a oamenilor. Politeţea, dragă tovarăşe I.V., nu e o crustă falsă ce înveşmîntează purtările zilnice, nu este un adaos artificios, o peliculă mată cu care se ascunde un «altceva» interior, ci în primul rînd expresia necesităţii omului de a trăi în relaţii omeneşti cu semenii săi. Este un act prin definiţie social. Un act de inteligenţă şi cultură. Şi, dacă vreţi, o marcă de caracter. Lipsa de politeţe — manifestată pe planurile ei cotidiene, elementare — irită. Indispune. Indignează. Mîhneşte: o ştim din proprie experienţă cu toţii. Lipsa de politeţe este un act antisocial, oriunde s-ar petrece el: pe stradă, în casă, la facultate, în sala de spectacol sau de expoziţie, la locul de muncă. Poate chiar în primul rînd la locul de muncă.

POLITEŢEA PRIMULUI «8»

Sîntem colegi, nu-i aşa? Prin urmare, pe deplin egali în drepturi. În tot felul de drepturi. Să aprindem — de pildă — o ţigară după alta, chiar dacă colegul nostru mai vîrstnic a renunţat de mult la tutun şi fumul îl chinuie. Să spunem un banc mult prea decoltat, chiar dacă de faţă nu sînt numai bărbaţi cu gustul puţintel cam gros. Să lăsăm mereu deschisă uşa de la birou, chiar dacă colega din dreptul ferestrei ne-a rugat de zece ori pe dimineaţă să tragem uşa după noi. Să ridicăm trufaş tonul la proaspăta stagiară care «poate să suporte, e tînără, aşa se învaţă meseria». Să conversăm la unicul telefon din birou cincisprezece minute, cu voce forte, «pentru că nu am secrete faţă de nimeni», despre aprovizionarea excelentă cu gogoşarii din piaţa Obor. Să ne îmbulzim a ieşi primii pe uşa sălii de şedinţe şi a ocupa primii locurile din autobuz, chiar dacă colega mai puţin tînără se află exact în spatele nostru. Să răspundem răstit la o întrebare cuviincioasă, pentru că, ce să-i faci, sîntem «frînţi de oboseală» la ora aceasta...

Fleacuri, nu? Banalităţi, nu? De mult comentate ironic, satiric, umoristic, cu vorba, cîntecul sau caricatura. Dar spuneţi cu sinceritate: cîţi din noi nu am simţit ce consum de energie nervoasă se risipeşte datorită acestor «neînsemnate» aspecte negre ale coexistenţei cotidiene din timpul primului «8», cît de mult istoveşte o enervare pornită de la un asemenea fleac! Cinci minute de iritare pot afecta un întreg ceas de muncă. Şi uneori te pot indispune pe ziua întreagă. Oare o comportare mai atentă şi mai îndatoritoare faţă de colegul de muncă (şi, subliniem, în mod special faţă de *colega de muncă!*) ar însemna un atentat la «libertatea» de manifestare a individului, o contrafacere a naturii sale, a pornirilor sale de moment? Oare nepăsarea aceasta aparent nevinovată faţă de cel cu care lucrezi alături nu e eticheta unui egoism îngust şi agresiv, a unei lipse de respect? (Respect care e întotdeauna, în mod legitim, o monedă de schimb: nu îl oferi, nu-l vei primi niciodată înapoi.) Dar politeţea e în primul rînd «haina dorinţei umane de a se înţelege

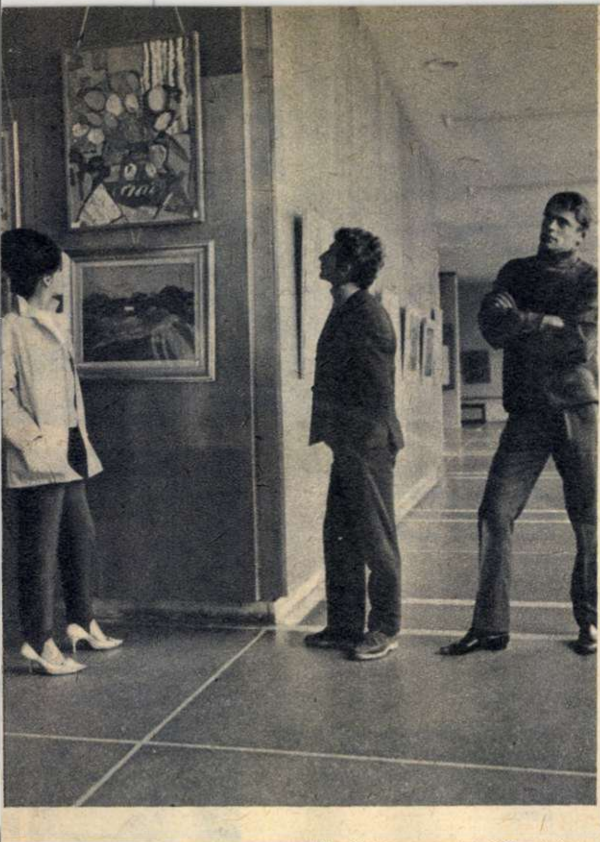

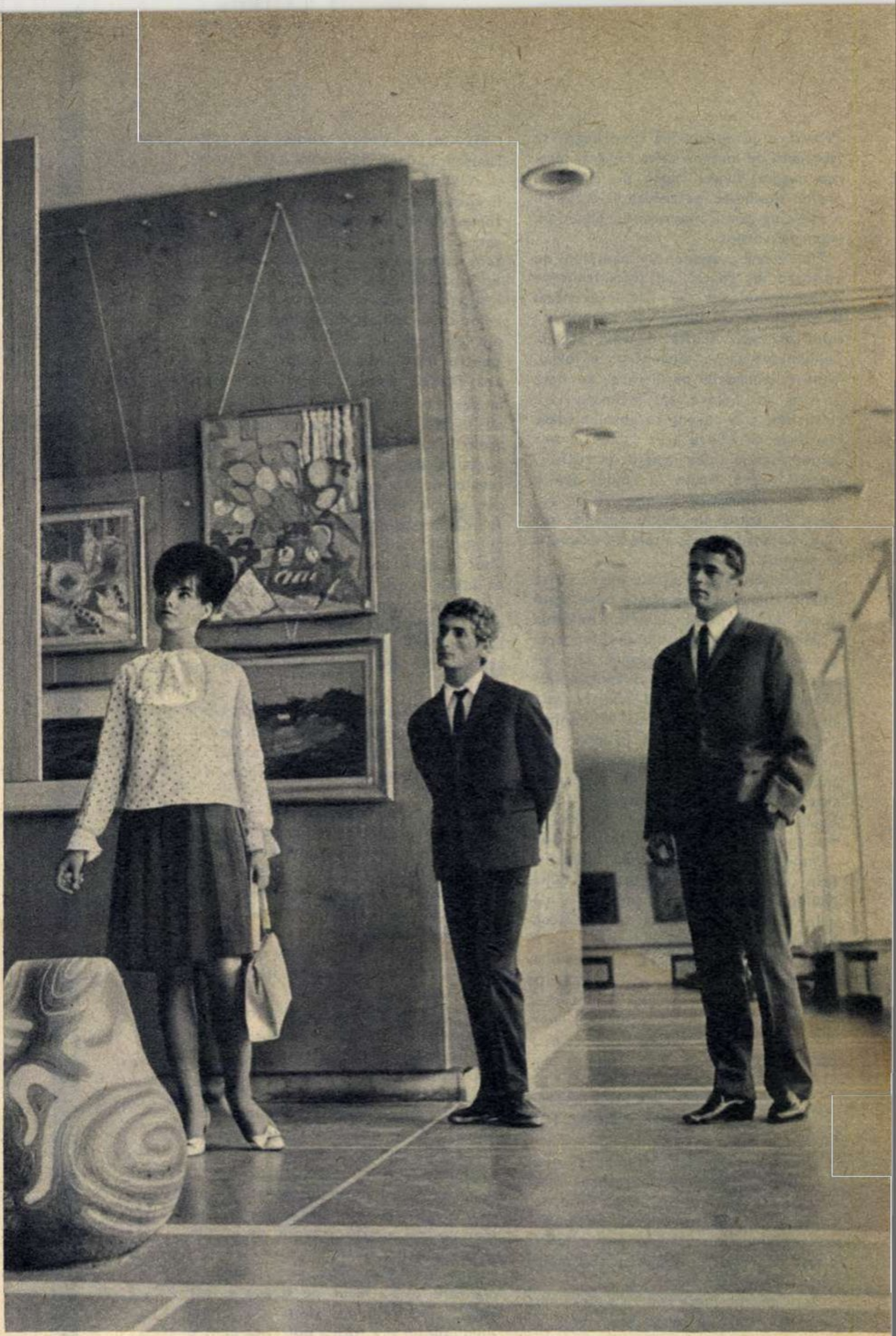

Manifestarea «expansivă», prin gest și mimică, cu voce tare, a unor opinii dezaprobatoare, ni se pare total necuviincioasă (fotografia de sus).

Vizitarea unei expoziții este, evident, un act de cultură. Și cere o ținută corespunzătoare, o atitudine de respect față de munca artistului (fotografia din dreapta).

cu omul de lîngă el», cum spunea cineva, iar în al doilea – un act de autodisciplină, de stăpînire de sine; și, dacă nu mă înșel, tocmai aceasta conferă ființei umane superioritatea ei necontestată pînă în prezent...

...ȘI AL CELUI DE-AL DOILEA

Bunacuviință vine dinăuntru, dar e constatabilă mai ales din afară. Se «vede» fără nici un efort, se «aude» perfect, mai cu seamă atunci cînd e... absentă. Iată un paradox care, din păcate, e la îndemîna fiecăruia dintre noi. Există, de pildă, o bunăcuviință a recepționării faptului de artă. Ritualul artistic — fie că se desfășoară pe pînza ecranului, în sala de teatru sau în cea de expoziție — presupune un act de generoasă dăruire din partea creatorului, care și-a pus ideile și simțirea la dispoziția noastră, din nevoia de a comunica ceva. E adevărat că nu totdeauna se stabilește dorita comunicare artist-spectator, că nu totdeauna ne place respectivul film, spectacol de teatru sau tablou, că nu putem ajunge totdeauna la el. Cauza ține poate de insuficiențele acelei opere, dar, mai știi, și de limitele capacității noastre de înțelegere artistică: în fond, formarea gustului e o chestie de educație îndelungată, de antrenament artistic, de cultură elaborată răbdător. Și atunci, cum reacționăm în fața acelei lucrări de artă? Mi s-a întîmplat, nu o dată, să asist în vreo sală de expoziții la foarte expansiva și zgomotoasa manifestare a «opiniilor» unor tineri asupra lucrărilor expuse. Mai întîi, poza: capul dat ușor pe spate, privirea strecurată cunoscător printre pleoapele strînse, fruntea încrețită a profundă meditație. Apoi, explozia: tînărul — de altfel purtînd adeseori însemnele unei «intelectualități» de clasă: favoriți prelungi, dacă nu și o barbă boemă, pulover negru cu guler înalt, pantalon insistent tighelat, centiron lat căzut pe șolduri — simte nevoia să-și împărtășească aprecierile. Cu voce tare, cît mai tare. Dezaprobator, cît mai dezaprobator. Ironic, cît mai ironic și tăios cu putință. Dar toată «superioara» lui manifestare critică nu este decît obrăznicie de bulevard, găunoșie lăuntrică, cinism insultător. Atitudinea aceasta ar fi echivalentă în sala de cinematograf, cu părăsirea ei ostentativă, la mijlocul filmului «8 1/2» sau «Insula», cu comentariul auzibil pînă la balconul II, «așa o porcărie n-am văzut de cînd sînt!»; sau a anunțării — tot cu voce tare — a modului cum se rezolvă următorul moment de suspense din «Fantomas»; sau a dezghiocării din țiplă a unei bomboane exact cînd scena Electrei e mai tragică. Sau, sau, sau... Le știm cu toții, ne-au stricat nu o dată plăcerea savurării unui spectacol de artă. Poate că această lipsă de politețe față de creația artistică este una din cele mai agresive, mai dăunătoare, mai inacceptabile cu putință. Și împotriva ei nu este admisibilă nici o toleranță, nici o «delicată» și resemnată acceptare a inconștienței «exuberanțe» juvenile. Pentru că devenim astfel fără voie complici întru denigrarea artei.

ÎNTRE «TIPUL NEGRU» ȘI BLONDUL JOVIAL

Se pare că tot tinerii sînt cei care au mai pronunțat gustul pentru nonconformismele vestimentare. Faptul în sine nu e reprobabil, poate chiar dimpotrivă. În fond, tînărul vrea să-și asigure vestimentar o înfățișare cît mai individuală, cît mai consonantă cu personalitatea sa. Perfect. Vrea să iasă de sub tirania tiparelor în serie. De acord (în fond, nu devine însăși moda un conformism obositor, o imitație goală, atunci cînd e urmată servil, fără a o adapta la cerințele cu totul proprii ale fiecărei siluete, vîrste, personalități?). Dar în goana aceasta — din nou foarte «juvenilă» — după nota proprie în îmbrăcăminte, se ajunge nu o dată la extravaganțe de gust dubios, la originalități șocante, la penibile inadvertențe vestimentare cu împrejurarea sau ora dată.

Se «poartă» *tipul negru:* haină de skay neagră, pulover negru cu gulerul rulat pînă sub bărbie, pantalon negru, ciorapii și pantofii așijderi. La acestea, se mai scot din recuzită o abundentă figură negru-albăstruie — nu chiar tip Antoine, dar pe aproape — o barbă cu sau fără mustățile adiacente, niște ochelari negri cu ramă groasă și o stare de spirit corespondentă: tipul este un neliniștit, un tenebros bîntuit de spectaculoase angoase existențialiste, un tînăr

(Continuare în pag. 8)

chinuit și chinuitor. La *tipul negru* se asortează de minune cafea neagră, tăcerea neagră, fumul negru de țigară al orelor nesfîrșite petrecute la *Katanga* și chewing-gumul mestecat cu plictis pe maxilarul drept.

Tipul blond e oponentul: pantaloni de plușcord bej, ghetele bej (ușor feminine ca linie), pulover bej, părul (eventual și barba), de un blond-bej. Primul era tipul malefic. Acesta e tipul stenic. Bej-luminos și pe dinăuntru: e jovial, familiar, cunoaște pe fiecare, se bate pe umăr cu fiecare, are înclinații spre culturism, e la curent cu absolut toate bancurile noi. Spre a se «asorta», bea coniac (dar și cafea neagră, întrucît și colegul negru făcuse la rîndul său o concesie coloristică în materie de coniac). Au totuși un dublu numitor comun: *Katanga* și restanțele de examene în toamnă.

Veșmintele bej ca și cele negre nu se schimbă niciodată (se poate oare omul scoate din propria-i piele?!). Uniforma e omniprezentă, omnivalentă. Se poartă la cursuri, la teatru, la ceaiuri, la plimbare. Chiar dacă prinde o anume «patină», de ordin vizual și olfactiv, asta nu supără. Ba chiar îi dă un farmec aparte, puțin pervers, și în orice caz singular. Ce, ei sînt ca mulțimea aceea anonimă și plictisitoare de spectatori care vin la teatru cu costume călcate, cămăși albe și cravate «Select», de nu mai reușești să-i distingi unul de altul?

Împotriva unor asemenea opinii ținem să arătăm că există totuși o bunăcuviință vestimentară, o politețe a hainelor, după cum există și o ridicolă înfruntare a ei! Cine o ignoră, capătă pe loc pedeapsa: privirea, amuzată uneori, indignată alteori, și întotdeauna ușor compătimitoare a celor ce-i întîlnesc în cale. Poate că intervențiile mai energice nu ar fi chiar lipsite de efect educativ.

POLITEȚEA — CHESTIUNE DE CARACTER

Doi tineri își dau întîlnire și unul dintre ei (nu în mod obligatoriu fata!) întîrzie 10-15 minute. E un act de nepolitețe crasă, și nu numai pe planul convențiilor formale: timpul celuilalt a fost disprețuit, starea crispată a așteptării — ignorată.

Împrumuți o carte pentru o săptămînă și ți se restituie peste șase luni: cu copertele sfîșiate, cu colțurile paginilor îndoite. E un act de dublă nepolitețe: la adresa binevoitorului posesor al cărții și la adresa cărții însăși.

Vii de la cursuri să iei masa acasă și o repezi pe mama care vrea să știe ce notă ai luat la proiect: ești suficient de «matur», nu mai ai nevoie de tutelă cicălitoare. E o lipsă de delicatețe care poate răni cel mai profund sentiment omenesc, sentimentul matern.

Întîlnești conferențiarul de anatomie pe culoar și-l saluți cu țigara în gură și mîna în buzunar: ce, el nu fumează, el nu are momente de relaxare? E o bravadă de proastă calitate, un gest de mărginire intelectuală.

Ai urcat în tramvai o dată cu colega de seminar, dar nu-i cedezi locul: ce, tu nu ai lucrat ca și ea toată dimineața la planșetă, nu ești la fel de obosit? E un semn de inferioritate, nu de superioritate masculină.

De unde se poate deduce că între bunul-simț — binecuvîntatul și alesul bun-simț — și politețe se pot pune foarte adesea cele două liniuțe ale egalului. Și dacă unor tineri li se pare «șic» să nu fie convențional-politicoși, fals-curtenitori, le-ar place să constate că de fapt sînt lipsiți de cel mai elementar bun-simț?

Mă întreb, tinere student I.V. din Timișoara, dacă dumneata care înclini să crezi că deprinderile cuviincioase ar fi «niște haine cam strîmte pentru gesturile vieții, incomode și exterioare», care confunzi afectarea politeții cu salutara dorință a oamenilor de a se menaja unul pe altul, mă întreb dacă dumneata însuți nu ai avut de suferit de pe urma celor ce au abdicat de la sfintele gesturi ale politeții de toate zilele. Pledezi pentru franchețea relațiilor și degajarea, firescul comportărilor. Aici sîntem în perfect consens. Dar mi se pare că pe undeva iar se încurcă noțiunile: acolo unde identifici sinceritatea cu comportarea flască, cu exprimarea a tot ceea ce ne trece prin cap la un moment dat, cu manifestarea brută «așa-cum-ne-vine-la-un-moment-dat». Cîtă vreme viața socială este ea însăși o convenție liber acceptată, cîtă vremea se dovedește ea însăși drept o condiție esențială a existenței umane, nu-i putem desconsidera legile și cerințele ei interne. Iar bunăcuviință, politețea, este una din acestea. Nu avem voie să uităm lucrul acesta.

P.S. Cîteva răspunsuri pe care ni le solicită cititorii pe temele ce au preocupat și articolul de față.

Mihai Poștaru, comuna Chișoda — Timișoara.

— Firește, dumneata ai procedat elegant cînd ai coborît primul din autobuz și ai întins partenerei mîna pentru a o ajuta să coboare. De bună seamă că tînăra fată nu cunoștea încă această regulă cînd v-a reproșat gestul.

— Dacă într-o societate mai mare una din fete îți întinde mîna, e recomandabil să dai — sau să săruți mîna — tuturor celor de față.

— Cînd faci prezentări, ai obligația să rostești clar numele întregi ale ambelor persoane. Cei prezenți nu își vor mai repeta numele.

— Dacă ești prezentat de gazdă într-un cerc mai mare de oameni necunoscuți, nu ai obligația să dai mîna cu toți cei de față, ci doar să faci un gest amabil de salut. În unele situații, totuși, se poate săruta mîna persoanelor feminine (fireste, la rînd, fără a face selecții speciale de vîrstă) și apoi să strîngi mîna bărbaților.

Mariana Panait, Constanța. Interpelarea care vi s-a făcut pe stradă a fost total lipsită de bunăcuviință. Dar ținuta dumitale nu era totuși potrivită pentru o plimbare de după-amiază: pantalonul și bluzele sport cu cravată sînt recomandate pentru a merge la sport, pe munte sau — cînd e cazul — la plajă. În nici un caz la cursuri, spectacole, vizite ori plimbări pe bulevarde și prin magazine.

Rodica Alecu, Slatina. Pe mătușa dumitale în vîrstă o poți îmbrățișa, sărutul mîinii nu e de loc un gest obligatoriu pentru o fată tînără. Niciodată nu se mulțumește cînd un tînăr sărută unei tinere mîna.

Elena Ene, comuna Ostrov — Dobrogea. O tînără nu salută niciodată un băiat sau un grup de băieți. Așteaptă să fie mai întîi salutată și apoi răspunde (chiar dacă ea trece pe stradă și grupul de tineri stă pe loc).

Iulian Severin, București. Vom comunica Editurii tineretului dorința dumitale de a se asigura un tiraj corespunzător cărții lui Dan Bihoreanu despre manierele frumoase, în curs de apariție.

Fotografii realizate de S. STEINER cu concursul Luizei LASZLO, a lui Ștefan THURY și Tudor COTAIBĂ, din corpul de balet al Teatrului satiric-muzical «C. Tănase».

▲ *Se apropie premiera: «Vara imposibilei iubiri» de D.R. Popescu. Repetă: Melania Ursu, Liviu Doctor, Aurel Branea.*

Scenă din «Damnațiunea lui Adam» de Deák Támás (Teatrul maghiar de stat). Interpreți: Dorián Ilona și Laszlo Gerő. ▶

Celebra lectură a ziarului, moment din «O noapte furtunoasă» de I.L. Caragiale, cu Aurel Giurumia și Gheorghe Nuțescu. ▼

seri şi dimineţi de spectacole la CLUJ

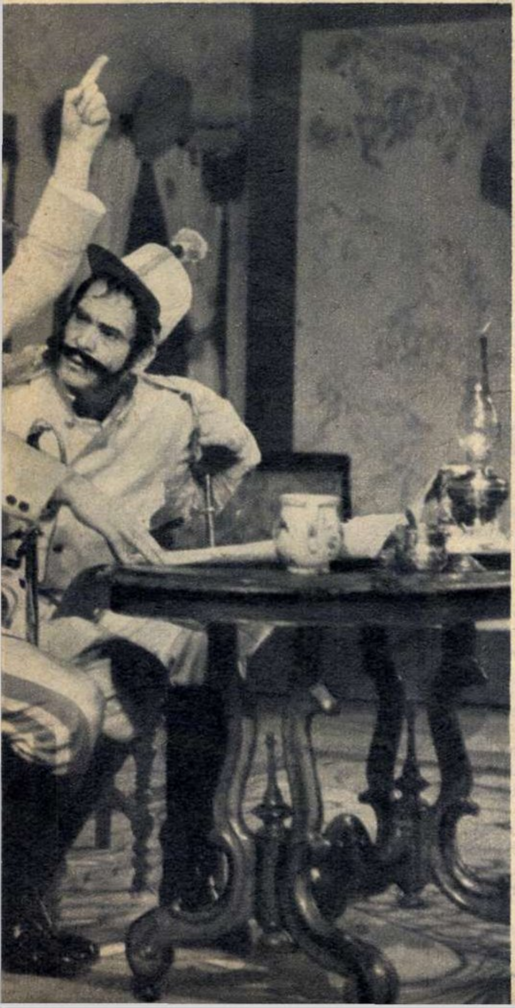

Sosirea toamnei n-o identifici numai pe aleile Grădinii botanice.

Frunzele cad, afişele urcă. Pe zidurile marelui oraş toamna îşi are una din multiplele ei faţete şi în noul început de an: şcolar, universitar, teatral, muzical.

— Ce joacă diseară la Naţional?

— Cînd dirijează Antonin Ciolan?

— Mămico, la păpuşi e o piesă cu Zdreanţă — «cel cu ochii de faianţă»...

DIVERSITATE DE REPERTORIU...

Clujul e unul dintre oraşele de provincie care oferă poate cele mai diverse şi mai complexe aspecte ale repertoriului: Beethoven sau Ceaikovski la Filarmonică, «O noapte furtunoasă» la Naţional, baletul «Giselle» sau «De la Matei citire» la Operă, «Vrăjitorul din Oz» la Teatrul de păpuşi.

Ca să nu mai vorbim de turnee (circa unul pe săptămînă), filme, case de cultură...

Unele instituţii de cultură şi-au format un public al lor, devotat... Sistemul abonaţilor la teatru — practicat de pildă de Teatrul Naţional — ar trebui extins, folosit şi de alte teatre.

SPECTACOLE DE IERI, DE AZI, DE MÎINE...

Reluări... premiere... repetiţii...

S-au terminat efluviile magice ale primului concert — concertul festiv Ceaikovski dirijat de artistul poporului Antonin Ciolan... Poţi, dacă grăbeşti pasul, să asişti la ultimele aplauze ale spectacolului Caragiale. Precum se cuvine unui Teatru Naţional, stagiunea s-a deschis cu o mare operă a dramaturgiei noastre clasice. Directorul teatrului, cunoscutul regizor Vlad Mugur — aşa cum şi-a arătat în repetate rînduri intenţia — a urmărit în primul rînd omogenizarea colectivului, crearea unei *echipe*, cu un stil unitar specific, în care să se îmbine solidele tradiţii ale Teatrului Naţional cu căutările moderne, cu o versiune contemporană scenică. Vă amintiţi desigur de spectacole ca «Constructorul Solness», «Ifigenia», «Androcle şi leul», «Fizicienii», «Orfeu în infern», «Vlaicu Vodă».

Anul acesta stagiunea s-a deschis evidenţiind şirul căutărilor artistice de care pomeneam mai sus. Regizorul Ion Taub a căutat un limbaj scenic cît mai firesc pentru Ipingescu, Chiriac sau Rică. Cadrul scenic, creaţia pictorului Piliuţă.

Eroii acelei «nopţi de pomină»: Aurel Giurumia, Gh. Nuţescu, Valentino Dain, Al. Munte, Silvia Ghelan, Melania Ursu.

……

La Teatrul Naţional ne «întîlnim» şi cu D.R. Popescu — în ipostaza de dramaturg bineînţeles. Repetiţiile sînt conduse de Vlad Mugur şi tînărul actor G. Mottoi. Piesa «Vara imposibilei iubiri» se anunţă a fi captivantă prin fiorul ei de tragic autentic, prin sensibilitatea şi luciditatea atît de caracteristice scriitorului. Piesa e închinată unei iubiri adevărate, împotriva superficialităţii, incertitudinilor, vulgarităţii...

Vor intra pe «afişul de repetiţii»: «Părinţii teribili» ai lui Jean Cocteau, «Preţioasele ridicole» şi «Amorul doctor» de Molière, «Platonov» de Cehov.

Teatrul maghiar din Cluj ne-a invitat şi el la un debut — o dezbatere de probleme ale eticii contemporane — cu «Damnaţiunea lui Adam» de Deák Tamás în regia lui Horvath Bella. Protagonişti: Bistrai Maria, Dorián Ilona, Jenö Flora... Poate fi revăzut aici un spectacol impresionant prin monumentalitate, construcţie arhitecturală, dedicat unei cunoscute opere a literaturii universale: «Tragedia omului» de Madach în regia lui O. Rappaport.

Şantier: «Act veneţian» de Camil Petrescu şi încă doi autori originari din Cluj: Marton Lili («Vrăjitorul vesel») şi Mehes G. («33 scrisori anonime»).

Dar să nu-i uităm nici pe «Romeo şi Julieta». Îi vom vedea în curînd pe această scenă.

……

Sîntem în împărăţia magică a copilăriei. Zîne şi căţei, balauri şi pitici stau atîrnaţi în cuiere, visînd la aventurile lor viitoare cu fizionomiile ce le-au fost create la Teatrul de păpuşi de către pictorul Al. Rusan.

— Ne adresăm cu precădere copiilor, ne spune Vasile Dan, directorul teatrului, dar nu-i uităm nici pe maturi. Pentru cei din urmă am realizat «Visul unei nopţi de vară» de Shakespeare şi recent un spectacol de pantomimă la care am avut un spectator pretenţios: Raikin... Ei bine, s-a amuzat!...

Pentru copii, principala noastră problemă este aceea a găsirii unui repertoriu modern ca factură, contemporan ca mesaj, educativ. Totodată ne străduim să facem educaţia estetică a copiilor. Chiar a celor mai mici. Spectacolul «Prisaca» pe versuri de Tudor Arghezi e un început... Mai avem în repertoriu: «Vrăjitorul din Oz», «Tigrişorul Petre», «Elefănţelul curios» şi multe proiecte de piese originale. Fireşte — şi de autori clujeni...

……

MELOMANI! IUBITORI DE MUZICĂ

Poftiţi la operă!

Iată ce veţi vedea: la Opera română — «De la Matei citire» de Ion Nona Ottescu, baletul «Giselle» de Adam, «Walkyria» de Wagner, «Ana Lugojana» de Filaret Barbu şi — într-o nouă montare şi interpretare — «Rigoletto» de Verdi.

La Opera maghiară — «Triptic de balet» («Simfonia fantastică» de Berlioz, «Joc de cărţi» de Stravinski şi «Tablouri dintr-o expoziţie» de Musorgski), «Contele de Luxemburg» de Lehar, «Ciocanul satului» de compozitorul clujean Erwin Junger şi «Cneazul Igor» de Borodin.

……

Cîteva clipe la Casa de cultură a studenţilor, a cărei echipă de teatru e... recidivistă în premii şi distincţii. Sub conducerea artistei Olimpia Arghir (pe care cu cîteva ore mai înainte am aplaudat-o pentru o impresionantă creaţie pe scena Naţionalului: «Doamna Clara»), echipa repetă de zor.

— Mai multe, mai bine, mai contemporane. Astfel am vrea să fie piesele pentru tineret pe care să le înscriem în repertoriul echipei noastre. Le aşteptăm!...

*

Seară de toamnă tîrzie. Luminile sălilor de spectacol ard vii, vestind început de nou an...

Bogat în activităţi artistice, diverse şi complexe (nu a intrat în obiectul reportajului de faţă şi activitatea, atît de bogată, a scriitorilor, compozitorilor, artiştilor plastici). Clujul e semnificativ pentru «oraşul de provincie» al României socialiste.

Versul arghezian a căpătat viaţă scenică: «Prisaca», spectacol la Teatrul de păpuşi.

Alecu POPOVICI
Fotografii de
Elena GHERA

în obiectiv MODERNIZAREA ȘCOLII

Să luăm, de pildă, o schiță executată în crete colorate pe tablă. Ce vîrstă, ce vechime are ea? Veți spune că întrebarea este echivocă, schița fiind executată de cel mult cîteva ore și că în acest caz e un nonsens să vorbim de vechime, de vîrstă. Noi însă v-am formulat întrebarea pe plan pedagogic pentru că, din acest punct de vedere, ca *material didactic*, schița executată pe tablă are o vîrstă milenară, făcînd parte dintr-o *primă generație*. Într-adevăr, pentru a crea o imagine plastică a materialelor ajutătoare folosite în școală, pedagogii au adoptat împărțirea lor pe patru generații de vechime. Cum s-ar spune, patru generații de material didactic. În prima generație intră desenele, planșele executate de mînă și manuscrisele; în a doua generație intră materialele create pe baza descoperirii lui Gutemberg — manualele și planșele tipărite; în a treia — mijloacele tehnice, audio-vizuale, patefonul, radioul, filmul didactic; în sfîrșit, a patra și cea mai recentă generație de material didactic este reprezentată de mașinile pentru laboratoarele fonetice, mașinile cibernetice de învățat, autoinstruire, program etc.

Dar pentru această introducere didacticistă vă cerem scuze și vă invităm să urmăriți, la lucru, două dintre mijloacele tehnice audio-vizuale din cea de-a patra generație.

ÎNTR-UN LABORATOR LINGVISTIC

Cîteva șiruri de cabine, despărțite între ele prin pereți laterali de sticlă mată. Ocupanții cabinelor au în față un microfon și un tablou de contacte, iar la urechi căști. În primul moment ai impresia că te afli într-o mare centrală telefonică. În mijlocul sălii se înalță însă o estradă cu un tablou central de comandă, în spatele căreia se succed pe un ecran proiecții intermitente de imagini fotografice și scheme care îl determină pe vizitatorul ocazional să se considere într-o bibliotecă ultramodernă sau în sala specială de cursuri a unei universități. În cabine zărești însă chipuri de preadolescenți sau de adolescenți, elevi de școală. Așadar ne aflăm într-un *laborator lingvistic*, mai precis în laboratorul *liceului «Ion Neculce»* din București.

Totul, atît conținutul cît și forma de desfășurare a lecțiilor în acest laborator specializat în predarea limbilor străine, se deosebește structural de ceea ce este o lecție de franceză sau de germană, așa cum le-a rămas în minte celor care au terminat școala acum vreo 10 ani, de pildă. Surprizele se țin lanț chiar din primele minute. În locul clasicei lecții despre «Cidul» lui Corneille, citită de profesor, asistăm la... interpretarea unor fragmente din piesă de către mari artiști ai Comediei Franceze, în timp ce pe ecranul central apar imaginile unor scene caracteristice. Răsunetul emoțional al tiradelor, trăirea de către elevi a scenelor, claritatea aproape de perfecțiune a rostirii contribuie la *însușirea dinamică* a materialului lingvistic, creează *cadrul ideal* al unei lecții în care elevul este solicitat în sensul cel mai bun al cuvîntului (adică nu «scuturat» sau tras de mînecă...). Banda de magnetofon reia în continuare versurile, citite de astă dată mai rar, dar tot de către un vorbitor cu pronunțarea perfectă. Elevii repetă pronunțarea concomitent în microfoane. Pereții despărțitori și izolarea fonică fac ca ei să nu se stingherească.

Pe tabloul de comandă din fața profesorului se află o serie de butoane numerotate, tot atîtea cît și cabinele în care studiază elevii. O apăsare pe buton și în casca profesorului se aude vocea elevului din cabina nr. 6. Pronunță corect și accentul e bun. Îl lăsăm să-și continue exercițiul. Dar cel din cabina 11? Altă apăsare pe buton și-l ascultăm pe acesta. De astă dată se impune o corectare de pronunție. Nimic mai simplu. Vorbind în microfon profesorul se adresează numai elevului din cabina 11.

— Recitește ultimele două versuri!

De astă dată lectura elevului este înregistrată pe bandă. El va avea astfel posibilitatea să se asculte singur și să compare lectura lui cu aceea a «vorbitorului-model», care în continuare reia citirea textului respectiv, după care bineînțeles elevii vor repeta. Profesorul are posibilitatea să folosească laboratorul în cel puțin 7-8 variante.

Așadar, ora de studiu s-a încheiat. Uitați-vă pe ceas: ea a durat 30 de minute! Timpul a fost redus la jumătate; dar randamentul în studiu a crescut de două ori. Și aceasta este încă departe de a epuiza avantajele laboratorului fonetic. Căci el este utilizat intens nu numai la lecții. După-amiezile elevii vin aici să-și pregătească lecțiile. Cerînd — așa cum ceri la bibliotecă o carte — banda cu imprimarea lecției pentru care se pregătesc și urmărind-o la magnetofon, ei pot repeta individual, dar sub supravegherea profesorului, pînă ce și-au însușit lecția de nota 10.

Un interviu fulger cu profesorul Marcel Savaș, autor al cîtorva lucrări de specialitate și responsabilul laboratorului fonetic al liceului «Ion Neculce».

— Ce avantaje de bază prezintă laboratorul?

— În primul rînd el corespunde deplin concepției moderne de studiere a limbilor străine — studiul viu pentru formarea rapidă a capacităților de comunicare directă cu alți vorbitori în limba respectivă. Gramatica este subordonată acestui scop. Studiul în laboratorul fonetic cu metode adecvate ne dă certitudinea că la terminarea liceului, actualele promoții vor putea duce o conversație destul de cuprinzătoare în cele două limbi străine pe care le studiază, pronunțînd cuvintele ca la Paris, la Moscova sau la Londra.

Două ultime precizări: laboratorul de la liceul «Ion Neculce» este prototipul unei serii de asemenea instalații ce se vor fabrica la Întreprinderea de material didactic — o adevărată uzină a tehnicii școlare — iar un alt laborator, cu caracteristici diferite a fost realizat, cu mijloace locale, la Liceul nr. 3 din Oradea.

CONVERSAȚIE CU O MAȘINĂ DE ÎNVĂȚAT

Să nu vă așteptați, luînd drept unitate de măsură laboratorul fonetic, ca mașinile pentru autoinstruire programată să aibă un gabarit impresionant și caracteristici tehnice uimitoare. Mașinile de învățat, în majoritatea lor, inclusiv cele experimentate la noi în țară, la liceul «Nicolae Bălcescu» și la unele licee din Cluj și Tîrgu-Mureș, sînt dispozitive mecanice relativ simple. Ele sînt dotate cu cîteva butoane și un vizor în cadrul cărora apar succesiv un număr de texte imprimate pe fișe. Tot secretul — spun specialiștii — nu-l constituie construcția mașinilor, ci alcătuirea programului de instruire. Deci, să vedem ce este instruirea programată.

1. *Instruirea programată este o metodă de învățare bazată pe împărțirea materialului în secvențe reduse și în cadrul căreia procesul cunoașterii se efectuează în etape scurte, numite pași.*

2. *Deci, concepția de bază a instruirii programate o constituie progresul în... Principiile acestei forme de instruire etc.*

În cele două fișe pe care le-am intercalat în cadrul însemnărilor noastre am căutat să vă dăm o lămurire... programată despre instruirea programată.

Precum vedeți, prima cuprinde un text lămuritor, o «informare» pe baza căreia se poate da răspunsul la întrebarea formulată în a doua fișă. Cel care studiază înscrie răspunsul deasupra punctelor din locul lăsat liber. În cazul nostru va scrie «pași» (nici «etape» nu e greșit). Dacă elevul nu cunoaște răspunsul la întrebare, mașina îl trimite automat din nou la informarea inițială. Alte programe folosesc un sistem ramificat, în care elevii, în cazul în care nu pot formula direct răspunsul, primesc informări suplimentare.

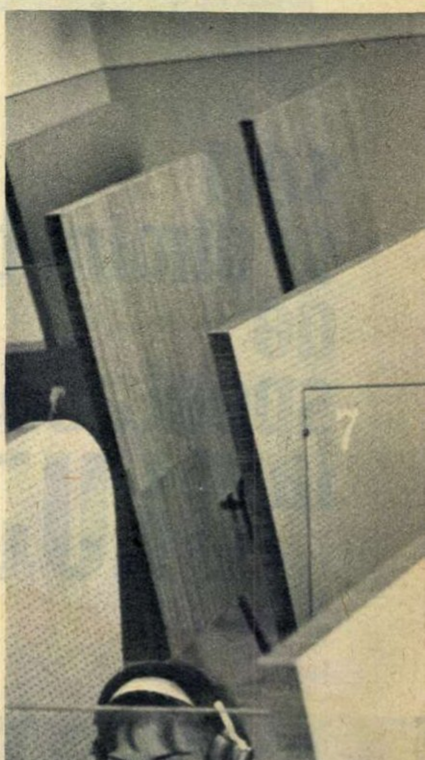

Pentru mai deplina clarificare am recurs din nou la un interviu fulger. De astă dată interlocutorul nostru e prof. univ. dr. docent Ion Berca, șeful catedrei de metodică a Universității București.

Orar săptămînal centralizat pe întreg liceul «Ion Neculce». Interesant e că eventualele modificări în program se efectuează «pe loc», fiecare materie, așa cum se vede, avînd un buton afectat ei.

ORAR SAPTAMINAL
LUNI
MARTI
MIERCURI
JOI
VINERI
SIMBATA

— Programarea învățămîntului — ne spune profesorul Berca — deschide acestuia perspective încă nebănuite. Este vorba, în esență, de adaptarea studiului la ritmul și posibilitățile individuale ale fiecărui elev. În principiu poate fi programată predarea oricărei discipline școlare și chiar a cursurilor universitare. Problema de bază o constituie calitatea programării.

— În ce constă această problemă?

— Rolul primordial îl joacă, în această privință, volumul mare de muncă pentru alcătuirea programelor, numărul și diversitatea specialiștilor solicitați, schimbarea sistemului tradițional de predare. La alcătuirea unui singur program este necesară colaborarea oamenilor de știință din domeniul respectiv, al pedagogilor, psihologilor, matematicienilor, iar volumul de muncă pentru programarea materiei unei singure clase poate să se ridice la aproximativ 40 000 ore.

— Este într-adevăr un efort considerabil...

— Considerabil, uriaș chiar, dar impus de faptul că modernizarea învățămîntului constituie o cerință stringentă a vieții, una din căile de formare a tineretului la un nivel cultural corespunzător dezvoltării societății de astăzi și de mîine.

*

Desigur, oricît de spectaculoasă ar fi tehnica, ea singură, nu poate să rezolve problemele complexe ale modernizării învățămîntului. Ele nu sînt decît mijloace noi puse de tehnică la dispoziția predării unui conținut nou de cunoștințe. Conținutul acesta nou se conturează începînd chiar cu studierea lui 1 + 1 = ? — dar despre aceasta vom reveni cu alt prilej.

Cîteva din cabinele laboratorului de limbi străine.

Al. CIUCĂ

---

se caută film bun la toate

Dintre documentarele noi care rulează pe ecrane, alegerea s-a oprit asupra filmului «Brâncuși la Tg. Jiu». Prima operațiune a fost cea obișnuită: înlăturarea genericului. Teleenciclopedia aparține, după cum bine se știe, celor doi *autori* ai ei. În exclusivitate, adică fără drept de semnătură pentru altcineva. Scenaristul, regizorul, operatorul, compozitorul care a creat muzica unui film sînt personaje prea neînsemnate pentru a pretinde o părticică din gloria ce revine pe de-a-ntregul *autorilor* emisiunii. În graba ajustării celor două capete ale peliculei a căzut afară și titlul, ceea ce a stîrnit o oarecare nedumerire telespectatorilor informați că vor vedea un film despre Brâncuși (fără nici o delimitare a ariei de investigație). Și totuși nu e exagerat să se afirme că acest film s-a bucurat de un tratament preferențial: s-a mărturisit că a fost realizat de studioul «Alexandru Sahia».

După întreruperea arbitrară a documentarului la un punct oarecare al desfășurării lui (sistem împrumutat probabil de la cei ce au început de cîtăva vreme să oprească bobina fiecărui episod cu «Sfîntul» și a fiecărei serii din «Casa șerpilor» cu cîțiva metri înainte de sfîrșit), totul a reintrat însă în normal: nici un nume, nici o referire la proveniența filmelor din Teleenciclopedie. Mai mult: după ce ne-au sugerat că au urmărit personal vînătoarea de cașaloți și că au dezlegat, de asemenea personal, după studiul multor documente și relicve, misterul mașinii hidraulice de la Marly, *autorii* au trecut în mod deschis la persoana I (plural, firește, întrucît sînt doi). În insulele Fiji, spun ei, ne-am gîndit să procedăm așa și așa... Am intrat în peșteră... I-am cerut căpeteniei satului... etc.,etc.

Legi scrise și nescrise nu recomandă un asemenea procedeu. Există obligația de a informa corect și cît mai complet și, la urma urmei, chiar primejdia ridicolului.

Cine pornește pe linia minimei rezistențe are șanse de a găsi imitatori. De ce — își vor fi spus probabil cei ce alcătuiesc «Magazinul duminical» — numai Teleenciclopedia să-și acopere o pătrime din spațiul de emisie cu un film care circulă pe rețeaua de difuzare? Și au găsit și ei unul: «Bătălia pentru apa grea» care, după ce a rulat mai multe săptămîni în șir la unul din cinematografele bucureștene, a fost folosit, sub formă de extrase largi, la confecționarea unui sfert din «Magazinul duminical».

Cu numai o oră mai tîrziu, altă emisiune, alte filme binecunoscute: «Cîntînd în ploaie» și una din comediile muzicale în care apare Caterina Valente. Au fost piesele de rezistență ale Varietăților. E adevărat că secvențele alese au incomparabil mai multă vervă decît prăfuitele și nesăratele «miniaturi» pe care le flancau. Dar dacă e vorba să vedem film, cel puțin să fie în transmisie directă, nu pe baza reluării imaginilor de pe un ecran. Uluitoarea inovație tehnică a colorat totul într-un gri șters.

Și, în sfîrșit, pentru ca programul duminical să fie complet, s-a prezentat încă un film vizionat recent în oraș: «Serbările galante».

Ținînd seama de marcata predilecție a multor autori de emisiuni pentru filmele pe care le-au văzut în ultima vreme, ar fi mai practic și mai ușor dacă s-ar găsi un film apt să îndeplinească funcții multiple. Poate «Zorba grecul»: furtuna pe mare — la «Teleenciclopedie»; dansul lui Zorba — la «Varietăți»; straniul ritual al uciderii femeii păcătoase — la «Teleglob» (sau tot la «Teleenciclopedie»); prăbușirea funicularului — la rubrica de varietăți a «Magazinului duminical». Cam puțin, e drept: nimic pentru copii, nimic pentru gospodine, nimic pentru multe alte programe care își au necesitățile și specificul lor. Trebuie căutat alt film. Unul din care să se poată înfrupta toate rubricile. Sînt ceva propuneri?

P.S. E greu de înțeles cum, după excelenta evocare a lui Ion Minulescu, după sugestiva incursiune în universul propriu lui George Bacovia, s-a ajuns la prezentarea bucolico-plîngăreață a lui George Topîrceanu. Un actor cu lacrimi în glas, acompaniat de o muzică foarte melancolică, ne-a citit un text despre alt Topîrceanu decît autorul Baladelor vesele și triste și al Parodiilor originale, în timp ce pe ecran se perindau miorițe, peisaje romanțioase, un copilaș desculț și, printre ei, un ridicol și bleg «chiriaș grăbit» și (singurul element reușit) apariții fantomatice din împărăția lui Papură Vodă. Slabă, nepermis de slabă e «memoria caselor» care a păstrat o asemenea imagine a poetului.

Felicia ANTIP

CARNET DE SCRIITOR

obrazul... lipsă

de Eugen **FRUNZĂ**

Ceea ce sporește starea jalnică a omului fără obraz e faptul că, departe de a avea conștiința infirmității sale, se crede, dimpotrivă, mai grozav și mai acătării decit lumea din jur.

Iată-l, de pildă, pe un tinăr proaspăt emancipat și marcat cu o barbă de comedie tragică. De cind a căzut la niște examene și a renunțat la serviciile lamei de ras, i-a sporit, așa i se pare, greutatea specifică. De aceea nu mai salută pe nimeni și trece sfidător pe lingă oameni care mai ieri il mingiiau pe creștet, ii ofereau caramele și-i urau să crească mare. Uite că a crescut și nu-i mai vede. Ba nu-l recunoaște nici pe fostul său director de școală, nici pe dirigintele clasei, nici pe ceilalți profesori. Căci el, pasămite, vrea să demonstreze că e un cineva. Și nu-și dă seama că, in realitate, pe lingă dispreț, stirnește milă, pentru că nu posedă ceea ce orice om intreg posedă, adică obraz. Infirmitate pe care nici o barbă din lume n-o poate camufla.

Un familist, cu soția și băiatul, intră in cinematograf. Au locurile 10, 11, 12 din rindul 9. Așa scrie pe biletele cumpărate la casă. Dar in sală locurile respective sint ocupate de trei inși pletoși costumați in westmani de pe Dimbovița.

— Scuzați, poate ați greșit locurile — se adresează familistul celor trei cămăși cadrilate.

Nici un răspuns. Parcă ar fi vorbit la pereți. Omul repetă, stăruie. Atunci unul din cei in cauză se stropșește:

— Ce, tocmai aici v-ați găsit?!...

— Aici, pentru că sint locurile noastre.

— Care?

— Rindul 9, numerele 10, 11, 12.

— Ia să vedem! — il somează un alt membru al treimii. Ia să vedem și noi!

Omul le intinde, supus, biletele. Te pomenești că e de vină casierița. S-o fi incurcat la numerotare. Dar nu! Cei trei pletoși își fac cu ochiul intreolaltă, cercetează biletele și pe față și pe dos, nefiresc de mult, de fapt in bătaie de joc. Abia pe urmă, ca și cind i-ar face o favoare se ridică alene și, maimuțărind la mers pe călăreții de prerie, se mută in altă parte, fără a uita, firește, să tragă și un hohot de ris.

Iată un spectacol trist la care, intimplător, am asistat. Și mă cuprinse mila. Vai, ce respingători sint oamenii fără obraz! Mai ales tinerii care, in mijlocul unei tinereți atit de frumoase, își fac — sărmanii — o glorie din a fi derbedei.

Fără obraz, individul e de fapt un mutilat, chiar dacă in aparență crapă de sănătate și «vitejie». Privindu-l, nu te poți sustrage unui sentiment de milă, ca in fața unei creaturi schiloade, neintregi, bicisnice.

PRINTRE VALURILE MUZICII UȘOARE
tendințe și ved

Mireille Mathieu

ete de azi

(III)

Rita Pavone

Luigi Tenco

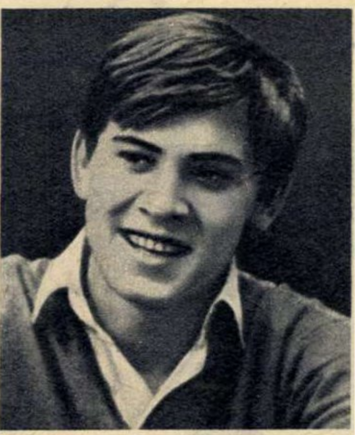

Gianni Morandi

Bobby Solo

E greu să găsești un iubitor de muzică ușoară care să nu țină la loc de cinste măcar un cîntăreț italian (dovada cea mai la îndemînă: emisiunea noastră «La microfon melodia preferată» unde, de cel puțin două-trei ori pe săptămînă, Gianni Morandi își cere pocăit iertare, Adriano Celentano se răfuiește cu Pitagora, iar Rita Pavone își întreabă iubitul de ce duminica o lasă totdeauna singură). Adevărul este că muzicii ușoare italiene, prin excelență melodioasă, chiar și atunci cînd peste ea au trecut valurile yé-yé-ului, nu-i trebuie prea mult timp ca să cucerească auditoriul; bogatele tradiții muzicale ale țării (nu degeaba Italia este numită «patria muzicii») își spun cuvîntul, aducînd cîntecului așa-zis ușor încărcătura lor de spontaneitate și sensibilitate, ce-i dau un farmec aparte, înlesnindu-i drumul în lume. Dacă ascultăm însă zece, douăzeci de melodii, dacă oprim apoi magnetofonul și ne gîndim bine, observăm că dincolo de acest farmec începe să se instaleze pericolul unei anume monotonii și facilități ce nu iartă pe nimeni. Desigur, transformarea muzicii ușoare într-o industrie speculativă — tendință pe care am amintit-o și în primul nostru articol — mult mai accentuată în Italia decît în oricare altă țară capitalistă nu este străină de acest pericol. «Cu zece ani în urmă — observa un comentator — puteai să numeri pe degete cîntăreții de muzică ușoară; astăzi nu le mai poți da de rost». Îl credem, nu e prea ușor, căci, după cum ne spune statistica, în Italia sînt 36 fabrici de discuri, 700 case editoriale, 6 500 orchestre de muzică ușoară, peste 1 600 de cîntăreți, 10 000 de textieri și compozitori. În fiecare zi se produc 50 de cîntece noi. Cu alte cuvinte, o întreagă piață ale cărei produse trebuie desfăcute; pentru aceasta e nevoie, se înțelege, de o reclamă fără margini care atrage în mrejele ei destui tineri; căci — spune tot statistica — 60 la sută din cumpărătorii de discuri sînt băieți și fete sub douăzeci de ani. Toată lumea știe că nu numai pasiunea pentru cutare sau cutare idol îi îndeamnă pe tineri să colecționeze recolta celor 36 de întreprinderi; mulți dintre ei o fac cu gîndul de a ajunge, mai devreme sau mai tîrziu (de fapt mai devreme) în rîndul vedetelor de muzică ușoară, devenite mitul numărul unu al unui anumit tineret; așa se explică de ce la concursurile pentru selecționarea «vocilor noi» (devenite și ele o afacere, ca și Festivalul de la Sanremo, de altfel) se prezintă anual aproape 19 000 de tineri, iar unui ziar de specialitate îi sosesc lunar cam șase mii de scrisori semnate de tineri între 13 și 20 de ani, toți aspiranți la viitorul titlu de vedetă. Lumea muzicii ușoare a devenit o adevărată uzină de iluzii amețitoare. Tinerii și le confecționează cu nepăsarea specifică vîrstei, dar mai ales unei anumite educații; alții le hrănesc, iar din acest cerc al întrepătrunderilor, cu serioase implicații sociale, răzbat, dincolo de el, artiștii nefabricați care, măcar pentru doi-trei ani (căci acestea sînt unitățile de măsură cele mai obișnuite ale muzicii ușoare) se mențin cu talent în centrul interesului. Așadar, cîțiva din cei 1 600, cîțiva pe care îi aplaudă — dar și invidiază — alte mii.

YÉ-YÉ-UL ȘI MELODIA LAOLALTĂ

Fondul generos în muzicalitate al acelor tradiții de care aminteam la început a asigurat muzicii ușoare italiene, chiar în plină modă a yé-yé-ului, un veșmînt aparte, în care se pare că așa-numitul yé-yé (o ritmicitate cultivată în sine) nu a omorît cu totul linia melodică, ci a menținut-o, de cele mai multe ori însă în limitele unor scheme precise. Dinamismul, să-i spunem plăcut (în orice caz nesupărător pentru ureche), mod de manifestare nu numai al unui gust tineresc, ci și a unei energii, este cel care a întreținut, în bună măsură succesul lui Adriano Celentano, Betty Curtis (numiți totuși cam pe nedrept «urlatori») ori al Ritei Pavone. Spunem «în bună măsură», pentru că am fi nedrepți dacă nu am aminti și un altceva, care fie că se cheamă voce, inspirație, sinceritate, nerv, degajare, țin, la urma urmei, de talent. Dar — sîntem datori s-o spunem — este vorba mai mult de un talent de a compune și interpreta melodia, decît de a spune ceva, căci textele se învîrt în jurul doar a cîtorva teme, ce-i drept foarte apropiate tineretului: prima iubire (rare sînt cîntecele italiene care să nu aibă un «*cuore, fiore* sau *amore*» — spunea cîndva Yves Montand), primele necazuri, prietenia, școala, întîile ciocniri cu viața. Poate de aceea maturii întorc spatele idolilor de tot felul, preferînd poezia unor cîntăreți din familia francezilor Brassens, Aznavour, Brel ori dramatismul autentic al lui Modugno sau al Milvei, care se pare că sînt printre puținii ce rezistă tuturor valurilor.

Adriano Celentano «il mollegiatto», cum i se spune (în traducere: cel care vibrează ca un resort) al cărui «Ventiquatromilla baci» era în 1961 fredonat pe toate străzile, a încercat anul acesta, la Sanremo, să impună un cîntec cu o tematică mai severă: «Băiatul de pe strada Gluck»; dar juriul (ale cărui decizii miros a calcul prestabilit), l-a exclus din finală; cîntărețului nu i-a rămas decît bucuria personală de a fi încercat să spargă unele scheme ce sînt pe placul industriei de muzică ușoară.

Cu perioade de eclipsă mai accentuată sau mai slabă, Rita Pavone se menține de patru ani pe creasta valurilor, cum se spune. Fetița băiețoasă și pistruiată care a debutat la 14 ani într-o emisiune TV, are, fără îndoială, mult temperament artistic. Îl recunosc pînă și «mătușile», spun unii critici, vrînd să numească prin aceasta pe cei care se smulg cu greu tradițiilor. Cîntecele ei (aproape toate șlagăre) schițează un mic univers adolescentin: «La partita di pallone», «Come te non c'è nessuno», «Cuore», «Non è facile aver diciotto anni», «Lui» etc. Stilul ei de interpretare, cînd copilăros, cînd antifeminizant, a devenit o adevărată manieră pentru multe imitatoare de pretutindeni.

DRUM LIBER LIRISMULUI

În lumea atît de largă a muzicii ușoare, este loc pentru orice surpriză. E un fel grăbit de a spune «surpriză», căci de fapt, ea se dovedește a fi doar o excepție care confirmă regula. Cînd la Festivalul de la Castroccaro 1963, au apărut două voci fragile, duioase, pe nume Bobby Solo și Gigliola Cinquetti, nu s-a asistat atît la moartea unei mode, «a urlatorilor» cît mai mult s-a făcut dovada unei permanențe a lirismului care, subteran sau fățiș, a circulat totdeauna printre ițele muzicii. Anul următor avea să-i lanseze definitiv pe tînărul student de 20 de ani precum și pe eleva de 16 ani, cu binecunoscutele «Una lagrima sul viso» și, respectiv, «Non ho l'età». Nici Bobby Solo, nici Gigliola Cinquetti nu și-au propus să răstoarne un stil, să se impună cu orice preț. Cu înfățișarea lor cuminte, de școlari studioși ce-și ascultă părinții, ar fi putut trece aproape neobservați (nici unul nu are ostentația pretimpurie a vedetei), dacă nu ar fi avut curajul de a se manifesta potrivit firii lor sensibile, de a încerca o cale la capătul căreia nu se știe dacă îi așteaptă sau nu succesul. Astăzi, după doi ani de ascensiune domoală, își privesc cu seriozitate drumul în viață: Gigliola își continuă studiile la Facultatea de arhitectură, Bobby pe cele filologice. Măsură de prevedere? Poate mai mult o înțelepciune neapărat trebuincioasă; altfel orice succes al unui confrate ce vine din urmă poate fi un vînt aspru, aducător de amărăciune, dacă nu de disperare. Și, se știe, sîntem pe un teren unde în orice clipă poate veni cineva din urmă; astăzi toată lumea murmură «Cristina» ori «Sei un bravo ragazzo», iar mîine se naște un nou idol, să spunem Gianni Morandi.

După ce a trecut prin repertoriul lui Claudio Villa (între 12 și 14 ani Morandi a cîntat într-o sală de cinematograf, între un spectacol și altul), după ce și-a încercat norocul și prin grădina rock-ului și a yé-yé-ului (Go-kart-twist, Fatti mandare dalla mamma o prendere il latte), specialiștii în materie de industrializarea muzicii ușoare au descoperit că băiatul acesta poate fi o adevărată mină de aur: glasul său ușor dramatic, cu inflexiuni lirice nu lipsite de o anumită duritate, însemna noutate. I s-au compus imediat cîntece speciale, un soi de romanțe moderne pentru adolescenți: «Ho chiuso la finestre» dar mai ales tripticul «In ginocchio da te», «Non son degno di te», «Se non avessi più te», s-au făcut tot atîtea filme cu aceste titluri (încasările au fost solide) s-a mai organizat o publicitate în jurul logodnei sale cu Laura Efrikian, crainică la televiziune și parteneră de film: o adevărată glorie bine calculată. N-am vrea să se înțeleagă prin aceasta că nu recunoaștem calitățile artistice ale lui Morandi (cine și-ar asuma un asemenea risc?), ci că vrem doar să accentuăm (prea e complet exemplul) unele legi nescrise ale muzicii ușoare: succesul poate veni pe neașteptate, după cum hotărăsc întîmplarea sau interesele altora.

Și tot atît de iute poate să și dispară.

Cîntărețul cunoaște și el lucrul acesta și bine face că îl repetă de pe acum: «Nu-mi fac iluzii — mărturisea recent

(Continuare în pag. 14)

— lumea cîntecului e atît de necredincioasă! Astăzi toată lumea îţi cumpără discurile, mîine nici nu-şi mai aminteşte că exişti». Dacă toţi băieţii şi fetele care bat la poarta muzicii uşoare ar repeta în fiecare zi fraza asta, dacă şi-ar fi spus-o, măcar din cînd în cînd şi Johnny Hallyday, atunci poate că

IDOLUL NR. 1 N-AR MAI FI ÎNCERCAT SĂ SE SINUCIDĂ

Gestul lui Hallyday, care la 23 de ani n-a găsit altceva mai bun de făcut decît să încerce a-şi pune capăt zilelor, este dureros de semnificativ: o dată popularitatea amuţită, tînăra vedetă se simte singur în lume, fără nici o raţiune de existenţă, căci nu cunoaşte alta decît succesul. Încercînd să-şi recîştige masa de admiratori, cîndva fanatici, şi nereuşind (dezamăgit întrucîtva şi de zgomotoasa sa căsătorie cu Sylvie Vartan), Johnny a recurs la o măsură disperată.

Mai grijuliu, poate mai conştient de efemeritatea condiţiei de vedetă, colegul său de peste ocean, Elvis Presley, care în 9 ani a avut timp să cunoască şi gloria şi gustul uşor amar al stingerii ei, nu a dat niciodată semne de nelinişte: este preocupat de filmele în care apare (cam trei-patru pe an în ultima vreme) şi de colecţia sa de cărţi de medicină. «Nu am dorit niciodată să fiu o persoană importantă — declara anul trecut revistei *Post*. Dacă tot ce se întîmplă în jurul meu ar începe să mă înnebunească prea mult, m-aş întoarce la fosta mea meserie: conducător de camion». Hallyday n-a ajuns încă la o asemenea maturitate. În privinţa aceasta l-au depăşit şi Rita Pavone, sosită şi ea de mai bine de un an în lumea cinematografiei (sănătoasă măsură de precauţie), şi Paul Anka, ce se îndeletniceşte cu compunerea muzicii de film şi care, pînă acum, nu par să fie disperaţi.

Gigliola Cinquetti şi Domenico Modugno

Adriano ▲
Celentano

LANSĂRI, LANSĂRI

Un cîntec care a tulburat multe din vacanţele lui 1965: «Capri, c'est fini». Autorul lui, Hervé Villard — un tînăr vînzător de discuri (s-a născut în 1946) care, într-o zi, în timp ce călătorea cu metroul, a aşternut cîteva note pe hîrtie. Urmarea este cunoscută: sfîşietorul său strigăt muzical, primul, şi poate de aceea atît de sincer, a devenit unul din marile succese ale verii 1965. În numai 7 săptămîni s-au vîndut mai bine de 150 000 de discuri.

Hervé Villard ▶

La o jumătate de an, una din emisiunile televiziunii franceze avea să lanseze o tînără, tot de 19 ani, din Avignon, al cărei glas pătrunzător aminteşte de cel al Edithei Piaf: Mireille Mathieu. Numele ei a început să fie alăturat imediat celor care reprezintă pînă în vîrful unghiilor cîntecul francez: Chevalier, Trenet, Brassens, Aznavour. Discul cu «Mon credo», «C'est ton nom», «Ils s'embrassaient», s-a vîndut într-un număr de 850 000 de exemplare în mai puţin de şase luni. Adevăratul loc în familia cîntăreţilor de muzică uşoară îl va hotărî, desigur, tot timpul.

Simpatia pe care au cules-o de la început cei doi interpreţi francezi, ca şi interesul pe care l-a stîrnit în ultima vreme italianul Luigi Tenco (l-am cunoscut în filmul lui Luciano Salce, «Ţara fericirii»), original autor al unor melodii de inspiraţie populară, discret şi retras (nu a participat la nici un concurs sau festival) dovedesc şi ele că mişcările care au loc astăzi în lumea muzicii uşoare sînt în stare să dea Cezarului ce-i al Cezarului, să abată cîntecul de pe calea teribilismelor juvenile, să-l reinstaleze într-o zonă de rezonanţe umane mai adînci.

Magda MIHĂILESCU

Dorind să ne informăm cititorii cît mai deplin — desigur însă, în măsura posibilităţilor — ne propunem să continuăm într-un documentar viitor trecerea în revistă a muzicii uşoare din alte ţări.

duminica la MOSCOVA

— note de călătorie —
de **Al. CORNESCU**

Cînd începe duminica la Moscova? Negreşit, de sîmbătă seara. Sărbătoarea pluteşte în atmosferă încă din ajun şi se plimbă nestingherită pe marile bulevarde. Se aşază cuminte la rînd în faţa cafenelelor şi a restaurantelor prea aglomerate, umple de lume magazinele alimentare, marile magazine universale şi creează o atmosferă cu totul specială de bucurie.

Sărbătoarea aceasta, care îşi face apariţia sîmbătă seara pe străzile capitalei sovietice, seamănă cu un fluviu al tinereţii — şi tu, străin poposit pentru cîteva zile, nu poţi să nu-i guşti parfumul. Mai ales dacă ai mai fost pe aici cu ani în urmă, cînd urmele războiului erau încă foarte grele, te va cuceri fără doar şi poate această mulţime de tineri, frumos îmbrăcaţi şi frumoşi ei înşişi, fiii sau poate nepoţii celor care au apărat Moscova... Căci, iată, s-au împlinit foarte

▲

Popas în plimbarea duminicală. Ca şi în alte oraşe ale lumii, şi aici porumbeii se bucură de dragoste.

▶

Un bilet la Teatrul Mare — o sursă de bucurie pentru locuitorii Moscovei şi pentru toţi aceia care, veniţi de departe, nu vor să piardă prilejul de a vedea măcar unul din spectacolele celebrei scene lirice sovietice.

Mică aventură la «ţarul clopotelor».

▼

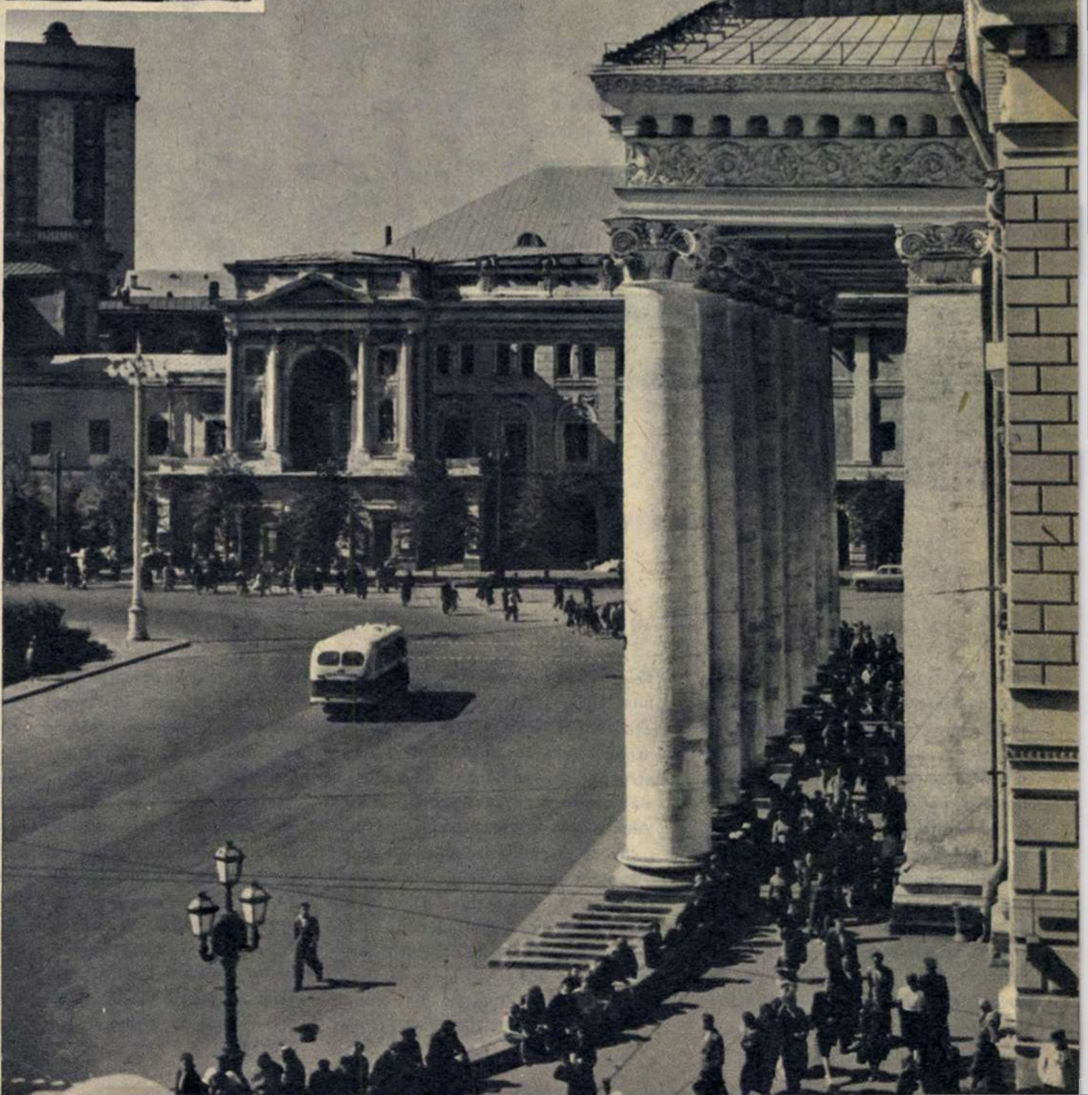

recent 25 de ani de cînd tunurile hitleriste băteau la porțile orașului. Și aceasta nu-i o figură de stil. La mijlocul lui octombrie 1941, în desfășurarea războiului, soarta Moscovei nu se hotărîse încă. Armata și cetățenii luptau să zăgăzuiască înaintarea inamicului acolo unde în prezent se înalță blocuri mari de locuințe și magazine, pe unde trec autobuze și troleibuze, pe șoseaua Volokolamskului.

Astăzi tinerii pe care îi întîlnești peste tot, vrînd să-și petreacă seara de sîmbătă într-un mod cît mai plăcut, au 25 de ani și mai puțin. Frecventează cafenelele, dansează în ritmul nu prea alert al orchestrelor din restaurante și sînt cuprinși de bucurie cînd izbutesc să pună mîna pe un bilet la Teatrul Mare sau la unul din numeroasele teatre de proză moscovite. Tinerii se distrează plăcut, fie că «el» își înlănțuie iubita într-un dans, fie că, ținînd-o de braț, face ocolul unui mare foaier de teatru, încadrîndu-se într-un cerc de perechi care fac același lucru, nu se știe nici de ce, nici conform cărei tradiții.

Deși localurile se golesc pînă la 11 noaptea, duminică dimineața străzile se animă anevoie. Nici gospodinele n-o pornesc prea devreme după tîrguieli, deoarece unitățile comerțului alimentar își deschid porțile abia la ora 9. Dar chiar înainte de această oră, ele se strîng ciorchine în jurul magazinelor care poartă în mod invariabil firma GASTRONOM. Se cunosc, sînt din același cartier și își vorbesc ca între prietene. Pe chipurile unora dintre aceste femei — îmbătrînite și asprite înainte de vreme — mai citești încă suferințele anilor de război și zilele de luptă, și grelele privațiuni, și doliul dureros care a lovit pe fiecare în parte.

Încet, încet, duminica intră însă în drepturile sale. Străzile se animă. Începe un iureș nemaipomenit. Oameni de toate vîrstele și de cele mai diferite ocupații vor să profite de orele libere într-un mod cît mai plăcut și interesant. Lor li se adaugă marele număr de străini care urmăresc și ei același lucru, precum și cetățenii veniți din cele mai îndepărtate teritorii sovietice, purtați și ei de dorința de a-și fructifica cît mai bine fiecare minut. Așa se face că străzile capătă un aspect variat, ca fizionomia oamenilor și ca îmbrăcămintea lor.

Piața Roșie se umple; la Muzeul «Lenin», rîndul vizitatorilor care așteaptă să intre e considerabil; în jurul «Manejului», rîndul celor ce vor să viziteze expoziția floricolă olandeză organizată aci înconjură pe dinafară întreaga construcție; la Kremlin șirul de oameni ce s-a format în dreptul porții parcului Aleksandrovski pare mai curînd o rostogolire de cascadă; parcul însuși e foarte frumos în atmosfera ruginie a toamnei. Dar cine să-i dea atenție? Doar cîte o pereche de îndrăgostiți și cîte un tată care a rămas să legene copilul în căruț, în timp ce soția s-a îndreptat către muzeele și expozițiile din jur.

Tinerii de aseară sînt și ei prezenți în mijlocul acestei mulțimi. Un băiat de vreo 20 de ani, cu o chitară la spate, purtată ca o tolbă cu săgeți, a intrat în biserica Vasili Blajennîi și ascultă încordat explicațiile ghidului despre pictorul Andrei Rubliov și despre ideea sa de a zugrăvi, alături de sfinți, chipurile marilor filozofi și poeți ai antichității. Ghidul explică și capetele ascultătorilor pendulează urmărind din ochi frescele și descoperindu-i pe Homer, pe Aristotel sau pe Virgiliu. Tînărul de mai înainte își mută chitara pe umărul celălalt și, străbătînd un secol, intră alături, în biserica Arhanghelski, spre a-și plimba strunele, deocamdată mute, printre sarcofagele unui lung șir de țari, începînd cu Ivan I.

Afară, amestecul de neamuri pare și mai mare, se fac fotografii, se privesc și se comentează numeroasele turle aurite. Obosiți, cîțiva englezi uscățivi și eleganți se așază pe marginea trotuarului, așteptînd să intre în Muzeul armelor. Un mongol masiv, cu o pălărie verde de o formă ciudată, îi imită, creînd astfel împreună cu ei un grup pitoresc. Rîndul celor ce vor să viziteze același muzeu înaintează încet. Dar buna dispoziție nu lipsește și ea se exprimă cel puțin în jumătate din limbile planetei noastre. O dată intrați, încep explicațiile ghidului și trecerea în revistă a exponatelor și a istoricului lor. Furați de strălucirea armelor, a veșmintelor bătute în pietre scumpe, mai ales copiii, ar dori să zăbovească mult, cît mai mult. Iar mama sau tata — ce să facă? — reiau povestea de la început: «Iată, aceasta e căciula lui Monomah... iar acesta este un harnașament de aur pe care Ecaterina cea Mare l-a primit de la turci... Ai învățat la școală despre Ecaterina?»

Da, duminica dimineața este și a copiilor. Ei își pot permite să fie chiar în contratimp cu preocupările celor mari. În fața uriașului clopot, care poartă numele de «Țar al clopotelor», lume multă ascultă explicațiile ghidului. Tone de bronz etc., etc.: interesant, desigur. Dar o fetiță, îmbrăcată toată în roșu, în afara căciuliței din blană albă, a considerat că și mai interesant este să se cațere pe postamentul de piatră și să pătrundă în întunecimea uriașului clopot. Și cu asta s-a dus solemnitatea explicațiilor docte, căci ursulețul cel roșu care țopăia înăuntrul colosului de bronz a atras atenția tuturor, stîrnind zîmbete și glume.

E ora prînzului și grupul celor ce intră pe poarta Kremlinului este departe de a se fi sfîrșit. Cei ce pleacă își mai întorc obiectivul aparatului fotografic spre zidul roșu crenelat și turnurile sale: o ultimă amintire pînă la o nouă vizită. Sînt doar atîtea locuri de văzut...

Seara începe din nou frenezia căutării unui bilet în plus la vreun spectacol. Dacă ești cumva fericitul posesor al hîrtiuței care îți va deschide porțile unei săli de spectacol, cu sute de metri înainte de a ajunge la destinație zeci de tineri te vor acosta întrebîndu-te dacă nu vrei să renunți în favoarea lor sau

Rîul Moscova trece pe sub podul Kalinin, purtînd vaporașe cu excursioniști.

dacă nu posezi un loc suplimentar. Este un cult al teatrului, o curiozitate admirabilă pentru fenomenul artistic de calitate, cum nu se întîlnește prea des.

În acea seară de duminică, pașii ne-au purtat spre Teatrul «Vahtangov». Se prezenta în premieră «Armata de cavalerie». Într-un teatru cu bogate tradiții clasice, piesa aceasta constituia un experiment. De fapt, nici nu e vorba de o piesă, ci de dramatizarea cîtorva schițe ale scriitorului I. Babel, legate între ele prin fragmente din poemele lui Maiakovski. Piesă sau nu, spectacolul este emoționant prin patetismul cu care sînt înfățișate crîmpeie de viață eroică și simplă din timpul războiului civil. Sînt și scene care nu vor scăpa probabil ascuțișului critic al unor cronicari versați; sînt și modalități de expresie poate depășite. Dar pe scenă erau înfățișate momente din revoluție, fapte mari și mici care au dus la biruință după un război lung și greu, povestite în modul cel mai autentic de un martor ocular (scriitorul I. Babel intrase voluntar ca simplu ostaș într-un detașament al Armatei Roșii), și mai erau versurile lui Maiakovski, și mai erau... Dar cîte nu erau din elementele care fac ca sufletul sălii să vibreze la unison cu cel al scenei pentru «tragedia optimistă» care se desfășura cu 49 ani în urmă?

...La ieșirea din teatru străzile erau aproape pustii. Moscova, care în ajun întîmpinase sărbătoarea, se pregătea să întîmpine prima zi de lucru a săptămînii.

acorduri în tăcere

odiseea „cărților fermecate" ale lui beethoven

...Viena anilor 1809. Urmele trecerii armatelor lui Napoleon sînt pretutindeni prezente. În fața unor ruine, un copil înspăimîntat, flămînd, scîncește. Un bărbat scund, îndesat, cu capul vîrît între umeri, se apropie de el și îi vorbește cu un glas care se străduiește să fie cît mai blînd. Copilul începe să plîngă. Omul îl ia în brațe, îl mîngîie și-l roagă să-i spună unde locuiește. Copilul tace, sau așa i se pare omului, care îl lasă jos și scoate un creion gros, de tîmplărie, și un carnețel. I le întinde copilului și-i spune:

— Puiule, scrie-mi adresa părinților tăi. Eu nu pot să te aud. Sînt surd.

Adresa n-a fost trecută în carnet pentru că băiatul nu știa să scrie. În carnet scriseseră însă Schubert, Rossini, poeții Lenau și Grillparzer, pianistul Czerny, cîntărețe vestite ca Henriette Sontag și Wilhelmine Schröder, actori, muzicieni, scriitori celebri ai anilor de la începutul veacului al XIX-lea. Un scris uneori nervos, care lăsa adesea cuvintele neterminate, alteori îngrijit, ca de copil, le răspundea.

Era scrisul lui Ludwig van Beethoven.

Dacă muzica o «auzea» ținînd în dinți o baghetă de lemn vîrîtă cu celălalt capăt în cutia pianului, cu cei din jurul lui nu mai putea comunica decît prin scris. A denumit primul caiet, cu pagini mari de hîrtie marmorată, «caiet de conversație». De atunci scrisul lui Beethoven a acoperit sute de caiete. Ni s-au păstrat numai 138, însumînd totuși peste 11 000 pagini.

*

Prietenul lui Beethoven, Anton Schindler, a denumit caietele de conversație pe care compozitorul i le-a încredințat cu puțin timp înaintea morții (în anul 1827) «cărți fermecate», pentru că ele l-au ajutat asemeni unor oglinzi din basme să pătrundă în viața genialului compozitor. Caietele acestea i-au folosit în același timp ca material biografic pentru studiile pe care le-a scris despre Beethoven. Schindler a aflat din miile de pagini întîmplări din viața de fiecare zi a acestui titan al muzicii, dar și părerile lui asupra diferitelor evenimente ale epocii.

Partea cea mai grea a fost descifrarea. Răspunsurile erau numai pe jumătate scrise, pentru că Beethoven ghicea multe dintre cuvintele interlocutorilor săi.

În ultimii ani de viață, cînd boala l-a țintuit în pat, dialogurile cu vizitatorii săi sînt din ce în ce mai puține. Caietele de conversație devin acum o neprețuită comoară de gînduri și idei, reflectînd multe dintre părerile lui Beethoven asupra puterii absolutiste, asupra poliției sau aristocrației, păreri pe care de altfel nu și le-a ascuns niciodată.

«Așa cum se desfășoară politica europeană — scrie el într-un caiet — e imposibil, în condițiile actuale, să faci ceva fără bani și fără bănci».

Iată cum este redată convorbirea pe care a avut-o cîntăreața Wilhelmine Schröder, înainte de începerea unui spectacol cu opera «Fidelio», în 1822. Cîntăreața — care trebuia să intre în scenă — îi scrie: «Maiestatea sa împărăteasa trebuie să sosească dintr-un moment într-altul, și o împărăteasă nu poate fi lăsată să aștepte». La care Beethoven răspunde: «Nu poate fi lăsată o împărăteasă să aștepte? Nici chiar cînd o Wilhelmine Schröder stă de vorbă cu un Beethoven?»

Ideile și primele note ale «Missei Solemnis» (1823), ale cvartetelor sale de coarde sau ale celebrei Simfonii a IX-a, alternează în caietele sale cu dialogurile gospodărești între Beethoven și credincioasa Frau Sali, menajera sa, cu aprecierile asupra unor spectacole sau cărți.

Ce s-a întîmplat cu cele 138 de caiete după moartea lui Beethoven? Schindler le-a oferit spre cumpărare Bibliotecii imperiale din Berlin (azi Biblioteca germană de stat). În anul 1846 caietele de conversație devin astfel proprietatea acestei biblioteci. Cercetarea prețioaselor documente începe abia după un secol. Profesorul Georg Schünemann, care se ocupa de vasta operă de descifrare a caietelor, întrerupe studiul la caietul 37: izbucnise războiul, al doilea război mondial.

După încetarea ostilităților, caietele ajung în mîna unuia dintre cei mai mari hoți de cărți ai tuturor timpurilor, Krüger-Riebow. Pentru a ascunde faptul că vînduse în străinătate opere valoroase ale lui Mozart, Schumann și ale altora, Krüger predă caietele unui institut muzical vest-german, cu mențiunea că a reușit să le... salveze în timpul războiului. Krüger este prins și condamnat și, după lungi tratative, caietele își reiau locul în biblioteca berlineză în anul 1961.

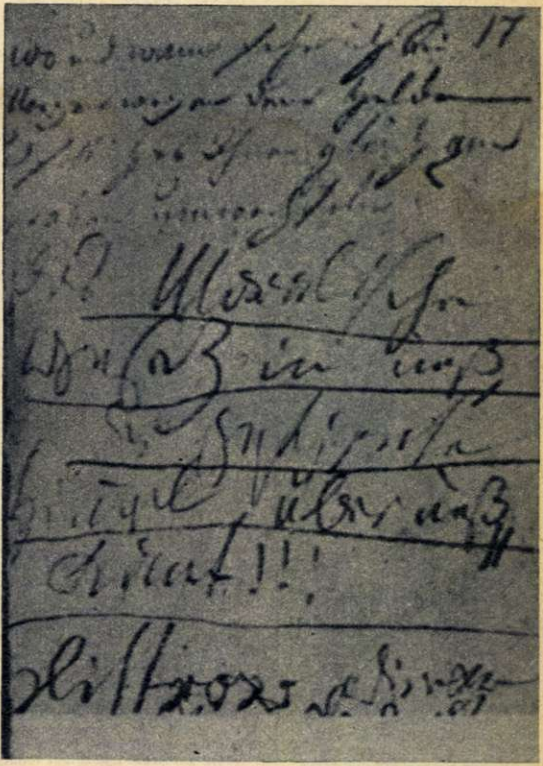

Facsimil după una din paginile «cărților fermecate».

În momentul de față, o echipă de specialiști, condusă de dr. Karl Heinz Köhler, directorul secției muzicale a bibliotecii este pe punctul de a se apropia de sfîrșitul muncii de pioasă descifrare a paginilor din «cărțile fermecate». În anul 1970 — cînd se vor sărbători două veacuri de la nașterea celui care dorindu-și «o singură zi de bucurie adevărată», și-a aflat-o închinîndu-și arta oamenilor — aceste caiete, tipărite, vor dărui umanității unul dintre cele mai importante documente ale vieții lui Ludwig van Beethoven.

Maria PREDUȚ

cititorii fotografiază

Toamnă—Iosif TROMBITAS

◄ Sfaturi tehnice—Victor COLONELU

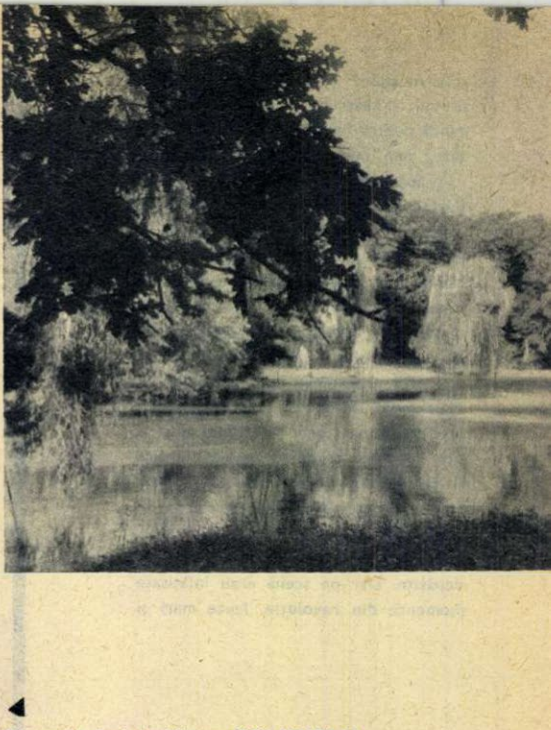

dialog cu cititorii

despre muzica populară și interpreții ei

Două eleve, Paula Puran din București, o veche corespondentă a revistei noastre, și Sofia Alexandru, din Roșiori -de-Vede, care ne scrie pentru prima oară, își exprimă aceeași dorință: «Flacăra» să se preocupe într-o formă sau alta, prin texte și fotografii (eventual coperte) de muzica populară și de interpreții ei. «Aș dori să scrieți despre minunatul cîntec românesc și despre cei care i-au dăruit și îi dăruiesc strălucire: Maria Tănase, Ioana Radu, Ion Bogza, Irina Loghin, Pop Simion și alții» — subliniază Paula Puran, în timp ce Sofia Alexandru ne adresează rugămintea de a ne ocupa de creația unui cîntăreț apreciat de public, Benone Sinulescu. Socotim că părerile celor două tinere cititoare sînt demne de a fi luate în seamă.

la poroschia lucrurile se îndreaptă

Ca urmare a notei critice publicate în «Flacăra» nr. 35 privind unele stări de fapt din com. Poroschia, am primit din partea Sfatului popular raional Alexandria o adresă din care reiese că sesizarea privind întreruperea curentului electric la căminul cultural a fost justă și că între timp branșamentul s-a efectuat. S-au luat, de asemenea, măsuri pentru repararea sediului căminului cultural din comună. Prin grija Sfatului popular din Poroschia, s-a hotărît și construirea unei cabine de proiecție. În ce privește televizorul, el a fost redat căminului cultural, o dată cu repunerea în funcție a curentului electric.

părerile unui student

Studentul Vasile Constantinescu din Iași își exprimă într-o scrisoare părerile sale despre conținutul revistei, cît și unele propuneri. «Mărturisesc — ne spune corespondentul — că varietatea și ineditul materialelor publicate mă interesează în mod deosebit». Preferințele sale se îndreaptă, printre altele, spre rubrica «Memento» în care «aflu o variată gamă de noutăți referitoare la cărți, muzică, plastică, televiziune etc. » și spre «Cadran internațional». Binevenite pentru tînărul nostru cititor sînt și articolele pe teme de știință, economice și sociale. Tovarășul Constantinescu nu ne scutește însă nici de critici: «S-ar putea insista mai mult asupra aspectului grafic; calitatea unor fotografii nu este chiar atît de bună, lucru cu atît mai de nedorit, cu cît fotografia este, se pare, o artă în adevăratul sens al cuvîntului». Nu «se pare», ci «sigur», am spune noi — și tocmai de aceea ne străduim să ridicăm fotografia la nivelul exigențelor mereu crescînde ale iubitorilor artei fotografice.

În încheiere cititorul nostru ne sugerează introducerea în revistă a unui fel de «dicționar științific». Nu socotim propunerea tocmai nimerită, mai ales că genurile de materiale care — potrivit propriei sale păreri — ar trebui incluse în această rubrică își au loc în mod frecvent în paginile revistei.

ambele părți confirmă...

Pe marginea notei «Mai multă grijă pentru abonamente» din nr. 42 am primit la redacție ecouri atît din partea celui care ne-a făcut sesizarea, cît și din partea forului vizat prin critica făcută. «Am fost vizitat de către responsabilul cu difuzarea presei al Of. P.T.T.R. Cîmpulung-Moldovenesc, care mi-a spus că au fost luate măsuri ca pe viitor adresele abonaților să fie trecute discret, într-un colț al publicațiilor, evitîndu-se deteriorarea copertelor» — ne scrie abonatul Ștefan Alexander din Cîmpulung, autorul sesizării. După ce ne face cunoscut că cel vinovat de murdărirea copertelor a fost sancționat, Direcția regională P.T.T.R. Suceava — forul criticat — arată în continuare în adresa de răspuns: «Ca măsură de viitor, s-a prelucrat din nou cu toți salariații care fac distribuirea abonamentelor să acorde toată grija pentru evitarea deteriorării publicațiilor abonaților».

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Gheorghe Gheorghiu, student, 24 ani, Timișoara, Splaiul Galati nr. 9: teme diverse; Sofia Ivanovici, muncitoare, 22 ani, Focșani, str. Ion Neculce 26: muzică ușoară, ilustrate; Valeriu Barna, tîmplar, 20 ani, Dărmănești, bloc tineret, rn. Moinești: teme diverse; Maria Pataki, textilistă, 18 ani, Arad, str. Petru Rareș 74: cinema, ilustrate; Marin Balçu, elev, Oțelul Roșu, școala profesională: ilustrate; Relu Ramaniav, operator chimist, Dărmănești, bloc tineret: teme diverse; Aura Stroe, elevă, com. Brădeanu, rn. Buzău: ilustrate; Nina Niță, statistician medical, 20 ani, Spitalul unificat com. Bujoru, reg. Galați: teme diverse; Niculina Petre, elevă, com. Olteni, rn. Videle: teme diverse; Adriana Mocanu, elevă, Iași, str. Păcurari 20, bl. 4, sc.A, et. 4, ap. 11: teme diverse, cinema, ilustrate; Margareta Mihai, controlor calitate, 25 ani, Buhuși, bloc tineret, str. 1 Mai 1: teme diverse, ilustrate; Trandafira Sănduleanu, elevă, 17 ani, Timișoara, str. Ion Roată 39: teme diverse, ilustrate; Lenuța Ulici, elevă, Gura Humorului, str. Pionierilor 20: cinema, ilustrate; Ana Ulici, muncitoare, 20 ani, Gura Humorului, str. Pionierilor 20: cinema, ilustrate; Doina Seci, elevă, Rm. Vîlcea, str. Lenin 69: teme diverse, cinema; Fane Ștefan, student, București 17, str. Săbăreni 30, rn. 16 Februarie: teme diverse, ilustrate, corespondență în limba engleza; Bombonica Stoica, învățătoare, 19 ani, com. Olteni, rn. Teleajen, reg. Ploiești: muzică, literatură, teatru; Maria D. Enache, elevă, 16 ani, com. Gura Șuții, rn. Titu: teme diverse, ilustrate; Viorica Violeta Grigorescu, studentă, 20 ani, Fălticeni, str. 7 Noiembrie 56: teme diverse; Marusea Panicu, elevă, Iași, str. Manta Roșie 20: ilustrate; Gheorghe Telman, tehnician agronom, Negrești, str. N. Bălcescu 6, reg. Iași: teme diverse.

în cîteva rînduri

Sofia Alexandru, Roșiori-de-Vede. Între cei doi interpreți de muzică ușoară la care vă referiți în scrisoare nu există nici o legătură de familie.

Mihai Poștaru, comuna Chișoda, rn. Timișoara. 1) Vom transmite colaboratorului nostru tov. dr. ing. Zăgănescu, aprecierile dv. pozitive cu privire la răspunsurile date în rubrica «Cititorii întreabă».

Rodica Alecu, Slatina. Am luat notă de propunerea dv., privind formația preferată de muzică ușoară.

Sînteti invitați să ne indicați:
INTERPRETUL DV. PREFERAT; CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI

Ca și anul trecut, revista «Flacăra» vrea să cunoască părerea:

«CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?»

și

«CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1966?»

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea pe plic «Pentru ancheta «Flacării» — **trebuie să cuprindă părerile dv. privind:**

1) **Cel mai bun actor român de film văzut în 1966.**
2) **Cea mai bună actriță română de film văzută în 1966.**
3) **Cel mai bun actor străin de film văzut în 1966.**
4) **Cea mai bună actriță străină de film văzută în 1966.**
5) **Cel mai bun film românesc vizionat în 1966.**
6) **Cel mai bun film străin vizionat în 1966.**
7) **Cel mai bun actor român de teatru văzut în 1966.**
8) **Cea mai bună actriță română de teatru văzută în 1966.**
9) **Cel mai bun interpret român de muzică ușoară ascultat în 1966.**
10) **Cea mai bună interpretă română de muzică ușoară ascultată în 1966.**

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

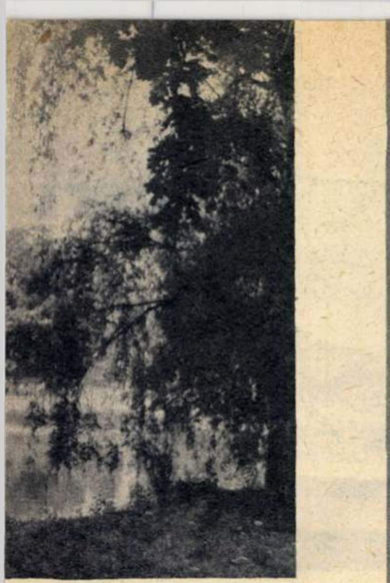

▲

Parcul zoologic Sibiu – Mihai COCONEA

Mariana Panait, Constanța. Nu știm să fi avut loc vreo vizită în țara noastră a actorului Roger Moore și nici dacă are rude în România.

Maria S., com Bozovici. Am comunicat forurilor competente sesizarea dv. privind condițiile nesatisfăcătoare de cazare pe care le oferă hotelul «Cerna» din localitatea Băile Herculane.

Nina Breban, Zalău. Ne cereți indicații și ne întrebați dacă puteți deveni o bună corespondentă a vreunei reviste sau a vreunui ziar. Căldura și pasiunea care se degajă din scrisoarea dv.,ne determină să răspundem afirmativ.

Silviana-Aurore Niculescu, Brăila. Nădăjduim că o parte a «supărării» dv. s-a risipit o dată cu apariția pe coperta nr. 43 a fotografiei lui Alain Delon. Apreciem că nu poate fi vorba în cazul la care vă referiți de o nerespectare a angajamentului nostru. De altfel nici nu ar fi posibil să îndeplinim dorințele fiecărui cititor în parte, mai ales în ce privește copertele. V-am putea trimite prin poștă datele cerute, dacă ne-ați comunica adresa completă.

Gigi Dumitru, Brașov. Nu cunoaștem și nici n-ar contribui la definirea profilului artistic al cunoscutei actrițe Brigitte Bardot unele «amănunte despre căsătoria ei».

G.M., Timișoara. 1) Ne bucură că tratarea în revistă a temelor de educație și morală corespund dorinței dv. 2) Nu vă putem promite că vom publica fotografia fotbalistului Eusebio pe copertă. 3) După cum vedeți, chiar în numărul de față am continuat ancheta dedicată normelor de comportare în societate!

Alexandru Haralambie, com. Tașca, rn. Piatra-Neamț. Am trimis sesizarea dv. întreprinderii responsabile de neajunsurile ce le-ați întîmpinat. Vă vom comunica în timp util răspunsul ce-l vom primi.

Perpetuînd o tradiție a revistei noastre, vă invităm să contribuiți la desemnarea

CELOR MAI BUNI SPORTIVI AI ANULUI 1966

În răspunsurile dv., care pot fi trimise pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea «Pentru ancheta Flacării», vă rugăm să indicați, pe baza performanțelor obținute în cursul acestui an:

1) Cel mai bun sportiv român.

2) Cel mai bun sportiv de peste hotare.

Pe baza răspunsurilor dv. revista «Flacăra» va întocmi clasamentele finale.

Rezultatele anchetei vor fi publicate în numărul de Anul nou.

cititorii întreabă

o mărturie a eroismului ostășesc

«Aș vrea să aflu ceva despre istoricul Mausoleului de la Mărăști»

IOn PĂTRU — Mărășești

Răspunde CONSTANTIN CĂZĂNIȘTEANU, șef de secție la Muzeul militar central.

Intru slăvirea eroismului soldaților și ofițerilor români în bătălia de la Mărăști, din vara anului 1917, s-a constituit imediat după primul război mondial societatea «Mărăști». Propunîndu-și să eternizeze faptele de arme ale celor căzuți în această înverșunată bătălie, societatea a pășit încă din anul 1922 la reconstituirea unui cîmp istoric în limita satului Mărăști.

Șase ani mai tîrziu, în 1928, se încheiau lucrările primei etape. Într-una din extremitățile localității fusese reconstituit o parte a teatrului de operații, cu tranșeele, rețelele de sîrmă ghimpată, punctele de comandă, posturile de observare, amplasamentele de artilerie ș.a., așa cum arătaseră ele în zilele grelelor lupte din vara lui 1917. Totodată se refăcuseră sau se construiseră din temelie, cu fonduri colectate prin grija societății, multe din casele sătenilor avariate sau distruse, mai ales de bombardamentele de artilerie, precum și cîteva edificii social-culturale.

În anul cînd se sfîrșeau aceste lucrări, aceeași societate punea piatra de temelie și a unui mausoleu. La rîndul lui, acesta era ridicat în memoria și pentru stringerea la un loc a osemintelor ostașilor din Armata a II-a română, morți în acțiunea ofensivă de la Mărăști, purtată împotriva forțelor germane și austro-ungare între 19 iulie și 1 august 1917. A cuprins însă și ostașii răpuși în zonele vecine.

Construcția propriu-zisă a mausoleului — amplasat în marginea de nord a satului, în apropierea porțiunii reconstituite din teatrul de operații — a început în anul 1929. Greutățile financiare întîmpinate au făcut ca terminarea lui să aibă loc abia în 1934, după ani de eforturi susținute. Un sprijin substanțial a fost acordat și de către societatea «Cultul eroilor», în ale cărei preocupări intra amenajarea și întreținerea tuturor mormintelor și monumentelor închinate eroilor.

În criptele mausoleului de la Mărăști au fost depuse osemintele a peste 5 000 de ostași, în majoritate români. Ele adăpostesc însă și rămășițele pămîntești ale unor soldați și ofițeri ruși și ale unor militari germani.

Conceput pe două planuri, unul subteran, unde se găsesc osuarele comune și mormintele comandanților, și altul de suprafață, ornamental, împodobit cu basoreliefuri înfățișînd scene de război, mausoleul, proiectat și construit de arhitectul I. Șerbănescu și inginerul Gheorghe Petrescu, reprezintă totodată și o remarcabilă operă artistică, pusă în valoare de un pitoresc cadru natural.

Îmbogățit cu un mic muzeu, mausoleul de la Mărăști va sta veșnic mărturie jertfelor poporului român în lupta sa pentru apărarea independenței patriei.

oceanul – un vast combinat alimentar

«Ce bogății alimentare se ascund în apa mărilor și oceanelor?»

Mihai PUȘCARU și Gh. NICOLAE
Pitești

Răspunde ing. GH. GHELASE — profesor de piscicultură.

Oceanul planetar (totalitatea mărilor și oceanelor) care, după cum se știe, acoperă 2/3 din suprafața pămîntului și captează anual prin fotosinteză 80% din energia solară, conține imense resurse de hrană. Anual se obțin, mai ales din mările periferice, peste 50 milioane tone materii animale și vegetale, din care circa 45 milioane tone pește și mamifere marine (balene, cașaloți, delfini, foce, morse) și restul moluște (caracatițe, calmari, sepii, midii, stridii), crustacee (crabi, homari, languste) și alge. În fiecare an se vînează peste 50-60 mii cașaloți și balene în greutate medie de 30-50 tone/bucata (balena albastră ajunge chiar pînă la 120 tone = 25 elefanți sau 150 tauri). Țara care deține întîietatea în producția mondială de pește este Peru cu 9 130 700 tone, după care urmează Japonia cu 6 334 700 tone (după statistica FAO — anul 1964).

Pe lîngă resursele piscicole, o rezervă importantă de materii prime a oceanului o constituie și algele marine, distribuite în funcție de pătrunderea luminii în apă: la adîncimi mici se dezvoltă algele verzi (cloroficee) și pajiști de Zoostera, în locuri mai adînci — algele albastre (cianoficee) și brune (feoficee), iar la adîncimi și mai mari, pînă la 500 m, algele roșii (rodoficee). Producția mondială de alge depășește 10 mil. mc., din care 1/3 se folosește pentru extragerea iodului, constituind astfel un adevărat depozit chimic al oceanului. Din 1 000 tone alge uscate se pot obține 50 tone manita (o substanță dulce), 270 tone săruri de sodiu, 190 tone săruri de potasiu, precum și alte însemnate cantități de agar-agar, iod și diferite produse alimentare sau de uz industrial. Laminariile se folosesc atît în alimentație (preparate culinare sau conserve din «varză de mare»), în medicină, pentru extragerea iodului, cît și ca furaje pentru vite și ca îngrășăminte. De o deosebită importanță este alga clorella, a cărei cultură poate da anual milioane tone de nutrețuri de calitate. Pentru mărirea resurselor, se pare să elementul cel mai valoros și important, în viitor, va fi planctonul, adică totalitatea organismelor inferioare (animale și vegetale) din masa apelor oceanice (mii de specii de alge, de protozoare, de mici crustacee, icre de pești și alte animalicule) — cu un conținut bogat în proteine.

„părintele materialismului englez"

«Aș dori să citesc ceva despre viața și concepția filozofică a gînditorului englez Francis Bacon».

Roman IOV — București

Răspunde prof. univ. AL. POSESCU, șef de secție la Institutul de filozofie al Academiei Republicii Socialiste România.

Filozoful englez a trăit între anii 1561 și 1626. Înainte de a se face cunoscut ca reformator al științei și filozofiei timpului său, Francis Bacon s-a afirmat ca om politic, îndeplinind înalte funcții de stat.

Cariera sa politică, despre care se cuvine să spunem cîteva cuvinte, a fost foarte agitată, cunoscînd suișuri, uneori anevoioase, alteori vertiginoase, și prăbușiri zgomotoase dacă nu chiar dezonorante, întrucît s-a încheiat, în ultimii ani ai vieții sale, cu o condamnare la amendă și închisoare. Este unul din principalele motive, din nefericire nu și singurul, pentru care valoarea etică a caracterului său a fost pusă adesea la îndoială.

Contestată a fost și valoarea teoretică a operei sale filozofice și științifice. De astă dată însă fără nici o îndreptățire. Clasicii marxismului l-au caracterizat pe bună dreptate ca «adevăratul părinte al materialismului englez și al întregii științe experimentale moderne». Ceea ce, trebuie s-o recunoaștem, constituie un merit excepțional.

Sfîrșitul secolului al XVI-lea și începutul celui următor, cînd a trăit Bacon, este pentru Anglia epoca de declin a feudalismului și de început de ascensiune a burgheziei. Lupta sa, susținută și dîrză, împotriva concepțiilor idealiste și speculative învechite ale scolasticii și pentru o filozofie și o știință nouă, materialistă și experimentală, constituie latura ideologică a luptei politice a burgheziei timpului împotriva feudalismului. Iar concepțiile sale materialiste privitoare la regulile metodei de cunoaștere științifică reprezintă partea cea mai originală și mai durabilă a operei sale filozofice.

«Noul Organon» se intitulează scrierea sa, apărută în 1620, în care, după 12 ani de trudă, Bacon încearcă să stabilească regulile deducției silogistice, ca o replică la «Organonul» lui Aristotel, în care sînt fundamentate aceste reguli. Concepția care stă la baza metodei inductive baconiene este aceea potrivit căreia cunoașterea realității obiective trebuie să plece de la observarea faptelor și de la experiment și să se ridice treptat, din generalizare în generalizare, pînă la adevărurile cele mai generale și nu invers, să coboare de la generalitățîi neverificate la faptele particulare.

Amănuntele acestor reguli nu mai sînt astăzi valabile și s-ar putea spune că ele nu erau valabile nici măcar atunci cînd au fost formulate. Dar concepția materialistă despre cunoașterea adevărată în general și a celei științifice în special ca produs al generalizării metodice a faptelor constatate în experiență rămîne un bun de mare preț, definitiv cîștigat pentru progresul omenirii.

pe scurt

Mariana Dorian, Timișoara. Toate cuvintele al căror sens ne arătați că vă este necunoscut pot fi găsite în: 1) Dicționarul limbii române contemporane; 2) Dicționarul enciclopedic român; 3) Dicționar de neologisme. Vă recomandăm să consultați aceste lucrări, deoarece nouă ne este imposibil să acordăm atîta spațiu pentru reproducerea unor texte de dicționar ce se pot găsi la orice bibliotecă publică.

Iulia Roșu, Alexandria. 1) Dintr-un număr al revistei poate lipsi una sau alta dintre rubricile noastre obișnuite, în funcție de necesitățile de spațiu pe care le avem la acel număr sau în funcție de datele cînd se petrec anumite evenimente pe care ținem să le reflectăm cu prețul sacrificării altor materiale. Din aceleași motive, uneori, anumite rubrici, care au un spațiu fix în revistă, sînt mutate în alte pagini. 2) Ceea ce doriți să cunoașteți în legătură cu greutățile expediției lui Darwin puteți afla citind însăși cartea lui Darwin pe care o amintiți. A apărut și în traducere românească. 3) Tuturor soliștilor de muzică ușoară le puteți scrie pe adresa Studioului de televiziune București, căsuța poștală 111. La aceeași adresă puteți scrie pentru a afla și răspunsul la întrebarea ce ne-ați pus-o nouă cu privire la emisiunea «Debuturi».

Constantin Răducanu, București. 1) Despre începuturile televiziunii vom publica un articol special. 2) Turnul din Pisa face parte dintr-un complex arhitectonic vechi de 800-900 de ani din orașul italian Pisa (91 000 locuitori). Turnul a fost construit în anul 1174. Din pricina cedării solului, acest turn s-a înclinat continuu, ajungînd să aibă în prezent o înclinare de peste 4 metri. Specialiști din întreaga lume au fost solicitați să propună diferite soluții tehnice menite a pune capăt înclinării. Studiile în acest sens sînt încă în curs. 3) Turnul Eiffel din Paris a fost construit în anul 1889 de inginerul constructor francez Alexandre Gustave Eiffel (1832-1923), pe așa-numitul «Cîmp al lui Marte», urmînd să constituie punctul de atracție al Expoziției internaționale din acel an. Turnul are 305 metri înălțime și a continuat să fie pînă recent cea mai înaltă construcție din Europa (în prezent, construcția turnului televiziunii sovietice, care se ridică în cartierul Ostankino din nordul Moscovei, a ajuns la 320 metri, urmînd să atingă 525 metri). Calitățile Turnului Eiffel sînt în asemenea măsură remarcabile, încît soluțiile tehnice utilizate la construirea sa continuă să fie aplicate și astăzi. Construit la început pentru scopuri mai mult estetice, el are astăzi multiple întrebuințări, adăpostind posturi de radio și televiziune, stație meteorologică ș. a. 4) Despre Turnul Babel legenda spune că ar fi fost construit de urmașii lui Noe, care ar fi dorit să-și asigure astfel posibilitatea de salvare de la înec în cazul unui nou potop. Pentru a-i împiedica să-și ducă la capăt planul — care ar fi contravenit voinței divine — arată legenda, Dumnezeu ar fi încurcat graiurile constructorilor, făcîndu-i să nu se mai poată înțelege între ei și, drept urmare, să abandoneze construcția. De atunci, zice mitul, popoarele lumii vorbesc limbi diferite. 5) «Casa Scînteii» a fost construită între 1951 și 1956. Pentru ridicarea diferitelor materiale folosite la construcție (partea centrală se termină cu un turn al cărui vîrf atinge înălțimea de 91,60 metri peste care se înalță antena de 12,40 metri a stației de televiziune) s-au folosit diferite tipuri de macarale, printre care și macarale-turn. 6) Nu vă putem preciza data cînd vom publica un articol sau altul la rubrica «Orașele patriei».

V. SILVIAN

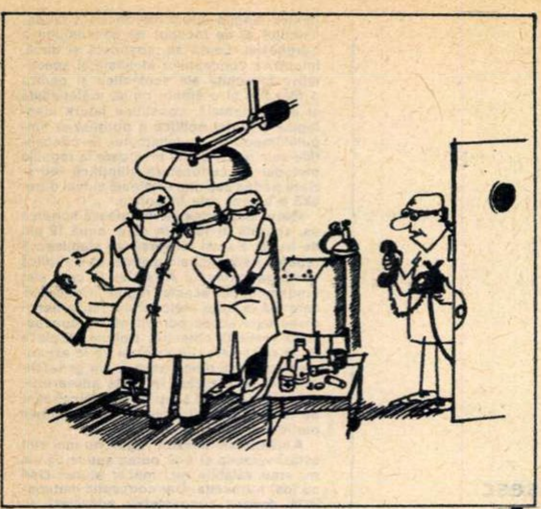

– Treziți-l, e ceva urgent!

UMOR
de peste hotare

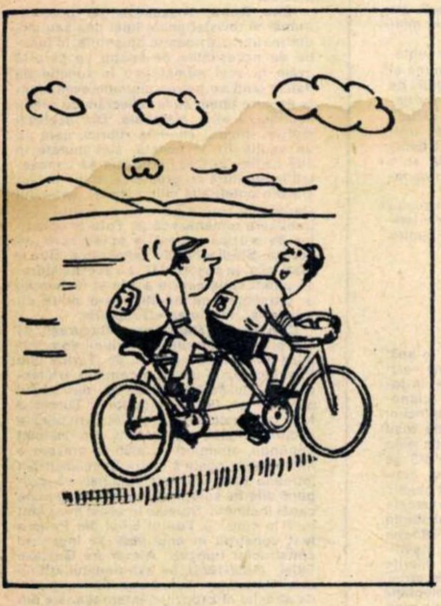

- Pariem că eu ajung primul?...

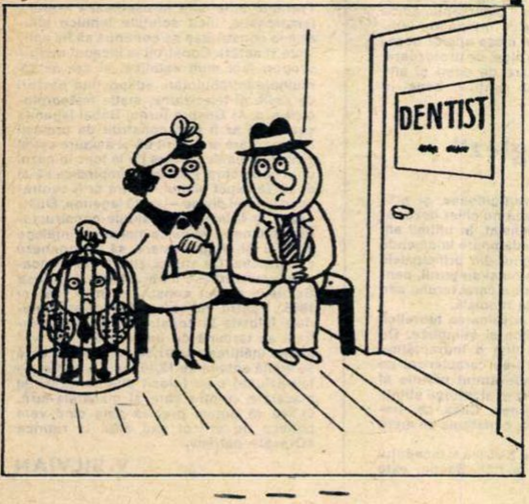

Va reuși oare frumusețea jocului de fotbal să cîștige publicul american?

„SOCCERUL" începe să cucerească S.U.A.

O nouă țară cu mari resurse sportive începe să fie cîștigată de sportul cu balonul rotund. «Soccerul» — cum este denumit fotbalul în limba engleză, pentru a putea fi deosebit de fotbalul american (o combinație între rugbi și fotbal) — pătrunde cu pași din ce în ce mai repezi în S.U.A. Cel mai semnificativ eveniment îl constituie anunțarea desfășurării, în cursul anului viitor, a primului campionat profesionist de fotbal din Statele Unite. La această competiție vor participa 12 echipe: New York, Boston, Atalanta, Philadelphia, Washington, Hartford, Chicago, Saint-Louis, Los Angeles, Toronto (Canada), San Diego și un al doisprezecelea oraș care urmează să fie desemnat. La începutul lunii octombrie a devenit cunoscut un nou fapt important legat de dezvoltarea acestui sport peste Ocean. Societatea de televiziune «Columbia Broadcasting System» a semnat un contract, în sumă de cîteva milioane de dolari, cu «National Profesional Soccer League» (Liga națională a fotbalului profesionist) prin care a căpătat dreptul să retransmită, în exclusivitate, 18 meciuri ale viitorului campionat. Retransmisiile vor începe la 7 mai și se vor încheia la 3 septembrie 1967. O dată cu sfîrșitul primului campionat de fotbal din S.U.A.

De fapt, sportul cu balonul rotund nu este complet necunoscut în marea țară de peste Ocean. «În Statele Unite — scria ziarul «The Christian Science Monitor» — fotbalul pare un vulcan adormit care amenință acum să erupă. Din cînd în cînd el aruncă cîte un jet de lavă». În jurul anilor 1920, «soccerul» a înflorit în cadrul unor echipe profesioniste. Dar majoritatea jucătorilor veneau din «Vechiul continent» si reprezentau echipe legate de diferite fabrici. O dată cu anii crizei economice din 1929-1933 fotbalul a intrat treptat într-o stare de somnolență, dispărînd chiar cu totul. Iunie 1950 a constituit o altă dată importantă în istoria fotbalului din S.U.A. O selecționată heteroclită a acestei țări avea să furnizeze cea mai mare surpriză a celei de-a IV-a ediții a Campionatului mondial de fotbal, desfășurată în Brazilia, învingînd «11-le» Angliei, considerat drept unul dintre principalii favoriți ai competiției. Și iată că 16 ani mai tîrziu, succesul realizat de centrul atacant Gaetjens și de coechipierii săi a revenit în memoria conducătorilor fotbalului din S.U.A., care au hotărît să organizeze o «cruciadă a soccerului» în Statele Unite.

Promotorul acestei campanii este Bill Cox, proprietarul clubului de baseball «Philadelphia Phillies». Turneele internaționale organizate de el la New York și în alte orașe americane, la care au fost invitate cele mai bune echipe de club europene și sud-americane, au suscitat un interes mereu crescînd. Planurile elaborate de Cox și de alți susținători ai sportului cu balonul rotund, în rîndurile cărora se află și cunoscutul cîntăreț și actor de cinema, Bing Crosby, prevăd importarea, începînd din acest an, a unui număr de 140 fotbaliști și 20 de antrenori din Anglia și alte țări ale Europei occidentale care urmează să fie repartizați echipelor participante la viitorul campionat. «La sfîrșitul primului an — a declarat Cox — vom înființa secții de fotbal în universități și, într-o perioadă de 5-6 ani, echipele noastre vor fi formate numai din fotbaliști americani». Un sprijin însemnat pentru traducerea în viață a acestui proiect a fost dat și de proprietarii unor stadioane de baseball și fotbal american, care au hotărît să le pună la dispoziția organizatorilor unor meciuri de fotbal, bazele sportive de care dispun.

Singura dificultate în calea unei dezvoltări cu adevărat largi a «soccerului» în S.U.A. o constituie existența a două ligi rivale, dintre care numai una, «Liga fotbalului din America de Nord» este recunoscută de FIFA. Și ea intenționează să organizeze un campionat, dar începînd din anul 1968. Recent între conducerile celor două ligi au început tratative în vederea fuzionării lor.

«Ceea ce este cu adevărat important — a scris «The Christian Science Monitor» — este faptul că fotbalul a început să se miște în S.U.A. El cîștigă teren în licee și în universități. Prezența unei ligi bine organizate, dispunînd de un sprijin financiar substanțial va contribui mult ca fotbalul să se dezvolte cu adevărat într-un viitor apropiat».

I. ANDREESCU

carnet automobilistic

NOI PNEURI PENTRU AUTOMOBILE

Ceea ce părea definitiv perimat și legat indisolubil de vîrsta de aur a automobilului și de timpurile eroice în care acesta s-a impus în lupta grea cu tracțiunea animală și cu prejudecățile oamenilor este readus în circuitul tehnicii celei mai moderne.

Pneurile din cauciuc plin, fără aer, și-au făcut reapariția; de data aceasta într-o nouă versiune, din mase plastice, purtînd emblema fabricii Goodyear, o marcă cu tradiție în istoria anvelopelor.

Noile pneuri sînt folosite în mod special pentru autocamioane grele și au o mare suplețe la rulare. Sînt fabricate din neotan și în ceea ce privește sarcinile pe care le pot suporta, ca și rezistența la rulare, ambele se dovedesc de 4 ori mai mari decît la pneurile obișnuite; de asemenea la temperaturile ridicate și la acțiunea corosivă a uleiurilor, grăsimilor și solvenților.

Încercarea de a le utiliza și la autoturisme ca remediu sigur împotriva exploziilor, generatoare de grave accidente de circulație, nu pare a fi sortită unui succes sigur; a fost experimentat un nou tip de pneuri mixte, alcătuite dintr-o geantă suplimentară care se montează pe cea metalică și care este alcătuită din benzi de cauciuc flexibil. Pe această geantă suplimentară se fixează camera și anvelopa obișnuită. În caz de explozie a camerei, eforturile transmise de roțile aflate în plină viteză sînt preluate de geanta suplimentară, confecționată din cauciuc plin, fapt care evită orice risc de dezechilibrare a mașinii.

Experimentarea noului tip de pneu va determina o reducere importantă a urmărilor grave ale accidentelor datorate exploziilor în plină viteză.

Ing. V. IOANID

SFATUL MEDICULUI

CONTROLUL PERIODIC GINECOLOGIC

de prof. dr. Constantin **STANCA**

Controlul periodic, examenul general medical, efectuat de citeva ori pe an, constituie prima condiție a sănătății. Să luăm de pildă cancerul. Depistarea precoce a acestei boli nu reprezintă numai sarcina permanentă a instituțiilor ce se ocupă de sănătatea oamenilor, ci în primul rind indatorirea fiecărui cetățean in parte. Cu alte cuvinte, trebuie să ne supunem controlului medical nu numai atunci cind sintem bolnavi, ci chiar și atunci cind sintem sănătoși sau «avem impresia», că starea sănătății noastre este perfectă.

În rîndurile care urmează dorim să subliniem din nou marea importanță pe care o prezintă controlul periodic ginecologic și in legătură cu aceasta vom vorbi pe scurt și despre cele mai frecvente forme de cancer la femei.

Cancerul de sîn. **Tumora se localizează în interiorul glandei mamare. Este nedureroasă și la palpat se simte ca o formație dură. Femeia insăși observă această tumoră și de cele mai multe ori se adresează medicului. Acesta este singurul in măsură de a cerceta și diagnostica felul tumorii și, totodată, de a indica tratamentul adecvat. Trebuie să se știe de asemenea că nu toate nodurile pe care femeia le simte la sin sînt de natură canceroasă. În cele mai multe cazuri aceste noduri sint de natura hormonală; ceea ce inseamnă că in organismul femeii circulă prea multă foliculină, produsă de ovare. Femeile care suferă de hiperfoliculinimie fac asemenea tumefieri in glanda mamară, care de obicei cu 8-10 zile inainte de fluxul lunar incep să se mărească și să se congestioneze, provocînd pentru o perioadă senzații de durere.**

Dacă tumora sesizată este situată numai intr-o mamelă, femeia trebuie să se prezinte de urgență la medic. Dacă insă asemenea congestii sint bilaterale, ele nu sint suspecte de cancer și se pot vindeca foarte ușor prin tratamente hormonale corespunzătoare. O sarcină, dusă la termen cu alăptare reglementată, poate de asemenea produce dispariția completă și definitivă a acestor tulburări.

Deși cancerul de sin nu este considerat ca o maladie ereditară sau familială, in sensul strict al cuvîntului, el poate, in anumite cazuri, să creeze la descendenți o predispoziție prin sensibilizarea organului vizat. Este indicat, tocmai de aceea ca femeia care a avut in familia sa rude ce au suferit de asemenea forme de cancer să se prezinte la specialist de cel puțin două ori pe an pentru a putea preveni boala din timp.

Pentru fiecare organ afectat există o fază premergătoare, o fază precanceroasă, care trebuie să fie cunoscută din vreme de medic și bolnav. De pildă pentru cunoașterea și tratarea din timp a cancerului uterin **depistarea formelor incipiente prezintă o mare importanță. De aceea e absolut necesar ca, atunci cind femeia observă simptome ca apariția de hemoragii ce nu au nici o legătură cu funcțiunea ciclică lunară, să se adreseze imediat medicului specialist. Aceasta cu atit mai mult cu cit se intîmplă destul de des ca boala canceroasă să apară fără să se observe și să evolueze fără ca bolnava să o sesizeze. În acest fel se pierde un timp care poate fi socotit cel mai prețios pentru vindecarea și salvarea femeii.**

Profilaxia cancerului urmărește depistarea în masă, dispensarizarea obligatorie și tratamentul adecvat al tumorilor benigne și a acelor afecțiuni cu caracter cronic, inflamații, ulcerații, care se pot transforma în tumori maligne, denumite stări precanceroase. Aceste stări precanceroase nu se transformă totdeauna in cancer, însă toate cancerele au o stare precanceroasă mai scurtă sau mai lungă.

Amintim de asemenea faptul că un progres real în domeniul sănătății publice il reprezintă educația sanitară a populației. Este necesar să se răspindească in rindurile populației toate cunoștințele elementare privind simptomologia cancerului și in special al stărilor precanceroase. Populația trebuie să știe că boala canceroasă se poate trata și vindeca definitiv, cu condiția ca bolnavii să fie depistați la inceputul bolii. Pentru aceasta au fost organizate echipe medicale speciale de depistare, care au examinat multe mii de femei.

Examenul medical periodic al sănătății se face tuturor locuitorilor de la virsta de 30 de ani în sus; el trebuie să fie efectuat cel puțin o dată pe an pentru toată populația, iar pentru femei, de două ori pe an. Numai astfel se va putea reduce la minimum numărul cazurilor incurabile.

HĂRȚILE DIN ISTANBUL

«Nu există pe lume altele ca acestea. Le-am întocmit slujindu-mă de 20 de hărți foarte vechi și de portulane* făcute de patru corăbieri portughezi, care arată Indul, Sindul și China, precum și pe o hartă într-anume desenată pentru însuși Columb. Ele sînt tot atît de desăvîrșite pentru navigația pe cele șapte mări ale lumii, pe cît sînt hărțile obișnuite ale propriei noastre țări».

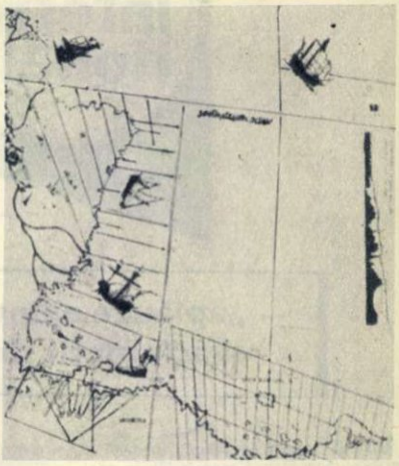
Porțiune din harta lui Piri Reis — reprezentînd o parte din Antarctida și America de Sud — descifrată de specialiștii americani și reprodusă în lucrarea lui Paul Emile Victor «Le Pole Sud».

Așa își prezenta celebra sa «hartă a Universului», din care pînă la noi nu a mai rămas decît jumătatea stîngă, emisfera apuseană a globului, Piri Reis Pașa — amiral al flotei otomane între anii 1513 și 1554 și faimos cartograf turc, autorul atlasului Bahrije.

Descoperită la 9 noiembrie 1929 în biblioteca palatului Topkapi din Istanbul de către istoricul Edhem Halil, harta lui Piri Reis s-a bucurat destul de repede de o binemeritată glorie datorită marelui său interes geografic.

Bun cunoscător al limbilor greacă, italiană, spaniolă și portugheză, fapt care l-a ajutat în documentarea cartografică, Reis și-a desenat harta între 9 martie și 7 aprilie 1513 în orașul său natal Gelibolu (Galipoli). Convins fiind că «cea mai mică eroare face o hartă marină de neutilizat», s-a străduit să lase posterității un document geografic în care « să nu fie nimic nefondat pe realitate».

Publicată în 1935 de Societatea turcă de istorie, harta lui Piri Reis a făcut obiectul unor studii amănunțite, printre care sînt de amintit cele realizate de omul de știință sovietic I.L. Kracikovski (1954), de americanul Arlington Mallery (1956-58), de francezul Paul Emile Victor (1955 și 1966) și de profesorul moscovit Belov (1962-65).

Unele dintre amănuntele prezente, ca și notațiile marginale (pe jumătatea păstrată din harta lui Reis găsindu-se 26 de asemenea însemnări) au stîrnit vii controverse între geografii și topografii zilelor noastre. Cercetătorii A. Mallery, L. Vasilevski și apoi L.D. Dolgușin, de la Institutul de geografie al Academiei de științe a U.R.S.S., au fost de părere că pe harta lui Piri Reis figurează cu o precizie surprinzătoare și Antarctida (a cărei descoperire s-a considerat că poate fi datată abia din secolul al XVIII-lea). Alți specialiști, printre care profesorul Belov, au contestat aceste păreri.

Pe de altă parte, atît Direcția cartografică a flotei militare a S.U.A., cît și profesorul D. Lenchen, director al Observatorului din Weston și fost șef al serviciului seismologic american din cadrul celui dintîi An Geofizic Internațional, au verificat harta și, reușind s-o transpună în sistemul obișnuit de proiecție, au constatat că Americile erau prezente, cu contururile lor răsăritene corect desenate, într-o epocă în care aceste contururi nu fuseseră încă integral descoperite; de altfel același este cazul Groenlandei, al insulelor Tristan da Cunha și Georgia de Sud, prezentate și ele cu o mare exactitate geografică.

Din aprecierile operei cartografice a lui Reis nu au lipsit însă exagerările. S-au găsit unii cercetători, dornici de senzațional, care au crezut că au descoperit pe hartă munții Antarctidei, acoperiți de mii de ani cu gheață, și care nu au ezitat să declare că la elaborarea hărții s-au folosit informații vechi de peste... 10 000 de ani, obținute pe baza unor relevee aeriene (?!), vestigii ale unei supercivilizații dispărute.

Asemenea păreri sînt mai curînd fanteziste. Pentru a analiza bazele reale ale hărții, este suficient să-l «consultăm» pe însuși autorul ei. Notațiile sale marginale denotă că a studiat hărțile antice din vremea lui Alexandru cel Mare (hărți ajunse poate pînă la Reis, dar în prezent pierdute), vechi hărți arabe, patru hărți portugheze și o hartă a lui Columb.

Mărturiile lui Reis aduc și interesante precizări cu privire la descoperirea Americii de către Columb. El scrie: «Un necredincios al cărui nume era Columb și care era genovez a fost cel care a descoperit aceste pămînturi. În mîinile sus-zisului Columb ajunsese o carte în care se scria că la capătul mării apusene (Atlanticul — n.n.) există țărmuri și insule ale căror pămînturi sînt bogate în aur și pietre prețioase»... Este foarte posibil ca această «carte» a lui Columb la care se referă Piri Reis să fi fost de fapt documentele de navigație din Azore pînă în Marea Antilelor ale «pilotului anonim» (s-a demonstrat ulterior că era vorba de Alonso Sanchez din Huelva), documente de care se știe astăzi că a dispus Columb.

În ceea ce privește modul în care harta lui Columb a ajuns în mîinile lui Piri Reis, există o posibilă explicație. Pilotul uneia dintre navele pe care navigase Columb căzuse prizonier la turci și muncise ca rămaș-sclav pe un vas comandat de Kemal Reis, amiral turc mort la 1510 și unchi al marelui cartograf.

Lector universitar
ing. D. TODERICIU

---

*) *Hărți de navigație intocmite cu ajutorul busolei, folosite in evul mediu.*

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE: în sus

ORIZONTAL: 1) Mijloc de aterizare individuală — În partea de sus a hărții. 2) Virstă — Tinde spre înălțimi. 3) Un fel de balcon (pl.) — Gospodărie agricolă de stat — Chemare. 4) Așezare urbană — Stație de poștă (od.) — Lucrez pămintul. 5) Fecior — Piuă (pl.) — Funie (reg.). 6) Gust particular — Valuri inalte. 7) Sus pe casă (pl.). 8) Magistrați insărcinați cu apărarea plebeilor, în Roma antică — Cinstit. 9) A-și schimba direcția inițială, vorbind despre un proiectil — Susenii de Sus — Raport geometric. 10) Comandant turc (od.) — Susținător. 11) Clădire în formă de turn cu baza dreptunghiulară, caracteristică vechii arhitecturi oltenești — Pică mălăiață... — Cîntec de leagăn. 12) Leneși — Primul zburător după mitologia greacă. 13) Prefix pentru opt — Liniștită. 14) Careu! — Prefix pentru păsări — Pîclă. 15) Butoi pe roți — Gravi. 16) De sus de la munte — Animal nordic. 17) Ciine sălbatic — Țel înalt — Afirmație. 18) Prefix sau negație (lat.) — Campioni — Fiecare dintre gazele inerte. 19) Dormitor (reg.) — Umed — Marcă de automobil. 20) Te duc și-n sus și-n jos — Sus pe munte.

VERTICAL: 1) Poet revoluționar maghiar, autorul poeziei «Sus!» — Contribuie la o înaltă productivitate a muncii în agricultură — Punct de intersecție al verticalei locului cu sfera cerească, situat deasupra capului observatorului. 2) Coborirea avioanelor (pl.) — Drum în sus — Nouă la cărțile de joc. 3) Pisc în Carpați — Bătut la cap — În susul unei ape curgătoare. 4) La motocicletă — Prilej de alunecuș de sus în jos în parcul copiilor (pl.) — Înalt — Ape! 5) Cîmpie — Jucărie pentru fetițe — E deasupra capului — Document. 6) Gaz incolor și inflamabil — Unul la Sud și altul la Nord — Specie de conifer. 7) Dumneata — Zgîrciți — A sălta în sus — Centru, focar (fiz.). 8) Autorul poeziei «Mai sus» — Deasupra ochilor — De ce! 9) Deasupra parterului — Parcă zboară — Gingaș, vaporos. 10) Purtat pe sus de unii orgolioși — Partea de sus a feței (pl.) — Localitate în Brazilia — Rîu în Abisinia. 11) De la (od.) — Urcare — Dansator — Din nou. 12) Autorul cîntecului «Sus la Bicaz» — Tentație — Luat pe sus (fig.). 13) Steag — E în creștere (fem.) — Te privesc de sus (fem.).

Florin EREMIA

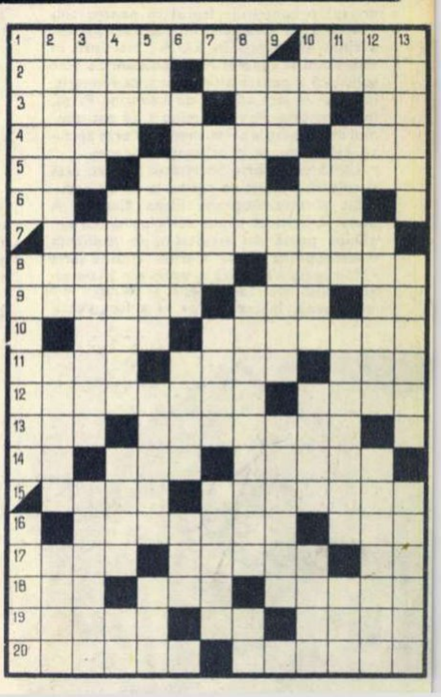

Cuvinte mai puțin cunoscute: TAHT, ENOT, LOFE, ITAI

dezlegarea jocului „COPII", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) NATAL — APARATI. 2) ELEMENTARA — UM. 3) PUPILA — RAMASI. 4) ON — CASMIR — MAT. 5) T — FI — TINARA — A. 6) RESPECT — INAT. 7) MOT — AT — IAT — MI. 8) AMIA — EA — COPII. 9) TATIC — BATRIN. 10) EREDITATE — STA. 11) RT — AMICE — ACID. 12) NAS — PN — ISC — RO. 13) I — FIICA — CATEL. 14) TRAI — INCASA — E. 15) AIT — P — TOPA — CS. 16) TS — CAMERA — MAC. 17) E — TIPETE — MAME. 18) MATUR — CRONIN 19) FAT — SENTIMENT. 20) ELEVI — MITITEI.

cadran internațional

„aplauze neîntrerupte și aclamații sincere"

Relatînd despre recentul turneu al mezzosopranei Elena Cernei în Mexic, presa din această țară folosește cuvintele cele mai elogioase la adresa glasului și a prezenței scenice a artistei române. În legătură cu spectacolele cu opera «Aida» de Verdi, în care Elena Cernei, interpretînd rolul prințesei Amneris, a cîntat alături de o altă mare artistă, Elena Suliotis (Aida), **Excelsior** din 6 octombrie a publicat sub semnătura lui José Barrios Sierra o cronică din care redăm:

«Mezzosoprana Elena Cernei a fost o Amneris plină de maiestate, distincție, o interpretă stăpînă pe toate nuanțele jocului scenic, cu o voce plină de căldura și senzualitatea care caracterizează de obicei voci mai grave».

Sub semnătura lui Enrique Lamadrid, **Todo** din 10 octombrie scrie: Tînără, frumoasă, Elena Cernei are o voce minunată de mezzosopranã, cu un timbru de calitate; o voce proaspătă și neforțată. Ca joc scenic ea este pur și simplu o mare artistă. Publicul i-a admirat prestanța. Pe scurt, a cucerit publicul pentru că este o mare cîntăreață și o mare artistă».

În legătură cu spectacolul cu opera «Carmen» din 16 octombrie ziarul **Diario de la Tarde** a publicat la 17 octombrie o cronică, sub semnătura Dolores Castegnaro, în care aduce elogii călduroase interpretării de către Elena Cernei a rolului principal, menționînd apariția mezzosopranei în cvintetul din actul al treilea și în duetul final. Printre altele se afirmă: «Elena Cernei, mezzosoprană sculpturală, și-a reafirmat atît surprinzătoarele sale calități scenice cît și savoarea vocii pe care nu o forțează niciodată și pe care o emite totdeauna cu o naturalețe absolută. Acutele sale sînt foarte frumoase, iar în «seguidilla» din actul al doilea a emis un «la» splendid.

Am mai spus cît de pregătită este totdeauna această cîntăreață și cît de bine stăpînește toate rolurile interpretate. O dovadă o constituie faptul că pentru anii 1967 și 1968 a încheiat un contract pentru a cînta «Carmen» în S.U.A., mai întîi în noul local al Operei Metropolitan. Ea este solicitată și pentru alte roluri, ca Amneris, în care va juca alături de Leontine Price, în decembrie. Am fost mîndri de entuziasmul manifestat la acest spectacol prin aplauze neîntrerupte și aclamații sincere».

La 15 octombrie Societatea pentru artă și cultură a oferit un recital la care a participat și mezzosoprana Elena Cernei. A doua zi, criticul Junius scria următoarele: «După pauză am ascultat-o pe eminenta mezzosoprană Elena Cernei cîntînd aria «Mon coeur s'ouvre à ta voix» din «Samson și Dalila» de Saint-Saëns și o arie din «Carmen». Interpretarea ei a fost senzațională, atît în ce privește maiestatea prezenței sale cît și modul ei foarte personal de a cînta, cu registrul acut pe care îl posedă și care amintește o soprană dramatică».

Într-un cuvînt, un turneu care s-a bucurat de un binemeritat succes.

B. VIANU

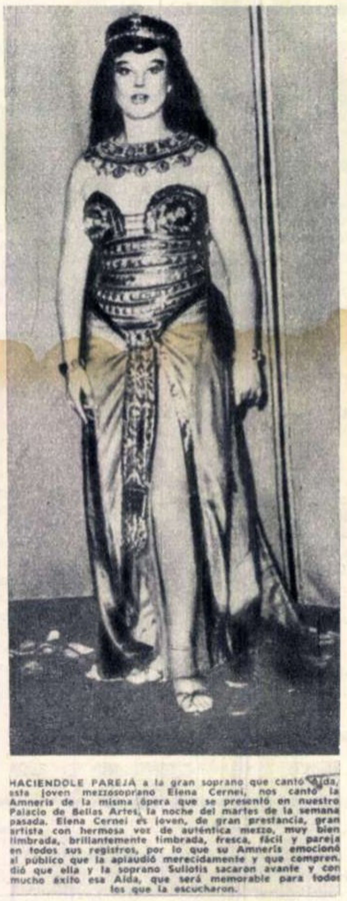

HACIENDOLE PAREJA a la gran soprano que cantó Aida, esta joven mezzosoprano Elena Cernei, nos cantó la Amneris de la misma ópera que se presentó en nuestro Palacio de Bellas Artes, la noche del martes de la semana pasada. Elena Cernei es joven, de gran prestancia, gran artista con hermosa voz de auténtica mezzo, muy bien timbrada, brillantemente timbrada, fresca, fácil y pareja en todos sus registros, por lo que su Amneris emocionó al público que la aplaudió merecidamente y que comprendió que ella y la soprano Suliotis sacaron avante y con mucho éxito esa Aida, que será memorable para todos los que la escucharon.

Cronica apărută în revista «Todo» este însoțită de o fotografie a Elenei Cernei în rolul prințesei Amneris.

La Londra, în saloanele Colegiului Regal de Arte a fost deschisă recent expoziția «Arta românească a secolului XX». În fotografie: o tînără vizitatoare, consultă, în fața unei statui de Brâncuși, catalogul expoziției.

«Sosirea presedintelui Johnson in Malayezia — transmitea corespondentul agenției France Presse *- a fost marcată de violente manifestări care s-au soldat cu un mort, răniți și numerosi arestați». În fotografie: după «restabilirea ordinei» la Kuala Lumpur.*

La chemarea mai multor partide politice și organizații sindicale, sute de muncitori parizieni au demonstrat pe străzile din capitala Franței, cerînd încetarea agresiunii americane în Vietnam.

HALTE À L'AGRESSION U.S. AU VIETNAM

războiul uitat

În campania electorală pentru alegerile din S.U.A. (care la 8 noiembrie vor desemna pe noii membri ai Camerei Reprezentanților, o parte a senatorilor și guvernatorii a 35 de state), președintele Johnson a ținut un șir de cuvîntări menite să întărească platforma politică a candidaților partidului democrat. S-a întîmplat însă că numeroși candidați, care ar mai fi urmat să primească un asemenea sprijin au preferat să se lipsească de el și au cerut lui Johnson — cu mai multă sau mai puțină diplomație — să renunțe la vizitarea districtelor lor. Comentatorii evenimentelor din S.U.A. au relevat că explicația unor asemenea poziții, aparent ciudate, rezidă în scăderea popularității lui Johnson, constatată și de Institutul Gallup, iar cauza diminuării influenței politice a președintelui a fost căutată tot mai des în consecințele interne și externe ale războiului dus de S.U.A. în Vietnam.

Angajarea intensă a S.U.A. în agresiunea împotriva poporului vietnamez a dus nu numai la condamnarea ei pe plan internațional, dar — prin uriașele cheltuieli militare pe care le necesită — a împiedicat soluționarea, măcar parțială, a unor probleme interne acute. Războiul din Vietnam a făcut să fie dat uitării «războiul împoriva sărăciei», împotriva inegalității rasiale și a altor situații social-economice grave pe care — în urmă cu doi ani — Johnson le proclamase ca obiective principale ale politicii sale, formulate cu emfază în așa-zisul plan al «Marii Societăți». Finanțarea unor cheltuieli publice suplimentare a fost blocată de umflarea permanentă a bugetului militar. Dacă la începutul anului 1965, fiecare zi a operațiunilor militare din Vietnam însemna pentru contribuabilul american 1 milion de dolari (în afară de cheltuielile pentru întreținerea armatei sud-vietnameze) în prezent îl costă 66 milioane de dolari pe zi. În același timp, combaterea sărăciei — care, după recunoasteri oficiale, afectează o parte importantă a populației americane — a rămas mai mult pe hîrtie. Într-un interviu luat de revista americană «U.S. News and World Report», directorului programului «războiul împotriva sărăciei», se face o mare reclamă acestei instituții, dar însuși cel intervievat declară că «au mai rămas în sărăcie 32 milioane de oameni, adică aproximativ 17 la sută din populație». «În prezent, în afară de unele gesturi simbolice «Marea Societate» a dispărut — scrie Arthur Schlesinger jr. în **The New York Times.** Lupta pentru egalitatea negrilor, războiul împotriva sărăciei, eforturile pentru salvarea orașelor noastre, îmbunătățirea școlilor — toate suferă din cauza războiului din Vietnam».

Sondajele de opinie publică prin care s-a înregistrat scăderea sensibilă a preferințelor pentru Johnson, în perspectiva alegerilor prezidențiale din 1968, i-a pus pe gînduri pe mulți dintre candidații democrați care se prezintă la alegerile pentru Congres în 1966. Refuzul de a-l primi pe Johnson în districtele lor reflectă în primul rînd încercarea de a nu fi identificați cu el în privința răspunderilor pe care le impun consecințele războiului dus de S.U.A. împotriva Vietnamului. În acest sens, ziarul londonez **New Statesman** — nota că turneul lui Johnson în străinătate, prilejuit de conferința de la Manila, a fost de folos candidaților democrați mai ales prin... absența din țară a președintelui.

Eugen POP

descoperirea de la vrața

Pînă nu demult tezaurul de la Panaghiuriște, păstrat cu grijă într-una din sălile muzeului din Plovdiv, constituia — alături de alte vestigii descoperite la Lukovit și în împrejurimile Plevnei — una dintre cele mai reprezentative mărturii privind viața și obiceiurile tracilor care au populat regiunile răsăritene ale Peninsulei Balcanice încă din epoca bronzului.

Arheologii bulgari, care în ultimii ani au efectuat importante săpături de sondaj în diferite puncte ale țării, au reușit să depisteze urmele unor așezări trace datînd din secolul al VI-lea î.e.n. Așa a fost descoperită în Valea Trandafirilor, aproape de Kazanlîk, localitatea *Seuthopolis*, botezată astfel după numele regelui Seuth.

Una din cele mai valoroase descoperiri recente o constituie după părerea specialiștilor, mormîntul de la Vrața, în partea de nord-vest a Bulgariei. Este vorba de un întreg ansamblu arhitectural cu caracter de unicat, format din mai multe încăperi, culoare și intrări. Monumentul funerar, descoperit la numai patru metri adîncime, este o construcție de piatră cu un înveliș de lemn, avînd ca acoperiș o cupolă formată dintr-un lut special tratat, pentru a apăra de eroziune mormîntul. Se presupune că acest cavou milenar a aparținut unei prințese, care a reprezentat ultimul vlăstar al unei dinastii trace, ale cărei urme păreau pînă nu demult iremediabil pierdute în negura vremurilor.

Faptul că în încăperile reconstituite de la baza mormîntului s-a descoperit, alături de oseminte, și un adevărat tezaur format din vase de aur și argint cu motive caracteristice în cel mai pur stil tracic, conferă descoperirii o însemnătate aproape egală cu cea a tezaurului de la Panaghiuriște. Exemplar de rară frumusețe, vasul de aur, în greutate de 250 gr , are o toartă împletită cu măiestrie și prezintă în altorelief două care cu cîte două roți, trase în direcții opuse de cîte patru cai, mînați de bărbați purtînd veșminte de sărbătoare. V. Nikolov, unul din arheologii pasionați care lucrează la muzeul din Vrața, consideră că valoarea deosebită a ornamentației de pe vasele de aur și argint constă în stilul popular pur tracic în care sînt reprezentați atît oamenii și animalele, cît și cele două care cu incrustațiile respective.

Tezaurul de la Vrața, care, pe lîngă aceste piese, conține o seamă de alte obiecte din bronz, confirmă iscusința de care au dat dovadă la vremea lor tracii în extragerea minereurilor și în prelucrarea metalelor. Homer, care i-a cîntat pe traci ca neîntrecuți crescători de cai, și Herodot, care numea Tracia «țara cailor», n-au pomenit de meșteșugul împămîntenit al transformării metalului în obiecte de frumusețe imperisabilă. Strădaniile de azi ale arheologilor bulgari vin să completeze cunoștințele despre lumea încă plină de taine a tracilor de odinioară. Oricum, după aprecierile experților, monumentul funerar de la Vrața constituie o descoperire de mare însemnătate și pentru faptul că oferă indicii sigure pentru continuarea săpăturilor arheologice, întrucît se presupune că în jurul locului în care a fost înhumată prințesa cu tezaurul ei de aur, argint și bronz, s-ar putea să fie descoperită curînd o mare așezare tracă, cuprinzînd case de locuit, palate și temple.

Dic. BABOIAN

Unul din vasele descoperite la Vrața.

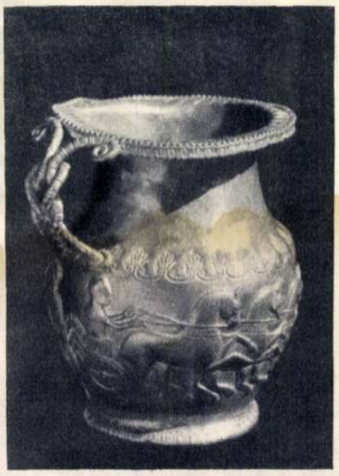

takhmau cea zîmbitoare

Cinci kilometri despart Takhmau, capitala regională a provinciei Kandal, de Pnom Penh, capitala cu viață trepidantă a Cambodgiei, de animația bulevardelor, de circulația intensă. De-a lungul fluviului Bassac se întinde alene orașul. Este o imensă grădină înflorită, în care, în spatele gardurilor vii de palmieri și cocotieri, apar vile cochete cu pereții tencuiți — clădiri joase, de o albeață orbitoare, sprijinite pe coloane pitorești. Aceste vile adăpostesc atît locuințe particulare, cît și edificii publice.

Drumul de la grădina publică cu copaci umbroși pînă la pagoda cu porți de aur ne dezvăluie farmecele așezării Takhmau. Un mic templu retras, a cărui prospețime invită la meditație, își deschide porțile spre fluviu. Un Buddha gînditor pare să contemple malurile apei. Aici începe grădina; întîi pomi stufoși care arunca o umbră generoasă în spațiul rezervat copiilor; urmează o porțiune amenajată în stil francez, care își etalează formele geometrice, rondurile cu flori, gazonul bine întreținut. Băncile de piatră îi îmbie pe adolescenții care se înflăcărează în discuții filozofice...

Pe măsură ce străbați orașul, admiri stilul modern al clădirilor sale; ici, piața acoperită cu formele ei geometrice; colo, liceul, un mare dreptunghi de culoare albă; toate aceste clădiri dau așezării un aspect de mare oraș, pe care apropierea capitalei îl va întări și mai mult în anii viitori. Ceea ce trebuie însă reținut este înfățișarea optimistă a așezării Takhmau, bucuria de a trăi a locuitorilor săi. Nu degeaba i se mai spune Takhmau cea Zîmbitoare.

Înainte de 1962, de pildă, orașul ocupa o suprafață de 10 ha. În trei ani s-au construit pe 140 ha: 100 ha pentru zona de locuințe, 16 ha pentru zona comercială și 24 ha pentru zona administrativă. In ce privește zona industrială, care se va întinde în jurul așezării, ea va ocupa, într-un viitor apropiat, 238 ha. Probabil că această zonă va deveni curînd cea mai industrializată din întreaga Cambodgie.

Cea mai mare dificultate întîmpinată la amenajarea orașului a fost asanarea și curățirea marii zone mlăștinoase, lucrare efectuată cu ajutorul întregii populații.

Apropierea de Pnom Penh face ca Takhmau să fie un loc favorit de excursii pentru locuitorii capitalei. În fiecare duminică, mii de turiști se duc să respire aerul proaspăt și răcoros de pe malurile Bassacului. De-a lungul fluviului s-a amenajat o zonă de 1,5 km — vasta grădină de care am pomenit — iar din loc în loc, mici restaurante rustice în care te poți odihni privind șalupele care circulă pe apă sau șirurile lungi de sampane (bărci de bambus cu pînzè).

Takhmau este o așezare în plină dezvoltare, cel mai tînăr centru al Republicii Cambodgia.

(Din «Kambuja»)

Pe o arteră principală a capitalei cambodgiene.

din lume adunate

Ce-or gîndi despre deplorabila lor misiune soldații și ofițerii trimiși să joace rolul de jandarm în teritorii străine? Întrebarea nu și-ar putea-o pune cei aflați în situația de a suporta călcătura cazonă străină pe scoarța casei lor. Pentru ei problemele se reduc la una singură: cînd vor pleca străinii acasă? Un ziar englez a considerat totuși că o anchetă psihologică în rîndurile trupelor de ocupație nu ar fi lipsită de interes. Reporterul a parcurs în acest scop o distanță de 7 000 de mile pe traseul căreia se află presărate diferite baze engleze, ajunse, după părerea lui, în situația «de mausoleu extravagant al unui imperiu mort». Iată cîteva din răspunsurile primite:

— Noi ne aflăm aci pentru eventualitatea că guvernul englez ar vrea să trimită trupe în Vietnam în ajutorul americanilor.

— Sîntem aci în eventualitatea că populația locală ar avea nevoie de noi în condițiile unor catastrofe naturale, inundații, cutremure etc.

Nici unul dintre cei întrebați nu a făcut vreo legătură între niscaiva interese vitale britanice și prezența lor acolo. Și pentru asta, constata ziaristul englez, Anglia cheltuiește anual 317 milioane de lire sterline. Este limpede că oamenii (90 000) și banii ar putea să-și găsească o folosință mai profitabilă acasă. Oricum, imperiul este mort — cu sau fără monument.

★

Recent s-a anunțat că blocul atlantic a hotărît mutarea în Belgia și a Consiliului atlantic, organism politic principal al alianței, în ciuda faptului că Franța a declarat că este gata să-l găzduiască în continuare «ordinul de evacuare» dat de Franța referindu-se doar la comandamentul militar care a început să se mute și la bazele militare americane și atlantice.

S-a aflat însă că la sesiunea din decembrie a Consiliului ministerial hotărîrea va întîmpina o opoziție vehementă neașteptată: cea a ambasadorilor permanenți la Paris ai țărilor mici membre. Pînă acum ei îndeplineau două funcții — cea de ambasador în Franța și totodată cea de ambasador pe lîngă NATO, pentru care încasau suplimente serioase. Prin mutarea Consiliului, ei ar urma să piardă această sursă importantă de venituri. Se spune că, indiferent de nemulțumirea existentă în NATO față de poziția Franței, ambasadorii în cauză sînt hotărîți să facă un ultim și disperat efort pentru a menține sediul Consiliului la Paris. Ei vor primi sprijin și din partea comandanților atlantici mutați în Belgia, într-o localitate plictisitoare și cu diurnă mai mică. Menținerea Consiliului ar fi singura șansă și pentru ei să mai vină din cînd în cînd la Paris să se mai distreze, bineînțeles pe contul organizației. Cazul constituie o mărturie în plus a faptului că orice organism parazitar care și-a trăit traiul își găsește sursa de prelungire a existenței în necesitățile celor care își cîștigă traiul pe spinarea sa, indiferent dacă acest lucru este necesar sau nu.

★

Directorul agenției centrale de spionaj a Statelor Unite, Richard Helms, a fost dat în judecată de un fost salariat al său, spionul V. Tofte. Se cunoaște că Tofte, intrînd în conflict cu unii colegi, aceștia au organizat o campanie de suspiciuni împotriva lui care s-a terminat cu o descindere la casa lui Tofte, în lipsa acestuia, în vederea găsirii de probe acuzatoare. Acțiunea judecătorească întreprinsă de Tofte se bazează pe acuzația că agenții lui Helms «au pătruns în mod ilegal în casă și și-au însușit o scrisoare cu caracter personal». Va fi interesant de cunoscut reacția judecătorilor. În cazul că îi vor da cîștig de cauză lui Tofte, s-ar crea un precedent serios, întrucît în practica curentă a CIA, pătrunderea ilegală în casele altora, ca să nu mai vorbim de țările altora, este un lucru cît se poate de obișnuit. Ne gîndim numai la faptul că, imediat după sentință, nu numai Helms și agenții săi în funcție ar putea să fie penalizați. Ar trebui să sufere rigorile legii însuși autorul plîngerii, ca urmare a activității sale îndelungate în slujba CIA.

Nicolae URECHE

Aviatoarea sovietică Evghenia Martova a stabilit un nou record de zbor parcurgînd 2 000 km în 2h14'47", respectiv cu o medie orară de 895 km/oră.

«Miss Scandinavia 1967»: tînăra finlandeză Satu Ostring.

Două produse superioare fabricate din uleiuri vegetale de cea mai bună calitate.
Se pot folosi cu succes în alimentația zilnică, în prăjituri și preparate culinare.
Cereți pretutindeni margarina vitaminizată: **IDEAL** și **MARGA**. Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame.

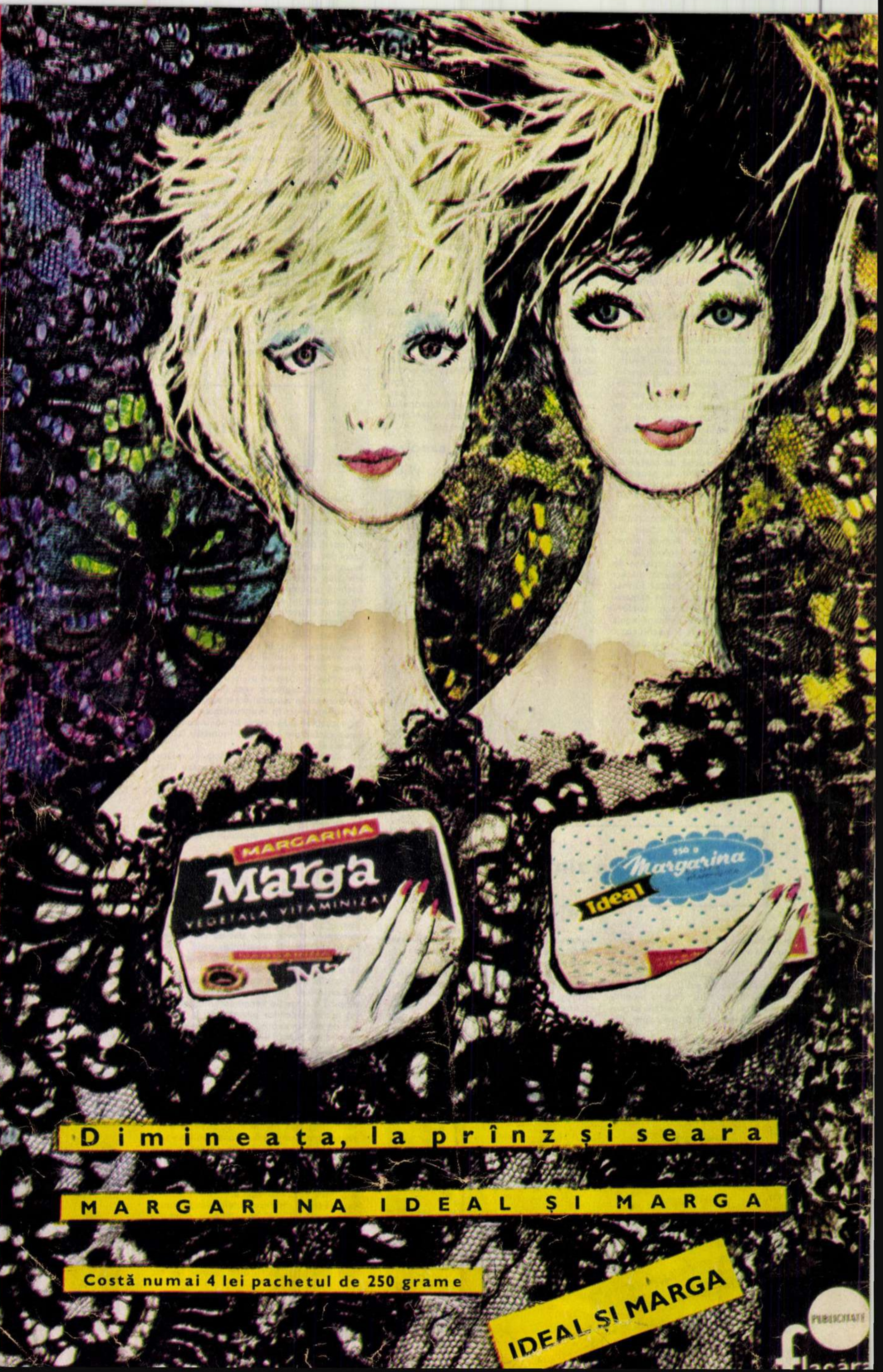
MARGARINA
Marga
VEGETALA VITAMINIZAT
250 g
Margarina
Ideal
Dimineața, la prînz și seara
MARGARINA IDEAL ȘI MARGA
Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame
IDEAL ȘI MARGA
PUBLICITATE
flacăra

ANUL XV NR. 46 (598) — 12 noiembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

curier

cu angajamentele îndeplinite

Valoroase succese sînt obținute de către colective ale unor combinate, uzine și fabrici în îndeplinirea înainte de termen a angajamentelor anuale luate în întrecerea socialistă. Iată cîteva:

La întreprinderile din regiunea Ploiești, angajamentele pe acest an au fost îndeplinite la toți indicatorii. Bilanțul arată că pînă la începutul lunii octombrie producția globală peste planul la zi se ridică la 152 milioane lei și 154 milioane lei la producția marfă vîndută și încasată. Aproape 96 la sută din sporul de producție s-a realizat prin creșterea productivității muncii. Beneficiile și economiile suplimentare întrec cu cîteva zeci de milioane de lei totalul sumei înscrise în angajament. O serie de produse au fost livrate în plus economiei naționale: 25 000 tone benzine, uleiuri și motorine superioare, 16 000 de anvelope din cauciuc de toate tipurile, 33 000 tone de cărbune energetic, 5 500 tone ciment, însemnate cantități de geam tras, cherestea, produse chimice. Totodată au fost asimilate noi instalații de foraj la adîncimi pînă la 7 000 m și diverse agregate petroliere perfecționate. Au fost omologate produse noi ca anvelope auto fără cameră sau speciale pentru tractoare cu dublă tracțiune, uleiuri aditive pentru motoare diesel, benzine de avion etc.

Printre cele peste 30 de întreprinderi din regiunea Argeș care au îndeplinit angajamentele anuale de economiii și beneficii se află uzina de aluminiu Slatina, uzinele sodice Govora, uzina de piese auto Colibași, fabrica de conserve Băiculești și întreprinderea forestieră din Băbeni. Realizările colectivelor acestor unități sînt rezultatul direct al numeroaselor măsuri luate pentru perfecționarea procesului muncii, reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale fără a dăuna calității produselor, precum și valorificării mai bune a rezervelor interne.

Extrăgînd circa 20 000 tone de cărbune cocsificabil peste plan de la începutul anului, minerii de la Lupeni și-au realizat angajamentele luate în întrecerea socialistă. O serie de noi metode de exploatare care au fost aplicate cu succes, mecanizarea largă a operațiilor de tăiere și transport a cărbunelui au determinat creșterea productivității medii pe post, cu 6 la sută față de prevederi, precum și reducerea cheltuielilor de producție. Economiile suplimentare obținute se cifrează la peste 1 250 000 lei.

Aproape 3 000 tone de celuloză, 800 tone de hîrtie, circa 5 milioane de saci au fost produse pînă acum în plus față de prevederi de către colectivul Combinatului de celuloză și hîrtie de la Suceava.

C. TOTOIANU

pentru hrana ogoarelor

Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tîrgu-Mureș este un obiectiv de mare însemnătate al cincinalului. Amintim, de pildă, că atunci cînd acest combinat va lucra cu toată capacitatea sa, producția pe țară de îngrășăminte azotoase se va tripla.

De curînd a intrat în producție încă un obiectiv din cadrul combinatului, ultimul prevăzut pentru etapa actuală: cea de-a doua coloană de sinteză a amoniacului, avînd o capacitate zilnică de 150 t produse.

Pentru următoarea etapă de dezvoltare a combinatului se prevede terminarea fabricilor de amoniac, de acid azotic și de azotat de amoniu.

În fotografie: aspect de la Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tîrgu-Mureș.

îmbunătățirea navigației pe dunăre

Pentru a asigura navelor maritime comerciale adîncimea necesară unei navigații normale la intrarea pe canalul Sulina și pe Dunăre pînă la Brăila, pe traseu au fost executate importante lucrări de dragaj și regularizare a albiei. Numai în acest an, de pildă, a fost dragat, în punctele unde s-au semnalat aluviuni mari, un volum de peste 1 400 000 mc de pămînt, iar canalul maritim a fost prelungit spre mare cu încă 200 m, pentru a se evita formarea unui prag în principala zonă de trecere a navelor.

În același timp, flota Administrației Fluviale a Dunării de jos a crescut, prin dotarea ei cu o dragă autopropulsată cu cupe cu o capacitate de 400 mc pe oră, construită la Șantierul naval din Oltenița, și două șalandre de 500 mc fiecare, pentru transportul pămîntului dislocat. În curs de livrare se află un remorcher spărgător de gheață, VOINICUL, construit tot la Oltenița.

In perspectiva actualului cincinal se prevede efectuarea unor lucrări de amenajare și ridicare hidrografică a celorlalte guri ale Dunării, în vederea intensificării traficului și de corectare a cursului actual al fluviului.

Ion MECA

tehnologie și... coafură

În frumosul cadru natural al pădurii Băneasa se înalță una dintre cele mai moderne unități ale industriei electronice din țară: Întreprinderea de piese de radio și semiconductori. Aici se realizează 30 de tipuri de piese în diverse variante, totalizînd 200 de subtipuri, cablaje, imprimate, condensatoare etc. Unele din aceste piese au dimensiuni minuscule și sînt extrem de fragile și sensibile la impurități, zgîrieturi etc.; un grăunte de praf sau un fir de păr, contactul cu o unghie nepilită sînt de ajuns pentru a le deteriora. Iată de ce tehnologia de fabricație a unor asemenea piese delicate prevede unele măsusi ce par oarecum insolite. Printre acestea — un salon de coafură și manechiură (așa cum se vede în fotografie), care asigură zilnic operatoarelor condițiile de igienă obligatorii.

preventoriul t.b.c. ilișua

În mijlocul satului Ilișua (reg. Cluj), pe dealul Năzaniei, se găsește Preventoriul T.B.C. de copii, creat în anii regimului nostru la conacul fostului moșier Hye. Castelul acesta a fost fondat în anul 1788 (la 5 ani după răscoala lui Horia). Preventoriul a luat ființă în anul 1952, cu un staționar de 40 de locuri, unde erau internați copiii din trei regiuni. Treptat, institutul s-a dezvoltat, dispunînd astăzi de 11 corpuri de clădiri și anexe reamenajate, staționar prevăzut cu 110 locuri destinate copiilor din regiunea Cluj, cu o sală de mese în faianță, cu o bucătărie modernă, cu aparataj complet nou. Încadrat cu personal de specialitate și dispunînd de amenajări medico-sanitare și pedagogice, preventoriul din Ilișua contribuie la apărarea sănătății copiilor din regiune. În timpul cît sînt internați, copiilor din preventoriu li se asigură și continuitatea pregătirii școlare.

Maria SABĂU

de la eforie nord la eforie sud

Au început de curînd lucrările prin care linia ferată între cele două Eforii se deviază. Ea nu va mai trece peste podul care traversează acum șoseaua, ci, de la gara Eforie Nord, va fi îndreptată pe faleza lacului Techirghiol și nu a Mării Negre. Aceasta va permite ca plaja între cele două stațiuni să se extindă pînă la șosea și să se desființeze bariera de la intrarea în Eforie Sud. Șoseaua va fi mutată în stînga căii ferate, va fi deci și ea deviată pe o lungime de peste 2 500 m. Acest drum important va avea o lățime de 14 m și va dispune de 4 benzi de circulație.

Lucrarea se va termina pînă la deschiderea sezonului pe litoral din vara anului 1967.

Constantin MOCANU

cea mai tînără combină

Pentru recoltarea și împachetarea stufului din Delta Dunării, de curînd s-a proiectat și construit la Complexul de industrializare a lemnului din Reghin o nouă combină autopropulsată.

Noul agregat construit la un înalt nivel de tehnicitate, care vine să mărească bogata gamă de produse cu care harnicul colectiv de aici s-a făcut cunoscut în țară și peste hotare, fiind dotat cu motoare puternice, va avea față de combinele folosite în prezent o productivitate dublă, iar prin dispozitivele asigurate de două flotoare, un grad înalt de accesibilitate.

N. AVRIGEANU

coperta noastră

Actrița Stela POPESCU de la Teatrul satiric-muzical «C. Tănase».

Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

ce mai rămîne de făcut pe ogoare?

Luna noiembrie s-a anunțat din primele ei zile cu ploaie abundentă și chiar cu frig. Dar pe fertilele ogoare ale patriei munca membrilor cooperativelor agricole de producție și a muncitorilor din gospodăriile agricole de stat este încă în toi. Pentru a cunoaște cele mai noi aspecte ale acestei munci ne-am adresat tovarășului inginer *Nicolae Stoica*, director în Consiliul Superior al Agriculturii.

— Care este în prezent stadiul recoltărilor de toamnă?

— La porumb, procentul este de 92%. Regiunile Oltenia, Argeș, Galați, Iași, Suceava, Ploiești, Banat, București și Bacău au terminat cu succes recoltatul porumbului. Timpul nefavorabil a făcut ca regiunile Brașov, Cluj și Mureș-Autonomă Maghiară să mai rămînă în urmă. Sfecla a fost recoltată în proporție de 78%, cartofii — 95%, orezul numai 93%, deși se putea realiza un procent mai ridicat. Trebuie să specificăm că regiunile București, Galați, Crișana au rămas în urmă cu treieratul orezului, întrucît nu au știut să intensifice lucrările atunci cînd timpul a fost pe deplin favorabil.

— Care sînt principalele preocupări agricole care trebuie să rămînă în atenția oamenilor muncii din agricultură în perioada care se anunță de acum înainte?

— Bineînțeles că, în afară de recolte, trebuie vorbit despre însămînțări. În prezent ele au fost realizate în procent de 93% pe întreaga țară. În cadrul G.A.S. semănatul grîului a fost terminat în regiunile Argeș, Bacău, Dobrogea, Galați, Iași, Oltenia și București. Multe dintre C.A.P. din sudul țării se bucură de aceleași succese. Dar nu același lucru se poate spune despre cele din regiunile Cluj, Brașov și Crișana. În această perioadă trebuie pus accentul pe transportul recoltelor de pe cîmpuri, luîndu-se măsuri pentru mărirea capacității de transport. Unitățile care au rămas în urmă cu semănatul trebuie să realizeze într-un ritm mai alert acest obiectiv, întrucît timpul optim de însămînțare a principalelor culturi este deja depășit. În atenția agricultorilor trebuie să rămînă executarea arăturilor pentru însămînțările de primăvară, pe întreaga suprafață unde acestea se pot executa. Arăturile de toamnă trebuie să încorporeze și îngrășămintele chimice și organice necesare; de asemenea, pe solurile acide să fie administrate amendamente calcaroase.

Un alt obiectiv: desfundarea și efectuarea gropilor pentru plantațiile noi de vii și de pomi, precum și pregătirea adăposturilor pentru iarnă. Nu trebuie scăpată din vedere nici organizarea în bune condiții a cursurilor agrozootehnice de masă.

Interviu realizat de
Vasile BORDEA

un nou utilaj românesc

Mecanizarea diverselor operații constituie și în industria forestieră un principal mijloc de sporire a productivității muncii. De aceea, Ministerul Economiei Forestiere ia măsuri pentru a asigura cu noi mașini și utilaje diversele procese de producție, începînd cu cel ce se desfășoară în adîncul pădurilor. Pe această linie se înscrie și noul utilaj românesc ce va fi pus încă în acest an la dispoziția diferitelor unități forestiere, încărcătorul cu brațe frontale I.B.F.-2 — Sibiu. Așa cum rezultă și din denumire, acest nou utilaj de mare randament a fost executat într-una din întreprinderile sibiene și tot aici urmează a intra în curînd în producție de serie.

Încărcătorul cu brațe frontale I.B.F.-2 — Sibiu poate fi folosit la mai multe operații ca: încărcarea cu cupa, stivuiri ș. a. Încărcătorul este dotat cu cinci viteze pentru mersul înainte și înapoi și un sistem hidraulic care acționează comenzile de lucru. Încărcătorul poate ridica 2 tone la o înălțime de 3,6 m.

Gh. B. RĂSCHIP

casa-muzeu anton pann

Cunoscută sub numele de «Casa Anton Pann», clădirea din Rîmnicu-Vîlcea, în care a lucrat și a creat autorul «Poveștii vorbei» între anii 1826 și 1828, devine casă-muzeu prin grija Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, îmbogățind astfel patrimoniul așezămintelor culturale ale țării noastre.

Planul restaurării, precum și cel al scenariului tematic de organizare interioară prevăd reconstituirea, în cele patru încăperi ale fostei locuințe a lui Anton Pann, a interioarelor vremii: un coridor de acces, camera de locuit, biblioteca, camera de lucru și alta de fiecare zi, toate păstrînd caracterul epocii în care Anton Pann era cîntăreț bisericesc în orașul Rîmnicu-Vîlcea.

Mobilier autentic, manuscrise, lucrări și tipărituri, împreună cu obiecte casnice personale ale creatorului popular, aduc casei atmosfera veridică a acelui timp.

Noul așezămînt va fi accesibil publicului la începutul anului viitor.

V. FIROIU

Cochetul patinoar artificial ▲ Floreasca a reintrat în drepturile ce i le conferă apropiatul sezon alb.

Fotografie de S. STEINER

grafica publicitară

Galeriile de artă din strada Onești găzduiesc Expoziția de grafică publicitară la care participă cu lucrări un număr însemnat de artiști. Grafica publicitară este o componentă a vieții moderne care, pe lîngă rolul său esențial de a informa și a convinge, educă în același timp gustul estetic sau, dimpotrivă, îl depreciază. Inaugurarea ne-a prilejuit o scurtă convorbire cu pictorul *Vincențiu Grigorescu*, președintele juriului.

— Cum apreciați afișul românesc?

— După o perioadă de înflorire în anii 1957-1960, a urmat o stagnare. De aceea n-aș putea spune că afișul românesc este la înălțimea celorlalte arte. Trebuie totuși evidențiate cîteva tendințe actuale în plastica afișului: evitarea schemei, a frazeologiei, înclinarea spre simplitatea expresiei, spre sinteze etc.

— Nu considerați că există o reticență a artistului față de acest gen de grafică?

— Da, o prejudecată... Afișul este socotit deseori o cenușăreasă a artei. Imaginați-vă că marii actori Talma sau Kean ar fi fost solicitați să facă cinema. Ar fi zîmbit condescendent și... În aceeași situație sîntem uneori în ce privește părerea unor artiști plastici despre afiș, cu toate că exemplele celebre nu lipsesc. Braque, Valloton, Toulouse-Lautrec, Bonnard, ca să citez doar numai cîțiva dintre marii artiști ai secolului, au practicat acest gen al artei și nu s-au înspăimîntat de efemer. Mijloacele de imprimare evoluînd, tiparul face azi adevărate minuni. Strada poate fi cea mai mare sală de expoziție visată de un artist vreodată.

— Întrebuințează oare creatorii toate mijloacele moderne?

— Mijloacele de exprimare, oricît de largi ar fi, grafica publicitară trebuie să fixeze o idee, să o pună în valoare, să o definească. Ochiul omului de pe stradă este solicitat de o multitudine de imagini care se succed într-un ritm rapid, specific secolului, de aceea grafica trebuie să capteze ochiul, să rețină atenția în aglomerarea de forme și culori. Evident că toate cuceririle tehnicii pot fi puse în slujba acestui scop de informare și captare a atenției, de la neon la culorile luminiscente.

— Expoziția va prilejuri și acordarea unor distincții?

— Se va acorda un premiu al expoziției și cîteva premii pe diverse ramuri: pentru afiș, ambalaj, pagină de reclamă, program etc.

C.B.

Anticipări pentru Anul nou la G.A.S. Medgidia. ▼

vestitul cor din zagon

La Zagon, raionul Tg. Secuiesc, regiunea Brașov, se desfășoară azi, sîmbătă, și mîine, duminică, festivitățile prilejuite de cea de-a 80-a aniversare a corului din localitate. Acest cor a devenit cunoscut în toată Transilvania datorită activității sale strîns legate de valorificarea folclorului local. Sub conducerea dirijorului Nagy Imre (inițiatorul înființării corului din Zagon), ansamblul coral, avînd în repertoriul său serenade, madrigaluri, suite corale și cîntece populare, a participat la mai multe concursuri pe țară, unde a obținut diferite premii.

Cele mai mari succese au fost repurtate însă în anii construcției socialiste cînd, la diferite întreceri republicane organizate între formațiile de artiști amatori, corul s-a situat pe primele locuri. În repertoriul corului intră acum cîntece închinate partidului, muncii libere, păcii, și cîntece din noul folclor al poporului nostru.

La a 80-a aniversare a înființării sale, corul din Zagon va primi salutul corurilor cunoscute, fruntașe, din regiunea Brașov, și al reprezentanților formațiilor culturale din întreaga țară. Pe scena anume construită pe unul din frumoasele plaiuri împădurite ale comunei Zagon vor evolua cele mai bune formații și ansambluri corale. Pînă seara tîrziu Zagonul va răsuna de cîntecele artiștilor amatori care vor lua parte la serbările organizate cu acest prilej.

T. CATINCESCU

memento

carte

● Virgil Brădăţeanu, care a publicat nu demult o carte despre *Drama istorică naţională* (E.P.L.), este prezent din nou în librării cu o altă lucrare închinată lui *C.I. Nottara* (Editura «Meridiane»). Bazată pe o informaţie amplă, cartea ne evocă multilateral marea personalitate a celebrului actor.

● A apărut în patru limbi străine (franceză, engleză, rusă, spaniolă), o remarcabilă schiţă de geografie economică a României, însoţită de o introducere generală şi un bogat material ilustrativ.

● Poetul Radu Boureanu e prezent în librării cu un poem dramatic, *Satul fără dragoste*, apărut acum cîteva zile la Editura pentru literatură.

● La aceeaşi editură semnalăm apariţia a trei volume din scrierile lui Vasile Alecsandri: *Opere*, text ales şi stabilit de Georgeta Rădulescu-Dulgheru şi G.C. Nicolescu; studiu introductiv, note şi comentarii de G.C. Nicolescu.

● *Antologia sanscrită* a lui G. Coşbuc e în librării. A fost editată de S. Demetrian, care semnează şi o prefaţă şi un corp de note.

● Nicolae Labiş e din nou în atenţia editurilor. Un volum din opera sa, cu titlul simbolic *Albastroşul ucis*, cum se numeşte una din poeziile cuprinse în această culegere, a apărut la Editura pentru literatură.

● Virgil Gheorghiu revine în atenţia publicului cu un volum de *Poeme* (Editura pentru literatură). Celor mai tineri, care nu-l cunosc decît ca muzician (este membru al Filarmonicii «George Enescu»), Virgil Gheorghiu li se va releva acum şi ca poet.

● Un volum de versuri — *Răsfrîngeri* — a scos recent Cezar Baltag. Este a treia carte a sa, consolidînd un chip de poet demn de atenţie.

● Să notăm şi două cărţi de proză, în speţă nuvele. Este vorba de nuvelele lui Dumitru Radu Popescu, adunate sub titlul *Dor*, şi de cele cuprinse în volumul lui George Bălăiţă, intitulat *Conversînd despre Ionescu* (ambele au apărut la Editura pentru literatură).

● Un «roman al unei aventuri», intitulat *Orga de bambus*, publică Pop Simion, iar Anton Breitenhofer semnează volumul *Oraşul de pe Bîrzava* (în limba germană), ambele scoase la Editura pentru literatură.

cinema

● *Povestea prostiei mele*. Un film în care şi regizorul (maghiarul Marton Keleti), şi eroina principală par a ne face cu ochiul, antrenîndu-ne într-un joc spiritual, pe parcursul căruia satira sclipeşte prin toţi porii. În rolul principal, al unei femei care, bineînţeles, nu este de loc proastă (titlul, ironic, vorbeşte singur), o actriţă despre care, atunci cînd o vedem într-o tragedie, spunem: «excelentă tragediană», iar atunci cînd o vedem într-o comedie, afirmăm: «excelentă artistă de comedie». Se numeşte Eva Ruttkay. În alte roluri: Lájos Basti, Lászlo Meszaros. O apariţie scurtă dar plăcută are şi actriţa noastră Irina Petrescu.

Eva Ruttkay

● *Feriţi-vă automobilul*. Inteligentă parodie a filmului poliţist, cu toate poncifurile sale, făcută însă nu de dragul comicului; din spatele lui se trimit uşoare dar precise săgeţi critice. O compoziţie derutantă pentru spectatorul care a văzut «Nouă zile dintr-un an» şi «Hamlet» realizează Innokenti Smoktunovski, incontestabil unul dintre cei mai interesanţi actori contemporani. Regia aparţine lui Eldar Riazonov.

● Filme care nu trebuie pierdute: *Cenuşă* (regia Andrzej Wajda, după romanul lui Ştefan Zeromski); *Umbrele strămoşilor uitaţi* (regia Serghei Paradyanov); *Cele patru zile ale oraşului Napoli* (regia Nanny Loy); capodopera westernului *Diligenţa* (John Ford) şi un urmaş recent al genului, *Warlock*, (Edward Dmytryk) într-o confruntare ce ne umple de nostalgii, de amintirea epocii de glorie a filmului american.

● *Magazinul de pe strada mare* — omul şi responsabilitatea sa faţă de semeni, într-o răscolitoare creaţie a cineaştilor cehi Jan Kadar şi Elmar Klos, cu vestita veterană a teatrului evreiesc din Polonia, Ida Kaminska. Filmul a fost distins cu Premiul Oskar pentru cel mai bun film străin al anului 1965 (vezi şi cronica în pagina 11).

● *Judecarea pisoiului Brnjo* — convenţie deliberat instalată la începutul filmului (regie: Feodor Skubonja — Iugoslavia) stabileşte un centru de interes, dar nefiind susţinută cu destulă fantezie aduce în cele din urmă o undă de didacticism adresat deopotrivă celor mici — prin ochii cărora sînt văzute toate întîmplările — cît şi celor mari.

● *Vox Maris* — o bineintenţionată încercare de poem cinematografic, concepută pe exprimarea coregrafică (Magdalena Popa — Amatto Checiulescu) a muzicii enesciene. Scenariu, regie, imagine: Lupu Guttman.

disc

● Recitalul de arii din opere al sopranei Magda Ianculescu, înregistrat pe discul de mare format (30 cm ECE-0235), cuprinde cele mai reprezentative aspecte ale multiplelor resurse de care dispune talentata artistă. De la piesele de pură coloratură pînă la genul liric propriu-zis, glasul Magdei Ianculescu se dovedeşte puternic, de o rară frumuseţe a timbrului, stăpînind o înaltă tehnică, plină de siguranţă, realizînd, la fiecare piesă interpretată, stilul respectiv. Astfel, cavatina Rosinei «Una voce poco fa» din Bărbierul din Sevilla de Rossini, cu care de altfel a debutat şi care continuă să fie şi astăzi unul din succesele ei permanente, este realizată în cel mai autentic

stil rossinian, plin de volubilitate, agilitate a coloraturii şi umor. De asemenea, aria Gildei «Caro nome» din Rigoletto primeşte o tentă de lirism puternic, specific perioadei melodramatice a lui Verdi. Iar în Violeta (Traviata, «Ah, forse e lui che l'anima») intensitatea dramatică creşte pînă la culmile sentimentului de disperare, de ultim efort pentru ultima fărîmă de viaţă. În programul discului Magdei Ianculescu mai putem asculta: «Ou va la jeune hindoue» din Lakmé de Delibes sau «Si, mi chiamano Mimi», aria lui Mimi din Boema de Puccini.

● Dirijorii Mihai Brediceanu, Jean Bobescu, Egizio Massini în fruntea Orchestrei Teatrului de operă şi balet şi Mircea Cristescu la puitrul Orchestrei simfonice a cinematografiei asigură partidei orchestrale competenţa lor necontestată în muzica de operă, transmite întregului spectacol, pentru că aşa poate fi considerat recitalul cuprins pe discul de faţă, muzicalitate, omogenitate şi mai ales fiorul prezenţei unei baghete de seară de premieră.

Avem mari cîntăreţi români de operă, casa noastră de discuri a editat multe recitaluri înregistrate în interpretarea lor, aşa că nu rămîne decît să propunem crearea unei colecţii: «Mari interpreţi români de muzică de operă». Şi va fi primită cu entuziasm!

muzică

● Ciclul *«Tribuna tinerilor solişti»*, iniţiat de Radioteleviziune, prezintă săptămîna aceasta pe *Iszak Gabriela* din Braşov (Concertul în mi minor pentru vioară şi orchestră de Mendelssohn-Bartholdy), *Ion Caţianis* (Concertul pentru flaut şi orchestră de André Gretry) şi *Dan Grigore* (Concertul nr. 1 în si bemol minor pentru pian şi orchestră de P.I. Ceaikovski). Dirijor: *Ludovic Baci*. Concertul va fi prezentat de profesorul Mircea Bîrsan — care se dedică de mulţi ani educării tinerilor muzicieni — şi va avea loc în 14 noiembrie, ora 20.00, la Studioul Radioteleviziunii.

● Venerabilul maestru *Antonin Ciolan*, care îşi desfăşoară activitatea artistică la Cluj, reapare în Capitală la Filarmonica «George Enescu» într-un festival Beethoven. Solistul concertului va fi *Ştefan Ruha*, 12-13 noiembrie, Studioul de concerte al Radioteleviziunii, ora 20.00 şi, respectiv, 11.00.

● O dată pe lună, Orchestra de studio a Radioteleviziunii susţine un concert cu public. Joi seara (17 noiembrie, ora 20.00), sub conducerea lui *Constantin Bobescu*, programul va cuprinde fragmente din opera «Oberon» de Weber (Solişti: P. Ştefănescu-Goangă, Cornel Stavru, Ludovic Spiess, Elena Dima-Toroiman, Iulia Buciuceanu, Dorotheea Palade-Melinte). Concertul pentru orgă şi orchestră de cameră de Paul Hindemith şi balada pentru cor şi orchestră «Regina ostrogoţilor» de Constantin Bobescu.

Constantin Bobescu

plastică

● Galeriile de artă — Calea Victoriei 132: *Ileana Bratu* — desene. De la ciclul care recreează viziuni poetice din «Elegiile» lui Nichita Stănescu, pînă la «Călăreţul cosmic» sau «Maternitate», desenele tinerei graficiene Ileana Bratu (aflată la prima sa expoziţie personală) poartă în ele încărcături lirice. O linie elaborată reconstituie meandrele acestui flux metaforic.

● Album *Guttuso* (Ed. «Meridiane»). Pictor al realităţilor contemporane, al forţelor sociale care se trezesc la viaţă, Guttuso este unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi al neorealismului italian în artele plastice. Atras la începuturile sale de expresionism, mai apoi de cubism, stilul artistului italian evoluează treptat spre un realism în care forma şi culoarea cîştigă în adîncime, expresivitate şi monumentalitate. Albumul prezintă 43 din lucrările sale, dintre care nu lipsesc pînze celebre: «Ocuparea pămînturilor necultivate», «Un erou al timpurilor noastre», «Plajă» etc.

● *Phoebus* — cu o prezentare de D. Dancu (Ed. «Meridiane»). Un album într-o frumoasă execuţie tipografică, în care ne este evocat, pînă la grija detaliului, un artist a cărui activitate creatoare a fost manifestă între anii 1930 şi 1950. Pictor al Bucureştiului pitoresc, Phoebus se remarcă mai ales prin portretele sale de muncitori şi ţărani, ale căror forme masive, monumentale, amintesc afinităţi de viziune şi corespondenţe spirituale cu Gromaire. Albumul conţine 37 reproduceri, multe în culori.

teatru

Ion Dacian

● La operetă: *Secretul lui Marco Polo*. Cor, balet, figuraţie, costume strălucitoare în montarea unui veteran al genului — Nicuşor Constantinescu. Cunoscute, melodiile lui Francis Lopez — difuzate în lumea întreagă de Luis Mariano — au fost aduse pe scenă într-un spectacol în general impunător prin fast (cadrul scenic strălucitor realizat de Dan Nemţeanu). Mai puţin inspirate au fost momentele comice (neservite nici de text, în traducerea căruia au apărut vulgarităţi), artişti dotaţi, ca Bimbo Mărculescu şi Nae Roman decepţionînd. În notă S. Groner. Ion Dacian — care a avut de înfruntat interpretarea atît de cunoscută a lui Mariano — are unele bune reuşite, mai puţin în ariile de «bravură». Aşteptăm cu interes şi pe ceilalţi interpreţi tineri ai rolului. Mai ştearsă interpreta de la premieră, Valeria Rădulescu, şi fără haz Marica Munteanu. Coregrafia prea demonstrativă şi prea puţin... dans. Rezultat al unor strădanii serioase dar trădînd şi multe carenţe actoriceşti, *Marco Polo* este în activitatea operetei un moment demn de a fi semnalat, cu dorinţa ca genul să iasă totuşi cît mai mult din şabloanele sale «clasice».

● După 55 ani de la premieră, Teatrul de stat din Ploieşti readuce pe scenă opera unui scriitor pe nedrept uitat: Petre Locusteanu, cu piesa *Funcţionarul de la Domenii*. Vodevil caragialesc, piesa îşi menţine aciditatea satirică, sugerînd tipuri comice copioase, realizînd momente de haz buf sau grotesc. Piesei, «reamenajate» modern, i s-au adăugat cuplete muzicale în cîştigul spectacolului, cu bune efecte de comedie realizate de regizorul Harry Eliad, într-un cadru scenografic de atmosferă creat de Irina Borovschi şi V. Făcăianu. În distribuţie: N. Dinică, Eugenia Balaure, A. Teică, Vera Varzopov.

● O altă pagină din istoria literaturii române — *Stana* — povestirea lui Ion Agîrbiceanu, dramatizată de doi autori clujeni, N. Pîrvu şi D. Petruţiu, şi jucată pe scena Teatrului de stat din Sibiu. În coordonatele unei impresionante drame populare, bogată în fior autentic, eroii unui sat transilvănean apar pe scenă într-o inspirată şi originală viziune regizorală semnată de Ariana Stoica — şi care a introdus un bun cor vorbit («gura satului»). Au interpretat cu bune rezultate Puica Sterian, Avram Besoiu, Livia Baba, Mircea Hîndoreanu, Ovidiu Stoichiţă, Viorica Răchita. În reprezentaţie — Ioana Manolescu. Decorul, de atmosferă, e semnat de Erwin Kutler, iar muzica de Gh. Şoima.

● *Divina comedie*, piesa lui I. Stock (înfăţişată de teatrul lui Obrazţov la Festivalul mondial al teatrelor de păpuşi), a văzut lumina rampei la Teatrul de păpuşi din Oradea. Parodia «genezei» a fost realizată inegal artistic în regia — de debut în gen — a lui I. Farkas şi decorurile lui Paul Fux, în colaborarea unor actori de la Teatrul de stat. Spectacolul merită a fi notat — ca un experiment îndrăzneţ — prin dificultăţile pe care textul le impune unei montări.

● Program internaţional la circ. Reţinem excelenta evoluţie a grupului acrobatic Denisov (de la circul din Moscova) — maeştri ai genului, unind forţa şi precizia execuţiei cu o graţie de balerini. Mai amintim o bună dresură mixtă. În rest, banalităţi, lipsă acută de fantezie, cadru sărăcăcios, ca de obicei, un umor penibil şi o prezentare sub orice critică.

televiziune

Duminică 13 noiembrie. Concertul simfonic retransmis din sala Ateneului (vezi rubrica «Muzica») (12.00) ● Aşa cum nu ştim multe din programările şi reprogramările etapelor de fotbal, nu ştim nici de ce etapa de duminică se desfăşoară cu o zi înainte. Oricum, o duminică fără fotbal — tristă duminică!... ● Magazin... duminical. Reţinem excelenta calitate a rubricii lui Marin Traian «Un zîmbet pe 16 milimetri». Îl felicităm pe autor pentru excelenta realizare prezentată în emisiunea precedentă şi-i dorim în continuare noi succese (18.00) ● «TV-111» — rubrică întocmită pe gustul telespectatorilor (19.20) ● La «Documente de piatră» — «Ulpia Traiana» (19.50) ● Un montaj folcloric intitulat «Viers din struna undelor» (20.20) ● Filmul italian, în premieră pe ţară, «Bertoldo, Bertoldino şi Cocasseno» (20.40) ● Muzica uşoară este reprezentată, în acest program duminical, de cîntăreţul Karel Gott din Cehoslovacia (21.55).

Marţi 15 noiembrie. O emisiune agreată de tineretul şcolar: «Telerebusul» (18.00) ● Poetul V. Voiculescu evocat într-un recital (19.23) ● O nouă serie documentară pe o temă interesantă: «Pagini din istoria filmului în România» (19.40) ● După un divertisment muzical (20.10) vom urmări, în cadrul săptămînalei seri de teatru, spectacolul cu piesa «Pulbere purpurie» de Sean O'Casey, în interpretarea unui colectiv de actori ai Teatrului din Braşov (20.30).

Miercuri 16 noiembrie. «Aventurile lui Robin Hood». Ne întrebăm din nou: de ce acest serial atît de agreat este programat atît de «la întîmplare»? (19.35) ● Cronica discului. Remarcăm ţinuta impecabilă a acestei rubrici susţinute cu multă pricepere de tînărul muzicolog Petre Codreanu (20.00) ● Emisiunea de actualitate teatrală «Gong» (20.30) ● În cadrul rubricii «Cabinet medical TV» — o discuţie despre «Sterilitatea la femei» — cu participarea medicilor Panait Sîrbu, Dan Alessandrescu şi Maria Alecu Ungureanu (21.00) ● Programul seral se încheie cu filmul sovietic «S-a întîmplat la miliţie» (21.20).

Joi 17 noiembrie. După un program de «Desene animate» (19.23) vom urmări o emisiune care, cel puţin pînă acum, a fost mereu plăcută: «Oraşele muzicii». Astăzi — «Stockholm» (19.30) ● Debuturi (20.00) ● Un film care mai acum cîţiva ani a lăsat o unanimă excelentă impresie: «Lily» (21.15).

Vineri 18 noiembrie. Amînat din motive obiective, vom vedea «Dicţionar de personaje» — litera «E» (II) (19.30), după care urmează rubricile obişnuite: «Săptămîna» (20.00), «Avanpremiera» (21.00), «Teleglob» — cu o călătorie în Japonia (21.15) ● După «Varietăţi pe peliculă» (21.40) vom avea prilejul să ascultăm, la rubrica «Intepreţi celebri», un interpret într-adevăr celebru — Yehudi Menuhin (22.05).

Sîmbătă 19 noiembrie. Actualitatea cinematografică (19.15) ● Compozitorul Elly Roman este autorul unei emisiuni, bineînţeles de muzică uşoară (19.30) ● «Teleenciclopedia» (20.00) ● Interviziunea ne înlesneşte vizionarea unui program de estradă de la Berlin: «Revista dragostei» (21.00). ● Programul săptămînal se încheie, aşa cum şi-o doreşte orice telespectator, cu «Sfîntul» (22.20).

Yehudi Menuhin

NOTĂ: redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

ora conservelor

Au sosit zilele cînd spunem toamnei la revedere. Ne mai rămîn în amintire frumusețile ei policrome: podgoriile încărcate de tămîioasă și razachie, livezile grele de ionatane și parmen aurii, piețele doldora de roadele grădinilor. Și totuși toamna va continua să fie prezentă — cu bogățiile și aromele ei — în viața noastră. Toamna se mută în cămări. Ea își evidențiază prezența prin borcanele cu gogoșari, butoaiele cu varză, cununile de ceapă și o gamă întreagă de legume conservate. Cum s-ar zice, sîntem la ora conservelor. Însemnările de față își propun ca să dezvăluie cititorului cîteva amănunte din pregătirile minuțioase care se fac pentru ca în lunile de iarnă vitaminele legumelor și aromele fructelor să fie prezente la mesele noastre.

ora conservelor

CUMPĂRĂTORUL ÎN FAȚA GONDOLELOR

În aceste săptămîni aglomerația din marile piețe se mută pe neobservate în magazine. Sînt săptămîni în care se face aprovizionarea de iarnă. Și, după cum a intrat în obișnuința gospodinelor noastre de mai mulți ani, din ce în ce mai puține conserve se prepară în casă, din ce în ce mai multe se cumpără gata preparate. În fața gondolelor gospodina prevăzătoare și chibzuită caută conservele care s-o ajute la prepararea meniurilor din care să nu lipsească legumele și fructele verii și ale toamnei.

Iată-ne pe urmele lor, la margine de București, la un magazin cu autoservire din Balta Albă. Interlocutorul nostru este tovarășul Eugen Cojocaru, șeful unității.

— Anul acesta — ne spune dînsul — cantitățile conservelor de legume și fructe sînt, după părerea mea, mult mai mari. De asemenea, mi se pare că sînt și de o calitate mai bună. Cu o rezervă însă: unele specialități solicitate nu și-au făcut încă apariția din plin. E vorba de fasolea verde fină, păstăi, fasolea fideluță, bamele în ulei și în bulion, dovleceii în floare, vinetele împănate, castraveciorii în oțet. Nu mai vorbesc de bulionul în cutiuțe: ni se dă foarte rar și în cantități mici.

— Care credeți că e explicația?

— Nu știu. Consumatorul ne cere, noi cerem la rîndul nostru celor care ne aprovizionează — I.C.R.A. — dar nu primim.

— Aveți spațiu suficient pentru depozitare?

— Spațiile de depozitare ale magazinului nostru nu constituie un impediment. Satisfac necesitățile.

— În comparație cu magazinele din centru credeți că sînteți aprovizionați tot atît de bine?

— N-aș putea răspunde afirmativ. De altfel, mergeți și convingeți-vă și dv.

CE NI SE SPUNE LA I.C.R.A.

Sîntem la I.C.R.A. Din conversația pe care o avem cu tov. Vasile Ionescu, director comercial la direcția conserve, rezultă că la unele sortimente aprovizionarea s-a îmbunătățit față de aceeași perioadă a anului trecut în trimestrul III, trimestru important în aprovizionarea de iarnă. Cîteva exemple: fasole: 1965—217 tone, 1966 —510 tone; vinete în ulei: 1965 —23 tone, 1966 —43 tone; bame în bulion: 1965 —zero tone, 1966—37 tone; vinete în bulion: 1965 —zero tone, 1966 —40 tone.

— Din cifrele pe care ni le relatați reiese o situație pozitivă. Cum vă explicați însă faptul că unele sortimente nu se găsesc în magazine?

— Există sortimente pe care nici noi nu le-am primit de la furnizor în cantități suficiente. Iată cîteva, tot comparativ cu cifrele de anul trecut: roșii în bulion: 1965—300 tone, 1966—245 tone; castraveți în oțet: 1965 —36 tone, 1966 —22 tone. Mai sînt și alte exemple de această natură, eu m-am oprit doar la cîteva. Ca să preîntîmpin o întrebare pe care sînt sigur că mi-o veți pune trebuie să arăt că unul din principalii noștri furnizori — Fabrica de conserve de la Valea Roșie — din motive pe care n-aș putea să vi le mărturisesc, la toate insistențele noastre nu ne-a livrat în trimestrul III al acestui an 1 410 tone conserve. Vă mai dau un exemplu: I.I.S. Rîureni nu ne-a livrat 20 tone castraveți în oțet pe motivul lipsei mijloacelor de transport.

— De la producător pînă la consumator conservele fac un popas și în magaziile dv. Se întîmplă ca uneori acest popas să fie mai îndelungat?

— Din păcate da. Să vă relatez o situație recentă, care cred că e edificatoare. Unii dintre beneficiarii noștri, în lunile iulie și august, au comandat cantități prea mici de conserve. Cele opt O.C.L. din București, comalimenturile, marile restaurante și alimentația publică au ridicat în primele două luni ale trimestrului III numai 820 tone conserve în loc de 2 680 tone. Abia după 15 septembrie acești beneficiari ai noștri au ridicat diferența pînă la 2 090 tone.

CINCI MINUTE LA «FLORA

De astă dată cel ce ne răspunde este tov. Gheorghe Ionescu, directorul întreprinderii «Flora».

— O primă întrebare, tovarășe director: cum stați cu planul?

— La această întrebare trebuie să vă dau două răspunsuri. În ceea ce privește unele sortimente ca fasolea verde, dovleceii în saramură, tocana de legume și alte cîteva produse am realizat depășiri substanțiale. La altele, cum e ghiveciul în ulei sau salata de ardei, nu am îndeplinit nici planul. Aceasta pentru că într-o anumită perioadă nu am putut achiziționa unele legume.

— În vizita pe care am făcut-o în fabrica dv. am observat stive întregi de conserve. De ce nu au fost ridicate de către beneficiari?

— Trebuie să precizez că această marfă, pe lîngă faptul că ar fi trebuit să fie ridicată de către beneficiar cu săptămîni în urmă, ne încurcă și ne blochează spațiul de depozitare care, după cum ați observat, este destul de restrîns. Clauza contractuală, care stipulează că beneficiarul — în cazul nostru I.C.R.A. — trebuie să ridice marfa «loco-fabrică», nu a fost respectată de către acesta.

Există deci, în materie de conserve, un lanț al slăbiciunilor. Poate că pînă la urmă misterul va fi dezlegat.

UN CAPITOL ÎN CARE LUCRURILE ÎNCEP SĂ SE LĂMUREASCĂ

Sîntem în cabinetul tovarășului inginer Ion Cristea, director general al direcției generale a conservelor și produselor zaharoase din Ministerul Industriei Alimentare.

— Cititorii doresc să afle cum s-a dezvoltat industria de conserve în 1966 față de anul 1965.

— În acest an producția de conserve de legume și fructe crește față de anul trecut cu 10%. Aceasta înseamnă că întreprinderile noastre produc în acest an 8 000 tone conserve de legume și 8 500 tone conserve de fructe mai mult ca în anul 1965.

— Care au fost conservele cele mai solicitate?

— Atît în 1965 cît și în 1966 conservele cele mai solicitate au fost cele de mazăre, fasole, roșii în bulion, tocană de legume și ghiveci. A crescut mult cererea la conservele în ulei — gata preparate — cum sînt: ghiveciul în ulei, ardeii și roșiile umplute cu orez, vinetele împănate. Aș vrea să precizez că în 1966 conservele în ulei reprezintă 30% din conservele de legume.

— Ați putea să ne vorbiți despre unele sortimente noi pe care le-ați introdus în producție?

— Da, dar la timpul viitor apropiat — dacă mă refer la consumator. Ca sortimente noi introduse în mod experimental în producție — la care s-a stabilit tehnologia și rețetele — care se vor produce în 1967 cităm următoarele: ciorbă de legume cu fidea, zarzavat pentru ciorbă, pikles în sos de muștar, salată verde cu ridichi, sfeclă roșie în oțet etc. Țin să adaug că aceste produse au fost prezentate la contractările pe

Valea Roșie: borcanele sînt în magazie, dar unde sînt etichetele? Din cauza aceasta ele nu pot fi livrate beneficiarului.

anul 1967 și urmează să fie produse și livrate în campania viitoare.

— După cum sîntem informați, unele întreprinderi ale ministerului dv. n-au livrat beneficiarului întreaga cantitate de conserve planificate. Care este motivul acestor întîrzieri?

— Informațiile dv. corespund acestui adevăr neplăcut. Țin să subliniez că Fabrica de conserve Valea Roșie nu a livrat întreaga cantitate de conserve planificată, neasigurîndu-și din timp suficientă forță de muncă și suficiente mijloace de transport. Aș vrea să mai menționez un fapt: principalul beneficiar al conservelor de la Valea Roșie — I.C.R.A. București — care solicită insistent livrarea conservelor de la Valea Roșie nu a ridicat de la fabrica «Flora», cu mijloace proprii, conform contractului, conservele solicitate.

— V-am ruga să ne spuneți ce s-a întreprins pentru îmbunătățirea calității conservelor și totodată am vrea să știm dacă la un capitol despre care anul trecut am scris că era deficitar — ambalajul — lucrurile s-au îmbunătățit.

— În ce privește îmbunătățirea calității conservelor, s-a mers în continuare pe specializarea întreprinderilor, în sensul de a realiza un număr de sortimente mai mic, în cantități mai mari. În altă ordine de idei aș vrea să menționez că au fost procurate, la o seamă de sortimente, semințe de calitate. Amintesc doar mazărea cu bobul mic și fasolea cu păstăi fără ațe. În ce privește ambalajul, încă sîntem deficitari. Din vina noastră, ca și a furnizorilor (fabricile de hîrtie și industria poligrafică).

— Dacă aveți noutăți pe care să le comunicați cititorilor.

— În cursul acestui an au fost date în funcțiune două secții de pastă de tomate la Valea Roșie, cu o capacitate anuală de 2 000 tone, și la fabrica Buftea, cu o capacitate de 1 000 tone. O noutate: în cursul trimestrului IV va intra în funcțiune fabrica de supe concentrate și hidrolizate, cu o capacitate anuală de 1 000 tone.

*

Am ajuns la sfîrșitul însemnărilor noastre. După cum s-a putut observa, am aflat lucruri bune, dar din păcate am întîlnit și situații nesatisfăcătoare. E ciudat faptul că, deși producția de conserve la unele sortimente a crescut, acum, la ora conservelor, gospodina pierde destul timp pentru a-și aranja cămara cu conservele preferate. La unele întreprinderi ale Ministerului Industriei Alimentare lucrurile se prezintă în unele privințe în mod nesatisfăcător. Așa e situația la Valea Roșie, unde planificarea forței de muncă nu a fost făcută în mod riguros, unde lipsesc mijloacele de transport care să asigure o livrare permanentă și ritmică. Din constatările noastre și ale ministerului a reieșit o situație — lucrul acesta l-am semnalat și anul trecut — care continuă să persiste: stive de conserve își fac un îndelungat stagiu la Valea Roșie din pricina lipsei de etichete. Și I.C.R.A.-București are păcatele ei: nu ridică la timp produsele de la fabrica«Flora».

Credem că a sosit momentul ca toate aceste neajunsuri să fie înlăturate. Consumatorul nu cunoaște aceste stări de lucruri. El cere — și pe bună dreptate — produse de calitate la timp, fără a-și pierde vreme îndelungată prin magazine. Și această pretenție a consumatorului este întru totul întemeiată. E necesar deci ca toți factorii în cauză să găsească soluțiile corespunzătoare pentru ca lanțul slăbiciunilor în materie de conserve să fie înlăturat.

Gr. DAMIAN
și Al. DUMBRĂVEANU

Propunerile elaborate de către Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român în legătură cu majorarea pensiilor au fost citite și analizate în numeroase colective de muncă din țara noastră. În cadrul ședințelor consacrate discutării noului proiect de lege, numeroși vorbitori au făcut propuneri și sugestii privind unele prevederi ale acestui document.

DEZBATERI

o propunere privind problema schimbării locului de muncă

Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la majorarea pensiilor a fost citită, analizată și discutată în amănunt și în cadrul întreprinderii noastre. Studiind articolul 13 al proiectului de lege, aș dori să fac prin intermediul presei următoarea propunere. Articolul amintit arată că acei salariați care au o continuitate îndelungată în muncă în aceeași întreprindere, în ultima perioadă a activității lor, beneficiază, potrivit articolului 12, de un spor de 4 pînă la 10 la sută din pensie cînd au lucrat în aceeași unitate 10-20 ani. În unele împrejurări lucrători conștiincioși însă își pot schimba locul de muncă prin transfer din interese diverse, ca promovarea în munci superioare sau pentru a-și urma soțul în altă localitate etc. Aceste împrejurări cu caracter special — survenite cu puțină vreme înainte de pensionare — fac, potrivit celor arătate în proiect, ca salariați cu vechime mare, neîntreruptă, să nu poată beneficia de un spor cuvenit. Propun ca la articolul 13 să se adauge un aliniat cu următorul conținut: «Salariatul care are o continuitate mai mare de 15 ani în aceeași întreprindere beneficiază de sporurile cuvenite la pensionare, indiferent de perioada în care a existat această continuitate de-a lungul activității sale ca salariat».

H. COVALIUC
secția II furnale
Combinatul siderurgic Hunedoara

se cer unele precizări în legătură cu specificul locului de muncă

În profesiunea noastră, mai cu seamă în condițiile actuale de lucru, care au căpătat un caracter industrial, deosebindu-se de aspectul meșteșugăresc specific odinioară, există categorii de muncitori care își desfășoară activitatea în condiții mai dificile, cum ar fi temperaturi ridicate, periclitare de arsuri, boli de piele sau varice, condiții de pulberi iritante (arome,esențe) etc. Consider că atunci cînd vor fi stabilite categoriile de muncă pentru grupele de pensionari să se ia în considerare și condițiile pe care le-am amintit, astfel încît și acești lucrători să se bucure de o grupă corespunzătoare muncii pe care au prestat-o. De asemenea, propun ca sporul de continuitate în muncă să fie acordat și acelor lucrători din alimentația publică care în decursul activității și-au schimbat locul de muncă însă au rămas în aceeași profesie. Susțin propunerea mea pe considerentul că în acest sector există, prin însăși natura lui, necesitatea ca un lucrător — ospătar, bucătar, cofetar etc. — să nu activeze decenii în aceeași unitate, fiind detașat permanent, în funcție de sezoane și alte cerințe, în diverse unități.

Nicolae PUȘCAȘU
Trustul local de cofetării și răcoritoare nr. 2,
București

proiectul legii pensiilor și ajutorul social

Proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare, inițiat de partid și supus discuției oamenilor muncii, se ocupă și de situația acelor angajați care nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea unei pensii fie din pricină că, fără să aibă vechimea în muncă, au atins vîrsta de 62 de ani (bărbații) sau de 57 de ani (femeile), fie că sînt invalizi din cauza unei boli sau a unui accident în afară de muncă.

Proiectul asigură acestor anagajați un venit lunar numit ajutor social dacă nu posedă alte mijloace de existență și cu condiția să aibă un stagiu de cel puțin cinci ani în cîmpul muncii, în cazul angajaților vîrstnici, sau 1/4 din timpul prevăzut de art. 24, în cazul angajaților invalizi. Pe lîngă acest venit lunar, acești angajați beneficiază de asistență medicală, de medicamente, de materiale sanitare, de asistență socială, de ajutoare și alte drepturi. Toate aceste drepturi proiectul le recunoaște și în favoarea membrilor lor de familie.

În solicitudinea sa, proiectul prevede prin art. 39 că, prin Hotărîre a Consiliului de Miniștri, se vor putea acorda asemenea ajutoare și altor persoane sau categorii de persoane. Spre deosebire însă de prevederile actualei legi în care se precizează care este cuantumul ajutorului social, proiectul lasă pe seama Hotărîrii Consiliului de Miniștri grija de a se stabili acest cuantum, pentru a se da astfel posibilitatea unei adaptări mai operative și lesnicioase, fără să fie nevoie de procedura greoaie a modificării unei legi.

Dacă ținem seama de împrejurarea necontestabilă că din 19 milioane de locuitori ai țării aproape un milion primește pensie sau ajutor social și că celelalte sarcini ale construcției noastre socialiste solicită eforturi financiare din ce în ce mai mari iar necesitatea realizării lor nu se discută, atunci vom înțelege că proiectul reprezintă maximum de avantaje care, în faza actuală, se puteau acorda pentru ridicarea bunăstării pensionarilor.

Proiectul reflectă așadar nu numai politica consecventă a partidului pentru realizarea progresului și ridicarea nivelului de trai material și cultural al poporului, dar și înțelepciunea și simțul său de răspundere pentru înfăptuirea ei armonioasă și ritmică.

Mircea REBREANU
judecător

ANCHETA NOASTRĂ

divorțul o „soluție"?

(III)

● CE GÎNDESC CITITORII ● DE ZECI DE ORI, ACELAȘI NU! ● ÎN PRIMUL RÎND, RĂSPUNDEREA FAȚĂ DE FAMILIE ● DIN TOATĂ ȚARA, SCRISORI PENTRU M.P. DIN TULCEA ● UN CAPRICIU, UN GEST NECUGETAT, SURSĂ DE AMĂRĂCIUNE PENTRU O VIAȚĂ ● AȘ VREA SĂ-MI REFAC FAMILIA CU PRIMA MEA SOȚIE ● DIVORȚUL, UN «FETIȘ» AL SOLUȚIEI ● EXISTĂ O PROFESIUNE DE SOȚ, O PROFESIUNE DE SOȚIE: SĂ LE ÎNVĂȚĂM CU RĂBDARE ● ...DAR TOTUL TREBUIE PORNIT DE LA O PROFUNDĂ CUNOAȘTERE RECIPROCĂ.

De astă dată dăm cuvîntul cititorilor. Ancheta inițiată de revista noastră pe tema divorțului a adus în redacție zeci de scrisori, transmițînd opinii, comentarii, sfaturi, confesiuni.

Interesant: ne-au scris mai ales bărbați. Nici zece la sută din scrisori nu sînt semnate de femei.

De reținut: ne-au scris mai ales oameni tineri. Tonul moralizator, iubit adesea de vîrstele mature, este deci exclus, dar asta nu înseamnă că tinerii corespondenți nu și-au exprimat — cu modestia cuvenită și în limitele experienței lor de viață — un energic și responsabil punct de vedere în ce privește ușurința cu care unii fac și desfac căsătorii.

Un amănunt: fiecare scrisoare conținea un sfat, o îmbărbătare, un cuvînt de simpatie pentru M.P. din Tulcea, ale cărei rînduri încheiau prima parte a anchetei noastre (reamintim cazul: căsătorită de 17 ani, mamă a două fetițe, M.P. semnalează momentul de impas prin care trece căsnicia sa. Soțul s-a îndrăgostit — într-o vacanță petrecută la Borsec — de o altă femeie, și ea căsătorită, și ea mamă a doi copii, și nu se poate smulge din această pasiune. M.P. a așteptat cu răbdare terminarea legăturii dar, cum aceasta nu se întrevede, se întreabă dacă nu cumva divorțul se prezintă ca o soluție salutară). Nenumăratele scrisori pe care le-am primit pentru M.P. sînt nu numai marca unei calde solidarități umane, ci și a unui gest colectiv de responsabilitate: atunci cînd o familie este amenințată cu destrămarea, cînd un divorț riscă să traumatizeze psihic doi copii, oamenii se simt datori să ia atitudine. Vom spicui mai jos din aceste scrisori care cer, în unanimitate, reîntoarcerea lui A.P. în familia sa. Pînă atunci cîteva remarci generale:

— *Majoritatea cititorilor noștri se pronunță împotriva divorțului privit ca cea mai potrivită soluție de rezolvare a conflictelor familiale (în afară de cîteva din cazurile expuse ce par, într-adevăr, a cere cu necesitate despărțirea). Sînt scrisori semnate de Victor Bujor — Bacău, Fănică Ștefan — I.F. Nehoiu, V. Borza — Satu Mare, Teodor Panghel — Adjud, V. Mihăescu — Suceava, Costel Pătru — Craiova, Georgică Micu — Galați, Viorel Endușeschi — Tuzla, Vasile Tufiș — Galați, Pavel Langa — Bîrlad, Cais Ladieu — Cluj etc.*

— *Chiar și cei a căror căsnicie e zdruncinată în momentul de față și simt nevoia să afle părerile altora și sfatul revistei consideră că trebuie să reflecteze serios, să mai încerce o restabilire a familiei înainte de a trece la gestul definitiv al divorțului (H.G. — Satu Mare, P.T. — București, G.I. — Măcin, C.I. — Mărășești, C.C. — Mateiaș, S.F. — Vatra Dornei, I.C. — Timișoara, M.C. — București. E.T. — Craiova, I.P. — Oradea.*

O INSTANȚĂ DE JUDECATĂ PUBLICĂ

Să cităm din scrisoarea lui Valeriu C. Neștian din Huși: «Ancheta revistei «Flacăra» pe o temă atît de discutată la ora de față poate deveni, cu concursul masei de cititori, o instanță de judecată publică pe marginea acestui fenomen indezirabil. Pentru că în zilele noastre căsătoria și «punctul ei terminus» — divorțul nu mai reprezintă o chestiune de pur interes particular atîta vreme cît, prin consecințe, ele angajează serios interese sociale. Oricît de grave ar părea la un moment dat motivele care determină o ruptură în familie, divorțul nu mi se pare decît un fetiș al soluției, o lașitate. Drumul împreună nu este neted, o zi nu e egală cu alta, oamenii se împlinesc și se perfecționează în timp și împreună. Așadar impasul e poate uneori inevitabil cîtă vreme se pune pe prim plan satisfacerea unor ambiții individuale și a unor capricii trecătoare. Meritul nu e acela de a părăsi laș «o luptă» comună a vieții, ci de a găsi mijlocul cel mai potrivit de a învinge impasul... Acțiunea de divorț este, hotărît, un act de iresponsabilitate față de familie și față de copii, deoarece ultragiază ordinea firească a lucrurilor, a vieții noastre sociale. Familia constituie o formă fundamentală pentru progresul umanității, de permanentă valabilitate, ea corespunde unei nevoi sociale. Din acest punct de vedere divorțul este un act asocial, iresponsabil, mai ales cînd este vorba de o familie cu copii. Să recunoaștem, de altfel, că nu toți înțeleg seriozitatea și dificultatea profesiunii de soț, de soție, de mamă. Nu toți prețuiesc arta inegalabilă de a transforma o casă oarecare într-un cămin cald, armonios, odihnitor. Nu toți înțeleg adevăratul sens al autonomiei sociale a celor doi parteneri, care înseamnă îndeplinirea datoriilor cu conștiința că n-ai făcut nici un rabat obligațiunilor asumate. Apoi mai e și pretenția de supremație în familie pe bază de salariu, studii etc. Se observă, nu o singură dată, cum, atunci cînd apar anumite greutăți — de ordin financiar, să zicem — se caută corectivul prin legături extraconjugale și apoi... divorțul. Este locul să arătăm, fără rezerve, că anumiți bărbați se însoară cu femei frumoase spre a se bucura de plăcerile dragostei și spre a se afișa cu ele, a străluci în fața lumii; cînd aceste frumuseți se ofilesc s-au se ivește o altă «stea», ruptura e inevitabilă... În esență, cred că problema divorțului este o problemă de educație, de morală».

„AM TRECUT PRIN MOMENTE ASEMĂNĂTOARE"

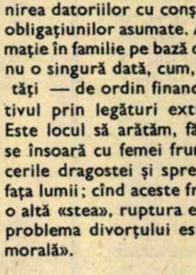

Tehnicianul I.C. din Mărășești ne roagă să publicăm aceste rînduri pe care le adresează tovarășei M.P. din Tulcea.

«Cazul dv. m-a îndemnat să mă adresez redacției revistei «Flacăra» și prin ea dv., ca un om care a trecut prin momente asemănătoare cu cele prin care trece soțul dv. Există de altfel și alte coincidențe: prima mea soție era din Tulcea, iar pe cea de-a doua am cunoscut-o la... Borsec. În anul 1961, cînd se petreceau cele ce vă voi povesti, prima mea soție mi-a dăruit, după șase ani de căsnicie, o fetiță. Era ceea ce-mi dorisem de mult. Cum i-am răsplătit faptul acesta? Și astăzi am profunde remușcări cînd îmi reamintesc... Cunoscusem la Borsec pe cea care avea să-mi devină a doua soție. Purtam corespondență cu ea. E drept că după cîteva luni am încetat de a-i mai scrie, dar prima mea soție nu mi-a iertat purtarea și într-o bună zi a luat copilul și lucrurile și s-a mutat cu serviciul în alt oraș. A urmat divorțul: ea l-a intentat.

Rămas singur, mi-am amintit de cunoştinţa de la Borsec. Între timp divorţase şi ea de primul soţ şi... ne-am căsătorit. Pînă aici, să spunem, toate bune. Urmarea? De aproape doi ani sînt divorţat şi de a doua soţie. *Nu mi-am găsit în această căsătorie întemeiată*, aşa cum vă exprimaţi şi dv. în scrisoarea adresată redacţiei, *pe ruinele primei, fericirea pe care o visasem atunci cînd ne-am cunoscut la Borsec.* Acestea fiind pe scurt faptele, mă consider îndreptăţit să adresez soţului dv. cîteva cuvinte izvorîte din trista mea experienţă de viaţă. *Sînt de acord cu dv., tovarăşe A.P., că aţi petrecut clipe frumoase la Borsec şi că poate v-aţi îndrăgostit de tînăra femeie cunoscută. Aţi văzut poate în ea întruchiparea idealului din tinereţe: nu uitaţi, contribuia la aceasta tihna vacanţei, frumuseţile naturii, lipsa de griji şi chiar poate «farmecul» întîlnirilor în taină. Îmi pare rău că v-o spun, dar nu trebuie să vă lăsaţi legănat de aceste ieftine iluzii de fericire. Sînt prea complexe problemele care se vor ivi după aceea. Credeţi că le veţi putea uita pe prima soţie şi pe cele două fetiţe? Credeţi că veţi putea privi deschis în ochii copiilor dv.? Dar cînd veţi descoperi inerentele defecte ale noii dv. prietene şi cînd, probabil, le va descoperi şi ea pe ale dv., cum vă veţi simţi? Vă spun eu: vă veţi trezi alături doi străini. O veţi regreta atunci pe prima soţie, veţi regreta amarnic familia destrămată, dar va fi prea tîrziu. Şi încă o întrebare: credeţi oare că noua soţie va avea deplină încredere în dv., care aţi fost în stare să vă părăsiţi soţia atunci cînd v-a ieşit o altă femeie în cale?* De unde ştie ea că nu veţi mai repeta ceea ce aţi făcut o dată? De unde ştiţi dv. că nu-l va repeta ea? Chibzuiţi adînc, tovarăşe A.P., la ceea ce aveţi de gînd să faceţi. Iar dv., stimată tovarăşă M.P., aveţi răbdare, aşteptaţi cu calm şi încredere desfăşurarea lucrurilor, nu vă grăbiţi să deschideţi acţiunea de divorţ. Totul depinde în primul rînd de dv., de modul în care veţi reuşi să depăşiţi momentul critic. Nu sînteţi singură; trebuie însă să ştiţi să vă alegeţi bine prietenii».

Teodor Panghel, judecător din Adjud: «Meseria m-a făcut să am de-a face, de-a lungul unei vieţi întregi, cu divorţurile. Le socot nu o soluţie ci, într-un fel, un flagel social. E o obligaţie morală să luptăm împotriva lor. Am judecat nenumărate procese de acest fel în cariera mea judecătorească, dar nu ştiu dacă am aprobat 15 la sută din ele. De multe ori fericirea unor familii se află în mîna noastră, a judecătorilor. Dar şi unii tineri prea se pripesc cu căsătoriile. Dacă ar fi după mine, nu aş permite ca tinerii să se căsătorească înainte de a avea o anumită maturitate, să zicem fetele de la 20 de ani, bărbaţii la 25 de ani... În cazul tovaraşei M.P. din Tulcea: *ce-ar fi dacă A.P. ar fi supus judecăţii tovărăşeşti a colegilor lui? Oare aceasta nu l-ar trezi la realitate?*»

Victor Bujor din Bacău ne expediază două scrisori, cîte una pentru fiecare din cei doi soţi. În cea adresată soţului, el scrie: «Daţi-mi voie, tovarăşe A.P., să vă scriu ca de la bărbat la bărbat. Sincer vorbind, cînd aţi făcut acest pas nu v-aţi gîndit că aveţi două fetiţe destul de mari care pot înţelege perfect tot ce se petrece în jurul lor? Nu v-aţi gîndit la viitorul lor? Nu v-aţi gîndit că va veni o zi în care ele vă vor judeca aspru? După 17 ani de convieţuire este inadmisibil ca o escapadă să distrugă un cămin. Nu sînt în măsură să vă admonestez, dar ca om nu pot rămîne pasiv în asemenea cazuri... De altfel nu sînteţi obligat să-mi răspundeţi mie, ci numai conştiinţei dv.»

V. Borza din Satu Mare o sfătuieşte pe M.P. să arate soţului articolul din «Flacăra», să-l pună în situaţia de a răspunde acestui articol. Îşi exprimă o totală neîncredere faţă de autenticitatea şi temeinicia sentimentelor noii prietene a lui A.P.

V. Mihăescu din Suceava consideră ca unică vinovată pe prietena cunoscută de A.P. la Borsec, care a privit cu iresponsabilitate viaţa ambelor familii. Cere insistent ca şi soţul acestei femei să fie pus la curent (N.R.: considerăm puţin nedreaptă părerea tov. V.M.; în orice caz, A.P. este cel puţin în egală măsură vinovat ca şi prietena sa pentru uşurinţa cu care au legat o prietenie extraconjugală).

Viorel Enduşeschi, muncitor din Tuzla, ne scrie: «Deşi nu am decît 23 de ani şi sînt încă necăsătorit, simt nevoia să-mi spun şi eu părerea în ancheta despre divorţuri pe care a iniţiat-o revista dv. Iubesc o fată pe care o cunosc de aproape cinci ani şi cu care sper că voi închega o familie unită, armonioasă. *Voi face totul pentru acest lucru, pentru că trista mea experienţă de acasă mi-a lăsat un gust amar. Părinţii mei s-au despărţit după 19 ani de căsnicie, din motive pe care nu-mi permit să le judec, dar peste care, cu mai multă înţelegere şi chibzuinţă, cred că s-ar fi putut trece. Despărţirea n-a rămas fără urmări în sufletul meu, fiindcă, reţineţi vă rog, eram de vîrsta fetiţei celei mari a familiei lui A.P. Nu mă socotesc în măsură a-i da sfaturi, ci îmi permit doar să spun că A.P. trebuie făcut să înţeleagă, şi asta cît mai repede, cît de greşită este atitudinea lui faţă de familia a cărei răspundere o poartă*».

Pătru Costel din Craiova este şi el tînăr («Am doar 25 de ani, sînt necăsătorit şi poate că nu sînt competent... în materie») dar ţine să-şi spună părerea: «*Unii consideră căsătoria drept un joc amuzant şi îşi zic: mă căsătoresc acum şi, dacă nu merge, divorţez. Ori tocmai de la această uşurinţă cu care unii fac acest pas important în viaţă pleacă totul. Şi poate şi de la faptul că divorţul se acorda înainte atît de uşor de către tribunale*».

Doi tineri care-şi fac armata, **Vasile Mustaţă** şi **Cais Ladieu**, ca şi tînărul **Pavel Langa din Bîrlad,** în vîrstă de 19 ani, ne scriu cu patos juvenil rînduri în care condamnă pe cei ce nesocotesc iubirea adevărată, care abuzează uneori de naivitatea tinerelor fete, care fac din căsătorie un joc iresponsabil. **Vasile Tufiş din Galaţi,** ca şi un alt concetăţean al său, student, care semnează cu iniţialele **N.G.,** se pronunţă la fel de energic împotriva divorţurilor practicate ca un sport, cerînd legilor să apere cu mai multă rigoare destinele familiei.

SĂ MĂ RECĂSĂTORESC CU PRIMA MEA SOŢIE?

Scrisoarea lui C.C. din Mateiaş — o scrisoare amplă, de şase pagini — istoriseşte un alt caz de viaţă, înecat în remuşcări şi amărăciune:

«Citeam rîndurile scrise în revista dv. despre divorţuri şi mă gîndeam că, iată, eu sînt unul din acei care trec a doua oară prin neplăcutul moment al unei despărţiri. Am fost căsătorit odată, am convieţuit 13 ani cu R. si am avut împreună o fetiţă, Camelia, care îmi este mai dragă ca lumina ochilor. Chiar astăzi cînd vă scriu fetiţa împlineşte 6 ani şi se găseşte la mama mea, care o iubeşte foarte mult. Dar fetiţa, în ziua aniversării ei, este singură, departe de mama şi de tatăl ei, şi lucrul acesta mă doare nespus...» C.C. ne povesteşte mai departe cursul pe care l-a luat viaţa sa. S-a recăsătorit, luînd-o drept soţie pe S.G., care avea şi ea o fetiţă dintr-o primă căsnicie. Dar familia nou întemeiată s-a dovedit foarte şubredă: noua mamă nu suporta nici pentru cîteva săptămîni vizita fetiţei soţului ei; în acelaşi timp existau conflicte acute şi din cauza fostului ei soţ, îndurerat de faptul că fetiţa lui avea un nou tată. Astfel dezbinată, noua familie nu a putut rezista. Copiii erau hărţuiţi tot timpul. «**Îi condamn cu vehemenţă (şi mă condamn şi pe mine) pe cei care ajung în faţa instanţei pentru divorţ avînd copii şi nechibzuind ce înseamnă să desparţi copilul de părinţii săi. Am ajuns azi în faţa divorţului pentru a doua oară. Voi căuta să-mi refac, dacă se va putea, vechiul cămin, pentru a reda copilului nostru întreaga linişte şi fericire. Oare greşesc dacă vreau să mă recăsătoresc cu prima mea soţie?**»

N.R. S-ar putea ca aceasta să fie, într-adevăr, soluţia cea mai bună. Cu condiţia ca soţii să se apropie cu multă căldură şi înţelegere unul de celălalt, să încerce a uita anii de despărţire şi să-şi reconstruiască cu răbdare căminul.

Într-un alt număr vom mai spicui din scrisorile primite la redacţie. Tovarăşilor H.G. — Satu Mare, P.T. — Bucureşti, G.I. — Măcin, F.Ş. — Vatra Dornei, I.T. — Timişoara, C.M. — Bucureşti, T.I. — Craiova, P.I. — Oradea le vom răspunde prin scrisori personale.

S. DIMA

MATERNITATEA FEREŞTE DE CANCER

Revista vest-germană «Quick» arată că în R.F.G. mor zilnic cam 30 de femei răpuse de un soi perfid de cancer, aşa-zisul *corpuscarcinom*. În trecut acest cancer uterin apărea mult mai rar. Începînd din anul 1930 numărul îmbolnăvirilor a crescut de cinci ori.

Conform celor declarate revistei de conferenţiarul dr. Soost, cancerul colului uterin ar putea fi «practic extirpat» dacă toate femeile s-ar bucura de suficientă supraveghere medicală, în timp ce combaterea cancerului uterin este mai grea. Dar şi în aceste cazuri, în lumina noilor cercetări medicale, există speranţe.

Ca şi în întrega lume, medicii clinicii de femei de la Universitatea din München se întreabă de ce în ultimele decenii cancerul uterin a devenit atît de frecvent. Ginecologul prof. dr. Julius Fies, de la Uniunea naţională pentru cercetarea şi combaterea bolilor canceroase din Bavaria, a publicat o lucrare de doctorat pe această temă. El a observat că se îmbolnăvesc de cancer uterin în special femeile fără copii sau cu copii puţini. În dizertaţia sa, «Cercetări statistice în problema originii cancerului uterin», Peter Engelbrecht justifică această presupunere: *«Cu cît pacienta are mai mulţi copii, cu atît mai tîrziu apare corpuscarcinomul»*.

Prof. Ries a completat această observaţie statistică: *«La femeile care au născut mai mulţi copii corpuscarcinomul apare cel mai devreme la 70 de ani. Cele predispuse la cancer uterin se vor îmbolnăvi cu atît mai tîrziu cu cîţi ani au petrecut în stare de graviditate sau în perioade de alăptare»*.

Maternitatea apără de cancer. Aceasta se poate constata fără echivoc din statistici.

Engelbrecht încearcă să lămurească această problemă în lucrarea sa de doctorat. În timpul gravidităţii sau în perioada de alăptare ciclul lunar al femeii se întrerupe. *«Este posibil* — scrie Engelbrecht — *ca prin continua producere şi reducere a celulelor mucoasei uterine în timpul ciclului lunar şi prin continua formare de celule noi legate de aceasta să se ivească o deviere sau degenerare a celulei (deci cancer). Nici un organ din întregul organism al femeii nu este supus unei regenerări de celule atît de intense ca mucoasa uterină»*.

Precum se ştie, întreruperile repetate de sarcini favorizează apariţia cancerului uterin. În lumina acestei constatări, observaţia de mai sus a omului de ştiinţă german apare şi mai pregnantă.

Anne Giacalone, mamă a 15 copii — iată fotografia publicată de «Quick» cu explicaţia: «Alăptarea copiilor prelungeşte viaţa mamei».

După cum se vede, prezența lui Horațiu (Toma Caragiu) nu îi creează Magdalenei (Irina Petrescu) cea mai bună dispoziție cu putință.

fișă filmografică

ZOLTÁN FÁBRI

Regizorul maghiar Zoltán Fábri s-a născut în anul 1917. A absolvit Școala națională de arte plastice și Academia de artă dramatică.

Filme mai importante:

1952 — *Furtuna* (cu Jozsef Bihari, Tibor Molnár, Ferenc Bessenyei).

1954 — *Paisprezece vieți în pericol* (cu Iván Darvas, Katalin Berek).

1955 — *Călușeii* (cu Mari Töröcsik, Imre Soos, Adam Szirtes, Manyi Kiss).

1956 — *Profesorul Hannibal* (cu Ernö Szabo, Manyi Kiss).

1957 — *Nori de vară* (cu Marianne Krencsey, László Meszaros)

1958 — *Anna* (cu Mari Töröcsik, Maria Mezei, Karoly Kovács).

1961 — *Două reprize în iad* (cu Imre Sinkovits, Tibor Molnár, Lászlo Márkus).

1963 — *Întuneric în plină zi* (cu Lájos Basti, Ilona Beres, Erika Szegedi, Ferenc Ladanyi).

1964 — *Douăzeci de ore* (cu Antal Pager, János Gärbo, Emil Keres).

șantier cinematografic

șeful „sufletelor“ în deplasare la buftea

Șeful sectorului suflete lipsește: nu s-a întors încă de la Berlin. Horațiu a filmat acum cîteva seri la Lido, dar astăzi nu e programat...

Fără Beligan și Toma Caragiu pe platoul acestui film, gazetarul se poate socoti vitregit de soartă. Amînăm reportajul? Poate că nu e nevoie: există întotdeauna consolări. Mircea Crișan a venit — purtîndu-și întreg umorul asupra sa — să probeze costumul nou al lui Costică, acest adjunct al șefului de la «suflete», pentru care Crișan a săvîrșit un sublim gest de dăruire: a slăbit 15 kg. Elena Caragiu și-a înlăcrimat într-o clipă — și cu sinceritate — ochii albaștri și a făcut o reușită probă de filmare cu suferințele mult bîrfitei Ofelii. Iar Irina Petrescu... Ei da, prezența Irinei Petrescu — astăzi singură în fața camerei de luat vederi — compensează neinspirata noastră programare reportericească la Buftea. Irina Petrescu este Magdalena. Atît de mult Magdalena, încît nu o mai recunoaștem pe Irina Petrescu: expresia chipului ei, de obicei gravă, spiritualizată, puțin aspră chiar, a căpătat acum moliciuni feminine, mișcările — o anumită cochetărie frivolă foarte potrivită cu mini-jupa pe care o poartă. Să fie mai ales vina machiajului și a creatoarei de costume Florina Tomescu — cum insinuează Irina? Nu, nu mi se pare. Irina Petrescu a intrat în rol. Asta o spunem noi, nu actrița. Ea nu e mulțumită. Socoate că întîlnirea ei cu Magdalena nu s-a înfăptuit încă. Că ele două nu au avut răgazul suficient — în prea scurta perioadă de pregătire a filmului — să se cunoască. Îi notăm cu onestitate profesională îndoielile, fără însă a i le împărtăși.

Spuneam mai sus că Horațiu nu se află astăzi pe platou? Inexact. A fost introdus clandestin de arhitectul Marcel Bogos, scenograful filmului, în apartamentul Magdalenei. Chiar neprezent fizic, Horațiu, acest tip foarte mulțumit de sine, de viață și de Fiatul său 1800 — care o iubește pe Magdalena cu «mentalitate de proprietar», cum spune Mirodan — își face prezența simțită în casa și viața prietenei sale; în încăperile ei mobilate modern și «drăguț» se simte o boare de parvenitism, de gust îndoielnic — un bibelou vulgar, o păpușă ieftină, o cuvertură pretențioasă pe pat...

...Sună telefonul. Magdalena aleargă spre aparat, dar nimeni nu răspunde. Cîteva clipe, și sună din nou. De astă dată interlocutorul a vorbit. Și-a anunțat sosirea.

— Da, Gore, știu. O cafea mare și amară..

Neauzit, nevăzut, șeful sectorului suflete începe să existe printre noi. Beligan e poate încă în drum spre țară, dar pe platou personajul său începe să anime toate «sufletele». Sosește Gore pe platou și nu-l va mai părăsi toate cele opt săptămîni pentru care piesa lui Mirodan e programată să se mute, cu arme și bagaje, pe peliculă. Cu armele și bagajele filmice cu care au înzestrat-o scenariul Maricăi Beligan, dialogurile lui Al. Mirodan și regia lui Gh. Vitanidis.

OPTIMISMUL NU STRICĂ NICIODATĂ...

Zîmbetul bine știut și dătător de optimism al lui Vitanidis are de astă dată un rol cît se poate de funcțional. Nu numai pentru potolirea obișnuitei tensiuni zgomotoase care constituie, se vede treaba, aerul și apa echipelor de filmare. Ci pentru a ne transmite încrederea în destinele viitorului său film. Nu avem — în cazul ecranizării de față — vreo rezervă. Dar experiența care ne-a învățat că o umbră de scepticism nu strică atunci cînd e vorba de ecranizări ne-a condus la amăruia părere că rareori o piesă sau un roman bun au dat o versiune cinematografică corespunzătoare. Să devină «Șeful sectorului suflete» acea fericită excepție care întărește nefericita regulă? Noi sperăm. Vitadinis e sigur:

— Piesa lui Mirodanmi se părea chiar mai ofertantă pentru ecran decît pentru scenă. Are acea alternanță de real și ireal, acea interferare de cotidian și fantast care e cît se poate de filmică...

— Nu vi se pare totuși oarecum statică acțiunea?

— De loc. De altfel vom scoate eroii pe stradă, pe munte, vom rezolva prin imagine ceea ce în teatru se rezolva, obligatoriu, prin dialog.

— Pentru că veni vorba de teatru: aveți în față handicapul acelui excelent și atît de cunoscut spectacol al Teatrului de Comedie...

— De ce handicap? Venim în film cu vioara nr. 1 a spectacolului: cu Beligan; el e secondat de o echipă de excelenți actori — îi știți doar. De ce să ne intimidăm inutil?

Vitanidis are dreptate: cu o distribuție atît de generos gîndită filmul are dintr-o dată șanse de reușită. Mai ales că, după cît se pare, își va permite și unele înnoiri față de textul piesei...

INTERMEZZO COMIC CU COSTICĂ... CRIȘAN

— Ce s-a întîmplat cu dumneata, Mircea Crișan?

— Ce să se întîmple? Am vrut să fac film și, pentru că nu încăpeam decît pe ecrane late, m-am îngustat eu, că nu poate toată lumea să facă filme panoramice. Cum am slăbit mi s-a dat să «joc» o voce în «Sărbătorile galante», dar am fost atît de... slab, că nu m-a recunoscut nimeni.

— Și despre Costică ce părere ai?

— Mi l-a dat Vitanidis pe mînă, să vedem ce-o ieși. Dar eu nu am prea mare răspundere, că șeful e Beligan...

— Poți fi un moment serios?

— Pot, dar nu vreau. Ce, vrei să se spună că dacă am slăbit mi-am pierdut hazul? Totuși, serios vorbind, rolul lui Costică e frumos și ar fi foarte trist pentru mine să nu reușesc să-l umplu. N-aș avea nici o scuză să nu-mi reușească. Regizorii, cînd îți dau un rol prost, au o vorbă cu care se salvează: nu există roluri mici, ci numai actori proști. Acum nu voi putea da vina pe rol. Dacă eșuez, nu-mi rămîne decît să-mi fac o aspră critică — în caz că mi-ar mai cere-o cineva.

Sanda FAUR

tragismul slăbiciunii*)

După mai bine de două decenii de la înfrîngerea Germaniei hitleriste s-au cicatrizat multe răni, însă nimic din ce s-a petrecut nu poate fi dat uitării, pentru că suferințele a milioane de victime ale fascismului n-au încetat să vibreze în conștiința omenirii. În acest spirit, cuplul de cineaști Jan Kadar și Elmar Klos abordează pentru a doua oară evenimentele ultimului război mondial în «Magazinul de pe strada mare» (desigur vă amintiți forța de șoc a celuilalt film al lor, «Moartea se numește Engelchen»).

Criza finală în care Tono (Iosef Kroner) își pierde total stăpînirea de sine, în timp ce bătrîna (Ida Kaminska) începe să întrevadă îngrozită adevărul.

De data aceasta regizorii nu mai reînvie, ca în filmul lor anterior, pagini ale rezistenței, ale luptei partizanilor, ci urmăresc un alt obiectiv, determinat de nevoia ardentă de a pătrunde, a analiza și a explica fenomenele monstruoase produse de «noua ordine» fascistă. Ei realizează o minuțioasă și exactă radiografie a lașității în condițiile presiunii insuportabile exercitate de teroarea fascistă asupra omului simplu, om de treabă și bine intenționat cît nu ajunge să-i fie pusă în joc propria-i piele.

Un astfel de om este și tîmplarul Tono Brtko. Instaurarea legilor rasiale în Slovacia, în 1942, îi oferă prilejul să devină proprietarul «arian» al unui magazin aparținînd unei bătrîne evreice surde și neputincioase. Omul e departe de a fi un ticălos, dar pornirile filistine și tentația averii (iluzorie, cum se va dovedi ulterior) se dovedesc mai puternice decît scrupulele morale. Și iată-l față în față cu bătrîna, căreia nu e în stare să-i lămurească rostul său în prăvălie. Secvența primei lor întîlniri se consumă pe muchea de cuțit a tragicomicului. Strădaniile lui de a se face înțeles parcurg rînd pe rînd stadiul blîndeții calme, al insistenței iritate, al disperării mînioase, al rușinii. Actorul Iosef Kroner are o remarcabilă mobilitate a feței, privirile sale alunecă parcă pe lîngă obiecte și întreaga lui figură exprimă o cumplită neliniște și dezorientare, abia mascate sub aparența fragilă a siguranței de sine. Stingherit de situația penibilă al cărei beneficiar este, totuși nevrînd să renunțe la ceea ce i se pare a fi o afacere rentabilă, Tono acceptă repede să fie luat drept un prieten venit să-i ajute femeii. Aceasta îi arată toată gratitudinea (ce tristă e inconștiența senină care luminează obrazul încrețit de riduri al interpretei, marea actriță Ida Kaminska!), iar el nu o contrazice, ba chiar încurajează confuzia, mulțumit, pe de o parte, să rămînă cumsecade într-o vreme cînd șovinismul și ura de rasă sînt decretate virtuți, dar să și profite, pe de altă parte, de împrejurări.

Tonalitatea oarecum detașată, cu accente caustice, care își pune amprenta pe prima parte a filmului (de exemplu descrierea orășelului cu ambianța lui fals pașnică: promenada duminicală pe «Corso», fanfara pompierilor intonînd un vals, «toaleta» berzelor etc.), lasă treptat locul unui tot mai apăsător sentiment tragic. Acesta crește impetuos și explodează către final în acea îngrozitoare criză care-l coboară pe Tono pe cele mai de jos trepte de umanitate, incapabil să-și învingă șovăielile, spaimele, lașitatea.

Pînă la un punct, întîmplările care compun subiectul se înscriu pe circuitul cotidianului — evident, un cotidian încărcat cu tensiunea mocnită a atmosferei anului 1942 — dar la un moment dat universul strîmt al micului tîrg de provincie se desface și ia proporții simbolice datorită diversității și atitudinii umane care se condensează în comportarea cetățenilor portretizați cu finețe psihologică, de la bătrînul Kuchar, torturat de gărzile fasciste fiindcă a luat apărarea celor năpăstuiți, pînă la măruntul toboșar al primăriei, derutat și depășit de evenimentele care-i stîrnesc nemulțumirea; de la arogantul și vulgarul satrap fascist Marcus, care consideră parvenitismul și jaful drept acte patriotice, pînă la frizerul Katz, cu înțelepciunea lui resemnată, fatalistă, nu lipsită de o undă ironică. Galeria de portrete e însă complementară elementului esențial vizat de film, și anume demonstrarea faptului că pasivitatea, indiferența, lașitatea (indiferent de formele pe care le iau) sînt consecințe profund tragice ale teroarei, ale concesiilor inconștiente sau deliberate făcute fascismului.

Jan Kadar și Elmar Klos manifestă o vădită predilecție pentru detaliul revelator: nimic din ceea ce intră în raza obiectivului cinematografic nu rămîne pentru ei neutru, totul participă la dramă, se subordonează dezvăluirii sensurilor ei. De aceea, în ciuda lungimii, «Magazinul de pe strada mare» solicită neîntrerupt, într-un crescendo riguros gradat, atenția și emoția publicului. Și valoarea filmului este direct proporțională cu această putere de fascinație pe care o exercită.

Mihail LUPU

---

*) *«Magazinul de pe strada mare», producție a studiourilor din R.S. Cehoslovacă, distinsă cu Premiul Oscar (în S.U.A.) pentru cel mai bun film străin al anului 1965.*

dla „FLACARA"

Actrița poloneză Anna Ciepielewska, care ne-a vizitat nu demult țara, a adresat un salut cititorilor revistei noastre.

telegrame

- Cunoscutul regizor Michael Kakoyannis (*Electra*, *Zorba grecul*) filmează printre ruinele micului sat Galaxidion, situat în golful Corintului, *Ziua în care a apărut peștele*. Film de autor — în care Kakoyannis semnează scenariul, regia, costumele și coregrafia — va fi (oricît de greu ne vine să credem, date fiind antecedentele artistice ale regizorului) *«o comedie futuristă, satirică și dramatică, situată în 1972»* (după cum declară însuși Kakoyannis).

- Cele *Două sau trei lucruri pe care le știu despre ea* (noul film al lui Jean-Luc Godard) ne vor comunica adevăruri nu prea amabile despre viața tinerelor și frumoaselor parizience ce locuiesc în blocurile imense din noile cartiere. În rolul principal — o tînără femeie căsătorită ce se prostituează pentru a contribui la veniturile familiei — o bună cunoștință a noastră: Marina Vlady.

- Jane Fonda (*Duminică la New York*) deține rolul nr. 1 al filmului pe care Otto Preminger îl toarnă în prezent în Louisiana — *Să vină noaptea* (fotografia de sus).

- Jean Delannoy intenționează să dea în 1967 o nouă versiune cinematografică a romanului lui V. Hugo «Mizerabilii» (și tot în două serii). Din distribuția, care nu e încă complet stabilită, ne reține atenția actorul Burt Lancaster.

- Studiourile americane pregătesc un film destinat iubitorilor de aventuri sentimentale desfășurate în cadrul unor peisaje fastuoase. *Paradisul hawaiian* își propune tocmai acest lucru: exterioarele sînt filmate în insulele Hawaii, iar rolul prim e deținut de Elvis Presley.

CARNET
DE SCRIITOR

îl cunosc pe cutare

de Eugen **FRUNZĂ**

Pe magistralele noi, prin fața blocurilor abia tencuite, lîngă marile industrii născute dintr-o sacră pasiune a creației, pe scara nu știu cărui edificiu cultural, în sfîrșit, aiurea, pe ici, pe colo, mă mai întîlnesc uneori cu figura bravului învîrtăreț care se conduce în viață după principiul: «Îl cunosc pe cutare».

«Îl cunosc pe cutare» înseamnă pentru el un capital și o perspectivă. De aceea cultivă relații simpatice, cordiale, cu o sumedenie de oameni care — mai știi cînd și cum! — i-ar putea fi de oarecare folos. Bravul nostru învîrtăreț știe să atace, să învăluiască, să cucerească, să se retragă după toate normele strategice ale moralei burgheze.

Mi-a fost dat nu demult să conversez cu un asemenea ins. Ne așezasem amîndoi, întîmplător, la aceeași masă de restaurant și, spre uimirea mea, ospătarul ne copleși cu atenția și promptitudinea cu care ne servea.

— Admirabil serviciu! — am comentat cu entuziasm.

La care comeseanul îmi răspunse lămuritor:

— Știți, îl cunosc pe responsabil. Mă servește totdeauna cît se poate de bine.

Acesta, cum s-ar spune, a fost debutul. Pe urmă, satisfăcuți, cu halbele de bere în față, trecurăm în revistă o mulțime de chestiuni — mari, mijlocii, mărunte, gospodărești, sanitare, vestimentare, sportive, amestecate!

După vreo două ore și cinci halbe mă aflam în posesia unei liste de relații utile care depășeau ca număr mîncărurile reci, calde, grătar, aperitive, plus băuturile înscrise pe lista de bucate. De aceea nu voi înșira totul. Voi alege numai cîteva exemple.

De pildă, pentru eventuale reparații locative dumnealui îl cunoaște pe cutare, băiat bun, șef la o I.G.L. Anul trecut și-a rezolvat în cîteva zile o problemă care, altminteri, ar fi putut să dureze cine știe cît timp. (De fapt, precum am aflat, un vecin din bloc a reușit o performanță asemănătoare și fără să-l cunoască pe șef!)

Prima pe trimestrul II, în speță 700 lei, i-a fost acordată pentru merite în muncă, dar nu trebuie desconsiderată nici împrejurarea că e amic cu șeful său direct, băiat bun etc. (Firește că sute și mii de oameni încasează prime în fiecare trimestru nu pentru că ar fi amici cu cineva, ci doar pentru că muncesc bine.)

Astă-primăvară, cunoscîndu-l pe cutare de la «Confecții» — băiat bun — a cărat acasă două pardesiuri cu «burete» (unul destinat cumnatului său) pentru care, nu știu de ce, se înghesuia lumea pînă și pe maidanul lui... «Adam». (Totuși sute și mii de oameni și-au cumpărat și își cumpără faimoasele pardesiuri fără a avea nici un fel de relații pe acest tărîm).

Vrea să obțină un concediu medical fără osteneala de a se lăsa consultat, însă cu intenția de a trage chiulul? Doar cunoaște pe doctorul cutare, băiat bun, telefon nr....!

Cea mai proaspătă relație și-a creat-o cu un șef de orchestră, băiat bun, folosit de televiziune. Cum șeful respectiv compune în orele libere cîntece pe «versuri» de Mihai Dumbravă și cum omul nostru e un tată grijuliu iar fiică-sa, elevă mediocră, are veleități de interpretă, ne putem aștepta pe curînd la o apariție revelatoare.

Cred că e cazul să închei șirul exemplelor din care se vede că simpaticul învîrtăreț merită, zău așa, să fie mai întîi urecheat pe rînd de băieții săi buni, pentru ca apoi toți laolaltă să fie blamați în fața opiniei publice.

---

500 de ani de la nașterea lui erasm din rotterdam

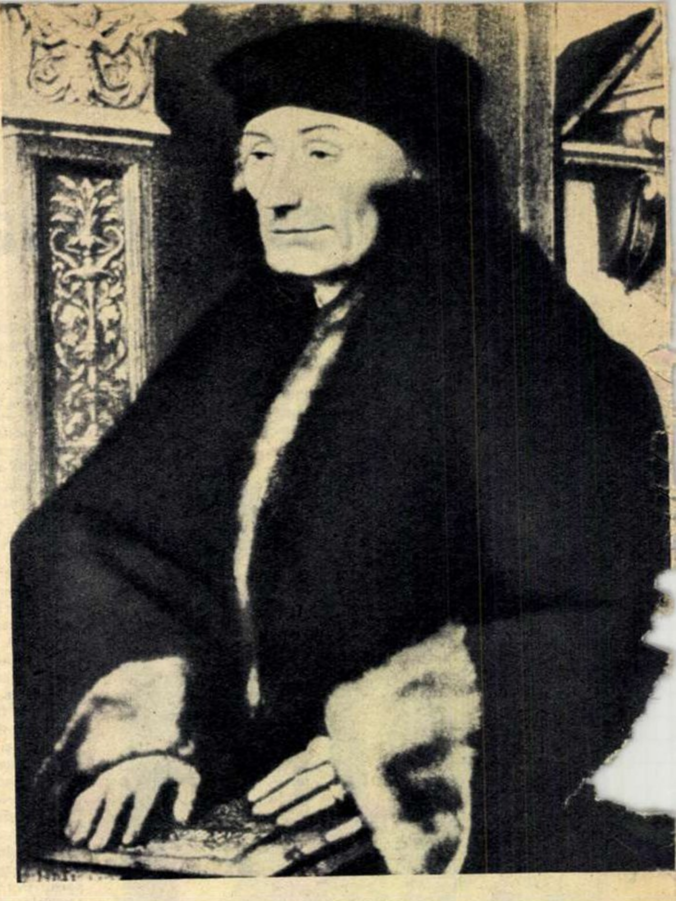

Erasm— pictură de Hans Holbein cel Tînăr.

tinerețea bătrînului umanist

de Lascăr **SEBASTIAN**

În primăvara anului 1535 era plimbat pe străzile Londrei, în vîrf de băț, capul fostului lord cancelar al Angliei, Thomas Morus, cel ce scrisese «Utopia» și devenise astfel fruntea socialiștilor utopici. Înfricoșătoarea plimbare era consecința unui înalt ordin regal. Umanistul fusese decapitat deoarece cutezase să refuze încuviințarea sa la despărțenia regelui de regina Catherina și la cununarea lui cu faimoasa Anne Boleyn, care se bucura foarte de luarea capului acestui încăpățînat potrivnic al «fericirii» ei. Regele era Henric al VIII-lea, care va număra șase neveste, dintre care, ce-i drept, nu va omorî decît două. Prima va fi chiar această Anne Boleyn, descăpățînată și ea nu mult după Thomas Morus.

Moartea năprasnică a acestuia a îndoliat întreaga Europă umanistică. Dar mai ales l-a zguduit pe cel mai bun prieten al său, pe vestitul *Desiderius Erasmus Rotterdamus* sau, cum îi spunem noi mai scurt, Erasm din Rotterdam, care a avut, din fericire, abilitatea de-a muri în patul său, la Basel, la numai un an după pieirea neprețuitului său confrate. Cînd ai a vorbi de unul, cu neputință e să nu-ți amintești de celălalt. Apropierea dintre ei se impune, firește, nu din pricina puținei distanțe de timp dintre morțile lor, ci fiindcă erau amîndoi cei mai de seamă umaniști ai Renașterii tîrzii, cu egal de mare faimă europeană și mai ales că, strîns legați de o frumoasă prietenie, Erasm scrisese ilustra-i capodoperă «Elogiul nebuniei» în casa de la țară a lui Morus, la Bucklersbury, lîngă Londra; că, în sfîrșit, această duhlie și miezoasă lucrare este închinată chiar prietenului său.

Se știe că anul acesta atît Consiliul Mondial al Păcii, cît și UNESCO au hotărît să sărbătorească cei 500 de ani scurși

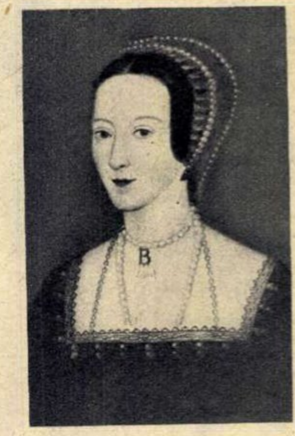

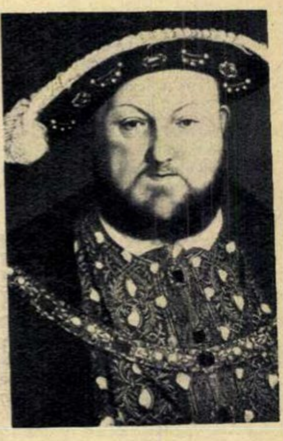

Dintre contemporanii celebri ai lui Erasm (de la stînga l

de la nașterea lui Erasm, prilej de a aminti despre una dintre cele mai luminate, mai strălucite minți ale umanității și de a sublinia faptul că vreo cîteva din marile idei dezbătute de Erasm, asupra cărora el însuși a apăsat cu precădere, se ridică și azi, vii, în mijlocul nostru și ni-s nespus de scumpe și nouă, în zilele noastre.

Dacă cineva, voind să releve caracteristicile umanistului din veacurile al XV-lea și al XVI-lea, ar folosi termeni cu totul moderni, desigur că, în ochii multora, ar cădea în ridicul... Accept riscul și afirm: Erasm — pe lîngă un mare artist al cuvîntului — a fost un partizan al înfrățirii popoarelor, a fost anticlerical, a fost un neînfricat luptător pentru pace. De aceea îi și cinstim memoria.

Să vedem.

Viața cărturarului a fost deosebit de interesantă. Dar nu o vom putea parcurge cu de-amănuntul în aceste rînduri fugare. De-ajuns să amintim cîteva momente cruciale. Așadar, Erasm s-a născut în Olanda, la Rotterdam, în 28 octombrie 1466. Era bastard, «copil din flori» — mare rușine în acele vremuri. Tatăl său, preotul Gherard, încălcase legile sacerdotale care interzic căsătoria preotului catolic și avusese legături nelegitime cu o oarecare Margarita. Părinții i-au murit de ciumă, cînd Erasmus n-avea decît 18 ani. Dar condițiile «nelegiuite» ale nașterii sale aveau să-l amărască toată viața. După ce făcuse studii serioase la colegiul din Deventer, unde învățase temeinic latineasca și căpătase primele noțiuni de elină și unde începuse să-și exercite condeiul, tutorii lui, oameni fără scrupul, doritori să cheltuiască ei bunurile, de altfel nu prea însemnate, rămase de la părinți, l-au silit să se călugărească. În mănăstirea Emmaus din orășelul Steyn avea să prindă mare scîrbă de viața monahală și mai ales de călugări, murdari, ignoranți, intriganți, trîndavi și ipocriți. Chiar aici va scrie una din primele-i lucrări, «Antibarbarorum liber» (Carte împotriva barbarilor), barbarii fiind monahii. Ca ireproșabil latinist, este recomandat episcopului de Cambrai, care îl scapă de mănăstire și-l trimite, cu modice subsidii, să-și continue studiile teologale la Paris. De aici înainte viața lui Erasm nu va mai fi decît o lungă și variată călătorie. Franța, Italia, Anglia, Germania, Elveția, Belgia, întoarceri în patrie și mai ales frecvente plecări și îndelungi reveniri în aceleași locuri — iată itinerarul încîlcit al vieții sale, pînă va muri la Basel, în noaptea lui 11 iulie 1536. Opera îi e imensă: traducerea în latinește a Noului Testament după criterii filologice (învățase și ebraica), lucrări de filologie clasică, lucrări teologale antidogmatice, «Adagiile» (vastă culegere de ziceri din autorii antichității greco-latine), nenumărate și atît de spirituale «Colocvii» pe cele mai variate și arzătoare teme: moravuri, căsătorie, dragoste, stat, biserică, armată etc., pamflete pacifiste, întinsă corespondență. E drept că din toată această profuziune n-a rămas decît o parte a corespondenței, «Colocviile» și inimitabilul pamflet «Elogiul nebuniei». Ceea ce este prea de ajuns în favoarea nemuririi sale.

Faima europeană pe care a dobîndit-o a fost considerabilă*) Papi și regi — pe care el totuși nu se sfiește să-i ia în răspăr — îl poftesc la ei, îl sprijină dînșii, deși cu mare parcimonie, dar îi și cer lui sprijinul în momente acute de conflicte religioase, cu repercusiuni politice. Și printre papi se numără cel mai mare, Leon al X-lea; Paul al III-lea îi oferă chiar tichia de cardinal, numai că umanistul o refuză. Dintre regi îl solicită: Francisc I al Franței, Henric al VIII-lea al Angliei, Carol Quintul, împăratul Germaniei.

În aceeași mare cinste îl ținem și noi, astăzi. Însă nu din aceleași pricini. Am spus că Erasm era partizan al înfrățirii popoarelor. Iată ce ne spune, prin gura Păcii personificate, în «Querela Pacis» (Jeluirea Păcii):

...«acolo unde nu există nici o pricină adevărată de neînțelegere, pricinile se născocesc, abuzîndu-se de numele țărilor pentru alimentarea urilor... Englezul este dușman francezului fără alt motiv decît că-i francez. Britanul e împotriva scoțianului nu din altă pricină decît că-i scoțian. Germanul e în rîcă cu francezul, iar spaniolul și cu unul și cu celălalt. Vai! Ce răstălmăcire a lucrurilor! Un nume de țară, fără o semnificație deosebită, stîrnește dezbinare între oameni. De ce nu-i unesc mai degrabă atîtea și atîtea lucruri?... De ce nu se gîndesc (conducătorii de state) la marele adevăr că, dacă numele de patrie unește pe oameni, lumea întreagă este patria comună a tuturor...?»

Anticlerical? Ca să ilustrăm această trăsătură ar trebui să alcătuim, traducîndu-le pentru cititorul nostru, cîteva volume, atîta stăruință a cheltuit Erasm în atacurile sale, cînd vehemente, cînd crud ironice, împotriva clerului corupt, setos de averi și desfrînări. Ne va edifica un singur și scurt pasaj din «Elogiul nebuniei»: *«...papii, atît de harnici la secerișul gologanilor, lasă lucrările prea apostolice în seama episcopilor, aceștia le lasă preoților, preoții — vicarilor, iar vicarii le lasă călugărilor cerșetori care le aruncă pe spinarea celor ce tund oile».*

Că a fost, cum spuneam, neînfricat luptător pentru pace, ca s-o demonstrez ar trebui de asemenea cîteva volume. Pentru el armatele sînt cînd *«hoarde de mercenari»*, cînd *«cea mai infamă drojdie de criminali»*, cînd *«tîlhari blestemați și cuțitari»*. Definiția erasmiană a războiului, iat-o: *«...omucidere colectivă a mulțimilor și banditism cu atît mai criminal cu cît se întinde mai mult». «Războiul* — zice el — *e plăcut numai cui nu l-a încercat (Dulce bellum inexpertis)»*. Dimpotrivă: *«pacea este cel mai mare bun al omenirii»*. Știe că: *«Cea mai mare parte a poporului detestă războiul și dorește pacea Numai cîțiva («obezii potentați ai timpului nostru»* — îi numește el altundeva), *a căror fericire atîrnă de nefericirea publică, doresc războiul»*. Sau: *«Războiul, chiar victorios, distruge; pacea cea mai săracă creează»*. Impresionant, convingător, bărbătesc e apelul Păcii la înțelegere între națiuni, ba chiar la compromisuri în favoarea păcii universale: *«Cu forțe unite, să conlucreze toți la ceea ce pe toți deopotrivă îi interesează: pacea și fericirea omenirii»*.

Nu încape nici o îndoială că, dacă s-ar afla astăzi în mijlocul nostru, Erasm ar subscrie cu amîndouă mîinile la principiile nobile ale celor care luptă pentru pace și coexistență pașnică între toate statele și națiunile lumii.

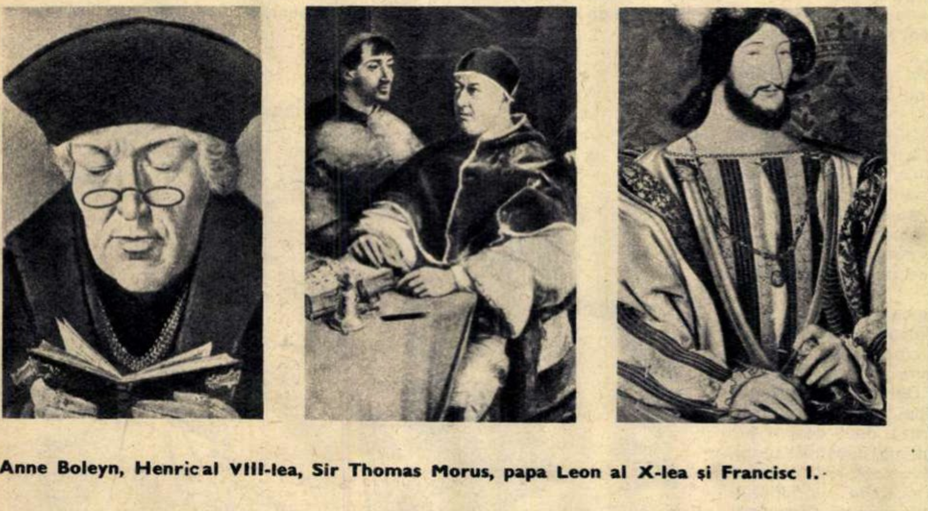

eapta): Anne Boleyn, Henric al VIII-lea, Sir Thomas Morus, papa Leon al X-lea și Francisc I.

---

*) Acestei faime i se datorează și prietenia cu cele mai luminate minți ale Europei, printre care s-a numărat și umanistul de origine română Nicolae Olahus, despre care am scris în «Flacăra» nr. 40 din 1 octombrie a.c. — N.R.

---

două feluri de modestie

Ceea ce face Ioan Petru, autorul emisiunilor științifice, se numește **Televiziune.** Cu T mare. Pentru asta s-a inventat cutia cu glasuri și chipuri. Pentru ca să-i putem vedea și asculta, într-un admirabil montaj paralel, pe academicianul Keldîș, președintele Academiei de științe a U.R.S.S., și pe academicianul Donald Hornig, asistentul special al președintelui Statelor Unite pentru problemele de știință și tehnologie, spunîndu-ne ce au făcut pînă acum și ce intenționează să facă în viitor țările lor în domeniul cercetării cosmosului. Nu doi oameni care au compilat cîteva informații pentru a le împărtăși apoi telespectatorilor, ci doi dintre principalii responsabili ai programelor spațiale. Nu oricum, ci într-un dialog construit în mod inteligent pe masa de montaj și așa fel asamblat încît să sublinieze toate punctele de contact între preocupările și intențiile oamenilor de știință din cele două țări. Pasionata pledoarie pentru cucerirea spațiului, cu care reprezentantul Franței — țară intrată mai tîrziu în clubul cosmic — a deschis și a încheiat secvența a conferit o notă de romantism tonic acestei emisiuni, senzațională în cea mai bună accepțiune a cuvîntului.

Tot **Televiziune** a fost și emisiunea consacrată explorărilor: cu Jacques Yves Cousteau despre adîncul mării și în adîncul mării; cu academicianul Kapița despre Antarctica și în Antarctica; cu oameni de știință români care au deschis căi noi în imunologie, despre lupta celulelor pentru apărarea organismului de agenții patogeni și — prin intermediul microscopului — pe terenul acestei lupte.

Ioan Petru este un reporter modest. Probabil că majoritatea telespectatorilor nici nu i-au reținut numele pe care crainica îl comunică la sfîrșitul emisiunii. El are și obiceiul — puțin răspîndit la televiziune — de a apela, pentru alcătuirea emisiunilor, la consultanți de specialitate și nu ține secret acest lucru: numele consultanților e comunicat în modul cel mai corect (și firesc) cu putință. Cînd ia interviuri competența lui este evidentă, indiferent de domeniul abordat. E de presupus că are o pregătire generală temeinică și că începe elaborarea fiecărei emisiuni prin studierea amănunțită a problemelor ce urmează a fi puse în discuție.

Dar ceea ce face din responsabilul rubricii despre întrebările cu sau încă fără răspuns un remarcabil autor de televiziune este îmbinarea între această înzestrare pentru știință și priceperea de a face uz de toate posibilitățile micului ecran. Interviul luat comandorului Cousteau a fost difuzat după ce mai multe ziare și reviste publicaseră convorbiri cu celebrul cercetător al oceanelor. Era însă altceva decît textele citite înainte: era Cousteau, vorbindu-ne direct și arătîndu-ne în modul cel mai concret cu putință, pe film, ce a realizat pînă acum și ce are de gînd să mai încerce. Antarctica revine ca un laitmotiv în teleenciclopedii, în emisiunile de reportaj geografic și cu alte prilejuri. De data aceasta însă omul de știință care a condus una din cele mai importante expediții a fost invitat în studio pentru a povesti direct și a ilustra prin film odiseea lui și a tovarășilor lui. Fagocitoza și pinocitoza sînt fenomene biologice pe care le cunosc îndeobște, în amănunt, doar specialiștii. (Despre cea de-a doua de abia au început și ei să afle.) Nimeni însă dintre telespectatorii profani care au urmărit palpitantele aventuri ale celulelor lacome de toxine și de microbi nu va uita cum «mănîncă» și cum «beau» ele și ce însemnătate are activitatea lor pentru organismul nostru.

Am stăruit neobișnuit de mult asupra acestor două emisiuni pentru că ele constituie elemente evident pozitive în configurația generală a programelor de televiziune. Ceea ce spuneam despre rezerva și modestia autorului lor se referă doar la persoana lui, nu și la ceea ce gîndește despre ceea ce se poate aduce pe micul ecran. În această privință e, dimpotrivă, cel mai puțin modest, cel mai pretențios dintre colaboratorii televiziunii: numai problemele de prim ordin, numai personalitățile foarte reprezentative, numai ceea ce e de natură să suscite interesul maxim al telespectatorilor primește de la el viza de intrare în emisie.

Cum vor evolua lucrurile? Va coborî oare rubrica de știință stacheta exigenței pentru a se alinia după alte emisiuni? Sau va trage după sine și emisiunile modeste, sărăcuțe, înjghebate din nimica toată și valorînd cît materia lor primă?

Felicia ANTIP

un om neînsemnat

Se întîmplă să ne întîlnim cu cineva, să-l cunoaştem şi apoi figura lui să ne dispară din memorie. Oameni şterşi, fără fizionomie şi personalitate... Şi totuşi adesea asemenea personaje ne pregătesc surprize...

— povestire ştiinţifico- (şi foarte puţin) fantastică —

de Radu NOR

Ilustraţii de Eugen TARU

Pe lîngă Olaf Hafnar lumea trecea fără să-l observe. Îi lipsea ceea ce se numeşte personalitate, asemuindu-se în această privinţă cu omuleţii pe care copiii îi desenează cu un cerculeţ mai mare, unul mai mic şi cîteva beţişoare. Acest «oarecare» era arhivar la Serviciul seismologic din Isafjördur, un orăşel de pe ţărmul nordic al Islandei. Dar aceasta n-are nici o importanţă, căci după aspect putea fi la fel de bine casier la un magazin, contabil la o fabrică sau doar un modest pansionar.

La birou colegii se obişnuiseră cu el aşa cum te obişnuieşti cu masa la care lucrezi sau cu scaunul pe care stai. Un «noroc, Hafnar» dimineaţa, un «poftă bună» la prînz, cam la atît se limitau relaţiile. Dacă unul din cei cu care împărţea de ani de zile mica încăpere de la etajul întîi ar fi fost întrebat despre familia sau despre îndeletnicirile lui Hafnar din timpul liber, ar fi ridicat negreşit din umeri.

Într-o zi de pe la sfîrşitul scurtei veri islandeze colegii descoperiră din întîmplare că Olaf Hafnar împlinea 25 de ani de activitate la seismologie. Potrivit obiceiului dar fără prea mult entuziasm cumpărară un obiect oarecare, un termometru de cameră sau ceva asemănător, şi pregătiră o mică festivitate. Se iviră anumite dificultăţi în privinţa discursului, cu care nimeni nu voia să-şi bată capul, aşa că, în cele din urmă, traseră la sorţi.

Cînd toate amănuntele fură puse la punct — termometrul împachetat în hîrtie de mătase, buchetul de flori legat cu o panglică albastră şi cuvîntul festiv bătut la maşină — aflară de la secretara directorului că în ajun Hafnar solicitase telefonic o învoire de cîteva zile. Unii propuseră să se aştepte pînă la înapoierea lui, alţii să i se înmîneze darul la domiciliu, dar cea de-a doua soluţie fu găsită mai potrivită. Formară o delegaţie din trei persoane, inclusiv secretara directorului ca reprezentantă a conducerii, care porni, după-amiază pe la şase, în căutarea locuinţei sărbătoritului.

Deşi Isafjördur nu numără decît vreo 3 000 de locuitori, întîmpinară oarecari greutăţi, căci Hafnar stătea tocmai la marginea orăşelului, pe o străduţă cu clădiri puţine şi rare, în spatele cărora tălăzuia oceanul plumburiu.

Era o căsuţă de ţară cu o mică grădină în faţă şi cu un cocoş în vîrful acoperişului de ţiglă roşie. Parcurseră, plini de importanţă, cei cîţiva metri de alee pietruită pînă în faţa uşii, unde intonară tradiţionalul «Mulţi ani trăiască!». Nu căpătară însă nici un răspuns. Nici măcar perdelele nu se mişcară.

Mai cîntară o dată, dar nu pînă la sfîrşit, apoi îl strigară.

— Hafnar! Olaf! Deschide!

— N-o fi acasă? — întrebă îmbufnat şeful de birou.

— Poate că doarme — presupuse cel cu discursul, scoţînd din buzunarul de la piept foaia de hîrtie. Apucîndu-se să repete, citi cu glas scăzut:

«Dragă colega! Se împlineşte un sfert de veac de cînd te afli în mijlocul nostru. În toţi aceşti ani ai dus o viaţă liniştită, fără suişuri şi coborîşuri, dînd dovadă de conştiinciozitate şi de cinste. E ştiut că nu numai faptele mari, de răsunet, îl ridică pe om deasupra semenilor săi. Există şi acea frumoasă podoabă a modestiei, a hărniciei cotidiene, adesea la fel de...»

— Uşa nu-i încuiată! — constată secretara după ce încercase clanţa.

Intrară într-un coridor şi de acolo într-o cameră în care un dulap de metal vopsit în verde se desprindea de restul mobilierului bătrînesc. Cîteva din zecile de sertare stăteau deschise lăsînd să se vadă o sumedenie de fişe de carton. Alte fişe se înălţau în stive, alături de hîrtii cu fel de fel de scheme, aruncate pe masă, pe scaune şi chiar pe podea.

— Ia te uită! — se miră cel cu discursul. Nici la noi la serviciu n-avem atîtea...

Şeful de birou luă un aer oficial:

— Să vedem cu ce se ocupă prietenul Hafnar.

Întregul material se referea, într-un fel sau altul, la fenomenele seismice şi la cele de vulcanism. Fişele conţineau date privitoare la erupţii, la condiţiile în care avuseseră loc şi la consecinţe. Schemele reprezentau în mare majoritate corelaţii dintre fenomenele vulcanice şi cele meteorologice.

— Ce ziceţi cu ce se distrează colegul nostru? — chicoti cel cu discursul. Eu unul n-aş fi crezut! Mărci poştale, ilustrate, chibrituri, o colecţie de pipe... da, aş fi înţeles. Dar asta...? Te pomeneşti că va trebui să modific textul, să introduc o frază, două despre pasiunea pentru ştiinţă, apostolat et-cetera...

În cealaltă încăpere, dormitorul, domnea o nemaipomenită dezordine. Lucrurile erau aruncate de-a valma, patul desfăcut, uşile dulapului larg deschise; pe jos sclipeau cioburile unei carafe sparte al cărei conţinut îmbibase covorul.

— Aici s-a petrecut... ceva! — şopti secretara directorului, mare amatoare de romane poliţiste. Parcă s-a dat o luptă.

— În orice caz, ceva nu-i în ordine! — spuse grav şeful de birou. Consider că ar fi mai bine să plecăm.

Se grăbiră să iasă înghesuindu-se niţel în uşă, dar îi dădură totuşi prioritate secretarei. În grădină se opriră speriaţi, privindu-se cu un fel de vinovăţie.

— Poate a plecat în grabă — spuse şeful de birou — uitînd să încuie uşa. Asemenea lucruri se întîmplă. Nu are pe nimeni? Soţie..., copii?

— Un băiat la Reykjavik — îşi aminti secretara, care-i văzuse cîndva actele de la serviciul personalului.

— La Reykjavik?

— Aşa cred. Vorba dumneavoastră, poate că Hafnar s-a dus la fiul său...

— Atunci să telefonăm la Reykjavik! — hotărî şeful de birou.

*

Ralf Hafnar află vestea dispariţiei tatălui său spre seară, cînd se întoarse de la lucru. Ceea ce i se comunicase era grav, mai ales fiindcă contravenea firii şi obiceiurilor lui Olaf Hafnar. Tatăl său nu şi-ar fi părăsit casa, lăsînd-o în dezordine şi uitînd s-o încuie, decît într-o situaţie cu totul excepţională. Totuşi, nu-i venea să creadă că bătrînul se afla în primejdie, aşa cum încercase să-i sugereze vocea de femeie de la celălalt capăt al firului.

Sosi pe la cinci, pe o vreme rece şi umedă. După ce vizită casa şi se convinse că vocea de la telefon nu exagerase, se decise să i se adreseze lui Hasse Groning, şeful de gară din Isafjördur şi totodată cel mai informat om din oraş.

Cinci minute mai tîrziu frînă în faţa minusculei clădiri din cărămidă roşie a staţiei de cale ferată.

— Domnule Groning, încotro a plecat tata?

— Asta-i bună! Nu ştii? Înseamnă că a uitat să-ţi scrie sucitul de Olaf. Din păcate nici eu nu-ţi pot povesti prea multe. Pe scurt: ieri înainte de masă sosi în gară ca o vijelie...

— Vestmannaeyjar! Asta-i tocmai pe partea cealaltă a insulei. Ce-o fi căutînd acolo? Trebuie să mă duc după el.

— N-ar strica! Şi cînd te înapoiezi, să treci neapărat pe la mine!

*

Capitala districtului Sudurland era un port pescăresc puţin mai mare ca Isafjördur, dar străzile şi clădirile se-

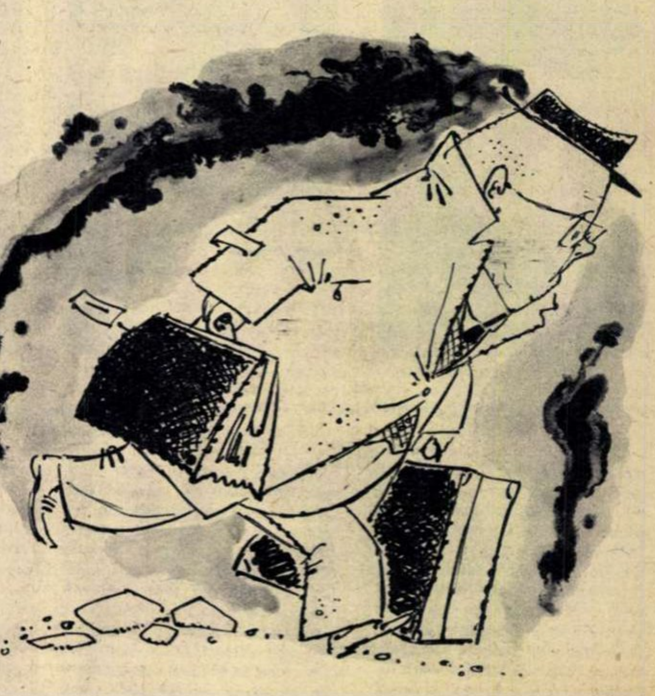

mănau izbitor cu cele ale orăşelului de pe coasta nordică. Aici însă viaţa pulsa intens datorită apropierii de capitală, numărului mare de vase străine care ancorau în radă şi, în general, poziţiei geografice mai favorabile. Şi încă ceva: la cîţiva kilometri nord de Vestmannaeyjar îşi înălţa spre cer crestele înzăpezite vestitul vulcan Hekla.

Hekla! Un nume în jurul căruia se ţesuseră nenumărate legende. Îl rostiseră cu teamă şi veneraţie atît vechii locuitori ai Islandei, care îi atribuiau puteri supranaturale, cît şi cei de azi, pentru care muntele cu miez de foc era simbolul forţei nestăpînite şi necruţătoare a naturii.

Vulcanul devenise, în ultimul secol, un foarte apreciat obiectiv turistic. Vizitatori din întreaga lume veneau aci şi iarna, cînd uriaşul cu inima fierbinte purta mantie albă de omăt, şi vara cînd, întinerit, se gătea cu verdele veşmînt al ierbii mănoase. Admirau înfioraţi nouraşul de fum, aidoma unui nimb, ce plutea încremenit deasupra craterului, imaginîndu-şi potopul de flăcări şi de lavă ce de atîtea ori izbucnise din adîncuri.

La Vestmannaeyjar nimeni nu-l cunoştea pe Olaf Hafnar. Şi ca cineva să-şi amintească de el după o sumară descriere era aproape de neconceput. Dar Ralf nu se dădu bătut. Cunoscînd pasiunea tatălui său, îşi dădu seama care a fost punctul de atracţie, magnetul ce l-a adus aci pe Olaf Hafnar.

Ajunse la poalele Heklei către seară, cînd norii scăldaţi în cele din urmă raze ale soarelui străluceau în culori roşii-portocalii pe fondul vineţiu al cerului. Peisajul, ireal şi înfricoşător, părea să aparţină meleagurilor unei alte planete. O tăcere tainică, paralizantă, plutea peste stîncile ascuţite, peste întinderile de cenuşă, peste blocurile de lavă.

Cărarea abruptă spre craterul principal şerpuia printre pietroaie negre, lucioase, cu forme ciudate; pe alocuri, din crăpăturile solului ţîşneau şuvoaie de apă fierbinte şi jeturi de abur străveziu.

Tînărul Hafnar se pregătise să urce pînă în vîrf pentru a da de tatăl său, dar îl întîlni la mijlocul drumului, la cîţiva zeci de metri de potecă, în faţa unei crevase.

Îşi improvizase aci un cort dintr-o pătură aruncată peste două beţe înfipte în sol şi stătea culcat pe pîntece, mînuind butoanele unui aparat. Aparatul semăna cu un radioreceptor portativ, din care ieşeau două sîrmuliţe ale căror capete bătrînul şi le vîrîse în urechi. Asculta cu mare încordare, notînd din cînd în cînd ceva într-un carnet. Era atît de preocupat de îndeletnicirile lui încît îşi observă fiul de abia cînd acesta îngenunchease lîngă el.

— Cum de m-ai găsit? N-am lăsat vorbă nimănui! Dar de fapt e foarte bine că ai venit. Ajută-mă să mă ridic.

— Ai păţit ceva? Te-ai lovit?

— A, nu! Sînt doar foarte, foarte obosit.

Ralf îl luă de subsuori şi-l sprijini pînă reuşi, cu chiu cu vai, să-l aşeze pe un bloc de lavă. Bătrînul răsuflă uşurat şi faţa lui, pînă atunci palidă şi crispată, se destinse şi-şi recăpătă culoarea.

— Spune, tată, ce înseamnă toate astea? Ce faci tu aici?

Olaf Hafnar se scărpină încurcat în creştetul capului:

— Cum să-ţi explic? M-am repezit încoace... fiindcă mi-era teamă. Ba aş putea spune că am tras o spaimă... Acum însă m-am liniştit. Sînt aproape sigur că nu se va întîmpla nimic grav.

— Nu înţeleg! Cine... sau ce te-a speriat?

— Ei, asta-i bună! Cum, nu ştii? Ce ar putea fi decît ceva în legătură cu observaţiile mele asupra microseismelor de foarte mică intensitate?

— A, da, îmi amintesc. Mi-ai scris mai demult despre asta..., dar îţi mărturisesc că am uitat...

Bătrînul îl privi supărat pe sub sprîncenele încruntate:

— N-ar fi stricat să ai o memorie mai bună! Dacă pericolul ar fi fost real, n-aş fi putut să mă descurc singur. Aş fi avut nevoie de ajutorul tău şi te-aş fi chemat. Dar tu habar n-ai de tot ce se întîmplă! Te pomeneşti că nici nu ştii ce-s microseismele?!

— Cum să nu! Nişte oscilaţii foarte slabe ale pămîntului.

— Foarte vagă definiţia. Microseismele sau «zgomotele seismice», cum li se mai spune, sînt oscilaţii slabe cu perioada de la 0,2 pînă la 0,7 secunde, care se fac simţite totdeauna, chiar şi în lipsa cutremurelor. S-a crezut că microseismele se datorează exclusiv mecanismelor şi maşinilor, circulaţiei vehiculelor, curgerii apelor de munte, vîntului...

— Şi nu e aşa?

— Ba da, dar mai există şi alte zgomote seismice cu o perioadă de numai 0,05 secunde, care nu provin de la suprafaţă, ci de la mari adîncimi.

— Pe acestea tu le-ai descoperit, tată?

— Se pare că da! Le-am găsit sub forma unor foarte mici, abia observabile abateri, pe unele din seismogramele staţiei noastre de la Isafjördur. Atunci m-am apucat să răscolesc arhiva în căutarea de înregistrări cu caracteristici asemănătoare. Care crezi că a fost rezultatul?

— Ai dat de altele?

— Da, dar într-un număr restrîns şi grupate pe anumite perioade. Zgomotele misterioase din străfunduri se făcuseră auzite numai în anumiţi ani, printre care şi în 1948.

— '48! Cînd a avut loc ultima mare erupţie a vulcanului Hekla?

— Întocmai! Microseismele de 0,05 secunde o precedaseră cu vreo lună. Începuseră foarte slab şi cu mare intermitenţă, crescuseră apoi în intensitate devenind mai dese, pentru ca pînă la urmă să înceteze brusc. Cîteva zile după oprirea acestor zgomote muntele a început să scuipe foc.

— În toate cazurile lucrurile au evoluat aidoma?

— Da, Ralf, pînă la erupţia propriuzisă. Chiar dacă nu totdeauna s-a ajuns la eliberarea magmei, de fiecare dată aceste microseisme au fost premergătoare unei activităţi vulcanice intense în subteran, urmată adesea de cutremure mai slabe sau mai puternice.

Tînărul Hafnar rămase consternat.

— Atunci..., atunci ai descoperit o metodă de prevedere a cutremurelor şi a erupţiilor vulcanice! Dacă nu s-a strecurat vreo eroare, tată, ai realizat un lucru de-a dreptul extraordinar. Să cunoşti înainte cu o lună primejdia este ca şi cînd ai desfiinţa-o! Se pot lua măsuri, se pot pune la adăpost toate...

Bătrînul ridică ambele mîini, conjurîndu-l să se oprească.

— Te rog, nu te înfierbînta, fiule. Să n-o luăm chiar aşa. Ceea ce am făcut eu sînt nişte simple observaţii de amator. Savanţii, sînt sigur, vor avea atîtea obiecţii încît praf se va alege din toată «teoria» mea.

— Asta rămîne de văzut... Dar care e, după părerea ta, cauza apariţiei acestor microseisme speciale?

— Cred că magma începe să se agite mai întîi foarte slab şi la mari adîncimi. Procesul durează adesea o lună, două, pînă cînd condiţiile unui cutremur vulcanic sau ale unei erupţii sînt coapte. În această perioadă se fac «auzite» zgomotele seismice. Da, da, am spus «auzite», căci aparatul acesta, pe care mi l-am construit, le captează şi le amplifică.

— Aşadar aparatul tot tu l-ai inventat? Iartă-mă, tată, am fost un mare imbecil neinteresîndu-mă de ceea ce faci tu cu miile tale de fişe.

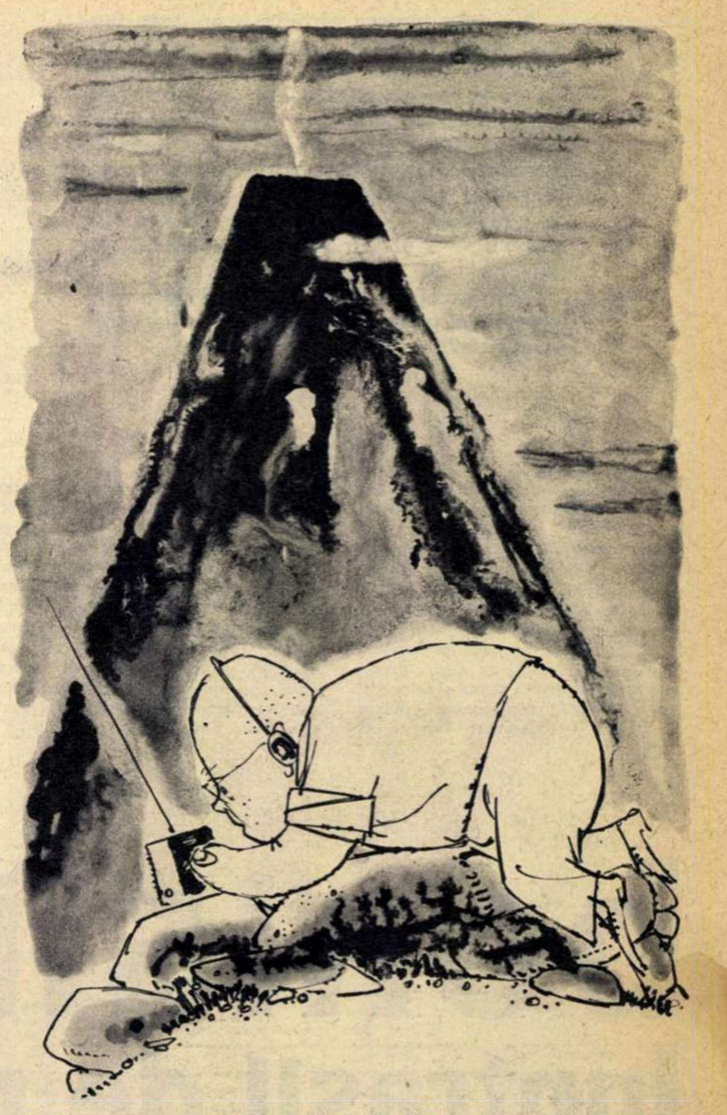

Credeam că e o distracţie, un mod cam neobişnuit de a-ţi petrece timpul. Nici nu visam că e vorba de lucruri atît de serioase. Dar, spune, te rog, cum a fost cu plecarea ta, aşa pe nepusă masă?

Arhivarul ridică din umeri, recunoscîndu-şi parcă vina:

— De fapt cu asta ar fi trebuit să încep. Acum o săptămînă seismogramele recente începuseră să arate micile abateri despre care ţi-am vorbit: microseismele cu o perioadă de 0,05 secunde. Urmărindu-le, mi-am dat seama că evoluează la fel cu înregistrările benzilor din perioadele premergătoare cataclismelor. Atunci m-am speriat. Eram gata să dau alarma cu riscul de a fi luat în bătaie de joc, dar pe urmă mi-am zis că înainte trebuie să capăt eu însumi certitudinea. Aşa că mi-am făcut bagajele şi m-am repezit încoace. Instalîndu-mi seismofonul şi ascultînd zgomotele subpămîntene mi-am dat însă seama că sînt în curs de descreştere — dovadă sigură că nu se va produce nici o erupţie. Cel mult un cutremur de mică intensitate, fără consecinţe grave. Cînd ai venit tu eram tocmai pe cale să verific...

Ralf, care-l ascultase cu sufletul la gură, cu o sinceră şi profundă admiraţie, întrebă îngrijorat:

— Poate că ar trebui totuşi s-o comunici, pentru orice eventualitate?

Bătrînul era foarte sigur de sine:

— Nu e cazul! O spun cu toată răspunderea.

— Oricum, vei face cunoscută descoperirea ta, nu-i aşa?

Hafnar încercă să se ridice, rugîndu-l pe fiul său, din ochi, să-i dea ajutor. Întrebă apoi, surîzînd hoţeşte:

— Care descoperire?

— Cum care descoperire? Cea cu zgomotele seismice sau ai şi altele?!

Olaf Hafnar făcu, intenţionat, o pauză ca să sporească tensiunea.

— Ar mai fi ceva! Tot umblînd la fişele mele am stabilit că după erupţiile vulcanice — pentru prima dată după cea a lui Krakatau din 1883 — s-a produs o puternică şi îndelungată concentrare a cenuşii în straturile înalte ale atmosferei. Prin 1964 asemenea straturi de mare densitate au fost găsite la înălţimi de 11 500 şi 19 500 metri şi fotografiate. S-a ajuns la concluzia că la formarea lor contribuie oxidul de sulf provenit din erupţii vulcanice. Hărţile meteorologice din perioadele acelea arată bruşte variaţii de temperatură, care mergeau pînă la 5 grade...

Ralf nu păru de loc surprins:

— Evident! Pulberile absorb o parte din radiaţia solară, încălzind păturile de aer în care se găsesc. Astfel se micşorează cantitatea de căldură care ajunge la suprafaţa pămîntului.

— Aici am vrut să ajung! — exclamă bătrînul triumfător. Deducţia asta pare logică şi cei mai mulţi aşa au judecat. Dar realitatea poate fi şi alta...

— Vrei să spui că datorită straturilor atmosferice încărcate cu impurităţi solul *se încălzeşte?*

— Uneori! Radiatia de undă scurtă

(Continuare în pag. 20)

bonișii, luntrașii de pe rîul maroni

Nu este pentru nimeni o noutate faptul că, în ciuda a numeroase explorări, America de Sud mai ascunde, în întinsul ei, taine încă nedezlegate sau dezlegate doar parțial. Ținuturi imense ca Mato Grosso, de pildă, rămîn și azi printre regiunile cele mai puțin cunoscute ale Braziliei; triburi de indieni — ca de exemplu șavanții — sau de negri — cum sînt bonișii — sînt cunoscute superficial sau aproape de loc.

Vom încerca, atît cît ne ajută documentele, să vă prezentăm în cuprinsul acestor pagini tribul negrilor boniși.

Negru din tribul bonișilor.

Să ne întoarcem în trecut, pe vremea cînd se practica pe scară largă comerțul cu sclavi negri.

Mulți dintre așa-numiții «bois d'ébène» (lemn de abanos), cum le spuneau francezii africanilor din cauza culorii negre ca abanosul a pielii lor, aduși în America în acele vremuri și folosiți ca vite de muncă pe vastele plantații de bumbac, tutun, cacao, trestie de zahăr, supuși unui regim de muncă silnică și celor mai groaznice bătăi, încercau să evadeze din această viață de infern. De cîte ori se semnalau asemenea cazuri, începea să bată toaca la biserici, și haite întregi de cîini erau trimise pe urmele lor. Dintre cei prinși și rămași vii, cîțiva erau de regulă spînzurați pentru a servi drept exemplu celorlalți.

Revoltele negrilor aveau uneori un caracter mai organizat și atingeau mari proporții. Negri fugiți de pe plantațiile Braziliei au izbutit, de pildă, în anul 1630 să se constituie într-o republică independentă, Palmaris, care a rezistat eroic timp de 65 de ani expedițiilor organizate împotriva ei de colonialiștii olandezi și portughezi.

Pe podișurile întinse, străbătute de culmi muntoase, ale Guyanei au izbucnit pe la 1663 alte răscoale. Sute de sclavi din Surinam — denumirea oficială a Guyanei Olandeze, împrumutată de la rîul cu același nume — au fugit atunci în păduri, reconstituindu-și triburile. Fugarii deveniră cu timpul atît de numeroși încît în 1761 guvernatorul Surinameului s-a văzut silit să trateze cu ei; el recunoscu independența triburilor negre boși și saramaca, cu condiția ca acestea să accepte un consilier olandez.

TRIBUL MULATRULUI BONI

Cam în aceeași perioadă un alt trib de negri se constituia în interiorul țării, în jurul mulatrului Boni, pe care-l decretară împărat și al cărui nume îl adoptară. Anul 1772 marchează începutul acțiunilor acestui trib împotriva olandezilor. Organizați militărește, bonișii — mai evoluați și mai puternici decît frații lor de rasă — coborîră de-a lungul rîului Cottice, mărginit de plantații uriașe. Coloniștii olandezi socotiră că Paramaribo — centrul administrativ — e amenințat. Guvernatorul, fără să mai stea mult pe gînduri, ceru ajutor metropolei. Din Europa sosiră 1 200 de soldați sub conducerea colonelului elvețian Fourgeaud. Timp de patru ani, din 1773 pînă în 1777, Fourgeaud luptă împotriva bonișilor — care se apărară cu înverșunare — reușind, pînă la urmă, să-i împingă pe malul drept al rîului Maroni, în Guyana Franceză. Boni, conducătorul lor, nu se resemnă cu această situație. Cîțiva ani mai tîrziu el îl răpi pe consilierul olandez al boșilor. Fiindu-le teamă să nu fie bănuiți că sînt aliați, în taină, cu bonișii, boșii trecură de partea olandezilor și războiul se aprinse din nou... Apărîndu-și fiecare petic de pămînt, bonișii se retraseră înspre sudul Guyanei. În 1790 sclavii revoltați ajunseră din nou pe malurile rîului Maroni, unde se stabiliră. Aci a fost ucis mișelește, în 1792, Boni, conducătorul răsculaților... Lipsit de căpetenie, tribul se supuse, provizoriu, boșilor.

În 1851 trupe franceze ocupară teritoriul locuit de boniși, încheind cu ei un «tratat de alianță veșnică»... O fîșie de pămînt lungă de 30-40 kilometri, lată de 4, a fost cedată tribului, care o ocupă și azi.

REGII RÎULUI

Azi bonișii au devenit niște pașnici luntrași pe rîul pe care l-au udat cu sîngele lor. Ei trăiesc în cîteva sate — Boniville, Apatu, Cottica, Anici, Loca, Enfant-Perdu — numărul total al membrilor tribului fiind de 600. De ei depinde însă întreaga navigație pe cursul superior al rîului Maroni. «Se poate spune că fără boniși, boși și negrii tribului saramaca — notează Raymond Maufrais în jurnalul lui publicat sub titlul «Aventuri în Guyana» — interiorul Guyanei ar fi un «*No man's land*» (pămînt al nimănui), iar cele cîteva sate care îl populează ar dispare. Fără ei aprovizionarea interiorului Guyanei nu s-ar putea realiza, căci nici un creol nu cutează să navigheze pe rîul Maroni. Comerțul este deci tributar acestor «regi ai rîului».

Rîul Maroni, care colectează, împreună cu Oyapock, rețeaua deasă de ape care străbat Guyana are, ca multe din rîurile acestui departament francez de peste Atlantic, numeroase cascade. Spre a naviga pe apele lui agitate și pline de primejdii îți trebuie o pricepere pe care nu oricine o posedă. E de ajuns o singură greșeală, o singură neîndemînare pentru ca piroga, cu tot ce se află în ea, oameni și mărfuri, să se răstoarne și să piară pentru totdeauna în adîncul apelor. De aceea și construirea unei pirogi cere o mare pricepere. Bonișii dovedesc în acest domeniu o mare măiestrie.

«Cîtă pricepere! — exclamă același Maufrais, care a asistat la construirea unei astfel de ambarcații. Poteca e tăiată în pădure. Ea pleacă de la copacul doborît și ajunge pînă la țărmul rîului. E așternută cu trunchiuri cojite de copaci, ca să ușureze lunecarea arborelui. Pe mal se află instalată o colibă, așa încît ploaie, vînt sau soare nu-l vor stînjeni pe muncitor în treaba lui. Înarmat cu o secure și un cuțit, el cojește copacul. Operația se face încet dar sigur. Prora, apoi pupa încep să se deseneze, după care trunchiul este scobit, cu răbdare, cu tesla sau cu ajutorul flăcării; coastele viitoarei ambarcații sînt egalate cu multă grijă. Piroga a căpătat formă. Dar bonișii nu se mulțumesc doar cu atît. Ei aprind dedesubtul ei un foc de palmieri și lemnul, sub acțiunea căldurii, se desface ușor, bordajele se îndepărtează, piroga se încovoaie ca un vînat pe frigare. Uneori lemnul pîrîie și atunci bonișii aplică un tampon de bambus îmbibat cu apă. Cînd sub influența căldurii lemnul a căpătat forma dorită, bonișii introduc cu forța în bordajele pirogii grinzile transversale.

Inevitabilele fisuri sînt călăfătuite cu clei vegetal. Încheieturile bordajelor, de asemeni. Și piroga e lansată la apă. Ea lunecă ușor sub impulsul lopeților solide și sculptate atît de frumos încît orice muzeu s-ar mîndri cu ele».

STĂPÎNI LA EI ACASĂ

Bonișii își au și ei, firește, capitala lor: Boniville. Dar ea nu se deosebește de celelalte sate decît prin faptul că are un număr ceva mai mare de colibe. În centrul acestei așezări se află un cort indian în care sînt primiți oaspeții cu pielea roșie, căci bonișii și indienii sînt aliați: indienilor le-a rămas pădurea, bonișilor, rîul.

În acest cort sînt primiți și albii atunci cînd se rătăcesc pe meleagurile acestea. Și — în ciuda tristelor experiențe prin care bonișii au trecut în relațiile cu ei — gazdele organizează în cinstea acestor oaspeți adevărate spectacole.

«Piațeta e luminată de trei torțe înfipte în copaci — scrie Yves Manciet în volumul său de însemnări «Amazonia, pămînt nemărginit». În fața noastră s-au aliniat patru tam-tamuri. Mai întîi se aude o bătaie surdă, apoi ritmul începe să se întețească iar glasurile care îl însoțesc se contopesc într-un cîntec solemn care ajunge, fără efort, la amploarea ordonată a unui cor bisericesc. O femeie reia aria care se termină și o cîntă cu violență, în timp ce ritmul bătut în pieile tobelor se accelerează. Un negru înalt țîșnește brusc, ia toba și începe s-o lovească cu putere, antrenîndu-i și pe ceilalți, apoi părăsește instrumentul, se ridică și dansează. Lovește pămîntul cu piciorul, se trîntește pe burtă sprijinindu-se pe coate și-și mișcă picioarele ca acele înnebunite ale unui ceasornic. Cînd dansatorul se oprește, cu trupul plin de sudoare, toți aleargă spre el ca să-l felicite și-i oferă drept răsplată o cupă de tafia»(rachiu făcut din spuma și siropul trestiei de zahăr).

Cetățeni francezi — în timp ce boșii și negri aparținînd tribului saramaca sînt olandezi — bonișii dispun, de fapt, de o completă autonomie: au șefii lor, pămînturile lor. «Grand Man», numele pe care bonișii îl dau șefului lor, «marele om», se bucură de toată autoritatea unui conducător.

«În drum ne-am întîlnit cu Grand Man care se întorcea în piroga lui de la vînătoare — relatează în cartea sa «Devoranta Amazonie» Pierre Joffroy. E un bătrîn uscățiv, îmbrăcat altfel decît supușii lui, într-o cămașă numai găuri, un șort gri și purtînd pe cap o veche caschetă a armatei franceze. El e totuși «Grand Man»! În caz că se săvîrșește o crimă, el îi predă pe vinovați autorităților franceze, asemenea prefectului oricărui departament din Franța. Încolo, bonișii sînt stăpîni la ei acasă».

«TAQUI-TAQUI»

Africani de origine, bonișii au păstrat în general bazele vieții tribale specifice continentului negru (șef, sfatul bătrînilor, credințe, moravuri familiale). Amazonieni din întîmplare, ei și-au adaptat viața la noile condiții (îmbrăcămintea, hamacurile, culturile). Ei folosesc un limbaj special, comun tuturor triburilor de negri din Guyana, acel «taqui-taqui» (de la englezescul «to talk» — a vorbi), de fapt un «sabir» — limbă formată din elemente disparate. Negrii aduși din diferite ținuturi ale Africii, vorbind limbi diferite, nu se puteau înțelege între ei decît prin intermediul acestui «taqui-taqui» — amestec de cuvinte englezești, indiene, franceze, spaniole, africane. Astfel: *gomi* (pușcă) vine de la englezescul *gun*; *wata* (apă), tot din engleză, de la *water*; *cassoo* derivă din franțuzescul *casserole* (tigaie, cratiță); *gnangnan* (a mînca) este de origine africană; *tacari* (prăjină) vine din indiană etc.

Afară de «taqui-taqui», inițiații boniși ar mai folosi, se crede, o limbă africană secretă, socotită de ei sfîntă și transmisă de-a lungul veacurilor fără nici o alterare.

CREDINȚE ȘI MORAVURI AFRICANE

Este adus pe lume un copil boniș. Din coliba în care are loc evenimentul răzbat țipete sfîșietoare. Ar fi firesc să se presupună că mama este aceea care se vaietă în durerile facerii, dar ea n-are dreptul s-o facă. «Misiunea» aceasta îi revine bărbatului. Jeluirile lui sună atît de autentic încît auzindu-le ai fi înclinat să crezi că, într-adevăr, durerea i-a fost transmisă lui. Cei prezenți își exprimă compătimirea față de încercarea prin care trece tatăl, îl îmbărbătează mîngîindu-l cu promisiunea că în curînd durerile vor lua sfîrșit și totul se va termina cu bine. «E un băiat» sau «E o fată» — strigă, în cele din urmă, cineva. Fața bărbatului devine dintr-o dată luminoasă. Dar mama? Ea stă deoparte, rușinată că a putut provoca asemenea suferințe soțului ei. Și se dă aproape imediat jos din pat, căci treburile gospodăriei nu suferă așteptare.

În caz de adulter, soțul înșelat are dreptul să-l bată în public pe vinovat. După ce s-a aplicat corecția cuvenită — adică după ce soțul trădat și-a văzut rivalul leșinat — injuria încornoratului este spălată. Onoarea lui e din nou nevătămată.

Bărbații tribului sînt îmbrăcați cu un *kalimbe*, o fîșie de pînză colorată care le încinge șoldurile, și cu o bucată de stofă pătrată, *camisa*, aruncată ca o hlamidă antică peste umăr. Această ținută vestimentară este completată cu brățări de aramă, găitane deasupra genunchilor și, uneori, cercei în urechi. Tinerii se îngrijesc mult de coafura lor: își fac bucle, despărțindu-și părul în cărări regulate, cu ajutorul unui fel de bigudiuri. Nevestele bonișilor poartă, în mod obișnuit, un soi de *sarong* care le lasă descoperit pieptul, în timp ce fetele nu sînt înveșmîntate decît într-o bucată de pînză care le acoperă coapsele.

Ascuțirea săgeților, înainte de a porni la vînătoare.

Luntrași, agricultori, vînători și pescari, bonișii nu simt de loc nevoia să intre în legătură cu alte triburi. Doar trebuințele lor de sare și de ulei îi fac să ia contact cu europenii. În locul acestor produse ei dau în schimb sau vînd pirogile lor, farfuriile și vîslele pe care le sculptează în lemn.

Ca și membrii celorlalte triburi din interiorul departamentului francez situat pe țărmul Oceanului Atlantic, bonișii pescuiesc în mai multe feluri, unul din ele constînd în «îmbătarea» peștelui. În acest scop se servesc de un suc secretat de o liană specială, ale cărui efecte sînt fulgerătoare. Ei aruncă substanța în apa rîurilor, în locurile unde se ascund peștii. Peste cîteva minute începe «pescuitul»: îmbătați, peștii se ridică la suprafață cu pîntecele în sus și, din pirogile lor, negrii îi culeg ca pe niște nuferi.

TAINE CARE N-AU PUTUT FI DEZLEGATE

Am pomenit de limba sfîntă, cunoscută doar de inițiații boniși. Ei mai au însă o mulțime de credințe și rituri despre care nu se știe aproape nimic. De pildă, bonișii nu folosesc niciodată curenții iuți de apă — cum ar fi cascada Mancoba — din cauza interdicțiilor rituale; nu ucid șerpi, nu mănîncă calcani, probabil din aceleași motive.

Nici unul dintre exploratorii care le-au cercetat viața n-au ajuns încă să descopere cum își îngroapă morții în pădure; se știe doar că atunci cînd un personaj de seamă al tribului a încetat din viață, cadavrul lui e expus în aer liber timp de cincisprezece zile, iar bonișii vin să-l atingă ca să capete astfel virtuțile pe care cel mort le avea în viață.

Adaptați la condițiile de viață ale Amazoniei și stăpînind îndeajuns forțele pădurii și ale apei, bonișii au reușit să-și alcătuiască pe malurile rîului Maroni un sărăcăcios și iluzoriu paradis. De altfel nici autoritățile acestui departament nu s-au grăbit vreodată să le dea altceva decît ce le oferă vegetația bogată a pădurilor ecuatoriale și apa rîurilor...

Paul B. MARIAN

1

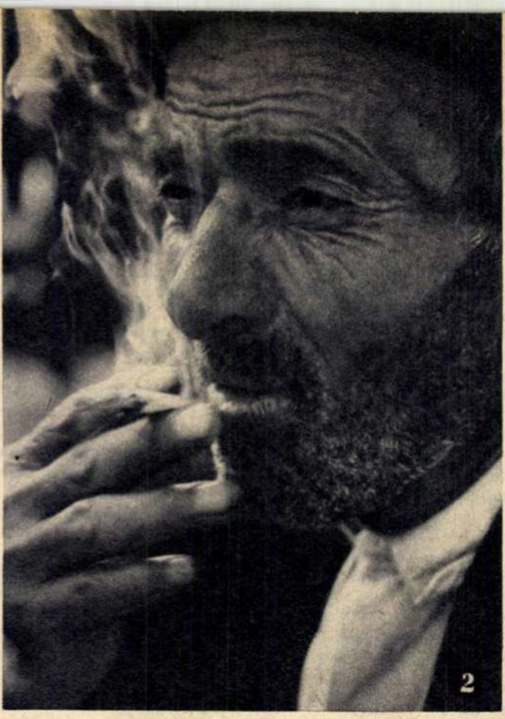
2

3

dialog cu cititorii

problemele tineretului pe primul plan

«Am apreciat în mod deosebit rubrica ce apărea sub titlul «V-ați gîndit la tineret?» dar, din păcate, a fost abandonată, nu știu din ce motive» — ne scrie tov. Iancu Munteanu, student din Timișoara. Și în continuare corespondentul nostru ne sugerează să dăm în fiecare număr cel puțin două pagini cu articole, reportaje, anchete și alte materiale închinate problemelor tineretului, educației sale etc.

Răspunzind acestei scrisori trebuie să precizăm următoarele lucruri:

1) «V-ați gîndit la tineret?» nu a fost o rubrică, ci titlul unei suite de anchete pe care am încheiat-o în urmă cu cîteva luni (fapt ce nu ne împiedică să o redeschidem atunci cînd vom socoti că e oportun).

2) Încheierea acestui ciclu de anchete nu a însemnat cîtuși de puțin că am închis și discuția dedicată problemelor tineretului în paginile revistei. Iată numai cîteva dintre subiectele tratate în ultimele numere: despre politețe; despre divorțuri și seriozitatea tinerilor cînd își aleg viitorul (viitoarea) soț (soție); despre ținuta unor tineri pe stradă, în activitatea lor profesională, în timpul liber; despre acei tineri care-și pierd inutil timpul în baruri; despre preocupările tinerilor studenți etc. Și acestea toate — subliniem — numai în ultimele 5-6 numere de revistă; în general am acordat mai mult spațiu problemelor tineretului decît cele două pagini pe care ni le solicită corespondentul nostru. Și vom continua să acordăm acestor probleme toată atenția noastră.

vești din „cetatea banilor“

«Doresc să devin corespondent al revistei «Flacăra». În scrisorile mele voi căuta să arăt ce-mi place și ce nu-mi place în revistă și să dau unele sugestii». Astfel își începe scrisoarea tov. Cristian Trancă din Craiova. De altfel chiar în aceeași scrisoare corespondentul nostru își ține făgăduiala, exprimîndu-și unele păreri și deziderate. Referindu-se la documentarul «Tendințe și vedete de azi», început în nr. 35, tov. Trancă afirmă pesimist că «a pierit». Pesimism nejustificat, deoarece documentarul respectiv a continuat în nr. 43 și 45 și va mai continua, probabil, și în viitor, pe alte coordonate. În continuare corespondentul nostru propune ca în locul «articolelor răzlețe» dedicate problemelor tineretului să apară o rubrică cu caracter permanent. Credem că aici e vorba de o greșeală de interpretare. Chiar dacă materialele tratînd teme specifice tineretului nu poartă mențiunea «rubrica X sau Y», ele nu pot fi în nici un caz considerate «articole răzlețe», ci anchete, interviuri, reportaje ample cu reveniri și ecouri, ca de pildă «Ce faceți după ora 3?», «De bunăvoie și nesilit de nimeni», «Divorțul, o soluție?», «Politețea cea de toate zilele» etc. Tov. Trancă ne roagă în încheiere să acordăm spațiu și modei. Lucru pe care-l facem de altfel ori de cîte ori avem ceva nou de spus în acest domeniu (vezi nr. 42).

aprecieri, propuneri...

«Îmi plac reportajele industriale și cele legate de agricultură. Apreciez foarte mult rubricile «Dialog cu cititorii», «Cititorii fotografiază» și«Cititorii întreabă». Imediat ce cumpăr revista, dezleg careul de cuvinte încrucișate» — ne scrie studentul Aurel Stoica de la Institutul de mine din Petroșani. În același timp corespondentul nostru ne arată și ce nu îi place în revistă: transcrierea titlurilor numai cu litere mici (N.R.: am expus de mai multe ori punctul nostru de vedere în această privință); iregularitatea cu care apar materialele din ciclul «Pagini din istoria spionajului» (cu privire la aceasta tov. Stoica ne propune să ne fixăm la o anumită periodicitate; de exemplu: să publicăm cîte un material la fiecare patru numere. Vom reflecta asupra acestei propuneri); «Rubrica de sport apare și nu apare. Ar fi bine să i se rezerve un spațiu în fiecare număr» (De acord cu această critică și în același timp cu propunerea ce o însoțește.)

Corespondentul nostru își completează aprecierile și propunerile de mai sus cu sugestia de a publica un roman care să continue vreme mai îndelungată, acordîndu-i-se în acest scop cîte două pagini în fiecare număr. Desigur că propunerea ar merita sa fie ținută în seama; ce ne facem însă cu lipsa noastră de spațiu?

cititorii către cititori

Următorii cititori dăresc să corespondeze: Camelia Ivona Lungu, elevă, 16 ani, com. Trestiana, str. 23 August 32, rn. Dorohoi: cinema; Haritina Dude, elevă, 18 ani, Pitești, str. Mărășești 1, bl. 3, sc. B, et. II, ap. 11: ilustrate; Maria Crăciun, solistă muzică, 22 ani, Iași, bd. Engels 21: muzică, ilustrate; Ion Negrea, profesor, 21 ani, com. Titești, rn. Rm. Vîlcea, of. Clineni: literatură română, teme diverse, ilustrate; Virginia Debrețin, studentă, Timișoara, cămin 1, Piața 23 August 1: teme diverse, filatelie; Viorica Lilă, elevă, Focșani, str. 11 Iunie 5: cinema, ilustrate; Andrei Grigore, elev, com. Independența, str. Plevnei 1, rn. Galați: filatelie, ilustrate; Viorel Catană, student, București, complex Regie, Splaiul Independenței 290, bl. B: teme diverse; Isabella Cojocaru, elevă, 17 ani, Iași, str. Țuțora, bl. B 2, sc. C., ap. 3: filatelie, discuri, ilustrate; Valeriu Arban, tîmplar mobilă, 20 ani, Tg. Ocna, str. Gălean 42: teme diverse; Georgeta Hitter, elevă, Buzău, str. I.L. Caragiale 11: cinema, ilustrate; Mimi Grigoroiu, croitoreasă, com. Gușoeni, rn. Drăgășani, reg. Argeș: teme diverse; Maria Oci, pedagogă, 19 ani, internatul Școlii generale de 8 ani, com. Pischia, rn. Timișoara: ilustrate; Mioara Maximciuc, învățătoare, com. Licuriciu, rn. Alexandria: muzică, teatru, cinema; Lucia Radu, studentă, Pitești, Calea București, bl. 23, sc. B, et. 4, ap. 14: teme diverse; Elena Neagu, elevă, Ploiești, str. Jianu 2, ap. 54: cinema, literatură, muzică; Luciana Barbuc, elevă, Constanța, str. George Enescu 6: teme diverse; Nicu Andronic, electrician, 22 ani, Reșița, cămin 7 Noiembrie, bl. III, ap. 203: teme diverse, ilustrate.

în cîteva rînduri

Ion Muscutar și **Luca Vasile** — Timișoara. Firește că localitatea la care ne-am referit este Bod și nu Brad, cum a apărut, dintr-o regretabilă eroare tipografică. Vă mulțumim pentru atenția cu care urmăriți materialele publicate. Tovarășului Luca îi mulțumim în plus pentru felicitările și urările de succes adresate redacției noastre.

Camelia Goga — Baia Mare. Fotografia cîntărețului Johnny Hallyday a apărut în nr. 35 al

Sînteți invitați să ne indicați:
INTERPRETUL DV. PREFERAT;
CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI.

Ca și anul trecut, revista «Flacăra» vrea să cunoască părerea:

«CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI ȘI STRĂINI AI ANULUI?»

și

«CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1966?»

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1966, cu mențiunea pe plic «Pentru ancheta «Flacării» — **trebuie să cuprindă părerile dv. privind:**

1) Cel mai bun actor român de film văzut în 1966.
2) Cea mai bună actriță română de film văzută în 1966.
3) Cel mai bun actor străin de film văzut în 1966.
4) Cea mai bună actriță străină de film văzută în 1966.
5) Cel mai bun film românesc vizionat în 1966.
6) Cel mai bun film străin vizionat în 1966.
7) Cel mai bun actor român de teatru văzut în 1966.
8) Cea mai bună actriță română de teatru văzută în 1966.
9) Cel mai bun interpret român de muzică ușoară ascultat în 1966.
10)Cea mai bună interpretă română de muzică ușoară ascultată în 1966.

Rezultatele acestei anchete vor fi publicate în numărul nostru de Anul nou.

cititorii fotografiază

1. **Daniela** — Benoni TELEAGĂ.
2. **Amintiri** — Constantin CUCU.
3. **Fată din Cîmpulung** — F. MICHITOVICI.

revistei. Ale celorlalţi, vor apărea treptat, în numerele viitoare.

Mariana Păcuraru — Constanţa. 1) Ne sugeraţi în scrisoarea dv. introducerea în revistă a desenelor umoristice, a fotografiilor de artişti şi cîntăreţi, lucru pe care noi îl facem de foarte multă vreme. 2) Actorului Cristea Avram scrieţi-i pe adresa Teatrului «C.I. Nottara», bd. Magheru 20, iar compozitoarei Camelia Dăscălescu, pe adresa Uniunii compozitorilor, Calea Victoriei 141, Bucureşti.

C.Z. Alla — Tulcea. Nu ştim dacă elogiile aduse revistei noastre sînt întru totul meritate. Ne străduim însă să satisfacem exigenţele cititorilor. Apreciem că temele sugerate de dv. — «discuţii despre pictura, sculptura şi poezia contemporană» — n-ar fi tocmai pe profilul revistei noastre. În nici un caz nu vom putea scrie «cît mai multe articole despre acestea». Tulcea a fost luată în evidenţă pentru rubrica «Oraşele patriei».

Coman Dragomir — Galaţi. 1) Vă mulţumim pentru aprecieri. 2) Rubrica «Oraşele patriei» este destinată unei lungi existenţe în cadrul revistei: ne sînt doar cerute prezentările a zeci şi zeci de aşezări ale ţării. 3) Afirmaţi că prezentarea grafică vă satisface, dar noi spunem că poate fi şi mai bună... 4) Despre Vintilă-Vodă vă vom informa pe calea unui articol în revistă.

Rodica Florescu — Huşi. 1) Precum aţi văzut în nr. 42, dorinţa dv. (istoria oraşului Huşi) v-a fost îndeplinită mai repede decît aţi sperat. 2) După cum reiese din scrisoare, toate rubricile noastre vă plac... Vă rugăm, dovediţi-ne cu alt prilej mai mult spirit critic... 3) Chiar dacă nu au caracterul pe care-l preconizaţi dv. (anecdote, curiozităţi), paginile noastre distractiv-educative sînt totuşi apreciate de mulţi cititori. Anecdote şi curiozităţi vă promitem însă în cantităţi mai mari în numărul de Anul nou.

Perpetuînd o cradiţie a revistei noastre, vă invităm să contribuiţi la desemnarea
CELOR MAI BUNI SPORTIVI AI ANULUI 1966

În răspunsurile dv., care pot fi trimise pînă la data de 1 decembrie 1966, **cu menţiunea «Pentru ancheta Flacării», vă rugăm să indicaţi, pe baza performanţelor obţinute în cursul acestui an:**

1) Cel mai bun sportiv român.

2) Cel mai bun sportiv de peste hotare.

Pe baza răspunsurilor dv. revista «Flacăra» va întocmi clasamentele finale.

Rezultatele anchetei vor fi publicate în numărul de Anul nou.

cititorii întreabă

un mare învăţat şi umanist

«Aş vrea să citesc în revista «Flacăra» un articol dedicat vieţii şi operei pedagogului ceh Komensky (Comenius)».

Elena OPREA, Constanţa

Răspunde conf. univ. dr. IOSIF ANTOHI.

Jan Amos Komensky (1592-1670), cu numele latinizat Comenius, a adus o deosebită contribuţie în domeniul îmbunătăţirii educaţiei şi învăţămîntului, fapt care a făcut să i se atribuie de contemporani denumirea de «praeceptor mundi» — adică învăţător al lumii. Komensky a lăsat o prodigioasă moştenire spirituală de peste 650 de lucrări tratînd probleme social-filozofice, pedagogice, filologice, istorice şi teologice. În domeniul pedagogiei Komensky s-a ilustrat prin lucrări valoroase ce s-au impus atenţiei lumii încă din timpul vieţii sale, oferind căi şi mijloace noi de educaţie şi instrucţie, situate de istorie alături de contribuţiile ştiinţifice ale lui Descartes, Galilei, Copernic sau Kepler. Între aceste lucrări menţionăm: «Janua linguarum reserata» (Poarta de aur deschisă a limbilor — 1631), «Orbis sensualium pictus» (Lumea în imagini). Această din urmă lucrare — pe care a elaborat-o în Transilvania — a constituit mai bine de 3 secole, în Europa, manualul de bază pentru învăţarea limbii latine sau ale altor limbi străine. Komensky publică încă două lucrări de o deosebită importanţă pedagogică: «Didaktika ceska», tradusă mai tîrziu de autor în limba latină sub titlul «Didactica Magna» (Marea didactică) şi «Şcoala maternă». Prima lucrare reprezintă o sinteză a gîndirii pedagogice comeniene, fiind o adevărată pedagogie generală. A doua lucrare este destinată părinţilor, spre a-i învăţa cum să-şi crească copiii de la naştere pînă la 6 ani. În 1657, pe cînd se afla la Amsterdam, Komensky a publicat «Opera didactica omnia» (Opere didactice complete), care cuprinde 30 de lucrări pedagogice scrise în diverse perioade. Din această lucrare au fost identificate la noi în ţară trei exemplare, alături de alte numeroase exemplare din ediţii prime ale lucrărilor comeniene.

În ansamblul său, gîndirea lui Komensky a năzuit să îmbine ideile Reformei cu cele ale umanismului Renaşterii. Considerînd educaţia şi instrucţia ca fenomene menite să contribuie în mod esenţial la progresul omenirii, Komensky caută legităţile lor spre a le fundamenta într-un sistem pedagogic. Combătînd învăţămîntul cu caracter medieval, rupt de viaţă, inuman prin metodele sale, Komensky preconizează o şcoală nouă, bazată pe principii realiste şi democratice, spre a fi un «adevărat atelier al umanităţii». El ajunge totodată la ideea că există legi generale care călăuzesc viaţa din natură, societate, la plante, animale şi la oameni. În ultimă instanţă însă Komensky considera că tot ce există este o creaţie divină şi aci se află una dintre limitele gîndirii sale.

Considerînd că şcoala trebuie să fie accesibilă tuturor, Komensky a militat pentru o şcoală unică, generală şi obligatorie în limba maternă pentru toţi copiii. Astfel lui îi revine meritul de a fi conceput pentru prima oară sistemul de învăţămînt organizat pe ani de studii, pe clase şi pe lecţii, bazat pe munca în colectiv a elevilor, sub conducerea profesorului. Tot lui Komensky îi revine meritul de a fi fondatorul didacticii, formulînd o serie de principii şi regulile didactice, luate şi astăzi în consideraţie. cum ar fi principiul intuiţiei, al învăţăturii conştiente, al temeiniciei cunostintelor al continuităţii în predare şi al accesibilităţii învăţămîntului după puterile elevilor.

În domeniul educaţiei morale Komensky considera drept mijloace eficace exemplul părinţilor, al profesorilor şi colegilor, apoi discuţii cu copiii şi în acelaşi timp exerciţiul copiilor pentru formarea conduitei morale.

În ansamblul său, pedagogia lui Komensky este un puternic fascicul de lumină ce străbate secolele următoare, mai cu seamă prin credinţa sa în posibilitatea de transformare a omului prin educaţie, indicînd şi căile respective.

triumful unei cîntăreţe

«V-aş ruga să publicaţi un articol despre viaţa şi cariera artistică a Floricăi Cristoforeanu».

Anca BILECA
com. Palazu Mare, reg. Dobrogea

Răspunde PETRE CODREANU, muzicolog

În prima jumătate a veacului nostru o serie de mari cîntăreţi români s-au impus cu strălucire în viaţa muzicală internaţională; printre aceştia la loc de frunte se situează şi Florica Cristoforeanu. Excepţionalele sale calităţi vocale — aborda cu aceeaşi uşurinţă rolul de soprană lirică lejeră şi rolul de mezzosoprană — şi scenice — reliefate în nenumărate rînduri — au impus-o ca pe una dintre interpretele desăvîrşite din arta lirică. Simţul său dramatic, mobilitatea şi memoria excelentă i-au permis realizarea a peste 50 de roluri de prim ordin în opere şi tot atîtea şi în operete. Repertoriul italian, francez, german, cîntat într-un stil muzical elevat şi jucat la nivelul unei mari tragediene, îi era familiar; a vădit nesecată dragoste pentru arta sa, pe care a închinat-o poporului său. Florica Cristoforeanu, deşi s-a manifestat cu precădere în străinătate, şi-a păstrat numele şi cetăţenia română, transformînd nu de puţine ori triumful său artistic în manifestaţii de simpatie pentru România; nu o dată a refuzat angajamente promiţătoare pe marile scene europene pentru a veni în ţară şi a cînta în faţa publicului românesc.

Florica Cristotoreanu s-a născut în 1887 la Rîmnicu-Sărat. Din copilărie a vădit remarcabile însuşiri muzicale, debutînd în oraşul natal la vîrsta de 10 ani. O educaţie muzicală propriu-zisă primeşte în liceu, pe care îl urmează la Bucureşti. În 1902 asistă la un spectacol cu Tosca, în rolul titular cîntînd celebra Darclée; atunci se naşte dorinţa de a deveni cîntăreaţă de operă. Pentru a-şi realiza visul, în 1904 se îndreaptă spre Milano (mama sa era de origine italiană), unde studiază conservatorul. Prima sa apariţie în operă în anul 1908 — în oraşul Koper din Peninsula Istria (în italiană: Capodistria), deţinînd în «Lucia di Lammermoor» rolul titular — este întîmpinată cu interes de public şi de presă. Dornică de a-şi pune talentul în slujba artei româneşti, se îndreaptă spre Bucureşti; însă pe atunci o operă română era doar un deziderat. Între 1910 şi 1913 interpretează roluri de operetă în celebra companie a lui Grigoriu, iar din 1914 pînă în 1919 este una dintre stelele companiei de operetă Citta di Milano, a cărei conducere o deţine la sfîrşitul acestei perioade. Îmbolnăvindu-se de ulcer, Florica Cristoforeanu se retrage din această funcţie şi de pe scenă, revenind în operă, după doi ani, în 1921, cînd cîntă în «Madame Butterfly» de Puccini la teatrul «Dal Verme» din Milano, al doilea ca importanţă după Scala. În faţa sa se deschide o carieră frumoasă, triumfală chiar. Turneele sale în întreaga Italie, debutul şi succesul la Scala, turneele în America de Sud (în care, ca şi în Danemarca şi Norvegia, cîntase încă înainte de primul război mondial), Bulgaria, Portugalia etc. sînt adevărate evenimente muzicale. Florica Cristoforeanu a cîntat alături de marii vocalişti ai operei — Titta Ruffo, Beniamino Gigli ş.a. — a colaborat şi a fost apreciată de marii dirijori ai primei jumătăţi a secolului — Toscanini, Strauss, Santini, Serafin, Georgescu, Votto ş.a. În 1940, cu decenţa marilor artişti, se retrage din teatrul liric şi se stabileşte în Brazilia, la Rio de Janeiro, unde moare în 1960. Memoriile muzicienei au fost publicate de către Editura muzicală în 1964, sub titlul «Amintiri din cariera mea lirică» şi conţin date de real interes istoric şi estetic cu privire la arta sa şi a colegilor, la viaţa muzicală a epocii.

pe scurt

Ghiţă Bogdan, Bucureşti. Iată lista campionilor republicani de călărie la obstacole din 1960 pînă în 1965: **categoria semiuşoară:** 1960 — Cristian Ţopescu (Grănicerul); 1961 — Virgil Bărbuceanu (Steaua); 1962 — Dan Mihăilescu (Petrolul — Ploieşti); 1963 — Oscar Recer (Dinamo); 1964 — Enache Boiangiu (Dinamo); 1965 — Eugen Ionescu (Dinamo); **categoria uşoară** (în aceeaşi ordine cronologică): Constantin Vlad (Dinamo), Vasile Pinciu (Dinamo), Aurelian Stoica (Petrolul), Emil Olteanu (Steaua), Alexandru Longo (Dinamo), Gh. Langa (Steaua); **categoria mijlocie:** V. Pinciu, apoi, doi ani la rînd, C. Vlad, Al. Longo şi iar doi ani consecutiv V. Pinciu; **categoria semigrea:** Gh. Langa, doi ani consecutiv, Andrei Costea (Steaua), C. Vlad (doi ani consecutiv) şi V. Pinciu; **categoria grea:** Gh. Langa, V. Pinciu, Gh. Langa (doi ani consecutiv), O. Recer; **pe echipe:** Steaua, Dinamo, C.S.M.-Sibiu, Steaua (doi ani consecutiv) şi C.S.M.-Sibiu; **fete:** Mihaela Rădulescu (Dinamo), Elena Ionescu (Ştiinţa-Bucureşti), Mihaela Rădulescu, Brigite Antonie (C.S.M.-Sibiu), Manuela Bogza (Ştiinţa-Bucureşti) şi Liliana Niţulescu (Dinamo); **juniori 18 ani:** Harald Müller (C.S.M.-Sibiu), Dumitru Velea (Ştiinţa-Bucureşti), Anghel Donescu (Steaua) (doi ani consecutiv), Mihai Aluneanu (Ştiinţa-Bucureşti), Mircea Silea (Ştiinţa-Bucureşti); **juniori 16 ani** (se dispută începînd din 1963): Vasile Ionescu (Steaua), Gheorghe Moişeanu (Dinamo) şi Ovidiu Podaru (Progresul-Craiova).

Lucreţia Arhire, Iaşi. Doriţi să cunoaşteţi cîteva date mai importante din viaţa şi activitatea actriţei italiene Claudia Cardinale. Am publicat un astfel de articol în «Flacăra» nr. 49 din 4 decembrie 1965 (inclusiv o fotografie a actriţei pe copertă); căutaţi să vă procuraţi acel număr.

Mariana Luchian, Iaşi. V-am mai rămas datori două răspunsuri: 1) Celebra balerină Galina Ulanova s-a retras de pe scenă dar nu şi din activitate: este profesoară de balet la Leningrad. 2) Lui Nino Castelnuovo şi lui Stuart Whitman le vom întocmi cîte un «Fişier filmografic».

Constantin Fîrdean, Făget, Banat. Vă mulţumim pentru aprecierile călduroase pe care le faceţi. 1) Castelul din Hunedoara a apărut de mai multe ori pe coperta revistei noastre, dar nu e exclus să mai publicăm şi alte fotografii ale acestui frumos monument istoric. 2) Primele înregistrări nu s-au făcut pe discuri ci pe cilindrul fonografului, strămoşul picupului şi al patefonului modern. Invenţia, datînd din anul 1878, o datorăm inventatorului american Thomas Alva Edison. 3) Cele mai vechi intervenţii chirurgicale au fost făcute încă în preistoria omenirii. Citiţi în acest sens articolul «Primii esculapi», publicat la rubrica de faţă din «Flacăra» nr. 40 (1 oct. 1966). 4) Inventatori ai fotografiei sînt consideraţi fizicianul francez Nicéphore Niepce (1765-1833) şi concetăţeanul său Louis Daguerre (1789-1851), artist plastic.

V. SILVIAN

„cine ne va purta numele?"

Păşesc pe alei mărginite de petunii, pansele şi trandafiri cu boboci tîrzii. O linişte deplină, aproape ireală, mă împresoară de pretutindeni.

Mă aflu în marele parc al Căminului de bătrîni din comuna Corlăţeşti, raionul Caracal, unde trăiesc, depănîndu-şi amintirile, optzeci de bătrîni. Locuiesc cu toţii în pavilionul unui conac de-o vîrstă cu copilăria lor, umbrit de coroanele teilor şi brazilor, construit într-o arhitectură populară românească, cu pridvor şi terase înnădite în bîrne de stej.

Despre condiţiile lor de viaţă discut cu unul dintre ei — Constantin Oproiu. «Avem totul aici: hrană bună, îmbrăcăminte călduroasă, multă curăţenie, ne bucurăm de o îngrijire deosebită».

Vizitez saloanele cu paturi albe, frumos aranjate, cu noptiere pe care se găsesc glastre cu flori; calc pe covoare, remarcînd pretutindeni deplina curăţenie. Mă opresc în sala clubului, unde seară de seară bătrînii vizionează programe la televizor sau găsesc o preocupare in jocuri distractive. Mă uit în rafturile bibliotecii, de unde aflu că nu a rămas nici o carte necitită, poposesc la bucătăria în care zilnic este pregătit un meniu variat, bogat în calorii, discut cu administratorul Ion Bălan, care îmi arată gospodăreasca aprovizionare cu tot necesarul de alimente pentru iarnă, îmi arată rafturile pline cu îmbrăcăminte: costume călduroase, paltoane, bocanci. Apoi mă reîntorc în parcul căminului.

Iancu Ionescu, grădinarul parcului, pregăteşte un nou covor de pansele. Ca de fiecare dată, pensionarii căminului îl ajută la sădit, la udat, la plivit. Sînt doar florile lor. O bătrînă răsfoieşte ziarul, alta citeşte o carte; la o masă, sub un umbrar, cîteva sînt concentrate asupra unui joc de domino, Paraschiva Jianu şi Maria Ionescu croşetează, Ion Piţu, fost cizmar, vădeşte multă bucurie cînd cineva îl solicită să-şi arate măiestria de odinioară, Adalbert Ceipaci este un ceasornicar pasionat, iar pe Oprica Lupu, Elisabeta Popescu şi Victoria Teodorescu le preocupă lenjeria căminului.

Toţi cei găzduiţi în Căminul de bătrîni al Corlăţeştilor primesc în mod gratuit totul, începînd de la îmbrăcăminte, hrană, asistenţă medicală şi terminînd cu pachetul de ţigări. În parcul cu pansele, petunii şi trandafiri cu boboci tîrzii ei găsesc linişte, găsesc, prin grija pe care partidul şi statul nostru le-o poartă, o mare mîngîiere pentru anii bătrîneţii lor.

Gheorghe Didulescu, concentrat asupra unui ziar, citeşte recenta hotărîre cu privire la majorarea pensiilor şi îmbunătăţirea legislaţiei pensiilor şi are pe faţă întipărit un aer de tristeţe. «Îmi pare rău că m-am născut prea devreme — îmi spune el. Sîntem aici mai mulţi bătrîni care ne bucurăm de o bună îngrijire, dar fiecăruia dintre noi îi lipseşte ceva: familia. Cînd eram la anii de muncă nu am avut condiţii să-mi întemeiez o familie, să am copii; m-am vînturat de colo pînă colo şi mi-am irosit viaţa». Constantin Oproiu îmi spune la rîndu-i: «Şi eu am lucrat în multe părţi cînd aveam putere de muncă, dar la fabrica «Brătăşeanu» din Craiova, după ce am suferit un accident, m-au dat afară; n-a mai vrut nimeni să ştie de mine deoarece nu mai puteam să muncesc şi... Atunci nu era ca astăzi. Nu mi-am întemeiat o familie, n-am copii, n-am putut să-i am... Vremurile bune le-am prins tîrziu, cînd eram deja bătrîn. Acum statul îmi poartă de grijă şi aş fi mulţumit dacă lipsa copiilor şi a nepoţilor nu mi-ar pricinui atîta amărăciune».

Nu e singurul. Regretul acesta tardiv, faptul că bătrîneţea lor nu este mîngîiată de căldura pe care numai viaţa de familie poate să o dea îl au mulţi dintre aceşti bătrîni care şi-au împrăştiat anii fără a cunoaşte bucuria de a li se spune tată, oameni care niciodată şi nicicînd nu au fost aşteptaţi într-un cămin cald. Este o mîngîiere a bătrîneţii că aici au găsit un cămin, e o mulţumire că le-au fost asiguraţi anii cînd nu mai au capacitate de muncă, dar bucuria deplină a unei împliniri de o viaţă le lipseşte. Au trăit în singurătate şi acum, la vîrsta bătrîneţii, se găsesc aproape singuri.

La sfat cu bătrînii l-am auzit pe Gheorghe Didulescu spunînd: «Cine ne va purta numele? Ce va rămîne de la noi?»

Am stat mult de vorbă cu bătrînii în parcul de la Corlăţeşti, am văzut bucuria pe care o au pentru că li s-a asigurat o bătrîneţe tihnită, dar am plecat purtînd cu mine tristeţea şi regretele lor tîrzii.

Ion RUSU-ŞIRIANU

cuvinte încrucişate

muzica

ORIZONTAL: 1) Concert de muzică, sub fereastra iubitei — Partea finală a unor compoziţii muzicale. 2) Compoziţie muzicală pentru solişti şi orchestră — Voce de cor — Tipic. 3) E luată în balon — Cîntătoarea pădurii. 4) Prefix pentru păsări — Se spune că face muzica — Un pic. 5) Părinte — Băutură tare — Loc la teatru sau la operă. 6) Sînt întotdeauna muzicale la concerte — «Roman de...», poem istoric închinat regilor normanzi, cunoscut din secolul al XII-lea. 7) Prefix — Posed — Tribut. 8) Prefix pentru albine — Notă veche — Refren din cîntecele populare. 9) Fluier mare făcut din lemn de paltin — Omorît — Început de sonată! 10) Dînşii — Balanţă — Prefix în prisacă. 11) Lună — Serveşte — ...Iorgovan, erou cîntat în balade populare. 12) Stîlp — Post scriptum — Ne-au prezentat «Cîntînd în ploaie». 13) Instrumentist care cîntă singur — Măsuri agrare. 14) Bir! — Necăjit — Bold. 15) Cea mai înaltă voce bărbătească — Do diez la lăutari. 16) Ban de aur din vechime — Acei — Sunet de trompetă. 17) Gest reflex — Avid — Zeamă. 18) Folositor — Iubitori ai muzicii. 19) Compozitor francez, autorul unui foarte cunoscut «Bolero» — Melodios, armonios. 20) Lăută — Mătuşică.

VERTICAL: 1) Bucată muzicală pentru unul sau două instrumente, alcătuită în trei sau patru părţi — Le găsim la picup — Text muzical surprinzînd toate părţile vocilor şi instrumentelor. 2) Rămăşiţa unei nave naufragiate — Frică — Concert al cărui program este executat de un singur artist. 3) Pasaj executat de solist în felul unei declamaţii — Carbonizat — Dăunătoare. 4) Epoci mari de timp — Alături de argint, într-un vals de Lehar — În acest loc — Plin de oase — Moneda noastră. 5) Înalt — A jeli — Arată că este vorba de mai multe fiinţe sau lucruri — Culte! 6) A auri — Pe malul mării — Creangă. 7) Afirmaţie — Semn grafic prin care se indică înălţimea şi durata unui sunet — Cîntec de leagăn — Recipient de pînză — Orăşel în Portugalia. 8) Păşune în Alpi — Însoţeşte cîntecul şi gestica pe scenele teatrelor de operă şi balet — Din pietre! — Pachet. 9) Pahar pentru bere — Teatrul de operă — Cîntăreaţă de muzică uşoară (Anca). 10) Hîrtie înfăşurată în forma unui cilindru — Registrul cel mai jos al vocii bărbăteşti — Cîntece de nuntă — Bătrîn. 11) Compoziţie muzicală simfonică pentru solişti, cor şi orchestră (pl.) — Harpagon — A planta. 12) Conducătorul unei formaţii muzicale — Ţară în care se petrece acţiunea operei «Carmen» de Bizet — Treapta întîi a fiecărei game (masc.). 13) Aşezămîntul cultural în care îşi are sediul Orchestra simfonică «George Enescu» — Cîntece populare — Muzica marilor maeştri.

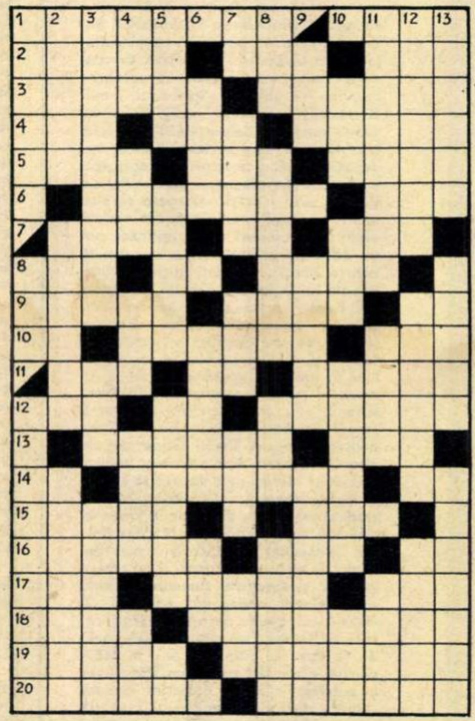

C. NEGRUŢ

Cuvinte mai puţin cunoscute: GIS, CEM, ROU, ALP, DAULI, AORI.

Dezlegarea jocului „ÎN SUS" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PARASUTA — NORD. 2) ETATE — URCATOR. 3) TERASE — GAS — MA. 4) ORAS — TAHT — SAP. 5) FIU — PIVE — FUNE. 6) IZ — TALAZURI — L. 7) ACOPERISURI. 8) TRIBUNI — ONEST. 9) RICOSA — SAT — PI. 10) A — AGA — SPRIJIN. 11) CULA — PARA — UTA. 12) TRINTORI — ICAR. 13) OCT — ALINATA — A. 14) RU — AVI — CEATA. 15) SACA — SERIOSI. 16) Z — MUNTENI — REN. 17) ENOT — IDEAL — DA. 18) NON — ASI — NOBIL. 19) IATAC — UD — FIAT. 20) TREPTE — CRESTE.

un om neînsemnat

(Urmare din pag. 15)

trece aproape nestingherită prin asemenea pături de nori, pe cînd cea de undă lungă este reţinută. Or, radiaţia solară din timpul zilei este de undă scurtă, iar cea nocturnă, datorită pămîntului, de undă lungă. Mă urmăreşti, Ralf? Ce crezi că rezultă de aici?

— Că razele solare încălzesc pămîntul chiar atunci cînd trec prin aceste pături dense, dar că solul este împiedicat de ele să-şi cedeze căldura!

— Just! Însă numai atunci cînd stratul de nori este situat foarte jos pămîntul îşi păstrează căldura. Cînd el se află la 10-20 000 de metri înălţime, căldura este preluată de atmosfera de sub strat şi solul se răceşte. Ei, dar astea-s nişte speculaţii ştiinţifice lipsite de valoare.

Tînărul începu să se agite şi să protesteze vehement:

— Cum poţi să spui una ca asta, tată? Noi, la Reykjavik, căutăm de cîţiva ani o soluţie pentru ridicarea temperaturii insulei noastre, în scopul topirii parţiale a gheţurilor şi zăpezilor şi al eliberării imensei cantităţi de apă. Şi tu, care ai găsit-o, o consideri fără valoare? Să ştii că e inadmisibil, pur şi simplu inadmisibil!...

*

Delegaţia care se îndrepta spre casa lui Hafnar era compusă din toţi salariaţii Serviciului seismologic din Isafjördur, de la director pînă la băiatul de la lift, şi din reprezentanţi ai serviciilor din celelalte oraşe ale Islandei. Darul destinat iniţial sărbătoritului — un termometru de cameră — fusese înlocuit, ca necorespunzător, cu un cronometru elveţian de ultimul model, avînd gravat pe capacul interior cuvintele: «Lui Olaf Hafnar, cu profundă admiraţie, din partea colegilor».

Modestul buchet se preschimbase într-unul imens, cu trandafiri roşii, împodobit cu o panglică în culorile naţionale. Şeful de birou ducea un magnetofon avînd imprimată pe bandă tradiţionala urare «Mulţi ani trăiască!» în interpretarea corului Filarmonicii din Reykjavik.

Toată lumea comenta cu asiduitate articolele din ziare care apăruseră cu titluri mari, pe prima pagină, vestind că «un modest funcţionar din Isafjördur se dovedise o somitate a ştiinţei», că Olaf Hafnar izbutise să elimine primejdia pe care o constituiau erupţiile vulcanice şi că tot el întocmise un proiect îndrăzneţ pentru încălzirea Islandei cu ajutorul unor nori artificiali de oxid de sulf.

Cu cît se apropiau de străduţa modestă în care locuia, cu atît discuţiile deveneau mai însufleţite.

În grădiniţa din faţa casei, bătrînul Olaf, întins comod într-un şezlong, cu picioarele înfăşurate într-o pătură de lînă, se bucura de soarele blînd şi arămiu al după-amiezii.

Vizitatorii, vreo patruzeci la număr, se înghesuiră care de care să apuce un loc mai în faţă. Magnetofonul, pus în funcţiune de şeful de birou, făcu să răsune clasica urare de viaţă lungă, repetată pe dată de întreaga asistenţă.

Veni apoi rîndul cuvîntării festive. Privilegiatul soartei, cel care avusese onoarea s-o întocmească, deschise solemn un dosar cu coperte albastre în care se aflau vreo zece foi cusute cu şnur de mătase şi citi cu glas tremurător:

«Mult iubite şi venerate coleg şi prieten! Sînt nespus de fericit să-ţi pot adresa, în numele tuturor celor de faţă şi al meu personal, cîteva cuvinte pornite din adîncul inimii, cu prilejul împlinirii unui sfert de veac de cînd slujeşti, cu voinţă de fier şi abnegaţie de ascet, măreţul altar al ştiinţei. Ai dus, în toţi aceşti ani, o viaţă de muncă încordată şi de luptă îndîrjită, caracterizată printr-un urcuş neîntrerupt spre cele mai înalte culmi ale gloriei. Numai faptele mari, de răsunet, îl ridică pe om deasupra semenilor săi. Iar răsplata este admiraţia sinceră şi unanimă a tuturor. Biografia ta e pilduitoare, scumpe Olaf Hafnar. Ea trebuie cunoscută de mic şi mare, nu numai pe meleagurile noastre islandeze, ci şi în întreaga lume. Întreaga omenire trebuie să ştie că ai văzut lumina zilei aici, la Isafjördur, la 23 octombrie o mie nouă sute...

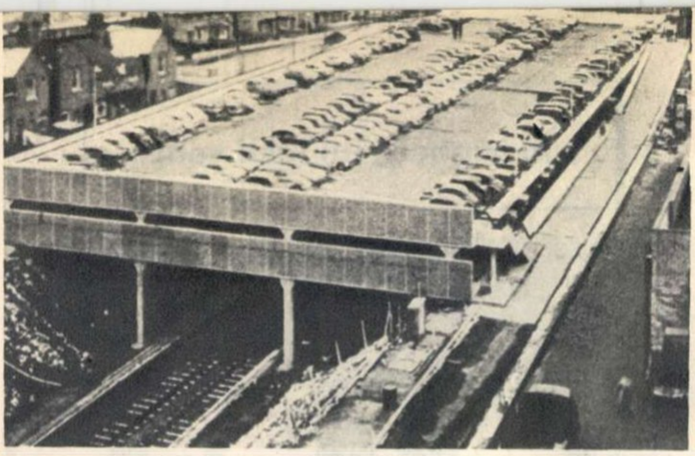

CARNET AUTOMOBILISTIC

o soluție originară pentru parcare

Dificultățile de parcare a automobilelor în apropierea fabricii electrotehnice Lucas din Birmingham (Anglia) a determinat adoptarea soluției din fotografie. Debleul unei linii ferate existente a fost acoperit pe o distanță de circa 120 m cu un planșeu dublu, de beton armat, care a creat un parcaj pe două nivele, cu o capacitate de 350 automobile. Se observă rampa de acces a automobilelor și scara pe care coboară șoferii după parcare.

Sub planșeu circulația trenurilor continuă să se desfășoare nestingherită.

Ing. V. IOANID

povestea vorbei

cu sau fără „aplomb"?

Cititorul nostru **Ioan D. Ștefan** din București, str. Cap. Vlădulescu Cristea nr. 14, a remarcat predilecția unor cronicari dramatici pentru cuvîntul *aplomb* («un artist cu aplomb», «joacă cu aplomb» etc.). Consultînd dicționarul limbii române editat de Academie, domnia-sa a găsit că *aplomb* înseamnă «îndrăzneală nepermisă, nejustificată» și că substantivul acesta e un franțuzism. Dacă însă *aplomb* are într-adevăr acest înțeles, rezultă că pentru un actor nu e de loc plăcut să afle că «a jucat cu aplomb»; or, din citatele comunicate de cititorul nostru reiese că *aplomb* e un cuvînt de laudă. Întrebarea e: cine are dreptate — cronicarii amintiți sau dicționarul Academiei?

Dacă *aplomb* e un franțuzism, cel mai firesc lucru e să ne adresăm dicționarelor limbii franceze pentru a vedea cu ce valoare trebuie folosit, dacă e o laudă sau un blam. De aici aflăm că unul din sensuri este *siguranță, îndrăzneală* (o calitate, nu un defect!). Pînă aici dreptatea e de partea cronicarilor dramatici, căci ei l-au folosit pe *aplomb* în accepțiunea de «siguranță».

S-a observat că toate cuvintele care denumesc siguranța de sine, lipsa de sfială, pot fi întrebuințate și peiorativ: îndrăzneț e cineva «curajos», dar și o persoană «care își permite prea multe», *cutezanța* e vecină cu curajul, dar și cu aroganța, cu lipsa de respect. Așadar nu e de mirare că *aplomb* denumește și un defect — cum scrie în dicționarul Academiei.

În concluzie, *aplomb* înseamnă «îndrăzneală, siguranță» — și în bine, și în rău. Într-o viitoare ediție, folosind semnalarea justă a corespondentului nostru, dicționarul limbii române va trebui să consemneze și sensul laudativ alături de cel depreciativ. Cuvîntul *aplomb* nu interesează numai pentru înțelesurile sale contradictorii, ci și ca origine. Asupra acestei chestiuni vom reveni în numărul viitor.

Sorin STATI

o bună rezolvare
ASIGURĂRI
MIXTE
PERSOANE
ADAS

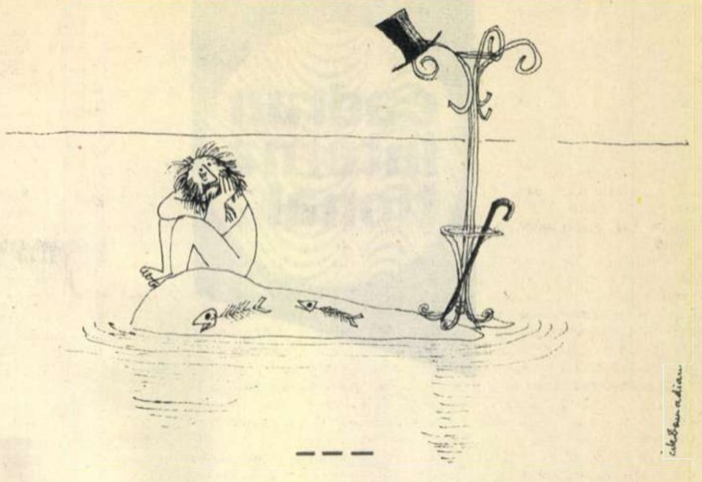

Cik DAMADIAN

umor

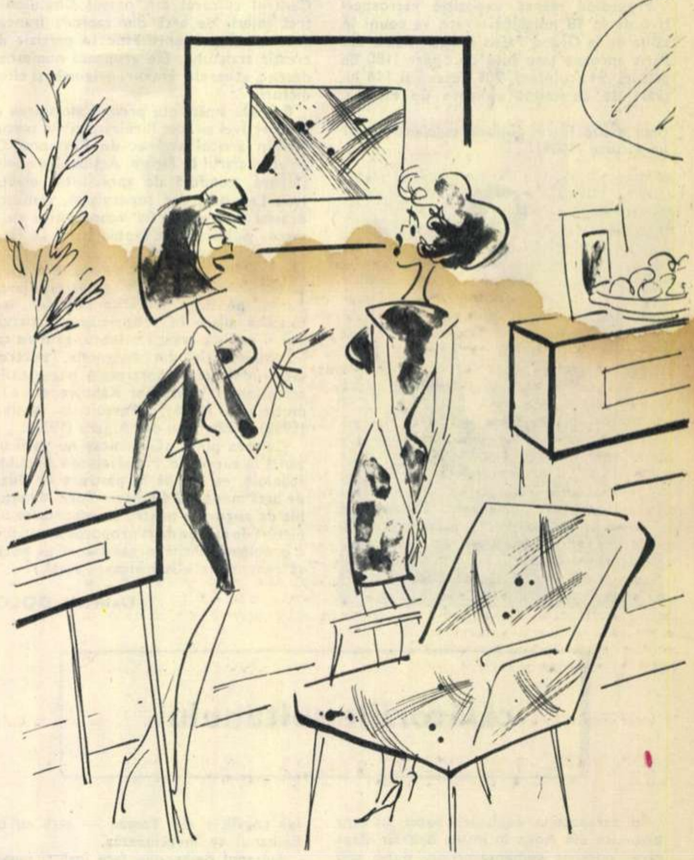

— *E o achiziție extraordinară!... Uite cum se asortează rama la stilul mobilei...*

Nell COBAR

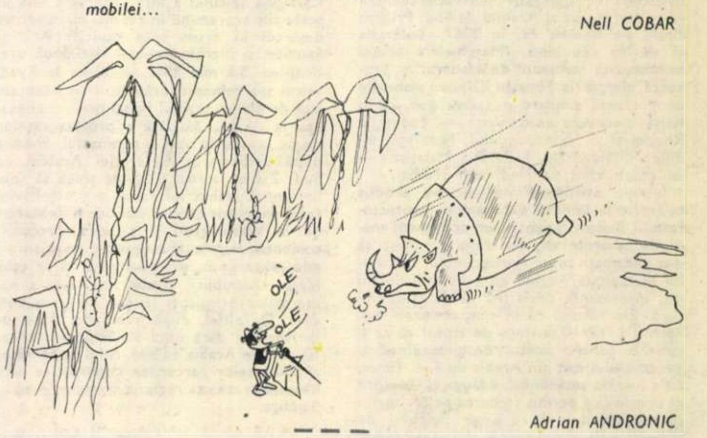

Adrian ANDRONIC

cadran internaţional

sub bagheta lui iosif conta

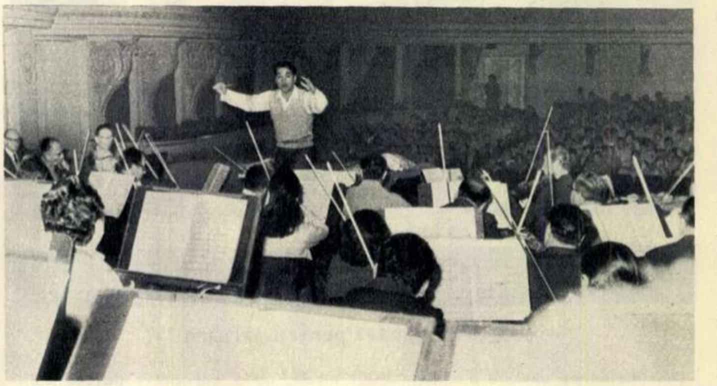

Iosif Conta la pupitrul orchestrei simfonice din Lima.

Reintors de curind în ţară după un turneu de succes, dirijorul român Iosif Conta, director al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, ne-a împărtăşit din impresiile, din munca şi emoţiile sale artistice trăite în două capitale de peste ocean, Lima şi Mexico, unde a fost invitat — în urma unor succese la fel de mari — să dirijeze orchestrele simfonice naţionale din Peru şi Mexic.

Anul trecut, după concertul pe care l-a dirijat la Paris, cunoscuta casă de impresariat «Daniel» din Madrid, avînd filiale în lumea întreagă, l-a invitat, prin şeful său, dl. Quessada, care asistase la concert, să dirijeze orchestra Radiodifuziunii şi televiziunii spaniole. Acceptînd invitaţia, în decembrie 1965 Iosif Conta se afla la pupitrul acestei orchestre. Ulterior i s-a solicitat de către aceeaşi casă «Daniel» un mare turneu pe cele două continente americane. La cererea dirijorului român, turneul a fost împărţit în trei etape. Prima etapă de opt concerte cu două mari orchestre simfonice naţionale, din Peru şi Mexic, s-a desfăşurat recent, în luna octombrie. A doua etapă va cuprinde un număr de concerte pe care le va dirija în S.U.A. şi în Canada, iar în a treia etapă turneul va continua în Brazilia, Argentina, Venezuela şi alte ţări din America de Sud. Datele pentru aceste două etape încă nu sînt fixate, se ştie numai că toate concertele propuse vor fi incluse în actuala stagiune (în care intră şi lunile de vară).

— Am cerut să-mi fie împărţit turneul pe etape — a spus dirijorul Iosif Conta — mai întîi fiindcă nu doresc să lipsesc din ţară o întreagă stagiune, apoi fiindcă sînt de părere că prestigiul nostru în străinătate este determinat în primul rînd de realizările noastre din ţară. Mi-ar fi greu să mă despart pentru un interval de timp mai îndelungat de orchestra al cărei director sînt şi de care mă simt legat cu toată fiinţa mea. Mi-ar veni de asemenea greu să mă despart pentru prea multă vreme de publicul din ţară, pe care-l preţuiesc şi-l stimez.

Revenind la concertele dirijate în capitala peruviană şi în cea mexicană, Iosif Conta a arătat că programele au fost diferite, ele fiind fixate la cererea respectivelor orchestre şi în funcţie de programele lor generale, cît şi de cerinţele publicului, fapt pentru care nu sînt invitaţi decît dirijori cu mari repertorii.

La Lima Iosif Conta a deschis stagiunea internaţională cu Poemul simfonic al tînărului compozitor peruvian Manuel Enriquez. Sub bagheta sa, pe lîngă «Simfonia a 8-a în fa major» de Beethoven sau «Eine Kleine Nacht Musik» de Mozart şi alte capodopere ale muzicii universale, orchestra a interpretat şi «Rapsodia română» de George Enescu.

Publicul din ambele capitale i-a făcut o călduroasă primire dirijorului român şi l-a răsplătit cu aplauze la scenă deschisă după fiecare concert. Despre toate acestea Iosif Conta ne-a vorbit foarte puţin, dar maldărul de ziare mexicane şi peruviene, cu numeroase cronici elogioase şi multe fotografii, au întregit imaginea succesului repurtat de dirijorul român.

Veronica RUSSO

sute de opere semnate picasso

Precedînd marea expoziţie retrospectivă de la 18 noiembrie care va reuni în sălile de la Grand Palais şi Petit Palais din Paris aproape şase sute de opere (180 de picturi, 94 sculpturi, 205 desene şi 116 lucrări de ceramică) semnate de Picasso, Centrul cultural din oraşul Chatillon şi trei galerii de artă din capitala franceză prezintă actualmente aspecte parţiale din creaţia artistului. Ele grupează numeroase desene, acuarele, gravuri originale şi cîteva picturi.

Unul dintre foarte puţinele autoportrete ale lui Picasso (1901).

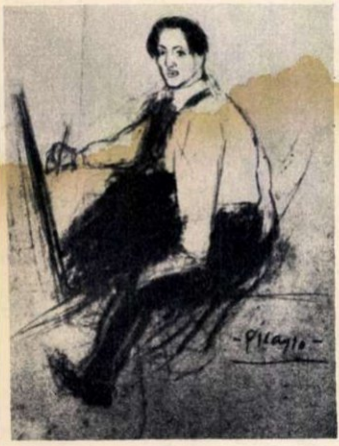

Primele amănunte privind alcătuirea retrospectivei au fost furnizate zilele trecute într-un articol semnat de Raymond Cogniat în ziarul *Le Figaro*. Acţiunea de selecţionare, condusă de specialistul elveţian Jean Leymarie dar supervizată, cum scria Brassai, în recenta sa «convorbire cu Picasso» publicată de săptămînalul *Le Figaro litteraire* de artistul însuşi, a reunit capodopere provenind din marile muzee ale lumii şi din colecţii particulare foarte diverse. Astfel, pe lîngă lucrările complet necunoscute aflate în proprietatea artistului, vor fi expuse creaţii celebre, printre care «Domnişoarele din Avignon», portretul Gertrudei Stein, portretele negustorilor-colecţionari Vollard şi Kahnweiler, «Trei muzicieni» (1921), «Pescuit la Antibes» (1939) şi «Femeile din Alger» (1955).

Celebra pînză «Guernica» nu va fi prezentă în expoziţie. Proprietate a Republicii spaniole, ea se află în păstrare la Muzeul de artă modernă din New York. Cheltuielile de asigurare pentru transportarea unei picturi de atît de mari proporţii constituind o problemă dificilă, organizatorii au hotărît să renunţe la «Guernica». Păcat!

Gabriela DOLGU

călătoriile sultanului

În perspectiva deplasării bazei militare britanice din Aden în insula Bahrein (fapt care, potrivit comentatorilor, pune sub semnul întrebării însăşi existenţa Federaţiei Arabiei de Sud), guvernul englez a iniţiat negocieri cu delegaţii federaţiei asupra viitorului statut al Arabiei de Sud. Printre altele s-a hotărît ca, în 1967, federaţia să devină republică. (Marginaliile presei aminteau că termenul de «federaţie» provoacă alergie la Foreign Office: planurile unor creaţii similare de acest gen, cu o făţişă orientare colonialistă — Federaţia Rhodesiei şi Nyassalandului, Federaţia Indiilor Occidentale, Federaţia Malayezia — au eşuat, rînd pe rînd, anii trecuţi.)

Într-un asemenea moment s-a produs călătoria la Londra a sultanului protectoratului Beihan «pentru un tratament medical». Ziarele engleze care au ţinut să dea informaţii asupra programului sultanului în capitala Angliei au găsit însă detalii mai interesante decît fişa sa de temperatură. Ele relatau că în timpul curei monarhul a fost «convins» de faptul că ar fi nimerit pentru postul de preşedinte al eventualului stat din Arabia de Sud. *Times*, care furniza amănuntul, adăuga că «despre el se ştie că a permis trecerea pe teritoriul protectoratului său a unor cantităţi de arme şi a altor «ajutoare» destinate forţelor regaliste din Yemen — ţară cu care Beihanul se învecinează».

Sultanul Beihanului face însă şi voiajuri mai modeste. Cu cîteva luni în urmă se spunea că face o vizită la Londra, via Aden. Caravana şeicului a fost observată însă în acele zile traversînd în cel mai mare secret deşertul în drum spre capitala Arabiei Saudite şi mergînd numai cîte două ore, noaptea. S-a mai aflat că, ajuns la Ryad, şeicul şi-a reînnoit jurămîntul de fidelitate faţă de planul regelui Feisal privind anexarea la Arabia Saudită a protectoratelor de pe coasta de vest a peninsulei, imediat după desfiinţarea Federaţiei Arabiei de Sud. Ziarul *Journal d'Egypte* ţinea să sublinieze că planul lui Feisal are binecuvîntarea anumitor cercuri politice şi de afaceri de la Washington şi Londra. Probabil, comentau ziarele, el este una din variantele «de rezervă» în eventualitatea că ar eşua ideea «Republicii Arabiei de Sud» a numeroşilor prinţişori feudali suzerani Londrei. De altfel, după evacuarea bazei de la Aden şi dată fiind slăbiciunea marilor feudali din Arabia de Sud, rolul de apărător al intereselor cercurilor imperialiste occidentale în această regiune ar reveni Arabiei Saudite.

Corneliu VLAD

cînd campionul lumii pierde o cursă...

Nu demult, pilotul australian Jack Brabham s-a clasat pe primul loc în marele premiu automobilistic al Franţei. Aureolat de această victorie, Brabham, campion al lumii pe 1966 la automobilism, a capotat însă într-o altă cursă, disputată ulterior la Modena, în Italia. Ziarele n-au publicat însă nici o ştire despre întrecerea disputată în oraşul italian şi despre faptul că cel mai bun dintre conducătorii de automobile de curse a fost acolo învins de o femeie, respectiv frumoasa actriţă italiană Elsa Martinelli. Mai ales că, pentru a obţine victorie, Elsa Martinelli a făcut apel nu atît la cunoştinţele ei automobilistice cît mai ales la farmecele personale puse în mod ostentativ în valoare în cursul întrecerii. Dar, de altfel, toate acestea se petrec într-un film, pe care-l realizează în aceste săptămîni în Europa regizorul american John Frankenheimer. Şi dacă maşinile de curse sînt conduse şi pe peliculă, ca şi pe pistele de concurs, de aşi ai volanului ca Brabham, Phil Hill, Graham Hill sau Bruce McLaren, eroul filmului este interpretat de Yves Montand. Ca în orice asemenea film care se respectă, există o intrigă amoroasă cu complicaţiile respective. Ceea ce a atras însă atenţia nu numai cinefililor ci şi unor cercuri financiare interesate în domeniul automobilelor este evocarea crîncenului război industrial avînd ca teatru de desfăşurare cursele de maşini. Pe ecran învingătoare sînt maşinile japoneze, fapt care a determinat pe cineva să afirme că scenaristul e un bun expert în materie, avîndu-se în vedere eforturile deosebite pe care puternicul trust din Tokio, Honda, îl face

Învingătoarea în cursa automobilistică de la Modena — Elsa Martinelli.

pentru a se impune pe piața autoturismelor. În ciuda acestui lucru, alte elemente vin să dovedească superioritatea... mașinilor Ford, care s-au impus de altfel în vara acestui an prin victoria realizată în tradiționalul circuit de 24 de ore de la Le Mans. Astfel, pe o mașină Ford pilotată de Phil Hill este instalat aparatul de filmat electronic telecomandat de un operator care controlează imaginile înregistrate de la marginea pistei pe un mic ecran prin intermediul unui circuit închis de televiziune. Puternicul trust din Detroit poate fi deci mulțumit de reclama care îi este asigurată și prin intermediul acestui film. Aceasta, mai ales, după ce a dat o puternică lovitură celui mai aprig concurent european pe pistele automobilistice — întreprinderea italiană Ferrari, învinsă categoric la Le Mans. De altfel Ferrari a anunțat că pune sub semnul întrebării viitoarea participare a mașinilor sale în cursele automobilistice. Iată cum uneori realitatea depășește ficțiunea în înfruntarea dintre trusturile care fabrică automobile.

S. BRAND

În partea cea mai depărtată de largul Balticii al fiordului Saltsön, pe insula Stad - sholmen și pe insulițele și peninsulele din preajma ei a luat naștere în a doua jumătate a secolului XIII orașul Stockholm, devenit frumoasa capitală de azi a Suediei.

prima centrală maree motrice

—corespondență din paris—

Nu demult, primele patru turbine intrate în funcțiune, din cele 24 pe care le va avea la terminare centrala maree motrice de la Rance, au început să producă curent electric. Construirea sistemului mareoenergetic de la Rance a început în 1961, iar ultimele turbine producătoare de energie electrică vor fi date în exploatare în vara anului 1967.

Drumul Paris-Brest va trece deasupra centralei maree motrice; în prim plan se poate observa trecerea de nivel peste ecluză.

Estuarul fluviului Rance, situat pe coasta bretonă, în regiunea Canalului Mînecii, este larg de 750 m, fiind străjuit în dreapta de localitatea balneară Dinard (10 000 locuitori), iar în stînga de portul pescăresc Saint Malo (17 000 locuitori). Uzina este construită pe principiul folosirii amplitudinii mareelor care sînt extrem de puternice în Golful Saint Malo, al diferenței de nivel a apelor de la flux la reflux și al frecvenței regulate a acestui fenomen care deplasează o uriașă cantitate de apă. Inginerii francezi au remarcat că estuarul fluviului Rance îndeplinește în cel mai înalt grad toate aceste elemente care se cer realizate pentru construirea unei uzine maree motrice. Într-adevăr, pe estuarul fluviului Rance mareea se produce de două ori în 24 de ore, cu un debit de un miliard litri (1 000 mc) pe minut și o înălțime care atinge uneori 13 m. Masa lichidă urcă pe estuarul fluviului pe o distanță de 25 km. Bazinul de reținere, care se formează în amonte de baraj, are o suprafață de 22 kmp și conține 184 000 mc de apă utilizabilă pentru producerea de energie electrică.

Lucrările care au fost efectuate pentru construirea barajului, ecluzelor pentru ambarcații și a uzinei propriu-zise au necesitat deplasarea a 500 000 mc de pămînt, folosirea a 350 000 mc beton și 10 000 tone de oțel. În vara anului 1963 a fost secată o porțiune de 10 ha în estuarul fluviului. Pentru aceasta au trebuit să fie construite baraje circulare menite a feri șantierul atît de năvala apelor mării, cît și de aceea a apelor fluviului Rance. Barajul construit are o lungime de 322 m, iar în interiorul masei de beton sînt amenajate tunelurile destinate să adăpostească cele 24 de turbine (denumirea lor este, de fapt, «grupuri-bulb»), din care primele patru, așa după cum am spus, au și intrat în funcțiune. Fiecare turbină are o capacitate de 10 000 kW, ceea ce înseamnă că în momentul terminării prima centrală maree motrice din lume va avea o putere instalată de 240 000 kW. Datorită celor două fluxuri și celor două refluxuri care se produc în 24 de ore, turbinele vor produce energie timp de șase ore pe zi, deoarece prin felul cum sînt ele montate, cu paletele așezate orizontal și orientabile, valorifică atît șuvoiul dinspre mare, cît și cel care se revarsă din bazinul de retenție o dată cu începerea refluxului. Originalitatea «grupurilor-bulb», puse la punct de tehnicieni francezi, constă în aceea că formează un agregat unic, lung de 12 m, care este în același timp și turbină, și generator pentru producerea de curent alternativ, totul alcătuind un singur corp, îmbrăcat într-un fel de scoică. Întregul complex este scufundat orizontal în apă.

Uzina maree motrice de la Rance este prima uzină din lume care produce curent pe scară industrială, folosind energia mareelor. Ea este o realizare a tehnicii franceze, după proiectul și planurile inginerului Robert Gibrat.

Georges DASCAL

Un masiv șomaj a cuprins industria britanică de automobile. Numai încetarea activității companiei «British Motor Corporation» afectează aproximativ 87 000 muncitori. Se apreciază că numărul total al șomerilor din această ramură industrială ar putea ajunge curînd la 125 000. În fotografie: un lot de automobile nevîndute, în curtea uzinelor «BMC» din Birmingham.

războiul comic al undelor

Acalmia de pe frontul războiului comic al undelor, care se desfășoară în estuarul Tamisei între autoritățile britanice și posturile de radio-pirat, pare să ia sfîrșit o dată cu sosirea toamnei. Ca un preludiu, încheiat de altfel cu o dramă, comanditarul lui «Radio Caroline», fostul maior și lider liberal Smedley, a fost implicat în asasinarea unuia din concurenții săi, Calvert, care patrona postul rival «Radio-City». (Fapt curios, de curînd un tribunal l-a achitat pe Smedley.) Această încheiere a socotelilor între pirați nu impietează însă pe cealaltă, angajată între autorități și posturile clandestine. O primă ciocnire vestind reluarea ostilităților între acestea și reprezentanții guvernului a fost marcată de somația adresată directorului postului «Radio-390» de a se prezenta în fața tribunalului pentru a răspunde acuzației că folosește ilegal aparatele de emisie. Împricinatul a declarat însă că învinuirea ce i se aduce depășește jurisdicția tribunalelor și că el rămîne «pe poziție». Aceasta o constituie un vechi fort dezafectat, aflat în afara limitelor apelor teritoriale britanice. Posturile ilegale s-au instalat pur și simplu în aceste construcții care nu mai servesc la nimic și pe care nimeni nu le reclamă. Tocmai pe acest considerent de ordin geografic se întemeiază sfidarea pe care posturile-pirat o aruncă autorităților și care este privită cu îngrijorare de guvern: pe de-o parte pentru că acestea se sustrag oricăror impozite realizînd în schimb mari beneficii de pe urma emisiunilor publicitare; pe de altă parte, pentru că ele atrag numeroși ascultători, în detrimentul posturilor oficiale britanice.

Un interviu recent al ministrului telecomunicațiilor, Edward Short, acordat ziarului «Daily Mirror», vestește o ofensivă apropiată din partea autorităților britanice. După cum a declarat acesta, pe biroul Camerei Comunelor a fost depus un proiect de lege guvernamental precizînd pedepse cu închisoare și amenzi pentru cetățenii britanici care își dau concursul la stațiile-pirat, precum și pentru firmele comerciale care-și fac publicitate pe undele emițătoarelor ilegale. Nu ar fi de loc exclus ca înseși vechile forturi să fie dărîmate.

În eventualitatea punerii în aplicare a viitoarei legislații, directorii posturilor ilegale — «Caroline», «Radio 390» și celelalte — au făcut cunoscut că se vor sustrage prevederilor legii transportîndu-și birourile londoneze pe continent și înlocuind publicitatea societăților britanice cu reclame de altă origine. Dar speranța cea mare le rămîne totuși în popularitatea emisiunilor clandestine, care va împiedica — cred aceștia — pînă la urmă votarea proiectului de lege guvernamental, prevăzut a deveni efectiv în jurul pastilor. «Va fi un paște al cailor» — speră posturile-pirat.

E. MIRONESCU

din lume adunate

La Bien Hoa, în Vietnamul de sud (circa cincizeci de kilometri de Saigon), au luat poziții de luptă, în ordinea indicată aci, unități americane, unități australiene și unități sud-vietnameze. Nu mică fu uimirea forțelor din flancuri cînd au constatat, după un timp, în focul luptei, că în mijloc nu se mai află nimic. Unitățile australiene dispăruseră cu arme, bagaje și comandanți. Această operație «militară» a avut ecou în viața politică din capitala Australiei, unde probabil ambasada americană a dat glas protestului cuvenit. Ministrul australian al armatei s-a văzut nevoit să dea explicații publice. «Ne-am hotărît să luptăm în altă parte — a spus el — într-o regiune aflată exclusiv sub comanda noastră». De ce? «Divergențele noastre cu forțele americane — a adăugat ministrul australian — provin din faptul că aceste forțe, bazîndu-se pe dotarea lor excesivă și pe numărul mare de oameni, își asumă riscuri pe care noi nu ni le putem permite. Nu am găsit nici un motiv să luăm parte la tipul de război pe care ei îl practică». O idee trebuie mai ales reținută din această declarație: în ciuda forței covîrșitoare în oameni și materiale, trupele americane nu reușesc să evite riscurile, ba le mai atrag și asupra altora. În loc să se simtă în siguranță lîngă aliații lor, australienii au ajuns la concluzia că trebuie să caute colțuri mai depărtate, mai ferite. De fapt, cel mai sigur loc se află tot în Australia.

*

Procesul maimuțelor pare să cunoască reeditarea într-o nouă variantă. Nu peste puțin timp înalta Curte Supremă a Statelor Unite urmează să se pronunțe dacă cetățeanul Mark Painter, în vîrstă de opt ani, are dreptul să rămînă la tatăl său sau nu. Mama lui Mark Painter a murit într-un accident de automobil. Tatăl, Harold Painter, s-a reînsurat și de doi ani se luptă să-și recapete copilul care, în urma unei decizii judecătorești a tribunalului din Ames (Iowa — S.U.A.), a fost încredințat unor rude ale fostei soții. Care este motivul hotărîrii? Ea nu afirmă și nu poate afirma că tatăl ar fi incapabil din punct de vedere moral să-și crească copilul. Singura vină la care se referă tribunalul din Iowa este că domnul Harold Painter manifestă concepții «agnostice și ateiste». Avocatul rudelor fostei soții a prezentat chiar teoria că Harold, ca urmare a concepțiilor sale, trebuie considerat doar «tată biologic» nu și «tată psihologic». Cazul a luat proporții naționale, deoarece organizațiile pentru apărarea drepturilor civile vor să facă din apărarea dreptului la opinie al lui Painter punctul central al unei mari campanii împotriva obscurantismului bigot din Iowa și din alte regiuni ale Statelor Unite.

Nicolae URECHE

PRETUL REVISTEI · 2 LEI 41 505

DORIȚI O APROVIZIONARE RAPIDĂ ȘI VARIATĂ?

ÎN MAGAZINELE NOASTRE GĂSIȚI UN BOGAT SORTIMENT DE PRODUSE ALIMENTARE, NECESARE ÎN GOSPODĂRIA DV.

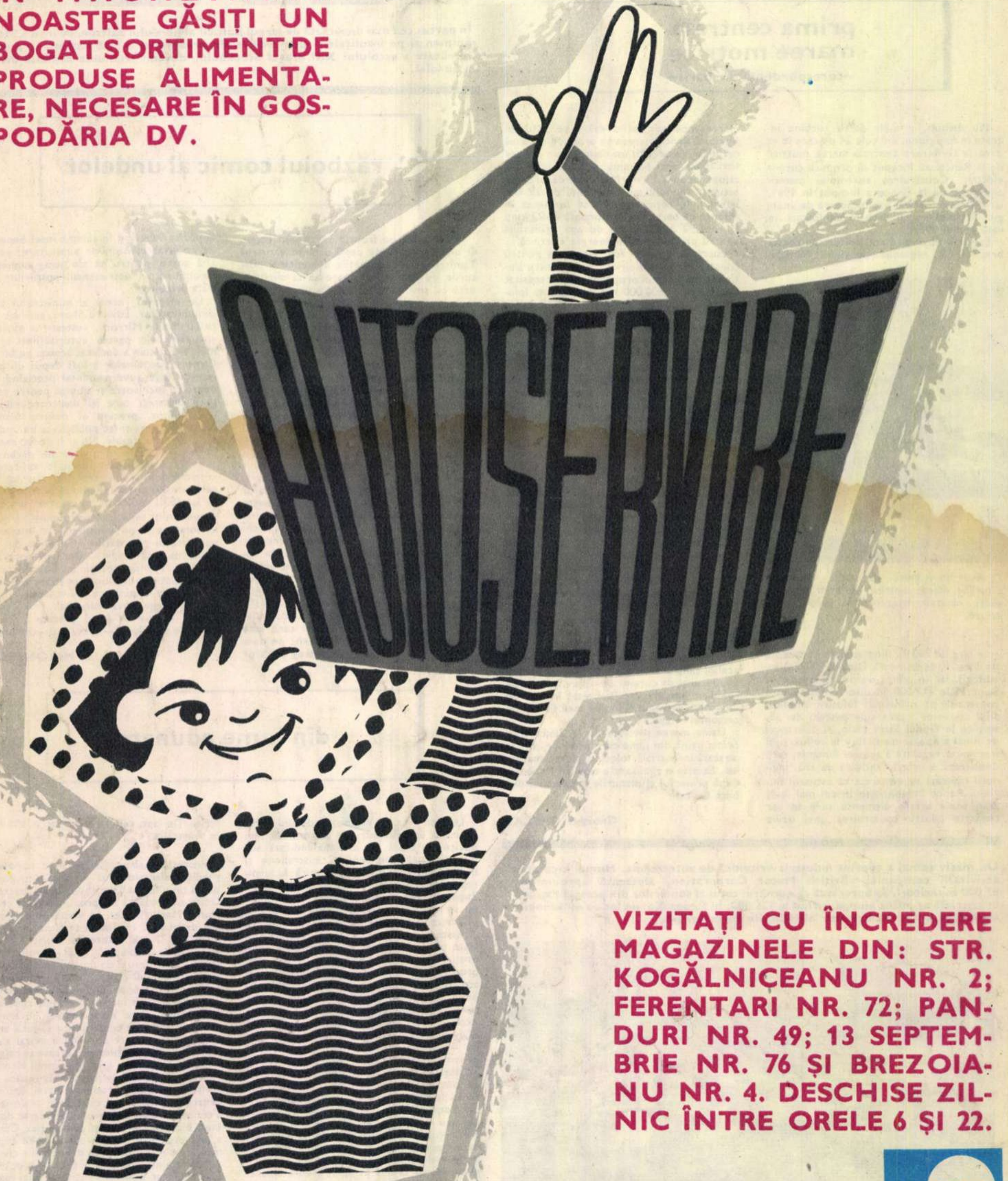

VIZITAȚI CU ÎNCREDERE MAGAZINELE DIN: STR. KOGĂLNICEANU NR. 2; FERENTARI NR. 72; PANDURI NR. 49; 13 SEPTEMBRIE NR. 76 ȘI BREZOIANU NR. 4. DESCHISE ZILNIC ÎNTRE ORELE 6 ȘI 22.

PUBLICITATE
flacăra

ANUL XV NR. 47 (599) — 19 noiembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

curier

coperta noastră

Cintăreața MARINA CRILOVICI cunoaște încă din anii studenției consacrarea, prin succesele obținute atît în țară, cît și peste hotare.

Fotografie de Hedy LOFFLER

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“.

cu angajamentele îndeplinite

Avîntate în întrecerea socialistă, colectivele întreprinderilor din țară au obținut o serie de rezultate bune în producție.

Așa, de exemplu, minerii din Lupeni raportau încă la mijlocul lunii octombrie îndeplinirea angajamentelor luate în cadrul întrecerii socialiste pe întregul an 1966, dînd, pînă la acea dată, peste sarcinile de plan la zi, circa 19 000 tone cărbune cocsificabil care au și fost livrate uzinelor cocsochimice interesate. De remarcat că productivitatea pe întreaga exploatare a fost cu peste 60 kg cărbune pe post mai mare decît cea planificată, iar economiile obținute suplimentar la prețul de cost se ridică la aproximativ 1 300 000 lei.

Pe linia realizărilor obținute mai trebuie amintit că la exploatarea minieră Lupeni s-a reușit ca la 1 000 tone cărbune extras să se economisească consumul de material lemnos cu 1,6 mc.

Rezultatele de mai sus se datoresc, printre altele, gradului de organizare și mecanizare a muncii în exploatare, intrării în producție a unor abataje frontale de mare productivitate și, bineînțeles, elanului cu care muncesc vrednicii mineri din Lupeni.

O altă întreprindere din aceeași localitate care și-a îndeplinit angajamentele luate în întrecerea socialistă pe întregul an este fabrica de fire de mătase artificială «Viscoza». Realizînd o depășire cu 2 la sută a productivității muncii, colectivul acestei fabrici a dat peste plan pînă la aceeași dată 13 000 kg de fire de mătase artificială și 66 tone de sulfură de carbon, obținînd totodată 500 000 lei economii la prețul de cost.

lansarea navelor pe sănii metalice

O inovație recentă a tehnicianului Nicolae Constantinescu de la Șantierul naval Galați, a făcut să se îmbunătățească radical tehnica de lansare a navelor la apă. El a conceput un sistem de sănii metalice flotabile, de forma unor mici ambarcații, cu «schiuri» de alunecare pe pista calei de lansare și cu rezistența necesară pentru greutatea unor nave pînă la 20 000 tone. Pînă acum, lansarea navelor se făcea folosindu-se, ca metodă de bază, sănii din lemn. Primul examen al noului sistem a fost dat cu ocazia lansării mineralierului nr. 1 de 10 000-12 500 tone, examen trecut cu succes. În prezent se urmărește perfecționarea sistemului și adaptarea lui la un număr mai mare de nave.

Prin aplicarea săniilor metalice flotabile, se realizează o siguranță mai mare a operației de lansare, economie de material lemnos, reducerea timpului de montare și de demontare a acestora la corpul navei și o prelungire a ciclului de reînnoire a lor de la 3 la 15 ani.

Între inovațiile mai valoroase aplicate anul acesta la Șantierul din Galați se numără și «dispozitivul universal de asamblare a secțiilor de navă», un fel de calapod reglabil pe care se modelează secțiile de corp cu forme și dimensiuni diferite, și «turnarea elicelor în forme metalice», deosebit de eficientă atît din punct de vedere al productivității cît și al calității.

Ion MECA

o nouă „cetate“ a vinului

Podgoriile din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, în special cele de pe Valea Tîrnavelor, și-au cîștigat de mult un bun renume. La Cetatea de Baltă, lîngă Jidvei, se află o stație de șampanizare ale cărei produse, alături de vinurile de soi din împrejurimi, au fost cotate printre cele de prim rang la mai multe concursuri internaționale.

În prezent, o nouă «cetate» a vinului este în curs de ridicare. Este vorba de modernul centru de depozitare și condiționare a vinului din zona industrială de la sudul orașului Tîrgu-Mureș.

Corpul de depozitare, cu 3 nivele, va avea o capacitate de 470 de vagoane de vin. Aici se vor instala 36 de cisterne de beton pentru limpezirea și fermentarea musturilor, cupajarea și omogenizarea vinurilor, depozitarea provizorie a vinurilor noi și a vinurilor destinate preparării de coniacuri. Acest corp va mai cuprinde cisterne frigorifice, instalații de pasteurizare, centrifugare și cupajare, precum și un număr mare de butoaie de stejar, de cîte 3 000 și 6 000 litri.

În cadrul complexului se mai construiesc: o centrală frigorifică, un depozit pentru sticlele puse la «învechit», sectoare pentru spălarea și umplerea buteliilor și o centrală termică. Valoarea lucrărilor, care avansează într-un ritm rapid, se ridică la 25 milioane de lei.

Ștefan IZSAK

lemnul înlocuiește fonta

Complexul pentru industrializarea lemnului din Rîmnicu-Vîlcea produce placaj, panel, plăci aglomerate, furnir estetic și lignofol — un produs nou, stratificat, folosit în industria electrotehnică și în ansamblul unor piese destinate locomotivelor diesel.

Simultan cu această bogată și variată activitate, complexul dispune de un laborator uzinal în care cercetarea științifică fundamentală își găsește o activă aplicare în procesul de fabricație, consacrînd noi produse pe cale de omologare industrială.

Între temele cercetate și rezolvate este și realizarea lemnului stratificat-densificat. În unele întreprinderi economice acest produs este în curs de experimentare, în vederea unei folosiri în producția curentă. În colaborare cu specialiștii din S.M.T., de pildă, sînt în studiu modalitățile tehnice de înlocuire a lagărelor din fontă de la combina agricolă de recoltare, cu lagăre din lemn stratificat-densificat.

Introducerea acestor lagăre în construcția combinelor asigură substanțiale economii industriei noastre producătoare de mașini, sporind în același timp sortimentele industriei lemnului.

V. FIROIU

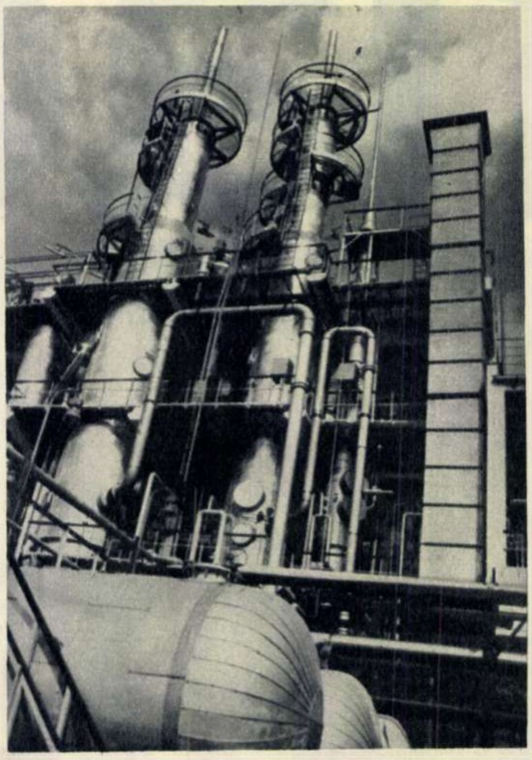

Imagine de la Săvinești.

Fotografie de M. PÎRGARU

achiziții noi la muzeul militar central

Anul acesta se împlinesc 50 de ani de la înființarea celui dintîi batalion de vînători de munte din armata română. În urma unei activități sistematice de căutare, muzeul a achiziționat numeroase fotografii, documente, trofee și alte mărturii din trecutul acestei arme. Totodată s-au mai depistat și procurat un veston, o cască și decorațiile generalului V. Bădulescu, primul comandant al vînătorilor de munte, uniforma generalului Gh. Ionescu-Sinaia, comandant de companie în primul război mondial, precum și obiecte ale generalului S. Dumitrache, comandantul corpului de vînători în războiul antihitlerist.

Patrimoniul Muzeului militar central s-a îmbogățit de asemenea și cu cîteva colecții sau piese disparate de mare valoare, evocatoare a unor momente importante sau a unor personalități de seamă din trecutul istoriei noastre.

Printre acestea locul de frunte îl deține o foarte frumoasă sabie care a aparținut domnitorului Alexandru Ioan Cuza, căruia i-a fost dăruită în 1863, în semn de recunoștință, de către locuitorii județului Rîmnicu-Sărat, care au ținut să-și înscrie gratitudinea și pe lama sabiei în următoarea inscripție: **«Districtul Rîmnic-Sărat Înălțimei sale Alecsandru Ion I, Întemeietorul Unirei, Restauratorul drepturilor României asupra bunurilor monastirești naționale înstreinate — 1863».**

Nu mai puțin prețioase sînt obiectele care au alcătuit colecția generalului Gh. Magheru, unul din conducătorii mișcării de la 1848 din Țara Românească. Dintre numeroasele piese componente semnalăm sabia cu care Gh. Magheru a luptat la Băilești în 1828, eșarfa tricoloră, sigiliul său, precum și o sabie primită în dar din partea Porții, probabil în 1854, cînd s-a dus la Constantinopol pentru a alcătui un corp de oaste român care să lupte împotriva absolutismului țarist. Rețin de asemenea atenția săbiile, iataganele, flintele și pistoalele din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, aproape în exclusivitate orientale și care dau posibilitatea urmăririi evoluției armamentului alb și de foc în perioadele respective. Printre ele o piesă rară: una din flintele fabricate în manufactura lui Lazarino Cominazzo, armurier italian de notorietate europeană.

Printre alte mărturii din primul război mondial, muzeul a obținut manuscrisul bătăliei de la Mărășești aparținînd sergentului erou Iliescu Ignat, distins în lupta de la Răzoare, din 6 august 1917. De altfel, pentru vitejia arătată în această acțiune — a luat 5 prizonieri și a capturat mai multe mitraliere de la inamic — a fost decorat cu ordinul «Steaua României», cu spade în grad de cavaler, iar ulterior avansat sublocotenent.

La celelalte obiecte privitoare la activitatea generalului H. M. Berthelot, șeful misiunii militare franceze din România în primul război mondial, s-a adăugat uniforma purtată de acesta pe frontul românesc și un set de fotografii din care unele cu autograful generalului. Vestonul păstrează încă baretele decorațiilor românești ce i-au fost acordate atunci.

Personalul muzeului continuă munca de investigare pentru găsirea și a altor vestigii din istoria patriei.

C. CĂZĂNIȘTEANU

noi instalatii de foraj

Gama produselor industriei noastre constructoare de utilaj petrolier se îmbogățește continuu. Un nou tip de instalație de foraj, care a intrat de curînd în fabricație de serie, este instalația S.G.-300, ce se execută la Uzina constructoare de utilaj petrolier din Tîrgoviște.

S.G.-300 este caracterizată prin parametri superiori instalațiilor existente. Ea poate fi deplasată ușor, fiind montată pe o semiremorcă. Construită în două variante, își va putea găsi întrebuințarea fie în forajul la suprafață, fie în cel subteran, îndeosebi la lucrările miniere.

Instalația de foraj S.G.-300, destinată forajelor structurale și geologice, constituie unul dintre numeroasele succese obținute de colectivul uzinei tîrgoviștene în producția de utilaj petrolier.

Perfecționarea și modernizarea continuă a utilajului nostru petrolier constituie preocupări principale și pentru colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri de la uzina «1 Mai» din Ploiești. Aici, printre alte realizări pe această linie, au fost elaborate documentațiile de execuție a instalațiilor de foraj F-200-2 DH și 2 EHT-150 II. Prima din aceste instalații va înlocui în viitor instalația 4LD-150 iar cea de-a doua constituie o nouă variantă a instalației 4LD-150 D.

G.B. RĂSCHIP

trofee vînătorești

După cum se știe, în unele țări multe castele istorice păstrează, pe lîngă alte suvenire ale vremurilor apuse, pe lîngă diverse valori culturale, și bogate colecții de trofee vînătorești din cursul timpului. Țara noastră, deși vestită dintotdeauna pentru vînatul ei falnic ca nici unul altul, fiind în trecut ades bîntuită de războaie și cotropiri, nu și-a prea putut înfiripa asemenea mărturii ale valorilor ei cinegetice, acest lucru putîndu-se începe abia în anii de pace și prosperitate ce au urmat eliberării.

Conducerea asociației vînătorești a pornit deci la depistarea marilor trofee vînătorești produse de țara noastră, recuperîndu-le și luîndu-le în păstrare, rod al acestei munci și al acestei griji fiind, deocamdată, cîteva răsunătoare succese ale trofeelor românești peste hotare: la Mülheim, cu vreo trei ani în urmă, exponatele noastre au stîrnit entuziasm și elogii printre cunoscătorii din ținuturile renane. **«Țara visurilor fiecărui vînător rămîne România!»** exclama un prestigios ziar din R.F. a Germaniei. **«Cele mai bune trofee de acest fel din Germania sînt inferioare celor mai slabe trofee din expoziția românească»** — declara un cunoscut specialist și scriitor cinegetic. Iar acum doi ani, la Florența, trofeele românești au învins distanțat pe cele ale altor 14 națiuni, obținînd toate marile premii: 52 medalii de aur, 17 medalii de argint și două medalii de bronz! Și a mai primit țara noastră, în afară de cele de mai sus, încă trei mari medalii de aur: medalii speciale pentru meritul de a fi expus cele mai valoroase trofee la cîteva specii de vînat.

La sediul Asociației generale a vînătorilor și pescarilor sportivi din București (Calea Moșilor 128) sînt expuse într-o sală-expoziție cîteva din cele mai splendide trofee de vînătoare: coarne de cerb și de căprior, blănuri de urs, colți de mistreți etc.

Cei ce iubesc natura și vînătoarea, cei cărora arta cinegetică le trezește cît de cît interesul sau măcar curiozitatea, trebuie neapărat, chiar dacă se află numai în trecere prin Capitală, să sacrifice o părticică din timpul lor pentru a vizita această sală-expoziție. Nu vor regreta.

Nic. A. STRĂVOIU

complexe comerciale sătești

Magazine universale, unități cu autoservire sau cu expunerea deschisă a mărfurilor întîlnești astăzi aproape în fiecare localitate bănățeană. Bine aprovizionate, cele aproximativ 900 de unități ale cooperației de consum din regiune pun la dispoziția țăranilor cooperatori, a lucrătorilor din gospodăriile agricole de stat și a celorlalți oameni ai muncii de la sate, un sortiment bogat de mărfuri de cea mai bună calitate.

De remarcat că, în cadrul acțiunii de sistematizare rurală, se face tot mai mult simțită tendința de a construi magazine universale cu etaj sau chiar complexe comerciale. Acestea asigură condiții dintre cele mai bune desfășurării activității comerciale și a serviciilor anexă. Unul dintre acestea este și cel din fotografia de față, dat recent în folosință în comuna Recaș din raionul Timișoara.

La cererea membrilor lor, majoritatea cooperativelor, între care cele din Balinț, Giarmata, Lenauheim, Variaș, Satchinez, Vladimirescu, Obreja, Mehadia, Berzovia, Gătaia ș.a., au înființat unități de prestații de servicii pentru populație. Încadrate cu meseriași pricepuți, atelierele de croitorie, cizmărie, frizerie-coafură, tinichigerie, blănărie, echipele de zidari-zugravi se bucură de aprecierea clienților.

Viorel BOARIU

COMPLEX COMERCIAL

copiii patriei — cel mai prețios capital al poporului

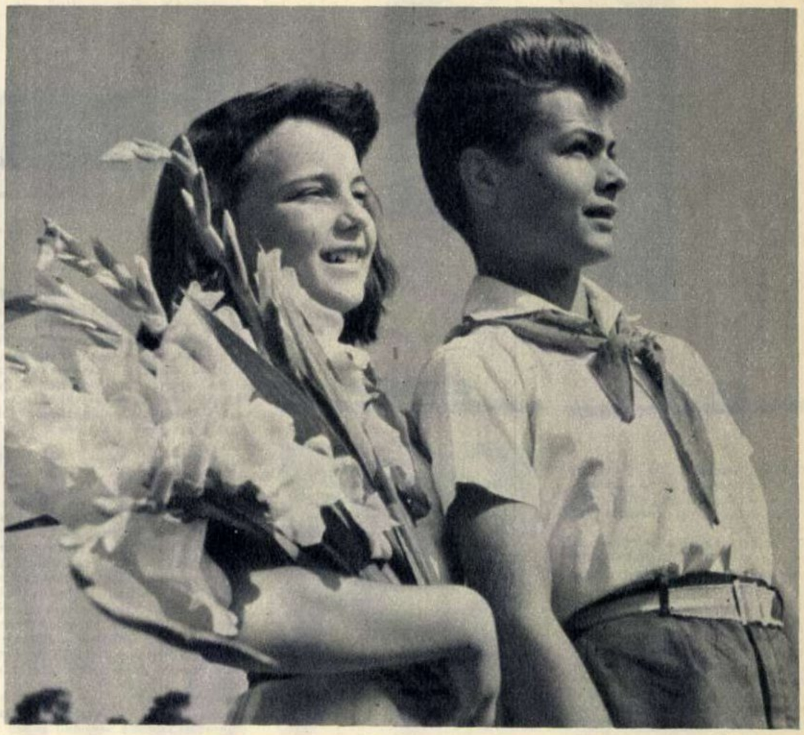

Un eveniment de seamă în viața socială a țării a avut loc în aceste zile: reorganizarea activității pionierești ca o latură principală a educării tinerei generații.

La Palatul Marii Adunări Naționale s-au destașurat, timp de două zile, lucrările Consfătuirii pe țară — avînd caracterul unei adevărate conferințe naționale — pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România. La lucrări au participat numeroase cadre didactice, dintre cei mai experimentați profesori și învățători, comandanți de detașamente și unități, președinți ai Consiliilor locale ale organizațiilor de pionieri, reprezentanți ai conducerii unor instituții centrale și organizații obștești, scriitori, oameni de știință și cultură. Într-un spirit de înaltă răspundere, ei au dezbătut probleme complexe ale educației tineretului, asigurînd, prin propunerile făcute, ridicarea în viitor pe noi trepte a activității pionierești. Cuvîntarea rostită la Consfătuire de tovarășul Nicolae Ceausescu, exprimînd grija profundă și dragostea părintească a partidului pentru generația de mîine a patriei, a constituit un prețios îndrumar pentru participanții la consfătuire. În telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, consfătuirea subliniază că, pentru slujitorii școlii, cuvîntul secretarului general al C.C. al P.C.R. constituie un program însuflețitor de muncă.

Consfătuirea a adoptat Statutul unităților și detașamentelor de pionieri și Regulamentul consiliilor organizației pionierilor. A fost constituit Consiliul Național al Organizației Pionierilor, cuprinzînd 135 de membri. În prima sa ședință plenară, Consiliul și-a ales un birou. Președinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor a fost ales tovarășul conf. univ. Traian Pop.

produse petrochimice cu caracteristici superioare

În cadrul activității de studii și cercetări ce se desfășoară în laboratorul Combinatului de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, pe lîngă alte rezultate se urmărește continuu îmbunătățirea produselor, a caracteristicilor acestora.

Pentru ușurarea prelucrării polistirenului, cercetătorii laboratorului acestui combinat au întreprins numeroase studii care, în prezent, le-au permis obținerea unui sortiment nou ce poartă numele de «polistiren ușor prelucrabil». Datorită caracteristicilor îmbunătățite pe care le posedă, ca: temperatură scăzută și, în stare topită, un indice de fluiditate mai mare, noul tip de polistiren poate fi turnat în forme de mici dimensiuni, ceea ce va permite combinatului să-și mărească gama de produse.

În laborator se fac și alte numeroase cercetări pentru îmbunătățirea cauciucului sintetic și a produselor petrochimice, multe dintre ele — ca și în cazul polistirenului ușor prelucrabil — experimentate cu bune rezultate în stația-pilot, intrate sau urmînd să intre în producție pe scară industrială.

În urma acestor lucrări de laborator, de pildă, a fost obținut cauciucul alb de tip CAROM-1502, ce-și găsește o largă întrebuințare în industria bunurilor de larg consum, a articolelor sanitare etc., și cauciucul extins cu ulei de tip CAROM-1712, deosebit de util nu numai prin proprietățile sale superioare ci și prin diversitatea domeniilor de folosire.

Dacă la cele relatate mai sus adăugăm studiile și cercetările ce se fac pentru ca actualii catalizatori să-și dezvolte performanțele, pentru obținerea unor materiale de protecție antiacidă, studiile în vederea realizării unor inhibitori care să elimine pe cît posibil tot ceea ce favorizează coroziunile etc., ne putem forma oarecum o imagine asupra preocupărilor și rezultatelor demne de apreciat ale colectivului de muncă din laboratorul de cercetări al acestui combinat.

Radu GEORGE

cine l-a purtat?

Într-una din vitrinele Muzeului regional din Baia Mare a fost expusă o piesă arheologică deosebit de interesantă: un coif pe care l-a purtat o căpetenie militară în urmă cu circa 2200 de ani. Coiful, confecționat din bronz și fier, cîntărește cîteva kilograme. Pe partea superioară coiful are un șoim cu aripile întinse, redat în mărime naturală și executat cu multă măiestrie.

Piesa a fost descoperită în satul Ciumești din raionul Carei cu prilejul construirii unui grajd. În același loc s-au mai descoperit o cămașă cu zale și un pumnal. Arheologii susțin că aceste piese ar fi aparținut unei căpetenii celtice. Infiltrați în aceste locuri, celții au rămas în regiunile nordice ale Daciei pînă la izgonirea lor de către Burebista.

F. SURU

memento

carte

● **Opere complete** de V.I. Lenin, tipărite în românește la Editura politică, au ajuns la volumul 41, cuprinzînd scrierile sale din perioada mai-noiembrie 1920 (689 de pagini).

● **Durerile înăbușite** de Mihail Sadoveanu au apărut de curînd într-o nouă ediție în colecția «Biblioteca pentru toți». Ovidia Babu-Buznea semnează o prefață a volumului, iar Geo Șerban ne oferă un util tabel cronologic.

● Criticul și istoricul literar Al. Săndulescu este prezent în librării cu o nouă carte. Este un volum de *Studii de istorie literară* privind autori ca Duiliu Zamfirescu, în cunoașterea vieții căruia a adus date remarcabile prin documentele descoperite și publicate în presă, Panait Cerna, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Tudor Arghezi, G. Călinescu. Fiecare dintre studii (unele parțial sau integral cunoscute dinainte) reprezintă cîte o contribuție demnă de luat în seamă, cartea marcînd un moment în evoluția autorului.

● Cele mai multe dintre scrierile filozofice ale lui Samuil Micu (**Învățătura metafizicii, Către cetitori, A filozofiei cei lucrătoare, Învățătura politicească**) au fost de curînd editate în volum (cu titlul **Scrieri filozofice**) de Pompiliu Teodor și D. Ghișe, care semnează și un cuprinzător studiu introductiv.

● **Conversînd despre Ionescu** se intitulează al doilea volum al lui George Bălăiță, prozator în care — la debut și după aceea — critica a investit reale speranțe. Volumul recent vine să-i adîncească profilul știut.

● Cu **Puștoaica** revine în librării un alt tînăr prozator interesant, Corneliu Omescu, a cărui carte a apărut în aceeași serie cu a lui Panek Zoltan (**Fulgerul trecut prin ac**) tradusă în românește de Florica Perian.

● După **Viața lui Ion Creangă** a lui G. Călinescu, cu o bună prefață de Eugen Simion, «Biblioteca pentru toți» ne aduce volumul de teatru al lui Calderon de la Barca, intitulat **Doamna Spiriduș**, cuprinzînd trei piese ale acestuia, traduse de cunoscutul hispanist Al. Popescu Telega și prefațate de Paul Al. Georgescu.

● O bună și informată carte privind **Mărcile poștale românești** (1948-1965) a tipărit la «Meridiane» Maria Ecaterina Florescu și Cornel Spineanu.

● Cine vrea să facă o călătorie în jurul munților noștri are la îndemînă un ghid util: **1 000 de km în jurul arcului carpatic** de Ion Pleavă-Preda și Gogu Petrescu, cu ilustrații de P. Vulcănescu (Editura Meridiane).

● **Iarba bărbaților**, cartea lui Ștefan Bănulescu, a apărut acum cîteva zile într-o nouă ediție (a II-a) la Editura pentru literatură.

● Un roman pentru tineret publică Tudor Popescu în colecția «Cutezătorii» a Editurii tineretului. Titlul: **Brățara de cretă.**

● A.E. Baconsky, cunoscut publicului și prin amplele lui investigații în literatura lumii, publică la Editura tineretului, în colecția «Cele mai frumoase poezii» un volum de **Versuri** ale lui Carl Sandburg, poetul american de celebritate mondială.

● N.D. Cocea beneficiază de o monografie cuprinzătoare apărută în serie de micromonografii la Editura tineretului, scrisă de Virgiliu Ene.

● Muzeele de artă încep a avea o activitate științifică concretizată în publicații. Consemnăm, între altele, un foarte bun **Catalog al desenelor românești din Muzeul de artă al Academiei Republicii Socialiste România — donația G. Oprescu,** alcătuit de Radu Ionescu. O prefață, o notă explicativă, o bibliografie și un număr de ilustrații bine alese conferă valoare acestor lucrări.

cinema

Catherine Spaak

Jean-Paul Belmondo

● **Week-end la Zuydcoote.** O corectă reconstituire cinematografică, cu unele momente de tensiune autentică, a evenimentelor ce s-au petrecut la Dunkerque între 28 mai și 2 iunie 1940. Personajele cărții lui Robert Merle (după care s-a realizat scenariul) au prilejuit actorilor francezi Jean-Paul Belmondo (mai ales), Georges Géret, Jean-Pierre Marielle, Pierre Mondy, François Périer, creații valoroase. Regia este semnată de Henri Verneuil («Inamicul public nr. 1»). În alte roluri apar Catherine Spaak și Marie Dubois.

● **Minunata Angelica.** Nefericita (deocamdată) eroină smulsă de Bernard Borderie din paginile fasciculului «Drumul spre Versailles» (autori: Anne și Georges Golon) își continuă peripețiile sentimentalo-aventuroase, menite să dea de urma soțului său dispărut în prima serie. Fără Robert Hossein filmul pierde ceva: farmecul pe care-l aduce cu el acest actor. Un partener nou pentru Michèle Mercier: Jean-Louis Trintignant, excelent interpret de film («Depășirea») dar nu în roluri ce-i sînt nepotrivite.

● Mari filme pe ecranele noastre: **Femeia nisipurilor** (H. Teshigahara) și **Magazinul de pe strada mare** (J. Kadar și Elmar Klos): condiția umană în viziunea unor cineaști de prestigiu.

● Creații ce împacă cerințele adevărului istoric cu cele ale legilor artistice: **Cenușă** (A. Wajda), **Tudor** (Lucian Bratu).

● Un scurt-metraj închinat poetului de la Hordou, de curînd sărbătorit (George Coșbuc — cîntărețul pămîntului românesc), dovedește încă o dată că documentarul nostru dispune de serioase posibilități de întruchipare cinematografică a unui univers artistic. (Regia: P. Gilmeanu).

disc

AL IV-LEA FESTIVAL DE MUZICĂ UȘOARĂ ROMÂNEASCĂ — MAMAIA 1966
CULORI
AM STRÎNS TOAMNĂ DUPĂ TOAMNĂ

● EDC-771 — Festival Mamaia 1966 «Culori» (Premiul Uniunii compozitorilor) de N. Kirculescu; «Trece o umbră» de P. Mihăescu; «Nopțile» de Tem. Popa (originala prescurtare a numelui compozitorului aparține, desigur, redacției Electrecord); «Am strîns toamnă după toamnă» de A. Giroveanu. Toate în interpretarea lui **Constantin Drăghici.** Care a fost premiat și el. Pe bună dreptate.

● EDC-772 — Festival Mamaia 1966. «Cînta un matelot» (Premiul Uniunii scriitorilor) de Vasile Veselovschi; «În așteptarea ta» de Sergiu Malagamba; «De necuprins» de Noru Demetriad; «Pentru nimic în lume» de Mișu Iancu. Cele de mai sus s-au bucurat de atenția **Doinei Badea,** care și ea s-a bucurat de atenția publicului. De asemenea pe merit!

● EDC-774 — Festival Mamaia 1966 — cuprinde patru melodii, dintre care două premiate: «Nu te supăra» (Premiul U.T.C.) de Paul Ghentzer și «Olimpiada tinereții» (Premiul U.C.F.S.) de Temistocle Popa și două nepremiate: «Luna shake» și «Mandoline, mandoline» de Vasile Veselovschi și, respectiv, Marcel Ionescu. Cîntate de **Anca Călugăreanu** (cunoscută, în alte versiuni) și sub numele de **Anda Călugăreanu**; urmează ca Electrecordul să-și precizeze poziția), Dan Spătaru, Ilinca Cerbacev și Constantin Drăghici.

● EDC-775 — Festival Mamaia 1966. «Cîntec de lampă» de Laurențiu Profeta și «De-ar fi să mă mai nasc o dată» de George Grigoriu, ambele interpretate admirabil de **Gică Petrescu.** Cele două excelente cîntece compuse și scrise de Alex Mandi: «Cîntecul vîntului» (Premiul Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului Constanța) și «Glasul tău», ambele interpretate, tot excelent, de **Sergiu Cioiu,** fac farmecul acestui mic disc.

muzică

● Evenimentul săptămînii se include de astă dată în stagiunea simfonică a Radioteleviziunii. Revenit dintr-un turneu în țările Americii Latine, dirijorul Iosif Conta ne prezintă o primă audiție din marele repertoriu clasic: «Recviemul german» pentru soliști, cor și orchestră de Johannes Brahms. Soliști vor fi Dan Iordăchescu și Elisabeta Neculce-Carțiș (alegere premeditată, dată fiind cunoscuta lor artă în repertoriul de lied, înrudit ca stil); participă corul Radioteleviziunii dirijat de Aurel Grigoraș. (Studioul de concerte al Radioteleviziunii.)

● Un mult așteptat recital de canto al Marinei Crilovici (vezi coperta), tînăra cîntăreață al cărei succes în concursurile internaționale de canto a adus țării noastre mai multe premii de prestigiu, va avea loc în 25 noiembrie în Sala mică a Palatului. Acompaniată de Martha Jipa, ea va interpreta lucrări de Mozart, Schubert, Gounod, Verdi, Wagner, Massenet, Debussy, Diamandi Gheciu, Pascal Bentoiu (ora 20.00).

Dan Iordăchescu

● O reîntîlnim la Filarmonica «George Enescu» pe pianista Nicole Henriot din Franța, în Concertul în sol major de Maurice Ravel. Programul, dirijat de Mircea Cristescu, cuprinde, pe lîngă «Divertismentul» de Bela Bartok, poemul simfonic «Pinii din Roma» de Respighi și o primă audiție din repertoriul românesc, «Simfonia de cameră» de Anatol Vieru (sîmbătă 19 noiembrie, ora 20.00 și duminică 20 noiembrie, ora 11 dimineața).

● În recitalul de pian al Sofiei Cosma ascultăm lucrări de Haydn, Brahms, Liszt și Hrisanide (23 noiembrie, ora 20.00, Sala mică a Palatului).

plastică

● Foaierul Teatrului de Comedie: **Gh. Vartic** — sculptură. O lecție învățată de la un înaintaș strălucit (Brâncuși), o bună cunoaștere a tehnicii sculpturii, un talent în plină evoluție.

● Sala fostului Muzeu Kalinderu: **Stelian Panțu** — desene și acuarele. Popasurile și observațiile lui Stelian Panțu sînt făcute cu predilecție în piețe și străzi de burg medieval (din lucrările expoziției s-ar putea alcătui o monografie sentimentală a Sibiului, în linii și culori). Transparența culorilor reînvie inefabilul acestui univers de citadelă, fixînd momente și locuri («Umăr lîngă umăr», «Sibiul de sus»). Încărcată de poezie: «Terasa profesorului». Desenele — notații calme — cuprind scene caracteristice cotidianului («Cosașii din Dumbrăvița», «La treabă» etc.). Totuși unele lucrări expuse se opresc la stadiul unor notații care s-ar fi vrut încheiate, desăvîrșite.

teatru

Florin Piersic în «Oameni și șoareci» — spectacol cu care Naționalul bucureștean a obținut un frumos succes în recentul turneu de la Viena.

● Patruzeci de ani de teatru a împlinit artistul arădean Nicu Antoniu, reprezentant al unei familii de actori. A debutat la Teatrul Național din Cluj și a jucat pe scenele multor teatre din București, pentru a deveni unul din actorii de frunte ai Teatrului de stat din Arad unde — pildă de devotament — joacă de peste 18 ani. Dintre creațiile sale: Dandanache, Spirache (**Titanic vals**), Ipingescu, Dobcinski, Svejk, Sir Andrew (**A 12-a noapte**), Sorcovă (**Domnișoara Nastasia**). În spectacolul de sărbătorire **Visul unei nopți de iarnă** de Tudor Mușatescu, N. Antoniu joacă rolul lui Manole. Ne asociem felicitărilor și urărilor de noi succese.

● 172 și 116... Două cifre enunțînd titlurile a două studiouri experimentale (indicînd totodată numărul locurilor) deschise de teatre din provincie — uneori mai întreprinzătoare decît cele din Capitală. «172», s-a deschis la Timișoara cu un triptic de piese: **Începem** de I.L. Caragiale, **Dactilografii** de Murray Shisgall și **Dragostea lui don Pirimplin** de Federico Garcia Lorca. Regia: Ianis Veakis. «116» studioul din Baia Mare, va prezenta piese de: Romulus Vulpescu — **Curierul de seară,** Charles Praikin — **Banda de magnetofon** ș.a.

● **Casa Bernardei Alba** de Lorca a văzut lumina rampei la Teatrul Național din Craiova într-un spectacol elevat, cu bune momente de tensiune dramatică, regizat de Georgeta Tomescu. În distribuție: Madeleine Nedeianu, Anca Ledunca, Paula Culitza și Smaragda Olteanu — o tînără cu reale calități și perspective.

● **Sfînta Ioana** de Bernard Shaw — text ce implică mari eforturi spectacologice — a văzut lumina rampei la Teatrul maghiar de stat din Timișoara în colaborarea clujenilor Otto Rapaport: regia. Mircea Matcaboji: scenografia. Protagonistă: Iulia Borbath.

● E. Švarț — cunoscut prin piesa sa **Umbra** — e pus în scenă de Teatrul de stat din Sibiu, secția germană, cu piesa **O minune obișnuită** — ca de obicei amestec de feerie și aluzii contemporane. Regia: Mihail Raicu. Scenografia: Viorel Phoebus Ștefănescu. Printre interpreți: Konrad Kurt, Margot Gottlinger, Horst Strasser, Rosemarie Müller.

televiziune

Luminița Dobrescu

Duminică 20 noiembrie. O măsură pe care o aplaudăm: regularitatea cu care se retransmit concertele simfonice duminicale (vezi și rubrica noastră de muzică) (12.15) ● Magazin... duminical — o emisiune care, în ciuda unor inegalități, stîrnește legitim interes (18.00) ● Un concert de muzică populară cu Maria Crăciun, Tița Ștefan, Petre Săbădeanu cerut de telespectatori (19.20) ● Atențiune! — rubrica telesport programată la o oră neobișnuită (19.40) ● Un film muzical «Ascultînd ploaia» cu participarea cîtorva înzestrați interpreți: Elena Caragiu, Flavia Buref, Cristian Popescu, Constantin Diplan (20.05) ● Elena Cernei ne împărtășește (firește, pe muzică), impresii din turneul ei pe marile scene lirice (20.30) ● Prin intermediul Interviziunii vom vedea un program de varietăți transmis de la Budapesta (21.00) ● Filmul «Van Gogh», după răscolitorul roman-biografic «Bucuria vieții» de Irving Stone cu doi giganți ai ecranului: Kirk Douglas și Anthony Quinn (21.45).

Marți 22 noiembrie. Din creația unui alt mare realizator al filmului de animație: Trnka (19.23) ● Un recital poetic ce ni-l evocă pe marele Goethe (19.50) ● După telecronica economică (20.05) vom vedea o nouă emisiune din ciclul «Istoria teatrului românesc» (piese și spectacole în preajma revoluției din 1848) cu concursul unui colectiv al Naționalului din Craiova.

Miercuri 23 noiembrie. Rubrica turistică ne invită într-o excursie pe Valea Arieșului (19.23) ● Un nou episod din «Aventurile lui Robin Hood» (19.40) ● Rubrica de știință ne propune trei teme deopotrivă de interesante: 1) Probleme actuale ale chimiei macromoleculare. 2) Ce este somnul? Cum combatem insomnia? 3) Leacurile băbești sînt băbești? — fiind vorba de cercetări în legătură cu plantele medicinale (20.10) ● «De la romanță la tangou» își intitulează sugestiv recitalul său cîntăreața Mia Braia (20.55) ● Filmul realizat de studiourile din R.D.G. «Fără pașaport în țară străină» (21.15).

Joi 24 noiembrie. Un program de muzică ușoară, interpretată la instrumente mai puțin obișnuite (19.55) ● Recital coregrafic: Ileana Iliescu (21.00) ● La «Studioul Mic» — două bucăți argheziene: «Neguțătorul de ochelari» și «Interpretări la cleptomanie» (21.30) ● Remo Germani, Ana Prucnal, Franca Siciliana, Nicole Felix, Jean Swärd sînt soliștii unui program de muzică ușoară (22.15).

Vineri 25 noiembrie. Pagina din «Atlasul folcloric» este închinată Văii Mureșului (19.30) ● Teleglob ne oferă prima dintr-o serie de șase pelicule-jurnal de bord pe ruta Constanța-Gibraltar (21.15) ● Seară de operă cu o reluare: «Pygmalion» de Rameu (21.40) ● Tînăra solistă de muzică ușoară Luminița Dobrescu în emisiunea «Un bilet la alegere» (22.15).

Sîmbătă 26 noiembrie. Principalul eveniment fotbalistic înainte de încheierea sezonului: meciul Italia-România, transmis de la Neapole (15.25) ● În afară de rubricile obișnuite de sîmbătă, mai este programat «Un concert dintr-un... joben» cu Margareta Pîslaru, Don Powel, Ion Dichiseanu, Ruth y Los Granados, Nella Stoenescu, Tudose Martinică, George Bunea și iluzionistul italian Genaro Trevizan (21.00) ● Filmul «Sfîntul» (21.15)

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

cu piloţii în larg

de F. URSEANU

Pilotul-şef Dumitru Purgea (Sulina) «escaladînd» de pe pilotina care l-a adus în larg bordul cargoului pe care-l va pilota din mare în Dunăre.

Cîţi ştiu că felul în care navele acostează sau pleacă depinde în primul rînd de măiestria profesională a unui singur om: pilotul portului? Pilotul este primul care dă bună ziua comandantului. Face acest lucru încă în larg — şi, după toate legile marinăreşti din lume — i se pune la dispoziţie vaporul pentru a-l conduce în bune condiţii la locul de acostare. Nu numai pe timp frumos, cînd soarele e pe cer, şi nu numai cînd marea e liniştită ca apa din albie, ci şi pe furtună, pe ceaţă, pe viscol, pe întuneric. Marea lui obligaţie: să ducă vaporul «viu şi nevătămat» la locul rezervat în port şi fără ca în această scurtă călătorie să «rănească» alte nave sau să se lovească de cheiul portului...

Am fost zilele acestea oaspeţii piloţilor de la cele două porţi de intrare în ţară pe calea apei: Constanţa şi Sulina. I-am văzut la lucru; aducînd şi scoţînd în şi din port — respectiv în şi din canalul Sulina — zeci de nave, pe timp «favorabil» sau pe vînt de forţa 8 sau 9.

Piloţii — să vi-i prezentăm — sînt mai întîi de toate marinari calificaţi şi mulţi dintre ei au practică îndelungată; sînt apoi nişte oameni curajoşi: escaladarea lor în larg, de pe o pilotină care dansează cadril pe valuri cînd marea e montată, pe vaporul pe care-l iau în primire, şi în special operaţia de urcare pe navă pe «scara de pisică» cînd furtuna ia uneori proporţii de uragan sau cînd valurile îi acoperă — e o treabă pe care o poate invidia orice acrobat iscusit.

Aceştia sînt, în cîteva cuvinte, piloţii.

LUPTA CU MAREA ARE ŞI EFECTE ECONOMICE

«Stad Zwolle» este numele unui cargou olandez. Lungimea: 160 metri; capacitatea: 15 000 tone. Una din furtunile din toamna aceasta l-a surprins în dreptul Constanţei, unde urma să descarce fosfaţi. Pe mare, beznă, vînt de forţa 7-8. Ce era de făcut? Doi piloţi din corpul de pilotaj al portului Constanţa — Paul Păunescu şi Mircea Dermengiu — şi-au pus la încercare priceperea şi curajul. În miez de noapte, ei au reuşit să învingă stihiile naturii. După trei ore, cînd mijeau zorile, «Stad Zwolle» era acostat la chei. Nu-i singurul caz. Sînt nenumărate ocazii cînd piloţii dau dovadă de abnegaţie. Ni s-a relatat cazul navei poloneze «Karpaty» (tanc de 22 000 tone) care în timp ce era manevrată din larg spre port a fost surprinsă de ceaţă. În cîteva minute ceaţa a redus vizibilitatea sub 50 de metri. Din această cauză era aproape imposibil atît ca vasul să fie readus la locul unde ancorase prima dată, cît şi să-l conduci mai departe spre port — în acest ultim caz fiind evident pericolul lovirii cu alte nave. Şi totuşi, pilotul l-a adus în port întreg şi fără să «deranjeze» alte vapoare. Specialiştii au considerat acest fapt drept o performanţă în materie de pilotaj.

De ce am amintit aici toate acestea? Este vorba de spiritul de abnegaţie al piloţilor. Pilotul-şef al portului Constanţa — Pavel Gherghişteanu — ne-a explicat ce efecte directe are asupra activităţii economice aducerea cît mai devreme în port a unei nave aflate în larg. «Primo — ne spunea pilotul-şef — se evită prin aceasta taxele de staţionare îndelungată în larg a unei nave (aşa-numitele contrastalii); secundo: muncitorii angajaţi să descarce sau să încarce nava nu mai aşteaptă, macaralele programate pot lucra, iar vagoanele pot fi încărcate sau descărcate în timpul prevăzut, fără a mai intra în locaţie. În afară de toate acestea, mărfurile ajung mai curînd la destinaţie şi intră astfel în circuitul economic. Îngăduiţi-mi — a adăugat

(Continuare în pag. 6)

pilotul-șef Pavel Gherghișteanu — să numesc pe cîțiva dintre piloții maritimi care luptă cu succes împotriva mării furtunoase, a ceții, a viscolului, scurtînd astfel timpul de staționare a navelor în larg: Gh. Preda, Dumitru Mironescu, Gh. Leca, Constantin Gavrilă, Virgil Truțea, Mihai Moraru, Gh. Prisăceanu și încă alții — unii cu mulți ani de experiență, alții cu mai puțin».

...ȘI CEI DE LA DUNĂRE

La fiecare cîteva ore un alt vapor urcă sau coboară pe Dunăre, salutînd din mers portul și orașul Sulina. Sînt nave care se îndreaptă spre Galați sau Brăila, ori apucă drumul mării. Navele plutesc paralel cu strada principală, trec prin fața palatului navigației, a sfatului, a restaurantului cu mesele scoase pe terasă, a magazinelor de tot felul. De pe această stradă, localnicii, martori permanenți a tot ce se întîmplă pe brațul Sulina, văd azi trecînd în aval sau în amonte mult mai multe vapoare ca în anii trecuți. Explicația e simplă: extinderea din ce în ce mai mare a relațiilor noastre economice cu alte țări. Aproape 25 de țări își trimit acum vapoarele în porturile danubiene românești. În plus, dezvoltarea flotei noastre maritime comerciale — flotă care în momentul de față are un parc de nave cum n-a avut niciodată în trecut și a cărui capacitate, așa cum prevăd Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., va crește în anii cincinalului cu circa 420 mii tone dw — mărește simțitor traficul pe canal. Căpitanul portului Sulina — Simion Petrescu — are pe biroul său o dinamică interesantă a mișcării vapoarelor în ultimii cîțiva ani. Un singur exemplu concludent: în nouă luni din acest an, adică din ianuarie pînă la sfîrșitul lui septembrie, au trecut pe brațul Sulina, în sus și în jos, aproape tot atîtea nave cît în întreg anul 1963.

La această activitate își aduc contribuția, desigur, și cei aproape 60 de piloți de la Dunărea maritimă. Care e aportul lor? De felul în care ei însoțesc navele, evitînd avariile, poate și eșuările, sau reducînd din timpul de staționare în larg, depinde desfășurarea navigației în bune condiții. Piloții de care vorbim aici, adică cei de la Dunărea maritimă, așa-numiții piloți de linie, au o activitate mai complexă decît a celor de la Constanța. Ei «scot» vapoarele de la mare, și, după cum se știe, marea nu-i întotdeauna cuminte nici în dreptul Sulinei, conducîndu-le pe canal și pe Dunărea mare pe o distanță care ajunge uneori la 90 de mile (Brăila). Tot timpul în picioare lîngă comandă, cu ochii atenți în toate părțile, cu simțul de răspundere veșnic treaz. «Aveți piloți buni», au spus de foarte multe ori comandanții navelor care se opresc la Dunăre.

Ce înseamnă de fapt un pilot bun aci? Să cunoască perfect marea la gurile Dunării și să cunoască tot atît de perfect canalul și fluviul; să știe unde-i curentul mai tare sau mai slab; să știe, ziua sau noaptea, unde se poate întîlni cu bancurile de nisip; să aibă ochiul deprins nu numai cu lumina zilei, dar și cu întunericul, cu ceața. Lucrurile acestea ni le-a spus pilotul-șef al corpului de pilotaj Sulina — Dumitru Purgea — el însuși pilot cu mulți ani de experiență. «Altfel — ne spune el — cum ar fi putut zilele trecute pilotul Ignat Mișurnov să învingă un vînt de forța 8-9, valuri între trei și patru metri și să «scoată» la timp din mare vaporul libanez «Madelene» aducîndu-l la Sulina?». După cum tot în aceleași zile cu furtună pe mare, alți doi piloți (Petre Gheorghe și Ștefan Munteanu) — ne împărtășește în continuare pilotul-șef Purgea — au adus «vie și nevătămată» la Dunăre nava italiană «Coragioso», care devenise o jucărie a valurilor...

*

În anii ce vin numărul piloților maritimi se va mări în raport direct cu numărul crescînd al navelor ce vor atinge porturile noastre. Va crește și pregătirea lor profesională. În această direcție — ni se spune — există o preocupare în momentul de față: cursuri de perfecționare, practice și teoretice, la Sulina și la Constanța. Ceea ce, desigur, le va mări măiestria profesională și le va aduce un prestigiu și mai mare printre marinarii din lumea întreagă.

Fotografii de S. STEINER

Cu pilotina, în larg. Pilotul Gh. Leca (Constanța) încercînd să se apropie — pe furtună — de o navă pe care urmează s-o aducă în port. ▶

Portul Constanța. Un mijloc modern de a se comunica de la centrul de pilotaj cu pilotina aflată în largul mării: telefonul fără fir. În acest fel se pot da dispoziții de la o distanță de cîteva mile cu privire la manevrarea navelor care urmează să acosteze. În fotografie, pilotul-șef al portului Constanța (stînga) ținînd legătura cu comandantul pilotinei (dreapta). La mijloc, pilotina. ▼

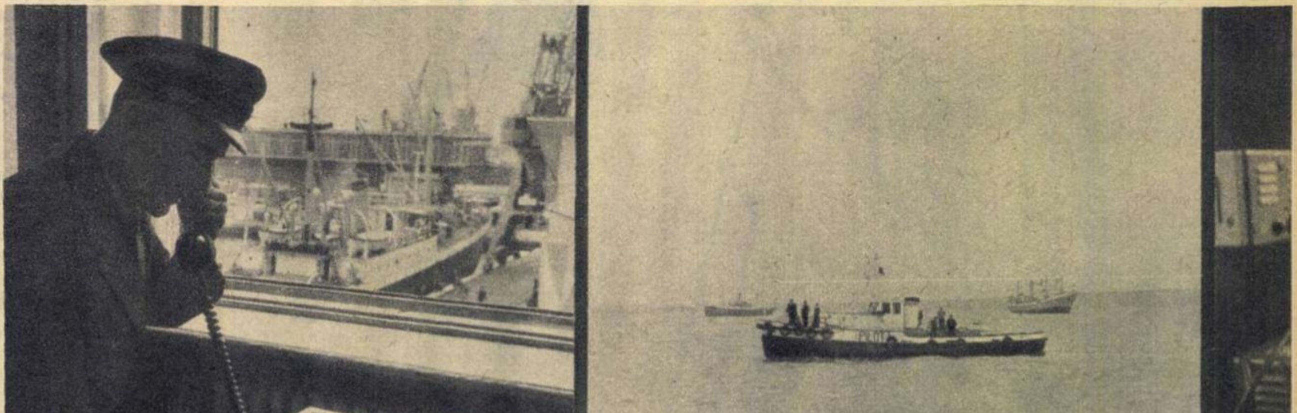

DEZBATERI

PROIECTUL LEGII PENSIILOR ŞI VÎRSTA DE PENSIONARE

Concomitent cu creşterea producţiei industriale şi agricole s-a ridicat în mod corespunzător şi nivelul de trai material şi cultural al celor ce muncesc. Aceasta se desprinde, între altele, şi din durata medie a vieţii care, ne arată statistica, a crescut de la 42 ani în 1932, la peste 68 ani în 1963, precum şi din procentul celor în vîrstă de peste 60 de ani, care a crescut de la 10% în 1956, la peste 12% din întreaga populaţie în 1965.

Vitalitatea poporului nostru a sporit însă nu numai atît cît se oglindeşte în cifrele statisticii. Prin natura profesiunii mele vin în contact cu oameni de toate categoriile. Din convorbirile avute cu ei pot să afirm cu toată convingerea că, în imensa lor majoritate, bărbaţii se plîngeau că trebuiau să se pensioneze la 60 de ani, deşi se simţeau încă în plină vigoare şi putere de muncă, considerînd deci că nu era cazul să fie lipsiţi de satisfacţia ce le oferea activitatea lor din cîmpul muncii.

Ar fi exagerat să se înlocuiască aci cuvîntul «satisfacţie» cu acela de «beneficiu», lăsîndu-se să se înţeleagă că ceea ce îi determina pe aceşti oameni să solicite menţinerea lor în serviciu ar fi numai avantajele materiale superioare faţă de venitul unui pensionar.

Evident că şi aceste avantaje îşi au ponderea lor. După părerea mea însă nu ele sînt determinante. Oamenii care au muncit o viaţă întreagă au produs, au creat, au învăţat pe alţii şi i-au crescut, s-au deprins cu o anumită muncă, s-au obişnuit cu tovarăşii lor de colectiv; oamenii aceştia, care se simţeau utili societăţii printr-o contribuţie permanentă prestată zi de zi, preţuiau mai mult mulţumirea muncii lor decît avantajele materiale ale acesteia.

E adevărat că orînduirea noastră a creat multiple posibilităţi pentru pensionari de a continua să fie utili societăţii şi în această ultimă ipostază. Mă refer astfel, cu sinceră admiraţie, între alţii, la brutarul pensionar Cristea Adam care în calitatea sa de deputat raional în raionul 1 Mai desfăşoară, la vîrsta de 67 ani, o activitate din cele mai rodnice. El lucrează nu numai în circumscripţia sa, ci deseori circulă prin toată ţara, însoţind în lungi călătorii obositoare persoane infirme din circumscripţia sa care au de rezolvat diverse probleme la diferite instituţii sanitare sau sociale din îndepărtate localităţi din ţară. E foarte mulţumit, încrezător, bine dispus şi mereu gata să vină în ajutorul semenilor săi.

Exemplul tovarăşului Cristea nu este izolat. Dar nu-i mai puţin adevărat că trecerea de la activitatea intensă şi regulată în cîmpul muncii productive la starea de pensionar creează o situaţie nouă, pe care nu toţi angajaţii au puterea s-o accepte. Iată de ce imensa majoritate a oamenilor muncii salută cu deosebită satisfacţie prelungirea vîrstei de pensionare de la 60 la 62 ani.

În ceea ce priveşte femeile, procentul celor care doresc să fie menţinute în serviciu după împlinirea limitei de vîrstă este mai mic decît cel al bărbaţilor. Aceasta se explică nu numai prin diferenţa de structură psihică şi fizică dintre bărbat şi femeie, dar probabil şi din cauza muncii suplimentare, deosebit de grea şi complexă, pe care femeia trebuie s-o desfăşoare în gospodăria sa. Puterile ei sînt astfel mult mai solicitate şi epuizate decît ale bărbatului. Pe de altă parte însă, e interesant de reţinut că durata medie a vieţii femeilor e sensibil superioară celei a bărbatului, de unde concluzia că femeia se împacă mult mai repede şi mai bine cu starea de pensionară şi chiar se reface în condiţiile acesteia. Sînt constatări şi realităţi care nu trebuie ignorate în problema ce ne preocupă. Ele justifică pe deplin sporirea vîrstei de pensionare şi la femei, de la 55 la 57 de ani.

E interesant de relevat împrejurarea că şi în acest caz orînduirea noastră, înţelegînd să îmbine interesul social cu cel al individului, a creat o convergenţă între aceste elemente de factură subiectivă şi cerinţele obiective ale actualei etape de dezvoltare a economiei naţionale. Dorinţa oamenilor muncii de a continua activitatea lor peste vîrsta de 60 de ani coincide cu interesul menţinerii în muncă un timp îndelungat a cadrelor calificate şi cu o îndelungată şi valoroasă experienţă.

Este greşit a se considera că experienţa oamenilor în vîrstă e discutabilă de vreme ce progresul aduce alte şi alte instrumente şi agregate, procedee şi orientări noi şi care scot din uz uneltele şi metodele depăşite la care se referă acea experienţă. Experienţa din cîmpul muncii nu se reduce numai la cunoaşterea pieselor şi funcţionării unui anumit instrument sau agregat, ori la cunoaşterea unui anumit procedeu, ci reprezintă rezultatul unei practici îndelungate care asigură o viziune de ansamblu a lucrurilor, o abordare iscusită a problemelor, o corectă evaluare a etapelor, dificultăţilor şi avantajelor, o intuiţie a soluţiilor optime, un simţ al răspunderii. Aceste însuşiri sînt apanajul experienţei şi îi conferă deosebita ei valoare.

Prelungirea limitei de vîrstă (care de altminteri rămîne chiar şi prin dispoziţiunile proiectului sub limita de vîrstă de pensionare prevăzută de legislaţia altor ţări) conferă astfel o satisfacţie meritată pentru oamenii muncii în vîrstă şi constituie totodată o premisă valoroasă pentru progresul nostru. Despre modul diferenţiat în care se va produce pensionarea cetăţenilor noştri, încadraţi conform legii în diferite grupe de muncă, vom vorbi în numărul viitor al revistei «Flacăra».

Mircea REBREANU — judecător

• CEA MAI BUNĂ RĂSPLATĂ • O VIZITĂ LA SPITALUL DE URGENȚĂ • SALA DE AȘTEPTARE UNDE BOLNAVUL NU SE SIMTE ÎN LARGUL SĂU • CE AR MAI FI DE FĂCUT.

întîlniri cu oameni în alb (II)

Activitatea pe tărîmul sănătății publice reclamă din partea cadrelor medicale și medii sanitare nu numai conștiinciozitate, competență, spirit de răspundere, ci și o bună organizare a «contactului cu pacienții», o folosire rațională și eficientă a mijloacelor materiale din ce în ce mai bune puse la dispoziția lor în ultimii ani. În continuarea anchetei noastre ne-am propus să vedem cum stau lucrurile, din acest punct de vedere, în cîteva spitale, policlinici și dispensare din Capitală.

Circumscripția medico-sanitară pentru adulți nr. 36, raionul 1 Mai. În sala de așteptare, curată și bine mobilată, pacienții așteaptă să fie primiți de dr. Ion Popilian, medic primar. Ne adresăm unuia dintre ei. Se numește *Voicu Pena*.

— Locuiesc de patru ani în acest cartier și am venit deseori la consultații. Aș vrea să spun că tovarășul dr. Popilian, datorită bunei sale pregătiri profesionale și modului de a se comporta cu pacienții, m-a făcut să-i acord toată încrederea. E un medic foarte bun, consultă cu grijă, urmărește atent aplicarea tratamentului prescris.

— Dr. Popilian își cunoaște bine meseria și își dă tot interesul pentru tratarea și vindecarea bolnavului — ne spune ing. Marilena Koștyal. Eu, în cazuri mai grave, l-am solicitat deseori telefonic și de fiecare dată a venit, silindu-se să nu întîrzie cîtuși de puțin. Totdeauna mă simt foarte bine în urma tratamentului indicat de domnia-sa. Deși am posibilitatea să mă adresez și la alte unități sanitare atunci cînd am nevoie de ajutorul medicului, din motivele arătate prefer să vin la medicul din circumscripția noastră sanitară.

— Dr. Popilian — ne spune și *B. Popescu*, vînzătoare la O.C.L. «Pîinea» — de fiecare dată cînd am fost bolnavă a venit acasă și m-a consultat, a urmărit foarte atent evoluția bolii pînă la vindecare. Pentru tot ce-a făcut pentru mine îi port o deosebită stimă.

Sînt doar cîteva aprecieri ale unor pacienți despre medicul lor. Stima și recunoștința ce i se acordă este cea mai bună răsplată pe care și-o dorește un medic. Și dr. Ion Popilian are din plin, în circumscripția sa, această satisfacție.

Deschizîndu-i ușa cabinetului am avut prilejul să aflăm că aici bolnavii cronici sînt vizitați acasă cel puțin o dată pe lună sau chiar zilnic, la nevoie. În circumscripția medico-sanitară nr. 36 educația sanitară se desfășoară pe un cîmp larg și în forme variate. Ca urmare, o serie de boli, și mai cu seamă cele contagioase, s-au redus mult ca pondere și gravitate.

*

Mașini purtînd însemnul sanitar intră și ies pe poartă într-un ritm trepidant. Ne aflăm la Spitalul clinic de urgență din Calea Floreasca. Sîntem oaspeții gărzii de noapte într-o duminică seara. Cele cinci servicii: chirurgie, ortopedie, medical, reanimare și laborator, lucrează intens. Medicii aproape că nu-și găsesc răgaz să ne răspundă la întrebări. Rămînem în tovărășia lor pînă tîrziu după miezul nopții. Am fost martori la numeroase internări de urgență care solicitau intervenții imediate. Primele constatări: centrala telefonică a spitalului nu funcționează duminică după orele 12 pînă a doua zi, deși datorită specificului muncii de aici, zeci de oameni îngrijorați se interesează de soarta celor dragi și apropiați. La toate apelurile telefonice din oraș și din diferite regiuni ale țării răspunde, pe un ton rece, portarul: «Duminica centrala telefonică nu funcționează, reveniți mîine». Tot portarul este singurul om de la care se pot primi în acest timp informații, funcționarul de la ghișeu care are această misiune fiind și el liber duminica.

Ne adresăm tovarășului *dr. Octav Constantinescu*, medic primar la serviciul de chirurgie:

— Cîte ore lucrează medicii din gardă?

— 32 de ore consecutiv, adică 24 de ore garda propriu-zisă și 8 ore în continuare care reprezintă durata perioadei obișnuite de serviciu. Este într-adevăr foarte obositor, extenuant chiar, pentru că la noi tot timpul e o activitate intensă.

Dr. Gheorghe Jilavu, medic chirurg, s-a referit la un alt aspect al muncii de gardă:

— Spitalul de urgență, după cum vedeți și dumneavoastră, are un specific aparte față de alte unități spitalicești. Aici totul ar trebui să meargă ca pe roate, neîntrerupt, zi și noapte. Lucrurile însă nu stau tocmai așa, din unele motive aparent neînsemnate. De exemplu: avem numai doi brancardieri care fac foarte greu față solicitărilor. De ce? Pentru că marea majoritate a bolnavilor trebuie urcați pe brancardă pînă la etajul I, unde e blocul operator. De aici ei sînt duși în saloane. La parter, lîngă camera de gardă, avem o baie pentru dezinfecția bolnavilor. Noaptea însă, femeia care lucrează aici nu are schimb, iar obligațiile ei trebuie să le îndeplinească suplimentar unul din brancardieri. Aceasta ne îngreunează munca și provoacă nemulțumiri bolnavilor nevoiți să aștepte.

Noile aparate cu care a fost înzestrată policlinica «Bucur» permit medicilor de aici să stabilească cu precizie diagnosticul diferitelor afecțiuni și să urmărească prompt evoluția fiecărui «caz» în parte.

Condițiile tehnico-materiale create în spitale, policlinici, dispensare și alte așezăminte sanitare permit aplicarea în bune condiții a unor tratamente complexe de maximă eficiență. În fotografie: utilaje moderne în secția de reanimare a Spitalului clinic de urgență al Capitalei.

La sala de reanimare am stat de vorbă cu dr. *Ștefan Stanciu:*

— Aici avem doar 9 paturi, ceea ce e foarte puțin față de necesități. Greutăți mari întîmpinăm însă și din lipsa unor piese la aparate, mărunte la prima vedere, dar imperios necesare. Să vă dau doar cîteva exemple: în toată sala de reanimare nu există decît un singur laringoscop în stare de funcționare, fiindcă la celelalte lipsesc bateriile (care se fabrică la Timișoara, dar nu se găsesc în comerț). Circuitele unor aparate nu sînt etanșe, iar baloanele de cauciuc, confecționate dintr-un material special, sînt dezlipite. Le cîrpim cum putem cu plasture. Tensiometrele se repară foarte defectuos de către Întreprinderea tehnica medicală. Și așa mai departe...

În timpul nopții am întîlnit pe culoarul de la etajul II al spitalului paturi cu bolnavi. Erau «cazați» aici, după cum am aflat ulterior, din lipsă de spațiu în saloane. Spațiu nu există suficient, în schimb există un proiect de extindere și amenajare a spitalului ce se află de aproape 5 ani în stadiu de proiect de ansamblu, înaintat spre avizare la Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare (C.S.C.A.S.).

Între Sfatul popular al orașului București și instituția amintită se poartă, de multă vreme, o dispută cu prea vagi sorți de finalizare. Dar în timp ce se emit hîrtii cu antet și se pun parafe, execuția lucrării întîrzie, iar cei ce au de suferit sînt bolnavii, oameni ai muncii care la nevoie solicită serviciile spitalului de urgență.

Normarea muncii cadrelor medii și retribuirea acestora reprezintă un alt aspect de care se leagă buna desfășurare a activității spitalului de urgență. Cîteva exemple: la blocul operator chirurgie de la etajul I sînt prevăzuți în schemă 8 asistenți și o soră șefă. Practic însă, din lipsa acestor cadre, aici lucrează într-o tură de gardă numai 3 asistenți și o soră șefă. Pentru completare se aduce personal de la alte servicii. Explicația la această situație am primit-o de la dr. *Mircea Constantinescu*, directorul spitalului :

— La noi, așa cum de altfel ați remarcat, lipsesc unele cadre medii. Majoritatea asistenților, după cîteva luni de muncă în gărzi de noapte, își cer transferul sau își prezintă demisia.

▲

Așteptare — Reinhold STANZL, Bocșa.

în cîteva rînduri

Maria Șaramet, Piatra-Neamț; *Lenuța J.*, com. Borla; *Fy. S.*, Reșița; *Otilia*, Tîrnăveni. Pentru a vă putea răspunde, vă rugăm comunicați-ne numele și adresele dv. complete.

Paula Puran, București. 1) Pentru Capitala țării noastre, spațiul rezervat rubricii «Orașele patriei» ar fi prea mic. Despre trecutul orașului București există însă numeroase documente — cunoscute publicului atît din exponatele de la Muzeul de istorie a orașului București cît și din numeroasele studii și articole apărute în presă cu prilejul jubileului de acum cîțiva ani al Capitalei noastre (vezi și numerele din «Flacăra» din luna septembrie 1959). 2) Despre Johnny Hallyday ați putut afla ceea ce vă interesează în numărul 45.

Mariana Panait, Constanța; *Mihai Poștaru*, com. Chișoda; *Rodica Alecu*, Slatina. Comunicați-ne dacă v-au satisfăcut răspunsurile noastre publicate în încheierea anchetei «Din nou despre politețea cea de toate zilele» («Flacăra» nr. 45). În ce privește cartea tratînd comportarea în societate, va apărea la începutul anului viitor, la Editura tineretului.

Păun Popeșteanu, București. Am transmis sesizarea dv. organelor de difuzare a presei, care ne-au comunicat că s-au luat măsurile necesare. Vă rugăm să ne confirmați dacă ați primit abonamentul.

Mihaela Iancu, București. Ne pare rău că nu ne arătați motivele pentru care sînteți «oarecum» mulțumită de conținutul revistei «Flacăra» (și, mai ales, ce nu vă mulțumește pe deplin). În ce privește numele actorilor pe care-i propuneți drept primă copertă, au fost luate în evidență. Vă rugăm însă să nu considerați aceasta drept un angajament.

Angela Onofrei, com. Lețcani, rn. Iași. Am luat notă de dorința dv. cu privire la cîntărețul Remo Germani. Nu cunoaștem însă adresa sa, tot așa cum nu cunoaștem și nu furnizăm adrese ale actorilor străini.

cititorii întreabă

creatorul școlii geologice românești

Cititorii IULIA ROȘU din Alexandria și TIBERIU MARTINESCU din Caransebeș vor să afle unele date despre viața și opera științifică a învățatului român Grigore Cobălcescu.

Răspunde prof. univ. dr. docent VICTOR TUFESCU, șef de secție la Institutul de geologie-geografie al Academiei.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea geologia se afla, pe plan mondial, încă în faza începuturilor. Lupta de opinii dintre **plutoniști**, care atribuiau terenurilor o origine vulcanică, și **neptuniști**, care susțineau că ele s-ar fi născut prin sedimentare în apa mărilor, era în toi și dezbina lumea geologilor. În asemenea condiții această știință înainta mai ales prin cercetările legate de scopuri practice: exploatările miniere.

Și în țara noastră cele dintîi cercetări (Hacquet, M. de Hodocin ș.a.) s-au mărginit tot la semnalarea unor minerale utile. Cunoașterea geologică temeinică a terenurilor țării noastre a început prin Gr. Cobălcescu (1831—1892), care a pus bazele geologiei moderne la noi.

După ce-și face studiile la Iași este numit profesor de științe naturale și fizică la liceul din orașul său natal. În 1859 scrie primul manual de geologie apărut în țara noastră («Elemente de geologie pentru clasele gimnaziale»).

După o specializare la Paris, în 1863 e numit profesor de geologie la Universitatea din Iași, unde desfășoară o rodnică activitate didactică și de cercetare.

În domeniul cercetării începe cu calcarele din dealul Repedea de lîngă Iași despre care și publică o primă lucrare în 1862. Colindă apoi dealurile din întreaga Moldovă, din Dobrogea, din Subcarpați etc., cercetînd pretutindeni cu atenție structura pămîntului. Contribuțiile sale sînt astfel destul de variate: «Considerațiuni asupra Dobrogei» (1878), «Cercetări geologice în județul Buzău» (1882), «Depozitele Sarmatice» (1883), «Formatiunea saliferă» (1883), «Tărîmuri oligocene» (1883), «Vulcanii de glod» (1883) și lucrarea sa fundamentală «Studii geologice și paleontologice asupra unor tărîmuri terțiare din unele părți ale României» (1883), apoi «Asupra unor formațiuni terțiare din Moldova» (1883), «Asupra însușirilor geologice ale munților din vestul și nordul Buzăului» (1885), «Observațiuni asupra depozitelor neocomiene din bazinul Dîmbovicioarei» (1889)etc.

Pentru meritele sale științifice este ales în 1887 membru al Academiei Române.

Moartea l-a surprins în seara zilei de 20 mai 1892 pe cînd lucra în laborator. Cădea răpus de inimă, la 61 de ani. Cheltuielile unei înmormîntări modeste au fost suportate de prieteni.

De pe urma lui au rămas nu numai lucrări ce se înscriu printre cele dintîi în geologia românească, dar și contribuții valoroase la cercetarea geologică mondială. Unul dintre elevii lui, celebrul naturalist și explorator Em. Racoviță, a dat unei insule depărtate din ținuturile Antarcticei numele lui Cobălcescu, drept mărturie simbolică a prețuirii pe care i-o poartă urmașii.

identitate între viață și creație . . .

«Aș ruga redacția revistei «Flacăra» să publice un articol dedicat creației pictorului francez Paul Gauguin».

Avram LUPAȘCU, Moinești

Răspunde ANCA ARGHIR, critic de artă.

Biografia lui Paul Gauguin a fost romanțată, oral și tipărit, adesea în dauna veritabilei ei semnificații care-i aceea gravă, a identificării dintre viață și creație.

Născut în 1848 la Paris, într-o familie care înrudește o poetă militantă progresistă (Flora Tristan) cu un cap încoronat al Perului, copilăria și-o petrece la Lima și adolescența pe un vas de marină comercială. De-abia la 25 de ani se așază la Paris, în trai înstărit, cu nevastă, copii și slujbă. Își petrece orele libere ca pictor amator, prețuit de cîțiva prieteni pictori din grupul impresionist, care-l încurajează să-și expună lucrările. La 35 de ani renunță la slujbă, se consacră artei, înfruntă mizeria boemei, singur, căci soția se întoarce în Danemarca sa originară, luîndu-și cu ea copiii. În 1886 Gauguin pleacă în nordul Franței la Pont-Aven, în Bretania. Peste 5 ani pleacă în Tahiti, de unde se întoarce, la răstimpuri, în Franța, pentru cîtă puțină vreme. Moare în 1903 la Atuana, într-o insulă din arhipelagul Marchizelor. Epitaful i-l face, justițiar, o indigenă, strigînd: «Nu mai este omul!», cu o intuiție mai exactă a valorii decît o avea publicul scandalizat de abaterile artistului de la morala curentă.

Iar morala lui Gauguin e identitatea dintre idealul omului și cel al artistului.

Tabloul exprimă ideea și sentimentul, spune el, rostul lui nu-i să dea copia naturii, ci echivalența ei. Intrate în tablou lucrurile își pierd semnificația comună și devin semnele unui limbaj poetic; aceasta e ideea fundamentală a simbolismului în pictură, pe care îl practică Gauguin și discipolii săi, adunați în juru-i la Pont-Aven. Estetica simbolistă comandă modificarea structurală a imaginii. Gauguin renunță la procedeele adecvate picturii de imitație a naturii: perspectiva, volumul, umbra și lumina, consistența pastei. Limbajul i se adaptează celor două dimensiuni ale suprafeței pe care pictează: corpurile spațiale sînt deci proiectate în plan și așezate după criteriul unei elocvențe poetice. Formele se reprezintă prin contur-arabesc iar culoarea, prin rolul afectiv al nuanțelor. Exemplu îi e mai ales arta primitivilor italieni, cu ardenta ei spiritualitate exprimată naiv. Stilul acesta întemeiat pe un proces de abstracție e **sintetismul,** una din premisele artei veacului XX, care îl stimează pe Gauguin ca pe un profet al picturii eliberate de servitutea naturalistă.

Idealul spiritual apare constant și progresiv limpezit în opera lui Gauguin, de la imaginile cu motiv religios de la început și autoportretele care înfățișează un vizionar sever și lucid, pînă la figurile de indigeni care simbolizează o umanitate mai aproape de paradis, prin comuniune cu natura. Chiar și peisajele sale feerice, sugerate de priveliștea exotică a Oceaniei, sînt icoanele unui paradis întrezărit. Un tablou timpuriu ca «Bonjour, monsieur Gauguin» prefigurează în atmosfera lui fericit diurnă exaltarea solară din operele lui cele mai caracteristice, create în ultimul deceniu de viață, în insula sa adoptivă: «Încîntătoarea zi», «De unde venim? Ce sîntem? Încotro mergem?»,«Călăreți pe plajă» etc.

pe scurt

Iancu Munteanu, Timișoara. 1) Mulțumim pentru urări și aprecieri. Am continuat și vom continua să discutăm despre tineret și problemele sale. 2) Pentru a primi cărțile dorite, faceți comanda cuvenită la librăria «Cartea prin poștă», str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12, rn. V.I. Lenin, București. 3) Nu sîntem în măsură să vă furnizăm datele cerute. 4) Despre procesul tehnologic al producției vaselor noastre de pescuit oceanic am scris pe larg în reportajul «Două traulere străbat oceanele» (Flacăra nr. 42 din 17 octombrie 1964).

Corneliu Mihai, Ițcani . 1) Precum ați putut observa între timp în cadrul ciclului «Pe valurile muzicii ușoare», am și scris despre muzica ușoară italiană (în nr. 45 din 5 noiembrie). 2) Nu avem informații cu privire la eventualitatea programării pe ecrane a filmului de care ne întrebați. 3) Întrebarea privitoare la muzica ușoară transmisă prin posturile noastre de radio și televiziune ar fi mai bine s-o adresați direct Radioteleviziunii, str. Nuferilor 62, rn. 16 Februarie.

Mariana I., Tîrgoviște. 1) Și despre orașul dv. o să scriem în cadrul rubricii «Orașele patriei». 2) Actorul care a interpretat rolul lui George în filmul «Coliba unchiului Tom» se numește Thomas Fritsch și este fiul unui cunoscut actor al filmului antebelic: Willy Fritsch. 3) Nu există legături de rudenie între Gérard Philipe și Gérard Barray. 4) Alain Delon a apărut pe coperta noastră în nr. 43 (22 octombrie). 5) Jocuri de cuvinte s-au creat din cele mai vechi epoci ale civilizației umane, iar strămoșul careului de cuvinte încrucișate a apărut în Roma antică. Această ultimă formă de jocuri de cuvinte nu a fost însă dezvoltată pînă în epoca noastră. Jocul de cuvinte încrucișate, în forma sa modernă, a apărut abia în secolul al XX-lea: un gazetar sud-american de origine franceză a publicat primele careuri (înainte de primul război mondial); noua formă de joc de cuvinte a cucerit în scurtă vreme lumea. 6) La prima parte a întrebării citiți răspunsul dat tov. Adina Cristescu în pag. 16. În istoria presei noastre însă mai sînt cunoscute și alte publicații cu același titlu: revista literară «Flacăra» a lui C. Banu, apărută între 1911 și 1923 (cu întreruperi), și revista «Flacăra», organ al Uniunii sindicatelor de artiști, scriitori și ziariști (între 1948 și 1951). 7) Noi am publicat adesea articole și reportaje din viața indienilor americani. Bineînțeles că nu toți indienii trăiesc în rezervații — formă specifică Statelor Unite. Există zeci de familii, grupe și subgrupe de limbi vorbite de acești indieni, dintre care grupa checiua numără 7 000 000 oameni (Peru, Ecuador, Brazilia și parțial în Chile și Argentina). Departe de a fi «sălbatici», cum îi socotiți în mod greșit dv., indienii aparținînd unora dintre grupele ce trăiesc pe teritoriul S.U.A., Mexicului, Perului și Republicii Chile sînt urmașii unor popoare care, la descoperirea Americii de către Columb, întreceau în civilizație, în multe privințe, popoarele Europei occidentale.

V. SILVIAN

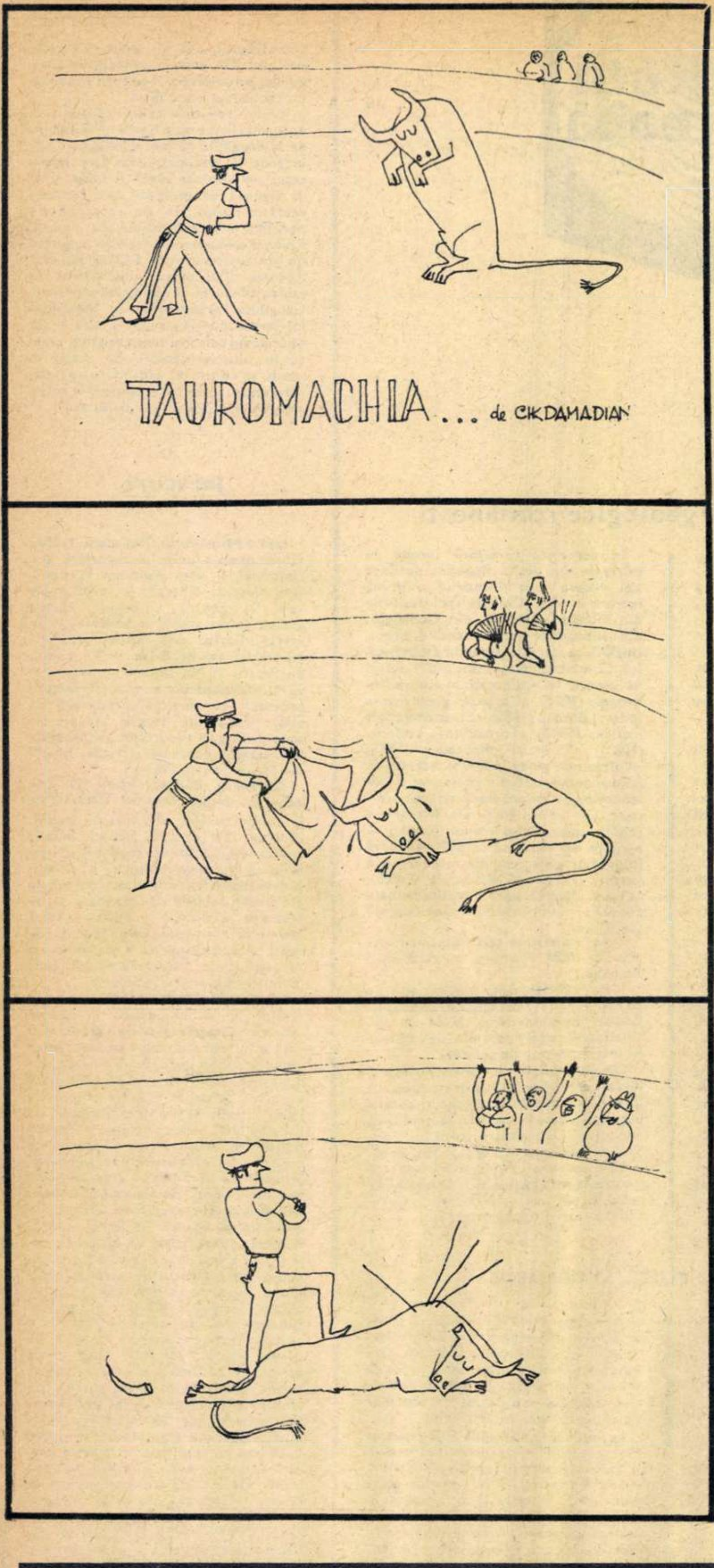

ORAȘELE PATRIEI

BLAJ*)

- **Oraș** raional.
- **Coordonate geografice: 23°55' longitudine estică și 46°10' latitudine nordică.**
- **Numărul locuitorilor: 15 670 (la 1 ianuarie 1966).**

Blajul este așezat la confluența Tîrnavelor. În timpuri străvechi ținutul respectiv a fost locuit de geto-daci (alături de care s-au oprit diferite alte neamuri), fapt atestat de urmele arheologice descoperite în diferite puncte ale orașului.

Documente istorice scrise pomenesc că pe locul acesta era o așezare din secolul al XIII-lea (1271), formată dintr-un conac și cîteva căsuțe modeste ale slujitorilor iobagi.

Conacul și domeniul sînt pomenite la 1395 într-un act de donație acordat drept răsplată pentru merite militare unui erou numit Blasius, de la care localitatea își primește numele de «Blasiu», azi Blaj.

Din șirul celor care au stăpînit Blajul amintim pe Georgiu Bagdi, care și-a clădit în 1535 un castel ce dăinuiește și azi, adăpostind între zidurile sale groase muzeul orașului. După 1660 Blajul ajunge în stăpînirea familiei princiare Apafi I și Apafi II. Ultimul semnează în 1687 tratatul de la Blaj prin care Transilvania trece în stăpînirea Austriei. Tot prin acest act domeniul Blajului intră sub stăpînirea curții imperiale din Viena, care la 1737 îl donează episcopiei române unite din Transilvania. Episcopul de atunci, Inocențiu Micu, își mută reședința la Blaj, schițează planurile orașului, și-i pune temelia prin clădirea mănăstirii și bisericii catedrale, azi monumente istorice.

În chiliile austere ale mănăstirii, terminată la 1747, se așază primii călugări și primii dascăli ai școlilor: Grigorie Maior, Silvestru Caliani și Gheronte Cotorea. Tot în această clădire se deschid la 11 octombrie 1754 primele școli românești sistematice de la noi din țară, care — după cum scrie N. Iorga — «au deschis largi orizonturi cugetării neamului».

De pe băncile acestor școli au ieșit cărturari ai maselor populare din Transilvania, Moldova și Muntenia. Din lungul șir al acestor cărturari amintim doar pe Gh. Șincai, Samuil Micu, Petru Maior, S. Bărnuțiu, G. Barițiu, Aron Pumnul, Papiu-Ilarian, Andrei și Iacob Mureșianu și alții.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și prima parte a secolului al XIX-lea, la Blaj, cei mai însemnați reprezentanți ai Școlii ardelene și-au dus o bună parte din activitatea lor închinată ridicării poporului la lupta pentru înlăturarea iobăgiei, asupririi sociale și naționale. Tot aici și-au conceput și scris o parte din operele lor istorice și filologice: Timotei Cipariu, Ioan Micu Moldovan, Ioan Rusu, Aug. Bunea și alții, continuînd activitatea începută de corifeii Școlii ardelene.

O bună parte din evenimentele anului revoluționar 1848 se leagă de Blaj, unde în piața din fața catedralei și pe cîmpul din apropierea orașului s-a desfășurat, în zilele din mijlocul lui mai 1848, măreața adunare a celor peste 40 000 țărani, cărturari și tîrgoveți din Transilvania. Pe acest cîmp, numit de atunci Cîmpul Libertății, s-a cerut desființarea iobăgiei, viață socială și națională liberă. La adunarea de pe Cîmpul Libertății au participat și revoluționari moldoveni și munteni, ca un simbol al unității poporului nostru și al luptei pentru libertate socială și politică. Amintim pe: Alecu Russo, V. Alecsandri, Al. Ioan Cuza, Gh. Sion, Costache Negri și alții.

Cu prilejul împlinirii a 110 ani de la revoluția din 1848, prin grija partidului și a organelor de stat, s-a ridicat pe Cîmpul Libertății un măreț obelisc. Placa de marmură de pe el are următorul text: «Acest monument s-a ridicat în anii puterii populare în amintirea celor peste 40 000 țărani iobagi din Transilvania care la 3/15 mai 1848 s-au adunat pe această cîmpie pentru a-și revendica drepturile sociale și naționale». Tot cu acest prilej s-au așezat plăci comemorative pe casele în care au locuit și și-au desfășurat prodigioasa activitate Gh. Șincai, T. Cipariu, Iacob Mureșianu, precum și pe zidurile clădirii în care s-a deschis școala de obște «deschisă tuturor și de toate vîrstele pentru a se deprinde în cetanie, cîntare și scrisoare, nici o plată de la ucenici așteptîndu-se», precum glăsuiește textul de pe placa respectivă.

La Blaj, în 1911 s-au desfășurat serbările jubiliare ale societății culturale «Astra» la care au participat: I.L. Caragiale, G. Coșbuc, St. O. Iosif, N. Iorga, Oct. Goga, Emil Isac și alții. Tot în cadrul acestor serbări de pe Cîmpul Libertății s-a ridicat cu avionul, în freamătul și uralele a peste 30 000 privitori, tînărul inginer Aurel Vlaicu, cu aparatul construit de el.

Blajul, în anii regimului nostru democrat popular, cunoaște o importantă și multilaterală dezvoltare.

În apropiere de Cîmpul Libertății s-a ridicat în anii șesenalului un modern combinat pentru industrializarea lemnului, care produce în cele patru unități ale sale: placaj, materiale fibrolemnoase, mobilă și binale.

Alături de căsuțele și casele modeste ale vechiului Blaj s-au construit șiruri de blocuri cu sute de apartamente, cu confort modern, pentru oamenii muncii.

Lucrările gospodărești și edilitare executate după 23 August 1944, ca pavarea străzilor, modernizarea drumurilor, amenajarea parcurilor și zonelor verzi, aprovizionarea cu apă potabilă în măsură suficientă, lucrări importante pentru iluminatul public și particular, au schimbat aproape cu totul înfățișarea orașului de la confluența Tîrnavelor. În același timp, Stațiunea hortiviticolă din Blaj desfășoară o intensă activitate de cercetare, studiu și experiență pentru dezvoltarea pe baze științifice a sectorului hortiviticol din podgoriile bazinului Tîrnavelor. Produsele stațiunii: vinuri, șampanie, fructe, legume și struguri sînt deosebit de apreciate la expozițiile din țară și de peste hotare.

Pompei BÂRLEA
directorul Muzeului Blaj

---

*) *Istoricul Blajului a fost cerut de cititorul Valeriu Bora din comuna Șibot, rn. Orăștie.*

POVESTEA VORBEI: RUDELE PLUMBULUI

Nu despre **a plumbui, plumbuit, plumburiu** sau **plumbifer** vom vorbi astăzi, ci despre cuvinte a căror legătură cu **plumbul** e vizibilă numai pentru un ochi de filolog.

Cariile dentare se astupă cu un amalgam în care poate intra și plumbul; indiferent de compoziția chimică a materialului folosit de dentist, lucrarea se numește **plombă.** Cuvîntul acesta nu e asociat de vorbitorii limbii române cu noțiunea de «plumb», ci cu ideea de «astupare, umplere a unui gol». Dovada că această interpretare e corectă ne-o dă faptul că în ultima vreme sînt denumite tot **plombe** blocurile construite pe spațiile rămase libere într-un șir de imobile. Prin completarea acestor locuri, arhitecții spun că **plombează** un bulevard.

În latinește, de la substantivul **plumbum,** numele metalului, s-a format verbul **plumbicare** (= a cădea ca plumbul), devenit în franceză **plonger** (în românește a **plonja).** De firul unditelor pescarii prindeau o bucățică de plumb. Cineva care **plonjează** se afundă în apă aproape perpendicular, ca firul undiței tras de **plumb.** Prin intermediul acestei comparații, ajungem de la **plumb** la **plonjoane**, deși de la «metal» pînă la «săritură în apă» e foarte mult.

Un zid e solid dacă e perfect perpendicular, adică paralel cu direcția firului cu **plumb**. Era de așteptat ca noțiunea de **perpendicular** să se exprime cu ajutorul cuvîntului **plumb**: în franceză à **plomb.** Direcția verticală a zidului a servit, în aceeași limbă, ca metaforă pentru exprimarea ideii de soliditate, «siguranță», și așa am ajuns să vorbim despre **persoane cu aplomb,** despre **actori care joacă cu mult aplomb.** Mai e nevoie să subliniem distanța semantică dintre **plumb** și **aplomb**?

Sorin STATI

TOT DESPRE CRONOFAGI

Din toate colţurile ţării ne-au sosit numeroase scrisori conţinînd referiri a acei pe care în nr. 42 al revistei noastre i-am numit cronofagi. Fie că folosesc tonalităţi patetice sau ironice, mai calme sau mai puţin calme, fie că sînt semnate de tineri sau de oameni mai în vîrstă, aceste scrisori (minus una singură, despre care vom vorbi la sfîrşit) exprimă totala adeziune a corespondenţilor la opiniile exprimate în revista noastră.

Impresionează de-a dreptul ecoul stîrnit de foileton în rîndurile unor mame şi profesoare din Botoşani, în numele cărora semnează *Elena Marinescu*. Iată cîteva extrase din lunga scrisoare primită:

«Se cheltuiesc miliarde pentru instruirea şi formarea tinerilor noştri; li se pun la dispoziţie confort şi belşug, într-atît încît se poate spune că sînt nişte răsfăţaţi. Marea majoritate ştiu să răspundă acestei situaţii. Unii însă, nu...

Oare aceşti cronofagi, aceşti pierde-vară, lipsiţi de spirit de ordine, de bun-simţ, de hărnicie şi morală, nu-şi dau seama că n-au altă cale de ales decît aceea pe care a ales-o majoritatea tineretului nostru?...

Se spune în articolul dv., şi e adevărat, că nu-s mulţi, că nu-i întîlneşti la tot pasul şi ca atare că nu reprezintă un pericol public. Şi se conchide: dar prezenţa lor jenează bunul-simţ. Iar noi am adăuga: şi contagiază...

Ion Albu din Deva, tată a trei copii, îi califică pe incriminaţii cronofagi drept «*figuri triste*» şi încearcă să-i identifice pe străzile Devei:

«...Ei sînt aceia care te împiedică să intri cînd şi cînd cu soţia sau cu fiica ta într-un local public, care te fac s-o opreşti pe fiica ta să umble pe stradă chiar în toiul zilei, ei sînt aceia pe care eu i-aş numi adevărate deşeuri ale societăţii...»

Acelaşi ton şi aceleaşi reproşuri aflăm şi în scrisoarea lui *Gheorghe Axente din Rîmnicu Sărat:*

«Rîndurile publicate de dv. trebuie să fie un semnal de alarmă şi să contribuie la o transformare a acestor elemente cu apucături nesănătoase, aflate în contradicţie flagrantă cu esenţa orînduirii noastre socialiste... Comportarea, ţinuta şi apucăturile acestor tineri, care sfidează strădaniile tuturor, trebuie să fie îndreptate».

Ion Ardeleanu din București ne scrie: *«Foarte bine! Oricît de puţine ar fi, aceste secături trebuie să se afle în atenţia noastră»*. Iar *Dolores Oprişan*, din *Tulcea*, în vîrstă de 15 ani, îşi începe astfel scrisoarea: *«În primul rînd ţin să salut cu simpatie iniţiativa de înfierare a pletoşilor indecenţi de pe bulevarde şi de readucere în rîndurile societăţii noastre a unor tineri pur şi simplu rătăciţi».*

Exprimîndu-şi satisfacţia faţă de publicarea «Cronofagilor» (*«Chiar intenţionam să vă cer să scrieţi despre acest lucru»*), considerînd că *«bretonul exagerat, ţigara, favoriţii, pantalonii charleston, cămăşile în culori ţipătoare etc.»* nu pot fi idealurile unui adevărat tînăr al zilelor noastre, *Florentina Groşu din Galaţi* ne face apoi o destăinuire pe care o încredinţăm tiparului, tocmai pentru că o găsim perfect îndreptăţită. Iat-o:

«Dar cum s-a prezentat la Festivalul de la Mamaia cîntăreţul Aurelian Andreescu? Cu nişte pantaloni ca o fustă, cu o haină ca un pardesiu şi cu nişte favoriţi care îi acopereau aproape toată faţa! La mine se aflau în vizită nişte tineri, la televizor, şi i-am auzit spunînd: «Dacă Aurelian Andreescu se îmbracă aşa înseamnă că asta e moda şi atunci să ne îmbrăcăm şi noi!» Desigur, veţi spune dv., ar fi avut şi alte modele de urmat.Constantin Drăghici, de pildă, era îmbrăcat foarte frumos şi decent. Dar nu uitaţi: needucat din acest punct de vedere, tînărul dezorientat se îndreaptă către extravaganţă». Aveţi dreptate, tovarăşă Grosu, îi vom comunica lui Aurelian Andreescu părerea dv.

Iar *Florea Albu din Iaşi* scrie: *«Cei care au citit „Cronofagii" trebuie să înţeleagă ce e bunul-simţ, respectul faţă de semenul său, civilizaţia».*

Dar printre numeroasele scrisori primite la redacţie, prin care bulevardişti de tot soiul sînt înfieraţi, apare şi o voce singulară: a lui *Constantin Berca din comuna Plopeni, raionul Negru Vodă, regiunea Dobrogea*. Într-o limbă şi gîndire ciudate, autorul scrisorii combate părerile exprimate în «Cronofagii» şi nu vede nimic criticabil în fotografiile publicate. El consideră că «moda» coafurilor de troglodit, a puloverelor purtate direct pe corp şi altele de acest fel sînt pe gustul «marii majorităţi» a tineretului nostru.

Opinia acestui corespondent este însă infirmată de părerile exprimate în numeroasele scrisori pe care le-am primit, precum şi de comportarea corespunzătoare a marii majorităţi a tineretului nostru ce-şi găseşte în studiu şi în muncă preocupările esenţiale.

Bazil DUNĂREANU

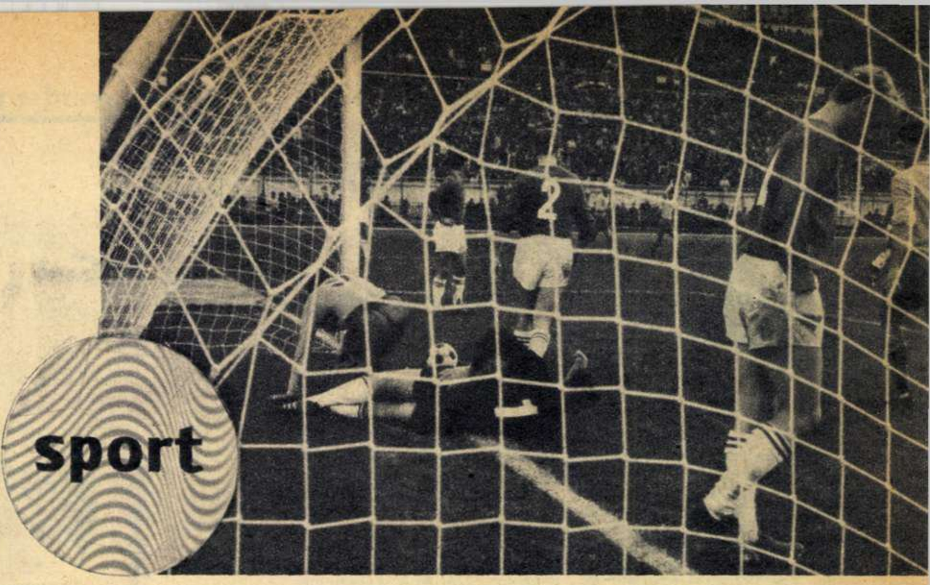

Una din fazele dramatice — finalizată cu un gol — din recenta întîlnire a reprezentativei noastre de fotbal cu formaţia elveţiană.

FOTBALUL ROMÂNESC
de la liverpool la addis abeba

Lucrurile nu s-au petrecut fireşte ca în tableta plină de umor a maestrului Arghezi care evocă o debarcare de acum 50 de ani a unor matrozi români pe malurile Tamisei, unde, pătrunzînd într-un local de noapte, au fost nevoiţi să dea lecţii de box nu tocmai ortodox colegilor lor britanici. Nu, de astă dată alţi marinari români se aflau la Liverpool, aşezaţi cuminte în tribunele stadionului Anfield. Printre cei 44 364 de spectatori, peste vacarmul asurzitor şi într-un duel inegal cu galeria locală, glasurile membrilor echipajului motonavei «Tg. Mureş» — aflată de cîteva zile în port — s-au făcut auzite: «Hai Petrolul!» Se înţelege de la sine ce a însemnat această insolită încurajare pentru fotbaliştii ploieşteni, aflaţi la mii de kilometri de patrie.

Jocul întîmplării ar fi putut repeta această scenă inedită în numeroase oraşe ale lumii, datorită excepţionalului sezon internaţional de toamnă în care s-a angrenat fotbalul românesc. Numele jucătorilor noştri au fost silabisite în ultima lună nu numai la Liverpool, ci şi la Sevilla şi Toulouse, la Opole şi la Strasbourg, la Istanbul, la Bruxelles şi la Sofia, iar pînă la sfîrşitul anului este vreme să fie cunoscute şi la Neapole şi Nicosia, la Tel Aviv şi la Addis Abeba. Fără a mai pomeni de echipele franceze, bulgare, iugoslave sau din R.D.G., care ne-au vizitat tot în răstimpul ultimei luni.

Circulaţia aceasta intensă, cu aspect turistic, dar de esenţă fotbalistică, are semnificaţii mai largi. De la rarele meciuri internaţionale de altădată, s-a ajuns la un calendar încărcat, care pe harta europeană a Federaţiei internaţionale de fotbal trebuie să arate ca un păienjeniş dens, concurînd reţelele de comunicaţii ale companiilor aeriene. Patru mari competiţii cheamă echipele continentale la o activitate itinerantă fără reflux: «Campionatul Europei» (rezervat echipelor naţionale), «Cupa campionilor europeni», «Cupa cîştigătorilor de cupe» şi «Cupa oraşelor-tîrguri». Meciurile tur-retur (în care fiecărei echipe îi revine rolul de gazdă) sînt completate cu jocuri — tot internaţionale — de pregătire, de antrenament.

De aci se naşte un trafic sportiv profitabil pe toate planurile. Jucătorii revin acasă nu numai cu sticle de vin de Malaga sau cu brelocuri-miniatură după Turnul Eiffel, ci şi cu un bagaj cultural sporit de imaginile frecventate. Catedrala cu vitralii din Strasbourg sau Alcazarul de pe malurile Guadalquivirului — nu vor mai fi pentru ei plăsmuiri vagi, adesea cu totul necunoscute.

Pe de altă parte, prezenţa concomitentă sau succesivă pe atîtea stadioane străine este şi o chestiune de prestigiu. Pe stadionul «Ramon Sanchez Pizjuan» 36 000 de andaluzi, dezamăgiţi de eşecul echipei favorite, au aplaudat totuşi pe cei 11 tineri argeşeni, iar ziarul spaniol *A.B.C.* scria: «Dinamo-Piteşti ne-a plăcut prin exemplara sa sportivitate». Aprecierile se reîntîlnesc în *The Times:* «Românii au fost corecti, sportivi, inteligenţi tehnicieni» sau în *l'Equipe* (Paris): «Românii au surprins prin calitatea jocului pe care l-au produs pe stadionul Meinau». Urmarea: aceleaşi echipe (vizitate de formaţiile noastre), cînd au venit în România, au fost însoţite de numeroşi ziarişti, a căror curiozitate stîrnită cerea confirmări. Au venit trimişi speciali de la *France-Football*, *Daily Mail*, *La Tribune de Genève*, *Les Dernières Nouvelles d'Alsace* etc. Cel de-al treilea joc, decisiv, dintre Petrolul şi Liverpool, disputat pe stadionul «Haysel» din Bruxelles a fost parţial retransmis de televiziunea italiană şi de cea franceză. Interesul pentru fotbal a trecut şi dincolo de cercurile gazetăreşti. Liderul partidului liberal din Marea Britanie, Jo Grimond, în vizită în ţara noastră, n-a ezitat să cheltuiască o jumătate de zi din programul său, deplasîndu-se la Ploieşti să vadă meciul Petrolul-Liverpool, deşi oraşul englezesc nu este nici măcar fieful său electoral. Ca orice *fan* (suporter pasionat), Jo Grimond a constatat că fotbalul e la fel peste tot: pasionant şi pasionat. Aluzia sa privea şi lipsa de *fair-play* a unora din ţara celor care au născocit expresia şi ale căror nume se pretau la calambururi. Dintre jucătorii englezi care au evoluat la Ploieşti: St. John nu e de loc un sfînt scoţian, Yeats nu e fin ca poetul, iar Strong şi-a schimbat porecla în renume (*strong* în limba engleză înseamnă şi brutal).

Debutul victorios al echipei României care a învins în Campionatul Europei formaţia Elveţiei; performanţa echipei Dinamo-Piteşti, care s-a calificat în turul III al «Cupei oraşelor-tîrguri», eliminînd echipe de prestigiu ca F.C. Sevilla şi F.C. Toulouse; performanţa echipei Petrolul-Ploieşti, care a pus la grea încercare, timp de 270 de minute de joc, adică în trei meciuri consecutive, campioana Angliei (F.C. Liverpool) — performanţele acestea ţin de latura strictă sportivă. Nădăjduim să le putem adăuga veşti bune de la confruntările viitoare din campionatul european inter-ţări. Dar, dincolo de rezultate, de succese sau de înfrîngeri pasagere, ni se par mai importante relaţiile internaţionale ce se stabilesc cu aceste prilejuri şi care l-au făcut pe Max Urbini, redactor la *France-Football*, să ne declare: «Niciodată, poate, n-aş fi aflat ce ţară frumoasă aveţi, dacă n-aş fi venit să văd acest meci la Bucureşti!»

Victor BĂNCIULESCU

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE: OPTICĂ

ORIZONTAL: 1) Dispozitiv optic... la purtător — Umplut... ochi. 2) Funcţie tematică — Cu ochi şi cu sprîncene (fem. pl.). 3) Prilej de a lua linia de ochire — Privesc în jur cu optica celui experimentat (fig.) — Argint. 4) Poet ardelean — Ochitor. 5) Cete! — Ornament arhitectural — Piedică în calea luminii solare (pl.). 6) Vas sanguin — Prefix. 7) «Ochiul boului» sau «Ochiul lupului» — Ochi de lanţ — Zile la romani. 8) Dintr-o privire! — Notă muzicală — Produs cosmetic — Pană de despicat. 9) Mişcări de vibraţie — Orificii ale pielii — Industria optică română. 10) Zăpadă — Îţi ia ochii! 11) Comasat — Piesă de şah. 12) Eugen Simion — Ţinut în Grecia antică — Traiectorie luminoasă. 13) Piele de viţel — Verbul luminiţei de-abia întrezărite. 14) Temperatură scăzută — În acest moment — Culoarea feţei. 15) A evita — Luat pe sprînceană! (pl.) 16) Nu sînt ale tale — Dînsele — Se pot vedea... şi în soare. 17) Culoarea ochiului — Fir — La vedere! 18) Îmbujorare — Lac vulcanic în Carpaţi. 19) Caut — Cinema... la domiciliu. 20) Întărîtat — Te face să priveşti cu ochii mari...

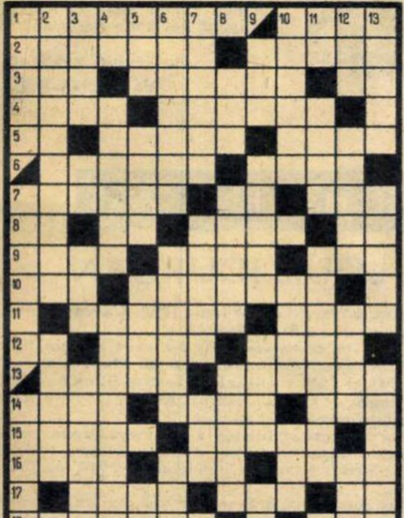

VERTICAL: 1) Referitor la vedere — Deasupra ochilor — A ochi. 2) Parte a ochiului care are aspectul unei lentile transparente biconvexe (pl.) — Aştri — Interjecţie. 3) Ceartă (reg.) — Caro! — Decagram — Medici de ochi. 4) Epocă — Piesă din dispozitivul de ochire al puştii — Revizuirea unui text scris. 5) Devine limpede! — A solicita — Instrument optic — Priveşte! 6) Înfăţişare — Lumina ochiului — Iubeşte frumosul. 7) Membrană sensibilă la lumină, pe care se formează imaginea vizuală — Punct în care converg razele de lumină — Poartă ochelari... deveniţi proverbiali — Aluminiu. 8) Aliment lactat — Perceput cu ochii — Pipă — Pronume. 9) Curent (abr.) — Săltat — Potrivire la sfîrşitul versurilor (pl.) — Conducte. 10) Suită de vederi — Lipsit de transparenţă — În spaţiu! — Glod. 11) Luna! — Stele cu lumină proprie — Ansamblu de culori care apar la suprafaţa unor cristale datorită fenomenelor de interferenţă — Astăzi. 12) Cureluşă — Are un ochi... magic — Orătănii — Voce în cor. 13) Ochi... ca murele — Atrage privirile telespectatorilor — Timpul cînd... se fac ochii mici!

Ion PASCAL

Cuvinte mai puţin cunoscute: ACANT, EPIR, HIRA, DAG, OARE.

despre anna karenina

- corespondență din moscova -

- CU REGIZORUL

ALEXANDR ZARKHI

- CU ACTRIȚA

TATIANA SAMOILOVA

Zarkhi și Anna Karenina. Iată o asociere care generează de la început curiozitatea iubitorului de film pentru care numele regizorului sovietic, alături de cel al lui Heifeț, e asociat de realizări clasice ca «Vîntul în față», din epoca filmului mut, sau, mai tîrziu, «Deputatul de Baltica» și «Membru al guvernului». Sub semnul acestor curiozități debutează și convorbirea noastră.

— De ce și cum v-ați apropiat de Anna Karenina?

Zarkhi vorbește rar, formulînd cu grijă gînduri care îl frămîntă, vizibil, de mult.

— Trebuie să încep prin a vă mărturisi că mi-am pus și eu întrebarea — și nu o singură dată. De ce Tolstoi și de ce Anna Karenina? Mi se pare că Anna Karenina poate — scuzați-mi formularea didacticistă și prozaică — poate, zic, juca un oarecare rol în educația morală a oamenilor de astăzi. Mi se pare, cu alte cuvinte, că ea este actuală. Pentru că se poate observa acum în lume, și mă gîndesc cu îngrijorare că și în artă, un proces ciudat, de neînțeles, care duce la primitivizarea unuia din sentimentele cele mai profund umane; mă gîndesc la iubire. Cred că iubirea este cea mai înaltă emanație, creație, dacă vreți, a sufletului uman. Mă întristează tendințele de a o transforma în «simț erotic», de a o reduce la instinct. E nevoie, poate, de o «reconsiderare» a iubirii, a înălțimilor la care pot ajunge oamenii prin ea, a optimismului și a tragismului ei. Eu aparțin unei generații care crede că omenirea are nevoie de iubire. Nu voi fi original spunînd că «Anna Karenina» este una din marile capodopere ale literaturii universale, închinate dragostei. Nu știu ce personaj feminin poate fi așezat alături de Anna ca întrupare a nevoii de iubire, a idealului uman de iubire. Acum cîtva timp, în Ceylon — și nu în capitală, ci într-un orășel provincial — am avut o întîlnire cu spectatorii. Cînd le-am spus că lucrez la «Anna Karenina», în sală s-a produs rumoare. Oamenii cunoșteau cartea și interesul lor venea fără îndoială din faptul că ea le era un lucru drag și apropiat.

De ce? De ce și de unde ecoul universal pe care-l are pînă astăzi romanul lui Tolstoi? Tolstoi a scris romanul în plină putere, în plină bărbăție, la 40 de ani. Anna a căpătat trăsăturile idealului său. Ea este femeia așa cum poate s-o viseze numai un bărbat. Femeile se vor și ele așa, visează și ele să fie așa, iar bărbații vor să întîlnească o Anna. Veți înțelege frămîntările mele: nu e ușor să te apropii de Anna Karenina în felul acesta.

— Sarcina nu vă e de loc ușurată nici de multele încercări anterioare de a da viață cinematografică Annei. Personal eu nu cred în Karenina-Greta Garbo. Karenina are trăsături specifice, care o fixează geografic în Rusia și cred că alegerea Samoilovei este din acest punct de vedere foarte bună.

— Adevărat, spune Zarkhi cu un imperceptibil zîmbet ironic în colțul buzelor. Am însă impresia că aprobarea lui e politicoasă și atît. Spune după o pauză: Karenina e rusoaică, dar Tolstoi a înzestrat-o cu trăsături care o fac «femeie» în general. Dacă e să vorbim despre caractere, atunci eroii lui Ostrovski sînt ruși. Și ai lui Dostoevski, dacă vreți. Dar Anna este Femeia, femeia ca forță, ca vis. Tolstoi nu spune nicăieri «Karenina este femeia rusă». Deși utilizează în descrierea ei cîteva zeci de adjective.

Zarkhi se plimbă prin cameră și enumeră rar, subliniat, căutînd mereu diferențele de subtilitate, adjective după adjective. Le asociază, citează formulări din Tolstoi, fraze întregi. Apoi reia:

— Anna depășește specificul rusesc, e universală. Sophia Loren a declarat că ar vrea s-o interpreteze — și e gata să joace rolul Annei. Și Liz Taylor, și Marina Vlady. Zeci de mari actrițe vor să joace pe Anna și eu cred că pot să o facă.

Iar alegerea Samoilovei... Zarkhi zîmbește iar: am primit zeci de scrisori care nu sînt de acord cu alegerea mea. Totul e deci destul de relativ în acest domeniu. Eu am ales-o pe Samoilova pentru că ea are o sensibilitate modernă, contemporană, apropiată de felul cum văd eu rolul. De altfel, criterii asemănătoare m-au condus și în distribuirea altor roluri. În film vor juca și «neactori», ca dansatoarea Maia Plisețkaia sau regizorul Basov.

Îl rog să-mi mijlocească o întîlnire cu această Anna ideală. Mă roagă să încerc singur și-mi explică:

— E foarte ocupată. Muncește enorm... Și are groază de ziariști.

M-am descurcat cu ajutorul binevoitor al colegilor moscoviți. Sunăm și ne deschide Samoilova. Prima decepție: Samoilova reală nu e frumoasă. E mică. se mișcă de-a dreptul stîngaci, pare în general foarte neîndemînatică. Discuția se angajează destul de greu. Mărturisește că «aversiunea» față de ziariști îi vine de la întrebările stupide care i se pun de obicei, ca «stea», și care adesea n-au legătură cu viața ei artistică, singura care o interesează.

— Dacă ne-ai acceptat, va trebui totuși să ne răspunzi la întrebări, Tatiana Evghenevna. Care e preocuparea cea mai actuală în legătură cu rolul Annei?

— Sînt neliniștită, frămîntată de mersul filmărilor. S-ar putea ca acest lucru să vă pară ciudat. De trei ani acest rol e singura mea preocupare. Au trecut trei ani de muncă concretă la Anna Karenina; muncă pe scenariu, pe scenariul literar. Zeci de întrebări legate de atmosfera epocii și de ecoul contemporan pe care trebuie să-l găsească povestea Annei și-au aflat treptat răspunsurile. A fost o muncă titanică, de care e greu să vă dați seama. Fără obișnuitele «găselnițe» spontane ale muncii pe platou: «Gata? Am găsit!» În cazul Annei, totul a fost «găsit» după o profundă judecată, după o trudnică căutare. Ce n-am găsit încă? Adevărul operei tolstoiene îmi e clar. Cred însă că n-am găsit mijloacele artistice de a-l traduce exact în limbaj cinematografic.

Un nou chip al Annei Karenina.

Regizorul Alexandr Zarkhi și-a pus semnătura pe una din fotografiile de lucru trimise revistei noastre.

Samoilova vorbește cu convingere, răspunzînd unor preocupări pe care le simți puternice, aproape dureroase. Iluminată, fața ei capătă treptat trăsăturile cunoscute din filme. Mîinile mari devin deosebit de expresive. Încep să înțeleg în ce constă forța ei.

— Am o reprezentare exactă a acelei epoci, continuă Samoilova. Știu exact, pînă la amănunt, datele vieții lui Tolstoi în perioada cînd a conceput și scris cartea. Descrierea lui Vronski, casa lui Karenin, plimbarea Annei, culoarea și nuanțele de culoare ale cutărui sau cutărui cadru de natură... Toate componentele pentru ca o întîmplare sau alta să devină artă există în această «bază materială» a povestirii. Și recuzita sau decorul au fost gîndite, în amănunt, cu acest scop. Scaunul acesta în cadru este necesar și e parte din povestire. Spectatorul nu pipăie însă scaunul. Obiectul se judecă doar ca gînd, ca intenție artistică. Asta e și problema mea ca interpretă: aș vrea ca fiecare gest și fiecare mișcare să nască artă, să traducă emoțional niște gînduri. Aș vrea să pot transmite, fără rezerve, tot ceea ce simt eu că trebuie să fie Anna. M-am gîndit mult la ceea ce ar însemna «limbaj modern» în arta mea interpretativă. Arta se dezvoltă, se mișcă, are cîteodată, ca vulcanii, erupții. Oamenii caută căi noi, nu vor să repete soluții vechi, nu vor să bată aceleași drumuri. Sînt convinsă că arta trebuie să rămînă un lucru înălțător și că nu ai dreptul să te ocupi de ea decît cu interes, cu fantezie, cu tărie. Ca să ajungă la oameni, ea trebuie să devină o problemă personală a ta. Chiar dacă e vorba de un vechi monument ca «Anna Karenina»... Nu știu nimic despre talentul meu. Știu numai că ceea ce fac mă satisface, mă bucură și simt că e neapărat nevoie s-o fac. Vreau să dărui totul spectatorului. Acesta este egoismul meu.

Și ca pentru ea: dar acest egoism mă privește, la urma urmei.

— Iată și o întrebare de gazetar antipatic: vă e frică de public?

Zîmbește. Și,după un moment de meditație, recunoaste:

— Da! Mi-e frică de public. De fapt mi-e teamă de mine, de neizbutirea mea.

La întoarcere, o conducem spre centrul Moscovei. E seara tîrziu, întuneric. Șoferul taxiului a recunoscut-o însă. După ce coboară întreabă:

— Era Samoilova? Să vedem ce o să facă din Karenina.

Samoilova are motive să se teamă. Foarte mulți oameni o așteaptă pe Anna Karenina.

Interviuri realizate de Adrian RIZA

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

LOUIS JOURDAN

S-a născut la Marsilia la 19 iunie 1919. A urmat cursurile de teatru ale lui Rene Simon.

Primul rol în cinematografie l-a avut într-un film rămas neterminat — Corsarul **— al lui Marc Allégret.**

Între 1941 și 1943 turnează în Franța filmele: Prima întîlnire **(regia — Henri Decoin),** Arleziana, Felicia Nanteuil, Micuțele de pe cheiul cu flori.

În anul următor se stabilește la Hollywood unde apare în filmele: Procesul Paradino, Madame Bovary, Pasărea paradisului, Scrisoare de la o necunoscută **(1948, cu Joan Fontaine).**

În 1952 se reintoarce în Franța. Filme mai importante de după această perioadă: Mireasa este foarte frumoasă **(1955, cu Brigitte Bardot),**Gigi **(1958, cu Leslie Caron),** Can-Can **(1959, cu Shirley Mac Laine),** Contele de Monte Cristo **(1961, cu Yvonne Furneaux),**Mathias Sandorf, Hotel Internațional **(1963),** Sultanii **(1965, cu Gina Lollobrigida).**

DORIŢI O APROVIZIONARE RAPIDĂ ŞI VARIATĂ

alimentara
autoservire

Magazinul general cu autoservire din şos. Mihai Bravu 95-105

Magazinul cu autoservire din str. Matei Voievod

VIZITAŢI

cu încredere magazinele cu autoservire ale O.C.L.-Alimentara, raionul 23 August, din:

Mihai Bravu 10
Mihai Bravu 90
Mihai Bravu 95-105
Matei Voievod (Complex 1)
Moşilor 131
Moşilor 291
Matei Voievod 2 (Austrului)
Halele centrale Obor
Ziduri Moşi
Pantelimon 40
Pantelimon 244
Pantelimon 344
Complex A 7 Titan
Complex A 8 Titan

În magazinele noastre găsiţi un bogat sortiment de produse de băcănie, cafea, dulciuri, mezeluri-brînzeturi-lactate, carne, pîine etc.

Magazinul cu autoservire din str. Ziduri Moşi 1

cadran internaţional

Puternicul avînt de muncă cu care poporul bulgar a întîmpinat cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar s-a materializat în succesele obţinute pe frontul construcţiei socialiste, în noile obiective intrate în funcţiune în aceste zile. Printre ele se află şi oţelăria din oraşul Plevna — cea mai mare uzină de acest fel din R.P. Bulgaria.

cînd smith caută arme la ... londra!

Recent, firma londoneză «D. William Turp» care se ocupă de 12 ani cu comerţul de arme a primit o comandă importantă din partea societăţii portugheze «Norte Importadore». Era vorba de o tranzacţie fabuloasă, în sumă de peste 3 000 000 lire sterline, care prevedea echiparea completă a 5 000 de militari. Importatorii din Lisabona solicitau puşti automate şi pistoale, tunuri de cîmp şi maşini blindate, aparatură radiofonică militară şi mortiere, tancuri şi muniţii de toate tipurile. În afara plăţii integrale, maiorului Turp i se oferea şi un «comision» personal de 50 000 de lire. Era vorba de o afacere de mari proporţii, care ar fi surîs oricărui angrosist de arme din Occident.

Firma portugheză a pretins că armele sînt destinate Pakistanului. Explicaţia, vădit cusută cu aţă albă, n-a fost crezută de funcţionarii firmei londoneze care şi-au dat seama că, în realitate, era o comandă destinată înarmării forţelor armate ale regimului rasist rhodesian. Or, în acest domeniu, există un embargo instituit de guvernul britanic. Puşi în faţa unor întrebări precise, fraţii Jose şi Luis Zoio, proprietarii firmei «Norte Importadore», au recunoscut că era vorba, într-adevăr, de o comandă destinată să fie expediată la Salisbury. Ei au declarat că se bucură de sprijinul deplin al guvernului portughez, care s-a angajat să faciliteze transportarea armelor, în secret, spre Rhodesia.

Nu se cunosc cu precizie evenimentele care au determinat pe maiorul Turp să informeze despre această «comandă» Ministerul Apărării al Marii Britanii şi, apoi, pe reprezentanţii presei londoneze. Săptămînalul vest-german «Vorwärts» consideră că această hotărîre a fost luată după ce în capitala britanică au «transpirat» unele ştiri privind originile respectivei comenzi. Semnificativă este însă îndrăzneala lui Smith, care nu s-a sfiit ca, în ciuda embargoului oficial instituit de guvernul britanic asupra comerţului cu Rhodesia, să solicite arme chiar la... Londra. Poate că acest «curaj» deosebit a fost determinat tocmai de numeroasele «găuri» existente în embargoul britanic, lucru demonstrat de numeroasele tranzacţii încheiate, prin persoane interpuse, de oamenii de afaceri englezi şi rhodesieni. Un exemplu recent în acest sens îl constituie cumpărarea de tutun rhodesian de către mai mulţi fabricanţi britanici.

Oricum, eşecul tranzacţiei solicitate firmei «D. William Turp» nu l-a descurajat pe Ian Smith. «Vorwärts» informează că rasiştii rhodesieni au transmis acum oferta lor unor firme vest-germane, transportul urmînd să aibă loc, bineînţeles, tot via Lisabona!

I. RETEGAN

De şapte secole Italia n-a cunoscut un asemenea dezastru ca acela provocat de recentele inundaţii: peste 100 persoane şi-au pierdut viaţa. 754 comune au fost acoperite de apă, aproximativ 800 000 ha teren şi 5 000 km drumuri au fost distruse, 12 000 clădiri avariate. Fotografiile înfăţişează două aspecte dezolante de pe străzile Florenţei după ce apele revărsate ale rîului Arno au început să se retragă.

ALBERGO
BALESTRI

„imprudenţele" d-lui beidas

În presa occidentală, nu rareori s-a afirmat despre libanezi că au un pronunţat gust al riscului, meridional sută la sută. Dar recenta aventură a lui Youssef Beidas, fondatorul şi preşedintele Intrei Bank, pare să fi întrecut măsura. Pentru că, de fapt, în lumea marii finanţe, crahul celei mai mari bănci libaneze este atribuit «imprudenţelor» d-lui Beidas şi prea marii sale încrederi în sine.

Este drept că Youssef Beidas şi-a petrecut toată viaţa în lumea bancară, începînd cu Barclays Bank din Ierusalim (unde intră în 1928, la vîrsta de 16 ani), apoi la Arab Bank şi, în sfîrşit, la Intra Bank (pe care o înfiinţează în 1952), în cadrul căreia îşi desfăşoară întreaga sa artă... speculativă. Aşa se explică cum în cîţiva ani numai, Intra Bank a devenit cea mai puternică bancă din Orientul Mijlociu, cu filiale în peste 15 ţări şi numărînd printre clienţii săi pe regele Arabiei Saudite, pe şeicul Kuweitului, pe emirul Qatarului şi pe alţi suverani mai mărunţi, îmbogăţiţi de pe urma petrolului.

Pînă în momentul crahului, Intra Bank gira depuneri în valoare de peste 2 miliarde dolari. Evoluţia neobişnuit de spectaculoasă a afacerilor Beidas născuse însă de mai multe luni suspiciuni şi nelinişti în cercurile economice din Beirut. Bancherul, orbit fără îndoială de succesul său — menţiona *La vie française* — a abandonat orice prudenţă, folosindu-se în operaţiunile sale financiare de enormele depuneri ale prinţilor petrolului, care în cea mai mare parte erau simple conturi *à vue*. Aşa se face că retragerile iniţiale a numai doi deponenţi kuweiteni au zdruncinat echilibrul aparent al Intrei Bank. Pe dl. Youssef Beidas (care, în treacăt fie zis, în afară de faimoasa bancă, mai posedă cîteva companii de aviaţie şi alte peste 20 de societăţi pe diferite profiluri) «evenimentul» l-a găsit în plinătatea desfăşurării noilor sale proiecte: opţiuni pentru achiziţionarea a 2 avioane «Concorde» (pe lîngă cele 5 «Caravelle» nu demult intrate în patrimoniul său); construirea unui întreg cartier Beidas chiar în inima Parisului (70 milioane franci), compus din birouri, un centru comercial, un cinematograf etc., şi a unui studio cinematografic personal lîngă Beirut, pe platourile căruia, la iniţiativa Beidas, urmau să fie produse filmele «Beidas». Buget provizoriu: 7 milioane dolari. Dar împotriva voinţei sale, primul film al d-lui Beidas (de aventuri, bineînţeles) l-a avut în rolul titular chiar pe proprietar. Şi o dată cu aceasta au rămas fără perspectivă şi iniţiativele generatoare de «imprudenţe» al căror cost material şi psihologic este incalculabil.

Pelicula s-a rupt tocmai în locul unde aventura era mai pasionantă, iar pe ecranul internaţional, desigur, n-a rămas decît... sonorul şi un mandat de aducere lansat de procurorul general libanez (cu multe şanse de a se transforma în mandat de arestare).

Viorica BABA

cercul vicios al ghetourilor negre

O acţiune de amploare desfăşurată paralel cu protestul intelectualilor din Statele Unite împotriva războiului din Vietnam este mişcarea pentru drepturi civile, respectiv pentru înfăptuirea egalităţii între toţi cetăţenii S.U.A. Căci, dacă sărăcia există în bogata Americă de Nord, ea este prezentă mai ales în rîndurile populaţiei de culoare, căreia legile îi recunosc virtual toate — sau aproape toate — drepturile, dar căreia nimic — sau aproape nimic — nu i le garantează. De zece ani legea interzice segregaţia rasială în şcoli, după cum de la o vreme permite accesul liber al cetăţenilor, indiferent de culoarea pielii, în localuri publice, în autobuze etc. Dar cîţi oameni de culoare n-au căzut jertfă încercărilor de a traduce în practică aceste prevederi? Se spune — şi de multe ori cu reală bună intenţie — că pentru a se putea bucura de drepturi egale, pentru a avea tratament egal cu albii în ocuparea şi deţinerea diverselor posturi, negrii trebuie mai întîi să aibă o calificare, o pregătire corespunzătoare. Dar accesul limitat în şcoli şi mai ales în învăţămîntul superior creează un lanţ infernal: neputîndu-se pregăti, califica, specializa prin sistemul de învăţămînt, oamenii de culoare nu pot beneficia de dreptul de a munci unde şi cum le-ar permite aptitudinile lor.

Psihosociologii americani încearcă uneori să explice fenomenele criminalităţii crescînde şi ale altor forme de degradare şi descompunere socială şi umană din Statele Unite prin existenţa ghetourilor în care trăiesc negrii şi prin înmulţirea acestora. Dar în explicaţia lor există numai o parte, o foarte mică parte din adevăr (Charles Whitman, de pildă, ucigaşul de la Austin, avea faţa ca laptele şi părul ca aurul). Se ştie că în ghetourile negre — Harlemul din New York este doar unul dintre ele (cel mai celebru) — atmosfera este sufocantă la propriu şi la figurat. Disperarea, lipsa de orizont, promiscuitatea, posibilitatea rarisimă de realizare superioară (limitată de regulă la muzică şi sport, unde negrii sînt de neînlocuit) duc adesea la dezechilibru psihic, la decădere morală. În condiţiile de azi, legea recent elaborată pentru desegregarea locuinţelor nu este de natură să desfiinţeze ghetourile negre şi efectele lor. Tentaţi să profite de dreptul lor legal, negrii vin în orașe și mai ales în centrul orașelor, mai puțin apreciat de albi și mai repede părăsit de aceștia după instalarea negrilor. Centrele orașelor se transformă astfel în noi ghetouri încercuite de o centură a cartierelor «albe». Această proliferare a ghetourilor a devenit alarmantă. Soluția este una singură: să se ia măsuri substanțiale pentru a îmbina desegregarea cu îmbunătățirea reală a condițiilor de viață, materiale, culturale și morale, ale populației de culoare. Dar acum nu sînt bani pentru așa ceva. Și nici timp. Președintele își sacrifică nopțile pentru a studia rapoartele generalului Westmoreland, comandantul forțelor militare americane în Vietnamul de sud, consacrat de o revistă ilustrată din S.U.A. ca «bărbatul anului»; iar diminețile îi sînt ocupate de întrevederile cu ministrul apărării Mc Namara și alte oficialități, în legătură cu aceeași și aceeași mare problemă a Asiei de sud-est.

Gabriela DOLGU

bonington la ora rememorării

«Tablourile dumitale sînt niște capodopere», îi spune cu entuziasm Delacroix tînărului său prieten englez, ale cărui peisaje le admira. Baudelaire, mai apoi Signac — și nu numai ei — vor privi cu încîntare pînzele și acuarelele lui Bonington, acest copil teribil al romantismului englez, care moare la 26 de ani (1828) măcinat de tuberculoză și care lasă în urma lui o operă prodigioasă. Dacă marii lui contemporani Turner și Constable s-au bucurat de o permanentă audiență europeană, Bonington (printre ale cărui merite trebuie socotită și străduința de a-l face cunoscut lumii artistice de pe continent pe marele peisagist Constable), chiar dacă nu uitat, rămîne în umbra iluștrilor artiști ai plasticii universale și doar rarele expoziții, ca cea de la muzeul Jacquemart-André, deschisă în aceste zile, mai prilejuiesc rememorări.

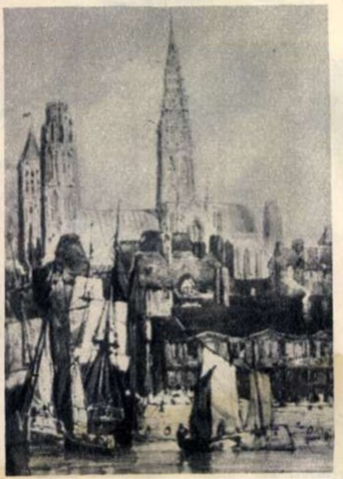
Catedrala din Rouen și cheiurile.

La 14 ani Richard Parkes Bonington vine în Franța și rămîne aici timp de zece ani, cu rare absențe, colindînd țărmul normand, nordul țării, Parisul cu împrejurimile lui, notînd totul cu febrilitate: atmosfera orașelor medievale cu zidurile în ruine, mișcarea norilor pe cerurile întunecate, Parisul epocii etc. Fluiditatea și transparența aerului, elasticitatea elementelor, amestecul de culori juxtapuse, tonurile pure, toate elementele care au dat strălucire școlii peisagistice engleze din secolul al XIX-lea îi sînt proprii. «Catedrala din Rouen și cheiurile» (una din cele mai importante lucrări ale artistului, care datează cam din 1822, deoarece la acea dată clădirea s-a prăbușit), «Vedere de pe coastele normande» (gen de compoziție care i-a adus faima), «Sena la Rouen» (desen care evidențiază stilul tipic englezesc al artistului), «Parcul de la Versailles», «Pescarii» «Marea galerie a Luvrului», ca să citâm numai cîteva dintre lucrări, păstrează după mai bine de o sută de ani lirismul și fervoarea unui artist inspirat, care deși a trăit atît de puțin a lăsat totuși o amintire durabilă.

I. CORIBAN

de-a lungul canalului de suez

- corespondență din cairo -

De-a lungul Canalului de Suez, în extremitatea de nord-est a Deltei Nilului, cu fața spre Mediterană, se află orașul Port Said. Aici, Asia se întîlnește cu Africa. Sat de pescari înaintea construirii canalului, Port Saidul s-a transformat într-unul dintre principalele orașe ale R.A.U., fiind al treilea port din lume în ce privește tranzitul maritim.

Port Saidul vede defilînd toate pavilioanele lumii. Statisticile atestă dezvoltarea continuă a tranzitului. Dacă în 1870 treceau prin canal 486 nave, în 1955, înainte de naționalizare, numărul navelor ajunsese la 14 666, iar în 1965, după diferite lucrări de adîncire a canalului, s-a înregistrat tranzitul a 20 289 de nave în ambele sensuri, adică o medie zilnică de 55.

Tonajul brut de tranzit al mărfurilor în același an a depășit 246 milioane tone, iar numărul pasagerilor a ajuns la 300 000. Deoarece marile societăți de transport au început să utilizeze petroliere de dimensiuni din ce în ce mai mari, în prezent se studiază posibilitatea lărgirii canalului. Se mai propune construirea unei mari conducte petroliere de la Port Said pînă la Mediterana, paralel cu canalul, și crearea unui grup de cheiuri la sud de Suez și, în apropiere de Port Said, pentru acostarea marilor petroliere care nu pot trece prin canal. Petrolul va fi adus la aceste nave prin conducte și va putea fi în acest fel transportat în Europa.

Ieșim din Port Said și, îndreptîndu-ne spre șoseaua care merge de-a lungul canalului, imediat atenția ne este atrasă de duduitul sutelor de tractoare grele care au început să transforme deșertul Suez în grădini roditoare. Pe aproximativ 500 000 ha, ne spune inginerul Yafi, de la organismul de transformare a deșerturilor, se vor cultiva grîu, orez, porumb și legume. Alte 300 000 ha vor fi plantate cu pomi fructiferi. Apa de irigație va proveni în mare parte din canalul Ismailia, o prelungire a Nilului, al cărui debit va crește simțitor în tot cursul anului, ca urmare a construirii barajului înalt de la Assuan.

După aproximativ 80 km zărim noua clădire a organismului Canalului de Suez din Ismailia, unde aflăm că încă în cursul acestui an va începe amenajarea noului port, care la sfîrșitul actualului plan de dezvoltare va putea primi simultan 21 de nave.

Lăsăm în urmă, rînd pe rînd, cele 20 de tancuri petroliere uriașe din convoiul care a plecat din Port Said în zorii zilei. Tot de aici, pe înserat, va pleca spre Suez un al doilea convoi, care va străbate canalul în cursul nopții. Mergem mai departe, tot de-a lungul canalului, pe șosea. După ce parcurgem cei 162 km, cît măsoară canalul, ajungem la Suez, punctul terminus al acestei căi maritime artificiale. Orașul, deschis larg spre Marea Roșie, este situat pe o limbă de pămînt în prelungirea cîmpiei Attaka. Înainte de revoluție, Suezul era o simplă poartă de trecere. Naționalizarea fostei companii a Canalului de Suez a determinat o schimbare radicală, orașul jucînd acum un rol important în cadrul revoluției industriale. Aici au fost investite zeci de milioane de lire egiptene pentru construirea de centrale electrice, rafinării, fabrici de îngrășăminte. Cel de-al doilea plan de dezvoltare prevede construirea unei gări maritime moderne, care, printre altele, va înlesni deplasările turiștilor străini care vizitează în număr din ce în ce mai mare R.A.U. Noile amenajări care se aduc Canalului de Suez vor spori rolul său de cale maritimă internațională, întărind aportul său la economia națională.

C. OPRICĂ

Un nou pas în cercetarea spațiului cosmic l-a constituit lansarea navei cosmice americane «Gemini-12», avînd la bord pe cosmonauții James Lovell și Edwin Aldrin. La puțin timp după lansare, nava spațială a făcut joncțiunea cu racheta-țintă «Agena», plasată pe orbită cu 90 minute înainte de «Gemini-12». Un alt punct principal al programului de zbor a constat în ieșirea în spațiu a cosmonautului Edwin Aldrin (în fotografie), care a luat o serie de fotografii ale Pămîntului și stelelor.

din lume adunate

Există moduri diferite de a stimula vînzările pe o piață sau alta. Ziarele engleze sînt profund nemulțumite de cel ales de ministrul de externe Brown, în timpul vizitei în Statele Unite. Se citează faptul că Brown, aflîndu-se la Detroit, a invitat 30 de oameni de afaceri la un banchet pantagruelic la care s-au servit mîncăruri alese și vinuri scumpe. Și totuși atmosfera nefavorabilă comerțului cu Anglia nu a fost risipită. Mai mult: a doua zi, businessmenii din Detroit l-au invitat pe Brown la un banchet la care s-au servit doar două feluri: rasol de vacă și... apă. «Americanii — scrie **Daily Express** — ar fi fost mai impresionați dacă dorința Angliei de a-și pune ordine în economie s-ar fi manifestat printr-o masă mai austeră servită de domnul Brown». Opoziția conservatoare nu s-a declarat însă satisfăcută numai cu nemulțumirea manifestată în presă. În Camera Comunelor urmează să fie supus dezbaterii un proiect de lege care prevede reducerea drastică a fondurilor pentru banchete oficiale oferite în țară și peste hotare de reprezentanții englezi, fonduri care s-au ridicat la suma de 178 784 lire sterline. În timpul guvernării conservatoare, fondul totaliza doar... 142 288. Se vede treaba că autorii proiectului nu speră ca echipa conservatoare să revină curînd la putere. Sau contează pe rezervele ce le vor găsi din economiile laburiste.

★

Un general-maior în vîrstă de 57 de ani, din forțele de rezervă ale aviației Statelor Unite, a cerut de trei ori să fie încadrat temporar în serviciul activ din Vietnam și a fost refuzat, ultima oară de însuși secretarul departamentului apărării, Robert McNamara. Nu se poate spune că în urma pierderilor suferite de aviația americană n-ar fi nevoie de rezerviști pentru umplerea golurilor, cu toate că oferta vine din partea unui voluntar intrat în al șaselea deceniu de existență. Chiar și de generali este nevoie... Unii sînt de părere că insistența și repetata cerere nu ar fi fost respinsă dacă personajul în cauză nu ar purta numele de Barry Goldwater — candidat înfrînt la postul de președinte al Statelor Unite.

Ce s-a gîndit Barry? În timpul campaniei electorale el a preconizat exact programul pe care îl înfăptuiește actuala administrație a S.U.A. în Vietnam. Numai că el a fost înfrînt și alții au cîștigat. Oare nu ar putea să intre din nou în cursa pentru președinție, demonstrînd că planul său suferă eșecuri pentru că democrații, în calitate de plagiatori, nu-l aplică în mod corespunzător? Johnson s-a dus în Vietnam, Nixon s-a dus în Vietnam, de ce nu s-ar duce și Goldwater? Mai ales în uniformă de «combatant», respectiv general cu sarcini temporare? Democrații care se pricep și ei la publicitate electorală nu au respins pur și simplu cererea, ci au aprobat prezența lui Goldwater în Vietnam «numai în calitate de civil, nu și de militar». Numai că dintr-un turneu în haine civile nu se poate face la întoarcere prea multă propagandă electorală. Barry a refuzat și a anunțat că în timpul călătoriei pe care o va face la începutul anului viitor în Asia de sud-est nu va vizita Vietnamul de sud. Se pare că-i convine acum rolul de «erou» căruia i s-a refuzat oferta «generoasă» de a «combate» în Vietnam. Și în timp ce în Vietnam mor zilnic americani în slujba unei cauze străine intereselor lor, diverși politicieni calculează la bursa electorală moneda ce s-ar putea bate din sîngele lor. Nu sînt singurele ființe care trăiesc de pe urma cadavrelor.

Nicolae URECHE

În timp ce diferitele runde ale tratativelor anglo-spaniole cu privire la Gibraltar bat pasul pe loc, în această zonă situația rămîne încordată datorită măsurilor și amenințărilor provenite din ambele «părți». În fotografie: la linia de demarcație dintre Spania și Gibraltar.

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

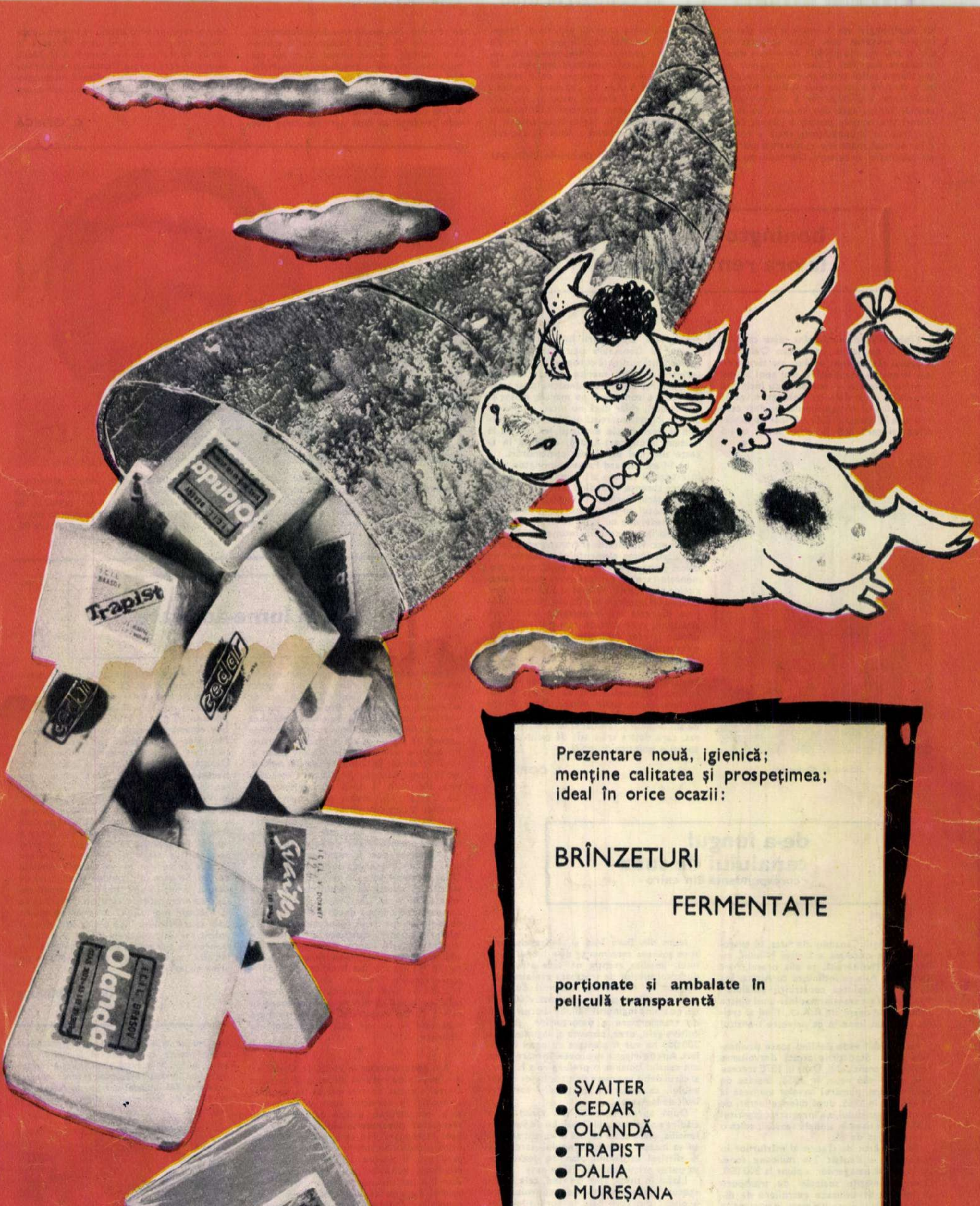
Olanda
Trapist
Cedar
Şvaiţer
I.C.I.L. Braşov

Prezentare nouă, igienică;
menţine calitatea şi prospeţimea;
ideal în orice ocazii:

BRÎNZETURI

FERMENTATE

porţionate şi ambalate în
peliculă transparentă

- ŞVAIŢER
- CEDAR
- OLANDĂ
- TRAPIST
- DALIA
- MUREŞANA

Noua prezentare nu ridică preţul.

flacăra

ANUL XV NR. 48 (600) — 26 noiembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

curier

coperta noastră

MARILÚ TOLO, tînăra actriță italiană pe care o vom vedea în coproducția româno-franceză «Șapte bărbați și o fetișcană».

Fotografie de
S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

cu planul anual îndeplinit

Numeroase colective de muncitori, tehnicieni și ingineri dintr-o serie de întreprinderi anunță cu mîndrie obținerea de noi succese în producție, unele dintre ele raportînd chiar îndeplinirea planului anual cu aproape două luni înainte de termen.

Așa de pildă la Fabrica de șamotă Azuga îndeplinirea planului anual de producție s-a anunțat încă spre sfîrșitul primei decade a acestei luni, la indicatorii următori: producția globală și marfă în proporție de 100,2%, producția marfă vîndută și încasată în proporție de 100%, creșterea productivității muncii în proporție de 101,1%.

De asemeni, minerii din Schela, regiunea Oltenia, la aproximativ aceeași dată, raportau depășirea planului anual cu 2 000 tone antracit. Eforturile colectivului de la Schela s-au materializat în acest an prin extragerea a peste 10 000 tone antracit, cu indicatorul principal de calitate îmbunătățit cu 1,21% față de cifra planificată.

Tot în regiunea Oltenia amintim și de Întreprinderea de materiale de construcție din Tg. Jiu care, îndeplinindu-și planul anual de producție cu mult timp înainte de sfîrșitul anului, raportează în zilele acestea obținerea unei producții suplimentare în valoare de aproximativ 2 000 000 lei.

Succese deosebite au fost obținute și de către unele stațiuni de mașini și tractoare din țară. Pe această linie remarcăm îndeplinirea planului anual de către toate S.M.T. din regiunea Dobrogea care, printr-o bună organizare a muncii și printr-un ritm susținut, și-au îndeplinit planul de lucrări cu mult timp înainte de termen. Cele 30 de S.M.T. din regiunea Dobrogea trebuiau să execute în acest an un volum de lucrări de 2 650 000 ha arătură normală dar, datorită muncii susținute a mecanizatorilor, la sfîrșitul primei decade a lunii noiembrie planul anual era realizat în proporție de 101%, executîndu-se lucrări de arătură normală pe 2 667 300 ha.

Îndeplinirea planului anual a fost realizată și de mecanizatorii din alte regiuni. Amintim, de exemplu, pe cei din Ziduri, raionul Rîmnicu-Sărat, și Inotești — ambele din regiunea Ploiești. Primii, de pildă, față de 148 000 de hantri cîți erau prevăzuți în planul anual, au realizat 159 000, iar cei din Inotești, tot în primele zile ale lunii noiembrie, își depășiseră planul anual cu 1,4%, executînd un volum de lucrări care totalizează 142 110 hantri.

cercetări științifice în agricultură

În noul local al Stațiunii experimentale din Suceava funcționează 6 laboratoare: de ameliorarea plantelor, agrofitotehnie, agrochimie, un laborator de pășuni, fînețe și plante de nutreț, un alt laborator pentru protecția plantelor și altul pentru cercetări zootehnice.

Din realizările stațiunii cităm: obținerea soiului mazăriche de primăvară — Suceava 54, omologat și brevetat anul acesta; s-au obținut rezultate bune în combaterea bolilor cartofului; de asemenea în sporirea producției pajiștilor naturale de peste 10 ori în zonele de deal, prin aplicarea îngrășămintelor minerale.

În următorii ani stațiunea se va preocupa de problema irigațiilor pe pante — o problemă nouă în cercetarea științifică agricolă din țara noastră. Pentru aceasta s-a înființat un laborator care se va ocupa atît de amenajarea unor astfel de terenuri, cît și de stabilirea normelor de irigații și a agrofitotehniei culturilor irigate. Anul viitor va lua ființă în cadrul stațiunii un centru de cercetare, documentare și îndrumare în creșterea ovinelor, care va fi singurul centru de acest fel din țară.

Radu **LUPAȘCU**

încă un obiectiv industrial la buzău

În orașul Buzău s-a terminat construcția uzinei de sîrmă și produse din sîrmă. Eforturile depuse de constructori s-au soldat cu intrarea de curînd în producție a două cuptoare de recoacere în vid pentru fabricarea sîrmei albe, lucioase, ce se întrebuințează la armarea geamurilor, și a șase mașini de trefilat sîrmă, urmînd ca în curînd alte 24 de astfel de mașini să intre în probe.

Constructorii continuă să lucreze de zor la cele două instalații de zincare și la cuptorul de recoacere finală.

Între timp, uzina a și produs peste 60 tone de sîrmă trefilată și 12 tone de sîrmă de armare a geamurilor.

G.B.

un milion de lei premii pe zi

Știați că rețeaua de 1 100 agenții proprii și 40 000 agenții mandatare (poștă, cooperația de consum, T.A.P.L. etc.) ale Administrației de stat Loto-Pronosport înmănunchează activitatea a nu mai puțin de 60 000 de oameni care vin în contact, săptămînal, cu circa 5 000 000 de cetățeni — un sfert din populația țării?

În primele 10 luni ale acestui an Administrația a distribuit premii în valoare totală de 350 000 000 lei, adică mai mult de un milion de lei zilnic. Au fost atribuite nu mai puțin de 435 de autoturisme, unii participanți, mai norocoși, cîștigînd chiar cîte două mașini (la Rîmnicu-Vîlcea, Craiova, București). Dintre premiile în bani mai importante (plafon maxim — 150 000 lei) citām: 38 de premii între 100 000 și 150 000 lei; 52 de premii între 50 000 și 100 000 lei. În afară de premiile în bani și numeroase premii în obiecte, s-au acordat foarte multe premii sub formă de excursii în țară și peste hotare.

Veniturile din concursurile Pronosport și Pronoexpres sînt afectate nevoilor mișcării noastre de cultură fizică și sport. Importante baze sportive au putut fi construite din asemenea fonduri. Citām: patinoarul «23 August» din București, bazinele de înot din Tg. Mureș, Arad, Reșița și multe altele.

Pînă la sfîrșitul acestui an Administrația de stat Loto-Pronosport își propune ca, pe lîngă unele modificări în organizarea concursurilor Loto menite să stimuleze și mai mult interesul pentru această populară formă de concurs, să organizeze încă alte cîteva concursuri dotate cu premii în autoturisme, culminînd cu tradiționala tragere de Revelion, dotată cu un număr excepțional de premii în bani și turisme.

E.D.

129 de descendenți

Înconjurată de dragostea unui mare număr de urmași, trăiește în comuna Hodac, din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, Maria Pop, poreclită Brînzărița, în vîrstă de 106 ani.

Viața ei îndelungată și-a petrecut-o în vecinătatea falnicilor codri ai Gurghiului, în mijlocul unei numeroase familii de muncitori forestieri.

Maria Pop are șase copii: Nastasia, Florea, Vîrvara, Rafila, Maria și Iuăn, ale căror vîrste sînt cuprinse între 57 și 73 de ani.

La rîndul lor, aceștia au 39 de copii. Nepoții centenarei din Hodac au și ei 82 de copii, iar doi dintre ei au, la rîndul lor, doi copii care, așadar, sînt strănepoți ai Mariei Pop. Totalizînd numărul lor obținem impresionanta cifră de 129, care reprezintă frumosul șir al descendenților.

Cît privește modul de trai al Mariei Pop, care n-a fost niciodată, în decurs de un veac, la medic, se poate caracteriza prin simplitate, echilibru, cumpătare. Și azi se mai plimbă zilnic prin comună, stînd de vorbă voioasă cu oamenii. Bătrînețele ei sînt răsplătite de stima, dragostea și respectul tuturor celor ce o cunosc.

Stefan IZSÁK

liceul craiovean

Între 13 și 20 noiembrie s-au desfășurat la Craiova festivitățile prilejuite de aniversarea a 140 de ani de la înființarea Liceului «N. Bălcescu».

Din chiliile scunde și umede de la Obedeanu, inimoșii cărturari olteni Stanciu Căpățineanu, din părțile vîlcene, și Grigore Pleșoianu, din Cerneții Severinului, au pus bazele școlii naționale craiovene în 1826. Eforturile acestor dascăli au fost apoi continuate de către valorosul om de școală Ion Maiorescu, Constantin Lecca, apoi George Marin-Fontanin, care a condus școala timp de 30 de ani, pasionatul pedagog Mihail Străjan, Constantin Fortunescu, Grigore Mihăescu și alții.

De pe băncile acestei școli au ieșit multe elemente valoroase ca Nicolae Coculescu — organizatorul Observatorului astronomic din București, Gheorghe Țițeica — savant de renume mondial, Nicolae Titulescu — eminent om politic, Simion Stoilov — vestit matematician, Ludovic Mrazec — fost președinte al Academiei Române, Sabba Ștefănescu — geolog de seamă, Gogu Constantinescu — creatorul sonicității, marele pictor Ion Țuculescu, poeții Alexandru Macedonski și Traian Demetrescu, compozitorul Ion Vasilescu și alții.

Mulți dintre absolvenții acestei școli fac azi cinste culturii noastre socialiste, cum sînt academicienii Ștefan Milcu, Eugen Angelescu, Nicolae Petrulian, medicul emerit Iancu Jianu, profesor dr. C.S. Nicolăescu-Plopșor, membru corespondent al Academiei, artistul emerit Constantin Bobescu, eminentul om de cultură Alexandru Balaci, artistul poporului Corneliu Baba și mulți alții.

În anii socialismului a crescut mult baza materială a acestei școli: biblioteca cu 32 000 de volume, laboratoare, săli de proiecție, de muzică, sport etc.

De la 50 de elevi, cîți erau la înființarea școlii, astăzi liceul numără circa 3 500 de elevi, din care peste 2 000 la cursurile de zi.

Carol BORA

expoziție „george bacovia"

Bacăul, orășelul de «tristeți provinciale» de altădată și care cunoaște acum binefacerile socialismului materializate — printre altele — în sutele de noi construcții, își cinstește azi poetul care a dat literaturii române cîteva opere remarcabile. Lui George Bacovia, autorul cunoscutelor «toamne», i-a fost închinată o expoziţie deschisă de curînd la muzeul regional. Pot fi văzute aici manuscrise, fotografii, extrase din ziarele vremii, care vorbesc despre viaţa şi activitatea poetului. Expoziţia, cu caracter permanent, mai cuprinde şi numeroase exponate din ediţiile antume şi postume ale poetului. Deosebit de interesant a fost reconstituită, într-una din încăperi, camera de lucru a poetului. Noua expoziţie, a cărei necesitate se simţise mai demult, este vizitată zilnic de foarte mulţi iubitori ai creaţiei bacoviene.

Florentin POPESCU

muzeul din răşinari

Răşinărenii, oameni gospodari şi iubitori ai frumosului, ţin foarte mult ca vizitatorii să plece cu impresii plăcute din comuna lor. Una din preocupările pentru acest lucru o constituie şi înfiinţarea Muzeului etnografic în 1952, în localul donat de familia Popovici-Barceanu şi prin colecţia de 450 obiecte donate de familia Frăţilă. De atunci muzeul a crescut an de an, astăzi dispunînd de o valoroasă colecţie de peste 1 200 obiecte de artă populară şi etnografie, majoritatea lor donate de către locuitorii comunei.

În sălile muzeului se pot vedea unelte legate de ocupaţiile locuitorilor: un plug de lemn din secolul al XVIII-lea, o rîşniţă din 1856, o bogată colecţie de unelte legate de ocupaţia principală a răşinărenilor — păstoritul (crintă, crestălău, cihălău, frecălău, hăşcău, răboju, bădău etc.), obiecte legate de industriile ţărăneşti (teasc pentru stors şi zdrobit fructe, teasc pentru storsul seului, unelte pentru dogărit şi pentru cojocărit, unelte pentru industria textilă). De asemenea, în muzeu se află interioare ţărăneşti specifice răşinărenilor, cu ţesături şi costume din diferite epoci, ceramică, picturi pe sticlă, mobilier pictat şi altele.

Muzeul este vizitat anual de circa 10 000 de turişti. În cartea de onoare a muzeului înscriu cuvinte de laudă vizitatori din din R.D.G. şi Republica Federală a Germaniei, Franţa, Anglia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, Argentina, Italia, Japonia.

Sandu PĂSĂRIN

livezi intensive

În activitatea pomicultorilor un loc principal îl ocupă în aceste zile lucrările pentru extinderea livezilor pe încă 17 500 ha. Pînă acum ei au executat diferite lucrări de amenajare pe mai mult de 4 000 ha. Această acţiune vine să se adauge realizărilor obţinute în ultimii ani în dezvoltarea patrimoniului pomicol. Livezile ţării noastre se întind pe aproape 350 000 ha, din care mai mult de jumătate sînt plantaţii tinere. Ritmul susţinut de plantări a determinat schimbarea structurii livezilor în favoarea speciilor şi soiurilor valoroase, deficitare în trecut. Acum în livezile tinere mărul şi părul deţin la un loc 40 la sută, iar prunul 42 la sută.

Perspectivele de dezvoltare a patrimoniului pomicol sînt şi mai mari. În următorii cinci ani se vor planta încă 80 000 ha, punîndu-se accent pe organizarea livezilor intensive. Pentru realizarea de producţii din ce în ce mai mari statul va pune la dispoziţia pomicultorilor noi maşini şi agregate pentru întreţinere şi îngrijire, cantităţi sporite de îngrăşăminte. Toate acestea însă impun o mai atentă preocupare din partea pomicultorilor. Viitoarele livezi trebuie amplasate în bazine consacrate, pe terenuri a căror compoziţie este binecunoscută. Aceasta va permite plantarea de pomi din acele soiuri valoroase care se dezvoltă cel mai bine în condiţiile pedoclimatice ale zonei respective. După plantare, în perioada de creştere şi apoi de rodire, se impune cea mai mare grijă pentru executarea tuturor lucrărilor de întreţinere a terenurilor plantate, precum şi a livezilor, în tot timpul anului. În această muncă pomicultorii sînt ajutaţi de cele aproape 100 de brigăzi SMT specializate, dotate cu utilajele necesare; numărul acestora va creşte. Numeroase unităţi agricole au posibilităţi ca, prin mijloace locale, să irige o parte din livezi, chiar acelea situate pe pante sau în terase. Aceasta ar duce, potrivit calculelor specialiştilor, la sporuri apreciabile ale recoltei de fructe. De asemenea pentru o mai bună valorificare a fructelor în unităţile agricole se pune problema creării de condiţii mai bune de depozitare şi păstrare a fructelor. În această direcţie o experienţă bună o are regiunea Argeş. Unităţile din această regiune, cu un puternic sector pomicol, au construit în acest an 27 depozite de sortare şi păstrare a fructelor, din care o mare parte sînt gata. În viitor aici se preconizează construirea de asemenea depozite care să fie folosite de mai multe unităţi în comun.

C. ZLĂVOG

Pe întreg teritoriul ţării s-a inaugurat duminica trecută sezonul de vînătoare la iepuri şi fazani. În fotografie: cîţiva membri ai filialei «Griviţa roşie» a Asociaţiei generale a vînătorilor şi pescarilor sportivi, plini de voie bună şi speranţe, cu cîteva clipe înainte de intrarea în primul «stand» al actualului sezon cinegetic. ▶

tulcea: un mare antrepozit frigorific

Pe malul Dunării, la cîteva sute de metri nord de Tulcea, se află în construcţie un mare antrepozit frigorific portuar destinat exclusiv depozitării peştelui. Lucrările au început în urmă cu un an şi urmează să fie terminate la sfîrşitul lui 1967.

Noul antrepozit va constitui baza de depozitare a peştelui oceanic adus de traulerele «Constanţa» şi «Galaţi», precum şi a peştelui pescuit în apele noastre, urmînd ca de aici să fie expediat în interiorul ţării pentru a fi pus în consum. Capacitatea lui va fi de 6 000 tone, fiind astfel cel mai mare depozit frigorific construit pînă acum la noi în ţară.

Pe malul Dunării, în faţa antrepozitului, se va construi un chei — la care vor acosta traulerele şi celelalte vase întoarse de la pescuit — prevăzut cu utilaje portuare pentru descărcarea peştelui şi instalaţii mecanice pentru transportarea lui în magazii şi pentru încărcarea în vagoane sau maşini. Tot la Tulcea se amenajează şi baza de alimentare a traulerelor înainte de plecarea lor în cursă.

În vederea condiţionării peştelui proaspăt precum şi pentru răcirea vagoanelor izoterme destinate transportului de peşte, antrepozitul frigorific de la Tulcea este prevăzut cu instalaţiile adecvate.

Toate utilajele pentru producerea frigului sînt fabricate la «Frigotehnica» Bucureşti şi «Tehnofrig» Cluj. Instalarea lor va începe la sfîrşitul acestui an. Antrepozitul frigorific de la Tulcea se va întinde pe o suprafaţă de circa 4 1/2 hectare.

F. URSEANU

arheologie

Un tractorist lucrînd în toamna aceasta la deşţelenirea unui teren în pantă din apropierea localităţii Nadişul Român (raion Cehul Silvaniei) a făcut o interesantă descoperire: plugul tractorului său a intrat într-un cîmp de oase. Dîndu-şi seama că e vorba de un cimitir foarte vechi, a anunţat telefonic Muzeul de istorie din Baia-Mare. Sosind la faţa locului, arheologii Mircea Zdroaba şi Ioan Iuga au făcut o serie de săpături, stabilind că e vorba de o necropolă din secolele X-XI, peste care s-a suprapus alta din secolele XIV-XV. În morminte s-au găsit podoabe din bronz. La un metru sub pămînt s-au găsit resturi de ziduri aparţinînd unei biserici străvechi.

*

Tovarăşul Radu Popa de la Institutul de arheologie al Academiei a descoperit la Giuleşti, în raionul Sighet, urmele unei aşezări medievale din secolele XI-XII. Au fost găsite fragmente de ceramică veche românească, morminte şi obiecte de podoabă.

Extinzînd cercetările şi în jurul localităţii Sarasău, s-au mai descoperit urmele altor aşezări medievale (sec. XII-XIII). Alături de fostele locuinţe s-a găsit şi fundaţia unei biserici. Săpăturile vor continua.

F.U.

O imagine luată în aceste zile la Fabrica de zahăr din Tg. Mureş.

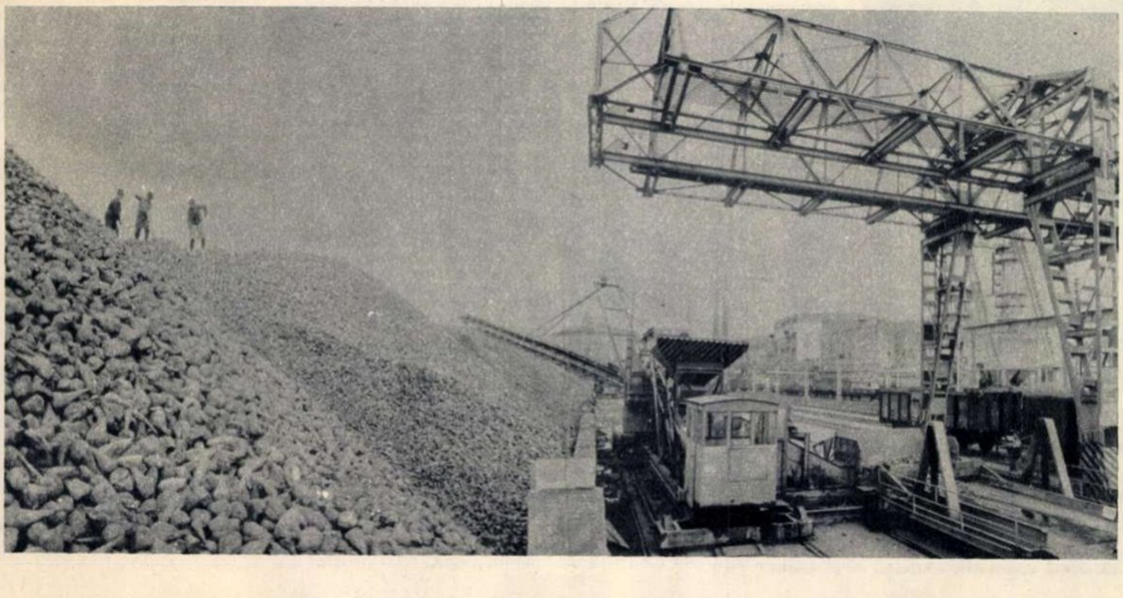

carte

● Cu prilejul împlinirii a 85 de ani de la nașterea poetului George Bacovia, Editura pentru literatură a publicat volumul *Plumb*, versuri de la a căror primă editare s-au împlinit recent 50 de ani. E un mod de a sărbători poeții și poezia pe care editura îl practică, de altfel, și pe care l-am vrea permanent.

● În colecția «Cele mai frumoase poezii» a Editurii tineretului a apărut recent un volum de *Poezii* ale lui George Călinescu cu o foarte densă și pătrunzătoare prefață semnată de poetul Al. Philippide.

● În «Biblioteca școlarului» a apărut un volum de versuri și proză de Dimitrie Anghel, intitulat *În grădină*. Ediția a fost îngrijită de Margareta Iordan. O ediție mai cuprinzătoare din opera acestui poet ar fi de așteptat.

● Tot în domeniul poeziei semnalăm foarte atrăgătoarea antologie a lui Vasile Nicolescu din lirica românească de dragoste, intitulată *Cîntecul iubirii*.

● La Editura tineretului poetul Adrian Păunescu și-a tipărit cartea *Mieii primi*, iar Negoiță Irimie pe cea intitulată nostalgic *Dor de infinit*.

● La aceeași editură au apărut schițele și povestirile lui Ieronim Șerbu intitulate *Urmărirea* și romanul lui Leonida Neamțu — *Aventură și contraaventură* (acesta din urmă în colecția «Cutezătorii»).

● O carte actuală și de mare interes este cea semnată de M. Ralea și Traian Herseni, cu titlul: *Introducere în psihologia socială* (Editura științifică).

● Vestita carte a lui Thucydides despre *Războiul peloponesiac* a apărut recent, în traducerea lui N.I. Barbu, autor al unui competent studiu introductiv, al unui corp de note și al unui indice, care, toate, facilitează lectura și înțelegerea cărții.

● Antioh Cantemir, fiul lui Dimitrie Cantemir, care a scris versuri în limba rusă, este prezent în librării printr-un volum intitulat *Stihuri*, apărut în traducerea lui Virgil Teodorescu. O bună prefață semnează Paul Cornea.

cinema

● **Fantomele se grăbesc** — noul film românesc — este debutul cinematografic al lui Cristu Polucsis; un debut într-un gen cu succes oarecum asigurat — cel polițist. Am fi nedrepți dacă n-am recunoaște regizorului, cît și lui Tudor Popescu, coautor al scenariului, o vădită disponibilitate în a conduce firele povestirii fără a le încîlci inutil. (Supărătoare sînt uneori replicile, cînd naive, cînd pretențioase.) Se remarcă contribuția operatorului N. Girardi la realizarea unei atmosfere sugestive. În distribuție: György Kovacs, Ion Besoiu, Ana Széles, Colea Răutu, Sebastian Papaiani, Ioana Bulcă, Anton Negoițescu, Geo Barton, Ion Anghel, Draga Olteanu.

● Alte creații românești rețin în continuare atenția: **Vremea zăpezilor** (regia — Gh. Naghi, după scenariul lui Fănuș Neagu și Nicolae Velea) și **Tunelul** (coproducție româno-sovietică în regia lui Francisc Munteanu).

Ioana Bulcă

Henry Fonda

● Filme ce nu trebuie pierdute: **Femeia nisipurilor** (H. Teshigahara); **Magazinul de pe strada mare** (J. Kadar, E. Klos), **Umbrele strămoșilor uitați** (S. Paradjanov), **Cenușă** (A. Wajda).

● O reluare binevenită pentru toată lumea: spiritualul **Parisul vesel,** desen animat de lung metraj al lui Abe Lewitov. Are și animația «superproducțiile» ei! «Parisul vesel» este una de calitate.

● Mari actori pe ecranele noastre: Ida Kaminska (Magazinul de pe strada mare), Anthony Quinn, Henry Fonda, Richard Widmark (Warlock), John Wayne (Diligența), Innokenti Smoktunovski (Feriți-vă automobilul), Rex Harrison, Richard Burton (Cleopatra).

disc

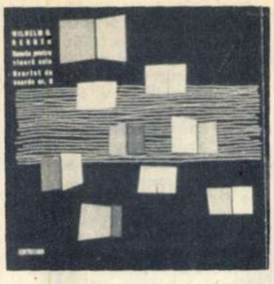

o W.A. Mozart în interpretarea unuia din cei mai reputați interpreți actuali ai muzicii sale: **Karl Böhm** (în fruntea orchestrei Concertgebouw din Amsterdam). «Simfonia nr. 39 în mi bemol major, K.V. 543» (1. Adagio-allegro, 2. Andante, 3. Menuet: Allegretto, 4. Allegro) și «Simfonia nr. 40 în sol minor, K.V. 550» (1. Allegro, 2, Andante, 3. Menuet, 4. Finale), două monumente ale creației mozartiene obțin, prin interpretarea personală, originală, fără a se îndepărta totuși de tradiția execuțiilor mozartiene, cea mai amplă transfigurare sonoră auzită pînă azi, una din cele mai cizelate prelucrări, care înnobilează sensul luminos-liric al simfonismului lui Mozart (ECE-0232).

o «Recitalul de lieduri franceze contemporane», realizat cu concursul sopranei **Arta Florescu** (la pian — Hilda Jerea), cuprinde un bogat program din creația compozitorilor francezi. Primul ciclu de lieduri, datorat lui Maurice Ravel («Histoires naturelles», după Jules Renard), utilizează proza cunoscutului scriitor francez (și nu versurile sale, după cum stă scris pe mapa discului, deoarece ele... nu există); al doilea ciclu, de André Jolivet, compozitor din grupul «Jeune France» (Yves Baudrier, Olivier Messiaen, Daniel Lesur), folosește versuri din anii evului de mijloc, semnate de Mellin de Saint-Gelais, Germain-Colin Bucher și Le Père le Moyne, iar ciclul lui Jean Francais (compozitor mai puțin cunoscut, înzestrat elev al Nadiei Boulanger) valorifică stihurile lui Charles d'Orleans, poet liric de curte, perfect mînuitor al formei (ECD-1133).

o «Lăsați-mă să cînt» — selecțiunile din cunoscuta operetă a lui Gherase Dendrino — se bucură de interpretarea cîntăreților Ion Dacian, Lili Dușescu, Constanța Cîmpeanu, Valeria Rădulescu și George Hazgan, artiști ai Operetei din București. Acompaniază Orchestra simfonică a cinematografiei dirijată de Paul Popescu și corul Teatrului de stat de operetă dirijat de Constantin Rădulescu. E clar că dorința ascultătorilor ar fi ca Electrecordul să înregistreze și alte succese, mai recente, ale operetei bucureștene. Să mai așteptăm? (ECD-1 131).

muzică

● Selecțiunile dintr-o săptămînă muzicală atrăgătoare încep cu «Seara vieneză» de la Teatrul de operă și balet. Maestra de balet Tilde Urseanu ne prezintă versiuni coregrafice după «Mica serenadă» de Mozart, «Simfonia neterminată» de Schubert și un grup de «Valsuri» de Johann Strauss. Premiera va avea lor duminică 27 noiembrie.

● Cunoscutul dirijor sovietic Ghenadi Rojdestvenski, pe care melomanii bucureșteni au avut prilejul să-l asculte în repetate rînduri, conduce săptămîna aceasta Filarmonica «George Enescu» în programele ei obișnuite de sîmbătă și duminică: Rogalski, Brahms (solist Alexandru Demetriad) și Berlioz (Simfonia fantastică).

● Luna decembrie debutează la Radioteleviziune cu un program inedit prezentat de dirijorul Emanoil Elenescu: «Imagini pentru orchestră» de compozitorul Richard Meale (primă audiție), «Simfonia de jaz» de Dumitru Bughici (primă audiție) și «Concertul pentru vioară și orchestră în re major» de Beethoven, pe care îl va interpreta cunoscutul violonist sovietic Igor Bezrodnîi. Pe talentatul artist sovietic îl vom reasculta într-un recital în 7 decembrie.

● Un singur recital marchează sfîrșitul săptămînii: Radu Aldulescu și Horst Gehann ne vor prezenta în sala mică a Palatului un program Bach, pentru violoncel și orgă.

Radu Aldulescu

plastică

● Galeriile de artă (bd. Magheru): *Ana Asvadurova-Ciucurencu* — pictură. Artista este cunoscută publicului de la numeroasele expoziții anuale. Un registru tematic bine conturat, de la peisaj la scenele diurne, la flori, natură statică și nud, ultimul fiind reprezentat prin cîteva pînze în care sensibilitatea și lirismul artistei se revarsă în culoare. Și o virtute: un limbaj plastic simplu, accesibil.

● *Pictura în ulei* (Ed. «Meridiane»). Un istoric concentrat al uneia dintre cele mai răspîndite și mai importante tehnici artistice: pictura în ulei. Autorul lucrării — Trangott Stephanowitz — vorbește despre diversele suporturi, despre culorile care sînt folosite în pictură (de origine organică și anorganică), despre lianți și rolul lor etc. Într-un capitol sînt enumerate diversele moduri care se abordează la elaborarea unui tablou. 29 de reproduceri (unele în culori) și tot atîtea comentarii care le însoțesc ilustrează diversele tehnici de pictură.

teatru

Florin Crăciunescu

o 150 de ani de teatru românesc, o mare sărbătoare a teatrului nostru cinstind reprezentația dată de Gh. Asachi la Iași cu **Mirtil și Chloe** la 29 decembrie 1816, este întîmpinată cu pregătiri speciale; o întîlnire la Iași cu reprezentații festive ale tuturor teatrelor Naționale din țară; o săptămînă a dramaturgiei românești cu cîteva spectacole evocatoare; la Iași, leagăn al teatrului românesc, s-a deschis și un interesant muzeu.

● În curînd un alt teatru bucureștean ne va reprezenta țara peste hotare: Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» întreprinde un turneu în U.R.S.S. — la Leningrad și Moscova. Repertoriu: **Opera de trei parale** de B. Brecht (regia Liviu Ciulei) și **D-ale carnavalului** (în regia lui Lucian Pintilie), care a văzut lumina rampei la acest teatru, într-o viziune originală, violent demascatoare, cu mijloacele comicului apăsat pînă la grotesc. Lucian Pintilie, fructificînd pînă la ultima lor limită situațiile comice, i-a surprins într-o modalitate nouă pe eroii lui Caragiale. Din păcate ritmul nu e încă egal dinamic. Excelentă, autentică, Gina Patrichi; savuroasă, compoziția lui Marin Moraru. Deosebit de bine realizat rolul lui Pampon de Toma Caragiu și bine gîndit Nae Girimea în interpretarea lui O. Cottescu. Din echipa destul de omogenă mai fac parte Șt. Bănică, Aurel Cioranu, Rodica Tapalagă. Foarte bun, funcțional, decorul lui Liviu Ciulei și Giulio Tincu. Figurația, atmosfera, bine compuse.

● **Cîinele grădinarului** de Lope de Vega a văzut lumina rampei la Teatrul de stat din Valea Jiului, în regia lui C. Dinischiotu și scenografia Elenei Forțu. Un spectacol de stil și atmosferă, gîndit cu fantezie, jucat de Ana Colda, Marcel Popa, D. Drăcea, Gh. Iordănescu, Ion Negrea.

● Premieră pe țară: **Porunca a șaptea** de Dario Fo (cunoscut autor, regizor, scenograf și mai ales actor italian), la Teatrul de stat din Bacău. Comedie amuzantă, deși pe alocuri naivă, demascînd corupția, moravurile dintr-un oraș italian în care cea de-a 7-a poruncă biblică privind furtul e cu totul uitată. Amuzant îndemnul autorului: «Fură ceva mai puțin!» Spectacol montat într-un stil colorat popular cu cîntece și dansuri de către George Teodorescu. S-a făcut remarcat interpretul principal, un talentat debutant, Florin Crăciunescu, și alături de el Kiti Stroescu, Mișu Brezeanu, Ovidiu Schumacher. Scenografia: Adriana Leonescu.

● Premieră la păpuși. Teatrul de păpuși din Oradea prezintă în premieră pe țară un spectacol pe teme populare de Alecu Popovici și Viniciu Gafița: **Sarea-n bucate.** Regia: Petre Diaconu. Scenografia: Paul Fux.

televiziune

Duminică 27 noiembrie. Două manifestări sportive mai puțin frecvente pe micul ecran: meciul de rugbi România-Franța (14.30) și în cadrul Cupei campionilor europeni la polo pe apă, meciul Dinamo-București — Pro Recco-Genova (17.00) ● Magazinul duminical — la ora lui obișnuită și cu temele lui obișnuite (18.00) ● «TV-111», emisiunea reflectînd gustul telespectatorilor (19.20) ● Vestitul monument de la Adamclisi, în cercetarea rubricii «Monumente de piatră» (19.50) ● Angela Moldovan, Maria Ciobanu, Maria Păunescu, Benone Sinulescu, Dumitru Constantin, Stanciu Simion, Florea Burnea, Ion Milu, Tudor Pană, Viorel Doboș și Victor Predescu ne prezintă, în cadrul emisiunii «Mari ansambluri», cunoscuta și apreciata formație de cîntece și dansuri «Ciocîrlia» (20.10) ● Microvarietăți. De dorit ca «micro» să nu însemne concesii făcute calității (21.00) ● Un film documentar realizat de studioul TV cu un subiect stîrnind interes: «Vînătoarea de sturioni» (22.00).

Marți 29 noiembrie. Ultimele emoții fotbalistice ale acestui an — etapa de încheiere a turului campionatului republican: Rapid-Petrolul și Steaua-Farul (12.15) ● Recital de versuri — actrița Irina Răchițeanu (19.23) ● O emisiune muzical-coregrafică consacrată tinerilor interpreți: soprana Carmen Hanganu, pianista Viorica Diaconu, balerinele Ioana Negutz și Alexandra Iliescu, violonistul Gheorghe Jalobeanu (20.00) ● La rubrica turistică ni se propune o excursie pe «Bistrița aurie» (20.40) ● Filmul românesc «Titanic vals» (20.55).

Miercuri 30 noiembrie. Cabinetul medical TV programează o dezbatere pe tema «Dezvoltarea armonioasă a organismului tînăr», cu participarea conf. dr. Coman Petrescu, ale cărui apariții la micul ecran au fost mult apreciate (20.00) ● Petre Codreanu prezintă «Cronica discului» (20.20) ● Plăcut prilej de reîntîlnire cu actorul Innokenti Smoktunovski în ediția cinematografiei sovietice a capodoperei shakespeariene «Hamlet» (20.35).

Joi 1 decembrie. După un scurt program de desene animate (19.23) ni se oferă emisiunea de actualitate teatrală «Gong» (19.30) ● «Clubul tinereții» (20.00) ● Programul se încheie cu filmul «Fiii marii ursoaice» (21.00).

Vineri 2 decembrie. O emisiune apreciată: Dicționar de personaje — litera «F» (I) (19.30) ● După emisiunile obișnuite de vineri: «Săptămîna» (20.00), Avanpremiera (21.00) și Teleglob (21.15), vom avea prilejul să ne reîntîlnim cu soprana sovietică Bella Rudenko, binecunoscută Violetă iubitorilor de operă bucureșteni (21.35) ● Enrico Fanciotti — pe care l-am dori mai des pe micul ecran — eroul emisiunii «Un bilet la alegere» (22.00).

Sîmbătă 3 decembrie. Mihai Florea prezintă emisiunea «Rapsozi populari» (19.23) ● Actualitatea cinematografică (19.45) ● Teleenciclopedie (20.00) ● O emisiune muzical-coregrafică cu titlul «Fantezie pe portativ» (21.00) ● Și un program transmis de la Varșovia, tot de muzică ușoară, intitulat «Barburca» (21.45) ● Suplinitorul «Sfîntului» — «Omul invizibil» (22.45).

Irina Răchițeanu

NOTĂ: redactia nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

marile porți de oțel și beton

de Nicolae **RĂDULESCU**
Fotografii de S. STEINER

ÎN CARTEA DE PIATRĂ A PORȚILOR DE FIER MILENIILE, SCRIJELINDU-ȘI ÎNSEMNELE, N-AU LĂSAT LOC PENTRU UN CAPITOL FINAL. CARTE FĂRĂ SFÎRȘIT PĂREA SĂ FIE ACEST MONUMENT AL TENACITĂȚII FORȚELOR GEOLOGICE ANGAJATE ÎNTR-O OPERĂ GRANDIOASĂ CĂREIA NATURA N-A IZBUTIT SĂ-I ALĂTURE, ÎN ACEST COLȚ DE PLANETĂ, UN ALT ELEMENT PE MĂSURĂ. DAR IATĂ, ÎN ACESTE ZILE (PE CARE, ÎNTR-O NUMĂRĂTOARE ÎNCEPUTĂ ÎN 1964 — CÎND AU FOST DESCHISE LUCRĂRILE SISTEMULUI HIDROENERGETIC ȘI DE NAVIGAȚIE «PORȚILE DE FIER» — LE ÎNSEMNĂM CU CIFRE ABIA CU PUȚIN MAI MARI DE 700), RETRAGEREA DEFINITIVĂ, ÎN LUMEA SUBACVATICĂ A STRANIILOR PORȚI DE PIATRĂ, NI SE ÎNFĂȚIȘEAZĂ CA UN FAPT FIRESC ȘI CONCRET PREVIZIBIL.

1970-1971, ANI CE VOR RĂMÎNE ÎN ISTORIE PRINTRE ALTELE ȘI PENTRU MAREA SCHIMBARE DE DESTIN A DUNĂRII, NU SÎNT PREA ÎNDEPĂRTAȚI DE PREZENT, CA SĂ NU NE SIMȚIM TENTAȚI SĂ MĂSURĂM TIMPUL PÎNĂ LA EI ÎN ZILE. PATRU-CINCI ANI, PLUS DOI CARE AU TRECUT, ÎN TOTAL 2 160-2 520 DE ZILE, FIECARE CU O ÎNSEMNĂTATE PRECIS DETERMINATĂ ÎN DESFĂȘURAREA VASTEI LUCRĂRI.

În fotografie: fiecare pietricică de pe taluzul săpăturii e un element nedorit. Înainte de a începe turnarea betonului, vechea formulă: «toarnă apă în căușul stîncii, șterge-o cu batista și batista să rămînă albă» va fi aplicată din nou, ca și la Bicaz, ca și la Argeș, Firiza, Teliuc și în alte locuri unde constructorii români au mai ridicat hidrocentrale. În aceste zile pregătirea terenului de fundație se află în faza curățirii sfărîmăturilor cu ajutorul unor bare de oțel. Miine-poimîine lucrările vor intra în... faza batistei care trebuie să rămînă albă.

LA PORȚILE DE FIER: o zi din cele 2 160 - 2 520

Multiplicată în tirajele ziarelor cotidiene, fotografia machetei de ansamblu a sistemului hidroenergetic și de navigație a devenit foarte familiară. Două ecluze, două hidrocentrale de o parte și de alta a fluviului (cu cîte șase grupuri generatoare antrenate de turbine care vor consuma fiecare cam de cinci ori mai multă apă decît poartă Oltul la vărsare în anotimpurile ploioase) și un impunător baraj, acestea sînt principalele lucrări pe care constructorii români și iugoslavi le vor ridica la Porțile de Fier. Altfel spus: se vor disloca 22 milioane metri cubi de rocă, vor fi turnate betoane însumînd 3 milioane metri cubi. Fiecare din zilele lui noiembrie 1966 se înscrie în acest bilanț cu o participare demnă numai de proporțiile, într-adevăr neobișnuite, a tot ce se face aici.

La baraj-hidrocentrală, pe malul stîng al Dunării, adică într-o uriașă prăpastie săpată cu excavatorul pe o suprafață smulsă apelor nu mai devreme decît în vara trecută, fiecare zi înseamnă: în tone de rocă dislocată — peste 8 000; în volum de excavație — cîteva sute de metri cubi. Coborîtă cu mult sub nivelul vechii albii, groapa de fundație, tăiată în stîncă dură, este teatrul unor ample acțiuni în care uneltele sînt excavatoare, autocamioane grele, foreze, explozivi. Ziua are ore cînd forfota mașinilor încetează, cînd oamenii dispar ca prin farmec lăsînd într-o tăcere înspăimîntată întreg perimetrul încercuit cu taluzuri înalte, pietroase. Atunci înfloresc pe fondul uniform al cerului norii de fum ai pușcăturilor care cutremură pămîntul trezind prelungi ecouri în lumea de cremene din jur. Încă un metru,doi,cuceriți, încă o cifră adăugată la un șir devenit de acum prea lung ca să încapă doar pe o pagină de registru. Gonind cu mașina ale cărei încheieturi scîrțîie sub greutatea încărcăturii, un șofer care a lucrat și la Argeș (se numește Ioan Stăncuț) reflectează: «Sfărîmătura asta pe care o aruncăm în Dunăre va fi peste două mii de ani tare ca granitul. Dar nu mai tare decît betonul. Pentru piatră, apa a avut colți s-o roadă. Împotriva betonului e însă neputincioasă!» Și ca o concluzie: «Formidabile lucruri mai sînt în stare să facă și oamenii!»

Judecata aceasta are o parte de referire chiar la el însuși.

▲

LA ADĂPOSTUL ZIDULUI DE PALPLANȘE METALICE (vedere în ultimul plan) excavatoarele și uriașele autocamioane basculante pot să lucreze în voie. Aici va începe nu peste multă vreme turnarea betonului la centrala de pe malul stîng, ale cărei turbine vor smulge Dunării o forță mai mare de peste cinci ori decît cea a hidrocentralei de la Bicaz.

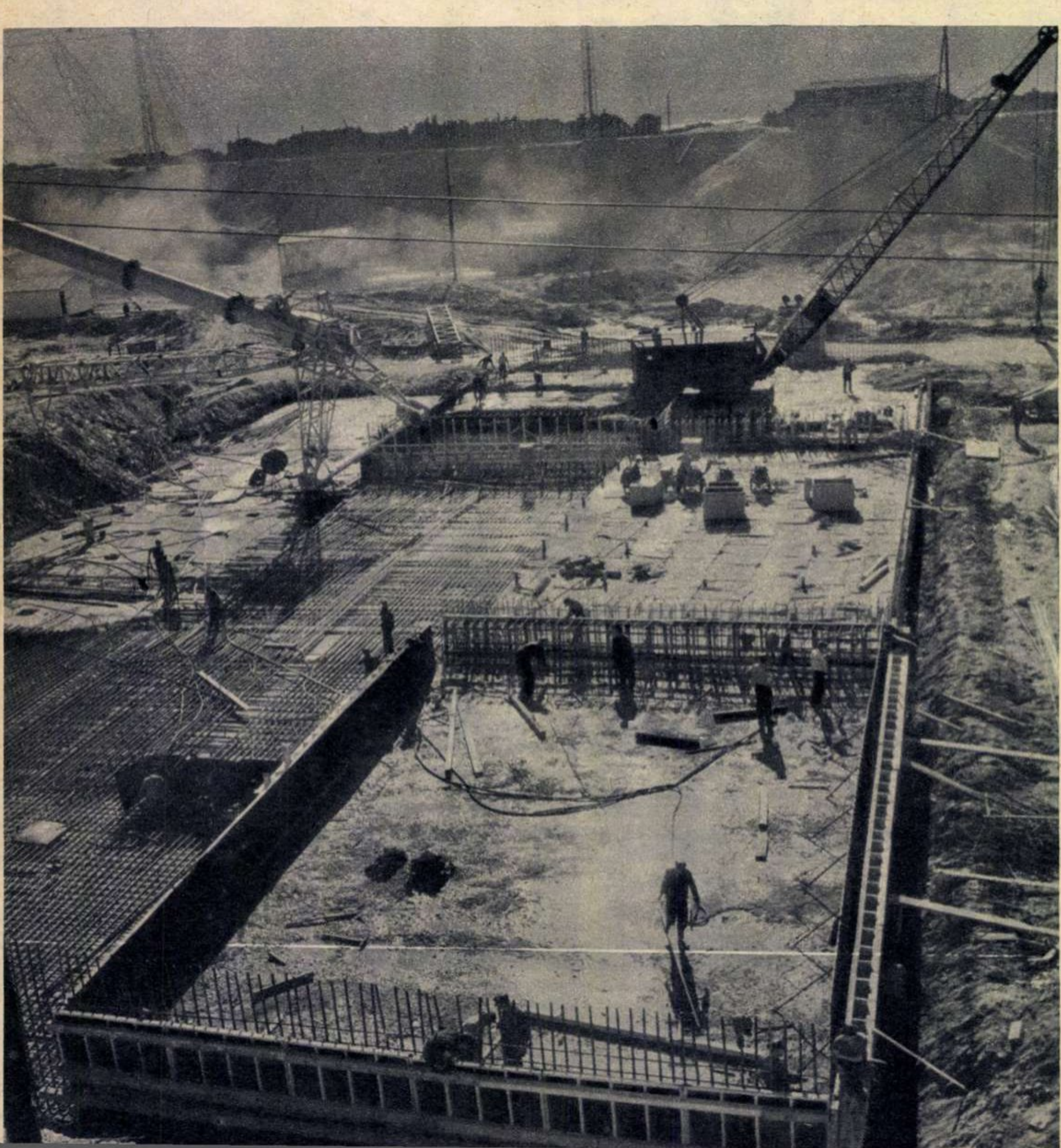

◀ **A ÎNCEPUT TURNAREA BETONULUI** la tablierul ecluzei. Nu trebuie decît să ne imaginăm trenurile de șlepuri trecînd pe deasupra acestei platforme ce va fi acoperită cu apă, spre a avea o imagine întrucîtva sugestivă a aceleiași lucrări peste două mii și cîteva sute de zile.

PE ACEST TRASEU AERIAN ▶ insula Golu va fi transportată tonă după tonă în depozitele balastierei de pe malul stîng, de unde pietrișul sortat și spălat va merge la fabrica de betoane și mai departe la baraj, hidrocentrală și ecluză.

LA PORȚILE DE FIER:

două insule sortite să dispară de pe harta dunării

Ada Kaleh și-a consumat, în octombrie, zilele ultimei toamne, răsfrîngînd în lumina blîndă a anotimpului, spre încîntarea turiștilor veniți s-o salute în semn de rămas bun, toată nostalgia coloristică a vechilor ei edificii, din care unele vor deveni piese de muzeu atunci cînd marele lac de acumulare va scufunda insula pentru totdeauna sub oglinda apelor sale. În schimb pregătirea dispariției insulei Golu, masiv depozit natural de pietriș din care se vor extrage agregate pentru fabricile de betoane de pe țărmul stîng al Dunării, a trecut neobservată de turiști, cu toată forța de atracție pe care o exercită asupra vizitatorului silueta îndrăzneață a marelui funicular care o va transporta prin aer, tonă după tonă. Soarta insulei Golu va fi așadar aceeași ca și a surorii sale Ada Kaleh, numai că, dispărînd de pe harta Dunării, ea nu-și va găsi loc sub apă ci deasupra ei, în uriașele zidiri de beton ale barajului, hidrocentralei și ecluzei. Volta parabolică pe care o vor descrie la înălțimi amețitoare benele noului funicular este cea mai cutezătoare linie trasată pînă acum de constructorii noștri în spațiul de la Porțile de Fier. Construcție îndrăzneață, sfidînd distanțele și insăși trufia fluviului, acest drum aerian al pietrișului va face ca volumul insulei Golu să se micșoreze mereu, în timp ce balastiera de la capătul acestui drum (ce se apropie în aceste zile de momentul intrării în probe) va sorta, spăla și depozita materiale în volum de mii de tone zilnic.

(Continuare în pag. 8)

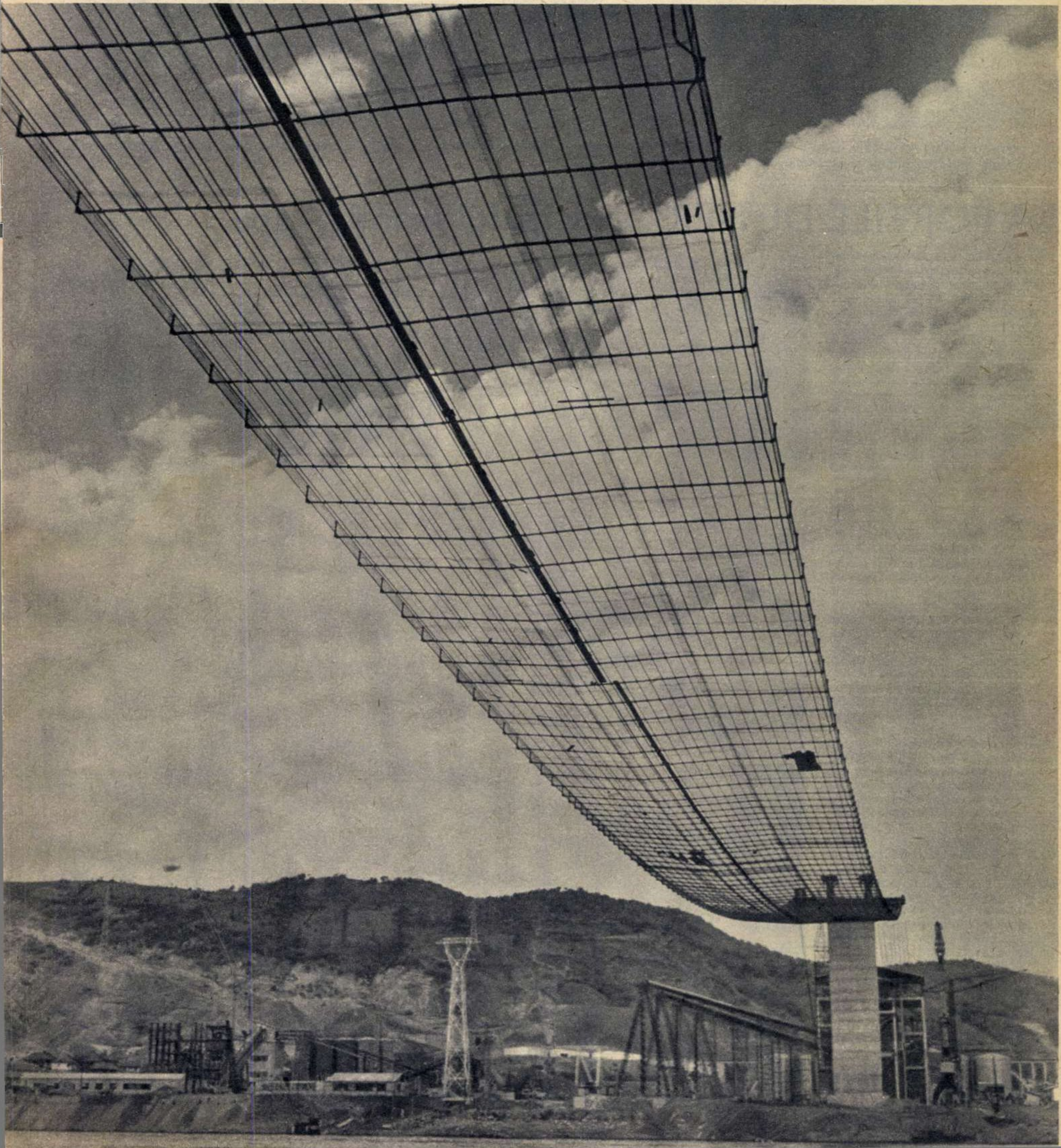

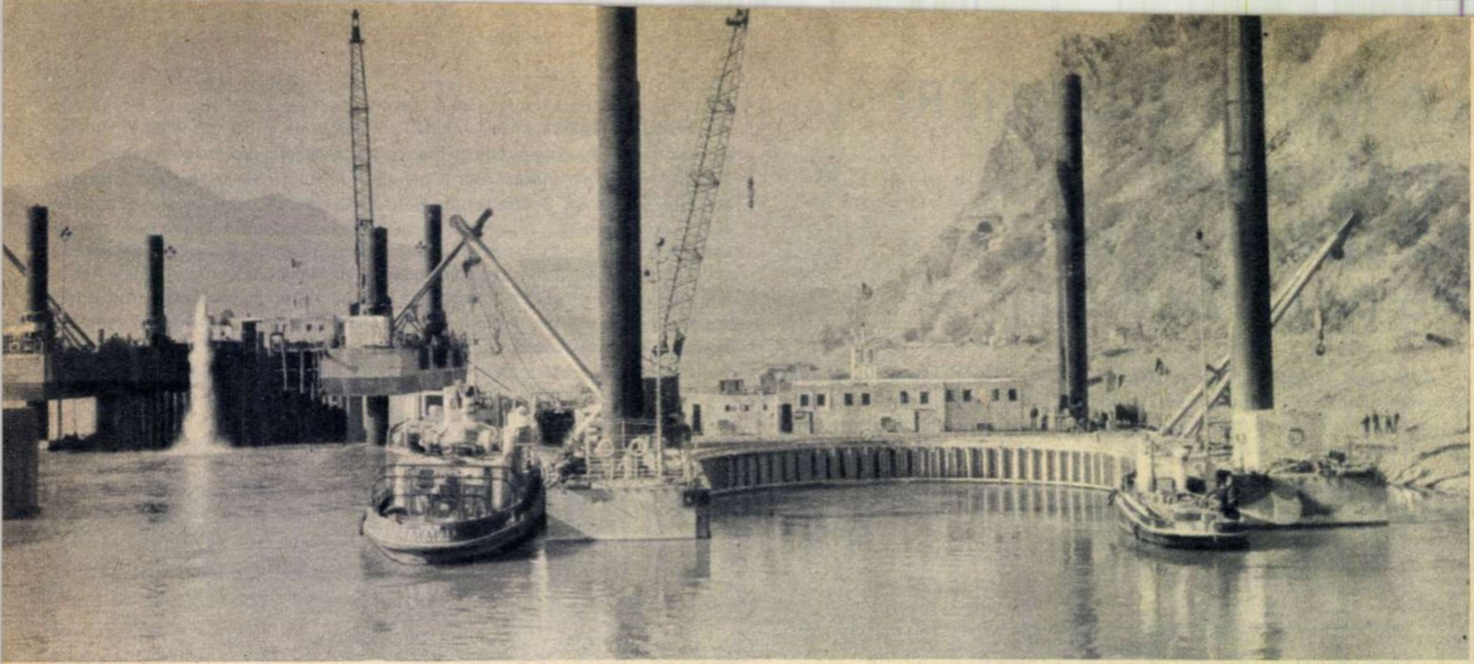

PLATFORMA PLUTITOARE a lansat inelul celular din incinta căruia pompele evacuează apa pentru a pregăti frontul de lucru la fundația celui de-al treilea pilon de ghidaj și acostare din sectorul ecluză-amonte.

LA PORȚILE DE FIER: principalul inamic - apa

Reconstituim o secvență din jurnalul zilnic al șantierului: la 15 iulie 1966 a avut loc închiderea batardoului circular în perimetrul căruia se lucrează azi la săpăturile centralei și barajului și la turnarea tablierului ecluzei. Din avion operația a putut să apară ca o mișcare de pumn uriaș care apucă o bucată de teren încleștîndu-și degetele spre a nu lăsa apa să pătrundă înăuntru. Dar apa nu s-a supus docilă. Furia ei a întrecut atunci orice limită și martorii oculari, relatînd evenimentul, își caută îndelung cuvintele, simțind că descrierea acelui spectacol, unic în felul său, cere o metaforă, un efort de plasticizare a expresiei. Mai tîrziu, cînd apa a fost evacuată din incintă, oamenii au rîs de zădărnicia cu care fluviul s-a opus acțiunii lor. Fusese o verificare de forțe, o confruntare directă cu Dunărea, care dădea măsura exactă a tăriei obstacolelor ce se cereau învinse. Astăzi, în locuri deasupra cărora mai ieri pluteau încă trenurile de șlepuri, se vede albia uscată, păstrînd pe alocuri chiar și fire de iarbă crescute printre pietre, alături de culcușurile somnilor uriași care, presimțind primejdia, au fugit în largul Dunării o dată cu ultimele șuvoaie de apă.

În amonte de ecluză însă lupta cu valurile n-a încetat. Aici se lucrează la turnarea celor șase piloni de ghidaj și acostare, din care doi s-au și ridicat deasupra apei, al treilea fiind în faza pregătirii pentru fundație. Zi și noapte cele două stații de pompare scot apa din inelul metalic la adăpostul căruia vor începe în curînd săpăturile. Dar presiunea este atît de mare încît etanșeitatea sistemului, pusă la grea încercare, trebuie verificată și întărită de la o oră la alta. Și tot de la o oră la alta se așteaptă ca Dunărea să cedeze în sfîrșit, cum a făcut de atîtea ori în 700 zile de șantier și va mai face încă în celelalte 1 460-1 820 cîte au mai rămas pînă în 1970-1971, cînd marile porți de oțel și beton de la Porțile de Fier vor fi gata.

Dantelăria de oțel a instalațiilor balastierei a impus un nou element de peisaj în valea Dunării. ▶

NOROCUL

de Octav PANCU-IAȘI
Ilustrații de S. BANU

Cind, apărută pe neașteptate, pancarta uriașă acoperi gara, sau mai bine zis ce se mai zărea din gară de la distanța pe care rapidul o mărea necontenit — o pată roșcată cu conturirile topite într-o pastă verde-cenușie — durerea resimțită încă de pe peron se accentuă brusc, deveni de o violență insuportabilă. O fracțiune de secundă îl văzu clar pe «băiatul mamei»: sătea tot pe vraful acela de halate și salopete și gemea; apoi, mai puțin limpede, pe altcineva, poate pe Dinu, pe huiduma de Dinu, pentru că de el se ciocnea mereu, îl găsea unde vrei și unde nu vrei, o dată i-l aruncase în față cupa excavatorului — «Sînt aici, domnu' inginer!» — altă dată refuzase să taie un pepene pe care i-l adusese Cioiu, deoarece, strigîndu-l pe Dinu și acesta neapărînd imediat, îi fu teamă ca nu cumva din mijlocul pepenelui, mînjit de zeamă și cu sîmburi lipiți pe față, să nu răsară Dinu. Și mai văzu tot atunci, tot așa, vag, o femeie, dar altă femeie, cu totul alta, una cu mîini aspre și roșii, și parcă umflate. Privi ca prin ceață agitația pe care starea lui o provocă în compartiment, auzi ca de la o depărtare de kilometri un glas strigînd după un medic. Acum, lîngă el, în genunchi, stătea un tinerel pistruiat care îi lua pulsul, îl ruga să stea liniștit și se recomandă student în medicină. Ceea ce îl salvă de la o nouă prăbușire fu faptul că îi păru foarte comică expresia «student în medicină», își aminti că mai era încă elev cînd, la un ceai, se dăduse drept medicinist și indispusese pe toată lumea vorbind despre cancer, hernii și pietre la rinichi.

— 76 — spuse tinerelul — pulsul e normal, n-aveți nici febră. Ați mîncat probabil ceva indigest: ciuperci, raci...

— Raci? — întrebă el. De ce tocmai raci?

Ospătarul le aduse un platou întreg, un munte întreg de raci. Adina îi întîmpină aplaudînd, ridicînd apoi paharul și bînd vinul pînă la ultimul strop. Spuse poate pentru a zecea oară de cînd intraseră în grădina restaurantului de pe mal: «Avem noroc, Dum, mi-am spus în gînd: dacă găsim raci avem noroc, toată viața o să avem noroc!» Ajunseseră la restaurant pe negîndite; se plimbau pe străduțele acelea drepte și curate din preajma lacului și Adina recita din Géraldy... «*Toujours, toute la vie; oui, ces mots, ces mots bêtes, il faut me les redire et me les répéter!...*» Cînd, deodată, se întrerupse și exclamase: «Sîntem în aprilie, Dum. Lună cu «er». Aprrrilie! Ce-ar fi să găsim raci? Îmi spun în gînd că o să avem noroc, că o să avem toată viața noroc dacă găsim raci». Găsiseră chiar la restaurantul de pe mal, îi văzură de cum intrară, grămezi enorme de roșu strident difuzînd în vitrina frigiderului o lumină tropicală, de reflector de bar străbătînd nori de fum. «Să ni-i aducă pe toți! — ceru Adina — chiar dacă nu-i mîncăm, să ni-i aducă pe toți, și vin roșu, o găleată de vin roșu; avem noroc, Dum, toată viața o să avem noroc!»

— Raci — repetă el — raci acum?

— Poate ceva gras... sau tocătură... — spuse tinerelul.

— Racii nu se mănîncă decît în lunile cu «er».

— Nu trebuia să fi mîncat neapărat raci ca să vă facă rău. Sînt destule alimente indigeste.

— N-am mîncat nimic.

— Totuși...

— Un ceai ieri dimineață. Și ceaiul e indigest?

— Cum vă mai simțiți acum?

— Mulțumesc, vă mulțumesc pentru tot — spuse el și se ridică.

— N-ar fi rău să mai stați un pic culcat.

El nu-i mai răspunse, îi adresă doar un zîmbet și începu să-și încheie nasturii de la bluză. Rămase cu degetele agățate de un nasture și cîteva clipe își reținu respirația căznindu-se, printr-o încordare a trupului, să îndepărteze parcă cleștii aceia care încă îi mai strîngeau mușchii.

— Nu trebuie — îi spuse cînd o văzu cum scoate din carpeta de pe perete un ac cu ață și-i smulge din mîini cămașa pe care se pregătea s-o îmbrace. Mă duc pe șantier, nu la bal.

— Pentru mine e destul că te duci. De ce și unde, e treaba ta — spuse Adina.

O privi sau, mai corect, o admiră cum coase, stînd în mijlocul patului, cu capul ușor aplecat peste umărul gol de pe care alunecase breteaua furoului, tăcută, absorbită, trăind, s-ar fi putut crede, revelația descoperirii că munca înnobilează omul, și-i spuse, așa cum se obișnuise, fără nici o introducere, fără să aștepte un moment anumit, o ambianță anume, că o iubește.

— Bine — îi răspunse Adina — am notat.

— Nu uita să subliniezi fraza și să adaugi și cîteva semne de exclamare.

— Firește. Știi doar că semnele de exclamare sînt marea mea pasiune.

— O — făcu el — credeam că eu sînt pentru tine așa ceva.

— Ai și tu un loc — de ce n-aș fi cinstită? — după semnele de exclamare. Cel puțin deocamdată.

— Tot e bine că mă lași să sper într-o avansare. Ador speranțele, le schimb oricînd și pe oricare certitudine.

— Uneori nu fac nici o deosebire între ele — spuse Adina. Speranțe, certitudini, aceeași mîncare de pește.

— Eu fac totdeauna — spuse el. O speranță cît de vagă are șanse să se prefacă într-o certitudine, pe cînd certitudinea e adesea ceva încremenit, mort, o noțiune nedialectică. Simplu calcul logic.

— Tot ce spui tu e logic, simplu calcul logic.

— De unde știi? Nu ți-am spus niciodată nimic altceva decît că te iubesc. Restul au fost propoziții ajutătoare.

— S-ar putea să fie adevărat. Numai că folosești prea multe propoziții ajutătoare.

Tăie ața cu dinții și-i întinse cămașa.

— Te iubesc — zise el. Să știi însă că dacă ți-aș fi spus «mulțumesc» tot asta aș fi vrut să-ți spun.

— Pentru puțin! — răspunse ea. E tîrziu, să nu întîrzii!

— Unde să întîrziu? Azi e duminică.

— Nu știu. Te-ai îmbrăcat să pleci.

— O raită, doar atît. La F 18 se lucrează și duminica. Trec pe-acolo numai ca să le dau bună ziua.

Se aștepta ca Adina să-i amintească de promisiunea pe care i-o făcuse aseară: «Ne trezim pe la 10, ne îmbrăcăm și mergem la cinema, pe urmă luăm masa acolo, pe malul lacului». Aseară chiar așa credea că se va întîmpla. Abia venise de pe șantier, credea că pînă luni nu va mai simți nevoia să se întoarcă la lucru, dar cînd se trezi, tot la 5 dimineața, ca de obicei, își dădu seama că se repeta și în ziua aceea ce numea Adina «superbul meu program de duminică», adică el se va duce pe șantier, la început cu intenția de a face un simplu act de prezență, pe urmă propunîndu-și să zăbovească un sfert de oră, apoi o jumătate, hai, o oră, «ca să fie suma rotundă», și va sfîrși prin a rămîne acolo toată ziua. Adina însă nu-i spuse nimic.

— *Trebuie* să trec nițel pe acolo — spuse, convins că accentuîndu-l pe «trebuie» îi oferise un argument infailibil. Cînd mă întorc...

— Lasă — spuse ea — vorbim atunci.

Ascultă sfatul tînărului medicinist și se duse la vagonul restaurant să bea o cafea. Bea rar cafea, o socotea un medicament; intră în vagonul restaurant ca într-o farmacie; nu l-ar fi mirat dacă ospătarul l-ar fi avertizat că nu-i eliberează cafeaua decît pe baza unei rețete cu timbru sec.

— Și un rom mic — ceru. Adică mai bine unul mare.

— Jamaica?

— N-are importanță.

— Avem și cubanez.

— N-are importanță. Mare.

«Tot au crezut ăia că sînt beat; măcar să aibă motiv» — își zise, gîndindu-se la călătorii care, văzîndu-l mergînd împleticit, lovindu-se de un perete și de altul al culoarului, se dădeau în lături cu vădita silă ce le-o provoca bălăbăneala aceea, după părerea lor, de bețiv. Mai simțea cleștii înfipți în mușchi, doar că acum durerea devenise suportabilă. Ce ciudat că în clipa durerii aceleia cumplite îl văzuse tocmai pe «băiatul mamei», tocmai puștiul ăla îi răsărise în minte!

«Băiatul mamei», cum îi spuneau adolescentului sfios, roșind la fiecare glumă mai deocheată, căzuse de pe schelă de la etajul al doilea și țipătul lui sfîșietor îi electrizase pe toți. Căzuse rău, pe spate, reușind doar să evite atingerea pămîntului cu capul, dar nu putuse să se îndrepte în aer; căzuse rău, îngrozitor. Se afla acolo, la cîțiva metri, a fost primul care s-a aplecat asupra băiatului, primul care i-a văzut spaima de moarte în ochi. Trimise pe cineva să sune la Salvare, alergară vreo zece sau cincisprezece oameni la telefon, în timp ce alți zece sau cincisprezece îngenuncheară ca și el în jurul băiatului, își dezbrăcară halatele, făcură un fel de saltea din ele și-l traseră pe băiat pe salteaua aceea. Nici o singură clipă nu rămase singur cu băiatul, dar acesta se uita numai în ochii lui; oriunde își schimba locul, ochii băiatului îl urmăreau.

— Mor, tovarășe inginer.

— Fii cuminte. Vine îndată mașina.

— Mor, tovarășe inginer.

— Pe-o duzină de Murfatlar că te faci bine? Ai curaj să pui pariu?

— Mor, tovarășe inginer.

— Mă, băiatul mamei, auzi ce-ți spun? Pe-o duzină de Murfatlar. Pui? Dinule! Unde ești, nea Dinule?

Dinu era probabil în buzunarul hainei sale, îl uitase probabil acolo printre notele de comandă pe care trebuia să le semneze, altfel nu se explică cum de-i răsărise tocmai de sub braț.

— Aici, domnu' inginer!

— Nea Dinule, aleargă la «Muntenia» și zi să le și pună la gheață.

— Alerg, domnu' inginer. Și țin și eu pe-o juma' de duzină.

— Auzi, mă, băiatul mamei, ține pe-o juma' de duzină și nea Dinu, cel mai mare scîrțan din cîți ai văzut și-o să mai vezi tu în viață.

Veni Salvarea, veni mai repede decît se așteptau, și el cu Dinu și cu Cioiu, ajutorul de maistru, îl însoțiră pe băiat la spital. «Băiatul mamei» avusese noroc: suferise doar ceea ce numi medicul un «traumatism ordinar», nu-și rupsese coloana vertebrală; două săptămîni de spital aveau să-l pună pe picioare. Asta se întîmpla duminică pe la 6, și numai pentru un ceas nu se mai înapoiară pe șantier, trimiseseră doar vorbă cu cineva că puștiul e în siguranță. Dinu și Cioiu îl invitară la o bere, nu-i putu refuza. simțea și el nevoia să se răcorească după cele întîmplate, și astfel ajunse acasă pe la nouă și ceva, poate zece. N-o găsi pe Adina. Plutea în cameră parfumul ei, singurul lucru din tot ce avea ea, din tot ce însemna ea, care nu-i plăcea. Nu era amețit, băuse numai două-trei halbe, vorbind însă cît pentru un butoi ori o fabrică întreagă de bere. Se întinse pe pat și luă la întîmplare o carte din mica bibliotecă a Adinei, un vraf de cîteva cărți așezate ordonat, deasupra căruia își punea înainte de

(*Continuare în pag. 10*)

NoRoCuL

culcare cerceii, agrafele de păr, brățara de argint vechi cu încrustații turcești. Era micul volum cu versurile lui Géraldy. Nu-l deschise.

Adina veni după miezul nopții.

— Ce surpriză! Ești acasă?

— Unde-ai fost?

— Nu înțeleg întrebarea. Am îndeplinit întocmai programul stabilit.

— Nu-mi arde de glume.

— Dar nici nu glumesc. M-am trezit la zece, m-am îmbrăcat și m-am dus la cinema, pe urmă am luat masa acolo, pe malul lacului.

— Singură?

— Cine ți-a spus că singură?

— Cu cine?

— Prefer să nu-ți răspund, ca să nu-ți dau o certitudine. Rămîi cu speranța că am fost cu o prietenă.

— Cu Dora?

— Exact.

— Am văzut-o pe Dora la spital. Era de gardă.

— Cine te pune să te duci duminica la spital?

— Am avut un accident pe șantier.

— Tu?

— Un băiat.

— M-aș fi mirat să-l fi avut tu. Din viața ta sînt excluse accidentele. Viața ta e un ceasornic exact, un Doxa imperturbabil.

— Ești cel puțin rea.

— Acum probabil că mi-ai spus că mă iubești.

— Ți-am spus că ești cel puțin rea.

— Imposibil. Tu nu-mi spui niciodată nimic altceva decît că mă iubești. Restul sînt propoziții ajutătoare.

— Unde ai fost pînă acum?

— Cu ce drept mă întrebi?

— Cu dreptul omului care te iubește.

— Pe mal prindea un bătrîn raci — rîse ea. Mi-au adus mult noroc racii aceia, ții minte?... Dacă n-o întîlneai pe Dora la spital ți-aș fi spus că am fost cu ea.

— Dar am întîlnit-o.

— Atunci înseamnă că n-am fost cu ea. Un simplu calcul logic, vorba ta.

— Bine. Mai discutăm mîine. Culcă-te.

— E deja mîine. E unu noaptea. Să discutăm acum. Te ascult!

— Nu eu am să-ți dau explicații.

— Eu cu atît mai puțin. Orice aș fi făcut, nu mă simt vinovată.

— Orice ai fi făcut? Chiar orice?

— Chiar. Și, în fond, nici nu le-ai înțelege. Poate doar dacă n-aș fi o femeie, o biată femeie, ci un F 18 sau 118. Dacă nu mi-ar plăcea și mie să ies, să mă plimb, să mai văd lumea, ci aș sta țintuită în cofraje. Poate că așa aș izbuti să mă fac înțeleasă. Altfel n-am șanse.

— Ce-ai vrea, să nu mai muncesc?

— Dimpotrivă, dragul meu; să nu mai iubești, să nu mai spui că iubești pentru că nu știi să iubești, pentru că n-ai să știi niciodată să iubești.

Cafeaua era proastă, mirosea a ghindă prăjită, și romul avea gust de coclealǎ. Turnă romul în cafea și bău cu înghițituri mari, forțîndu-se să nu se strîmbe. Efectul băuturii sau numai dorința lui de a-și reveni îl făcu să se simtă mai bine. Privi în zațul din fundul ceștii. Nu. Dinu nu era acolo. Pentru întîia oară nu era acolo unde îl căuta. Dacă ar fi avut putere s-ar fi aplecat să se uite sub masă. Îl strigă încetișor și Dinu ieși din scrumieră scuturîndu-si halatul de scrum: «Sînt aici, domnu' inginer!» «Unde umbli, omule?» «Cu treburile, domnu' inginer. Martor mi-e Dumnezeu că de dimineață n-am stat nici cît să-mi aprind o țigară, nici pînă la..., scuzați-mi vorba, nu m-am dus». «Ai făcut ceva cu pompa aia tîmpită?» «Am deșteptat-o nițel, dar tot tîmpită e. Mi-ați semnat bonul pentru ciment?» «Nu mai țin minte, parcă da, cred că l-am și trimis la magazie...» Și Dinu alergă spre magazie, adică probabil spre magazie, pentru că după ce trecu de solniță o făcu la dreapta și se pierdu printre șervețele.

— Nu cumva știi unde mi-am pus papucii de ștrand?

— Îți iei și papucii de ștrand?

— Ai haz — spuse Adina — de ce i-aș lăsa tocmai pe ei?

— Iartă-mă. Habar n-am de ce te-am întrebat prostia asta.

— În fond aș putea să-i las.

— În fond ai putea să te mai gîndești dacă e bine ce faci.

— Să admitem că nu e bine. Cum mi-ai putea argumenta?

— Te iubesc. Mai cred că și tu mă iubești.

— Dar înțelegem iubirea fiecare în felul nostru. Mie mi-ai plăcut tu. Tu, bărbatul care ești tu. Nu m-am îndrăgostit de inginerul Dumitru Anca, de șeful de șantier Anca, de eroul reportajului acela bombastic «Inginerul și înălțimile». Tu nu m-ai iubit de la început pe mine. Ai venit aici să construiești o uzină. Iubind uzina, te-a atras și orășelul ăsta, m-ai plăcut și pe mine, care trăiesc aici.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, ce vezi monstruos în asta? Cînd am venit aici nu te cunoșteam. Firește că mai întîi a fost șantierul, orășelul ăsta; dacă nu erau ele, nu te întîlneam nici pe tine. Ce-mi ceri? Să fac abstracție de ele, să le urăsc?

— Ar fi absurd. Și nici n-ar sluji la nimic.

— Ești teribil de capricioasă, Adina.

— Sînt femeie, dragul meu. Capriciul ăsta acum e singura mea armă de apărare. Nu pot să-ți cer nimic. Ceea ce pot, este doar să te verific. Plec ca să te verific. Vii după mine, acolo, sau nu? Dacă vii, mă iubești, mă iubești cu adevărat. Pentru tine se va găsi și acolo un șantier. Pentru tine se găsesc șantiere peste tot. Și acolo o să-ți împarți dragostea; sînt absurdă, dar nu într-atît ca să-mi doresc să te acaparez, știu că asta te-ar distruge. Poate că nici acolo nu voi primi partea leului. Dar va fi altceva. Ai porni de la mine. Aș ști că întîi a fost dragostea pentru mine. Dacă nu vii...

— Îmi dați voie?

— Poftim!

— Cum vă mai simțiți?

— Bine. Îți mulțumesc încă o dată.

— Era de datoria mea. Și nici măcar n-am făcut nimic.

— În ce an ești?

— Ca să liniștesc lumea din compartiment am spus că-s în patru. Acum, cînd vă simțiți mai bine, pot să vă spun adevărul: nu-s decît în primul. Vă supără că am mințit?

— De loc. Te-ai comportat ca un doctor sadea.

— O, cît mai e pînă atunci!

— Mă bucur că ți-am fost primul pacient.

— Vă sînt recunoscător pentru asta. Nu rîdeți!

— Nu rîd. Te înțeleg.

— Tatei îi este frică să nu mă dezumanizez. I se pare că mă bucur cînd văd un om bolnav, că mă excită suferința. Prostii.

— De acord.

— Încotro călătoriți?

— Probabil pînă la stația următoare.

— Focșani?

— Fie și Focșani.

— Înțeleg. Sînteți în concediu. E o soluție ideală: te oprești unde vrei, cînd vrei. Îmi doresc și eu o vacanță așa.

— Nu, nu-s în concediu. Dar trebuie să mă dau jos ca să pot gîndi. Trenul nu mă ajută. N-am avut timp acasă ca să mă gîndesc și am greșit urcîndu-mă în tren. Și poate că găsesc la restaurantul gării și niște raci.

— Nu v-aș sfătui.

— Nu să-i mănînc. Nici nu-mi prea plac. Dar se spune că aduc noroc. Cineva spune că aduc noroc.

Coborî la Focșani și Dinu era pe peron. Sărise în fața lui de pe un cărucior cu bagaje. Sau poate că era Adina. Cineva trebuia să fie. Puteau fi amîndoi.

---

carnet de scriitor

halta și altele

de Eugen FRUNZĂ

Cine nu știe ce înseamnă o haltă? Mărturisesc că, pînă deunăzi, mă număram și eu printre fericiții muritori edificați în această chestiune. Cunoșteam chiar și nemțescul «halten» (în înțelesul «a opri») care s-a ouat în cuib străin cînd cu construcția primei linii de cale ferată în țara noastră. Acuma însă nu mai știu ce și cum. Și iată de ce.

Venind cu trenul dinspre București prin Suceava, am coborît la Rădăuți în halta din centrul orașului, prevăzută, ca toate haltele, cu firma clasică C.F.R. — litere albe pe fond albastru. Am coborît, zic, și totul mi s-a părut cît se poate de normal. Însă viitorul îmi rezerva o surpriză. După cîtva timp, hotărînd să fac calea întoarsă, mă înființez din nou la haltă ca să-mi scot biletul de tren. Nici pomeneală! Aici nu se găsesc bilete; clădirea e ferecată; nu există nici casă, nici casier. O iau așadar spre gara principală, situată destul de incomod, tocmai la o margine a orașului. Acolo achiziționez într-adevăr un bilet pentru a doua zi.

Dar a doua zi numai întîmplarea face să nu-mi treacă trenul pe sub nas, neglijîndu-mi prezența și biletul. Un cetățean bine informat mă vede în fața haltei, salută și întreabă ce aștept.

— Trenul — îi răspund. Plec la București.

— Păi stați degeaba — mă avertizează omul.

Și aflu cu stupoare că aici, în haltă, opresc numai trenurile care vin *dinspre* Suceava, nu și cele *către*. Cuprins de panică, mă mut cît se poate de repede, cu bagaj cu tot, în gara principală unde, spre norocul meu, mai apuc să prind garnitura cu pricina. Locomotiva pufnește zdravăn și pornim. De la fereastra vagonului mai privesc o dată orașul care fuge îndărăt, ca printr-o ceață de lacrimă, cu castanii săi tomnatici, cu casele-i albe și, în sfîrșit, cu halta în care trenul într-adevăr nu oprește.

De atunci sînt total nedumerit. Cine vrea să-și rîdă de mine n-are decît să întrebe ce înseamnă o haltă. Îi voi răspunde intimidat: «nu știu, dar interesați-vă la C.F.R. — poate să primiți vreo explicație».

Și pentru că tot ne aflăm «în cursă», aș mai adăuga două întrebări:

1) Nu e oare cazul să se amenajeze un peron și în gara principală din Rădăuți — așa cum există în mai toate gările din țară — pentru ca urcarea și coborîrea din tren să nu presupună un prealabil antrenament alpinistic?

2) Oare garniturile care circulă pe traseul local n-ar trebui mai bine îngrijite, vagoanele măturate, spălate, aerisite, pentru ca să nu miroase a praf stătut și a salam consumat în anii precedenți?

Nu zău, față de atîtea îmbunătățiri aduse în sistemul nostru feroviar pentru asigurarea unor condiții de voiaj civilizat, observațiile de mai sus reclamă niște măsuri foarte concrete.

din carnetul reporterului

ZAGREB orașul tîrgului

de Virgil DĂNCIULESCU

KONČAR
AMBALAŽA

În centrul comercial al Zagrebului, blocurile noi din beton și sticlă se învecinează cu clădirile vechi.

E poate prea puțin să definești Zagrebul printr-o manifestare pe care anual o găzduiește, chiar dacă prestigiul ei mondial e de mult cunoscut și recunoscut. Chiar dacă tradiția acestei manifestări e de demult și trainic înrădăcinată și în istoria și-n viața contemporană a orașului. Totuși mulți oameni care trăiesc în Zagreb mi-au repetat că orașul în vremea tîrgului merită îndeosebi a fi vizitat. «Capătă o animație aparte, o însuflețire deosebită...»

Frumusețea orașului, trecutul lui, o anumită monumentalitate și grandoare arhitectonică, stilul său pròpriu de viață urbană îmi întăreau convingerea că Zagrebul e oricînd frumos și interesant, oricînd el însuși. Totuși am venit să-l văd în zilele tîrgului... Și, drept să spun, n-am greșit. În primul rînd pentru că numai așa aș fi putut afla, căutînd o cameră, cam cîte hoteluri sînt în oraș. Sînt multe, foarte multe, dar în zilele tîrgului toate sînt arhipline, cu locurile reținute cu o lună chiar înainte. În zilele tîrgului am putut vedea cît de pline pot fi și restaurantele. În cîte limbi ale pămîntului se poate cere o supă, un pește sau o friptură. Am putut afla apoi cum se poate organiza un transport fără îmbulzeală, pentru mii de oameni, pe o linie de autobuz și am văzut de cîtă popularitate se bucură acest tîrg. La Zagreb, în zilele tîrgului (tîrg fără vînzare), era venită lume peste lume, din Iugoslavia, cît și de peste hotare. Unii erau aduși de treabă, de interese imediate, veniți să vadă produsele expuse de diferite țări, nivelul dezvoltării tehnice pe care aceste produse îl reprezentau. Alții erau în Zagreb, la tîrg, numai și numai din curiozitate. (Nu pun la socoteală copiii care la ieșire își numărau prospectele, pungile colorate, cozoroacele de carton, semnele de cărți și alte mărunte daruri primite, în chip de publicitate, la diferite standuri.)

Vizita Zagrebului în zilele tîrgului s-a dovedit priincioasă și din alt motiv. Ea mi-a oferit — ca altor zeci și zeci de mii de oameni — putința să cunosc, în acea parte mărginașă unde se răsfiră pavilioanele tîrgului, imaginea unui cartier nou al orașului, cartier conceput în linii arhitectonice moderne, foarte îndrăznețe, cu blocuri înalte, sobre și elegante. În preajma cartierului sînt încă barăcile în care au fost adăpostiți sinistrații de pe urma marilor inundații de acum doi ani, cînd s-a revărsat Sava — inundații ce au lăsat fără locuințe cîteva mii de familii, pricinuind pagube la nivelul sutelor de milioane. Treptat, treptat cei ce și-au pierdut casele s-au mutat din barăci în apartamentele confortabile din noile blocuri.

Cunoașterea acestor lucruri a reprezentat una din posibilitățile pe care Zagrebul le oferă curent în zilele tîrgului. Vor mai fi poate și altele, nu mă îndoiesc. În orice caz, pentru străinii veniți la tîrg (spun datele statistice că sînt în medie un milion și jumătate în fiecare an) aceste zile sînt un excelent prilej de a cunoaște orașul. Autobuzele îi poartă pretutindeni pe curioși. În orașul vechi, medieval (Zagrebul e mîndru că numără opt veacuri de viață), turiștii populează ulițele înguste, cu rezonanțe adînci, ca niște lungi culoare de mănăstire. Grupuri, grupuri se opresc în fața bisericii Sf. Marcu, edificiu gotic construit la mijlocul secolului al XIII-lea, și cei care au avut gîndul bun să-și pună în aparatele de fotografiat filme colorate se socot norocoși. Au prilejul să răpească și să ducă cu ei imaginea de neuitat a acoperișului colorat, din țigle smălțuite, care împlinesc maiestuos, pe-un cîmp de carouri mărunte, roșii și albe, două imense însemne heraldice: stema orașului și cea a Croației. Furați de legende, alții se opresc și la Poarta de piatră, edificiu salvat dintr-un incendiu datorită unei minuni. Cei mai mulți, aproape toți, trec însă și admiră catedrala, construcție gotică mai tîrzie, bogat ornamentată, impresionantă îndeosebi noaptea, cînd lumina albă a reflectoarelor dă turnurilor de piatră, cioplite ca o dantelă, zvîcniri de săgeți.

Alături de Zagrebul medieval, ferit de lămpi cu neon și larmă de claxoane, bine conservat și întreținut, capabil să trezească o atmosferă de calmă și plăcută reculegere, există un Zagreb al secolului al XIX-lea, al începutului de secol al XX-lea. E orașul influențat de stilul arhitectonic inexpresiv, la modă în imperiul cezaro-crăiesc, dar și de sistemă și de bună organizare urbanistică și edilitară. În această parte a orașului circulă pe bulevarde largi tramvaie și autobuze, aici sînt marile hoteluri și resfaurante, aici magazinele universale, cu vitrine mari și firme luminoase. Aici e piața centrală, unde anevoie îți faci loc de-a-notul prin mulțime, piața unde, la orice ceas, dar mai ales spre seară, se dau întîlnirile și se discută interminabil în special despre fotbal. În acest Zagreb sînt parcurile, scuarurile și edificiile culturale clădite în stilul marilor edificii vieneze, al Burgtheaterului, al bibliotecii, al Hoffburgului.

În zone vaste, asemeni celei din preajma tîrguluj, se întinde — mai concret se înalță — Zagrebul nou, socialist, exprimat sub aspect arhitectonic în cartiere compacte de blocuri de locuințe proiectate cu mult gust și cu dorința evidentă de a oferi celor ce le locuiesc cît mai mult confort.

Am cunoscut Zagrebul în zilele tîrgului. L-am întîlnit, e adevărat, deosebit de animat. Dar am plecat cu certa convingere că frumusețea și animația lui nu se datorau exclusiv tîrgului. Dimpotrivă, aș îndrăzni să cred, cercetînd date care ilustrează dezvoltarea sa industrială și ponderea pe care o reprezintă în economia iugoslavă, că Zagrebul de fiecare zi, Zagrebul socialist, dinamic, e cel care asigură an de an succesul tîrgului. E de fapt condiția esențială care-l face să fie o excelentă gazdă.

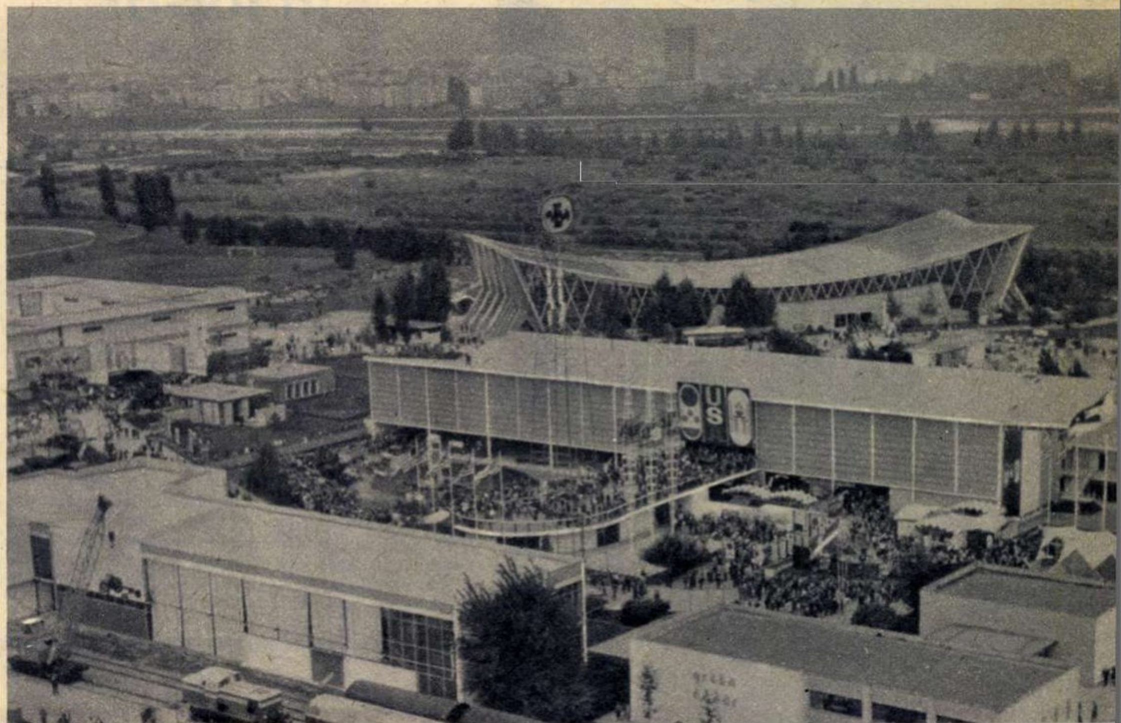

Un colț al tîrgului din Zagreb. În pavilionul țării noastre au fost expuse în toamna aceasta o largă gamă de utilaje industriale și bunuri de larg consum, oferind vizitatorilor imaginea creșterii potențialului economic al Republicii Socialiste România. Specialiștii au apreciat în mod deosebit strungul carusel de 1 250 mm, compresorul frigorific de 125 000 K/cal pe oră și un microscop destinat cercetărilor științifice.

teatru

„richard al II-lea“

Prima parte a stagiunii bucureștene rămîne, incontestabil, dominată de spectacolul lui Radu Penciulescu cu «Richard al II-lea». Spectacolul acesta, care e de cîteva ori întîiul (întîia reprezentație românească cu «Richard al II-lea», întîia piesă Shakespeare montată la Teatrul Mic) se impune prin elevata sa ținută intelectuală, prin rezonanțele contemporane pe care le degajă pregnant dintr-un cadru istoric construit cu rigoare pe scenă, prin meditația filozofică la care invită spectatorul. Grandoarea și decadența lui Richard II (interpretată cu adîncă umanitate, cu un fior tragic de Victor Rebengiuc) este, în primă și ultimă instanță, o dramă a cunoașterii, a înțelegerii. Richard înțelege, din amara sa experiență monarhică, adevăratele raporturi dintre individ și putere, el capătă simțul istoriei pe măsură ce-și pierde puterea. Richard înțelege cît de efemeră este gloria și cît de supus este omul, fie el și în ipostază regală, mecanismului necruțător al istoriei. Și în timp ce el coboară de pe scena istoriei, Bolingbroke, nedreptățitul, răzvrătitul, o urcă, prefigurînd totuși viitoarea sa cădere. Un spectacol cu cîteva excelente creații actoricești (Victor Rebengiuc, Gh. Ionescu-Gion, Ion Marinescu), cu o plastică interesantă, poate însă cu un ritm prea lent.

Richard al II-lea (Victor Rebengiuc) în mijlocul curții sale, înainte de a înțelege cît de efemeră este gloria...

Sînt sau nu demni de încredere cei doi eroi din «Neîncredere în foișor» (Dana Comnea și Silviu Stănculescu)?

„neîncredere în foișor“

Tînărul N. Ionescu — om al legii în civilitate — a intrat în literatura dramatică prin poarta, încă îngustă la noi, a genului polițist, purtînd evident asupra sa instrumentele profesiunii juridice. El a înfruntat senin eventuala privire condescendentă aruncată de estetizanți asupra speciei în care și-a înscris piesa, mizînd pe larga ei audiență la public. Și bine a făcut; pentru că piesa sa de debut — cunoscută de bucureșteni prin intermediul spectacolului Teatrului muncitoresc C.F.R. — dă publicului satisfacția de a-și încerca tot timpul forțele în dezlegarea enigmei, de a formula mereu noi supoziții, fără a bănui că în acest labirint al presupunerilor el este de fapt condus cu mînă sigură — dar discretă — de autor. Riguros în respectarea legilor genului, construind abil arhitectonica intrigii și compunînd personaje voit derutante (*El* — personaj simpatic, inteligent, deschis, presupus tot timpul de a fi detectivul piesei, se dovedește pînă la urmă geniul rău, spionul, cu o ultimă și neașteptată criză de conștiință), N. Ionescu pășește cu dreptul — deși nu fără anumite stîngăcii — în literatură. Și are totodată avantajul de a debuta printr-un spectacol fin și inteligent, construit de regizorul Dinu Cernescu pe suspenseuri decente și susținut cu acuratețe de actorii Dana Comnea, Silviu Stănculescu, Ion Gheorghiu, Dina Mihalcea, Corado Negreanu, Corneliu Dumitraș.

noutăți din teatrele bucureștene

● La Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» a intrat în repetiții — în regia lui Ion Cojar — piesa «Luceafărul» de Delavrancea. În rolul principal, Petre Gheorghiu, iar George Carabin pregătește, în calitate de regizor, «Candida» de Shaw, cu Beate Fredanov, Ana Negreanu, Septimiu Sever, Ion Caramitru, Marius Pepino, Dinu Dumitrescu.

● După premiera cu «D-ale carnavalului», un nou spectacol Caragiale pe o scenă bucureșteană: «O noapte furtunoasă», montată de George Rafael la Teatrul «C.I. Nottara». În rolurile principale: Dan Nicolae (jupîn Dumitrache), Sandu Sticlaru (Nae Ipingescu), Ion Dichiseanu (Chiriac), Ștefan Iordache (Rică Venturiano), Liliana Tomescu (Veta), Melania Cîrje (Zița).

● Tot în luna decembrie, și tot la Teatrul «Nottara», o nouă premieră: «Acest animal ciudat», după Cehov, de Gabriel Arout. Regia — Sanda Manu; scenografia — Erwin Kuttler.

● Teatrul «Țăndărică» pregătește un nou spectacol de varietăți pentru adulți, în regia Margaretei Niculescu.

● Cea dintîi premieră cu o piesă originală a actualei stagiuni a Teatrului «Țăndărică»: «Iarmarocul piticului Clip», de Alexandru Popescu. Piesa este interpretată de ansamblul de păpuși al teatrului, în regia lui Ștefan Lenkisch, păpușile Ellei Conovici și decorurile Mioarei Buescu.

de ce nu se mai vorbește despre teatrul din sibiu?

Cu doar cîțiva ani în urmă, un mic teatru din provincie venit în București pentru o competiție republicană se impunea dintr-o dată și cu aplomb atenției publice: mult rîvnite premii de regie, de interpretare, de scenografie au trecut din portofoliul unor venerabile colective teatrale în acel al tînărului și merituosului teatru. Vă amintiți poate: era teatrul din Sibiu. Atunci l-am cunoscut pe Ion Besoiu. Aici l-am văzut pe Sebastian Papaiani. Și tot atunci și de aici s-a impus scenograful Erwin Kuttler. Besoiu a ajuns între timp cel mai folosit actor în filmul românesc, Papaiani îl secondează cu succes în acest drum de la scenă spre ecran, dar faima teatrului care i-a format și i-a lansat — și pe a cărui schemă de actori ei figurează încă, oricît de puțin resimte teatrul acest lucru — s-a cam stins. De ce? De ce nu am mai auzit în ultima vreme vorbindu-se despre teatrul din Sibiu?

Întrebarea aceasta — pusă directorului teatrului, regizorilor și cîtorva din actorii săi — a stîrnit inevitabile discuții în contradictoriu, ba chiar o reacție ușor ofuscată: «*nu se aude, pentru că cei în drept să facă acest lucru, recte dv., presa, nu vă ocupați cu consecvență și cu atenția acordată îndeobște teatrelor Capitalei, de noi. În fond, nu se poate «auzi» despre un teatru din provincie decît citind despre el*» — spunea (nu fără dreptate) regizoarea Ariana Stoica.

Dar această tăcere din afară nu poate explica decît cu totul parțial «tăcerile» dinăuntru. Tăcerile, e un fel de a spune. Pentru că de obicei tăcerea care înconjură activitatea unui teatru e însoțită de o excesiv de zbuciumată și chiar zgomotoasă viață internă a sa. Poate tocmai această frămîntare interioară a colectivului sibian a determinat oboseala sa dintr-o vreme nu prea îndepărtată — ne explică directorul, Eugen Onu. Cîndva, adică în perioada în care teatrul s-a afirmat și și-a consolidat prestigiul, a activat aici și regretatul Radu Stanca, regizor și animator teatral de elevată ținută intelectuală, mînat de o nobilă pasiune pentru arta scenei: el a contribuit la formarea, la modelarea, la omogenizarea trupei sibiene, i-a creat acea tonalitate artistică unitară, a insuflat tuturor un simțămînt de înaltă responsabilitate. După el au existat regizori care i-au continuat munca — Mihai Dimiu sau Raicu, de pildă — dar parcă nimeni nu a mai prins rădăcini aici: directorii au «trăit» cîte două-trei stagiuni doar, regizorii au avut și ei treceri cometice, actorii — mai ales cei tineri — plecau uneori în plină stagiune, nepermițînd unor spectacole să-și ducă pînă la capăt fireasca existență. Fluctuația aceasta de actori este inamicul cel mai de temut al unei trupe teatrale și ea minează nu o dată însăși substanța colectivului, omogenitatea sa: în stagiunea trecută au plecat cinci din actorii teatrului (dintre care, patru tineri absolvenți), în stagiunea actuală — alți patru. E adevărat, au fost angajați acum șapte actori tineri (și teatrul își pune multă speranță în ei) dar, ca să-l cităm pe cunoscutul actor sibian Costel Rădulescu, «*e greu să te pronunți dacă nu vor divorța și aceștia ușor de teatru! De unde știm dacă se vor altoi sau nu pe trunchiul teatrului? Pentru că plecarea actorilor (și personal n-aș fi de acord să se accepte transferul în timpul stagiunii) duce la destrămarea unor spectacole de calitate: «Regele Cimbelyne» a fost condamnat la moarte după o prea scurtă viață prin plecarea unor interpreți principali, «Sfîntul Mitică Blajinu» și «Bucuriile sînt plătite» — la fel...*»

Unde au plecat actorii aceștia tineri și talentați? Firește, majoritatea în Capitală, irezistibilul magnet, purtătorul de ispite și promisiuni adesea înșelătoare: Maria Sanda Dandu, Adina Atanasiu-Poenaru, Mihai Stan, Cornel Vendel sînt cîțiva din tinerii actori pe care teatrul îi regretă sincer. Dar poate că în acest exod spre București al tinerei generații actoricești nu acționează numai tentația vieții efervescente de la «centru», ci și unele dificultăți ale vieții din localitate: la ora actuală nouă actori, doi regizori și un scenograf mai locuiesc în teatru, în mici încăperi transformate din birouri sau cabine în locuințe... Nu este tocmai condiția ideală de a te simți «acasă» într-un oraș nou, într-un teatru, pentru că locuiești în el...

Instabilitatea aceasta a cadrelor artistice a dus și la o anume incertitudine a repertoriului — care putea fi foarte greu văzut în perspectivă — la anumite compromisuri cu ținuta lui (avalanșa comediilor «ușurele» a riscat să invadeze stagiunea trecută!). Poate și din această cauză stabilirea repertoriului pe 1966-1967 s-a făcut cu atîtea ezitări, dar — pînă la urmă — cu atîtea exigențe. Teatrul e hotărît să se consolideze, să-și recîștige prestigiul. În jurul nucleului său de actori talentați, credincioși — îi reamintim doar pe Costel Rădulescu, Nicu Niculescu, Angela Albani, Puica Sterian, Avram Bessoiu, Mircea Hîndoreanu — sub îndrumarea regizoarei Ariana Stoica, care a activat cu perseverență în ultimele 3-4 stagiuni pentru reafirmarea teatrului, și a regizorului Jean Stopler, colectivul sibian e pornit, după cum se vede, pe fapte mari. Și-a programat anul acesta, cu curaj, cîteva piese «mari» — *Negutătorul din Veneția* de Shakespeare și *Ondine* de Giraudoux, *Dincolo de zare* de O'Neill și *Don Juan sau Dragostea de geometrie* de Max Frisch — a avut inițiativa lăudabilă de a prezenta dramatizarea nuvelei *Stana* de Agîrbiceanu și, consecvent de altfel liniei sale de a promova dramaturgia originală, a programat *Moartea unui artist* și *Cu cine mă bat* (fără a mai cita repertoriul de calitate al secției germane a teatrului, care nu a făcut obiectul acestor rînduri). Planurile sînt frumoase. Trupa sibiană, plină de bunăvoință. Poate că vom auzi din nou vorbindu-se despre teatrul din Sibiu...

Sanda FAUR

«Sfîntul Mitică Blajinu» în interpretarea colectivului sibian.

debutant cu debutant

Un începător, un aspirant la prima etapă a consacrării, are dreptul la toate înlesnirile. Mai ales atunci cînd debutează în condiții de concurs. Juriul, auditoriul, telespectatorii trebuie să aibă posibilitatea de a distinge cît mai exact aptitudinile, calitățile, cusururile fiecărui candidat. Interpretul de muzică ușoară e dezavantajat atunci cînd este obligat să apară pentru prima oară în public cu o melodie compusă tot de un novice. Și viceversa, tînărul compozitor care își supune primele încercări examenului public este serios handicapat atunci cînd trebuie s-o facă prin intermediul unui tînăr lipsit de experiența scenei, a microfonului și a camerei de luat vederi.

Debutanților ar trebui să li se permită să cînte ceea ce cred ei că li se potrivește mai bine din piesele izbutite ale repertoriului românesc și străin. Invitîndu-i pe cei mai buni cîntăreți de muzică ușoară să prezinte în primă audiție lucrările compozitorilor încă necunoscuți, televiziunea ar oferi condiții optime pentru punerea în valoare a acestor lucrări.

Același lucru și pentru concursul de poezie: ar fi preferabil ca poeții și recitatorii să fie combinați nu după principiul «debutant cu debutant», ci dimpotrivă. Scopul declarat al emisiunii este descoperirea și stimularea talentelor. Dar aplauzele, ca și rezervele critice, confundă adesea în mod nejustificat ceea ce aparține autorului cu ceea ce aparține interpretului. Ce noroc pe cei ce cîntă muzică de operă sau muzică populară!

E o slăbiciune regizorală care reflectă și altceva decît o neînțelegere în privința celor mai bune căi de stimulare a prospectării în imensul cîmp al noului. Ea învederează și stîngăcia cu care se operează încă la televiziunea noastră în materie de concursuri, sector foarte slab reprezentat în programe. Interpreții și creatorii sînt prezentați de-a valma, pentru că nu există competiții speciale pentru compozitori sau pentru poeți.

De fapt, însăși emisiunea «Debuturi» este și nu este o emisiune-concurs. Eliminarea unora dintre candidați se desfășoară după un — destul de imperfect — sistem de concurs. Dar cîștigătorii? Ce cîștigă la urma urmei? Un premiu în bani, obiecte, excursii etc.? Dreptul de a fi angajați într-o anume formație, de a intra fără concurs într-o școală de specialitate? Altceva? Nu se prea știe.

Am mai scris despre lipsa de inventivitate a televiziunii în acest domeniu. Ar fi de ajuns să se cerceteze foarte lunga listă a concursurilor organizate de televiziunea din alte țări pentru a găsi idei aplicabile și la noi. Una dintre principalele virtuți ale emisiunilor-concurs: interesul pe care îl stîrnesc față de activitatea televiziunii în cercuri largi de spectatori. Anul trecut, de pildă, cînd televiziunea maghiară a organizat primul «Festival al dansului», succesul a întrecut orice așteptări. Spre deosebire de concursurile anterioare pentru selecționarea unor noi melodii de muzică ușoară la care televiziunea participase (ca și la noi) doar ca spectator și care nu au dat roade prea strălucite, acesta a adus 140 000 de scrisori de la cititori. Pentru că era în plină vacanță de vară, televiziunea a făcut apel la elevii de liceu în vederea trierii scrisorilor. Din cele 460 de melodii trimise de compozitori consacrați sau începători au fost selecționate inițial 192. O nouă comisie de examinare a ales, dintre acestea, numai 60. În cadrul a trei concursuri televizate au fost trecute în revistă toate aceste 60 de cîntece. Membrii juriului acordau puncte, dar un procentaj însemnat din notă a fost atribuit pe baza votului telespectatorilor care, prin cele 140 000 de scrisori amintite, a modificat mult ierarhizarea melodiilor. Un singur cîntec a întrunit sufragiile a 18 000 de telespectatori. Primele 12 melodii au intrat în concursul final. Un nou juriu a împărțit premiile. Inițiind concursul, televiziunea sperase că va lansa măcar două melodii noi. Înainte de concursul final s-au înregistrat 28 de discuri din care s-au vîndut pînă acum 22 000 de exemplare. În timp ce concursul era încă în plină desfășurare, radiodifuziunea, orchestrele din restaurante și alte formații solicitau insistent partiturile. «Nici în vis n-am anticipat un asemenea rezultat», spun acum responsabilii televiziunii ungare. La anul, concursul se va desfășura în colaborare cu radiodifuziunea. Se va crea și un Premiu al publicului, care va fi distribuit la o lună după concursul final.

Un exemplu dintr-o mie. E păcat să nu se utilizeze toate atuurile televiziunii. E păcat că «Dialogului la distanță» nu i-a urmat altă emisiune-concurs, care să se bazeze pe ceea ce a fost cu adevărat valoros în prima experiență. Se fac multe la televiziunea noastră. Dar cînd te gîndești cîte s-ar putea face încă...

Felicia ANTIP

P.S. Ion Besoiu nu are nevoie de nici un fel de prezentator-adjunct.

Într-unul din noile cartiere ale capitalei albaneze.

popas la tirana

–note de drum din r. p. albania–

Călătoria noastră pe pămîntul Albaniei a început la Durres — cel mai mare port al ţării.

După un drum de 40 de kilometri am fost întîmpinaţi de primele clădiri ale Tiranei. Parcurgînd străzile capitalei Republicii Populare Albania am avut ades senzaţia că mă aflu pe un adevărat şantier. Noul era prezent în numeroasele construcţii în curs, în blocurile de locuinţe înălţate în anii puterii populare, în întreprinderi, în şcoli, magazine şi instituţii de cultură.

O plimbare prin cartierul vechi al oraşului, cu uliţe strîmte, cu case scunde şi înghesuite, aminteşte de viaţa grea a sărăcimii de odinioară, de îndelungata stăpînire otomană. În acest cartier se află o căsuţă în care s-au desfăşurat, în condiţii de ilegalitate, primele şedinţe ale comuniştilor, şi tot în acest cartier conducătorii mişcării de rezistenţă au elaborat planurile de luptă împotriva fasciştilor. În văgăunile muntelui Dajti, care străjuieşte spre nord-est Tirana, îşi găseau adăpost în anii războiului partizanii. Numeroase mărturii ale trecutului de luptă al poporului albanez pot fi văzute în sălile Muzeului luptei de eliberare naţională — documente din anii teroarei fasciste, documente în legătură cu rezistenţa antifascistă şi dezvoltarea mişcării de partizani, o machetă a închisorii oraşului în care erau întemniţaţi comuniştii, fotografii ce vorbesc despre luptele pentru eliberarea Tiranei în timpul celui de-al doilea război mondial.

În trecut, exploatatorii bogăţiilor Albaniei — ţară în care industria era aproape inexistentă şi procentul de analfabeţi în rîndul populaţiei se ridica la 80% — locuiau într-un elegant cartier de vile, iar sediile departamentelor şi birourile întreprinderilor comerciale se aflau în cartierul numit «al marilor clădiri». Acestea erau în Tirana, reşedinţă guvernamentală şi capitală a ţării cu începere din anul 1920, singurele părţi care ofereau privirilor un aspect cît de cît modern. Cei ce revin azi la Tirana după un interval de timp mai mare constată că înnoirile aduse oraşului an de an îl fac de nerecunoscut. S-au schimbat nu numai centrul, ci raioane întregi; străduţele vechi dispar.

Cei 140 000 de locuitori ai Tiranei se bucură azi de condiţii de trai din ce în ce mai bune. Majoritatea lor lucrează în instituţiile şi întreprinderile industriale ale oraşului — printre care marele combinat textil, o termocentrală, uzina metalurgică, fabrica de ciment, fabricile de prelucrare a lemnului, de încălţăminte, de ţigări...

Pe marele bulevard central, unde se află majoritatea ministerelor şi instituţiilor centrale, clădirea universităţii, construită în anii puterii populare, se impune prin aspectul şi aşezarea sa. Alături de stadionul naţional, ea închide careul construcţiilor de pe acest bulevard. Am vizitat săli de curs, laboratoare, am stat de vorbă cu cadre didactice şi studenţi. Peste tot se munceşte cu pasiune. Este nevoie de multe cadre în toate domeniile de activitate. Şi universitatea a dat an de an contingente de specialişti. Anul acesta, în prima zi de curs, în amfiteatrele tinerei universităţi au luat loc peste 4 000 de studenţi. Această cifră este deosebit de semnificativă dacă ne gîndim la faptul că în întreaga Albanie a anului 1938 existau doar 380 cadre cu studii superioare — şi acestea pregătite în străinătate. În 1965 numărul celor cu pregătire superioară care muncesc în diferite domenii de activitate s-a ridicat la 9 200. După numai 9 ani de existenţă, Universitatea de stat din Tirana a ajuns să aibă legături cu instituţii şi oameni de ştiinţă din peste 60 de ţări ale lumii.

Recent la Tirana a fost tăiată panglica inaugurală a marelui edificiu al Palatului culturii, care găzduieşte Teatrul de operă şi balet, săli de concerte şi conferinţe, expoziţii, precum şi Biblioteca naţională.

Am părăsit Tirana, cu numeroasele sale parcuri şi construcţii noi, cu simţămîntul că lăsăm în urmă un oraş în plină dezvoltare, în care întîlneşti pretutindeni roadele muncii harnicului popor albanez.

Petre MARIN

Clădirea Universităţii de stat

frumusețe și bucurie

Maternitatea a constituit pentru artiști celebri din toate vremurile un subiect preferat. Despre frumusețea femeii mame vorbesc opere de artă rămase nemuritoare. Dar ceea ce arta a exprimat prin mijloacele ei specifice, știința a adeverit prin cercetări susținute. Pe această idee și-a axat «Flacăra» discuțiile de față. Interlocutori: prof. dr. Constantin STANCA, dr. Dumitru GHEORGHIU și conf. Constantin PUFAN, doctor în psihologie.

O mamă cu fiicele sale: tînăra cercetătoare Luminița Ghivirigă, șef de sector la Institutul de științe pedagogice.

O DEZVOLTARE ARMONIOASĂ, UN FIZIC PLĂCUT, UN ORGANISM SĂNĂTOS

Primul nostru interlocutor este doctorul Constantin Stanca, profesor emerit.

— Pentru început, tovarășe profesor, v-am ruga să ne vorbiți despre marele echilibru al femeii, care îi asigură acesteia o dezvoltare armonioasă din punct de vedere fizic.

— Doresc să încep prin a arăta că, din punct de vedere biologic, o femeie tînără nu este încă «femeie», în sensul profund al cuvîntului, pînă ce nu devine mamă. Armonia deplină a organismului feminin nu se realizează decît atunci cînd sub acțiunea embrionului și-apoi a fătului sînt stimulate o seamă de glande, sisteme și aparate care reglează toate funcțiunile fiziologice ale femeii. Aș vrea să subliniez faptul că o tînără femeie se dezvoltă în mod armonios și își păstrează un fizic plăcut atunci cînd nu-i sînt stînjenite funcțiile organelor de procreare. Cu cît acestea își vor îndeplini mai bine rolul lor creat de natură, cu atît va fi mai echilibrată întreaga viață a femeii. Cunosc nenumărate exemple care demonstrează că femei slabe, astenice, melancolice, se schimbă în bine îndată ce devin mame. Așadar, o primă idee care trebuie reținută este aceea că buna funcționare a organelor de procreare asigură femeii o dezvoltare armonioasă, un fizic plăcut, un organism sănătos.

— Literatura de specialitate arată că întreruperea sarcinii are urmări negative în privința sănătății femeii și grăbește procesul de îmbătrînire. Ce ne puteți spune în acest sens?

— Din păcate există încă ideea greșită că o sarcină deformează corpul femeii, că a fi gravidă în anii tineri înseamnă să renunți la tinerețe și frumusețe. Eroare. Am cunoscut în îndelungata mea experiență numeroase tinere care îndată ce au devenit mame au înflorit — ca să mă exprim astfel — cum înfloresc grădinile primăvara. Cunosc multe soții și mame care au 2-3 copii și înfățișarea lor este încă tînără și frumoasă: le dai o vîrstă sub cea specificată în buletinul de identitate. Dimpotrivă, întreruperile de sarcini grăbesc îmbătrînirea. Cunosc celibatare pe al căror chip s-au statornicit prea curînd ridurile. Ca să nu mai vorbim de celălalt aspect: sănătatea. Întreruperea sarcinii favorizează ivirea unor boli, cîteodată de loc vindecabile. Întreruperea unei sarcini normale duce uneori la grave consecințe, la un dezechilibru care cu greu se restabilește. În urma întreruperii sarcinii, glanda hipofiză poate să se hipertrofieze. Sistemul nervos și îndeosebi diencefalul reacționează uneori prin procese patologice ireversibile. Repetatele întreruperi de sarcini pregătesc drumul femeii spre spitale, pentru tratarea unor boli care afectează întregul organism.

— V-am ruga să ne arătați în ce constă influența binefăcătoare a sarcinii asupra organismului.

— S-au scris foarte multe articole în presă pe această temă. Tocmai de aceea de astă dată vreau să mă opresc la un singur aspect: evoluția hipofizei, glanda care comandă cele mai multe manifestări vitale în timpul sarcinii.

Se știe că la bărbat hipofiza, care are circa o jumătate de gram, este tot timpul stabilă, rămînînd aceeași — ca volum și greutate — de la adolescență pînă la vîrstele înaintate. La femeie însă această glandă are la vîrsta adultă 0,4 grame, pentru ca imediat ce femeia rămîne gravidă să crească progresiv, încît la 9 luni de sarcină și în preajma sarcinii să aibă o greutate de peste un gram, întrecînd astfel de două ori greutatea hipofizei bărbatului. Cu fiecare sarcină hipofiza crește; desigur că după fiecare ințărcare ea scade din nou, dar niciodată sub volumul de la prima sarcină. Sub influența hormonilor placentei, a hormonilor ovarieni, a celor somatotropi, hipofizari, se dezvoltă nu numai scheletul, ci și celelalte organe, viscerale: inimă, ficat, rinichi, splină, creier.

CÎTEVA REGULI DE IGIENĂ PSIHOFIZICĂ

Despre acest lucru l-am rugat să ne vorbească pe tov. doctor Dumitru Gheorghiu de la spitalul Cantacuzino.

— Se știe — arată interlocutorul nostru — că pentru păstrarea echilibrului psihic viitoarea mamă trebuie să respecte o serie de reguli de igienă psihofizică speciale. Din prima clipă gravida trebuie să simtă că fătul pe care îl poartă este dorit și așteptat și de soțul ei cu aceeași dragoste. Această convingere trebuie să creeze în jurul viitoarei mame o atmosferă de siguranță și liniște care este principala condiție a echilibrului ei sufletesc. În primele săptămîni de sarcină intervin uneori grețuri, intoleranță la anumite alimente și mirosuri, stări de somnolență și de oboseală. Aceste manifestări nu trebuie să îngrijoreze, deoarece sînt trecătoare și de obicei nu necesită nici un tratament medicamentos. O alimentație rațională, cu mîncăruri ușoare, la intervale dese și în cantități mici, precum și un efort conștient de voință ajută femeia să depășească relativ ușor această perioadă. Pe măsură ce sarcina se dezvoltă, modificările care se petrec în organism sînt tot mai importante. Dar ele nu sînt de natură patologică, nu știrbesc de obicei capacitatea de muncă și nu trebuie să constituie pentru gravidă obiect de preocupare. Dacă respectă întocmai regulile de igienă prescrise de medic, dacă se prezintă periodic la control, gravida nu are nici un motiv de îngrijorare.

— Viitoarei mame trebuie să i se creeze și unele condiții speciale, pe măsura înaintării sarcinii. Cîteva cuvinte despre aceste condiții.

— Cu cît sarcina înaintează, cu atît gravida obosește mai ușor, este mai iritabilă, suportă mai greu emoțiile. De aceea femeile gravide care lucrează în munci grele sau toxice sînt mutate în alte servicii. Ele vor fi scutite de eforturile mai mari și acasă. Somnul și odihna sînt condiții indispensabile pentru un

(Continuare în pag. 20)

Fotografie de S. STEINER

«The George Inn», vechi han de poştă londonez, pomenit de Dickens în «Micuța Dorrit».

pe urmele lui DICKENS

- însemnări de călătorie -

La Portsmouth, port britanic la Marea Mînecii şi important centru naval, descoperim semne ale unui trecut glorios. Arsenalul său are o vechime de patru secole. Vasul amiralului Nelson, «Victory», aminteşte nu numai de biruința de la Trafalgar, ci şi de popasul făcut de viteazul amiral la Portsmouth înainte de a se îndrepta spre țărmul Spaniei. Despre strălucirea unor vremi şi mai îndepărtate stau mărturie nenumăratele relicve ale unor nave de demult.

Dar poate că bătrînul port este mai mîndru de o altă aducere-aminte: pe pămîntul său a văzut lumina zilei Charles Dickens.

DE AICI A PLECAT CREATORUL LUI DAVID COPPERFIELD

...Mă aflam la Portsmouth şi mă grăbeam să ajung la casa natală a marelui scriitor.

Bura domol şi casele cenuşii păreau şi mai mohorîte, dar nu lipsite de un farmec aparte. Ținta mea era Commercial Road, unde în casa cu numărul 393, astăzi muzeu, s-a născut în anul 1812, în familia unui modest slujbaş al arsenalului, creatorul unor eroi atît de cunoscuți cum sînt Mr. Pickwick sau Oliver Twist. Aici romancierul şi-a petrecut copilăria prea puțin fericită, aici a cunoscut cele dintîi necazuri şi umilințe care încep cu întemnițarea tatălui său la închisoarea datornicilor. Cîteva încăperi în care sînt rînduite cu grijă diferite obiecte, cărți, desene şi portrete îi evocă viața şi opera, te transpun în epoca sa.

Din acest ungher părintesc, el, ca şi eroul său David Copperfield, va fi nevoit să plece la Londra, oraşul neprimitor şi rece, învăluit într-o mantie de permanentă ceață. David Copperfield este adesea autorul însuşi. În capitala pe care a cunoscut-o atît de bine Dickens a situat acțiunea multora din romanele sale. El însă nu a uitat nici frumusețea calmă a comitatului Kent, cu minunatele lui livezi de meri şi de cireşi, cu bogate cîmpuri de hamei, cu țărmurile lui însorite de-a lungul strîmtorii Calais, dar şi cu mlaştini pe care fantezia poporului le-a învăluit în mister. Şi în Kent se petrec multe dintre întîmplările cărților sale.

Dar să pornim mai departe pe urmele ilustrului creator... Drumuri de demult. Drumuri pe care paşii călătorilor din zilele noastre se întretaie cu cele ale scriitorului şi ale eroilor lui.

ÎN TOVĂRĂŞIA LUI MR. PICKWICK

Livezile dădeau în rod, soarele de vară era blînd, aşa cum numai în Kent îl pot cunoaşte locuitorii insulelor britanice. Era o după-amiază poate aidoma aceleia în care Mr. Pickwick însoțit de doi prieteni au pornit să-l îmbărbăteze pe îndrăgostitul şi disperatul lor tovarăş, Tupman. La Cobham, cotind mai către miazăzi de şoseaua ce leagă oraşul Rochester de Londra, poposim în acelaşi han, «Leather Bottle Inn» — Clondirul de piele — în care Tupman, de prea multă amărăciune, se înfrupta cu bunătăți şi-şi stingea focul inimii cu bere. Am zărit la capătul unui coridor o uşă deschisă. M-am îndreptat spre ea şi am pătruns într-o cameră..., aşa cum o găsim descrisă în «Documentele postume ale clubului Pickwick»: «...lungă şi scundă, mobilată cu o sumedenie de scaune căptuşite cu piele, care aveau spătarul înalt şi o formă fantastică..., înfrumusețată de numeroase portrete vechi şi imagini grosolan colorate, datînd şi ele cine ştie de cînd. La capătul salonului se află o masă cu o învelitoare albă»*) ...O masă, adaug eu, ce poate oricînd să îmbie ca şi atunci «cu pasăre friptă, cu slănină, bere şi altele». Doar o singură schimbare îți sare în ochi: «portretele vechi şi imaginile grosolan colorate» au fost înlocuite acum cu portretele lui Dickens şi ale eroilor săi.

La «Clondirul de piele», han şi muzeu totodată, vietuind mereu în prezent dar intrat în istorie, ai prilejul să retrăieşti aproape aievea cîteva momente dintr-o operă ce nu se teme de vreme.

ADEVĂRUL ESTE CEL DESPRE CARE SE POVESTEŞTE

Şi cum călătorului îi şade bine cu drumul, m-am îndreptat spre mica plajă de la Broadstairs, din punctul aproape extrem răsăritean al strîmtorii Calais. Şi pe aici a trecut scriitorul, şi aici a stat îngîndurat deasupra filelor albe, dîndu-le viață. În marele lor zel de a fi deținătorii celor mai multe amintiri din răstimpul scurtei şederi a lui Dickens pe aceste meleaguri, oamenii de prin părțile locului s-au întrecut în împletirea

---

*) *E.S.P.L.A. — 1954, vol. I, pag. 172.*

«Dugheana cu vechituri».

▼

The
Old Curiosity Shop
Charles Dickens
Antique and Modern Art
PORTSMOUTH ST

unor legende. Aproape în fiecare casă s-a petrecut ceva legat de viaţa şi creaţia lui. Oricine e bucuros să-ţi arate unde anume a scris autorul o parte din «David Copperfield» sau două părţi din «Nicholas Nickleby». Într-o casă de la ţărmul mării se zice că ar fi locuit adevărata Betsy Trotwood, cea care a servit drept model scriitorului pentru personajul mătuşii lui David Copperfield. De altfel se mai spune că în aceeaşi clădire s-au petrecut şi o seamă de lucruri descrise în romanul «Casa sumbră». Şi cîte nu se mai spun... Nu degeaba un mucalit a pus la intrarea uşii sale un anunţ: «Aici nu a locuit Dickens».

CU DICKENS LA LONDRA

Cînd părăseşti aceste locuri pentru a intra în tumultul londonez e ca şi cum ai veni dintr-o lume nespus de depărtată. Dar şi în trepidaţia modernă a capitalei britanice poţi desluşi urme ale iscusitului evocator al vremii sale. În apropiere de City, în cartierul Holborn, la nr. 48 din Doughty Street, se află casa-muzeu în care a locuit scriitorul vreme de cîţiva ani. Aici a scris «Oliver Twist» şi «Nicholas Nickleby» şi a terminat istoria plină de tîlc a clubului Pickwick. Numeroase obiecte personale ale lui Dickens, manuscrise, scrisori, portrete, exemplare din romanele lui, traduse în diferite limbi ale pămîntului, vorbesc despre prodigioasa lui creaţie şi despre uriaşa lui popularitate în lume. Am stat în faţa manuscriselor îngălbenite de vreme... Erau pagini zămislite între aceşti pereţi... Erau clipe şi ceasuri efemere dintr-o viaţă de om, eternizate prin artă.

Din pragul acestei case am ţinut neapărat să mă îndrept spre un alt cartier londonez, în Strand, unde se află restaurantul «Rule's», pe vremuri un fel de club al scriitorilor şi actorilor, unde romancierul a zăbovit adesea în tovărăşia prietenilor săi. Dacă iei loc într-un colţ al sălii şi te laşi uşor ameţit de murmurul discret al glasurilor, poţi avea senzaţia că-l vezi în preajma ta chiar pe Dickens, într-atît te îmbie totul la visare.

Alt loc din Londra, «The George Inn», un han de poştă construit în 1676 în cartierul Southwark, lîngă London Bridge, îţi evocă şi mai puternic atmosfera cărţilor lui. Hanul nu este altul decît cel pomenit în romanul «Little Dorrit» — Micuţa Dorrit. Clădirea cu două caturi (fiecare cu cîte un cerdac de lemn) pare desprinsă dintr-o stampă veche.

Am urcat treptele ce gemeau de bătrîneţe. Am stat cîteva clipe în cerdac şi am privit de acolo... M-a cuprins o ciudată emoţie, emoţia aşteptării din preajma unei plecări. Mi se năzăreau nişte diligenţe care veneau de departe, cu caii înspumaţi de oboseală, suflînd cu putere pe nări. Oamenii de la grajduri deshămau caii, le puneau poclăzi pe spinare, călătorii coborau. Toţi se grăbeau să se dezmorţească, fie cu o băutură mai tare, fie cu o ceaşcă de ceai...

Şi mai este un loc la Londra. Din Kingsway, în colţul unei străduţe ce poartă numele de Portsmouth, descoperi o căsuţă veche, cu un singur cat, prizărită pe lîngă alte clădiri mai înalte, dînd impresia că ar vrea să se apere, să se adăpostească. Pe întreg peretele din partea de sus a casei stă scris: «The Old Curiosity Shop immortalised by Charles Dickens», iar mai jos: «Antique and Modern Art». Este «Dugheana cu vechituri», care a fost înfiinţată în anul 1567. Despre ea a scris Dickens în romanul care poartă acelaşi titlu. Vizitarea ei nu este decît un prilej de a te situa tu însuţi în mijlocul acţiunii dramatice, alături de acei «oameni mărunţi» deveniţi eroii atît de cunoscuţi zugrăviţi de scînteietoarea pană a romancierului. În această celebră «dugheană» îţi poţi procura cîteva amintiri care te apropie şi mai mult de lumea cărţilor lui Dickens.

Cînd am plecat din acest colţ evocator era o seară ceţoasă, şi ceaţa îmi prelungea impresiile, estompînd într-un fel bizar contururile prezentului; Londra, bătrîna metropolă, părea o pînză cu culorile uşor şterse de vreme.

LA «MARELE CAL BĂLAN»

Nu peste mult timp, pentru a încheia această drumeţie cu popasuri în trecut, m-am oprit şi la Ipswich, străvechi oraş cu străzi înguste şi întortocheate, situat la nord de Londra, în Eastern England. Pe vremea cînd era ziarist în capitală, la vîrsta de 22 de ani, romancierul fusese trimis aici pentru a face o relatare pe marginea unor alegeri parlamentare. Am tras de-a dreptul la «Marele cal bălan», hotel despre care locuitorii susţin morţiş că ar fi avut cinstea să-l găzduiască pe Dickens. Se mai spune că tot aici romancierul a adunat materialul care i-a servit la scrierea cîtorva capitole din «Documentele postume ale clubului Pickwick».

Dar cîte nu se spun? Şi s-ar putea să nu le crezi atunci cînd eşti condus să vizitezi, la «Marele cal bălan», camera pretinsă a fi chiar a lui Mister Pickwick — o cameră cu două paturi înalte şi cu baldachin? Oricît s-ar exagera unele întîmplări, se ştie că autorul «Marilor speranţe» a trecut prin Ipswich, după cum este de asemenea ştiut că în acelaşi oraş, şi cu mult înainte, a dat cîteva reprezentaţii şi trupa de teatru din care făcea parte Shakespeare.

Încheindu-mi drumul pe urmele lui Dickens, din noianul impresiilor culese, stăruitor rămîne fiorul lăsat de un mare creator în trecerea sa pămîntească, fior pe care timpul nu-l stinge niciodată.

Veronica RUSSO

Tamisa, sub ale cărei poduri se refugiau deopotrivă săracii şi răufăcătorii, în ale cărei ape se aruncau cei sătui de viaţă. Fluviul şi cheiurile sale au fost adesea evocate în opera marelui scriitor.

1

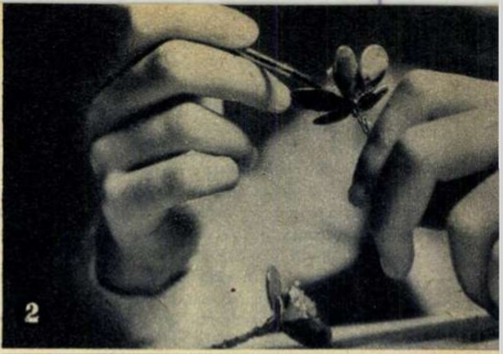

2

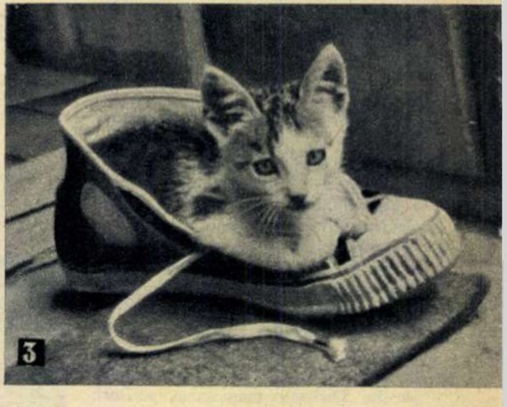

3

dialog cu cititorii

„ar fi multe de scris și despre unii elevi“

«Socotesc foarte interesante articolele pe care le-ați publicat cu privire la cauzele divorțurilor, dar mai ales cele privitoare la atitudinea acelora cărora ne-am obișnuit să le spunem «bulevardiști», tineri care-și pierd vremea fără folos, căutînd să-i atragă și pe alții în pierderea vremii» — ne scrie cititoarea noastră Mihaela Hîrceag. elevă în clasa a XI-a a Liceului nr. 37 din București. Și, în continuare, corespondenta noastră ne sugerează: «Cred că ar fi multe de scris și despre unii elevi care caută să semene cu cei prezentați în articolele din numerele 41 și 42 ale revistei. Nu știu dacă aveți în vedere acest lucru sau dacă socotiți că această temă este destul de importantă pentru a merita să fie tratată».

Nici nu încape îndoială, tovarășă Hîrceag, că tema este foarte importantă și că trebuie să fie tratată în paginile noastre. De altfel noi am și pregătit un reportaj privitor la comportarea unor elevi, pe care-l vom publica într-unul din numerele viitoare.

două răspunsuri lămuritoare

Cu cîtva timp în urmă un grup de tineri din comuna Nucet, rn. Tîrgoviște, s-a adresat redacției noastre cerîndu-ne lămuriri în legătură cu ruinele unei vechi biserici din comuna lor, biserică datînd — potrivit unor presupuneri — din vremea lui Mircea cel Bătrîn. În altă ordine de idei aceiași tineri cereau reamenajarea frumosului parc din pădurea de lîngă comună, parc ce este lăsat în paragină. De curînd am primit din partea Comitetului de cultură și artă al regiunii Ploiești, căruia ne-am adresat, lămuririle necesare. Cu privire la vestigiile la care se refereau tinerii, ni se răspunde că într-adevăr în comuna Nucet a existat o veche biserică, datînd însă nu din vremea lui Mircea cel Bătrîn, ci din anul 1496: era ctitoria lui Dragomir Pîrcălabul, cumnatul lui Radu cel Mare. Din această biserică nu au rămas însă nici un fel de urme. În schimb se păstrează ruinele mănăstirii Nucet, unde au avut loc lupte în anul 1821.

În privința propunerii reamenajării parcului din pădurea Nucet, ni se face cunoscut că se studiază această posibilitate pentru anul viitor.

familia și maternitatea

Cititorul nostru Vasile Tămășan, student la Institutul medico-farmaceutic din Cluj, ne trimite două scrisori în legătură cu tratarea în revistă a problemelor căsătoriilor-divorțurilor-maternității. Susținînd punctele de vedere exprimate de redacție în anchetele, reportajele și articolele publicate pe aceste teme, corespondentul nostru argumentează necesitatea întăririi familiei, a condamnării imoralității în viața de familie și a combaterii egoismului și miopiei celibatarilor și a celor ce nu vor să aibă copii. În încheierea uneia dintre scrisorile sale tov. Tămășan face două propuneri:

1) Mica publicitate a unor ziare să publice și anunțuri ale candidaților la căsătorie;

2) Să se organizeze anual, în cîte o stațiune climaterică, cîte un «festival al candidaților la căsătorie», în care cei doritori a-și întemeia o familie să se poată cunoaște mai bine (asemenea festivaluri — ne scrie corespondentul nostru — se organizează în Franța și Suedia).

Menținîndu-ne toate rezervele, publicăm totuși propunerile studentului medicinist din Cluj, fără a considera însă aceste metode drept cele mai potrivite pentru întemeierea unei căsătorii.

din nou în legătură cu „uitucii“

Stimulați de nota critică «În legătură cu cei ce nu răspund», din nr. 41, numeroși cititori scriu la redacție, aducîndu-ne la cunoștință noi nume de persoane care, după primirea corespondenței, se complac într-o tăcere desăvîrșită. Astfel, cititorul Ștefan Gaspar din com. Apața, rn. Rupea, după ce arată că posedă o foarte bogată colecție de ilustrate, scrie în încheiere: «Am trimis recomandat la 15 august cîte 10 ilustrate către: prof. Marius Despa — Baia de Aramă; radiotelegrafistul Constantin Ionescu — Năvodari; bibliotecara Teodora Marin — Seimenii Mari, rn. Medgidia, și tehnicianul veterinar Octav Vitcu — Ivănești, rn. Dorohoi, care nu au dat nici un semn de viață nici după revenirile mele. Rog treceți-i și pe aceștia pe *tabla neagră*». Ceea ce și facem prin nota de față, cu convingerea că cei citați, ca și alții necitați dar care au obiceiul de a nu onora cu răspunsurile lor scrisorile celor de bună-credință, își vor revizui atitudinea.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Ion Ion, strungar, 30 ani, Peștișul Mare 107, reg. Hunedoara: cinema, sport, ilustrate; Dana Daniel, funcționară, 19 ani, Focșani, str. Lupeni 73: teme diverse; Maria Corina Șandor, învățătoare, sat Națig 196/A, com Salațig, rn. Cehul Silvaniei, reg. Maramureș: teme diverse; Mircea Codreanu, student, 24 ani, București, str. Drumul Taberei 11, bl. C, rn. Lenin: teme diverse; Alexandru Basalău, funcționar P.T.T.R., 20 ani, București, str. Simion Busuioc 10, of. P.T.T.R. 11: teme diverse, ilustrate; Mariana Vulpe, elevă, 17 ani, Rm. Vîlcea, str. Cerna 12: ilustrate; Elisabeta Guță, învățătoare, 19 ani, Școala generală com. Boldești, rn. Mizil: teme diverse; Ion Pătru, inginer, Mărășești, str. Doinei 2, rn. Panciu: teme diverse, ilustrate; Gheorghe Vrăjitoru, strungar, 20 ani, Reșița, str. Primăverii 5: teme diverse, ilustrate; Alexandru Szöllosy, student, 23 ani, București, Splaiul Independenței 290, bl. E: teme diverse, filatelie; Petre Zegheanu, student, 22 ani, București, Splaiul Independenței 290, bl. E: teme diverse; Grigore Rotaru, inginer, Sinaia, bd. Carpați 35 A: teme diverse, ilustrate; Irina Cotoară, elevă, Or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Avîntului 3, ap. 2: literatură, istorie, muzică, ilustrate; Adriana Cărăușu, elevă, București, str. Nicu Leonard 33, rn. 1 Mai: literatură, cinema, sport, ilustrate; Aurel Somcuteanu, student, Cluj, căminul «G. Coșbuc», str. Petőfi 21: teme diverse, ilustrate; Dan Alexandru, elev, Ploiești V. str. 23 August 87: teme diverse, discuri, filatelie, ilustrate; Maria Borcea, elevă, 17 ani, com. Valea Voievozilor, rn. Tîrgoviște: ilustrate; Mihai Neagu, operator chimist, 19 ani, com Chiscani, rn. Brăila: teme diverse, sport, ilustrate; Rodica Țancu, elevă, 17 ani, Brăila V, str. Decebal 96: literatură, muzică ușoară, artă plastică, ilustrate; Ioan Negureanu, elev, șc. tehnică, 23 ani, com. Berzunți, rn. Tîrgu-Ocna: teme diverse; Carmen Pilat, elevă, 18 ani, sat Bașta, com. Secuieni, rn. Roman: cinema, ilustrate; Jan Vlădescu, tehnician, Rm. Vîlcea, bl. M.V. Popescu, sc. 1, ap. 15, et. III: teme diverse; Georgeta Mirică, elevă, com. Simileasca, rn. Buzău: ilustrate; Dorina Marinescu, elevă, 17 ani, Timișoara, str. Teodor Neculuță 3: teme diverse, muzică, cinema, sport, ilustrate; Emilia Miron, studentă, 19 ani, Timișoara, str. 13 Decembrie, bl. 8, sc. B, ap. 30: teme diverse, ilustrate, cinema; Ștefan Blaga, învățător, 22 ani, Brașov, str. Saturn 2, sc. A, ap. 16: literatură, limba franceză, ilustrate; Doina Ștefănescu, elevă, 19 ani, com. Olteni, district C.F.R., rn. Videle: cinema, ilustrate; Maria A. Andrei, elevă, com. Vîrtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: ilustrate; Elena Doina Preda, elevă, com. Vîrtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: cinema, ilustrate; Florica Costache, elevă, 17 ani, Arad, str. Abatorului 1: teme diverse, matematică, literatură.

în cîteva rînduri

Emilia Stîngă, com. Răchiteni. O anchetă cu tema propusă de dv. — «Ce este fericirea?» — nu e lipsită de interes și vom reflecta asupra posibilităților de a o realiza. Să nu uităm însă că noțiunea de fericire nu a fost de loc străină de alte anchete pe teme etico-sociale, pe care revista noastră le-a publicat pînă acum («De bunăvoie și nesilit de nimeni», «Divorțul, o soluție?»). Apreciem căldura rîndurilor ce ni le-ați trimis și vă urăm mult succes în îndeplinirea sarcinilor dv. de profesoară.

cititorii foto-grafiază

1 **Singurătate — D. FRIEDMANN.**

2 **Miini indeminatice — prof. V. BOGDĂNEȚ.**

3 **Motanul încălțat — Romulus TULCAN.**

Liviu Mateescu, Cluj. Citām din scrisoarea dv.: «De vreo cîțiva ani, de la un simplu divertisment, revista dv. a ajuns pentru mine o pasiune sinceră». Cuvinte foarte măgulitoare, pentru care vă mulțumim. Și mai departe: «Cu alt prilej — vă făgăduiesc — voi fi și mai concret, incluzînd și unele propuneri. Și, dacă îmi veți îngădui, voi face loc și unor mărunte obiecții». Nu numai că vă îngăduim, dar v-am rămîne îndatorați...

Nicu Nicoară, Luduș. 1) Am luat în evidență cererea dv. privind includerea orașului Alba Iulia la rubrica «Orașele patriei». 2) Ne cereți o copertă cu Anda Călugăreanu. Cum de n-ați observat oare că am prezentat-o pe tînăra cîntăreață pe coperta nr. 26 din 25 iunie a.c.? 3) Consultați colecția revistei noastre pe anul în curs și veți vedea ce condiții trebuie să îndeplinească fotografiile fotoamatorilor spre a fi publicate. În cîteva cuvinte: originalitate în alegerea subiectului, unghi interesant, execuție tehnică bună, necesară reproducerii la tipar.

Marioara Orășanu, Reșița. Potrivit dorinței dv., vă răspundem la rubrica de față. 1) Ne bucurăm că publicarea fotografiei lui Alain Delon pe coperta nr. 43 a fost «o surpriză plăcută» pentru dv., dar ne temem că vă vom întrista răspunzîndu-vă că nu posedăm adresa sa. 2) Am luat notă de celelalte dorințe ale dv. (Paul Newman — fișă filmografică și Cliff Richard pe copertă).

Sofica-Liliana Mușat, com. Dumbrava. Felicitări călduroase cu ocazia împlinirii frumoasei vîrste de 16 ani. Ne face plăcere să constatăm că revista noastră stîrnește interesul dv. Socotim drept foarte justă propunerea potrivit căreia coperta 1 să nu prezinte numai capete și prim-planuri, ci și aspecte din natură și din viața de zi cu zi. Lucrul acesta îl facem, de altfel, la anumite intervale. Citām din cele mai recente exemple: nr 28, 33, 35, 36, 37, 40.

Elvira Szemerjei, Sibiu. Aveți dreptate! Orașul în care ați copilărit — Ploieștiul — este demn de o prezență mai constantă în paginile revistei, lucru pe care ne propunem să-l realizăm.

cititorii întreabă

a trăit doar 30 de ani . . .

«Cu prilejul centenarului nașterii poetului Traian Demetrescu, aș dori să cunosc cîteva date despre viața și opera sa».

Nona BĂRBULESCU
București

Răspunde prof. univ. dr. docent AL. PIRU.

S-au împlinit la începutul lunii noiembrie o sută de ani de la nașterea poetului craiovean Traian Demetrescu (3 XI 1866-29 IV 1896), mort tînăr, înainte de a fi împlinit vîrsta de 30 de ani și a-și da întreaga măsură a talentului său. A început să scrie încă de la 16 ani, pe cînd era elev de liceu, fiind semnalat de Alexandru Macedonski, care i-a încurajat debutul și i-a prefațat primul volum de *Poezii*, apărut la Craiova în 1885. Succesiv, Traian Demetrescu publică: *Freamăte*, poezii, Craiova, 1888; *Amurg*, poezii, Craiova, 1888; *Evoluția în literatură*, studii critice, Craiova, 1889; *Cartea unei inimi*, poezii, Craiova, 1890; *Săracii*, poem, Craiova, 1890; *Profiluri literare*, Craiova, 1891; *Intim*, proze, Craiova, 1892; *Sensitive*, poezii, București, 1894 și *Iubita*, roman, Craiova, 1895. Postum au apărut: *Aquarele*, versuri, Iași, 1896; *Cum iubim*, roman, Craiova, 1896; *Priveliști din viață*, nuvele, Craiova, 1896; *Simplu*, nuvele, Craiova, 1896 și *Poeme antimonarhice*, București, 1949.

Era un temperament plin de contraste, expansiv și retractil, volubil și tăcut, dezabuzat și pur, juiseur și echilibrat, cu «fiori» și «nervi», vechi și modern, adorînd pe Dante, Villon, Goethe, Poe, dar și pe Sully Prudhomme, Guyau, Vallès, Richepin, Coppée. Plăcîndu-i să scrie «după natură», îl interesau refractarii, solitarii, orfanii, cei de la marginea societății, izgoniții vieții, proletarii, umiliții și ofensații, sentimentalii și sensibilii. A cîntat toamna și iarna, ploile și ninsorile, peisajele dezolante și țărmurile însorite, urîtul și pustiul, trecerea implacabilă a timpului, atent la muzica din natură și la muzica funebră a lui Chopin sau Weber, cu o largă înțelegere pentru toate ființele și o mare acuitate a senzațiilor. Unele poezii au devenit romanțe, iar romanele s-au citit mult într-un timp. Poet înzestrat, militant pentru progres, prozator popular, critic instruit și de gust, Traian Demetrescu-Tradem a fost unanim stimat și iubit de contemporani, prețuit nu mai puțin de urmași, îndeosebi de Bacovia, căruia îi este un precursor. Cu ocazia centenarului, Editura pentru literatură a pregătit o ediție a operei lui Traian Demetrescu și o monografie asupra lui, de C.D. Papastate, în curs de apariție.

„cristofor columb al atomului"

«Aș vrea să cunosc unele date despre marele fizician italian Enrico Fermi».

Lecuvo DUCIS, Breaza

Răspunde prof. univ. VALERIU NOVACU, membru corespondent al Academiei.

Opera lui Fermi (1901-1954) se confundă cu istoria dezvoltării unuia din capitolele cele mai importate ale fizicii moderne: fizica nucleară, savantul însuși fiind botezat «Cristofor Columb al atomului».

După studii universitare strălucite la Pisa, el obține titlul de doctor în științe fizice în 1922, înainte de majorat!

Numit titular al catedrei de fizică teoretică la Universitatea din Roma în 1926, în ciuda opoziției adversarilor fizicii moderne, în viața lui Fermi începe o perioadă în care tînărul profesor, prin prodigioasa sa activitate, va aduce științei italiene o nouă strălucire, neegalată de la Galileo Galilei.

În iarna anului 1934, aflînd de descoperirea radioactivității artificiale de către Irène și Frédéric Joliot-Curie, Fermi a înțeles imediat importanța revoluționară a acestei descoperiri. Joliot-Curie realizase transmutații bombardînd cu particule alfa nuclee ca cel de aluminiu, obținînd nuclee instabile care, la rîndul lor, se dezintegrează radioactiv. Fermi sesizează faptul că folosirea drept proiectile a particulelor alfa, pozitiv încărcate, nu este cea mai potrivită, deoarece particulele sînt respinse în mare majoritate de nucleul atomic încărcat el însuși cu sarcini pozitive. Folosind neutroni drept proiectile, ele nu vor mai întîlni aceeași repulsie electrostatică. În interval de cîteva săptămîni el descoperă o metodă uimitoare, reușind transmutarea tuturor elementelor chimice și producînd din belșug izotopi radioactivi noi. El realizează măsurători foarte precise și descoperă efectul de încetinire a neutronilor sub influența apei și parafinei. Neutronii lenți se dovedesc a fi absorbiți de nucleele de cadmiu și bor. Fermi descoperă astfel absorbanții de neutroni și pune bazele industriei nucleare viitoare. Pentru aceste rezultate i se decernează în 1938 premiul Nobel.

În 1939 părăsește Italia fascistă, emigrînd în S.U.A. Împreună cu Szillard și alți emigranți, Fermi aduce proba experimentală a multiplicării neutronilor prin fisiunea uraniului și prevede posibilitatea aplicării acestui fenomen la eliberarea energiei atomice și chiar la producerea unei bombe hiperexplozive. În ziua de 2 decembrie 1942 se realizează sub conducerea lui Fermi una din cele mai cruciale experiențe din istoria fizicii: punerea în funcțiune, la Chicago, în condiții excepțional de periculoase, a primului reactor atomic, experiență stăpînită de Fermi cu un calm uluitor. Între timp guvernul american lansează celebrul proiect Manhattan de realizare a bombei atomice. Deși emigrant italian, Fermi devine expertul nr. 1 pentru construirea reactoarelor atomice, pentru producerea industrială a plutoniului, cît și pentru problemele teoretice privind neutronii, care erau «motorul exploziv» al viitoarei bombe. După terminarea războiului Fermi se reîntoarce la Chicago pentru a-și realiza visul de a se consacra învățămîntului și studiului unor probleme noi ale fizicii. Atins de un cancer cauzat de radiațiile nucleare la care s-a expus de atîtea ori, Fermi moare la 29 noiembrie 1954, abia depășind 53 de ani.

pe scurt

Aurel Stoica, Petroșani. 1) Listele de cursuri pentru valute sînt publicate periodic în ziarul «România liberă». 2) Există doi scriitori cu numele Kotzebue: August (1761-1819) și Wilhelm (1813-1887). Primul a fost dramaturg, autor a peste 200 lucrări dramatice; piesele lui s-au jucat mult în țara noastră, la începuturile afirmării teatrului românesc. Ca om politic, s-a situat pe poziții reacționare. Al doilea, care a trăit mai mulți ani în țara noastră, a scris mai multe lucrări în proză, inspirate din realitățile românești, și a tradus în limba germană poezii populare românești; el a fost și membru de onoare al Academiei Române. 3) O copertă cu chipul lui Jean Gabin am publicat anul trecut; de asemenea unele fragmente din mărturisirile lui autobiografice. Nu este însă exclus să mai publicăm materiale despre viața și creația marelui artist francez. 4) Volumele cu traduceri din romanele lui Irving Stone, care au apărut la noi, sînt însoțite de prefețe care vă pot informa asupra operei scriitorului.

Tatiana Ionescu, Moinești. Dacă doriți într-adevăr să deveniți actriță de teatru — și dacă, bineînțeles, aveți calitățile necesare — nu aveți alt drum de urmat decît să terminați liceul, să luați bacalaureatul și să vă înscrieți la Institutul de artă teatrală și cinematografică. Alte forme de învățămînt teatral nu există (excepție făcînd școlile populare de artă, care însă nu formează artiști profesioniști, ci au doar menirea să ajute la pregătirea artiștilor amatori).

Ovidiu Somîrlea, Călărași. 1) Primele ceasornice din lume sînt, fără îndoială, ceasornicele cu cadrane solare din antichitate. Ele au fost urmate de cele cu apă și de cele cu nisip. Primele ceasuri cu mecanisme, primitive, bineînțeles, sînt semnalate în secolul al X-lea. În secolul al XII-lea apare roata dințată. De aci încolo perfecționările se succed necontenit. În 1657 englezul Huygens adaptează orologiului pendula. Ceasornicele de buzunar sînt cunoscute din secolul al XV-lea. Unul dintre primii ceasornicari creatori de ceasuri de buzunar a fost francezul Gruet, care a adus mari îmbunătățiri mecanismelor folosite pînă la el. Englezul Huygens, de care am amintit mai sus, este primul care a inventat regulatorul cu arc spiral (1674). Alte perfecționări importante au fost aduse ceasornicului de englezul Barlow în secolul al XVII-lea, de francezul Julien Leroy și de englezul Harrison în secolul al XVIII-lea etc. 2) Despre istoria televiziunii vom publica un articol special.

Elena Hîncu, Sibiu. 1) Propunerea de copertă pe care o faceți nu credem că va avea prea multe șanse să fie tradusă în viață. 2) Despre istoricul cinematografiei românești am scris de mai multe ori — atît documentare mari, largi, cît și răspunsuri apărute în rubrica de față. La cele publicate nu am mai avea ce să adăugăm. 3) De ce n-au participat la Festivalul de muzică ușoară de la Mamaia diverși cîntăreți mai mult sau mai puțin apreciați de iubitorii muzicii noastre ușoare? Pur și simplu pentru că este imposibil ca toți soliștii pe care-i cunoașteți să ia parte la o asemenea manifestare! 4) Balerina Irinel Liciu este prim-solistă a Teatrului de operă și balet din București și dansează în diferite spectacole din repertoriul primei noastre scene lirice.

Tudor Neamțu, Azuga. 1) Despre Gianni Morandi am scris în cadrul ciclului nostru de documentare despre muzica ușoară apărut în nr. 45 din 5 noiembrie a.c. 2) Cîinele (canis familiaris) are drept îndepărtat strămoș, fără îndoială, un animal sălbatic carnivor, după presupunerile oamenilor de știință, o specie de șacal. El a fost domesticit din vremuri imemoriale. Există în prezent mai mult de 300 de rase de cîini domestici. În Australia trăiește o rasă de cîini sălbatici numită dingo (cîteva exemplare există și la colțul zoologic Băneasa din București). În ultimii 20 de ani a apărut și la noi în țară, pe cale spontană, o specie de cîine sălbatic, numit enot, care a venit din nordul Asiei și s-a adaptat condițiilor din Delta Dunării.

V. SILVIAN

frumusețe și bucurie

(Urmare din pag. 15)

bun echilibru psihonervos. Gravida se va culca devreme, într-o cameră bine aerisită. În timpul sarcinii este obligatoriu ca femeia să se odihnească zilnic, cel puțin o oră după masa de prînz. În jurul femeii însărcinate trebuie menținut un climat de bună înțelegere și optimism. Femeia gravidă nu trebuie să se lipsească nici de distracții (vizite, vizionarea spectacolelor). Silueta deformată și rochia de sarcină nu au de ce să-i creeze complexe de inferioritate ci, dimpotrivă, în atmosfera de respect și de solicitudine de care se bucură maternitatea în societatea noastră socialistă, ele sînt mai degrabă un motiv de mîndrie.

CEVA DESPRE ÎNTINERIREA PSIHICĂ

La interviul de față l-am solicitat și pe conf. Constantin Pufan doctor în psihologie.

— Care sînt consecințele de ordin psihic pe care nașterea le poate produce asupra femeii mame?

— Cînd nașterea se realizează în condiții familiale normale, ea acționează favorabil asupra structurii psihice a femeii; cele mai evidente modificări cu caracter pozitiv se remarcă în sfera afectivității (dispoziții, emoții, sentimente); modificări esențiale găsim însă și în celelalte laturi ale vieții sufletești, în diferitele procese de cunoaștere și în cel al voinței. Se produc totodată prefaceri în cadrul principalelor componente ale personalității (interese, capacități și aptitudini, temperament și caracter). Toate acestea la un loc fac ca femeia mamă să se situeze, ca sensibilitate, feminitate, umanism, preocupări față de viața familiară, la un nivel superior femeilor de aceeași vîrstă care nu au însă copii.

— Nașterea aduce modificări psihice pozitive numai femeii mame?

— Efectele pozitive ale acestor schimbări se revarsă și asupra altor persoane: asupra soțului, asupra altor rude (bunici) care locuiesc împreună cu familia respectivă; întîlnim de asemenea influențe pozitive chiar și asupra unor întregi familii vecine sau înrudite. Cîștigul cel mai mare este însă pentru cei care fac parte din aceeași familie, deci în primul rînd pentru soție și soț, întrucît ei sînt cei care au dat ființă copilului, noii vieți. De aceea în copilul lor ei doresc să distingă nu numai evidentele trăsături de fizionomie care le aparțin, dar și anumite trăsături psihice apreciate de societate și de ei înșiși.

— O ultimă întrebare, tovarășe profesor: se vorbește adesea despre întinerirea mamei prin naștere; poate fi vorba și de o întinerire psihică alături de cea biologică?

— Părerea mea e că se poate vorbi mult despre o asemenea întinerire, în sensul următor: în timp ce întinerirea biologică este legată de diverse procese de regenerare, cea psihică este determinată de retrăirea intensă a anumitor etape de evoluție proprie. Deci e o întinerire de pe poziția adultului, nu a copilului. Părinții nu-și mai pot aminti decît prea puține evenimente din copilăria lor. Alteori amintirile lor se pot limita mai mult la aspectele negre, urîte, ale vieții (mă refer la părinții mai vîrstnici, care au trăit mari greutăți în anii tinereții); de aceea își retrăiesc etapele lor de evoluție psihică într-o împletire armonioasă cu cele de evoluție ale copiilor lor, căutînd să selecteze și să`le dăruiască acestora tot ceea ce și-au dorit sau și-ar dori lor înșile.

Ajungînd la anii bătrîneții, părinții își înviorează vîrsta, o întineresc, fiind preocupați de diversele probleme pe care și le pun fiii sau chiar nepoții lor.

Al. DUMBRĂVEANU

---

sport

dopingul și consecințele lui

Doctorul Dumas către alergător: «Dacă renunțați la drogaj, nu veți putea termina cursa».

În ultima vreme mai multe federații sportive din diverse țări au adoptat măsuri antidoping, menite a pune capăt unei practici care a devenit un adevărat flagel în lumea sportivă, cu consecințe funeste pentru sănătatea sportivilor. Presa de specialitate a publicat studii consacrate acestei probleme, preconizînd măsuri menite a opri consumul «micilor pilule fără pericol».

Interesant în acest sens este un articol apărut în săptămînalul «Le Nouvel Observateur», care face o serie de dezvăluiri în legătură cu ultimul Tur al Franței, unde s-au aplicat, pentru prima oară, măsuri antidoping. Potrivit revistei, mulți alergători au considerat măsurile antidoping drept o lezare a «amorului propriu» și au preferat să facă «grevă» pe marginea șoselei, refuzînd să mai alerge. S-a văzut totodată, cu același prilej, că unii dintre cicliștii care au pornit în cursă fără a-și fi luat porția obișnuită de pilule s-au prăbușit literalmente pe șosea.

Întrebarea pe care și-o pun mulți este cum de a putut dopingul să capete atîta răspîndire, reușind cîteodată chiar să se identifice cu performanțele sportive?

Se știe că pentru sportivii profesioniști efortul intens, susținut, este însăși meseria lor, mijlocul lor de existență. De aceea în lumea sportivă dopingul a devenit, mai mult ca în orice altă profesie, mijlocul «eficace» care-l stimulează pe sportiv în lupta cu concurentul său. Boxerul se droghează pentru a nu simți loviturile dure ale adversarului, fotbalistul pentru a nu simți oboseala și a-și menține viteza de reacție și puterea șutului, iar ciclistul pentru a anula efectul oboselii provocate de lungile curse uci-

---

cuvinte încrucișate

îmbrăcăminte

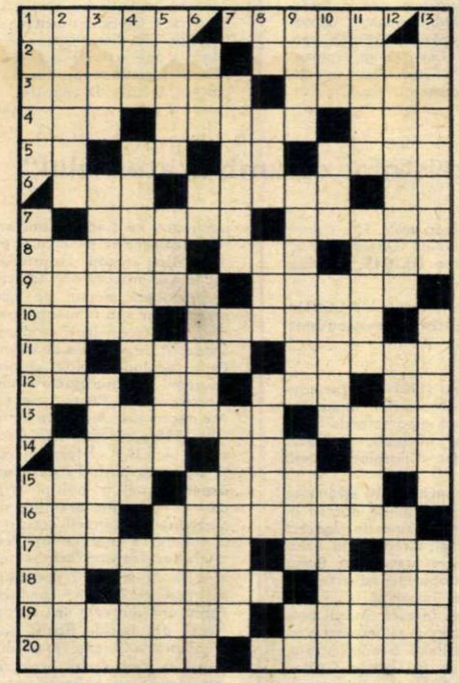

ORIZONTAL: 1) Materie primă pentru haine medievale — Cenușii. 2) Se încurcă ușor... — Întreg vestimentar. 3) Din armura croitorului — Locuitori de la munte. 4) Curelușă — Deșirat — Ceremonie. 5) Însă — Seu! — În margine! — A face semne. 6) Baston — Astrahan... vestimentar — Prinse la fotă! 7) Uzată — Stele. 8) Țesături pentru dimii — Se ia uneori la purtare — Prietenul lui Maupassant. 9) Mai aproape decît haina — Materie primă pentru un costum. 10) Pălămidă de baltă — Cu tîmplele ninse. 11) Cută la mijloc! — A produce — În carne și oase (pl.). 12) Comună în Franța — Un cerc și-un pieptene! — Impermeabil (fam.) — Plantă textilă. 13) Obiect de îmbrăcăminte tricotat — A dura. 14) A produce sunete — Chemare familiară — Frac incomplet! 15) Către — Țesătură fină. 16) Diminutiv feminin — Dublură pentru paltoane. 17) A se pregăti în sport — Căile ferate — Dă tonul. 18) Munte! — Producători de in... — ... și altul de lînă! 19) Panglici pentru păr — Veste. 20) Poartă o anumită uniformă — Îmbrăcăminte de lînă.

VERTICAL: 1) Îmbrăcat în halat alb — Surtuce — Material pentru rochii de vară. 2) Versat, priceput — Acoperămînt pentru cap (pl.) — Haină scurtă. 3) Mantie romană — Metal roșiatic — Un ciorap brodat — Nume avocalic! 4) Bune de cusut — Cu uniformă albastră — Vine pe la gene — Cunoscută romanță. 5) Element chimic — Monedă romană — Încă o persoană îmbrăcată în alb — Sosit. 6) Fără rost — Barbu Stănescu — Posibilitate de trecere — Lovită de mană. 7) Demipalton — Abis — Acțiunea de a uimi printr-o ținută extravagantă. 8) În lucru! — Diminutiv de fată — Asociația sportivă «Recolta» — Pantaloni... scoțieni. 9) Foit (fig.) — Bumbi — Scoate pete de pe haine — Articol! 10) Acesta — Instrument muzical — Cinstit — A se boți. 11) Pantaloni demodați — Țesătură de mătase — Țară asiatică — Iunie (presc.). 12) Costum pentru școlari — Materie primă pentru flanele — Lină. 13) Copii — Brațele hainei — Superlativ la modă.

Toma MICHINICI

Cuvinte mai puțin cunoscute: RIA, AES, OSAR.

dezlegarea jocului «MUZICA» din nr. 46

ORIZONTAL: 1) SERENADA — CODA. 2) OPERA — ALT — RIT. 3) NACELA — PASARE. 4) AVI — TON — PUȚIN. 5) TATA — ROM — LOJE. 6) A — AUDIȚII — ROU. 7) STRA — AM — BIR. 8) API — UT — ILAI — D. 9) CAVAL — UCIS — SO. 10) EI — CÎNTAR — API. 11) MAI — IA — IOVAN. 12) PAR — PS — ECRANE. 13) A — SOLIST — ARI. 14) RR — SUPĂRAT — AC. 15) TENOR — C — GIS — L. 16) ICOSAR — CEI — TA. 17) TIC — LACOM — SOS. 18) UTIL — MELOMANI. 19) RAVEL — MELODIC. 20) ALAUTA — TUSICA.

dezlegarea jocului «OPTICĂ» din nr. 47

ORIZONTAL: 1) OCHELARI — PLIN. 2) PRIVIRE — CLARE. 3) TIR — MATURI — AG. 4) ISAC — TINTAS — R. 5) CT — ACANT — NORI. 6) ARTERA — STRA. 7) FLOARE — ZA — IDE. 8) RI — RE — FARD — IC. 9) UNDE — PORI — IOR. 10) NEA — LUCITOR — A. 11) T — GRUPAT — PION. 12) ES — EPIR — RAZA. 13) TOVAL — LICARI. 14) RECE — ACUM — TEN. 15) ELUDA — ALESI — S. 16) MELE — ELE — PETE. 17) A — IRIS — ATA — ER. 18) ROSEATA — E — ANA. 19) CAT — TELEVIZOR. 20) ATITAT — UIMIRE.

gătoare. Sportul profesionist, ca orice profesie, își are vedetele dar și anonimii săi. Dacă vedetele sînt puține și în general sînt considerate ca protejate ale soartei, cei dintr-a doua categorie formează marea masă care, pentru a ajunge la situația celorlalți, înfruntă cu bună știință consecințele nefaste ale dopingului. Scopul fiecărui concurent este de a înregistra cît mai multe succese care să-i permită ca, la retragerea din viața sportivă, să-și cumpere mica cafenea visată sau magazinul cu articole de sport care să-i asigure bătrînețea. Pentru aceste mărunte idealuri sportivii profesioniști riscă intoxicarea lentă cu fel de fel de droguri.

Cum începe și cum se termină dopajul unui ciclist, de exemplu?

De regulă, pentru a nu resimți durerile provocate de efort, sînt folosite pilule de amphetamină, care sînt furnizate alergătorului de însuși antrenorul său. Unii cicliști, ale căror mijloace materiale sînt mai mari, își permit chiar să-și creeze un dispensar «de campanie» de model redus, condus de un medic specialist. Ei înghit, la plecarea în cursă, pilulele prescrise și astfel pot pedala cu vigoare pentru a depăși momentele de criză. La sosirea din etapă, celui drogat i se face de urgență o perfuzie intravenoasă cu glucoză hipertonică combinată cu vitamine B6, B12, menită a anula efectele dăunătoare ale drogului. La terminarea cursei sau a sezonului ciclist sportivul se internează în mod discret într-o clinică, unde medicul care s-a ocupat de pregătirea sa «biologică» îi va face o «exsanguino transfuzie», adică o înlocuire totală a sîngelui său cu sînge proaspăt.

Cu aceasta însă consecințele grave ale dopingului nu vor dispărea. Dimpotrivă, după cîțiva ani sportivii se trezesc cu tulburări cardiace misterioase, cu depresiuni psihice sau cu stări reumatice precoce. După cum a declarat recent dr. Pierre Dumas, care exercită de mai bine de zece ani funcția de medic oficial al Turului Franței, dopingul este pentru sportivi **«periculos, inutil și funest»**.

- 1954 — opt jucători din echipa Republicii Federale a Germaniei care cîștigaseră la Berna campionatul mondial de fotbal se îmbolnăvesc de icter. Cauza maladiei pare să fi fost administrarea unor doze prea mari de stricnină.
- 1958 — în vestiarele velodromului Oerlikon din Zürich poliția descoperă un depozit de medicamente care se folosesc de obicei în clinicile de psihiatrie.
- 1960 — ciclistul danez Knud Enermark Janssens moare pe circuitul J.O. de la Roma. Concluziile autopsiei: nefericitul ciclist luase înainte de cursă o doză exagerată de «Ronicol», un parasimpaticomimetic vasodilatator puternic, greu tolerat de organism.
- 1962 —Turul Franței: 20 de cicliști (printre ei «ași» ai pedalei ca Gastone Nencini, Adrianssens, Vannitsen) abandonează la Luchon în Pirinei. Medicii constată un caz de dopaj în masă.
- 1963 — oficialii spanioli recunosc că înaintea meciului Spania - Anglia pentru cupa Davis tenismanului Andrea Gimeno i s-au injectat hormoni.
- 1964 — un control efectuat asupra jucătorilor echipei de fotbal F.C. Bologna dezvăluie faptul că înaintea meciurilor importante aceștia foloseau stimulente farmaceutice nepermise.
- 1965 — ciclistul belgian Van Geneugden recunoaște public că în perioada carierei sale de rutier profesionist a folosit tot timpul dopinguri. Iar acum — spunea el — sînt un om bolnav, care nu mai poate trăi fără pilule.
- În prima întîlnire pentru Cupa intercontinentală dintre echipele Real-Madrid și Penarol, ce s-a desfășurat la Montevideo, conducerea echipei madrilene a cerut control antidoping — prin sondaj, la cîte trei jucători din fiecare echipă. Conducerea echipei Penarol a refuzat acest lucru pe motiv că în regulament nu este prevăzut controlul antidoping.
- Anul acesta U.C.I. (Uniunea ciclistă internațională) a descalificat cîțiva alergători (printre care și pe italienii Motta și Zilioli) pentru că au refuzat controlul antidoping.

I. SOCACIU

CARNET AUTOMOBILISTIC

din cauza aglomerației citadine

Dificultățile de circulație crescînde și dorința de a utiliza un automobil cît mai economic, atît în ce privește prețul de cost cît și în ce privește carburanții și lubrifianții, determină tot mai frecvente încercări de a realiza noi tipuri de microautoturisme.

Vehiculele-miniatură sînt extrem de populare și ele trezesc interesul celor convinși că, într-o circulație densă, cu ajutorul lor te strecori mai ușor și cu mai puține riscuri.

Iată un nou model de asemenea vehicul cu motor de 49 cm cubi, pentru care în multe țări nici nu se cere să posezi permis de conducere. Lungimea 2,20 m, lățimea 1 m, și greutatea 90 kg. Noul vehicul, denumit «Valérie», are cea mai mare parte a caroseriei construită din masă plastică de diferite durități.

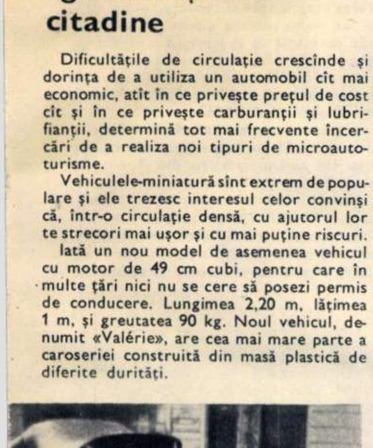

Realizatorul său, inginerul francez Jean-Pierre Ponthieu, afirmă că viitorul, în ce privește circulația urbană, aparține acestui tip sau altuia de acest gen.

Prețul, în cazul fabricării în serie mare, s-ar ridica la o jumătate din costul unui automobil «Fiat» 500.

sfaturi practice

Apropierea timpului rece creează necesitatea pregătirii automobilelor pentru a putea înfrunta cu bine scăderea temperaturii și mai ales umezeala.

Citeva sfaturi utile:

— Măsurile preconizate pentru ceea ce în prospectele și indicațiile tehnice ale autoturismelor se denumește «iarnă» înseamnă o temperatură constantă sub 5°C. În consecință, nu vă grăbiți să dotați automobilul pentru iarnă pînă ce această temperatură nu devine constantă ca medie.

— Pregătiți acumulatorul pentru iarnă adăugînd, în loc de apă distilată, o soluție ușor acidulată. Aveți grijă ca cel puțin o dată la 10 zile să verificați dacă nivelul lichidului depășește plăcile în întregimea lor.

— Puneți obturatorul de la filtrul de aer în poziția «iarnă» numai după ce în prealabil ați curățat cu un jet puternic de compresor cartușul filtrului sau ați schimbat uleiul de reținere a impurităților. Obturarea de iarnă creează o forță de absorbție mai mare a aerului, și pericolul ingerării de impurități în cilindri crește.

— Controlați starea garniturilor de cauciuc care împiedică etanșeitatea dintre numărul de circulație și tabla caroseriei. În caz de contact umezeala dăunează numărului și îl deteriorează, transmițînd pete de rugină pe caroserie. O șaibă nouă de cauciuc creează spațiul de ventilație necesar.

Ing. V. IOANID

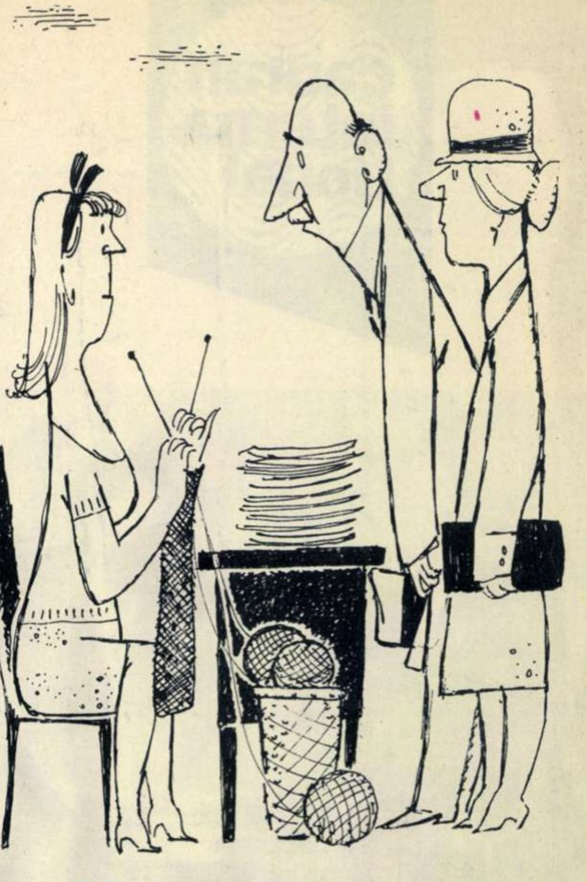

— Da, domnule, eu lucrez în locul colegei mele Ionescu...

umor

de Eugen **TARU**

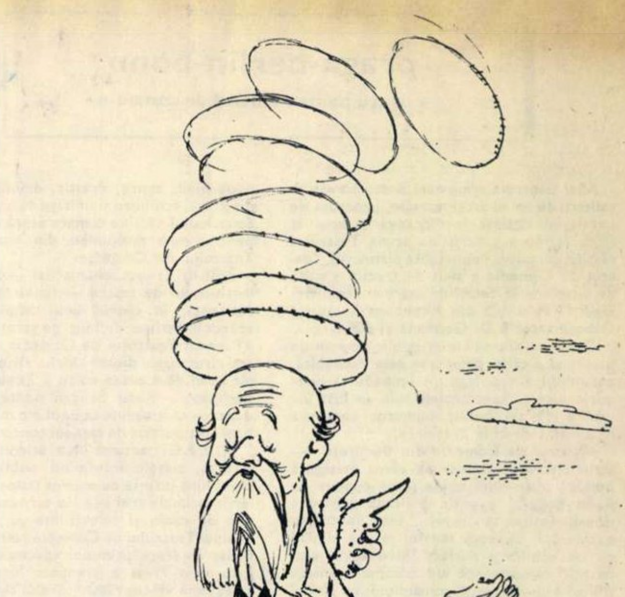

Stoc supranormativ.

cadran internațional

La invitația președintelui Republicii Arabe Unite, Gamal Abdel Nasser și a soției sale, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica și soția, au făcut o vizită oficială de prietenie în R.A.U. Fotografia înfățișează un aspect din timpul întrevederii dintre tovarășul Chivu Stoica și președintele Nasser.

g. o. p. redivivus

- corespondență specială din new york -

The grand old party — G.O.P. (vechiul nume al partidului republican) — apare din ce în ce mai limpede pentru majoritatea observatorilor politici americani ca un beneficiar spectaculos al alegerilor de la 8 noiembrie.

Potrivit datelor definitive, partidul de opoziție, republican, a înregistrat — în defavoarea democraților — 47 de locuri în plus în Camera Reprezentanților și 3 locuri în Senat. Totodată, republicanii au învins în cursa guvernatorială în 8 state, din rîndul cărora fac parte principalele state: New York, California, Pennsylvania, Maryland etc.

Factorii de ordin politic care au influențat rezultatele alegerilor sînt numeroși și mai ales foarte complecși. În gradații și nuanțe diferite aici și-au făcut simțite prezența atît războiul din Vietnam, cît și programul «marii societăți» și legea drepturilor civile. Dar cum aceste teme au fost cu bună știință ocolite de candidații celor două partide în cursul campaniei electorale, alegătorii, fie că au considerat că votînd pe candidații republicani demonstrează implicit dezacordul lor față de politica actualei Administrații în problemele citate, fie că și-au orientat votul în funcție de impresia personală pe care le-a făcut-o unul sau altul dintre candidații aflați în competiție.

Dincolo însă de toți acești factori — poate cei mai importanți și semnificativi — alegerile au marcat o surprinzător de viguroasă reapariție pe scena politică a partidului republican. Iar acest lucru își are semnificația sa aparte nu numai prin ceea ce se presupune că va aduce în modificarea raportului de forțe din Congres: revenirea la sistemul bipartizan, refacerea coaliției republicani-democrați, dificultăți sporite pentru aprobarea legilor și măsurilor propuse de administrație, limitarea libertății de acțiune, aproape nestingherită pînă acum, a președintelui Johnson. În același timp, toate aceste schimbări se profilează pe fundalul coloraturii puternic conservatoare a noului congres.

Părerea multor comentatori și observatori competenți este însă că adevăratul tîlc al renașterii republicane trebuie căutat în ceea ce aceasta va însemna sub raportul consolidării structurii interne a partidului și angajarea sa, cu șanse de pe acum bune de luat în seamă, în cursa prezidențială din 1968.

Republicanii, cărora este puțin verosimil ca vreun alegător să le găsească un merit direct în schimbarea pe care au înregistrat-o raporturile dintre Administrație și opinia publică, s-au dovedit surprinzător de bine inspirați și orientați, aducînd în arenă candidații cei mai originali, cei mai interesanți și, în numeroase cazuri, cei mai tineri. Alegerea lui George Romney ca guvernator al statului Michigan, victoria lui Charles Percy în Illinois, alegerea primului senator negru de 85 de ani încoace, Eduard Brooke, republican din Massachusetts, cucerirea cursei guvernatoriale în Pennsylvania de către Raymond Schafer și în California de către Ronald Reagan — toate aceste victorii au adus partidului republican o strălucire nouă și perspective neașteptate pentru viitoarele alegeri prezidențiale. Toți învingătorii citați mai sus sînt considerați ca făcînd parte din aripa moderată sau liberală a partidului republican, cu excepția lui Ronald Reagan, ale cărui antecedente goldwaterești mențin încă în echivoc poziția sa actuală.

Alegerea lui Nelson Rockfeller în statul New York, fără a avea vreo semnificație națională, este importantă prin aceea că va asigura probabil predominanța moderaților asupra conservatorilor sau extremiștilor de dreapta din partid cu prilejul convenției republicane de peste doi ani, cînd vor fi desemnați candidații la președinția și vicepreședinția statului.

Pînă atunci însă mai sînt doi ani, iar preferințele alegătorului american vor fi fără îndoială determinate de aprecierea pe care o va da bilanțului cu care își va încheia activitatea Administrația Johnson; în ultimă instanță deci, totul depinde de aceasta.

George SERAFIN

praga-berlin-bonn

- ovații pentru teatrul de comedie -

Aflat pentru a treia oară peste hotare în calitate de sol al artei noastre, precedat de prestigiul cîștigat la Moscova și apoi la Paris (unde a cucerit pe scena Teatrului Națiunilor patru importante distincții), Teatrul de Comedie a avut de trecut o suită de examene în cetăți de mare și strălucită tradiție culturală din Republica Socialistă Cehoslovacă, R.D. Germană și R.F.G.

Confruntîndu-se cu un public extrem de divers și a cărui orientare este deosebită, ansamblul a repurtat un limpede și categoric succes. Spectacolele sale au fost urmărite de un public numeros care și-a manifestat deschis prețuirea.

«Teatrul de Comedie din București — scrie *Literarnîi Novny* — a cărui existență numără abia cinci ani și este condus de Radu Beligan, a venit la Praga pentru a dovedi înaltul său nivel... Este un teatru excelent... Oaspeții români se pot mîndri cu un echilibru perfect între toate sectoarele componente ale creației scenice» (Milan Lukeș: Lecția românilor). La rîndul său *Kulturnîi Tvorba* socoate că cele trei spectacole prezentate de Teatrul de Comedie (*Troilus și Cresida* de Shakespeare, *Rinocerii* de Eugen Ionescu si *Șeful sectorului suflete* de Al. Mirodan) dezvăluie sursele largului răsunet de care se bucură în țară și peste hotare acest ansamblu: «El aduce în viața teatrală mondială o notă proprie, specifică, distinctă».

Succesul Teatrului de Comedie nu a fost mai mic în R.D.G., unde, după cum se știe, echipa a participat la zilele festive ale Berlinului, prestigioasă competiție artistică. Ziarul *Neues Deutschland*, considerînd Teatrul de Comedie printre oaspeții cei mai proeminenți ai «Zilelor festive», are cuvinte pline de elogii despre «Troilus și Cresida»: «Spectacolul este caracterizat de mari realizări artistice, de un comic neobișnuit, aspru, drastic, definindu-se în dinamică, echilibru și unitate de ansamblu... Spectacolul rămîne o mare seară de teatru pentru care mulțumim din toată inima Teatrului de Comedie».

Prof. dr. Ernest Schumacher — directorul Institutului de teatru — laudă fără nici o reticență, în cadrul unui amplu articol apărut în *Berliner Zeitung*, pe actorii români. «Turneul Teatrului de Comedie a fost cea mai frumoasă dintre încheierile posibile ale celei de-a zecea ediții a Zilelor festive berlineze... Radu Beligan poate fi considerat cu certitudine ca unul din marii interpreți ai tipurilor de oameni contemporani».

În R.F.G. ansamblul a stîrnit un larg interes, ziarele informînd publicul cu o săptămînă înainte de sosirea trupei la Bonn, iar în primele trei zile ale turneului posturile de radio și televiziune au consacrat echipei Teatrului de Comedie șase emisiuni. Chiar în seara primului spectacol agenția *Associated Press* a transmis într-o lungă telegramă vestea răsunătorului succes, vorbind despre ovațiile furtunoase ale publicului. *General Anzeiger* din Bonn, și-a intitulat articolul consacrat trupei bucureștene «Un mesaj plin de sevă venit din România». După ce mentionează succesul obținut de «Rinocerii» în interpretarea lui Radu Beligan, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* laudă spiritul creator care a însuflețit reprezentația cu «Troilus și Cresida». Articolul conchide: «Acest ansamblu ar mai trebui văzut o dată». *Die Welt* elogiază de asemeni trupa română, prețuind îndeosebi spectacolul cu *Rinocerii*.

Excelenta primire de care s-a bucurat Teatrul de Comedie în trei țări ne dă dreptul să vorbim cu o legitimă satisfacție despre forța și originalitatea scenei noastre în circuitul universal.

B. E.

la kyushu se lansează rachete!

Unsprezece ani de cercetări și eforturi continue au adus Japonia la stadiul de a deveni în curînd cea de-a patra țară care să lanseze rachete proprii cu care să plaseze pe orbită sateliți. Vehiculul purtător, racheta MU-4S, are patru etaje reactive și o lungime de 22 metri, iar cele nouă motoare-rachetă cu combustibil solid dezvoltă o tracțiune de 180 000 kg! Greutatea rachetei la start este de aproape 40 tone, iar satelitul, destinat scopurilor științifice, va cîntări 40 kg. Recent a fost încercată o rachetă de acest tip care a fost lansată de la Centrul spațial Kagoshima din insula Kyushu. Inițial, planul Consiliului național japonez al cercetărilor spațiale prevedea lansarea unei rachete mai mici, LAMBDA-4S, care să plaseze pe orbită un satelit rudimentar, format dintr-un motor-rachetă sferic (diametru 43 cm), constituind cel de-al patrulea etaj reactiv al rachetei, și un emițător de radio pentru urmărirea satelitului. Se pare însă că specialiștii japonezi au accelerat lucrările de lansare astfel că plasarea pe orbită a primului satelit japonez va fi efectuată mai devreme decît termenul fixat: sfîrșitul anului 1967.

Cercetările spațiale au fost începute modest acum 11 ani la Institutul de științe industriale al Universității din Tokio. În colaborare cu treizeci de firme japoneze, au fost lansate ulterior rachetele de dimensiuni mici PENCIL (30 cm lungime), BABY (cu două etaje reactive), apoi seria KAPPA (pînă la 11 m lungime); începînd din 1963 specialiștii japonezi au trecut la versiunea

Centrul spațial de pe insula Kyushu.

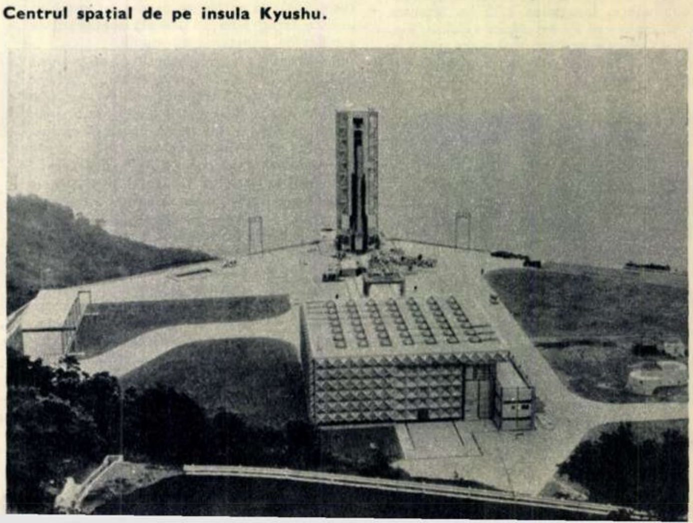

superioară a rachetelor LAMBDA, cu care în 1964 s-a atins 1 000 km altitudine.

Progresele efectuate au permis Japoniei să participe atît la cercetările cu rachete-sondă din cadrul Anului Geofizic Internațional (1957-1958), cît și la programul COSPAR cu ocazia Anului Internațional al Soarelui Calm (1964-1965). Cu ocazia ultimului eveniment, din Japonia au fost lansate 17 rachete geofizice.

Dintre realizările sau proiectele în curs de efectuare în domeniul spațial în Japonia cel mai important se referă la vehiculul sateliților, racheta MU. Pentru ea a fost construit un motor-rachetă indigen — ca de altfel și restul elementelor construcției — denumit M-10, în diametru de 1,4 m, dezvoltînd o tracțiune de 100 000 kg și ale cărui probe statice au avut loc în anul 1965. Încercările reale, în zbor, sînt prevăzute a fi efectuate cu racheta MU-2, etajele superioare fiind construite numai sub formă de machetă; ele vor fi ridicate la o înălțime de 700 km.

Consiliul național al cercetărilor spațiale din Japonia este format din 30 de persoane, reprezintă autoritatea supremă în probleme spațiale și depinde direct de primul ministru. Suma totală alocată de guvernul japonez pentru cercetările cosmonautice se ridica la sfîrșitul anului 1965 la aproximativ 25 milioane de dolari, iar cheltuielile în aceleași scopuri făcute în anul 1966 se apropie de 11 milioane dolari. Deci, cheltuind circa 36 milioane dolari — sumă modestă dacă o comparăm cu bugetele destinate acestor cercetări în alte țări — Japonia a reușit să construiască și să lanseze numeroase rachete, a realizat bazele pentru studii, cercetări, încercări și lansări spațiale, a obținut multe date științifice importante și este în pragul lansării primului ei satelit artificial, care este realizat și va fi lansat numai cu forțe proprii.

Dr. ing. Florin ZĂGĂNESCU

de 65 de ani, și totuși modern

Trenul suspendat din orașul vest-german Wuppertal, care în ciuda vîrstei sale respectabile de 65 de ani este unul dintre cele mai moderne mijloace de transport din lume, urmează să devină și mai modern. Inginerii vor să-l automatizeze în așa fel încît acest monorai să poată circula într-o bună zi fără conductor, fiind dirijat de la distanță.

Din 1901, monoraiul suspendat a transportat un miliard de călători și a parcurs, pe traseul lung de 13,3 km, 220 milioane km. Pînă acum a avut loc un singur accident mortal, din vina unui pasager. Un alt accident a fost provocat de un elefant care fusese urcat într-un vagon pentru a demonstra rezistența acestuia, și care, nerăbdător, a coborît... pe drum, supraviețuind totuși căderii, datorită faptului că s-a rostogolit în rîul Wupper.

Specialiști din lumea întreagă vin la Wuppertal pentru a admira acest mod de soluționare a problemelor circulației și a se inspira pentru proiecte asemănătoare. Monoraiurile prezintă avantajul de a descongestiona circulația, fiind în același timp mai ieftine decît metrourile și trenurile aeriene. Pe de altă parte, necesită o schelărie mai redusă decît la celelalte sisteme. Există proiecte mult mai moderne în acest domeniu, dar ele nu au depășit încă stadiul experimental. Astfel, trenul suspendat din Wuppertal, veteranul în vîrstă de 65 de ani, se poate lăuda a fi încă în pas cu vremea.

D.D.

madoc a fost primul?

Disputa care are loc în S.U.A. privindu-l pe descoperitorul Lumii Noi este în plină desfășurare. Printr-o rezoluție a Congresului, la 9 octombrie s-a sărbătorit pentru prima oară «ziua lui Leif Ericson», în amintirea vikingului despre care unii savanți afirmă că ar fi pus piciorul pe pămîntul Americii în jurul anului 1000 e.n., iar la 12 octombrie, «Ziua lui Cristofor Columb». Dar în ultimii ani datele mai mult sau mai puțin cunoscute au fost completate cu o serie de teorii noi.

Președintele Comisiei pentru energia atomică a S.U.A., Glenn Seaborg, un savant american binecunoscut, a afirmat recent că «cercetările arheologice întreprinse pe coasta Ecuadorului sugerează că japonezii au trecut Pacificul și au debarcat în această regiune în jurul anului 3000 î.e.n.». Referindu-se la europenii precolumbieni el a subliniat că un islandez, Bjarni Herjulfsson, este creditat de mulți ca fiind primul care a zărit țărmurile Americii de Nord în jurul anului 986 e.n. Mai tîrziu el și-ar fi vîndut corabia lui Leif Ericson, care a repetat călătoria peste Atlantic și a debarcat cu oamenii săi formînd mai multe colonii: Holluland, Markland, Woodland și Vinland. Cu toate că nu există nici o mențiune precisă privind o așezare permanentă a vikingilor pe continentul nord-american, Seaborg a spus că concluziile savanților sînt întărite de rezultatele examenelor întreprinse cu ajutorul carbonului radioactiv asupra unor resturi de lemne arse găsite aici, care situează perioada respectivă între anii 860 și 1060 e.n.

În timp ce unele lucrări științifice apărute în S.U.A. consideră drept primii care au pus piciorul pe țărmurile Americii pe etrusci sau polinezieni, acum a apărut un nou «descoperitor». Ziaristul englez Richard Deacon afirmă că posedă dovezi potrivit cărora Madoc, fiul lui Owain, regele din Gwynedd, teritoriu din nordul actualei Țări a Galilor (Welsh), a fost primul care a debarcat pe pămîntul Statelor Unite de astăzi, la nord de locul unde se găsește în prezent orașul Mobile (statul Alabama). Legenda călătoriei lui Madoc poate fi întîlnită în literatura velșă și a intrigat pe istorici timp de mulți ani. Potrivit părerii lui Deacon, expediția lui Madoc a lăsat pe coastele Americii un mic grup de oameni și s-a înapoiat în Țara Galilor, după care ar fi fost organizată o a doua expediție. Părerile sale au fost întărite de istoriograful american George Catlin care a constatat că un trib de indieni de pe teritoriul actual al S.U.A. folosește multe cuvinte asemănătoare cu limba velșă.

La toate aceste teorii majoritatea savanților americani afirmă că, indiferent de persoana care a pus prima piciorul sau a văzut țărmurile Americii, Cristofor Columb este totuși exploratorul care a inaugurat epoca marilor descoperiri și explorări geografice care au dus la cunoașterea emisferei occidentale așa cum se prezintă în zilele nostre. Acest fapt, subliniază ei, este o dovadă suficientă pentru a-l considera pe Columb drept «adevăratul descoperitor al Americii».

I. RETEGAN

șomajul provoacă temeri

- corespondență din londra -

Bărbații și femeile din Anglia, ce au depășit vîrsta de 50 de ani, sînt printre primii care au reacționat cu un sentiment de spaimă la știrea că numărul șomerilor se apropie de o jumătate de milion. Pentru ei, amintirea orașelor și satelor pustii din timpul recesiunii din anii '20 și '30 este încă vie. Recent, Arthur Horner, liderul veteran al minerilor, a arătat în autobiografia sa «Incorigibilul rebel», cum șomajul a transformat bărbații și femeile din Țara Galilor în proscriși, cum aceștia, exasperați de foame, furau cîte o oaie de pe pășuni, închideau toate ferestrele caselor pentru ca mirosul mîncării să nu se simtă în stradă, în timp ce copiii pîndeau pe la garduri pentru a anunța dacă se apropie polițiștii.

În *Daily Express*, Trevor Evans, care a crescut în anii de criză în Wales, scrie de asemeni despre teama care s-a reîntors în văile din Țara Galilor.

De altfel au și început să sosească știri despre concedieri în diferitele ramuri ale industriei bunurilor de consum — deoarece scade cererea de mărfuri. Economiștii au încercat să ignoreze situația, dar faptele sînt fapte și șomajul, o dată început, crește ca un bulgăre de zăpadă, deoarece muncitorii șomeri sau cei ce lucrează un număr de ore redus nu pot să cumpere, determinînd șomaj în alte sectoare etc....

Este drept că numărul șomerilor nu se compară cu cele 3 milioane pe care le-am avut înainte de război, dar chiar purtătorii de cuvînt ai guvernului sînt de acord că va crește în iarna aceasta pînă la trei sferturi de milion. Este, de asemenea, adevărat că alocațiile pentru cei concediați sînt acum mai bune, dar pe de altă parte s-a anunțat că unul din fondurile din care provin acești bani s-a redus simțitor și curînd vom auzi aceeași propagandă de dinainte de război despre nebunia de a plăti oamenilor pentru că nu lucrează.

Pe de altă parte, afirmația guvernului că «redesfășoară» forța de muncă, se dovedește de pe acum falsă. S-a spus că există zeci de mii de slujbe libere, dar ele au dispărut. Se înțelege, de asemenea, că nu poți transforma peste noapte un muncitor calificat din industria de automobile într-un lucrător agricol sau un muncitor care produce mașini-unelte, și că nu îl poți transfera în altă slujbă dacă nu-i asiguri o locuință pentru familia sa.

Și cei mai dezorientați sînt tinerii. Pînă în prezent li se inoculase ideea că, oricare ar fi celelalte defecte ale sale, capitalismul britanic postbelic a găsit cel puțin căile de a împiedica șomajul de masă. În prezent ei însă încep să înțeleagă de ce socialiștii au spus că numai schimbînd sistemul social oamenii se pot bucura de fructele muncii lor și de potențialitățile progresului științific.

Gordon SCHAFFER

din lume adunate

Curînd la Paris vor fi libere 800 de birouri și 12 săli de conferință, toate aflate într-o singură clădire. Nu trebuie de aci trasă concluzia că în capitala Franței s-ar găsi ușor spațiu locativ pentru diverse instituții. Dimpotrivă, avem de-a face cu ceea ce se poate numi un caz particular: mutarea sediului Consiliului NATO la Bruxelles. Dovadă stau preocupările legate de folosirea acestui spațiu. S-a aflat că există un proiect de a muta, în clădirea eliberată de NATO, Ministerul francez al Finanțelor. Nu pentru că administratorii finanțelor franceze ar fi mai prost cazați decît colegii lor din alte instituții, ci deoarece ei ocupă o întreagă aripă a palatului Luvru, care găzduiește cele mai reprezentative creații ale artei franceze. Ministerul francez al Culturii subliniază că, prin mutarea Ministerului Finanțelor în actualul sediu al NATO, sute de opere de artă valoroase, care actualmente zac în subsolul Muzeului Luvru din lipsă de spațiu, își vor găsi în sfîrșit adăpostul cuvenit în sălile binecunoscutului lăcaș de cultură. Este reconfortantă ideea că, în ultimă analiză, izgonirea de pe teritoriul francez a acestui cuib al războiului rece și agresiunii înseamnă între altele și condiții demne pentru minunatele opere de artă ale geniului francez. Nu poți să nu reflectezi la faptul că dispariția unor astfel de instituții, de care popoarele nu au nici o nevoie, ar însemna în multe țări nu numai spațiu locativ suplimentar pentru activități pașnice, constructive, dar și eliberarea unor terenuri agricole ocupate de bazele militare ale NATO, ca să nu mai vorbim de eliberarea fondurilor imense înghițite de o activitate sterilă din punctul de vedere al nevoilor societății și primejdioasă din punctul de vedere al intereselor păcii pe continentul nostru.

*

Recent, serviciile psihologice ale armatei engleze au avut o surpriză pentru care nu știau cui să atribuie vina — lipsei de eficacitate a muncii lor sau insensibilității și neînțelegerii publicului? Timp de trei luni ele au desfășurat în ziarul *Daily Telegraph* și în altele o campanie amplă pentru a demonstra cîte satisfacții oferă angajarea în unitățile militare staționate în diferite baze militare peste hotare. Pentru a fi mai convingătoare, respectivele servicii au publicat fotografiile unor ofițeri chipeși, trăind în condiții care ar stîrni invidia oricărui tînăr cu oarecare pregătire dar fără ocupație pe măsura dorințelor sale. Rezultatul? Nu a crescut numărul angajărilor în armata de peste mări. În schimb, ofițerii în cauză au primit o avalanșă de propuneri de... căsătorie din partea unor tinere. Evident, nu acesta a fost scopul urmărit de campania publicitară, care a costat destul de scump, fără să contribuie la umplerea vreunor lacune stringente; de altfel toți ofițerii prezentați erau căsătoriți. Așteptăm cu interes ce nou argument va fi folosit de aceste servicii și mai ales reacția la el. De pildă, ar putea fi prezentat un tînăr ofițer ucis în Aden de forțele care luptă pentru eliberarea de sub ocupația engleză.

Nicolae URECHE

BRING The TROOPS HO
TROOPS HOME NOW

Sosit la Universitatea Harvard pentru a ține o conferință, ministrul apărării al S.U.A., McNamara, a fost oprit să intre de grupuri de studenți care purtau pancarte cu inscripția: «Aduceți acasă trupele din Vietnam!»

Puternice inundații s-au produs recent și în Franța. În fotografie: rîul Sarthe revărsat pe străzile orașului Le Mans.

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

Direcția comercială a Sfatului popular al regiunii Ploiești

vă invită să petreceți o seară plăcută la

RESTAURANTUL „BULEVARD“

și

BARUL „DEALUL MARE“ DIN ORAȘUL PLOIEȘTI

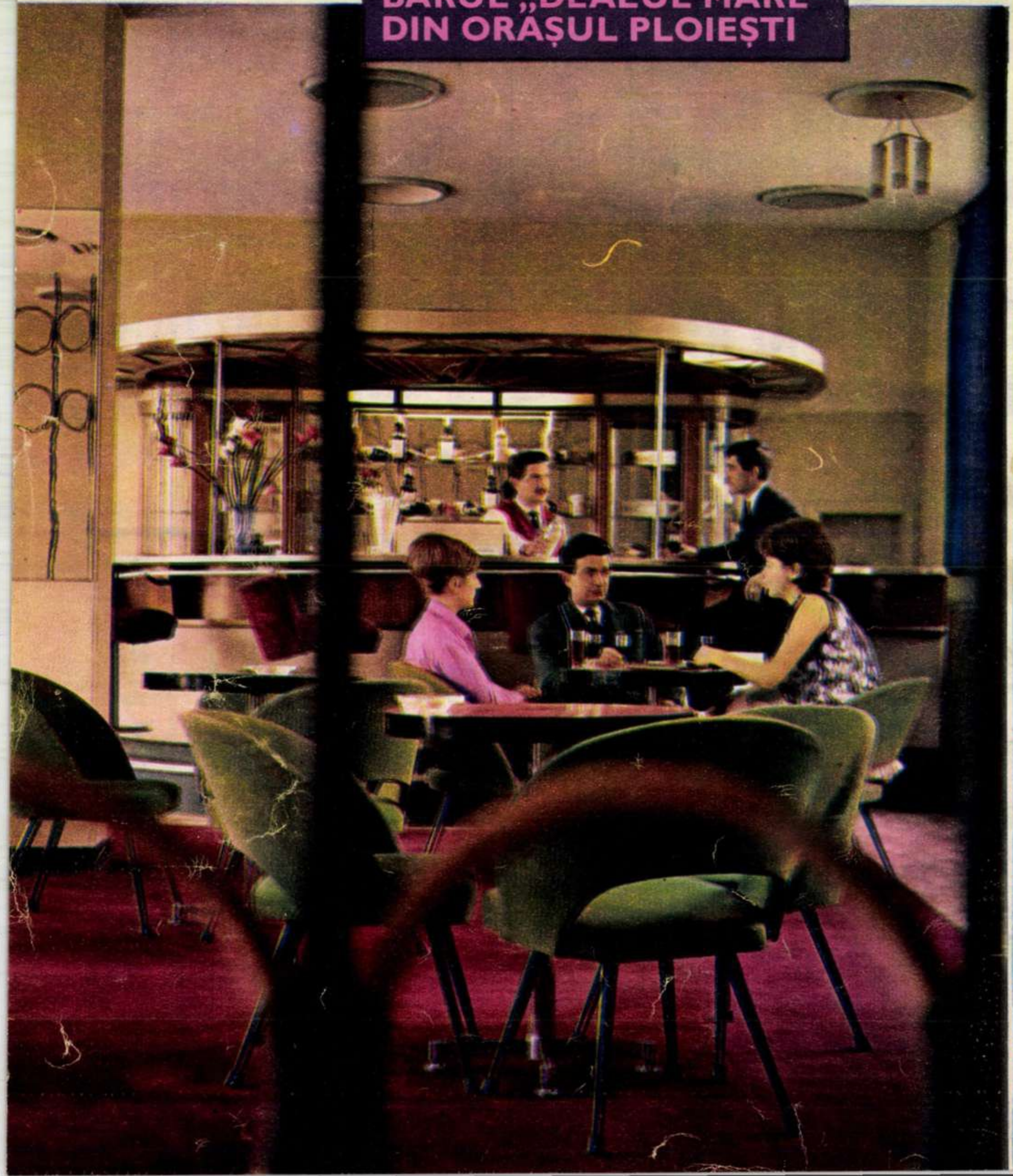

PUBLICITATE

flacăra

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ANUL XV NR. 49 (601) — 3 decembrie 1966

flacăra

curier

cu planul anual îndeplinit

Colectivul de muncitori, tehnicieni şi ingineri ai Uzinei de prelucrare a maselor plastice din Buzău anunţă îndeplinirea la toţi indicatorii a planului anual. S-au obţinut, pînă la 12 noiembrie, peste prevederile planului 22 000 000 lei la producţia globală şi marfă. Rezultate pozitive au fost obţinute şi în ceea ce priveşte reducerea preţului de cost, sarcină ce a fost îndeplinită pe întregul an. Colectivul uzinei prevede obţinerea, pînă la sfîrşitul acestui an, a unei producţii peste plan în valoare de aproximativ 23 000 000 lei.

În primele zile din cea de-a doua jumătate a lunii noiembrie şi-a îndeplinit planul anual la producţia globală şi marfă şi colectivul de la I.M.C.C.-Sibiu (Industria de conserve de carne). Prin organizarea judicioasă a producţiei, mărirea randamentului maşinilor şi a utilajelor etc., în primele 10 luni ale acestui an s-a realizat o creştere a productivităţii muncii de 11,4% şi 672 000 lei beneficii peste plan. In aceeaşi perioadă s-au obţinut economii suplimentare la preţul de cost în valoare de 1 025 000 lei. De precizat că, pînă la finele anului, colectivul acestei întreprinderi anticipează producerea a încă 175 tone preparate carne şi conserve peste plan.

Şi întreprinderea de produse alimentare şi textile din Constanţa raporta la 4 noiembrie îndeplinirea planului pe anul 1966 la producţia globală, cel al producţiei marfă fiind la acea dată depăşit cu peste 996 000 lei. Beneficiile peste plan şi economiile suplimentare la preţul de cost, realizate numai pînă în luna octombrie inclusiv, se ridică la 772 000 lei şi, respectiv, 421 000 lei.

Realizări remarcabile în îndeplinirea sarcinilor de plan au obţinut şi ceferiştii de la depoul Cîmpulung Moldovenesc-Est, care şi-au îndeplinit planul producţiei globale cu 44 de zile înainte de sfîrşitul primului an al cincinalului. În această unitate, în primele 10 luni ale anului, productivitatea muncii a crescut, faţă de cea planificată, cu 14,17%, preţul de cost a fost redus cu 750 000 lei şi au fost economisite 1 271 tone de combustibil convenţional. Economiile realizate asigură încărcarea suplimentară a 143 trenuri de marfă. Pînă la sfîrşitul anului este previzibilă o depăşire a planului producţiei globale cu 15% în unităţi fizice.

amenajări de terenuri pentru irigaţii

Pentru obţinerea de recolte cît mai mari, în tot mai multe regiuni ale ţării se desfăşoară lucrări de irigaţii pe suprafeţe întinse de teren.

Aşa, de pildă, într-o serie de cooperative agricole de producţie şi gospodării agricole de stat din regiunea Oltenia, după executarea lucrărilor agricole de toamnă, s-a trecut la amenajarea de noi terenuri pentru irigarea culturilor în anul viitor.

La cooperativele agricole de producţie din raionul Corabia, de exemplu, se execută amenajări pe o suprafaţă de 150 ha, în cele din raionul Craiova şi raza acestui oraş pe o suprafaţă de 135 ha iar în raionul Balş pe 50 ha.

Suprafaţa totală pe care se execută asemenea lucrări în gospodăriile agricole de stat din regiune este de 2 050 ha.

Un sistem modern de irigaţii este folosit în regiunea Iaşi. Avînd ca sursă de apă lacul de acumulare amenajat cu cîţiva ani în urmă în apropierea Staţiunii experimentale agricole Podul Iloaiei, folosit şi pentru piscicultură, acest sistem va asigura irigarea prin aspersiune a unei suprafeţe de 522 ha. Conductele, confecţionate din oţel şi, în parte, din azbociment, se îngroapă în pămînt în aşa fel încît să permită executarea lucrărilor agricole la suprafaţa solului. Reţeaua de conducte şi ramurile de distribuţie vor fi alimentate cu apă printr-o staţie de pompare de 1 600 KWA, 7 pompe de tip «Jiul» şi un hidrofor, iar la suprafaţa ansamblului de irigaţii sînt prevăzute 54 de aripi simple de ploaie, avînd fiecare 300 m lungime şi cîte 12 aspersoare.

Pentru a ilustra eficienţa acestui sistem de irigaţii, precizăm că valoarea producţiei suplimentare obţinute anual de pe suprafaţa irigată se ridică la circa 2,5 milioane lei.

Şi în regiunea Maramureş se fac lucrări de amenajări pentru irigaţii. Astfel, pe terenurile gospodăriei agricole de stat Dorolţ se execută lucrări de irigaţii şi desecări eşalonate pe o perioadă de 2 ani şi care vor cuprinde o suprafaţă de 2 149 ha.

Gh. B. RĂSCHIP

digurile înaintează în larg

În cadrul lucrărilor de modernizare, sistematizare şi dezvoltare ale vechiului port şi de construcţie a celui nou — Constanţa-Sud — ce se desfăşoară în două etape şi care vor plasa Constanţa printre porturile moderne ale lumii, un loc important îl ocupă construirea digurilor. Acestea vor asigura dezvoltarea capacităţii portului, permiţînd încărcări-descărcări şi pentru vase de mare tonaj, vor apăra portul de furia valurilor, a furtunilor etc.

Pentru a ne da seama de amploarea acestor lucrări, vom preciza că atunci cînd vor fi terminate, cele două diguri (unul avînd o lungime de aproape 2 800 m iar altul de peste 2 500 m) vor atinge înălţimea de 15-17 m calculată de la fundul mării.

Construcţia digurilor a început cu doi ani în urmă, la sfîrşitul lunii noiembrie 1964, şi, conform proiectului, urmează a fi terminată la finele anului 1968, iar lucrările de finisare la mijlocul anului 1969. Datorită muncii pline de elan a constructorilor, a experienţei şi a utilajelor moderne pe care le folosesc, există toate premisele ca, aşa cum a fost luat angajamentul, digurile să fie gata cu un an mai devreme, respectiv construcţia lor să se termine la sfîrşitul anului 1967 iar finisarea la mijlocul anului 1968.

Digul de larg, prevăzut a avea o lungime totală de 2 554 m, a înaintat deja în mare pe o distanţă de 1 700 m, iar cel de sud, care în final va fi de 2 780 m, atinge în prezent 1 670 m.

În această ordine de idei, mai precizăm că din cele 6,5 milioane tone de piatră şi blocuri naturale ce se vor folosi pînă la construcţia finală a digurilor, la care trebuie să mai adăugăm şi stabilopozii, pînă în prezent au fost incorporate peste 3 milioane tone de piatră şi blocuri naturale, mai mult de 5 800 stabilopozi a cîte 20 tone şi peste 1 000 stabilopozi de 4,5 tone fiecare.

V. VULPAŞ

muflonii corsicani în pădurile dobrogene

Cunoscut încă din antichitate pentru carnea sa excelentă, muflonul (Ovis musimons) era răspîndit odinioară în toţi masivii muntoşi ai Mediteranei. În zilele noastre el trăieşte răspîndit pe o arie restrînsă doar la insulele Sardinia şi Corsica.

Studiile şi observaţiile de mai tîrziu au arătat că muflonul se poate adapta în pădurile de munte şi de şes, dar nu rezistă condiţiilor severe ale regiunilor înalte, cu zăpezi durabile. De obicei muflonii preferă acele locuri în a căror compoziţie intră şi diferite roci — de care se servesc pentru tocirea copitelor.

Pornind de la aceste caracteristici şi preocupîndu-se de îmbogăţirea şi diversificarea faunei noastre, Direcţia economiei vînatului din Ministerul Economiei Forestiere a adus în ţară un lot de mufloni, colonizîndu-i pentru aclimatizare în zona de sud a Dobrogei, unde solul este presărat la suprafaţă cu stînci, pădurile ascund suficiente izvoare de apă, iar clima este apropiată de cea mediteraneană timp de trei anotimpuri pe an. Au fost constituite două loturi de mufloni în pădurile din raza Ocolului silvic Băneasa — fondul de vînătoare Negureni şi fondul Adamclisi, pădurea Talaşman.

Acoperit cu blană de culoare brună, muflonul se recunoaşte uşor după «şaua» formată din două pete de culoare gălbuie pe spinare şi pe flancuri şi după «oglinda» de aceeaşi culoare aflată pe partea dinapoi a picioarelor. De la genunchi pînă la copite muflonul poartă « cizmuliţe» albe-gălbui, iar pe faţă o «mască» a cărei mărime creşte proporţional cu vîrsta şi se întinde pînă în jurul ochilor. Coarnele răsucite în spirală sînt striate şi ajung la lungimi de circa 60 cm, alcătuind frumoase trofee vînătoreşti.

Şi încă un indiciu, de astă dată culinar: carnea de muflon este foarte gustoasă şi se prepară la fel ca cea de berbec sau de căprioară.

Ion Valeriu POPA

„ne vorbesc beneficiarii“

La Complexul de industrializare a lemnului din Reghin (Regiunea Mureş-Autonomă Maghiară) apare un panou cu titlul: «Ne vorbesc beneficiarii». Pe acest panou se publică extrase din adresele beneficiarilor produselor complexului, care conţin laude sau — cînd e cazul — observaţii critice şi propuneri pentru îmbunătăţirea produselor. Se ştie că produsele complexului din Reghin — instrumente muzicale, ambarcaţii sportive etc. — sînt binecunoscute şi apreciate şi peste hotarele ţării. De aceea, pe panou se pot citi adesea şi aprecierile şi observaţiile unor beneficiari din străinătate (Turcia, R.F.G., Anglia etc.).

Creatorii instrumentelor muzicale din Reghin, după ce au repurtat un frumos succes la concursul internaţional de instrumente muzicale din Liége (Belgia) se pregătesc acum pentru participare la concursul din Poznan (R.P. Polonă).

Bela BENCZEL

robinia pseudacacia oltenica

Dintre speciile forestiere aduse la noi de pe alte meleaguri, salcîmul s-a adaptat cel mai uşor condiţiilor pedoclimatice ale României.

Adus în ţara noastră în secolul al XVIII-lea prin Turcia, Serbia şi Austria, salcîmul s-a dezvoltat atît de bine, încît în sudul Olteniei a întrecut în înălţime exemplarele din locul său de origine: America de Nord.

Preocupaţi de identificarea şi selecţia unor varietăţi de lemn de salcîm cît mai valoroase, cercetătorii de specialitate au reuşit să identifice în raionul Calafat, la punctul numit Grindul cu Bani, o nouă varietate, complet necunoscută pînă în prezent şi a cărei existenţă nu este încă semnalată nici în patria sa de origine.

Supus la diferite încercări tehnologice, lemnul provenit

coperta noastră

ALEXA MEZINCESCU, în baletul «Frumoasa din pădurea adormită» (vezi pagina 7).

Fotografie de Eugen IAROVICI

FLACĂRA. **Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuţa poştală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poştale, la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“.**

din această varietate s-a dovedit superior celui de salcîm comun, fiind mai durabil, mai dens şi mai intens colorat în galben, însuşiri care îl fac apt pentru derularea în furnire estetice utilizate la fabricarea mobilei.

I.P.

pionierii şi istoria patriei

Noua fundamentare a Organizaţiei Pionierilor din Republica Socialistă România favorizează iniţiative mai bogate pe linia educării sentimentului patriotic al tinerei generaţii. În această direcţie unele unităţi pionierești din raionul Titu, regiunea Bucureşti, înscriu în activitatea lor succese demne de semnalat. Astfel, existenţa Palatului Brîncovenesc din comuna Potlogi (şi a unor săpături arheologice efectuate aici) a creat posibilitatea materială ca unitatea de pionieri din localitate să-şi propună organizarea unui muzeu care să conţină exponate în legătură cu istoria lui Constantin Brîncoveanu — numeroase documente şi obiecte de interes arheologic găsite în arhiva Bisericii Domneşti de la Potlogi. Micii cercetători îşi mai propun realizarea unei monografii a Potlogilor.

De asemenea, pionierii din comuna Odobeşti vor organiza un concurs de tipul «Cine ştie, răspunde», avînd ca temă cunoaşterea documentelor care atestă existenţa pe teritoriul acestui sat a civilizaţiei din epoca culturii La Tene. Pionierii din comuna Bolintin Deal vor iniţia o excursie pe urmele lui Tudor Vladimirescu (pe teritoriul actual al raionului Titu), ştiut fiind că, în retragere, pandurii au poposit «pe apa Ciorogîrlei».

Alexandra VOICU
membră a Consiliului Organizaţiei pionierilor din raionul Titu

la palatul culturii din tg. mureş

S-au terminat lucrările de restaurare şi reparaţii generale ale Palatului culturii din Tîrgu-Mureş, construit în anul 1913. Sala mare de spectacole, precum şi holurile au fost complet reîmprospătate. Numai pentru restaurarea motivelor ornamentaţiei interioare s-au folosit 4 kg de aur. La nivelul etajului I, în sala mare, s-au construit cabine speciale de proiecţie, lumină, sonorizare şi pentru transmisiile radiofonice şi televizate. Podeaua sălii a fost acoperită cu mochetă, iar fotoliile, tapisate. A fost modernizată instalaţia electrică, păstrîndu-se însă intacte candelabrele originale.

În exterior a fost renovat frontispiciul, iar basoreliefurile şi celelalte ornamente au fost spălate şi tratate în aşa fel ca să reapară în strălucirea lor originară.

Palatul culturii din Tîrgu-Mureş adăposteşte un muzeu de artă, Biblioteca centrală regională, săli de expoziţii, atelierele Şcolii medii de artă şi muzică, Şcoala populară de artă etc.

Ştefan IZSAK

PALATUL CULTURII

restaurarea unor monumente istorice

În cadrul unui plan de restaurare şi înfiinţare a unor monumente istorice şi case-muzeu pe teritoriul regiunii Galaţi, se află în pregătire mai multe obiective de însemnătate deosebită pentru viaţa culturală a oraşelor şi satelor gălăţene. Astfel, pe pămîntul Focşanilor, unde a avut loc istorica bătălie de la Jiliştea împotriva armatelor turceşti, se amenajează o casă-muzeu închinata domnitorului moldovean Ioan Vodă. În memoria aceluiaşi domnitor s-a proiectat ridicarea unui monument în comuna Roşcani, raionul Bujor, pe al cărei teritoriu au atins apogeul luptele dintre anii 1572 şi 1574.

O altă casă-muzeu e în curs de amenajare la Bîrseşti, raionul Focşani, şi va conţine documente din timpul domniei lui Ştefan cel Mare.

I. MECA

casa cu 355 micuţi

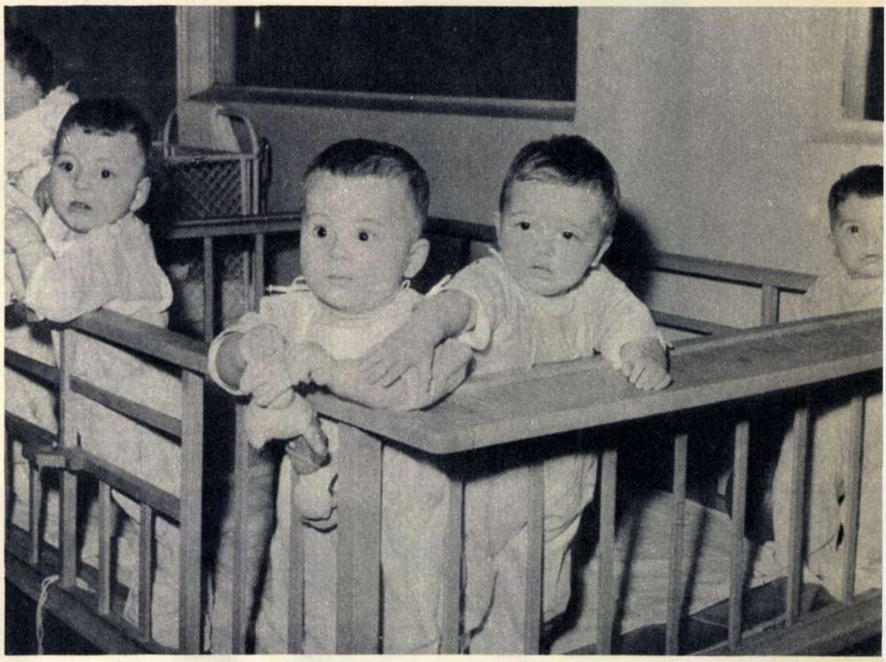

O importantă instituţie socială — de ocrotire a copilului — creată de regimul nostru o constituie reţeaua de «case ale copilului» diferenţiate pe vîrste şi funcţionînd pe tot teritoriul ţării. Una dintre cele mai importante din acestea este, desigur, Casa copilului nr. 1 din Bucureşti. Aici se află în permanentă îngrijire circa 355 copii în vîrstă pînă la 3 ani. De unde provin ei? În afară de un mic număr de copii abandonaţi, aici sînt aduşi pentru ocrotire copilaşi care nu-şi găsesc acasă un mediu corespunzător de viaţă fie că părinţii (sau unul din ei) sînt bolnavi de T.B.C., hepatite, afecţiuni nervoase, fie că s-au născut în afara căsătoriei, fiind lipsiţi deci de un cămin, fie că sînt orfani.

În afară de cei 355 micuţi, instituţia ocroteşte şi 30 de mame, aşa-zisele mame-doici, care-şi alăptează proprii copii şi, în măsura posibilităţilor, asigură lapte matern şi altor copii. Alimentaţi ştiinţific, crescuţi în condiţii ireproşabile de igienă, copilaşii se dezvoltă normal şi sănătos. Mulţi dintre ei sînt adoptaţi de familii lipsite de copii. Ceilalţi, atunci cînd împlinesc 3 ani, trec în îngrijirea caselor de copii-preşcolari.

Este de asemenea un merit al acestei instituţii sprijinul pe care-l acordă mamelor ocrotite (în general tinere femei necăsătorite). Ele sînt îndrumate, atunci cînd e cazul, să se califice într-o meserie, sînt educate multilateral pentru a deveni utile societăţii şi mame bune.

E.D.

noi tipuri de strunguri la arad

Gama de strunguri româneşti cu caracteristici superioare se măreşte tot mai mult. Pe această linie, nu demult, Uzina de strunguri din Arad a livrat un prim lot de strunguri-revolver orizontale — SRO-40 — echipate cu dispozitive de comandă după program şi instalaţii automate de prindere şi de alimentare cu material. Aceste caracteristici asigură noului tip de strung o productivitate sporită şi o înaltă precizie în executarea operaţiilor.

Un alt tip nou de strung, intrat de curînd în producţie de serie la uzina arădeană şi care este în întregime automatizat, poartă denumirea SN-400. Acest tip de strung, conceput de un colectiv de ingineri şi tehnicieni din uzină în colaborare cu specialişti din cadrul Institutului de proiectări şi automatizări din Bucureşti, posedă de asemeni caracteristici noi, superioare, cum sînt, de exemplu, dirijarea pe bază de comandă-program înregistrat pe bandă magnetică, manevrarea simplă, exploatarea sigură.

Gama de strunguri va continua să se mărească, în următorii ani la uzina din Arad urmînd să se realizeze alte noi tipuri de strunguri, prevăzute cu dispozitive speciale de automatizare.

Ovidiu MOGOŞ

arheologie

Săpăturile arheologice de la Vadul Săpat-Budureasca (raionul Mizil), întreprinse de Muzeul regional de istorie din Ploieşti, durează de patru ani şi scot încontinuu la lumină urme interesante ale unei aşezări străvechi (secolele V-VII e.n.). Au fost descoperite numeroase locuinţe şi un bogat material arheologic (ceramică, unelte, podoabe etc.). Campania din anul acesta — încheiată de curînd — a constituit însă o revelaţie. Arheologul Victor Teodorescu, care conduce săpăturile, a descoperit aici urmele a încă şapte bordeie din care patru erau locuinţe de suprafaţă, ceea ce, pentru perioada respectivă, constituie o raritate. În afară de acestea s-au mai scos la lumină mai multe tipare de piatră în care mesteri localnici turnau podoabe de argint şi aur, ceea ce dovedeşte, după cum afirmă arheologii, o preocupare pentru îndeletniciri mai deosebite, precum şi nivelul mai ridicat de viaţă pe aceste locuri. De asemenea, este o indicaţie că bijuteriile nu se importau numai din Bizanţ, cum se credea, ci erau de provenienţă locală şi confecţionate după vechi tradiţii locale.

În total s-au descoperit la Vadul Săpat 28 de locuinţe şi un preţios material arheologic, care pe măsură ce este cercetat dovedeşte stadiul înaintat de dezvoltare a diverselor unelte şi obiecte confecţionate aici în perioada dintre secolele V şi VII e.n.

Săpăturile vor fi reluate în primăvară.

U.F.

pentru şcoala de coregrafie

Acum cîteva zile a avut loc la Cluj inaugurarea noului local al Şcolii de coregrafie, o clădire impunătoare cu mai multe nivele, cu săli de balet în suprafaţă de 19 pînă la 32 mp. Pereţii acestora sînt acoperiţi cu oglinzi, pentru ca elevii să-şi poată corecta în timpul dansului mişcările.

Festivitatea de inaugurare a noului local al Şcolii de coregrafie din Cluj s-a încheiat cu un reuşit spectacol de balet, la care şi-au dat concursul — în afara elevilor şcolii — şi unii absolvenţi, actualmente balerini ai operelor de stat din Cluj şi Timişoara.

Ion MARIAN

memento

carte

• După **Cintecul Nibelungilor,** tipărit în 1964 la Editura pentru literatură universală, prof. dr. Virgil Tempeanu publică la aceeași editură o altă epopee germanică, tradusă în limba română — **Gudruna.** Tipărirea celei de-a treia părți a acestei epopei (n-ar fi fost totuși de prisos și o versiune integrală a ei, fie și în tiraj redus) se cuvine subliniată. Transpunerea în românește a epopeilor lumii e o linie de forță a unui plan editorial și trasarea ei hotărîtă merită orice efort.

• O nouă serie de **Opere,** ediție de autori, inaugurează Perpessicius la Editura pentru literatură. Am dori-o cît mai rapid ajunsă la activitatea curentă a scriitorului, în sensul punerii într-un timp scurt a întregii sale opere de pînă acum la îndemîna cititorului.

• **Cartea celor 1 001 de nopți** a început să apară în «Biblioteca pentru toți» a Editurii pentru literatură. Primul volum este tradus de Petre Hosu. Prefața, cuprinzătoare și revelantă, o semnează Ovidiu Papadima, iar traducerea versurilor aparține lui D. Murășanu.

• O micromonografie **Sadoveanu** publică la Editura tineretului Constantin Ciopraga. Pe cînd o monografie?

• În colecția «Cele mai frumoase poezii» — două volume memorabile, unul cuprinzînd **Poezii** de Juvenal (traduse de Lascăr Sebastian) și altul o bună selecție de **Poezii** ale lui V. Voiculescu (prefațate de Al. Piru).

• În noua serie științifico-fantastică a Editurii tineretului, două lucrări: **Moartea păsării săgeată** de Horia Aramă și **Mașina destinului** de Camil Baciu. E o inaugurare promițătoare.

• Un volum selectiv și reprezentativ de **Poeme și poezii** (alese din cărți și din sertar, 1925-1965, cum se precizează într-un subtitlu) își publică Sașa Pană la Editura pentru literatură. Pe cînd cicluri și din poeziile și poemele altor poeți din această epocă?

• Radu Șerban a întocmit un text și un album despre **Servatius,** iar Ion Frunzetti, unul despre **Eugen Taru.** Sînt îndreptare utile în perceperea personalității celor doi artiști contemporani.

• Un album intitulat **Munții Apuseni,** cu o prefață de Mihai Beniuc, a tipărit de curînd Editura Meridiane.

• O lucrare utilă despre **Estetica vieții cotidiene** a apărut la Editura științifică sub redacția lui M. Breazu și Anton Moisescu. (Specificul esteticului vieții cotidiene, Stil și ornament, Locul de muncă și valoarea sa estetică, Aspectul estetic al mașinilor-unelte, Esteticul ca atribut al calității produselor materiale de larg consum, Estetica localităților etc.). Lucrarea — despre a cărei utilitate nici nu mai e nevoie să vorbim — a apărut sub egida Institutului de filozofie al Academiei.

• În Editura politică semnalăm apariția culegerii de studii despre **Legea fundamentală a României Socialiste** și a celei intitulate **Conducerea și munca colectivă — principii supreme ale conducerii de partid.**

• O succintă dar densă și lămuritoare carte despre **Dialectica forțelor și relațiilor de producție în România** publică Ilie Rădulescu la aceeași editură.

• Un volum de **Cercetări sociologice** sub conducerea științifică a prof. univ. Miron Constantinescu a apărut la Editura științifică. Lucrarea este de mare interes, fiind axată pe cîteva probleme importante ale școlii, tratate complex de sociologi, pedagogi, psihologi, medici.

• Despre **Cercetarea sociologică concretă** (tradiții românești), scrie Ov. Bădina în volumul apărut la Editura politică.

• Prima ediție din **Hronicul românilor** al lui Gheorghe Șincai, de la a cărui moarte se împlinesc 150 de ani, a apărut recent la Editura pentru literatură. Ediția este îngrijită de Florea Fugaru, iar studiul introductiv e semnat de Manole Neagoe.

cinema

Françoise Dorléac

• **Femeile** — condiția și răspunderea femeii (răspundere față de viața sa și a altora) într-un film ce trece cu bine de pericolul sentimentalismului. Realizator: regizorul sovietic Pavel Liubimov. În rolurile principale: Inna Makarova, Nina Sazonova, Galina Iațkina, Viktor Mizin.

• **Omul din Rio** — Jean-Paul Belmondo, vedeta masculină numărul unu a cinematografiei franceze, este din nou prezent pe ecranele noastre, într-o creație semnată de Philippe de Brocca (Cartouche), meșteșugar iscusit al unui gen de film ce unește aventura periculoasă cu dramatismul psihologic al trăirilor obișnuite, omenești. În restul distribuției: Françoise Dorléac, Jean Servais, Milton Ribeiro, Adolfo Celli, Simone Renaud.

• **Porumbelul de argilă.** Pe o temă inepuizabilă în ipostaze — aceea a tragediei războiului — regizorul iugoslav Tomo Ianic a construit o poveste cinematografică cu excelente momente de pătrundere în zonele unui anume eroism, acela de a îndura cu curaj răvășirile sufletești pricinuite de condițiile luptei. În rolul principal — un actor al cărui nume trebuie reținut: Zoran Radmilovici (premiat la Festivalul de la Pola — 1966).

• Satira și armele ei moderne în două comedii, singurele vrednice de luat în seamă (din cele aflate pe ecranele noastre în această perioadă): **Povestea prostiei mele** (M. Keleti) și **Cît timp ești sănătos** (Pierre Etaix).

• **6000 de ani** — izbutit eseu cinematografic, cu trimiteri revelatoare emoționante de-a lungul istoriei poporului nostru. Regizor: Adrian Petringenaru.

disc

• **Victoria Darvai,** mai de mult cunoscută de iubitorii muzicii populare românești nu numai ca interpretă, ci și ca o neobosită cercetătoare de folclor și ca alcătuitoare de texte și de melodii în stil popular, a înregistrat de curînd, pe discul EPC-753, acompaniată de orchestra lui George Vancu, cîntecele «Tăt omu-i cu voie bună», «Măi bădiță, floare-aleasă» și «Sărută-mă, măi Vasile».

Victoria
Darvai

• O bună interpretă a muzicii populare dobrogene: **Elena Roizen.** «Hai Dunărea mea», «Dobroge, măicuță bună», «Toamnă, toamnă călătoare», «Mîndra din Dobrogea» și, mai ales, «La cules de Murfatlar» — cinci cîntece dobrogene cu specific (EPC-751).

• **Felician Fărcașiu** este mereu prezent pe discurile de muzică populară ale Electrecordului. Acompaniat de Ilie Tetrade, care conduce Orchestra de muzică populară din Cluj, Felician Fărcașiu ne «zice»: «Pîrîuaș, apă vioară», «Unde-și cîntă badea doru» și încă alte două cîntece, tot atît de frumoase (EPC-752).

• Clarinetul lui **Iliuță Rudăreanu** este iubit, admirat, prețuit în toată țara. Nu credem să puteți sta locului ascultînd «Sîrba de la Ișalnița» sau «Joc de la baltă». Despre «Busuioc de la Plenița» n-avem ce adăuga. Cine n-a auzit de vinurile de la Plenița, de cîntecul oltenesc și de Iliuță Rudăreanu (EPC-749)?

• **Dona Dumitru Siminică** decanul de vîrstă al cîntecului lăutăresc, a apărut din nou în discoteca genului. Despre cîntecele noului disc (EPC-760) se pot vorbi multe. Sînt cîntece nu prea cunoscute, dar neobișnuit de frumoase. Ascultați-le! Iată titlurile lor: «De trei ani nu dau pe-acasă», «Am o mamă bolnăvioară», «Mai am două doruri grele» sau «Într-o vinere la tîrg». Tezaurul de cîntece înregistrate de memoria prodigioasă a lui Dona Siminică ar trebui înregistrat în întregime pe discuri: ca să nu se piardă. Folclorul lăutăresc are vechime și, mai ales, tradiție!

• Iată că **Victor Gore** (acordeonist, a nu se confunda cu celălalt Gore, din familie, conducător de taraf lăutăresc) își aduce și el prinosul pe vatra cîntecului atît de rar auzit: cîntecul lăutăresc. Pe discul EPC-759 ne cîntă într-un stil absolut personal și autentic: «Cîntec de pahar», «Hora lui Gore Ionescu», «Hora din Petrechioaia», «Cîntec de dor», «Maneaua florăreselor», «Hora de la Teiș». Adevărate nestemate, icusari și irmilici prețioși în salba cîntecelor de folclor. Tare ar fi păcat să fie uitate!

muzică

O săptămînă bogată în manifestări la care-și dau concursul reprezentanți ai vieții muzicale internaționale.

• La Filarmonica «George Enescu», concertul simfonic din 10 și 11 decembrie (programat în Studioul de concerte al Radioteleviziunii) este dirijat de șeful de orchestră iugoslav **Milan Horwath,** solistă fiind apreciata pianistă franceză **Monique de la Bruchollerie,** în repetate rînduri oaspete a țării noastre. În program: Simfonia clasică de Prokofiev, Rapsodia de Rahmaninov pe o temă de Paganini pentru pian și orchestră, Simfonia I de Brahms.

• Orchestra simfonică a Radioteleviziunii prezintă concertul său săptămînal în ziua de 8 decembrie (în studioul propriu) sub conducerea dirijorului francez **Jean Baptiste Mari.** Programul cuprinde uvertura «Carnavalul roman» de Berlioz, suita «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski-Ravel și Concertul pentru violoncel și orchestră de Dvorak (solist: **Radu Aldulescu).**

• În sala mică a Palatului, violonistul sovietic **Igor Bezrodnii** acompaniat la pian de compatriotul său **Vsevolod Petrușanski** prezintă în seara de 7 decembrie un recital: Sonate de Haendel, Beethoven («Kreutzer»), Brahms (nr. 3), alături de zece preludii de Șostakovici-Țiganov și de «Aria» de Galinin.

• Tuturor acestor manifestări li se adaugă seara de muzică de cameră organizată de Filarmonica «George Enescu» la 9 decembrie în sala mică a Palatului. În program: Cvartetul de coarde de Zeno Vancea, Cvintetul cu pian de Șostakovici, Cvartetul de coarde de Ravel. Își dau concursul: Lucian Rogalski, Helmut Schneider, Otto Georges Roth, Tiberiu Ungureanu și Irina Botez.

plastică

Galeriile de artă Onești. Dacă panourile orașului sînt tapetate cu hîrtii terne pe care îngrămădeala cuvintelor și comunicările îl încurcă pe privitor într-un labirint de informații și irită pînă la tulburare nervul optic, nu ne rămîne decît să ne convingem că se poate face publicitate inteligentă și eficace vizitînd **Expoziția de grafică publicitară.** Spre deosebire de precedenta manifestare analogă din 1965, anul acesta domină afișul «tabloul omului de pe stradă». Multe sugestii, multă risipă de fantezie în afișe care întrunesc toate virtuțile graficei dinamice din lumea moderna (I. Mitrica: «Fructexport», Radu Dan: «Don Juan», G. Pîrjol: «Recital de vioară», N. Zamfir: «Afiș pentru Gazeta literară», G. Nicoforov: «Omul invizibil», Mihai Grosu: «Nu-i cioară vopsită, este spălată cu Alba Lux» etc., etc.), cu o punere în pagină frapantă și realizarea expresivității printr-un limbaj simplu dar convingător. Mai rare clișeele cunoscute (I. Hașieganu: «Cînd ești la volan, alcoolul înseamnă moarte») sau abuzul (baroc) de imagini (I. Drăgan: «Ești atent, șofer», cu toate că afișul are o punere în pagină originală).

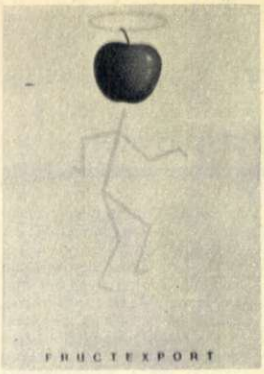

I. Mitrici — «Fructexport»

Și o demonstrație convingătoare că ambalajele pot fi frumoase, atrăgătoare: plicurile pentru ciorapi ale lui I. Dezideriu, ambalajele pentru linguri sau foarfeci ale Julietei Bogdan, cele ale Constanței Rizea sau ale Lilianei Roșianu etc. Mapele pentru discuri ale lui P. Molnar, A. Pîrjol, F. Ciobotaru, S. Constantinescu, D. Petrescu etc. rămîn în memoria noastră ca niște mici bijuterii de grafică.

teatru

Genoveva Preda

• Cunoscuta dramă psihologică a lui Maxim Gorki **Vassa Jeleznova** (în al cărei rol titular, cu ani în urmă, Lucia Sturdza-Bulandra înregistrase o mare creație) a fost prezentată în premieră la studioul Institutului de teatru «I.L. Caragiale». Subliniem efortul creator, necesar împlinirii unor portrete umane complexe, al tinerilor actori care au închegat un spectacol meritoriu cu o linie ascendentă dramatică și cu excelente momente actoricești, dincolo de unele stîngăcii și manierisme. Util spectacol-școală al clasei conduse de C. Moruzan, Lidia Ionescu și Mihai Mereuță. Meritorie compoziția — în rolul titular — a Ivonnei Bertola-Podoleanu. Cu naturalețe, dezinvoltură au interpretat Elena Jitcov, Sergiu Ionescu, D. Popescu. Au mai jucat: Lucia Boga, Cristina Stamate, Irina Mazanitis, Gabriel Săndulescu, Ana Maria Oțetea.

• Cu destulă întîrziere, Teatrul «Ion Creangă» și-a deschis stagiunea cu **Monstrul din Samarcand** de Anna Wiede, un basm pe o temă cunoscută, scris cuminte, fără strălucire, nedepășind anecdoticul. Am fi preferat, oricum, o piesă originală. Spectacolul urmează linia textului, ilustrîndu-l ca atare. Direcția de scenă: Sandu Eliad. Coregrafia: Adriana Dumitrescu. Interpreți: Nino Anghel, Mișu Andreescu, Jean Teodorescu, Ion Arcudeanu, Genoveva Preda, Val Lefescu, Mihai Constantinescu, Marcela Demetriad, Geo Dimitriu.

• **Țărăncuța din Getafe** de Lope de Vega (piesa se joacă sub numele de **Castiliana** la București — și asupra acestui spectacol vom reveni) a văzut lumina rampei la Teatrul Național din Craiova. O reprezentație reușită, colorată, cu farmec. Regia: Valentina Balogh. Scenografia: Vasile Buz.

• Premieră pe țară la Teatrul de stat din Oradea: **Vînătoarea regală a soarelui,** o piesă bogată în sensuri poetice, de un intens dramatism, inspirată din istoria cuceririi sălbatice a popoarelor Americii de Sud de către conchistadori. Autorul piesei: Peter Shäffer, e astăzi jucat pe mai toate marile scene ale lumii. Regia: Szombatti Gille Otto. Scenografia: Paul Fux. Coregrafia: Eva Maksai — de la Opera din Cluj.

televiziune

Duminică 4 decembrie. Săptămînalul concert simfonic al Filarmonicii «George Enescu» definitiv (sperăm) introdus în programul TV (12.15) • «Magazin... duminical». Nu i-ar strica un inventar pentru eliminarea unor lucruri perimate (18.00) • Lucreția Ciobanu, Dumitru Farcaș și Dan Moisescu sînt **interpreții preferați** ai popularei emisiuni duminicale (19.20) • Al. Vlahuță, readus în amintirea noastră de emisiunea «Memoria caselor» (19.40) • «S-a întîmplat la patinoar...» este intitulată emisiunea despre care ne vor vorbi în cîntec și dans: Pompilia Stoian, Anca Agemolu, Luminița Dobrescu, Ana Iacob, Lucia Popescu, Lidia Demenco, surorile Popovici (Ileana și Magda), Ludovic Konya, Liviu Stoichescu, Florian Pitiș, Bojidar Petrov, Trio Caban ș.a. (20.00) • «Mandrin» — producție a cinematografiei franceze, în premieră pe țară (21.00).

Marți 6 decembrie. Dacă nu-i fotbal, fie și volei! Steaua-Dinamo (17.00) • Recital poetic, semnificativ intitulat: «Să fii contemporan!» (19.23) • A doua emisiune din interesantul ciclu «Pagini din istoria filmului în România» (19.35) • Deși nu cea mai izbutită dintre piesele lui Victor Ion Popa, «Mușcata din fereastră» s-a bucurat, la timpul ei, de simpatia publicului. O vom revedea deci cu plăcere pe micul ecran. Interpreți: Traian Dănceanu, Ernest Maftei, Jenny Oancea, Marcela Demetriad, Corneliu Dumitraș, Mircea Cruceanu, Sergiu Demetriad, Mihai Constantinescu — toți de la Teatrul Muncitoresc C.F.R. Regia: N. Al. Toscani (20.00).

Miercuri 7 decembrie. Să vizionăm un nou episod al aventurilor lui Robin Hood (18.25) • Meciul de baschet Steaua-Slavia (Praga) în Cupa campionilor europeni (19.30) • Telespectatorul nu se teme de viscol și zloată... Instalat în fotoliul său, el purcede temerar în excursie pe «Valea Oltețului» (20.45) • O emisiune de știință care nu-și dezvăluie intențiile (21.00) • «Moneda antică» — o comedie muzicală, rod al colaborării studiourilor cinematografice din Bulgaria și R.D. Germană (21.45).

Joi 8 decembrie. Și totuși: fotbal. Vom vedea, transmis de la Budapesta, un meci forte: Vasas (Budapesta)-Internazionale (Milano), meci revanșă în Cupa campionilor europeni (19.00) • «Fîntînile orașului», film coregrafic din care ni s-au prezentat cîteva promițătoare secvente (20.50) • Cînd cîntă Nicolae Herlea, recomandările sînt inutile (21.00) • Filmul cehoslovac «Atentatul» (21.30).

Vineri 9 decembrie. O bună emisiune: «Atlas folcloric», prezentată cu competență de George Derieteanu. Pentru azi: Ținutul Neamțului (19.30) • Rubricile de vineri: Săptămîna (20.00), Avanpremiera (21.00) și Teleglob — cu cargoul «Suceava» pe coasta de sud a Angliei (21.15) • Asistăm la examenul tînărului și talentatului Sergiu Cioiu: «Un bilet la alegere» (21.45) • O formație de muzică sud-americană, «Trio de Santa Cruz», invitată în studio (22.05)

Sîmbătă 10 decembrie. Vă recomandăm o emisiune ieșită din comun: Gala de la Alhambra, Paris, înregistrare dintr-un spectacol festiv (sub auspiciile Fondului Internațional al Națiunilor Unite pentru ajutorarea copiilor) cu concursul unor mari vedete: Juliette Greco, Charles Trenet, Nadja Tiller, Michèle Morgan, Shirley McLaine, Maurice Chevalier, Duo Auro, Danny Kaye, Lucero Tena, orchestra Michel Legrand etc. (21.00) • În continuare, Mircea Crișan și Vasilica Tastaman interpretează scenariul lui Radu Stănescu: «Nu închide telefonul» (22.00) • «Baronul» — un nou serial, care își asumă răspunderea (grea răspundere) să concureze pe «Sfîntul». Să te vedem, baroane! (22.25).

Sergiu Cioiu

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe

OMUL LA ÎNĂLŢIME

ÎNTRE EXCES ŞI LIPSĂ

Nu e nevoie să pui întrebarea: «La ce folosesc picioarele?», ca să afli că pentru mers. Totuşi, mii de oameni, poate chiar sute de mii, timp de multe ore pe zi nu merg, ci stau în picioare. Stau în picioare în procesul muncii. Sînt cazuri în care posibilităţile de deplasare în timpul orelor de producţie sînt minime şi alte poziţii de lucru nu se pot folosi. Dar statul în picioare are şi urmările lui negative — aplatizarea tălpii, boli vasculare şi de circulaţie a sîngelui. Cum pot fi ele evitate? Complet sau în parte, cu ajutorul unor tipuri speciale de încălţăminte de protecţie. În mod analog se pun şi alte probleme legate de urmările unui iluminat necorespunzător, de zgomotele mari, de curenţi, umezeală, căldură, praf. În timp ce lucraţi şi poate nici nu vă gîndiţi la diferitele aspecte ale condiţiilor de muncă, specialişti din diferite domenii ale tehnicii şi ştiinţei, de la Institutul de cercetări ştiinţifice pentru protecţia muncii, le cercetează, analizează tot ce poate însemna «exces» sau «lipsă», încearcă să stabilească parametri optimi, atît pentru sănătate cît şi producţie, în care trebuie să se desfăşoare munca tuturor.

LIMITELE PROTECŢIEI

Există locuri de muncă unde omul este uneori expus la loviri, surpări, căderi — de pildă în mine. Dar şi în asemenea cazuri condiţiile diferă de la caz la caz. Contra fiecăruia din pericolele care îl pasc pe miner, în parte, s-au găsit mijloace de protejare a organismului — cască, mască, cotiere, umerare, mănuşi, salopetă specială, fundiere, bocanci sau cizme cu bombeu metalic. Îmbrăcat în toate acestea omul ar semăna mai degrabă cu un cosmonaut decît cu un mi-

(Continuare în pag. 6)

OMUL LA ÎNĂLŢIME

În laboratorul de fiziologie, biologie şi igiena muncii, dr. Hilda Herman, cercetător principal, urmăreşte înregistrarea mişcărilor respiratorii ale unui muncitor care execută un efort purtînd o mască de protecţie împotriva gazelor.

ner. Fireşte că un astfel de costum ar fi extrem de jenant, poate chiar insuportabil la lucru. Iată deci cum problema protecţiei eficiente a muncii ridică şi problema comodităţii echipamentului respectiv. Şi atunci, în afara mijloacelor individuale de protecţie, se caută şi altele mai bune: armări speciale, scuturi de protecţie, sisteme de ventilaţie, pompe pentru înlăturarea apei sau pînze pentru umezirea aerului şi evitarea prafului.

Aceste probleme, fireşte, nu se pun numai în minerit. În industria chimică, şi în alte ramuri, muncitorii lucrează uneori cu substanţe ce pot fi dăunătoare pentru căile respiratorii, fără a putea folosi măşti de protecţie care, în condiţiile date, sînt incomode şi reduc productivitatea muncii. S-au găsit soluţii şi pentru asemenea cazuri.

ÎNTRE COSMETICĂ ŞI PROTECŢIA MUNCII

Într-un fel şi cosmetica are o strînsă legătură cu protecţia muncii. Specialiştii în materie au avut în vedere condiţiile de muncă, igiena ei. Închipuiţi-vă un tractorist în mijlocul cîmpului, la mai mulţi kilometri de orice sursă de apă, în pauza lui de prînz. Va mînca cu mîinile murdare? În mod asemănător se pune problema conducătorului auto care s-a oprit undeva pe şosea să repare o defecţiune de pneuri, să umble la motor. Îşi va continua şi el drumul cu mîinile murdare? Sîntem asiguraţi că nu! A început producţia industrială a tuburilor cu «Lavoderm», un produs original românesc, patentat, care înlocuieşte săpunul, apa şi prosopul în acelaşi timp. Un jet de «Lavoderm», plăcut mirositor, — cam cît se pune pastă de dinţi pe o periuţă — bine frecat între palme, se transformă treptat în nişte cocoloaşe care înlătură murdăria de pe mîini. Deci putem avea mîini curate şi fără apă, săpun, prosop.

De mai mulţi ani sînt în studiu diferite creme de protecţie pentru combaterea dermatozelor profesionale. De pildă, foarte dăunător sănătăţii poate fi procesul de preparare al bicromatului de potasiu — un produs folosit în tăbăcării. El atacă căile respiratorii putînd duce la perforaţii de sept. Masca este destul de greu suportabilă la lucru. În schimb o cremă specială introdusă în nări asigură o protecţie perfectă. Împotriva acţiunii soluţiilor apoase alcaline s-au realizat creme de protecţie cu siliconi. La fel şi împotriva acţiunii unor derivaţi petrolieri şi solvenţi organici s-a elaborat o peliculă de protecţie (solubilă în apă), «Aracet», care se fabrică acum pe scară industrială. Alte creme şi unsori cu acţiuni specifice sînt în studiu.

PE PRIMUL PLAN—OMUL

La noi în ţară activitatea de cercetare în domeniul protecţiei muncii a înregistrat în ultimii ani importante succese. Astfel, pentru a se evita accidentele grave ce pot surveni pe şantiere atunci cînd, din diferite cauze, se răstoarnă un tractor sau un alt utilaj greu, a fost concepută o cabină protectoare rezistentă. La maşina de curăţat foile de porumb s-a adaptat un dispozitiv de protecţie cu funcţionare sigură.

S-a mai elaborat un sistem perfecţionat de electrosecuritate, aşa-numita protecţie prin legare la «nul», cu largă aplicare pe şantierele de construcţii,ca şi un ingenios sistem de protecţie împotriva electrocutărilor.

Multe lucrări s-au efectuat în domeniul combaterii zgomotelor. În urma studiilor făcute în colaborare cu specialiştii de la I.M.S.-Roman s-a ajuns la reproiectarea unor maşini de rindeluit pentru industria lemnului, care vor avea o funcţionare mult mai lină (maşinile vechi făceau zgomot mare chiar şi atunci cînd mergeau în gol). Pînă şi autocamioanele «Carpaţi» au fost recent îmbunătăţite din punctul de vedere al reducerii zgomotului pe care îl produc. Astfel, cabinele au căpătat îmbunătăţiri constructive (căptuşeli fonoabsorbante care-i protejează pe şoferi) şi s-a perfecţionat toba de eşapament.

Lista lucrărilor rezolvate e destul de lungă şi variată ca tematică de preocupări. Dar şi mai lungă este lista problemelor noi pe care le ridică şi le va ridica în permanenţă procesul general de industrializare a ţării. Numai în acest an s-au primit pînă acum peste 350 de propuneri de teme de cercetare, iar institutul, pe baza prevederilor organizatorice, se adaptează acestei avalanşe de propuneri prin schimbarea structurii sale şi dezvoltarea diferitelor sectoare. Astfel, numărul secţiilor creşte de la patru la nouă, iar al laboratoarelor specializate de cercetări, de la unsprezece la douăzeci şi cinci.

S-ar putea pune întrebarea: oare nu pot fi luate de-a gata soluţiile elaborate în alte ţări şi aplicate la noi? Procesul de dezvoltare industrială este atît de rapid şi prezintă aspecte atît de variate ale problemelor de protecţia muncii, încît însăşi aplicarea rezultatelor cercetării apare tot mai evidentă ca obiect de studiu. Procesul continuu de modernizare şi perfecţionare a tehnologiilor atrage după sine continua perfecţionare a protecţiei muncii. Diferite probleme prezintă aspecte nesoluţionate sau soluţionate doar în parte pe scară mondială. Alteori, soluţii străine nu sînt aplicabile la noi.

În afară de cercetările aplicative care au ca obiect îmbunătăţirea imediată a proceselor şi procedeelor tehnologice, a utilajelor, a condiţiilor de mediu în scopul eliminării şi prevenirii cauzelor care pot duce la accidente sau îmbolnăviri, în Institutul de cercetări pentru protecţia muncii se efectuează şi unele studii menite să acorde asistenţă ştiinţifică şi tehnică pentru îndrumarea lucrărilor în alte institute de cercetări, proiectări şi laboratoare uzinale,astfel ca tot ce se produce în materie de maşini şi instalaţii să corespundă cerinţelor tehnicii celei mai moderne şi din punct de vedere al securităţii muncii.

Este fără îndoială bine că există un astfel de nucleu ştiinţific închegat care se ocupă de securitatea noastră la locul de muncă, ba mai mult, adăugînd acestei securităţi şi o notă de confort. Pe teren însă, în fabrici, uzine, şantiere, exploatări forestiere, miniere etc. se mai înregistrează accidente de muncă mai mici sau mai mari. Orice neglijenţă, orice act de bravură inutilă, orice «scăpare din vedere» aparent minoră pot avea urmări din cele mai grave. Normele de organizare a producţiei, ca şi cele de aplicare a măsurilor de protecţia muncii, au un caracter ştiinţific şi trebuie respectate întocmai. Grija pentru om este o problemă de stat şi se află în atenţia conducerii de partid şi de stat. În cursul vizitei sale la Petroşani, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, referindu-se la accidentele din mină, a subliniat: **«Trebuie să luăm toate măsurile pentru ca acestea să nu se mai repete niciodată. Şi depinde de dv., începînd cu conducerile administrative şi organizaţiile de partid, ca fiecare inginer, fiecare maistru, fiecare muncitor să respecte şi totodată să vegheze la respectarea regulilor de muncă şi normelor de securitate a muncii».** Această recomandare are deplină valoare pentru toate sectoarele activităţii productive.

Vasile MIRON

Un pas-de-deux, prin care Aurora (Alexa Mezincescu) și prințul Désiré (Sergiu Ștefanschi) își pot mărturisi dragoste veșnică.

Și un alt moment liric din spectacol, dansat de Ileana Iliescu și Gheorghe Cotovelea.

frumoasa din pădurea adormită

Imaginați-vă că răsfoiți o carte veche cu povești de Charles Perrault și eroii ei — ca în basme — ar pleca din desenele lor colorate și v-ar înconjura, povestindu-vă prin gesturi grațioase o întîmplare naivă și fermecătoare cu o prințesă care a dormit o sută de ani. Veți avea astfel imaginea baletului «Frumoasa din pădurea adormită», realizat de curînd pe scena Teatrului de operă și balet din București.

Compus de celebrul compozitor P.I. Ceaikovski, baletul a fost prezentat în premieră la Petersburg, în 1890, coregrafia aparținînd unui maestru al artei dansului din acel timp, Petipa. Baletul «Frumoasa din pădurea adormită» ne încîntă și astăzi prin atmosfera sa de feerie luminoasă, prin finețea și subtilitatea desenului coregrafic. Fantezia lui Petipa s-a dovedit, aici, inepuizabilă. Există nenumărate și dificile variațiuni, pas-de-deux-uri, adagii, dansuri de epocă, concepute în cel mai pur stil clasic, cônstituind, fiecare în parte, o piesă de virtuozitate. Mari ansambluri de balet din lume, printre care «The Royal Ballet» din Londra, compania Marchizului de Cuevas, «Baletul regal suedez», l-au inclus în repertoriul lor. Varianta prezentată la București, datorită lui Vasile Marcu, păstrează în linii generale concepția clasică, originală, cu unele comprimări și modificări. Vechiul basm francez a fost redat într-o viziune scenică unitară și elegantă, la care contribuie atît coregrafia, cît și concepția decorurilor și costumelor. Dansatori purtînd tunici de atlas, peruci argintii și berete de catifea cu panaș, dansatoare în rochii largi, împodobite cu dantele și ghirlande de flori, evoluează cu grație, coborînd parcă din tapiserii de epocă, în culori tandre, pastelate. Reprezentat, alternativ, în două distribuții, baletul dă ocazie soliștilor și ansamblului să se reliefeze în roluri dificile, conturînd fiecare, cu personalitatea lui, mici portrete coregrafice. În rolul Aurorei apar balerinele Ileana Iliescu și Alexa Mezincescu, care au învins, cu multă siguranță, multiplele dificultăți tehnice ale partiturii. Aurora creată de Ileana Iliescu este strălucitoare, dinamică, cu mișcări iuți și precise, piruetele se înlănțuie într-o geometrie riguroasă. Aceluiași personaj, Alexa Mezincescu îi împrumută gingășie și grație copilărească, jocul brațelor, nuanțat, îi reliefează sensibilitatea și trăirea interioară. Iar Gheorghe Cotovelea și Sergiu Ștefanschi sînt adevărați prinți fermecători din basme.

Deși gîndit pe coordonatele coregrafiei clasice aparținînd secolului al XIX-lea, «Frumoasa din pădurea adormită» se dovedește pe deplin accesibilă și sensibilității omului modern, fanteziei lui care nu refuză ficțiunea, basmul. Publicul urmărește cu plăcere spectacolul, nu însă fără a aștepta, de la prima scenă lirică a țării, și alte opere de balet, contemporane, moderne.

Tea PREDA
Fotografii de Veronica CRISTEA

Atmosfera de basm se înfiripă pe scenă din dansul plin de grație al ansamblului.

film

golgota

Ioana Drăgan și Sebastian Papaiani într-o scenă din «Golgota».

Drumul spre Golgota al celor șase văduve este presărat cu momente dramatice.

Cînd critica noastră și-a exprimat, cu îndreptățire, nemulțumirea față de ecranizarea **Neamului Șoimăreștilor** am refuzat să admit că filmul acesta ar putea constitui un etalon pentru creația lui Mircea Drăgan. Îmi pare bine să constat că acum, cu **Golgota,** cineastul se întoarce la uneltele sale dintîi și ne confirmă, implicit, părerea (chiar dacă nu pe deplin).

Problematica socială, abordată frontal, în spiritul unei angajări civice pline de patos și de vigoare agitatorică, a stat la temelia celor mai reușite filme ale regizorului — **Setea** și **Lupeni '29**. Întorcîndu-se la acest filon important, Mircea Drăgan, împreună cu Nicolae Țic (coautor al scenariului), continuă în **Golgota** unele din firele acțiunii din **Lupeni '29**. De astă dată, acțiunea își restrînge perimetrul, se concentrează **pe verticală** asupra destinelor cîtorva văduve ale greviștilor uciși. Subiectul nu ia amploare, nu reconstituie evenimentele la scara marilor înfruntări dintre mase și asupritori. Obiectivul cinematografic întreprinde o investigație cu ambiții analitice, descriind tragica zbatere a celor șase femei care, după sîngeroasa represiune, au îndrăznit să-și revendice drepturile. La cererea lor de a li se acorda pensii, autoritățile răspund cu un șir de pedepse și șicane menite să le frîngă voința, să le înspăimînte, să ucidă în inimile lor nemulțumirea și revolta împotriva nedreptății și silniciei. **Golgota** devine astfel povestea unui calvar; asupra eroinelor nenorocirile se abat ca o grindină distrugătoare. Istorisind umilințele la care sînt supuse cele șase văduve, batjocorite, purtate sub escortă de jandarmi din post în post și terorizate de un sergent, mărunt satrap înrăit, zelos în executarea ordinelor primite, filmul condensează, în simbolul golgotei străbătute de eroine, imaginea dureroasă a oprimării celor mulți de către aparatul de stat burghezo-moșieresc, ca și imaginea tonică a demnității oamenilor de rînd, pe care asuprirea nu i-a putut înfrînge.

Intențiile care au guvernat realizarea fac ca **Golgota** să însemne o revenire a regizorului și spre echilibrul auster, gravitatea și forța sobră de evocare demonstrate anterior în **Setea** și **Lupeni '29.** Este vizibilă preocuparea sa de a portretiza tipuri (grupului femeilor îi este contrapus continuu cel al jandarmilor), de a valorifica detalii capabile să rezume expresiv sensul unei situații. În prima noapte, cînd arestatele sînt aduse la postul de jandarmi, totul prevestește supliciul ce va urma: ploaia care le biciuie obrajii, rînjetele și tonul răstit al jandarmilor care refuză să le dea explicații, brutalitatea cu care li se pune călușul în gură etc. Mai departe, pe măsură ce filmul se derulează, cîteva momente de reală tensiune jalonează chinuitorul drum al golgotei. Așa ar fi, de exemplu, fuga forțată la care sînt obligate deținutele, gonite din urmă de ordinul sacadat: stîng-drept, stîng-drept, stîng-drept (aici, ritmul montajului și mișcarea agitată a aparatului de filmat,strecurîndu-se febril printre oameni, accentuează senzația de răsuflare tăiată); sau momentul din celulă cînd țăcănitul exasperant al puștilor le împiedică să ațipească măcar o clipă... Asemenea momente ne dau măsura a ceea ce poate izbuti Mircea Drăgan și a ceea ce ar fi putut fi întregul film, dacă regizorul se menținea pe direcția esențială pe care singur s-a înscris din capul locului.

Golgota nu susține însă de la un capăt la altul «trena» pe care și-o propune. Se face simțită excesiv în film tentația spectaculosului, dublată de o anume subapreciere a rezistenței emoționale și nervoase a spectatorilor. Reamintirea ambianței și evenimentelor din **Lupeni '29** se justifică pe deplin, ca un prolog care ajută la situarea acțiunii din filmul de față. Alteori însă, retrospectivele vor parcă să agrementeze momentele de încordare cu elemente lirice, chiar melodramatice.

Artificial introdus în acțiune — parcă tot cu scop ilustrativ, pentru a înduioșa repede publicul — mi se pare personajul episodic al băiatului Anei Varga, prezentat doar la început și în final. Ca un revers al acestor episoade «moi», filmul conține și secvențe «tari», în care suspense-ul e căutat cu tot dinadinsul, dramatismul fiind forțat de dragul unor efecte spectaculoase (aș cita în acest sens episodul spălatului la fîntînă urmat de tentativa de viol a jandarmilor sau momentul împușcării Ruxandrei, care pare că se expune voit riscului). În aceste condiții, filmul nu păstrează cu consecvență densitatea tragică pe care faptele o poartă în germene.

În pofida inegalităților sale, **Golgota** marchează un moment demn de reținut în strădania prețioasă a lui Mircea Drăgan de a valorifica în continuare zonele fecunde ale talentului său. În acest efort el a beneficiat de colaborarea meritorie a operatorului George Cornea (remarcabilă sugerarea unei asocieri, cu implicații metaforice, între măreția aspră a peisajelor și tonurile nete, la fel de aspre, ale portretelor, ajutînd la definirea tipologică a personajelor).

Interpretarea e dominată de Draga Olteanu (Ana Varga) și de Gheorghe Dinică (sergentul), ale căror creații, bine susținute și de ponderea rolurilor în scenariu, polarizează interesul în momentele-cheie ale acțiunii. Alături de ei, Sebastian Papaiani (descoperindu-ne nebănuite aptitudini pentru dramă), Ioana Drăgan (a cărei sporită expresivitate fizionomică confirmă promisiunile din **Neamul Șoimăreștilor,** dar e de cîteva ori handicapată de o dicțiune cu iz teatral), Violeta Andrei (reușind cu acest debut să se impună prin tragismul concentrat pe care-l transmite atunci cînd povestește cum și-a purtat pe brațe bărbatul împușcat), Virgil Platon și Sabin Făgărășanu (două izbutite schițe de portret, primul un jandarm redus la cvasianimalitate, celălalt, dimpotrivă, zbuciumîndu-se să rămînă om, în ciuda ordinelor care i se dau). Celelalte trei văduve (interpretate de Nunuța Hodoș, Viorica Farkaș și Reka Nagy) nu izbutesc să capete în acțiune o consistență care să fi înlesnit actrițelor mai mult decît creionarea unor siluete.

Pe direcția urmată — nu pînă la capăt — în **Golgota,** este de așteptat ca Mircea Drăgan să aducă pe viitor filmului românesc împliniri substanțiale.

Mihail LUPU

Ai lettori di
Flačara con
simpatia
Gaia Germani

O apariție plăcută în filmul «Triumful lui Robin Hood» (pe care l-am calificat și altădată ca fiind mai mult decît submediocru): Gaia Germani, crainică a televiziunii italiene. Proaspăta actriță a trimis un salut cititorilor revistei noastre.

TELEGRAME TELEGRAME TELEGRAME TELEGRAME TELE

● 70 dintre cei mai cunoscuți cronicari cinematografici din lume (semnînd la «Unitá», «Le Figaro», «La culture soviétique», «New York Herald Tribune», «New Statesman» etc.) s-au pronunțat asupra celor mai bune filme, actori și regizori ai anului 1965. Dintre cele 14 filme numite, preferințele s-au îndreptat mai ales spre «Julieta și spiritele» (Fellini), «Adevărata față a fascismului» (Romm), «Simeon eremitul» (Bunuel), «Kvaidan» (Kobayashi), «Război și pace» (Bondarciuk). Actorii care au întrunit cele mai multe sufragii sînt Marcello Mastroianni, Anthony Quinn, Innokenti Smoktunovski, Oscar Werner, iar dintre regizori — Federico Fellini, Grigori Kozințev, Richard Lester, Milos Forman.

● Jean-Louis Barrault reapare pe ecran în «Chappaqua», filmul lui Conrad Rooks, distins cu Premiul special al juriului la Festivalul de la Veneția.

● Cunoscutul regizor Elia Kazan («America, America») a părăsit temporar platourile pentru a se dedica scrisului. «Il numesc roman, dar de fapt n-aș putea spune că e un roman — mărturisește Kazan. În fond, vorbesc despre mine... Personajul central în această nouă «America» a mea este un bătrîn muribund: e cel pe care l-ați cunoscut tînăr în film. Îmbătrînind, a devenit cinic și acum povestește tot ce i s-a întîmplat în viață...»

● Natașa Varla, tînără absolventă a școlii de circ din Moscova, deține rolul principal în filmul lui Leonid Gaidai, «Prizoniera Caucazului». Ea va filma, fără dublură, scene foarte dificile — urmăriri frenetice, înot în ape înghețate, căderi spectaculoase de la înălțime.

● Ultimele filmări ale «Aventurierilor» (regizor Roberto Enrico) au adus pe l'île d'Aix nu numai vedetele, ci și familiile lor. Iată-l pe Alain Delon (foto 1) alături de soția sa, Nathalie, și micul Anthony, pornind într-o expediție ciclistă de-a lungul insulei.

● Dany Saval («Cum se reușește în dragoste») își împarte orele zilei între filmările de pe platou și cele petrecute alături de fetița sa Stephanie (foto 2).

● Cu cîteva săptămîni în urmă, «marchiza îngerilor», — Michèle Mercier — de astă dată într-o postură modernă, filma în sudul algerian, alături de Daniel Gélin, în «Soarele negru».

auto-mobilistice

1

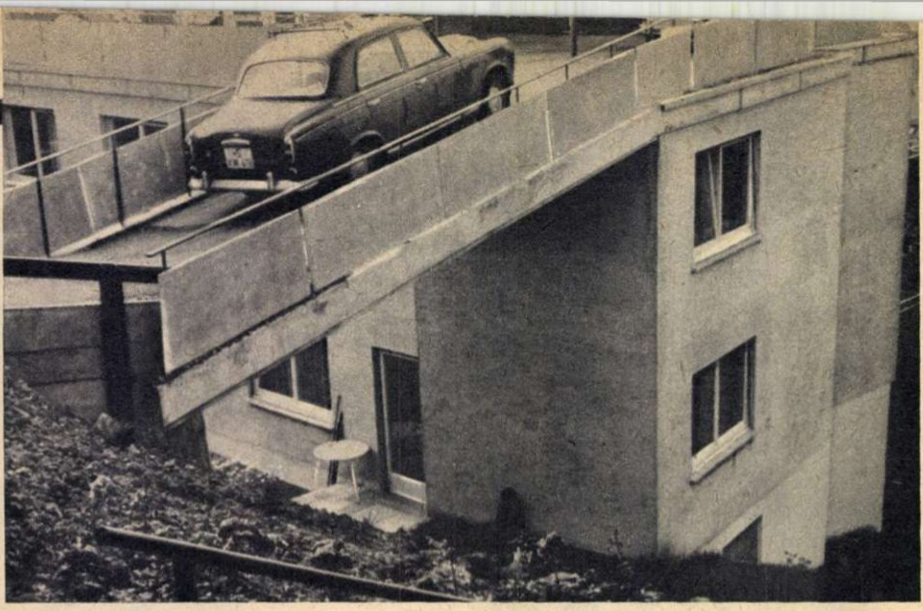

2

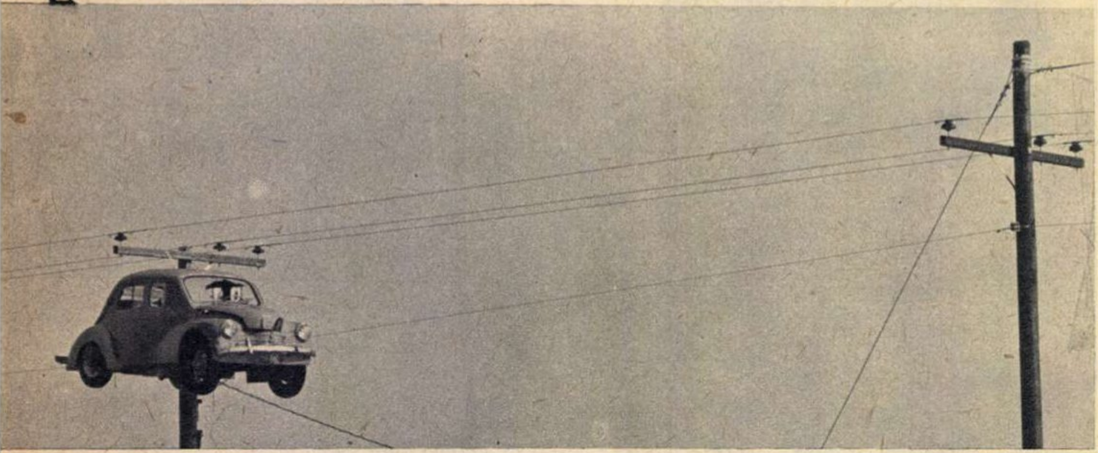

1) Parcarea continuă să pună pretutindeni în lume probleme serioase. Se dau fel de fel de soluții. Una dintre ele, aplicată de curînd la Stuttgart: locuri de parcare pe acoperișul unei case.

2) Acest automobil, cocoțat parcă pe un stîlp de telegraf, nu este decît ingenioasa reclamă a unui negustor de mașini vechi din Miami — Statele Unite.

3) Specialiștii din întreaga lume sînt în continua căutare a unor sisteme cît mai eficiente pentru prevenirea efectelor tragice ale accidentelor de circulație. Compania Ford a demonstrat nu demult cum, datorită unei serii de modificări aduse automobilului și a folosirii unor centuri de securitate, pasagerii pot scăpa nevătămați dintr-o ciocnire care i-ar fi putut costa viața.

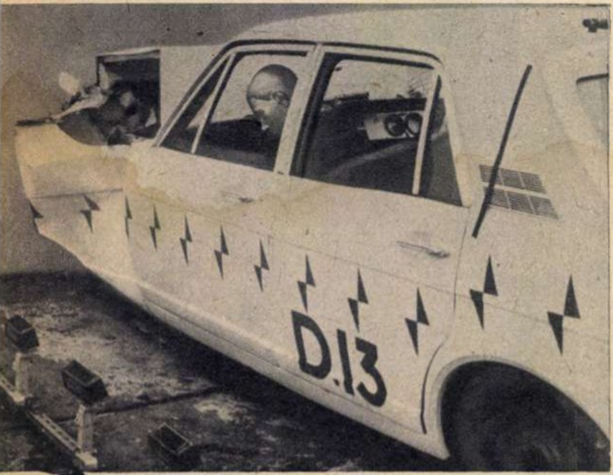

3

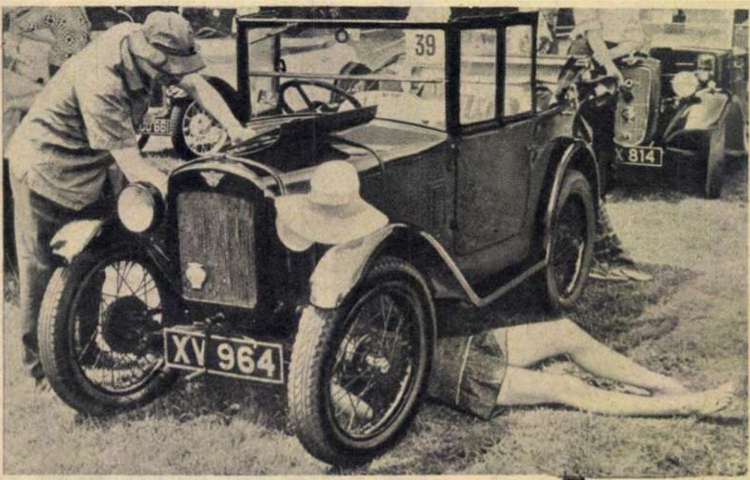

4

4) Strămoșii automobilului de azi continuă să fie extrem de «moderni». Curse, muzee, licitații, cluburi ale proprietarilor unor asemenea exemplare sînt cîteva dintre manifestările interesului de care se bucură. Iar «micile reparații» se impun prin forța împrejurărilor. Tînăra aflată sub mașină pentru efectuarea unei asemenea reparații, și care este de aproape doi ani fericita posesoare a unui Austin 1928, pare să se fi acomodat cu această necesitate.

5) Mașinuța de două locuri din fotografia noastră, botezată «Scamp» de constructorii săi englezi, funcționează cu baterii electrice. Motorul nu emite zgomote sau gaze de eșapament și — după cum puteți judeca și dv. — vehiculul nu pune probleme mari de parcare.

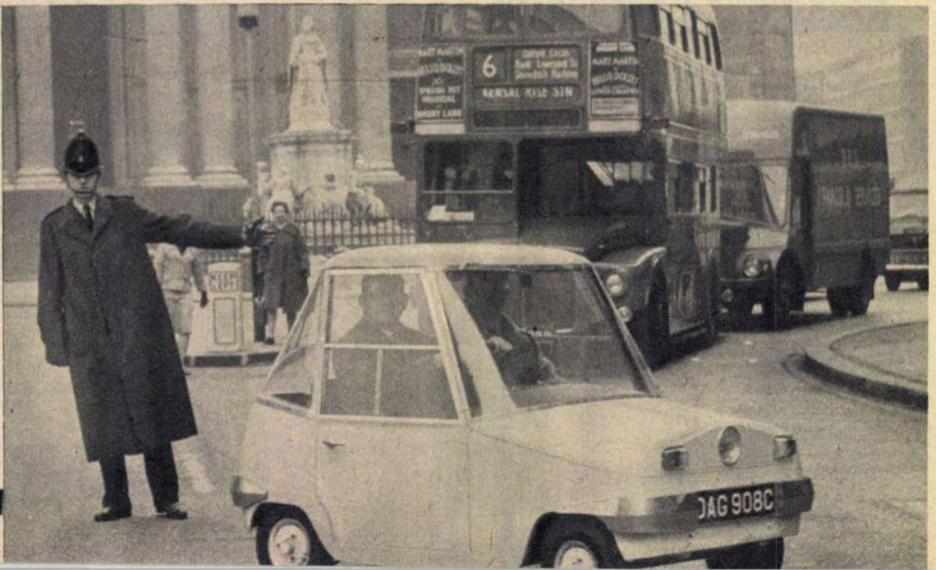

5

AFACEREA BEN BARKA:

scenariu incomplet

Cînd la 29 octombrie 1965, Ben Barka, liderul opoziției marocane[*], intenționa să înceapă transpunerea cinematografică a «Bastei», film dedicat revoluției algeriene, doar cîțiva inițiați știau că acea zi va deveni în fapt debutul unui scenariu cu «suspense», girat cu autenticitatea vieții. Scenariu cu o abundență aproape neverosimilă de implicații și interese vizînd servicii de spionaj și contraspionaj ca și unele cercuri politice, înglobînd criminali de drept comun ca și membri ai polițiilor particulare și de stat.

Scenariu pe care încercăm a-l creiona în cîteva pagini de la A pînă aproape la Z.

CE S-A ÎNTÎMPLAT CU BEN BARKA, liderul — condamnat la moarte în patria sa — al opoziției marocane? Iată o întrebare rămasă încă fără răspuns.

«POLIȚIA — VĂ ROG SĂ MĂ URMAȚI!»

Champs Elysées — vineri, 29 octombrie 1965, ora 11 dimineața. Mehdi Ben Barka se întîlnește cu studentul marocan Azemmouri. Colaborarea la filmul despre colonizare, propusă încă din vară, la Cairo, de Philippe Bernier, specialist în problemele maghrebiene (producător Georges Figon, regizor Georges Franjou), îl interesează pe Ben Barka. Cum nici la Cairo, nici la Geneva nu a reușit să discute direct cu Georges Franjou, s-a hotărît să vină personal la Paris. Întîlnirea a fost fixată pentru vineri, în fața unui drugstore de pe bulevardul Saint-Germain-de-Prés. Azemmouri îl va însoți în calitate de consilier istoric.

În mașină, mergînd spre locul întîlnirii, Mehdi Ben Barka își schimbă înfățișarea. O pălărie, ochelari negri. Coboară. Depășesc braseria Lipp... În fața drugstore-lui, Ben Barka se uită la ceas: douăsprezece și un sfert. «E timpul»...

Un individ întinde o legitimație a poliției franceze: «Urmați-mă». Azemmouri înaintează. «Nu dumneata». Ben Barka se conformează. Între timp a mai apărut un individ. Toți trei se urcă într-un «403» albastru închis aparținînd prefecturii pariziene. Mașina demarează pe Autostrada Sud, spre o direcție necunoscută. Este ora douăsprezece și jumătate. Azemmouri rămîne stupefiat pe trotuar.

«SĂ SE FACĂ LUMINĂ»

31 octombrie. Abdelkader Ben Barka introduce o plîngere oficială, solicitînd autorităților franceze angajarea imediată a cercetărilor asupra dispariției fratelui său. Ancheta este încredințată judecătorului de instrucție Zollinger.

Antoine Lopez, agent al serviciului francez de documentare externă și contraspionaj (S.D.E.C.E.), își informează superiorul direct — colonelul Finville Le Roy — asupra unor «veniri și plecări precipitate» ale ministrului de interne marocan, generalul Oufkir, și ale șefului siguranței marocane, Dlimi.

1 noiembrie. La rîndul său, Bernier informează poliția judiciară despre propunerea pe care un oarecare Chtouki i-ar fi făcut-o în mai 1965, cînd i-ar fi oferit 400 000 franci pentru a-l convinge pe Ben Barka să se întoarcă în Maroc, evitîndu-se astfel un atentat.

2 noiembrie. Un oarecare Georges Figon se laudă în barurile pariziene cu participarea sa la răpire. Amenință: dacă nu primește partea cuvenită, «va arunca totul în aer!» Deputatul U.N.R., Lemarchand, avocatul și oarecum prietenul acestuia, este cel care primește primele confidențe ale aventurierului. Figon îl desemnează pe Lopez drept organizator principal al răpirii, în slujba unor interese marocane. Sînt amintiți generalul Oufkir, șeful siguranței marocane Dlimi, Chtouki (din nou), precum și doi membri ai poliției franceze.

3 noiembrie. Răpirea lui Ben Barka a devenit publică. Generalul Oufkir oferă un dineu la ambasada marocană din Paris. Se arată calm, surîzător, destins... Care este adevărul?

FIGON, MARTOR OCULAR?

13 noiembrie. Cincisprezece zile după dispariția liderului marocan, judecătorul de instrucție Zollinger obține primele informații. Depozițiile lui Lopez sînt prudente, abile. Sînt inculpați pentru răpire și arestați polițistul Souchon și subalternul său, Voitot. Aceleași mărturisiri parțiale. «Operația» ar fi avut girul unor personalități de nivel superior. Care personalități? Și, mai ales, *ce s-a întîmplat cu Ben Barka?* Tăcere. În galeria personajelor implicate apar vechi clienți ai justiției franceze: Boucheseiche, Palisse, Le Ny. Prea tîrziu! Toți trei au trecut granița. Figon nu poate fi găsit de poliție. Are însă numeroase întrevederi cu ziariști.

9 ianuarie. O primă versiune asupra asasinării lui Ben Barka. Înarmat cu «Expressul» conținînd senzaționala confesiune a lui Figon — «Am văzut cum a fost ucis Ben Barka» — judecătorul Zollinger se deplasează la Fontenay-le-Vicomte, cercetează vila lui Boucheseiche, apoi la Ormoy, la locuința lui Lopez, verifică relatările.

După afirmațiile lui Figon, apărute în săptămînalul francez, Ben Barka, încadrat de Lopez și Voitot în faimoasa «403» condusă de Souchon, ar fi fost adus la vila lui Boucheseiche. Se vorbește despre o luptă inegală între Ben Barka și banda lui Boucheseiche. despre torturarea liderului marocan, de lovituri de pumnal, de participarea directă a generalului Oufkir și a lui Dlimi.

Această relatare, transcrisă de pe o bandă de magnetofon care s-a pierdut (o alta, găsită, s-a dovedit ininteligibilă) este însă dezmințită ulterior de același Figon. Pe de altă parte, cercetările meticuloase efectuate la vila lui Boucheseiche și la locuința lui Lopez nu au relevat nici o urmă de violență sau sînge. Au fost de asemenea controlate, fără rezultat, împrejurimile. S-a cercetat dacă vreun avion aparținînd unei curse regulate sau nu l-ar fi putut transporta între 30 octombrie și 1 noiembrie, mort sau viu, pe Ben Barka. Nimeni și nimic nu a putut aduce cel mai mic indiciu.

17 ianuarie. Surpriză. Figon, de atîta timp urmărit, dar nearestat încă, este descoperit de poliție în propria sa garsonieră. Cu un glonț în tîmplă, tras cu puțin timp înainte... Expertiza judiciară constată sinuciderea. Unii o contestă și astăzi. Ceea ce e cert este că dispare un martor care, deși bizar și suspect, ar fi dat poate în cele din urmă la iveală, printre plăsmuirile și încercările sale de șantaj, adevărul.

COMPLICAȚII...

19 ianuarie. Afacerea Ben Barka este studiată în ședința cabinetului francez prezidată de generalul De Gaulle. Generalul Jacquier, conducătorul rețelei contraspionajului francez, este revocat și

(Continuare în pag. 12)

---

[*] *Fost președinte al Adunării consultative marocane, Ben Barka — în exil în momentul dispariției sale — era conducătorul Uniunii Naționale a Forțelor Populare, grupare politică de stînga. El s-a făcut cunoscut de asemenea ca una dintre cele mai marcante personalități ale celei de-a treia lumi. A fost președintele comitetului pentru pregătirea Conferinței tricontinentale de la Havana și unul dintre inițiatorii acestei conferințe.*

înlocuit cu generalul Guibaud. S.D.E.C.E trece în subordinea ministrului armatei. O reformă a poliției civile este la ordinea zilei.

22 ianuarie. Un fapt inedit pentru istoria relațiilor diplomatice: judecătorul Zollinger lansează trei mandate internaționale de arestare pe numele generalului Oufkir, al maiorului Dlimi și agentului Chtouki.

La Rabat sînt negate orice complicități în afacerea Ben Barka. Se fac demersuri la Paris, în vederea salvării bunelor relații franco-marocane, grav compromise, și se reclamă transmiterea tuturor probelor aflate în dosarul justiției franceze, în mîinile justiției marocane...

În tot acest timp nici un semn în ceea ce privește soarta liderului marocan: cînd, totuși, și cum a fost ucis? Cine poate ști?

26 ianuarie. Ziarul englez «Daily Express» afirmă că agenția de informații a S.U.A. (C.I.A.) a fost încunoștințată detailat asupra fiecărei faze a răpirii lui Ben Barka. La 27 ianuarie cunoscutul scriitor François Mauriac conchide în «Figaro littéraire» : «Dacă serviciile americane nu au nici o vină în această afacere, atunci diavolul însuși va fi lucrat pentru ele». În ciuda dezmințirilor Departamentului de Stat, unele cercuri continuă și azi să considere neîndoielnic amestecul C.I.A. în această afacere.

DOSARUL

Instrucția își urmează cursul. Cei care au putut fi aduși în fața justiției își expun pe rînd rolul, se străduiesc să-l justifice.

Dintre acuzații francezi, ziaristul *Bernier* este cel care l-a cunoscut cel mai bine și de mai mult timp pe Mehdi Ben Barka. Cronologic, el este primul care a fost informat prin Chtouki despre intențiile sumbre ale anumitor cercuri marocane în legătură cu Ben Barka. Ziaristul afirmă că și-a avertizat imediat prietenul (acesta, dispărut, nu mai poate dezminți).

Antoine Lopez a semnalat încă din mai superiorului său, Le Roy, un proiect al generalului Oufkir în vederea «recuperării» lui Ben Barka (condamnat la moarte de justiția marocană), la nevoie prin mijloace «neortodoxe». Pentru Le Roy o asemenea expresie nu semnifică neapărat recurgerea la violență. Același Lopez, care din postul său de funcționar la aeroportul Orly pare să urmărească și să informeze îndeaproape S.D.E.C.E. asupra evoluției dramei, se cunoaște totodată bine cu Oufkir, pe care îl vizitează în numeroase rînduri la Rabat; la fel de bine îl cunoaște și pe Boucheseiche, «prieten din copilărie».

Data sosirii la Paris a liderului marocan era cunoscută «în exclusivitate» de Bernier. Totuși Lopez o știa încă din ajun de la Chtouki. Cu care, printr-o coincidență tulburătoare, se întîlnește la restaurantul aeroportului. Agentul marocan i-ar fi cerut atunci să-l aducă pe Ben Barka la Fontenay-le-Vicomte, «pentru a întîlni niște personalități marocane». Și tot în această discuție Chtouki a precizat că este necesar ca niște «polițiști oficiali francezi» să-l conducă pe El Mehdi la locul indicat. La ora fixată, la braseria Lipp se aflau Lopez, Chtouki, polițiștii Souchon și Voitot.

Souchon a declarat la primele mărturisiri că nu i-a displăcut «să-i facă unele contraservicii» lui Lopez. Ceea ce nu l-a împiedicat mai tîrziu să se refere la un telefon pe fir interior de la cabinetul ministrului, care l-ar fi autorizat în această direcție.

El Mahi, studentul comisar, rudă prin alianță cu Oufkir și asistent devotat al acestuia, explică printre altele destinația celor 1 000 000 de franci vechi (de fapt, plata prevăzută pentru răpire) primiți de el la 31 octombrie din mîna lui Dlimi și transmiși lui Palisse, «pentru a cumpăra un apartament».

În sfîrșit, ancheta relevă o serie de teme care vor suscita la rîndul lor explicații diverse: atitudinea colonelului Le Roy și eventual a S.D.E.C.E.

Unele episoade sînt încă învăluite în umbră, există momente în care totul se limitează la expresii de genul «s-ar părea că»...

PROCESUL

5 septembrie 1966. La Tribunalul de Sena, în capătul lungii galerii a Palatului de justiție, începe cel mai senzațional proces al anului și în același timp cel mai ciudat cu putință: o victimă dispărută, șapte acuzați absenți — dintre care ministrul de interne al Marocului, generalul Oufkir, și un pretins sinucigaș, Figon. În boxa inculpaților: un ziarist, Bernier, un agent al serviciilor de contraspionaj, Lopez, șeful acestuia, Le Roy, doi polițiști francezi, Voitot și Souchon, și unul marocan, El Mahi. Trebuie adăugați 200 de martori citați, printre care unii de prestigiul ministrului de interne al Franței, Roger Frey, fără să fie uitat un deputat U.N.R. — Pierre Lemarchand. Trei judecători în robă roșie și șapte jurați vor încerca timp de șase săptămîni, în care vor avea loc nu mai puțin de 30 de audieri și 20 de pledoarii, să descopere adevărul...

«Niciodată nu am văzut atîția actori pentru o singură crimă» — va exclama soția lui Mehdi Ben Barka, care deși nu știe încă oficial dacă este văduvă, nu mai așteaptă decît o singură împlinire: a justiției.

În prima săptămînă, inculpații — cinci în boxă, cu cătușe la mîini, al șaselea, Le Roy, beneficiind de libertate provizorie și avînd un loc în banca apărării — sînt supuși primelor interogatorii ale acuzatorului și părții civile.

Lopez răspunde cu ușurință, vivacitate și abilitate, schimbînd cu un aer de spontaneitate sensul unor aluzii periculoase.

Bernier, slăbit, palid, cu o nervozitate pe care cu greu reușește să și-o domine, strigă, își proclamă inocența totală.

Souchon și Voitot, confuzi, posomorîți, par niște naivi incorigibili, care au neglijat cele mai elementare precauții administrative, ignorînd legea.

Le Roy, invocă neșansa, neînțelegerile, coincidența — cîteodată prea prolix, alteori prea discret.

Disimulări și tăceri, tăcerile dobîndind în acest proces mai multe înțelesuri decît explicațiile. De altfel, nici unul dintre acuzații din sală nu a asistat la scena decisivă a dramei. Toți cei prezenți în ziua de 30 octombrie la Fontenay-le-Vicomte sînt acum departe de granița franceză. Iar Figon e mort. Jurații se limitează la judecarea complicilor unei răpiri care nu duce decît la o probabilă crimă, fără cadavru și fără martori.

Vedeta celei de-a doua săptămîni este poliția franceză, prin reprezentanții săi ierarhici la toate eșaloanele. Avocații părții civile dau citire răspunsului ministrului de interne Roger Frey la chestionarul care i-a fost adresat. «Elementele existente la 3 noiembrie nu constituiau o probă materială suficientă pentru a-l inculpa pe generalul Oufkir — subliniază Frey. Din moment ce nici un act judiciar de constrîngere nu putea fi întocmit din lipsă de probe suficiente, sub ce motiv îl puteam obliga pe un membru al guvernului marocan să rămînă la Paris? Din clipa în care s-a aflat despre dispariția lui Mehdi Ben Barka s-a făcut totul pentru a fi regăsit. A fost preocuparea noastră constantă, primul nostru deziderat».

Săptămîna a treia: cronologic, pornindu-se de la proiectul filmului «Basta» la călătoriile lui Figon și Bernier la Cairo și Geneva, de la rolul lui Lopez — omniprezent de-a lungul întregii acțiuni — și raporturile sale cu Le Roy, se încearcă stabilirea momentului în care s-a declanșat drama. Se dovedesc relațiile permanente sau de circumstanță existente între criminalii Le Ny, Dubail, Boucheseiche și agentul S.D.E.C.E. Lopez, El Mahi și misteriosul Chtouki, precum și cele ocazionale dar evidente cu generalul Oufkir. Se constată că toți aceștia se întîlneau ici, colo, în condiții «cu totul întîmplătoare», acționau și se controlau reciproc, la capătul firului proiectîndu-se răpirea lui Ben Barka.

O dată cu audierile, ceea ce se anunța a fi «marele proces» al anului se transformă într-un maraton judiciar. Fiecare martor jură și depune exact contrariul a ceea ce a depus sub jurămînt predecesorul său.

Se descoperă că în momentul răpirii Lopez era grimat, purta ochelari și mustăți false. De ce? «Pentru a-l descoperi pe corespondentul secret al lui Chtouki!» După primul act al dramei, Lopez îl conduce pe Oufkir la victimă. «Despre ce ați vorbit pe drum?» «Ei, despre copii!» În noaptea de 30-31 octombrie, același Lopez își pune casa la dispoziția generalului Oufkir și a șefului siguranței marocane, Dlimi — el fiind «trimis la culcare»... În timpul nopții aude zgomot — mașini ce vin și pleacă — surprinde într-o discuție animată cuvîntul «tiara» — avion. Nu știe ce s-a întîmplat cu Ben Barka, dar nu este de loc alarmat.

Sînt numeroase replicile vehemente pe care le schimbă Lopez și Le Roy, mai ales cînd e vorba de informațiile pe care primul pretinde că le-ar fi transmis, iar ultimul că nu le-ar fi primit. «De cîte ori te aud, îmi vine să rîd. Declarațiile tale se schimbă în fiecare zi» — îi va striga Le Roy într-un moment de paroxism.

După audierea martorilor are cuvîntul partea civilă. Timp de trei zile vor avea loc strălucite exerciții de elocință, în care fiecare va încerca să-și construiască propriul adevăr, să-și exprime — după cinci săptămîni de dezbateri, după zădărnicia înfruntărilor și confruntărilor — insatisfacția amară a necunoașterii adevărului.

RECHIZITORIUL

15 octombrie 1966. Penultimul act programat al procesului Ben Barka. Timp de cinci ore procurorul general Toubas prezintă, în cadrul unei analize scrupuloase a afacerii, rolul acuzaților.

O primă concluzie: din mai pînă la 31 octombrie 1965 Mehdi Ben Barka a fost literalmente asediat și condus progresiv de la Cairo la Geneva, de la Geneva la Paris și din Paris în mîinile unor aventurieri. Mai departe nu se știe nimic. Procurorul general se va rezuma deci la faptele comise pînă în acest moment al dramei, cerînd pedeapsa cuvenită celor incriminați.

Lopez apare, cel puțin în boxă, drept principalul responsabil, care, în Franța, din primăvara anului 1965, a organizat și a făcut totul pentru răpirea lui Ben Barka. «Acestui agent al S.D.E.C.E., acestui informator al poliției îi veți arăta că activitatea de mercenar este sever pedepsită. Cer cel puțin 20 de ani de temniță grea».

Desfășurarea evenimentelor arată de asemenea că Souchon nu putea ignora natura reală a acțiunii în care era antrenat. Un ofițer de poliție nu poate susține că o crimă ar putea fi acoperită de o autoritate oarecare. În consecință Toubas cere pentru acuzatul Souchon 15 ani de temniță grea.

Colonelul Marcel Le Roy reține atenția prin neglijența de care a dat dovadă în informarea poliției și forurilor superioare. Pentru Le Roy, care în fața tuturor indiciilor unei crime s-a rezumat să ridice din umeri, procurorul general cere 3 ani de închisoare.

Pentru El Mahi și Voitot există circumstanțe atenuante. Procurorul general lasă fixarea pedepsei la latitudinea curții. Tot juriul a decis și eliberarea lui Philippe Bernier, deși Toubas îl crede întru totul vinovat.

Ne apropiem într-adevăr de sfîrșit? Epilogul este rezervat apărării. Acuzații absenți vor fi judecați ulterior, în contumacie.

Se pare că afacerea Ben Barka mai rezervă încă multe surprize. Loviturile de teatru nu s-au terminat. O depoziție de ultimă clipă aduce o lumină derutantă întregului rechizitoriu — Nacerdine Challal, un algerian locuind în Franța, afirmă că intenția ministrului de interne marocan ar fi fost de a-l transfera pe Ben Barka clandestin în Maroc și nu de a-l

UN MARTOR MUT. Nici o urmă nu a mai fost găsită pe cazanul de calorifer al vilei lui Lopez, de care, potrivit declarației lui Figon, Ben Barka — torturat, lovit cu pumnalul — ar fi fost legat în stare de inconștiență. ▶

O SINGURĂ SPERANȚĂ. Amestecată în mulțime, într-una din pauzele dintre ședințele procesului, soția lui Ben Barka a rămas cu privirea pierdută în gol. De mult timp ea nu are decît o singură speranță, nu așteaptă decît un singur lucru: să se facă dreptate. ▼

SINUCIDERE SAU ASASINAT? Judecătorul Zollinger părăseşte tulburat garsoniera în care nu a mai găsit decît corpul neînsufleţit al lui Georges Figon — ale cărui mărturii ar fi putut fi atît de preţioase.

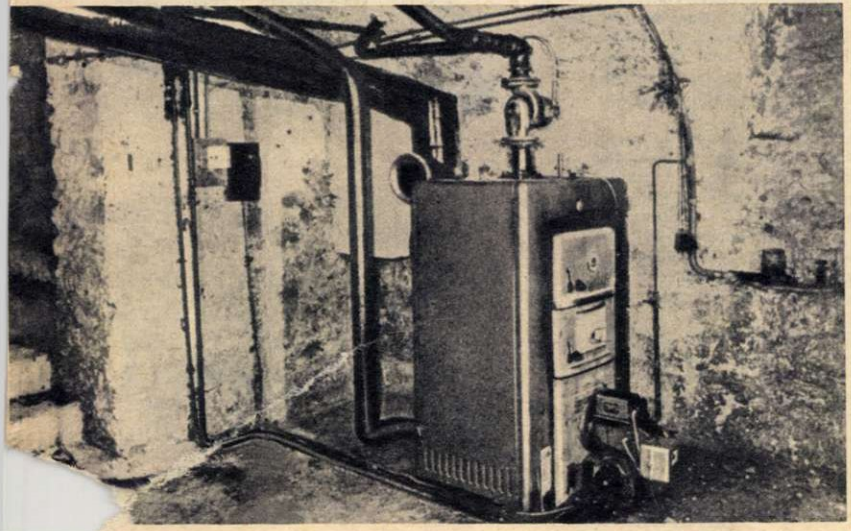

ucide. Un avocat (Lemarchand), un poliţist (Caille) şi un înalt funcţionar din Ministerul de Interne ar fi cunoscut planul conspiraţiei. Cei trei au lăsat mecanismul pregătirilor să avanseze, intenţionînd să demaşte complotul în ultima clipă. Neşansă? Premeditare? În această ultimă clipă dispozitivul care trebuia să surprindă în plin întreaga combinaţie n-a mai funcţionat.

Aceste dezvăluiri complică misiunea Tribunalului de Sena.

Totuşi opinia publică este în aşteptarea verdictului anunţat pentru 20 octombrie.

19 octombrie. A 38-a şi ultima şedinţă a procesului... Asistenţa aflată la Palatul justiţiei trăieşte o clipă tare: se prezintă... Dlimi, şeful siguranţei marocane. Se presupune că acuzatul, arestat de îndată în baza mandatului emis la 22 ianuarie, va aduce dezvăluirile aşteptate. Procurorul Toubas cere o amînare a întregului proces, care se anunţă din nou de durată. Începe o nouă anchetă. Şi pînă la concluziile acesteia, poate şi după aceea, adevărata necunoscută rămîne soarta lui Ben Barka.

Ileana NICOLAESCU

cînd „telegenia“ devine unicul criteriu

În clipa în care Ilie Ciurescu sau Emil Stoica încep să citească «un comentariu de X despre situaţia din Rhodesia» (sau Argentina, sau Piaţa comună), televiziunea abdică de la tot ceea ce reprezintă specificul şi rostul ei, se reneagă pe sine. Cu bunăvoinţă şi mult spirit de înţelegere s-ar putea admite în cazuri foarte rare, excepţionale, o situaţie limită: o înaltă personalitate a vieţii culturale sau ştiinţifice româneşti, un ziarist de prestigiu, nu are posibilitatea de a se înfăţişa telespectatorilor întrucît s-a îmbolnăvit pe neaşteptate sau a plecat într-o misiune neprevăzută în străinătate. Presupunînd că are totuşi de făcut, prin mijlocirea micului ecran, o comunicare de interes major şi stringent, pe care n-ar fi în măsură s-o facă nimeni altcineva, televiziunea ar putea să încredinţeze textul, spre citire, unui crainic, acesta urmînd să-l însoţească de explicaţiile şi scuzele de rigoare.

Am consemnat cu bucurie şi mai ales speranţă progresele înregistrate de telejurnale. Ele se referă însă exclusiv la actualitatea internă. Problemele internaţionale continuă să fie prezentate într-un mod nesatisfăcător. Cantitatea de imagini filmate cuprinse în telejurnale pare chiar să fi descrescut în ultima vreme. De altfel, ele surprind în special aspecte ale vieţii economice, culturale, mondene, reportajul politic rămînînd mereu în minoritate. Poate pentru că,nealocîndu-se receptării lui operative nici măcar o cîtime din fondurile şi mijloacele destinate evenimentului sportiv extern, el se învecheşte înainte de a putea fi difuzat.

Să revenim însă la modalităţile de prezentare. S-ar zice că la selecţionarea celor chemaţi să comenteze actualitatea internaţională prezidează criterii sui-generis de fotogenie. Cînd, dintre toţi specialiştii în probleme internaţionale, sînt aduşi pe micul ecran numai cei ce n-au împlinit încă sau abia au împlinit 25 de ani (pentru ca mai apoi să se aprecieze că nici ei nu sînt destul de telegenici şi să li se ceară opinia în scris) se creează impresia că la televiziune nu se prea înţeleg cerinţele specifice ale emisiunilor informative. Nu este nimic de inventat în această privinţă. O simplă trecere în revistă a căilor folosite în ţările unde aceste emisiuni au izbutit să se înscrie între cele mai gustate capitole ale programelor de televiziune ar sugera idei şi mai ales ar pune la index metode ca cele citate mai sus.

Pe Léon Zitrone îl cunoaştem din filmul «20 000 de kilometri prin Uniunea Sovietică», o coproducţie sovieto-franceză care a rulat pe ecranele noastre cu cîţiva ani în urmă. De atunci a mai îmbătrînit, s-a mai îngrăşat şi n-a devenit în nici un caz mai frumos. Dar acest om urît, în vîrstă, continuă să fie una dintre cele mai atrăgătoare prezenţe pe ecranele televiziunii franceze. Seară de seară, el este cel care conduce expunerea telejurnalului şi binecunoscuta sa competenţă, convingerea de mult creată a telespectatorilor că cel ce le vorbeşte cunoaşte perfect problemele şi că invită totdeauna, pentru o cît mai aprofundată tratare, pe specialiştii cei mai avizaţi, îi asigură o audienţă pe care vedetele muzicii uşoare o invidiază.

În America, în concurenţa dintre cele trei mari companii de televiziune newyorkeze, personalitatea celor care poartă răspunderea programelor de ştiri joacă un rol primordial. Lucrul este cu atît mai uşor de înţeles cu cît ele alocă acestor emisiuni cam un sfert din programele lor. Walter Cronkite, vedeta CBS-ului, s-a calificat pentru această îndeletnicire printr-o muncă de corespondent de presă de aproape 30 de ani. A transmis reportaje de front, a lucrat pentru agenţia UPI, a fost comentator de radio. Astăzi se consideră că prezenţa lui pe micul ecran este o garanţie că emisiunea va fi urmărită. Telespectatorii sînt dornici să-i cunoască punctul de vedere despre toate evenimentele mai importante. La NBC Huntley şi Brinkley prezintă împreună jurnalele de actualităţi. ABC-ul îl are pe Howard K. Smith. Toţi sînt ziarişti binecunoscuţi, cu o experienţă bogată.

Pretutindeni, situaţia este cam aceeaşi. Ziariştilor li se cere nu un fizic de june-prim, ci o bună pregătire profesională, capacitatea de a-şi formula pregnant ideile, prezenţă de spirit.

Ideea de a se încredinţa unor terţi sarcina de a citi cu glas tare comentarii scrise de gazetari, puţin sau de loc cunoscuţi, este însă atît de originală, de nouă, încît ar trebui brevetată.

Felicia ANTIP

la drum

prima cabană din munții noștri *)

Munți primitori, Carpații românești au fost cutreierați din cele mai vechi timpuri. Descoperirile arheologice confirmă acest fapt, atestînd prezența oamenilor de la sfîrșitul epocii pietrei cioplite în peșterile de lîngă Cheile Tătarului (în Bucegi, la circa 1 500 m altitudine) și din poiana «La Scaune» (în Ceahlău, la aproape 1 300 m altitudine); îl confirmă și faptul că Sarmizegetusa lui Decebal a fost construită la 1 200 m altitudine și că romanii au ridicat tot în Munții Șureanului un castru pe Vîrful lui Pătru la 2 130 m altitudine. Bineînțeles că ciobanii au străbătut toți munții și au însemnat cu tălpile lor primele poteci. După cum aceste poteci ciobănești au devenit pe la jumătatea secolului trecut primele drumuri turistice de munte, tot așa stînele și cîteva peșteri au fost folosite ca locuri de adăpost de către pionierii turismului nostru de munte. Cabanele au început să apară doar pe la sfîrșitul secolului trecut, cînd s-au înființat pe teritoriul țării noastre și primele societăți turistice.

Primele construcții ridicate special pentru adăpostirea turiștilor și vînătorilor se datoresc «Societății carpatine din Transilvania», înființată la sfîrșitul anului 1880. Secția din Sibiu a acestei societăți primește în dar, la 31 iulie 1881, din partea comunei Cisnădia, o construcție modestă pe un picior de munte din apropiere (1 305 m altitudine), construcție care devine un adăpost pentru plimbările duminicale ale membrilor săi. Construcția, din lemn, avea o singură încăpere, în care s-au instalat două mese lungi și patru bănci. Ea nu a rezistat prea mult și nici nu putem să o considerăm drept cabană, întrucît nu era amenajată pentru înnoptare.

Tot în 1881, la 9 septembrie, secția inaugurează însă **cabana Negoiul** (1 546 m), menită să ofere adăpost turiștilor și vînătorilor ce urcau pe muntele socotit în acea vreme ca cel mai înalt din Carpații românești. (Cel mai înalt pisc al acestui munte are 2 535 m, în timp ce un alt munte, aflat tot în masivul Făgărașului, Moldoveanul, atinge altitudinea de 2 543 m.) Aceasta este deci prima **cabană turistică** construită în munții noștri (foto 1). Merită să semnalăm însă că în același an, la 17 septembrie, secția din Brașov inaugurează o cabană în Piatra Craiului (în poiana Vlădușca), iar secția din Orăștie termină la 15 octombrie construcția unei cabane pe vîrful Godeanul (1 685 m) din Munții Șureanului.

Cabana Negoiul, ridicată de fapt pe muchia Șerbotei, munte numit cîndva Negoiul Mic, este singura din aceste trei vechi adăposturi care a durat pînă astăzi. Desigur, nu în forma originală. De altfel, prima construcție a fost înlocuită cu a doua în 1890 (foto 2). Această a doua cabană a Negoiului, mărită în 1907 și 1914 (foto 3), a rezistat pînă în 1957, cînd a fost dărîmată pentru a lăsa locul construcției actuale (inaugurată în 1963), cea mai modernă cabană din munții noștri (foto 4).

Adevărat hotel de altitudine, cu lumină electrică, apă curentă, dușuri etc., cabana Negoiul de astăzi nu amintește decît prin nume de predecesoarele sale, ea fiind o realizare pe măsura epocii noastre. De altfel și numărul turiștilor care poposesc acum aici este mult, mult mai mare ca altădată, în lunile de vară cele 150 de locuri ale sale fiind adesea insuficiente.

Gh. EPURAN

---

*) *Răspundem prin acest articol cererii formulate de cititoarea noastră Aurelia-Sabina Voicu din com. Țintea, raionul Cîmpina.*

---

bătăi anonime și încă ceva

de Bazil **DUNĂREANU**

O clasă oarecare, din zeci de mii, și 38 de elevi, tot oarecare, din milioane. Trei dintre ei sînt însemnați în fotografie. De ce oare? Mai întîi, să vi-i prezentăm: Gheorghe Hodorogea (X), Ion Puiu (XX) și Mihai Ionel (XXX). Din motive independente de voința noastră (dar nu și spre regretul nostru), nu apar în fotografie încă doi: Ion Stănciuc și Nicolae Stoica: primul, pentru că a dat bir cu fugiții în ziua vizitei pe care am făcut-o la școală, iar al doilea pentru că e repetent și învață în altă clasă.

Totul a plecat de la o scrisoare trimisă redacției de Hodorogea. Iată spicuiri din ea:

«Sînt elev în anul III-C al grupului școlar «Independența» din Sibiu, unde învăț meseria de strungar, o meserie frumoasă, cu multe perspective... Am citit în «Flacăra» nr. 42 articolul «Cronofagii». Trebuie să știți că și la noi în școală există băieți «șmecheri», care știu să fumeze, să bea, să lovească cu cuțitul, dar care nu știu să învețe... Vă rog să veniți la noi...»

Ne-am dus. Cum era firesc, am discutat mai întîi cu corespondentul nostru. Ne-a făcut din capul locului o precizare: Hodorogea nu-și pîrăște colegii, ci e numai **profund îngrijorat** de viitorul lor, așa cum se întrevede astăzi; faptul că a fost victima lor la un moment dat e o întîmplare («nu eram eu, era altul»), dar **nu situația lui** o reclamă, ci **pe a lor.**

Și acum să lăsăm faptele să vorbească.

★

Părinții lui Hodorogea sînt din Rîmnicu Vîlcea. Băiatul învață la Sibiu și stă în gazdă. Într-o bună zi, în primăvară, vine la el Ion Stănciuc:

— Mă, nu vrei să te muți la noi, cu mine, cu Stoica și cu Puiu? Învățăm împreună, ne distrăm împreună...

În fond, de ce nu? Mai ales că Stoica era un elev destul de slab și, ajutîndu-l, Hodorogea însuși avea să se pregătească mai bine. Dar iată că după numai o săptămînă intențiile lui bune s-au izbit de îndărătnicia și apucăturile huliganice **ale celor trei,** care băteau drumurile toată ziua după fete, fumau, se îmbătau, se băteau (evident, nu între ei) și nu învățau. Hodorogea a greșit așadar. A încercat să le vorbească, dar cei trei i-au rîs în nas:

— Mare dobitoc ești!

— De ce m-ați chemat la voi?

— Pentru că ai «transistor», aparat de fotografiat și picup; dar n-ai omenie.

— Eu înțeleg alt fel decît voi omenia: trebuie să învăț, pentru că nu-mi pot bate joc de sacrificiile părinților mei.

Ion Puiu i-a rîs iar în nas:

— N-am spus eu că ești dobitoc?

Dar Nicolae Stoica, mai inventiv, i-a împrăștiat cărțile pe jos și i-a umplut servieta cu apă.

— Eu plec chiar acum de la voi!

— Să crezi tu!

De fapt, ei nu credeau pentru că nu le convenea să piardă uneltele «de producție» pe care le foloseau la colț

de stradă: transistorul, aparatul de fotografiat și, acasă, picupul. Drept care Stoica a sărit la el și l-a bătut. Dar Hodorogea, ajutat de un alt coleg, Nicolae Ganță, și-a luat lucrurile și a plecat. După ce a trecut colțul străzii, l-a ajuns din urmă Ion Puiu sosit pe bicicletă:

— Pleci, va să zică? Stai că-ți dau eu!

Și i-a dat cîteva lovituri. Probabil nu numai cu pumnul, deoarece Hodorogea a căzut într-un lac de sînge pe stradă și și-a revenit din starea de inconștiență în care se afla după mai multe ore, la spital, unde-l adusese salvarea, chemată de lumea care se strînsese pe stradă. Starea în care se afla e atestată de următorul fapt: medicii spitalului nu i-au încuviințat să părăsească patul deși băiatul avea examene; a ieșit numai pe propria-i răspundere (și și-a luat examenele). Însănătoșit, copilul a reclamat în scris dirigintei clasei, prof. Elena Constantinescu. Aceasta a înaintat plîngerea comisiei de disciplină. După care, o dată cu întreaga școală, a plecat... în vacanță. Dar vacanța a trecut. Și în septembrie au reînceput cursurile. În prima zi, în curtea școlii, din senin, ca de obicei, Stoica l-a bătut iar pe Hodorogea. Pînă în noiembrie băiatul a mai fost bătut de trei ori, pînă la sînge, fără să știe însă... cine l-a bătut. Iar de două ori, în tren, în drum spre Mîrșa (unde clasa lui face practică) Ionel Mihai l-a maltratat pur și simplu.

★

Acestea sînt faptele. Nu toate. Vă veți întreba, indignați,pe bună dreptate: cum e posibil așa ceva? Cum se pot petrece asemenea fărădelegi într-o școală în care există sute de elevi buni, profesori, diriginți? Pînă una-alta am găsit două explicații și implicații.

În toamnă, în noiembrie, l-am întrebat pe directorul școlii ce măsuri a luat comisia de disciplină împotriva huliganismului **din vară,** soldat cu internarea unui elev al școlii în spital. Directorul școlii a ridicat din umeri; nu știa nimic — nu despre măsurile luate, ci nu cunoștea pur și simplu nici actul huliganic comis. (Cum e posibil?) Am întrebat-o pe prof. Elena Constantinescu (directoare a unui liceu industrial din Sibiu și, se spune, o bună profesoară) ce măsuri a luat comisia de disciplină. Profesoara a ridicat din umeri. La insistențele noastre n-a putut da decît un singur răspuns, pe care l-a repetat la infinit, dar care nu stă în picioare: «**A început vacanța!**» Dar după vacanță, tovarășă profesoară? Să fi avut oare prof. Elena Constantinescu intenția de a mușamaliza afacerea murdară pe care o cunoștea? Greu de crezut. Sigur e însă că Nicolae Stoica, acest derbedeu înrăit, a amenințat-o pe profesoara Constantinescu cu... moartea: «**Dacă rămîn repetent sau dacă se atinge de mine, nu mai trăiește**». (Amenințarea a fost recunoscută în fața noastră de amintitul Stoica) Faptul că profesoara amenințată ocolește măsurile disciplinare e, veți spune, o simplă coincidență. Se poate. Dar iată și o altă coincidență: la școală a sosit la un moment dat o sesizare scrisă precum că Stoica s-a purtat grosolan din cale-afară cu niște fete, în tren; datorită unei confuzii de nume a fost «luat la întrebări» un alt elev, Stoica Dumitru, în loc de Stoica Nicolae; dar cînd confuzia a devenit evidentă, adevăratul vinovat a fost lăsat în pace... Iată și o a treia coincidență. Într-o zi, Stoica a îndrăznit «să se ia» pe stradă, nici mai mult, nici mai puțin, de una din secretarele tehnice ale școlii; după ce a luat-o de braț, i-a spus: «Mergem, duduie?» Secretara principală a școlii i-a făcut huliganului observațiile cuvenite. Dar directorul școlii nu știe nimic — tot noi i-am comunicat și acest fapt, ca și pe celelalte... Trei coincidențe, și directorul școlii nu știe nimic! Aceasta ar fi deci prima explicație și implicație. Mai există însă una: părinții.

Părinții lui Ion Puiu, de pildă, sînt divorțați, iar mama vitregă a reușit să-l îndepărteze pe tată de fiu. Aceasta ar fi a doua explicație și implicație: căsniciile destrămate schilodesc moral copiii.

★

În toiul discuțiilor, directorul școlii se întreba: «**Ce se poate face cu acești oameni?**» Ce anume se poate face cu ei știți dumneavoastră mai bine, sînteți doar directorul școlii! Noi știm numai că trebuia să se facă ceva. În primul rînd, crearea unei opinii publice care să imobilizeze aceste stîrpituri. 1 400 de caractere viguroase — atît numără colectivul școlii — pot face acest lucru!

În toiul discuției, prof. Elena Constantinescu se lamenta: «**Ce se poate face cu Stoica, de vreme ce a început să se schimbe, să învețe?**» Ce anume se poate face cu Stoica știți dumneavoastră mai bine — doar sînteți profesoară și dirigintă! Noi știm numai că, într-adevăr, Stoica s-a schimbat: nu l-a mai bătut pe Hodorogea «la lumină», ci pe întuneric, în așa fel încît omul putea numai să dovedească că era însîngerat din cauza bătăii, dar nu și cine l-a bătut; în așa fel încît fără ajutorul unui ofițer de la miliția orășenească din Sibiu n-am fi putut afla niciodată că Stoica e autorul «bătăilor anonime»... Prof. Elena Constantinescu susține că Stoica s-a schimbat. Într-adevăr, schimbarea e sesizabilă: înainte a amenințat-o printr-un al treilea om, dar acum i-a spus în față (și în fața noastră): «Da, am spus că vă bat după ce-mi iau diploma de absolvență». Și a zîmbit. Pentru că Stoica nu și-a luat-o încă...

Conducîndu-ne spre ieșire, directorul școlii părea încurcat:

— Știți, e o situație destul de delicată: noi pe de o parte ne străduim să facem oameni din ei, dar cu unii nu reușim, pe de altă parte forurile superioare ne vor trage la răspundere că am făcut orașul de rîs.

Da, e delicată situația; pentru că oricît ar fi de mici, greșelile comise în educarea tinerei generații nu pot duce la alte rezultate.

cititorii fotografiază

Cheile Bicazului,
Ferdinand WOLF—Caransebeș

Prieten drag,
Reinhold STANZL—Bocșa, Banat

dialog cu cititorii

opiniile unui sucevean

«Lucrez în construcții la șantierul combinatelor din lunca Sucevei încă de la «primul țăruș», dar nu-mi amintesc ca în revistă să fi apărut ceva despre munca acestui harnic colectiv». Pasajul este extras din scrisoarea cititorului **Teofil Iuga** de la I.S.C.M. Șantier 6-Suceava. Cuvintele corespondentului nostru ne obligă să ne îndreptăm atenția și spre munca harnicilor constructori de pe plaiurile sucevene. În altă ordine de idei, tov. Iuga ne întreabă de ce «s-a renunțat la publicarea pe copertă a chipurilor unor muncitori sau muncitoare, fruntași în producție». Trebuie să vă răspundem, tovarășe Iuga, că noi am înfățișat și vom mai înfățișa pe coperta noastră fotografiile unor oameni ai muncii (vezi nr. 3, 13, 24, 37 etc.), astfel că nu poate fi vorba de o renunțare.

În încheierea scrisorii cititorul urează redacției succes în munca «de popularizare a științei, a culturii noastre străbune, a operei de desăvîrșire a construcției socialiste». Sînt urări calde, prietenești, pentru care îi mulțumim din toată inima.

despre prietenie

«Aș dori să citesc în paginile «Flacării» un articol pe tema: «Despre prieteni și prietenie». Nu credeți că ar fi interesant?» — ne sugerează cititorul nostru **Nicu Păltineanu,** student din Iași.

Fără îndoială că tema este interesantă și reținem propunerea. Ca formă gazetărească ni se pare însă că ar fi mai potrivit în loc de un articol să inițiem o discuție.

P.S. Despre «autostop» nu vă putem spune nimic în plus față de ce știți, deoarece metoda aceasta de organizare a turismului nu a prins la noi. Cel puțin pînă în prezent.

anchetele „flacării" ajută

Tov. C. Munteanu, secretar al organizației U.T.C. dintr-un institut de învățămînt superior din Cluj, ne face următoarea propunere: «Ar fi bine ca la finele (sau începutul) articolelor eșalonate pe mai multe numere de revistă să se specifice în care anume numere au apărut precedentele fragmente sau cel puțin ultimul fragment... Cred că nu e prea greu, mai ales că, după cîte cunosc, se obișnuiește în presă».E o părere pe deplin îndreptățită și îi vom da curs în viitor.

Apreciind calitatea părții a II-a a anchetei «Despre politețea cea de toate zilele», din nr. 45, tov. Munteanu ne comunică dorința sa de a organiza o adunare generală de U.T.C. pe această temă. E o inițiativă interesantă și am dori să-i cunoaștem rezultatele. Totodată dăm curs chiar acum dorinței exprimate mai sus, comunicîndu-i că partea I a anchetei a apărut în nr. 31.

aprecieri și o propunere ce poate fi discutată

«Pînă în prezent nu mi-a «scăpat» nici un exemplar din revista dv.» — ne scrie tov. **Nelu Păducel,** muncitor petrolist, elev în clasa a X-a a Liceului seral nr. 3 din Craiova. «Am apreciat foarte mult unele materiale din revistă — ne arată în continuare corespondentul nostru — cum au fost: «De bunăvoie și nesilit de nimeni», «Ce faceți după ora 3?», «Divorțul, o soluție?», «Un om moare la vila Ghiocelul» (care a fost foarte interesant) și,bineînțeles, ciclul de articole «Tendințe și vedete de azi».

Pornind de la considerentul că de problemele muzicii ușoare nu se ocupă în mod special nici o publicație, în timp ce sportul si cinematografia constituie preocuparea unor reviste și ziare de specialitate, cititorul nostru ne scrie: «Vă propun să mai scurtați din rubricile «film» și «sport» și să acordați mai mult spațiu muzicii ușoare».

În oarecare măsură, tov. Păducel are dreptate — mai ales în ce privește rubrica sport. În București apar cîteva publicații de specialitate (cotidianul «Sportul popular», săptămînalul «Fotbal», revista ilustrată bilunară «Sport» ș.a.), iar cotidianele, ca și unele săptămînale, au rubrici speciale de sport. Noi nu ne putem însă lăuda că acordăm prea mult spațiu sportului, așa că nu prea vedem ce am mai putea reduce. În ce privește cinematografia, exista o singură publicație de specialitate («Cinema»), și aceea cu apariție lunară; e drept că și cotidianele, ca și unele săptămînale, au rubrici de film, dar după scrisorile primite la redacție nu credem că imensa majoritate a cititorilor noștri ar accepta reducerea spațiului pe care «Flacăra» îl acordă acestei atît de populare arte.

În orice caz însă, considerăm că cititorul nostru din Craiova a ridicat o problemă ce merită să mai fie discutată.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Nicolae Cebuc, impiegat C.F.R., 21 ani, Rm. Vîlcea, str. Știrbei Vodă 148: cinema, muzică ușoară, ilustrate; Virgil Bușe, tehnolog, Hunedoara, str. Lenin 14: teme diverse, ilustrate; Tatiana Deaconu, elevă, Rm. Vîlcea, str. Lenin 191 A: cinema, ilustrate; Elena Vera, elevă, Constanța, str. Răscoalei 42: sport, ilustrate; Ion Bulboacă, mecanic-navigator, 23 ani, Tulcea, str. Griviței 35: sport, muzică, cinema, ilustrate; Silvia Staicu, contabilă, 22 ani, com. Ciocile, rn. Făurei, reg. Galați: ilustrate; Antoanela Apostoliu, elevă, 17 ani, Pitești, str. Prundului 33 A: cinema, muzică ușoară, ilustrate; Marioara Ciopei, elevă, 18 ani, com. Racovița, rn. Rm. Vîlcea: ilustrate; Tanța Ghilea, contabilă, 19 ani, com. Făurei, rn. Panciu, reg. Galați: evidență contabilă, literatură, muzică, ilustrate; Cornelia Telibașa, elevă, 15 ani, Buziaș, str. Principală 15, rn. Lugoj: poezie, corespondență în franceză; Niculina Felea, învățătoare, 21 ani, com. Cavadinești, rn. Bujor, reg. Galați: teme diverse, sport, ilustrate; Dumitru Avrămuți, strungar, Timișoara, str. Steaua 4: teme diverse; Choiyttome Loinnroc, electromecanic, 20 ani, Hunedoara, str. Voicu Cneazu, vila F6, nr. 1, sc. A, et. I, ap. 3: teme diverse; Anca Enache, elevă, 18 ani, Brăila, str. Polonă 3: teme diverse, ilustrate; Mircea Crăciun, student, 23 ani, com. Ștefănești, or. Pitești: teme diverse; Ana-Mihaela Aparaschivei, studentă, 20 ani, Timișoara, Piața Bălcescu 5: ilustrate; Fănel C. Tănase, elev, com. Cislău, reg. Ploiești: ilustrate; Marilena Gherghinoiu, elevă, Pitești, str. Negru Vodă 13: cinema, ilustrate; Ion Drăgan, lăcătuș, Brăila, str. Timiș 15: muzică ușoară, cinema, ilustrate; Ioana Pricop, învățătoare, com. Negrilești, rn. Focșani: muzică, literatură, ilustrate; Nina Dragomir, elevă, 17 ani, Brăila, str. Lupeni 113: ilustrate.

s-au înecat la mal . . .

Primim la redacție o interesantă scrisoare din partea tov. **Ioan Păuș** din Tg. Mureș, care ne sesizează unele stări de lucruri ce trebuie îndreptate. În cursul verii anului 1965 — ne scrie corespondentul nostru — s-au făcut importante îmbunătățiri la Complexul sportiv al orașului, printre care și construirea unui aparat ajutător pentru dezvoltarea tehnicii individuale a jucătorilor de fotbal, aparat format din 7 planșe verticale (ziduri) dotate cu 12 porți, pentru perfecționarea trasului la poartă. Această realizare, unică în țară, a fost concepută de tehnicianul constructor Ștefan Benedek. De notat că aparatul a fost terminat la 1 septembrie 1965, iar realizarea lui a costat suma de 30 000 lei. Din păcate el nu a fost încă dat în folosință pentru că — așa cum ne arată cu obidă corespondentul nostru — nu se mai găsesc 2 500-3 000 lei pentru lucrările de nivelare a terenului pe care va funcționa. Nici una din asociațiile sportive din Tg. Mureș interesate în progresul fotbalului (e vorba mai ales de Mureșul și A.S.A.) nu se gîndește să termine lucrarea începută. Credem că în treaba aceasta ar avea un cuvînt de spus și Consiliul regional U.C.F.S.

cititorii întreabă

Ce nostim!
Romulus TULCAN—Satu-Mare

în cîteva rînduri

Viorel Jilavu, Tr. Severin. În urma sesizării noastre, forul care coordonează activitatea librăriilor din țară, Centrala editurilor și difuzării cărții, ne-a comunicat că observațiile dv. s-au dovedit în parte juste. Nu se confirmă însă reclamația dv. privind atitudinea responsabilului unității Librăria noastră nr. 1 din Tr. Severin, tov. Sira Rudolf, care, potrivit răspunsului C.E.D.C., «este bine pregătit profesional, modest și își îndeplinește în bune condițiuni sarcinile trasate».

Radu Panaitescu, Craiova. Prozatorului Radu Tudoran puteți să-i scrieți și pe adresa redacției noastre.

O cititoare din com. Roznov. Scrisoarea dv. conține două necunoscute: 1) Referindu-vă la cîntăreața de muzică ușoară foarte talentată și foarte bine apreciată, căreia doriți să-i apară fotografia pe copertă, uitați pur și simplu să ne spuneți despre cine e vorba!! 2) Identitatea dv. Vă rugăm reveniți, dezvăluindu-ne aceste două «mistere».

Gheorghe Chița, Gabriel Dănescu, Petroșani. Ne pare rău de două ori: o dată pentru că fotografia trimisă nu întrunește (ca tematică și realizare artistică și tehnică) condițiile de publicare, și a doua oară pentru că revista noastră nu publică versuri. Puteți trimite însă încercările dv. poetice unor reviste cu un pronunțat profil literar.

Adam Adrian, București. Problemele pe care le ridicați în scrisoarea dv. sînt totuși prea ample spre a putea fi elucidate în cadrul unui simplu răspuns prin revistă. Vă rugăm deci renunțați la pseudonim.

Doina Mihai, București. Ne propuneți o «rubrică permanentă» despre viața și activitatea diferiților actori români și străini. Vom studia această propunere, deși «fișa filmografică» și alte reportaje, documentare și anchete se referă îndeajuns la activitatea actorilor.

un condei în slujba satirei militante

«Doresc să aflu prin ce s-a afirmat scriitorul umorist George Ranetti în literatura română».

Dinu DUMITRESCU
student, București

Răspunde criticul literar ION ROMAN.

Cu cîțiva ani înaintea primului război mondial, un ziar de mare tiraj din București își anunța «cititorii că și-a asigurat colaborarea cîtorva dintre «neîntrecuții scriitori și fruntași ai literaturii românești». Lista cuprindea, alături de numele lui I.L. Caragiale, Al. Vlahuță ș.a., și pe cel al lui George Ranetti. Faptul evidențiază prețuirea de care s-a bucurat acesta printre contemporani.

Născut la Mizil în 19 noiembrie 1875, ca prim fiu al «advocatului stagiarŭ Vasile Matheiŭ Ranete», Ranetti s-a stabilit de tînăr în Capitală, aducînd cu sine un condei ascuțit și foarte productiv. A tipărit o cantitate considerabilă de versuri, dar și proză, în coloanele **Moftului român** (1901), în revista personală **Zeflemeaua,** pe care a scos-o începînd din 1901 și pe care a continuat-o cu faimoasa și longeviva **Furnica.** A mai editat, după moartea lui A. Bacalbașa, publicația acestuia, **Almanahul lui Moș Teacă,** a colaborat la **Epoca, Viața Românească, Universul** etc. Depistarea scrierilor lui e relativ anevoioasă, fiindcă semna mai ales cu pseudonime, printre care Iori Delamizil, Contele de Tekirghiol, Kiriak Napadarjan, Coco, Prințul Ghițză,Gheorghe Biciușcă, Cyrano, Ghiță Delagambrinus etc.

Operînd el însuși o selecție destul de riguroasă, și-a adunat producția în zece volume, dintre care cităm: **De inimă albastră** (1899), **Eu rîd, tu rîzi, el rîde** (1903), **Fabule** (1907), **Schițe vesele** (1909), **Poezii** (1924). În general, pe cît de fecund, pe atît de grăbit, Ranetti s-a refuzat muncii migăloase, de bijutier, a unui artist al cuvîntului. Cînd a murit, în 1928, era un scriitor obosit, a cărui epocă apusese. Opera lui n-a pierit totuși, întreagă, o dată cu el. În 1956, regretatul poet Mihu Dragomir avea să-i aducă o dreaptă reparație, editînd culegerea **Versuri.** A fost reactualizată cu succes și comedia în versuri **Romeo și Julieta la Mizil,** izbutită satiră a politicianismului burghez. Ceea ce rămîne vrednic de prețuire, în primul rînd, la Ranetti, este caracterul militant al scrisului său. «Dar mie condeiul mi-e armă de luptă!» — exclama el într-o profesiune de credință. Cu mijloacele umorului a dus susținute campanii antidinastice și antipoliticianiste, a atacat asuprirea și demagogia, venalitatea și impostura. Poziția lui democratică este ilustrată îndeosebi de simpatia mărturisită convingător față de țărănimea răsculată la 1907. Ranetti a scris sonete, monoloage și poeme dialogate, anecdote și satire, fabule și parodii. Istoria umorului nostru nu-l poate ignora, iar cîteva bucăți, în primul rînd **Plugul și tunul,** nu pot lipsi dintr-o antologie a fabulei românești.

de la „strămoși“ la giganții de azi

Cititorii MARCEL PRIVANTU din Craiova și ALEXANDRU TĂRĂBUȘCĂ din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej doresc să cunoască cîte ceva despre nașterea și evoluția elicopterelor.

Răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Primul om care a conceput și schițat în mod concret principiul elicopterului a fost marele învățat și artist al Renașterii, Leonardo da Vinci (1452-1519). El scria, alături de desenul unui aparat de zbor prevăzut cu o mare elice spirală: «Dacă acest instrument în formă de elice este bine executat (adică fabricat dintr-o pînză de in ai cărei pori să fie acoperiți cu amidon) și dacă este pus în mișcare de rotație rapidă, elicea va descrie o spirală în aer și se va ridica în sus».

Unele încercări s-au mai făcut ulterior, dar fără succes,și despre construirea primelor machete și apoi de aparate cu rotoare portante se poate vorbi de-abia după anul 1900.

În perioada 1910-1911, academicianul B.N. Iuriev a construit primul elicopter monorotor cu elice anticuplu. Concomitent cu el și cu francezul Lecornu, unul din pionierii elicopterelor, românul Grigore Brișcu propune în lucrarea sa «Helicopterele» (1910) variația ciclică a pasului palelor elicei portante. La 18 martie 1922 Traian Vuia a început experiențe asupra elicelor portante cu elicopterul construit de el; cele patru elice portante aveau axele înclinate înainte și serveau simultan pentru sustentație și translație. Să nu uităm că aceasta se petrecea într-o perioadă cînd specialiștii nici nu concepeau că elicea poate fi în același timp organ de propulsie și de sustentație!

În prezent, printre cele mai mari elicoptere este aparatul numit «Macaraua zburătoare», variantă perfecționată a elicopterului sovietic cu turbină «Mi-6»; el poate ridica 15,1 tone la 2 000 m, are două turbine foarte puternice (circa 5 000 CP) și transportă încărcături voluminoase. În varianta de pasageri, pot fi transportați peste 80 de pasageri cu 220 km/oră.

Un alt elicopter greu (12 tone încărcătură) este aparatul american Bell-61 cu două motoare cu turbină Pratt și Whitney R-2 800, cu diametrul rotorului de 16 m și viteza maximă de 250 km/oră.

arta unui mare portretist

«Vă rog să publicați unele date despre viața și opera pictorului flamand Van Dyck».

Mariana TÎRNĂVEANU
studentă, Ocna Mureș

Răspunde DAN GRIGORESCU, critic de artă.

Anthonis van Dyck s-a născut la Anvers în 1599. Încă din adolescență talentul său a fost apreciat în mod deosebit de contemporani, mai ales de Rubens, în atelierul căruia a lucrat și care i-a lăsat în seamă terminarea unor pînze ale sale.

După un scurt popas făcut în 1620 la Londra s-a dus în Italia, unde a lucrat timp de patru ani la Roma, Veneția, Florența, Palermo și îndeosebi la Genova. Aici s-a constituit faima sa de portretist. El a conferit modelelor sale o anume tensiune interioară care se exprimă în privire, în trăsăturile fine, trădînd un autentic rafinament intelectual. O lume fericită, plină de o forță nu lipsită de o eleganță și de o grație foarte personale, trăiește în portretele lui Van Dyck. El a creat imaginea artistului monden, răsfățat de clientela aristocratică, artistul tînăr, zîmbitor și, în același timp, de o mare delicatețe.

Reîntors în Anglia, el a fost copleșit de comenzi, modelele cerîndu-i pictorului să le reprezinte în poze pline de eleganță, de un anume convenționalism care însă nu a exclus întotdeauna — în cazul lui Van Dyck — sensibilitatea coloristică, sinceritatea expresiei figurilor. Forma este desăvîrșită, tratată cu o spontaneitate care i-a făcut pe unii comentatori ai acestei opere să-l menționeze pe artist printre predecesorii impresionismului și îndeosebi ai lui Degas.

Tradiția lui Rubens (și chiar aceea mai îndepărtată a lui Tizian și Correggio) a fost prelucrată într-o artă picturală proprie, în care linia e mai subțire și mai nervoasă, suportul coloristic e pictat în griuri rafinate, mai puțin clar decît al înaintașilor săi, dar mai spontan. Cei nouă ani petrecuți în Anglia (1632-1641) au fost ani de activitate febrilă și au reprezentat pentru pictorii de mai tîrziu din această țară un exemplu important pentru constituirea unei școli proprii a portretului. Pe rînd, Dobson, Lely, Reynolds, Gainsborough, Lawrence au pornit de la experiența lui Van Dyck pentru a-și contura propria viziune artistică. Neînțelegerile cu monarhul englez, la curtea căruia a lucrat spre sfîrșitul vieții, sînt evidente în încercările repetate de a se stabili din nou pe continent. Dar aceste încercări au fost sortite pe rînd eșecului: dorința de a prelua conducerea atelierului maestrului său, Rubens, nu s-a împlinit (această cinste i-a revenit lui Jordaens), iar oferta de a decora o galerie a Luvrului nu a fost acceptată, comanda fiindu-i încredințată lui Poussin.

Deși a murit în plin elan creator (în 1641), Van Dyck a rămas una dintre cele mai de seamă personalități ale picturii secolului al XVII-lea.

Dintre operele sale, Muzeul Brukenthal din Sibiu posedă cîteva de mare valoare: un cap de bătrîn, un portret al lui Carol I Stuart, regele Angliei, și al soției sale, precum și compoziția amplă intitulată *Moartea Cleopatrei.*

pe scurt

S.P., elevă, Recaș. Ne întrebați dacă e posibil să vi se scadă nota la purtare fiindcă purtați unghiile prea lungi. Evident că diriginta și direcția școlii pot hotărî scăderea acestei note în oricare caz de încălcare a unei norme, indiferent dacă e vorba de frecvența, comportarea sau ținuta elevului. Să vă punem însă și noi o întrebare: la ce vă folosesc aceste unghii lungi, care îi șochează pe profesorii și colegii dv.?

Laurențiu Goran, Ploiești. Scrieți Institutului de documentare tehnică din București, str. Cosmonauților 27, rn. 30 Decembrie, și vi se va trimite o bibliografie asupra problemelor de construcție auto și aero care vă interesează.

Simion Stancu, Caransebeș. Primele schițe de aparate de zburat au fost elaborate încă din jurul anului 1490 de Leonardo da Vinci, celebrul fizician, pictor și sculptor al Renașterii. (Vezi articolul alăturat despre istoria elicopterului intitulat «De la«strămoși» la giganții de azi».) Dar primele zboruri au putut fi înfăptuite doar cu trei secole mai tîrziu: în 1783 francezii Joseph și Etienne Montgolfier au construit balonul cu aer cald cu care au izbutit să se ridice de la sol; în același an, fizicianul francez J.A. Charles a construit balonul cu hidrogen. Primul planor experimental a fost construit în 1890 de către germanul O. Lilienthal. Primul avion cu motor cu explozie (care s-a ridicat de la sol prin catapultare) a fost construit de americanii Orville și Wilbur Wright, iar primul avion din lume care a decolat cu mijloace proprii de bord a fost cel construit în Franța de inventatorul român Traian Vuia, în 1907. Tot un român a fost realizatorul primului zbor cu un avion cu reacție: inginerul H. Coandă, în 1910. În țară la noi, primul avion a fost construit tot în 1910, de Aurel Vlaicu.

Marin Coandă, Coșovenii de Sus (Oltenia). 1) Evident că păstrăm în arhiva noastră toate scrisorile primite de la cititori. 2) S-au scris foarte multe articole în presă pe tema: cine a «descoperit» America. Vă recomandăm să citiți comentariul nostru «Madoc a fost primul?», apărut la rubrica «Cadran internațional» de săptămîna trecută. 3) Lacul Sf. Ana este situat în masivul vulcanic Harghita. În ere geologice foarte îndepărtate muntele în care e situat lacul era un vulcan activ. Încetîndu-și activitatea («stingîndu-se»), în conul fostului vulcan s-a format o excavație în care s-au strîns apele provenite din diferite izvoare, dînd naștere lacului.

V. SILVIAN

ORAȘELE PATRIEI

BAIA MARE*)

- **Reședință de regiune.**
- **Coordonate geografice: 47°30' latitudine nordică și 23°30' longitudine estică.**
- **Numărul locuitorilor (orașul propriu-zis): 62 769.**
- **Altitudine: 228 m.**

Baia Mare, vechi centru minier, se află așezată la poalele munților vulcanici Gutîi, într-o depresiune învecinată cu Cîmpia Tisei și cu dealurile someșene.

Istoria locului pe care se află situat azi orașul începe din vremuri foarte îndepărtate. Acest lucru îl confirmă și urmele unei vechi activități omenești (unelte, ceramică etc.), descoperite recent cu prilejul unor lucrări de construcții în cartierul Săsar — urme care datează încă din neolitic. Cel mai vechi document scris care atestă existența orașului Baia Mare este din 1327. Într-un alt document, din 1329, Baia Mare este amintită sub denumirea de **Rivulus Dominarum** (Rîul Doamnelor).

În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, orașul cunoaște o dezvoltare economică mai mare, după ce obține o serie de privilegii cu privire la drepturile cetățenești și de minerit. De asemenea, orășenii primesc autonomie electorală (alegerea juzilor), se dă drept orașului să țină tîrg, să se întărească cu șanțuri și palisade pentru a se apăra împotriva atacurilor. Datorită bogățiilor de care dispunea (aur și argint), de-a lungul secolelor Baia Mare a intrat în proprietatea diferiților regi, principi și nobili, fiecare din aceștia căutînd să exploateze la maximum bogățiile orașului.

În 1411 s-a creat aici, așa cum amintesc documentele, o monetărie care emitea monede de aur și de argint cu circulație foarte largă. Paralel cu creșterea importanței orașului se iau și măsuri de apărare prin înconjurarea lui în 1469 cu ziduri de piatră și bastioane (mai supraviețuiește azi un singur bastion, cel al măcelarilor).

Este interesant de remarcat că la Baia Mare încă în 1472 s-au început canalizarea orașului și pavarea străzilor (cu piatră de rîu).

În decursul secolelor, datorită schimbărilor dese de stăpîni ai orașului, Baia Mare cunoaște și perioade de decădere economică. La acestea s-au adăugat și desele incursiuni de jaf la care a fost supus orașul.

Situația grea prin care treceau minerii în perioadele respective a dus la mișcări ale acestora îndreptate împotriva exploatării. Astfel, în 1551, tăietorii de sare din Maramureș, nedreptățiți de cămărașul din Sighet, sistează lucrul și se retrag la Baia Mare, pentru a lupta împotriva stăpînilor, împreună cu minerii de aici. De asemenea, la sfîrșitul secolului al XVI-lea minerii băimăreni se ridică împotriva tratamentului neomenos al noului proprietar — un anume Lissabona. La aceste mișcări se adaugă și cea a breslei măcelarilor.

Ceva mai tîrziu, ca expresie a nemulțumirilor poporului, s-au ridicat mulți răzvrătiți care prin eroismul lor au înscris pagini de glorie. Printre aceștia, istoria și legendele populare amintesc faptele pline de vitejie ale conducătorului haiducilor din Maramureș, Grigore Pintea, cunoscut și sub numele de Pintea Viteazul.

În perioada dezvoltării capitaliste se intensifică exploatarea zăcămintelor aurifere din bazinul băimărean, prin deschiderea de noi mine și introducerea unei mecanizări mai perfecționate. În schimb, situația minerilor nu se îmbunătățește de loc.

În anii socialismului, Baia Mare, acum reședință de regiune, a devenit nu numai un puternic centru minier, industrial și comercial, dar și un oraș cu o vie activitate culturală.

În afară de dezvoltarea minelor locale s-au mai lărgit și construit noi întreprinderi (Uzina centrală de preparare a minereurilor, Flotația Săsar, Uzinele mecanice de mașini și utilaj minier, Uzina de cupru, o fabrică modernă de pîine, o fabrică de produse lactate, de acid sulfuric etc.).

Pe harta orașului au apărut cartiere noi. În primul rînd e vorba de noul centru al orașului, de Piața Victoriei, de cartierele Republicii, Progresul, Săsar ș.a., bulevarde și străzi cu blocuri cuprinzînd mii și mii de apartamente.

Baia Mare are azi un teatru de stat, muzeu regional, o casă de cultură a sindicatelor și alte instituții culturale. Învățămîntul s-a dezvoltat considerabil. Orașul are acum un institut pedagogic, trei licee teoretice (înainte exista doar unul), cîteva licee de specialitate, școli tehnice și profesionale. Populația a crescut față de 1948 de peste patru ori.

Dezvoltarea orașului continuă. Îi stau în față și de acum înainte noi și frumoase perspective.

Prof. Octavian BANDULA
directorul Muzeului regional
Maramureș

**)Istoricul orașului Baia Mare ne-a fost cerut de cititorul Jean Tura din com. Cetățile, rn. Lăpușna.*

SEARA PE ȘOSEA

S-a terminat de mult sezonul pe litoral, și pe șoseaua București-Constanța tonul îl dau autocamioanele încărcate vîrf cu roadele îmbelșugate ale toamnei, cu materiale de construcție, cu diferite mărfuri. Concertul luminilor a zeci și sute de faruri săgetează întunericul pentru a scădea din intensitate cînd mașinile se încrucișează. Prin sate șoseaua e populată de căruțe, bicicliști și de plimbăreți pedeștri. Se scurg minute, ore, numărul kilometrilor scade. Totuși, după cîteva ceasuri, noi ne aflam încă undeva între Urziceni și București.

— De ce mergem atît de încet? — îl întreb pe șofer.

— Răspund de dumneavoastră! Am doi copii acasă și vreau să ajungem teferi...

Ultimele cuvinte își capătă confirmarea într-un scrîșnet de frîne, urmat de o oprire destul de bruscă. Un autocamion cu remorcă, venind în plină viteză din față, cu luminile aprinse, depășind la curbă o altă mașină, era să lovească autobuzul nostru. Datorită prezenței de spirit a omului de la volanul autobuzului am scăpat ca prin urechile acului, dacă ne e permis să denumim astfel distanța minimă ce ne-a despărțit de autocamionul devenit mașină de curse.

N-a fost singurul incident. Unii șoferi nu reduceau intensitatea luminilor, orbindu-i pe cei din față; alții le manevrau greșit, stingîndu-le și aprinzîndu-le cu intermitență.

În aceeași seară, pe șoseaua București-Giurgiu, orbit de luminile fazei mari ale unui autovehicul care circula din sens opus, șoferul Nistor Simion a intrat într-o căruță și a accidentat grav pe căruțaș.

— Nu se cunosc oare prevederile legislației în vigoare?

— Unii nu le cunosc încă. Vedeți doar cum semnalizează. Despre cei care te orbesc, să nu mai vorbim. Așteaptă probabil să fie sancționați — îmi explică șoferul D. Pascu, de la Autobaza 3 călători din București.

Este greu de stabilit care dintre ei nu cunoaște regulile de circulație și care nu le respectă cu bună-știință. Cu ocazia unei opriri de cîteva minute, nu departe de punctul de control din apropiere de Țăndărei, am observat că toate mașinile veneau reglementar, cu viteză redusă și farurile pe faza scurtă. Rezultă deci că toate amneziile, graba sau disprețul manifestat de unii conducători auto față de regulile de circulație dispar ca prin farmec în preajma punctelor de control. Deci nu sînt chiar așa de necunoscute!

Conducînd o autobasculantă a Întreprinderii de construcții hidrotehnice București pe mijlocul drumului între Dridif și Voila, șoferul a orbit cu faza mare pe conducătorul unui autoturism, provocînd un accident din care a rezultat rănirea gravă a două persoane. De pe urma orbirii de către farurile masinilor recent au căzut victime mai mulți motocicliști, iar cîteva autoturisme au devenit fier vechi. Zi de zi dosarele «evenimentelor» ce au loc pe șosele în faptul serii sau noaptea se completează cu alte accidente. Analizîndu-le nu găsești nimic nou, nimic extraordinar, neprevăzut, nimic din ceea ce nu s-ar fi putut evita dacă prevederile legale ar fi fost respectate — mereu depășiri nereglementare, beția vitezei, semnalizările greșite sau nesemnalizările, efectele alcoolului.

Să ne întoarcem la călătoria noastră. Pe aceeași șosea ne-au venit în întîmpinare sau am depășit zeci și zeci de căruțe, unele goale, altele doldora de produse, precum și numeroși bicicliști. Normal, pe șosea au dreptul să circule și căruțele,

Cuvinte încrucișate: INVITATIE LA DANS

ORIZONTAL: **1) Dans popular cu mișcări foarte vioaie — Indisolubil legată de dans. 2) «Hora de la...», cunoscut tablou de Aman — Autorul baletului «Giselle». 3) Din antica Italie — Astăzi — Refren în cîntecele populare. 4) Careu agrar — Dans popular românesc. 5) Se avîntă cu pasiune în vîrtejul dansului (fem. pl.) — Radu Vasile — Chemare pe fir. 6) Pronume — Punerea viței de vie pe araci — Pomadă. 7) Uscat — Capitală europeană unde balerina Magdalena Popa a cucerit anul acesta premiul pentru cea mai bună interpretare feminină la cel de-al III-lea Festival internațional al dansului. 8) Cutere! — Eu la joc... dînsa la joc! — Emoție... la primul bal. 9) Punte! — Melodii — Muzică, dans, antren. 10) Petrecere cu dans — Moft. 11) Opinii — Dans al străbunicilor. 12) Anin — Reverie — Vocală dublă. 13) Primii pași, la tangou... — Gest reflex — Un dans vechi.. pe furate. 14) Păsările Nilului — Avînt. 15) Ne înconjură cu farmecul ei irezistibil — S — Coautor al romanului «Douăsprezece scaune». 16) Asemănări — Lac în epopeea «Kalevala». 17) Tunde! — Bot (reg.) — Vrăjit de Calipso. 18) Ținut în nordul țării — Nepieritoare — În parc! 19) Lucrare scrisă — Ghiocei. 20) Cuibul dragostei — Ansamblul instrumentelor de percuție într-o orchestră.**

VERTICAL: **1) Dansatoare pe scenă — Evoluează grațios pe luciul gheții (pl.). 2) Lugojana — A pictat tabloul «Arlechin și dansatoare» — Vechi dans spaniol. 3) Un... vals de Tudor Mușatescu — Popularul dans românesc cunoscut tinerilor din toate țările lumii — A cunoaște. 4) Important act istoric, căruia i s-a dedicat o cunoscută horă pe versuri de V. Alecsandri — Bună dispoziție specifică la baluri — Metaloid — În temă! 5) Face muzica — Dans popular care imită mersul legănat al unei păsări de curte — Are! — Privitoare la Tirol. 6) Abis — Întețește «dansul focului»... — Firești — A se mișca repede. 7) Broboadă — A păzi — Aici (reg.) — Se încurcă uneori. 8) Dans național polonez — Cesiu! — Animale sălbatice — Lac în Scoția. 9) Dans popular românesc — Mișcare la dans — Alăturat. 10) Verigă — Sport cu cercuri — Edificiu din vechea Atenă, închinat artelor — Triate. 11) Se înfiripă în toiul dansului — Numele unui alt dans românesc — Din Filiași! — La horă! 12) Bidiviu — Lei! — Cești — Interpreții unui frumos dans popular românesc, mult aplaudat și peste hotare. 13) Talentați artiști, membri ai echipelor de cîntece și dansuri populare din țara noastră — Floare cîntată de Temistocle Popa — Priveliște de basm.**

Ion PASCAL

Cuvinte rare: ALUE — FLIT — RAA — IBIS.

dezlegarea jocului «ÎMBRĂCĂMINTE», apărut în numărul trecut

Orizontal: 1) METAL — SURII — I. 2) EMOTIV — COSTUM. 3) DEGETAR — ITANI. 4) IRA — INALT — RIT. 5) CI — SU — GI — BIFA. 6) TAC — BLANA — OT. 7) S — ROASA — AȘTRI. 8) ABALE — NAS — AMI. 9) CAMASA — STOFA. 10) OSAR — CĂRUNT — M. 11) UT — ISCA — REAL. 12) RIA — OE — FIS — IN. 13) I — JERSEU — TINE. 14) SUNA — PST — RAC. 15) SPRE — MATASA — I. 16) TEA — VATELINA. 17) ANTRENA — CF — LA. 18) MT — INARI — OIER. 19) BENTIȚE — ANUNȚ 20) ARMATA — FLANEA.

și bicicliștii. Mai puțin normal este doar faptul că felinarul obligatoriu la căruțe, ca și farul la bicicletă au constituit foarte rare excepții. Urmările nu s-au lăsat așteptate. Șoferul Florea Ion, ca să evite în ultima clipă o șaretă fără lumină și «ochi de pisică», a virat brusc și a intrat în șanțul șoselei, accidentînd grav o persoană și avariindu-și mașina. De ce n-au luat încă președinții cooperativelor agricole de producție măsura ca toate căruțele să aibă felinare? Este o obligație a lor!

Avem o legislație corespunzătoare cerințelor unei circulații chiar mai intense decît cea pe care o avem astăzi. Dar numai atunci cînd aplicarea ei strictă va fi urmărită de toți factorii ce răspund de buna ei desfășurare vom asista și la reducerea corespunzătoare a «întîmplărilor» de pe șosele, soldate deseori cu pierderi de vieți, răniri grave, pagube materiale. Și, în plus, dacă toți conducătorii de autovehicule, de căruțe, de tractoare, s-ar înscrie în limitele legalității, fără îndoială că fiecare în parte ar beneficia de prevederile care permit și circulația cu viteză sporită.

Al. MAXIMILIAN

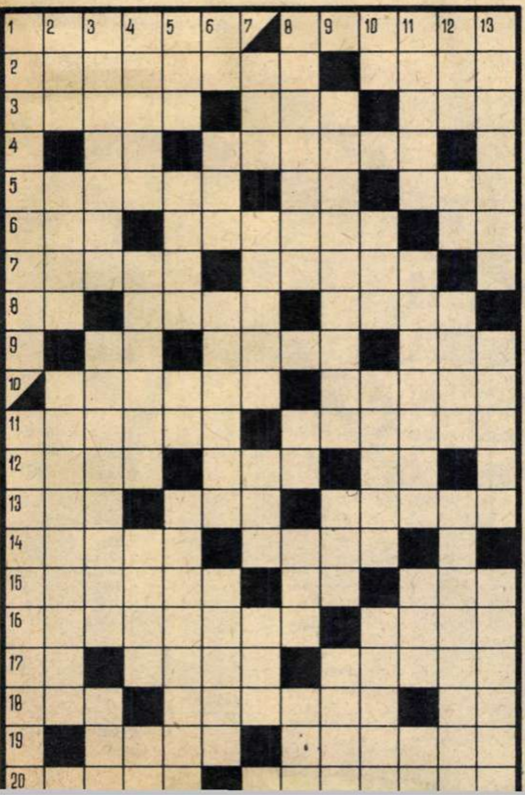

povestea vorbei

CÎTEVA OBIECTE DE STICLĂ

Există suficiente motive ca să admitem că **vitraliu** e un cuvînt înrudit cu **vitrină.** Factorul comun e **vitre,** adică «sticlă» din limba franceză. Dar **vitriol?** E cazul să-i căutăm un loc în familia unor nume de obiecte făcute din sticlă? Ce legătură e între sticlă și acidul sulfuric?

Numele vitriolului a fost dat de medicii din evul mediu: **vitriolum,** cuvînt inventat, cu formă latină, dar inexistent în latinește. **Vitriolum** a fost derivat de la substantivul latin real **vitrum** (= sticlă), din care se trage **vitre,** cuvîntul francez menționat mai sus. De ce tocmai de la **vitrum?** Din pricina aparenței **sticloase** a unor săruri rezultate din combinarea acidului sulfuric cu un metal. În secolul al XVI-lea denumirea franceză a acidului sulfuric era **huile de vitriol,** adică ulei de vitriol, prescurtată ulterior în **vitriol,** cum a pătruns și în vocabularul românesc.

Dacă aspectul sticlos al unor sulfați explică denumirea acidului sulfuric printr-un cuvînt cu sensul originar «sticlă», forma de **bob de linte** explică numele **lentilelor.** Cine știe franțuzește a făcut imediat legătura cu **lentille,** cuvînt cu dublu sens: **linte,** dar și **lentilă** optică.

Oamenii de știință români care au adaptat cuvîntul francez **lentille** dîndu-i rostirea **lentilă** au îmbogățit fără să vrea familia substantivului **linte.** Într-adevăr, **linte** provine din **lenticula** (= linte mică), un diminutiv latin. Orice roman simțea înrudirea dintre **lentem** și **lenticula,** dar astăzi nu e la fel de ușor să-ți dai seama de înrudirea dintre **linte** și **lentilă.**

Sorin STATI

sfatul medicului

CUM PREVENIM NAȘTEREA PREMATURĂ

de conf. dr. N.N. GHEORGHIU,
directorul Maternității Filantropia

O sarcină normală este urmată în mod firesc de nașterea unui făt viguros și la termen, adică la sfîrșitul lunii a IX-a.

Se socotește **făt normal** copilul cu o lungime de 50 centimetri și o greutate de circa 3 300 grame.

Nou-născuții cu o greutate sub 2 500 grame și lungimea sub 47 centimetri sînt socotiți prematuri — născuți în lunile a VII-a sau a VIII-a.

Fătul imatur sau «prematur» are temperatura corpului mai scăzută, iar adaptarea sa la mediul exterior este mai dificilă din cauza mijloacelor de apărare reduse. Din aceste motive copilul este mai expus la infecții respiratorii, cutanate, oculare și altele. Și în privința alimentației prematurul este mai delicat, el necesitînd o serie de îngrijiri în secțiile de specialitate ale maternităților și spitalelor de copii. Cunoscînd toate aceste lucruri este lesne de înțeles de ce trebuie să ducem o luptă organizată și susținută pentru combaterea nașterilor premature.

Faptul că fătul prematur rezistă mai greu la traumatismele uneori inerente nașterii, explică de ce, cu toate precauțiile luate la naștere, viabilitatea acestor copii nu este de 100 la sută.

Pentru a ști însă cum putem preveni nașterea prematură este necesar să cunoaștem principalele ei cauze.

Nașterea se poate întrerupe uneori prematur din cauza unor condiții defavorabile ale mediului înconjurător matern. Aici pot fi încadrate unele traumatisme, ca cele neuropsihice (emoții, spaimă); unele afecțiuni ginecologice (uter incomplet dezvoltat, anormal deviat, fibroame uterine); infecțiile cronice ca: sifilisul, malaria, tuberculoza; infecțiile acute, cum sînt: gripa, hepatita epidemică; bolile grave de inimă; incompatibilitatea de factor R.H. și de grup sanguin; sarcina toxică etc.

Trebuie să mai amintim în aceeași categorie de factori inflamațiile utero-anexiale ce urmează întreruperilor repetate de sarcină; alimentația insuficientă sau nerațională din care lipsesc unele proteine, vitamine; în fine, se mai pot adăuga anumiți factori privind felul de viață, climatul familial. Consultul medical și în special controlul periodic ginecologic sînt cele mai sigure mijloace pentru depistarea și tratarea bolilor care pot favoriza o naștere prematură.

De asemenea se pot trata din vreme bolile endocrine, nervoase, se pot depista unele boli profesionale, ca intoxicațiile cu arsen, plumb, și se pot evita intoxicațiile cu alcool, tutun. Pînă la naștere, femeia gravidă va fi supravegheată atent pentru a preveni și trata eventualele boli acute ocazionale, unele deficiențe hormonale etc.

În timpul sarcinii se vor evita și combate carențele de vitamine, de proteine, de calciu, iod, fier, printr-o alimentație completă, la care se adaugă vitaminele A, C, E, și D2. Medicul și moașa vor învăța gravida cum să-și alcătuiască meniurile în toate anotimpurile anului.

Se vor evita traumatismele, chiar mici, care, provocînd contracții uterine, pot duce la nașterea prematură.

Munca femeii gravide va trebui să fie și ea corespunzătoare stării ei.

Pentru a preveni nașterea prematură este indicat ca gravida să nu fie supusă intervențiilor chirurgicale în toată această perioadă.

Trebuie să subliniem și faptul că eforturile medicului de policlinică, circumscripție, medicamentele și măsurile de igienă prescrise trebuie să fie susținute și de familia gravidei, în special de soțul acesteia, care e bine să facă toate eforturile pentru ca viitoarea mamă să nu fie expusă vreunui traumatism psihic sau fizic, unei munci casnice neraționale. De mare importanță pentru prevenirea prematurității este controlul medical periodic al gravidei, despre care am vorbit în «Flacăra» nr. 47.

RECORD?

Prima imagine: 24 oameni tineri — 13 fete și 11 băieți — s-au așezat pe caldarîm. În spatele lor, un automobil. Într-un plan mai îndepărtat, alți tineri, mult mai numeroși, în postura unor spectatori care așteaptă parcă ridicarea cortinei sau fluierul arbitrului la începerea unui meci.

A doua imagine: un cap de fată, strangulat printre gambele și tălpile cîtorva perechi de picioare, a rămas în afara mașinii, în care, pe cît se pare, n-a mai încăput.

A treia imagine — lipsește. Dar ne închipuim cum ar arăta dacă ar cuprinde mașina și pe cei 24 de tineri după această tentativă de egalare a unui «record mondial».

Căci, după cum ne lămurește textul însoțitor al fotografiilor, despre așa ceva e vorba: cei 24 de tineri, studenți la colegiul «Medway» din Chatham (S.U.A.), s-au hotărît să egaleze recordul mondial de claie peste grămadă, adică de înghesuire a cît mai mulți oameni într-un singur automobil. Și ca să nu credem că e vorba de un sport neînsemnat, aflăm că el e împărțit și pe categorii, tentativa de la Chatham vizînd clasa de automobile denumită «Mini».

Ce fel de însușiri fizice și sufletești dezvoltă «sportul» care duce la asemenea recorduri, nu scrie în textul acestor fotografii. Lăsăm cititorilor dreptul și bucuria de a le ghici.

SE APROPIE REVELIONUL (I)

cum ne îmbrăcăm ?

Obosită de geometrismele rigide ale d-lui Courrèges, saturată de travestiurile masculinizante la care și-a supus adeptele, moda e hotărîtă — pare-se — să-și ia revanșa. Se suspină după grație, se apelează din nou la stilul feminin, mai ales în ce privește rochiile festive. Moda actuală recomandă acestora multă cutezanță — de la decolteuri pronunțate la fuste ce lasă să se vadă genunchiul, dar dați-ne totuși voie s-o spunem: rareori o modă a putut duce la exagerări și interpretări atît de riscante. Și poate ca rareori i s-a cerut sfintei, binecuvintatei măsuri să acționeze atît de energic în modă ca acum.

— Așadar, e ora voalului și a dantelelor, a catifelelor și a mătăsurilor sclipitoare, cu fir de aur, de argint sau celofan insinuat în țesătură, e ora umerilor decoltați, a rochiei susținute printr-o bretea prinsă după gît. Dar, atenție: fetele tinere își vor trăda prospețimea vîrstei, iar persoanele prea pline își vor acuza silueta dacă se vor lua ad litteram după aceste indicații.

— Linia rochiilor e generoasă, îngăduitoare cu micile noastre imperfecțiuni și adaptabilă oricărei siluete: rochia pe corp, ușor evazată — rochia furou, cum o numesc specialiștii — îmbracă bine orice siluetă, orice vîrstă. Fetele, ca și femeile tinere cu o linie suplă, vor putea alege o altă croială, foarte la modă: talia tăiată sus, corsajul mic, de sub care pornește rochia largă, în bie. Creatoarea Consuela Rugină de la F.C.T.-București — pe care am consultat-o — ne-a arătat o foarte tinerească rochie concepută pe această linie, o rochie dintr-un voal bleu-lavand, pusă pe un satin de aceeași nuanță, cu corsajul brodat cu mărgele, și ele de aceeași culoare, cu un decolteu ușor rotunjit, fără mîneci.

— Se poartă încă, foarte mult, broderiile din strasuri, perle, paiete, mărgele aplicate pe rochie, se poartă în general mult bijuteriile vizibile — cercei pandanți cu bule mari, cu franjuri, se poartă brățări, catarame și nasturi din mărgele. Folosite fără măsură, gablonțurile pot efectiv distruge armonia unei ținute elegante. Rochia să aibă fie gulerul și manșetele, fie corsajul, fie bretelele brodate cu mărgele, dar nicidecum toate laolaltă. Dacă purtăm cercei și o broșă asemănătoare, nu mai e nevoie de colier. Creatoarea Raia Solomonică recomandă, de pildă, o rochie neagră, simplă, rotunjită pe gît, fără mîneci, cu un cordon lat bătut în pietre, strasuri și mărgele. Nici o altă podoabă în plus! Pentru o persoană mai în vîrstă, o rochie de culoare închisă, dreaptă, cu un plastron brodat cu mărgele în aceeași nuanță.

— Culorile la modă: se mențin pastelurile (cu preferință pentru un bleu-gri, puțin prăfuit) dar au apărut și culorile tari, intense — roșul, movul, ciclamenul fuxia; se poartă culoarea piersicii și a mandarinei. Și, nicicînd demodabile, veșnic tinere și elegante — negrul și albul.

Două cuvinte despre accesorii: poșetele sînt mici, eventual din materialul rochiei și de asemeni brodate cu mărgele; pantofii — deși evident cu vîrful neascuțit, cu tocul mai scund și mai lat, își pot permite să aibă pentru seară o linie mai fină, mai decoltată. Pot fi făcuți și din satinul rochiei și pot avea o fundă din rips sau o cataramă din strasuri.

Dar demonstrațiile concrete rămîn cele mai funcționale. Să privim deci împreună cele cîteva fotografii din pagina de față și să alegem: cu grijă, cu discernămînt, cu o lucidă cunoaștere de sine...

Sanda FAUR

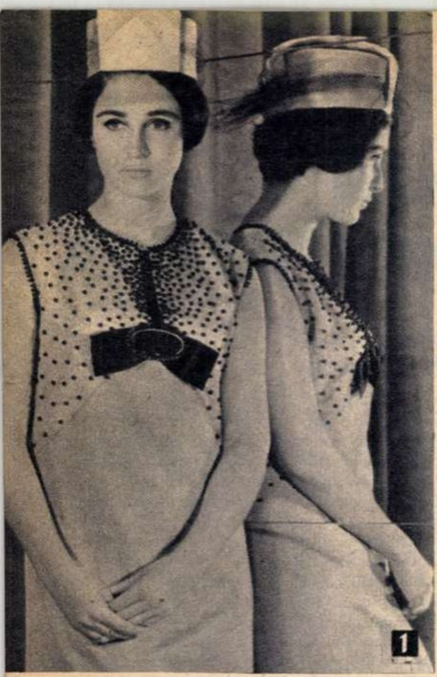
1

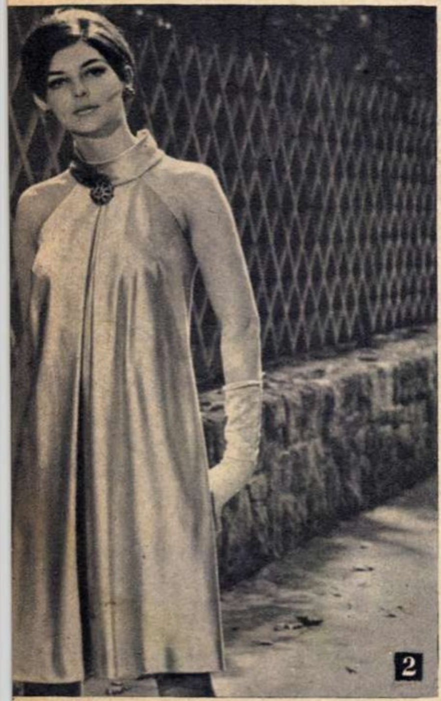
2

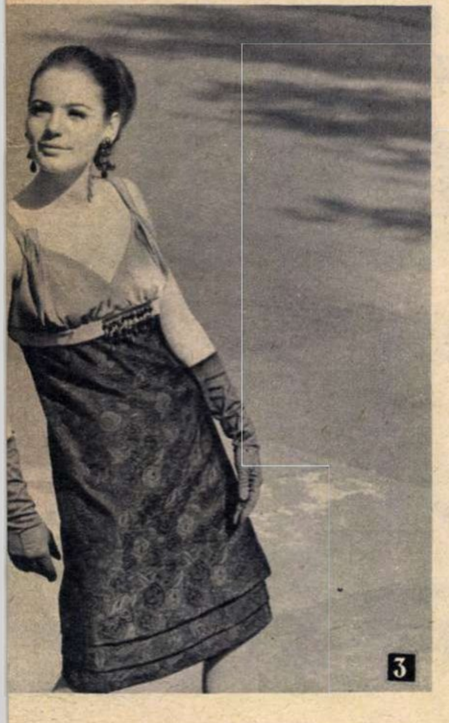
3

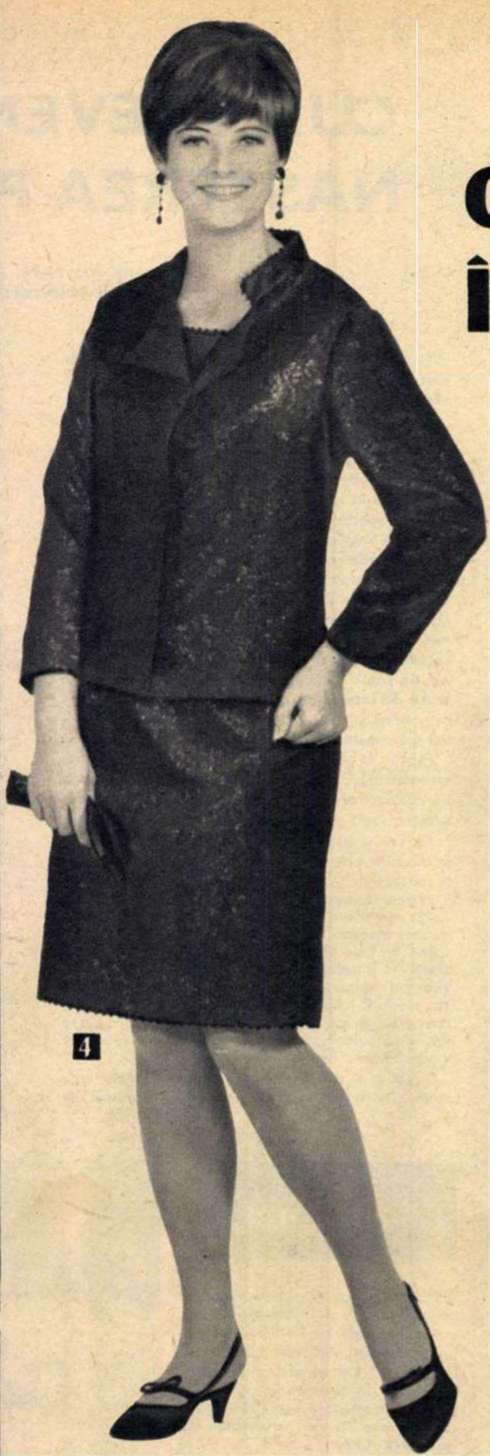
4

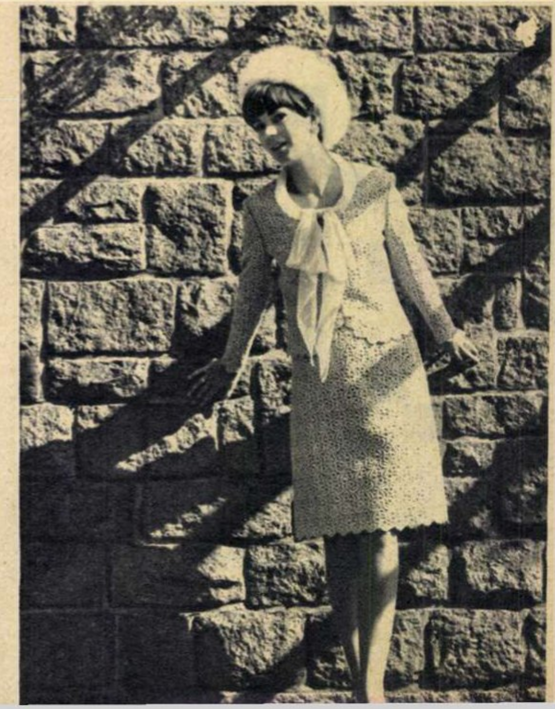

1 *Cînd sînt folosite cu măsură, broderiile cu mărgele (în cazul de față negre, pe o rochie bleu-gri sau de culoarea piersicii) pot fi de un mare efect.* Modern, pentru orice vîrstă.

2 *Pentru un revelion de gală, pentru o femeie ce a împlinit 30 de ani, o rochie din satin turcoise, cu umerii decoltați, cu un guler rulat ce ține loc de bretea, cu lărgimea provenită din cuta din față.* Original, pretențios.

3 *O combinație interesantă de țesături și culori, o linie ușor evazată, cîteva bijuterii la modă.* Cere mult șic personal și o siluetă perfectă.

4 *Chiar și o persoană cu talia mai puțin fină poate fi avantajată de această rochie cu jachetă — dintr-un material negru, sclipitor cu decență; rochia e fără mîneci, jacheta are guler cu revere și ambele sînt bordate cu un fir subțire de pasmanterie.* Clasic, nedemodabil.

5 *Un deux-pieces din dantelă albă, cu o eșarfă din voal, pe care îl vom putea purta la fel de bine la revelion ca și la un concert, la teatru.* Elegant, discret.

CONSUMAȚI DULCEȚURI ȘI GEMURI DIN FRUCTE

produse din:
gutui,
prune,
caise,
piersici,
mure
etc.

GEM DE PRUNE
GEM DE MURE
GEM DE MURE

HRĂNITOARE
BOGATE ÎN
VITAMINE

PUBLICITATE
flacăra

cadran internațional

„idealuri“ și „amănunte“ . . .

Salazar a făcut declarații... Pe o pagină întreagă din *Le Figaro*, în cadrul unui interviu, șeful guvernului de la Lisabona și-a expus părerile în legătură cu diverse probleme internaționale și mai ales despre chestiunea «prezenței portugheze în Africa». Spinoasă chestiune, iar abordarea ei se voia un răspuns, o încercare de ripostă la condamnarea concentrică a colonialismului portughez. «Știm că lumea ne vede dintr-un anumit unghi și, în general, ne este ostilă», recunoaște Salazar, exprimîndu-și speranța că, pînă la urmă, lumea va înțelege modul cum acționează Portugalia pentru a-și menține «fizionomia sa pluricontinentală». S-a născut, așadar, în acest interviu, o nouă variantă a teoriei după care coloniile acaparate de Lisabona în Africa ar fi «provincii portugheze de peste mări». Deci, pluricontinentalism! Aceasta ar fi platforma de pe care trupele portugheze apără în Africa «principiile și idealurile» la care se referă Salazar în interviu, fără să menționeze că rezistența africanilor față de aceste idealuri colonialiste obligă Portugalia să trimită în coloniile ei un corp expediționar care numără aproape 150 000 de ostași. Dar în asemenea «amănunte» nu s-a intrat; în interviu s-a pomenit numai de principii. Și totuși, chiar limitîndu-se la planul generalităților, redactorul de la «Le Figaro» a adus în discuție termeni neagreați de interlocutorul său. «Ce credeți despre Africa decolonizată?» — l-a întrebat pe Salazar. Tonul răspunsului a fost pătruns de iritare. Țările africane — a replicat Salazar referindu-se la tinerele state naționale — n-au stabilitate politică și economică; această stabilitate «nu există decît acolo unde negrul este susținut (?!) de o suveranitate străină». Răspunsul a refuzat menținerea în discuție a termenului de decolonizare, dar atît prin asta, cît, mai ales, prin conținutul său, el a exprimat esența ideologiei colonialiste. Printr-o răsturnare a valorilor, colonialiștii portughezi atribuie stabilitate propriilor lor poziții din ce în ce mai instabile. În decembrie 1964, cînd forțele patriotice din Mozambic au pornit lupta de eliberare națională, Salazar declara că știrile despre răscoală sînt «false și fabricate în exterior». Dar astăzi forțele patriotice controlează două dintre cele cinci provincii ale Mozambicului. Nici asemenea «amănunte» n-au fost pomenite de premierul portughez.

In încheierea interviului, redactorul de la «Le Figaro» l-a întrebat pe Salazar dacă, nici în prezent, regimul său nu vede posibilitatea unui dialog cu «opoziția constructivă». Salazar: «Aș dori să nu răspund la întrebare». Se poate presupune că motivul acestei abțineri este în legătură cu reacțiile critice tot mai frecvente ale opiniei publice portugheze în fața consecințelor interne și externe ale războiului colonialist din Africa. Recent, un grup de 118 personalități ale opoziției s-au adresat președintelui Portugaliei, Americo Thomaz, cerîndu-i demiterea lui Antonio Salazar din funcția de premier. Conducătorii grupului declară că: «Guvernul Salazar n-are nici competența, nici autoritatea morală, nici prestigiul și nici inteligența necesară pentru a rezolva problema decolonizării». Această declarație a apărut și în «Le Figaro». La numai cinci zile după publicarea interviului amintit...

Eugen POP

Partizani angolezi într-o pădure din regiunea Cabinda.

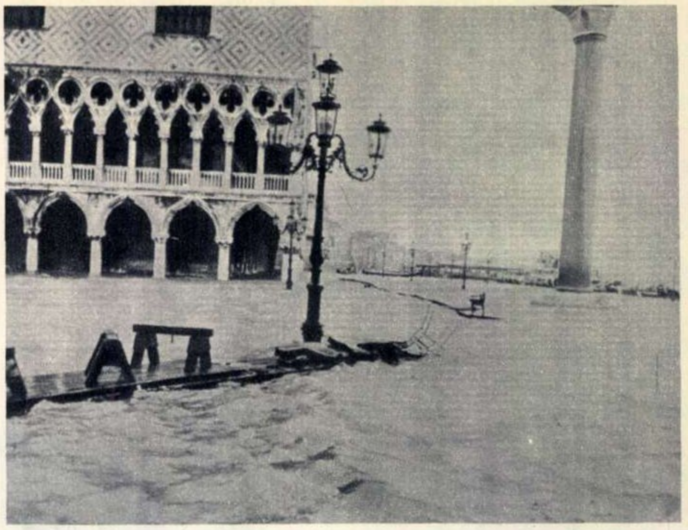

Piața San Marco acoperită de apă.

„okeanos se plînge pe canaluri“ . . .

Urgia abătută asupra unor regiuni ale Italiei a pricinuit mari daune — în special Florenței și fermecătorului oraș al canalelor și gondolelor. Patrimoniul artistic al acestor adevărate cetăți ale artei, cunoscut în lumea întreagă, a avut și el de suferit de pe urma calamității. La Veneția, mai mult ca oriunde, se pune problema salvării orașului însuși. În afară de faptul că aici se remarcă an de an o cufundare, imperceptibilă dar îngrijorătoare, în prezent digurile dinspre Adriatica sînt complet distruse, iar marea poate oricînd să se năpustească din nou, nimicind totul în furia ei.

Veneția a fost ridicată în mijlocul unei lagune, la o distanță de 4 km de țărm și la 2 km de marea liberă, de către cei care fugeau din cetățile vecine spre a se adăposti de năvălirile barbare. Construită pe un arhipelag format din 118 insule, despărțite de 160 canale peste care trec 400 de poduri, ea a devenit în decursul vremii unul din statele puternice ale peninsulei Italic întinzîndu-și dominația pînă la Padova și Bergamo și punînd stăpînire pe multe insule din Adriatica și Mediterana. Începînd din secolul al XIII-lea, Veneția a devenit republică independentă, menținîndu-se astfel pînă în 1797, cînd Napoleon o cedează Austriei; în 1866 se alipește la regatul Italiei.

Deși locul părea să nu ofere prea mari avantaje omului, Veneția s-a dezvoltat, devenind un oraș prosper, a cărui frumusețe rămîne unică pînă în zilele noastre. Arta care a înflorit aici se deosebește profund de cea din restul Italiei. În arhitectură se observă o influență bizantină; astfel este biserica San Marco, iar stilul gotic atît de răspîndit în restul peninsulei capătă aici o notă aparte, remarcîndu-se printr-o mare bogăție de elemente decorative si de culori. Cele 200 de palate care mărginesc principalul canal al orașului, — Canal Grande — lung de 3 800 m și larg de 30-70 m, și-și oglindesc siluetele în apa lui. sînt toate în stil gotic, cu acest specific venețian. Dintre ele se detașează prin originalitate și frumusețe Palatul Dogilor, ce domină parcă întreaga Veneție.

Priveliștea de neuitat a orașului din lagună, cu încîntătoarele lui edificii, constituie o mare atracție pentru turiști. Din nefericire însă orașul suferă pentru că nu se acordă suficiente mijloace materiale pentru întreținerea lui ca monument de cultură. Este de ajuns să ne gîndim numai la faptul că uriașele «murazzi» — diguri ridicate aici încă de pe la 1773, cînd statul venețian își trăia apusul, au fost lăsate în părăsire, vreme de cel puțin 30 de ani, ca să nu mai amintim că măsurile luate în delta Padului împotriva inundațiilor sînt neîndestulătoare, siguranța întregii regiuni fiind mereu în primejdie. După cum arată de asemeni ziarele italiene, lasă de dorit adesea și curățenia canalelor. Cei care au vizitat în timpul verii Veneția, cu fermecătoarele sale împrejurimi — plaja de la Lido, Murano (vestit încă din secolul al XII-lea pentru producția sticlăriei de artă și a mozaicurilor sale fine), Burano, centru pescăresc sau pitorescul Torcello ori Chioggia — păstrează, alături de o amintire frumoasă, și alta — mai puțin plăcută — a miasmelor.

Calamitățile din acest noiembrie impun cu și mai multă acuitate luarea unor măsuri de natură să redea Veneției strălucirea ei de totdeauna și s-o pună la adăpost de primejdia dezastrelor, cu atît mai mult cu cît ea constituie și în prezent un important centru cultural și artistic, unde an de an au loc diferite manifestări internaționale. Deocamdată însă, ca în cunoscutul sonet eminescian: «Okeanos se plînge pe canaluri...»

Veronica RUSSO

În delta fluviului Po au continuat să se producă mari inundații soldate cu pagube materiale. În fotografie: locuitorii din Scardovari sînt scoși din locuințele lor cu ajutorul bărcilor de salvare.

NTO N 1 V 5580

din dedesubturile unui crah ...

Recentul crah al băncii libaneze «Intra» a dezvăluit, printre altele, unul din substraturile operaţiunii denumite delicat de ziarele britanice «transferul de suveranitate din Abu Dhabi» (adică detronarea emirului Shakhbut şi instalarea fratelui său, şeicul Zeid, la cîrma principatului din Golful Persic).

Şeicul Zeid a fost, alături de cîţiva oameni de afaceri din Arabia Saudită, unul dintre acei acţionari ai băncii libaneze «Intra» care, cerînd rambursarea sumelor depuse, au declanşat uriaşul val al operaţiunilor de retragere a depunerilor şi prin aceasta falimentul celei mai mari bănci din Orientul Mijlociu — acţiune pusă în legătură de presa libaneză cu presiunile exercitate de cercurile reacţionare arabe asupra Libanului pentru a-l determina să adere la proiectatul «pact islamic». Aşadar, zelul şeicului din Abu Dhabi de a se conforma planurilor Arabiei Saudite — observa presa arabă — a fost, prin «episodul Intra», dovedit.

Cu totul altfel acţiona fostul emir al principatului. E drept că el nu făcea nici o deosebire între bugetul statului şi veniturile sale personale. Pînă acum cîţiva ani faptul nici n-avea consecinţe prea mari: conţinutul vistieriei statului era relativ tot atît de modest ca şi cel al pungii emirului. Cu opt ani în urmă însă în apele de coastă ale emiratului, apoi în nisipurile deşertului Arabiei, care fac parte din teritoriul său, au fost descoperite imense zăcăminte de petrol (după ultimele aprecieri e vorba de peste 4 miliarde de tone). Societăţile de afaceri engleze şi americane s-au grăbit atunci să promită lui Shakhbut cîte o liră sterlină pentru fiecare tonă de ţiţei extrasă. Tîrgul i s-a părut avantajos emirului, dar el a pretins plata numai în aur (sau rupii indiene — singura monedă care-i inspira încredere).

Din sumele uriaşe ce i-au revenit emirul n-a alocat nici o liră pentru dezvoltarea economică a principatului sau pentru ridicarea nivelului de trai al populaţiei sale. Făcînd bilanţul domniei de 38 de ani a lui Shakhbut un ziarist înscria printre puţinele opere de «modernizare» a vieţii în Abu Dhabi amenajarea în palatul regal a unei... instalaţii tehnico-sanitare cu apă.

«Consiliul familiei domnitoare» l-a debarcat de pe tron în urmă cu puţin timp, după cum se ştie, îmbarcîndu-l în schimb pe iahtul său personal, care l-a transportat în Anglia. Operaţiunea s-a încheiat prin venirea la putere a fratelui său, şeicul Zeid, iar «menţinerea ordinei» pe tot parcursul acţiunii a fost asigurată de Trucial Oman Scouts — unitate comandată de ofiţeri britanici. De altfel, anumite cercuri din Londra n-au fost străine de această operaţiune, ale cărei motive erau astfel rezumate de publicaţia tunisiană *Jeune Afrique*: «Anglia nu era neliniştită de spiritul conservator pînă la arhaism al lui Shakhbut, ci mai degrabă de lipsa lui de supleţe şi de înţelegere faţă de noua strategie britanică la est de Suez, care îşi intensifică manevrele în scopul apărării intereselor sale în regiunea Golfului Persic după renunţarea la baza militară din Aden».

Noul şeic s-a arătat în schimb deosebit de receptiv la intenţiile Londrei de a grupa în jurul Arabiei Saudite numeroasele principate, sultanate, emirate, şeicate de pe coastele Golfului Persic. La scurtă vreme după înscăunare şeicul Zeid primea pe cei şase emiri de pe coasta Omanului, pe prinţii moştenitori ai Qatarului şi Bahreinului, care în mod oficial veneau să-l felicite pentru urcarea pe tron, dar despre a căror întîlnire observatorii au vorbit ca de «o nouă şi semnificativă manifestare a diplomaţiei britanice».

Corneliu VLAD

din nou goana după aur

Întinderile imense şi încă puţin explorate ale Braziliei centrale îşi dezvăluie treptat comorile. Cea mai recentă descoperire de acest gen se situează în valea rîului Tapajós, afluent al Amazonului. În această regiune puţin populată din sud-vestul statului brazilian Para (care se învecinează spre sud cu faimosul Mato Grosso), pe o întindere de peste 2 000 kmp, bîntuie în prezent «febra aurului». Ca şi altădată în California sau Alaska, mii de căutători de aur (denumiţi aici «garimpeiros») înfruntă — dornici de o îmbogăţire rapidă — atît vicisitudinile naturii, cît şi «legea junglei». Căci pe aceste meleaguri depărtate de oraşe (pînă la aşezările căutătorilor de aur se urcă zile întregi pe fluviu, cu vaporaşul) autoritatea organelor statului este mai mult nominală şi, deseori, neînţelegerile sau rivalităţile se rezolvă cu revolverul în mînă, iar cimitirele se înmulţesc.

După cum arată ziarul *O Estado de Sâo Paulo*, în această regiune se extrage lunar o tonă de aur şi totuşi căutătorii de aur duc, în marea lor majoritate, o viaţă plină de lipsuri. O parte dintre ei sînt simpli angajaţi, muncind pentru cei care au avut şansa să descopere anterior un filon bogat. Banii cîştigaţi sînt fie cheltuiţi pentru procurarea — la preţuri uneori înzecite — a celor necesare traiului (aduse de la mari distanţe, pe apă sau cu avionul), fie risipiţi în localurile de petrecere din Santarém sau Itaituba, acest din urmă oraşel devenind o efervescentă capitală a Eldoradoului brazilian. Adevăraţii profitori sînt tot felul de comercianţi şi misiţi, care-i aprovizionează pe garimpeiros sau le achiziţionează la preţuri derizorii aurul extras. Lor li se alătură giuvaergiii, care transformă pe loc aurul ieftin în bijuterii, precum şi o întreagă faună de aventurieri atraşi de mirosul afacerilor şi loviturilor posibile.

Cel mai puţin beneficiază de pe urma exploatării acestei bogăţii statul şi poporul brazilian. Se estimează că, anual, ţara pierde 300 milioane de dolari, reprezentînd valoarea aurului transferat prin contrabandă peste hotare.

N. VĂLEANU

procesul „maimuţei“ continuă

«Este ilegal ca vreun profesor sau instructor din vreo universitate, colegiu, şcoală publică sau altă instituţie de stat subvenţionată în întregime sau în parte din fonduri publice să predea teoria sau doctrina conform căreia omenirea se trage dintr-un ordin inferior de animale».

Oricît de ciudat ar părea la prima vedere, acest paragraf face parte dintr-un cod de legi în vigoare în plin secol al XX-lea. Este vorba de statutul antievolutionist aplicat în trei state din S.U.A. — Arkansas, Mississippi şi Tennessee. Statutul acesta, care neagă orice valabilitate a teoriei ştiinţifice despre descendenţa omului din maimuţă, cuprinsă în lucrarea lui Charles Darwin «Despre originea speciilor», este din nou obiectul unei aprinse controverse în amvoane, presă şi tribunale. Controversa din Arkansas a fost stîrnită de Susan Epperson, o tînără profesoară de biologie de la Şcoala superioară centrală din Little Rock. Ea susţine că guvernatorul statului i-a îngrădit dreptul său constituţional cu privire la libertatea de a vorbi, interzicîndu-i să predea teoria evoluţionistă în şcoală. Deşi în faţa tribunalului i s-a dat dreptate Susanei Epperson, procurorul general a făcut apel împotriva respectivei decizii la începutul lunii septembrie, cazul aflîndu-se în prezent în plină dezbatere.

Această confruntare nu s-a limitat însă la sălile tribunalelor, ea transformîndu-se curînd într-o adevărată discuţie publică. Firesc, politicienii au intervenit şi ei. Guvernatorul statului, Faubus, a declarat că el crede în Biblie iar legea îi protejează pe studenţi contra profesorilor neconformişti. Bruce Benett, procurorul general, merge mai departe: «Evoluţia, spune el, este o doctrină ateistă. Tot ce vrea Susan Epperson este să susţină o doctrină ateistă».

Puţini politicieni din statele sudiste au avut însă curajul, din considerente electorale, să exprime o opinie în favoarea tinerei profesoare, scrie ziarul «Times».

Asociaţia educaţiei din Arkansas, de care aparţine Susan Epperson, speră ca procesul să fie adus în faţa Tribunalului suprem al S.U.A., pentru ca hotărîrea acestuia să anuleze legile retrograde din cele trei state. Panica produsă însă de discuţiile care au avut loc l-a făcut pe superintendentul statului pentru instrucţia publică să recurgă la măsuri ca retragerea temporară a enciclopediilor din bibliotecile şcolilor publice, deoarece conţin afirmaţii în legătură cu teoria evoluţionistă.

G. MANTU

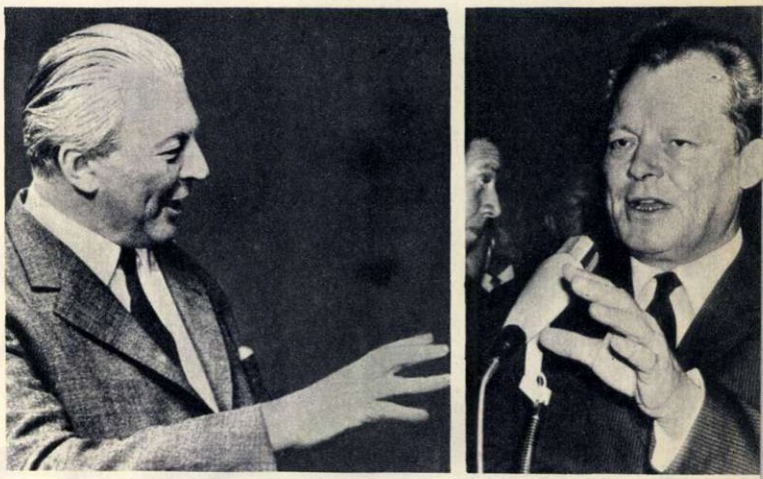

După tratative dificile a fost realizat la Bonn un acord privind «marea coaliţie» dintre partidele creştin-democrat şi social-democrat, menită să ducă la constituirea unui nou guvern vest-german, condus de Kurt Georg Kiesinger (fotografia din stînga). Liderul partidului social-democrat, Willy Brandt (fotografia din dreapta) urmează să preia postul de vicecancelar şi ministru de externe.

din lume adunate

Businees Week este un săptămînal al cercurilor financiare şi comerciale din Statele Unite care se presupune că şi-a asumat misiunea de a ţine la curent aceste cercuri cu principalele evenimente economice petrecute în decurs de opt zile. Ultimul număr ţine să-şi informeze cititorii asupra unor evenimente petrecute astă-vară. Cum se explică această mult întîrziată aducere în actualitate? Lucrurile încep să se clarifice dacă ne oprim puţin asupra conţinutului informaţiei. Săptămînalul arăta că astă-vară, cînd situaţia economică a Angliei dădea acute semne de înrăutăţire, «Statele Unite au forţat guvernul englez să impună măsuri de austeritate severe sub ameninţarea că, în caz contrar, Washingtonul îşi va retrage sprijinul financiar acordat Angliei». Business Week, adaugînd unele detalii, afirmă că, imediat ce situaţia creată a devenit cunoscută la Washington, preşedintele Johnson a cerut să fie scoasă la iveală aşa-numita «listă» care cuprinde angajamentele secrete asumate de guvernul englez în cadrul negocierilor din toamna anului 1964 cu privire la o serie de măsuri economice de austeritate care urmau a fi luate în schimbul ajutorului financiar acordat de urgenţă lirei sterline. Este drept că o asemenea dezvăluire poate fi considerată întrucîtva o ştire de actualitate, chiar şi după cîteva luni de la consumarea evenimentului. Ceea ce apare la început de neînţeles este interesul saptămînalului în cauză de a difuza acum această ştire. S-ar putea presupune că cineva are interesul să demonstreze cititorilor săptămînalului că guvernul Statelor Unite nu a risipit în acest caz banii fără să ceară, în afara dobînzilor de rigoare, şi angajamente de-a dreptul politice, care afectează suveranitatea ţării debitoare, deci că au fost respectate tradiţiile americane în materie de «ajutoare». Sigur este însă că publicitatea acordată episodului de către «Business Week» este de natură să neliniştească guvernul englez aflat şi aşa sub focul presiunilor şi nemulţumirilor create de impopularele măsuri de austeritate. Acum, opinia publică britanică are ocazia să afle că ele au fost impuse din afară, de către aliatul american, ceea ce nu poate să nu le facă de două ori impopulare. Dovadă, modul plin de enervare în care presa engleză a reacţionat faţă de cele relatate în săptămînalul american.

*

La cartierul general al forţelor navele americane din Vietnamul de sud au fost găsiţi într-un frigider... 20 milioane dolari. Nu este vorba de o metodă nouă pentru conservarea dolarilor ce se scurg în Vietnamul de sud în vederea subvenţionării războiului de agresiune. Banii erau păstraţi acolo de căpitanul Archie Kuntze judecat actualmente pentru tranzacţii valutare ilegale. Kuntze era însărcinat cu plata agenţilor secreţi întreţinuţi de S.U.A. Numai că el primea banii în piaştri sud-vietnamezi. «Am schimbat bani pentru nevoile agenţilor, a declarat el tribunalului. Nu am cîştigat nimic pentru mine, nici măcar un cent». Dar cui aparţin cei 20 milioane dolari? Agenţilor, răspunde Kuntze. Ar trebui, pentru restabilirea adevărului, să fie audiată întreaga reţea de agenţi ai S.U.A. din Vietnamul de sud. Evident, serviciile competente nu pot fi de acord cu deconspirarea lor. Şi pe deasupra nici nu poţi pune bază pe mărturiile unor mercenari de soiul acesta. Ce te faci dacă întreaga reţea s-a ocupat, între altele, sub conducerea lui Kuntze, cu traficul valutar? Există toate şansele ca sus-numitul căpitan să fie pus la... frigider cu sau fără martori.

Nicolae URECHE

Două produse superioare fabricate din uleiuri vegetale de cea mai bună calitate. Se pot folosi cu succes în alimentația zilnică, în prăjituri și preparate culinare. Cereți pretutindeni margarina vitaminizată: **IDEAL și MARGA.** Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame.

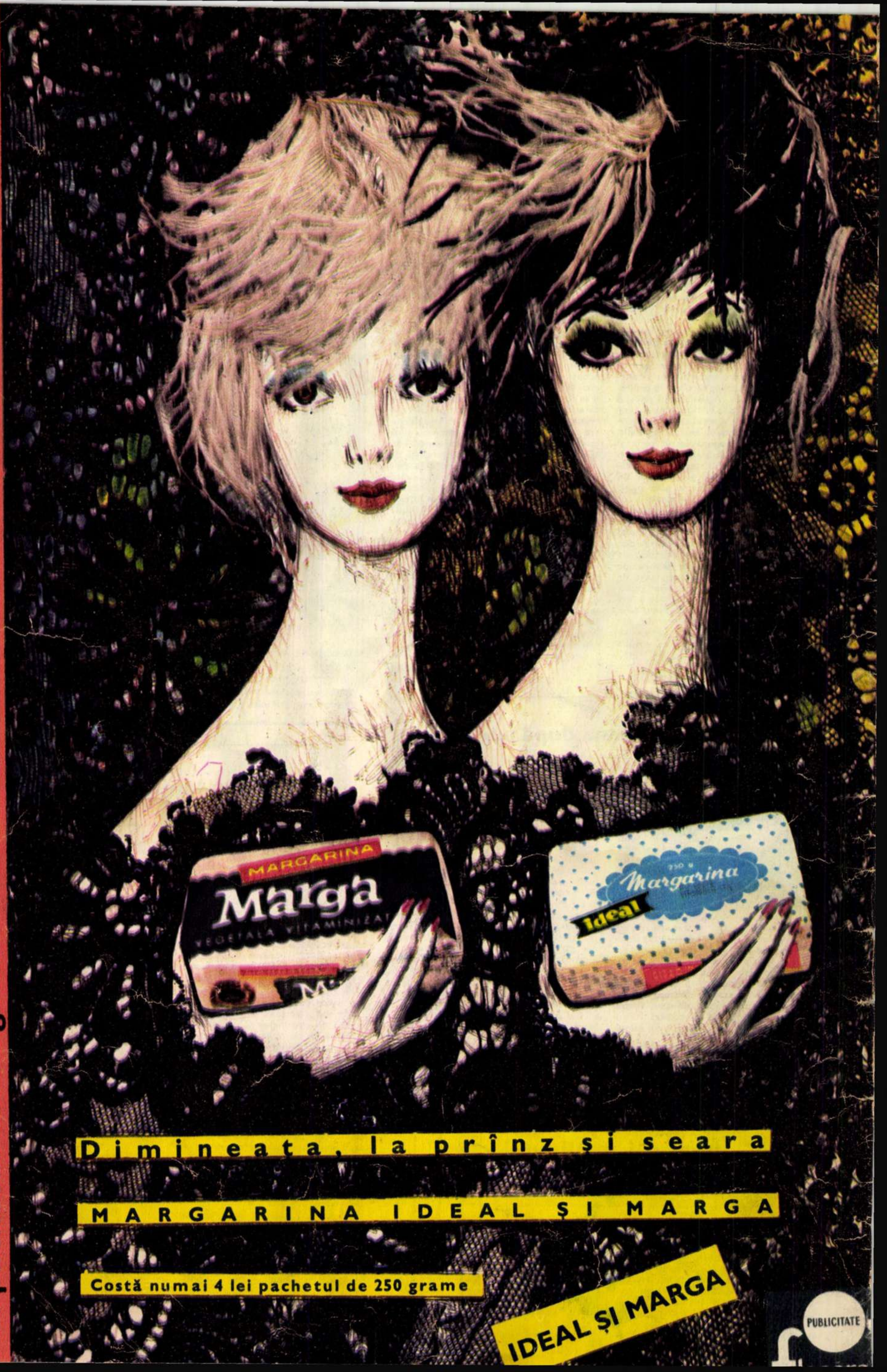
MARGARINA
Marga
VEGETALĂ VITAMINIZATĂ
250 g
Margarina
Ideal
Dimineața, la prînz și seara
MARGARINA IDEAL ȘI MARGA
Costă numai 4 lei pachetul de 250 grame
IDEAL ȘI MARGA
PUBLICITATE

ANUL XV NR. 50 (602) — 10 decembrie 1966

Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

flacăra

memento

carte

• Adrian Marino, care ne-a dat și cea mai completă și obiectivă scriere de pînă acum despre **Viața lui Alexandru Macedonski,** este și editorul marelui scriitor. Primele două volume de **Opere** ale acestuia au și apărut. Cuprind versurile din **Prima verba, Poesii, Excelsior, Flori sacre, Poema rondelurilor.** Ediția, cea mai cuprinzătoare din cîte au fost, beneficiază de un amplu studiu introductiv, de note, variante, cronologie și bibliografie, adică de un aparat critic corespunzător, alcătuit tot de Adrian Marino.

• **Cibernetica sau știința comenzii și comunicării la ființe și mașini** de Norbert Wiener (1894—1964) a apărut recent în traducere la Editura științifică. Este o carte fundamentală, privitoare la acest domeniu.

• O carte cu titlul **Sănătatea publică** de Th. Ilea a apărut la Editura medicală. Ea poate interesa un cerc mai larg decît cel strict al specialiștilor.

• În «Biblioteca de arheologie» (X) a Editurii Academiei, Bucur Mitrea și Constantin Preda publică lucrarea demnă de atenție despre **Necropolele din secolul al IV-lea e.n. din Muntenia.**

• Despre **Potopul lui Noe,** despre cum e vehiculat și explicat acesta prin mituri, legende, religie și științe scrie o carte utilă D. Todericiu în colecția «Orizonturi» a Editurii științifice.

• **Dimitrie Cantemir,** o carte despre viața și opera ilustrului demnitor și savant, scrisă de Scarlat Callimachi, apare în mai multe limbi (engleză, franceză, rusă) la Editura Meridiane.

• În colecția «**Savanți de pretutindeni**» a Editurii științifice, Cristea Mateescu publică o lucrare despre inginerul, profesorul, matematicianul, cercetătorul, scriitorul, omul și **cetățeanul Ion Ionescu-de-la-Brad.**

• De reținut lucrarea **Situația clasei muncitoare din România (1914—1944)** ce apare la Editura politică sub redacția prof. univ. dr. N.N. Constantinescu.

• **Dicționarul istoric al localităților din Transilvania** pe care Coriolan Suciu îl tipărește la Editura Academiei merită de asemenea a fi reținut spre consultare, fiind o lucrare de bază a acestui domeniu.

• În Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut cel de-al II-lea volum din **Prelegeri de estetică** de Hegel, lucrare ocupînd un loc de seamă în istoria esteticii.

coperta noastră

Balerinii CRISTINA DAN și VICTOR VLASE într-o demonstrație de balet modern.

(Citiți «masa rotundă» de la paginile 8—9—10).

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

cinema

Jeanne Moreau

• **Faust XX** fantezia — cîndva nestrunită — a lui Gopo și-a încercat puterile pe un teren dificil: mitul faustic. Cineastul a lucrat cu prudență, poate prea multă, ceea ce face ca replica sa, originală ce-i drept, să apară pînă la urmă timidă. In distribuție: Emil Botta, Iurie Darie, Jorj Voicu, Stela Popescu, Ewa Krzyzewska — cu toții remarcabili. Filmul i-a adus lui Ion Popescu-Gopo Premiul de onoare al celui de-al III-lea Festival național de la Mamaia.

• **Falstaff** (titlul original: **Clopotele de la miezul nopții**). În viziunea și interpretarea unuia din cei mai mari cineaști contemporani, Orson Welles, personajul shakespearian (desprins din cinci opere de seamă) capătă proporții mitologice, devine o întruchipare hiperbolizată a vieții însăși, cu bucuriile și tristețile ei. Imaginea excepțională a lui Edmond Richard s-a supus gîndirii plastice de o distincție clasică a lui Welles. În restul distribuției, alte nume de prestigiu: John Gielgud, Jeanne Moreau, Marina Vlady, Walter Chiari, Fernando Rey.

• **Diplomatul gol** — amestec obișnuit de satiră și de film polițist. Realizator — regizorul maghiar Palásthy György. În rolurile principale: Laszlo Markus, Marianne Krencsey, Jozsef Szendrő.

• Cîteva documentare românești ce nu trebuie pierdute: **Începutul** (Mirel Ilieșu), **A cui e șoseaua** (Dumitru Done), **Marea Sarmatică, Marea Neagră** (Ion Bostan), **Poduri peste timp** (Zoltan Terner). În cîteva cuvinte: subiecte economice și științifice. numite de obicei «aride», dovedesc că pot fi cinematografice. Atunci cînd autorii lor au talent, firește!

• Salutăm reprogramarea pe ecranele noastre a zguduitorului film al lui S. Lumet **Colina,** dezbatere gravă despre demnitatea omenească.

• Actori ce trebuie văzuți: **Sean Connery** (Colina), **Jean-Paul Belmondo** (Omul din Rio), **Eva Ruttkay** (Povestea prostiei mele).

disc

CANȚONETE
ION
STOIAN

• Casa noastră de discuri editează în anul acesta două lucrări importante ale lui **Wilhelm Berger,** unul din talentații compozitori ai tinerei generații (n. 1929). E vorba de «Sonata pentru vioară solo» (1) Ballata; 2) Toccata; 3) Improvisazione; 4) Fuga) — distinsă în 1964 cu premiul de compoziție «Prince Rainier III de Monaco» și «Cvartetul de coarde nr. 6» (1) Ballata; 2) Fantasia), de asemenea distins (premiul I la Concursul internațional de la Liège din 1965). Sonata pentru vioară solo este interpretată chiar de compozitor, înzestrat violonist (elev al profesorilor Cecilia Nițulescu-Lupu, Anton Sarvaș și Alexandru Rădulescu).

• Pe **Lorin Maazel** îl știm de la pupitrul dirijoral al Festivalului «George Enescu». A fost o apariție spectaculoasă, plină de vivacitate și dinamism cuceritor. De astă dată îl putem asculta pe discul ECE-0233 care cuprinde două lucrări, nu mai puțin dinamice și «moderne»: «Pasărea de foc» de Igor Stravinski și «Pinii din Roma» de Ottorino Respighi. În fruntea orchestrelor simfonice de la Radio-Berlin și a Filarmonicii-Berlin, Lorin Maazel ne apare acum ca un rafinat cunoscător și excelent arhitect de forme sonore, al muzicii simfonice contemporane.

• Tenorul **Ion Stoian** ne oferă un excelent recital de canțonete, acompaniat de Orchestra de studio a Radioteleviziunii dirijată de Ludovic Baci și de Orchestra simfonică a Cinematografiei dirijată de Paul Popescu. După memorabilul recital de canțonete înregistrat tot la «Electrecord» de Nicolae Herlea, prezentul recital («Marechiare», «Passione», «Firenze sogna» și altele) ne completează discoteca cu o interpretare de cel mai autentic stil (EDD-1132).

muzică

Din concertele și recitalurile săptămînii viitoare desprindem cîteva manifestări care se disting prin programe și interpreți de un interes deosebit:

• Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (programat pentru joi 15 decembrie în Studioul mare al instituției) va fi dirijat de **Iosif Conta,** cu aportul solistic al binecunoscutei pianiste franceze **Monique de la Bruchollerie** în concertul nr. 5 de Saint-Saëns. În rest, programul cuprinde lucrarea «Variațiuni cinematografice» de Dumitru Capoianu și o primă audiție de un înalt grad de dificultate, creația lui Olivier Messiaen «Chronocromie».

• Filarmonica «George Enescu» susține concertul său simfonic săptămînal în zilele de sîmbătă 17 și duminică 18 decembrie în Studioul de concerte al Radioteleviziunii. La pupitru — tînărul și talentatul dirijor permanent al Filarmonicii din Iași, **Ion Baciu.** În program: «Cîntec apelor țării» de George Costinescu, Concertul de pian nr. 1 de Liszt (solist, pianistul italian **Pietro Spada**) și simfonia nr. 3 «Eroica» de Beethoven, prilej pentru Ion Baciu de a-și desfășura pe o scară largă posibilitățile sale interpretative.

• Pianistul **Valentin Gheorghiu** susține în seara de miercuri 14 decembrie (în sala mică a Palatului) un recital cuprinzînd piese ce se bucură de o largă popularitate. În centrul atenției publicului se vor afla desigur cele două sonate de de Beethoven («Patetica» și «Sonata lunii»), alături de care programul mai prevede: Fantezia în do minor de Mozart, trei impromptuuri de Schubert, Andante spianato și Marea poloneză de Chopin, precum și Impromptuul în fa diez major de același compozitor.

Valentin Gheorghiu

• Pentru elevii Liceului «Mihai Viteazul», Filarmonica organizează în ziua de marți 13 decembrie un concert-lecție cu tema «Bach-Händel». Conferențiază **Suzana Tuperman,** din lectoratul Filarmonicii.

plastică

• Sala Kalinderu: **Pictura franceză modernă în reproduceri.** Oricît de fidelă ar fi o reproducere, ea nu poate înlocui tainica lumină a culorilor așternute pe o pînză. Și totuși reproducerile sînt acelea care au făcut cunoscute marelui public operele pictorilor, păstrate în muzee sau colecții particulare. Selecția din sala Kalinderu, începînd cu Corot și Courbet și care cronologic s-ar încheia cu Bissiére și Hartung, reprezintă o sută de ani de pictură franceză. Toate curentele care au grăbit crepusculul academismului: impresionismul, post-impresionismul, fovismul etc., pînă la «naturalismul abstract» (Bissiére, Manessier, Bazaine) și «informalii» (Hartung, Mathieu) își au reprezentate operele în mai mică sau mai mare măsură. Selecția nu s-a oprit, din păcate, de cele mai multe ori asupra celor mai semnificative lucrări ale autorilor (Léger, Gris, Ernst, Seurat etc) și a acordat lui Cézanne, acest părinte al picturii secolului nostru (și lui Bonnard) un spațiu cu totul nesemnificativ.

• Foaierul Teatrului deComedie: **Val Munteanu** — grafică. Douăzeci dintre ilustrațiile care au însoțit volumul «Soarele și Luna». Un prilej de reîntîlnire cu talentatul grafician. În tuș și culoare Val Munteanu recreează în imagini spiritul baladesc al capodoperelor folclorului românesc.

teatru

Ștefan Iordache

• **O noapte furtunoasă.** La București, Caragiale în serie (de data aceasta la Teatrul «C.I. Nottara»). Remarcabilă contribuția regizorului George Rafael la realizarea spectacolului marelui nostru dramaturg: o viziune realistă, sugerînd relațiile dintre personaje cu o limpede elocvență satirică. Eroii «luați în serios» sînt proiectați pe coordonatele lor sociale, în scene și portrete adesea de un haz copios. Spectacolul e «îmbrăcat» în scenografia excelentă prin umor și parfum de epocă a lui Dan Nemțeanu. Liliana Tomescu, Melania Cîrje (cu un haz autentic), Dan Nicolae (apropiat personajului în momentele cînd nu îngroașă), Sandu Sticlaru, Ion Dichiseanu (cu efortul de a avea haz), Ștefan Iordache (un Rică Venturiano sincer, discret) și Mihai Ioniță (un foarte bun Spiridon) sînt interpreții lui Caragiale. O mică bijuterie de haz: cavalcada finală, dezvăluind inventivitatea regizorului.

• **Iarmarocul piticului Clip.** Premieră la Țăndărică: piesa originală a lui Al. T. Popescu, o mică fabulă colorată pentru copii, argumentată cu unele considerații etice pentru spectatorii maturi, în dauna cursivității conflictului. Remarcabile momente lirice și de atmosferă patetică a textului. Inspirată, regia lui Ștefan Lenkisch — aducînd în scenă actori, păpuși, universul unui iarmaroc atît de atractiv pentru copii, contribuind la fructificarea creatoare a textului. Cadrul scenografic, pe linia unei bune fantezii regizorale: decor Mioara Buescu, păpuși Ella Conovici. Remarcabile — creația actoricească a lui Simion Valeriu — artist păpușar complex, grația cu care a fost mînuită eroina principală (Florentina Lenkisch). «Voci»: Gh, Popovici-Poenaru, C. Rauțki, Valeria Seciu, Justin Grad. Muzica: Paul Urmuzescu..

• Daniela Anencov — atît de binecunoscută de la televiziune — și-a făcut debutul la Teatrul de stat din Constanța în rolul lui Pix (din piesa **Prietena mea Pix** de V. Em. Galan) — rol în care și-a afirmat reale calități dramatice. Călin Florian a regizat textul lui V. Em. Galan compunînd un spectacol armonios, cu mulți tineri și talentați interpreți: M. Popenici, Sandu Simionică, H. Cerchez. Scenografia: Elvira Forțu.

• Mediocru spectacolul de estradă la același teatru cu: **Avem și noi mascații noștri.** Pe afiș: Gelu Manolache, autor și interpret; Aurel Manolache, dirijor și compozitor; în rolurile principale Vali Manolache și Ilona Moțica-Manolache.

• Spectacol Alecsandri cu **Sînziana și Pepelea** în limitele unei feerii fără exces de fantezie și inspirație la Teatrul de stat din Brașov (teatru care ne obișnuise cîndva cu încercări artistice notabile). Regia: N. Albani — care a compus și muzica spectacolului. Semnalabili în spectacol doi tineri: Virginia Marcu și Dan Săndulescu.

• **Artele prietene.** Regizorul de film Geo Saizescu și pictorul C. Piliuță au realizat pe scena Teatrului de stat din Reșița spectacolul **Milionara** de G.B. Shaw.

televiziune

Duminică 11 decembrie. Concertul simfonic al Filarmonicii — transmis integral. Aplaudăm măsura! (11.00) • Emisiunea «Magazin... duminical» își făcuse drum spre inima telespectatorului. Ni-e teamă însă că, după ultimele emisiuni, să nu facă cale întoarsă (18.00) • Bilunara emisiune pe bază de plicuri cu adresa «TV-111» (19.20) • «Documente de piatră» ne evocă oameni și întîmplări din mileniul trecut: Ovidiu pe țărmul Pontului Euxin (19.50) • «Tangoul veșnic tînăr...» este intitulată emisiunea, evident, muzical-coregrafică, la care sînteți rugați să-i poftiți și pe bunicii dv. (20.20) • După filmul (cunoscut de pe ecranele și mici și mari) «Comoara din lacul de argint» (20.50) ne vom întîlni cu solistul bulgar de muzică ușoară Konstantin Kazansky — invitatul TV (22.30).

Marți 13 decembrie. Un recital din opera poetică a lui Victor Eftimiu (19.20) • Rubrica «Cineaști contemporani» ne prilejuiește o interesantă întîlnire cu marele regizor italian Federico Fellini (19.30) • Un apreciat interpret al romanțelor noastre — Alexandru Bojenescu (20.15) • Teatru: «Vulpile» de Lilian Helmann (transmisiune de la Teatrul Mic). Interpreți: Jana Gorea, N. Ifrim, Corina Constantinescu, Ion Cosma, Mihai Dogaru, Olga Tudorache, Ion Manta, Doina Șerban, Tudorel Popa, G. Ionescu-Gion (20.30).

Miercuri 14 decembrie. «Cabinet medical TV», ca de obicei în actualitate, tratează tema: bolile căilor respiratorii superioare în sezonul rece și prevenirea lor (20.05) • Micromonografie turistică: Sovata (20.55) • Un film iugoslav: «Nu plînge Peter» (21.10).

Joi 15 decembrie. Emisiunea — mereu interesantă — «Orașele muzicii» ne prezintă Dresda (19.30) • Debuturi — o emisiune controversată. În ce ne privește, împărtășim părerea celor care cred că această emisiune trebuie să promoveze tinere talente cu vădite perspective (20.00) • Este reprogramat un film mult așteptat: «Van Gogh» (21.00).

Vineri 16 decembrie. Rubrica «Dicționar de personaje» își continuă existența (și și-o continuă mulțumitor) cu litera F (19.30) • Ca de altfel și jurnalul de bord al «Teleglobului» (21.15) • Lucky Marinescu în emisiunea «Un bilet la alegere» (21.45) • Doi interpreți de prestigiu: mezzosoprana Zenaida Pally și pianistul Valentin Gheorghiu (22.00).

Sîmbătă 17 decembrie. Doina Badea și cvintetul «Studio» ne prezintă un program de muzică ușoară cu titlul «Do-re-mi-fa...» (21.00) • După un scurt intermezzo cu «Memoria peliculei»... (21.30) ...din nou muzică ușoară: «Am nevoie de tine» se intitulează emisiunea, purtînd două semnături — H. Mălineanu (muzică și text) și Cezar Grigoriu (regie). Interpreți: Luminița Iacobescu și Florin Anca (21.50) • «Baronul» intenționează, pare-se, să se instaleze pentru mai multă vreme în graficul de sîmbătă al TV.

Zenaida Pally

curier

se apropie sfîrşitul anului

Numeroase întreprinderi industriale de pe cuprinsul patriei raportează noi şi noi succese în producţie în preajma încheierii acestui prim an al cincinalului.

Colectivul Trustului de foraj Moineşti şi-a îndeplinit planul fizic de foraj pe 11 luni cu 12 zile înainte de sfîrşitul lunii noiembrie; de la începutul anului şi pînă la 18 noiembrie s-au forat aproximativ 10 000 m peste plan. Printre alte succese obţinute în perioada respectivă de colectivul acestei întreprinderi mai amintim economiile suplimentare în valoare de 1 116 000 lei realizate prin scăderea preţului de cost, forarea a 10 sonde peste plan şi darea în producţie a 13 sonde peste prevederile planului.

Antrenaţi în întrecerea socialistă, şi alţi petrolişti din regiunea Bacău au obţinut realizări remarcabile, îndeplinindu-şi înainte de termen angajamentele anuale. Colectivul de muncitori, tehnicieni şi ingineri din cadrul Rafinăriei Dărmăneşti, spre exemplu, de la începutul acestui an şi pînă la începutul celei de-a doua decade a lunii noiembrie a.c. îşi depăşise planul pe sortimente cu 4 924 tone benzină, 1 817 tone motorină, 846 tone petrol şi 659 tone păcură, iar pînă în luna octombrie inclusiv obţinuse economii suplimentare la preţul de cost în valoare de 3 108 000 lei. În aceeaşi perioadă colectivul Trustului de extracţii Moineşti realizase 3 914 000 lei economii suplimentare la preţul de cost.

Succese deosebite au realizat şi sondorii Întreprinderii de foraj Craiova care, mărind viteza zilnică de înaintare a sapelor de foraj cu 15%, au reuşit să sape 6 830 m peste sarcinile planului anual şi să obţină de la începutul anului economii în valoare de 3 112 000 lei.

Şi-au îndeplinit cu mult înainte de termen angajamentele şi minerii Trustului Oltenia care, pînă la jumătatea lunii noiembrie, au dat peste prevederile planului 50 000 tone lignit şi circa 1 000 tone antracit.

Succese importante în producţie au raportat şi muncitorii, tehnicienii şi inginerii Uzinei de superfosfaţi şi acid sulfuric Năvodari. Colectivul uzinei a reuşit să depăşească procentul planificat de creştere a productivităţii muncii cu 4,2%, producînd astfel de la începutul anului şi pînă la intrarea în cea de-a treia decadă a lunii noiembrie mai mult de 5 000 tone acid sulfuric şi 4 500 tone de îngrăşăminte fosfatice, realizînd în acelaşi timp economii la preţul de cost în valoare de 3 447 000 lei.

la „expoziţia de grafică publicitară"

„fereastră spre viitor"

Sub acest titlu a fost deschisă la Piteşti, în sala «celor patru pilaştri» de la Palatul culturii, o expoziţie înfăţişînd drumul pe care-l va parcurge regiunea Argeş în actualul cincinal.

Prin diapozitive iluminate, prin grafice şi ilustraţii, prin machete şi cifre statistice (scenariul tematic — V. Firoiu, realizarea grafică — George Pîrjol şi Ion Mitrici) vizitatorii expoziţiei au prilejul să privească în anul 1970, cînd valoarea producţiei globale industriale a acestei regiuni va atinge peste 15 miliarde lei iar forţele de muncă vor dispune de un sfert de milion de salariaţi.

Dintre cele mai însemnate obiective industriale ce se vor construi în aceşti ani notăm: Fabrica de autoturisme din regiune, Hidrocentrala de pe rîul Lotru, cu ansamblul complexului urbanistic submontan, Combinatul petrochimic din Piteşti, Fabrica de ciment şi var de la Cîmpulung-Muscel, Fabrica de articole tehnice de cauciuc de la Piteşti etc., etc. În total 60 noi obiective industriale, la care se adaugă construcţiile destinate agriculturii: 5 S.M.T., îngrăşătorii de animale cornute si un complex avicol la Cuparu (Găeşti) ş.a. Numeroase exponate înfăţişează viitoarele lucrări de modernizări de poduri şi drumuri, automatizări feroviare pe traseul Mătăsaru—Piatra Olt, construirea de centrale automate telefonice şi noi oficii poştale la Cîmpulung-Muscel şi Slatina, modernizări de oraşe, cu echipament util de apă, canalizare şi lumină, electrificarea a 600 sate.

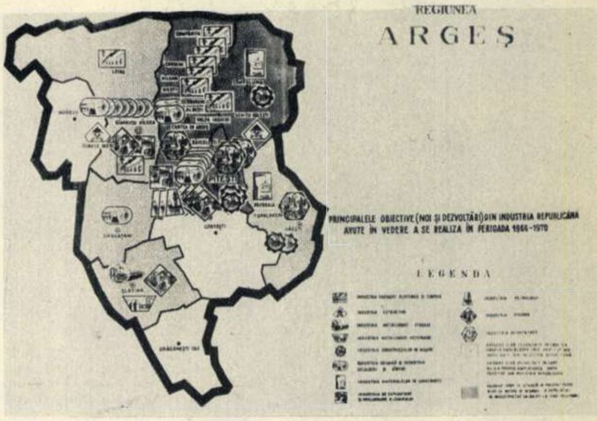
REGIUNEA
ARGEŞ
PRINCIPALELE OBIECTIVE (NOI ŞI DEZVOLTĂRI) DIN INDUSTRIA REPUBLICANĂ AVUTE ÎN VEDERE A SE REALIZA ÎN PERIOADA 1966-1970
LEGENDA
PITEŞTI
SLATINA

Dintre construcţiile social-culturale citām: 5 grupuri şcolare profesionale — chimie, petrol, construcţii de maşini —, nenumărate săli de clasă în învăţămîntul de cultură generală la oraşe şi sate, 4 cinematografe noi la Piteşti, Cîmpulung-Muscel, Drăgăneşti şi Costeşti, Casa de cultură a sindicatelor de la Piteşti cu o sală de spectacole de 800 locuri, precum şi alte obiective social-culturale din diferite localităţi din regiune.

O machetă imensă înfăţişează etapele de sistematizare şi de construcţie a oraşului de reşedinţă, Piteşti.

Expoziţia, care se bucură de o largă afluenţă de vizitatori, înlesneşte cunoaşterea realizărilor regiunii Argeş şi perspectivele ce-i sînt conturate în actualul cincinal.

Raluca VLĂDUŢ

ştiţi ce este ranicultura?

Denumirea derivă de la numele ştiinţific al celor mai multe specii de broaşte comestibile aparţinînd familiei raniceelor, dintre care, în ţara noastră, se cunosc următoarele: **Rana ridibunda** (broasca mare de baltă), **Rana esculenta** (broasca de baltă cu botul alungit) şi **Rana temporaria** (broasca de munte). Ranicultura sau Batrachocultura şi-a făcut apariţia în ţara noastră în primăvara anului 1965, pentru a răspunde, în producţie, la rezolvarea temei: «Refacerea fondului natural de broaşte comestibile de baltă prin repopularea cu mormoloci a anumitor rezervaţii naturale (bălţi şi iazuri înmlăştinite fără interes piscicol, stufărişuri, terenuri mlăştinoase neproductive)». Iniţiativa revine «Centrocoop» care, alături de Ministerul Industriei Alimentare, este unul dintre principalii furnizori de export de broaşte comestibile (vii sau sub formă de pulpe congelate). În anul 1965 s-au amenajat primele centre experimentale producătoare de mormoloci (două în regiunea Galaţi, unul la Bucureşti şi trei în regiunea Dobrogea), fiecare în suprafaţă de 1 000-2 000 mp. Producţia de mormoloci, variind între 500 şi 1 000 kg, a fost deversată, pe calea apei, în rezervaţiile naturale în incinta cărora au fost amenajate centrele respective. Pe lîngă rezultatele obţinute în tehnica reproducerii dirijate a broaştelor, în producţia de mormoloci şi de repopulare a rezervaţiilor naturale s-au cules o serie de observaţii şi date ştiinţifice care constituie un prim cadru biografic al raniculturii în ţara noastră.

Prof. Gh. I. GHELASE

în iarna aceasta la predeal

În primele zile ale lunii decembrie s-au încheiat la Predeal o serie de importante lucrări de amenajare în vederea creării de condiţii cît mai bune turismului şi activităţii sportive de iarnă. În legătură cu aceasta am avut o convorbire cu preşedintele Comitetului executiv al Sfatului popular al oraşului Predeal — tov. **C. Titileanu.** «Noile amenajări — ne-a spus d-sa — vor atrage în iarna aceasta un număr mult mai mare de oaspeţi, în care scop s-au creat şi condiţii de cazare. Pentru cei care îndrăgesc sporturile de iarnă, în afară de vechile pîrtii de schi, s-au construit la Clăbucet, pentru prima oară, si pîrtii lungi pentru sportul cu săniuţa. Un alt lucru nou îl constituie amenajarea, tot în cadrul complexului sportiv de la Clăbucet, la altitudinea de 1 050 m, a unui patinoar cu o suprafaţă de aproape 2 500 mp. Patinoarul se naşte prin îngheţarea naturală a apei pe un lac artificial format prin zăgăzuirea, cu ajutorul unui baraj, a pîrîului Poristoaca, care coboară din munţi. Ce s-a mai făcut? La Clăbucet-sosire, pe lîngă vechea cabană, s-a construit şi este aproape gata o nouă cabană modernă, cu o capacitate de 60 locuri de cazare şi cu un restaurant pentru 240 persoane. În acelaşi timp şoseaua de acces spre cabanele de la Clăbucet-sosire a fost pavată şi s-au rezervat locuri speciale de parcare pentru maşini. O ultimă şi importantă măsură o constituie revizia generală şi temeinică a telefericului de la Clăbucet, care a şi fost dat în folosinţă».

F. URSEANU

irigaţiile în regiunea galaţi

Specialiştii Direcţiei regionale de îmbunătăţiri funciare şi organizarea teritoriului din Galaţi au realizat de pe acum şi predat unităţilor agricole cooperatiste peste 80 la sută din volumul proiectelor de irigaţii pentru lucrările din planul pe 1967.

Dispunînd de documentaţiile şi forţa de muncă necesare, cooperativele agricole de producţie din raioanele Bujor, Galaţi, Făurei şi Tecuci au şi început aplicarea lor. C.A.P. din Nămoloasa-sat, de pildă, a realizat pînă acum 3 000 mc terasamente pentru viitoarele canale de irigaţii, cea din Măicăneşti 300 mc şi cea din Condrea prima sută de metri cubi. În alte unităţi s-au făcut pichetarea traseelor, amplasarea canalelor de irigaţii şi amenajări pentru crearea unor lacuri de acumulare.

Ca şi în anii precedenţi, actualele proiecte privesc cu prioritate culturile de porumb, legume, plante furajere etc., care în toamna aceasta au dat însemnate recolte la hectar. Se are în vedere, de asemenea, experienţa unor unităţi şi raioane fruntaşe care, aplicînd principiul cooperării intercooperatiste, execută sisteme comune de irigaţii, cu cheltuieli mai mici.

Ion MECA

de la olt

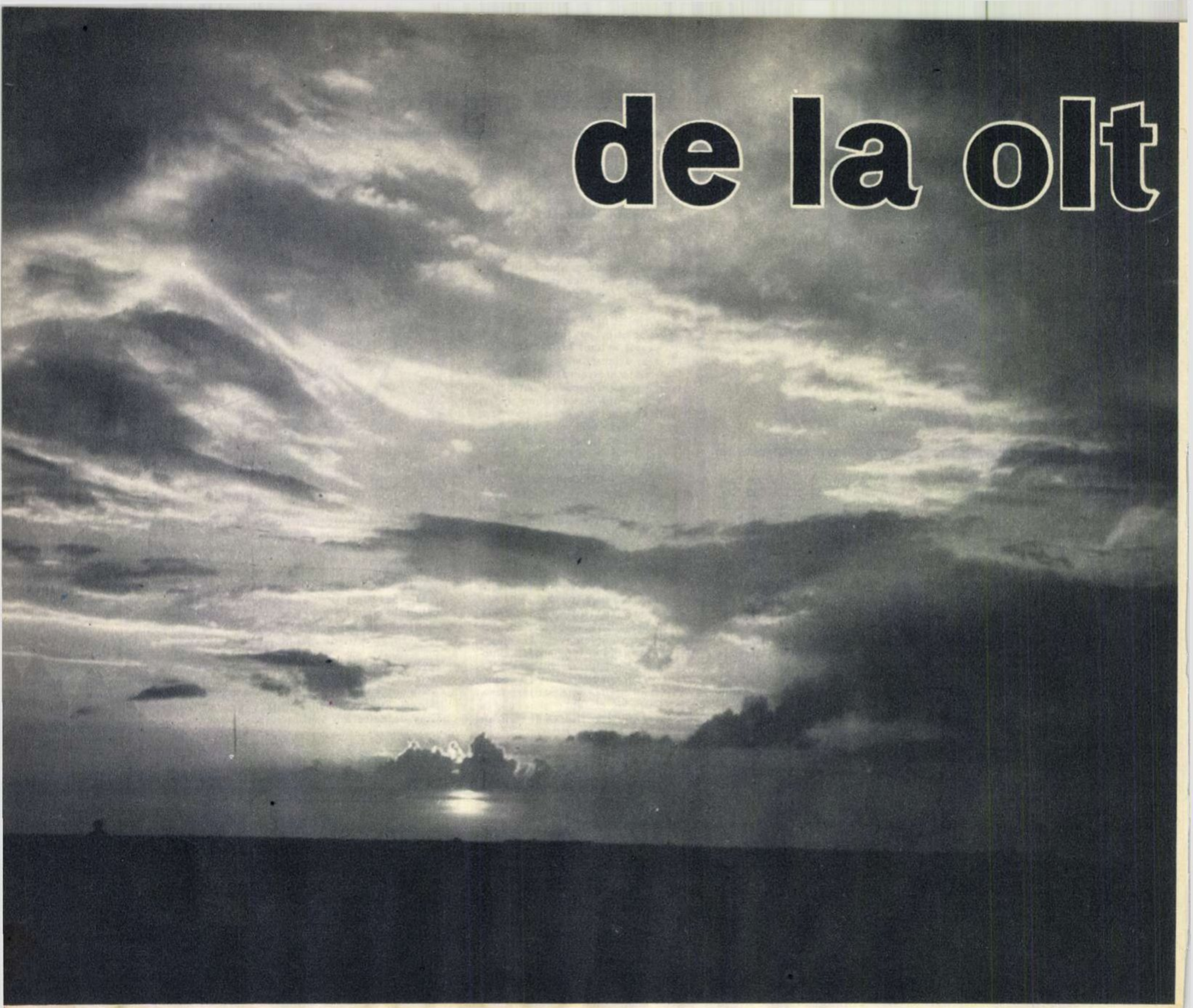

de la olt pe întinsul șes . . .

...ce însoțește Dunărea spre mare, orașele și satele sînt rare, unul cîte unul la distanțe de kilometri, de-a lungul șoselelor și drumurilor de fier. E o vastă regiune unde chiar pînă acum cîteva decenii mai hălăduiau în voie dropiile lui Odobescu și turmele mocanilor brașoveni și făgărășeni, răsfirate în pustietățile fără margini, unde creșteau ciulini și cucută. Sînt aici, în cîmpie, de la Turnu la Piua Petrii, unsprezece raioane în care agricultura se practică pe mari suprafețe. Căci poate niciodată în țară această îndeletnicire nu respiră mai în voie, din toți porii și mai firesc, ca aici.

De douăzeci de ani Bărăganul acesta, culcat pe luxura bălților, s-a deșteptat treptat, renăscînd sub impulsul inoculării masive a forței motoarelor și mașinilor agricole.

Din descătușarea de energie mocnită sub brazdă irump spre civilizație așezări și locuri. Din punct de vedere economic regiunea evoluează rapid. Noi proiecte, alcătuite la indicația partidului, urmăresc o perspectivă mai amplă. Atașîndu-se angrenajului puternic al industrializării socialiste, raioanele din marginea Dunării urmează astfel să se integreze organic în ritmul de dezvoltare a întregii țări, modificînd, prin transformarea lor, vasta zonă agricolă într-o regiune cu caracter agrar-industrial. E o dovadă a efortului statului de ridicare a tuturor regiunilor și raioanelor la un nivel superior de dezvoltare economică. A vorbi despre industrializarea Cîmpiei Dunării nu înseamnă, desigur, că principala ei caracteristică — de mare grînar — va fi modificată. Dimpotrivă, această trăsătură specifică va trebui să fie amplificată la scara posibilităților oferite aici de condițiile naturale deosebit de bune. Potrivit proiectelor, dezvoltarea industrială va ține seama de acest deziderat.

Evoluția tehnică nu are loc în detrimentul agriculturii, ci în folosul acesteia.

Raioanele Turnu-Măgurele și Călărași se află în primele rînduri ale acestei acțiuni generale de înnoiri. Două mari combinate — de îngrășăminte chimice și de hîrtie și celuloză — amplasate, primul la Turnu-Măgurele, celălalt la Călărași, au devenit crainicii economiei moderne, mesagerii industriei într-o arie prin excelență rurală. O dată declanșat aici, fenomenul industrializării se derulează constant, impulsionînd energii latente. Prezența industriei schimbă din temelii așezări urbane, modeste ca înfățișare pînă nu demult. Turnu-Măgurele, vechiul tîrg cu străzi înguste, constituie un exemplu al acestor transformări. El a devenit neîncăpător în fața ofensivei industriale. Orașul, răscolit de șanțurile noilor rețele de apă, canalizare, telefoane și curent electric, modificat de perimetrele șantierelor de construcții, pare a fi fost teatrul unei bătălii.

De fapt bătălia nu s-a terminat ci abia a început.

Transformarea n-a fost spontană, ci pregătită, calculată. Construcția unui asemenea obiectiv industrial cum e combinatul de aici, cu 11 fabrici — ce va produce în 1970 circa 550 000 tone de îngrășăminte complexe — a făcut ca orașul să se dezvolte treptat, pe măsura creșterii numărului muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, o dată cu darea în exploatare a noilor capacități de producție. (La Turnu-Măgurele numărul locuitorilor aproape s-a dublat în ultimii 4 ani.)

Ca și Turnu-Măgurele, Călărașii, orășelul liniștit, cu căsuțe ce se voiau urbane, se mută în secolul XX. Corespondența între aceste două localități așezate pe malul milenarului Danubiu este izbitoare. În efervescența constructivă sînt cuprinse nu numai contururile moderne ale combinatului de hîrtie și celuloză, dar și noua fabrică de prefabricate din beton. Peisajului industrial i se adaugă coloritul vesel al proaspetelor cartiere de locuințe, construcțiile de interes social-cultural, clădiri administrative, de poștă și telefoane, policlinici, cinematografe, magazine, toate aflate în diverse stadii de finisare sau pe planșetele arhitecților.

Mișcarea și-a pus amprenta și asupra altor mici orașe de la Dunăre, în care transformarea în fapte a ideii valorificării raționale a resurselor naturale și condițiilor ce le oferă

(Continuare în pag. 6)

pe întinsul şes...

La Turnu-Măgurele,
în acest labirint de conducte se pregătesc
viitoarele sporuri de recoltă
ale Bărăganului.

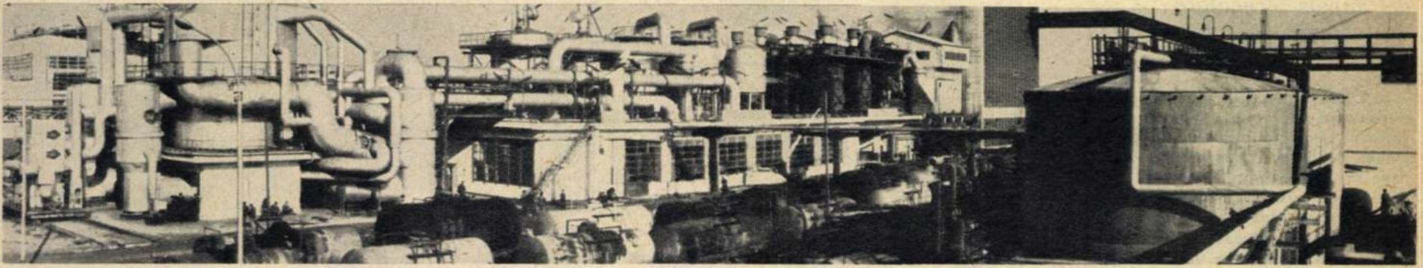

Ipostază contemporană a lanurilor de grîu:
hîrtia şi celuloza
produse din paie la Călăraşi.

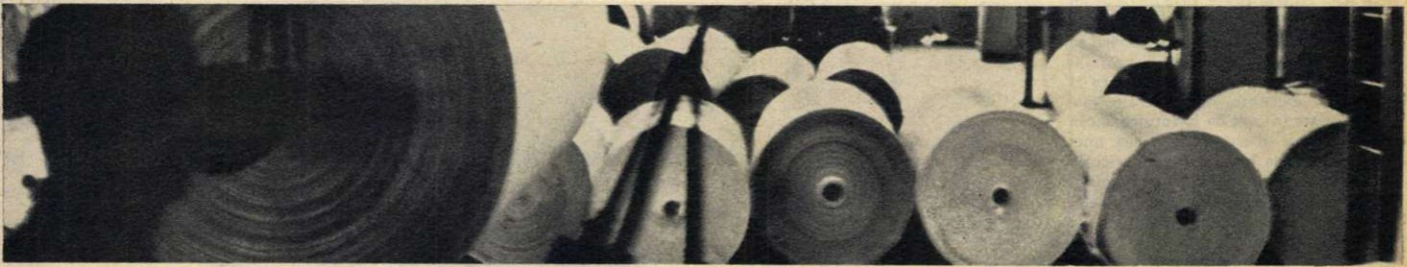

Automatizarea —
atribut esenţial al tehnicii moderne —
cucereşte tot mai mult teren
în noile obiective industriale din Bărăgan.

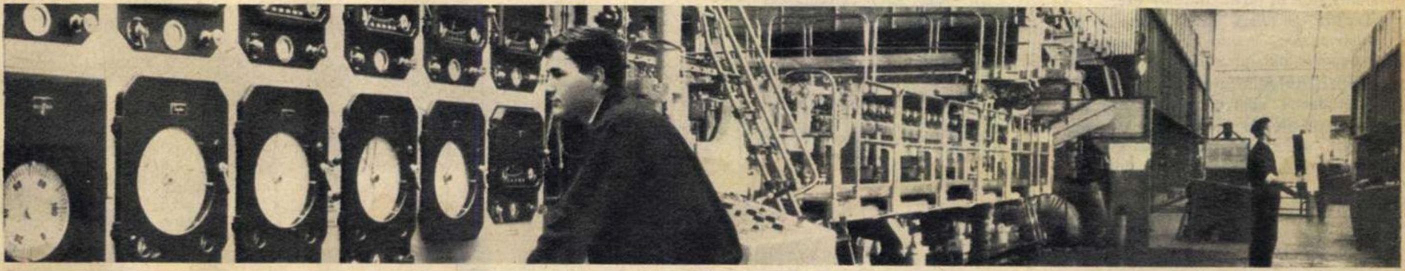

Combinatele industriale
de creştere a animalelor
au schimbat cu totul
o veche îndeletnicire din Cîmpia Dunării.

Arhitectura veacului nostru transformă
peisajul patriarhal
al vechilor aşezări de cîmpie.

de la olt pe intinsul şes...

aşezarea geografică au dat impuls începuturilor modeste de industrie.

La Olteniţa, pe locul modernelor şantiere de azi aflate în plină dezvoltare, se găsea în urmă cu două decenii doar un atelier de bărci. Acum se produc aici nave de pasageri, motonave de 2 000 tone, şlepuri de mare capacitate, vase pescăreşti maritime, remorchere. Economia oraşului urmează a se dezvolta curînd prin construirea unei fabrici de conserve, a unei filaturi pentru fire din fibre sintetice şi bumbac, precum şi a unei fabrici de ambalaje cu o producţie de o sută cincizeci de milioane cutii metalice de conserve anual.

În afara acestor oraşe, care de pe acum au o bază industrială, alte localităţi şi, implicit, raioanele din Cîmpia Dunării se aliniază, potrivit specificului şi posibilităţilor pe care le au, în frontul larg al economiei socialiste, multilaterale. Planurile, aflate în curs de înfăptuire, au în vedere, între altele, construirea unei hidrocentrale la Islaz, a unor fabrici de ferite la Alexandria, de îngrăşăminte chimice şi produse ceramice la Urziceni, de casete pentru radioreceptoare şi televizoare la Titu, de produse ceramice la Ţăndărei, de pîsle şi postavuri tehnice la Slobozia, de produse alimentare la Feteşti, Buftea şi Zimnicea, o ţesătorie cu finisaj pentru ţesaturi din fire sintetice şi bumbac la Giurgiu, unităţi ale industriei locale în majoritatea centrelor raionale, mari combinate de creştere a animalelor în jurul oraşelor etc.

Trezite la viaţă prin procesul de industrializare, micile oraşe dunărene şi raioanele din jur cunosc şi profunde schimbări în viaţa locuitorilor lor. Locuinţele moderne, edificiile social-culturale, perfecţionările de interes edilitar conferă de pe acum note caracteristice acestor aşezări urbane. Ele depăşesc în semnificaţii pe cele strict economice sau geografice.

Se schimbă şi îndeletnicirile oamenilor, ritmul lor de integrare în contemporaneitate.

Iată un amănunt semnificativ: la Olteniţa numărul locuitorilor s-a dublat în ultimii douăzeci de ani. La meseriile tradiţionale s-au adăugat altele — constructori de nave, mecanici şi montori. În aceeaşi ordine de idei se include şi faptul că Şantierul naval din Olteniţa are azi mai mulţi muncitori decît existau în urmă cu două decenii în întreaga regiune. În general, prin intrarea în funcţiune a tuturor obiectivelor industriale prevăzute, în cele 11 raioane se aşteaptă ca numărul muncitorilor să crească pînă la sfîrşitul cincinalului cu încă o treime comparativ cu numărul actual. În sfîrşit, ca efect general, în 1970 producţia industrială a acestor raioane aşezate în sudul ţării va fi aproximativ dublă comparativ cu aceea a anului 1965. Este semnificativ şi faptul că numai valoarea producţiei Combinatului de îngrăşăminte de la Turnu-Măgurele va depăşi cu mult pe aceea a regiunii Bucureşti înregistrată în anul 1950.

Gh. BRĂTESCU

Cine mai poate recunoaşte în Şantierul naval de la Olteniţa primitivul atelier de bărci de odinioară?

la masa rotundă:

baletul modern

La redacție a sosit o scrisoare semnată de balerinul Victor Vlase. Printre altele, ni se scrie:

«...Există un gen de artă care în ultimii ani s-a afirmat și a reușit, atît în țară cît și peste hotare, să întrunească sufragiile publicului și ale specialiștilor. Este vorba de dansul modern.

O serie de tineri și entuziaști dansatori au izbutit să ajungă la unele realizări, recunoscute și unanim apreciate. Dar dansul modern, fiind atît de tînăr și încă în formare, ridică o serie de probleme, creează o serie de dificultăți. Toate acestea, ca și multe altele, ar putea constitui subiectul unor discuții la masa rotundă și a unei anchete în rîndul cititorilor, discuții care, pentru profesioniștii dansului modern, ar fi de mare ajutor».

Într-adevăr, baletul clasic și-a creat limbajul său, legile sale, virtuozitățile sale. Dar oare nu și propriile sale canoane? Se urmăresc și astăzi, cu satisfacții estetice, «Lacul lebedelor» cînd dansează Margot Fonteyn și «Giselle» cînd e distribuită Magdalena Popa: baletul clasic rămîne un imperiu intangibil al artei coregrafice. Dar i se poate cere baletului să rămînă, în secolul nostru, numai la mijloacele de expresie clasică, oricît de pure și de desăvîrșite ar fi ele? Nu se condamnă astfel singură la anchiloză una dintre cele mai «mișcate» arte, țîșnită din cea mai directă nevoie a omului de a se exprima pe el însuși?

Baletul modern începe să-și facă loc lîngă fratele său mai vîrstnic. Maurice Béjart a transpus în imagini coregrafice Simfonia a IX-a a lui Beethoven, într-un limbaj ce nu contestă baletul clasic ci doar îl duce mai departe sau — mai bine zis — îl aduce mai aproape de sensibilitatea contemporană.

Avem, la noi, un excelent balet clasic. Cum stăm însă cu cel modern? Întrebarea am pus-o în primul rînd celor care, mai mult la televiziune, dansează și încearcă să anime baletul modern. Ne-au răspuns:

Adriana DUMITRESCU, maestră de balet;

Elena DACIAN, solistă a Teatrului de operă și balet;

Aurel GIROVEANU, compozitor;

Victor VLASE,
Cristina DAN
și
Maria MITRACHE, balerini.

*

Adriana Dumitrescu: În ciuda manifestărilor sporadice, îngăduiți-mi să afirm, exagerînd conștient, că la noi dansul modern strălucește prin absență.

Redacția: Presupunem că vă referiți la dansul modern profesionist,. la baletul modern. Ceea ce obișnuim a numi dans de salon, de parchet, și pe care îl practicăm — în amatori mai mult sau mai puțin dotați — cu toții, va face obiectul unei discuții aparte, la care vă vom ruga de asemeni să participați.

Victor Vlase: Firește, noi sîntem primii care ar dori această delimitare, pentru că prea adesea s-a făcut confuzie între twist sau shake și ceea ce noi, profesioniștii, considerăm și ne luptăm să impunem ca balet modern.

Elena Dacian: Confuziile, cred eu, merg mai departe atunci cînd se identifică acele numere de dans stilizat pe care le vedem la televiziune sau pe unele scene de estradă cu noțiunea mult mai complexă a baletului modern. Personal, mă consider «o clasiciană», dar îmbinarea dintre clasic și modern, pe care a realizat-o maestrul Oleg Danovski în baletul «Iancu Jianu», o găsesc excepțională.

Redacția: Precum se vede, asistăm la o antinomie dintre clasic și modern.

Adriana Dumitrescu: S-ar părea... Numai că noi nu contestăm baletul clasic, pe cînd el... Dansul modern înțelege să folosească din plin întreg alfabetul baletului clasic, eliminînd doar tiparele rigide, convenționalismul, și eliberînd prin aceasta corpul, acest instrument sensibil care poate exprima prin mișcare orice idee, orice simțămînt. Omul modern nu se poate exprima decît într-un limbaj modern.

Maria Mitrache: Dansul clasic a stabilit cîteva zeci de combinații care pun accentul în mod deosebit pe execuția tehnică, care invită la performanțe tehnice, în dauna conținutului afectiv și de idei aldansului, aș spune.

Cristina Dan: Mi se pare că limbajul laconic al dansului modern, cu geometriile sale pure, cu grația sa nesofisticată, exprimă mult mai direct un conținut afectiv, că poate vehicula și comunica idei.

Victor Vlase: Și corespunde gustului foarte contemporan pentru simplitate. Gîndiți-vă, de pildă,

«Simfonia a IX-a» de Beethoven în interpretarea coregrafică a lui Maurice Béjart.

«Summerspace» la New York City Ballet, în coregrafia lui Merce Cunningham. ▶

la costumație: am simțit nevoia să ne debarasăm de toată recuzita vestimentară a baletului clasic, de tutuuri, pene, voaluri; dansatorul modern, îmbrăcat într-un simplu maiou, lasă să vorbească doar plasticitatea corpului și a mișcărilor. Nu mai încorsetăm sentimentul în piruete și jeté-uri, nu-l mai îmbrăcăm rococo.

Elena Dacian: Există, într-adevăr, o mare atracție pe care o exercită simplitatea chiar și asupra celor mai tradiționali dintre dansatori. Mie mi se pare totuși că soluția cea mai fericită este îmbinarea temperată a clasicului cu modernul. Béjart a lucrat pe muzică concretă, montînd, de pildă, «Simfonia pentru un om singur», dar tot el a creat coregrafia celei mai simfonice dintre simfonii, «A IX-a» de Beethoven.

Redacția: Așadar se poate ajunge la un numitor comun al opiniilor și la coexistență fecundă artistic între clasic și modern. Cum se face atunci, după părerea dv., că baletul modern are la noi o existență atît de firavă, că se manifestă atît de sporadic?

Adriana Dumitrescu: Pentru că nici o instituție artistică nu s-a învrednicit pînă acum să patroneze un spectacol închegat, bine gîndit și lucrat, de balet modern. Televiziunea ne oferă din cînd în cînd găzduire și atunci trebuie «aranjat» la repezeală cîte un număr, două. În cîte un spectacol de revistă se încearcă de asemenea diferite formule coregrafice mai noi, uneori cu reușite, alteori însă cu eșecuri...

Victor Vlase: Noi dorim însă să plasăm dansul modern în artă, să-i facem un loc precis, și asta nu se poate încropi din firimituri. E adevărat, avem neșansa de a fi la început, de a nu avea școli sau înaintași, dar asta ține de trecut, nu de viitor. Iar pe noi viitorul și în primul rînd prezentul ne interesează.

Maria Mitrache: Iar în prezent noi, cei pasionați de baletul modern, am fi însă cu toții dispuși să ne dăm timpul liber pentru alcătuirea unui spectacol, a unui ansamblu chiar.

Redacția: Așadar, cîțiva balerini...

Victor Vlase: ...douăzeci, douăzeci și cinci...

Redacția: ...în căutarea unui patronaj artistic, a unei săli, a unui libret...

Aurel Giroveanu: ...și a unui compozitor. Cer scuze că am tăcut, dar abia acum mi-ați dat tonul. Cred că nu se poate realiza un balet de adevărată factură artistică fără o muzică creată special pen-

(Continuare în pag. 10)

baletul modern

Sentimentul de duioşie poate fi exprimat şi altfel decît în baletul clasic...

tru el. Cîtă vreme se vor însăila mişcări de dans — fie ele cît de stilizate — pe nişte melodii împrumutate, chiar şi de mare vogă, nu vom ajunge la o operă coregrafică unitară, armonioasă.

Adriana Dumitrescu: Fără îndoială, colaborarea între compozitor şi maestrul coregraf este o primă condiţie. Dar..., cu o condiţie, să nu transformăm muzica într-un «dictator» al dansului, cum se mai întîmplă la ora actuală.

Victor Vlase: Un compozitor care ar gîndi muzică special pentru un balet modern ne-ar fi totuşi de mare ajutor, să recunoaştem.

Aurel Giroveanu: Nici un dans care a cucerit lumea nu a pornit de la o melodie de muzică uşoară, fie ea şi un şlagăr. Rumba, tangoul, twistul au izvorît din folclorul unui popor, de-aici şi-au tras seva. Un balet modern românesc nu poate fi conceput şi nu poate avea viabilitate în afara ritmurilor populare: cred că compozitorul, împreună cu coregraful respectiv, trebuie să pornească prin a alege din bogăţia ritmică a muzicii noastre populare un anume ritm, să-l construiască pe anumite trepte de armonie, pe anumite măsuri, să caute, împreună cu coregraful, acele mişcări de dans care pot exprima cel mai direct, mai simplu, ideea urmărită.

Un arabesc în stil modern.

Redacţia: Prin urmare, dv. cu toţii consideraţi că ne aflăm într-un moment propice creării unui ansamblu — sau, mă rog, cel puţin al unui spectacol — de balet modern. Credeţi că avem cadrele necesare?

Adriana Dumitrescu: Da, credem acest lucru. Ar trebui însă să ne gîndim şi la perspectivele unui asemenea ansamblu: e foarte necesară o pregătire de specialitate a viitorilor balerini, mai susţinută, mai bine organizată. De cîteva luni au început în cadrul şcolilor de coregrafie nişte cursuri de dans modern care mi se par încă destul de palide. Nu sînt suficiente, cred.

Cristina Dan: Şi poate că ar trebui să se ocupe şi presa mai mult şi mai competent de dansul modern. La ora actuală, după vreun spectacol la televiziune, trebuie să ne mulţumim cu aprecierile — totdeauna dulci — familiei şi cu cele — adeseori acre — ale unor colegi. Simţim efectiv nevoia unei critici de specialitate.

*

Închidem aici prima parte a discuţiei pe care o vom relua într-unul din numerele viitoare ale revistei, adresîndu-ne unor personalităţi preocupate de dezvoltarea coregrafiei în ţara noastră.

Sanda FAUR
Bazil DUNĂREANU

---

carnet de scriitor

putrezirea ...în barbă

de Eugen **FRUNZĂ**

Luaţi un «deştept» dintre aceia care, la 17 ani, stau ore de-a rîndul prin localuri sau proptesc vitrinele din străzile centrale ale Capitalei, luaţi-l şi întrebaţi-l la întîmplare dacă Balzac a scris «Divina comedie», dacă Rembrandt a fost portar la Real-Madrid, dacă Berezina e o căţea cosmonaută, dacă roib înseamnă un cal negru, dacă otava e o sculă de fierărie, dacă ontolog e cel ce ştie să vorbească «din burtă» şi aşa mai departe. Întrebaţi-l ce doriţi şi veţi constata că preopinentul nu are în cap — în afara unor biete rămăşiţe de şcolar chiulangiu — decît vreo 707 informaţii sportive şi 101 răcnete ritmate pentru călcîi. Cam asta-i tot, dacă facem abstracţie de chică, de barbă şi de părerea-i proprie despre superba lui personalitate. Pentru că, vezi bine, neisprăvitul se mai şi crede un tip superior.

Cine îşi închipuie că exagerez, facă un experiment. Ochească printre oamenii tineri — majoritatea dintre ei frumoşi, silitori, modeşti, culţi, pasionaţi de propria lor desăvîrşire — o pramatie din aceasta, netunsă şi obraznică. S-o scoată de guler şi hai cu ea, peripatetic, la plimbare. Cam aşa am procedat mai zilele trecute cu unul care, asistat de alţi trei aidoma lui, îmbrîncise un om în vîrstă, beteag, sărind să-l şi bată pentru că omul avusese cumplita îndrăzneală să-i mustre. L-am luat deoparte şi l-am poftit la o mică discuţie. Ca prin minune pramatia nu m-a repezit, ba s-a şi angajat la o convorbire destul de lungă. Am aflat astfel că a părăsit liceul şi că n-are poftă să se facă din nou elev, că de muncit nu munceşte pentru că nu-i convine să facă ucenicie, că joacă la «Prono» pe banii ciupiţi de la mama, că nu se rade şi nu se tunde pentru că e dreptul lui, că în ce priveşte perspectiva nu-şi bate capul (aici s-a referit chiar la obligaţia statului socialist de a-i «aranja» viitorul!), că literatura nu-i spune nimic şi că ştiinţa e bună, scuzaţi, pentru... boşorogi. Pletosul de 17 ani vorbea cît se poate de degajat şi cu un tupeu zdrobitor. Se mîndrea chiar, cinic şi stupid, cu «concepţiile» sale, avînd — cum s-ar exprima unii critici literari — «oroare de» bunul simţ şi de strădania omului incolor. Observaţiile mele, poate exagerat de amabile, primiră drept ultim răspuns:

— Ce ai cu mine, tovarăşe?! N-am voie să-mi trăiesc viaţa?!

Fireşte că nu-mi luasem sarcina să-l schimb subit printr-o conversaţie purtată într-un picior. Dar mă gîndesc la ceea ce ar putea face părinţii, vecinii, colegii de vîrstă serioşi şi, în genere, opinia publică pentru a-i vindeca pe aceşti tineri, degradaţi şi obraznici, crescuţi pe ici, pe colo, ca nişte mărăcini în lanul de aur al tinereţii. Ei pot şi trebuie să fie învăţaţi ce înseamnă de fapt a-ţi trăi viaţa. Pentru că ceea ce fac ei înseamnă a te minţi şi a putrezi în barba-ţi nevîrstnică, sub cerul acesta înalt sărutat de zborul propriei tale generaţii.

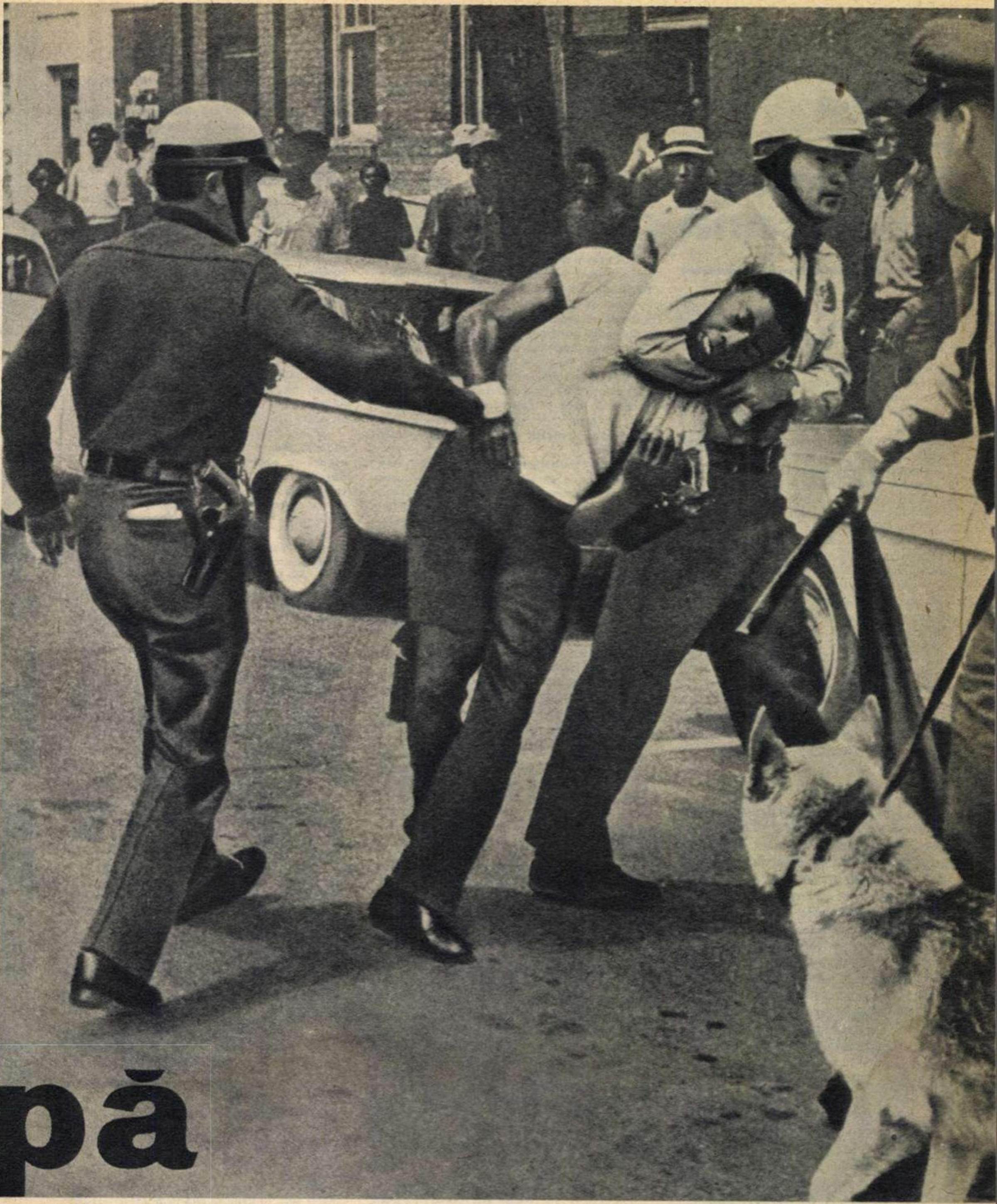

Scenă obișnuită în statele din sudul S.U.A. Poliția se dezlănțuie violent împotriva manifestanților negri.

Vara aceasta a fost fierbinte pe continentul american: a început cu marșul pentru drepturi civile — «coșmarul negru» — în Mississippi. Denumit «marșul împotriva fricii», așa și a fost, în pofida gloanțelor trase în primul student negru al universității, Meredith. Apoi pîrjolul a făcut ravagii cu sute de morți și răniți, stare de asediu, incendii și distrugeri în valoare de zeci de milioane de dolari în marile metropole din nord, est și vest: Chicago, Minneapolis, Los Angeles, New York, Philadelphia, San Francisco, Baltimore, Omaha.

după vara fierbinte americană

de Silviu **BRUCAN**

Vara, revolta negrilor izbucnește mai violent în aceste orașe de ciment, beton și metal, în care temperatura se ridică la 100 grade Fahrenheit, aerul umed devine greu și irespirabil, pavajul se încinge, cămașa se lipește de corp, enervant, căci nylonul nu lasă nici pielea să respire — iar toate acestea devin iad în ghetourile negre cu *slums* — case mizere, insalubre, lipsite de aer condiționat, în care noaptea căldura rămîne nemișcată iar oamenii se chinuiesc răsucindu-se în cearșafurile ude pînă spre dimineață, cînd trebuie să pornească la lucru. Năduful se adună în suflete, revolta colcăie, simțul strigătoarei nedreptăți biciuie nervii, căci oamenii de culoare știu din vitrinele strălucitoare ale magazinelor de pe Main Street, din reclamele din ziare și de la televiziune cît de binefăcătoare sînt pe fierbințeala aceasta blestemată apartamentele moderne, spațioase și răcorite, în care apeși doar pe un buton pentru a avea temperatura visată. Iar ei sînt constrînși să se înghesuie trei-patru

(Continuare în pag. 12)

după vara fierbinte americană

într-o cameră: în ghetoul negru din Chicago, 90 000 pe mila pătrată, fată de 20 000 în cea mai dens populată parte a orasului, albă, bineînțeles. Într-un bloc cu cinci etaje din Harlem au fost numărați 3 871. Iată cum a devenit *«hot summer»* (vara fierbinte) simbolul revoltei rasiale și violenței.

La New York, vîlvătaia s-a aprins cînd poliția din Harlem a interzis copiilor negri să se răcorească sub pompa de apă de lîngă rigolă. Era una din puținele lor bucurii. Trei nopți la rînd incendierile de case și automobilele răsturnate, împușcăturile, busculadele și exploziile bombelor de plastic au produs ravagii. La San Francisco tulburările au început după ce un polițist alb a împușcat mortal un băiat negru de 16 ani. La Chicago, rasiștii albi, în mijlocul carora se afla și nazistul Rockwel, în cămașă brună cu cruce încîrligată, au atacat o coloană de demonstranți negri. Peste 60 de oameni au rămas răniți pe străzi, 30 de automobile au fost incendiate și după aceea orașul n-a mai avut liniște timp de o săptămînă, pînă cînd au fost aduse trupe regulate ale Gărzii Naționale, care au ocupat cartierul negru. La Baltimore, după un miting al populației negre, grupuri de tineri rasiști albi au atacat cartierul negrilor, comițînd acte de vandalism, incendieri, jafuri, violuri. A urmat riposta negrilor, care a fost cumplită. Mult timp după aceea în Baltimore autoritățile au interzis cu strictețe orice adunare și demonstrație.

Manifestație pentru drepturi civile, condusă de dr. Martin Luther King. Recent, printr-un verdict al Curții Supreme a S.U.A., s-a dat oricărui stat din cadrul federației dreptul de a interzice accesul manifestanților pe terenurile și în clădirile sale, de a-i aresta dacă se opun. Răsturnînd o serie de hotărîri anterioare ce garantau dreptul de a manifesta pașnic pentru integrare rasială, această măsură restrînge considerabil posibilitățile de acțiune ale celor ce militează pentru drepturile civile ale negrilor.

GHETOURILE NEGRE DIN NORD

Dacă în trecut pe continentul american principalul curent de migrație era de la est spre vest, oamenii fiind atrași de mistica minelor de aur, iar apoi de terenurile mănoase ale Californiei, în perioada postbelică grosul migrației a început să ia direcția sud-nord. Negrii părăseau în masă plantațiile de bumbac și tutun — truda ce rupe mijlocul și condamnă la sărăcie veșnică — îndreptîndu-se plini de speranțe spre marile metropole nordice. New Yorkul are peste un milion jumătate de negri, Chicago un milion, Los Angeles, de la 50 000 în 1945 la 600 000 în 1965, iar în Washington negrii reprezintă 54% majoritatea populației capitalei. În cele 14 centre metropolitane în care trăiește o treime din populația S.U.A. negrii s-au înmulțit de 16 ori mai repede decît albii.

Iar acest puhoi enorm și irezistibil este îngrămădit în cartiere închise și ferecate de măsuri municipale și de legi nescrise, mai tari decît Constituția americană. Harlem și Watts au căpătat faima pe care o aveau pînă nu demult acele cartiere cu populație indigenă din centrele coloniale, cum era Kasbah: cînd pătrundeai în ele venind de pe bulevardele largi, cu trafic modern, vitrine luminoase, lume elegantă, parcă se lăsa o cortină și treceai brusc într-o altă lume, cu străzi înguste, întortocheate, cu case mici, dărăpănate, murdare, cu ferestre astupate cu ziare, cu tarabe pe trotuare, în care carnea, covrigii, brînza, bîntuite de muște, se aflau alături de papuci de pînză, pantaloni de doc, săpun de rufe, mărgele, iar oamenii mișunau încoace și încolo făcînd un zgomot infernal. Da, ghetourile negre din marile orașe americane nu sînt decît versiunea modernă a acestor Kasbah coloniale. Ele sînt tot atît de dezolante ca înfățișare, contrastul pe care il oferă tot atît de șocant. Doar muzica de jaz a aparatelor de radio cu butonul întors la maximum vorbește despre extraordinara dragoste de viață a acestei populații de culoare.

Ceea ce într-adevăr a adus nou țara capitalismului la pătrat este aproape de necrezut: condiția de claustrare logistică impusă negrilor este și ea motiv de speculă. O anchetă a municipalității newyorkeze privind chiriile a constatat că metrul pătrat de locuință în casele insalubre din Harlem este mai scump decît cel din Sutton Place, un cartier cu apartamente moderne din centrul Manhattanului, unde însă negrii nu pot să pătrundă. La Los Angeles, după explozia din Watts, care a pus pe gînduri și guvernul federal, o comisie oficială a constatat că, în timp ce în cartierul Beverly Hills, unde locuiesc stelele de cinema, pachetul de celofan cu 10 felii de pîine costă 10 cenți, în Watts același pachet costă 22 cenți! Businessul s-a întrecut pe sine. Cum spunea un bătrîn amărît din Harlem: trebuie să plătești o taxă pentru a fi negru...

TENDINȚE DE RADICALIZARE

Vara fierbinte din 1966 a adus două elemente noi: afirmarea ideii de luptă prin orice mijloace în mișcarea negrilor și contraofensiva rasiștilor albi.

În ultimii ani acțiunile populației negre din S.U.A. au dobîndit un caracter militant și o amploare atît de mare încît a fost numită «a doua revoluție americană». De la starea de nemulțumire latentă și rugăciuni în biserică negrii au trecut la *acțiune directă* — marșuri și demonstrații de masă, ocuparea locurilor în restaurante și alte localuri segregate, pichetarea parcurilor și ștrandurilor rezervate «numai pentru albi», călătoriile prin mai multe state din sud ale «pelerinilor libertății» și acte de «neascultare civilă». Atacul în sud nu a mai fost dirijat împotriva unei laturi a regimului de discriminare — școala, locuințele, votul, șomajul; întreg regimul de asuprire și umilire politică, socială și economică a negrului american s-a aflat sub focul mișcării. Totul se desfășura însă sub semnul nonviolenței, doctrină inspirată de Gandhi, al cărei promotor în America este preotul Martin Luther King.

Totodată, ca reflex al creșterii mișcării de eliberare din Africa, s-a dezvoltat organizația negrilor musulmani «Black Muslims», al cărei profet era un bătrîn născut în Georgia, Eliahu, și al cărei predicator activ a fost Malcolm X, un preot din Nebraska, stabilit în New York, care se purta cu turban și burnuz pe cea mai teribilă arșiță. După cum scriu ziarele, negrii musulmani erau 250 000. Între timp acest număr s-a redus simțitor.

Anul acesta, la începutul verii, s-a produs un eveniment căruia întreaga presă i-a acordat o semnificație specială. La Congresul organizației S.N.C.C. (Comitetul de coordonare al studenților nonviolenți), care a jucat un rol decisiv în acțiunile negrilor din ultimii ani, a fost ales ca președinte Stockely Carmichael, un tînăr de 25 ani, avînd la activul său 27 de arestări și încarcerări, cunoscut ca autor al noii lozinci «Black Power» (putere neagră). Manifestul lansat de noua conducere respinge complexul de inferioritate al negrilor:

«În definitiv, nu noi sîntem răspunzători de războiul de genocid în Vietnam; nu noi sîntem răspunzători de neocolonialismul în Africa și America Latină; nu noi am ținut un popor în sclavie animalică sute de ani».

«Black Power» reprezintă tendința de radicalizare în sînul mișcării negrilor; în esență ea exprimă cerința de a se acorda negrilor un rol în stat, în exercitarea puterii, conform cu numărul și ponderea lor în societate. Negrii — argumentează Carmichael — sînt în număr de 22 milioane, deci 11% din populația S.U.A., iar în Camera Reprezentanților sînt numai 1% în Senat nici unul (recent a fost ales unul — n.a.). Acolo unde negrii predomină numeric, ei «trebuie să dețină puterea pe cartier, raion» etc.

Martin Luther King, care a respins la început lozinca «Black Power», ulterior a revenit și a declarat că ea exprimă dezamăgirea și frustrarea negrilor.

Vara aceasta a cunoscut și contraofensiva rasiștilor albi. Ei speculează cele mai primitive prejudecăți religioase și temeri biologice acumulate în conștiința oamenilor de-a lungul celor 300 de ani de sclavie clasică și modernă a negrului american, precum și teme mai contemporane, ca lupta acerbă pentru angajări, concurența comercială, prăbușirea valorilor caselor în cartierele în care se mută negrii, scăderea nivelului școlilor în care intră copii negri etc. La aceasta se adaugă acel perfid «cerc vicios» — condițiile de mizerie, umilințe și promiscuitate (în Watts un copil din patru este nelegitim, o femeie din trei, divorțată) generează cel mai înalt procent de delincvență, iar frecvența delictelor devine la rîndul ei argument pentru claustrarea și izolarea negrilor în ghetouri ale mizeriei, umilinței și promiscuității.

Vechiul dicton amar: *negrul este primul concediat și ultimul angajat*, a fost îmbogățit cu o nouă versiune: *negrul este primul condamnat și ultimul achitat*.

PRINCIPALA VICTIMĂ A AUTOMATIZĂRII

Chiar dacă procesul de desegregare în sud a făcut în ultimii ani pași timizi înainte, situația negrilor pe cele trei fronturi principale — locuințe, școală, angajări — s-a înrăutățit. Iar revendicările de luptă în aceste trei direcții sînt strîns legate una de alta.

Majoritatea orașelor americane, din nord și din sud, în care se află în prezent grosul populației negre, sînt segregate în materie de locuințe în proporție de 80-95% — mai mult decît oricînd în istoria S.U.A. («New York Times» 24 aprilie 1966). Iar în toate metropolele din nord, unde nu există segregație *de jure*, discriminarea este mascată ipocrit prin sistemul de repartiție teritorială potrivit căruia cetățenii trebuie să-și trimită copiii la școlile din cartierul în care locuiesc. Aceasta duce la segregație *de facto*, deoarece negrii nu-și pot da copiii decît la școli din ghetoul lor sau din alte cartiere cu un mare număr de negri, portoricani și alți oameni de culoare. Iar școala este o problemă *vitală*: a urma în licee destinate exclusiv negrilor (mulți dintre absolvenții acestora nu știu măcar să citească și să scrie în limba engleză) înseamnă pentru tînărul negru a fi condamnat să accepte o muncă inferioară, necalificată, ca și părinții săi. Este elocvent în această privință faptul că 60% din familiile de culoare au venituri anuale sub nivelul unei vieți decente, stabilit oficial în S.U.A.; 65% din negrii angajați sînt în categoria muncilor semicalificate și necalificate.

Adevărul este că societatea americană, așa cum este construită azi, în nord ca și în sud, are nevoie de circa 15-20 milioane de brațe de muncă ieftine, oameni analfabeți sau semianalfabeți, fără prea mari pretenții, fără capacitatea de a influența într-un fel sau altul viața politică a țării, care să efectueze muncile inferioare de care au nevoie clasele parazitare. Această masă de milioane o furnizează oamenii de culoare — portoricanii, mexicanii, dar în special negrii. În conștiința lor este adînc sădită ideea inferiorității și umilința, fie și prin cele mai absurde teorii rasiste și prejudecăți medievale.

Faptul că o minoritate infimă a negrilor a ajuns să se ridice în rîndurile micii burghezii sau ale burgheziei și că un număr de negri deosebit de talentați s-au afirmat în diferite profesiuni, în artă sau în sport, nu schimbă datele fundamentale ale problemei, și anume că masa celor 22 milioane de negri constituie o castă social-economică inferioară a societății americane.

Elementul nou pe acest plan este acela că revoluția tehnico-stiințifică, în condițiile actuale din S.U.A., în loc să îmbunătățească, a înrăutățit situația negrilor. În iunie 1965 procentul de șomeri albi era de 4,1% iar cel de șomeri negri de 8,3% În iunie 1966 șomerii albi au scăzut la 3,5% iar cei negri au crescut la 9% Iar acest fenomen se petrece într-o perioadă de *boom* prelungit. Ce se va întîmpla cînd va izbucni o recesiune economică?

O altă cifră elocventă: din 1 356 000 pos-

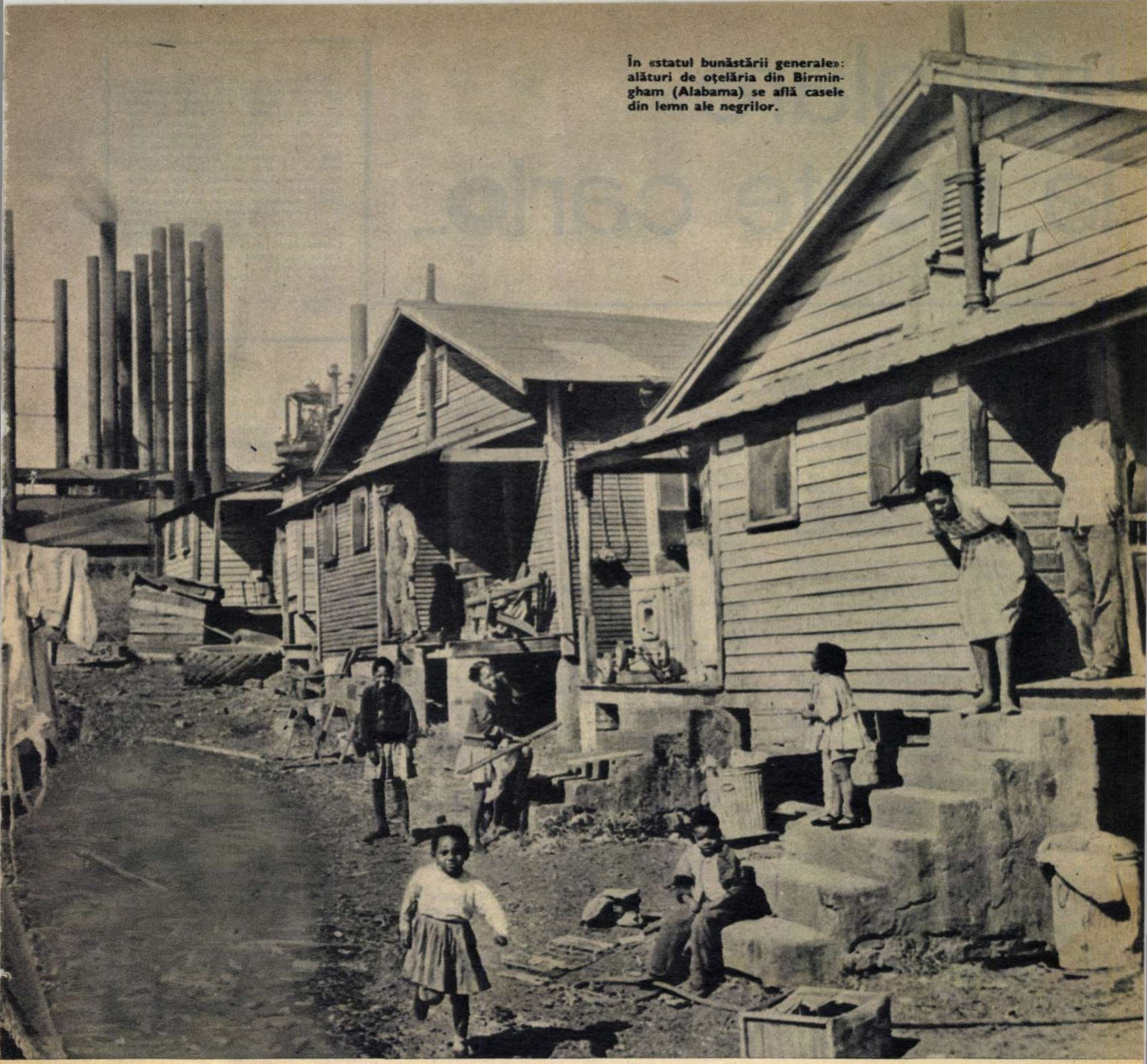

În «statul bunăstării generale»: alături de oțelăria din Birmingham (Alabama) se află casele din lemn ale negrilor.

turi noi create în 1966 pentru tineri între 14 și 19 ani, 1 297 000 — 97% — au revenit albilor, iar restul de 3% tinerilor de culoare, în rîndul cărora șomajul atinge 25% Unul din patru tineri de culoare este fără lucru.

Perspectiva? Iată, ce se spune într-un raport oficial al Biroului de statistică a muncii, înaintat președintelui Johnson: «Dacă tendința de coborîre a numărului posturilor oamenilor de culoare continuă în același ritm ca în anii din urmă, procentul șomajului de culoare va fi în 1975 de două ori și jumătate mai ridicat decît al brațelor de muncă în ansamblu».

Automatizarea îl urmărește pe negru ca un adevărat spectru. În metrourile și autobuzele din marile orașe americane s-au pus în ultimii ani afișe mari cu un desen pe care stă scris: *«Cînd acest circuit va învăța munca ta, ce ai să faci?»* Ilustrația arată un circuit de tipul celor folosite de mașinile electronice, cu care se automatizează producția.

Într-adevăr, se întreabă îngrozit muncitorul care mai are de lucru, ce am să fac? În josul afișului se află un avertisment — parcă circuitul electronic ar pătrunde rece pe șira spinării muncitorului din față: *«Nu aștepta ca circuitul să te înlocuiască la post. Incepe să te recalifici!»*

Pentru muncitorul negru răspunsul la întrebarea «Ce ai să faci?» este disperarea. Decalajul de azi devine, în condițiile automatizării, o prăpastie, deoarece recalificarea cere cunoștințe din ce în ce mai înalte. În medie, tinerii negri au de trei ori și jumătate mai puțini ani de școală decît tinerii albi. Chiar și în școlile de recalificare deschise în ultimii ani bariera de rasă (sau de studii, ceea ce în speță este același lucru) îi închide intrarea. O anchetă recentă a constatat că din 3 500 cursanți la școli de recalificare numai doi erau negri. Deci decalajul, în loc să se reducă, crește. Și o dată cu asta cresc lipsa de perspectivă, disperarea, revolta.

BAROMETRU AL SOCIETĂȚII AMERICANE

Masa celor 22 milioane de negri a devenit o dinamică forță revoluționară. «Este imposibil — scria în 1963 Walter Lippman — să se abordeze problema egalității în drepturi a negrilor fără a reînvia și a reînnoi mișcarea progresistă în politica americană, care a fost apatică în ultimii zece ani». Într-adevăr, acțiunile directe și curajoase ale negrilor la începutul anilor '60 au trezit mari energii latente, au avut un efect galvanizant în universități și în sînul intelectualității; aceste forțe sociale au devenit active în lupta pentru drepturi civile și în împotrivirea față de războiul din Vietnam.

Dialectica luptei politice din S.U.A. face ca mișcarea negrilor să ascută conflictul major dintre forțele antagonice ale societății americane, pe care ideologii burghezi s-au căznit să-l camufleze și să-l declare inexistent prin asemenea formule mitice ca «societatea fără clase» sau «statul prosperității generale». Drepturile negrilor împing la confruntare politică forțele liberale și progresiste cu acea coaliție conservatoare a republicanilor de dreapta și a democraților din sud, coaliție pe care s-a sprijinit atît politica războiului rece și a agresivității imperialiste, cît și politica reacționară pe plan intern îndreptată împotriva sindicatelor, a muncitorilor agricoli și a populației de culoare. Coaliția conservatoare din Congres a «ucis» nu o dată proiecte de legi menite a împinge înainte societatea americană.

Recent, în septembrie, a fost înmormîntată în Senat legea propusă de administrația Johnson cu privire la nediscriminarea în materie de locuințe, deși prin prevederile ei timide ea era departe de a aduce problemei o soluție efectivă. Înmormîntarea legii a fost însoțită de o intensă campanie de presă pe tema că procesul de integrare ar fi «prea rapid» și că forțarea ritmului ar duce, chipurile, la o reacție ostilă a populației albe. Pentru această reacție a fost lansată expresia *white backlash*, care descrie mișcarea înapoi a biciului după ce a lovit. În mod evident, dreapta vede în zăgăzuirea mișcării negrilor o condiție a zăgăzuirii întregii mișcări progresiste, antiimperialiste, din sînul societății americane. Manevra a apărut vizibilă în întreaga desfășurare a luptei politice în recenta campanie electorală pentru realegerea unor guvernatori, senatori și deputați în Congres. Consecințele se anunță însă mult mai durabile decît simpla competiție electorală din noiembrie. Comentatorii menționează posibilitatea unei *realinieri politice*, iar Tom Wicker scrie în «New York Times»: «O nouă stîngă, puternică din punct de vedere politic și creată pe baza problemei vietnameze și a problemei drepturilor civile, pare improbabilă majorității oamenilor politici de profesie. Dar cei mai clarvăzători dintre ei nu înlătură această posibilitate».

Oricum, mișcarea negrilor este un fel de barometru pentru societatea americană.

întîmplare la monte carlo...

de **MAURICE DRUON**

Prozatorul francez MAURICE DRUON s-a născut în anul 1918. Cînd împlineşte 30 de ani, premiul Goncourt îl impune atenţiei generale cu romanul său realist-critic *Marile familii*, **în care — în spiritul celor mai bune tradiţii balzaciene — este violent demascată decăderea morală a marii burghezii franceze contemporane. O altă carte care-l reafirmă este romanul istoric** *Regii blestemaţi*, **evocare plină de dinamism, scrisă cu netăgăduit meşteşug literar, a unor pagini din frămîntata istorie a monarhiei franceze din secolul al XIV-lea. Maurice Druon este şi autorul altor romane («Voluptatea de a fi», «Memoriile lui Zeus» ş.a.) consemnate mai puţin de critica literară.**

Atît *Marile familii* **cît şi** *Regii blestemaţi* **(vol. I şi II) au fost traduse în limba română şi publicate de E.P.L.U. (1961 şi 1964).**

Era înalt şi deosebit de voluminos; îmbrăcat cu o pijama verde de mătase, cu un briliant de 12 carate pe degetul mic, de abia încăpea în fotoliul stil Louis XV în care stătea răsturnat. La orele 11 dimineaţa se mai afla în dormitorul său. Era doar atotputernicul, bogatul domn Mavare. Tributul pe care i-l plăteau zilnic aproape o jumătate de milion de fumători din întreaga lume îi permitea să-şi petreacă lunile de primăvară într-un apartament luxos al hotelului «Paris» din Monte Carlo şi să lase în fiecare seară pe postavul verde al mesei cazinoului cîteva milioane de franci.

Poate că aţi avut şi dumneavoastră prilejul să cumpăraţi ţigările Mavare, ţigări mici, delicate, cu un uşor miros de fîn. Pe fiecare cutie se poate citi marca «Mavare Brothers — limited». Probabil că nu v-aţi gîndit însă la existenţa unui domn Mavare în carne si oase, si mai ales la asemenea dimensiuni...

Domnului Mavare îi plăceau aromele de fîn şi florile. Un buchet mare de flori delicate răspîndeau un miros dulce, ameţitor. Prin ferestrele hotelului, soarele îşi revărsa razele călduţe, plăcute, şi scăldau priveliştea — cazinoul, parcul şi marea.

Pe măsuţa de lîngă fotoliu se afla o cutie din lemn roşu de palisandru. Miliardarul scotea din cutie cîte două cărţi şi le examina satisfăcut. De fiecare dată respira adînc: cîştigase.

— De ce oare nu merge la fel şi seara? E de neînţeles!

Împinse la o parte cutia cu cărţile de joc. Jocul prezumtiv, fără partener, nu-l mai amuza...

Chiar atunci sună telefonul.

— Dar ce vrea? — întrebă domnul Mavare pe portar, care îi anunţa că un necunoscut doreşte să-i vorbească. Şi, deşi înţelese prea bine explicaţia dată, îi răspunse într-o doară: Bine, dă-i drumul sus!

Nu-ţi trebuia prea mult timp ca să ghiceşti din ce categorie de vizitatori făcea parte. Îmbrăcămintea lui uzată vorbea singură. Era un omuleţ de vreo 50 de ani, părea să fi slăbit mult în ultima vreme, hainele îi atîrnau în jurul corpului şi întregul său aspect trăda mizeria.

Mavare luase în mînă, cu un aer plictisit, scrisoarea de recomandare pe care i-o înmînase necunoscutul. Mişcările lente şi indiferente ale domnului Mavare erau de-a dreptul chinuitoare pentru nefericitul oaspete.

În sfîrşit, domnul Mavare se hotărî să vorbească. Ochii îi rămîneau însă mereu fixaţi dincolo de fereastră, spre palmieri şi faţada cazinoului. Domnul Mavare avea o voce subţire, cu totul neaşteptată la această piramidă de carne şi grăsime.

— Nu înţeleg de ce aţi fost trimis la mine. Nu-mi plac astfel de scrisori de recomandaţie şi nici nu am cum să vă ajut; nu pot să vă ofer nimic de lucru.

Ferestrele, pereţii, florile, covorul — toate se învîrteau în jurul bietului vizitator. El clătină din cap cu tristeţe.

— Înţeleg, păcat să vă mai deranjez. De fapt m-aş fi mirat să obţin de lucru tocmai de la dumneavoastră. De altfel, dintotdeauna m-a urmărit ghinionul.

Vizitatorul se înclină şi se îndreptă spre uşă.

Grăsunul se şi întorsese spre cutia cu cărţile de joc, cînd, deodată, se opri şi-l rechemă pe cel care pleca.

— Hei, dumneata, vrei să mai vii puţin? Cum te numeşti? — şi abia acum îl privi pentru prima oară în faţă. Ochii îi străluceau.

— Mă numesc Florentin.

— Spuneai că toată viaţa te-a urmărit ghinionul, nu? Şi n-ai avut oare niciodată noroc?... Uite ce e, domnule Florentin. Îţi ofer prilejul să cîştigi zilnic 20 000 de franci. De acord?

— Despre ce vorbiţi, domnule Mavare? Cum să cîştig zilnic 20 000 de franci?

— Nu glumesc. Am nevoie de dumneata, dar de fapt nu va fi vorba de fiecare zi, ci de fiecare noapte. Vei lucra noaptea, exclusiv noaptea. Primeşti?

Omul rămase pe gînduri. Suma oferită şi faptul că i se propunea să cîştige atîţia bani noaptea îi sugera bănuiala unor afaceri necurate. Despre perversitatea acestor bogătaşi circulau doar destule poveşti! Ce poate fi adevărat şi ce nu? Dar şi suma era ispititoare! Nu sînt de aruncat 20 000 de franci pe noapte... 600 000 de franci pe lună. Fie ce-o fi! Foamea şi mizeria îl făceau gata la orice. Din primii bani va aprinde o lumînare de mulţumire sfintei Rita, patroana deznădăjduiţilor, şi îi va cere să-l ocrotească măcar de data asta.

— Ce voi avea de făcut? — îngăimă el chinuit.

— O, nimic prea greu. Iată ce îţi cer: în fiecare seară la ora 10 vei veni să mă găseşti la restaurantul unde iau masa. Vei primi de la mine 20 000 de franci, cu care vei intra la cazinou... Ai mai fost la cazinou? Ai jucat vreodată? — îl întrebă Mavare cînd îi observă expresia mirată. Oricum ar fi, te vei duce la cazinou,vei juca pînă cînd vei pierde toţi banii. Dar absolut toţi, înţelegi? Să nu care cumva să crezi că poţi opri vreun ban din ei! Ştii doar foarte bine că voi putea controla acest lucru. Cum ai pierdut toţi banii, vii înapoi la mine la restaurant şi primeşti cei 20 000 de franci ai dumitale, cu care eşti liber pînă a doua seară. Apoi, o luăm de la început. Asta e totul! Pe diseară!

Florentin îl privi pe Mavare, îi privi bine figura înecată în grăsime, corpul inform, pîntecele revărsat şi se întrebă dacă nu are cumva în faţă o generoasă zeitate asiatică. Ce se ascunde oare în acest cap? Se putea spune orice despre domnul Mavare, puteai chiar să-ţi dai seama că îţi inspiră repulsie, dar a fi nebun nu arăta în nici un caz.

Florentin se înclină adînc în faţa lui şi îi răspunse:

— Pe diseară, domnule Mavare, şi vă mulţumesc!

*

În sala de joc Florentin rămase uluit de înălţimea încăperii, de luxul mobilelor şi al covoarelor, de liniştea înmiresmată cu aroma tutunului şi a parfumurilor scumpe. Unde se afla oare: într-o biserică sau în iad?

În jurul meselor, oamenii concentraţi asupra cărţilor sau a bilei de fildeş erau cuprinşi de tremurături nervoase, dar fiecare căuta să-şi ascundă reacţiile.

Florentin se învîrti cîteva minute, nu reuşea să înţeleagă cum trebuie să joace. Observă că fiecare intră mai întîi într-un birou lateral, unde îşi schimbă banii pe jetoane din os. Se apropie de funcţionarul care îl întrebă imediat:

— Ce fel de jetoane doriţi?

— Indiferent — făcu Florentin, numai ca să nu răspundă, dîndu-şi astfel în vileag nepriceperea.

Puse banii pe masă şi primi în schimb atît de multe jetoane încît cu greu le înghesui în buzunarele costumului său uzat. Apoi se apropie de prima masă şi se aşeză lîngă o doamnă mai în vîrstă şi cocoşată. «Cocoşaţii poartă noroc» — se gîndi Florentin şi aşeză primul jeton pe masă. Bila ruletei se opri. Crupierul îi şi adunase jetonul cu lopăţica lui, o dată cu celelalte jetoane de pe numerele necîştigătoare. Florentin îşi urmări cu părere de rău jetonul, dar îşi aminti că, de fapt, el era obligat să piardă. Vecinei sale cocoşate i se returnase însă jetonul cu cîteva în plus. «Aşa arată cîştigul» — se gîndi Florentin.

Se îndreptă spre altă masă şi puse din nou un jeton, care dispăru ca şi primul. Făcea mereu acelaşi lucru, de la o masă la alta, punea jetonul şi aştepta să-l adune crupierul cu lopăţica. Începea să se grăbească, voia să vadă dacă într-adevăr i se va plăti pentru o astfel de treabă. «Oare n-a minţit Buddha cel verde?»

Pînă la sfîrşit reuşi să-şi golească buzunarele. Era miezul nopţii. Aproape fugind, se îndreptă spre restaurant. Portarul îl privi cam neîncrezător, dar îl lăsă totuşi să intre. Mavare îşi terminase cina şi îşi băuse şi sticla cu şampanie. Purta un smoching alb, cu o garoafă roşie la butonieră. În faţa lui şedea o fată tînără şi frumoasă, cu o figură deosebit de expresivă. La urechi şi la gît purta bijuterii sclipitoare.

Florentin se apropie timid. Ii dădeau lacrimile de foame si oboseală.

— Ei, cum a fost? — îl întrebă Mavare, plictisit.

— Aşa cum aţi dorit, domnule Mavare, am pierdut totul — îngăimă cu greu Florentin.

— Ai pierdut şi mult timp, dar probabil că nu te pricepi, e prima dată, nu? Mîine poate te descurci mai repede.

Mavare vorbea şi în acelaşi timp scoase din portbancnot cei 20 000 de franci.

— Mîine continuăm, la revedere!

A doua zi a mers mai repede. Florentin şi-a terminat treaba în ceva mai mult de un ceas. Din zi în zi pierdea mai repede cei 20 000 de franci. Tot asa de repede cheltuia însă şi raţia de 20 000 de franci pe care îi primea pentru îndeplinirea ordinului. Se mutase într-un hotel cumsecade, mînca mai bine şi se îmbrăcase. Toată ziua şi-o petrecea pe la vitrine şi pe stradă. Se bucura de orice putea să-şi ofere. Se gîndea chiar că ar putea să se şi însoare. Începu să facă şi unele mici excursii, dar seara se prezenta cu punctualitate la restaurant, la Buddha cel verde.

Işi făcuse un mic grup de cunoştinţe, primea chiar şi vizite. De la prima sa vizită la domnul Mavare trecuseră 23 de zile. Devenise un client cunoscut al cazinoului. Se pricepea acum la toate jocurile şi ajunsese la concluzia că, pentru a pierde banii, nu-ţi trebuie cine ştie ce pricepere.

În seara aceea totul părea că se va petrece ca de obicei.

Aruncase un jeton mare, de 10 000 de franci, pe numărul 34. Era grăbit, voia să ajungă cît mai repede acasă şi imediat cum aruncase jetonul se şi grăbea spre altă masă, cînd se auzi strigat: «Numărul 34, aţi cîştigat!»

Se întorsese şi primi 350 000 de franci. Ce corvoadă! Cînd va mai reuşi oare să-i piardă? Mavare îl va certa iar că vine tîrziu.

— Aţi cîştigat din nou! — auzi vocea crupierului, după ce aruncase un pumn de jetoane tot pe numărul 34; ştia că nu se prea întîmplă ca un număr să cîştige de două ori la rînd.

Primi din nou 350 000 de franci. Era disperat.

Se refugie alături, la jocul de bacara, şi depuse miza maximă. Era un joc ruinător şi miza maximă era de 500 000 franci. Cîştigă de patru ori la rînd, de fiecare dată cîte un milion.

Crupierul anunţă o pauză.

Florentin avea în mînă 4 000 000 şi nu ştia cum să scape de ele. În cazinou, vizitatorii urmăreau o scenă cu totul neobişnuită. Un om grăbit, cu părul răvăşit, fugea de la o masă la alta şi arunca cu furie jetoanele. De fiecare dată era rechemat să-şi ridice cîştigul. Jucătorul nesocotea orice reguli, teorii şi premise, părea că îşi caută ruina şi, totuşi, cîştiga mereu. Părea copleşit de ploaia de jetoane. Chiar dacă reuşea să piardă ceva la o masă, la cealaltă încercare cîştiga înzecit. Iar ceea ce părea tuturor foarte ciudat era faptul că, la fiecare cîştig, omul părea şi mai disperat.

Miză pe două cărţi 4 000 000. Gîtul i se uscase şi se refugie la bufet să bea ceva. Cînd se înapoie, îl înconjurară toţi jucătorii din sală: cele 4 000 000 deveniseră 32 000 000. Crupierul oprise jocul. Sălile se goleau. Ce să facă acum? Florentin, felicitat de toţi jucătorii, începuse să se simtă totuşi fericit. De jucat şi aşa nu mai era posibil, jocul fusese oprit. Era 5 dimineaţa. În total avea în buzunare 47 000 000. Unde putea să-l găsească acum pe domnul Mavare? Încercă totuşi la restaurant. Domnul Mavare aştepta la locul său obişnuit, nemişcat,în faţa prietenei sale.

Florentin se grăbea atît de tare încît se împiedică de covor.

— Uitaţi-vă, domnule Mavare, priviţi cît am cîştigat! — faţa îi strălucea punînd banii pe masă; orice s-ar fi spus, nimeni nu se putea supăra de un astfel de cîştig.

Grăsunul privi printre ochii întredeschişi. Faţa îi rămăsese nemişcată.

— S-a întîmplat exact aşa cum am bănuit, eram convins că aşa va fi! — şi întorcîndu-se spre prietena sa, îi spuse: ştiu că nu te interesează jocul, dar priveşte, chiar şi hazardul poate fi prevăzut. E interesant, nu? Omul acesta a afirmat că toată viaţa a fost ghinionist. O dată şi o dată trebuia să intervină exact contrariul. L-am trimis la cazinou să piardă, să piardă mereu. În aceasta consta cheia succesului. Ştii că eu am jucat săptămîni de-a rîndul cu fel de fel de calcule ca să cîştig. Şi doar mă pricep la calcule, dar cu hazardul trebuie să calculezi altfel. Am găsit cum. Am pierdut în 23 de zile cîte 20 000 franci, în total aproape 500 000. Am cîştigat în schimb aproape 50 000 000. Totul este să ştii cum trebuie să investeşti banii. Şi să se mai spună că banii se cîştigă greu!...

Florentin nu-l mai asculta. Se gîndea la un singur lucru. Cît i se cuvenea oare din cîştig:5%, poate chiar 10%...?

— Nu te mai reţin, domnule Florentin — îi spuse deodată Mavare, adunîndu-şi banii.

— Domnule Mavare, permiteţi-mi..., dar cum, angajamentul meu încetează? — începu sfios Florentin.

— Domnule Florentin, cred că îţi aminteşti, noi am stabilit: primeşti 20 000 de franci pentru fiecare 20 000 de franci pierduţi. Aşa stau lucrurile, nu?

Florentin rămăsese uimit. Nici nu se putea mişca.

— Ce mai doriţi, domnule Florentin? — îl întrebă Mavare enervat. Noapte bună! E timpul să ne retragem.

— Cum, nu-mi daţi nici măcar ultimii 20 000 de franci? — mai încercă Florentin.

— Domnule Florentin, ne-am înţeles să vă plătesc pentru pierdere, nu pentru cîştig. Vă mulţumesc! Nu mai am nevoie de dumneavoastră!

*

Se povestesc multe despre Monte Carlo, multe legende tragice. Există tot felul de teme, cu tot felul de variaţiuni, tot felul de sinucideri după pierderi spectaculoase — unii îşi taie venele, alţii se împuşcă sau se aruncă în mare.

Nimeni nu a putut însă să înţeleagă de ce s-a sinucis omuleţul găsit dimineaţa la poalele celebrei stînci din Monte Carlo. Era doar acelaşi ins care, cu o seară înainte, cîştigase la cazinou aproape 50 000 000...

În româneşte de Al. ROATĂ
Ilustraţie de Cik DAMADIAN

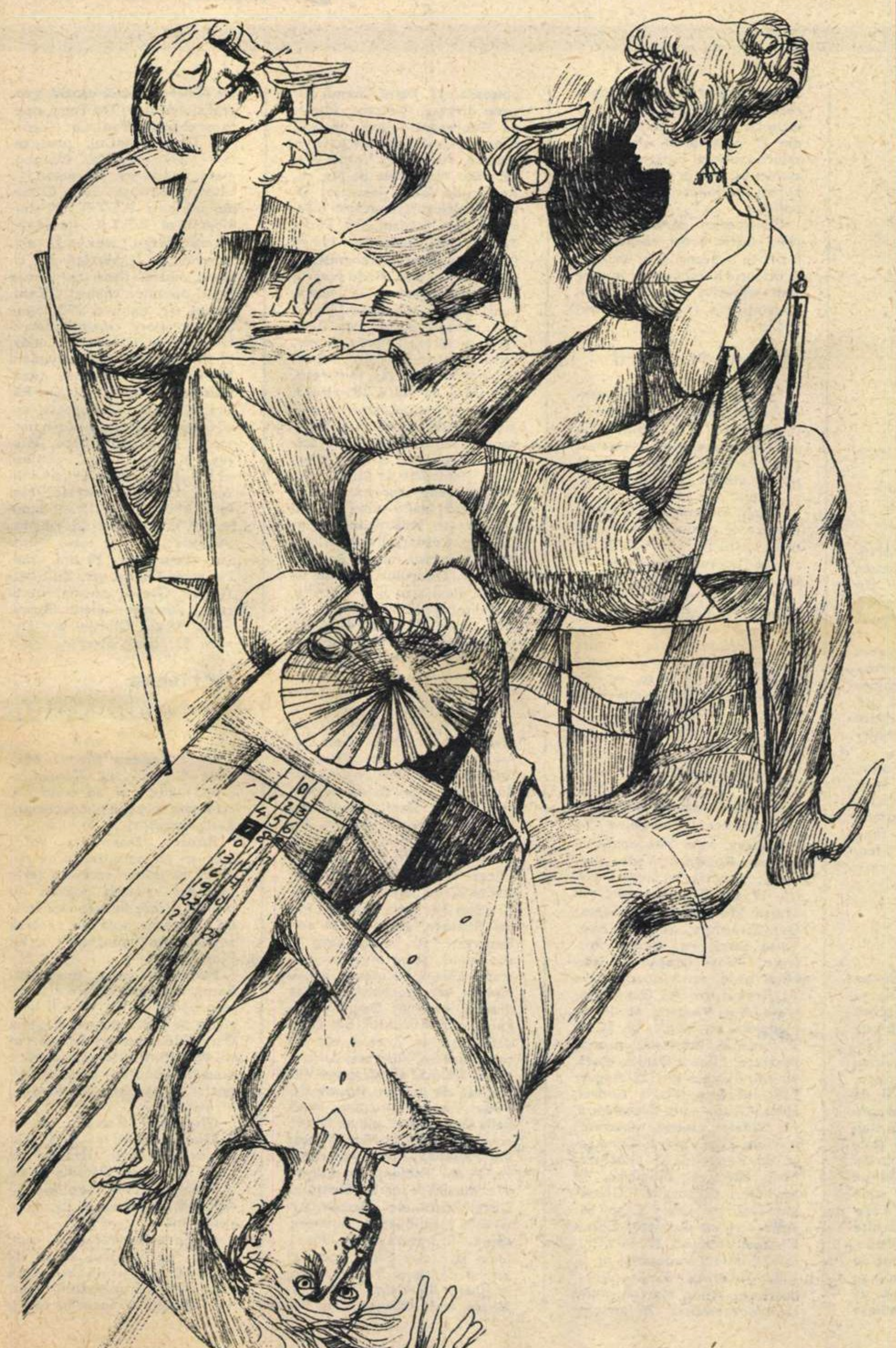

tv

un pas înainte, un pas înapoi

Astăzi — «Hamlet» în viziunea lui Kozinţev şi interpretarea lui Smoktunovski, mîine — «Fiii marii ursoaice». Şi aşa mai departe. Pe toate gusturile. Cu grija aparentă de a nu-i contraria pe cei ce cer mai puţină muzică simfonică şi mai multe transmisii de la circ. Atît de ritmică, de inevitabilă a devenit pendularea, încît, privind fiecare pas înainte, pariezi cu tine însuţi cît va dura pînă se va face şi pasul compensator înapoi. Să nădăjduim însă că, cel puţin în această stagiune, nu se vor ivi insurmontabile obstacole tehnice sau organizatorice sau de cine ştie ce altă natură care să determine suspendarea retransmiterii a jumătăţii de concert în fiecare duminică dimineaţa.

Oricît de puţin ai fi însă înclinat spre fatalism, e greu să nu crezi că un destin implacabil diluează, atenuează, estompează într-un fel sau altul fiecare idee originală, fiecare iniţiativă valoroasă. Emisiunea «În culisele muzicii uşoare» a fost unul dintre cele mai bune lucruri realizate de Televiziune în ultima vreme. Dar... Dar simpaticul, talentatul Radu Zaharescu nu era omul potrivit pentru a o prezenta. Cei intervievaţi răspundeau degajat, aparent improvizat, adesea cu farmec, la întrebări citite cu trac şi într-un mod supărător de nefiresc. Adică aproximativ invers decît se întîmplă de obicei.

Programul intitulat modest «Microvarietăţi», pe care l-am văzut cu aproape două săptămîni în urmă, a reunit un număr record de interpreţi buni. Dar... Dar formula regizorală ar fi putut să ilustreze cu succes, într-un joc de societate, zicala «Ca nuca-n perete». Între melodiile cîntate şi mijloacele de locomoţie care constituiau (inconsecvent) trama emisiunii nu e nici un fel de legătură. Nici măcar o paradoxală contradicţie. Asta ar fi avut chiar haz. Nimic. Ele treceau unele pe lîngă altele cu o indiferenţă care nu putea fi şi a telespectatorului, agasat de însumarea de clipe necesare desenatorului-fenomen pentru a scrie simultan de la cap la coadă şi dimpotrivă «Constantin» şi alte cîteva cuvinte lungi.

Uneori Ormuz şi Ahriman, binele şi răul, se ciocnesc — ca în exemplele de mai sus — în aceeaşi emisiune. Alteori Ahriman, gelos pe spaţiul cucerit de Ormuz, îl împinge, încet-încet, înapoi. Telejurnalul începuse să invite, seară de seară, cîte un comentator de politică externă. Un pas. Apoi i-a adus pe toţi împreună pentru a discuta, la sfîrşit de săptămînă, bilanţul evenimentelor. Al doilea pas. Tot înainte, deşi formula era încă imperfectă. A urmat un pas îndărăt: comentariile n-au mai fost citite de autorii lor, ci de crainici. Al doilea pas îndărăt: zile în şir nu se dau comentarii. Rezultatul e negativ, pentru că nimic e mai puţin decît nimic după ce ai văzut că se poate face totuşi ceva.

Sau să luăm emisiunile pentru femei: capitolul culinar, pe vremuri cel puţin satisfăcător, a fost înlocuit cu altul discutabil, pentru ca apoi să dispară cu desăvîrşire. Cînd s-au adăugat rubrici noi, dintre toate protagonistele s-au impus categoric două: o arhitectă şi o cosmeticiană. N-a trecut prea multă vreme şi locul lor a fost luat de persoane nu la fel de înzestrate pentru a vorbi la televiziune (salutăm, în ultimele emisiuni, revenirea arhitectei). În sfîrşit, rubricile s-au redus numeric. Astăzi, cu excepţia discuţiilor conduse de Ioana Măgură, emisiunea «Pentru noi, femeile» conţine prea puţine lucruri vrednice de interes.

Suişurile şi coborîşurile par a face parte integrantă din peisajul televiziunii.

Şi în timpul acesta, senină, pe deplin împăcată cu sine, considerînd că toate neajunsurile proprii au fost rezolvate impecabil, «Poşta televiziunii» îşi oferă cîteva dintre puţinele ei minute celor ce doresc să persifleze unele producţii literare şi pe criticii care le încurajează. Nu, nu e vorba, aşa cum s-ar putea crede, despre versuri recitate la televiziune sau despre opinii critice emise din studio. (Acestea din urmă sînt sublime, în primul rînd pentru că nu există.) Se bîrfeşte aşa, în general, fără adresă, ca să mai treacă timpul. Doar n-o să se consacre «Poşta televiziunii» problemelor reale ale emisiunilor!

Felicia ANTIP

din carnetul fotoreporterului

Gh. VINȚILĂ

1 Greutăti în circulație.
2 Concentrare.
3 Concert.
4 Transport.

dialog cu cititorii

două scrisori, o singură propunere

Tovarășii G. Stoica și Constantin Concu din Craiova, ambii fotoamatori (ale căror lucrări au fost publicate în repetate rînduri la rubrica «Cititorii fotografiază»), adresează redacției noastre cîte o scrisoare în care ne fac de fapt aceeași propunere: organizarea unui concurs printre fotoamatori, în scopul atragerii și stimulării celor ce au îndrăgit arta fotografică.

«Propun un concurs în cinstea aniversării republicii, intitulat «România în fotografie» — ne scrie tov. G. Stoica. «Aș da și cîteva sugestii de tematică — precizează tov. Concu: «Orașul meu», «Soare, flori, copii», «Tinerețe, dragoste» etc.».

Redacția a primit cu interes propunerea celor doi corespondenți, ea rămînînd în atenția noastră pentru anul care vine. «Flacăra» le exprimă pe această cale mulțumirile sale.

sesizarea a fost întemeiată

Redacția noastră a fost sesizată de curînd asupra unor carențe existente în deservirea oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament la Băile Herculane. În legătură cu aceasta Sfatul popular al regiunii Banat, căruia i-am adus la cunoștință cele sesizate, ne răspunde printre altele:

— gradul scăzut de confort al camerelor hotelului «Cerna» se datorește faptului că regiunea Banat nu are deocamdată planificate fonduri de investiții pentru procurarea de mobilier pentru hoteluri;

— în legătură cu lenjeria hotelului, care lasă de dorit în ce privește curățenia, a fost sancționat administratorul hotelului, luîndu-se în același timp măsuri de recondiționare a lenjeriei și plăpumilor.

prea mult spațiu...

Tovarășul Valentin Teodorescu, student din București, ne expune, într-o scrisoare scrisă cu multă căldură, părerile sale despre conținutul revistei. Trecînd peste aprecierile pozitive (pe care, tovarășe Teodorescu, le socotim prea laudative!), ne vom opri la ceea ce corespondentul nostru consideră slab în «Flacăra». «Se acordă prea mult spațiu în revistă rubricii «Curier», care interesează pe prea puțini cititori», ne scrie corespondentul nostru. De asemeni: «se publică uneori schițe fade». Ce ar dori tov. Teodorescu să găsească în schimb în locul acestor lucruri ce nu i se par interesante? D-sa ne dă cîteva exemple folosindu-se chiar de sumarele unor numere recente: documentare ca cel intitulat «Cine a ucis?» (nr. 47 din 19 noiembrie), ciclul «Pe valurile muzicii ușoare» ș.a. De asemenea, ne propune să publicăm în foileton un roman polițist.

Considerăm părerile cititorului nostru drept demne de a fi ținute în seamă și le vom lua în discuție în momentul în care vom definitiva măsurile de îmbunătățire a revistei, în anul 1967.

sîntem de acord

Tovarășul Marin Mazilu, tehnician din București, își exprimă trei dorințe: 1) să publicăm un ciclu permanent de materiale avînd ca temă căsătoria; 2) să scriem despre comportarea tineretului în societate; 3) să publicăm cît mai multe schițe literare și povestiri la nivelul celei intitulate «Jos mîinile de pe civilizație» («Flacăra» nr. 40 din 1 oct. 1966).

Sîntem de acord, tovarășe Mazilu. Probleme cum sînt căsătoria și cele legate de educația tineretului au stat și continuă să stea în atenția redacției noastre. De asemenea, ne vom strădui să publicăm cît mai multe schițe de bună calitate.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Gherghina Petre, elevă, com. Vîrtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: ilustrate; Victoria Secăreanu, elevă, 17 ani, Tr. Măgurele, str. Traian 110: cinema, ilustrate; Geta Străistaru, studentă, com. Valea Seacă, rn. Adjud: ilustrate; Mihai Drăgan și Ioan Nica, elevi, sat Viișoara, com. Tg. Trotuș, rn. Tg. Ocna: ilustrate: Angi Vădeanu, studentă, Medgidia, str. Gării, bl. SC 4, sc. B, ap. 21: literatură, muzică, ilustrate; Mioara Dănilă, elevă, 18 ani, Tulcea, str. 23 August 135: ilustrate; Maria Andrei, elevă, 17 ani, com. Olteni-gară, rn. Videle: cinema, ilustrate; Mariana Lupu, elevă, Constanța, bd. Republicii 31: ilustrate; Nelu Pătrașcu, tehnician, 18 ani, Or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Cașin 1, ap. 56: teme diverse, ilustrate; Costel Cîrstov, student, 20 ani, Craiova, Căminul studențesc nr. 5, Calea București 165: literatură, ilustrate; Hilde Marcus, muncitoare ceramistă, 26 ani, Sighișoara, str. Ilarie Chendi 50: teme diverse, ilustrate; Mariana Georgescu, elevă, 16 ani, Craiova, str. Castanilor 1: teme diverse; Alexandra Vasile, elevă, com. Vîrtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: ilustrate; Ovidiu Belciugan, operator cinema, 22 ani, Focșani, str. Turda 16: cinema, ilustrate; Mihail Munteanu, operator chimist, 20 ani, Brăila 6, cart. Radu Negru, str. Ion Andreescu 74: literatură, muzică, ilustrate; Victor Sasu, activist, 26 ani, com. Amărăști, rn. Drăgășani, reg. Argeș: teme diverse, ilustrate, rebus; Paula Puran, elevă, București, str. Gării de Nord 2B, ap. 13, rn. 16 Februarie: cinema, muzică ușoară; Constanța Cojocaru, Iancu Tudora, Călin Stelian, Cleopatra Dragu, elevi, com. Vîrtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: cinema, ilustrate; Iolanda Nákó, elevă, 16 ani, Brașov, str. Stejărișului 24: artă, muzică ușoară, ilustrate; Mariana Stănescu, elevă, Rm. Sărat, str. Oborului 3: teme diverse, ilustrate; Gigi Lăcraru, muncitor textilist, 20 ani, Pitești, Calea București 4, bl. 25, sc. A, et. 4, ap. 14: ilustrate; Geta Manea, învățătoare, 19 ani, com. Dedulești, rn. Făurei, reg. Galați: ilustrate; Ion Lemnaru, macaragiu, Hunedoara, str. T. Vladimirescu 41: teme diverse, ilustrate; Elisabeta Gunie, învățătoare, com. Păușești-Otăsău, rn. Horezu, reg. Argeș: ilustrate; Virgil Belei, electrician, 21 ani, Sfatul popular Petroșani: ilustrate; Ricuța Pașovel, învățătoare, 20 ani, sat Podeni, com. Perișani, rn. Rm. Vîlcea: cinema, ilustrate; Constanța Sîrbu, elevă, Sibiu, str. Crișanei 19: teme diverse; Mihai Stamate, student, 24 ani, București, str. Gutenberg 9, rn. Lenin: teme diverse, ilustrate; Liliana Miculescu, elevă, Moreni, str. Cerbului 5: teme diverse, cinema; Dimitrie Boghian, miner, Vulcan, bd. Trandafirilor 3, sc. 2, et. 3, ap. 23: teme diverse, ilustrate, turism; Maria Calotă, elevă, com. Vîrtoapele de Jos, rn. Roșiori-de-Vede: cinema, ilustrate; Marinella Chirculescu, elevă, 17 ani, com. Stoiceni, rn. Rm. Vîlcea: ilustrate; Nely Marin, muncitoare, 24 ani, Focșani, str. Lupeni 97: muzică ușoară, ilustrate; Dorel Goste, elev, Brașov, str. Uranus 1, sc. B, ap. 6: ilustrate, sport, literatură; Dan Piucă, elev, Iași, str. Cuza Vodă 33 bis, ap. 24: teme diverse, sport, ilustrate; Ilie Gafița, învățător, 20 ani, com. Bălănești, rn. Piatra Neamț: muzică ușoară, geografie, ilustrate; Titi Toma, operator chimist, 19 ani, Or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, post-restant: ilustrate; Vali Mocanu, elevă, Buzău, str. Albinelor 11: cinema, ilustrate; Stela Ciobanu, oficiantă P.T.T.R., 22 ani, Sibiu 1, of. P.T.T.R.: ilustrate; Marta Neagu, elevă, 17 ani, Simeria, str. Libertății 36: cinema, muzică, ilustrate; Costin Orel, operator chimist, 22 ani, Brăila, str. Rahovei 378: teme diverse, sport, cinema, ilustrate; Nicolae Grigorescu, elev, 17 ani, Fălticeni, str. Buciumeni 12: literatură, ilustrate; Ionel Cristophe, lăcătuș, 22 ani, Reșița, căminul «23 August», ap. 404: teme diverse, cinema, ilustrate; Constantin Popa, lăcătuș, 21 ani, Reșița, căminul «23 August», ap. 336: teme diverse, cinema, ilustrate; Monica Onețiu, elevă, 15 ani, Lipova, str. S. Brancovici 25: cinema, ilustrate; Nicolae Ioana Nicolae, ceasornicar, 30 ani, com. Picior de Munte, str. Butoiești 106, rn. Găești: cinema, literatură, ilustrate: Elena Roșca, elevă, 17 ani, Giurgiu, str. Dunării 53: teme diverse.

în cîteva rînduri

Emil Vancea, Brașov, **Manole G.,** Babadag. Comunicați-ne numele și adresele dv. complete spre a vă putea răspunde la întrebări.

Rodica Doroftei, Vatra Dornei. Ne pare destul de rău că nu vă putem satisface cererea, dar redacția noastră nu posedă adrese ale actorilor străini. Am luat notă de cererea privind fișa filmografică a lui Pierre Brice.

Paul Cristescu, București. Fotografia uneia dintre actrițele propuse de dv. de a fi înfățișate pe prima pagină, Claudia Cardinale, a apărut pe coperta nr. 49/1965. Cît despre celelalte două propuneri — Brigitte Bardot și Virna Lisi — le-am luat în evidență.

Gheorghe Coadă, Bocșa II. Din păcate nu mai avem nici un exemplar din numărul pe care ni-l cereți. Rămîne ca de la 1 ianuarie 1967 să aplicați soluția propusă chiar de dv.: abonamentul.

Gheorghe Neaga, com. Pleașa. La numărul actual de pagini al revistei ne este peste putință să mărim spațiul rezervat «filmului». Socotim totuși

4

că cea de-a șaptea artă este bine reprezentată: cîte două pagini aproape în fiecare număr. Am luat notă de propunerile dv. privind copertele.

Gabi și **Angela Havriș,** Iași. Ne vom strădui să vă îndeplinim dorința, atît a dv. cît și a colegilor dv. ieșeni: portretul cîntăreței de operă Magda Ianculescu pe copertă.

Vasile Dragomir, Galați. 1) Ne scrieți: «Doresc ca în revista «Flacăra» să apară o **rubrică a îndrăgostiților».** Chiar dacă nu vom înființa o rubrică cu un titlu atît de... sugestiv, tovarășe Dragomir, revista noastră a tratat și va mai trata — în forme publicistice diferite — tematica dragostei, a prieteniei, a fericirii personale etc. 2) Aveți dreptate: cam de multă vreme nu ne-am mai abătut în orașul dv. O vom face cu primul prilej.

Olga și **Alina Slavu,** Petrila. Ne bucură că puteți urmări și dv. programele studioului de televiziune. Referitor la întrebarea «dar coperta cu fotografia lui Dan Spătaru cînd o vom vedea?» vă răspundem: **Ați văzut-o** în nr. 16/1966.

Cornelia Ionescu, Giurgiu. 1) Nu intenționăm să publicăm în cuprinsul revistei texte de muzică ușoară. Partiturile muzicale ale unor cîntece cuprind și textul acestora. 2) Ne solicitați fotografiile unor cîntăreți români, dintre care unele au apărut și pe copertă (Dan Spătaru în nr. 16/1966, Anda Călugăreanu în nr. 26/1966).Restul, cu alt prilej.

Onorina Constantinescu, Sinaia. 1) Redacția noastră nu furnizează adrese ale actorilor și cîntăreților străini. 2) Nu publicăm partituri vocale. E posibil însă să le găsiți la magazinul «Muzica», Calea Victoriei 41, București.

Constantin Negruțiu, București. Vă mulțumim pentru aprecierile și propunerile dv. Unele dintre sugestiile ce ni le faceți se întîlnesc într-un fel cu planurile noastre privind profilul publicației pentru anul viitor. Ne-am gîndit printre altele și la o nouă formulă de machetare a rubricii «Cititorii fotografiază».

Maria Marcu, Ocna Mureș. Ne pare extrem de rău, dar redacția noastră nu posedă alte adrese în afara celor publicate la rubrica «Cititorii către cititori».

Marieta Iancu, București. Citiți răspunsul dat cititoarei Onorina Constantinescu — Sinaia.

cititorii întreabă

o veche așezare a moldovei

Cititorii Aurel Florea din Iași și Getta Brînză din Tg. Frumos doresc să afle de unde își trage numele orașul Tg. Frumos.

Răspunde dr. docent. GH. CRONȚ, șef de sector la Institutul de istorie «N. Iorga» al Academiei.

Prima știre documentară despre existența acestui oraș datează din anul 1448, cînd Petru voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, a dăruit mănăstirii din Poiana Siretului «ceara toată de la Tg. Frumos», adică dijma din acest produs. Între daniile pe care Ștefan cel Mare le-a făcut aceleiași mănăstiri în 1466, după ce fusese îngropată acolo doamna Maria-Oltea, mama voievodului, figurează de asemenea «ceara de la Tg. Frumos». Orașul a fost reședința ținutului Cîrligătura, care avea peste o sută de sate. Așezat aproape de drumul comerțului și al poștelor domnești de pe valea Siretului, orașul a fost loc de staționare pentru negustorii și cărăușii care transportau mărfuri spre nordul sau spre sudul țării, precum și loc de vamă internă pentru carele cu pește ce veneau de la miazăzi și miazănoapte.

S-a numit Tg. Frumos după frumusețea împrejurimilor sale. Întinsul șes ce se deschide în fața orașului era împodobit în veacurile trecute cu o minunată bogăție de flori sălbatice, emanînd miresme pătrunzătoare ce ajungeau pînă departe. Vestite erau mierea și ceara împrejurimilor sale. Din cauza poziției sale alese, orașul a lăsat, mai ales călătorilor, amintirea unui «tîrg împodobit», apreciere pe care o și întîlnim în expresia latinească *oppidum elegans* dintr-un document din anul 1653.

Conducerea orașului, reprezentată prin șoltuz și pîrgari, a fost înlocuită pe la sfîrșitul secolului al XVII-lea printr-un pîrcălab, reprezentantul autorității domnești, iar în secolul al XVIII-lea prin căpitanul de tîrg, subordonat ispravnicilor ținutului. Locuitorii orașului au purtat procese cu boierii și cu mănăstirile care urmăreau acapararea locurilor orășenești. Pe la 1755 moșia tîrgului a fost dăruită de Matei Ghica, domnul Moldovei, unui schit dependent de Spiridonia din Iași. Locuitorii s-au plîns mereu împotriva abuzurilor călugărilor.

În 1813, invocînd dreptul de proprietate domnească asupra orașelor, Scarlat Callimachi a dăruit moșia Tîrgului Frumos fiicei sale Ralu. Întîmpinînd însă dîrza rezistență a tîrgoveților, domnul s-a văzut nevoit să le redea libertatea, nu fără un preț de răscumpărare. Acest domn a dat în 1815 un hrisov prin care s-a reglementat administrația Tîrgului Frumos: conducerea orașului a fost încredințată epitropilor — patru la număr — și căpitanului de tîrg, sub autoritatea ispravnicului ținutului; orășenii își păstrau dreptul de a-și alege organele lor — șoltuzul și pîrgarii — dar aceștia nu mai aveau ca atribuții decît paza tîrgului și combaterea incendiilor, fiind puși sub ascultarea epitropilor (N. Iorga, *Privilegiul din 1815 al Tîrgului Frumos*, în *Analele Academiei Române*, Mem. Secț. Ist., seria II, tom. XXXIV, Buc., 1911).

Cel mai vechi monument de cultură din Tg. Frumos este «Biserica Domnească», pe care istoricii o socotesc ctitoria lui Petru Rareș (1527-1538, 1541-1546). A fost refăcută în 1755 de Matei Ghica, de la care a primit și o parte din veniturile tîrgului.

despre oameni și ținuturi îndepărtate...

«M-ar interesa unele date privind viața indienilor de pe Amazon».

Marcel PRIVANTU, Craiova

Răspunde lector univ. D. TODERICIU.

Ocupînd și astăzi un loc aparte între toți ceilalți băștinași ai celor două Americi, indienii de pe Amazon au rămas unii dintre cei mai înapoiați locuitori vechi ai Lumii Noi. Datorită imensității bazinului marelui fluviu și a naturii specifice a terenului peste care își scurge apele, în cadrul unei înfățișări geografice cu totul aparte, a pămînturilor care ocupă o suprafață de circa 4,5 milioane kmp, viața societății omenești dezvoltată aici a dobîndit forme proprii, unice, care, în condițiile de izolare create de inundații anuale și de luxurianta dezvoltare a junglei, s-au perpetuat timp de secole. În general zecile de triburi, locuind de-a lungul fiecărui curs de apă mai important — afluent al marelui fluviu — au dus și mai duc încă o viață sedentară, îndeletnicindu-se cu agricultura, realizată după defrișarea pădurii.

În momentul cuceririi Americii de Sud de către europeni — acțiune începută în secolul al XVI-lea de spanioli în Peru și de portughezi în Brazilia — toate aceste triburi se aflau în stadiul orînduirii primitive, folosind topoare de piatră care constituiau principalul obiect de schimb intertribal. Pe atunci, ca și acum, osul, coaja dură a fructelor de pădure și scoicile erau folosite în scopul confecționării de podoabe. Armele băștinașilor Amazoniei au rămas pînă în zilele noastre săgețile rudimentare, cu pene și vîrful de os, din dinți de animal ori din piatră, arcul de lemn, tubul de suflat săgeți otrăvite cu alcaloidul extras din planta *curara*, tub numit *sarbacană*.

La baza alimentației acestor oameni ai pădurilor acvatice sau numai mlăștinoase ale Amazoniei stă peștele vînat, nu numai cu sulița, vîrșa, plasa, arcul sau minciocul, ci și prin otrăvirea apelor cu toxice vegetale bogate în saponine (substanțe ce s-au dovedit a acționa, la pești, ca toxice cardiace).

Pe îngustele terenuri defrișate de bărbați, femeile tribului cultivă porumb, manioc, batată și tutun, uneori bumbac, precum și unele leguminoase. Afînarea «ogorului» o realizează cu *coa*, un băț în capul căruia este înfipt un vîrf de os sau de scoică, o săpăligă rudimentară.

Unele triburi mai folosesc și azi casa comună, în care locuiește întreaga obște. De formă rotundă sau dreptunghiulară, ea are pereții alcătuiți din paravane împletite din nuiele, sprijinite de stîlpi; acești pereți sînt tapisați cu rogojini și numai uneori spoiți cu lut.

Produsele procurate prin vînătoare și pescuit sînt împărțite între membrii obștilor, iar uneltele și locurile de pescuit și vînătoare sînt proprietate comună.

O importantă contribuție adusă alimentației de către amerindienii de pe Amazon este descoperirea și folosirea procedeului detoxicizării rădăcinii de manioc. Tot ei au descoperit însușirile curative ale rădăcinii de ipeca și ale cojii arbustului de chinină, dăruind terapeuticii două medicamente de prim ordin.

Creația lor artistică săracă se limitează la executarea unor dansuri în sunet de flaut sau corn și la vopsirea trupului în culori țipătoare, folosindu-se în acest scop sucuri vegetale.

pe scurt

Dan Banu, Hunedoara. 1) Autorii celor mai vechi sculpturi aflate în marile muzee ale lumii nu sînt cunoscuți, fiind vorba de opere create încă în epocile preistorice. Ba uneori nu sînt cunoscuți nici creatorii unor opere din epoci istorice bine delimitate, cum sînt antichitatea greco-romană, indiană, chineză etc. Din prima categorie — a lucrărilor create în epoci preistorice — face parte și o sculptură datînd din neolitic, găsită pe teritoriul țării noastre. Este vorba de statueta ce a fost denumită «Gînditorul», pe care un grup de arheologi, sub conducerea prof. univ. D. Berciu, au găsit-o cu prilejul unor săpături făcute într-o așezare neolitică de la Cernavoda. Cine este autorul ei — care a trăit poate cu vreo 6000 de ani înaintea erei noastre — este imposibil de spus. După cum nu cunoaștem nici pe autorii unor minunate sculpturi din epocile elenistică și romană, găsite pe teritoriul țării noastre și expuse la diferite muzee (Muzeul de antichități din București, Muzeul de arheologie din Constanța ș.a.). La fel se prezintă problema și pe plan mondial. Dacă doriți să cunoașteți lucrurile mai în detaliu, citiți o lucrare despre istoria artelor plastice. Vă recomandăm «Istoria artei» de Mihail Alpatov (Editura Meridiane). 2) Datele pe care ni le cereți nu au fost publicate.

Marcel Oncu, Deva. 1) Cel mai răspîndit dintre toate speciile de «lemn colorat» este, fără îndoială, mahonul (acajuul), care are o culoare brun-roșcată și se folosește la confecționarea mobilei fine. Îndeosebi sînt folosite două specii de mahon: mahonul de Antile (Swetenia mahagoni) și mahonul african (Khaja senegalensis). Atît în Brazilia și în insulele Antile, cît și în diferite țări din Africa ecuatorială acești arbori cresc în flora spontană. Un alt lemn colorat este abanosul — lemn obținut mai ales de la arborii din genul Diospyros (familia ebenaceelor). Crește în Africa tropicală și subtropicală. Lemnul este de culoare neagră și e foarte dur. Se folosește mai ales pentru confecționarea instrumentelor muzicale. 2) Jamaica este un stat situat în insula cu același nume din grupul Antilelor Mari (Marea Caraibilor). Este stat independent din 1962 (făcînd parte din Commonwealthul britanic). Suprafața: 11 424 kmp; populația: 1 641 000 locuitori (1962); capitala: Kingston; limba de stat: engleza. Bogății: minereuri (bauxită, fier, mangan, metale colorate); agricultură (trestie de zahăr, cafea, piper, citrice, porumb, orez, batate); industria e slab dezvoltată (ceva mai puternică e industria alimentară — în rest, cîteva fabrici textile, de ciment și una de alumină). Insula, locuită în vechime de indienii arawaki, a fost descoperită de Cristofor Columb în 1494 și s-a aflat aproape 500 de ani sub stăpînire colonialistă.

Viorel Ene, Brașov. 1) Despre urmările dăunătoare ale fumatului s-a scris destul de mult. Vom reveni asupra acestei teme cînd vom avea de spus lucruri noi. 2) În ce privește generalul rus A.V. Suvorov (1730-1800), vă recomandăm să citiți manualele de istorie.

V. SILVIAN

SFATUL MEDICULUI

alimentaţia femeii în timpul sarcinii şi în lehuzie

de dr. Nicolae **ONULESCU**
de la maternitatea „Polizu"
Bucureşti

Alimentaţia în timpul sarcinii are un rol foarte important pentru buna dezvoltare a fătului, pentru menţinerea sănătăţii gravidei. Alimentele sînt materialul de construcţie al viitorului copil: proteine necesare pentru dezvoltarea muşchilor, calciu şi fosfor pentru oase, fier pentru sînge. Dacă aceste substanţe nu se găsesc în cantitate normală în hrana gravidei, copilul le va lua din organismul mamei, producîndu-i anemie şi debilitate.

Alimentaţia gravidei trebuie să conţină toţi factorii alimentari: proteine (carne, peşte, ouă, lapte şi derivate), glucide (dulciuri, paste făinoase), grăsimi (unt, ulei, margarină), săruri, minerale (calciu, fosfor, fier) şi vitamine.

Şe observă în multe cazuri o tendinţă la supraalimentaţie, iar în alte cazuri o tendinţă opusă, aceea de subalimentaţie, concepţii dăunătoare atît dezvoltării copilului cît şi sănătăţii mamei.

Alimentele din care se prepară mîncarea gravidei trebuie să fie proaspete, evitîndu-se conservele. Mesele vor fi luate la ore fixe, iar cantitatea de alimente pentru 24 de ore va fi repartizată în cinci mese, deoarece digestia femeii gravide se face mai greu.

Repaosul după mesele principale este obligatoriu. În prima perioadă a sarcinii gravida va mînca mai ales alimente uşoare şi care îi plac, evitîndu-le pe cele care îi pot produce tulburări. Se recomandă consumarea în special a laptelui, limonadei, sucurilor de fructe, ceaiurilor şi a altor lichide, pentru a evita slăbirea prin pierdere de apă. O dată cu creşterea sarcinii se instalează uneori o poftă de mîncare şi o sete exagerate. Creşterea în greutate a gravidei nu trebuie să depăşească o jumătate de kilogram pe săptămînă. Raportul corect dintre substanţele alimentare principale este determinat în primul rînd de conţinutul în proteine al hranei. Cantitatea cea mai mare de proteine trebuie să fie de origine animală (carne, ouă, peşte, lapte şi derivatele acestuia), cu o valoare aproximativ dublă faţă de proteinele vegetale (pîine, fasole, mazăre uscată). Proteinele din lapte nu trebuie să lipsească din regimul alimentar. In cazul in care laptele nu este tolerat, va fi inlocuit cu brînză de vaci, iaurt, budincă cu lapte. Aportul insuficient de proteine duce la apariţia edemelor. Femeia gravidă are nevoie de o cantitate de proteine sporită, care poate fi asigurată prin consumul zilnic a 125 grame carne, două ouă şi o jumătate de litru de lapte. Meniul nu trebuie să fie însă mereu acelaşi. Pentru acest lucru este important de reţinut că 100 grame de carne de vacă conţin 20 grame de proteine, iar 100 grame brînză grasă conţin aproximativ 16 grame de proteine.

În alimentaţia gravidei trebuie evitat excesul de grăsimi, deoarece acesta îngreunează funcţionarea ficatului. O raţie zilnică de grăsimi între 40 şi 50 grame este normală. Cele mai indicate sînt: untul şi untdelemnul, care au un conţinut bogat în vitamina A şi B. La femeile cu tendinţă de îngrăşare raţia de grăsimi poate fi scăzută. Glucidele care se găsesc în zahăr, pîine, cartofi, paste făinoase sînt deosebit de necesare gravidelor, deoarece şi arderile sînt mai intense în timpul sarcinii.

Cantitatea de glucide trebuie reglementată şi ea în funcţie de tendinţa la îngrăşare. Rezervele de glucide în organism sînt necesare mai ales în momentul naşterii, căci ele constituie un combustibil indispensabil pentru efortul depus.

În timpul sarcinii gravida trebuie să evite alimentele prea sărate cum ar fi: conservele de carne, de peşte, murăturile, brînzeturile sărate. Începînd din luna a şaptea gravida va reduce treptat cantitatea de sare din alimentaţie, pentru ca în ultimele două săptămîni să mănînce complet nesărat.

Despre importanţa calciului şi a fosforului, precum şi despre rolul vitaminelor în alimentaţie ne vom ocupa într-unul din numerele viitoare.

felicitări 1967

În vitrinele Galeriilor de artă ale Fondului plastic (sala «Oneşti»), apar de fiecare dată în preajma Anului nou lucrări miniaturale executate cu fantezie şi talent de către graficieni. Sînt felicitări pe care fiecare dintre noi le trimitem părinţilor, prietenilor, rudelor sau colegilor noştri. Stilul lor decorativ, inspirat din obiceiurile străbune, recreînd motive folclorice, fac din aceste miniaturi adevărate podoabe festive, pline de gust. Alăturat reproducem cîteva dintre felicitările pe care bucureştenii le pot cumpăra la sala «Oneşti».

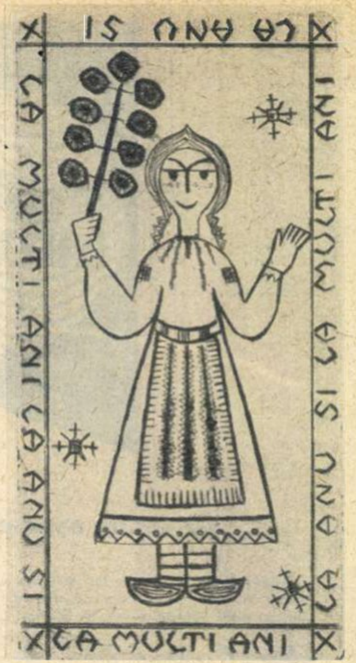

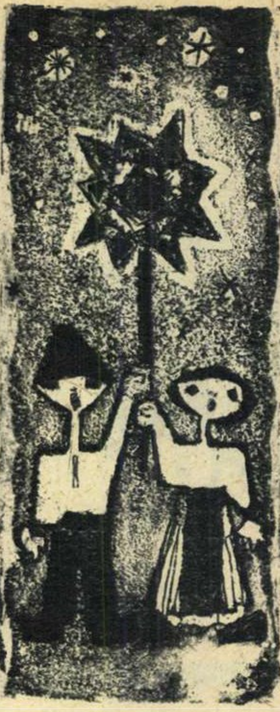

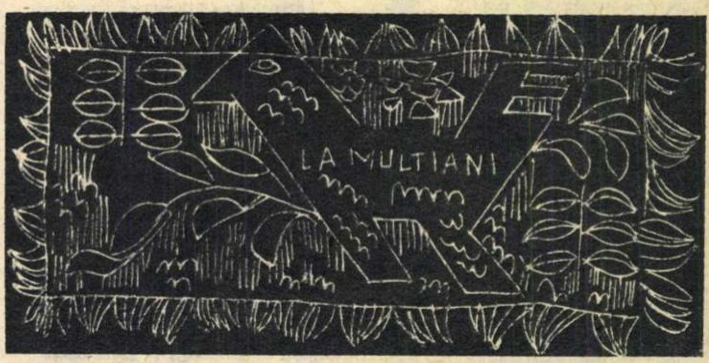

cuvinte încrucişate

noapte

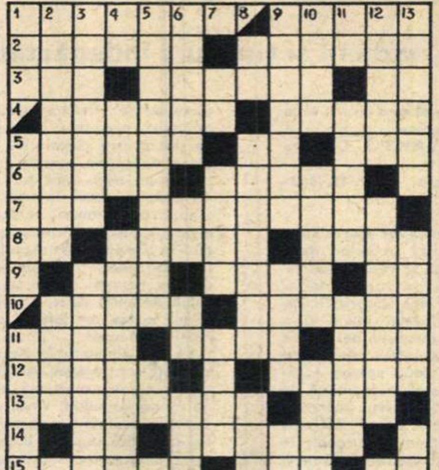

ORIZONTAL: 1) Autorul piesei «Noaptea e un sfetnic bun» — Între zi şi noapte. 2) Personaj din «1 001 de nopţi», posesorul unei lămpi fermecate — Trăieşte în locuri întunecoase şi zboară numai noaptea. 3) La înălţime — Înlocuire — Auxiliar al viitorului. 4) Una din cele două luni ale anului, în care ziua e egală cu noaptea — Compoziţie muzicală scrisă pentru spectacole coregrafice. 5) Surprindere — Notă — Acela. 6) A însufleţi — Dormitor (reg.). 7) În anii noştri tot mai multe sînt luminate noaptea cu ajutorul electricităţii (sing.) — Petrecere nocturnă, cu măşti şi focuri de artificii. 8) Teşite! — Sportiv — Liber-cugetători. 9) Pronume — De regulă generală aparţine nopţii — La modă! 10) Minuscul — Noaptea gonesc cu farurile aprinse. 11) A încreţi — Asigurări de stat — În vileag! 12) Fruct — Înţepătoare. 13) Felinar — Mici, după miezul nopţii (sing.). 14) Dînşii — Ademenite. 15) Conducător al unei universităţi — Culoare — Sec! 16) La limită! — Apare în timpul somnului — Oferă călătorilor... cîteva clipe de întuneric. 17) Greutate — Se aprind o dată cu venirea serii. 18) Axe — Pictor român — Plantă alimentară. 19) Raport geometric — Echilibrat. 20) La căpătîi, în timpul somnului — Loc de odihnă.

VERTICAL: 1) Rămînere peste noapte — Atracţii la carnaval — Petreceri nocturne — Oraş în S.U.A. 2) Intră în funcţiune la căderea serii — Ambarcaţie sportivă — Se încheie... după ce crainicul Radioteleviziunii ne urează «Noapte bună»! 3) Marchează sfîrşitul nopţii — Nopţi fără lună. 4) Ode! — Creangă — Apus de soare — Copil. 5) Serate şi baluri — Diftong — Ornament arhitectural — Numeral. 6) La unele instrumente de suflat — Articol — Posesiv — Se întîmplă foarte rar (fem.). 7) Chemare — Eres (reg.) — Dans (pop.) — Sandu Popa. 8) Luni! — Nălucă — A brăzda pămîntul — Copleşit de o emoţie puternică (fig.). 9) De obicei în seara acestei zile se organizează baluri — Cină — A se succeda. 10) Insulă în Mediterana — Anticipaţie — Poet clasic român, autorul poeziei «Noapte de vară» — Ion Bunea. 11) Posezi — Încuietoare — Apariţie — Cea din basme ţine cel puţin trei zile şi trei nopţi. 12) Autorul unui celebru «Bolero» — Erou dintr-o piesă de I.L. Caragiale, care petrece o noapte albă de frica «reacţiunii» — Grădină de iarnă. 13) Agăţat — Se înfiripă sub clar de lună — Aduce noaptea în timpul zilei.

Ion PASCAL

Cuvinte mai puţin cunoscute: OPP, OVA, ANCIE, IRES, ELBA.

ORAȘELE PATRIEI

- Oraș regional.
- Coordonate geografice: 45°42' latitudine nordică și 27°11' longitudine estică.
- Numărul locuitorilor: 35 075.

focșani*)

Originea orașului Focșani trebuie căutată în vremuri îndepărtate. În secolul al XIV-lea Focșanii, împreună cu întreg ținutul său, făceau parte din Țara Românească. După înfrîngerea lui Radu cel Frumos, în 1475, Ștefan cel Mare întinse hotarul Moldovei pînă la Milcov, hotărnicind granița între Moldova și Muntenia.

Reprezentînd un punct principal de graniță, Focșanii s-au dezvoltat pe ambele părți ale hotarului, ocupînd un loc însemnat în istoria Țărilor Române.

Prima informație documentară despre Focșani o găsim în hrisovul muntean din 30 ianuarie 1575. În anul 1600 aici s-a dat lupta dintre Simion Movilă, domnul Moldovei, și boierii munteni ai lui Mihai Viteazul. În notele sale de călătorie (dintre anii 1650 și 1660), arhidiaconul Paul din Alep descrie Focșanii ca «un oraș întins». Constantin Cantemir (1685 - 1693), retrăgîndu-se aici din calea armatelor inamice, îl numește pe Miron Costin, marele cronicar moldovean, ca staroste de Focșani.

Spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea crește importanța politică și economică a Focșanilor, tîrgul se dezvoltă pe ambele părți ale hotarului, devenind centru administrativ al ținutului în care se afla: Focșanii Moldovei, capitala județului Putna, și Focșanii Munteniei, capitala județului Rîmnicu-Sărat.

Dezvoltarea relațiilor de producție capitaliste în prima jumătate a secolului al XIX-lea a grăbit procesul transformărilor social-economice în orașul Focșani. Se intensifică legăturile comerciale ale orașului cu schela Galaților. Pe drumul comercial care lega Focșanii cu Galații se scurgeau mari cantități de produse cerealiere, unt, caș, brînzeturi, cherestea, vinuri etc. În anul 1850 în Focșani existau 500 negustori, 800 meșteri și 250 negustori străini, ceea ce ne dă imaginea unei puternice vieți economice a orașului. Aceasta determină dezvoltarea vetrei sale prin încorporarea unor sate învecinate.

Populația Focșanilor a luat parte cu deosebit entuziasm la revoluția din 1848. Înfrățite, masele populare din cele două părți ale orașului au sărbătorit ziua începerii revoluției muntene la 11 iunie 1848. În Focșanii Munteniei a stat un timp, în zilele revoluției, marele conducător revoluționar, istoric și scriitor N. Bălcescu.

În perioada luptei pentru Unire Focșanii deveniseră un centru unionist deosebit de puternic. În urma alegerilor din 14 iunie 1857 Focșanii Moldovei au trimis în Divanul ad-hoc, ca deputat din partea clăcașilor din județul Putna, pe Moș Ion Roată, înflăcăratul militant pentru apărarea drepturilor țărănimii asuprite, iar la 22 decembrie 1858 tot aici a fost ales deputat în Adunarea Electivă (care a ales apoi la 5 ianuarie 1859 ca domn al țării pe colonelul Al. I. Cuza) Mihail Kogălniceanu.

La 5 februarie 1859, cu ocazia trecerii domnitorului Al.I. Cuza spre București, populația Focșanilor i-a făcut o frumoasă și entuziastă primire. Din anul 1858 pînă la 1862 la Focșani a funcționat Comisiunea Centrală (creată pe baza convenției de la Paris), care elabora legile pentru cele două principate.

În timpul răscoalelor din primăvara anului 1907 țăranii din comunele apropiate au luat cu asalt orașul Focșani, cerînd pămînt și dreptate.

În anii regimului burghezo-moșieresc în economia orașului au continuat să predomine meșteșugurile de toate felurile, practicate în ateliere mici, insalubre, care măcinau viața lucrătorilor. În oraș funcționau doar cîteva fabrici, și acelea cu o capacitate de producție redusă și un procent scăzut de mecanizare: două țesătorii de bumbac, două de tricotaje, una de săpun și lumînări și trei tăbăcării.

Orașul Focșani deține nu numai importante vestigii istorice, ci și tradiții culturale valoroase. Aici s-au înființat cu peste 100 de ani în urmă (1864 și 1866) două licee teoretice; în anul 1913 — o sală de spectacole construită după planul arhitectonic al Teatrului Național din Iași, avînd o bogată ornamentație geometrică și florală cu încrustații aurite; în anul 1910 o bibliotecă etc.

În orașul Focșani, vitregit altădată în ceea ce privește dezvoltarea industrială, s-au construit în anii regimului socialist întreprinderi industriale mari și moderne cum sînt: fabrica de confecții (una dintre cele mai moderne din țară), dotată cu utilaje la nivelul tehnicii mondiale, în care lucrează peste 2 000 de salariați; fabrica de mobilă; combinatul «Fructexport», care se numără printre cele mai moderne din Europa etc. Faima vinurilor de Focșani, Odobești, Jariștea, Cotești a trecut de mult granițele țării, ele primind numeroase medalii de aur la concursurile internaționale.

Orașul s-a transformat vizibil și sub raport urbanistic, prin construirea unor blocuri noi pe arterele principale, amenajarea unor străzi și bulevarde, complexe comerciale etc.

Zestrea culturală a Focșanilor a fost de asemeni considerabil îmbogățită. În oraș funcționează peste zece școli generale, două licee teoretice și de specialitate, școli profesionale, o bibliotecă raională cu peste 60 000 volume, biblioteci de instituții și întreprinderi, cluburi, o casă orășenească de cultură, trei cinematografe, un muzeu de istorie, unul de etnografie, unul de științe naturale, iar în ultimii ani a fost înființat Muzeul «Unirii». În muzeul de istorie se găsesc, printre altele, interesante colecții de arme, unelte, stampe, hărți, peceți, tezaure monetare etc. Reține atenția tezaurul roman republican cu 36 monede de argint și tezaurul roman imperial cu 61 monede de argint (descoperite în apropierea orașului), precum și documente originale de la Radu al V-lea (1502) și de la Matei Basarab (1645).

Conf. univ. C. MARINESCU
șeful catedrei de științe sociale a Institutului pedagogic, directorul Universității populare — Galați

Lector univ. I. BREZEANU
decanul Facultății de filologie a Institutului pedagogic Galați

---

*) *Istoricul orașului Focșani ne-a fost cerut de cititorul Trofin Spiru din acest oraș.*

Dezlegarea jocului „INVITAȚIE LA DANS" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) BĂTUTA — MUZICA. 2) ANINOASA — ADAM. 3) LATIN — AZI — ILA. 4) E — AR — ALUNEL — T. 5) TINERE — RV — ALO. 6) ISI — ARACIT — IR. 7) SECAT — PARIS — I. 8) TR — NANA — TRAC. 9) A — PT — ARII — BAL. 10) SEPARATA — TOANA. 11) PARERI — CADRIL. 12) ARIN — VIS — EE — E. 13) TAN — TIC — POLCA. 14) IBISI — ELAN — A. 15) NATURA — ES — ILF. 16) ANALOGII — ALUE. 17) TD — FLIT — ULISE. 18) OAS — ETERNE — AR. 19) R — TEZA — AISORI. 20) INIMA — BATERIE.

POVESTEA VORBEI

cuvinte inventate

Pentru ca limbajul să-și poată îndeplini funcția sa specifică de mijloc de comunicare, e absolut necesar să existe un consens unanim în folosirea cuvintelor. Dacă fiecare ar atribui cuvintelor sensuri personale și ar inventa cuvinte după bunul lui plac, firește că oamenii ar trebui să-și caute alt mijloc de înțelegere mutuală. Și totuși, în anumite limite, societatea tolerează inventarea cuvintelor și chiar trebuie să facă apel la acest procedeu de îmbogățire a vocabularului. Istoria științelor furnizează sute de exemple în acest sens.

În Statele Unite, R. Chesebrough este inventatorul cuvîntului *vaselină*. De fapt el n-a creat această denumire potrivind niște sunete la întîmplare, ci a făcut un amalgam din trei elemente lingvistice existente: prima parte (vas) a luat-o din cuvîntul german Wasser (=apă), a doua parte (el) e începutul substantivului vechi grecesc *elaion* (= ulei de măsline), iar *-ine* e o terminație obișnuită pentru numele unor produse chimice.

Filozoful și sociologul francez Charles Fourier (1772-1837) este inventatorul cuvîntului *falanster*, numele clădirii în care locuia comunitatea utopică imaginată de el. Elementele de care s-a servit Fourier în creația sa lingvistică au fost: *falan* (începutul cuvîntului *falangă*, «grup de persoane care luptă pentru aceeași cauză») și *-ster*, terminația substantivului *monastère* (= mănăstire).

Sorin STATI

umor

de Eugen TARU

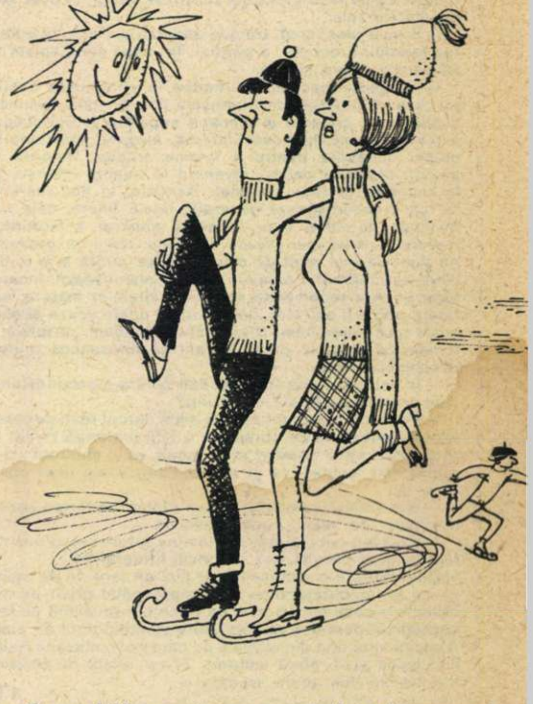

— Cum achităm mașina, ne completăm echipamentul...

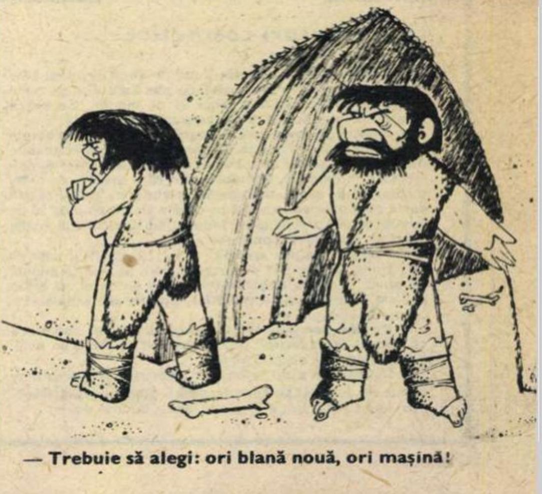

— Trebuie să alegi: ori blană nouă, ori mașină!

se apropie revelionul (II)

cum vă machiați?

Un cunoscut cosmetician parizian afirma nu demult — pledînd poate într-un fel și *pro domo* — că un obraz feminin nemachiat este nud, dezbrăcat. Și adăuga: azi nu mai putem vorbi — grație machiajului — de femei urîte, ci doar de femei care nu știu să se îngrijească.

— Adevărul acesta, oricît ar fi de amabil, este formulat aici doar pe jumătate — precizează cosmeticiana Ralița Niculescu, pe care am consultat-o pentru redactarea rîndurilor de față. După excesele, frizînd nu o dată grotescul, practicate anii trecuți în machiajul festiv (vă amintiți: pleoape albe sau vărgate în diverse culori, buze negre sau violete), după ce machiajul de seară începuse să-și însoțească posesoarele și la piață, s-a ajuns acum, în această artă (căci machiajul este într-adevăr o artă!), la o anumită temperare dictată de bunul simț. Jean Pierre Fleurimon, vizagist celebru, ne recomanda nu o dată la cursurile pe care le-am frecventat la Facultatea franceză de îngrijiri estetice, să lăsăm obrazului linia sa naturală, să nu-l încărcăm excesiv, căci femeia trebuie să se simtă liberă, să fie ea însăși, nu potopită și falsificată de farduri. Machiajul este ca și efortul muscular al balerinului: nu trebuie să se facă niciodată remarcat direct, ci doar prin rezultatele sale.

— Și mai ales, cred, trebuie adaptat la vîrsta, la culoarea tenului, a ochilor, a părului. În acest sens voiam să vă cerem cîteva sfaturi.

— «Vedeta» machiajului rămîne în continuare ochiul, pe care tipul actual de frumusețe îl vrea mare, luminos, subliniat cu creionul la pleoapa superioară. Sprînceana a reînceput să fie trasată precis, elegant, pensîndu-se numai dedesubt pentru a lumina arcada. Rujurile au părăsit nuanțele palide, revenind la nuanțe intense, de la ciclamen la roșu cardinal. Aceasta, în linii mari. Și tot ca o recomandare generală: fetele tinere, cele mai înclinate de altfel spre folosirea abuzivă a fardurilor, trebuie să evite mai grijuliu excesele: tenul lor proaspăt nu suportă mai mult de o fulguire de pudră și o subliniere cu creionul a ochiului. Restul maturizează, încarcă obrazul. Am recomanda atenție și vîrstelor mature: aici fardul poate fi salvator, dar totodată poate acuza și oboseala mușchilor feței. N-aș sfătui niciodată, de pildă, o femeie ce a trecut de 40 de ani să folosească rujurile deschise, palide.

— În schimb, ce le recomandați pentru a ascunde anumite imperfecțiuni ale obrazului?

— Pe un chip prea rotund, de pildă, fardul roșu se aplică alungit, coborînd pe obraji; pe o față prelungă fardul se rotunjește spre pomeți; mica gușă va fi pudrată cu o pudră mai închisă, ca și părțile laterale ale unui obraz prea lat...

— Dacă sînteți amabilă, cîteva sfaturi concrete pentru machiajul de seară, pentru revelion...

— Criteriul cel mai potrivit rămîne totuși cel al nuanței tenului și al părului, așa că priviți fotografiile...

Dar mai întîi o recomandare: nici un fard nu se aplică pe un ten necurățat bine și neîmprospătat printr-un mic tratament cosmetic. E bine să treceți în prealabil pe la o specialistă pentru a vă determina științific tipul de piele. Aplicați apoi una din rețetele pe care cosmeticiana Ralița Niculescu vi le oferă alăturat. Și nu uitați: de revelion trebuie să fim toate frumoase!

S.F.

cîteva sfaturi cosmetice

- **Pentru pielea uscată:** după ce obrazul a fost bine curățat, se aplică o compresă cu ulei cald din germene de porumb, care se ține circa 20 de minute. Se aplică apoi o compresă rece, după care ne putem farda.
- **Pentru pielea grasă:** se curăță obrazul cu un burete bine săpunit, muiat în griș, cu care se fac mișcări circulare pe față și pe gît. Se aplică apoi o mască astringentă, calmantă și hrănitoare, compusă din: 20 g drojdie de bere, o linguriță de zahăr, o linguriță carbonat de calciu și apă caldă pînă obținem o pastă pe care o lăsăm timp de 20 de minute pe obraz și pe gît. O îndepărtăm apoi cu apă multă, aplicînd mai multe comprese reci.
- **Pentru figurile mobile:** o mască din 15 g amidon de porumb și 20 g suc de struguri, care se lasă 15 minute pe obraz. E foarte bogată în vitamine și fosfor, și are o acțiune neurotonică, combătînd ridurile de expresie și calmînd tenul.
- **Pentru persoanele cu pungi sub ochi:** comprese cu decoct de rozmarin, lăsate un sfert de ceas pe ochi. Rezultatele sînt spectaculoase.
- **Înainte de a ne farda** este necesară aplicarea unei creme de zi (a nu se confunda cu o cremă grasă). Recomandarea este valabilă pentru toate tipurile de ten.

▲

Pentru o blondă *cu ochi verzi sau albaștri: peste fondul de ten aplicat mat pe întreg obrazul, o tentă de pudră roz-banan (la o piele roză), de pudră ocru (la un ten mai închis), de pudră roz (la o piele albă); pe pleoapă, un fard bleu sau verde (adaptat la culoarea ochilor) întins ușor pe toată pleoapa, în așa fel încît să nu fie foarte vizibil. Numai pleoapa de sus se subliniază cu o linie neagră, începînd de la o jumătate de centimetru de la colțul ochiului și alungind-o spre tîmplă. Dacă rochia e deosebit de elegantă și strălucitoare, fardul suportă și el un plus de îndrăzneală: deasupra liniei negre, o fină linie verde sau bleu ce merge pînă la marginea ochiului. Rujuri: ciclamen la o piele albă, roz-cérise la o piele mai gălbuie.*

Pentru o roșcată: *fard de pleoape violet palid sau verde pai (sînt foarte bune fardurile «Sanda»), o pudra nu prea deschisă, de preferat ocru, rujuri în nuanțele de trandafiriu și ciclamen. Rimelul se dă (pentru a se menține bine pe gene) în două etape: după ce se dă prima dată foarte puțin și se lasă să se usuce, se repetă, fără a încărca însă excesiv genele.* ◀

Pentru o brună: *coafură cu fruntea degajată, sprîncenele trasate precis, pudra ocru, pleoapele fardate cu o tentă de negru-argintiu, rujul intens, roșu cardinal chiar. Pentru ca linia de creion negru de la pleoapă să nu se șteargă, pudrați-o ușor după ce ați trasat-o și apoi reveniți din nou cu creionul.* ▶

Pentru o șatenă: *ochi foarte subliniați (cu fard în nuanța lor), sprîncenele și buzele palide. Din recomandările de mai sus se pot extrage culorile de pudră și ruj potrivite nuanței tenului. Încă un sfat: dacă pe la mijlocul petrecerii de revelion constatați că machiajul a început să se altereze, nu vă grăbiți cumva să vă pudrați și să vă rujați peste straturile vechi de fard. Retrăgeți-vă pentru o clipă și aplicați pe obraz o compresă cu apă, peste care treceți ușor cu mîna: transpirația și sebumul vor fi astfel absorbite. După ce s-a uscat obrazul, se poate aplica o fulguire de pudră.* ◀

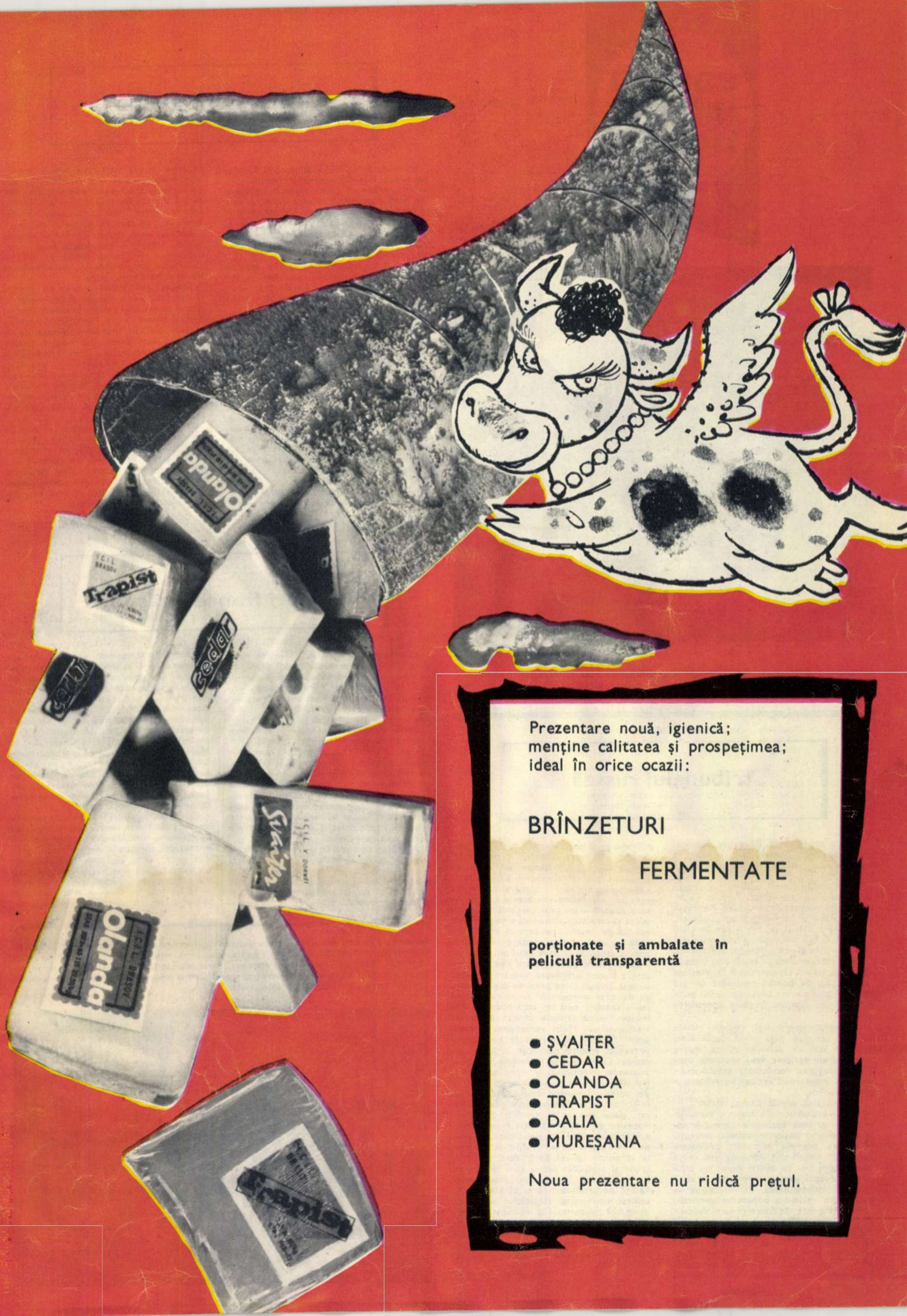
Olanda
I.C.I.L. Brașov
Trapist
Cedar
Svaițer
I.C.I.L. V. Dornei
Olanda
I.C.I.L. Brașov
Trapist

Prezentare nouă, igienică;
menține calitatea și prospețimea;
ideal în orice ocazii:

BRÎNZETURI FERMENTATE

porționate și ambalate în pelicula transparentă

- ȘVAIȚER
- CEDAR
- OLANDA
- TRAPIST
- DALIA
- MUREȘANA

Noua prezentare nu ridică prețul.

cadran internațional

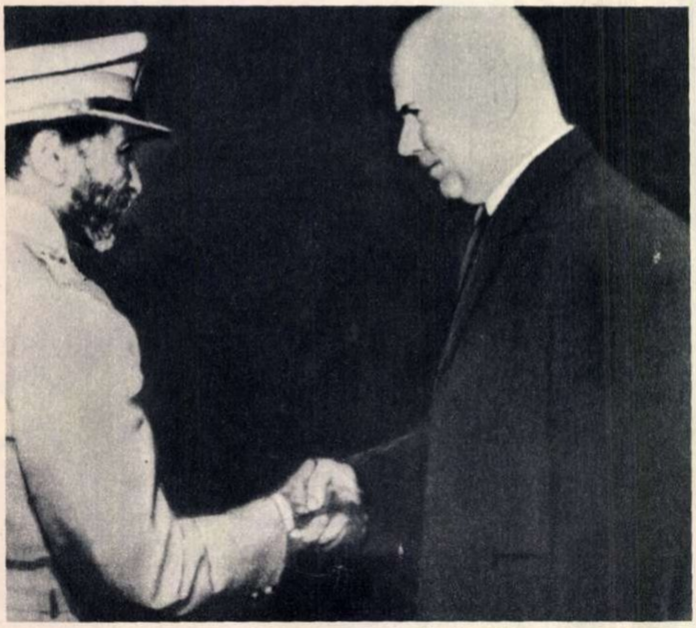

(Radiotelefoto U.P.I. — Agerpres)

Între 5 și 9 decembrie, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, împreună cu soția, a făcut o vizită oficială de prietenie în Etiopia, la invitația Maiestății sale Imperiale, Haile Selassie I.

tribunalul russell

Cu trei ani în urmă, Rosemary Bastone, din Meadville (Pennsylvania), a adus pe lume un copil. Locotenentul Bernard Kistler a primit misiunea s-o informeze că soțul ei fusese ucis în timpul luptelor duse împotriva poporului vietnamez. Aceasta s-a întîmplat la cîteva ore după naștere. Au trecut doi ani. Rosemary și Bernard s-au căsătorit. Rosemary a născut cu cîteva zile în urmă un băiat. O oră mai tîrziu, a fost înștiințată că Bernard și-a găsit moartea tot în Vietnam...

De curînd, avioane americane au început să arunce asupra teritoriului R.D. Vietnam un nou tip de bombe conținînd un gaz comprimat la o mare presiune: suflul bombei distruge nemilos fragilele construcții rurale...

În cadrul operațiunii «Ranch Hand» au fost azvîrlite pînă acum peste cinci milioane litri de produse toxice asupra unor regiuni agricole dens populate, pentru distrugerea recoltelor; gazele exercită însă o puternică acțiune nocivă și asupra oamenilor...

Acestea sînt numai cîteva mărturii — culese la întîmplare din alte mii asemănătoare — privind barbariile comise împotriva eroicului popor vietnamez, mărturii și despre dramele personale provocate oamenilor simpli din America din cauza unui război dus nu numai împotriva unui popor ce luptă pentru dreptul său la viață liberă și independentă, dar și împotriva intereselor reale ale poporului american.

Sînt fapte care vor fi cu siguranță evocate în fața Tribunalului pentru judecarea crimelor de război comise împotriva poporului vietnamez, tribunal constituit recent din inițiativa marelui filozof britanic Bertrand Russell. Propunînd instituirea acestei instanțe a opiniei publice mondiale, «noul Nürnberg al popoarelor» cum a fost numit, Russell amintea cuvintele procurorului general al S.U.A., Jakson, la începerea procesului de la Nürnberg, privitoare la necesitatea pedepsirii aspre a crimei de genocid. «Amintindu-ne aceste cuvinte — scria Russell — am avut certitudinea necesității ca civilizația să fie încă o dată solemn apărată de un tribunal care să judece crimele pe care o mare putere militară le comite astăzi împotriva unui mic popor».

La audierile publice (care sînt preconizate a începe primăvara viitoare la Paris) au fost invitați să se prezinte toți cei care au de adus mărturii în favoarea acuzării sau a apărării, toți cei care posedă documente despre crimele comise împotriva vietnamezilor. Mulți comentatori își exprimă îndoiala cu privire la perspectiva prezenței vreunei persoane în boxa acuzaților. Cei ce ordonă masacrele împotriva poporului vietnamez ar avea oare tăria morală — iertată să ne fie expresia — să dea socoteală pentru fărădelegile comise? În schimb se va auzi puternic glasul faptelor, glasul martorilor acuzării, glasul milioanelor de vietnamezi care luptă pentru apărarea libertății lor, glasul zecilor de mii de tineri americani care refuză să participe la agresiune, glasul celor care au comis crime și și-au dat seama apoi de faptele lor, căindu-se. Se va auzi glasul celor 13 347 de americani care, pînă acum, au refuzat satisfacerea serviciului militar, al celor 827 condamnați la închisoare pentru că nu au vrut să lupte pentru o cauză care nu e a Americii. Tot astfel cum se va face auzit și glasul celor doi copii americani rămași orfani la numai un ceas după venirea lor pe lume...

Eugen PHOEBUS

„frente ampla“?

20 noiembrie 1966. În timp ce în Brazilia se proceda la despuierea scrutinului, într-un apartament din Lisabona o strîngere de mînă pecetluia o alianță între un fost președinte al Braziliei și un fost guvernator din aceeași țară: Juscelino Kubitschek și Carlos Lacerda. O simplă strîngere de mînă care a pus capăt unei ostilități ce dura de unsprezece ani.

Flashul aparatului de fotografiat imortalizează scena. Fotografia celor doi, reprodusă a doua zi de toate ziarele braziliene, a produs la Rio de Janeiro două reacții: perplexitate și scepticism.

Preludiul întîlnirii de la Lisabona l-a constituit apelul lansat cu trei luni în urmă de către Lacerda pentru crearea unei «frente ampla» — larg front de opoziție. Foștii președinți expatriați, Kubitschek și Goulart, cărora li se adresa în primul rînd chemarea, au preferat să nu răspundă. Mulți brazilieni refuză să creadă, sau mai bine zis să se încreadă în Lacerda, supranumit «groparul de președinți». Căci tuturor le vine destul de greu să uite că rolul principal în căderea lui Vargas, în demisionarea lui Quadros și în înlăturarea lui Goulart l-a deținut totdeauna Carlos Lacerda.

Erijîndu-se în ultima vreme în reprezentant al «stîngii democratice», fostul guvernator al statului Guanabara (în care se află inclus Rio de Janeiro) încearcă un viraj politic de 180°. Și doar numai cu doi ani în urmă el era acela care declara public: «Da, revoluția (așa este numită în Brazilia perioada de după lovitura de stat din 1964, cînd a fost înlăturat Joao Goulart — n.n.) comite grave erori: președintele Kubitschek este încă un cetățean liber».

Lacerda — se spunea în 1964 — este un om de dreapta și recunoaște acest lucru. Lacerda — s-ar putea spune în 1966 — rămîne un om de dreapta, dar dorește să nu se creadă acest lucru.

Fostul guvernator — comenta agenția *France Presse* — a cîștigat prima manșă în duelul cu actualul guvern brazilian, dîndu-i destulă bătaie de cap. De altfel în anumite cercuri politice braziliene alianța de la Lisabona este considerată drept o violare a legilor în vigoare care prevăd pedepsirea oricărei coaliții cu politicienii expulzați de pe scena politică braziliană. Cotidianul de opoziție *Ultima Hora* formula cu cîteva zile în urmă alternativa ce se impune guvernului: «Ori pedepsirea lui Lacerda, ori amnistie generală».

Oricum ar fi, ambele soluții convin de minune «polemistului numărul unu al Americii Latine» *(La Nacion)*. În contextul politic actual pedepsirea lui Lacerda i-ar putea permite să pozeze într-o victimă a actualului regim. Pe de altă parte, amnistierea foștilor președinți ar crea noi dificultăți cercurilor guvernante.

Rodica DIPLAN

zece mii de tineri francezi răspund

«Credem în dragoste», «Sîntem optimiști», «Nu sîntem decepționați de părinții noștri», «Preferăm munca, nu banii» — iată în esență conținutul răspunsurilor primite în urma unei mari anchete organizate de săptămînalul *Paris Match* în rîndurile tinerilor francezi între 16 și 20 de ani. Titlurile cîtorva din capitolele chestionarului adresat lor de revistă: Viitorul, Dragostea, Munca. Răspunsurile, venite în număr neașteptat de mare — 10 000, față de aproximativ 2 500 cît bănuia revista că va primi — au fost triate după metoda institutelor de sondare a opiniei publice, cu ajutorul unor mașini electronice, apoi selecționate în așa fel încît să constituie o imagine reprezentativă a tineretului din toate mediile sociale.

A apărut un portret al tineretului francez schițat de el însuși. Portretul acesta nu se identifică de loc cu acela al unei «certaine jeunesse» isterizate de cîntecele yé-yé, al băieților cu plete sau al tinerilor consumatori de droguri, care nu reprezintă decît o minoritate. «Sper că ancheta dumneavoastră va dovedi că sîntem capabili să ne asumăm răspunderile anului 1980» — scrie unul dintre ei. «Vrem să construim, să acționăm» — scrie un altul. Acestea și multe alte răspunsuri atestă optimismul lucid al tinerilor în fața vieții pe care o vor înfrunta. Un optimism care se îmbină cu un mai pronunțat simț al realității decît acela al generației anterioare. Un exemplu: «Cînd ții în mînă un tîrnăcop, nu poți ține o pușcă. Iată de ce sîntem optimiști». Și altul: «Vom ști să privim lumea cu toate mizeriile ei și să ne suflecăm mînecile».

Cei 10 000 de tineri francezi sînt aproape unanimi cînd este vorba despre fidelitate în căsătorie, considerînd-o drept cea mai importantă condiție a vieții lor conjugale. «La ce ar servi căsătoria fără fidelitate reciprocă? Dacă n-aș vedea căsătoria tocmai ca un act de fidelitate, unde aș ajunge?» — se întreabă un student. Altul este însă și mai categoric: «Cred în fidelitatea ne-

Aspect de la una din puternicele demonstrații care au avut loc recent în R.F.G. împotriva pericolului renașterii nazismului: mai multe mii de locuitori ai Münchenului, între care numeroși studenți, s-au adunat în fața sălii Circus Krone — unde partidul național-democrat programase o adunare — cerînd interzicerea acestui partid de tendință neonazistă.

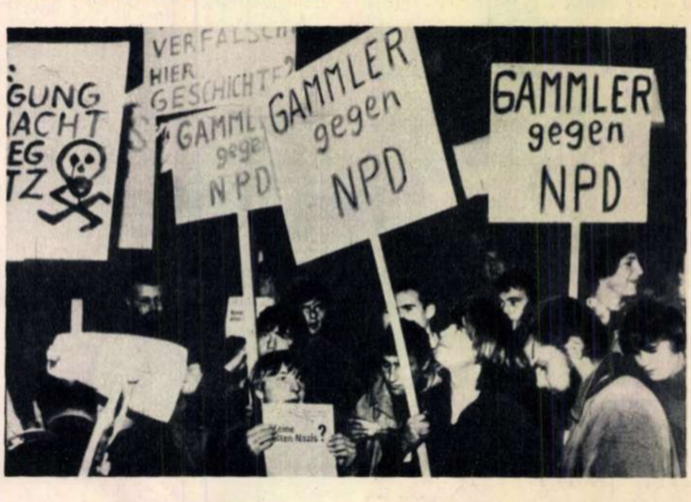

condiționată în căsătorie și nu am impresia că sînt de modă veche; da, dragostea și fidelitatea sînt inseparabile. Contrariul nu este decît ipocrizie».

A se integra în viața socială este o idee la care țin autorii răspunsurilor. Aceasta înseamnă că ei vor să fie utili. Iar utilitatea ei o justifică prin muncă. «Cel mai mare reproș care mi s-ar putea face este inutilitatea — declară semnatarul unuia din răspunsuri. Mai mult ca oricînd, avem datoria de a fi utili, eficaci. Trebuie să avem un singur scop: de a fi utili. Cei care nu sînt buni de nimic, fiind pe deasupra și mîndri de aceasta, sînt mai periculoși ca hoții. Ei n-au ce căuta în lumea noastră în care sînt prea multe de făcut».

C, CORBU

„miss - lume“ față cu războiul

Cea mai frumoasă femeie din lume este Reita Faria. Așa a decis recent juriul concursului de frumusețe de la Londra care, dintr-un mare număr de candidate, a acordat tinerei studente indiene titlul de «Miss-World» 1966. Dar cum... de gustibus non disputandum, nu despre alegere va fi vorba ci despre ce a urmat după aceea.

Ca în basmele tuturor popoarelor, frumusețea nu aduce totdeauna și fericire. În momentul de emoție, cînd «Cenușăreasa» anului nostru poza fotoreporterilor pe tronul «gloriei», cu coroana pe cap, se părea că celebritatea nu o va face să-și piardă capul. Ea declara cu modestie că se va consacra în continuare studiilor sale de medicină și la anul va reveni în patria sa, unde o așteaptă cariera și logodnicul ei, un bogat plantator. Dar un asemenea fir al lucrurilor, probabil prea banal pentru o «Miss-World», a fost curmat de ingeniozitatea unui impresar american de music-hall. Dar nu un oarecare profesionist mercantil, ci unul «patriot». După el, cei mai frumoși ochi din lume ar putea face minuni în rîndurile G.I.-lor (soldați americani) din Vietnamul de sud, în vertiginoasă pierdere de «moral». Drept care i-a propus Reitei să plece în Vietnamul de sud și, în compania comicului american Bob Hope, să-i distreze pe «băieți» între două atacuri aeriene sau între două «expediții de pedepsire». Cu naivitatea care nu arareori și ea face casă bună cu frumusețea, Reita Faria semnează contractul «mefistofelic».

«Miss World» 1966 — Reita Faria.

Încep însă complicațiile. Dintr-o dată, atît ea cît și autoritățile de la Delhi s-au văzut puse în încurcătură. Imaginea unei cetățene indiene colindînd Vietnamul de sud, de la o bază americană la alta, în chip de animatoare a militarilor agresori n-ar putea produce decît cea mai nefavorabilă impresie în întreaga Asie. Și Reita își afirmă intenția de a anula angajamentul și de a reveni în patrie — atitudine dorită de altfel și de autoritățile de la Delhi. Dar un contract e un contract. În discuțiile care au avut loc pe această temă n-a lipsit din partea unora argumentul că anularea lui ar putea «ofensa» S.U.A., și aceasta într-un moment cînd între India și S.U.A. sînt în curs negocieri pentru achiziționarea unei mari partide de grîu american. Nu s-a găsit ieșirea din dilemă. Și iat-o pe «Miss-World» victima unui conflict, nu sentimental cum s-ar putea crede, ci de ordin diplomatic.

I. FÎNTÎNARU

o opoziție și tîlcul ei . . .

«Trebuie să ne descotorosim de sultan. El nici măcar nu-și dă seama cîtă ură a stîrnit refuzînd să facă ceva în folosul poporului».

Prin această luare de atitudine, cuprinsă într-un interviu acordat săptămînalului londonez *Sunday Times*, pe la mijlocul lunii noiembrie, Tarik Bin Said, fratele sultanului din Muscat și Oman, a trecut oficial într-o opoziție, după cum se vede, ireductibilă. Caracterizarea făcută de Tarik stărilor de lucruri din țara sa nu aduce, de fapt, elemente noi. Cu cîtăva vreme în urmă un comitet al O.N.U., care a studiat situația din acest teritoriu, a arătat același lucru într-un raport oficial. Dar ceea ce atrage atenția și ridică unele semne de întrebare sînt împrejurările în care Tarik s-a hotărît să declare opoziție fățișă fratelui său și să reintre în arena politică.

Tarik a părăsit de patru ani Muscatul, în urma unui conflict personal avut cu sultanul. Totuși, pînă în noiembrie, el nu a denunțat niciodată oprimarea feudală din patria sa, îndulcindu-și exilul în localurile de lux din țările Europei occidentale și din unele localități din regiunea Golfului Persic. El nu a manifestat sprijin nici pentru partizanii care au format unități de eliberare în interiorul țării și nici pentru cei ce, prigoniți fiind din motive politice, au fost siliți să ia drumul pribegiei. Ce a intervenit oare nou, determinînd subitul proces de conștiință al lui Tarik?

Același săptămînal furnizează unele amănunte care ne permit să găsim răspunsuri la întrebare.

Aflăm astfel, în primul rînd, că în sultanatul Muscat și Oman extragerea petrolului descoperit cu cîțiva ani în urmă este în plină dezvoltare, compania engleză Shell contînd pentru anul 1967 pe o producție în valoare de 10 milioane lire sterline, producție care urmează, evident, să crească în anii viitori.

Luăm cunoștință, de asemenea, de faptul că Tarik, absolvent al unui colegiu american, s-a căsătorit nu demult cu o profesoară vest-germană și și-a stabilit reședința la Hamburg, lucrînd pentru o companie industrială. Devenind reprezentantul acestei companii în Orientul Mijlociu, a început să călătorească foarte des în această regiune și să dezvolte legăturile cu refugiații politici din Muscat și Oman care lucrează în Bahrein, Kuweit etc., încercînd să-i coalizeze. Tarik a trecut chiar la alcătuirea programului unei monarhii constituționale a Muscatului și Omanului, primul monarh constituțional urmînd, evident, să fie chiar el...

După cum rezultă din articolul publicat de *Sunday Times*, se pare că activitățile comis-voiajorului din Hamburg, frate al sultanului, provoacă o anumită indispoziție la Londra. Căci, în perspectiva retragerii proiectate a bazelor britanice din Aden, interesele strategice ale Angliei în zona Golfului Persic, inclusiv în Muscat și Oman, cresc într-o măsură considerabilă. Cît privește compania Shell, ea urmărește, la rîndu-i, cu suspiciune, ceea ce tinde să devină o ofensivă a altor mari companii petroliere (ale căror interese se pare că le reprezintă și Bin Said), ofensivă care amenință pozițiile ei privilegiate din Muscat și Oman...

U. VĂLUREANU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

dinozaurii din valea nemegt

Recent, savanta poloneză Kielan Jaworowska a făcut la Muzeul de istorie naturală din Paris o comunicare asupra unei importante descoperiri, rod al expediției pe care a condus-o cu cîtăva vreme în urmă în valea Nemegt (deșertul Gobi — Republica Populară Mongolă), unde au fost scoase la iveală numeroase oseminte de dinozauri care proveneau din epoca mezozoică a cretacicului superior. După cum se presupune, aceste oseminte au aparținut primelor mamifere care au călcat pămîntul planetei noastre.

Osemintele au o vechime de circa 80 de milioane de ani. În acea vreme pămîntul era acoperit de mari oceane. Pe uscat trăiau dinozaurii, animale uriașe, dintre care cel mai mare era ierbivorul diplodocus, care măsura pînă la 30 metri lungime. Deosebit de lungi erau gîtul și coada, iar capul, disproporționat de mic, măsura circa 65 cm.

Ca și celelalte reptile, dinozaurii erau animale poichiloterme, adică a căror temperatură varia o dată cu aceea a mediului înconjurător. Dinozaurii au putut trăi numai în dogoarea ce încingea pămîntul la acea epocă. Ei se înmulțeau prin ouă, pe care le cloceau. În deșertul Gobi au fost găsite cuiburi întregi din aceste ouă.

Dinozaurii dominau prin dimensiunile lor toate celelalte animale pămîntene; totuși, după o existență de aproape 100 milioane de ani, specia lor se găsea în declin datorită răcirii scoarței pămîntene. Au început să apară la acea epocă reptilele mamelare, care au dat naștere, la rîndul lor, primelor mamifere de proporții mici care au mai coexistat un timp cu dinozaurii și ale căror schelete și cranii au fost descoperite de paleontologii polonezi.

Datorită valului de frig care a măturat suprafața globului, dinozaurii poichilotermi au pierit. Mamiferele mai mici, dar cu organism homeoterm (care-și produce singur caloriile necesare rezistenței la frig) au supraviețuit valului rece.

Oamenii de știință polonezi au avut de luptat cu condiții dificile de viață și de muncă. Căldura atinge în deșertul Gobi pînă la 40°C la umbră. Locul de aprovizionare cu apă și hrană se găsea la circa 100 km de șantierul săpăturilor. Lipsa drumurilor i-a obligat pe cei 10 polonezi și 10 mongoli din expediție să care literalmente cu spinarea cele 120 tone de oseminte (numai scheletul unui dinozaur cîntărește circa 12 tone).

Munca grea a paleontologilor conduși de savanta poloneză a fost însă încununată de succes prin găsirea scheletelor celor mai vechi animale mamifere de pe glob. Această descoperire deschide drumul unor cercetări și mai aprofundate a vechii faune pămîntene.

I. MIHNEA

din lume adunate

Pînă acum cîteva zile tînăra Joy Walker din Capetown era înregistrată drept «colorată», suportînd asemeni întregii populații negre din Africa de sud rigorile legiuirilor rasiste. Acum ea a devenit, printr-o hotărîre a unui organ competent, «albă». Cum este posibil acest lucru? Doar tatăl și frații ei sînt negri, și înregistrați ca atare. Mama tinerei Joy Walker este albă și aceasta, spre deosebire de restul familiei, s-a născut și ea albă. Au trecut însă 20 de ani pînă cînd acest fapt a fost recunoscut de autorități și consemnat în acte oficiale. În urma hotărîrii, Joy Walker va avea dreptul să se mute în alt cartier, să primească un salariu mai mare, să intre în cinematografe și restaurante rezervate albilor, să beneficieze și de alte avantaje de care populația de culoare este lipsită. Cazul ilustrează, aproape pînă la proporțiile unui simbol, absurditatea teoriilor și legiuirilor rasiste. Cum vor putea explica autoritățile din Capetown modul în care Joy Walker a devenit un exponent al unei rase «superioare» celei căreia îi aparțin tatăl și frații săi? Orice ar spune, singurul răspuns logic este: datorită prejudecăților din capetele guvernanților.

*

După alegerile din Australia, care au readus la putere partidul primului ministru Holt, președintele S.U.A. s-a grăbit să-i adreseze un mesaj personal fără precedent, în care se arată că la Casa Albă scrutinul este considerat drept «un vot de încredere». Comentatorii au arătat imediat că scopul mesajului este să demonstreze opiniei publice din Statele Unite că, prin alegerea unui sprijinitor al politicii americane în Vietnamul de sud, această politică ar fi primit implicit «mandat» din partea poporului australian. Dacă în Statele Unite operația nu a produs o impresie atît de mare, în schimb în Australia impresia a fost de-a dreptul penibilă, nemulțumirile găsindu-și expresie în luări de poziție publice, pline de iritare. Liderul laburist Calwell a declarat: «Conținutul remarcilor lui Johnson reduce Australia la statutul de putere protejată, lipsită de independență și îl situează pe primul ministru australian pe picior de egalitate cu oricare din guvernatorii statelor ce fac parte din Statele Unite. În calitate de australian mă simt jignit de stilul de patron, de aroganța și amestecul în afacerile noastre interne care străbate întregul mesaj». Nu este exclus ca acest mesaj să strice multe din socotelile lui Holt, chiar dacă a fost ales.

*

În anul 1963 minele de cărbuni Hendrick din apropierea localității Brunssum (Olanda) au fost închise, ca urmare a concurenței americane pe piața vest-europeană. Nu peste mult timp ele vor fi redeschise, dar nu pentru a produce din nou cărbune. Clădirile sale urmează să adăpostească comandamentul NATO din Europa centrală, actualmente adăpostit la Fontainebleau, în Franța. Dacă atunci cînd a fost închisă mina a lăsat pe drumuri 5 000 de oameni care ulterior au fost recalificați, acum vor fi aduși la Hendrick circa 4 000 de oameni (personalul și familiile acestuia). Cînd te gîndești că prezența lor pe teritoriul olandez se datorește tot politicii promovate de Statele Unite în cadrul Blocului atlantic, îți vine firesc pe buze întrebarea: Oare nu-i mai bine să vinzi cărbune decît să transformi minele în moteluri atlantice?

(P.S.: S-a aflat că galeriile minelor Hendrick urmează a fi astupate — făcîndu-le astfel improprii unei eventuale viitoare exploatări — cu scopul de a preveni folosirea lor pentru «spionarea» secretelor atlantice care își vor găsi și ele sălașul în clădirile de lîngă Brunssum).

Nicolae URECHE

Apropierea sărbătorilor de iarnă se face de pe acum simțită în capitala Franței, datorită ornamentării feerice a străzilor și magazinelor.

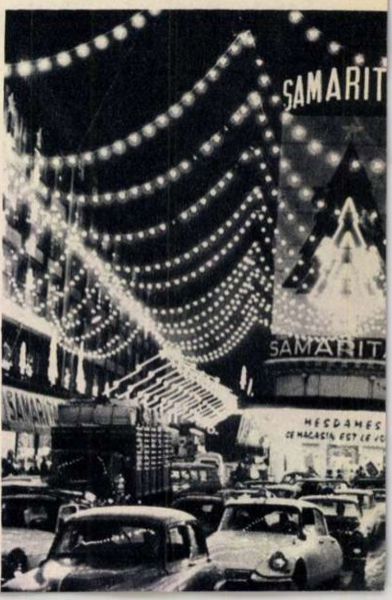

Direcția comercială a Sfatului popular al regiunii Ploiești

vă invită să petreceți o seară plăcută la

BARUL „BERBEC“ DIN PLOIEȘTI

și

RESTAURANTUL „PALACE“ DIN SINAIA

PUBLICITATE

flacăra

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

ANUL XV NR. 51 (603) — 17 decembrie 1966

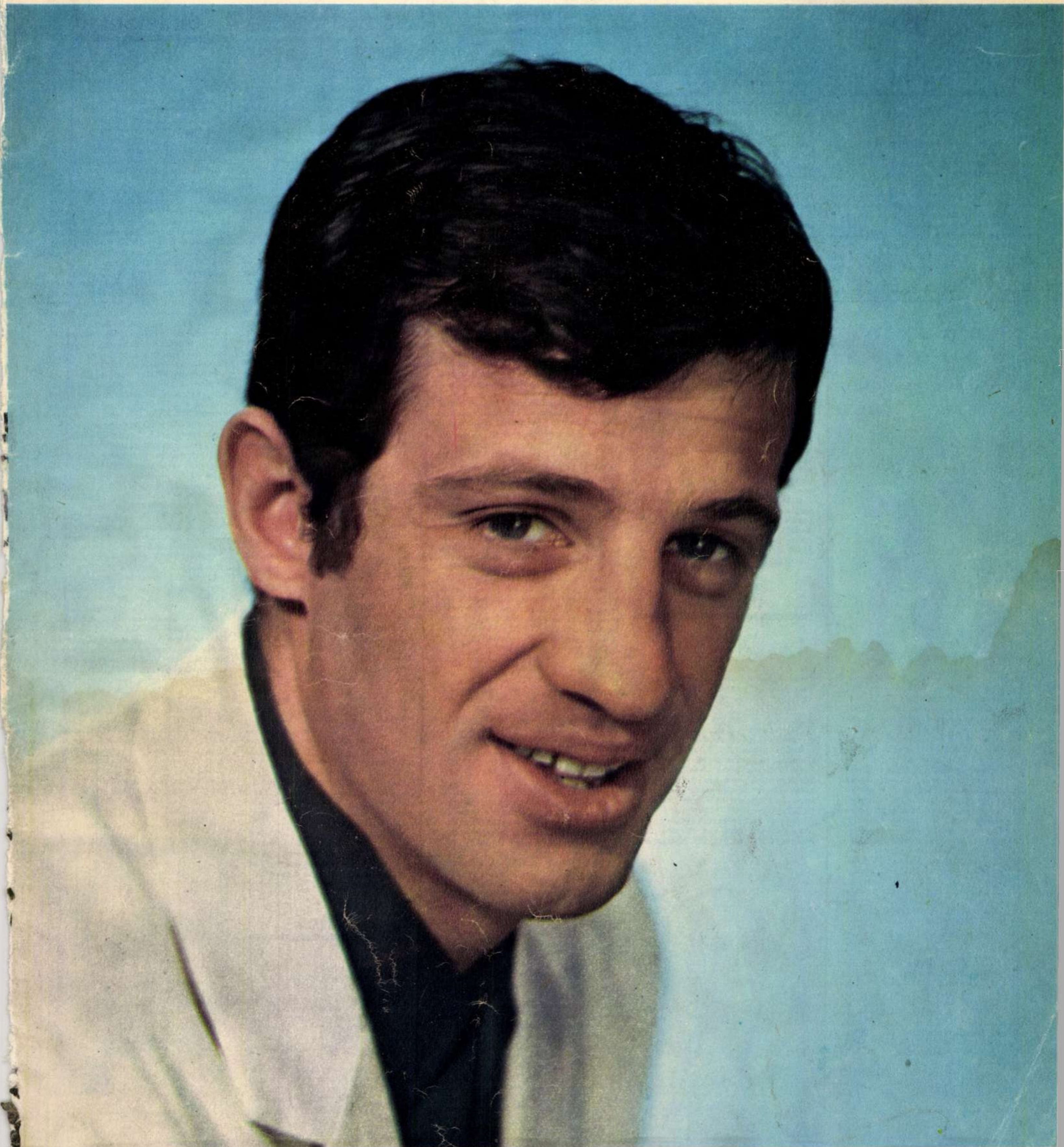

memento

carte

• H. Yvonne Stahl reapare în librării cu binecunoscuta ei carte **Voica.** Ar fi utilă de altfel și o selecție mai largă din scrierile acestei prozatoare, ca și din ale altor scriitori mai vîrstnici ai noștri, ale căror opere în rîndul cititorilor de astăzi nu sînt încă de ajuns de cunoscute în raport cu valoarea lor.

• Un volum de **Scrieri alese** ale prozatorului bănățean Al. Ciura readuce în actualitate un scriitor cu o operă notabilă în perspectiva istoriei literare. Se ridică problema editării și a altor scriitori așa-numiți regionali. Așa, de pildă, o antologie a scriitorilor bucovineni (o ediție a memorialisticii lui Iraclie Porumbescu, tatăl compozitorului), o culegere din Victor Vlad Delamarina etc. ar fi de așteptat.

• Deși profesează istoria și critica literară de mai bine de 30 de ani, George Ivașcu s-a hotărît abia de curînd la o selecție din articolele și cronicile sale, intitulată **Confruntări literare** (Editura pentru literatură). O carte reprezentativă pentru profilul și personalitatea acestui autor.

• **Noi și cei dinaintea noastră** se intitulează noul volum al harnicului istoric și critic literar Valeriu Rîpeanu, autor, între altele, al unei bune ediții din opera lui Al. Vlahuță și al unei cărți judicioase despre acest scriitor, pentru a nu pomeni și alte contribuții ale sale la valorificarea fenomenului nostru literar. E o carte demnă de atenție, edificatoare pentru preocupările autorului.

• Vestitul epigramist Cincinat Pavelescu este din nou la îndemîna cititorilor. La Editura tineretului i-a apărut de curînd o culegere reprezentativă de **Epigrame.**

• Un nume nou în colecția «Luceafărul» a Editurii pentru literatură: D. Țepeneag, al cărui promițător volum de debut se intitulează modest — **Exerciții.**

• Un alt volum, apărut la aceeași editură, este cel al lui Constantin Săbăreanu — **Semnele tăcerii.**

• Nina Cassian și-a tipărit recent volumul de versuri, **Sîngele** (Editura tineretului), prin care profilul acestei interesante poete se îmbogățește cu o serie de note caracteristice noi.

• Ion Alexandru se dovedește nu numai un poet foarte înzestrat al tinerei generații, ci și relativ fecund, prezentîndu-se cititorului cu un nou volum de versuri, intitulat, ușor insolit, dar sugestiv pentru conținutul său, **Infernul discutabil.**

coperta noastră

JEAN PAUL BELMONDO

(fișă filmografică)

S-a născut la Neuilly, la 9 aprilie 1933. A urmat cursurile de artă dramatică ale lui Raymond Girard. În 1958 a fost angajat la Teatrul Oscar. În același an își începe cariera cinematografică cu filmul **Farsorii**, urmat de **Fii frumoasă și taci, O duminică năstrușnică, Pe jos, călare și în mașină.** Primul mare succes îl cunoaște în 1960, cu filmul lui Jean-Luc Godard **Cu răsuflarea tăiată,** operă reprezentativă pentru curentul «noului val». Notăm dintre filmele sale: **Moderato cantabile** (1960, cu Jeanne Moreau), **Cartouche** (1961, cu Claudia Cardinale), **Week-end la Zuydcoote** (1963, cu Catherine Spaak și Marie Dubois), **Într-o frumoasă dimineață de vară** (1964, cu Sophie Daumier și Geraldine Chaplin), **Omul din Rio** (1964, cu Françoise Dorléac), **Ciociara** (1964, cu Sophia Loren), **Hoțul** (1966, regia — Louis Malle).

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“.

cinema

• **Anunț matrimonial.** Regizorul italian Antonio Pietrangeli a oferit două bune partituri comico-amare unor actori excelenți: Sandra Milo («Generalul de la Rovere») și François Perier («Gervaise», «Magistratul», «Tovarășii»). Filmul este mai puțin «o atmosferă», și mai mult un recital actoricesc.

• **Cei șapte din Teba.** Dacă zeii Olimpului ar putea să se răzbune, fără îndoială că n-ar ierta un astfel de film «peplum»; rar ne-a fost dat să vedem atîta vărsare de kilograme de vopsea roșie, fără cea mai mică tresărire artistică. Pentru curioși, notăm numele realizatorilor: Roy Fergusson (regizor), André Lawrence, Lena von Martens, Burt Plesher, Loredana Nusciak (interpreți).

Sandra Milo

• O reprogramare care ne bucură: delicatul film al regizorului cehoslovac K. Kachyna: **Zidul înalt.**

• Un film ce nu trebuie pierdut: **Cimarron,** western psihologic, realizat de un bun cunoscător al genului, regizorul american Anthony Mann. În rolurile principale: Glenn Ford și Maria Schell. Nici unul, nici celălalt nu au nevoie de recomandare.

• Creații actoricești remarcabile: **Spencer Tracy, Burt Lancaster, Montgomery Clift, Richard Widmark** («Procesul de la Nürnberg»), **Georges Wilson, Lea Massari** («Cele patru zile ale orașului Napoli»), **Jean Paul Belmondo** («Omul din Rio»), **Zoran Radmilovici** («Porumbelul de argilă»), **Orson Welles** («Falstaff»).

disc

• **Damian Luca** se impune din ce în ce mai mult ca un virtuos al naiului, acest popular instrument cu sunete venind parcă din vremuri străvechi. Discul EPD-1138, care-i este dedicat, înmănunchează în interpretarea lui Damian Luca, acompaniat de orchestra lui Florian Economu, opt cîntece, parcă nemaiauzite pînă acum, atît de frumos le zice solistul. După atîtea slop-uri și shake-uri, ascultați și «Frunzuliță lemn adus», «Păscui calul pe răzoare» și «Mîndra mea din Bădulești». N-o să vă pară rău.

• Pe **Ion Luican,** popular cîntăreț al muzicii românești, îl acompaniază trei orchestre: cea de muzică populară a Radioteleviziunii (dirijată de Radu Voinescu și Victor Predescu), orchestra lui Ionel Dinicu și cea a lui Nicu Stănescu. Pe discul EPD-1137, Ion Luican ne dovedește arta sa și mai ales neasemuita și nepieritoarea frumusețe a unor cîntece vestite: «Eu sînt Barbu Lăutaru», «Dealu-i deal și valea-i vale», «Spune-mi, spune-mi, moș bătrîn», «Tudoriţo nene», «M-a făcut mama oltean».

• **Dumitru Sopon,** acompaniat de un taraf condus de **Nicolae Băluță,** cîntă în grai ardelenesc: «Sus în dealul Clujului», «Tragănă, nană, tragănă», «Mi-s fecior de bihorean» (EPC-754).

• Pe discurile EPC-762 și EPC-761, două culegeri de melodii populare germane și maghiare. Nici pe primul și nici pe al doilea nu găsim traducerea bucăților înregistrate. Melodiile sînt frumoase și ar fi fost bine să fi știut despre ce e vorba. Poate că, odată și odată, casa noastră de discuri va înlătura asemenea neglijențe....

teatru

• **Castiliana** (Țărancuța din Getafe), este o strălucitoare pagină de literatură a Renașterii spaniole, scrisă de Lope de Vega. Bun spectacol pe scena Teatrului Național din București datorat, în primul rînd, regizorului Horea Popescu: fantezie colorată, ritm, umor, viziune originală asupra unui anume patos desuet al textului. Funcțional, decorul lui Jules Perahim. În rolurile principale: Coca Andronescu, Didona Popescu, Ilinca Tomoroveanu, Traian Stănescu, Damian Crișmaru. Apariții notabile: Valeria Seciu, Cosma Brașoveanu (minus vehementul accent moldovenesc), Gh. Popovici-Poenaru. Un spectacol reconfortant, plăcut!

• Stagiunea clujeană cuprinde premierele: **Părinții teribili** de Cocteau — interesantă piesă de idei, dezbatere despre sensul vieții. Regia lui V.T. Popa a închegat un spectacol unitar cu bune prezențe actoricești: Maia Țipan, Silvia Ghelan, George Mottoi, Liliana Welther și Barbu Baranga. Decorul: T. Th. Ciupe. Cea de-a doua premieră e **Ochiul babei** — dramatizarea în versuri a lui G. Vasilescu după «Soacra cu trei nurori» — un text pitoresc dar cu multe lungimi și discursivități de un umor ades depășit. Regia — actorul Gh. Gherasim. Excelentă prin temperament scenic, debit verbal și umor popular — Olimpia Arghir. Mai joacă în compoziții de haz: Mona Mircea, Ligia Moga, Rodica Daminescu (cele trei nurori), Dorel Vișan, Oct. Lăbuț și Oct. Cosmuță (cei trei băieți). Decorul pitoresc e semnat de Mircea Matcaboie.

Ilinca Tomoroveanu

• Artistul emerit Ovidiu Rocoș de la Teatrul Național din Craiova împlinește 50 de ani de activitate. De la debutul din «Trandafirii roșii», O. Rocoș a jucat nenumărate roluri: Akim («Puterea întunericului»), Bătrînul («Acolo departe»), Pristanda, Cetățeanul turmentat, Jupîn Dumitrache, Hagi Tudose și, recent, Temnicerul din «Cocoșul negru». 50 de ani de fructuoasă, constantă activitate pe una și aceeași scenă!

• **Sînziana și Pepelea** pe scena Teatrului de stat din Brăila; în ciuda unor compoziții comice (uneori prea grave) spectacolul rămîne incomplet realizat. Regia — O. Dinulescu. Scenografia — Gh. Matei. Pe scena aceluiași teatru un interesant spectacol: **Hedda Gabler** de Ibsen, și o bună interpretă principală: Ileana Radu.

• **Jocul măștilor** — una dintre cele mai pitorești forme ale teatrului popular românesc de o tradiție veche de cîteva sute de ani e înfățișat la Bacău într-un spectacol festiv organizat de forurile culturale ale regiunii care au investigat și valorificat aceste străvechi tradiții. Excelentă inițiativă locală închinată istoriei teatrului românesc!

muzică

• Un atractiv program ne propune Filarmonica «George Enescu» pentru concertul său săptămînal dirijat de **Ion Baciu** — Iași. (17 și 18 decembrie, în studioul de concerte al Radioteleviziunii). În program: Gheorghe Costinescu — «Cîntec apelor țării» pentru soprană, cor și orchestră. Solistă, **Martha Kessler;** Liszt — Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 în Si bemol major. Solist, pianistul italian **Pietro Spada;** Beethoven — Simfonia a III-a «Eroica».

• Un program ales și echilibrat — cu două prime audiții — ne prezintă și dirijorul **Carol Litvin** la pupitrul orchestrei de studio și corului Radioteleviziunii (22 decembrie). Vom asculta: Goffredo Petrassi — «Coro di morti», madrigal dramatic (primă audiție); Francis Poulenc — Concertul în Sol minor pentru orgă, orchestră de coarde și timpane. Solist **Helmut Plattner;** Doru Popovici — «Mariana Pineda», operă într-un act (primă audiție). Soliști: **Viorica Cortez-Guguianu, Marina Crilovici, Lucian Marinescu, Ludovic Konya.**

• În ciclul «Tribuna tinerilor soliști» putem audia un interesant concert de concerte la 19 decembrie, tot în sala studioului Radioteleviziunii. Sub conducerea dirijorului **Iosif Conta** vom asculta: Paul Constantinescu — Concert pentru pian și orchestră. Solist, **Stelian Constantin;** Haydn — Concert în Re major pentru violoncel și orchestră. Solist, **Götz Teutsch;** Brahms — Concert în Re major pentru vioară și orchestră. Solistă, **Leonora Geantă.**

plastică

• Galeriile de artă (Calea Victoriei nr. 132): Lucia Dem. Bălăcescu — pictură. Cele mai noi pînze ale unei pictorițe care s-a făcut remarcată în ultimii treizeci de ani. De astă dată subiectele sînt recreate și trecute prin filtrele imaginației: rememorări ale unor călătorii, reminiscențe din copilărie, echivalențe plastice ale unor situații istorice etc. Tușele viguroase, contrastele de culoare — stabilite după funcția pe care o au în raporturile din interiorul tabloului — anecdotica aproape literară a unora dintre lucrări («Chira Chiralina» etc.), dau tabloului un vădit accent decorativ, atestînd că artista a rămas fidelă lecțiilor simboliste ale lui Sérusier și Maurice Denis din perioada studiilor pariziene. Și un tablou original în intenții: Olimpia «românească», o replică la celebra lucrare a lui Manet.

• Angers, orașul din vestul Franței, e pe cale de a deveni capitală mondială a tapiseriilor. După vasta operă a lui Nicolas Bataille, **Apocalipsul,** cea mai mare tapiserie țesută vreodată în lume, datînd din secolul XIV, lungă de aproape 110 m, Angers va poseda și cea mai mare tapiserie a timpurilor moderne: **Cîntecul lumii,** creație a pictorului francez Jean Lurçat. Această capodoperă, începută în 1959 și terminată în 1965, a fost solicitată de multe orașe ale lumii, printre care New Yorkul, care a oferit 10 milioane de franci.

televiziune

Duminică 18 decembrie. Concertul simfonic duminical al Filarmonicii (vezi și rubrica noastră «Muzica») (11.00) • «Magazin duminical». Așteptăm renovările... (18.00) • Angela Moldovan, Irina Loghin, Marioara Tănase, Dumitru Bălășoiu — interpreții preferați de muzică populară ai acestei săptămîni (19.20) • Înregistrate pe peliculă — «Aventuri de vînătoare în nordul îndepărtat» (19.50) • O nouă emisiune muzical-distractivă. Cu Melania Cîrje, Doina Andronache, Luminița Dobrescu, Constantin Diplan, Cornel Patrichi și alții (20.15) • Consolare (mai mult sau mai puțin!) pentru microbiștii terenurilor sportive: Filmul lui Robert Dhéry «Hai, Franța» (20.55) • O emisiune de muzică ușoară intitulată «Trubaduri și strune» (22.25) •

Marți 20 decembrie. O misterioasă «micropremieră TV» intitulată «Doar băieții sînt de vină». Restul îl veți afla din emisiune (19.23) • Recital din opera poetică a neuitatului Nicolae Labiș (19.45) • «Muza de la Burdujeni» de C. Negruzzi, «Drumul de fier» și «Millo director» de Vasile Alecsandri alcătuiesc laolaltă o seară evocatoare a unor pagini din istoria teatrului românesc (20.30).

Miercuri 21 decembrie. Admiratorii, mari și mici, ai lui Robin Hood pot urmări încă un episod din nemaipomenitele lui aventuri (18.20) • Varietăți pe peliculă (19.20) • Din nou — seară de teatru. Vedem «O scrisoare pierdută», capodopera lui I.L. Caragiale în interpretarea teatrului ce-i poartă numele. Spectacol prezentat în cadrul Festivalului teatrelor naționale — Iași 1966 (19.30).

Joi 22 decembrie. Un binevenit ciclu al cărui titlu configurează și conținutul lui: «Mult e dulce și frumoasă...» este inaugurat de acad. Iorgu Iordan (19.23) • Actorul de cinema Charles Boyer, ai cărui ochi melancolici a făcut multe victime feminine pe vremuri, ne prezintă Muzeul Luvru din Paris (19.35) • Ancheta TV cu o temă de mare actualitate: Statistica și familia (20.25) • Renumitul nostru ansamblu «Ciocîrlia» ne oferă o oră de «Poezie și muzică» (20.55) • Un film în premieră pe țară: «Moștenitoarea» cu Olivia de Havilland (21.10).

Vineri 23 decembrie. Bătrînul și mereu tînărul Iași, în obiectivul «Atlasului folcloric» (19.30) • Trio «Do-Re-Mi» dă în fața telespectatorilor examenul muzical: «Un bilet la alegere» (21.40) • Inspirîndu-se din cunoscutele versuri coșbuciene «Regina ostrogoților, compozitorul Constantin Bobescu a scris o baladă pentru cor și orchestră. O putem viziona și audia, înregistrată pe film (22.10).

Sîmbătă 24 decembrie. «Cercetări și cercetători» este tema emisiunii științifice (19.23) • Pe Mariana Bădoiu și Fărîmiță Lambru îi putem asculta într-o emisiune de «Melodii lăutărești» (21.00) • «Zîmbetele pe 16 milimetri» ale lui Marin Traian sînt binecunoscute. Vom putea viziona 16 dintre ele comprimate într-o peliculă (22.00) • Serialul «Baronul» (22.40).

Mariana Bădoiu

curier

un secol și jumătate de teatru

Iașul se pregătește să sărbătorească, în aceste zile de decembrie, o sută cincizeci de ani de cînd, pe o scenă improvizată în saloanele hatmanului Costache Ghica, a fost rostită prima replică teatrală în limba română: cărturarul Gheorghe Asachi, inginer și dascăl la Trei Ierarhi, organizase — în acel 27 decembrie 1816 — reprezentarea pastoralei «Mirtil și Hloe» de Gessner și Florian, într-o traducere și prelucrare care îi aparțineau. Doamna Subin juca rolul păstoriței Hloe, principele Ghica pe cel al păstorului Mirtil, și sub policandrele cu lumînări de seu ale «teatrului de societate», s-a auzit atunci pentru întiia oară vorba tîrgoveților și a țăranilor căpătînd liberă trecere spre imperiul muzelor. Acest prim spectacol cult în limba română, demonstrînd frumusețile limbii, mlădierea ei, ca și capacitatea de a exprima gînduri și simțăminte alese, a constituit prima cărămidă pusă la temelia teatrului românesc, conceput de către oamenii luminați ai vremii drept o tribună de luptă, de educație patriotică și culturală, de realizare a unei culturi naționale.

În cei 150 de ani trecuți de la memorabila reprezentație ieșeană, teatrul românesc și-a dovedit mereu înaltele virtuți artistice, adunînd în jurul său scriitori de seamă, creatori ai unei dramaturgii însuflețite de un fierbinte patriotism, aducînd pe scenă, generație după generație, actori de mare clasă. Sărbătorirea găsește mișcarea noastră teatrală în plină efervescență creatoare, numeroasele teatre ale țării întrecîndu-se în a-și asigura o stagiune de ținută demnă de acest moment aniversator. Iașul va găzdui, timp de o săptămînă, o întîlnire artistică între cele patru teatre naționale din București, Iași, Cluj și Craiova, care vor prezenta, fiecare, cîteva spectacole. Alături de «Despot Vodă» a lui Alecsandri și «Căruța cu paiațe» de Mircea Ștefănescu, pe scena Naționalului ieșean vor putea fi auzite din nou într-una din serile lui decembrie 1966, replicile din «Mirtil și Hloe», în adaptarea lui Gheorghe Asachi, așa cum s-au auzit și în seara lui 27 decembrie 1816...

S. FAUR

noutăți în siderurgie

Cercetătorii români din domeniul metalurgiei au avut în ultimul timp de rezolvat dificile dar interesante probleme ridicate de necesitatea creării unor tipuri perfecționate de mașini și utilaje apte să funcționeze în condiții speciale de temperatură, presiune și efort mecanic. Astfel au avut de rezolvat sarcina elaborării unor metode noi, moderne, de producere a oțelului prin retopirea acestuia în vid, sub zgură, în arc electric și prin bombardarea cu electroni.

Specialiștii de la Institutul de cercetări metalurgice, în colaborare cu cei de la catedra de siderurgie a Institutului politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din București și cu specialiștii combinatelor siderurgice de la Hunedoara și Reșița, au reușit să producă oțeluri cu un înalt grad de puritate, cu o structură îmbunătățită și cu performanțe superioare celor clasice. Ei au obținut rezultate remarcabile: astfel, după retopirea în arc și vid a unui oțel înalt aliat, conținutul de incluziuni nemetalice oxidice a fost redus cu circa 50 la sută. Cercetătorii români au adus de asemenea contribuții importante la solidificarea dirijată a oțelurilor, îndepărtarea incluziunilor nemetalice și obținerea unor oțeluri cu granulații uniforme.

Ca o recunoaștere internațională a valorii contribuției specialiștilor români la rezolvarea acestor probleme, care în prezent preocupă și pe experții din alte țări, este faptul că în mai multe țări au fost cerute documentații amănunțite referitoare la aceste rezultate, iar comunicarea lor la ultimele reuniuni și simpozioane internaționale de specialitate a stîrnit un legitim interes.

Al. MIHĂILĂ

imunoglobuline românești

Se știe că gammaglobulina este acea fracțiune proteică din serul sanguin, la care se asociază anticorpii. Produsă industrial prin diverse procedee de separare, ea este folosită, sub formă injectabilă, pentru sporirea puterii de rezistență a organismului fată de actiunea agenților patogeni sau a produșilor toxici ai acestora. Cu ajutorul gammaglobulinelor sînt prevenite boli ca rujeola, hepatita epidemică, viroza pulmonară, tusea convulsivă, poliomielita etc.

Nu demult, la Centrul de hematologie din București (unica unitate producătoare de imunoglobuline din țară) s-a realizat un nou procedeu de preparare a acestui important mijloc terapeutic cu acțiune profilactică și curativă. Noua metodă românească se distinge prin proprietăți calitative valoroase din punct de vedere biologic, bacteriologic, imunologic, fizico-chimic și imunochimic.

Vasile BORDEA

La 15 ani după premiera pe țară a piesei «Căruța cu paiațe» de Mircea Ștefănescu, piesa a fost reluată pe scena Teatrului Național din Iași, rolul lui Matei Millo fiind și acum interpretat de artistul emerit Ștefan Dăncinescu (în mijloc, alături de Cornelia Gheorghiu și Neculaie Veniaș).

sibiu: cărți și documente rare

Biblioteca orășenească din Sibiu dispune — după o numărătoare făcută recent — de aproape 300 000 de volume, în afară de colecția de cărți foarte rare, de sutele de manuscrise literare, tipărituri foarte vechi etc., multe din acestea adevărate comori ale literaturii românești. Estimarea acestui fond bogat ne-a oferit prilejul unei scurte convorbiri cu directorul bibliotecii, tovarășul *Ioan Holhoș.*

— Biblioteca noastră, una din cele mai vechi din țară, — ne spune d-sa — numără azi 105 ani de existență. Creată la început în cadrul ASTREI (Asociația transilvană pentru literatura română și cultura poporului român) prin donațiile unor oameni de cultură din Transilvania și din alte regiuni ale țării (George Barițiu, Al. Papiu Ilarian, Iosif Vulcan, August Treboniu Laurian, M. Kogălniceanu ș.a.) și prin adunarea în decursul vremii a numeroase tipărituri, colecții și manuscrise, ea a ajuns azi, datorită sprijinului acordat de partid și guvern, să dispună de condiții mult mai bune de activitate și să-și îmbogățească fondurile de cărți. În prezent, continuă tovarășul Holhoș, o cincime din populația Sibiului este abonată bibliotecii.

— V-am ruga să ne citati cîteva rarități.

— Avem manuscrise de la aproape toți clasicii literaturii române: Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Hașdeu, Goga, Agîrbiceanu etc. Aici se află manuscrisul cărții «România pitorească» de Vlahuță, aproape întreaga arhivă literară a lui Iosif Vulcan. Păstrăm de asemenea cărțile apărute în trecut la Sibiu. Printre ele: «Părti alese din Istoria Transilvaniei» de George Barițiu (1889), prima Enciclopedie română (1898-1904), primele gramatici românesti ale lui T. Cipariu, Radu Tempea și Heliade Rădulescu. Avem un exemplar din «Sbornicul slavonesc» tipărit de Coresi la Sebeș în 1580, apoi o carte foarte rară, «Rudimenta Cosmographica» (unul din cele mei vechi manuale de geografie și astronomie, lucrarea lui Honterus),tipărită la Brașov în 1542. De asemenea, se află la noi faimoasa «Carte de învățătură», tipărită la Iași în anul 1643 și «Noul testament» apărut la Bălgrad (Alba Iulia) la 1648.

Printre tipăriturile rare ale bibliotecii din Sibiu se mai găsesc o serie de lucrări istorice aparținînd lui Dimitrie Cantemir («Istoria imperiului otoman», apărută în străinătate între 1743 și 1756, precum și «Descriptio Moldaviae», apărută în limba germană în 1771).

F. URSEANU

retrospectiva tasso marchini

Organizată nu demult de către Muzeul de artă din Cluj, retrospectiva Tasso Marchini, pictor al cărui sfîrșit tragic s-a petrecut la 19 octombrie 1936, este un adevărat eveniment artistic.

Italian de origine, se rătăcește de familie la 9 ani, în anii tulburi ai primului război mondial, fiind apoi salvat dintr-un lagăr de minori vagabonzi de către o mătușă a sa din Oradea; se stabilește împreună cu aceasta la Cluj, în 1918. Va găsi în România o ambianță, caracterizată prin demnitatea, generozitatea oamenilor și splendoarea peisajului, ceea ce îl determină să rămînă aici pînă aproape de sfîrșitul vieții. Ori de cîte ori se ivea prilejul, exclama cu satisfacție și mîndrie: «Aceasta e patria mea».

Cele peste 100 de lucrări adunate în actuala retrospectivă (uleiuri, acuarele, desene) evidențiază o evoluție unitară, artistul urcînd cu fiecare an o nouă treaptă spre desăvîrșire. A fost cucerit de mirajul orchestrării tonurilor încă din timpul cursului elementar, cînd reținea atenția profesorilor prin precizia și acuratețea desenului său dar și prin rezolvarea cromatică a compozițiilor. În cadrul Școlii de arte frumoase, talentul deosebit, dar mai ales seriozitatea și dăruirea cu care lucra zilnic i-au adus prețuirea și admirația profesorilor și colegilor.

Tasso Marchini a notat cu vervă și spontaneitate pitorescul specific meleagurilor pe care le-a cutreierat, prin aceasta pictura sa primind o notă personală, pregnantă, dovadă de maturitate și exigență creatoare. Unele accente cézanniene întîlnite mai ales în *Naturile statice* sau expresioniste remarcate la *Autoportretele* din 1932-1933 reprezintă simple detalii menite să potențeze forța de sugestie și emoționare a compozițiilor. Aceste rapeluri sînt întotdeauna fericit armonizate cu ansamblul, conceput și realizat original de Marchini.

În plin elan creator, boala de plămîni necruțătoare căpătată în timpul copilăriei, îl obligă să se interneze în vara anului 1935 la sanatoriul din Arco di Trento, Italia, unde sfîrșește în toamna anului următor. Arta sa de remarcabilă valoare îi acordă un loc binemeritat alături de numele cele mai reprezentative ale picturii românești.

Negoiță LĂPTOIU
muzeograf la
Muzeul de artă din Cluj

Tasso MARCHINI: Autoportret cu paletă.

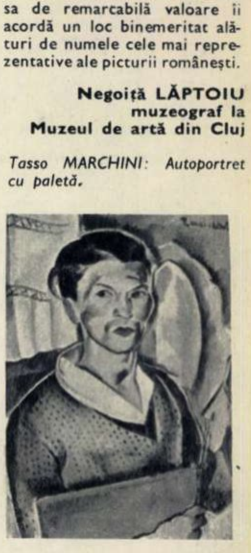

ARGEȘ

ziua întîi...

... ȘI ACESTE APE S-AU PREFĂCUT ÎN ENERGIE

Argeșul în aceste zile este la ora împlinirilor și în același timp la cea a rememorărilor. Bătrînul rîu, care străbate meleaguri de vatră ale Țării Românești, eroul atîtor balade, pe malurile căruia voievozii români cu cetele de oșteni hălăduiau odinioară însoțiți de tropotul cailor și glasul cornului care înfiora pădurile, a fost în acești ani martorul unui alt început de istorie. În anul 1961 au făcut popas aici primele echipe de constructori sosiți de la Bicaz, care aduceau cu ei experiența, dîrzenia și entuziasmul și cărora în lunile și anii care au urmat li s-au alăturat mii de oameni veniți din toate colțurile țării, ca să prefacă aceste ape într-un rîu de energie și lumină. Concepută și proiectată în întregime în țară, hidrocentrala de pe Argeș a însemnat pentru cei mai mulți o experiență inedită.

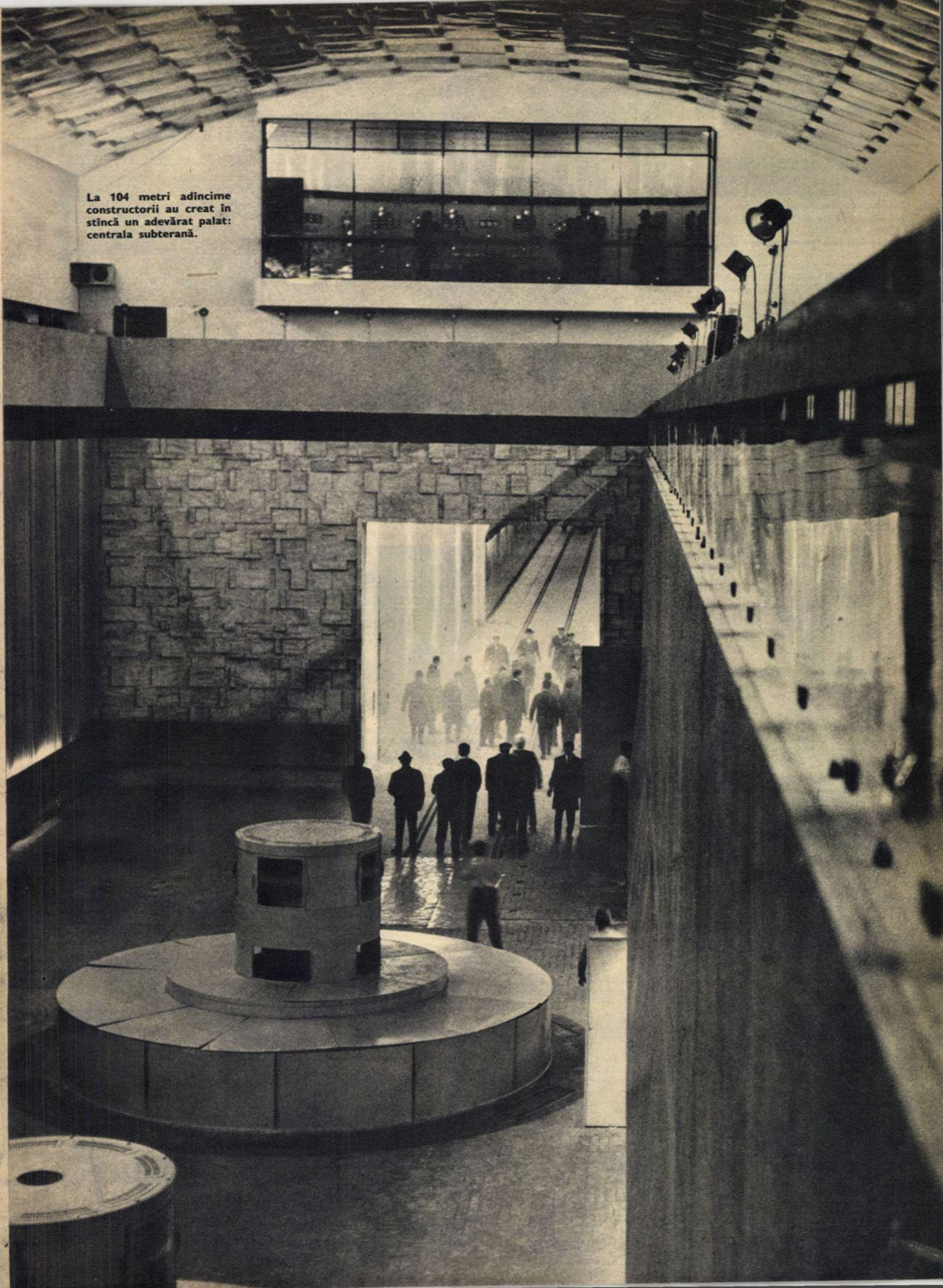

La 104 metri adincime constructorii au creat în stîncă un adevărat palat: centrala subterană.

ARGES

Trei fotografii document, realizate de fotoreporterii noștri de-a lungul anilor în care barajul Vidraru a crescut, metru cu metru, din coasta pietroasă a muntelui, pînă la cota de la care domină azi Valea Argeșului.

Excavațiile (fotografia 1) au lăsat în stîncă un gol de dimensiuni neobișnuite. Ciocanele au curățat fiecare pietricică, încercînd rezistența terenului care avea să suporte enorma greutate a barajului. Apoi au urmat sutele de mii de zboruri spectaculoase ale benelor (fotografia nr. 2) ce au deplasat spre locurile unde aveau să se pietrifice pentru totdeauna, nu mai puțin de 3 000 000 mc de beton. În fotografia nr. 3, vă prezentăm aspectul barajului în ultima perioadă a lucrărilor de turnare.

Fotografii de T. PROSAN
și S. STEINER

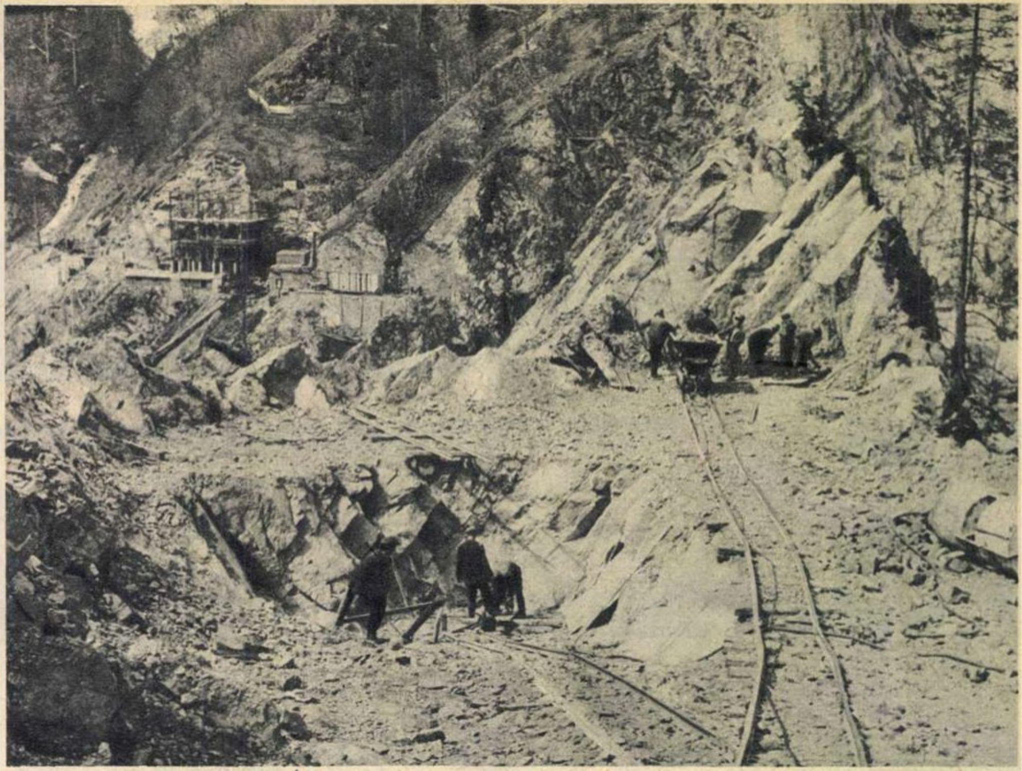

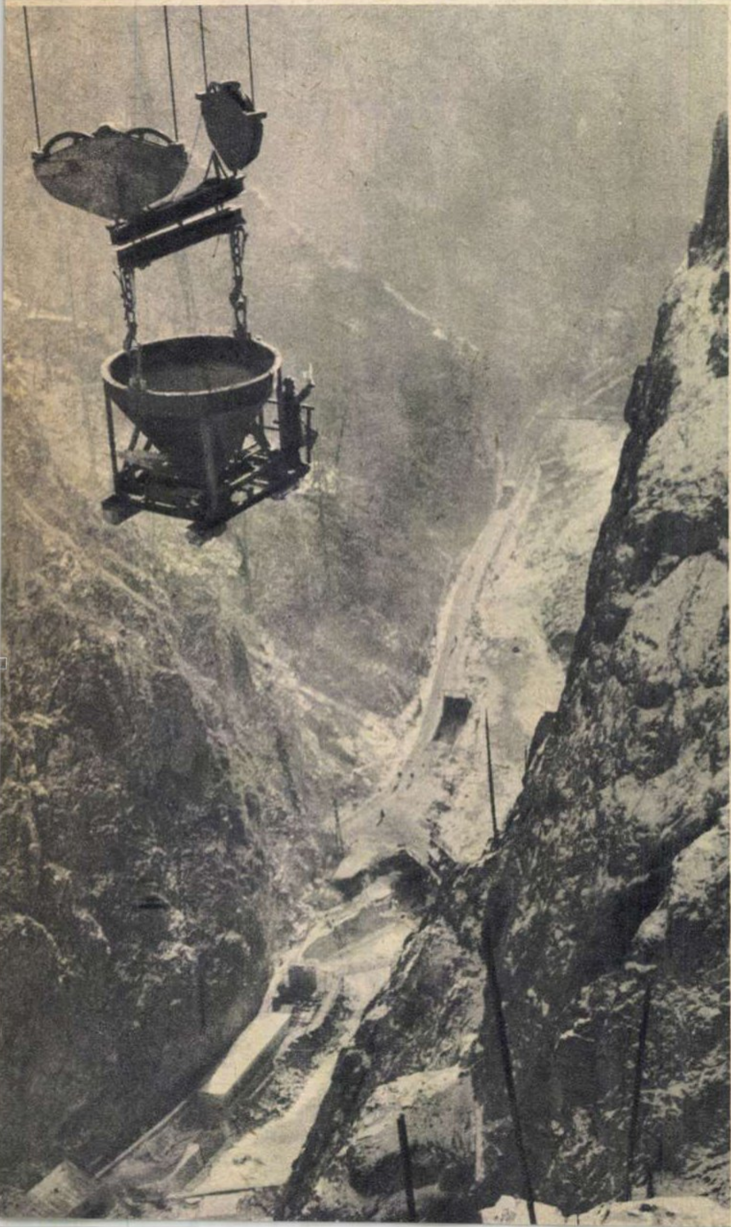

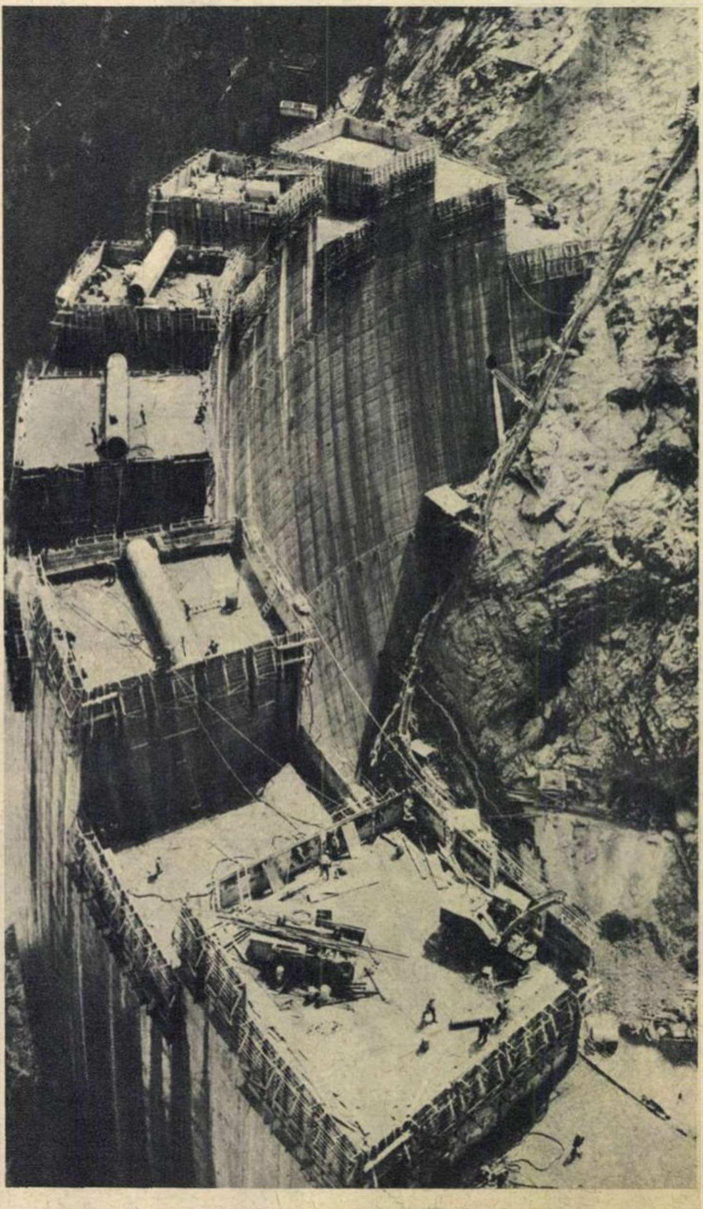

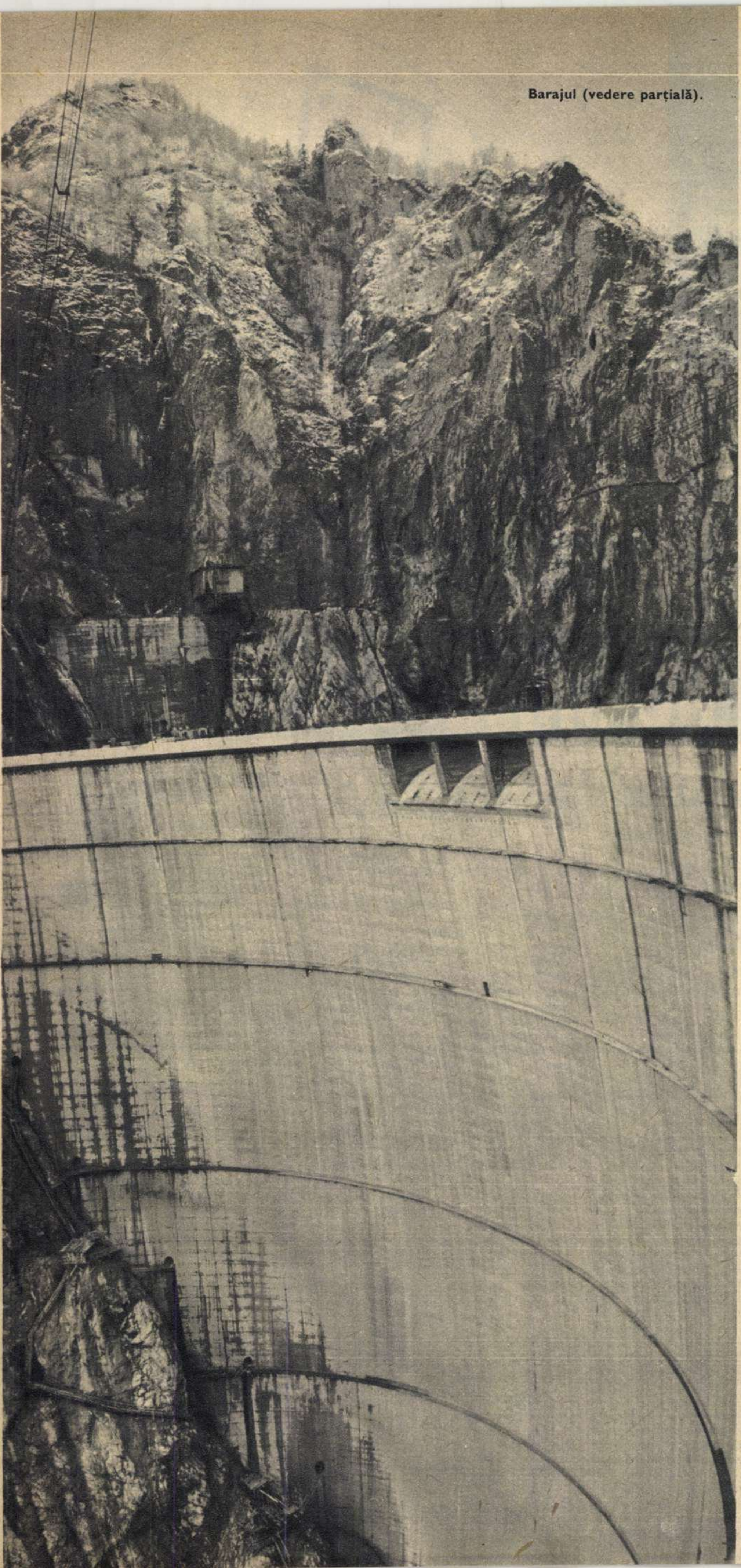

Barajul (vedere parțială).

Nu numai Argeșul avea să fie zăgăzuit dar și nouă rîuri iuți de munte cu mers sinuos și sălbatic: Topolog, Doamnei, Vîlsan, Cernat etc. își schimbau cursul și, prin tuneluri lungi de 28 de kilometri, aveau să se îndrepte spre marele lac. În timp ce în văile îndepărtate rocile erau pulverizate de dinamită, o echipă de veterani ai șantierelor începeau străpungerea verticală a pămîntului, spre locul unde, pe planșele proiectanților era fixată sala turbinelor, vistieria energiilor rîului. O baracă modestă, atît și nimic mai mult, putea vedea călătorul pe acel loc pe vremea aceea care ne pare astăzi atît de îndepărtată. Iar în amonte, pe firul argintiu al rîului, la Vidraru, suspendați la înălțimi amețitoare, oamenii pătrundeau temerar în cuibul vulturilor derocînd stînca și făcînd loc platformelor de beton pe care urmau să fie instalate macaralele-funicular. Peisajul se schimba și oamenii îl înzestrau cu noi frumuseți. Erau ore cînd așteptai pe malul Argeșului zdrobirea stîncilor, privind de departe zborul lor zbuciumat prin aer. Versantul drept prindea contur: se năștea din sudoare și dinamită șoseaua de coronament, cu pasajele ei dramatice, cu viaductele care zburau peste văi, cu tunelurile ale căror capete se bănuiesc după o pată de lumină. Hidrocentrala «Gheorghe Gheorghiu-Dej» a cunoscut o perioadă glorioasă a minerilor. Întîlnirile pe galerii, străpungerile, erau adevărate evenimente transmise țării de corespondenții de presă: 10 august 1965, ora 11: străpungerea Corbeni-amonte — Aref-aval; 20 august 1965, ora 11,20: Oiești-amonte — Mătușa-aval; 6 noiembrie 1965: Corbeni-aval — Sterescu-amonte. Calculatoarele au sintetizat acest efort în cîteva cifre: 1 200 000 metri cubi excavați la suprafață, 86 000 mc excavații în subteran.

La Vidraru, în 1963, în locul minerilor au venit specialiștii în baraje. Cum a fost posibilă instalarea uriașelor piese, a cablurilor de la macaralele-funicular este o întrebare la care ne răspund documentele vremii pierdute azi în filele colecțiilor de ziare și reviste. Sînt pagini de dîrzenie și eroism, de ingeniozitate.

La 30 decembrie 1965, ora 14,03, ultima benă cu beton a încheiat construcția marelui arc.

Barajul înalt de 166 metri, al cincilea din Europa, al nouălea din lume, are la bază 28 de metri și o lățime la coronament de 6 m. Pentru înălțarea lui s-au turnat 480 000 mc de beton. Astfel, apele Argeșului și ale celor nouă rîuri îndreptate pe căi subterane spre un punct unic de întîlnire au fost zăgăzuite. S-a născut marele lac de acumulare care înmagazinează 465 milioane mc de apă, o adevărată mare în munți, care înaintează 40 de kilometri și se îndreaptă prin defileu spre versantele înzăpezite ale Făgărașilor...

La 104 metri sub pămînt, în tot acest timp constructorii au excavat un uriaș patrulater, care a fost transformat într-un adevărat palat subteran, cu o boltă arcuită, de unde plăci de aluminiu iradiază o ploaie de lumină, care se răsfrînge în pereți de culoarea bronzului solar și de mozaic ceramic. Cele două frontoane ale sălii mașinilor lucrate în travertin întregesc aerul de monumentalitate. Centrala electrică subterană este prima de acest gen din țară ca soluție constructivă. Cele patru grupuri electrogene instalate, totalizînd 220 megawați, vor produce anual 400 milioane kilowați-oră.

9 decembrie 1966. Ora 10,27. O zi în care satisfacția constructorilor se împletește cu bucuria. Un ceas emoționant. Mii de oameni întîmpină pe tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Drăghici, Ilie Verdeț, Manea Mănescu. În prezența lor se inaugurează acest important obiectiv energetic al României. Invitat de constructori, tovarășul Nicolae Ceaușescu taie panglica inaugurală și pune în sarcină cea de-a patra turbină.

«Realizarea acestei construcții — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la mitingul prilejuit de inaugurarea hidrocentralei — a constituit un important examen pentru proiectanți, ingineri, tehnicieni și muncitori. Cadrul natural, pe cît de grandios pe atît de dificil, înalta tehnicitate la care a fost concepută și realizată această hidrocentrală, au ridicat probleme deosebit de complexe, au cerut multă ingeniozitate, competență și tenacitate. Putem spune că dv. ați dovedit toate aceste calități, rezolvînd în mod strălucit problemele care s-au ridicat în cursul construcției».

...Mulți dintre cei pe care i-am cunoscut de-a lungul anilor sînt plecați în Munții Lotrului, la Porțile de Fier, veșnici pionieri ai începuturilor marilor șantiere ale socialismului. În urma lor a rămas această operă care va fi desăvîrșită în anii viitori prin construirea a 6 microhidrocentrale care vor smulge toate energiile Argeșului pentru a le dărui țării. Ogoare noi vor fi irigate (100 000 ha), și aceste pămînturi argeșene în care soarele toamnei picură aur în boabele strugurilor din podgorii și dulceață în prunele livezilor vor fi mai bogate, ele nu vor aștepta în verile calde apele norilor, ci rîul pămîntului legendar al acestor meleaguri li-l va dărui din belșug. Și astfel rîul cîntat în balade își va împlini menirea lui contemporană

C. BOZBICI

Ce va aduce omenirii chimia peste 10-15 ani? Desigur nu este ușor de răspuns. Totuși, pe baza realizărilor de azi și tendințelor de dezvoltare a științei, curiozitatea noastră poate fi satisfăcută, grație unui...

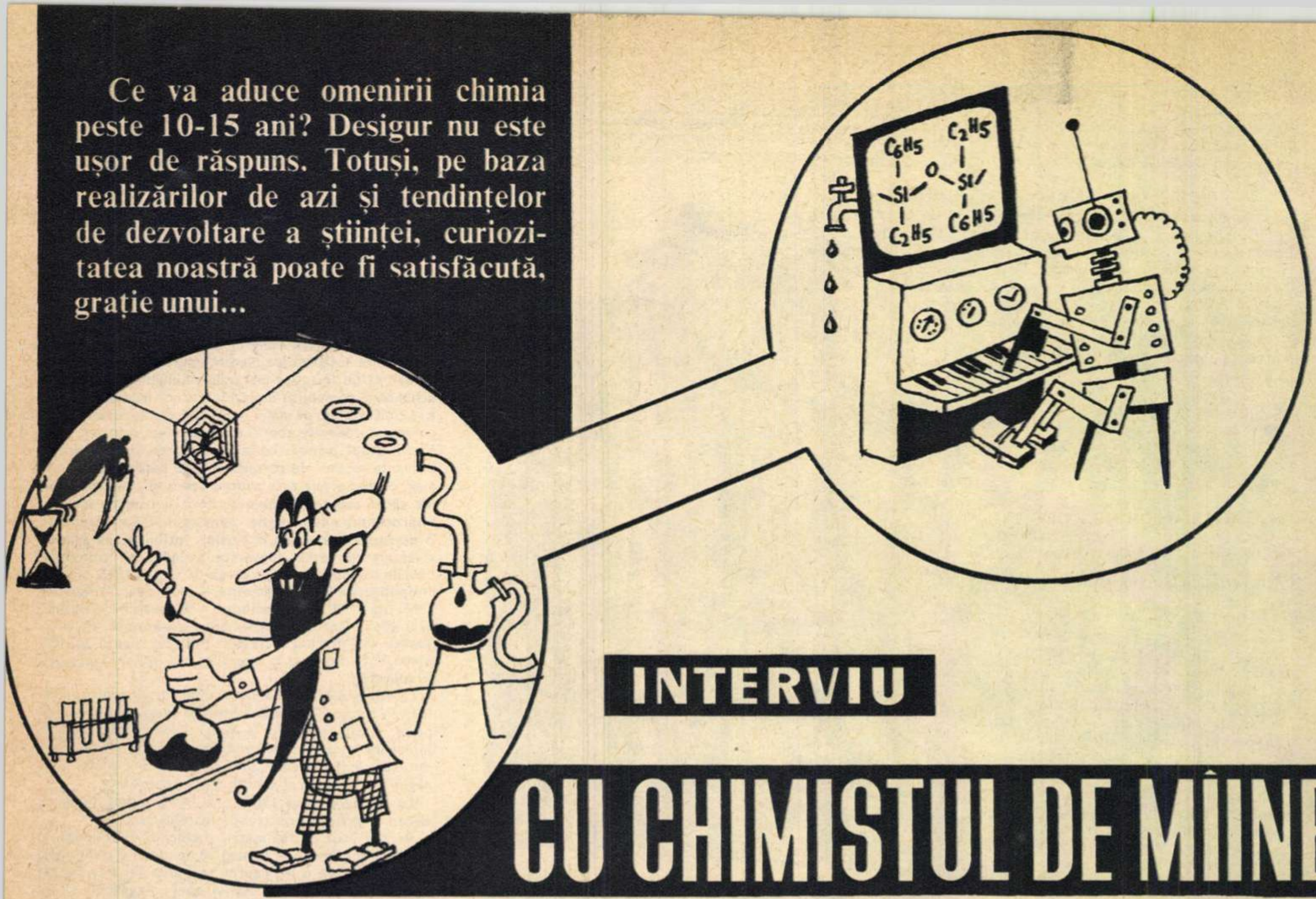

INTERVIU

CU CHIMISTUL DE MÎINE

Moto: «Cînd mașinile vor învăța să gîndească, oamenii vor avea perspectiva, dorința și timpul de a gîndi mai bine.

Norbert Wiener

Redacțiile revistelor sînt, se pare, totdeauna în criză de spațiu. Așa se explică faptul că nu mi-au fost oferite suficiente pagini pentru a explica modul în care am ajuns să comunic cu chimistul de mîine. În fond, nu-i mare pagubă, deoarece fantezia cititorilor se poate astfel exercita mai liber.

Așadar, trecînd peste amănuntele neinteresante ale modului în care ne-am întîlnit, relatez interviul luat. Trebuie să spun că interlocutorul meu este un om de vreo 30 de ani și nu pare de loc străin de lucrurile care depășesc perimetrul propriei sale specialități.

Aveam în total zece minute la dispoziție, așa că planul meu inițial, cu toate întrebările sistematic orînduite pe probleme, a trebuit să fie dat peste cap. În felul acesta am pierdut desigur o serie de elemente importante, fiind apoi obligat să mă bazez pe memorie și pe cele sugerate de obiectele din mediul de lucru al interlocutorului meu. Era să uit să vă comunic data întîlnirii: anul 1980, luna decembrie, ziua 20. Nu am notat exact ora, dar, la urma urmei, unde merge deceniul, merge și ora.

*

— *De cînd lucrați în domeniul chimiei?*

— De aproximativ 300 de ani...

Vă închipuiți că am rămas surprins de acest răspuns, și teama de ridicol m-a împiedicat să cer lămuririle de rigoare. Interlocutorul meu m-a scos din încurcătură numai după ce a lăsat să treacă cele cîteva secunde de stupefacție, probabil bine întipărită pe figura mea.

— Vreau să spun — a continuat el — că chimia noastra este un moment al istoriei acestei științe și că tot ce facem astăzi reprezintă o consecință firească a întregului trecut al acestei discipline. Să trecem însă la scopul vizitei dumneavoastră. Ce vă interesează în mod deosebit?

— *Cam multe. Să începem cu definiția chimiei. Care este definiția curentă în manualele dv. din 1980?*

ÎN 1980, CONSTRUCȚIE LA SCARĂ MOLECULARĂ!

— Ca să fiu scurt, știința structurii și *restructurării* substanțelor.

— *Mi se pare că ați pus accentul pe al doilea termen al definiției?*

— Întocmai. Și aceasta pentru că toate informațiile despre structură sînt aplicate, fără întîrziere, la realizarea unor structuri noi și deci a unor substanțe și materiale pe care natura — oarbă cum este și nepăsătoare la nevoile societății — nu le realizează de la sine. Restructurare chimică înseamnă în fond construcție la scară moleculară. Corpuri noi, pentru nevoi sociale noi.

— *Și cum cercetați dv. structura?*

— Cu uneltele și metodele create de generația voastră, adică explorînd moleculele și atomii cu unde radio, microunde, lumină infraroșie, vizibilă și ultravioletă, cu raze gamma, cu întreaga claviatură a oscilațiilor electromagnetice; în sfîrșit, bombardînd țintele moleculare cu particule atomice accelerate și neaccelerate. Astfel ascultăm, după cum vezi, în principiu ca și voi, bătăile inimii nucleare și urmărim pulsațiile electronice ale substanțelor.

Am găsit însă mai multe posibilități de comunicare cu microcosmosul atomo-molecular. Fizica ultimilor douăzeci de ani a îmbogățit arsenalul instrumentelor noastre de investigație, iar tehnica miniaturizării și mașinile logice accelerează culegerea, coroborarea și interpretarea informațiilor despre structură. Astfel, noi izbutim să convertim rapid informațiile despre «construcția» diverselor substanțe în *imagini optice*. Aparatura s-a complicat, dar operațiile înseși s-au simplificat.

DANSUL NORILOR ELECTRONICI...

— *Ce elemente simplifică operațiile de laborator?*

— Instalațiile de generare a temperaturilor foarte joase și foarte înalte, a vidului înaintat și a presiunilor mari, instalațiile de filmare ultrarapidă, care se pun toate în funcțiune prin simpla apăsare pe butoane, ele fiind incluse în structura laboratorului chiar de la construcția lui.

Uite, dacă vrei, un exemplu. De la pupitrul meu de comandă acționez polispectrograful și iată că pe ecranul din fața mea apare instantaneu imaginea probabilă a moleculei substanței cercetate! Trebuie să-ți spun că sînt doar două miligrame de substanță în celula de analiză.

— *Da, cu adevărat fascinant. Văd mișcarea de vibrație și de rotație a grupurilor atomice, văd dansul norilor electronici.*

— N-aș vrea să exagerăm. Ceea ce vezi este o imagine probabilistică a realității unei molecule nou sintetizate; dar operînd cu ea, șansa de a greși este mai mică decît unul la mie.

— *Și lucrătorii din laborator, vreau să spun specialiștii care se întîlnesc cel mai des cu același laborator, ce profil au?*

— Ei sînt matematicieni, electroniști, fizicieni și... chimiști.

— *Ce este caracteristic pentru activitatea de cercetare în general?*

— Cam ce spunea bătrînul Norbert Wiener: «Cînd mașinile vor învăța să gîndească, oamenii vor avea perspectiva, dorința și timpul de a gîndi mai bine». Și mașinile pe care le avem, conduse de matematicieni, gîndesc binișor.

MATERIALELE SINTETICE DE MÎINE

— *Pe ce linie a mers evoluția materialelor sintetice?*

— Pentru microinterviul nostru, ar fi cam lung răspunsul. Ca să mă rezum la esențial: chimia solidului a devenit o chimie atomară, în sensul că putem implanta în structura unui solid, după voie, un număr precis de atomi străini, în poziții strict determinate, sau putem crea monocristale cu puritate mai bună decît unul la un bilion! Și astfel s-a dezvoltat electronica pînă la nivelul visurilor ei din anii 1960-1970! Ea a căpătat izolatori și conductori capabili să lucreze la 2 000°Kelvin, criotroni, care lucrînd la temperaturi apropiate de zero absolut sînt integrați în circuitele logice și de memorie. Electronica tehnică a realizat calculatoare de tip «cutie de chibrit» și filme de cinema de dimensiunile unei pilule.

Putem efectua astăzi, la comandă, polimeri organici, anorganici și, mai ales, organo-anorganici, cu proprietăți prestabilite. Aceasta înseamnă fibre rezistente pentru țesături mai fine și mai frumoase decît mătasea naturală, combustibili și alimente pentru călătoriile cosmice. În sfîrşit, am sintetizat un mare număr de fermenţi biologici.

— *Apropo! Este adevărat că prin dezvăluirea chimismului biologic se pot vindeca prin medicamente pînă şi bolile psihice?*

— Aproape adevărat. Dereglările psihice la nivel celular se pot înlătura prin cantităţi strict dozate de substanţe sintetice, iar activitatea fiziologică poate fi stimulată, inhibată sau disociată. Hipnoza chimică se instalează în cîteva secunde. Alergia, care reprezenta acum zece ani un adevărat flagel, se înlătură şi ea prin medicamente chimice sintetice, care acţionează asupra sistemului neurohormonal.

— *Şi ereditatea... ereditatea se poate, într-adevăr, modifica după dorinţă?*

— Aici cred că au exagerat vizionarii voştri. Cert este că defectele observabile prin cercetarea celulară pot fi înlăturate parţial.

REACTOARELE CHIMICE DIN 1980 — UN PRODUS AL COSMONAUTICII

— *În domeniul tehnologiei chimice, ce s-a modificat?*

— Cred că esenţialul constă în variaţia rapidă a temperaturilor şi presiunilor şi trecerea practic totală a analizei de calitate din laborator direct în instalaţii, în fluxul tehnologic. Temperaturi de 8 000-10 000° se obţin cu uşurinţă. Şi, la fel, trecerile rapide la temperaturi joase. Aşa cum fulgerele produc oxizi de azot din oxigenul şi azotul atmosferic, iar răcirea bruscă nu mai lasă aceste combinaţii să se descompună, noi aducem substanţele în reactoarele chimice ale uzinelor la starea de radicali, atomi şi ioni liberi, le prefacem adică în aşchii moleculare şi — schimbînd apoi brusc condiţiile — obţinem noi combinaţii. Este chimia temperaturilor înalte şi joase şi a reacţiilor ultrarapide; este organizarea pe scară industrială a ceea ce se petrece în tunurile de lansare a rachetelor. Explozii transformate în reacţii declanşate şi conduse controlat spre rezultatele dorite!

— *Şi cum urmăriţi aceste reacţii ultrarapide: ce fel de reactoare folosiţi, ce fel de aparate de măsurat?*

— Aparate ale căror principii şi prototipuri — cu foarte rare excepţii — au fost realizate în perioada voastră. Numai că astăzi ele nu-şi mai găsesc locul în cîteva laboratoare bine utilate, ci sînt generalizate, devenind utilaje curente: cronometre de miliardimi de secundă, aparate fotografice care prind imagini tot în miliardimi de secundă, spectrografe şi oscilografe ultrarapide etc. Iar reactoarele chimice sînt un produs al dezvoltării cosmonauticii, al motoarelor cu reacţie şi al tunurilor de lansare a rachetelor.

— *Ce a adus, în general, chimia societăţii omeneşti în cei 14 ani care ne despart pe noi doi?*

— A rezolvat parţial problema apei de băut şi a alimentelor pentru cîteva generaţii viitoare; a învins cîteva boli teribile, a dat o nouă înfăţişare şi funcţionalitate locuinţelor, îmbrăcămintei, maşinilor, a lichidat definitiv fumul oraşelor industriale şi a creat noi surse foarte comode de energie, care mişcă vehiculele actuale şi alimentează direct blocurile de locuinţe, uzinele, maşinile agricole. Evident, toate acestea în colaborare cu fizica, matematica şi disciplinele tehnice: mecanica ultrafină, electronica, energetica etc.

— *Ce ne-aţi putea spune despre chimia analitică şi despre modul în care se urmăreşte calitatea produselor?*

— Chimia analitică? Cea de laborator a devenit fizică experimentală. Laboratoarele de chimie analitică sînt nişte laboratoare de spectroscopie, de măsurări electrice etc. Balanţele şi baloanele cotate sînt tot mai rare. În locul lor calculatoarele analogice şi numerice prelucrează informaţiile culese de spectroscoape şi oferă rezultatele, fie sub formă de tabele de valori, fie direct în imagini ale formulelor. «Analitica» în uzină este integrată în procesul de producţie. Analizoarele urmăresc rapid, direct în conducte şi reactoare chimice, modificările produse şi — automat — rezultatele analizei, comandă singure modificările necesare ale condiţiilor de temperatură, presiune, raport de concentraţie. În felul acesta, calitatea urmărită — înţelegînd prin calitate funcţionalitatea produsului, însuşirile precomandate, siguranţa în folosire şi estetica lui — se asigură în însuşi procesul tehnologic.

PROBLEME DE REZOLVAT? O MULŢIME INFINITĂ

— *Vă rog să mă iertaţi pentru «îmbulzeala» de idei la care mă obligă graba. Ce este cu chimia gazelor inerte? Faptul că se produc astăzi combinaţii de xenon, neon, argon are vreo însemnătate? S-a dezvoltat mult acest capitol al gazelor reputate altădată ca incapabile a se combina?*

— Fără îndoială. Se scriu astăzi volume întregi consacrate exclusiv chimiei gazelor nobile. Ele şi-au cîştigat o importanţă deosebită, mai ales pentru condiţiile de pe Lună şi de pe Marte, unde lucrează echipele noastre de cercetători cosmici.

— *Era să uit să vă întreb ce funcţii îndeplineşte cosmochimia?*

— În afară de faptul că a creat materialele pentru cămăşile rachetelor, pentru alimentele şi îmbrăcămintea cosmonauţilor, ea este aceea care a rezolvat problema atmosferei şi apei în staţiile cosmice, prin prelucrarea rocilor de pe Lună şi Marte.

— *Un cuvînt despre documentarea şi învăţămîntul chimic.*

— Centrul internaţional de informare ştiinţifică tehnică şi de învăţămînt televizat reduce mult dificultăţile şi coeficientul de repetiţie inutilă a aceloraşi imprimate. Legătura se realizează, evident, de la distanţă, din orice punct al globului, dar dificultăţile nu sînt însă cu totul învinse. Rămîn probleme de adaptare şi de viteza de asimilare.

— *Mai aveţi probleme nerezolvate? Daţi-mi un exemplu de temă de cercetare.*

— Problemele de rezolvat formează o mulţime infinită. Voi alege cîteva exemple...

*

Aici s-a întrerupt legătura cu chimistul de mîine.

Dacă aş fi drămuit mai bine timpul avut la dispoziţie, aş fi putut avea răspunsuri la atîtea întrebări care mă frămîntau. Aş fi putut... Dar, închipuiţi-vă şi dv.: emoţia, graba...

Cerînd cuvenitele scuze.

Max SOLOMON

Ilustraţii de Raul NEGRU

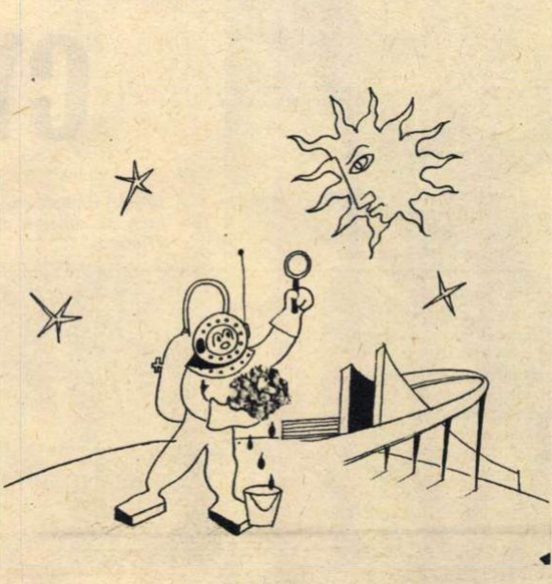

medicii la noi acasă

Reuşita unei emisiuni cu caracter informativ depinde în mare măsură de raportul cantitativ dintre discurs şi imagine. Sînt, e drept, şi împrejurări în care ineditul comunicării (vederea paraoptică) sau eleganţa şi pregnanţa exprimării (Eugen Schileru despre Toulouse Lautrec) ne cuceresc într-atît, încît uităm cu desăvîrşire de această regulă aritmetică. Dar excepţiile nu sînt decît excepţii, pentru că îndeobşte tendinţa de a permite fluxului vorbelor să acopere o porţiune însemnată din spaţiul care ar trebui rezervat secvenţelor filmate, reduce din interesul spectatorilor pentru unele emisiuni altminteri valoroase. Este, în primul rînd, cazul Teleenciclopediei. Alţi cronicari au criticat faptul că numărul subiectelor cuprinse într-o oră de Teleenciclopedie a ajuns mult prea mic. Conferinţa destul de lungă care însoţeşte acum fiecare film diluează emisiunea în întregul ei şi-i conferă o alură didacticistă. Fireşte, aşteptăm în continuare de la Teleenciclopedie să ne stîrnească pofta de cunoaştere, să ne dea răspunsuri la întrebări pe care ni le-am pus sau nici n-am ştiut că ar trebui să ni le punem. De ce era însă nevoie, de pildă, de prefaţa verbală la prezentarea activităţii Observatorului astronomic din Canada? Contrastul dintre expunerea ternă a unor date arhicunoscute şi filmul care ne implică în aventura cosmică, nu era în avantajul autorilor Teleenciclopediei.

O notă bună merită o emisiune relativ tînără, «Cabinetul medical TV», care izbuteşte să ocolească obstacolele şi capcanele decurgînd din caracterul său specializat. Se vorbeşte destul de mult în orele de consultaţie ale «Cabinetului medical». Există însă cîţiva factori care fac ca discuţiile să nu devină plictisitoare; judicioasa alegere a temelor şi a interlocutorilor asigură de la bun început emisiunii o audienţă largă. Nu este exclus ca printre telespectatori să se găsească un număr de amatori de curiozităţi medicale, oameni dornici să fie la curent cu rezultatele cercetărilor în domenii mai puţin bătute ale acestei ştiinţe. Emisiunea nu li se adresează însă lor, ci acelora, incomparabil mai numeroşi, care aşteaptă cîteva indicaţii competente în probleme de sănătate de interes general. Afecţiunile aparatului respirator, maladiile cardiovasculare, bolile de nutriţie, regulile care trebuie respectate pentru a-i feri pe copii de accidente şi celelalte subiecte abordate pînă acum sau luate în considerare pentru programele viitoare găsesc, în fiecare casă, cel puţin un auditor vizat în mod direct. El va urmări emisiunea cu o atenţie cu atît mai susţinută, cu cît, aproape întotdeauna, ea îl pune în contact direct cu cei mai de seamă specialişti. O primejdie pe care cabinetul o evită în mod abil este aceea de a se substitui medicului consultant. Nu se indică metode de diagnostic şi de tratament pe care pacientul prezumtiv să poată încerca să le experimenteze singur asupra sa. Accentul cade, aşa cum trebuie, pe profilaxie şi pe sublinierea necesităţii de a apela la specialist în toate cazurile în care apar anumite simptome suspecte.

În alte ţări, cronicarii semnalează pericolul pe care îl implică imprimarea unui caracter senzaţional emisiunilor medicale. Prezentarea unor operaţii miraculoase, a unor medici care mai că învie morţi, poate provoca adevărate nenorociri în rîndurile spectatorilor neavizaţi. Atunci însă cînd prevalează spiritul marii răspunderi sociale implicate de o asemenea emisiune, rezultatele ei sînt binefăcătoare şi, în condiţiile unei legături reale între televiziune şi spectatori, palpabile. Igor Barrère, responsabilul emisiunilor medicale ale televiziunii franceze, este pe drept cuvînt mîndru că programul «Cu inima deschisă», care prezentase, în direct, o operaţie pe cord, a contribuit la salvarea vieţii a 15 copii ai căror părinţi se temuseră, înainte, de riscul intervenţiei chirurgicale.

La noi este de dorit să se meargă înainte aşa cum s-a pornit. Cleo Stieber, pe care regretăm cu toţii că nu o mai vedem decît în acest cadru, a găsit formula cea mai judicioasă. Transmisiile directe din spitale, episoadele filmate, conversaţia inteligent condusă contribuie la succesul emisiunii.

Felicia ANTIP

P.S. Secvenţele medicale din dimineţile de duminică ar deveni mai convingătoare dacă ar fi însoţite, aşa cum a fost odată emisiunea «Şcoala mamei», de exemplificări în imagini. Ar fi bine, de asemenea, să nu se uite niciodată că ele sînt urmărite şi de copii, care aşteaptă în faţa micului ecran să înceapă programul destinat lor.

FALSTAFF ȘI

Doi uriași se întîlnesc, contopindu-se, pe «teritorii» shakespeariene: Orson Welles și Falstaff. Este una dintre cele mai fericite și seducătoare întîlniri pe care a facilitat-o vreodată cinematograful. Doi uriași, la propriu și la figurat, descind parcă împreună din paginile celebrului dramaturg elisabetan, se suprapun, pentru a înfățișa pe peliculă imaginea unică (și irepetabilă) a ultimului supraviețuitor al romanelor cavalerești, minunatul bufon al lumii occidentale, Falstaff. Înainte de toate, și filmul ne-o dovedește din plin, personajul Falstaff este prin excelență o creație poetică. Falstaff e mai mult decît un om; el devine, întocmai marilor figuri din mitologie, incarnarea unui principiu universal; este însăși bucuria de a trăi, exuberantă, amețitoare, debordantă.

Pînă la întîlnirea (am numit-o, fără teamă de exagerări, epocală) dintre Orson Welles și Falstaff, regizorul american — care debuta în regie acum 25 de ani cu neuitatul film *Cetățeanul Kane* — a mai parcurs două memorabile etape de experiență shakespeariană: *Macbeth* și *Othello*. *Falstaff* este deci a treia mare confruntare între Welles și opera bardului din Stratford-on-Avon. De data aceasta însă nu avem de-a face cu o ecranizare tocmai obișnuită: «Chimes at Midnight» (acesta este titlul original al filmului *Falstaff*), care s-ar putea traduce în românește «Clopotele de la miezul nopții», extrage biografia lui Falstaff din cinci piese shakespeariene, unde personajul revine cu întreaga lui încărcătură de comic și tragic: *Richard al II-lea*, cele două părți din *Henric al IV-lea*, *Henric al V-lea* și *Nevestele vesele din Windsor*. Selecția episoadelor se dovedește magistrală, mai ales că nici un cuvînt din text n-a fost schimbat. «Nu trăiesc pe aceeași planetă cu Shakespeare, — spunea Welles într-un recent interviu — cum aș fi putut îndrăzni să-i rescriu textul?» Scenariul urmărește, în paralel, mai multe destine a căror evoluție a fost preluată de Shakespeare de la un text la altul; pe de o parte este istoria unui trio al epocii (Henric al IV-lea, prințul de Walles și veselul bufon, Falstaff), pe de alta povestea dramatică a lui Henry Percy, moartea acestuia pe cîmpul de bătălie, întruchipînd deopotrivă pieirea eroică a cavalerismului și parodia ei. Dincolo de toate aceste detalii privind intriga, și dincolo de excelentele creații actoricești (să amintim că din distribuție fac parte, printre alții, Jeanne Moreau și Marina Vlady), filmul este dominat de prezența impunătoare a lui Falstaff, căruia Orson Welles îi conferă «chipul și

Virna Lisi, actrița italiană cunoscută din filmele «Laleaua neagră», «Cauze drepte», «Coplan își asumă riscul».

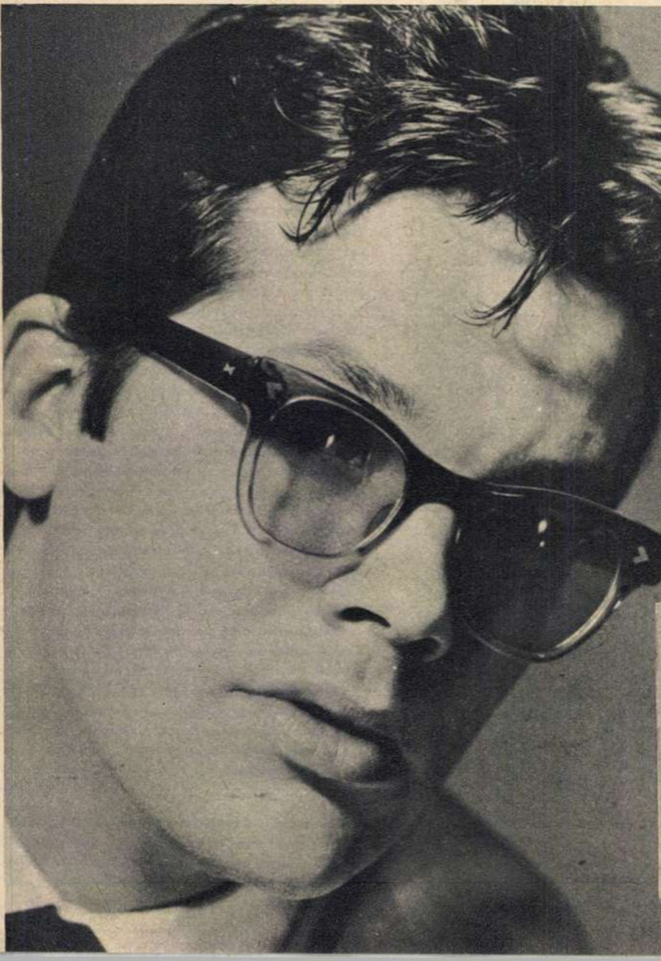

7 ÎNTREBĂRI PENTRU

zbigniew CYBULSKI

Salutări cordiale amabililor cititori și cititoare ai revistei «Flacăra».

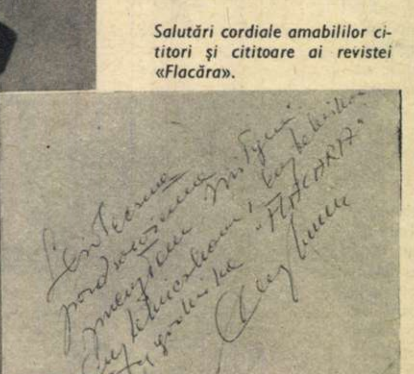

Serdeczne pozdrowienia miłym czytelnikom i czytelniczkom tygodnika „FLACARA" Cybulski

După primele cuvinte schimbate cu Cybulski — personalitate actoricească incontestabilă a cinematografiei poloneze — începi să urăști creionul și hîrtia; bunele noastre unelte gazetărești devin stînjenitoare și ai vrea să nu le mai vezi în ochi. Actorul nu «acordă un interviu», nu te întreabă «ce altceva doriți să mai aflați de la mine?», ci discută simplu, prietenește și, mai ales, cu acea inteligență pe care am bănuit-o totdeauna în spatele

ORSON WELLES

asemănarea sa», de prezența impunătoare a lui Orson Welles, căruia Falstaff îi conferă «chipul și asemănarea sa»...

Mare băutor, mare glumeț, mare mîncăcios, cu desăvîrșire nepăsător față de treburile statului, Falstaff pare a fi receptacolul unui nesfîrșit șir de vicii, de la nepăsare și pînă la destrăbălare, el pare întruchiparea vie a celor șapte păcate capitale. Și totuși cum se explică, oare, că prezența acestei pușlamale îmbătrînite în rele ne încîntă? Ce vrăji ne fac să-l îndrăgim pe acest mare mincinos, bețiv, laș și afemeiat? Magia de care se folosesc Shakespeare și Welles, aici ca și în alte capodopere ale lor, este imaginația poetică. Dincolo de acel munte de grăsime și de nepăsare, care se numește Falstaff, aflăm o umanitate generoasă, telurică. Viciile lui au în ele ceva bizar si impresionant, n-au nimic comun cu păcatele mărunte și plicticoase ale burghezului; tocmai coloritul pitoresc al acestor vicii, candoarea cu care eroul și le etalează conferă figurii lui Falstaff acea pregnanță și strălucire care ne uimesc. Eroul captează prin jocul capricios al ideilor, prin dezinvoltura omului care privește viața prin prisma umorului.

Pe Orson Welles l-au atras în primul rînd spre Falstaff, desigur, aceste atribute ale unui intelect ardent și eroismul personajului. «După părerea mea — spune regizorul — Falstaff este cel mai complex personaj din literatura istorică mondială. Este, fără îndoială, omul cel mai curajos. El era adevăratul părinte al prințului Hal, dar a preferat să trăiască ca bufon al curții. Falstaff reprezintă o Anglie care n-a existat poate niciodată, dar pe care o incarnează la perfecție». Investigația actorului și regizorului Welles se îndreaptă, evident, spre acele zone ale psihologiei personajului care abia se întrevăd prin aparențele unui Falstaff viciat; actorul și regizorul reușesc astfel să impună pe peliculă umanitatea și bunătatea personajului, chiar puritatea am zice, candoarea nedisimulată care învăluie acțiunile lui cele mai reprobabile. În ultimă instanță, Falstaff-bufonul, marele prieten al rîsului și farselor, este un personaj de profund tragism. Grav decepționat și trădat de viitorul Henric al V-lea, împreună cu care s-a înfruptat din desfătările Londrei, Falstaff se va stinge deznădăjduit, lovit mortal de ingratitudinea prințului moștenitor.

Falstaff este o profundă meditație despre viață și moarte, despre fericire, despre bătrînețe. Mai puțin baroc decît *Othello*, mai puțin crud decît *Macbeth*, al treilea film shakespearian al lui Welles se impune ca o capodoperă, clasică în formă și expresie, a celei de-a șaptea arte. Imaginea filmului, datorată unui maestru al fotografiei, Edmond Richard, ne poartă cu gîndul spre picturile unui Rembrandt, atinge momente de vîrf în subtilitatea secvențelor de clar-obscur, în duritatea contrastelor. Frumusețea picturală a filmului este consolidată de modul în care aparatul a reușit să pătrundă în intimitatea psihologiei contrastante a personajului central.

Încheiem amintind cuvintele rostite de cunoscutul regizor italian Michelangelo Antonioni după vizionarea filmului *Falstaff* la festivalul de la Cannes (unde creația marelui cineast a fost distinsă cu premiul suprem): «Ne ducem să vedem ultimul film al lui Welles ca la ultima expoziție a lui Picasso. Acești oameni sînt deasupra criticii»...

Într-un film semnat de Orson Welles, orice actor mare acceptă un rol cît de mic: Jeanne Moreau apare numai pentru cîteva minute.

Călin CĂLIMAN

- Număr sporit de pagini.
- Fotografii în culori.
- Ziua de mîine în viziunea savanților lumii.
- Senzațiile anului în imagini.
- Moda anului viitor.
- Figuri ale ecranului în alte ipostaze decît cele cunoscute.
- Caricaturiști celebri.

UNDE?

ÎN NUMĂRUL SPECIAL DE ANUL NOU AL REVISTEI FLACĂRA, CARE VA APĂREA ÎN 40 DE PAGINI.

---

personajelor sale. Așadar:

— Zbigniew Cybulski, cu înfățișarea dumneavoastră (amestec ciudat de duritate și sensibilitate), cu ochelarii aceștia fumurii și hainele sport, cu răsucirile sufletești ale personajelor pe care le-ați interpretat, sînteți, de aproape zece ani, ceea ce se cheamă un idol al generației tinere. Lucrul acesta v-a pus sau nu v-a pus probleme?

— Nu simt că sînt un idol. N-am simțit nici atunci cînd unii tineri îmi copiau aiurea ținuta, mersul, ochelarii (pe care-i port nu pentru că am vrut să lansez o modă, ci pentru că sînt foarte miop). M-am temut de asta, pentru că de aici și pînă la a deveni cabotin este, după părerea mea, un drum foarte scurt. De altfel, cuvîntul idol este născocit pentru tineret, dar un actor nu poate să rămînă toată viața tînăr. Trebuie să aibă curajul de a recunoaște momentul cînd tinerețea se sfîrșește, curajul de a se schimba.

— Fiindcă ați adus vorba despre asta; v-ați gîndit vreodată cum vor arăta eroii pe care îi veți interpreta peste mai mulți ani, cînd, iertați-mă, nu veți mai fi atît de tînăr? (n.r. — astăzi are 39 de ani).

— Poate vor continua să semene cu personajele mele de azi, numai că vor fi mai îmbătrînite.

— Dacă vi s-ar cere să alcătuiți singur o antologie a filmelor dv., a celor care vă reprezintă în cea mai înaltă măsură, pe care le-ați selecționa?

— Sper să nu-mi ceară nimeni și chiar dacă s-ar întîmpla asta tot n-aș putea s-o fac, pentru că nu știu ce filme mă reprezintă într-adevăr. Cînd am de-a face cu roluri complexe, grave, îmi spun: «ăsta sînt eu», cînd întîlnesc o comedie care să-mi placă iarăși îmi spun: «asta mi se potrivește». Totul depinde de starea sufletească ce ți-o creează prima întîlnire cu eroul, apropierea de el în timpul filmărilor. Ca individ, eu aparțin unei generații de oameni care nu pot să nu fie complicați, generației căreia războiul i-a dat peste cap primii ani ai tinereții. Se înțelege că la începuturile carierei am fost influențat, mult mai mult decît astăzi, de propriile mele frămîntări. Acesta, cred eu, este unul din motivele pentru care s-a spus că am «reprezentat» acea generație.

— Vă studiați rolurile pînă în cele mai mici detalii ori improvizați în timpul filmărilor?

— E greu să hotărăști de unul singur, de la bun început: «de data asta am să improvizez totul» sau «îmi compun bucățică cu bucățică eroul». Filmul se află, în primul rînd, în capul regizorului, deci desfășurarea lui ulterioară depinde de stilul de lucru al acestuia, de știința lui de a acorda libertate interpretului. Personal, prefer să mă aflu proaspăt pe platou, să descopăr soluții de amănunt acolo. (De aceea mi-ar place să joc într-un film al lui Godard.) Dacă-mi îngăduiți, am să vă povestesc prima zi de filmare la «Cenușă și diamant». Wajda m-a luat pe nepregătite, mi-a dat un telefon și mi-a spus: «Ai să-l joci pe Maciek (cunoșteam scenariul), mîine să fii pe platou, la Wrocław». Totul s-a petrecut pe nerăsuflate! Cum am ajuns, trebuia să înceapă filmările. Neliniștit, emoționat, îl așteptam pe Wajda, stînd rezemat de o ușă, cu mîinile în buzunar (eram îmbrăcat cu costumul meu de acasă, aveam ochelarii aceștia), trecîndu-mi greutatea corpului cînd pe un picior, cînd pe altul. Parcă nu-mi găseam de loc echilibrul. Mă gîndeam la personaj, la Maciek; știam ce trebuie să spun, nu și ce să fac. Cînd a venit Wajda și m-a văzut atît de frămîntat, de nehotărît, primul lucru pe care mi l-a spus, după ce m-a întrebat ca între prieteni «cum te simți?», a fost acesta: «Rămîi așa, filmăm, așa să joci, cu clătinătura asta cînd pe piciorul stîng, cînd pe cel drept. Ăsta este Maciek, nehotărîtul». Iată cum un moment de derută (pentru mine), exprimată fizicește, a însemnat prima apropiere de personaj. Numai filmul poate prilejui așa ceva.

— Ce cereți, în primul rînd, unui film?

— Să nu uite omul, destinul său. Nu-mi plac filmele a căror exprimare formală este prea calculată, făcută de dragul frumuseții în sine. Desigur, în cinematografie nu pot exista puncte de oprire, avem mereu nevoie de experiențe, numai așa se mijlocește nașterea unui limbaj personal. Dar cînd elaborarea înăbușă spontaneitatea, filmele devin reci, alături de om nu au, cum să vă spun, suflet. Mi se pare că lucrul acesta s-a întîmplat cu «Anul trecut la Marienbad» al lui Alain Resnais, film frumos, dar împietrit. Idealul de experiment cinematografic cred că este «Cetățeanul Kane» (Orson Welles), șocant ca formă, dar care a știut să găsească o punte de comunicare cu omul; ori filmele pasionatului japonez Kurosawa, cineast care nu-și pierde niciodată individualitatea. Mă întristează tinerii care vor să fie dintr-o dată un pic Fellini, un pic Antonioni, un pic Godard.

— Filmul vă solicită mult. Totuși, nu vă e dor de teatru? După cîte știu, ați debutat pe scenă.

— Pur și simplu acum nu am timp să joc într-un teatru. Dacă mi-e dor de ceva, acestea sînt repetițiile, cu căutările, cu febra lor. Mărturisesc că spectacolele ca atare mă obosesc sufletește. Am jucat doi ani de zile, aproape seară de seară, în «Doi pe un balansoar». Jerry Ryan m-a lăsat pustiit ca Sahara. Cinematograful este altceva: deși nu ai un public care să te susțină, deși uneori trebuie să închid ochii și să-mi închipui că mă ascultă cineva, filmul este o mare aventură, în fiecare zi cauți altceva. Dar cine știe cum îmi voi încheia cariera? Poate voi reveni la teatru.

— V-ar fi greu să numiți cîțiva actori pe care-i îndrăgiți, pe care i-ați luat cîndva sau ați vrea să-i luați drept maeștri?

— Ah (n.r. — interlocutorul își trece mîinile prin păr), dar chipul unui actor depinde de atîtea lucruri, de aparatul de luat vederi, de regizor. Și, apoi mai e timpul, care parcă este cel mai neîndurător cu actorii. E greu să ai un maestru pentru toată viața; actorul este un produs al timpului său. Meseria noastră este grea, existăm atît timp cît publicul ne vede. Astăzi ești Dumnezeu, după douăzeci de ani — nu.

E mult mai ușor să ai maeștri în pictură, în muzică. Acolo lucrurile sînt stabile, așezate. Leonardo da Vinci există în muzeu. Te duci și-l vezi ori de cîte ori vrei. Filmul trece, dispare, actorul îmbătrînește. Cîndva îl admiram pe James Dean, aș fi vrut să-l smulg de pe ecran, să-l îmbrățișez ca pe un prieten, pe urmă l-am uitat. Poate asta ține de însăși tinerețea cinematografiei. Cine știe, cîndva vom putea să ne proiectăm filmele singuri în casă, să-i vedem ori de cîte ori vrem pe actorii îndrăgiți, așa cum răsfoim un album, o carte.

Varșovia, decembrie 1966.

**Interviu realizat de
Magda MIHĂILESCU**

„CHAIN

Vasul oceanografic «Chain».

Ultima fotografie a vulcanului de pe Thera în erupție, luată în urmă cu cîteva luni.

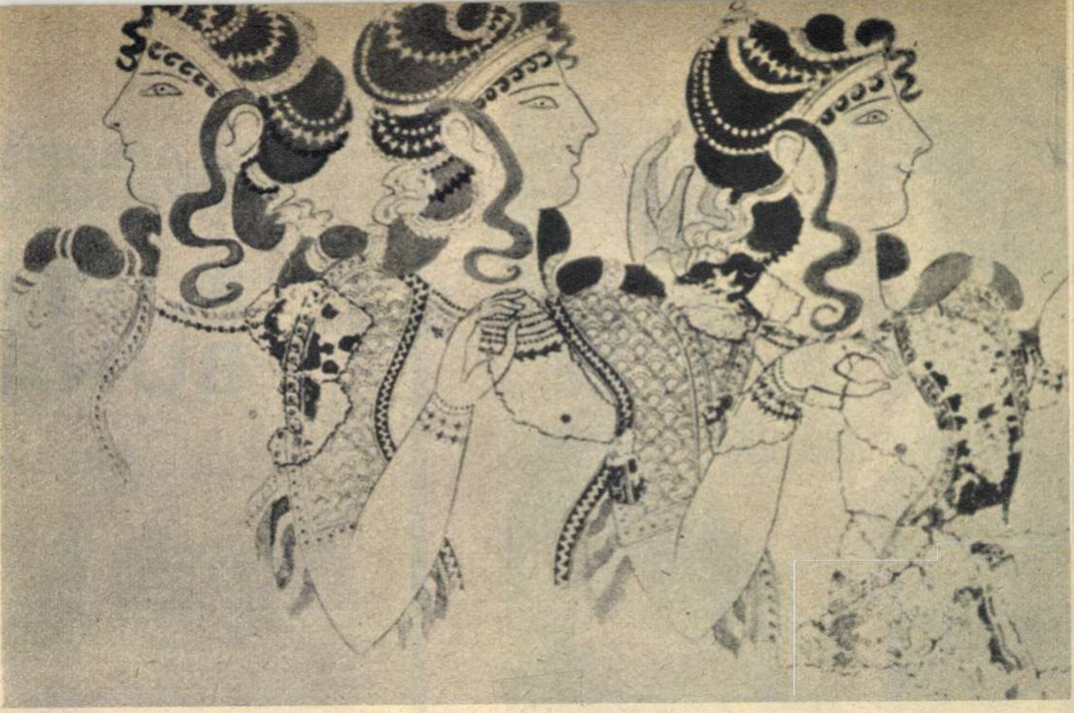

Una dintre frescele ce decorau palatul din Knossos, reprezentativă realizare a culturii cretane.

PE URMELE ATLANTIDEI

CORESPONDENȚĂ SPECIALĂ DIN ATENA

DE C. ALEXANDROAIE

«Continentul pierdut», «misterul Atlantidei», «enigma uriașei insule înghițite de apă» sînt formulări familiare cititorilor de pe toate meridianele. Ele nu se referă numai la Atlantida «clasică» ci și la «variantele» ei — printre care se numără și «Atlantida mediteraneană» sau «cretană». Cercetări asidue au fost întreprinse pentru a se străpunge zidul miilor de ani ce despart contemporaneitatea de timpurile cînd se consideră că această Atlantidă mai exista încă.

Cercetările acestea se încadrează în efortul de a găsi, în sfîrșit, în Atlantic sau în altă parte o străveche așezare umană care să corespundă cît mai fidel descrierii și datelor cuprinse în istoriografia antică. Ipoteza unei Atlantide mediteraneene, emisă pentru prima dată în anul 1854 de etnograful rus A.S. Norov, a fost reluată ulterior de Karnojițki (1897), de americanul E.S. Balch (1917), de francezul F. Butavand (1925) și, ceva mai recent, de italianca L.A. Stella.

Atlantida mediteraneană ar fi fost așadar o insulă de mărime mijlocie, ale cărei țărmuri se scăldau în valurile albastrei Egee. În ce privește poporul acestei insule, care includea și pămîntul Cretei, se spune că ar fi ajuns la un nivel de civilizație superior celor de pe continentul european, atingînd un apogeu ilustrat în special prin înflorirea culturii cretane. Locuitorii insulei prelucrau cuprul și foloseau scrisul cu mult înainte de a fi cunoscute pe continent. Erupția vulcanului Thera din anul 1450 î.e.n. (prima erupție vulcanică consemnată în analele istoriei) și violente cutremure de pămînt au scufundat însă o mare parte a insulei în fundul Mării Egee, civilizația cretană primind o dată cu aceasta o nimicitoare lovitură. Locuitorii mai multor orașe și sate ale insulei au pierit pînă la unul.

Pentru a aduce argumente în sprijinul acestei ipoteze, un grup de oameni de știință greci și americani s-au îmbarcat la bordul vasului «Chain», aparținînd Institutului oceanografic din Massachusetts, și au întreprins o explorare a fundului mării în apropierea insulei Thera din Marea Egee.

«Chain», care are un deplasament de 3 100 tone, dispune de cea mai mo-

(Continuare în pag. 14)

Reconstituirea Atlantidei în zona Azorelor, după Kircher (1678).

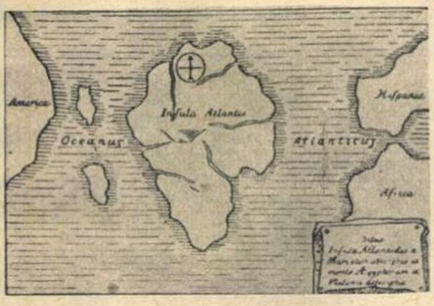

CĂUTĂRI ȘI IPOTEZE MAI VECHI ȘI MAI NOI

Din zilele lui Platon și pînă în mijlocul anului 1966, aproape 15 000 de lucrări, mari sau mici, cunoscute sau date uitării, s-au ocupat de problema Atlantidei. În 1963 cercetătorul sovietic dr. N.F. Jirov afirma într-un studiu amplu că aceasta «încetează de a mai fi un mit și se transformă într-o realitate geologică și istorică».

Ca mulți alții înaintea lui, doctorul Jirov susținea teza că acest «continent pierdut» trebuie localizat în Atlantic. Totuși un număr mare de specialiști sprijină ipoteza unor «Atlantide» situate în Scandinavia, Sahara, Mediterana orientală, America, Marea Caraibilor etc. Cei ce pledează pentru existența Atlantidei « atlantice» abordează în prezent două aspecte esențiale în cercetările lor, și anume stabilirea certă a existenței unui continent scufundat în Atlantic și apoi reconstituirea momentului catastrofei.

Cercetări recente, folosind și date mai vechi, au adus unele «noutăți» în ambele cazuri. Suedezul Malaise, de la Riksmuseum din Stockholm, a publicat în anul 1956 în revista suedeză de geografie «Ymer» un articol referitor la necesitatea studierii terenului de pe fundul anumitor regiuni ale Atlanticului. Reluîndu-și ideea, el a salutat ulterior rezultatele obținute de oceanograful german P.W. Kolbe, care — în cursul unei călătorii de studii întreprinse pe un vas oceanografic prin partea centrală a Oceanului Atlantic, luînd probe sedimentare de fund de la o adîncime de circa 4 000 de metri — a adus la zi diatomee de apă dulce. Acestea nu s-ar fi putut depune decît în lacurile cu apă dulce aparținînd unui **pămînt continental** scufundat, existent altădată între insulele britanice, Groenlanda și arhipelagul Bahama. Cercetările lui P.W. Kolbe constituie o dovadă valabilă că altădată a existat în Atlantic un pămînt continental. Dar cînd? Deși în principiu pornesc de la un fapt cert, răspunsurile la această întrebare sînt diferite. Geologii — obișnuiți să socotească totul în sute și mii de milenii — leagă prezența pămîntului cufundat în Atlantic de evoluția geologică normală a planetei. Unii atlantologi pretind că, în cazul acesta, ultima prăbușire bruscă s-a produs în urmă cu aproximativ 11 000 de ani, și ar putea să fie tocmai aceea la care se raportează afirmațiile lui Platon. O ipoteză emisă de sovieticul N. Lednev fixează data cataclismului la jumătatea anului 1500 î.e.n.

În ultimul timp și-a făcut drum și părerea astronomului austriac Otto Muck, după care (calculele astronomice fiind exacte, «precizia» nu ar trebui să ne mire) în ziua de 5 iunie 8498 î.e.n., la orele 13, un planetoid s-ar fi ciocnit cu Pămîntul, provocînd între altele prăbușirea Atlantidei în ocean. Poziția conjugată a Pămîntului și Lunii în acel moment ar fi favorizat pretinsa coliziune, ale cărei rezultate principale ar fi fost — după Muck — scufundarea Atlantidei, pieirea civilizației sale.

Atrăgătoare pentru atlantologi, cărora le oferă o bună bază de lucru, ipoteza lui Muck rămîne una dintre părerile mai recente, într-o bătălie de idei care este departe de a se fi terminat. De altfel, chiar în aceste zile presa sovietică a inserat replica geografului A. Ilin care aduce argumente științifice în sprijinul tezei că de fapt Atlantida nici n-a existat vreodată. Dar și aceasta este numai o ipoteză.

ing. D. TODERICIU

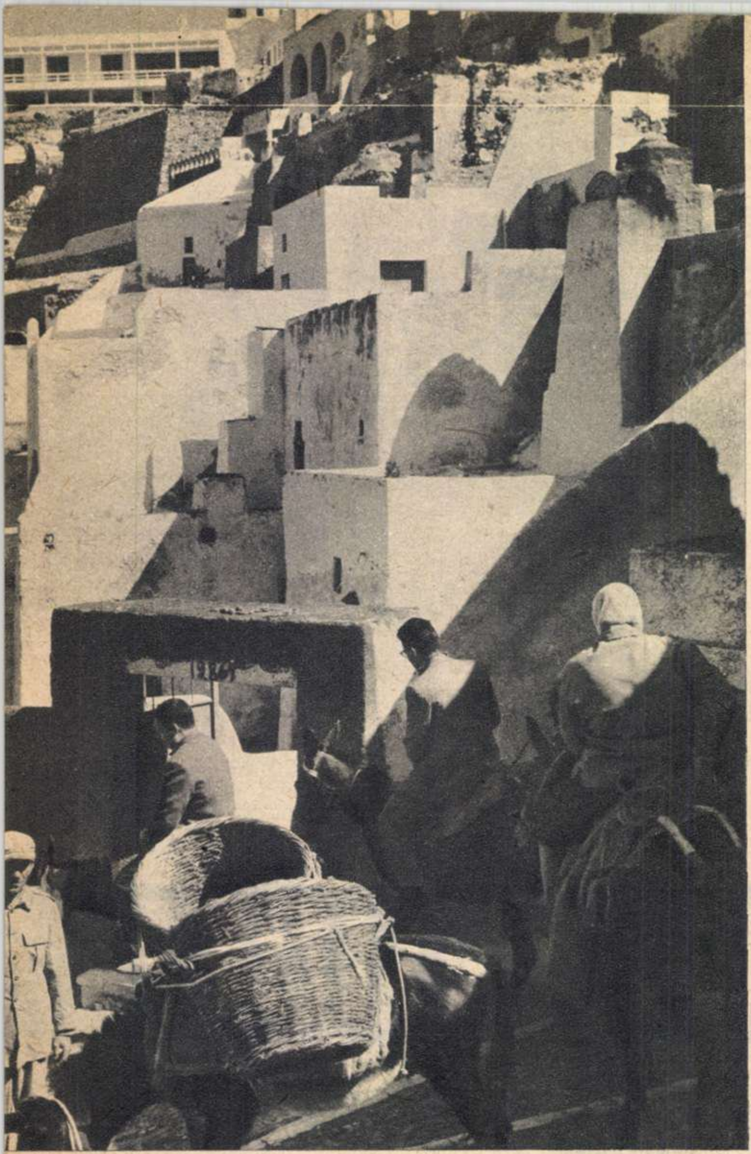

Pitoreasca insulă Thera (Santorini). Turiștii se folosesc de măgăruși pentru a merge din port în oraș.

dernă aparatură necesară unor astfel de cercetări: aparate de sondare acustice și cu ultrasunete pentru măsurarea cîmpurilor magnetice, salinometre speciale și altele. «Cu ajutorul acestor instrumente ultramoderne — spunea unul din inginerii expediției — putem detecta toate iregularitățile fundului mării, chiar dacă acestea sînt acoperite cu straturi groase de nămol. Contururile și obiectele din adîncuri pot fi desenate pe hărțile noastre cu o toleranță nu mai mare de 15 cm».

Munca a început. Geologii și oceanografii au adunat diverse mostre. A fost fotografiată, cercetată și ridicată la scară suprafața fundului mării. În cazul unor funduri puțin adînci, arheologii, îmbrăcați în costume de scafandru, au făcut zeci de cercetări submarine. Vulcanul Thera, al cărui crater se află pe jumătate îngropat în apă, a fost studiat în amănunțime de specialiști pentru a explica schimbările geologice survenite în această regiune. La cercetări și-a dat concursul și oceanograful James Mavor, care în batiscaful «Alrin», construit de el, participase mai înainte și la detectarea bombelor atomice americane pierdute în mare, lîngă Palomares.

Atlantida cretană a refuzat însă și de astă dată să se arate, în ciuda eforturilor perseverente ale cercetătorilor. «Vom reveni — și-au spus membrii expediției — și dacă va fi nevoie vom răscoli și cerceta tot fundul mării din apropierea Therei». Directorul Institutului oceanografic din Massachusetts, partizan al ipotezei Atlantidei cretane, precizează: «Consider că ne apropiem de realizarea visului nostru. Sînt unele indicii că Atlantida a existat totuși în această zonă. Vom încerca să localizăm insula pierdută».

Printre succesele de pînă acum ale cercetătorilor de pe vasul oceanografic «Chain» se numără și descoperirea navelor lui Francis Drake, lîngă țărmul Californiei. Flota acestui corsar al curții britanice a fost scufundată în urma unei bătălii cu spaniolii în anul 1570. Tot ei au descoperit urmele războiului maritim dintre Atena și Siracuza (414 î.e.n.), în largul Siciliei.

Pe viitor, «Chain» își fixează drept obiective continuarea căutării Atlantidei mediteraneene pe lîngă țărmurile insulei Thera, iar ulterior și cercetarea fundului mării din regiunea insulei Salamina, lîngă portul Pireu. De altfel mulți oameni de știință greci și străini consideră — și nu numai prin prisma atlantologiei — că trebuie intensificate și coordonate eforturile pentru cercetarea fundului Mării Egee. Aceasta pentru că se apreciază în mod unanim că zona Egeei s-a scufundat în apă în timpuri relativ mai apropiate (în mileniul al doilea î.e.n.), iar insulele de astăzi din această mare nu sînt decît rămășițele pămînturilor ce legau odinioară continentul european de Asia Mică.

Publicăm aceste pagini la cererea cititorilor noștri Costel Nedelcea din Turnu Severin și Doru Petrică din Reșița.

SE APROPIE REVELIONUL (III)

POFTĂ BUNĂ!

de Lascăr **SEBASTIAN**

Cine e sigur de pe acum că de revelion va fi poftit la vreun prieten, să nu se mai ostenească a citi aceste rînduri. Căci, dimpotrivă, mi-i în gînd să stau de vorbă cu acele gospodine care-s hotărîte să-și primească ele prietenii acasă și care se îngrijesc de pe acum de buna lor primire.

Nu zic că ar fi ceva neplăcut în a fi invitat. N-ai nici o bătaie de cap — zic unii; te îmbraci frumos și pe la zece seara suni la ușă, bine dispus. E, desigur, un, ca să zic așa, punct de vedere. Însă a vedea în faptul primirii numai și numai «o bătaie de cap» este o profundă eroare. Gospodina adevărată, care-și iubește casa, găsește o mare plăcere în a primi, chiar dacă pregătirile pentru primire au s-o coste puțină agitație și osteneală. Nu trebuie să te dedai la cine știe ce filozofie profundă ca să constați că așa-i pe lume: pînă nu te ostenești cît de cît, n-ai parte de nici o plăcere, de nici o bucurie. Ospitalitatea — și la noi ospitalitatea e o veche și frumoasă tradiție — este un act de cinste, aducător de înalte satisfacții.

Dar ospitalitatea nu-i numai un simplu obicei înrădăcinat — și a primi nu-i numai o osteneală plăcută. Ci și o artă. Vedeți dv., nu-i de ajuns să faci curat-lună în casă, să adaugi lustrei încă un bec ca să fie lumina à **giorno,** să întinzi fața de masă cea mai scrobită, să-ți culci copiii mici din vreme și altele de felul acesta, toate indicate și trebuincioase. Mai trebuie ceva. Și despre acest ceva mi se pare interesant să stăm de vorbă.

Ar fi curată ipocrizie din partea aceluia care ar proslăvi sărbătoarea revelionului pentru toate frumusețile ei, declarînd ritos totodată că el e complet dezinteresat de ceea ce va fi așternut pe masă.

În această privință, ar fi destul un argument: musafirii se adună în jurul orei zece și petrecerea se sparge către cinci dimineața; ceea ce, în bună și elementară aritmetică, înseamnă că sărbătoarea ține vreo șapte ceasuri. Ei bine, pe puțin jumătate din timp se petrece la masă. Și vrei dumneata să-mi fie indiferent cum petrec jumătate din timpul sărbătorii? Argumentul deci ar fi, cum spuneam, îndestulător. Ar fi, dar nu e. Căci existența mesei, ea singură, nu duce negreșit la crearea bunei dispoziții sărbătorești. Se poate întîmpla și dimpotrivă. Să ne închipuim un meniu de felul acesta: după măsline și scrumbie sărată (firește, cu multă ceapă), cum și niște felii apreciabile de slană piperată, flancate de afumături și mezeluri grase de tot soiul, mergînd toate de minune cu vreo duzină de țuiculițe tari, să se treacă la o salată de boef servită cu polonicul și la cîte o farfurie adîncă de piftie,albă de grăsime, o tuslama abundentă în zeamă cu usturoi; apoi vreo opt-zece sarmale în foi de varză, fiecare cît un dirijabil și înotînd în untură; apoi niște cîrnați de purcel, făcuți în casă, plesnind de suc gras; în sfîrșit, purcelul în persoană, cu toate rotunjimile lui, la tavă sau la cuptor, înconjurat de garnituri ca; varză călită, cuș-cuș și crupe de hrișcă. Nu mai pun la socoteală varza acră în chip de salată ajutătoare, nici tortul foarte dulce și foarte consistent, cu blaturi din pandișpan. Toate, firește, la discreția apetitului comesenilor și după imboldurile repetate și stăruitoare ale gazdei care, dacă nu te servești des, mult și din toate, se simte jignită personal. E greu să nu crezi că, după asemenea meniu, nu se va întîmpla ce zice românul, adică: «Hai cu nunta la spital!» În orice caz, nu mai poate fi vorba, după atîta belșug greoi, de bună dispoziție.

Nu susțin că oaspetele, ca să se fi simțit bine, trebuie să plece din casa mea flămînd. Dar de la flămînzire pînă la saturația cu migrenă, drumul e lung. Masa, fără să cadă în sărăcie, cată să fie ușoară și variată. Căci a servi porc sub toate formele posibile, nu înseamnă nicidecum varietate. O masă de revelion, care e și o masă prelungită, ca să fie bună, ca să nu încețoșeze mințile, îngreuind stomacul, trebuie să cuprindă și pește, și brînzeturi, și pateuri, și vînat, și pasăre, și porc, și legume. Cîte puțin din fiecare, mai degrabă decît mult din două-trei feluri. Masa de revelion să atingă ceea ce gastronomii numesc «spiritualitatea mesei» și nu îndoparea pînă la refuz.

Cu această unică dar importantă condiție, primească din parte-mi gospodina și oaspeții ei urarea inimoasă: Poftă bună!

UN CADOU
PE PLACUL TUTUROR
BOMBOANE
DROPSURI
CARAMELE
Bucuresti
BUCURESTI
Ciocolata DESERT
CU FRUCTE
Bomboane
SUPERIOARE

cititorii fotografiază

dialog cu cititorii

„nu toți uitucii sînt uituci"

În nr. 48 (26 noiembrie) al «Flacării» publicam nota «Din nou în legătură cu uitucii», prin care dădeam curs dorinței multor corespondenți ai noștri de a protesta împotriva unora care, după ce li se publică adresa la rubrica «Cititorii către cititori», «uită» să răspundă la scrisorile primite. În legătură cu această problemă ne scrie și tov. **Iosif Păcuraru,** merceolog din Petroșani.

E drept, ne arată corespondentul nostru, că sînt și unii oameni destul de neserioși care, după ce primesc ilustratele de la cei ce le-au citit anunțul, «uită» că au la rîndul lor obligația de a onora datoria ce au contractat-o. Există însă și foarte multe cazuri în care răspunsurile rămîn inutil așteptate din vina redacției: pînă ce adresele respective ajung să fie publicate trece atîta timp (uneori și 6 luni), încît e inevitabil ca în situațiile unora să intervină modificări, cum ar fi schimbările de adresă, mergînd chiar pînă la mutarea în alt oraș (N.R.: foarte justă observația — dar numărul mare de solicitări pentru această rubrică ne împiedică să fim mai operativi). Altădată schimburile de corespondență nu sînt onorate din pricina ambiguității cu care a fost formulat anunțul; de exemplu: «dorește să corespondeze pe teme diverse». Adesea, cînd cei în cauză încep să-și scrie constată că «temele diverse» sînt prea diverse în ce privește preocupările lor și deci nu au despre ce vorbi împreună. În sfîrșit, uneori se renunță la corespondență pentru că unul din cei doi parteneri nu și-a indicat sincer profesiunea sau vîrsta și, după mărturisirea (sau deducerea) realității, se constată mari diferențe de preocupări și de vîrstă.

Corespondentul nostru are dreptate. În ce ne privește, apelăm la cei ce ne roagă să le publicăm adresele să ne anunțe dacă ulterior și-au schimbat domiciliul și să ne comunice cu exactitate vîrsta și profesiunea.

peşte sau mamifer?

Tov. prof. **Radu Giurcă** din București ne scrie că în nota «Un pește plimbăreț», publicată la rubrica «Curier» din nr. 45/1966, s-ar fi comis o eroare. Beluga — susține corespondentul nostru — este un mamifer și nu un pește, așa cum a fost încadrat în nota citată.

Este adevărat că în mările nordice există un cetaceu denumit beluga (Delphinopterus leucas), dar nu la această specie s-a referit autorul notei noastre. În Marea Neagră, în Marea Caspică și în rîurile din bazinele acestora trăiește un sturion (Acipenser huso) denumit — potrivit enciclopediei Webster's New International Dictionary, ed. a II-a, pag. 251 — tot beluga.

De această specie a fost vorba în nota sus-amintită, astfel că nu s-a comis nici o eroare.

sugestii pentru noi genuri de anchete

Referindu-se la ancheta organizată de redacția revistei noastre pentru desemnarea celor mai buni actori, interpreți muzicali, filme, piese de teatru etc. din anul 1966, cititoarea **Liliana Clapan-Moldovan,** studentă la secția teatrologie-filmologie a I.A.T.C. din București, face cîteva interesante propuneri privind și alte modalități de sondare a gustului public în cadrul anchetelor viitoare:

— stabilirea preferințelor să se facă pe genuri de filme (cel mai bun film de mantie și spadă, cea mai bună ecranizare, cea mai bună comedie muzicală etc.) și nu în general, ca pînă acum;

— includerea unor întrebări privind și interpreții străini de muzică ușoară (propunere susținută și de alți cititori);

— sondarea opiniei publice și în legătură cu cele mai slabe realizări cinematografice, teatrale, cu cele mai neinspirate melodii etc.

Vom ține seama de propunerile corespondentei noastre atunci cînd vom purcede la organizarea unor noi anchete.

tv răspunde . . .

Telespectatorul **Gheorghe Vîlceanu** din Caransebeș s-a adresat recent redacției noastre, rugîndu-ne să transmitem Studioului de televiziune unele obiecții și critici, formulate mai cu seamă la adresa emisiunilor sportive și cinematografice.

La aceste critici Studioul de televiziune ne-a răspuns printr-o adresă din care spicuim următoarele: «...Este știut că la toate întîlnirile fotbalistice care au interesat pe majoritatea telespectatorilor au fost prezente și camerele noastre de luat vederi». «...În ceea ce privește filmele am amintit în repetate rînduri că noi programăm în emisiuni numai filmele pentru care primim licența respectivă»...

Redacția noastră este de părere că — cel puțin în privința acestor două genuri de emisiuni — punctul de vedere al Televiziunii este just.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze:

Mariana Antonescu, elevă, com. Perișani-Spinu, rn. Rm. Vîlcea: ilustrate; Liviu Achim, lăcătuș, 20 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie 3, ap. 37: teme diverse; Gabriela Fluieraș, asistentă medicală, spit. Domnești, rn. Curtea de Argeș: ilustrate; Octavian Popa, studentă, Ploiești, str. Cîmpiei 15: ilustrate; Doru Dogaru, elev, Arad, bd. Republicii 78, ap. 59: teme diverse, cinema, sport, ilustrate; Gheorghe Orțan, profesor, sat Giorocuța, com. Supurul de Sus, rn. Carei: teme diverse; Mircea Mustață, învățător, 28 ani, Drăgășani, str. M. Kogălniceanu 40, reg. Argeș: teme diverse, ilustrate; Vasile Popescu, bibliotecar, com. Drăgoiești, rn. Gura Humorului: cinema, ilustrate; Fanny Ioniță, elevă, București, str. Moș Adam 9, rn. Lenin: teme diverse; Victor Săndulescu, învățător pensionar, 68 ani, com. Bălțătești, rn. Tg. Neamț: radio, televiziune; Gelu Brădescu, mecanic, 26 ani, Brad, str. Obor 12: teme diverse, ilustrate; Iuliu Preda, șofer, 23 ani. Tg. Jiu, str. Ana Ipătescu 22: teme diverse; Cica Sîrghi, studentă, Iași, str. Marta 35 A: teme diverse, ilustrate; Rodica Costanciuc, elevă, 17 ani, Constanța, str. Poporului 88: teme diverse, filatelie, ilustrate; Gheorghe Goța, șofer, 24 ani, Hunedoara, str. Gazometru 12 A: teme diverse, ilustrate; Florica Dragoș, elevă, 17 ani, com. Vinga nr. 1306, rn. Arad: ilustrate; Gigel Anghelache Longin, elev, 17 ani, Roșiori-de-Vede, str. Mihail Eminescu 9: teme diverse, filatelie, cinema, ilustrate; Irina Crîngașu, asistentă laborator, 23 ani, Mangalia, sanat. TBC: teme diverse, ilustrate; Tanța Leca, elevă, 18 ani, Constanța, str. Dobrogei 6: teme diverse; Adriana Băeșu, elevă, 16 ani, or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Perchiului, bl. 6, ap. 24; ilustrate; Vasile Băeșu, strungar, 19 ani, or. Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Perchiului, bl. 6, ap. 24: teme diverse; Dumitru Urdăreanu, pedagog, com. Ciumbrud, Centr. școlar agricol, rn. Aiud: cinema, muzică, sport, ilustrate; Pavel Damian, strungar, 19 ani, Bîrlad, str. Republicii 277, bl. tineret: teme diverse; Paula Ițiczon, elevă, 17 ani, Bîrlad, str. Suceava 21: teme diverse, ilustrate; Magdalena Șandor, studentă, Petroșani, str. Dacia, bl. 12/2: teme diverse, literatură, cinema; Mioara Aftene, elevă, 17 ani, Bîrlad, str. Susaikov 32: teme diverse, ilustrate; Atena Macridis, învățătoare, com. Racovița, rn. Făurei, reg. Galați: cinema, muzică ușoară: Mariana Șerban, elevă, Ploiești, bd Gheorghe Gheorghiu-Dej 1: muzică, cinema.

în cîteva rînduri

Marion Popescu, Brașov. 1) La puțină vreme după scrisoarea dv. dorința v-a fost îndeplinită (coperta nr. 43 din 22/X). 2) Îndeosebi numerele premergătoare Anului nou vor avea mai multe indicații privind ținuta vestimentară. 3) Vă mulțumim pentru răspunsurile la anchetă.

Gelu Mărgărescu, Cluj. Ne surprinde scrisoarea primită. Cine altul decît dv. ar putea afla numele medicului specialist de care aveți nevoie? Nici nu ne îndoim că orașul Cluj are asemenea specialiști.

Doina Novac, Giurgiu. «Cam peste cît timp ar putea apărea o copertă cu Gianni Morandi?» Nu vă putem preciza acest lucru, însă vă amintim că despre Morandi am publicat

Scurtă întîlnire... la Vatra Dornei.

de M. CHIȚIS

unele aprecieri, precum și fotografia sa în nr. 45.

Maeris Ilias, Săcueni, reg. Crișana. 1) Vom ține seama de dorința dv. privind moda bărbătească. 2) Vă mulțumim călduros pentru aprecieri și mai cu seamă pentru urările adresate colectivului redacțional.

Relly Angyal, Arad. 1) Ne scrieți — în numele unui colectiv de la fabrica de zahăr — că «nu v-ați supăra dacă am publica și două careuri (de cuvinte încrucișate) într-un număr». Nu credem că ar fi oportun, în primul rînd din cauza lipsei de spațiu. Și apoi există revista «Rebus»... Însă în numărul de Anul nou veți găsi mai multe careuri. 2) Vom studia propunerea dv. privind schimbarea culorii cu care e scris titlul revistei (din negru în roșu). 3) Ne-au bucurat foarte mult cuvintele dv.: «...în general citim cu pasiune și interes toată revista».

I.M., București. Subliniați în încheierea scrisorii dv. că doriți să primiți răspunsul tot prin scrisoare. Dar cum oare? Către tov. I.M.-București? Vă rugăm deci să reveniți, comunicîndu-ne numele și adresa complete.

Păun Popeșteanu, București. Ne bucurăm că intervenția noastră a fost eficientă. Sesizați-ne ori de cîte ori veți mai avea neplăceri în legătură cu primirea publicației noastre.

Dragoș Vătăman, Timișoara. Articol amplu despre Louis Jourdan și copertă nu am publicat, dar o fișă filmografică și o fotografie, da! (Vezi «Flacăra» nr. 47, pag. 20.)

Elena Sima, Brașov. 1) Presupunerile dv. s-au dovedit juste. Traian Uilecan este originar din Valea Jiului. A cîntat în Ansamblul sindicatelor, a fost solist de operă, iar acum, într-adevăr, e solist de muzică populară. 2) Observația pe care o faceți cu privire la izvorul Orlea este întemeiată, dar nu credem că e vorba în cazul de față de «denaturarea unui adevăr geografic».

Elena Rădulescu, București. Am luat notă de preferințele dv. cinematografice. Sîntem bucuroși că am putut veni — fără s-o știm — în întîmpinarea unei vechi dorințe a dv., publicînd pe coperta nr. 48 fotografia actriței Marilù Tolo.

cititorii întreabă

în august '917 la mărășesti

Cititorii **Alexandru David** *din Brad și* **Marilena Cristea,** *elevă din Tr. Severin, ar vrea să afle unele amănunte privitoare la glorioasele lupte de la Mărășești.*

Răspunde CONSTANTIN CĂZĂNIȘTEANU, șef de secție la Muzeul militar central.

Luptele purtate între 24 iulie și 21 august 1917 pe valea Siretului și pe înălțimile dominante din dreapta acestui rîu au constituit, prin durată, amploare și intensitate, cea mai însemnată angajare a trupelor române în decursul primului război mondial, cunoscută îndeobște sub numele de bătălia de la Mărășești.

Este știut că, în vara anului 1917, obiectivul strategic al comandamentului german era ca prin «bătălia de străpungere de pe Putna și Șușița» să rupă rezistențele ce stăteau în cale trupelor austro-germane în Moldova, să cotropească în întregime țara noastră, iar apoi să pătrundă spre Ucraina și porturile de pe țărmul Mării Negre. Reușita unei atari manevre ar fi dus la scoaterea din război a două state, România și Rusia.

Pentru atingerea scopului propus, inamicul avea să concentreze efective puternice, menținînd permanent 12 divizii pe direcția ofensivă principală. Forțele care i se opuneau însumau în medie unități și subunități de tăria a 8 divizii. Acțiunile desfășurate de-a lungul a nu mai puțin de 29 zile, dintre care 16 de crîncene încleștări și 13 de ciocniri cu caracter local sau pauze operative, au făcut însă să se prăbușească planurile cotropitorilor. Trupele noastre au reușit să zdrobească ofensiva unui inamic mult superior numericește.

Bătălia de la Mărășești este considerată totodată și cea mai mare și mai răsunătoare izbîndă obținută de armata română în primul război mondial. Zdrobirea ofensivei germane și repurtarea unei asemenea strălucite victorii s-a datorat în primul rînd vitejiei fără seamăn a ostașilor noștri. Numele unor eroi, precum maiorul Artur Vîrtejeanu, căpitanul Grigore Ignat, sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu, plutonierul Cristea Iordache, soldatul Toma Dinulescu, fetița Măriuca Zamfir, în vîrstă de numai 12 ani, sînt doar cîteva dintr-un șir impresionant de exemple similare de abnegație și dăruire pentru țară. Un rol tot atît de important l-a jucat și comandamentul Armatei I române — marea unitate care a acoperit frontul de la Mărășești — în frunte cu generalul Eremia Grigorescu.

Victoria de proporții realizată de armata română la Mărășești în vara anului 1917 a avut un puternic ecou și peste hotare. Ziarul francez *Echo de Paris* consemna că «armata română și-a îndeplinit misiunea cu un curaj și o măiestrie demne de admirat. Rezistența trupelor române a sfărîmat toate sforțările germanilor și austriecilor». Cotidianul englez *Times* scria că Mărășeștii au însemnat «lovitura cea mai importantă ce au primit germanii în Orientul Apropiat». Generalul Pershing, comandantul forțelor americane din Europa, afirma entuziast: «Admir splendidul eroism al armatei române, care și-a apărat cu îndîrjire pămîntul patriei». Iată și mărturia unui inamic, generalul Von Morgen, comandantul Corpului I armată german, care printre altele spunea: «Rezistența dușmanului, în special a românilor, a fost neobișnuit de dîrză și s-a manifestat prin 61 de contraatacuri...»

Bătălia de la Mărășești se înscrie, așadar, prin rezultate și semnificație, la loc de cinste în cartea de aur a marilor tradiții ale luptei poporului român pentru libertate și independență națională.

există totuși fenomene telepatice?

La această întrebare adresată redacției de către cititorii **Nicu Gh. Rusu** *din comuna Todirești, raionul Pașcani, regiunea Iași, și* **Nicolae Baboi** *din Pitești, în legătură cu articolul «Telepatie și electronică» («Flacăra» nr. 42/1966), autorul său, prof. univ.* **EDMOND NICOLAU,** *răspunde:*

Fenomenele telepatice formează de mult timp obiectul unor cercetări însă, după datele din literatura de specialitate, pînă în prezent nu s-a demonstrat în mod obiectiv posibilitatea transmiterii sistematice a gîndurilor la distanță. Este drept că din cînd în cînd în presa curentă — și nu în reviste de specialitate, de psihologie sau de fiziologie! — apar știri privind existența unor fenomene telepatice izolate.

Acum cîtăva vreme o astfel de știre a apărut și în ziarul «Komsomolskaia Pravda», unde s-a relatat rezultatul unor experiențe de telepatie efectuate între 19 și 27 aprilie 1966. Emițătorul de semnale se afla la Moscova, iar receptorul la Novosibirsk. Controlul era efectuat atît de membri ai Societății de radioelectricitate «A. Popov», cît și de membri ai Filialei răsăritene a Academiei de Științe a Uniunii Sovietice. Ca emițător de unde telepatice funcționa un inginer, recepția fiind asigurată de către un biofizician și un student. Diferite obiecte erau prezentate timp de zece minute subiectului emițător, iar receptorul descria obiectele respective.

În experiențe de acest fel se ține în general seama de raportul dintre frecvența cu care receptorul detectează exact obiectele prezentate emițătorului și probabilitatea ca această «detecție» să fie rezultatul întîmplării.

Să ne imaginăm de exemplu o experiență în care se transmite culoarea unor cărți de joc (roșu sau negru). Dacă procentul de cazuri în care receptorul a dat răspuns corect este mai mare de 50% atunci înseamnă sau că este o întîmplare fericită, sau că într-adevăr au loc fenomene telepatice. În toate fenomenele statistice este necesar însă să observăm foarte multe fenomene spre a putea trage o concluzie.

În ceea ce privește fenomenele psihice neobișnuite, în general trebuie să fim foarte atenți pentru a se evita inducerea în eroare voluntară sau involuntară a persoanelor care participă la experiențe. Astfel, după ce un timp s-a vorbit mult de persoane care pot detecta culoarea obiectelor cu degetele, în jurul acestor cazuri nu s-a mai făcut nici un comentariu, demonstrîndu-se că astfel de fenomene în realitate nu există, cel puțin în cazurile examinate obiectiv de către oameni de știință.

Fără a nega posibilitatea existenței fenomenelor telepatice, trebuie să lăsăm în primul rînd specialiștilor sarcina de a observa cu scrupulozitate existența acestor fenomene. Pînă în momentul de față este încă prematur a decide. Întreaga experiență de pînă acum ne face să afirmăm mai degrabă inexistența fenomenelor telepatice.

pe scurt

Florina Teodorescu, Brăila. 1) La origine, astăzi atît de îndrăgitul dans popular «Perinița», este o horă de nuntă și de petrecere. Dansul a devenit cunoscut în multe țări ale lumii datorită faptului că a intrat în tradiția unor manifestări ale tineretului. Cît privește succesele obținute peste hotare de ansamblul de cîntece și dansuri ce poartă numele acestui joc, la timpul lor am scris despre ele. Amintim, printre cele mai de seamă, marele succes de care ansamblul «Perinița» s-a bucurat cu prilejul turneului întreprins în S.U.A. în anul 1964. 2) Primele ziare românești au fost cele scoase în 1829, la București de Ion Heliade Rădulescu («Curierul românesc»), iar la Iași de Gh. Asachi («Albina românească»). Primul cotidian românesc, intitulat «România», a apărut la București la 1 ianuarie 1838.

Maria Păduraru, Piatra Neamț. Așa cum se arată în lucrarea «Admiterea în învățămîntul superior 1966» — și cum s-au petrecut lucrurile la examenele din toamna aceasta — candidații la admiterea în Facultatea de limbi romanice și clasice (toate secțiile) au dat examen scris la limba și literatura română și examen, atît scris, cît și oral, la limba franceză sau la limba romanică respectivă (la alegere). Deci și la alte secții de limbi romanice, în afara secției franceze, candidații au putut să se prezinte cu această limbă.

Ionel Codrin, Brad. Vă mulțumim pentru aprecierile călduroase și urările ce ni le faceți. Totodată vă dorim împlinirea cît mai grabnică a dorinței dv. de a vă căsători si de a avea copii. În ce privește întrebările pe care ni le puneți, iată răspunsurile: 1) Între cartograful flamand Gerhardt Mercator (Kremer), 1512-1594, și «atlas» există o strînsă legătură: în anul 1595 s-a tipărit principala sa operă, o culegere de hărți ale țărilor europene, veritabilă sinteză a cunoștințelor geografice de la sfîrșitul secolului al XVI-lea, pe care a intitulat-o «Atlas sive cosmographicae meditationes de fabrica mundi». De atunci prin termenul «atlas» (care vine de la personajul mitologic cu același nume — un rege al Mauretaniei care, aliindu-se cu titanii în revolta acestora împotriva lui Zeus, a fost pedepsit să poarte pe umeri bolta cerească) se înțelege orice culegere de hărți (și, prin extensie, de grafice, planșe, reproduceri fotografice etc.), sistematizată după anumite criterii, în vederea utilizării lor ca material documentar științific. Mercator n-a creat însă numai atlasul geografic, ci a inventat și sistemul de întocmire a hărților cu ajutorul proiecției cilindrice care-i poartă numele. 2) Cei doi chimiști de care ne întrebați sînt doi dintre premergătorii școlii chimice românești: Alfred Bernath este, alături de Anghel Saligny, unul dintre cei ce au efectuat primele cercetări în vederea cunoașterii și valorificării apelor minerale românești. În ce-l privește pe Ștefan Micle (soțul Veronicăi Micle), transilvănean de origine, acesta s-a stabilit la Iași pe la mijlocul secolului trecut, devenind profesor de liceu. În anul 1863 a devenit profesor de fizică și chimie la Facultatea de științe din Iași, unde a funcționat pînă la moarte (1879).

Paul Perescu, Sibiu. Old Shaterhand, Winnetou și celelalte personaje din opera lui Karl May sînt, evident, creații scriitoricești. Ele corespund însă, ca structură, tipurilor epocii respective. După cîte sîntem informați «Winnetou» va apărea anul viitor la Editura tineretului, în traducerea poetului Eugen Frunză.

V. SILVIAN

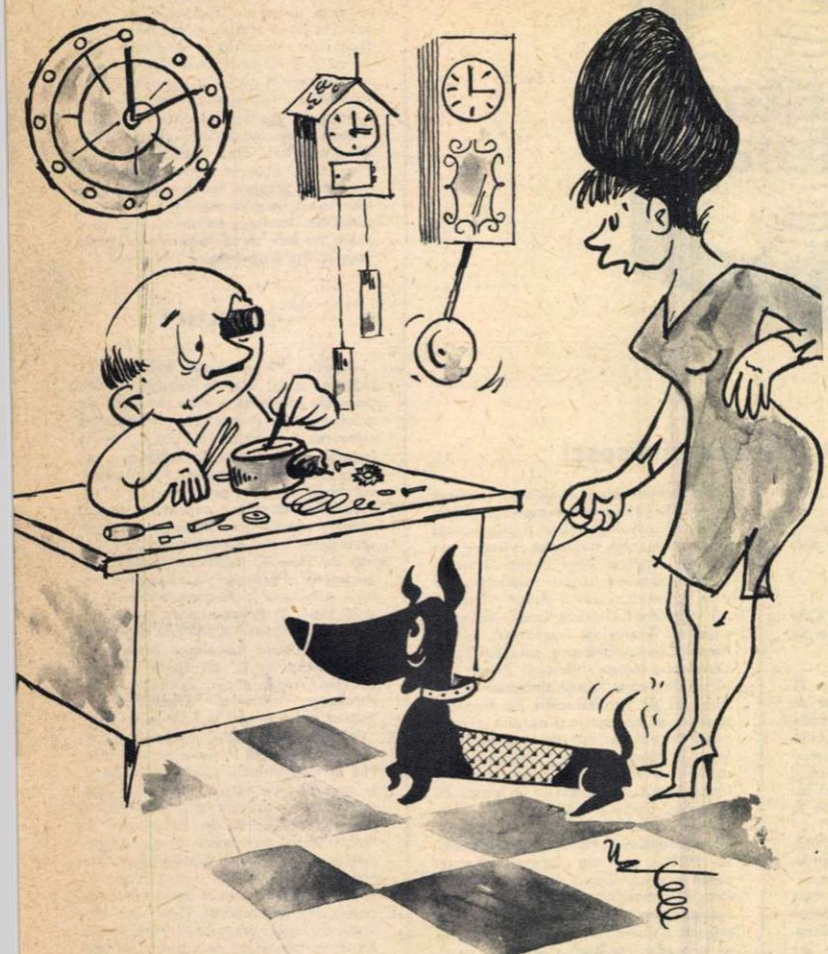

—Nu ştiu ce are căţeluşul meu, merge cinci minute şi stă!?

umor

de N. CORNELIU

Vocaţii greşite.

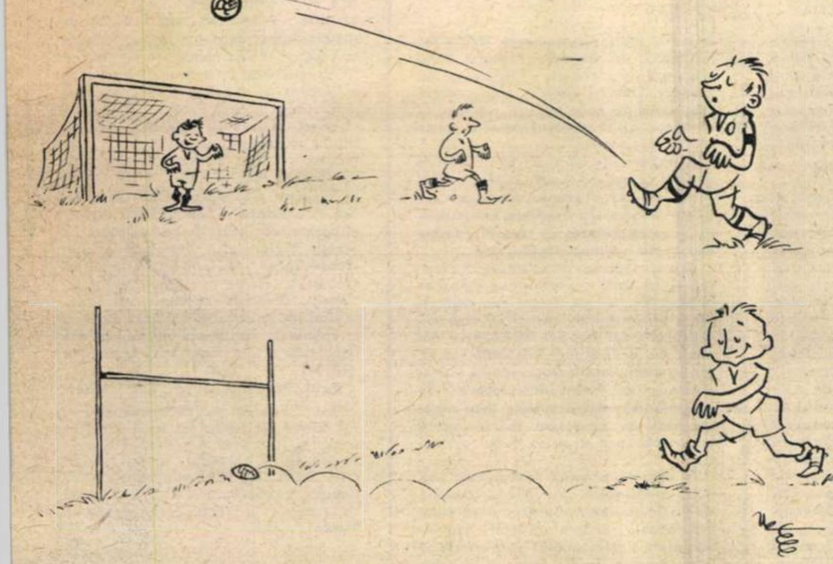

JACKIE CHARLTON

despre tacticile defensive în fotbal

Recentul Campionat mondial de fotbal a dus la concluzia că majoritatea marilor echipe naţionale (precum şi cele de club) îşi bazează organizarea jocului lor pe un sistem întărit de apărare. Despre acest lucru se ocupă celebrul jucător englez Jackie Charlton, fundaş central al reprezentativei Angliei, într-un articol publicat într-o revistă de specialitate, articol pe care-l reproducem mai jos:

Ştim cu toţii că în ultimii ani un număr de cluburi au adoptat noi tactici de joc. În zilele noastre cluburile consacră tot mai mult timp muncii practice pe terenul de antrenament, cu scopul de a se asigura că fiecare jucător este conştient de răspunderile sale în raport cu indicaţiile date.

Soliditatea unei apărări este considerată de majoritatea echipelor de pe continent ca o bază indispensabilă pentru o echipă ce vrea să se impună. Imperativul principal al acestei organizări a jocului este de a «provoca» pe atacanţii formaţiei adverse, cedînd teren la mijlocul cîmpului de joc, pentru a intra în posesia balonului şi a pune în poziţii favorabile pe înaintaşii proprii, capabili să tragă la poartă înainte ca adversarii să se poată replia şi organiza în apărare. Tactici de acest fel au permis lui Real-Madrid, care a fost cea mai bună echipă de club din lume după transformarea WM-ului în 4-2-4 şi apoi în 4-3-3, să obţină victorii numeroase şi remarcabile. Această metodă este denumită apărarea în zonă. În acest sistem jucătorii primesc un sector de operaţii, fiecare jucător menţinîndu-se în propria sa zonă, oricare ar fi atacantul advers care ar pătrunde în ea.

Din cauza schimbului permanent de locuri al înaintaşilor, un apărător poate fi chemat să atace orice jucător advers care pătrunde în zona lui. Acest sistem de a opera în zone bine definite reduce confuzia care se poate produce între apărători în momentele critice. Este important pentru un apărător care atacă pe înaintaşul advers aflat în posesia mingii să fie ajutat de coechipierul său din zona vecină de apărare în sensul replierii acestuia pentru a-i asigura «acoperirea».

Cînd un apărător nu dispută balonul, el are sarcina să se pună într-o poziţie de «acoperire», să ţină în permanenţă mingea sub observaţie şi să supravegheze pe jucătorii adverşi aflaţi în zona sa. Apărătorii în zonă nu trebuie să permită niciodată atacanţilor adverşi să treacă cu mingea prin spatele lor. Ei nu trebuie să efectueze intercepţii decît atunci cînd sînt absolut siguri că vor reuşi să pună stăpînire pe balon. Evident, toate acestea cer din partea jucătorului aflat în apărare o mare capacitate de concentrare, o vigilenţă permanentă şi o apreciere foarte exactă a fiecărei situaţii de joc. În fotbal poţi avea cea mai bună condiţie fizică, ea nu va servi la nimic dacă nu eşti capabil să gîndeşti repede, să apreciezi o situaţie, să acţionezi cu hotărîre.

Spre deosebire de trecut, şi atacanţii au un rol în sistemul actual de apărare. Atunci cînd echipa adversă se află în atac, înaintaşii proprii au datoria să se replieze şi să acţioneze în aşa fel încît să reducă la minimum eficacitatea ofensivei adverse, îngrădind-o la mijlocul terenului. Această tactică permite o consolidare a apărării în adîncime. Cînd un atac al echipei proprii eşuează, înaintaşii trebuie să se replieze cît mai repede pentru a-l opri pe adversar la mijlocul terenului.

Evident, numai antrenamentele şi exerciţiile repetate vor dezvolta la jucători stăpînirea perfectă a acestui sistem de joc.

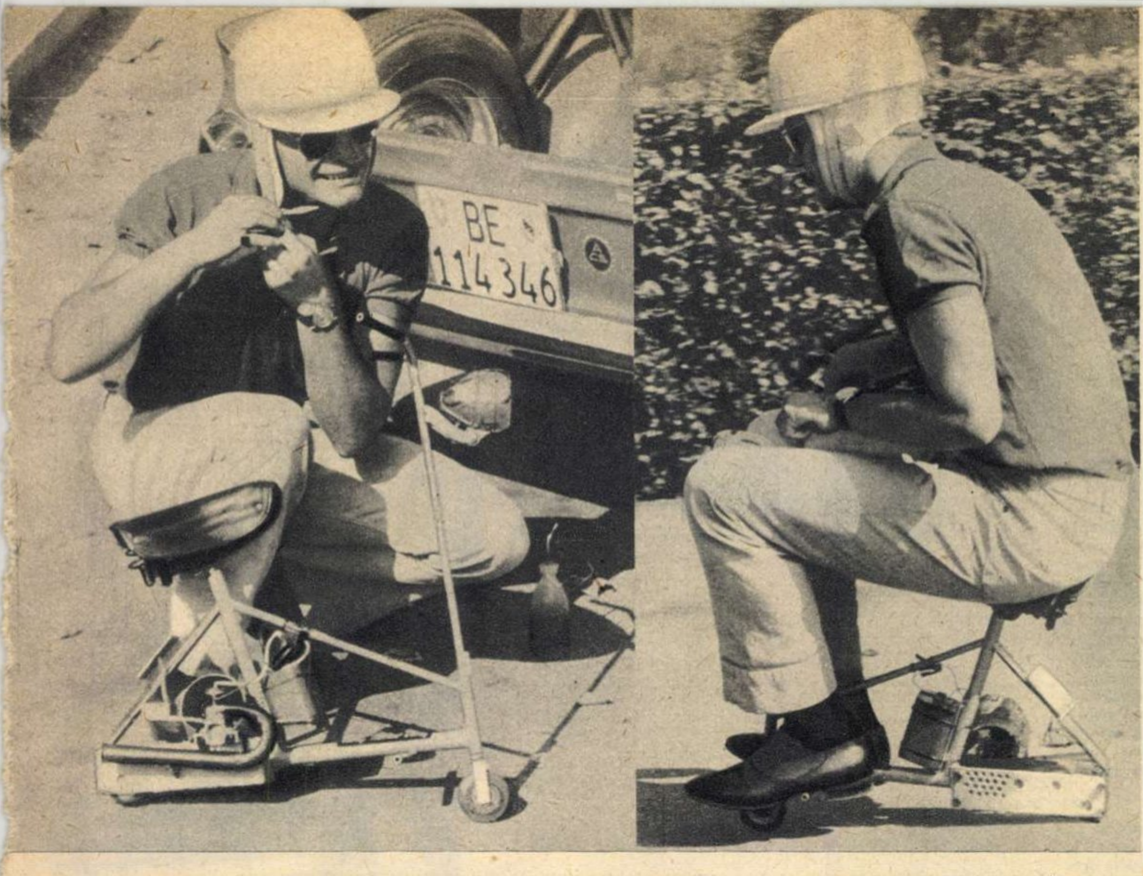

Solemnitate oficială la o intrevedere dintre Papa Paul al VI-lea și președintele italian Giuseppe Saragat. Dar țîncul ce se joacă pe caldarim, la picioarele carabinierilor, nu arată a fi prea impresionat de uniforma plină de fireturi și penaje a soldaților din garda prezidențială...

CEL MAI MIC AUTOVEHICUL DIN LUME . . . *...este, fără îndoială, această trotinetă cu motor construită de elvețianul Philip Gloor din Burgdorf. Roțile «autovehiculului» au un diametru de 5,5 cm, motorul are o capacitate de 5 cmc, folosește drept combustibil nitrometanolul și poate dezvolta o viteză de 20 km pe oră. Iată cum arată vehiculul în toată splendoarea sa (stînga) și iată-l și în plină viteză (dreapta).*

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE: IARNA

ORIZONTAL: 1) Și ploaie, și ninsoare — Zăpadă... sintetică. 2) Din nou zăpadă — Mult prețuită cînd afară ninge — Fulg. 3) Unul din prietenii Albei ca Zăpada — De obicei apare îmbrăcată în alb imaculat. 4) În acest loc — Puhoi de zăpadă. 5) Nași — Acut! 6) Sănii cu zurgălăi, de exemplu — Din vechime. 7) Iviri — Cu părul nins de ani (pl). 8) Albă ca Zăpada în palton și căciuliță — Semn de bătrînețe. 9) Acidă — Antonimul iernii (pl.). 10) Lună în care întîlnim doar «zăpada mieilor» — Poezie de Topîrceanu care începe cu versurile «Cîmpul alb ca un cearceaf, pînă-n zări se desfășoară...» — Gelu Lăzărescu. 11) Cînd scîrțîie zăpada — A dîrdîi de frig. 12) Cutie! — Cînd sînt lichizi, sînt gheață — Lărgit. 13) Infinitiv (abr.) — Căciulă mare și demodată — Salutare. 14) Construit — Fulgi de zăpadă! — Abis! 15) Încăperi mari — Începe în timpul iernii — Petrecere, zaiafet (arh.). 16) Contribuție — Iarna. 17) Clare — Spetează la războiul de țesut — Fără valoare. 18) Dintr-o vizită! — Accidente pe gheață. 19) Te lasă cu gura căscată (pl.) — Dormitor (reg.). 20) Fulg de nea — Listă de greșeli.

VERTICAL: 1) Taie pîrtie prin zăpadă — Munți de zăpadă — Distracția hibernală a celor mici. 2) Prieten — Adăpostul săbiei — Blocat de zăpadă. 3) Alunecă pe gheața patinoarului — Ger, nu glumă — Generoase (arh.). 4) Prefix pentru ureche — «Iarna pe...», cunoscută poezie de George Coșbuc — Eugenia Badea — Urme pe zăpadă — Pronume. 5) Țesătură rară folosită la brodat — Ramuri — Avantaj la jocul de cărți. 6) Sînt — Viscol mare (pl.) — Diminutivul Anei — Sclav la vechii spartani. 7) Omăt... prost văzut — Diminutiv feminin! — Lopățică pentru curățat plugul — Iarna se-nveșmîntă în zăpadă. 8) Dibace — Marcă de oțel — Literă slavonă — Cîntec de leagăn. 9) A indica — Plantă folosită în medicină, numită și aior — Insule în Atlantic. 10) Ene! — Nae Marinescu — Rămășag (reg.) — Acut! — Iarna e mai mult plumburiu. 11) Copleșitori — Notă veche — Zăpadă moale, în care se afundă pașii. 12) Mătușă — Pronume — Răceală — Pregătit pentru iarnă. 13) În afară! — Nu e rece, dar tot pișcă — A pune în practică ceva.

B. ALBU

Cuvinte mai puțin cunoscute: ZAF, OTI, ILOT, OTIC, INVAR, AEREL.

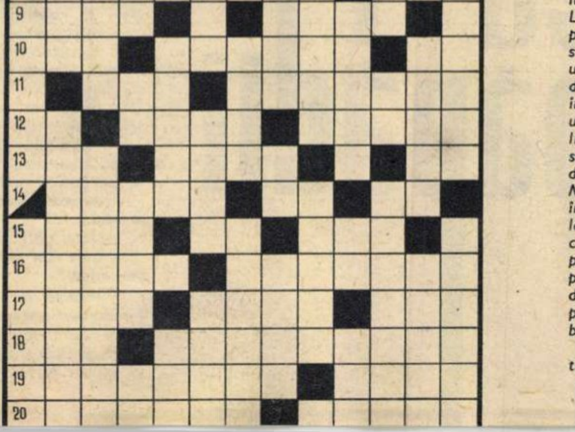

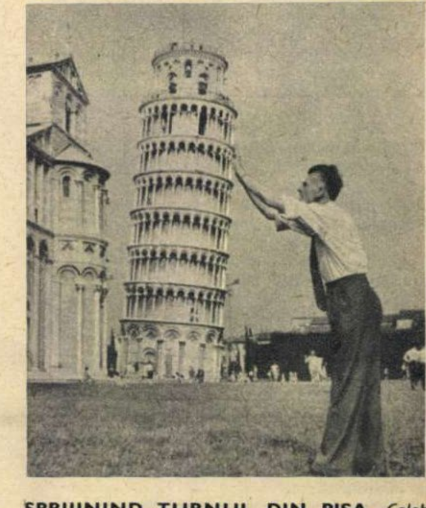

SPRIJININD TURNUL DIN PISA. *Celebrul Turn din Pisa este, precum se știe, amenințat să se prăbușească. Dar ceea ce vedeți în fotografie nu e materializarea uneia din soluțiile propuse pentru salvarea atît de cunoscutului monument, ci doar o iluzie optică generată de unghiul din care a fost făcută fotografia.*

PROTESTUL ELEFANTULUI. *Gordon Robinson, dirijorul unei formații de muzică ușoară din Manchester și în același timp un virtuos al trombonului, obișnuia să repete acasă. Lucru care, bineînțeles, nu era pe placul vecinilor săi. Discuții, scandaluri, proces și, pînă la urmă, Robinson a fost evacuat din apartamentul pe care-l ocupa în str. Searsdale. Negăsind nici un loc în care să poată repeta în liniște, trombonistul — care este salariat al administrației grădinii zoologice «Belle Vue» din Manchester — și-a aflat adăpost în... casa elefanților din zoo-ul la care lucrează. Se pare însă că nici pahidermelor nu le este pe plac trombonul. Dovadă — puiul de elefant Elly May consideră că trompa sa e o foarte potrivită surdină pentru trombonul lui Robinson.*

Să fie aceasta un fel de critică...?

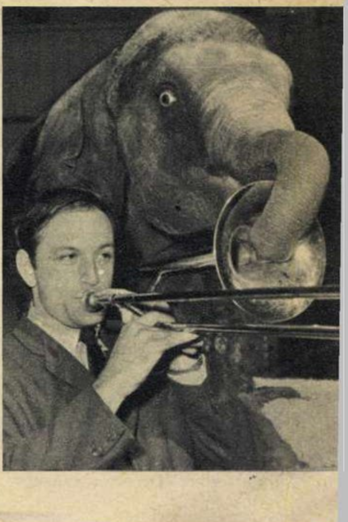

băiatul din cîmpul cu păpădii

Băiatul iubea florile de cînd a deschis ochii. Le-a zărit în glastrele de pămînt, minuni vegetale la fereastră. Apoi, cînd s-a suit pe pervaz, a descoperit iarba şi norii, plantele şi fluturii neastîmpăraţi, aerul. A descoperit culorile... Mai tîrziu a început să iubească şi copacii care se joacă uneori cu vîntul, căci o dată cu vîrsta iubeşti trăinicia. Îi desena în orele de sport, în curtea şcolii, fără să ştie că de-acum înainte o să-l însoţească mereu. Într-o zi s-a întîmplat să plece pentru cîteva ceasuri din acea margine de Bucureşti să vadă la Muzeul Simu o expoziţie: retrospectiva Andreescu. Aşa a descoperit băiatul pictura... Întors acasă, i-a cerut mamei ulei, a scotocit prin cămară pînă a dat de nişte vopsele cu care se zugrăveau primăvara pereţii şi a reconstituit din memorie, pe cartonul blocului de desen, «Casa ciurarului», cu emoţie şi seriozitate. Aşa a început să picteze băiatul acesta care se numeşte Grigore Vasile...

— Care sînt preocupările, pasiunile dv.?

— În primul rînd, natura... dar nu numai ea. Ea reprezintă pentru mine trecutul cu amintirile lui şi în aceeaşi măsură prezentul. Deseori plec cu bicicleta spre Otopeni, Pipera sau Străuleşti. Cîmpia răspunde chemărilor interioare, căutărilor care mă preocupă. Caut calmul şi culoarea. Dacă vreţi, inefabilul. Linia orizontului îmi dă liniştea, cerul cu norii lui, plenitudinea, cîmpia, în variatele ei ipostaze, sugestiile. Nu-mi rămîne decît să observ atent tot acest miracol, să fac notaţii în culoare şi să aştept timpul stratificărilor...

...Şi ele se dezlănţuie în mici explozii florale. Un laitmotiv care trece din pînză în pînză, obsesiv, de la o expoziţie la alta: un scaun şi o cană cu flori, o fereastră şi o glastră cu flori, un brîu albastru de casă vegheat de un şir de muşcate. O lume vegetală intimă, cu lucrurile ei secrete şi mici populează locurile, cîmpiile şi anotimpurile din pînzele pictorului: tărtăcuţele cu florile albe, stînjenii violeţi sau galbeni, luminărica albastră, ciulinii cu florile roşii-purpurii, păpădia, toate receptate cîndva pe retină, smulse pajiştilor şi apoi sugerate în pete de culoare.

— Peisajele dv. trădează o privire contemplativă a naturii. Credeţi că această impresie este adevărată?

— Într-adevăr, natura este pentru mine un loc de contemplare. Întrebarea în totalitatea ei însă ar părea să afirme lipsa unui sentiment dramatic în peisajele mele. Nu cred totuşi că o stare acută se relevă neapărat prin tonuri sumbre sau violente. Oare muzica lui Mozart nu conţine dramatism?...

...Dar păpădia? A apărut deodată, suavă, în pînzele din ultima vreme. O a doua iubire, stăruitoare, nelipsită din multe peisaje («Cîmp cu păpădii», «Peisaj cu păpădii», «Cîmp cu flori», «Păpădii pe cîmp») ale pictorului şi chiar din naturile statice.

— De ce această obsesie pentru păpădie?

— Plimbîndu-te pe cîmp faci descoperiri neaşteptate. Cine n-a văzut ciulini pe lîngă şanţurile şoselelor? Ei amintesc vîntul Bărăganului, deznădejdea, urîtul. Mie mi-au părut plini de personalitate în această lume vegetală şi i-am adoptat. Dar nu ca o poantă pentru titlurile lucrărilor, ca ceva insolit. De fapt, căutările insolite îmi sînt străine. Mai tîrziu i-am abandonat, cu regret. Se crease o modă... Observaţia pe un cîmp e o aventură plină de surprize. Pentru mine, ultima a fost păpădia, care mi se pare deosebit de frumoasă şi picturală, cu forma ei circulară,. cu lujerul ei elegant, simbol al efemerului şi al imaterialului...

Dar de ce să-l mai chinuim pe pictor cu atîtea întrebări despre plante. Să privim pînza pe care şi-a intitulat-o echivoc «Mască». O cană cu flori. Şi, lîngă ea, un obraz ironic, cu priviri disimulate, ar vrea să se retragă, timid, în al doilea plan. Un autoportret nemărturisit. Şi o nelipsită prezenţă: floarea...

— Aveţi o preocupare constantă pentru portret?

— Predispoziţia de a comunica, de a conversa cu natura e numai o latură a picturii mele. Dacă natura statică este pentru mine ca o muzică de cameră, portretul e un mijloc de investigare a sentimentelor. Fatal, toţi încercăm să pictăm sentimente... Îmi place deosebit de mult să lucrez portrete. Dacă ar fi să mă plîng, aş spune că pînă acum n-am avut condiţii de atelier propice.

— Lucraţi după model?

— Nu... Totdeauna va apărea pe pînză femeia care mi-a rămas în amintire. Sau un gest. O fiinţă ideală? Poate mai degrabă o fiinţă aşa cum aş dori-o să fie, dar reală în acelaşi timp, niciodată aceeaşi, dar totdeauna contemporană. Un portret trebuie să fie o confesiune, o convorbire. De aceea estompez orice urmă de senzualism, chiar dacă persistă prin forme... Să revenim la întrebare. Modelul... Nu sînt un ascet, aşa cum s-ar părea. Îmi place să privesc, să observ gesturile, comportările. Deocamdată, modelele mele se află prin magazine — cînd încearcă o haină ori un pantof, la mesele barurilor cînd beau cafea, la un colţ de stradă aşteptînd. Sînt momente din care îmi adun formele, ideile. Aşa s-a întîmplat cu pînzele «La început de zi», «Lectura», «La balcon», «Fata cu umbrela», o fată oarecare aşteptînd în ploaie, neliniştită, căruia i-am reconstituit toate momentele pînă în acea clipă, ritualul premergător acestei întîlniri atît de incerte.

— S-a afirmat undeva că aţi pictat naturile statice ca un experiment pentru echilibrarea volumelor.

— Nu fac experimente. Nici nu caut inovaţii cu tot dinadinsul. Nu jocul steril al formei mă interesează, ci consider că mai important e să observi şi să gîndeşti. Să gîndeşti cu ajutorul culorii.

— Explicaţi-vă.

— Cînd văd doi plopi, un petic de cer şi puţin pămînt, o gamă întreagă de culori sînt prezente în faţa retinei. De asemenea, sînt prezente şi formele. Eu îmi iau dreptul, conformîndu-mă sentimentului pe care peisajul îl trezeşte în mine, să fac copacii galbeni, oranj, negri, cerul gri sau galben. Transform totul în pictură, la nivelul la care gîndesc, dar nu caut să fiu interesant. O preocupare: să nu existe pe pînză monotonie cromatică, dar nici culori ostentative. Iubesc echilibrul.

— Mi se pare că vă preocupă simplificarea formelor. Mai exact, că rolul esenţial îl joacă nu forma propriu-zisă, ci culoarea...

— Simt mereu necesitatea de a face ordine. Nu-mi plac lucrurile alambicate, în dezordine, echivoce. Ele trebuie ritmate, explicate, şi mijlocul pe care-l consider cel mai potrivit este acea simplitate în formă şi culoare.

— Numiţi-mi un imperativ de care trebuie să ţină seama un artist tînăr.

— Trăinicia... Dorinţa ca tot ce face, de la prepararea pînzei la desen şi pînă la amestecul culorilor, să dureze, să înfrunte timpul.

— Aceasta poate e mai degrabă ambiţie sau poate orgoliu...

— Oare «primitivii» au fost orgolioşi?

— Care din momentele de creaţie v-a rămas neşters din minte?

— Pînzele sînt într-un fel amintirile mele. Timpul estompează unele... Altele, dimpotrivă, persistă... «Toamna în codru» m-a chinuit mult. În zilele în care culegeam motivele pentru tablou era o toamnă splendidă şi singur în pădure priveam cum culorile se formau şi se îmbul-

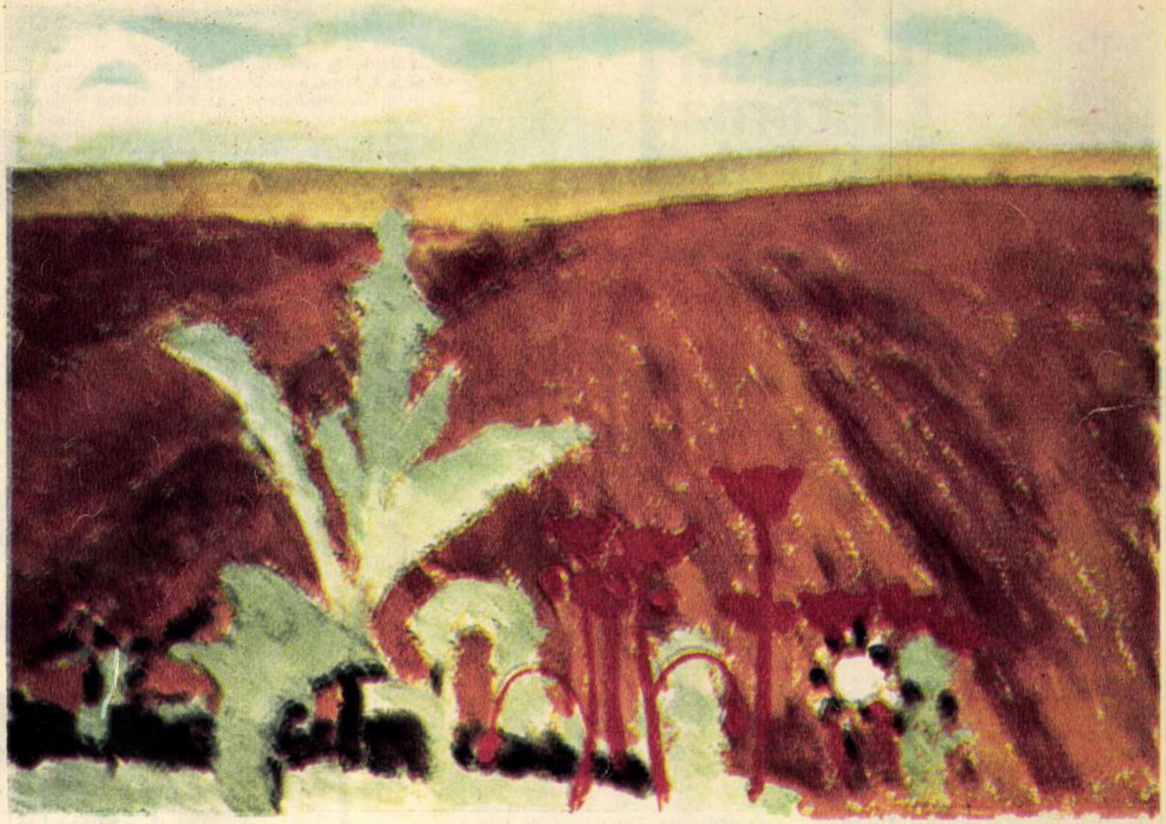

ARĂTURI (ulei pe pînză).

NATURĂ STATICĂ (ulei pe pînză).

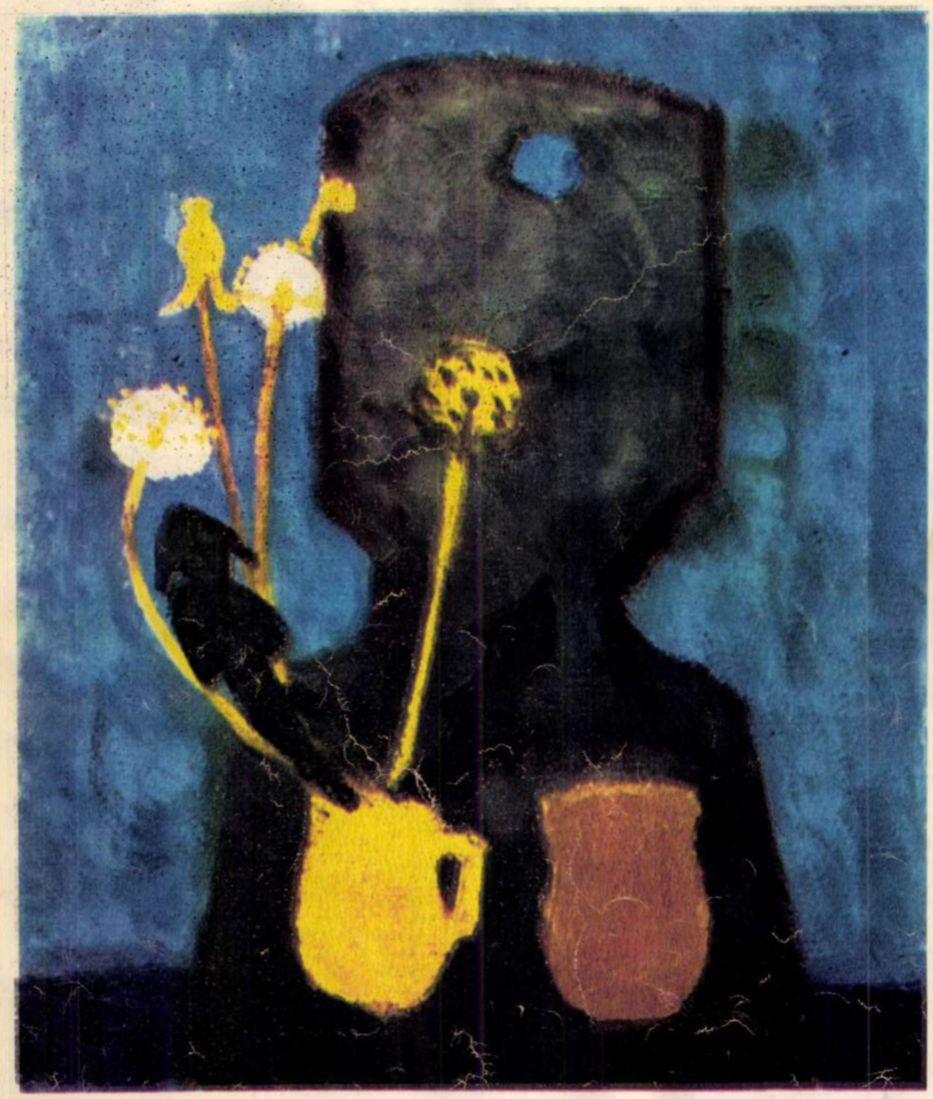

zeau să-şi cîştige întîietate în panoramicul autumnal. Dar pe pînză toată această atmosferă avea alt sens, nu corespundea acelui moment de transfigurare, lumina era parcă alta, culorile lipsite de strălucire. A trebuit să aştept acordul unui ton pe un singur copac pînă cînd toamna mea să inunde pînza... «Lectura», care a figurat în ultima expoziţie, a fost ştearsă de două ori. Alte exemple? Inutil să le enumerăm. Oare nu fiecare lucrare e o victorie incertă?

— Care este cea mai arzătoare dorinţă pe care o aveţi acum?

— Cu cît timpul se scurge simt că i-am rămas dator cu multe lucruri. Sînt vinovat că lucrez prea puţin. De aici o dorinţă pe care dumneata o poţi numi arzătoare...

— Am observat că din peisajele dv. lipseşte iarna.

— Urmăresc succesiunea anotimpurilor ca un meteorolog şi ca un grădinar în acelaşi timp, fără să cunosc totuşi mecanismele exacte ale evoluţiei unei plante sau să tălmăcesc sensul izobarelor pe o hartă. Empiric şi sentimental. Încerc să reţin secretele anotimpurilor, ipostazele formelor, cromatica schimbătoare, momentele care persistă ca un ecou. Pictura mea este legată de vreme: se deşiră prin această evoluţie. Lipsesc iernile? De ce? Nu stiu...

...Stau şi privesc aceste pînze în care nu cutreieră vîntul vijelios, nici soarele nu arde torid, nici ninsorile nu troienesc copacii. Totul e măsură şi echilibru, calm şi linişte, oglinda unui suflet cu zbuciumele topite în culoare. Nimic grandios. Chiar şi cel mai teribil element al naturii — marea — e miniaturizat, e privit prin patrulaterul unei ferestre, un plat de albastru nemişcat în care soarele a adormit cuminte vegheat de o floare («Fereastra»). În pînzele lui Grigore Vasile oamenii şi plantele trăiesc în singurătatea lor. Pădurile cu lumina anotimpurilor, păpădiile cu cerneala serii şi norii gri, dealurile cu gîzele lor uitate lîngă corole, o existenţă simplă, dar plină de farmec. Şi deodată, în acest spaţiu cu dealuri ondulate, soseşte un băiat tăcut, în ceasul asfinţitului («Pe cîmp»). Cu nasul în vînt, cu o floare în mînă, el îşi trădează incertitudinile, ascunzîndu-şi faţa în jocul umbrei gri, ca să nu-l recunoaştem, ca să nu-i
pe nume, dar noi ştim că este el, băiat
păpădii, care a părăsit oraşul cu fata c
umbrelă în ploaie, sau pe cea de la fere
citind, pentru ca să vină aici, sub acest
griuri, ca să-şi creeze cel mai fidel a

Cor

cadran internațional

înainte și după orele 12 00

Generat de constituirea guvernului rasist «independent» de la Salisbury și de toleranța cabinetului englez în fața unui astfel de act, prin care se menține împilarea majorității populației africane din Rhodesia, conflictul în jurul acestei situații a intrat, zilele acestea, într-o fază acută. Faptul este legat de episodul surprinzător al întîlnirii dintre premierul englez Wilson și liderul «guvernului» rhodesian, Ian Smith, pe bordul navei de război «Tiger».

Surprinzător a fost nu numai faptul că Wilson s-a întîlnit cu Smith ca de la egal la egal (admițîndu-i acestuia, în mod indirect, o calitate oficială, contestată de guvernul englez), dar și misterul în care s-au desfășurat convorbirile de la Gibraltar. Wilson și Smith au fost transportați cu o vedetă rapidă în direcția navei de război «Tiger», care — potrivit comunicatelor mai mult decît laconice — staționa «undeva în Mediterana». Convorbirile au început la 2 decembrie, dar nici pe data de 5 nu s-a aflat nici un amănunt despre conținutul lor. Mulți comentatori au calificat drept foarte suspectă această discreție extremă. S-a pus întrebarea dacă secretul convorbirilor nu ascunde noi compromisuri engleze — și, pornindu-se de aici, s-a reamintit șirul inconsecvențelor și al concesiilor, mai mult sau mai puțin camuflate, care au caracterizat poziția oficialităților britanice față de rebelii de la Salisbury. Sancțiunile economice hotărîte de guvernul englez s-au dovedit a fi parțiale și ineficiente. Dovadă că rasiștii rhodesieni au continuat să se aprovizioneze cu petrol și cu alte produse necesare avînd concursul Republicii Sud-Africane și al autorităților colonialiste din Mozambic. Evitarea unor măsuri radicale împotriva guvernului de la Salisbury a precipitat reacția de protest a popoarelor africane.

La conferința Commonwealth-ului din septembrie (Londra) premierul englez a fost strîns cu ușa și numai cu abilitatea sa cunoscută a putut împiedica, în ultima oră, declanșarea unei crize grave în relațiile sale cu partenerii africani. În documentele conferinței i s-a dat răgaz lui Ian Smith pînă la sfîrșitul anului ca să capituleze. (A capitula e un fel de a spune, pentru că, în dosul unor formulări engleze ambigue despre viitorul politic al Rhodesiei, pozițiile rasiștilor albi găseau suficiente puncte de sprijin.) În caz că Smith «nu va pune capăt rebeliunii», conferința Commonwealth-ului preconiza lărgirea sancțiunilor economice sub egida O.N.U. La Salisbury nu s-a luat în considerare nici o perspectivă de revenire asupra proclamării unilaterale a «independenței». Dar, în loc de măsuri ferme, se pare că Wilson a pornit mai departe pe itinerarul concesiilor. De aici și asocierea caracterului confidențial al discuțiilor de pe nava «Tiger» cu o nouă cedare din partea Angliei. Nici în seara zilei de 4 decembrie nu s-a publicat nimic în legătură cu fondul discuțiilor. S-a aflat doar că s-ar fi adoptat un «document de lucru» care, după aprobarea lui de către cele două guverne, ar putea constitui baza soluționării conflictului. Documentul trebuia aprobat luni, 5 decembrie, cel tîrziu pînă la orele 12,00 (ora din Rhodesia). Guvernul britanic a adoptat documentul de lucru cu 15 ore înainte de termenul fixat. Guvernanții de la Salisbury l-au respins. Eșec serios pentru Wilson, cu atît mai mult cu cît el împinsese concesiile pînă la limite considerate «regretabile» chiar de către unii membri ai cabinetului laburist.

Concesiile de acest fel se răzbună pe autorii lor. Dacă Wilson n-a **prevăzut** asta înainte de 5 decembrie orele 12.00, cel puțin după aceea a fost nevoit s-o **constate.**

Eugen POP

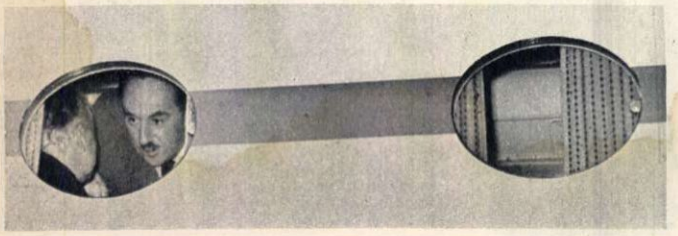

Nepermițîndu-li-se să-l însoțească pe premierul Wilson la întrevederile ultrasecrete cu Smith, ziariștii au trebuit să se mulțumească chiar și numai cu astfel de instantanee care-l prezintă pe primul ministru britanic discutînd cu un membru al anturajului său la fereastra avionului ce avea să-l ducă la Gibraltar.

portavionul „rapa-nui"

Pe adresa președintelui Republicii Chile a sosit o petiție purtînd zeci de semnături scrise cu o mînă nesigură. Prin rîndurile spective locuitorii Insulei Paștelui — te- riu chilian situat în Pacificul de sud, cut în special datorită misterioaselor tui, vestigii ale unei civilizații dis- protestau împotriva intențiilor S.U.A. de a instala aici baze militare. Sub masca unor «activități științifice» are loc în prezent transformarea acestei insule, denumită în limba băștinașilor, Rapa-nui, într-un uriaș portavion fix al Statelor Unite.

Prezența nord-americanilor pe Insula Paștelui s-a făcut simțită pentru prima oară în luna august, cînd aici a debarcat un prim grup de 90 «specialiști». Cu toate că erau îmbrăcați în haine civile, în scurt timp a devenit cunoscut că era vorba, în realitate, de militari. Ei s-au instalat pe plaja Anakena, au ridicat diferite construcții, au făcut măsurători topografice și curînd s-a aflat că pe acest loc va fi construit un mare aeroport care se va afla în întregime sub control nord-american. Pentru a preîntîmpina reacția opiniei publice din Chile, la Santiago de Chile s-a afirmat că activitatea «specialiștilor» nord-americani pe Insula Paștelui se desfășoară în baza unui acord încheiat între guvernul chilian și Administrația națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic din S.U.A. (NASA).

Numeroși cetățeni chilieni și-au pus însă întrebarea cărui scop «științific» ar urma să-i servească un alt aeroport, Mata Veri, a cărui construcție se apropie de sfîrșit pe plaja Anakena. Costul acestuia va fi de peste 10 milioane dolari și el va fi prevăzut cu piste speciale pentru a se permite aterizarea și decolarea celor mai grele avioane militare ale S.U.A. După cum scrie ziarul *El Siglo*, întrucît Republica Chile nu are nici un fel de interese în această regiune în afara acelora de a promova turismul pe Insula Paștelui, amenajarea celui de-al doilea aeroport «are, evident, un important țel militar pentru Statele Unite». În fapt, adaugă ziarul, «Washingtonul nu face altceva decît să transforme Insula Paștelui într-un portavion yankeu, într-o bază nord-americană».

În Chile se fac auzite proteste și în legătură cu acțiunile nord-americanilor de influențare a celor 1 100 de locuitori ai Insulei Paștelui. La singurul cinematograf existent, de pildă, rulează numai filme trimise de serviciile americane de propagandă... Și acesta nu e decît un exemplu...

Împotriva tuturor acestor fapte au protestat, în petiția lor, locuitorii insulei Rapa-nui. Atît ei cît și opinia publică din Chile văd în invazia nord-americanilor pe Insula Paștelui un atentat la suveranitatea și interesele țării lor.

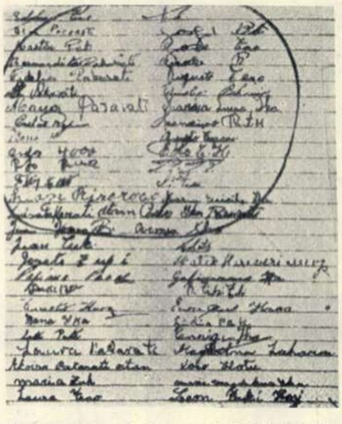

O parte a semnăturilor de pe petiția locuitorilor din Insula Paștelui.

I. ANDREESCU

retractări...

Cu cîtăva vreme în urmă, magazinul american *Playboy* a fost dat în judecată de cineastul Roger Vadim pentru publicarea unor fotografii în care soția sa, actrița Jane Fonda, apărea în costumul... Evei. Imaginile au fost luate în timpul turnării unui film («La Curée»). Cinicii îi reproșează lui Vadim că el niciodată nu a ezitat să-și arate soțiile în situații mai mult sau mai puțin indiscrete.

În zilele din urmă a fost tranșat un alt scandal care viza viața particulară. Eroul: Gunther Sachs, actualul soț al Brigittei Bardot, a dat în judecată revista *Lui*, care a publicat în luna noiembrie un articol în care este evocată viața lui sentimentală. În ciuda pledoariei celor doi avocați ai acuzării, care au pus la îndoială drepturile presei de a intra prea adînc în viața intimă a unor personalități și au invocat cu patos datoria de a apăra viața privată, Curtea de apel din Paris a respins ordonanța care dădea cîștig de cauză lui Gunther Sachs și oprea difuzarea hebdomadarului *Lui*.

Apărarea a invocat cu abilitate exemple celebre pentru a se face o distincție netă între diversele imixtiuni în viața unor oameni care prin poziția pe care o au în societate nu numai că nu se opun, dar chiar doresc o publicitate răsunătoare. Cît despre domnul Sachs, a argumentat avocatul revistei *Lui*, «el chiar a autorizat și a căutat vreme îndelungată o asemenea publicitate». «Și cum s-ar putea distinge — a conchis avocatul — în cazul unui seducător ca dl. Sachs, viața publică de viața privată? Ce este oare viața publică a unui seducător, dacă nu chiar viața sa particulară? Cine s-ar fi interesat de acest mic industriaș bavarez înainte ca el să devină adoratorul unor femei celebre?» Argumentație care a convins pînă la urmă Curtea de apel din Paris.

I. CORIBAN

cruciada feminității

Toamna aceasta Parisul a fost martorul unei ofensive sui-generis: «cruciada feminității». Îngrijorați de linia excesiv masculinizantă a modei vestimentare lansate de Courrèges, dar mai ales de coafurile băiețești cu părul foarte scurt, foarte drept și foarte rigid, specialiștii în frumusețea feminină au pornit o campanie pentru recîștigarea feminității. Cuvîntul de ordine: *Să se termine cu femeia ce seamănă a băiat* ... Începutul a fost făcut de așii acelei «haute coiffure française», ale cărei creații influențează hotărîtor evoluția întregii «arte» mondiale a aranjării podoabei capilare feminine. Lupta dusă de coaforii francezi are un program precis, un termen precis: toamna și iarna **1966-1967** va condamna definitiv bretonul ce acoperă fruntea, va combate părul ce invadează obrajii, va acuza pletele ce cad rigid pe umeri. *Meseria noastră este în pericol* — recunosc în cele din urmă coaforii parizieni. Și iată că această patetică «cruciadă» pentru apărarea grației feminine își dezvăluie — de altfel destul de franc, de direct — interesele materiale. Părul tuns prea scurt, ca și cel lăsat prea

Iată cum vede celebrul coafor parizian Henry Machart linia coafurii 1966-1967.

lung, putîndu-se aranja destul de comod de către însăși posesoarea lui, pun în primejdie rețeta saloanelor de coafură. Ce ne vom face cînd ni se vor goli cu totul saloanele?—exclamă îngrijorată, «la haute coiffure française»? Coafura rebelă a Brigittei Bardot devine o amenințare, cea a Françoisei Hardy, o erezie, părul scurt al Machei Mérril, o oroare. Nu se mai poate tolera. Și lansînd cît se poate de publicitar (și costisitor!) îmbietoarea lozincă *femeia să rămînă femeie* șase din cei mai mari coafori parizieni au «trasat» linia noii coafuri: fruntea complet degajată, părul proiectat spre spate în ondule largi și ușor tapat, obrazul eliberat... *În sfîrșit, vom regăsi surisul feminin, vom putea din nou privi femeia în ochi*—oftează ușurați creatorii (știind perfect că noile pieptănături vor cere vizite foarte dese la coafor).

S-ar putea însă ca liniștea lor să fie de scurtă durată. Mimetismul e, într-adevăr, cel ce dă viabilitate modei, dar oare el va acționa și în cazul de față cu promptitudinea scontată? Să nu uităm că noile coafuri cer un chip aproape desăvîrșit. Și cum desăvîrșirea e de obicei un atribut prea puțin pămîntean...

S. F.

„mister magoo“ și „times“

Mult controversata problemă a sorții ziarului englez «The Times» — pe care cu cîteva luni în urmă îl cumpărase în mod formal lordul Roy Thomson (în mod formal, deoarece pentru perfectarea actului este necesar avizul Comisiei pentru monopoluri) — s-a transformat azi într-o adevărată licitație. O contraofertă, depusă recent pe masa amintitei comisii de către Claude Morris, proprietarul unei mici rețele de publicații din Țara Galilor, a răsturnat întrucîtva planurile milionarului canadian de a pune mîna și pe unul din cele mai influente cotidiane engleze. Oferta lui Claude Morris, susținută de diferite mari grupuri financiare și bancare din Anglia, i-a pus pe membrii comisiei într-o dilemă. Și iată că, înainte ca aceasta să se pronunțe într-un fel sau altul, a apărut o nouă ofertă, aceea a lui John Chalonner, președintele societății «Seymoud Press», specializată în difuzarea publicațiilor străine în Marea Britanie. Dintr-o dată lucrurile s-au complicat și șansele lui Roy Thomson au scăzut, mai cu seamă că noul ofertant a relevat că peste 50 de deputați din majoritatea parlamentară engleză și din opoziție, preocupați de menținerea independenței redacționale a lui «Times», și-ar fi exprimat acordul cu privire la eventualitatea preluării gestiunii ziarului de către o corporație publică națională. Cine va cîștiga din cei trei, încă nu se știe, dar ceea ce se știe este că graba cu care lordul Thomson (cumpărînd 85% din acțiunile ziarului — restul de 15% mai fiind încă deținute de lordul Astor) a încercat să-și întregească patrimoniul său publicitar de 63 milioane lire sterline s-a dovedit — ca în zicală — că strică treaba.

Dacă ar fi să considerăm doar limitele «imperiului» său, am fi tentați să credem că în speță e vorba de un colecționar: 129 ziare, 150 magazine, 7 edituri, 21 tipografii, 28 stații de radioteleviziune, 3 agenții de de voiaj și o companie de aviație se înscriu în patrimoniul lui Thomson. Din colecție îi lipsea doar unul din ziarele engleze de clasă — «The Times» — și către acesta s-a îndreptat atenția lui «Mister Magoo», cum i se mai spune lordului Thomson, prin asemănare cu celebrul personaj încăpățînat și miop din desenele animate.

Dar iată că, poate pentru prima oară, lordul Thomson își vede planurile periclitate. Cu atît mai mult cu cît este pus în situația de a înfrunta mari notabilități engleze ca președintele Tribunalului suprem al Marii Britanii și guvernatorul Băncii Angliei, ce fac parte din Consiliul de supraveghere al ziarului «Times» și care nu sînt dispuși să aprobe transferul de acțiuni ale ziarului în cauză.

Viorica BABA

din lume adunate

Campania electorală prezidențială din Statele Unite începe să-și facă simțită prezența în viața politică americană, deși mai sînt doi ani pînă la alegeri. La ordinea zilei se află lupta din interiorul celor două mari partide pentru cîștigarea numirilor în principalele posturi de candidați. Este de așteptat ca ea să fie mai ascuțită în interiorul partidului republican, din două motive: partidul de opoziție, înfrînt în ultimele alegeri, are neocupate posturile principale, iar ca urmare a scrutinului din noiembrie anul acesta, au apărut un număr mai mare de pretendenți decît în partidul democrat. De pe acum însă există indicii că în această luptă mijloacele confruntării politice vor fi subordonate practicii loviturilor neregulamentare, delațiunii, înșelătoriilor. De pildă, guvernatorul George Romney, prezentat în ziarele americane drept un exponent al aripii liberale republicane, se bucură de un sprijin tot mai mare în sînul partidului republican, ca și în afara acestuia. Ultimele sondaje au arătat că el ar putea fi unul dintre candidații republicani capabili să-l bată pe Johnson, întrunind actualmente mai multe sufragii de opinie publică decît actualul președinte. Evoluția situației nu este însă pe placul grupurilor de dreapta republicane din jurul fostului candidat înfrînt, Goldwater. Să nu credeți că s-au apucat cumva să atace în dezbateri publice concepțiile lui Romney. Ei au alcătuit doar un grup de avocați care să găsească în trecutul lui Romney orice fapt care ar putea fi folosit pentru descalificarea candidaturii sale. Avocații reacțiunii republicane au și dat publicității un document care — referindu-se la articolul doi din Constituția S.U.A. — afirmă că Romney nu va putea candida la postul de președinte, deoarece el s-a născut în Mexic, deși din părinți americani aflați în misiune peste hotare. Cazul va veni spre judecare în fața Curții supreme. Nu lipsește mult ca adversarii lui Romney, în disperare de cauză, să obțină proclamarea lui drept cetățean mexican și, o dată cu asta, și un ordin de expulzare din Statele Unite.

*

Acum în preajma sărbătorilor de iarnă, ziarele de mare tiraj din Anglia sînt pline de o reclamă prezentînd o masă festiv împodobită, pe care se află o cupă de șampanie și o sticlă cu lapte. Care este sensul ei? Rețelele de vînzare și distribuire a laptelui, pornind de la constatarea că în asemenea zile festive scade considerabil consumul de lapte în favoarea băuturilor alcoolice, s-au gîndit să se folosească de rezultatele cercetărilor făcute de o înaltă instituție științifică din Anglia. Pe bază de experimente aceste cercetări au demonstrat că, dacă se consumă lapte înainte de alcool se contracarează o serie întreagă de efecte negative ale alcoolului asupra organismului. Reclama arată: «Noi (adică producătorii de lapte — n.n.) am spus-o întotdeauna. Acum știința afirmă că este adevărat. Un sfert de lapte înainte de o petrecere te ajută să-ți menții mintea limpede. Deci, la petreceri începeți cu lapte». Nu se poate spune că reclama nu este ingenioasă. Foarte mulți vor încerca să vadă, cel puțin o dată în această perioadă, dacă lucrurile stau astfel și așa va crește temporar consumul de lapte. Autorii reclamei sînt însă prudenți. Ei afirmă: «Dacă cumva urmează să conduceți automobilul, rămîneți numai la paharul cu lapte». Cu alte cuvinte, vor să spună: dacă lucrurile nu stau astfel, nu vrem să fim învinuiți că am contribuit la creșterea accidentelor de circulație.

Nicolae URECHE

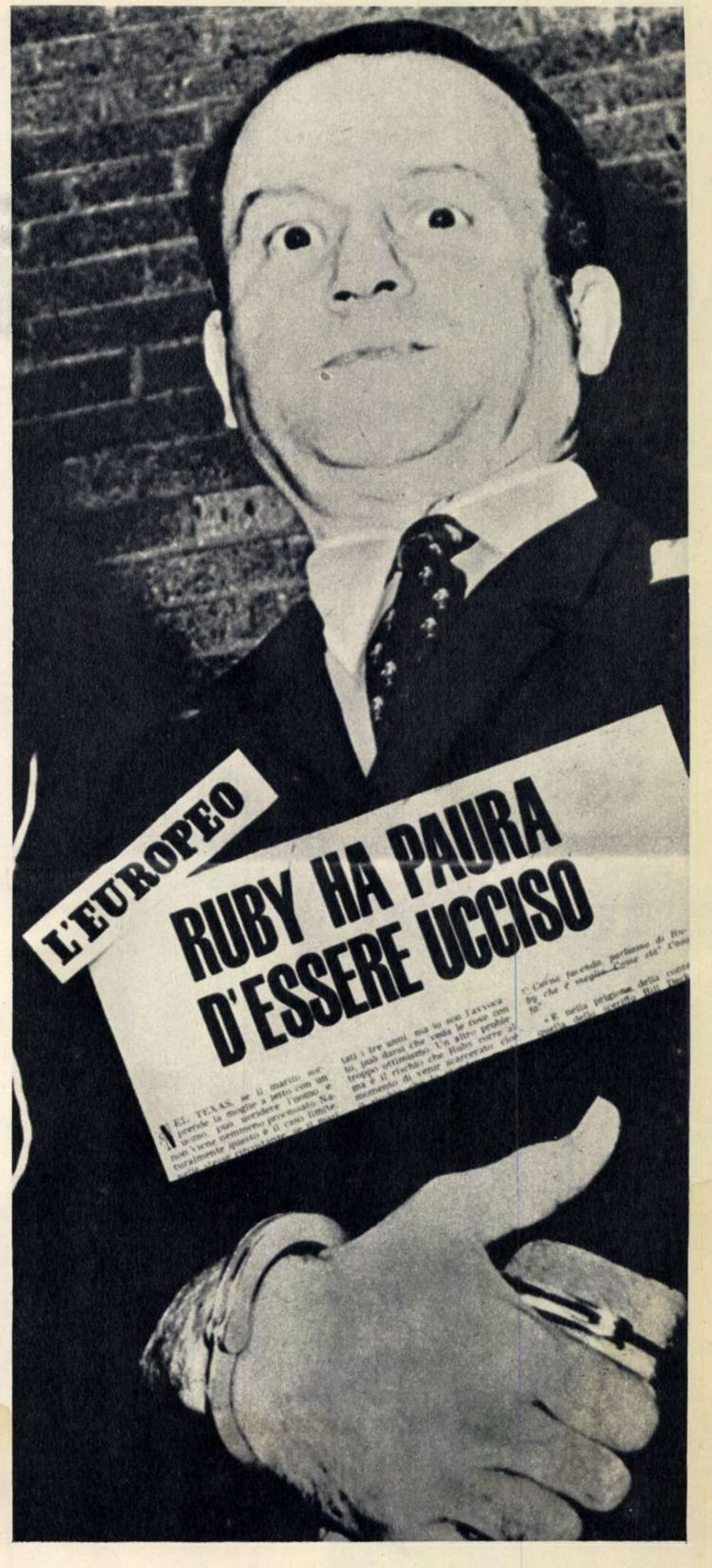
L'EUROPEO
RUBY HA PAURA D'ESSERE UCCISO

TEAMA LUI RUBY

Vestea surprinzătoare a internării de urgență în spital a lui Jack Ruby, ucigașul lui Oswald, asasinul prezumtiv al președintelui Kennedy, precum și declarațiile contradictorii ce au urmat cu privire la starea sănătății sale, au dat naștere la vii comentarii în presa și opinia publică internațională. Multe dintre ele au ținut să amintească faptul că, din noiembrie 1963 pînă-n prezent, cel puțin 14 persoane — martori oculari sau ziariști care au făcut investigații pe marginea asasinării lui John Kennedy — au murit în condiții mai mult sau mai puțin misterioase. În legătură cu securitatea deținutului de la Dallas, ziarista italiană Oriana Fallaci a publicat recent în revista «L'Europeo» un articol cu semnificativul titlu: «Lui Ruby îi este teamă că va fi ucis». **Scris în urma unei convorbiri cu Phil Burleson, avocatul lui Ruby, articolul dezvăluie temerile acestuia din urmă că va împărtăși soarta celorlalți 14 implicați în cazul Kennedy. De altfel autoarea reamintește că nu întîmplător Ruby a cerut lui Earl Warren, președintele comisiei de anchetă, să-l transfere la Washington,** «pentru că în închisoare nu poate vorbi». **Cererea a rămas — se știe — fără ecou.**

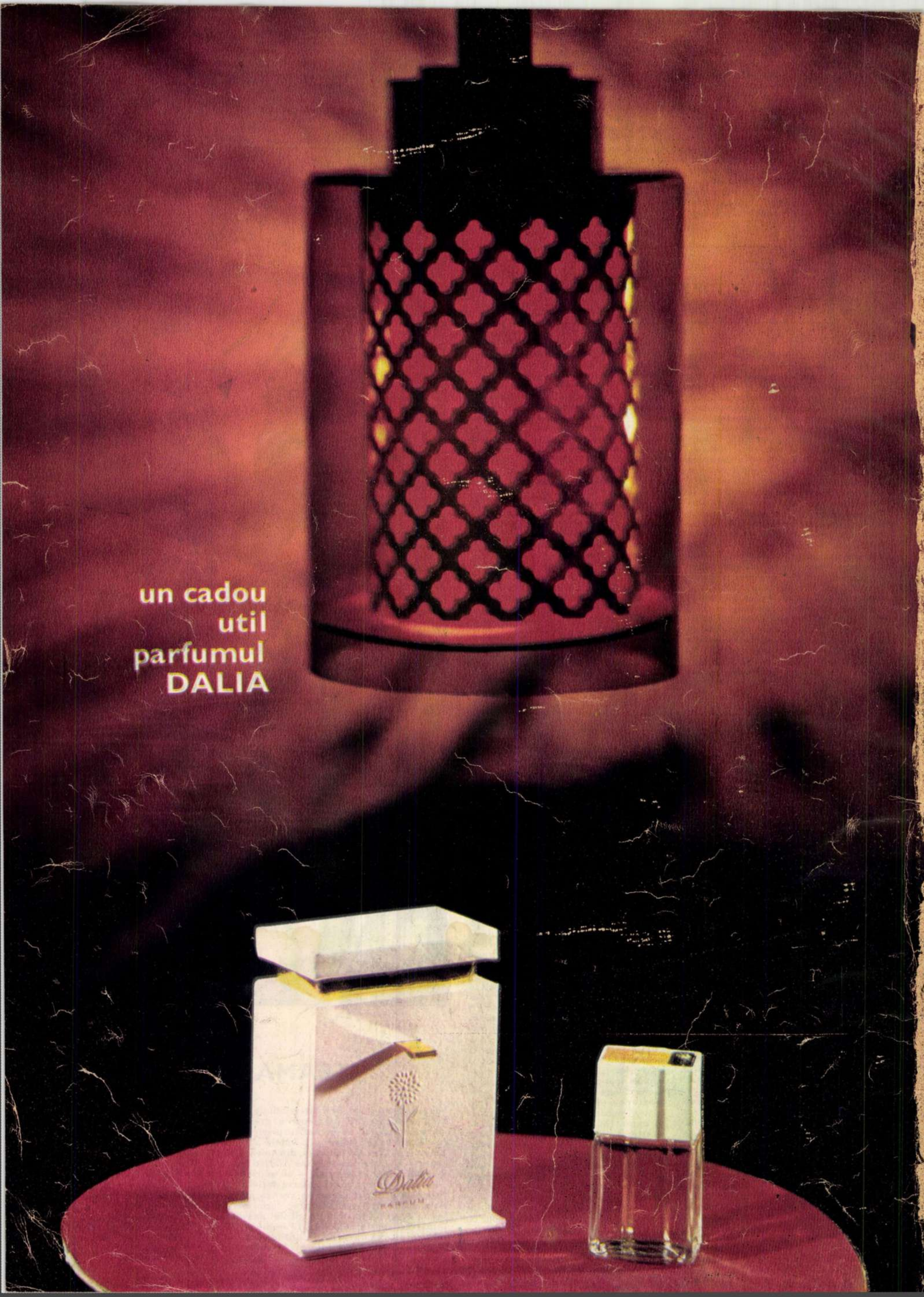
un cadou
util
parfumul
DALIA
Dalia
PARFUM

ANUL XV NR. 52 (604) — 24 decembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

carte

● A apărut la Editura politică volumul 42 din seria de **Opere complete** ale lui V.I. Lenin (noiembrie 1920-martie 1921).

● Cu o prefață de acad. P. Constantinescu-Iași a apărut la Editura Meridiane, în limba franceză, cartea lui Dan Berindei despre **Nicolae Bălcescu.**

● Cîteva cărți noi în variata colecție a Editurii științifice «Orizonturi»: **Caratele aurului negru** de ing. S. Rașeev; **Vehicule cu pernă de aer** de F. Zăgănescu și C. Teodorescu-Tințea; **Macromoleculele** de Aurelian Bălțărețu; **Flori de piatră** de Marcian Bleahu.

● Vestita **Cazanie** a lui Varlaam, în cunoscuta ediție critică datorată lui J. Byck a fost tipărită la Editura Academiei.

● A apărut, în traducere, cartea lui Robert Davezies — **Angolezii** (cuvînt înainte de L. Sărățeanu, Editura politică).

● P. Dephanis și I. Țimiraș au întocmit o utilă carte — **Să învățăm stenografia** (după sistemul Duployé) în limba română, franceză și engleză (Editura științifică).

● În colecția de «Mici îndreptare turistice» a Editurii Meridiane a apărut o bună lucrare despre **Litoralul românesc** semnată de Dem. Popescu.

coperta noastră

Iată-i pe Didina Mazu, pe Iordache și pe Nae Girimea, așa cum arată în versiunea 1966 a comediei «D-ale carnavalului» de I.L. Caragiale, la Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra». Cei trei eroi sînt interpretați de RODICA TAPALAGĂ, ȘTEFAN BĂNICĂ și OCTAVIAN COTESCU.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

● **Dumbrava minunată,** povestirea pentru copii a lui Mihail Sadoveanu, a apărut într-o nouă ediție în colecția «Biblioteca școlarului».

● După filmele cu vestitul comisar de poliție interpretat de Jean Gabin, iată și o carte cu acest personaj — **Prima anchetă a lui Maigret** în colecția «Aventura» a Editurii tineretului.

● A apărut primul volum din seria de **Opere** de F. Dostoievski, serie pe care Editura pentru literatură universală intenționează a o realiza în 11 volume.

● **Doctor Faustus** de Thomas Mann a apărut într-o bună traducere românească datorată lui Eugen Barbu și Andrei Ion Deleanu. Cartea este însoțită de o prefață semnată de I. Ianoși.

● Cuceritoarea carte **Mașinăria universului** a lui Paolo Volponi a apărut recent în colecția «Meridiane» a Editurii pentru literatură universală.

● O bună selecție din scrierile lui I. Kazakov a apărut în românește sub titlul **Adam și Eva.**

● Cartea lui Traugott Stephanovitz **Pictura în ulei** (scurtă introducere) a apărut recent la Editura Meridiane, în traducerea lui Ioan Comșa și cu un corp de concludente reproduceri.

● Acad. Emil Pop publică o instructivă și atrăgătoare carte despre **Grădina botanică din Cluj.** Un text sintetic, o serie de reproduceri bine alese fac ca volumul să fie indispensabil în cunoașterea acestui mare tezaur vegetal al țării noastre. Pe cînd și alte lucrări similare? N-ar fi utilă o serie?

cinema

● **Barbă Roșie.** Cinematografia japoneză este din nou strălucit reprezentată pe ecranele noastre prin opera unuia din cei mai mari cineaști contemporani: Akira Kurosawa (Rashomon, Sanjuro). Filmul, ce atinge echilibrul lăuntric al capodoperelor clasice, este o copleșitoare pledoarie, dezvoltată din treaptă în treaptă, pentru un umanism activ, susținut prin fapte. În rolul principal — Toshiro Mifune (Omul cu ricșa) care ne obligă și el la calificativul: «unul dintre cei mai mari actori contemporani». Filmul a fost distins la Festivalul de la Veneția din 1965 cu «Premiul San Georgio» și «Premiul orașului Veneția», iar Toshiro Mifune a dobîndit «Cupa Volpi».

● **Giuseppe la Varșovia.** Stanislaw Lenartowicz este un nume despre care se vorbește în ultima vreme în cinematografia poloneză. Ca regizor al acestui film (și al altora, încă nevăzute la noi) își dovedește înclinația spre un comic străbătut de înțelesuri mai grave. Distribuția cuprinde două capete de afiș: Zbigniew Cybulski (Ucigașul și fata, Dragoste neîmplinită, Mîine Mexicul) și Elzbieta Czyzewska (Soțul soției sale, Unde-i generalul?, Prima zi de libertate).

Elzbieta Czyzewska

● **Rîdem cu Stan și Bran.** Titlul se adeverește: această antologie datorată lui Robert Youngson (autor al culegerilor: «Zile de fior și rîs», «Cînd comedia era rege», «Vîrsta de aur a comediei») ne stîrnește din plin rîsul. În epoca noastră, de comic mai rafinat, tip Tati sau Etaix, gagurile lui Stan Laurel și Oliver Hardy ne încîntă prin candoarea lor.

● Mari actori pe ecranele noastre: **Glenn Ford, Maria Schell** (Cimarron), **Paul Newman** (Dulce pasăre a tinereții), **Ingrid Bergman, Anthony Quinn** (Vizita).

● Claude Lelouch, laureatul din acest an al Festivalului de la Cannes, a căutat mai multă vreme două actrițe pentru ultimul său film **A trăi pentru a trăi.** De curînd s-a oprit asupra a două nume: unul celebru — Annie Girardot — și altul necunoscut — Candice Bergen. În privința vedetei masculine nu a șovăit nici un moment: Yves Montand.

disc

ALO
AICI E
STROE!

● «Alo, aici e Stroe!» — cine nu cunoaște acest semnal al vestitelor emisiuni de umor, de la radio, aparținînd artistului emerit N. Stroe (muzică, interpretare și text)? Cupletele sale ne-au înveselit cîteva decenii de-a rîndul, au ajutat la satirizarea vechiului și la stenizarea dispoziției a două generații. Discul cu titlul de mai sus cuprinde numai cîteva din cupletele de mare succes ale repertoriului lui Stroe. Păcat că numai cîteva. E posibil însă ca Electrecordul să-i dedice lui Stroe și un disc mai mare, nu atît de mititel ca cel de față (EDC-734).

● În schimb «Sal'tare taică și noroc!» a avut mai mult... noroc. Apreciatelor monoloage ale lui V. Tomazian le-a fost rezervat un disc mai măricel (de 25 cm). Din păcate, ceva din farmecul lor pare că s-a stins. Greu de apreciat care sînt motivele. Poate uzura lor. Le-am ascultat de prea multe ori la radio și la «revistele» din București. Cu prea mulți ani în urmă. Dacă s-ar fi găsit ceva mai nou, succesul discului ar fi fost cu mult mai mare. De pildă cupletul «Nea Vasile și Vico Torriani» se referă la o epocă depășită a cîntăreților de muzică ușoară din import. Bineînțeles, vina nu-i a lui Vasile Tomazian... Posibilitățile artistului sînt cunoscute și apreciate în continuare. Așa că așteptăm alte... discuri cu «Sal'tare taică și noroc!» (EDD-1136).

muzică

● Dirijorul **Mihai Brediceanu** conduce concertul săptămînal al Filarmonicii «George Enescu» (24 și 25 decembrie), concert ce se bucură și de concursul unui distins solist — pianistul sovietic de renume mondial **Iakob Zak.** În program: Haydn — Simfonia 92 (Oxford); Richard Strauss — «Burlesca» pentru pian și orchestră; Paul Constantinescu — suita de balet «Nuntă în Carpați»; Paul Dukas — poemul simfonic «La Peri».

● Concertul orchestrei Radiodifuziunii din 19 decembrie va fi condus de un oaspete de peste hotare: dirijorul **Traian Popescu** din Franța (de origine română, așa cum arată și numele). Vom asculta: Hector Berlioz — Simfonia fantastică; Edward Grieg — Concertul în la minor pentru vioară și orchestră (solist **Corneliu Gheorghiu**); George Enescu — Rapsodia I în la major.

plastică

● Muzeul de artă al Republicii Socialiste România: Expoziția **N. Dărăscu** (1883-1959). Unul dintre cei mai importanți peisagiști români ai primei jumătăți ai acestui veac ne este prezentat într-o amplă retrospectivă care cuprinde cele mai de seamă acuarele și pînze ale pictorului. O autobiografie artistică în culori, un drum care începe sub semnul impresionismului (căruia îi va rămîne fidel cultivîndu-i tehnica și esențele) și al lui Cézanne, căruia îi datorează — ca de altfel toți marii artiști ai secolului nostru — preocuparea pentru construcția formelor și volumelor în culoare, amplele desfășurări spațiale, tonalitatea generală albastră. Neîntrecut peisagist al pămînturilor dobrogene și mai tîrziu al plaiurilor argeșene, Dărăscu rămîne un mare pictor al țărmurilor de mare, cu viața lor poetică, îndrăgostit de lagune și bărci surprinse în ipostaza cromatică a diverselor ore, ca în frumoasele peisaje din Veneția, Chioggia, Vîlcov, Balcic etc. O expoziție care trebuie văzută.

● Galeriile de artă (bd. Magheru 20): **Luna gravurii.** O manifestare artistică pe cale să devină tradițională, dar care n-a primit amploarea cuvenită. Gravura, cu frumusețile ei de lumini și umbră și farmecul ei decorativ, nu cunoaște încă audiența marelui public. 55 de artiști expun circa 100 de lucrări, întrebuințînd aproape toate tehnicile clasice: de la acvafortele cu o mare varietate de raporturi tonale (**Marcel Chirnoagă:** «Problema IV», **Mircea Olarian:** «Cazinoul» etc.), la acvatintă, gravură în lemn, gravură cu acul (**Geta Brătescu:** «Pe teme muzicale»), linogravură etc. pînă la gravura policromă (**Fred Micoș:** «Luminile orașului» etc.). Expoziția însumează multe lucrări de o frumusețe incontestabilă (**Gh. Ivancenco:** «Nud», **Vasile Pintea:** «Mireasă», **Victor Rusu Ciobanu:** «Floare», **Iuliu Șuteu:** «Păsări», **Francisc Deac:** «Nunta Zamfirei», **Agnete Lazăr:** «Peisaj» etc., etc., etc.).

● «National Galery» din Londra a achiziționat în această lună opera lui Rubens: **Judecata lui Paris.** Tabloul — pînă acum în posesia unei octogenare — nu va fi expus cîtăva vreme, deoarece trebuie restaurat. Prețul cu care a fost cumpărat rămîne deocamdată secret. Cu treizeci de ani în urmă, fostul proprietar al tabloului a plătit pentru el doar 10 șilingi...

teatru

● Spectatorii ieșeni au asistat săptămîna aceasta la o întîlnire omagială între Teatrele Naționale din țară cu ocazia aniversării a 150 de ani de la premiera primului spectacol teatral în limba română cu **Mirtil și Hloe** de Gh. Asachi. Teatrul Național din Iași a prezentat premiera **Despot Vodă** de V. Alecsandri (regia Crin Teodorescu, protagonist C. Dinulescu) și reluările: **Căruța cu paiațe** de Mircea Ștefănescu (regia N. Al. Toscani, protagonist Șt. Dăncinescu) și **Becket** de Anouilh (regia Sorana Coroamă, în rolurile principale T. Vîlcu și Ion Omescu). Teatrul Național din București a prezentat **O scrisoare pierdută** de I.L. Caragiale, **Vlaicu Vodă** de Al. Davila și **Moartea unui artist** de Horia Lovinescu; iar cel din Craiova: **Viforul** de B. Delavrancea — premieră (regia Călin Florian, protagonist Ion Pavlescu) și **Othello** de W. Shakespeare. Teatrul Național din Cluj are în repertoriu **Ifigenia în Aulida** de Euripide (regia Vlad Mugur, cu Silvia Popovici) și o premieră originală pe țară: **Vara imposibilei iubiri** de D.R. Popescu.

● Noi interpreți în **O scrisoare pierdută** la Teatrul Național din București, două compoziții remarcabile: Mihai Fotino (Dandanache) și Dem Rădulescu (Cațavencu).

● Victor Eftimiu și Tudor Mușatescu, scriitori reprezentativi pentru dramaturgia românească, au fost înfățișați recent în premieră la două teatre din provincie: **Omul care a văzut moartea** (Timișoara) și «...**Escu**» (la Baia Mare). Pe cînd una din comediile acestor autori și pe o scenă din Capitală?

Maria Rotaru

● Ion Henter, bun actor de compoziție, vădind mereu o minuțioasă finisare a rolurilor interpretate, este remarcabil în rolul postelnicului Andronache Tuzluc (rol deținut la premieră de Niki Atanasiu) din **Dinu Păturică.**

● Eugen Barbu dramaturg. Piesa sa pamflet, frescă socială cu bogată paletă de tonalități, **Să nu-ți faci prăvălie cu scară,** a fost reprezentată la Teatrul de stat din Brașov în regia lui Ernest Bann și scenografia Cristinei Urdea.

● Șalom Aș (cunoscut ca romancier și dramaturg de amplă analiză socială) este jucat pe scena Teatrului evreiesc cu piesa **Blazonul** — satiră împotriva parvenitismului. Regia Iso Schapira, muzica, inspirată, aparține lui N. Schwartzmann. Bune interpretări: Monn Grün, Mano Rippel, R. Heller-Schapira, C. Marcovici.

televiziune

Caterina Valente

Duminică 25 decembrie. O demonstrație de patinaj artistic — manifestare sportivă mult apreciată de public (17.00) ● Duminicalul magazin de varietăți (18.00) ● Pe gustul telespectatorilor: populara emisiune «T.V.-111» (19.20) ● Soli ai Casei de cultură din Oradea ne vor prezenta cîteva cîntece și romanțe din Țara Crișului (19.45) ● O emisiune muzical-distractivă «De la debut și pînă astăzi...» (20.15) ● Un film cu apreciata actriță și cîntăreață Caterina Valente: «Albă-ca-Zăpada și cei șapte saltimbanci» (21.15) ● O solistă de muzică ușoară din Iugoslavia — Visnia Korbar — invitată a studiourilor T.V.

Marți 27 decembrie. Se reia ciclul «Pagini din istoria filmului în România» în colaborare cu Arhiva națională de filme (19.30) ● O telecronică economică (19.50) ● În cadrul Festivalului Teatrelor Naționale vom vedea piesa «Matei Millo (Căruța cu paiațe)» de Mircea Ștefănescu în interpretarea colectivului Teatrului Național «Vasile Alecsandri» din Iași (20.15).

Miercuri 28 decembrie. Emisiunea de știință programează tema «Realizări ale cercetării științifice românești contemporane» (19.45) ● În cadrul unei emisiuni intitulate «Din comoara tradițiilor strămoșești» ne sînt evocate vechi obiceiuri folclorice (20.30) ● Realizarea de succes a studioului «București», filmul «Răscoala» (21.00).

Joi 29 decembrie. A doua emisiune din ciclul «Mult e dulce și frumoasă...» va fi prezentată de conf. dr. Florica Dimitrescu (19.30) ● O emisiune de miniaturi folclorice (19.40) ● Un nume nou în muzica ușoară: Liviu Stoichescu (20.10) ● Din nou teatru (Festivalul Teatrelor Naționale): vom vedea «Viforul» de Barbu Ștefănescu-Delavrancea, în interpretarea colectivului Naționalului craiovean (20.25).

Vineri 30 decembrie. În colaborare cu Consiliul organizației pionierilor din București, micul ecran ne prezintă un spectacol intitulat «Pionierii cîntă patria» (18.30) ● O emisiune lirică închinată aniversării republicii (19.20) ● Rubrica «Debuturi» își face bilanțul pe 1966 prezentîndu-ne cîțiva dintre cei mai buni soliști de muzică populară, ușoară și clasică (19.30) ● Rubrica «Avanpremiera» anticipează revelionul 1967 (21.15) ● Ansamblul de cîntece și dansuri al U.T.C., recent distins cu un înalt ordin, ne prezintă spectacolul «Sărbătoare și cîntec» (21.45).

Simbătă 31 decembrie. DE LA ORA 22.00 PÎNĂ ÎN JURUL OREI 5.00: PROGRAM SPECIAL DE REVELION.

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

curier

labiș

Puţini scriitori izbutesc într-un timp atît de scurt să se impună memoriei cititorilor şi să-şi înscrie numele pe orbita nemuririi ca Nicolae Labiş, să devină, ca el, simbol al unei epoci, al unui mod de a gîndi, de a simţi, de a transfigura, pilduitor şi reprezentativ. În cîţiva ani de existenţă publicistică (frîntă tragic cînd poetul abia împlinise 21 de primăveri) şi-a afirmat o personalitate şi un stil cu însemne ce-l diferenţiază net de alţi confraţi, aducînd în literatura noastră de acum un deceniu imaginea proaspătă şi tulburătoare a artistului dăruit, pentru care viaţa e luptă, zbor, entuziasm, încredere în idealurile cele mai luminoase ale omenirii, iar poezia e cîntec, îndemn, participare, metaforă a sensibilităţii esenţializate, a ideii de fier, de ardere neîntreruptă, de candoare, de vis, de tinereţe descătuşată şi dezlănţuită, de energie, de vitalitate debordantă, expresie a setei de cunoaştere, de înălţimi şi de împlinire, de depăşire a condiţiei comune, a banalului, informului, convenţionalului şi mărginitului. Titlurile celor două plachete ale sale (*Primele iubiri* şi *Lupta cu inerţia*) capătă, în acest context, valori programatice, desenînd sensurile fundamentale ale unei viziuni adînc umaniste. Scriitor comunist, deci angajat, Labiş a fost cîntăreţul-rapsod al dragostei adolescente, al dezalienării, al pădurilor moldovene, al căprioarelor şi al albatrosului, al Mioriţei şi al meşterului Manole, al partidului şi al patriei, al timpului şi al spaţiului istoric, un militant. Prin el poezia românească postbelică atinge o culme şi deschide lirismului contemporan perspective de incontestabilă noutate, orientîndu-se spre poemul cu adînci implicaţii etice, dezbătînd cu ascuţime probleme legate de condiţia omului contemporan, supus determinărilor obiective. Dornic să evadeze însă din cuşca oricărei forme de înrobire, pentru a-şi regăsi esenţa, Nicolae Labiş a dat visului său încărcături de răscolitoare rezonanţe. Dispărut fizic acum zece ani, într-o zi de decembrie pluvios, el rămîne prezent în posteritate prin poezia sa — parte din eternitatea însăşi.

Aurel MARTIN

magazine sătești

Pentru a răspunde cerinţelor necesare crescînde ale populaţiei rurale în ceea ce priveşte aprovizionarea cu produse de uz larg, alimentar etc., într-un sortiment cît mai variat, într-o serie de sate şi comune s-au construit noi magazine.

Printre numeroasele asemenea unităţi intrate de curînd în funcţiune amintim magazinul universal din comuna Livada, regiunea Maramureş. Acest magazin, format din parter şi un etaj, are raioane de textile şi îmbrăcămite, alimentar, o braserie confortabilă, fiind cel de-al 14-lea obiectiv de acest gen dat în folosinţă în Ţara Oaşului în ultimii ani.

Un modern complex comercial a început să funcţioneze şi în comuna Belinţ, raionul Lugoj, reg. Banat, care are la parter un raion alimentar şi un bufet-restaurant, iar la etaj sectoare de textile şi confecţii, încălţăminte, tricotaje.

Pe lîngă alte unităţi care au fost înfiinţate în anul acesta în raionul Lugoj, cum sînt cele din Blajova, Cadar, Duboz, sînt în curs de construcţie magazine şi în comunele Pădureni, Bara, Jabăr şi Honorici.

În anul acesta într-o serie de sate din regiunea Argeş s-au construit unităţi de alimentaţie publică, menite să pună la dispoziţia consumatorilor din mediul rural produse de cofetărie, preparate culinare, băuturi etc. Pe lîngă cele 10 unităţi de acest fel intrate în funcţiune în acest an, în prezent se mai construiesc asemenea unităţi în raioanele Slatina, Piteşti, Drăgăşani.

De precizat că, de la începutul anului şi pînă în cea de-a doua decadă a lunii noiembrie a.c., în unităţile săteşti de alimentaţie publică din regiunea Argeş valoarea mărfurilor desfăcute s-a ridicat la suma de 173 milioane lei.

noi așezări rurale electrificate

Pînă la sfîrşitul acestui an urmează a fi electrificate peste 900 aşezări rurale, dintre care, pînă în prezent, peste 700 sate primesc deja energie electrică. În raioanele Horezu şi Vîlcea din regiunea Argeş au fost electrificate nu demult încă 10 sate, printre acestea numărîndu-se şi Glăveşti, Bîrzeşti, Teiuş, Bonciu. Tot în regiunea Argeş se fac lucrări de modernizare a reţelei electrice, instalîndu-se posturi de transformare de 250 kv la Ostroveni, Jiblea Nouă, Mateeşti şi Horezu.

Şi în alte regiuni se lucrează la electrificarea satelor. Astfel, în raionul Botoşani, regiunea Suceava, o reţea de 15 kv, în curs de construcţie, va asigura cu energie electrică satele Lunca, Guliţa, Todireni şi Iureşti-Cerneşti.

De asemenea, în regiunea Ploieşti, printre altele, s-a realizat pînă în luna octombrie, inclusiv, electrificarea a peste 30 sate din raionul Cîmpina, iar în regiunea Braşov a început construcţia liniei de înaltă tensiune de 20 kv Bran-Fundata, prin a cărei intrare în funcţiune, la începutul anului 1967, se creează posibilitatea electrificării unor aşezări rurale ce se găsesc la o altitudine de peste 1 000 m.

În raionul Huedin, regiunea Cluj, au fost electrificate 76% din sate şi — prin munca susţinută desfăşurată de lucrătorii din acest domeniu, sprijiniţi de comitetele executive ale sfaturilor populare comunale, de deputaţii şi cetăţenii comunelor — s-a reuşit ca, încă în cursul acestui an, să se electrifice sate ce erau prevăzute pentru anul 1967, creîndu-se astfel posibilitatea ca pînă în anul 1970 electrificarea aşezărilor rurale din întregul raion să fie terminată.

G.B. RĂSCHIP

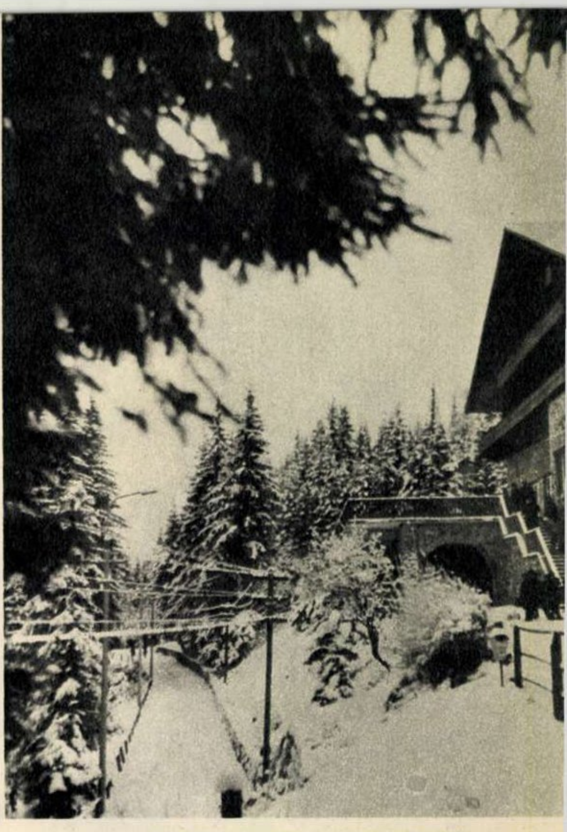

La Păltiniș - Sibiu, prima zăpadă.

arheologie

Arheologii Gh. Diaconu, de la Institutul de arheologie al Academiei, şi prof. N. Simache, directorul Muzeului regional de istorie din Ploieşti, care conduc de zece ani cercetările arheologice de la Tîrgşoru Vechi, au făcut recent două descoperiri deosebit de interesante. Extinzînd în 1966 săpăturile de-o parte şi de alta a pîrîului Leaot (la 13 km de Ploieşti), au descoperit noi urme de locuinţe ale unei populaţii daco-romane din secolele V-VII e.n. Materialul găsit confirmă indubitabil acest lucru. E vorba de vetre cu caracteristici autohtone (dacice), aşa-numitele pietrare, şi de fragmente sau vase întregi din lut, de tradiţie romană provincială.

Săpăturile au continuat şi în locul unde anul trecut fusese identificat un castru roman. Cu acest prilej s-a ajuns la concluzia că acest castru a aparţinut legiunii a 11-a Claudia Pia Fidelis. Urmele construcţiei principale a castrului, descoperite aici, aparţin termelor militare (o parte din bazinul acestor băi, canale din olane pentru aducerea apei etc.).

Prin această descoperire se confirmă prezenţa în secolul II e.n. în această parte a ţării a încă unei aşezări militare care completează reţeaua de castre romane ce aveau sarcina să asigure marele drum care lega Moesia Inferioară cu Dacia Traiană, drum care trecea pe Valea Teleajenului, în apropierea castrului de la Tîrgşor.

meșterul ceramicii de kuty

O casă în stil bucovinean, cu cerdac şi glastre la ferestre, adăposteşte atelierul modest al unui meşter unic în ţara noastră, olarul în ceramică de Kuty, **Constantin Colibaba.** El a învăţat meşteşugul de la tatăl său, Ion Colibaba, şi el olar vestit, unul din puţinii cunoscători ai acestei arte.

Realizată pentru prima oară la începutul secolului al XVIII-lea de un grup de meşteri olari suceveni din caolinul alb descoperit în localitatea galiţiană Kuty, de unde i se trage şi numele, această ceramică reprezintă o artă bucovineană de o autenticitate pură, deosebindu-se atît de ceramica neagră de Marginea, de aceea de Oboga, ca şi de cea flamandă, spaniolă sau cretană.

Meritul meşterului Colibaba constă nu numai în păstrarea ei ca formă şi colorit — şi, în consecinţă, salvarea ei de la dispariţie — dar şi în faptul că, prin noi modele cu specific şi tradiţie bucovineană, i-a dat o strălucire nouă, de o mare valoare artistică. Ca elemente noi au apărut pe ornamentaţia strachinilor, ulcioarelor şi ploştelor figura voievodului Ştefan cel Mare, stema Moldovei, zimbri, cerbi, căprioare, ca şi ilustraţii stilizate din basme şi fabule.

Valoarea coloristică a ceramicii lui Colibaba a rămas aceeaşi ca acum două secole. Galbenul strălucitor, cu nuanţe aurii, verdele intens, metalic, ca şi maroul pămîntiu nu prezintă nici o deosebire faţă de obiectele de Kuty confecţionate în secolele XVIII şi XIX.

F. MICHITOVICI

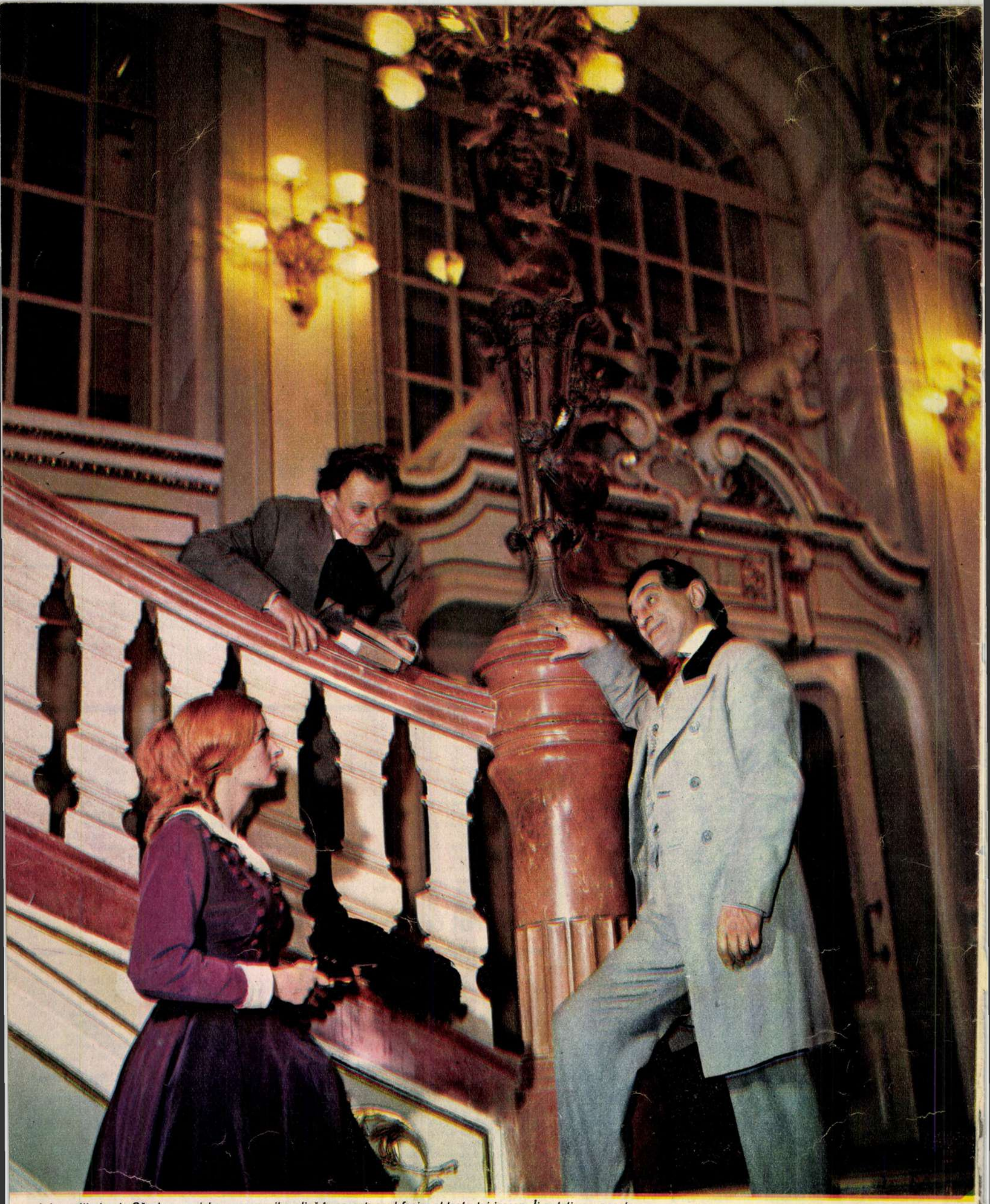

Interpreţii piesei «Căruţa cu paiaţe» au poposit o clipă în somptuosul foaier al teatrului ieşean. Îi puteţi recunoaşte pe artistul emerit Ştefan Dăncinescu (în rolul lui Matei Millo), pe Cornelia Gheorghiu şi Neculai Veniaş.

Pe scenele teatrului românesc, capodoperele dramaturgiei universale şi-au găsit de atîtea ori o interpretare strălucită. Valorificarea scenică a lucrărilor dramatice consacrate de-a lungul timpului s-a înscris ca un punct de onoare în tradiţia teatrului nostru.
În fotografia din pagina 5: o scenă din «Ifigenia în Aulida» de Euripide, spectacol al Teatrului Naţional din Cluj, ce se reprezintă în cadrul manifestărilor de la Iaşi, prilejuite de sărbătorirea celor 150 de ani de teatru românesc.

sîmbătă 27 decembrie 1816, pe scena ieșeană, prima replică în limba română

de acad. Victor EFTIMIU

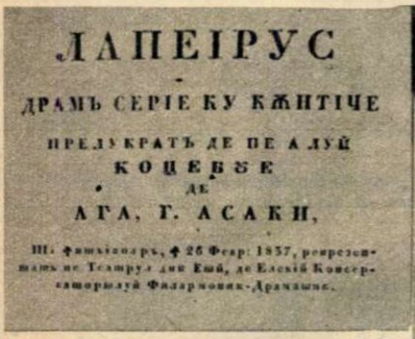

ЛАПЕІРУС

-

ДРАМЪ СЕРІЕ КУ КѪНТІЧЕ

ПРЕЛУКРАТЪ ДЕ ПЕ А ЛУЙ

КОЦЕБУЕ

ДЕ

АГА, Г. АСАКИ,

[illegible], ꙟ 26 Февр: 1837, репрезентатъ пе Театрул дин Ешй, де Елевій Консерваторіулуй Филармоник-Драматик.

În 1836 ia ființă la Iași «Conservatorul filarmonic-dramatic» condus tot de Asachi, iar din februarie 1837 începe șirul neîntrerupt al reprezentațiilor Teatrului Național din Iași cu piesele «Lapeirus» (La Pérouse) și «Văduva vicleană».

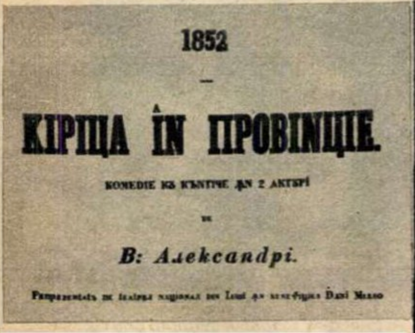

1852

—

КІРІЦА ÎН ПРОВІНЦІЕ.

КОМЕДІЕ КЪ КЪНТІЧЕ ꙟН 2 АКТЕРІ

ДЕ

В: Александрі.

Printre personajele create la Iași de Matei Millo este și nemuritoarea «Chirița în provincie» (1852), a cărui pagină de titlu cuprinde și distribuția rolurilor.

Piesa lui Millo «Baba Hîrca», alături de piesele lui Alecsandri și Caragiale, se joacă mereu, alcătuind un adevărat «repertoriu permanent». Iată un afiș pentru «Baba Hîrca», din anul 1889.

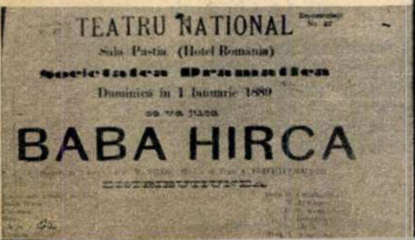

TEATRU NATIONAL

Sala Pastia (Hotel Romania)

Societatea Dramatica

Duminica în 1 Ianuarie 1889

se va juca

BABA HIRCA

DISTRIBUTIUNEA

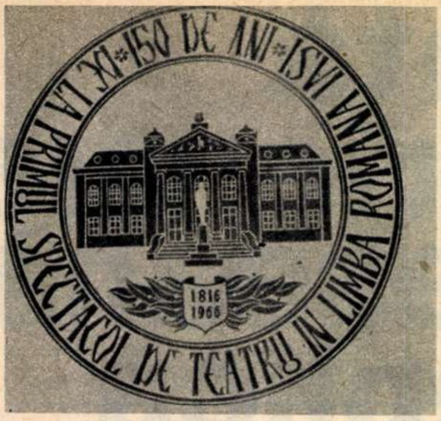
LA PRIMUL SPECTACOL DE TEATRU IN LIMBA ROMANA
IASI
150 DE ANI
1816
1966

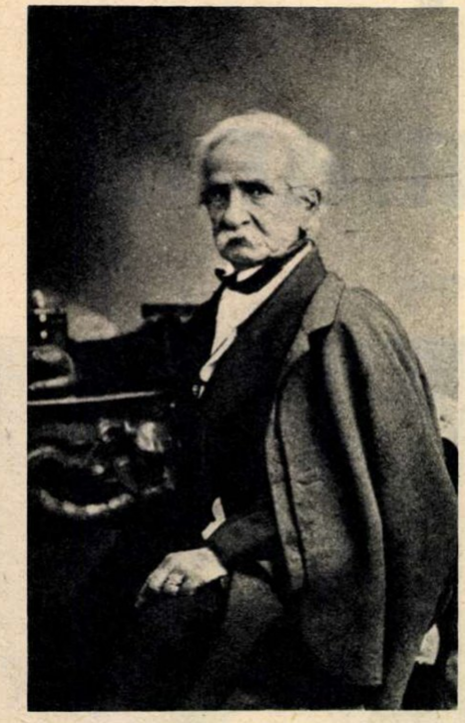

Cărturarului Gheorghe Asachi îi revine meritul de a fi inițiat acea întreprindere «pe atunci sumeață», *de a face* «o breșă în streinomanie» *și de a fi organizat prima reprezentație în care* «limba patriei către inimi patriotice» *se îndreaptă.*

LA ÎNCEPUT A FOST TEATRUL...

Cu cincizeci de ani înainte de înființarea Academiei Române s-au pus temeliile unei alte puternice instituții, lăcaș al graiului, al spiritului și artei noastre naționale: teatrul. Actul a fost consfințit prin cea dintîi reprezentație teatrală în limba țării, inițiativă care a însemnat începutul unui foarte important capitol din istoria sufletească a românismului. E vorba de spectacolul jucat în seara de sîmbătă 27 decembrie 1816, la Iași, cu pastorala «Mirtil și Hloe», un act dramatic adaptat și pus în scenă de Gh. Asachi, după versiunea germană a elvețianului Salomon Gessner, versiune împrumutată la rîndul ei de la francezul Jean Pierre Claris de Florian.

Doctor în filozofie de la Lemberg, inginer și arhitect, apoi student în matematici la Viena, pictor la Roma, poet în limba italiană, Gh. Asachi, om umblat în lume, posedînd o vastă cultură, a pus toate bogatele sale daruri în slujba patriei, luptînd împotriva înstrăinării de popor a păturii culte și a influenței covîrșitoare a limbilor greacă și franceză. «Însă limba cea română/ Se vorbește doar la stînă»... Cam aceasta era părerea protipendadei vremii despre graiul moștenit de la strămoși, căruia poporul îi păstra toate frumusețile. Din fericire însă au existat și-n boierime oameni luminați, cu dragoste de această limbă. Acești exponenți ai năzuințelor naționale și-au mărturisit fățiș revendicările lor întru gloria bătrînului grai și, prin toate mijloacele — carte, ziar, revistă, discursuri — i-au elogiat ființa și au căutat s-o impună contemporanilor. Una din tribunele cele mai înalte, calea cea mai vastă și frecventată li s-a părut pe drept cuvînt aceea a teatrului. Gheorghe Asachi a fost primul animator al dialogului românesc, încumetîndu-se să promoveze viața scenică a unui popor tînăr care nu-și încercase încă forțele pe această arenă și care, mai tîrziu, a făcut din teatru una dintre cele mai prestigioase avuții spirituale ale națiunii. În acea sîmbătă de decembrie, spectacolul cu «Mirtil și Hloe» a fost primit cu multă emoție, urmărit cu ochii înlăcrimați de către cei ce-și vedeau începutul de împlinire al visului ridicării acestui popor și a limbii lor ținute în obidă atît amar de vreme.

Asachi a închinat patru decenii acestei propășiri artistice, activînd și pe terenul pedagogiei, al ziaristicii, al bele-artelor; el a fost ajutat în opera sa de personalități marcante ale epocii, printre care mitropolitul Veniamin Costache, Alexandru Beldiman, trăducător de piese clasice, și Constantin Ghica, amfitrionul în casa căruia s-a improvizat primul teatru ieșean.

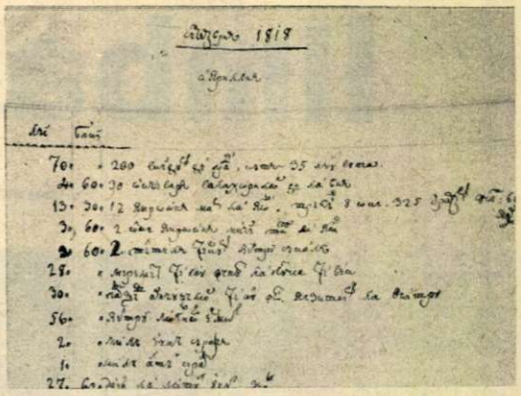

Activitatea teatrală a continuat la Iași chiar și după înăbușirea inițiativei lui Asachi. Dovada, între altele, această listă de cheltuieli pentru spectacole, datînd din 1818.

Actorul care susține repertoriul original, dînd o strălucită întrupare tipurilor lui Alecsandri, este Matei Millo.

...ȘI PE SCENA DE LA CIȘMEAUA ROȘIE

Paralel cu activitatea ieșeană a lui Gheorghe Asachi vom însemna încercările merituoase ale lui Gheorghe Lazăr, venit de la Avrig, de lîngă Sibiu, și care a fost marele animator cultural al Munteniei de-acum un secol și jumătate.

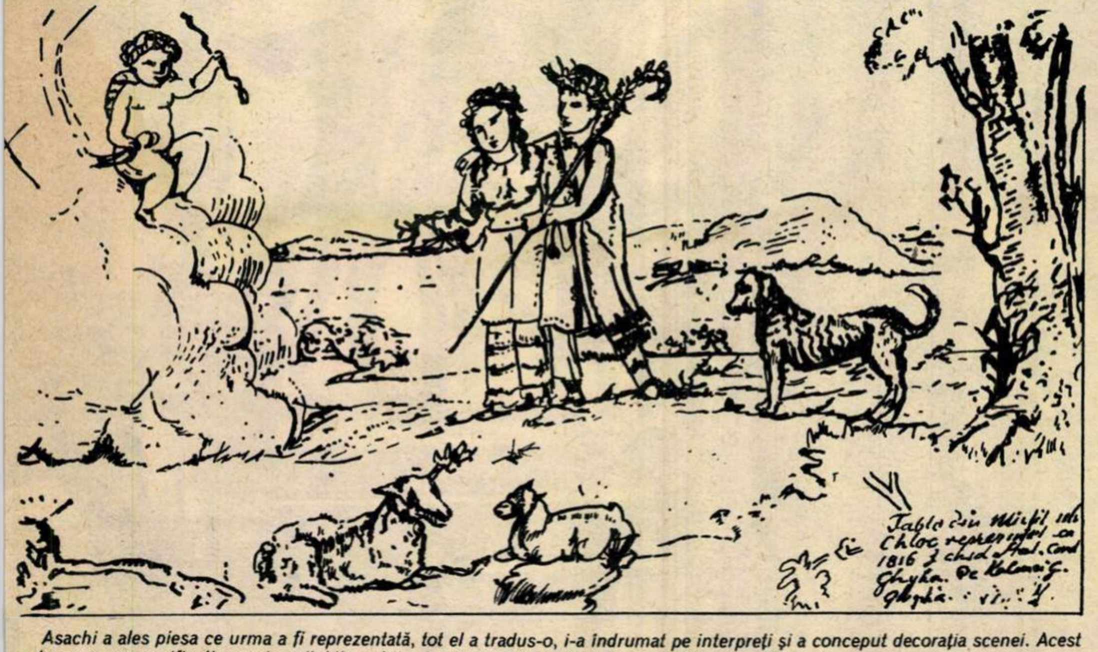

Asachi a ales piesa ce urma a fi reprezentată, tot el a tradus-o, i-a îndrumat pe interpreți și a conceput decorația scenei. Acest desen are semnificația unei veritabile schițe de decor, prima din istoria teatrului nostru.

În 1896 sînt comandate la Viena nişte draperii-decoruri pentru a încadra feeriile jucate mult pe atunci pe scena ieşeană. După cum se vede, ele pot încă crea un cadru atrăgător şi pentru actorii de azi ai Naţionalului.

Statuia lui se ridică în faţa Universităţii din Bucureşti, simbol al recunoştinţei pe care o poartă poporul român acestui mare dascăl. Dacă «Mirtil şi Hloe» s-a jucat la Iaşi de către actori amatori, primul spectacol profesionist în limba română a fost realizat în cetatea lui Bucur de către elevii lui Gheorghe Lazăr, cel care a întemeiat şi întîia şcoală superioară românească, învăţămîntul în limba naţională fiind, pînă la el, o simplă anexă a claselor greceşti.

Domniţa Ralu, fiica hospodarului Ion Caragea, pune temeliile unui local de teatru destinat dramaturgiei în limba elenă, vestitul teatru de la Cişmeaua Roşie, pe locul unde se află azi un magazin de pînzeturi, la colţul Căii Victoriei cu strada Nuferilor. Dar domnitorul Caragea fiind nevoit să-şi lase tronul şi să părăsească ţara, planurile acelei tinere femei îndrăgostite de artă nu s-au putut îndeplini pînă la capăt. Domniţa Ralu a avut însă meritul de a trimite pe viitorul actor Aristia să înveţe arta dramatică la Paris, cu marele Talma.

Mai tîrziu, Iancu Văcărescu a preluat direcţia teatrului de la Cişmeaua Roşie. Om cultivat, călătorit prin ţări străine unde a asistat la reprezentaţii teatrale, el scrie «Prologul» care inaugurează, în 1819, spectacolele româneşti la teatrul înfiinţat de domniţa Ralu pentru trupele greceşti.

O pleiadă de mari actori înstelează firmamentul scenei autohtone. O naţiune avînd tradiţii dramatice doar în domeniul spectacolului popular se face capabilă să dea, spontan, corifei de prim ordin, care s-au dovedit şi mai tîrziu că pot sta cu cinste alături de cei mai de seamă fruntaşi ai rampei din ţările cu trecut artistic secular, dacă nu milenar. Să reamintim doar cîteva nume ilustre: Mihail Pascaly şi Matei Millo, apoi Costache Caragiale, urmaşi ai acelui merituos Aristia, profesor de declamaţie şi traducător al «Alzirei» lui Voltaire şi al altor opere din literatura universală.

Numeroasele traduceri făcute atunci şi-au avut rostul bine determinat în pregătirea dramaturgilor care urmau să apară. Ele au creat un dialog dramatic, au mlădiat limba, i-au dat claritate şi muzicalitate, au pregătit-o să îmbrace gînduri şi sentimente alese.

În stagiunea 1888-1889 revine pe scena ieşeană şi marea actriţă Aristizza Romanescu.

Celebra Aglae Pruteanu, continuatoarea Aristizzei, una dintre gloriile Naţionalului din Iaşi între 1886 şi 1930.

Nottara (în fotografie în rolul lui Don Salluste) este aproape nelipsit în fiecare stagiune de pe scena Iaşului.

Iat-o şi pe marea actriţă Agatha Bîrsescu, într-o fotografie ce o reprezintă în afara scenei.

UN DEBUTANT ÎN «PIATRA TEIULUI»

Să notăm că la primele spectacole în limba română jucate la Iasi şi-au dat concursul nişte tineri diletanţi care au devenit mai tîrziu fruntaşi ai vieţii noastre culturale şi politice — Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri... În vreme ce la Bucureşti societatea «Filarmonica» îşi inaugura activitatea, la Iaşi se reprezenta drama istorică «Dragoş, întîiul domn al Moldovei», al cărei text, nefiind publicat, a scăpat istoriografilor dramaturgiei noastre. Autorul acestei lucrări patriotice este tot neobositul Gheorghe Asachi, care a mai pus în scenă, la un conac boieresc, de faţă fiind şi mitropolitul Veniamin Costache, o mică piesă numită «Piatra teiului» şi-n care un rol de bătrîn era jucat de foarte tînărul Matei Millo, pe atunci încă elev. Matei Millo scrisese şi el, nu demult, o piesetă cu cîntece în limba română, «Serbarea militară». Acestea au fost debuturile teatrale ale celui care a devenit cu vremea cel mai important personaj al teatrului moldovenesc, apoi al celui bucureştean, apoi un călător prin ţară fără odihnă, producîndu-se cu mare succes în toate provinciile româneşti.

Fiu de boiernaşi scăpătaţi, Matei Millo avea o mare pasiune pentru teatru, o profundă încredere în propriul său viitor.

Colaborarea lui de mai tîrziu cu Vasile Alecsandri, despre care se poate spune că este creatorul dramaturgiei noastre, a dat minunate roade, însemnînd epoca cea mai glorioasă a teatrului românesc.

CU ZECE GALBENI ÎMPRUMUTAŢI

Şi iată că, în 1838, soseşte la Iaşi, venind din Bucureşti, Costache Caragiale

(Continuare în pag. 8)

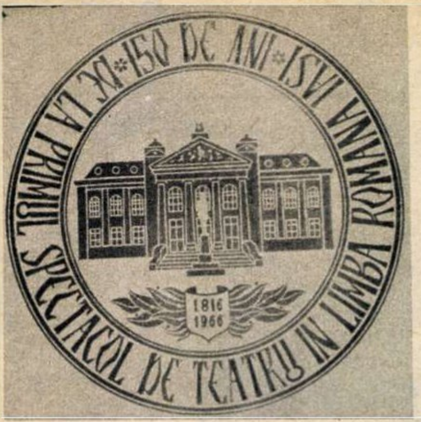
LA 150 DE ANI DE LA PRIMUL SPECTACOL DE TEATRU IN LIMBA ROMANA
1816
1966

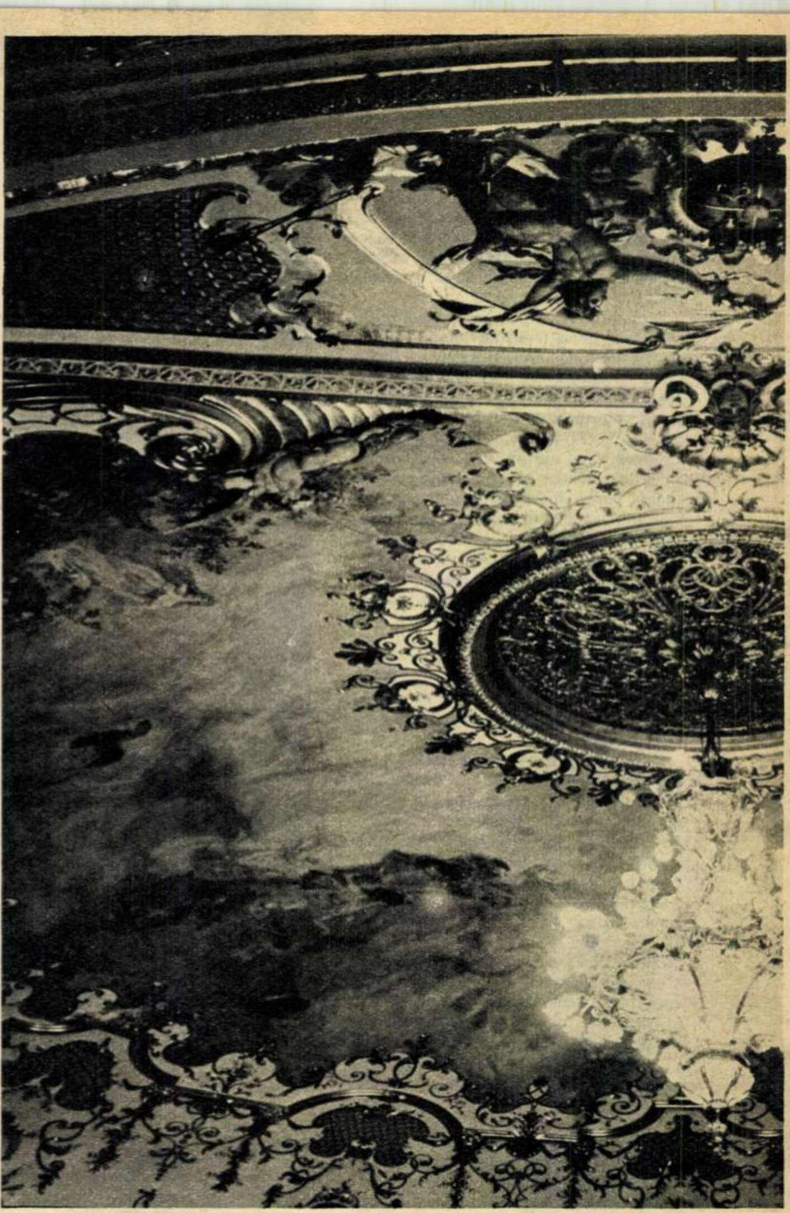

care, actor şi autor dramatic, nu mai avea nici un rost în capitala Valahiei, unde societatea «Filarmonica», al cărui membru fusese, nu mai activa.

Tînăr — n-avea decît douăzeci şi trei de ani — plin de iluzii, Costache Caragiale bate în zadar la toate uşile. Pleacă la Botoşani cu zece galbeni împrumutaţi de la un om de treabă şi improvizează o trupă cu care joacă vreme de trei luni, recoltînd un neaşteptat succes şi făcîndu-i pe ieşeni să se ruşineze de izbînda într-un orăşel de provincie a unui om pe care ei n-au ştiut să-l folosească. Printre piesele reprezentate la Botoşani de Costache Caragiale găsim o altă dramă istorică a lui Asachi, «Ştefan cel Mare».

Or mai existînd pe undeva încercările acestor însufleţiţi poeţi dramatici de a reînvia un trecut plin de eroism?

La 18 martie 1840 guvernul încredinţează direcţia Teatrului Naţional şi a celui francez, care avea o trupă permanentă în capitala Moldovei, tînărului Vasile Alecsandri (21 de ani), lui Mihail Kogălniceanu (23 de ani) şi lui Costache Negruzzi (32 de ani). Costache Caragiale e numit supraveghetor tehnic al viitoarei trupe româneşti, pe care o alcătuieşte cu tineri diletanţi din lumea bună a Iaşilor, ale căror nume nu trebuie să apară pe afiş ca să nu-i facă de rîs în faţa protipendadei.

Cu aceşti actori improvizaţi Costache Caragiale reprezintă piese scrise special de către cei trei directori, ale căror texte, din nefericire, s-au pierdut: «Farmazonul din Hîrlău», «Cinovnicul şi modista» de Vasile Alecsandri, «Orbul fericit» de Mihail Kogălniceanu, «Bochet, tatăl şi fiul» de Costache Negruzzi.

Mare succes întîmpină şi drama «Ce produce dispreţul» de Costache Caragiale, «Elevul conservatorului» de Costache Negruzzi, «Înşelătorul înşelat», comedie într-un act de Vasile Alecsandri. Afluenţa publicului ieşean la piesele româneşti face să scadă vădit interesul faţă de reprezentaţiile trupei franţuzeşti.

Dar nici colectivul românesc nu calcă pe roze: lipsiţi de subvenţii, cei trei directori îşi declină în cele din urmă mandatul mai ales că actorii pe care îi recrutaseră erau mai mult decît mediocri, necunoscînd nici măcar abecedarul artei scenice.

ÎNCEPÎND CU «IORGU DE LA SADAGURA»

Dar Alecsandri continuă să scrie teatru. Tînărul autor (avea pe atunci 25 de ani), încurajat de succesul «Cuconului Iorgu de la Sadagura», şi paralel cu activitatea-i lirică şi social-politică, în aşteptarea, poate în pregătirea revoluţiei de la 1848, dă la iveală o mulţime de canţonete, scenete comice, adaptări, vodeviluri, ca să-şi încunune cariera cu cele trei capodopere ale poeziei dramatice româneşti: «Fîntîna Blanduziei», «Despot Vodă», «Ovidiu».

În prima parte a activităţii sale Vasile Alecsandri e ajutat de vechiul său prieten, actorul de mare talent şi prestigiu, interpretul său favorit, Matei Millo, autor el însuşi, care colaborează cu bardul de la Mirceşti la consolidarea teatrului românesc, înfiripat şi maturizat în puţini ani.

Pe drept cuvînt mîndri de exponentul lor naţional, moldovenii şi-au arătat din plin admiraţia, respectul şi recunoştinţa pentru cel mai important personaj al culturii lor. Edificiul Teatrului Naţional din Iaşi, renovat în anii puterii populare, unul dintre cele mai frumoase din ţară, poartă numele lui Vasile Alecsandri, a cărui făptură pămînteană e imortalizată în statuia din faţa clădirii.

De cîteva decenii Teatrul Naţional din Iaşi stă cu cinste — alături de cele din Bucureşti, Cluj şi din Craiova — în fruntea mişcării noastre dramatice. Actori de mîna-ntîi l-au ilustrat. Cei de azi urmează pilda glorioşilor înaintaşi. Regizori şi interpreţi talentaţi se întrec să înfăţişeze publicului tot mai exigent spectacole alese, bine studiate, bine jucate.

Alături de cele patru teatre naţionale (din Bucureşti, Iaşi, Cluj şi Craiova) fiinţează azi în întreaga ţară numeroase teatre, fiecare cu nota lui caracteristică, mărturisind saltul imens care s-a făcut din ziua cînd Gheorghe Asachi monta «Mirtil şi Hloe» pînă-n anii de mari împliniri ai Republicii Socialiste România...

«Apus de soare» de B. Delavrancea la Teatrul Naţional «I.L. Caragiale» din Bucureşti.

Un moment scenic din piesa «Şeful sectorului suflete» de Al. Mirodan, reprezentată la Teatrul Naţional din Iaşi.

Plafonul pictat și împodobit cu sculpturi aurite, una din mîndriile Naționalului ieșean.

Scenă din spectacolul «Omul cu mîrțoaga» de G. Ciprian (Teatrul Național din Craiova).

carnet de scriitor

de ce rîzi, omule?

de Eugen **FRUNZĂ**

Oamenii nu numai că știu să rîdă, dar le și place. Și e bine așa. Îmi pare că rîsul ne adaugă un plus de frumusețe, pentru că e ipostaza poate cea mai pură și nealterată. Pe de altă parte rîsul e un foarte bun tovarăș de societate, un liant, un stimulent al amiciției, un tonic. E și o armă teribilă, atunci cînd vrea să fie ca atare.

Dar mă gîndesc acum la un alt soi de rîs, destul de regretabil uneori, sau chiar nociv. Asistînd aseară la un spectacol de teatru, m-am întrebat de-a lungul a două ore și jumătate de ce vecinul meu de scaun rîdea atît de copios tocmai în momentele care mi se păreau extrem de triste. Și nu numai el. Numeroși spectatori savurau niște replici și gesturi pasămite «vesele», dar de fapt sub orice critică.

În ansamblu spectacolul nu era prost. Avea chiar destul comic de bună calitate, scene ingenioase, inteligente. Motive de rîs nu lipseau de loc. Și rîdeau cu toții (ierte-mi-se tentativa de umor)... cu toată seriozitatea. Dar mă întreb și acum: de ce tocmai acolo unde autorul a introdus grosolănii, și chiar mai mult decît atît, vecinul meu rîdea cu hohote? De ce tocmai acolo unde regia, îndeobște meritoasă și cu bună fantezie, a dat dovadă de un gust cu totul îndoielnic vecinul meu se topea de rîs?

Cele mai euforice pentru spectatorul cu pricina se dovedeau momentele cînd textul era voit cacofonic, ca de pildă (citez numai din obligația de a demonstra și fără aproximație în ce privește cacofonia propriu-zisă): «Ce faci, domnișoară?» La care dumneaei răspunde candid: «Nu mă vezi că cînt?!...» Sau — în altă parte — nu știu ce calambur în legătură cu ieșirea personajului... prin fund. Sau (aici e vorba de contribuția regiei) o spadă pe care unul din eroi i-o înfige altuia într-un anume punct, răsucind-o stăruitor...

Asemenea căderi penibile ale textului sau ale regiei nu erau multe în spectacolul respectiv. Restul mi s-a părut nostim, interesant, bine făcut și merită aplauze sincere. Și totuși, sau poate tocmai de aceea, nu-l înțeleg pe vecinul meu de scaun care rîdea la superlativ acolo unde, în cel mai bun caz, se cuvenea să zîmbească trist si cu discreție!

Vreau să mă explic. Nimănui nu i-ar trece prin gînd să stabilească un normativ al rîsului. Ar fi o monstruozitate. Rîd oamenii cînd și cum le vine; treaba lor. Mă gîndesc însă că spectatorul, prin simpla lui prezență de o seară la teatru, își asumă automat și rolul de critic, de judecător, iar rîsul și aplauzele lui ar trebui să exprime de fapt mai mult decît frenezia de o clipă, care nu alege, nu judecă, se naște foarte ușor — chiar și prin inepții absolute — și moare numaidecît de rușine. Aș opina deci pentru mai multă responsabilitate a rîsului atunci cînd e vorba de confruntarea spectatorului cu scena. Altminteri ar însemna să confundăm arta cu niște biete bancuri stupide și scabroase.

la masa rotundă: adolescența

AU PARTICIPAT:

— conf. univ. dr. **Ursula SCHIOPU**
— dr. docent **Traian HERSENI**
— conf. univ. dr. **Paul POPESCU-NEVEANU**
— **C. PĂUNESCU**, şef de sector la Institutul de cercetări pedagogice

Adolescența, această vîrstă-enigmă despre care s-au scris milioane de pagini şi, fără îndoială, se vor mai scrie încă multe altele, e poate cel mai tulburător capitol din marea carte despre om pe care omenirea se străduieşte, de veacuri, s-o alcătuiască. Un capitol deschis. Din 19 milioane de locuitori, populația țării noastre are astăzi aproape 1 700 000 de adolescenți. O cifră care, numai ea, poate justifica interesul mereu crescînd cu care cercetătorii, pedagogii, părinții, scriitorii şi artiştii se străduiesc să dezlege complicatele întrebări pe care le suscită această perioadă din viața fiecăruia dintre noi.

Este adolescența o problemă?

URSULA ŞCHIOPU: Într-adevăr, poate nici una din vîrstele vieţii omului nu a fost atît de mult răscolită de curiozitatea umană ca adolescenţa. Materialul faptic acumulat pînă azi e, fără îndoială, uriaş. Dar subiectul rămîne în continuare în atenţia cercetătorilor. Mai întîi pentru că poziţia de vîrstă a adolescentului face din el prima rezervă a materialului uman, categoria umană ce trebuie să preia la un moment dat o operă socială care nu poate stagna, istoriceşte vorbind. În al doilea rînd, ieşirea din lumea copilăriei şi trecerea într-o etapă a vieţii care aduce pe primul plan de importanţă alte valori nu este o schimbare simplă, lipsită de frămîntări şi particularităţi specifice. Acestea, cunoscute şi analizate, constituie importante repere în nuanţarea procesului educativ şi sporirea eficienţei lui.

TRAIAN HERSENI: În adolescenţă omul nu mai e copil, dar nu e încă nici adult. Fiziologic, vîrsta aceasta debutează prin ceea ce numim pubertate. Psihologic, ea se caracterizează prin înfruntarea «problemelor adulte» cu mijloace obţinute din experienţa infantilă. Dacă mi se permite o imagine, adolescentul este o crisalidă căreia i-au crescut aripile, totuşi nu e fluture pentru că nu şi-a luat încă zborul. Antropomorfizînd: el ştie că are aripi, ştie că va zbura şi încearcă, mental, plin de nerăbdare şi entuziasm, toate zborurile imaginabile.

PAUL POPESCU-NEVEANU: De ce băiatul sau fata, ajunşi la o vîrstă situată undeva între 12 şi 20 de ani, ne dau mult de gîndit? Caracteristica acestei perioade din viaţa omului este maturizarea, considerată sub aspect fizic şi psihic. Acum se intensifică ritmul de creştere, se dezvoltă sistemul muscular şi osos, au loc transformări metabolice, modificări în chimismul intern al organismului. Este perioada cînd are loc intrarea în funcţiune a glandelor sexuale — maturizarea sexuală — şi definitivarea reliefului scoarţei cerebrale. Trebuie precizat însă că factorii fizici sînt de o anumită importanţă, dar nu suficienţi, în ordinea analizei adolescenţei.

C. PĂUNESCU: Aveţi în vedere, desigur, maturizarea intelectuală şi afectivă care, în perioada de vîrstă despre care discutăm, constă în trecerea de la o construcţie, aş zice fragmentară, a personalităţii, la definitivarea ei într-o primă formă. E vorba de inserţia individului în contextul social.

REDACŢIA: Se pare că s-a şi conturat, în discuţia noastră, cadrul general în care trebuie integrată aşa-zisa problemă a adolescenţei.

C. PĂUNESCU: Să nu uităm că vîrsta, ca atare, nu spune nimic. De altfel limitele adolescenţei variază în timp destul de mult, în funcţie de diverşi factori. În schimb maturizarea fizică şi psihică este o dominantă cu ample implicaţii cauzale. Dar, cum s-a mai spus, fenomenele caracteristice perioadei nu se desfăşoară lin, fără frămîntări interioare, fără conflicte afective. E vîrsta la care intervin şi elemente de dezechilibru datorită ritmului foarte accelerat al transformărilor.

TRAIAN HERSENI: Adolescentul manifestă în conduita sa generală o pronunţată notă de cutezanţă în gîndire. El se încumetă de acum să exploreze şisă exprime adevăruri de viaţă dintre cele mai profunde. Apare voluptatea controversei, plăcerea de a susţine, în discuţii contradictorii, o idee, un punct de vedere.

REDACŢIA: Ceea ce face ca adolescenţa să formeze obiectul unui interes statornic din partea multor categorii de oameni rezultă, prin urmare, din cerinţa de a dirija, de a supraveghea, de a condiţiona pozitiv procesul acesta de maturizare. Profesorii, pedagogii, psihologii, părinţii şi chiar necunoscuţii de pe stradă trebuie să facă efortul de a înţelege sîmburele dramatic al căutărilor adolescentului,care tinde spre un echilibru interior şi spre o încadrare firească, armonioasă, în societate.

C. PĂUNESCU: Desigur, numai în acest fel trebuie văzute problemele esenţiale ale adolescenţei. Noi nu avem voie să dăm verdicte axiologice, să apreciem ca bune sau ca rele schimbările survenite în cîmpul de forţe ale persoanei, la această vîrstă. Copilului nu i se pun probleme care să implice maturitate în alegerea soluţiei. Adolescentul însă simte nevoia organică de a participa conştient la direcţionarea propriului drum în viaţă. După părerea mea, în centrul educaţiei trebuie să stea crearea celor mai bune condiţii care să favorizeze, în sens pozitiv, actul optării.

TRAIAN HERSENI: Metaforic, s-ar putea vorbi la adolescenţi de o adevărată explozie spirituală. Acum individul se descoperă pe sine, descoperă lumea valorilor şi începe să fie frămîntat de dorinţa de a se afirma. El se vrea mai bun, mai frumos, mai drept, şi cere celor din jur să fie ca el. Adolescenţa e vîrsta care înalţă idealuri şi se avîntă îndrăzneţ spre cote ameţitoare. De unde, mai tîrziu, multe aripi întinse, care domină vultureşte, dar şi unele aripi frînte.

REDACŢIA: Faptul, constatat în practică şi afirmat de dumneavoastră în unanimitate, că la această vîrstă se făuresc criterii noi de apreciere a realităţii obligă, fireşte, la o schimbare de optică a celor din jur, la o schimbare de atitudine faţă de adolescent. Nu credeţi că aici trebuie căutată originea celor mai multe din aşa-zisele conflicte ale adolescenţei?

URSULA ŞCHIOPU: Fără îndoială că da. Copilul a primit de la societate aproape totul, iar el nu a dat încă altceva decît spectacolul propriei creşteri şi, bineînţeles, promisiuni. Adolescentul însă este apt să nutrească din plin sentimentul responsabilităţii şi, în efortul pe care îl face de a-şi cuceri o profesie, în dorinţa de autoperfecţionare, de dăruire în acţiuni utile, trebuie sprijinit de către familie şi şcoală. A-l trata în continuare ca pe un copil e o greşeală. A-l considera matur, în stare să-şi poarte singur de grijă şi să se orienteze în viaţă, o greşeală şi mai mare.

PAUL POPESCU-NEVEANU: Tocmai pentru că părinţilor le e greu să se obişnuiască cu faptul că odraslele lor au crescut, pentru că atitudinea lor generală se adaptează la particularităţile adolescentului cu oarecare inerţie, acesta, de regulă, intră în conflict cu familia. Adolescentul cere să fie respectat de adult. E o necesitate reală. În familiile în care nu se acordă acest respect, nevoia de a găsi o nouă formă de demnitate îl conduce pe adolescent la un anume fel de «independenţă» greşit

(Continuare în pag. 13)

la masa rotundă:
adolescența

Vîrsta la care înflorește sentimentul, atît de des cîntat de poeți, al iubirii...

...este și vîrsta cînd omul începe să se simtă dator să ia parte, conștient și entuziast, la acțiuni obștești pe care mai tîrziu le va continua, punînd în valoare toată pregătirea și aptitudinile sale.

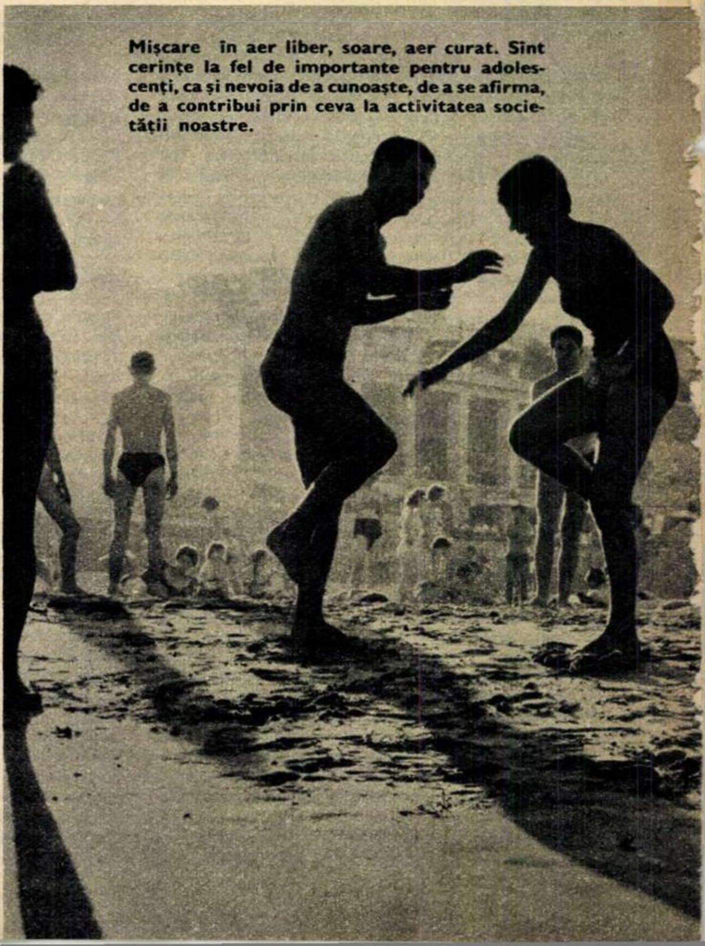

Mișcare în aer liber, soare, aer curat. Sînt cerințe la fel de importante pentru adolescenți, ca și nevoia de a cunoaște, de a se afirma, de a contribui prin ceva la activitatea societății noastre.

Sînt mii de feluri de a concepe ceea ce numim «distracție». Depinde însă de educația ce se face în acest sens dacă tînărul știe să le aleagă pe cele mai bune, mai folositoare.

înțeleasă, care perturbă armonia procesului integrării sale în contextul social. Cîți părinți nu se plîng că fiii sau fiicele lor, ajunși la 15—16 ani, își creează o libertate supărătoare, că nu acceptă nimic fără a se opune, că, într-un cuvînt, «...așa-i tineretul de azi»?

REDACȚIA: Această importantă problemă impune, așadar, recunoașterea adevărului elementar că adolescenților trebuie să li se creeze condiții optime de afirmare, de valorificare pe plan social.

C. PĂUNESCU: Dacă societatea socialistă face ca tineretul nostru să simtă încrederea și grija cu care e înconjurat, dar și răspunderea pe care o implică egalitatea cu adultul (concretizată, între altele, și în antrenarea în diferite activități obștești), dacă școala și organizațiile de tineret acționează eficient în această direcție, mai rămîne ca o atitudine corespunzătoare să devină un imperativ pentru toate familiile, pentru toți părinții. De ce elevii claselor a V-a—a VIII-a sînt cei mai refractari la normele simple ale disciplinei școlare, aceasta fiind de regulă vîrsta la care se constituie formele cele mai îngrijorătoare de sustragere de la influența educativă?

PAUL POPESCU-NEVEANU: Este reversul medaliei. Tendința de afirmare ca individ egal sau, mai exact, care se vrea egal cu adultul transpare și în forme care de multe ori pot fi negative.

Adolescentul este preocupat de individualizarea sa, de apariția sa originală pe orbita socială. Pentru el, criteriile originalității nefiind prea bine conturate, aceasta îl face să se manifeste destul de frecvent într-o manieră exterioară dezagreabilă. Impolitețea devine astfel o componentă a comportamentului său.

URSULA ȘCHIOPU: Mai e încă ceva. La vîrsta adolescenței sentimentul de dragoste, care de fapt nu apare acum ci mai înainte, devine o nouă modalitate în cadrul afectivității generale a individului. El se cristalizează din toate experiențele afective ale copilăriei. În această etapă de viață sentimentul respectiv apare marcat de profunzime, are implicații în care elementul moral și cel al valorii joacă un rol dominant. Dragostea e expresia necesară a epocii de maturizare.

REDACȚIA: Din acest punct de vedere educației îi revin, fără îndoială, răspunderi importante

C. PĂUNESCU: Adolescentului este necesar să i se arate cum trebuie «grădinărit» sentimentul de dragoste, cum trebuie îmbogățit. E o greșeală să se considere că la această vîrstă fenomenele afective sînt condiționate în principal de acea predispoziție erotică pe care o determină maturizarea glandelor sexuale. Nu aceasta generează sentimentul, ci mai degrabă sentimentul dă sens uman funcției glandulare. De aceea educația sexuală trebuie să vizeze întreaga personalitate a adolescentului. Ea trebuie să aibă o finalitate în sensul determinării unor raporturi afectiv-raționale armonioase între tineri de sexe diferite. E vorba de a se educa o atitudine, o concepție despre valoarea umană a raportului bărbat-femeie.

URSULA ȘCHIOPU: Revenim la ideea că adolescența este perioada maturizării.

REDACȚIA: Cum vedeți posibilitatea inițierii, în viitor, în școli, a unor preocupări educative legate de educația sexuală?

C. PĂUNESCU: Dacă s-a înțeles vreodată că educația sexuală a adolescenților înseamnă informarea lor asupra cadrului morfologic și fiziologic în care are loc funcția de reproducere, interpretarea e, în cel mai fericit caz, unilaterală. Aceasta trebuie să rămînă doar ca parte integrantă din informarea didactică generală, din procesul instructiv al adolescentului, și nu trebuie să constituie obiect în sine. În schimb accentul în această preocupare trebuie să cadă pe latura afectiv-morală a educației.

*

Așadar, adolescentul, acest entuziast, își privește astăzi cursul vieții anticipînd, își integrează conștient și organizat toate aspirațiile, visele, idealurile în acelea mai înalte și mai cuprinzătoare ale colectivității. Nimic nu-i stă în cale. Depinde de el să obțină tot ce dorește de la viață.

Dar și de școală, și de familie, și de fiecare dintre noi.

Masă rotundă realizată de
Anca DABIJA și Nicolae RĂDULESCU

---

tv

profesiunea de „entertainer“

Ar fi cam tîrziu pentru o cronică la spectacolul teatrului parizian Alhambra, cu toate că intervalul dintre ziua cînd l-am văzut și ziua de astăzi nu a fost mai mare decît cel dintre data recepționării lui de către televiziunea noastră și cea a retransmiterii.

Deci, în loc de cronică, o scurtă discuție pornind de la cîteva impresii. Nu ne temem că televiziunea noastră se va inspira din cacialmaua cu vedetele care «au participat» spunînd grațios «bonjour» distinsului public și telespectatorilor din 20 de țări. Ne temem însă că organizatorii programelor noastre de varietăți vor folosi ca alibi exemplul celui de la Paris pentru a exagera în aducerea pe scenă a echilibriștilor și jonglerilor de circ. Poate că unii dintre cîntăreții noștri de muzică ușoară se vor fi convins că succesul, celebritatea se cuceresc printr-un stil cu adevărat propriu (Juliette Gréco, Charles Trenet), că sobrietatea gesturilor pune în valoare o interpretare nuanțată. Și poate că nesatisfăcătoarea calitate a imaginii conservate îi va ajuta pe responsabilii tehnici să înțeleagă că «Telerecordingul» este unul dintre cele mai imperfecte sisteme de «memorie a televiziunii». De altfel ei știu, desigur, că filmele de televiziune realizate pe Telerecording (la care imaginile și coloana sonoră curg separat) nu mai sînt acceptate decît cu greu pe piața internațională, unde s-au impus de cîtăva vreme filmele făcute cu aparataj de tip Ampex (mult mai apropiat de cel al cinematografiei). Dar aceasta este o problemă de dotare care se va rezolva, să sperăm, la fel ca și altele de același ordin, o dată cu darea în funcțiune a noului sediu al televiziunii.

Întrebați ce le-a plăcut mai mult din reprezentația dată în beneficiul UNICEF, toți telespectatorii răspund: Danny Kaye. El este o întruchipare aproape desăvîrșită a noțiunii de «entertainer», profesiune sau vocație atît de neglijată la noi încît nici nu are un nume. Un «entertainer» e mai mult decît un «prezentator», e altceva decît un «crainic», e..., e Danny Kaye cu toate aptitudinile lui de actor, cîntăreț, dansator, acrobat (demonstrate în filmul «Bufonul regelui»), dar și cu ceva în plus: cu darul, cu știința de a improviza în așa fel încît nimeni să nu mai sesizeze că între sală și scenă se află fosa orchestrei, că între el și telespectatori se interpune un ecran de sticlă.

E o meserie. Danny Kaye o practică la televiziunea americană de trei ani și jumătate, săptămînă de săptămînă (de fapt cinci săptămîni din șase). A fost supranumit «omul cu 40 de milioane de copii» pentru priza pe care o are și la cei mici, dar mai cu seamă pentru că își consacră multe din săptămînile sale libere sprijinirii acțiunilor UNICEF. În ultimii 13 ani a participat la manifestări artistice organizate în peste 30 de țări pentru fondul internațional al ONU destinat copiilor. Fără îndoială că umorul lui cald, generos, datorează ceva și marelui său interes pentru oameni și pentru necazurile lor.

Printre actorii noștri sînt destui care ar putea să joace rolul de «entertainer». Afară de Ion Besoiu l-am mai văzut, într-o vreme, ca prezentator, pe Paul Sava. De ce nu revine? Și oare Mircea Crișan nu s-ar simți mai bine într-o asemenea postură decît în aceea de interpret al unei scenete-monolog al cărei text sub orice critică nu a contribuit cu nimic la punerea în valoare a marilor lui calități? Farmecul cu care povestește Florin Piersic, completînd celelalte fațete ale talentului lui actoricesc, îl desemnează de asemenea pentru a deveni și «entertainer». Am înșirat numai cîțiva artiști ținînd seama, în primul rînd, de aptitudinea lor de a improviza. Pentru că nu poate fi luat în considerare un actor, oricît ar fi el de bun altminteri, care nu este în stare să depășească — fără «cîrlige», cu gust și cu umor — limitele unui text învățat. Sînt și tineri ca Melania Cîrje sau Florian Pitiș care ar trebui să învețe această profesiune. Ea se cere exercitată cu perseverență și continuitate pentru a depăși tracul și inhibițiile începutului și pentru a deveni, cu vremea, un prieten iubit al publicului, dar nu e indicat să rămînă ocupația exclusivă a unui actor. Între altele, pentru că publicul se plictisește, cu vremea, chiar și de cele mai simpatice figuri.

Felicia ANTIP

85 de ani de la naştere

de Eugen SCHILERU

Tatăl se numea Jose Ruiz Blasco şi făcea parte dintr-o familie care apare menţionată în actele de stare civilă încă din veacul al XVI-lea. Mama se numea Maria Picasso y Lopez şi aparţinea unei familii din Majorca (Baleare).

În La Merced, suburbie a oraşului Malaga, în casa profesorului de desen Jose Ruiz Blasco, în ziua de 25 octombrie 1881, acum 85 ani, se năştea Pablo Diego Nepomuceno Crispiano de la Santissima Trinidad care, renunţînd la această arborescenţă onomastică, la această luxurianţă de suprastructură barocă, avea să iscălească, la încheierea primului său pătrar de existenţă, în 1907, doar cu un prenume şi un nume, Pablo Picasso, unul dintre manifestele cele mai eficiente pentru revoluţionarea picturii moderne: «Domnişoarele din Avignon».

Pînă în 1900, data primei sale călătorii la Paris, cultura artistică a lui Pablo Picasso se întemeia aproape în exclusivitate pe cunoaşterea patrimoniului artistic al ţării sale (inclusiv pe aceea a tendinţelor novatoare care se manifestau în cercurile literare şi artistice din Barcelona şi Madrid). Din arta străină cunoştea, mulţumită reproducerilor, lucrări de-ale prerafaeliţilor englezi (pe care, la acea dată, îi aprecia) sau pe acelea ale lui Aubrey Beardsley, Daumier, Steinlen şi Toulouse-Lautrec. Impresionismul şi creaţia unor artişti care, ca Georges Seurat, Paul Cézanne, Paul Gauguin, Vincent van Gogh, puseseră premisele artei moderne, nu îi sînt cunoscute decît din auzite şi din lecturi. La începutul carierei sale, Pablo Picasso, care scosese la 10 martie 1901, împreună cu scriitorul Francisco Soler, revista «Arte Joven» (Arta tînără), nu se gîndea la o ruptură totală de pictura tradiţională. Părea a se mulţumi mai curînd cu o îmbogăţire a repertoriului tematic şi cu ceea ce am putea numi o reamenajare a elementelor limbajului tradiţional. Într-un anumit sens îi erau de ajuns inovaţiile aduse de acea mişcare care, sub nume diverse, «Style 1900», «art moderne», «Arte Joven», «Seccession», «Jugendstil», «Modern style» se întinsese, în acea vreme, în toate ţările din apusul şi centrul continentului nostru.

Prima perioadă importantă din creaţia atît de prodigioasă şi de proteică a artistului este cuprinsă între 1901 şi 1904 şi este cunoscută sub numele de «perioada albastră».

Într-o vreme cînd Picasso credea că «arta este fiica tristeţii şi a durerii», el îşi exprimă propria sa «dificultate de a fi» aducînd în scenă o lume sărmană —

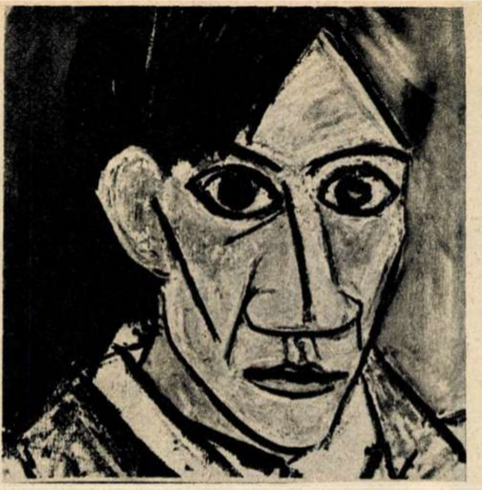

Autoportret (1906).

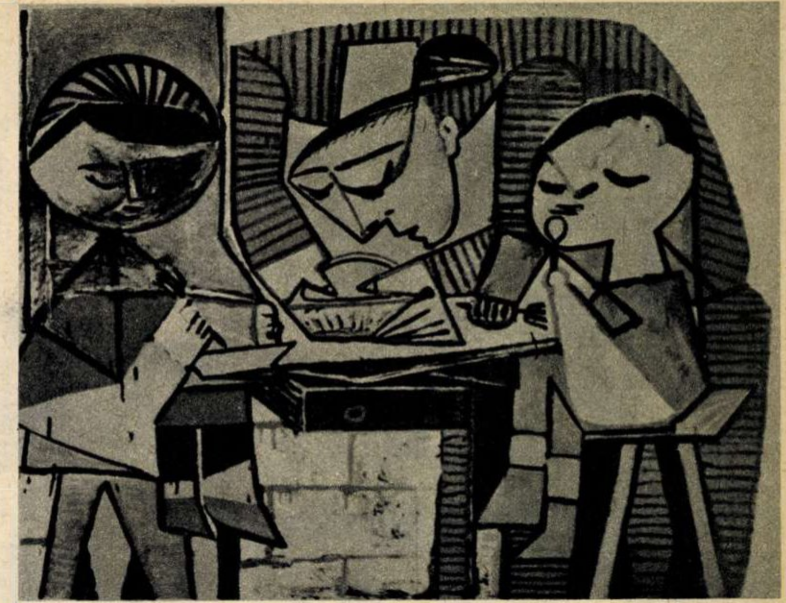

Prînzul.

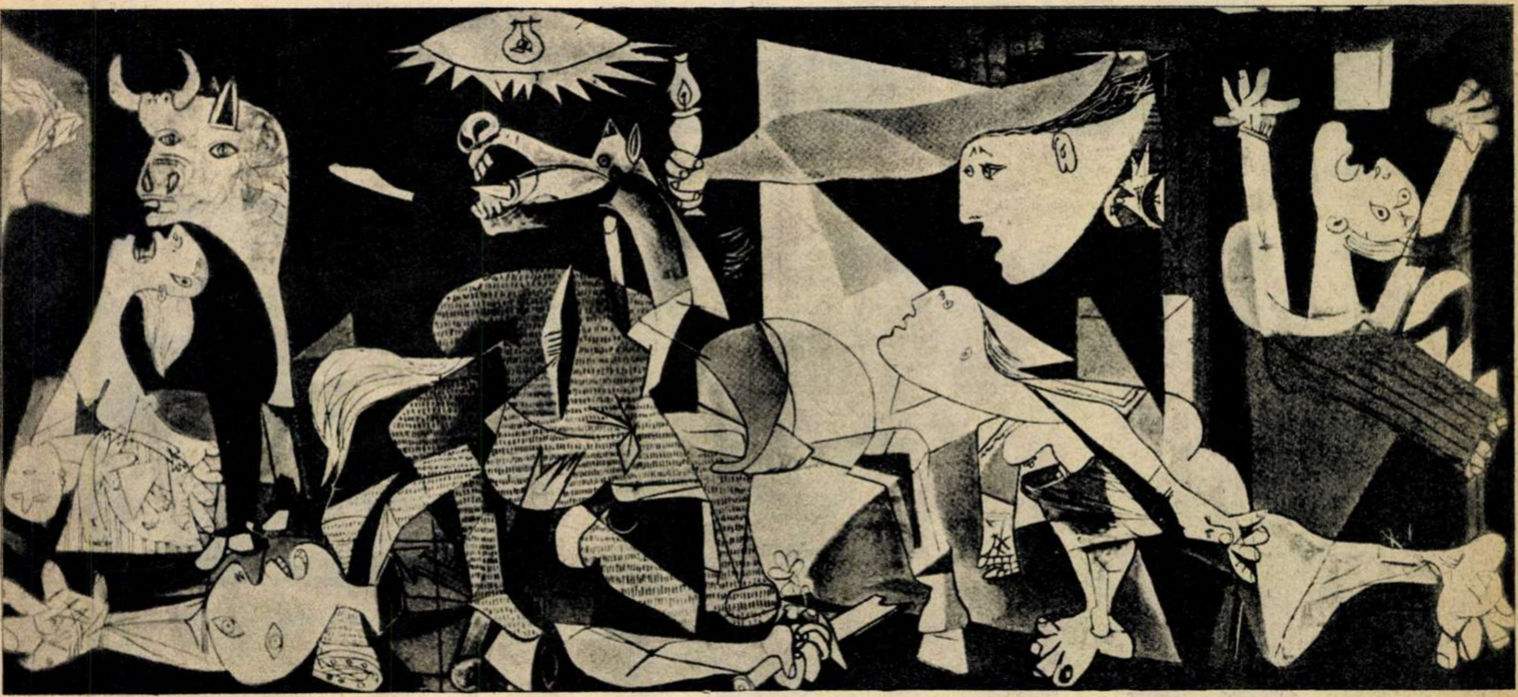

Guernica (1937).

maternități și perechi famelice, mici meseriași, cerșetori, muzicanți ambulanți, orbi, victime tinere sau în vîrstă ale unei orînduiri nedrepte, nemiloase — împietrită în tristețe. Chipurile prelungi parcă sînt macerate de solitudine, dezolare și resemnare. Trupurile și membrele capătă o alungire care ne poartă cu gîndul spre El Greco. Mîinile stilizate, lungi, fine și nervoase par a exprima o imensă nevoie de comunicare, de tandrețe. În această imagistică în care se instaurează pe nesimțite o atmosferă extatică, conturul formelor, întemeiat mai întîi pe curbe, mai apoi pe linii unghiuloase, tinde spre arabesc, amintind de ornamentistica arabă, El Greco, Pisanello și tot curentul secesionist. Dar și mai mult decît desenul, cromatica este deosebit de redevabilă picturii lui El Greco.

Pictura pe care Picasso o practică acum e aproape monocromă, tehnica apropiindu-se de aceea cunoscută sub numele de «camaieu», adică de «ton pe ton» (valori mai deschise sau mai închise ale aceluiași ton). Pe albastru de cobalt, albastru de Prusia, ultramarin, albastru ce tinde spre verde se înalță dominanta de albastru lunar și livid atît de aptă să sugereze privitorului stări sufletești ca acelea pe care le-am semnalat mai sus.

Perioada albastră ia sfîrșit către 1904, cînd apar tablourile reprezentative pentru «perioada trandafirie» (1904-1906). Acum pătrund în pînzele sale siluetele de arlechini, actori de teatru, saltimbanci, scene de culise etc. Formele, deși stilizate, nu mai tind către arabesc. În locul monocromiei din perioada albastră se instaurează o policromie delicată, în care domină tonalități variate de trandafiriu, culoarea care a meritat elogiul lui Goethe (roz de mărgean palid, trandafiriu ofilit etc.). Atmosfera care se încheagă din aceste forme colorate e aceea a visării, împletită cu melancolia difuză. Întîlnim acum un tonus afectiv mai ridicat, un lirism care s-a sustras deprimării și pateticului. Dar Picasso nu e mulțumit, caută să elimine din pictura sa ultimele rămășițe de sentimentalism și totodată să confere formelor acesteia o plasticitate sporită. Încă în 1905, în vremea călătoriei sale în Olanda, un tablou ca acela intitulat «Olandeza» mărturisește începutul opțiunii pentru accentuarea valorilor plastice. Începute sub zodia perioadei trandafirii, unele picturi — printre care și celebrul portret al scriitoarei americane Gertrude Stein — vor căpăta, ca urmare a pătrunderii artei romanice din Peninsula Iberică (sculptură și pictură murală catalană) și a artei lui Paul Cézanne, o cu totul altă înfățișare. În lunile petrecute la Gosol, lîngă Lérida, într-un peisaj sever de volume accentuat geometrice, cristalizarea unei noi concepții picturale și, ca atare, a unei noi viziuni și a unui nou limbaj se precipită. În efortul de a da, reprezentării zugrăvite a lumii, mai multă greutate, mai multă volumetrie, Picasso se lansează și în sculptură. Căci, așa cum a arătat Kahnweiler, unul dintre istoricii cubismului și dintre biografii artistului, Picasso se caracterizează printr-o predominanță a simțului tactil, fapt evident în perioadele în care, îndreptîndu-se spre o nouă cotitură în pictura sa, el recurge la sculptură (tăietură directă, modelaj etc.) ca la un «banc de probă» care îi îngăduie un contact nemijlocit cu materia și cu volumele. Reamintindu-și și, în același timp, inventînd, ascultînd sugestiile ieșite din manipularea volumelor, verificînd, Picasso ajunge la concluzii care vor fertiliza însăși pictura lui. De aceea fiecare cotitură din pictura lui a fost precedată sau întovărășită de experimente pe tărîmul sculpturii.

(Continuare în pag 16)

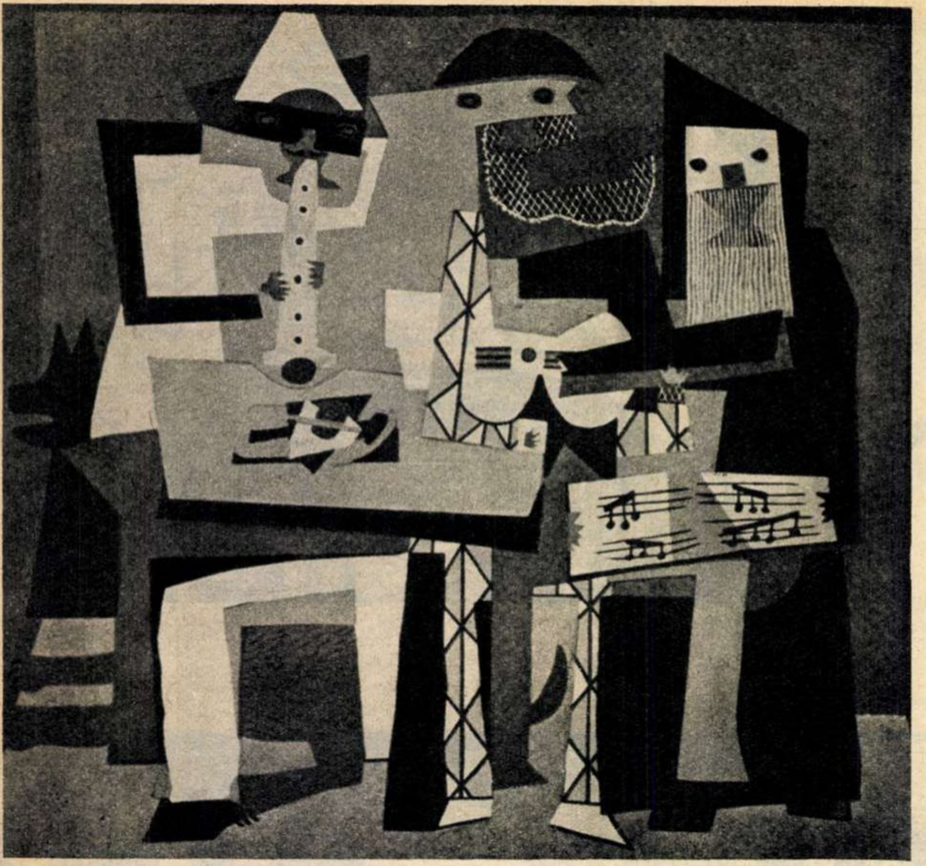

Cei trei muzicieni (1921).

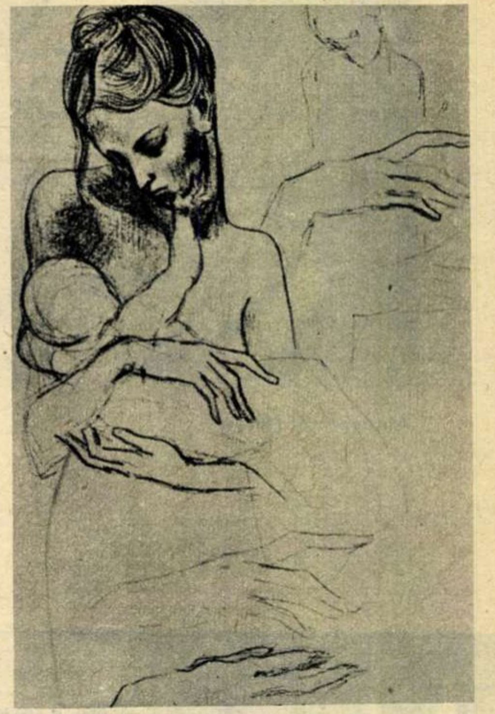

Mamă și copil (1904).

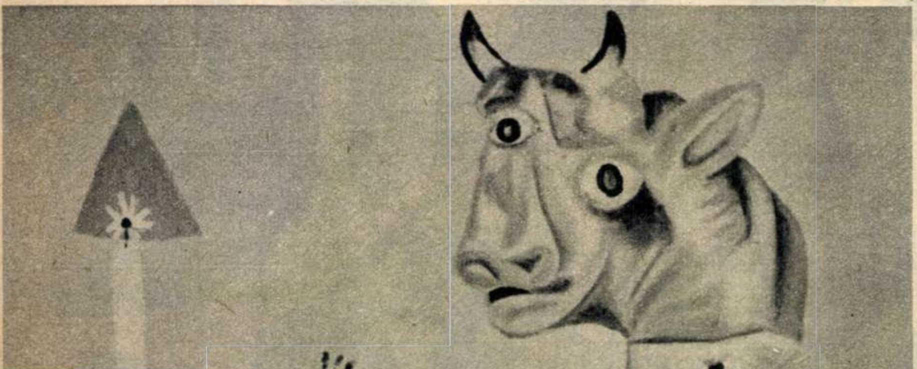

Cap de taur (1947).

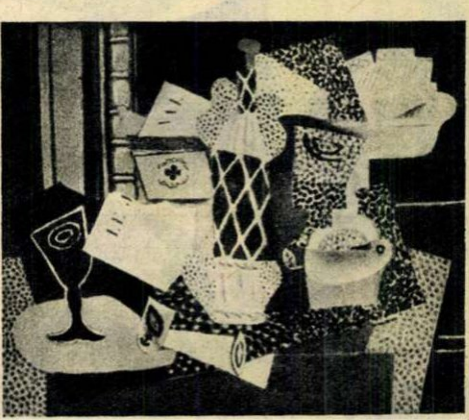

Pahar și sticlă de rom (1914).

85 de ani de la naștere

În perioada menționată cotitura e marcată de lucrarea cunoscută sub numele «Domnișoarele din Avignon» (corect «Domnișoarele din Avinyo», întrucît nu e vorba de orașul francez Avignon, ci de o uliță obscură a Barcelonei timpului).

La baza schemei compoziționale a acestui tablou se află schema din celebra pictură a lui Cézanne «Les baigneuses». Spațiul începe să fie sugerat altfel decît prin mijlocirea perspectivei rinascentiste. E un spațiu discontinuu, a cărui adîncime e sugerată doar prin orientarea mereu alta a fiecăruia dintre personaje. Din împletirea planurilor de culori vii cu hașúrile, artistul obține o impresie de volum care se va accentua în lucrările următoare, cu atît mai mult cu cît se va accentua influența plasticii etniilor negre din Africa. Astfel «perioadei iberice» (iarna lui 1907 — vara lui 1908) îi va urma «perioada neagră» (1908 — începutul lui 1909). Aceasta se caracterizează prin înlocuirea trecerii domoale de la un plan la altul, cu treceri bruște, a continuității planurilor cu ruptura de plan. Formele se sparg, tind să se disperseze, unitatea nefiind recîștigată decît printr-o ritmare severă.

Perioada 1907-1909 rămîne, cu toate înnoirile care au marcat-o, o perioadă de acumulări, de preparative în vederea saltului calitativ pe care îl constituie perioada

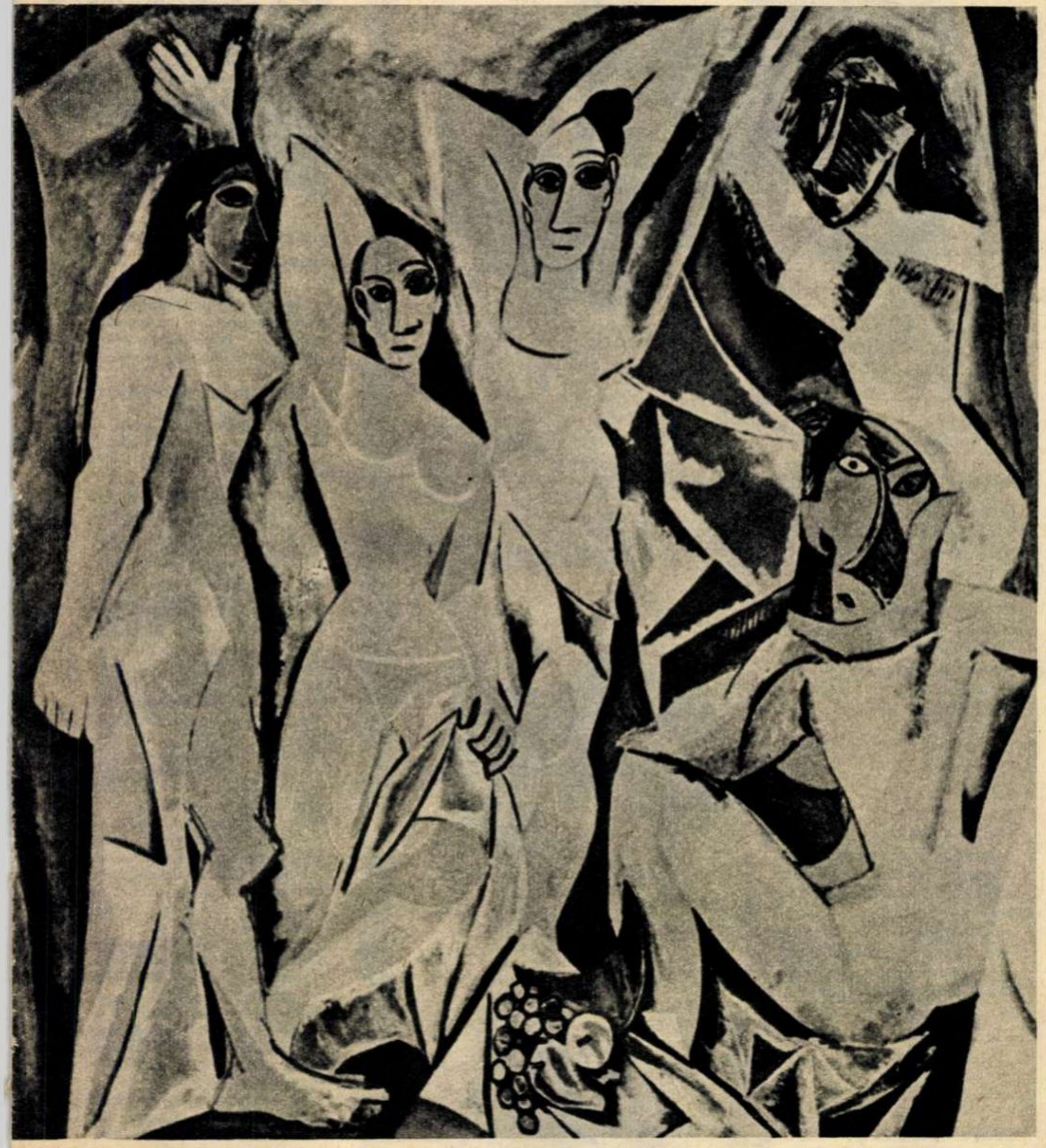

Domnișoarele din Avignon(1907).

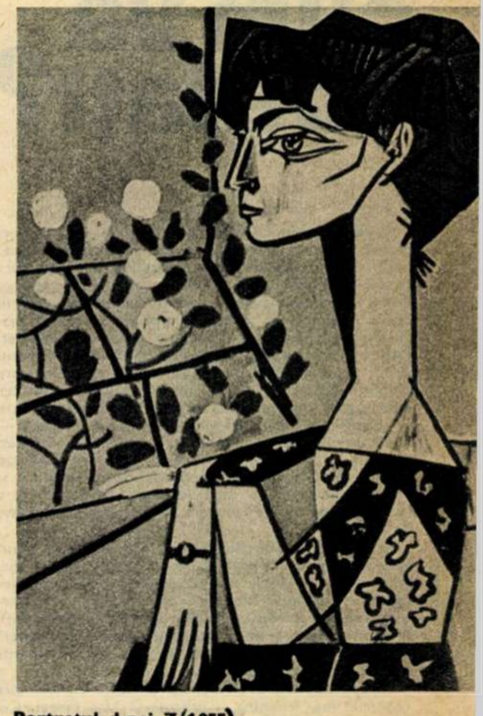

Portretul d-nei Z(1955).

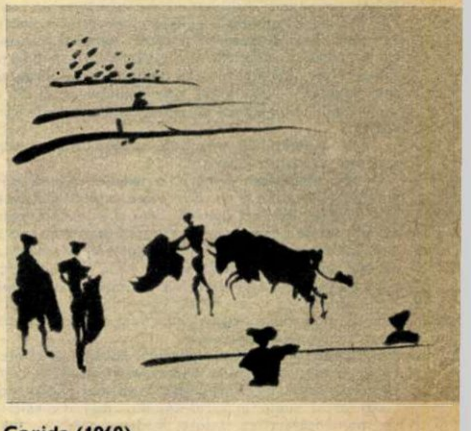

Corida (1960).

cubistă (1909-1914). Hotărîtoare pentru această mutație sînt lunile petrecute de Picasso la Horta de Ebro, în Catalonia, Cadaques (cu Derain) și Céret, în Franța (cu Braque).

Continuînd și dezvoltînd unele tendințe cuprinse în pictura lui Cézanne, atent la sugestiile plasticii romanicului catalan și a plasticii negre, Picasso este adevăratul inițiator al cubismului (urmat la o scurtă distanță de Georges Braque). Termenul de cubism fusese făurit de criticul Louis Vauxcelles în 1908 (sau de către Matisse, dacă e să-l urmăm pe Apollinaire), dar nu acoperă și nu caracterizează adevăratele intenții ale promotorilor curentului. Aceștia încetează de a se mai mulțumi în pictură cu reprezentarea suprafeței obiectelor și ființelor privite dintr-un singur și imuabil punct de vedere (cum se întîmplă în pictura care continuă linia începută în Renaștere). Imaginea pictată e rezultatul întrepătrunderii dintre viziunea directă și prelucrările ei mentale (reprezentări, amintiri, aluzii). Se iese astfel din pictura care redă ceea ce se vede și se pășește în pictura care înfățișează ceea ce știe artistul (de unde și sporirea subiectivismului) sau, precum sintetizează Christian Zervos: «Picasso gîndește ceea ce vede și vede ceea ce gîndește».

În cursul creației sale Picasso va reveni deseori și în felurite variante la cubism și anume, ori de cîte ori va considera necesar să reia reflecția asupra unor probleme atît de esențiale ale artei picturii precum sînt reprezentarea spațiului, a volumelor etc. (de unde și existența, în pictura lui, a altor variante: cubismul «cristal», cubismul «rococo»).

Am încercat să reconstituim activitatea lui Picasso pînă la finele acelei mutații pe care a constituit-o, în gîndirea și practica picturală, cubismul. Ceea ce nu înseamnă că am încheiat cu aceasta enumerarea perioadelor pe care le-a cunoscut creația lui, perioade care sînt tot atîtea stiluri diferențiate, personale. Dar descrierea acestor perioade ar necesita un mare număr de pagini (cubism rococo (1914), cubism liniar (1915-1916), realism clasicizant ieșit din prelucrarea artei lui Ingres (1916-1921), manierism manifestat prin alungiri, distorsiuni, deformări (1918-1925), neoclasicism sau perioada personajelor uriești (1920-1924), compoziții întemeiate pe predominanța curbelor (1924-1928), suprarealism (1925) etc., etc.). Și aceasta fără a ține seama că Picasso se afirmă concomitent și ca desenator, gravor în mai toate tehnicile posibile (acvaforte, acvatintă, litografie, linogravură), sculptor, ceramist (după aprecieri destul de aproximative — fiindcă nu se știe cîte lucrări se mai află încă în posesiunea artistului — Picasso fiind creatorul a peste 10 000 de lucrări).

Pentru Picasso creația «este un fel de a-ți ține jurnalul intim». Altfel spus, arta este «une ecriture» (un scris, o scriitură). Iar în jurnalul său de mii de pagini-opere, Picasso, mărturisindu-se, s-a pronunțat asupra lumii și a vieții, ca și asupra artei.

În problemele contemporaneității a luat atitudini hotărîte atît ca cetățean cît și ca artist. Ele au generat compoziții direct angajate politic, precum Guernica, Masacrele din Coreea, Războiul, Pacea etc. Căci pentru Picasso «pictura nu e făcută pentru a decora apartamentele; ea este o armă de război ofensiv și defensiv».

Și cum am putea să-l caracterizăm mai bine și mai concis decît prin propriile lui cuvinte?

«Adeziunea la partidul comunist este suita logică a întregii mele vieți, a întregii mele opere. Căci sînt mîndru să pot afirma că nu am considerat niciodată pictura drept o artă de simplu agrement, o distracție; am vrut, prin desen și culoare, de vreme ce ele erau armele mele, să pătrund mereu mai adînc în cunoașterea oamenilor și a lumii pentru ca, prin această cunoaștere, să devenim cu toții, zi de zi, mai liberi; am încercat să spun, în felul meu, tot ceea ce consideram că este cel mai adevărat, cel mai drept, cel mai bun, cel mai frumos».

se apropie revelionul (IV)

cum vă coafați?

Să recunoaștem că pieptănătura festivă este adeseori coafura cu care ne simțim cel mai puțin la îndemînă: nota ei pretențioasă, poate insolită pentru figura noastră, kilogramul de fixativ pe care unele coafeze îl toarnă pe cap pentru a susține cine știe ce edificiu capilar presărat cu steluțe sclipitoare creează o cascheță artificioasă, de-a dreptul greu de suportat. Dacă e să formulăm o primă recomandare, v-am sfătui să nu experimentați o coafură nouă tocmai în seara revelionului și să nu-i imprimați acesteia un caracter extravagant. Simplitatea și mai ales o perfectă adaptare a coafurii la figură rămîn — în ultimă instanță — imperativele unei pieptănături reușite. Să alăturăm acestora cîteva din recomandările modei actuale, așa cum le-am desprins din revistele de specialitate și din discuția avută cu tînăra coafeză Lica Degel, ce a frecventat de curînd cursurile Școlii tehnice pariziene de coafură.

Așadar, coafura modernă cere în primul rînd părul tuns scurt și foarte puțin tapat. Au căzut total în dizgrație cocurile uriașe care hipertrofiau capul, se folosește tot mai puțin tapatul exagerat care — s-a dovedit — obosește părul și îl distruge. Coafurile — mici, în jurul capului — sînt înalte doar spre ceafă și preferă forma conică, ce favorizează în egală măsură figurile rotunde și cele prelungi.

— Se manifestă în prezent o tendință vizibilă spre coafurile mai feminine — precizează Lica Degel. Cunoscutul coafor Alexandre, acea celebră Claude Maxime despre care se spune că are degete miraculoase sau Carita recomandă în ultima vreme cu insistență coafurile buclate, cu ondule largi, lejere, încadrînd armonios întregul obraz și degajînd fruntea. Asta nu înseamnă că bretonul a dispărut din pieptănătura modernă; dimpotrivă, sînt figuri — cu fruntea prea largă sau prea îngustă — care nu se pot dispensa de el. Să nu uităm apoi că bretonul dă o notă tinerească oricărei coafuri.

— Considerați că diferitele trepte ale vîrstelor pretind și coafuri diferite?

— Nu totdeauna. Firește, o femeie trecută de o anumită vîrstă nu-și va lăsa plete blonde pe umeri à la Brigitte Bardot; dar, așa cum și în vestimentație au început să dispară acele cenușii și bătrînești rochii ale femeilor «în etate», nici în materie de pieptănături nu mai există granițe rigide între ceea ce este permis și ce nu la o anumită vîrstă. Excluzînd extravaganțele, orice femeie, la orice vîrstă, va trebui să-și aleagă în primul rînd pieptănătura care avantajează cel mai mult trăsăturile feței ei.

Fotografiile alăturate încearcă totuși să schițeze cîteva sfaturi luînd drept criteriu și vîrsta. Să le urmărim împreună, nu înainte de a vă mai recomanda: lăsați părul suplu în jurul capului, nu-l copleșiți cu lac, nu-l încărcați cu steluțe, diademe ori flori. Festivismul excesiv ne falsifică și, pentru a ne simți bine în seara revelionului, trebuie în primul rînd să fim noi înșine.

S.F.

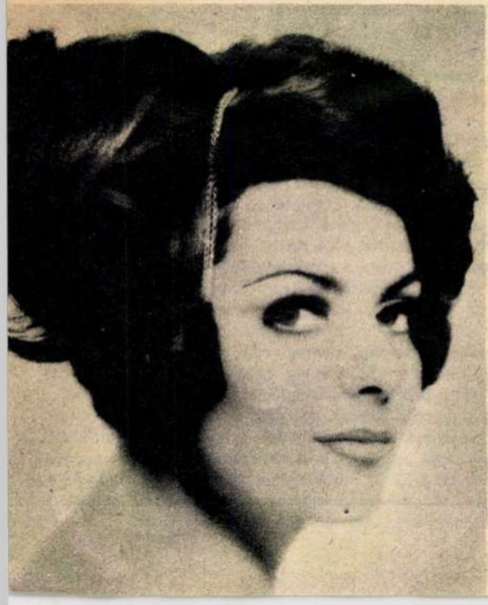

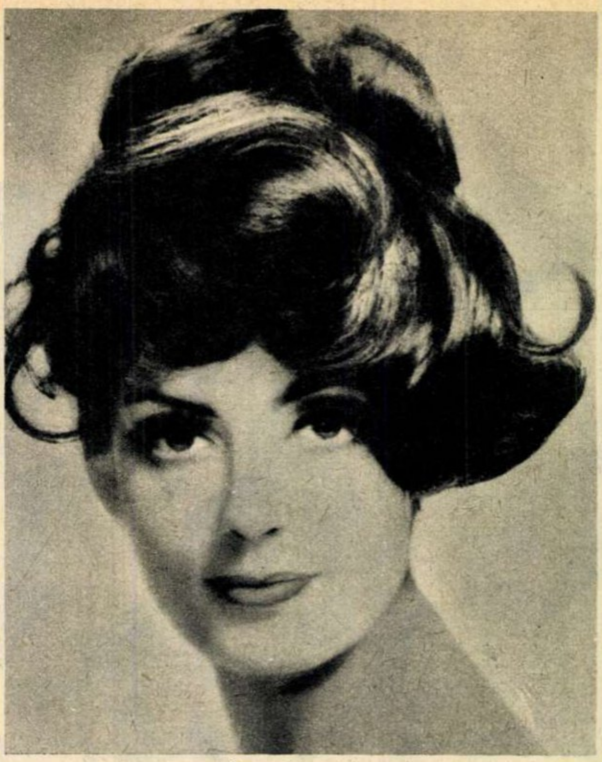

▲

Pentru o femeie tînără, o coafură mai fantezi, asimetrică, cu ondule largi, suple. Remarcați linia conică din creștet și ondula largă ce cade peste ochi.

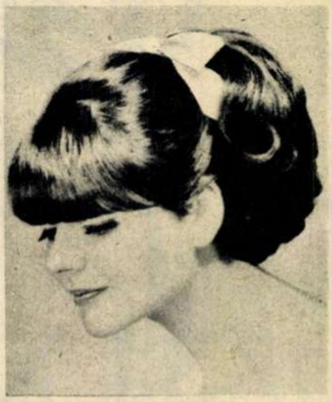

Pentru o fată tînără, cu părul mai lung (3 cm peste urechi), o coafură cu bretonul lung, acoperind sprîncenele, cu creștetul plat dar cu părul amplificîndu-se în ondule largi spre ceafă. Avantajează mai ales o figură prelungă. Drept podoabă, o fundă plată, din materialul rochiei. ▶

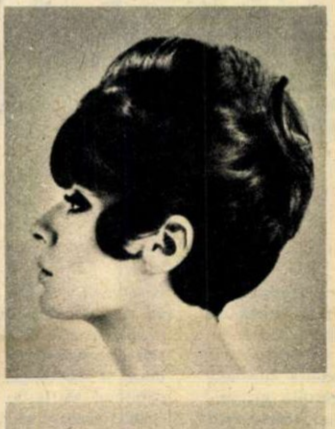

Dacă sîntem gazde și va trebui să avem o ținută comodă, nu deosebit de pretențioasă, putem să ne coafăm tinerește, cu un breton dens și un «acroche-coeur» pe un obraz, așa cum sugerează fotografia de față. ▶

◀ *Dimpotrivă, dacă participăm la un revelion mai pretențios, se cere o toaletă și o coafură adecvate: această pieptănătură (realizată eventual și cu o postișă) lasă fruntea degajată, are cocul instalat spre ceafă, urechile acoperite de niște bucle largi și, drept podoabă, un lănțișor fin.*

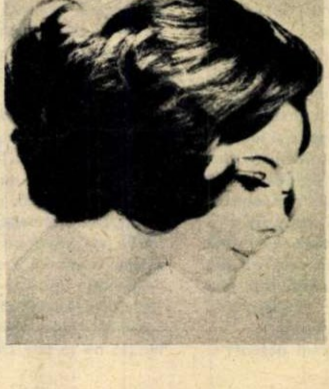

Pentru orice vîrstă — însă numai dacă e vorba de un obraz cu trăsături mici, delicate — această coafură gen olandez, cu buclaj lejer, ce înconjură capul. ▶

---

dialog cu cititorii

scrisoare deschisă

Una din tinerele noastre cititoare ne-a trimis o scrisoare al cărei text îl publicăm, în întregime, în rîndurile care urmează:

«Ceea ce mă determină să scriu e «cazul meu». Desigur, e un caz neobișnuit, totuși vă rog din inimă să-mi îndepliniți rugămintea. Dar să trec la esențial:

Locuiesc în Tulcea, mă numesc Antonov Georgeta și sînt în vîrstă de 16 ani.

16 ani, și... nu-mi cunosc tatăl. Să vă explic mai pe larg. Prin 1950 mama fusese în relații cu un sergent major care își făcea serviciul în acest oraș. Cînd s-a hotărît să se căsătorească, i-a pus o condiție: să plece împreună în orașul lui natal. Mama poate ar fi fost de acord, dar a intervenit bunica, care dorea ca singura ei fată să-i fie mereu aproape. Dînsul s-a opus, și astfel s-au despărțit. După plecare, m-am născut. Bunica și-a luat obligația să mă crească și așa a și făcut. Peste doi ani mama s-a recăsătorit. Au trecut mulți ani de atunci. Tatăl meu adevărat nu a mai dat nici un semn de viață. Deci nu-l cunosc, nu mă cunoaște și nici nu știu nimic de existența sa.

Știu doar atît: se numește **Gheorghe Munteanu** și e din Botoșani. V-aș ruga să-mi dați o sugestie. Cum l-aș putea găsi? Poate prin intermediul «Flacării»? Puteți să mă ajutați? Publicați vă rog scrisoarea mea. Poate undeva, în Botoșani, sau în alt oraș al țării, o va citi acela care ar fi trebuit să fie acum lîngă noi, și mai ales lîngă mine, fiica lui, care, mărturisesc, îi simte lipsa.

Menționez că un amănunt oricît de mic despre el m-ar bucura foarte mult.

Doresc cu orice preț să-mi regăsesc tatăl.

Georgeta ANTONOV
Tulcea»

Alăturîndu-ne dorinței cititoarei noastre, rugăm pe cel în cauză, și pe cei care pot da vreo relație, să scrie revistei pentru a o ajuta pe Georgeta să-și găsească tatăl.

cum ne alegem profesiunea?

Care sînt căile alegerii profesiunii? Care sînt relațiile profesiune-înclinație, profesiune-talent? Cum au ajuns la profesia lor de astăzi diferiți fruntași ai vieții noastre economice, științifice și cultural-artistice?

Iată atîtea întrebări pe care și le pun numeroși tineri din țara noastră. Printre ei, și cititoarea Maria Burlacu, elevă în clasa a XI-a la un liceu din Rîmnicu-Sărat, care ne propune să inițiem o anchetă pe această temă.

Întru totul de acord cu propunerea, îi comunicăm corespondentei noastre că o asemenea anchetă a intrat în planul nostru pe primul trimestru al anului 1967.

P.S. Am luat notă și de dorința dv. de a publica pe o copertă fotografia actorului de film Aleksei Loktev.

în cîteva rînduri

C.I. Neva, Sibiu, **Nicolae Păunescu,** Tr. Severin, **P.V.C.,** Iași. Pentru a vă putea răspunde la întrebări, comunicați-ne numele și adresele dv. complete.

Tatiana Dobre, Segarcea. 1) Tot ceea ce doriți să aflați în legătură cu Alain Delon găsiți în fișa sa filmografică («Flacăra» nr. 43/1966). 2) Adresa emisiunii pe care o solicitați este Radioteleviziunea română, căsuța poștală 111, București. Menționați pe plic: Pentru emisiunea «O melodie pe adresa dv.» 3) Pentru publicarea adresei este necesară și profesiunea solicitantului. Comunicați-ne-o.

B. Stănică, Mihăilești-Mizil. 1) Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru contribuția dv. la ancheta în jurul cazului A.P. 2) La 14/XI ne-ați solicitat un articol despre marele pedagog ceh Komensky, dar un asemenea articol a apărut în ziua de 12/XI, în nr. 47 al revistei (pag. 19)! 3) Nu publicăm numele și adresele persoanelor ale căror imagini apar la rubrica «Cititorii fotografiază».

o scrisoare din petroșani

Tov. **Adina Dobrin** din Petroșani își începe scrisoarea sa către redacție cu unele considerații judicioase pe marginea celor două articole dedicate normelor de comportare în societatea noastră nouă. În continuare, corespondenta apreciază, de asemenea favorabil, rubrica «Carnet de scriitor» («Articolele atît de combative semnate de Eugen Frunză le citești cu cea mai mare plăcere...»). Scrisoarea cuprinde asemenea aprecieri și la adresa altor rubrici. Ne-a stîrnit însă mirare întrebarea cititoarei noastre: «Dar fotografia lui Dan Spătaru cînd va apărea pe copertă?» — pentru că a apărut.

În încheierea scrisorii, tov. Dobrin se referă la debutanții în literatură (mai cu seamă în poezie), sugerînd redacției noastre redactarea unui supliment literar în care să promovăm tinerele talente.

Tovarășă Dobrin, numeroase publicații literare ce apar în București și în unele centre regionale fac treaba aceasta în cea mai mare măsură. Nu credem deci că ar fi util să o facem și noi.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespondeze: Doina Balaban, elevă, 16 ani, București 22, str. Biserica Amzei 22: teme diverse; Mircea Matei, elev școală tehnică, 22 ani, București, str. Lunei 7, rn. 23 August: cinema; Ileana Mînzu, elevă, 16 ani, Constanța, Piața Independenței 13, bl. B, sc. C, et. I, ap. 3: cinema; Dory Rusu, funcționară, 23 ani, Bacău, str. Banu Mărăcine 2: teme diverse, ilustrate; Mihai Zaharescu, contabil, 28 ani, com. Cornu Luncii, rn. Fălticeni: teme diverse, ilustrate; Sicuța Chicoș, elevă, Pitești, str. 1 Mai 24: cinema, muzică, ilustrate.

cititorii întreabă

pentru viteze supersonice

«Ce fel de combustibil folosesc avioanele cu reacție și rachetele moderne?»

Ion SELARU, Petroșani

Răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Majoritatea combustibililor pentru motoarele cu reacție de aviație se obțin din țiței, prin distilare primară, folosindu-se fracțiunile care distilează între 60° și 280°C. În compoziția acestor combustibili intră hidrocarburi parafinice, naftenice, aromatice și nesaturate. Raportul dintre aceste clase de hidrocarburi este diferit, depinzînd de tipul de țiței din care este obținut combustibilul respectiv. Cele mai convenabile sînt hidrocarburile parafinice și cele naftenice, stabilite chimic și avînd o căldură mare de ardere.

La viteze supersonice de zbor fenomenul încălzirii aerodinamice a învelișului avionului (circa 120° la 2 400 km/oră) impune combustibilului caracteristici speciale: o stabilitate termică ridicată și o tensiune de vapori foarte scăzută (maximum 5 mm col. Hg la 38°C și 500 mm col. Hg la 150°C); altfel, combustibilul «fierbe» și se vaporizează, provocînd nu numai pierderi, dar și pericole foarte mari.

Combustibilii chimici pentru motoarele-rachetă se împart în combustibili solizi și lichizi. Primii sînt de regulă amestecuri mecanice sau combinații chimice de carburanți și comburanți (oxidanți) solizi; menționam pulberile cu solvent nevolatil (de ex. pulberi cu nitroglicerină) etc. Se fac cercetări pentru folosirea pulberilor metalice. În cosmonautică combustibilii solizi nu și-au spus încă ultimul cuvînt, avînd perspective nebănuite. În cadrul combustibililor lichizi, carburantul și oxidantul sînt separate; drept carburanți se folosesc petrolul, benzina, alcoolii, hidrazina etc.; ca oxidanți se utilizează acidul azotic, oxigenul lichid etc.

Un combustibil superior este constituit de cuplul hidrogen lichid plus oxigen lichid, care a permis satelizarea de obiecte cosmice grele (peste 10 tone).

în plin apogeu

Cititoarele **G. Constantinescu** *și* **Liliana Alexandrescu** *din București doresc să afle cîteva date despre renumita cîntăreață Joan Sutherland.*

Răspunde ADA BRUMARU, muzicolog.

Cariera Joanei Sutherland este deosebit de interesantă; ea a avut o evoluție cu totul specială, ajungînd de-abia după mulți ani de activitate a se stabili pe repertoriul și în glasul de soprană de coloratură pe care i-l cunoaștem astăzi.

S-a născut în Australia, la Sydney, în anul 1926; a moștenit vocea de mezzo-soprană a mamei sale, cultivînd-o printr-un studiu perseverent. A participat în tinerețe la diferite concerte în Sydney și în alte orașe ale țării. La vîrsta de 19 ani ea abordează, pentru prima oară, repertoriul sopranelor dramatice. După absolvirea Conservatorului din Sydney, în anul 1947, devine cunoscută ca interpretă de concert și de operă (unul din succesele ei este rolul Didonei din opera «Dido și Eneas» de Purcell).

Debutează în Anglia la Covent Garden în 1952, într-unul din rolurile mici ale operei «Flautul fermecat» de Mozart, una din cele trei doamne ale reginei nopții. După cîtva timp ea se impune în atenția publicului englez, intrînd, fără repetiții, într-un spectacol cu opera «Bal mascat» de Verdi, în care interpretează strălucit rolul feminin principal. Urmează o serie de spectacole cu «Aida» de Verdi, «Nunta lui Figaro» de Mozart (Contesa) și «Freischutz» de Weber (Agatha).

Se părea că artista și-a definit drumul său în teatrul muzical ca soprană dramatică. Începînd însă din anul 1955, Joan Sutherland începe să studieze repertoriul de coloratură, dînd o atenție specială tradițiilor bel-canto-ului italian. Deși niciodată nu a avut contact cu vreun pedagog italian, ea devine una dintre cele mai perfecte interprete moderne ale muzicii lui Bellini, Donizetti și Rossini. După debutul în «Lucia» la Covent Garden (1959, dirijor. Tullio Serafin, direcția de scenă Franco Zefirelli) urmează o serie de turnee europene (menționăm succesul de prestigiu, la Viena, în Donna Ana din «Don Juan» de Mozart) și peste ocean, în Statele Unite ale Americii. Ea realizează, în colaborare cu cele mai reputate case de discuri, o serie de înregistrări prin care devine într-adevăr celebră în toată lumea.

Fiecare rol interpretat de Joan Sutherland este o creație în cel mai complet sens al noțiunii. Ea își conduce vocea ca un instrumentist virtuos. dar nimic din această tehnica superbă nu este întrebuințată în sens demonstrativ. Interpretările Joanei Sutherland au poezie, dramatism, o expresivitate sinceră, un fior liric impresionant; de aceea le urmărim cu asemenea emoție.

un vestit marinar francez

«Doresc să aflu cîte ceva din viața și isprăvile lui Jean Bart».

Constantin CÎRA, Timișoara

Răspunde lector universitar ing. D. TODERICIU.

Celebru corsar francez și apoi comandant de escadră în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea, Jean Bart (1650-1702) aparține unei ilustre familii de navigatori originare din Dieppe. Un strămoș al său, Herrmann Bart, fusese înainte de 1489 mare maestru al ordinului teutonic. Fratele acestuia din urmă, emigrînd în Franța, fondează «dinastia» de marinari din care fac apoi parte Michel Bart (bunic al corsarului), cunoscut navigator, mort de pe urma rănilor primite în luptă cu marina engleză, Michel Jacobsen, unchi, navigator nordic, comandant de flotă spaniolă, Cornil Bart (tatăl lui Jean Bart), mort și el ca urmare a unei lupte navale cu englezii.

Navigînd de la vîrsta de 13 ani, Jean Bart servește pe vase franceze și apoi olandeze, sub comanda faimosului Ruyter. După anul 1675 armează o corabie aparținînd unor comercianți din Dunkerque și navighează în Marea Nordului. Capturarea vasului olandez Neptun îi aduce un lanț de aur din partea regelui Franței și în cele din urmă este primit în marina oficială franceză, devenind locotenent de vas în 1679. După mai multe campanii în Mediterana și în apele Marocului ajunge, în anul 1686, căpitan de fregată. După 1688 cîștigă răsunătoare victorii în campaniile împotriva Olandei și Angliei. Capturat totuși de englezi, reușește să evadeze din fortăreața Plymouth și ajunge în Franța. Este numit căpitan de vas, iar după 1691 comandant de flotă. În anul 1693 Jean Bart dobîndește o celebră victorie la Lagos cînd, la bordul vasului «Le Glorieux», atacă o flotă olandeză de 11 vase de linie, pe care o pune pe fugă, după ce arde și scufundă cinci dintre unitățile inamice. Peste un an, forțînd în mod spectacular blocada olandeză, aduce la Dunkerque grîu cumpărat din Danemarca, împreună cu un convoi salvat și trei vase inamice capturate. După alte cîteva victorii, unele sărbătorite prin medalii comemorative de aur bătute de statul francez, Jean Bart moare în anul 1702, în vîrstă de numai 52 de ani, pe cînd pregătea o nouă expediție războinică. Om simplu, drept, foarte iubit de echipaje, Jean Bart și-a cîștigat un glorios renume de marinar încercat, fiind unul dintre cei mai populari comandanți de flotă din vremea sa, cinstit de prieteni și temut de inamici.

pe scurt

Ion Florea, Tg. Jiu. Imposibil să vă răspundem la atît de multe întrebări. Alegem cîteva din ele. 1) Cel mai lung pod din lume este cel de la Maracaibo (Venezuela), care are 8,7 km lungime. Complexul de poduri de peste Dunăre dintre Fetești și Cernavoda, avînd o lungime totală de peste 4 km (la data construirii era cel mai lung din Europa), se numără la rîndu-i printre cele mai mari din lume. 2) Primele vehicule — cu tracțiune animală, bineînțeles — au circulat pe o linie de fier încă în 1776, în apropiere de Sheffield (Anglia). Prima cale ferată publică, în lungime de 16 km, pe care au circulat de asemenea vehicule cu tracțiune animală, a fost construită tot în Anglia, în anul 1801, între localitățile Wandsworth și Croydon. 3) Cîte specii de ouă există în toată lumea? Imposibil să vă dăm o cifră. Putem doar să vă precizăm că numărul lor este egal cu cel al speciilor zoologice care se înmulțesc prin ouă — adică al majorității animalelor (viermi, moluște, insecte, majoritatea peștilor, batracieni și reptile, păsări, ba chiar și unele mamifere, cum sînt monotremele). Nu credem că există undeva în lume o colecție completă care să conțină ouăle tuturor acestor specii. La celelalte întrebări vă vom răspunde cu alt prilej.

Vasile Almaș, Tulcea. Nu ne indicați ce dicționar anume doriți. După părerea noastră, v-ar fi necesare două dicționare: unul enciclopedic și al doilea literar. Din «Dicționarul enciclopedic român» au apărut pînă acum 3 volume (pînă la litera P inclusiv); este imposibil să nu-l găsiți în librăriile din Tulcea! În ce privește al doilea, căutați sau «Dicționarul limbii române literare contemporane» (4 vol.) sau «Dicționarul limbii române moderne» (1 vol.), ambele apărute în Editura Academiei (1957 și, respectiv, 1958). Dacă la librăriile din orașul dv. nu mai pot fi găsite, rugați pe primul dintre cunoscuții dv. care vine la București să vi le caute la anticariat.

Iosif Gallo, Gătaia. 1) În cele aproape două milenii ale «erei noastre», calendarul bisericii creștine a căpătat o cvasiuniversalitate. Așa că, prin «era noastră», înțelegem data de la care începe să numere anii acest calendar. 2) Octavian August, primul împărat roman, s-a născut în anul 63 î.e.n. și a murit în anul 14 e.n. Nepot al lui Iulius Caesar, el a devenit imperator în anul 27 î.e.n., după ce timp de 17 ani a luptat pentru putere, trebuind să-și învingă rînd pe rînd rivalii. În anul 31 î.e.n., învingîndu-l la Actium pe fostul său aliat Antonius și cucerind Egiptul, devine singurul conducător al statului roman. Instituie sistemul statal denumit «principat» (de la «princeps» — primul dintre senatori) și instaurează o dictatură militară puternică. În timpul domniei lui se înregistrează o înflorire a culturii latine nemaiîntîlnită pînă atunci, mai ales în ce privește creația literară; este epoca în care au trăit cei mai mari poeți latini: Virgiliu, Horațiu și Ovidiu.

Wily Martur, Roșiori-de-Vede. 1) În revista de Anul nou vom publica un număr destul de mare de ceea ce dv. numiți «fotovarietăți». 2) Despre începuturile televiziunii vom publica un articol separat.

V. SILVIAN

primele cărți românești despre sport

Prima carte scrisă de un român despre foloasele și necesitatea educației fizice la toate vîrstele o datorăm doctorului Constantin Caracaș. Ea a apărut în 1830 și se intitula «Topografia Țării Românești și observații antropologice asupra sănătății și bolilor locuitorilor». Cartea se ocupa cu descrierea condițiilor sanitare ale populației și sublinia influența pozitivă a exercițiilor fizice, a jocurilor și a oricărei forme de activitate în aer liber asupra sănătății, asupra bunului mers al dezvoltării și maturizării organismului.

O altă lucrare care vădește preocupări pentru educația fizică a fost scrisă de marele revoluționar Nicolae Bălcescu; este cartea «Manualul bunului român». Preocupat intens de pregătirea completă, intelectuală și fizică, a generației tinere, Bălcescu a remarcat că «educația nu implică numai acumulare de cunoștințe, ci și educație morală și fizică».

Alexandru MIHĂILĂ

POVESTEA VORBEI

primele cadouri

Dacă cineva și-ar lua libertatea de a folosi cuvintele cu înțelesul lor originar, *luna cadourilor* ar trebui să însemne «luna literelor mari»!

Firește că asemenea extravaganțe lingvistice sînt sortite eșecului, pentru că un înțeles uitat n-are nici o justificare să revină în actualitate, și *cadou* n-o să mai aibă niciodată sensul de «majusculă». Dacă lucrul acesta e evident, mai puțin limpede e calea pe care a putut s-o urmeze un cuvînt ce, pornind de la niște litere, să ajungă la daruri.

Substantivul francez *cadeau* e cunoscut încă din secolul al XII-lea cu sensul arătat: «literă majusculă». Ulterior avea să însemne «literă mare, frumos ornamentată», adică o podoabă caligrafică. De la podoabe grafice la ornamente stilistice *cadeau* ajunge să însemne cuvînt frumos, folosit numai spre a da farmec exprimării. De aici nu mai e decît un pas pînă la sensul de «omagiu, compliment adresat unei femei». Molière întrebuințează cuvîntul cu accepțiunea de «spectacol, divertisment oferit unei nobile doamne».

Cu înțelesul modern de «dar», *cadeau* începe să fie folosit în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, dar inițial *cadou* putea fi numit numai darul oferit unei femei.

Sorin STATI

idilă

«Idila» aceasta între tînăra americană Sandra Brown și balena Jonah, în greutate de aproape o tonă, este urmarea unei experiențe unice pînă acum, efectuată la acvariul St. Petersburg din Florida. Este primul caz cunoscut în care s-a reușit să se ajungă la o prietenie constantă între un om și o balenă. Fapt pentru care toți cei ce lucrează la acest acvariu au denumit experimentul cu poeticul titlu: «Poveste de dragoste».

cuvinte încrucișate

casa

ORIZONTAL: 1) Dă ocol casei — Case. 2) La poartă! — Acțiune la poartă — Ustensil casnic. 3) Minuscul — Pronume — Construcție provizorie din scînduri. 4) Cameră de dormit (reg.) — Cură! — Confecționează șei. 5) Lucrează la casa de mode (pl.) — Interjecție. 6) Autorul poeziei «Din cerdacul tău» — La intrare în casă. 7) Moluște gasteropode — Pe casă. 8) Autorul piesei «Piatra din casă» — Secure! 9) Cec! — Și (fr.) — Cu puține case — Inediți. 10) Interjecție — Nimfa pădurilor (mit.) — Trecut (fig.). 11) Pentru depozitat alimente — De-al casei. 12) Pe lîngă casa omului — Încăpere. 13) Înmulțit — Pălăria casei. 14) Lucrare agricolă — Cutere! — La școală! 15) Armăsar — Locuință. 16) Liber-cugetători — De la (od.). 17) Încăpere auxiliară — Negație — Abreviație (presc.). 18) Do — Jumătate de casă! — Fundamentul casei (pl.). 19) Ustensil casnic — Suprasolicitare. 20) Marcă de motocicletă — Baie, cămară, pivniță, într-un cuvînt.

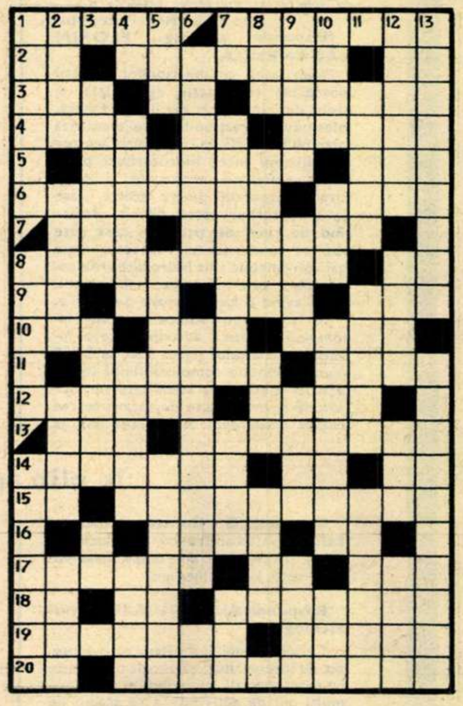

VERTICAL: 1) Compartimentele casei — În familie — În jurul casei (pl). 2) Neaspectuos — Își poartă casa (pl.) — Casă portabilă — Casă peste casă. 3) Case — Te poartă la etaj — În sobă! 4) În tindă! — Case arătoase — Partea laterală a unei case — Acru. 5) Un moș adormitor — Cade! — Embleme — Radio și televizor. 6) În excursie la Căsoaia (fem.) — Urcată pe acoperiș — Operă. 7) Ieșire! — Face legătura între etaje — A solicita — Cap în peninsula Kola. 8) Personaj din feeria engleză — Oraș în Ardeal, cu o fabrică de ciment — La Brașov! — A păstra. 9) Aglomerații de case — Măiestrie — Bună la orice — Îmbibat cu apă. 10) O blondă atrăgătoare — Literă elină — Oraș în Sicilia — Început de eficiență! 11) Aspect — Identitatea unei case — Model (fig.). 12) Țin casa încuiată — A veni — Nume masculin — Local. 13) Tăierea arborilor în formă prismatică pentru a fi folosiți în construcție (pl.) — Și-au întemeiat un cămin (fem.).

Anton MOREANU

Cuvinte mai puțin cunoscute: UTI, ENA, AIS, OT, IJ, MAB, PSI.

dezlegarea jocului „IARNA", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) LAPOVITA — VATA. 2) OMAT — SOBA — PUF. 3) PITIC — MIREASA. 4) ACI — AVALANSA. 5) T — NUNI — AT — A — A. 6) ATELAJE — ANTIC. 7) E — IVELI — MOSI. 8) NAFTALINA — RID. 9) ACRA — I — VERI — U. 10) MAI — CIOARA — GL. 11) E — GER — TREMURA. 12) TI — BANI — LATIT. 13) INF — CUCA — S — PA. 14) ZIDIT — ZA — AA. 15) SALI — AN — ZAF — A. 16) APORT — ANOTIMP. 17) NETE — ITAR — NUL. 18) IZI — ALUNECARI. 19) UIMITORI — ETAC. 20) STELUTA — ERATA.

umor

de Nell COBAR

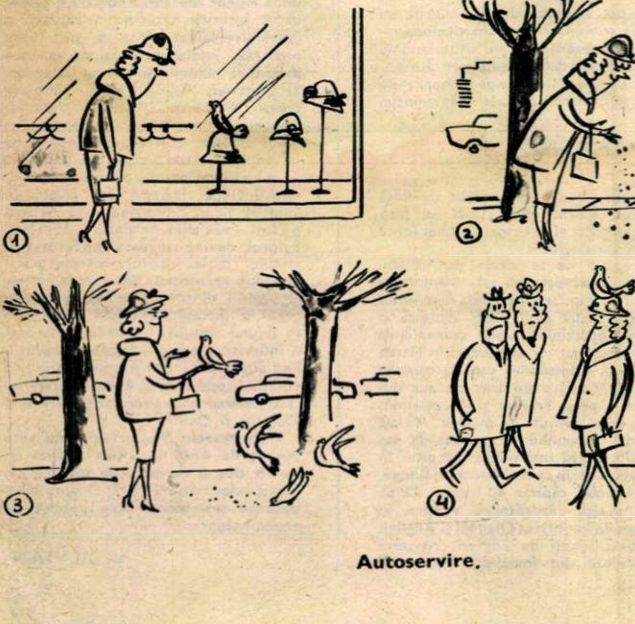

Autoservire.

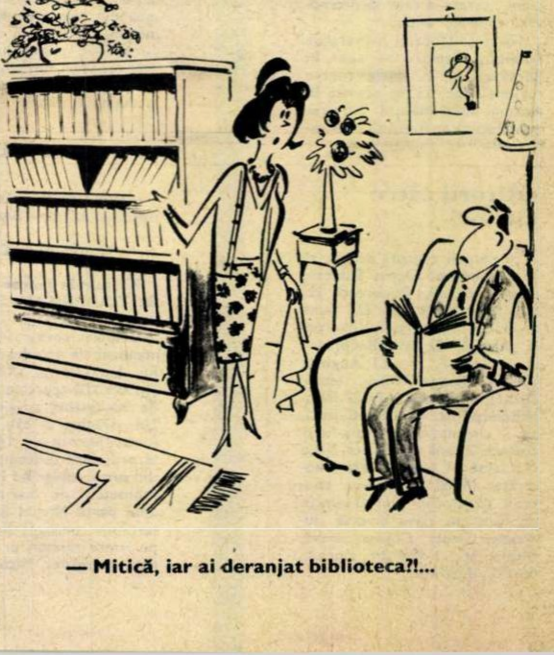

— Mitică, iar ai deranjat biblioteca?!...

O.C.L.

Alimentara, raionul 16 Februarie

vă pune la dispoziție, prin magazinele sale cu autoservire **din** cartierul Drumul Taberei, **un bogat sortiment de produse de băcănie, cafea, dulciuri, mezeluri, brînzeturi, lactate, carne și panificație.**

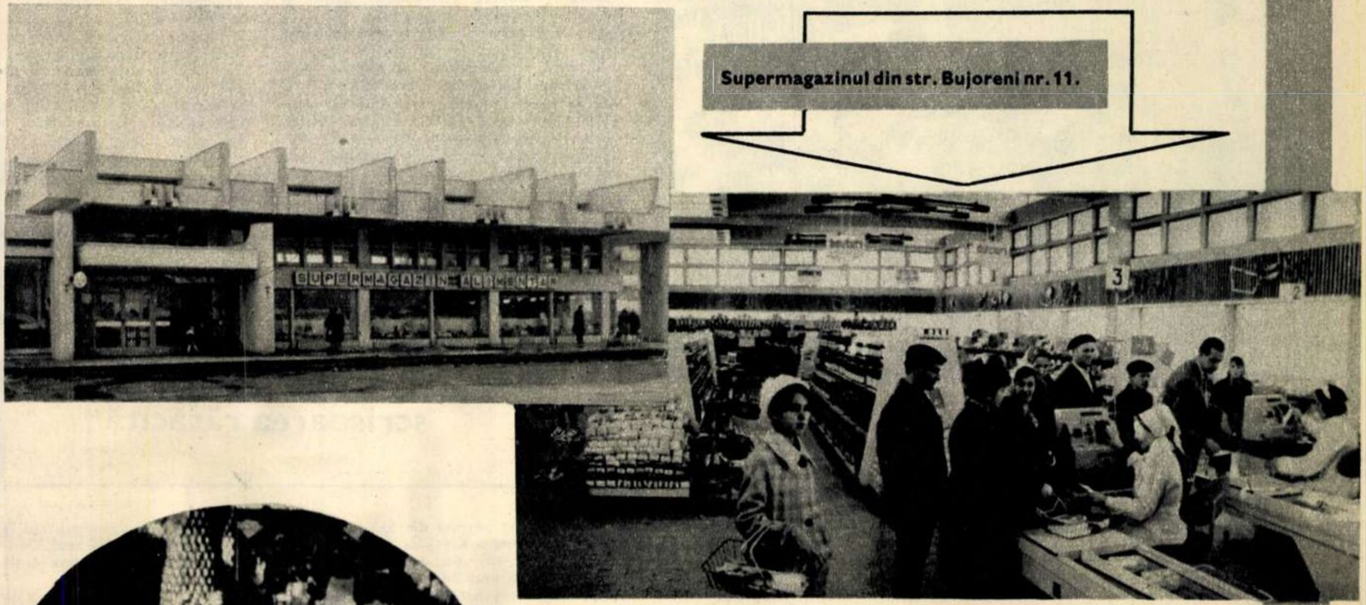

Supermagazinul din str. Bujoreni nr. 11.

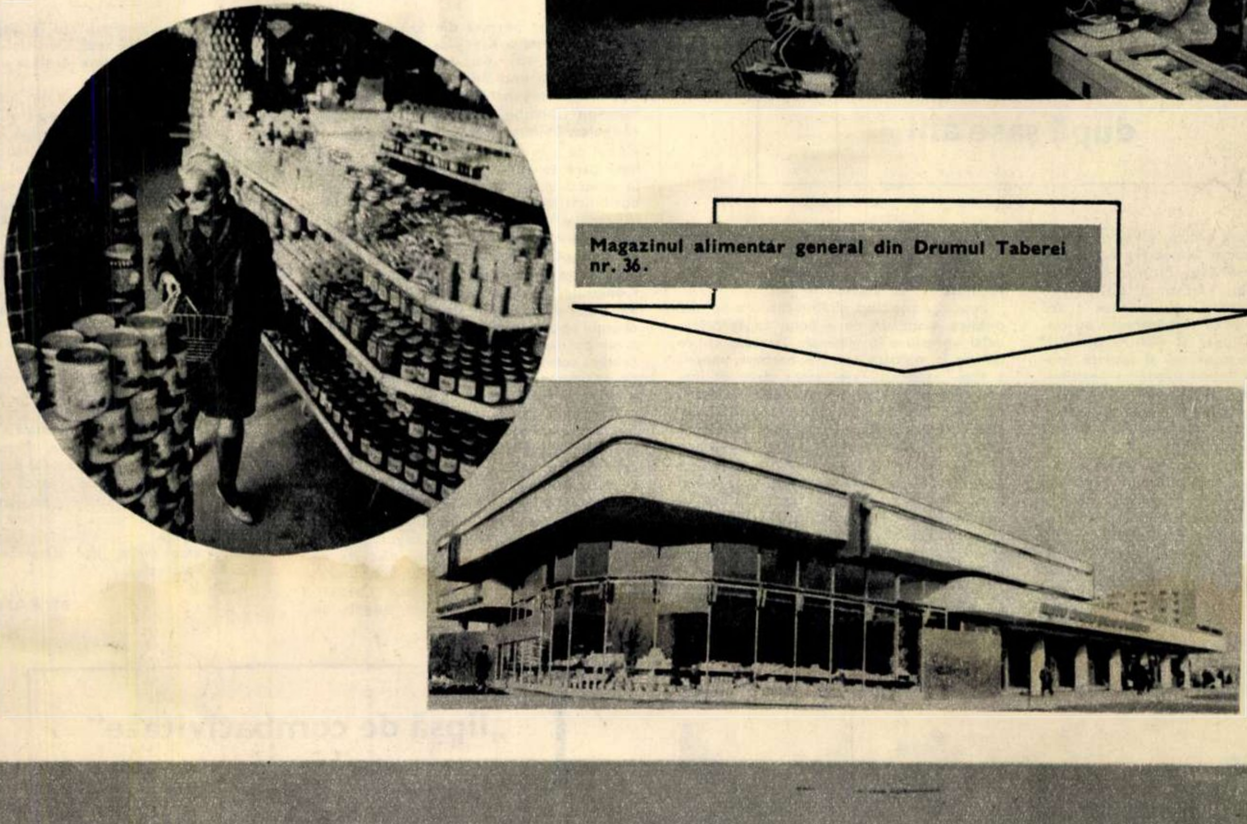

Magazinul alimentar general din Drumul Taberei nr. 36.

O aprovizionare operativă și pe măsura exigențelor dv. o puteți face și prin magazinele alimentare generale din Drumul Taberei nr. 14 și str. Bujoreni colț cu str. Lujerului.

PUBLICITATE
flacăra

cadran international

USA Giftgas + Napalm morgen auch für West-Berlin?
WEIHNACHTS BOMBEN FÜR VIETNAM
Wo b Wahle sie wer n Gas

Prin declarații oficiale, luări de atitudine ale personalităților din cele mai diferite domenii, prin mitinguri și demonstrații, opinia publică mondială își exprimă indignarea față de noile fărădelegi săvîrșite de S.U.A. împotriva poporului vietnamez. Fotografia înfățișează un aspect de la o recentă adunare în Berlinul occidental, în cadrul căreia participanții au cerut să se pună capăt agresiunii S.U.A. în Vietnam.

după șase ani

Născut din lupta eroică, plină de abnegație, dusă de popor împotriva agresiunii imperialiștilor americani, Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud — de la a cărui creare s-au împlinit 6 ani la 20 decembrie — își sărbătorește nu numai șase ani de lupte și victorii pe plan național, ci și de continuă și sporită confirmare pe plan internațional a legitimității dreptului de a reprezenta interesele și aspirațiile populației sud-vietnameze. Căci, într-adevăr, nu marioneta înscăunată la Saigon de însuși agresorul, ci F.N. E este singurul reprezentant legitim al poporului sud-vietnamez, controlînd efectiv cea mai mare parte a teritoriului țării și bucurîndu-se de încrederea majorității covîrșitoare a populației. Chiar și o comisie de juriști americani, experți în problemele Asiei de sud-est, într-un memoriu prezentat Administrației Johnson în luna octombrie anul acesta, a învederat că Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud are calitatea și statutul de beligerant, că întrunește toate caracterele unui reprezentant al unui stat — subiect de drept internațional — și, în consecință, trebuie recunoscut ca atare.

În aceste zile cînd, sfidînd cererile opiniei publice mondiale de a pune capăt criminalei agresiuni în Vietnam, Statele Unite recurg la mijloace tot mai barbare pentru a răpi poporului vietnamez dreptul inalienabil de a-și hotărî singur soarta, fiecare cetățean conștient al patriei noastre, întregul nostru popor — care și-a manifestat deplina solidaritate frățească cu lupta poporului vietnamez din prima zi a agresiunii americane — își reafirmă calda simpatie și hotărîrea de a acorda întregul său sprijin pe plan politic și moral, cît și material, eroicului popor vietnamez care apără cauza sfîntă a existenței sale naționale, a patriei sale libere și independente.

C. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU
vicepreședinte al Comitetului național de solidaritate cu lupta poporului vietnamez

Luptători dintr-un detașament al F.N.E. îndreptîndu-se spre locul acțiunii.

„apollo“ și mcnamara

O nouă rundă de rivalități conturbă Administrația americană. De astă dată este vorba de un conflict deschis între N.A.S.A., organism care patronează activitatea de cercetări spațiale, și armata americană a aerului. Motivele sînt de ordin financiar: N.A.S.A. — protestează militarii — monopolizează în mod abuziv pentru programul său «Apollo» de cucerire a Lunii cea mai mare parte din creditele afectate cercetărilor spațiale. Și poate că «abuzul» ar fi fost trecut cu vederea dacă nu ar fi compromis un proiect care de altfel stă la inimă președintelui Johnson și secretarului de stat al apărării, Robert McNamara: proiectul M.O.L. (Manned Orbiting Laboratory), care trebuie să permită plasarea pe o orbită în jurul Pămîntului a unei rețele gigantice de stații de observație cu echipaj uman ce ar oferi Pentagonului posibilitatea de a supraveghea în permanență întreaga activitate strategică desfășurată pe bătrîna noastră planetă. Desigur, există și sateliții-spioni. Dar vor mai trece încă mulți ani pînă cînd aceștia vor fi capabili să lucreze cu eficacitatea unui observator uman. Guvernul american și-a dat mai precis seama de aceasta cu prilejul ultimului zbor al lui Gemini-V. Observațiile militare realizate de către cosmonauții Cooper și Conrad au depășit cu mult așteptările în privința calității. Dintr-o dată plasarea pe orbită a unei stații de observație militare a dobîndit o importanță prioritară — subliniată de altfel de însuși președintele Johnson. În consecință, forțele armate aeriene ale S.U.A. și reprezentanții lor oficiali în Senat reclamă afectarea unei părți din bugetul N.A.S.A. realizării proiectului M.O.L.

Pe de altă parte, problema este într-adevăr dificilă, întrucît războiul dus în Vietnam devenind din ce în ce mai costisitor, creditele globale acordate cercetării spațiale au fost deja reduse simțitor. Reducere care își are și ea contribuția la vehemența cu care ripostează partea adversă, respectiv James Webb — conducătorul general al N.A.S.A. Argumentele: cînd proiectul M.O.L. va fi în sfîrșit realizat, nu va mai fi de actualitate, în timp ce programul «Apollo» va permite punerea la punct a unui material utilizat nu numai la cucerirea Lunii, dar și pentru călătorii ulterioare în direcția planetelor învecinate. Și astfel — subliniază Webb — cele 20 de miliarde afectate programului vor aduce infinit mai mult Statelor Unite

Dacă pînă acum lupta între cei doi adversari a păstrat o oarecare aparență de curtoazie, recent ea s-a transformat într-o înfruntare directă între McNamara și James Webb. Și aceasta în cadrul Congresului S.U.A., care vede de altfel cu îngrijorare dezvoltîndu-se în paralel două programe avînd numeroase puncte comune...

Ileana NICOLAESCU

scrisoarea rătăcită

O scrisoare pornită din Salisbury către Madrid a ajuns la Kinshasa. Misiva rătăcită (întîmplător sau mai puțin întîmplător) purta antetul unui minister rhodesian și o semnătură impunătoare. Destinatarul era faimosul Chombe, neconsolatul expremier congolez. Exilatul de la Madrid nu a părăsit gîndul de a reveni în Congo. Dacă la Kinshasa pare exclus să mai obțină o funcție, în schimb în Katanga nu s-au epuizat încă posibilitățile. Din apartamentul madrilen, în care are suficiente ceasuri de răgaz pentru a medita, lansează planuri pentru o nouă secesiune a Katangăi, idee care surîde unor cercuri de afaceri din exteriorul Congoului, afectate de măsurile restrictive adoptate de președintele Mobutu. Firește, drumul spre cucerirea Katangăi trece printr-un cîmp de luptă. Cu banii primiți de la celebra companie «Union Minière» (afirmația cotidianului *New York Times*) Chombe a creat o vastă rețea pentru recrutarea de mercenari. Sediul ei central se află în Republica Sud-Africană, deși filiale conspirative au fost semnalate și în Europa occidentală. Aventurieri care să tragă cu pistolul și pușca s-au găsit. Mai greu stau lucrurile cu piloții calificați, indisponibili într-o operație de anvergură. Chombe are nevoie de o forță aeriană care să-i asigure un cap de pod în Katanga. Anunțuri discrete au fost publicate în ziarele din Johannesburg; ecoul lor nu îl cunoaștem încă. Oricum, cei recrutați sînt instruiți în Angola, în tabere puse cu generozitate la dispoziție de autoritățile portugheze. De altfel această colonie a devenit cazarma ideală a angajaților lui Chombe.

Dar ce scrisoare a pornit din Salisbury către Chombe și ce taine s-au aflat din conținutul ei? Scrisoarea exprimă în mod concret sprijinul lui Ian Smith pentru proiectele lui Chombe. Comandamentul militar rhodesian a decis să pună la dispoziție teritoriul țării în vederea pregătirii unor detașamente de șoc ale mercenarilor și, în plus, să ofere mercenari albi rhodesieni care să-l ajute pe Chombe în acțiunile sale. «Voluntarii rhodesieni» ar urma să intre în acțiune în Katanga în cazul în care Chombe ar declanșa o intervenție militară. Contactele între Smith și Chombe sînt directe — arată *France Presse* cu referire la «surse congoleze bine informate».

Ajutorul lui Smith nu este dezinteresat. Scrisoarea interceptată dezvăluie intenția liderului rasist de la Salisbury de a crea o puternică comunitate economică a «Africii albe»: Rhodesia, Angola, Mozambic, Republica Sud-Africană și regatul Botswana (dominat de Pretoria). La această comunitate a statelor în care se menține dominația minorității albe ar urma să fie anexată și bogata Katangă.

Prețul este mare, dar Chombe pare dispus să-l plătească....

M. RAMURĂ

„lipsă de combativitate“

O știre transmisă deunăzi de agențiile de presă relata că, datorită «lipsei de combativitate» a trupelor saigoneze, în operațiunile desfășurate împotriva forțelor patriotice la sud de Saigon, în apropierea deltei Mekongului, comandamentul american a luat hotărîrea de a trimite în această regiune două batalioane americane. «Lipsa de combativitate» — sau mai bine zis lipsa de dorință a soldaților sud-vietnamezi, înregimentați în rîndul trupelor regimului-marionetă de la Saigon, de a trece prin foc și sabie cătunele în care se află părinții, frații, soțiile și copiii lor — ia însă forme și mai directe de exprimare. Vorbește de la sine în acest sens faptul că — după cum menționa săptămînalul italian *L'Espresso* — numai într-o singură lună au fost arestați mai bine de 11 500 militari, dintre care 5 360 în zona Saigon, sub acuzația de dezertare și procurarea de false documente de permisie. Aceeași publicație oferă și alte cifre care ilustrează creșterea numărului dezertărilor de la an la an: 37 000 în 1963; 74 000 în 1964, 113 000 în 1965; 67 000 — doar în primele șase luni ale anului 1966.

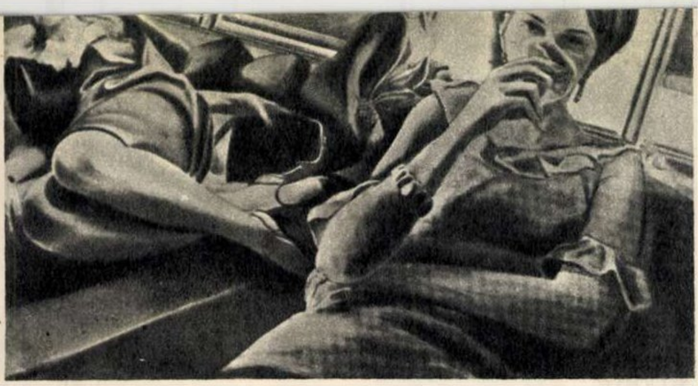

Monory: «Revoluție imposibilă» (detaliu).

„zoom“ sau întoarcerea la realitate...

După cinci decade de pictură abstractă, șefii ei de școală au intrat în muzee, au devenit clasici, lăsînd în urma lor deziluzia unui public care nu-i înțelege și prea puțin îi acceptă. Experimente noi sînt în căutarea unor drumuri noi, a unui limbaj plastic care s-ar vrea cît mai contemporan. Oscilația între abstract și figurativ mai tulbură tînăra generație de pictori: ambele variante sînt pentru ei o întoarcere în trecut. Atunci ce înseamnă să fii contemporan? «Odinioară, contemporan însemna să aparții secolului. Azi nu poți dormita o singură zi, totul se schimbă fără încetare... A trăi în afara timpului nu mai are sens». Deci o explorare a realităților imediate, cum precizează Rancillac, unul dintre protagoniștii grupului «Zoom». Dar integrarea literală a realității cotidiene în pictură, cu aspectele ei efemere, nu este o prea mare noutate. A demonstrat-o popartul. Atunci ce propune picturii gruparea «Zoom»? Fixarea evenimentului, răpirea fabuloaselor virtuți ale fotografiei: exactitatea și rapiditatea. Ultima expoziție pariziană a grupului «Zoom» e o demonstrație practică a acestor teorii: Beynon prezintă pe pînze sensibilizate personaje care apar din halouri, Monory face apel la un simbolism direct, exploatînd efectele clarobscurului, Rancillac reface în pictură benzile desenate, iar Alleyn poartă un dialog cu instrumente ireale care se nasc din jocul culorilor fluorescente pe fondul negru al tablourilor... Fotografia a fost responsabilă de marile tulburări care a traversat pictura la sfîrșitul secolului trecut și iat-o acum adulată pînă la imitare.

I. CORIBAN

din lume adunate

Ediția internațională a ziarului american *New York Herald Tribune* (ziar care apare actualmente numai în afara Statelor Unite) a publicat la rubrica «Mica publicitate» următorul anunț: «O firmă din Statele Unite, care își extinde operațiile sale în Asia de sud-est, are nevoie de o persoană agresivă prezentabilă, de naționalitate vietnameză. Postul ce i se oferă este de la început plătit cu un salariu atractiv, plus alte beneficii, precum și posibilități de avansare. Solicitanții vor trimite o informare biografică completă, inclusiv o listă a funcțiilor deținute, o fotografie și referințe la adresa...» Care este firma și despre ce fel de post este vorba? Secret, nu se spune. Un ziar britanic afirma în glumă că ar fi vorba de un înlocuitor pentru șeful regimului-marionetă de la Saigon, căutat de serviciile războiului psihologic de la Pentagon, exasperate de candidații nesiguri găsiți la fața locului. În definitiv faimosul Diem a fost recrutat aproape la fel, minus anunțul publicitar...

*

În timp ce Consiliul de Securitate vota proiectul de rezoluție britanic cu privire la instituirea unui embargo asupra principalelor exporturi rhodesiene și erau luate și alte măsuri pentru a împiedica regimul rasist al lui Ian Smith să acumuleze valuta necesară ocolirii embargoului, în Anglia întreprinderea naționalizată de turism «Thomas Cook» difuza în rîndurile viitorilor clienți un prospect cu oferte pentru concediile anului 1967, cuprinzînd un capitol intitulat «Țara marelui fluviu Zambezi», dedicat călătoriilor în Rhodesia. Întrucît cel care ar voi să urmeze sfatul întreprinderii «Cook» ar trebui să solicite valută în acest scop, ceea ce ar contraveni și măsurilor anunțate de Anglia și celor adoptate de Consiliul de Securitate, un reporter specializat în ale turismului a întrebat cum vor fi împăcate recomandările broșurii cu legislația în vigoare? Întreprinderea a răspuns: «Informațiile cuprinse în broșură se adresează doar celor ce vor să întreprindă o asemenea călătorie». Evident, sînt în culpă cei ce credeau că broșura se adresează unor persoane care nu vor să călătorească în Rhodesia. Cum rămîne totuși cu embargoul? Oficialitățile turistice au precizat: «Broșura a fost editată nu numai pentru clienții britanici, ci și pentru cei din alte țări, care ar vrea să călătorească, întrucît «Cook» este o organizație care acționează și peste hotare». Bine — se poate spune — dar «Cook» este totuși o întreprindere a statului englez, care s-a obligat să boicoteze și pe această cale regimul Smith! Domnii de la «Cook» au găsit răspuns și la această observație. «Știți — au spus ei — în momentul cînd a fost elaborată broșura, noi nu știam cum vor evolua evenimentele. Conflictul putea tot atît de bine să fie rezolvat pînă acum». Deci totul se reduce la o greșeală de prevedere sau la un exces de prevedere handicapat de o evoluție «neprevăzută» a evenimentelor. Rămîne de aflat ce directive vor primi cei ce vor elabora prospectul anului 1968.

*

Se cunoaște că încă din anul 1956 parlamentul islandez a adoptat o rezoluție prin care se cerea celor 2 600 de americani staționați la baza S.U.A., aflată la circa 50 de kilometri de capitala țării, să se întoarcă acasă. Pînă acum americanii au refuzat să dea curs acestei invitații. Dar pentru a evita agravarea resentimentelor populației, comandamentul american a ordonat aplicarea unui șir întreg de restricții, care tind să asigure ca prezența ocupanților să fie cît mai puțin vizibilă. Recent s-a aflat că baza din Islanda este inclusă în aceeași categorie de «serviciu dificil» ca bazele Vietnamului de sud.

Nicolae URECHE

În urma unui atac de cord a încetat din viață, în vîrstă de 65 ani, renumitul cineast american Walt Disney, ale cărui filme au încîntat deopotrivă pe cei mici și pe cei mari.

din cuprinsul numărului special de ANUL NOU

- **Nouă savanți din țară și de peste hotare despre o singură problemă: «explozia» cunoștințelor umane.**
- **Fotopres '66: cu aparatul fotografic de-a lungul și de-a latul pămîntului.**

O imagine din Florența. Noiembrie 1966

- **Georges Simenon despre «Olandezul suspect».**
- **Patru caricaturiști celebri și cîteva din lucrările lor.**
- **Doi scriitori, un violoncelist, un sculptor, un actor și un ziarist despre... Despre ce?**
- **Stele și comete — întîlnire cinematografică în paginile revistei «Flacăra».**

Vă mai amintiți de Greta Garbo?

- **Cei mai buni actori de teatru și de film ai anului, cei mai buni interpreți de muzică ușoară, cei mai buni sportivi — în viziunea cititorilor «Flăcării».**
- **Cine este King și ce l-a făcut celebru? Scurt film în imagini.**

Rețineți din timp la chioșcarul dv. numărul special al revistei «Flacăra» care apare în 40 de pagini bogat ilustrate.

Prețul unui exemplar: 3 lei.

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI | 41 505

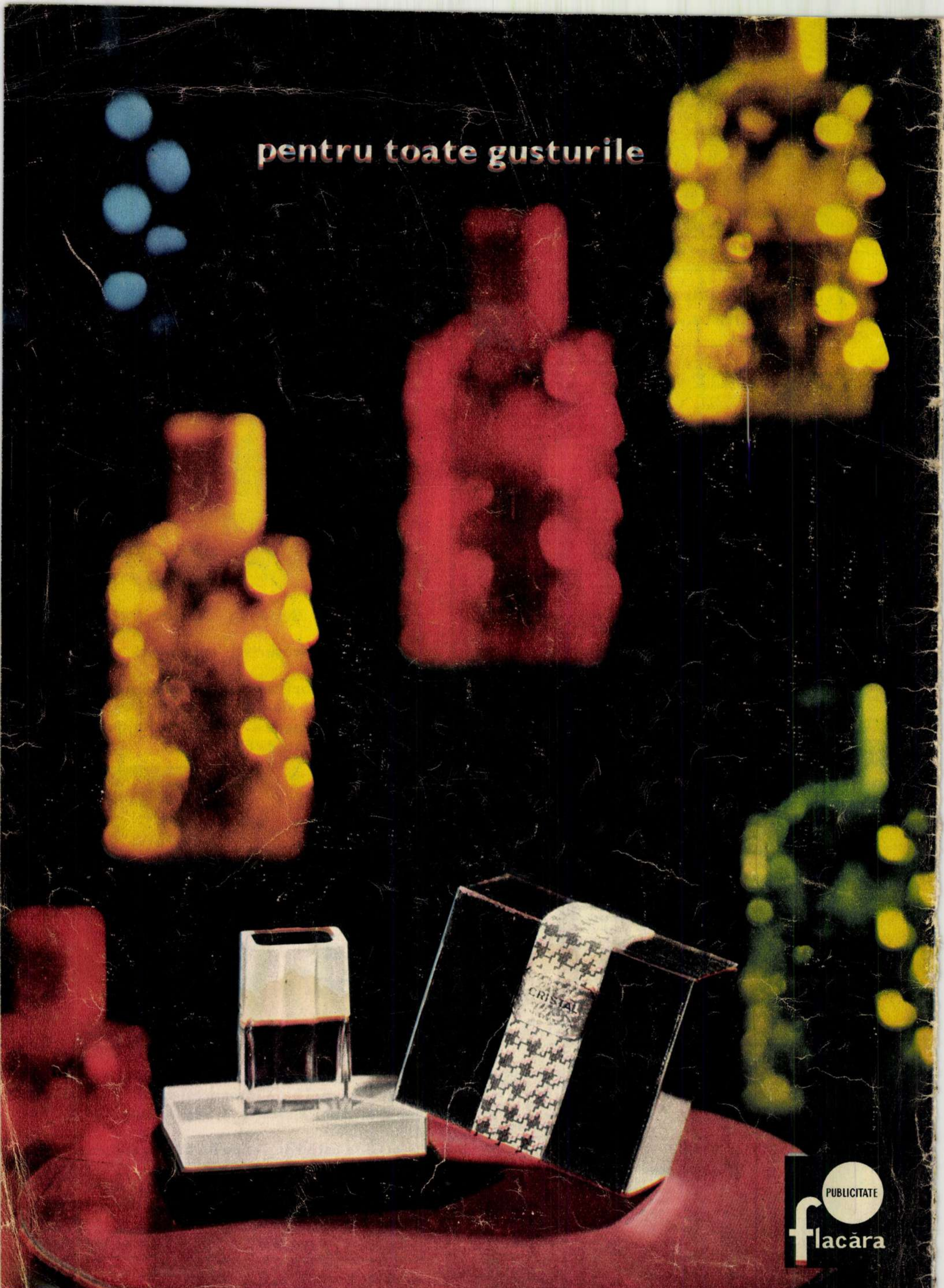
pentru toate gusturile
CRISTAL
PUBLICITATE
flacăra